Digitized by Google

D. FRANCISCI SALGADO DE SOMOZA,

IN REGALI CANCELLARIA VALLISOLETANA SENATORIS,

LABYRINTHVS CREDITORVM CONCVRRENTIVM AD LITEM PER DEBITOREM communem inter illos cauſatam,

TOMVS SECVNDVS.

Editio nouiſſima Antuerpienſi, Veneta, & Francofurtenſi multo auctior & emendatior.

LVGDVNI,
Sumptibus LAVRENTII ANISSON.

M. DC. LXV.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

Digitized by Google

LABYRINTHVS CREDITORVM CONCVRRENTIVM AD LITEM, PER DEBITOREM COMMVNEM inter illos cauſatam.

PARS TERTIA.

CAPVT I.

Graduationis ſententia ſemel in rem iudicaram tranſlata, an debitor, vel creditor aliquid nouiter opponere valeat, quod vel creditorem infringat, vel graduum ordinem, ſeu prælationem ſubuertat, rei iudicatæ exceprione minimè obſtante?

SVMMARIVM.

Sententia graduationis in rem iudicatam tranſlata non obſtante, an aliquid nouum per debitorē, aut creditorem deductum admittatur, quod vel ius creditorum infringat, prælationem ſubuertat. num. 1.

Ius denuò deductum, de quo inter eaſdem perſonas in priori graduationis iudicio fuit cognitum, rei iudicatæ exceptio obſtabit. n. 2

De identitatibus rei iudicatæ exceptionem producentibus agitur. n. 3. remiſſiuè.

Ius non deductum, nec cognitum in priori graduationis iudicio, ſi de nouo proponatur, non obſtat rei iudicatæ exceptio, ſiuè tunc adeſſet, ſiue nouiter ſit quæſitum. n. 4.

Si inter creditores tantum de credito & an aliquis creditor ſit, vel non fuit actum exhibitis tamen totius iuris inſtrumentis, & vt creditor graduetur, an ei nouiter de iure prælationis agenti, rei iudicatæ exceptio obſtet. num. 5. & 12.

Affirmatiua ſententia proponitur. n. 6. Contraria; verior. n. 14.

Expenditur text. in l. duobus 19. ff. de except. rei iud. num. 7.

Expenditur Accurſ. num. 8. & 9.

Ius, quod poteſt deduci per modum agendi, & excipiendi, ſi deducto per modum excipiendi reus ſuccumbat, non poteſt iterùm per modum agendi deducere, ſi tendat ad eundem finem cum exceptione n. 10.

Text. in l. penult. §. Latinus Largus, ff. de except. rei iud. adducitur. num. 11.

Ex noua cauſa nouo in iudicio deducta, de qua in priori iudicio non fuit actum, poteſt nouiter agi. n. 12. & 13.

Concurſus iudicium ad diſcutiendum iura & prælationes creditorum tam cum debitore, quàm ipſis creditoribus ordinatur numero 14. & 15.

Creditor in principio concurſus verum eſſe creditorem, & potiorem aliis, deducit. n. 16.

Creditor de ſuo priuilegio, aut prælatione inſtrumentis, aut probationibus docet. n. 17.

Repræſentans inſtrumentum, continens exceptionem,

eam tacitè opponit. num. 19.

Exceptio, quæ in inſtrumento continetur etiamſi expreſſè non opponatur, à iudice ex officio admittitur. n. 19. & 21.

Exceptio, quæ ex cauſa intrinſeca ineſt actioni, debet per actorem euacuari, etiam reo non opponente. num. 20.

Inſtrumentum obligationis ab vxore factum, in quo mariti licentia non apparet; iudex ex officio repellit, etiamſi exceptionem vxor opponat. num. 22.

Actio & exceptio quando ex eodem inſtrumento apparent ſuper eo, poteſt iudex pronuntiare, abſque expreſſa oppoſitione. n. 23.

Actori, qui in actione deducit exceptionem, incumbit onus probandi exceptionis excluſionem. numero 24.

A ſententia, qua quis declaratur creditor, eique gradus poſt alios aſſignatur, non appellans eam approbare videtur. n. 25.

Sententia, à qua non eſt appellatum, tranſit in rem iudicatam. n. 26.

Res iudicata facit de albo nigrum, & de falſo verum. num. 27.

D. l. ſi duobus, & d. §. Latinus Largus, diſpoſitio non procedit ſeruato ſtylo concurſus conſueto, comparendi creditores in iudicio concurſus. numero 28

Diſpoſitio prædictorum iurium locum habet, quando creditor ſolùm creditorem eſſe in iudicio dixit ratione ſui iuris, atque hypotheca ſuis controuerſum: nihil ſuis prælatione tacitè aut expreſſè allegauit. num. 29.

Sententia non poteſt ferri ſuper cauſa in iudicio non deducta, etiamſi ex actis appareat. n. 30.

Petens ex vna cauſa, & ex alia non deducta in iudicio probans non poteſt in eodem iudicio obtinere. num. 31.

Super noua cauſa non deducta, non eſt lis conteſtata, nec aduerſarius, vt ſe poſſit defendere, eſt inſtructus. ibid.

Affertur praxis tribunalium, circa ſupradicta. n. 32.

Ioannis Guttierrez ſententia reiicitur. n. 33.

Teſtes deponentes vltra articulos nihil probant, nec ſuper eorum atteſtatione ferri poteſt ſententia. num. 34.

Creditor in iudicio concurſus omnes prælationis cauſas deducens, ſi aliquas non proſequatur, an poſt ſententiam graduationis poſſit eas proſequi, ſine metu exceptionis rei iudicatæ. num. 35.

Affirmatiua ſententia proponitur. num. 36. & ſequentibus.

In actionibus perſonalibus victus ſi in vna cauſa ſuccumbat; poteſt ex alia agere. n. 37.

In actionibus realibus ſimpliciter victus ex omnibus cauſis victus intelligitur, & noniter agenti obſtat exceptio rei iudicatæ. n. 38.

L. & an eadem, 14. §. 2. ff. de exceptio. rei iudic. cum aliis expenditur. n. 39.

L. 25. tit. 2. p. 3. expenditur ad ſupradicta. n. 40.

Gregory Lopez declaratio traditur, & l. licet, 2. C. de iudiciis. num. 41.

L. & an eadem, expenditur, in §. 2. num. 43. l. penult. Latinus, ff. de exceptio. rei iudic. explicatur. num. 43.

Res hypotheca ſubiici poteſt ex pluribus cauſis. numero 44.

Res poteſt mihi ex pluribus cauſis deberi. num. 45.

Socini Conſil. refertur. n. 46.

Res iudicata non præiudicat omnibus cauſis deductis in iudicio, quando quædam tantum ſunt proſequuta. num. 47.

Facti contingentia circa ſupradicta refertur. ibid. & num. ſeq.

Dominus directus in emphyteuſis bonis ratione penſionis præfertur omnibus creditoribus, etiam anterioribus. num. 49.

Dominus rei, penes debitorem exiſtentis præfertur omnibus creditoribus ſiue anterioribus, ſiue priuilegiatis, & hypothecariis. n. 50.

Res iudicata non obſtat ſuper non proſequutis, & ſuper non petitis in iudicio. n. 51.

Gloſſa, & aliorum doctrina expenditur. n. 52.

Res iudicata exceptio ſemper oritur ex ſententia reſpectu eorum, quæ ſunt proſequuta. num. 53. & 54.

Refertur controuerſia inter Comitem de Alua de Liſle, & D. Didacum de Vera. num. 51. & ſequentibus,

Fundamenta Comitis de Alua proponuntur, n. 58. 59. & 60.

Fundamenta D. Hieron. de Vera, quibus intendit Comiti obſtare exceptionem rei iudicatæ, proponuntur. n. 61. & ſeqq.

Facultatis regiæ verba, ad imponendum cenſus recenſentur. ibid.

Rei iudicatæ exceptionem in vim dilatoria apponens, ſi ſuccumbat, poteſt eam in vim peremptoria opponere. n. 62.

Refutatur opinio D. Ioan. de la Réa contrarium ſentientis. n. 63.

Facultas impetrata ad hypothecandum certa bona, vel certum maioratum, non extenditur ad alia. numero 65.

Facultas limitata ad certam rem, vel quantitatem, caſum, contractum, aut perſonam denegata intelligitur in aliis. n. 66.

Ad exceptiones, quæ in inſtrumento ſimul continentur, & ex ipſo reſultant allegatæ cenſentur, attendere iudex debet. num. 67. & 68. vide numero 110.

Bari doctrina, ad id expenditur. n. 69.

Quando iudici eſt notorium actionem non competere, debet reum abſoluere. n. 70.

Iniuſtitia non eneruat vires rei iudicatæ, quæ de falſo facit verum & de nigro album. n. 71.

Sententia aſſignans gradum creditori comparenti in concurſum per neceſſarium antecedens, eum eſſe creditorem, declaraſſe videtur. n. 72.

Sententia non facit rem iudicatam in præſuppoſitis in ea, niſi præſuppoſita veniant in neceſſariam conſequentiam. n. 73. vide n. 98.

Sententia, quando neceſſariò aliquid ſupponit, ad illud ſe extendit. n. 74.

Qualitas ſine ſubiecto eſſe non poteſt. n. 75.

Sententia lata ſuper principali cenſetur lata ſuper articulo incidenti incompatibili cum principali. num. 76. & 77.

Determinatio Senatus Valliſoletani traditur in fauorem Comitis de Alua. n. 78.

Comparatur deciſio, & oſtenditur nouum ius quo vtebatur D. Comes non fuiſſe deductum in priori iudicio graduationis. num. 79. & ſequentibus.

Victo ex vna cauſa, noniter ex diuerſa agenti non obſtat

obſtat exceptio rei iudicatæ. n.80.

Exceptio conſiſtens in facto per externam allegationem, & probationem debet conſtare, & ſuper ea cauſæ cognitio adhiberi.n.81.& 82.

Facultatis aliqua verba ponderantur.n.83.

Duos maioratus, aut duas dignitates habens ad cognoſcendum cuius complatione actus fiat; attenditur denominatio.n.84.

Obligationis verba ponderantur, virtute facultatis regiæ factæ. n.85.

Separationis bonorum exceptio etiam poſt rem iudicatam admittetur, cum ſit modificatiua. numero 86.

Hæres ſemel iam condemnatus ad ſolutionem creditis hæreditarij poteſt opponere de inuentario, à ſe confecto.n.87.

Diſpoſitio geſta ſub cauſa, quæ à gerente ſupponitur vera. ſi detegatur falſa; nulla redditur ob defectum conſenſus.n.89.

Tranſactio facta per conſanguineos cum aliquo tanquam filio legitimato, nulla redditur, ſi appareat filium non eſſe defuncti, de cuius bonis agitur. n.90.

Idem quando legitimatio apparet nulla, vel falſa. num. 91.

Tranſactio inita à communitate cum tertio immunem eſſe aſſeuerante, ſi conſtet de falſa cauſa, nulla redditur.n.92.

Diuiſio bonorum facta inter agnatos vigore laudi prolati, ſi detegatur non agnatus; annullatur diuiſio, & laudum.n. 93.

Contrahens cum aliquo tanquam hærede, & vigore iſtius qualitatis, ſi non ſit hæres contractus annullatur. n 94.

Tranſactio facta cum aliquo, tanquam cum fratre, ſi talis non eſſe appareat, contractus annullatur. num. 95.

Diſpoſitio annullatur, ſi ſuppoſitum detegatur falſum.num.96.

Sententia ceſſat, ſententiæ cauſa ceſſante. n 97.

Sententia facit rem iudicatam ſuper ſuppoſitis in ea, quando veniunt in neceſſarium antecedens; vel conſequens, ſi ſuppoſita deducantur in iudicium, & ſuper iis cauſæ cognitio adhibetur. num.98.

Res iudicata vt obſtet, requiritur, vt tam ex parte actoris, & rei, quam ex parte iudicis de omnibus ſit plenè cognitum.n.99.

Diſpoſitio tunc operatur ſuper ſuppoſito veniente in neceſſariam conſequentiam, quando ſuppoſitum dependet ex mera voluntate gerentis. numero 100.

Iudex in iis, quæ in iudicium deducta non ſunt, nihil poteſt diffinire.n. 101.

Sententia abſque cauſæ cognitione lata, nulla eſt ipſo iure. n. 102.

Gratiani ſententia in confirmationem adducitur. n.103. & ſequentibus.

Res iudicata exceptio oritur, quando Iudex ſententiam fert ſuper principali, quamuis non reprobauerit exceptionem, de qua plenè fuit cognitum.n.104.

Sententia lata ſuper principali tunc cenſetur lata ſuper incidenti incompatibili cum principali, quando articulus incidit in iudicium, & deducitur. n. 105.

Exceptio, quod quis non erat creditor ad bona maioratus, quæ nec fuit oppoſita, nec de ea cognitum, non potuit in ſententia graduationis tacitè comprehendi. n. 106.

Iudex, qui de exceptione appoſita non cognouit; de ea non intelligitur iudicaſſe. n.107.

Argumentis in contrarium adductis reſpondetur. n. 108. & ſeqq.

Bartol. doctrina explicatur, adducta. num. 29. num. 106.

Exceptiones, quæ ex inſtrumento reſultant, Iudex attendere debet, etiamſi à parte non opponantur, quando eſt in fauorem ipſius, qui inſtrumentum produxit. n. 110.

Ex præſentatione inſtrumenti inducitur exceptionis oppoſitio. n. 111.

Exceptio vt operetur debet opponi à parte, aliàs omiſſa intelligitur, & in re iudicata non comprehenſa. n.112.

Si ex inſtrumento conſtat mulierem eſſe nuptam, & non interueniſſe licentiam viri; Iudex poteſt exceptionem in conſideratione habere, & ſi mulier ſit condemnata, poteſt denuo de ea opponere. n.113.

Exceptionem apparentem ex inſtrumento, ex quo actor egit, Iudex videtur non attendiſſe, ſi pro actione pronuntiauit. n.114.

Exceptio, quæ externa eget probatione, non poteſt dici ex inſtrumento conſtare. n. 115.

Defenſio minus plena præſeruat ſucceſſores maioratus à re iudicata. n.116.& n.117.

Re iudicata contra tertium obtenta à creditore, vt vel ſenſum recognoſcat, vel hypothecam dimittat, an reſoluatur per aliam rem iudicatam obtentam à principali declarantem, illum creditorem iam fuiſſe ſolutum. n. 118. & numero 119.

Negatiua ſententia proponitur, ex n.120.

Sententia in Senatus, à qua ſupplicari non poteſt, eſt omnino irretractabilis, etiam per quamcumque nullitatem, etiam notoriam, & ex actis apparentem, dempto citationis defectu, num. 121.& 168.

L. 4. tit. 17. lib. recopilationis annotatur. ibid. & num.168.

Executoriæ duæ ſi ad inuicem contrariæ reperiantur an in electione iudicis ſit, quam maluerit, ſequi. n.122.

Negatiuè, & verius, n.169.

Executoriæ duæ contrariæ poſſunt eſſe validæ reſpectu diuerſarum perſonarum, expenditur, leg. ſi cum vno 22. ff. de except. rei iudic. numero 123.

Sententiæ contrariæ etiam ſuper eodem facto tolerantur inter diuerſas perſonas.n. 124.

L. nam etſi 15. §. ſi filius qui de inofficioſo, ff. de inofficio. teſtament. expenditur, & l. cum filius 78. ff. de legatis 2. l. cum duobus Cod. de inoffícioſ. teſtament. ponderantur. ibidem.

Obligatione perſonali extincta, adhuc poteſt durare hypotheca.n.125.

L. 2. Cod. de euictione pignor. adducitur. ibid.

Solutione omnis tollitur obligatio, ac ius hypothecæ reſoluitur, n. 126.

Condictionem indebiti excludit auctoritas rei iudicatæ. num. 127. & 148.

Authoris iudicium proponitur circa hanc controuerſiam. n. 128.

Comprobatur. n. 129. cum ſeqq.

Digitized by Google

Solutioni eius, quod debetur, omnis tollitur obligatio, principalis, & acceſſoria, fideiuſſoria, & hypothecaria. n 130.

Principale vbi non ſubſiſtit, nec ea quæ ſequuntur locum habent. n.131.

Per ſententiam ſi quis declaratur creditor eſſe, vel non eſſe, iure vel iniuria iudicis diſſoluitur, vel ſubſiſtit hypotheca reſpectiuè. n.132.

Iura plurima ponderantur. ibid.

Extincto creditorum iure, non ſubſiſtit hypotheca penes ipſum debitorem, aut tertium exiſtens. num. 133.

Bona fides non patitur, vt ſemel exactum, iterùm exigatur. n.134.

Abſque vlla iuris fallentia. n.133. & n. 146.

Semel ſoluenti, ſi iterum authoritate rei iudicatæ ſoluat, datur repetitio. n. 136.

Condictio indebiti, vel ſine cauſa etiam cum iuramento non poteſt renunciari. n. 137.

Res iudicata, cuius virtute, quod antea ſolutum habebat, quis ſoluit, non obſtat debitori repetenti. num.138.

Condictio ſine cauſa datur ei, qui authoritate rei iudicatæ indebitum ſoluit, non condictio indebiti. num. 139. & n. 143.

L. in l. commodare 17. §. fin. ff. commodati explicatur. num.140.

Leg. 2. Codic. de re iudicata cum alijs explicantur. num.141.

Res iudicata ceſſat cauſa ceſſante, & lata ſub ſuppoſitione, quæ detegitur falſa. n.140.

Solutum indebitè per condemnatum non repetitur per condictionem indebiti ob rei iudicatæ authoritatem, ſed per condictionem ſine cauſa. numero 143.

L. ſi falſo, ff. de condictione ſine cauſa, explicatur. num.144.

Soluenti virtute rei iudicatæ, quod ſolutum habebat; datur repetitio ex condictione ſine cauſa. num. 145. & ſeqq.

Conciliantur iura adducta. n. 127. & 148.

Soluenti indebitè ex re iudicata datur condictio ex cauſa: qui ſi adhuc non ſoluit actione de dolo, impedit executionem rei iudicatæ. ibidem, & num.149.

Æquitas noui caſus, nouum inducit remedium. num. 150.

Res iudicata, per quam creditor contra debitorem obtinuit, tamquam verè creditor ceſſat, ſi poſtea detegatur, nec fuiſſe creditorem, nec debitum extitiſſe. num. 151.

Ceſſante cauſa, in qua fundatur ſententia, ceſſant ipſius ſententiæ effectus. n.152.

Solutum virtute ſententiæ repetitur, ſi detegatur iam antea ſolutum fuiſſe. n.153.

Sententia per condictionem ſine cauſa non redarguitur iniuſtitiæ, aut iniquitate, ſed de cauſa ceſſante, & de ſuppoſito poſtmodum apparente falſo. n. 134. & ſeqq.

Debitor cenſuarius ad totam cenſus ſolutionem condemnatus, ſi poſtea de pacti redemptione appareat, habet redditnum repetitionem. numero 155.

Per exceptionem cauſa ceſſante, vel ſuppoſito falſo, impugnatur directè res iudicata; ſed temperatur, & modificatur. n.156. & 157.

Bartol. expenditur doctrina, & aliorum numero 158. & 159.

Gratiani doctrina traditur. n.160. & 161.

Repetitio ſi datur eius, quod ſolutum eſt, multò magis impeditur executio. num.162.

Retentio facilius conceditur, quàm actio. n.163.

Sententia graduationis lata ſub ſuppoſito, quem eſſe creditorem, ſi ſuppoſitio detegitur falſa, reſoluitur. num.164.

Sententia contra tertium poſſeſſorem obtenta, vt vel rem dimittat, vel cenſum recognoſcat, variabilis eſt, & mutationi ſubiecta. n.165.

Dimiſſio hypothecæ etiam poſt recognitionem factam à condemnato eſt admittenda. n.166.

Res iudicata ſuper iure ſui natura variabili non eſt perpetua.167.

Argumentis in contrarium reſpondetur, at interpretatur. l. 4. tit, 17. lib. 4. recopilationis numero 168.

Diſpoſitio dicta leg. 4. ſolum ademit cauſam nullitatis poſt ſententiam reuiſionis, non verò caſus tangentes ius partium principale, ex quibus iure communi, & regio ſententia ſolet infringi. ibidem.

Argumento ſecundo num.121. adducto reſpondetur. num. 169. & ſeqq.

Res iudicata contra rem iudicatam regulariter non tenet. num. 171.

Inuectiua contra iudices ſtricti iuris rigore iudicata contra æquitatem naturalem adhærentes, adducitur. n.172.

Refutatur iudicium exiſtimantium, primam rem iudicatam ſequendam eſſe, quando ſecunda fuit iniuſta. n.173. & 174.

Sententia, quæ creditor declaratur creditorem non eſſe ſiue iure, ſiue iniuria iudicis operatur effectum diſſoluendi hypothecam. n.175.

Duæ res iudicatæ ſuper eodem iure contrariæ ſuſtinentur, quando ius, & actio diuiditur inter diuerſas perſonas, & qualibet ius & actionem habet independenter ab alio. num.176.

Iura, & actiones hereditariæ diuiduntur inter hæredes ipſos iure pro portionibus hereditarijs. num. 177.

Res iudicata contra vnum non nocet, nec prodeſt quoad perſonam alterius. n. 178.

Res iudicata in iuribus indiuiduis, & inſeparabiliter connexis quoad omnes operatur. n. 179.

Tertio argumento reſpondetur. n. 180.

Res iudicata vt obſtet, ſufficit, quod eadem ſit perſona verè, vel interpretatiuè. n.181.

Sententia lata pro reo principali, prodeſt fideiuſſori. num. 182.

Sententia lata ſuper principali deſtruit antea latam ſuper acceſſorio connexo, & inſeparabiliter dependenti. n.183.

Hypotheca non poteſt ſubſiſtere obligationi principali deficiente. n. 184.

Qualitas ſine ſubiecto eſſe non poteſt. n. 185.

Acceſſorium perit cum principali. n.186.

Fideiuſſore condemnato ad ſolutionem, ſi poſtea inter creditorem, & debitorem fiat concordia prodeſt fideiuſſori, re iudicata non obſtante. num. 187.

Res iudicata obtenta ſuper principali operatur ſuper acceſſoriis, & inſeparabiliter dependentibus ab ipſo iure principali. numero 188. & num.189.

Bona fides non patitur, vt ſemel exactum, iterum exigatur, etiam per rem iudicatam. n.190.

L. 2.

L.2. C.de euict.pign. interpretatur. n.125. adducta. n.191. & 192.

Præſcriptio actionem, & obligationem excludit ope exceptionis, n. 192. & ſeqq.

Præſcriptionis exceptio, ſi expreſsè non opponatur, ſequi poteſt præſcribendi condemnatio. numero 193.

Argumento adducto. n. 176. reſpondetur. n. 194.

Sententia lata contra tertium rei hypothecatæ poſſeſſorem, vt vel rem remittat, vel cenſum recognoſcat, ceſſat ob rem iudicatam ſuperuenientem, declarantem debitorem principalem iam ſoluiſſe. n.195.

Abſurda, quæ ſequerentur, quæ ſententia in dicto caſu ob nouam ſuperuenientiam non ceſſaret, referuntur, n.196. & ſeqq.

Res iudicata per creditorem obtenta in vno iudicio contra principalem debitorem, per quam creditum qualificatur, non nocet tertio rei hypothecatæ poſſeſſori. num. 200.

Res iudicata ſiue in via ordinaria, ſiue in executiua, obtenta per creditorem contra debitorem, in alio & diuerſo iudicio contra concurſum non officit cæteris creditoribus, quominus eam impugnare poſſint. num.201.

1 SÆPISSIME ſolet contingere, vt poſtquam in iudicio concurſus per debitorem communem formato, & inter ipſum, & ſuos creditores, vel inter iſtos tantum de iuribus & antelationibus, controuerſum fuit lata iam ſententia graduationis in rem iudicatam tranſlata debitorem ipſum aliquid denuo obiicere, intùs alicuius creditoris iam graduati ius tangens certantem ipſum non potuiſſe inter cæteros graduari, eo quod in rei veritate creditor non ſit, nec ius aliquod ad bona debitoris prætendere potuiſſet, necnon creditor aliquis cui inter cæteros gradus infimum aſſignauit ſententia, nunc nouiter prætendit ſibi potiorem & anteriorem locum in ea deberi, & aliis anteferri, è contrario verò alij quorum intereſt ad rei iudicatæ refugium confugiunt, rei iudicatæ exceptionem opponentes, & huic prætereà nouæ prætenſioni cuilibet debitoris, aut creditorum reſpectiuè fore audien-
2 tiam denegandam contendunt. Pro cuius difficultatis reſolutione tres erunt breuiter regulæ conſtituendæ: prima, quando de eodem iure aut exceptione qua non denuo poſt ſententiam graduationis vti vult debitor aduerſus creditorem aliquem, vel creditor aduerſus alios creditores ſimul graduatos, fuit deductum & oppoſitum, & de eo cognitum inter eaſdem perſonas in priori graduationis iudicio, quo caſu nullo modo poteſt iterum controuerti, nec admitti rei iudicatæ exceptione obſtante, nec aliter modus litium multiplicatus, ſummam atque inexplicabilem faciat difficultatem, vt inquit textus *in leg. ſingulis controuerſiis ſingulas actiones vnumque*
3 *iudicata finem ſufficere, 6. ff. de except. rei iudicata*, multa diximus circa tres identitates exceptionem rei iudicatæ producentes in noſtris commentariis, *de retent. Bullarum* 1. *part. c.* 12. *ex num.*18.*cum ſeqq.* quod vulgare eſt ex toto, *tit. ff. de except. rei iudicata.*

4 Secunda regula eſt, quando cauſa, & ius, quo nunc agit debitor, aut creditor, non fuit deductum, nec de eo cognitum inter partes, & iudicem, in priori iudicio graduationis, vt hoc caſu eiſdem nouiter agentibus, aut excipientibus, non obſtet graduationis ſententiæ exceptio, ſiue hoc ius tunc ſimul abeſſet, ſiue nouiter eis fuerit legitimè quæſitum, quia ex alia diuerſa cauſa, & diuerſo iure poteſt victus denuo agere, vel excipere; ad latiſſimè per Nos tradita in noſtris commentariis, *de retent. Bullar.* 1. *part. d. cap.* 12. *ex n.* 5. *& n.* 10.

Sed an huic regulæ adaptari poſſit celebris illa 5
quæſtio, an & quando formato iudicio concurſus per debitorem, conuocantem ad illud ſuos creditores, vt iura ſua, & credita deducerent, vnus ex eis inſtrumenta, ex quibus ſuum conſtabat creditum, & hypothecam, exhibuit, fuit controuerſum ſuper ſuo iure, an ſit creditor, vel non oppoſitis exceptionibus, huc dumtaxat tendentibus, tandem obtinuit, & fuit in ſententia graduationis locus poſt alios creditores aſſignatus; poſtmodum re iam ita iudicata, nouiter agit aduerſus aliquos creditores de iure prælationis, eumque illis anteriorem eſſe contendentem; an obtinere debebit, nulla rei iudicatæ eidem exceptio-
ne obſtante. Et videtur quod ſic, tum quia hæc 6
qualitas, & ius prælationis nec deductum adhuc fuit, nec inter eum, & cæteros creditores ſpecialiter controuerſum, in priori graduationis iudicio; & aliud tunc actum fuit, aliud nunc, ex *l. ſi mater, §. ſi quis inter*, ibi, *aliud videri tunc petitum, aliud nunc, D. de except. rei iud. l. ſi quis ad exhibendum.* 18. ibi. *Exceptio locum non habet, quia alia res eſt, l. ſi ex teſtamento*, 20. ibi *nec obſtaturam exceptionem, quod non ſit petitum, quod nec actor petere putaſſet, nec iudex in iudicio ſenſiſſet; & in l. ſi cum teſtamento*, 21. ibi, *quia nec litigatores, nec iudex de alio, quando argento actum intelligant. D. de except. rei iud.*

Et in noſtris teminis duo ſunt iura valdè ſingu- 7
laria, quæ videntur expreſſa, *in l. duobus* 19. *D. de exceptione rei iudic.* vbi pignus duobus creditoribus à debitore diuerſis temporibus fuit datum, poſterior aduerſus priorem tẽpore egit de pignore; purà, an ſit creditor hypothecarius, an nõ, & ſic actione hypothecaria, & obtinuit; poſteà victus contra vincentem denuo mouit quæſtionem prælationis, & anterioritatis; reſpondet cõſultus diſtinguens inter hanc prælationis exceptionẽ oppoſitam, & controuerſam iam in primo iudicio, aut non oppoſitam; verba textus hæc ſunt. *Duobus diuerſis temporibus eãdem rẽ pignori dedit, egit poſterior cum priore pignoratitia, & obtinuit, mox ille agere ſimili actioni inſtituit; quæſitum eſt, an exceptio rei iudicatæ obſtaret, reſpõdi, ſi oppoſuerit exceptionem rei ſibi ante pignoratæ, & nihil aliud no-*
uum & validum adiecit, ſine dubio obſtabit, tan- 8
dem enim quæſtionem reuocat in iudicium, vbi gloſſa, & celebris, & communiter ab omnibus recepta, ibi, in verbo, *obſtaret*, ſic ait, *Reſpondi ſic, ſi oppoſuerat, ſcilicet in primo iudicio, & ſic de iure ſuo quæſitum fuit, ſed ſi victus facti ignorantia, vel iuris non oppoſuerit; exceptionem obſtabit, vt infr. eod. l. penult. §. Latinus*, ibi, *cum autem*, &c. & eadem
gloſſa, verbo, *quæſtionem*, ita ait. *Ergo datur intelli-* 9
gi, quod ſimpliciter ſe defenderat, non oppoſita illa exceptione, quod iteratò poſſit audiri, ſed cur qui iã ſimpliciter egit, amplius non auditur, vt ſupra eod.

l. ſi mater, *§. denique reſponde*, ibi, *ſupplici-
ter agendo dominium qualecunque*, *& vndecun-
que in iudicium deduxis; hic autem de pignore
diſputauit tantum*, *non de prælationis iure*, &c.
Et ita Paulus Diuus, & communiter omnes
Doctores hanc legem intelligunt, & ſumunt,
10 quod quando eſt aliquod ius, quod poteſt in
iudicium deduci per modum agendi, & per
modum excipiendi, ſi primo fuit deductum per
modum excipiendi, & ſuper illo ſuccubuit reus,
non poteſt iterum deduci ab eodem per mo-
dum agendi, ſi tendit ad eundem finem cum ex-
ceptione.
11 Quod apertiùs probatur *in l. penultima §. La-
tinus Largus*, *D. de exception. rei iud.* ibi, *his ita-
que geſtis poſterior Titij creditor ius ſuum* (hypo-
thecari vt rectè exponit gloſſa ibi,) *perſecutus
eſt*, *& obtinuit*, *poſt hoc autem iudicium Mæuius,
hæres reperit in bonis auitis Chirographum eiuſ-
dem Titij*, *ante multos annos conſcriptum*, *per
quod apparuit eum fundum*, *qui in cauſam tran-
ſactionis venerat etiam auo ſuo ab eodem Titio
fuiſſe obligatum*; *cum ergo conſtet prius auo Mæuij
hæredis in obligationem eundem fundum datum
de quo Mæuius ſuperatus eſt*; *quæro an ius aui
ſui*, *quod tunc*, *cum de eodem fundo ageretur*,
ignorabat, *nulla exceptione appoſita exequi poſ-
ſit*, *reſpondi*, *&c. non obeſſet ei exceptio*, *ni-
hil enim in ſuo iudicio de iure eius ſtatutum eſt*,
*cum autem pignoratitia actum eſt aduerſus priorem
creditorem*, *poteſt fieri*, *vt de iure poſſeſſoris non
ſit quæſitum*, *quia non vt in proprietatis quæ-
ſtione*, *quod meum eſt*, *alterius non eſt*; *ita in
obligatione vtique conſequens eſt*, *vt non ſit alij
obligatum*, *quod hic probauit ſibi teneri*, *& pro-
babilius dicitur non obſtare exceptionem*, *quoniam
iure poſſeſſoris quæſitum non eſt*, *ſed de ſola obli-
12 gatione*, &c. Quare habemus iura expreſſa etiam
in fortioribus terminis, quod quando agitur
inter creditores ſuper ſimplici quæſtione hy-
pothecæ, hoc eſt, an alicui ſit etiam res hy-
pothecata, vel non, & ſic de ſola rei obliga-
tione, omiſſa qualitate antelationis, & præla-
tionis inter eos, poteſt inſuper victus aduerſus
poſteriorem obtinentem denuo in iudicium de-
ducere iſtud prælationis ius, & de ea conſtito
ſubuerteretur, & reformabitur ſententiæ gra-
duatio, & iſti aſſignabitur anterior locus, iuxta
tempus, & priuilegium ſui crediti; cum ex noua
13 cauſa, nouiter deducta de qua in priori iudicio
nec oppoſitum, nec controuerſum fuit, & per
conſequens, nec deciſum per ſententiam gra-
duationis, agat iſte creditor.
14 Sed nihilominùs in noſtris ſtrictis terminis
iudicij concurſus, attenta eius natura, contra-
rium eſſe iudicandum arbitramur: nam licet
prædictorum iurium nempe *d. leg. duobus*, *&
d. §. Latinus Largus*, diſpoſitio veriſſima ſit,
procedunt tamen in iudicio particulari, quan-
do debitor, ſeu creditor cum alio creditore
contendit ſuper iure hypothecæ, & an ſit cre-
ditor, vel non, quod quidem facillimè ſepa-
rari poteſt à iure prælationis, & facilè omit-
ti eius controuerſia in huiuſmodi iudicio, &
in illud antelationis ius non deducit, atque ideo
nec ſequi ſuper eo condemnationem, & iudi-
cis ſententiam, quo caſu indubiè de eo poteſt
agi in nouo iudicio, cum de alia re diuerſa
omniuò nouiter agatur, & in iudicium deduci
intelligatur; At in hoc iudicio vniuerſali con-
curſus via hæc diſtinctio, & iniurium ſepara- 15
tio dari poteſt, cum ſit ordinatum ad duo ſi-
mul, nempe ad diſcutienda iura creditorum
comparentium, tam inter debitorem, & cre-
ditores, quam inter ipſos eoſdemmet credito-
res, quorum intereſt, plures non adeſſe, ad-
inuicem ſe excludere à bonorum debitoris par-
ticipatione, vt cæteris bona eius ſufficere va-
leant, necnon ſimul vt ſinguli de ſua prælatio-
ne doceant, excluſiuè ad alios, vno quoque
prætendente aliis cæteris quibuſlibet anteferri,
& potiori loco gradum in ſententia obtinere, 16
& propterea quilibet, ſtatim quod comparet,
hæc duo à principio deducit, ſed verum credi-
torem eſſe, & cæteris potiorem. Prout altius
oſtendimus *ſuprà 1. p. cap. 3. & num. 7. cum ſe-
quentibus*, *& per totum cap. & cap. 4. per totum*,
& maximè *num. 20. verſiculo*, *repugnat etenim na-
tura cauſa*, &c.
Deinde vnuſquiſque creditor ſua exhibet cre- 17
diti inſtrumenta, vel aliter probat, ex quibus
ſimul de ſuo priuilegio, aut prioritate, ſal-
tim temporis, docet: ex quo poteſt Iudex re-
ctè iudicium ſuum formare. Ex doctrina Bar- 18
tol. *in l. 2. D. de except. dicens*: *quod ſi qui præ-
ſentat inſtrumentum ex quo ſua exceptio conſtat*,
videtur opponere, *& non eget alia oppoſitione
expreſſa*; *vt Iudex ſuper ea determinare va-
leat*, *idem probatur ex textu in l. cum qui ita*,
§. qui ita, *& ibi Bartol. D. de verbor. obligat.*
per quem dicit, quod exceptio non oppoſita, 19
ſi tamen conſtat ex eadem ſcriptura, à iudice
ex officio habetur in conſideratione, ſequitur
Ioan. Antonin. Manguilius *in tract. de euictio-
nibus quæſt.* 47. *num.* 11. vbi enim exceptio ex 20
cauſa intrinſeca ineſt actioni deductæ, debet
per actorem euacuari, etiam reo non oppo-
nente, vt per Bald. & Alexand. *in l. filia li-
cet*, *in princip. Cod. de collatione*, & poſt alios
Cumia in ritibus Magnæ Curiæ, *cap.* 38. *nu-
mero* 39. *fol.* 175. & quod quando ex inſpectione 21
ipſius inſtrumenti apparet, de exceptione, nul-
la ſit neceſſaria exceptionis illius oppoſitio ex-
preſſa, ſed eam poteſt Iudex ex officio atten-
dere, probant ſingulariter Alexand. *in l. 4. §.
condemnatum numero 4. D. de re iud.* Hyppolit.
in pract. §. vltima quæſt. numero 4. Auendanus
cap. 16. *prætorum numero* 11. *lib.* 1. Roderi-
cus Xuarez *in leg. poſt rem pag.* 330. *in princi-
pio*, *& pag.* 326. *verſic. ſed pro euidentia nume-
ro* 38. quos refert, & ſequitur Azeuedus *in leg.*
2. *tit.* 3. *numero* 33. *lib.* 5. *recopilat.* vbi red- 22
dit exemplum de inſtrumento obligationis fa-
ctæ ab vxore, ſi proceſſu conſtat eo tempore
nuptam eſſe, de licentia tamen mariti non con-
ſtat, vt ſit per iudicem deneganda executio ex
officio, etiamſi vxor executionem illam non
opponat expreſſè, & in eodem caſu probat
poſt alios Ioan. Gutierrez *de iuramento confirmat.*
1. p. cap. 1. ex numero 35. cum ſeqq. & quia quan- 23
do actio, & exceptio conſtat eodem inſtrumen-
to, ſuper ea poteſt Iudex pronuntiare, abſque
alia exceptionia expreſſa oppoſitione, prout ex
plurimis Doctoribus, firmauimus in noſtris in
Commentar. *de Regia protectione*, 4. *part. cap.* 7.
ex numero 99. cum ſequentibus, *& eadem 4. part.
cap.* 13.

Digitized by Google

cap. 13. *numero* 48. Mareſcotus *variar. reſolut. li-*
24 *bro* 2. *capite* 1. *numero* 34. vbi quod actori, qui in
actione deducit exceptionem, incumbit onus pro-
bandi excluſionem exceptionis, quia ſuo ſe ligo-
ne percutit.

25 Deſuper cum ſubſequatur ſententia, qua quis
declaratur creditor, & ſimul ei aſſignatur gra-
dus poſt alios creditores, etiam de iure poſterio-
res, & eidem ſententia intimatur, à qua ſi ip-
ſe non appellat, ſibi imputet, ei conſentire vi-
detur, & tranſit in rem iudicatam, *appellare
enim debuiſtis, ſi ſententia vobis diſplicebat*, vt in-
quit text. *in l. Cod. ſi ſæpius in integ. reſtitut. po-
ſtulet.*

26 Si appellat, & fuit confirmata, iam legiti-
mè tranſiuit in rem iudicatam, quàm retracta-
re non poteſt, eiuſdem exceptionis, vel actio-
nis virtute, nec eandem quæſtionem in iudi-
cium reuocare; cum omnes identitates concur-
rant, vt ei obſtet rei iudicatæ exceptio; dedu-
xit enim in iudicium prælationem, & anterio-
ritatem ſuam probauit ex inſtrumentis exhibi-
tis, aut aliter probauit, adhibita fuit cauſæ
cognitiu, & ſuper toto per iudicem termina-
tio in rem iudicatam tranſlata, non eſt am-
plius de quo ſe conquerere poſſit, cum res iu-
27 dicata de albo faciat nigrum, & de falſo ve-
rum, *l. ſi non ſortem, §. heredi, D. conditione
indebiti, leg. cum putarem D. famil. herciſcund.
l. ingenuum, D. de ſtatu homil. l. res iudicata,
D. de reg. iur. lib. 1. Codic. quando prouocare
non eſt neceſſ.* Maſcard. *de probat. concl.* 1296.
à numero 14. *cum ſeqq.* Surdus *deciſ.* 170. *nu-
mero* 15. *& deciſ.* 289. *numero* 1. *& conſil.* 35. *nu-
mero* 2. Anton. Monach. Florent. *deciſ.* 91. *nume-
rò* 1. *& ex numero* 24. Marius Antonius *variar.
reſolut. lib.* 1. *reſolut.* 76. *numero* 2. *& reſolut.* 94.
num. 11.

28 Quare ſi iudicium concurſus iuxta modum
prædictum, & ſtilum vſitatum progrediatur in-
ter creditores, non video, quo iure procede-
re poſſit diſpoſitio text. *in d. l. duobus diuerſis
temporibus, & penultim. paragr. Latinus Largus
D. de excepi. rei iud.* at verò ſi forte contin-
gat mutato curſu ſtili naturali, & vſitato iu-
29 dicij credito comparens ſe eſſe creditorem dum-
taxat dixerit, & nihil ſuper prælatione ſui cre-
diti allegauerit, atque pariter debitor, & cæ-
teri creditores litem cum eo proſequantur ſu-
per ſola controuerſia, an creditor ſit, vel non,
vel an ſit pignoratitius creditor, vel nec ne:
Tunc proculdubio locum habere cenſeo diſpo-
ſitionem prædictorum iurium, quæ ad hunc
caſum expreſſiſſima ſunt, vt poſtmodum quan-
documque poſſit creditor ipſe denuo in iudi-
cium deducere ius prælationis, & anteriorita-
tis, cum de eo non fuerit oppoſitum, dedu-
ctum, aut non proſequutum, aut controuer-
ſum, non obſtante ſententia graduationis, in
qua gradum ſimul Iudex creditori huiuſmodi
aſſignauit inferiorem, qui adhuc attendi non
debet, nec facit rem iudicatam, tum quia lata
fuit vltra petita, & vltra libellum, & proſe-
quuta, nec ſuper eodem iure lis fuit conteſta-
ta, nec adhibita cauſæ cognitio, nec ſuper eo
iure creditor inſtrui potuit, nec defendi, & ſic
eidem nihil obſtat prædictæ ſententiæ, nec rei
iudicatæ exceptio, quoniam ſuper cauſa non 30
deducta, nec inter partes ventilata; etiamſi
de ea conſtet in actis per teſtium, aut in-
ſtrumentorum probationem; ferri non poteſt
ſententia, ex ſingulari textu *in l. qui habebat,
D. de inſtitor. action. l.* 1. *D. ſi menſ. falſ.
mod. dixer. cap. Abbate ſanè, de ſentent. & re
iud. libro* 6. per quæ iura hæc eſt communis
opinio, vt plures referens teſtatur Anton. Gom.
in l. 45. *Taur. numero* 159. Menoch. *de arbi-
trar. iud. lib.* 1. optimè poſt plures alios com-
probat Mexia *in l. Regia Toleti, de los termi-
nos, in* 9. *fundamento* 1. *part. numero* 13. *&*
14. *& numero* 15. latiſſimè & eleganter pro-
ſequitur Aluarez, Valaſcus *de iure emphy-
teut.* 1. *part. quæſt.* 6. *ex numero* 11. *cum mul-
tis ſeqq.* poſt Pinellum, Iaſonem & alios plu- 31
res abundè tractantes, & verius defendentes
contra alios, quoad etiam vbi iudicatur veri-
tate comperta, petens ex vna cauſa, & pro-
bans ex alia non deducta, non poteſt in eo-
dem iudicio ex hac ferri ſententia, nec obti-
nere, ſed debet ius ei reſeruari in aliud iudi-
cium, quia ſuper noua cauſa antea non dedu-
cta, nec lis fuit conteſtata, nec aduerſarius fuit
inſtructus, vt ſe poſſit defendere contra, eam op-
ponere, & fortè probare; & ita communiter 32
in ſupremis tribunalibus quotidie practicamus,
& paſſim ad partis ſic indefenſæ inſtantiam re-
pellere mandamus probationes huiuſmodi factas
ſuper articulis additis, non deductis in libel-
lo, nec in litis diſcurſu, & de quibus inſtrui
non potuit aduerſarius reiiciuntur, quæ ratio
inuinciblis eſt, quidquid eam velit cauillare
Ioan. Gutier. *practicarum lib.* 1. *quæſt.* 100. *per* 33
totam, qui *numero fin.* eam effugere volens per-
peram dixit, iterum ſuper eadem noua cauſa
non deducta, ſed probata, contraria probatio
ſit admittenda inſtante aduerſario, ex quo fate-
tur nouam litem, & cauſæ cognitionem adhi-
bendas ſuper noua cauſa, à quo cauendum eſt; 34
conſtat etiam quia teſtes deponentes vltra articu-
los nihil probare, nec eſſe ex eorum atteſtatione
ferendam ſententiam, vt per iura, & innumera-
biles Doctores, tenet, & latè proſequitur, per
ampliationes, & limitationes, Farinacius *de te-
ſtibus, quæſt.* 71. *ex numero* 1. *cum ſeqq.* &
pro hac vera doctrina vrgent ea omnia iura;
& doctrinæ ſcriptæ ſuperiùs à principio huius
cap.

Sed, an quando creditor comparuit in iudicio 35
concurſus, & omnes cauſas prælationis deduxit,
non tamen omnes proſequutæ fuere, an ſuper
non proſequutis poterit poſt ſententiam gradua-
tionis iterum eas deducere abſque metu rei iu-
dicatæ, & puto poſſe, provt abundè diſputantes 36
probauibus *in noſtris commentariis de ſupplica-
tione ad Sanctiſſimum* 1. *part. cap.* 12. *per totum*;
vbi ſingulariſſimas doctrinas in propoſito repe-
ries, de quibus vlterius inferius agendum erit;
quibus adde mirabilia iura diſtinguentia inter
actiones perſonales, & actiones reales, vt in
illis ſi ſimpliciter agatur, & vna cauſa deduca- 37
tur, & proſequatur, poteſt victus iterum ex
alia agere, in iſtis autem ſi ſimpliciter agat rem 38
vendicans, & ſuam eſſe dicens, omnes cauſæ,
ex quibus dominium habere, & prætendere poteſt,

deducere videtur; & ſimpliciter victus, in omnibus cauſis victus intelligitur, & nouiter agenti ex aliqua cauſa ſpeciali generaliter proſequuta, obſtat exceptio rei iudicatæ, textus eſt *in l. &*
39 *an eadem cauſa*, 14. §. 2. *D. de exception.* cuius ſunt verba. *Actiones in perſonarum ab actionibus in rem, hoc differunt, quod cum eadem res ab eodem mihi debeatur, ſingulas oblationes ſingula cauſa ſequuntur, nec vlla earum alterius petitione vitiatur; at cum in rem ago, non expreſſa cauſa, ex qua rem meam eſſe dico, omnes cauſa, vna petitione apprehenduntur; nec enim amplius quam ſemel res mea eſſe poteſt, ſæpius autem deberi poteſt, l. ſi mater,* 11. §. *eandem in fine*, ibi, *alia enim cauſa fuit prioris dominij; hac noua nunc acceſſit; itaque acquiſitum quidem poſtea dominium aliam cauſam facit, mutata opinio prioris non facit, vt puta opinabatur ex cauſa hæreditaria ſe dominium habere; mutauit opinionem, & cœpit putare ex cauſa donationis hac res non parit petitionem nouam: nam qualecumque, & vndecumque dominium acquiſitum habueris, vindicatione prima in iudicium deduxit, & in §. denique*, & Celſus ſcribit, *ſi hominem petiero, quem ob eam cauſam meum eſſe exiſtimaui, quòd mihi traditus ab alio eſt, cum ex iis hæreditaria cauſa meus eſſet; rurſus petenti mihi obſtaturam exceptionem. D. eodem tit. de except. rei iudic. d. §. & §. ſequenti*, ibi, *ſi quis autem fundum petat ſuum eſſe eo, quod Titius eum ſibi tradiderit, ſi poſtea eum alia ex cauſa petat, cauſa adiecta, non debet ſubmoueri exceptione, & in d. l. ſi mater in fine principij*, ibi. *Ego exceptionem obeſſe ei rei iudicata non dubito, ſed ex cauſa ſuccurrendum erit, qua vnam tantum cauſam egit rupti teſtamenti*, textus eſt *in cap. Abbate ſanè, §. cæterum, de re iud. lib.* ibi, *quia cum quis egit ex aliena certa, & ſpeciali cauſa, & poſtea ſine alia, ſine ſimilis ei, quam expoſuit, accidit, videri non poteſt illa in iudicio deueniſſe; cum iudex tunc proſpicere, ac attendere debeat diligenter, an ex ea omnino eadem qua prius expreſſa extitit, vtpote qua tunc etiam competeret, actoris intentio ſit fundata, ſecus autem cum egit, vel petiit in genere, nullius certa vel ſpecialis cauſa faciens mentionem, videlicet, quia generaliter fortè propoſuit, aliquem obnoxium eſſe ibi, vel ad ſe iure dominij vel quaſi rem aliquam pertinere*, &c. vbi latiùs proſequitur, *in l. hæreditas materteræ petita non infringit alterius hæreditatis petitionem, qua venit ex alia ſucceſſione, ſed & quaſtionis titulus prior inofficioſi teſtamenti cauſam habuiſſet, iudicata rei præſcriptio non obſtaret, eandem hæreditatem ex alia cauſa vendicanti, Cod. de petit. hæredit.* conſonat *l. Lucius, D. eod. l. cum qui, C. de inofficioſ. teſtam.*

40 Sed ad horum iurium, & diſtinctionis clariorem intelligentiam, præ oculis ſemper habenda eſt magiſtralis determinatio, *l. 25. tit. 2. part. 3.* in hæc mirabilia verba. *Pero muchos e de ne guardar el demandador, quando la coſa demanda por ſuya, quier ſea mueble, o raiz, que ſi laue la raçon porque hubo el ſeñorio della, aſſi como por compra, o por donadio, o por otra manera qualquier, que aquella ponga en ſu demanda, e eſto tubieren que era derecho, por dos raçones; la primera porque quando ſu pieſe ciertamente la racon, porque es ſuya, poni en dola en ſu demanda mas de ligero lo puede deſpues probar, otro ſi mas en cierto puede ſer dado juicio ſobrella; la ſegunda porque ſi a caeciſſe que el demandador no prueue aquella raçon, que pugo en la demanda, por que decia, que ſuya, que la puede deſpues demandar por otra raçon, ſi la ouiere, e no ſe ennargara el primer juicio, que fue dado contra el ſobre aquella coſa miſma, pues que pro otra raçon, la demanda, que no ha que ver con la primera. Eſto ſe tiende ſe y endolibrada la raçon primeramente porque decia que era ſuya, que ante no puede alogar otra. Mas ſi el demandar ſiçieſe ſu demana generalmente, raçonande la coſa per ſuya no pomendo alguna raçon Señalada, por que huuo el Señorio della; ſi fuere la ſentencia dada contra el, perque ne la pudieſſe probar, no la pueda deſpues demandar en ninguna manera. Eſto es porque alli do la demando generalmente encerro todas las raçones porque la podia demandar. Pero ſi el demandador quiſieſe deçir, o monſtrar alguna nueua raçon, porque el ganara il Señorio de aquella coſſa deſpues que fueſe dada la ſentencia contra el, aſſi como ſi el fueſſe dada, comprada; o la vbieſe ganada de nueuo en otra manera qualquier, de aquel que auia podsero de darla, o de venderla, ſobre tal racon como eſta bien puede facer ſu demanda de nueuo, & in l. 24. antecedenti. eod. tit. & p.*

Hanc tamen *l. 25.* mirabiliter declarat, & intel- 41
ligit Gregorius Lopez ibidem *verb. non la puede*, per dictam *leg. ſi mater in princip.* & ibi Bartol. & Paul. quando petitio fuit generalis, proſequutio fuit etiam generalis. Nam ſi proſequutio fuit ſpecialis in vna cauſa tantum, & in ea condemnatus actor, poterit poſtea ex aliis cauſis agere ſpecialiter non deductis nec proſequutis, de quibus nec fuit actum, nec cauſæ cognitio adhibita, & ſic ei nouiter agenti non obſtabit rei iudicatæ exceptio. Prout abundè probauimus *in noſtris Commentariis de ſupplicat. ad Sanctiſſ. 1. part. d. cap. 12. per totum*, & eſt text. expreſſus *in l. licet 2. Cod. de iudiciis.* In hæc licet iudice accepto cum tutore egiſti, ipſo tamen iure actio tutelæ ſublata non eſt, & ideo ſi rurſus eundem iudicem petieris, contra vtilem exceptionem rei iudicatæ, ſi de ſpecie de qua agis, in iudicio priori tractatum non eſſe allegas, non inutiliter replicatione doli mali vteris, & ita legem ſumunt ibidem Alexand. & Salicet. ſententia generalis lata ſuper petitione generali, reſtringitur opere replicationis ad proſequuta tantum concordat, text. *in leg. Lucius Titius 47. §. tutela iudicio, ff. de adminiſtrat. tutel.* firmant. Abb. *in cap. 1. num. 15. de libel. oblat.* Alexand. *conſil. 11. lib. 2.* Bald. *in l. cum Papinianus num. 10. Codic. de ſent. & interloqu.* Panor. *in cap. cum Eccleſia ſub trina.* Vbi etiam Ripa *de cauſ. poſſ. & propriè.*

Et ad hanc declarationem reducenda eſt gene- 42
ralitas text. *in d. & an eadem §. 2.* vt procedat, quando generaliter actor rem vt ſuam vendicauit, nulla expreſſa cauſa, & pariter proſequutio generalis fuit, & non ſpecialis. Quia in hac materia illud ſemper præ oculis habebis, idem eſſe à princio omnes cauſas deducere, & vnam, vel alteram tantum proſequi; quod vnam tantum à principio deducere, & proſequi, cum in non proſequutis res iudicata non obſtat, ex hactenus comprobatis.

Ex his infertur ad intellectum celebris text. 43
in leg. penultim. 30. §. Latinus Largus D. de except.

except. rei ind. (quam in aliud propoſitum adduximus ſuperius *num.... verſic. quod apertius probatur*, &c.) In cuius textus diſpoſitione poſterior creditor hypothecaria actione egit aduerſus primum contendentem etiam ſibi à debitore eſſe hypothecatum fundum, & obtinuit, poſtea victus reperiit ex alia diuerſa cauſa anteriori ſibi eſſe fundum hypothecatum, mouit nouam litem aduerſus vincentem, ex hac noua, & diuerſa cauſa, & determinat primi iudicij rem iudicatam ſibi agenti ex cauſa diuerſa non deducta in primo iudicio non obſtare, cum ex
44 variis, & diuerſis cauſis poſſit quis eamdem rem habere hypothecatam, & victus in vna, poteſt obtinere alterius reſpectu, quia ſingulas obligationes ſingulæ cauſæ ſequuntur, nec vna earum alterius petitione vitiatur, vt
45 inquit text. celebris *in l. & an eadem dicta §. 2. D. de except. rei ind.* quia ex pluribus, diuerſis cauſis res poteſt mihi deberi, *d. 2. leg. non eſt D. de action. empt. leg. hæreditas. Cod. de petition. hæredit. §. fin. inſtitut. de legat. leg. ſi is qui D. de action. & obligat. l. eum qui Cod de inoffi-cioſ. teſt.*

Infertur etiam ad Socinum *conſil.* 18. proſequendo ordinem *ex numero* 42. *cum ſequentibus lib.* 1. dicentem, non præiudicare rem iudica-
46 tam quoad omnia deducta in iudicio, ſi ſolum aliqua ſunt proſequuta, veluti ſi actor deduxit ſimpliciter, & generaliter actionem hypothecariam, & reus ſit abſolutus, ſi vnam rem ſolum, & hypothecam ſpecialiter eſt proſequutus, & ſuccubuit, non prohibetur eandem actionem hypothecariam quoad alias intentare, quas non eſt proſequutus, ſequitur Apoſtilla ad Felinum *in cap. aduerſario numero 4. verſic. res iudicata de exceptionibus.* Cardin. Dominic. Tuſcus *littera R. concluſ.* 268. *numero* 9. & 10. & nos in noſtris Commentatiis *de ſupplicat. ad Sanctiſſ. 1. part. d. capite* 12. *numero* 28. *& ſequentibus.*

47 Hinc in facti contingentia orta fuit controuerſia, debitor ſuper ſuis bonis formauit concurſum, & vocauit ſuos creditores, comparuerunt, inter alios duo pro annuis præſtationibus decurſis ſibi debitis propter bona in emphyteuſimm ab eis recepta per debitorem communem, vnus ex iis creditoribus per ſententiam graduationis tranſlatam in rem iudicatam cæteris omnibus prælationem, & gradum obtinuit; iſte omnia bona debitoris occupare prætendebat. Alter creditor iterum comparuit in iudicio cõcurſus dicens ipſum eſſe præferendum pro ſuis decurſis, & decurrendis reſpectu bonorum, quæ de ſua manu in emphyteuſim habet debitor opponebatur ei de re iudicata, ex ſententia graduationis, qua cuilibet gradus fuerat aſſignatus.

48 Replicabatur non obſtare, tum quia ſolum in illo iudicio actum fuit de prælatione ratione anterioritatis, & temporis ad conſequendas decurſas debitas creditoribus, ex omnib' bonis debitoris, non tamen quis ſit præferendus in iſtis, vel in illis bonis, hoc enim nec fuit deductum in illo iudicio, nec de eo cognitum, nec inter partes, nec à iudice, & per conſequens nec huic in articulo nouiter in iudicium deductum obſtare rei iudicatæ exceptionem, determinauit Senatus, opponentem de re iudicata directè reſponſurum, & cauſa cognita, fuit declaratum in prima, 49
& ſecunda inſtantia creditorem hunc & dominum in emphyteuſis bonis cunctis præferendum ſuæ penſionis reſpectu priuatiuè, & prælatiuè cæteros creditores quoſlibet, etiam tempore anteriores.

Tum quia dominus rei penes debitorem exi- 50
ſtentis cunctis creditoribus præfertur, ſiue anterioribus, ſiue etiam priuilegiatis, & hypothecariis, vt per *leg. ſi ventri 8. §. in bonis D. de priuileg. credit, & l. procuratores, §. planè D. de tributoria.* Probarunt innumerabiles penè Doctores, quos laudauimus *ſuprà 1. part. cap. 8. ex numero ſeqq. verſic. à regula tamen huius cap.* &c. *& 2. p. cap. 24. numero 15. & ſequentibus, verſicul. nec obſtat, quod domino pecunia,* &c. Et in terminis eſt, text. famoſus, expreſſus à nemine allegatus *in leg. etiam 15. D. qui potior in pignor. habeant.* ibi. *Ita tamen vt prior cauſa ſit domini, ſi non ſoluerit ei ſalarium.*

Deinde quia res iudicata non obſtat ſuper non 51
proſequutis, & multo minus ſuper non petitis, in quibus defuit cauſæ cognitio, & partium defenſio & ſic dici non poteſt, nouiter agentem victum fuiſſe ſuper hoc articulo diuerſo, prout vltra Doctores ſuprà citatos docet Bald *in l. receptitia, C. de non numero pecun. numero* 5. vbi loquendo in iſtis terminis, ita ait, *quia in primo iudicio non potuit diſcuti iſta negatiua, & illud, quod eſt indiſcuſſum, non intelligitur ſententialiter determinatum*, ſequitur Socinus *conſil. 94. numero 7. column. 2. vol. 3.* Vincentius de Anna. *allegat. 102. num 2.* Ioſeph Ramon. *conſil. 50. num. 11.* Noguerol. *allegat.* 18 *num.* 48.

Facit etiam gloſſ. *in l. ſi quis ad exhibendum, D. de exceptione rei iud.* vbi conſtituens regulam ad 52
cognoſcendum quid fuerit per ſententiam deciſum, id percipi ex cauſa, quæ reſultat ex actis, quam gloſſ. ſequitur Bart. *ibi* Bald. *in l. fin verſ. & ſecundum hoc, C. de ſuſpect. tutor.* Surdus *conſil. 312. numero 16. lib. 3.* Rota per Farinacium *deciſ. 346. numero 5. part. 2. in poſthumis*, Capicius Galeotus *controuerſ. 34. numero 45. & ſeqq. lib. 2.* Noguerol. *allegat. 18. ex numero 49.* & latius *allegatione 27. numero 49.* & ſententia ſemper præſumitur lata ex cauſa deducta, Schrader. *de feud. tom. 1. part. 1. cap. 6. num. 120. pag. 427.* Guazinus *de defenſion. reor. 2. part. cap. 7. num.* 12. Ioannes Andr, Greg, *allegat. 43. num. 43. & 5.* Caſtillo *deciſ. Siciliæ 61. num.* 12. atque ideo 53
cum in noſtro caſu cauſa prælationis deducta per creditores, & proſequuta reſpiciat dumtaxat penſiones decurſas exigendas ex bonis debitoris, ſequitur quod ſententia graduationis, & prælatio per eam deſcripta nõ poſſit referri ad cauſam prælationis, ortam ex dominio in bonis emphyteuticis nouiter deductam per creditorem, ita in ſimilibus omnino terminis argumentatur Noguerol. *d. allegat. 27. & numero* 49. vbi ex Surd. 54
d. conſil. 312. numero 10. inquit, quod, exceptio rei iudicatæ ſemper oritur ex ſententia quoad ea quæ ſunt proſequuta, per textum expreſſum *in l. quoties C. de iudic.* vbi generali petitione, quæ plura capita continet, res iudicata ſolum obſtat in proſequutis, & ſimul deciſis, vbi addit plura alia per Nos *de Regia poteſt. 4. part. c. 8. ex n. 292.*

&

Digitized by Google

& idem repetit *allegatione* 15. *n.* 49. ex quibus iuſta redditur Senatus noſtri determinatio ſupradicta.

Idem in ſimili cauſa inter monaſterium Carthuſienſe, & creditores ad concurſum ſtatus de la Mota fuit in hac Pintiana Curia determinatum 4. Maij 1649. in qua, cum poſſeſſor ſtatus à principe impetraſſet facultatem ad creſcendum cenſus ab antiquo ſuper eo impoſitos, & nouos ad redemptionem antiquorum creandum, cum clauſula ſubrogandi in locum, & hypothecas antiquorum, quidam creditor (à quo monaſterium ius & ceſſionem habebat) nouos à poſſeſſore emit pro redemptione, & ſubingreſſione antiquorum, formato poſtmodum concurſu per vltimum ſtatus poſſeſſorem, inter cæteros creditores monaſterium comparuit virtute ſuæ ceſſionis, & oſtenſo inſtrumento vltimo ſimplicis ceſſionis; fuit admiſſus & per rem iudicatam aſſignatus quartus gradus attento tempore inſtrumenti ceſſionis, quod, vt diximus, tantum fuit exhibitum in illo graduationis iudicio. Et pro tempore monaſterium agnoſcens ſe læſum in gradu, ſi attendatur tempus ſubrogationis ſuis auctoris cædentis, & redimentis virtute ſubingreſſus in locum priorum, quos ſua pecunia dimiſit, virtute inſtrumenti ſui auctoris, ex quo ſubingreſſio, & primus gradus apparebant; nouiter hanc cauſam deduxit in iudicium ad ſubuerſionem aliorum creditorum, qui illud in gradu præferebant; Senatus determinauit oppoſitam rei iudicatæ exceptiooem monaſterio non obſtare, eo quod nouiter ex noua, & diuerſa cauſa in iudicium comparebat, tunc nec agitata, nec deducta, nec cognita, & propterea monaſterio aſſignatus eſt prior gradus correſpondens ſubingreſſioni priorũ creditorum, & illorum creditorum tempore attẽto.

55 Iis & alia non abſimilis orta fuit controuerſia in hac Regia Cancellaria inter *Comitem de Alua, de Aliſte, & D. Hieronymum de Vera Equitem Calatrana creditorem Comitis. Anteceſſores ſimul cum ſuo ſtatu & maioratu de Alua*, legitimè poſſidebant alium maioratum *de Villada, & Villauicencio*, ab vno tunc omnium poſſeſſore obtenta fuit facultas Regia ad imponendum cenſum redimibilem pro ſoluendo quodam ſuo creditore, ſuper iuribus, redditibus, & gabellis *de Villada*, nominatim, atque facultas pariter fuit conceſſa nominatim ſuper ipſis redditibus *de Villada*, ibi, *por quanto por parte de vos Don Diego Enriquez de Guzman Conde de Alua de Aliſte*, &c. *Y porque no teneis obienes fuera de vueſtro mayorazgo, de que poder pagar la dicha deuda queriades vender para pagar la* 100000. *maranedis de renta de cenſo, y ſituar aquellos en las rentas, fuero, y derechos de la vueſtra Villa de Villada, que es de vueſtro maiorazgo*, &c. *Damos licencia y facultad a vos el dicho Conde de Alua de Aliſte que para efecto de pagar la dicha deuda, podais vender e vendais a qualquier perſona o perſonas, con quien os concertaredes los dichos cien mil maranedis de renta de cenſo, o la parte dellos que para ello baſtare, y ſituarſelos en las dichas rentas de la dicha Villa de villada, que es del dicho vueſtro mayorazgo*, &c.

56 Huius facultatis virtute præfatus Comes recepit in cenſum prædictam quantitatem à quodam creditore, (à quo *D. Hieronymus de Vera* cauſam, & titulum legitimum habet) impoſitam & ſituatam ſuper redditibus *de Villada*, & ſimul cum obligatione perſonali, & generali bonorum ſuorum, ſemper & libenter huius cenſus redditus ſoluti fuere per Comitem de Alua, & ſucceſſores ſuos, prædicto creditori, hæredibus, & ſucceſſoribus ceſſionariis. Poſtea mortuo ipſo *Comite D. Didaco*, per iudicium tenutæ diuiſi fuere, & ſeparati dicti duo maioratus, ſtatus *de Alua* adiudicatus fuit *D. Fadriquez Enriquez*, Maioratus verò *de Villada & Villauicencio Marchioni de Fauara*, vti eius legitimo ſucceſſori.

Pro tempore anno ſcilicet 1619. *Comes de Alua* ſucceſſor formauit concurſum creditorum ad ſuum ſtatum *de Alua*; ad quem præfatus *D. Hieronymus de Vera*, vti creditor comparuit, & exhibens omnes ſuas & ſcripturas, & inſtrumenta cum Regiis facultatibus gradum ſibi ad bona ſtatus *de Alua* aſſignari poſtulauit, currente lite inter omnes lata fuit ſententia graduationis, in qua idem *D. Hieronymus*, vti creditor inter cæteros fuit graduatus, & locus aſſignatus; & certum eſt, ſemper Comitem *de Alua* ſoluiſſe hos annuos redditus. 57

Poſtmodum *Comes de Alua*, hunc poſſeſſor *anno* 1641. mouit litem contra *D. Hieronymum* aſſerens indebitè exegiſſe annuos redditus ex bonis ſui comitatus, ipſumque & eius anteceſſores poſt factam ſeparationem maioratuum per errorem ſoluiſſe, cum facultas Regia fuerit limitata ad præfatam *Villam de Villada*; dũtaxat (cuius iam poſſeſſor non erat) quæ ſola huic cenſui erat obligata, & grauata, non tamen *Comitatus de Alua*, etiamſi expreſsè anteceſſor eum obligaſſet, cum caruiſſet poteſtate, & facultate, nec conceſſam vti limitatam, ad obligãda certa bona, excedere validè non potuit, ac propterea declarandũ fore ſuum ſtatum de *Alua* fuiſſe & eſſe liberum ab huius cenſus ſolutione, necnon delendum *D. Hieronymum de Vera* à ſententia graduationis, nihil obſtante re iudicata ſuper gradu, tum quia in illo iudicio concurſus non fuit 58
adductum hoc ius & cauſa ex qua manifeſtè 59
detegitur, ipſum ad ſtatum de *Alua* non eſſe creditorem, nec ſuper ea fuit controuerſum, nec actum inter partes, nec ſuper hac diuerſa cauſa adhibita fuit cauſæ cognitio, atque ideo, nec obſtarutam ei exceptionem, quod non ſit petitum, quod nec actor petere putaſſe, iudex in iudicio ſenſiſſet.

Tum etiam quia caſu, quo res iudicata ſubſiſtat, declarandum fore ſibi nec ſtatui præiudicium generari ob minus plenam defenſionem, quam ſi adhiberet ſuus prædeceſſor, qui concurſum formauit, impoſſibile foret maioratum condemnari. 60

Reſpondebatur ex parte creditorũ, rem eſſe iudicatam iam opponentis reis iudicatæ exceptionẽ in vim dilatoriæ ad impediẽdum litis ingreſſum, declaratum fuit ſemel & iterum in Senatu, creditorum directè reſpondere debere, & reſpondere inſiſtit in rei iudicatæ exceptione in vim peremptoriæ, (prout licitum eidem eſt) vt in terminis probat Bald. *in l. nam & poſtea ff. de iureiurand.* Maranta *de ordin. iudic. 6. part. cap. de exception. numero* 13. *& membro* 9. *numero* 11. Paz *in ſu praxi, part.* 1. *tom.* 1. *tempore* 7. *numero* 17. D. Pichard. 61

in

in manuduction. ad praxim, *p.* 1. *præcept. num.* 11.
Maſtrill. *deciſione* 148. *num.* 35. D. Perez de
Lara *in tractatu de vita hominis*, *cap.* 25. *num.*
28. Pareja *in tractatu de inſtrumentorum edition.*
tit. 4. *reſolutione vnica*, §. *numero* 54. Molina
de primogen. lib. 4. *cap.* 9. *ex numero* 39. & ibi
63 Additionator latius proſequuntur, quidquid in
contrarium voluerit D. la Rea *deciſione* 39. *num.*
37. *&* *deciſione* 40. *num.* 80. *&* 81. *&* *deciſione* 45.
num 44. cui omnium ſupremorum tribunalium
praxis vſitatiſſima reſiſtit.) Azeued. *in l.* 1. *tit.*
5. *ex num.* 37. *lib.* 4. *recopilat.* Villalobos *in Anton.*
eur. litera E, *num.* 15. Giurba *deciſione* 12. *num.* 2.
& *deciſione* 69. *à numero* 8. Paz *de tenuta*, *cap.* 38.
quæ res iudicata præiudicare debeat maioratui
de Alua, plenè à poſſeſſore defenſo, cum omnia
inſtrumenta, & facultates, quæ nunc in hoc
nouo iudicio reproducuntur à *Comite de Alua* in
ſuæ intentionis comprobationem; tunc in illo
cõcurſus iudicio fuerant præſentata, & exhibita,
ſuper quorum inſtrumentorũ omnium cognitio-
ne per partes & iudice lata fuit inſuper gradua-
tionis ſententia.

64 Alia inſuper allegabãtur tendentia ad obliga-
tionem ſtatus *de Alua*, & vt facultas Regia non
appareret limitata, & propterea tunc poſſeſſor
vtriuſque maioratus, qui eam obtinuit, vtrũque
potuiſſe obligare; quæ quidem iudices in cõſide-
ratione non habuere, ob manifeſtã, & claram fa-
cultatis ipſius limitationem ad quædam bona
dumtaxat, quam excedere non potuiſſe poſſeſſo-
rem maioratus in iſtis indiuidualibus terminis la-
65 tiſſimè comprobauimus poſt magnam Doctorum
& fundamentorum cateruam ſuprà 2. *part. cap.* 9.
à princ. vbi quãdo quis poſſidet duos maioratus,
& obtinuit facultatem ad vnum hypothecandũ,
vel quado vnum poſſidens, & obtinuit facul-
tatem ad obliganda certa bona eiuſdem, & ſu-
per eis cenſum imponendum, vt minimè exten-
datur ad alium maioratum, nec ad cætera eiuſdẽ
bona vltra expreſſa, *&* *c.* 10. necnon *cap.* 4. *per to-*
66 *tum*, vbi multa & ſingulariſſima reperies in pro-
poſito omnino videnda, circa facultatem limita-
tam ad certam rem, quantitatem, caſum, contra-
ctum, aut perſonam, vt denegata intelligatur vl-
tra rem, quantitatem, caſum, aut perſonam, ita vt
in exceſſu cõtractus ſit nullus ipſo iure ex defectu
poteſtatis; quapropter de exceptione rei iudicatæ
(cuius eſt ſermo noſter) erit nunc agendum dun-
taxat.

67 Et pro parte affirmatiua quod obſtet res iudi-
cata ex ſententiis graduationis orta, probatur
primò, quoniam certum eſt, quod in illo con-
curſus iudicio ad ſtatum *de Alua* comparuit
D. Hieronymus tanquam creditor, affirmans ſe
talem eſſe, & inter cæteros ſtatus creditores
præcisè graduandum, & ad ſuæ intentionis
comprobationem plura exhibuit inſtrumenta,
tam facultatem ipſam (quæ licet cantabat limita-
tionem ad redditus *de Villada*) quam alias ſcri-
pturas, per quas expreſsà apparebat, Comitem,
qui eam obtinuit, ſimul obligaſſe præfatum ſta-
tum *de alua*, quibus exhibitis, & citatis om-
nibus creditoribus, & debitore ipſo, & adhibi-
ta cauſæ cognitione latæ fuerunt graduationis
ſententiæ. Ex qua inſtrumentorum præſenta-
tione, duo reſultant effectus, primus, quod
cum apparebat ex dicta facultate limitatio ad
reditus *de Villada*, non indigebat poſſeſſor
maioratus aliam extrinſecam exceptionem op- 68
ponere, cum omnes, quæ ex inſtrumento re-
ſultant, & in ipſo continentur, appoſitæ & al-
legatæ cenſeantur, ad quas iudex attendere, &
ſuper eiſdem pronuntiare poteſt. Bartoli eſt do- 69
ctrina *in l.* 2. *D. de except. num.* 5. ibi, ſed pone,
quod non propono aliquam exceptionẽ, nec dico
excipio, nec ad mei defenſionem propono, ſed
produco inſtrumentum ſolutionis, vel pono ſo-
lutionem, & probo: an ſufficiat, reſpondi, tunc 70
enim iudici eſt notorium, actionem non compe-
tere, iudex debet abſoluere. *l. vbi pactum*, *C. de*
tranſact. & eſt text. *in l. enim qui ita*, § *qui ita* & ibi
Bart. *D. de verbor. obligat.* plures doctrinas & Do-
ctores adduximus in propoſito ſuprà *ad princip.*
huius cap. ex n. 17. *&* *ſeqq. verſic. deinde vnuſquiſ-*
que creditor, &c. ex quo non poteſt dici maiora-
tum minus plenè defenſum.

Secundus erit effectus, quod cum ex inſtru-
mentorum productione iudicibus conſtabat no-
toriè, & euidenter de exceptionibus, & defen-
ſionibus debitoris, non poteſt dici fuiſſe cauſæ
cognitionem, nec abſque ea rem iudicatam pro-
ceſſiſſe, licet iudices ipſi contempſerint eaſ-
dem admittendo creditorem, & eum nihilomi- 71
nùs graduando in bonis Comitatus, hoc tan-
git iniuſtitiam, quæ non eneruat vires rei iudi-
catæ, facientis de albo nigrum, & de nigro
album, de falſo verum & de vero falſum, ad
iura vulgata; atque ideo *Comes de Alua*, qui
eandem exceptionem & ius nouiter reuocat in
iudicium inter eaſdem partes auditi non debet,
rei iudicatæ exceptione ibi obſtante, ex *l. cum*
quæritur, cum duobus ſequentibus, D. de exceptione
rei iudicatæ.

Secundo & hæc pars probatur, quia licet in 72
priori iudicio concurſus non fuerit ſignanter
controuerſum, an *D. Hieronymus* ſit creditor
ad bona maioratus *de Alba* (ſuper quo nouam
litem mouit *Comes*) ſed tantum de gradu, &
propterea videbatur; ſententiam graduationis
(quæ nihil ſuper hoc articulo, an creditor
ſit ad bona ſtatus *de Alua*, vel non, expreſ-
sè determinauit) ad eum nec referri, nec exten-
di debere; adhuc tamen ex quo *D. Hieronymus*
ad eiuſdem ſtatus concurſum comparuit, vt
creditor, & tamquam talis gradum poſtula-
uit, atque etiam eo ipſo quo ſententia illi
gradum aſſignauit, in neceſſarium antecedens
intelligitur declaraſſe, eum eſſe creditorem,
cum alias non potuiſſet ſubſiſtere ſententia ſu-
per ſola gradus determinatione, ac declaratio-
ne, atque ideo perneceſſe ſuppoſuit ſenten-
tia, creditorem eſſe ad ſtatum *de Alua*, quo-
niam licet ſententia non faciat rem iudicatam,
in præſuppoſitis in ea: hoc non intelligitur, quan- 73
do præſuppoſitum venit in ea per neceſſarium
antecedens, vel neceſſariam conſequentiam,
Alexand Ludouic. *deciſ.* 208. *num.* 4. & ibi Oli-
uer Beltramin *in annotation. num.* 7. Caſtillo *con-*
trouerſiar. tom. 5. *cap.* 83. quia quando ſententia 74
aliquid neceſſariò ſupponit, ad illud ſe ex-
tendit, tanquam in ea comprehenſum, vt latè nos
in noſtris Comment. *de Reg. proteſt.* 4. *part. cap.* 9.
ex num. 21.

Et

75 Et quia gradus determinatio nullo mo-
do poteſt ſubſiſtere , nec per ſe ſuſtineri in
bonis comitatus deficiente credito , & cre-
ditore ad illius bona , quia qualitas ſine ſub-
iecto eſſe noo poteſt , & noo entis nullæ ſunt
qualitates , ad iura vulgaria , quare ſenten-
tia continens vnum extenditur ad aliud , ſine
quo illud vnum , ſuper quo lata eſt , ſortiri effe-
ctum noo poteſt. Nos in loco proximè citato
ex num. 24.

76 Deinde quoniam hic articulus , tu non es
creditor , incompatibilis omninò eſt cum gra-
duatiooe , qui cum inciderit in iudicium me-
diante inſtrumentorum productione , (ex qui-
bus manifeſtè apparebat *Diuum Hieronymum*
non eſſe creditorem ad ſtatum *de Alua*) eo
ipſo quod lata fuit ſententia ſuper graduatio-
77 ne in eius fauorem , cenſetur etiam ſuper arti-
culo , an ſit creditor , declarare , ſententia ete-
nim lata ſuper principali , cenſetur lata ſuper ar-
ticulo incidenti incompatibili cum principali
leg. 2. *Codice de ordin. cognit.* abundè nos *in d. c.* 9.
ex num. 28. *cum ſeqq.* quare ex iis fundameotis in
facti contingentia pro hac parte per nos conſide-
ratis , videbatur obſtare comiti exceptionem rei
iudicatæ.

78 Quibus tamen , & aliis mioimè refraganti-
bus , contrarium , & verius determinauit Se-
natus hic Pintianus per octo fermè Senato-
res vnanimiter ſentientes nec obſtare rei iudi-
catæ exceptionem , nec ſtatum *de Alua* ad præ-
fati cenſus ſolutionem teneri , quæ determinatio
iuſtiſſima apparebit ex ſequentibus iuridicis fun-
damentis.

79 Primo , quoniam hæc cauſa , & hoc ius , ex
quo comes denuò agit ad liberandum ſuum ſta-
tum , & maioratum *de Alua* ab huius cenſus
obligatione , & ſolutione , nouum eſt , & nun-
quam per partes deductum , in priori iudicio gra-
duationis , nec in iudicibus illud determinanti-
bus conſtitit , nec ex inſtrumentis in illud produ-
ctis apparebat , nec nunc ex illis apparet ; atque
80 ideo ſemel victo ex vna cauſa , nouiter ex di-
uerſa agenti non poteſt obſtare rei iudicatæ ex-
ceptio ad iura , & doctrinas ſuperius adductas ,
ex numero 4. *verſ. ſecunda regula eſt* , &c. *& ex
numero* 28. *cum ſeqq. verſic. quare iudicium con-
curſus*, &c.

Et quod in illo priori iudicio concurſus
non apparebat de hac noua cauſa , & iure fa-
cilè percipies. Nam in eo agebatur de con-
curſu creditorum ad ſola bona maioratus *de
Alua* , & licet ex facultate , & aliis inſtru-
mentis productis à *Diuo Hieronymo* creditore
pro ſui crediti iuſtificatione , conſtabat aper-
tè creditum ſuum eſſe limitatum ad ſolos red-
ditus *de Villada* ; tamen ex eis non conſta-
bat , redditus *de Villada* non eſſe , nec per-
tinere ad maioratum *de Alua* , prout præciſè
conſtare debebat , vt *Comes* excuſari poſſet ab
exceptionis expreſſa oppoſitione , & vt iu-
dices eam ex ſola inſtrumentorum præſenta-
tione habere poſſint in conſideratione , quam
merito non habuerunt in determinatione , cum
de ea nullatenus conſtabat. Ideoque vt *Comes*
ſuper ea victus dici poſſit , debebat eam ex-
preſsè deducere , & allegare , nempe *Villam
de Villada* eſſe , & fuiſſe ſemper diuerſi ma-
ioratus , & nullatenus pertinentem ad maiora-
tum *de Alua* , à ſe non poſſeſſam , ſed cui-
ctam à *Marchione de Fabara* , & ab hoc ex 81
diuerſo iure iuſtè , & legitimè poſſeſſam. Quæ
exceptio conſiſtebat in mero facto , & per
externam allegationem , & probationem de-
bebat conſtare , & ſuper ea cauſæ cognitio-
oem adhiberi , atque ideò cum non fuerit
tunc deducta , nouiter eam deducere pote-
rit *Comes* abſque metu rei iudicatæ , ex ha-
ctenùs abundè comprobatis à principio huius
capitis.

Et tantum abeſt , quod ex inſpectione facul- 82
tatis Regiæ apparet , redditus *de Villada* eſſe di-
uerſi , & diſtincti maioratus , quin potius tam
facultas , quàm cætera inſtrumenta ita conce-
pta erant , vt indicarent prædictos redditus *de
Villada* eſſe , & pertinere ad maioratum *de Alua*
attentis verborum cooceptione , & iuris Re-
gulis.

Etenim impetrans facultatem Regiam ha- 83
bebat tunc duos diſtinctos maioratus , *de
Alua* ſcilicet , & *de Villada* , & eam impe-
trauit non tanquam poſſeſſor maioratus *de
Villada* , ſed tanquam poſſeſſor maioratus *de
Alua* , & ſuper boois *de Villada* ad ſuum
pertineotibus maioratum , ibi. *Por quanto
por parte de vos Don Diego. Enriquez de
Guzman Conde de Alua de Aliſte , nos fue
fecha relacion* , & ibi. *Queriades vender pa-
ra pagar la* 100000. *marauedis de renta de
cenſo , y ſituara quellos en las rentas , fueros
a derecho de la vueſtra Villa de Villada , que
es de vueſtro mayorazgo* , & poſtmodum in
Regis conceſſione , & deciſione. *Damos licen-
cia e facultad a vos el dicho Conde de Alua
de Aliſte que para efeto de pagar la dicha deu-
da , podais vender e vendais* , &c. *E ſituarſe
los en las dichas rentas de la dicha Villa de
Villada , que es del dicho vueſtro mayorazgo.*
Quis igitur ſanæ mentis facilè non percipiet
ex hac verborum conceptione , *Villadam* eſſe
maioratus *de Alua* , qui ſolus nominatus fue-
rat à principio , ibi. *Por parte de vos Conde de
Alua de Aliſte.*

Is etenim , qui habet duos maioratus di- 84
ſtinctos , duas dignitates , aut duo officia diuer-
ſa , ſicut vtriuſque reſpectu conſideratur diuerſa
perſona , imò duas perſonas ænigmaticè re-
præſentet , ita ad cognoſcendum , cuius con-
templatione actum faciat , & ſuper cuius ma-
ioratus , aut dignitatis bonis contrahat , &
negotium gerat ; colligitur ex denominatione.
P. comes talis ſtatus , P. poſſeſſor talis maiora-
tus , &c. De quo in terminis noſtris latiſſimè
egimus *ſuprà* 2. *part. cap.* 9. *ex numero* 9. *cum
multis ſequentibus*, vbi mirabiles doctrinæ viden-
dæ erunt.

Et hæc eadem æquiuocatio clarius conſtat ex 85
inſtrumentis obligationis poſtmodum virtute fa-
cultatis Regiæ confectis , in quibus non ſo-
lum fit eadem præfata facultatis relatio , &
per eadem verba , nempe ſituari cenſum ſu-
per redditibus *de Villada* pertinentibus ad ſuum
maioratum , oulla facta diſcretione maiora-
tuum , cum *Comes* ſe obligans loquatur in to-
ta ſtructura tanquam *Comes de Alua de Aliſte*,
& vt talis ſe nominat , & obligat ſimul omnia
bona

bona pertinentia ad ſuum ſtatum de Alua, qua
ſtante confuſione, & æquiuocatione, facillimè
decipi potuerunt, & debuerunt iudices ad ſentien-
dum. D. Hieron. eſſe creditorem ab bona ſtatus de
Alua, ſuper quibus Comes poſſeſſor cōcurſum for-
mauerat, cū nec ex ſua, nec creditorum parte cōfu-
ſionem, & æquiuocationem allegarunt, nec diſtin-
ctionē bonorum in iudicium deduxerunt, cum te-
nerētur allegare, excipere & probare Villadam, nō
pertinere ad ſtatū de Alua, provt hodie Comes no-
uiter deducit, & licitè propter nouam, & diuerſam
excluſiuam creditoris, & quia agit inter creditores
86 de ſeparatione bonorum, quæ eſt exceptio modifi-
catiua, admittenda etiam poſt rem iudicatam, quā
non impugnat, ſed modificat, quia bene potuit
hæres ſimpliciter comdemnari, vt ſoluat creditori
defuncti, & poſtmodum ſeparationem bonorū po-
ſtulare, vt cōdemnatio intelligatur dumtaxat reſ-
pectu bonorum hæreditatis, non ſuorum, ad tradi-
87 ta ſuperiùs 1.p.c.9. provt etiam hæres ſemel iā con-
demnatus ad ſolutionem crediti hæreditatis po-
teſt opponere de inuentario à ſe confecto, vt ſua
propria bona libera maneant, & tantum ex bonis
hæreditatis exigat creditor, vt vulgare eſt, vide in-
fra c.11.n.93. probāt Bart. Bald. Angel. & alij magis
comuniter in l. ex diuerſo. §. fin. ff. ſolut. matr. & in l.
Neſenius, §. fin. ff. de re iud. Bart. in l. penult. per illū
text. ff. de cōfeſſis. Bald. & Salic. in l. execut. C. quorū
appel. non recip. Paul de Caſtr. & Iaſ. in 1 C. de iur.
& facti ignor. Petr. de Anchar. conſ. 6. Alex. Trenta-
cinq. var. reſol. lib. 2. reſolut. de except. n. 10.

88 Secundò hæc pars fulcitur, quoniam ſententia
graduationis in primo iudicio concurſus lata fuit
in fauorem D. Hier. creditoris ſub illo ſuppoſito,
quod bona de Villada pertinebant, & erant bona
Comitatus de Alua, cui ſuppoſitioni fauebant om-
nia inſtrumenta, eam indicantia, vt hactenus mon-
ſtrauimus; cum aliter ſi vel per eadē inſtrumenta,
vel allegationē & probationem debitoris docere-
tur, ea bona de Villada, non eſſe bona maioratus de
Alua; impoſſibile foret D. Hier. gradum obtinere
tanquā creditorem ad bona de Alua, quæ dūtaxat
erant in cōcurſo, cū creditor nō eſſet, manifeſtè ſibi
obſtāte limitatione facultatis Regiæ ad ſola bona
de Villada. Docto igitur hodie de falſo ſuppoſito,
provt manifeſtè docuit Comes de Alua, gradus aſſi-
89 gnatio debet reſolui, & ſubuerti, quia omnis diſpo-
ſitio geſta ſub aliqua cauſa, quę ſupponitur à gerē-
te vera, ſi detegatur falſa, reſoluitur, & nulla reddi-
tur ex defectu cōſenſus, quē iudices ad actū nō ac-
cōmodaſſent, ſi cognoſcerent causā eſſe falsā, plu-
res DD. per Rot. dec. 373. & dec. 412. apud Cencium
poſt tr. de cenſib. & ex aliis quā plurimīs Nos ſuprà
a p.c.10. ex n. 21. verſ. hinc, qui ſoluit, &c. quibus ad-
de Pariſ. conſ. 12. n. 66. 69. & 97. & 101. Boër. conſ. fin.
90 n. 40. cū ſeqq. vbi agunt de trāſactione inita per cō-
ſanguineos cū aliquo tanquā filio legitimato, nul-
lam reddi, eo quod apparuit filiū non eſſe eius de-
functi, cuius bona appetebat, & idē quando legiti-
91 matio detegitur falſa, aut nulla, Craueta conſil. 851.
n. 12. vbi reſpondet pro cōmunitate tranſigente cū
92 tertio tanquā immuni, & immunē eſſe aſſeuerāte,
conſtito poſtea de falſa cauſa, & falſo ſuppoſito, vt
93 tranſactio ſit nulla. Menoch. toto conſil. 91. vbi lo-
quitur in diuiſione bonorū facta inter agnatos vi-
gore laudi prolati, quia cū aliquis detegatur non
agnatus, non tenet diuiſio, nec laudum; has omnes
doctrinas ſequitur referens Cæſar Manēte in conſ.
137. ex n. 48. cum multis ſeqq. & iterum in conſil. 143.

ex n. 28. hinc contrahens cum aliquo tanquam cum 94
hęrede, dicitur contractus celebratus vigore illius
qualitatis, quod ſit hæres, qui ſi non ſit, cōtractus
eſt nullus. Surd. conſ. 106. n. 34. Cæſar Manente d. 95
conſ. 137. n. 85. qui n. 86. quod tranſigens cum aliquo
tanquam cū fratre, qui non eſt tranſactio nulla eſt. 96
Ex Barbat. conſ. 10. n. 3. quoniā ſi ſuppoſitū detega-
tur falſum, vel alter nō adeſſe, corruit diſpoſitum,
provt copioſè cōprobat Caſtillo controu. to. 5. c. 83.
maximè ex n. 5. vbi hāc doctrinam procedere indi-
ſtinctè in qualibet diſpoſitione, latiſſimè etiā per
Ioan. Gutier. de iur. confirm. 3. p. c. 3. per totum. Hinc 97
ſententiæ cauſa ceſſante, ceſſat ipſa ſententia, quā-
plurimos DD. & iura adduximus in noſtris Cōmē-
tariis de Reg. protect. 4. p. c. 7. ex n. 88. cū multis ſeqq.

Tertiò, probatur quia licet ſententia regulariter 98
faciat rē iudicatam in ſuppoſitis in ea quādo ſup-
poſitum venit in neceſſariū antecedens, vel conſe-
quens, provt ex pluribus diximus in 2. fundamento
contrariæ partis ex n. 73. tamen eadē doctrina pro-
cedit, quando ſuppoſitū deductum fuit in iudiciū,
& ſuper eo adhibita fuit cauſæ cognitio, tā reſpe-
ctu partiū, quàm iudicis, ita nos copioſè probaui-
mus, & regulā limitauimus in d. tract. de Regia pro-
tect. 4. p. c. 9. ex n. 31. & per tres col. & nos referēs, ſe-
quitur Noguerol. alleg. 18 n. 50. & alleg. 27. n. 49. no-
uiſſimè poſt plurimos DD. cōprobat Caſtillo cōtr.
to. 5. c. 194. ex n. 34. cum mult ſeqq. Nos iterū in Cō-
mentar. de ſupplicat. ad Sanctiſſ. 1. p. c. 12. ex n. 7. &
ſeqq. quia res iudicata, vt obſtet, requiritur quod tā
ex parte actoris, & rei, quàm ex parte iudicis de
omnibus ſit planè cognitū Noguer. alleg. 140. n. 25.
& quod ſuper exceptionē incidente tunc videatur 99
Iudex tacitè pronuntiare ſimul cū principali, pro-
cedit quando ſuper exceptione incidente fuit ple-
nè cognitum, non aliàs, nec res iudicata ei obſta-
bit. Probant. Muſcatellus in praxi lib. 1. 5 p gloſſ.
reſeruatis, n. 42. Bart. in l. 1. n. 6. 7. & 8, C. de ord. iud.
& in l. à procedente n. 3. 4 & 5. C. de dilationib. Bald.
in d. l. 1. ex n. 11. Paulus de Caſtro ibid. n. 8. & 9. Pa-
cianus de probationibus lib. 1. c. 58. ex n. 63. Farinac.
in tract. crimin. q. 200. c 2. n. 89. & 90. plura per Car-
lenal. de iudiciis, to. 2. lib. 1. tit. 2. diſp. 5. n. 30. fol. 61. di-
centesquod tunc obſtabit res iudicata ſuper prin-
cipali lata exceptioni incidenti, quando ſuper ea
fuit plenè cognitū quod etiā tenet Fachineus con-
trou. lib. 2. c. 80. verſic. ſecundò quia, & quia ſi exce-
ptio non fuit oppoſita, non intelligitur declaratū
ſuper ea plenè Petr. Barb, in l. ſi Prætor. §. Marcellus
ex n. 70. & ſeqq. fol. mihi 366. in parvis, D. de iud. latè
etiā Carrocius de remedjis except. 22. q. 8. per totā.

Hoc fundamentum ex eo vlterius fulcitur; nam 100
tunc diſpoſitio operatur ſuper ſuppoſito veniente
in neceſſarium antecedens, vel conſequentiam,
quando ſuppoſitum dependet ex mera voluntate
gerentis, & non aliàs. Caſtillo controuerſ. tom. 5.
c. 83. maximè ex n. 4. poſt Surdum conſ. 402. n. 26.
vbi latè proſequitur, & alios. Gaſanare conſ. 16. ſub
n. 9. & 18. ex Bart. vnanimiter recepta in l. ex hac
ſcriptura, n. 3. verſ. ſed contra prædicta, & n 4. verſic.
ex his ergo, D. de deuat. Alexand. conſ. 104. n. 4. lib. 1.
Crauetta conſ. 134. n. 45. Sed ſic eſt quod iudex in iis
quæ in iudicium deducta nō ſunt, nec abſque cau-
ſæ cognitione non poteſt diffinire, ſed imò ſentē-
tia abſque cauſæ cognitione lata ſit nulla ipſo iu-
re l. ſi cauſa cognita, C. de tranſact. l. iudices, C. de
iud. l. 2. C. de ſent. ex periculo reci. l. ex ſtipulatione,
C. de ſentent. & interloq. omn. iud. cap. cum Barthol-
dus, de re iud. Alexand. Trentacinq. variar. reſolut.

Solutioni eius, quod debetur, omnis tollitur obligatio, principalis, & acceſſoria, fideiuſſoria, & hypothecaria. n 130.

Principale vbi non ſubſiſtit, nec ea quæ ſequuntur locum habent. n.131.

Per ſententiam ſi quis declaratur creditor eſſe, vel non eſſe, iure vel iniuria iudicis diſſoluitur, vel ſubſiſtit hypotheca reſpectiuè. n.132.

Iura plurima ponderantur. ibid.

Extincto creditorum iure, non ſubſiſtit hypotheca penes ipſum debitorem, aut tertium exiſtens. num. 133.

Bona fides non patitur, vt ſemel exactum, iterum exigatur. n.134.

Abſque vlla iuris fallentia. n.135. & n. 146.

Semel ſoluenti, ſi iterum authoritate rei iudicatæ ſoluat, datur repetitio. n. 136.

Condictio indebiti, vel ſine cauſa etiam cum iuramento non poteſt renunciari. n. 137.

Res iudicata, cuius virtute, quod antea ſolutum habebat, quis ſoluit, non obſtat debitori repetenti. num. 138.

Condictio ſine cauſa datur ei, qui authoritate rei iudicatæ indebitum ſoluit, non condictio indebiti. num. 139. & n. 143.

L. in l. commodato 17. §. fin. ff. commodati explicatur. num. 140.

Leg. 1. Codic. de re iudicata cum aliis explicantur. num. 141.

Res iudicata ceſſat cauſa ceſſante, & lata ſub ſuppoſitione, quæ detegitur falſa. n.140.

Solutum indebitè per condemnatum non repetitur per condictionem indebiti ob rei iudicatæ authoritatem, ſed per condictionem ſine cauſa. numero 143.

L. ſi falſo, ff. de condictione ſine cauſa, explicatur. num. 144.

Soluenti virtute rei iudicatæ, quod ſolutum habebat; datur repetitio ex condictione ſine cauſa. num. 145. & ſeqq.

Conciliantur iura adducta. n. 127. & 148.

Soluenti indebitè ex re iudicata datur condictio ex cauſa: qui ſi adhuc non ſoluit actione de dolo, impedit executionem rei iudicatæ. ibidem, & num. 149.

Æquitas noui caſus, nouum inducit remedium. num. 150.

Res iudicata, per quam creditor contra debitorem obtinuit, tanquam verè creditor ceſſat, ſi poſtea detegatur, nec fuiſſe creditorem, nec debitum extitiſſe. num. 151.

Ceſſante cauſa, in qua fundatur ſententia, ceſſant ipſius ſententiæ effectus. n.152.

Solutum virtute ſententiæ repetitur, ſi detegatur iam antea ſolutum fuiſſe. n.153.

Sententia per condictionem ſine cauſa non redarguitur iniuſtitia, aut iniquitate, ſed de cauſa ceſſante, & de ſuppoſito poſtmodum apparente falſa. n. 154. & ſeqq.

Debitor cenſuarius ad totam cenſus ſolutionem condemnatus, ſi poſtea de pacti redemptione appareat, habet redditu um repetitionem. numero 155.

Per exceptionem cauſa ceſſante, vel ſuppoſito falſo, impugnatur directè res iudicata; ſed temperatur, & modificatur. n.156. & 157.

Bartol. expenditur doctrina, & aliorum. numero 158. & 159.

Gratiani doctrina eraditur. n.160. & 161.

Repetitio ſi datur eius, quod ſolutum eſt, multò magis impeditur executio. num. 162.

Retentio facilius conceditur, quàm actio. n.163.

Sententia graduationis lata ſub ſuppoſito, quem eſſe creditorem, ſi ſuppoſitio detegitur falſa, reſoluitur. num. 164.

Sententia contra tertium poſſeſſorem obtenta, vt vel rem dimittat, vel cenſum recognoſcat, variabilis eſt, & mutationi ſubiecta. n.165.

Dimiſſio hypothecæ etiam poſt recognitionem factam à condemnato eſt admittenda. n.166.

Res iudicata ſuper iure ſui natura variabili non eſt perpetua. 167.

Argumentis in contrarium reſpondetur, at interpretatur. l. 4. tit. 17. lib. 4. recopilationis. numero 168.

Diſpoſitio dictæ leg. 4. ſolum ademit cauſam nullitatis poſt ſententiam reuiſionis, non verò caſus tangentes ius partium principale, ex quibus iure communi, & regio ſententia ſolet infringi. ibidem.

Argumento ſecundo num. 121. adducto reſpondetur. num. 169. & ſeqq.

Res iudicata contra rem iudicatam regulariter non tenet. num. 171.

Inuectiua contra iudices ſtricti iuris rigore iudicata contra æquitatem naturalem adhærentes, adducitur. n.172.

Refutatur iudicium exiſtimantium, primam rem iudicatam ſequendam eſſe, quando ſecunda fuit iniuſta. n.173. & 174.

Sententia, qua creditor declaratur creditorem non eſſe ſiue iure, ſiue iniuria iudicis operatur effectum diſſoluendi hypothecam. n.175.

Duæ res iudicatæ ſuper eodem iure contraria ſuſtinentur, quando ius, & actio diuiditur inter diuerſas perſonas, & qualibet ius & actionem habet independenter ab alio. num. 176.

Iura, & actiones hæreditariæ diuiduntur inter hæredes ipſos iure pro portionibus hæreditariis. num. 177.

Res iudicata contra vnum non nocet, nec prodeſt quoad portionem alterius. n. 178.

Res iudicata in iuribus indiuiduis, & inſeparabiliter connexis quoad omnes operatur. n. 179.

Tertio argumento reſpondetur. n. 180.

Res iudicata vt obſtet, ſufficit, quod eadem ſit perſona verè, vel interpretatiuè. n.181.

Sententia lata pro reo principali, prodeſt fideiuſſori. num. 182.

Sententia lata ſuper principali deſtruit antea latam ſuper acceſſorie connexo, & inſeparabiliter dependenti. n.183.

Hypotheca non poteſt ſubſiſtere obligationi principali deficiente. n. 184.

Qualitas ſine ſubiecto eſſe non poteſt. n. 185.

Acceſſorium perit cum principali. n.186.

Fideiuſſore condemnato ad ſolutionem, ſi poſtea inter creditorem, & debitorem fiat concordia prodeſt fideiuſſori, re iudicata non obſtante. num. 187.

Res iudicata obtenta ſuper principali operatur ſuper acceſſoriis, & inſeparabiliter dependentibus ab ipſo iure principali. numero 188. & num. 189.

Bona fides non patitur, vt ſemel exactum, iterum exigatur, etiam per rem iudicatam. n.190.

L. 2.

L.2. C. de euict. pign. interpretatur. n. 125. adducta. n. 191. & 192.

Præſcriptio actionem, & obligationem excludit ope exceptionis, n. 192. & ſeqq.

Præſcriptionis exceptio, ſi expreſſè non opponatur, ſequi poteſt præſcribendi condemnatio. numero 193.

Argumento adducto. n. 176. reſpondetur. n. 194.

Sententia lata contra tertium rei hypothecatæ poſſeſſorem, vt vel rem remittat, vel cenſum recognoſcat, ceſſat ob rem iudicatam ſuperuenientem, declarantem debitorem principalem iam ſoluiſſe. n. 195.

Abſurda, quæ ſequerentur, quæ ſententia in dicto caſu ob nouam ſuperuenientiam non ceſſaret, referuntur, n. 196. & ſeqq.

Res iudicata per creditorem obtenta in vno iudicio contra principalem debitorem, per quam creditum qualificatur, non nocet tertio rei hypothecatæ poſſeſſori. num. 200.

Res iudicata ſiue in via ordinaria, ſiue in executiua, obtenta per creditorem contra debitorem, in alio & diuerſo iudicio contra concurſum non officit cæteris creditoribus, quominus eam impugnare poſſint. num. 201.

1 SÆPISSIME ſolet contingere, vt poſtquam in iudicio concurſus per debitorem communem formato, & inter ipſum, & ſuos creditores, vel inter iſtos tantum de iuribus & antelationibus, controuerſum fuit lata iam ſententia graduationis in rem iudicatam tranſlata debitorem ipſum aliquid denuo obiicere, intùs alicuius creditoris iam graduati ius tangens certantem ipſum non potuiſſe inter cæteros graduari, eo quod in rei veritate creditor non ſit, nec ius aliquod ad bona debitoris prætendere potuiſſet, necnon creditor aliquis cui inter cæteros gradus infimum aſſignauit ſententia, nunc nouiter prætendit ſibi potiorem & anteriorem locum in ea deberi, & aliis anteferri, è contrario verò alij quorum intereſt ad rei iudicatæ refugium confugiunt, rei iudicatæ exceptionem opponentes, & huic præterea nouæ prætenſioni cuilibet debitoris, aut creditorum reſpectiuè fore audien-
2 tiam denegandam contendunt. Pro cuius difficultatis reſolutione tres erunt breuiter regulæ conſtituendæ: prima, quando de eodem iure aut exceptione qua non denuo poſt ſententiam graduationis vti vult debitor aduerſus creditorem aliquem, vel creditor aduerſus alios creditores ſimul graduatos, fuit deductum & oppoſitum, & de eo cognitum inter eaſdem perſonas in priori graduationis iudicio, quo caſu nullo modo poteſt iterum controuerti, nec admitti rei iudicatæ exceptione obſtante, nec aliter modus litium multiplicatus, ſummam àtque inexplicabilem faciat difficultatem, vt inquit textus *in leg. ſingulis controuerſiis ſingulas actiones vnumque*
3 *iudicata finem ſufficere., 6. ff. de except. rei iudicata*, multa diximus circa tres identitates exceptionem rei iudicatæ producentes in noſtris commentariis, *de retent. Bullarum 1. part. c. 12. ex num. 18. cum ſeqq.* quod vulgare eſt ex toto, *tit. ff. de except. rei iudicata.*

4 Secunda regula eſt, quando cauſa, & ius, quo nunc agit debitor, aut creditor, non fuit deductum, nec de eo cognitum inter partes, & iudicem, in priori iudicio graduationis, vt hoc caſu eiſdem nouiter agentibus, aut excipientibus, non obſtet graduationis ſententiæ exceptio, ſiue hoc ius tunc ſimul abeſſet, ſiue nouiter eis fuerit legitimè quæſitum, quia ex alia diuerſa cauſa, & diuerſo iure poteſt victus denuo agere, vel excipere; ad latiſſimè per Nos tradita in noſtris commentariis, *de retent. Bullar. 1. part. d. cap. 12. ex n. 5. & n. 10.*

Sed an huic regulæ adaptari poſſit celebris illa 5
quæſtio, an & quando formato iudicio concurſus per debitorem, conuocantem ad illud ſuos creditores, vt iura ſua, & credita deducerent, vnus ex eis inſtrumenta, ex quibus ſuum conſtabat creditum, & hypothecam, exhibuit, fuit controuerſum ſuper ſuo iure, an ſit creditor, vel non oppoſitis exceptionibus, huc dumtaxat tendentibus, tandem obtinuit, & fuit in ſententia graduationis locus poſt alios creditores aſſignatus; poſtmodum re iam ita iudicata, nouiter agit aduerſus aliquos creditores de iure prælationis, cumque illis anteriorem eſſe contendentem; an obtinere debebit, nulla rei iudicatæ eidem exceptione obſtante. Et videtur quod ſic, tum quia hæc 6
qualitas, & ius prælationis nec deductum adhuc fuit, nec inter eum, & cæteros creditores ſpecialiter controuerſum, in priori graduationis iudicio; & aliud tunc actum fuit, aliud nunc, ex *l. ſi mater, §. ſi quis inter*, ibi, *aliud videri tunc petitum, aliud nunc, D. de except. rei ind. l. ſi quis ad exhibendum.* 18. ibi. *Exceptio locum non habet, quia alia res eſt, l. ſi ex teſtamento*, 20. ibi *nec obſtaturam exceptionem, quòd non ſit petitum, quod nec actor petere putaſſet, nec iudex in iudicio ſenſiſſet, & in l. ſi cum teſtamento*, 21. ibi, *quia nec litigatores, nec iudex de alio, quando argento actum intelligant. D. de except. rei ind.*

Et in noſtris terminis duo ſunt iura valdè ſingu- 7
laria, quæ videntur expreſſa, *in l. duobus 19. D. de exceptione rei indic.* vbi pignus duobus creditoribus à debitore diuerſis temporibus fuit datum, poſterior aduerſus priorem tēpore egit de pignore; putà, an ſit creditor hypothecarius, an nō, & ſic actione hypothecaria, & obtinuit; poſteà victus contra vincentem denuo mouit quæſtionem prælationis, & anterioritatis; reſpondet cōſultus diſtinguens inter hanc prælationis exceptionē oppoſitam, & controuerſam iam in primo iudicio; aut non oppoſitam; verba textus hæc ſunt. *Duobus diuerſis temporibus eādem rē pignori dedit, egit poſterior cum priore pigneratitia, & obtinuit, mox ille agere ſimili actioni inſtituit; quæſitum eſt, an exceptio rei iudicatæ obſtaret, reſpōdi, ſi oppoſuerit exceptionem rei ſibi ante pignoratæ, & nihil aliud nouum & validum adiecit, ſine dubio obſtabit*, can- 8
dem enim quæſtionem reuocat in iudicium, vbi gloſſa, & celebris, & communiter ab omnibus recepta, ibi, in verbo, *obſtaret*, ſic ait, *Reſpondi ſic, ſi oppoſuerat, ſcilicet in primo iudicio, & ſic de iure ſuo quæſitum fuit, ſed ſi victus facti ignorantia, vel iterum non oppoſuerit; exceptionem obſtabit, vt infr. eod. l. penult. §. Latinus*, ibi, *cum autem*, &c. & eadem 9
gloſſa, verbo, *quæſtionem*, ita ait. *Ergo datur intelligi, quod ſimpliciter ſe defenderat, non oppoſita illa exceptione, quod iteratò poſſit audiri, ſed cur qui iā ſimpliciter egit, amplius non auditur, vt ſuprà eod.*

Digitized by Google

l. ſi mater, §. *denique reſponde*, ibi, *ſupplici-
ter agendo dominium qualecunque, & vndecum-
que in iudicium deduxis; hic autem de pignore
diſputauit tantum, non de prælationis iure*, &c.
Et ita Paulus Diuus, & communiter omnes
Doctores hanc legem intelligunt, & ſumunt,
10 quod quando eſt aliquod ius, quod poteſt in
iudicium deduci per modum agendi, & per
modum excipiendi, ſi primo fuit deductum per
modum excipiendi, & ſuper illo ſuccubuit reus,
non poteſt iterum deduci ab eodem per mo-
dum agendi, ſi tendit ad eundem finem cum ex-
ceptione.

11 Quod apertiùs probatur *in l. penultima* §. *La-
tinus Largus, D. de exception. rei iud.* ibi, *his ita-
que geſtis poſterior Tity creditor ius ſuum* (hypo-
thecati vt rectè exponit gloſſa ibi,) *perſecutus
eſt, & obtinuit, poſt hoc autem iudicium Mauius,
hæres reperit in bonis auitis Chirographum eiuſ-
dem Tity, ante multos annos conſcriptum, per
quod apparuit eum fundum, qui in cauſam tran-
ſactionis venerat etiam auo ſuo ab eodem Titio
fuiſſe obligatum; cum ergo conſtet prius auo Mauij
hæredis in obligationem eundem fundum datum
de quo Mauius ſuperatus eſt; quæro an ius aui
ſui, quod tunc, cum de eodem funde ageretur,
ignorabat, nulla exceptione appoſita exequi poſ-
ſit, reſpondi, &c. non obeſſet ei exceptio, ni-
hil enim in ſuo iudicio de iure eius ſtatutum eſt,
cum autem pigneratitia actum eſt aduerſus priorem
creditorem, poteſt fieri, vt de iure poſſeſſoris non
ſit quæſitum, quia non vt in proprietatis quæ-
ſtione, quod meum eſt, alterius non eſt; ita in
obligatione vtique conſequens eſt, vt non ſit alij
obligatum, quod hic probauit ſibi teneri, & pro-
babilius dicitur non obſtare exceptionem, quoniam
iure poſſeſſoris quæſitum non eſt, ſed de ſola obli-*
12 *gatione*, &c. Quare habemus iura expreſſa etiam
in fortioribus terminis, quod quando agitur
inter creditores ſuper ſimplici quæſtione hy-
pothecæ, hoc eſt, an alicui ſit etiam res hy-
pothecata, vel non, & ſic de ſola rei obliga-
tione, omiſſa qualitate antelationis, & præla-
tionis inter eos, poteſt inſuper victus aduerſus
poſteriorem obtinentem denuo in iudicium de-
ducere iſtud prælationis ius, & de ea conſtito
ſubuerteretur, & reformabitur ſententiæ gra-
duatio, & iſti aſſignabitur anterior locus, iuxta
tempus, & priuilegium ſui crediti; cum ex noua
13 cauſa, nouiter deducta de qua in priori iudicio
nec oppoſitum, nec controuerſum fuit, & per
conſequens, nec deciſum per ſententiam gra-
duationis, agat iſte creditor.

14 Sed nihilominùs in noſtris ſtrictis terminis
iudicij concurſus, attenta eius natura, contra-
rium eſſe iudicandum arbitramur: nam licet
prædictorum iurium nempe *d. leg. duobus, &
d.* §. *Latinus Largus*, diſpoſitio veriſſima ſit,
procedunt tamen in iudicio particulari, quan-
do debitor, ſeu creditor cum alio creditore
contendit ſuper iure hypothecæ, & an ſit cre-
ditor, vel non, quod quidem facillimè ſepa-
rari poteſt à iure prælationis, & facilè omit-
ti eius controuerſia in huiuſmodi iudicio, &
in illud antelationis ius non deducit, atque ideo
nec ſequi ſuper eo condemnationem, & iudi-
cis ſententiam, quo caſu indubiè de eo poteſt
agi in nouo iudicio, cum de alia re diuerſa
omninò nouiter agatur, & in iudicium deduci
intelligatur; At in hoc iudicio vniuerſali con-
curſus via hæc diſtinctio, & iniurium ſepara- 15
tio dari poteſt, cum ſit ordinatum ad duo ſi-
mul, nempe ad diſcutienda iura creditorum
comparentium, tam inter debitorem, & cre-
ditores, quam inter ipſos eoſdemmet credito-
res, quorum intereſt, plures non adeſſe, ad-
inuicem ſe excludere à bonorum debitoris par-
ticipatione, vt cæteris bona eius ſufficere va-
leant, necnon ſimul vt ſinguli de ſua prælatio-
ne doceant, excluſiuè ad alios, vno quoque
prætendente aliis cæteris quibuſlibet anreferri,
& potiori loco gradum in ſententia obtinere. 16
& propterea quilibet, ſtatim quod comparet,
hæc duo à principio deducit, ſed verum credi-
torem eſſe, & cæteris potiorem. Prout altius
oſtendimus *ſuprà 1. p. cap. 3. & num. 7. cum ſe-
quentibus, & per totum cap. & cap. 4. per totum,
&* maximè *num. 20. verſiculo, repugnat etenim na-
tura cauſa*, &c.

Deinde vnuſquiſque creditor ſua exhibet cre- 17
diti inſtrumenta, vel aliter probat, ex quibus
ſimul de ſuo priuilegio, aut prioritate, ſal-
tim temporis, docet: ex quo poteſt Iudex re-
ctè iudicium ſuum formare. Ex doctrina Bar- 18
tol. *in l. 2. D. de except. dicens: quod ſi qui præ-
ſentat inſtrumentum ex quo ſua exceptio conſtat,
videtur opponere, & non eget alia oppoſitione
expreſſa; vt Iudex ſuper ea determinare va-
leat, idem probatur ex textu in l. cum qui ita,*
§. *qui ita, & ibi Bartol. D. de verbor. obligat.*
per quem dicit, quod exceptio non oppoſita, 19
ſi tamen conſtat ex eadem ſcriptura, à iudice
ex officio habetur in conſideratione, ſequitur
Ioan. Antonin. Manguilins *in tract. de euictio-
nibus quæſt.* 47. *num.* 11. vbi enim exceptio ex 20
cauſa intrinſeca ineſt actioni deductæ, debet
per actorem euacuari, etiam reo non oppo-
nente, vt per Bald. & Alexand. *in l. filia li-
cet, in princip. Cod. de collatione*, & poſt alios
Cumia in titibus Magnæ Curiæ, *cap. 38. nu-
mero 39. fol.* 175. & quod quando ex inſpectione 21
ipſius inſtrumenti apparet, de exceptione, nul-
la ſit neceſſaria exceptionis illius oppoſitio ex-
preſſa, ſed eam poteſt Iudex ex officio atten-
dere, probant ſingulariter Alexand. *in l. 4.* §.
condemnatum numero 4. D. de re iud. Hyppolit.
in pract. §. *vltima quæſt. numero* 4. Auendanus
cap. 16. prætorum numero 11. *lib.* 1. Roderi-
cus Xuarez *in leg. poſt rem pag. 330. in princi-
pio, & pag. 326. verſic. ſed pro euidentia nume-
ro* 38. quos refert, & ſequitur Azeuedus *in leg.
2. tit. 3. numero 33. lib. 5. recopilat.* vbi red- 22
dit exemplum de inſtrumento obligationis fa-
ctæ ab vxore, ſi proceſſu conſtat eo tempore
nuptam eſſe, de licentia tamen mariti non con-
ſtat, vt ſit per iudicem deneganda executio ex
officio, etiamſi vxor executionem illam non
opponat expreſsè, & in eodem caſu probat
poſt alios Ioan. Gutierrez *de iuramento. confirmat.
1. p. cap. 1. ex numero 35. cum ſeqq.* & quia quan- 23
do actio, & exceptio conſtat eodem inſtrumen-
to, ſuper ea poteſt Iudex pronuntiare, abſque
alia exceptionis expreſſa oppoſitione, prout ex
plurimis Doctoribus, firmauimus in noſtris in
Commentar. *de Regia protectione, 4. part. cap. 7.
ex numero 99. cum ſequentibus, & eadem 4. part.
cap.* 13.

cap. 13. numero 48. Mareſcotus *variar. reſolut. li-*
24 *bro 2. capite 1. numero* 34. vbi quod actori, qui in
actione deducit exceptionem, incumbit onus pro-
bandi excluſionem exceptionis, quia ſuo ſe ligo-
ne percutit.
25 Deſuper cum ſubſequatur ſententia, qua quis
declaratur creditor, & ſimul ei aſſignatur gra-
dus poſt alios creditores, etiam de iure poſterio-
res, & eidem ſententia intimatur, à qua ſi ip-
ſe non appellat, ſibi imputet, ei conſentire vi-
detur, & tranſit in rem iudicatam, *appellare
enim debuiſtis, ſi ſententia vobis diſplicebat*, vt in-
quit text. *in l. Cod. ſi ſæpius in integ. reſtitut. po-
ſtulet.*
26 Si appellat, & fuit confirmata, iam legiti-
mè tranſiuit in rem iudicatam, quàm retracta-
re non poteſt, eiuſdem exceptionis, vel actio-
nis virtute, nec eandem quæſtionem in iudi-
cium reuocare; cum omnes identitates concur-
rant, vt ei obſtet rei iudicatæ exceptio; dedu-
xit enim in iudicium prælationem, & anterio-
ritatem ſuam probauit ex inſtrumentis exhibi-
tis, aut aliter probauit, adhibita fuit cauſæ
cognitio, & ſuper toto per iudicem termina-
tio in rem iudicatam tranſlata, non eſt am-
plius de quo ſe conquerere poſſit, cum res iu-
27 dicata de albo faciat nigrum, & de falſo ve-
rum, *l. ſi non ſortem, §. heredi, D. condictione
indebiti, leg. cum putarem D. famil. herciſcund.
l. ingenuum, D. de ſtatu homil. l. res iudicata,
D. de reg. iur. lib. 1. Codic. quando prouocare
non eſt neceſſ.* Maſcard. *de probat. concl.* 1296.
à numero 14. *cum ſeqq.* Surdus *deciſ.* 170. *nu-
mero* 15. *& deciſ.* 289. *numero* 1. *& conſil.* 35. *nu-
mero* 2. Anton. Monach. Florent. *deciſ.* 91. *nume-
rò* 1. *& ex numero* 24. Marius Antonius *variar.
reſolut. lib.* 3. *reſolut.* 76. *numero* 2. *& reſolut.* 94.
num. 11.
28 Quare ſi iudicium concurſus iuxta modum
prædictum, & ſtilum vſitatum progrediatur in-
ter creditores, non video, quo iure procede-
re poſſit diſpoſitio text. *in d. l. duobus diuerſis
temporibus, & penultim. paragr. Latinus Largus
D. de except. rei iud.* at vero ſi forte contin-
gat mutato curſu ſtili naturali, & vſitato iu-
29 dicij credito comparens ſe eſſe creditorem dum-
taxat dixerit, & nihil ſuper prælatione ſui cre-
diti allegauerit, atque pariter debitor, & cæ-
teri creditores litem cum eo proſequantur ſu-
per ſola controuerſia, an creditor ſit, vel non,
vel an ſit pignoratitius creditor, vel nec ne:
Tunc proculdubio locum habere cenſeo diſpo-
ſitionem prædictorum iurium, quæ ad hunc
caſum expreſſiſſima ſunt, vt poſtmodum quan-
documque poſſit creditor ipſe denuo in iudi-
cium deducere ius prælationis, & anteriorita-
tis, cum de eo non fuerit oppoſitum, dedu-
ctum, aut non proſequutum, aut controuer-
ſum, non obſtante ſententia graduationis, in
qua gradum ſimul Iudex creditori huiuſmodi
aſſignauit inferiorem, qui adhuc attendi non
debet, nec facit rem iudicatam, tum quia lata
fuit vltra petita, & vltra libellum, & proſe-
quuta, nec ſuper eodem iure lis fuit conteſta-
ta, nec adhibita cauſæ cognitio, nec ſuper eo
iure creditor inſtrui potuit, nec defendi, & ſic
eidem nihil obſtat prædictæ ſententiæ, nec rei
iudicatæ exceptio, quoniam ſuper cauſa non 30
deducta, nec inter partes ventilata; etiamſi
de ea conſtet in actis per teſtium; aut in-
ſtrumentorum probationem, ferri non poteſt
ſententia, ex ſingulari textu *in l. qui habebat,
D. de inſtitor. action. l. 1. D. ſi menſ. falſ.
mod. dixer. cap. Abbate ſanè, de ſentent. & re
iud. libro 6.* per quæ iura hæc eſt communis
opinio, vt plures referens teſtatur Anton. Gom.
in l. 45. *Taur. numero* 159. Menoch. *de arbi-
trar. iud. lib.* 1. optimè poſt plures alios com-
probat Mexia *in l. Regia Toleti, de los termi-
nos, in 9. fundamento 1. part. numero* 13. *&*
14. *& numero* 15. latiſſimè & eleganter pro-
ſequitur Aluarez, Valaſcus *de iure emphy-
teut. 1. part. quæſt. 6. ex numero 11. cum mul-
tis ſeqq.* poſt Pinellum, Iaſonem & alios plu- 31
res abundè tractantes, & verius defendentes
contra alios, quoad etiam vbi iudicatur veri-
tate comperta, petens ex vna cauſa, & pro-
bans ex alia non deducta, non poteſt in eo-
dem iudicio ex hac ferri ſententia, nec obti-
nere, ſed debet ius ei reſeruari in aliud iudi-
cium, quia ſuper noua cauſa antea non dedu-
cta, nec lis fuit conteſtata, nec aduerſarius fuit
inſtructus, vt ſe poſſit defendere contra, eam op-
ponere, & fortè probare, & ita communiter 32
in ſupremis tribunalibus quotidie practicamus,
& paſſim ad partis ſic indefenſæ inſtantiam re-
pellere mandamus probationes huiuſmodi factas
ſuper articulis additis, non deductis in libel-
lo, nec in litis diſcurſu, & de quibus inſtrui
non potuit aduerſarius reiiciuntur, quæ ratio
inuinciblis eſt, quidquid eam velit cauillare
Ioan. Gutier. *practicarum lib. 1. quæſt.* 100. *per* 33
totam, qui *numero fin.* eam effugere volens per-
peram dixit, iterum ſuper eadem noua cauſa
non deducta, ſed probata, contraria probatio
ſit admittenda inſtante aduerſario, ex quo fate-
tur nouam litem, & cauſæ cognitionem adhi-
bendas ſuper noua cauſa, à quo cauendum eſt; 34
conſtat etiam quia teſtes deponentes vltra articu-
los nihil probare, nec eſſe ex eorum atteſtatione
ferendam ſententiam, vt per iura, & innumera-
biles Doctores, tenet, & latè proſequitur, per
ampliationes, & limitationes, Farinacius *de te-
ſtibus, quæſt.* 71. *ex numero* 1. *cum ſeqq.* &
pro hac vera doctrina vrgent ea omnia iura,
& doctrinæ ſcriptæ ſuperiùs à principio huius
cap.
Sed, an quando creditor comparuit in iudicio 35
concurſus, & omnes cauſas prælationis deduxit,
non tamen omnes proſequutæ fuere, an ſuper
non proſequutis poterit poſt ſententiam gradua-
tionis iterum eas deducere abſque metu rei iu-
dicatæ, & puto poſſe, prout abundè diſputantes 36
probauibus *in noſtris commentariis de ſupplica-
tione ad Sanctiſſimum 1. part. cap. 12. per totum,*
vbi ſingulariſſimas doctrinas in propoſito repe-
ries, de quibus vlterius inferius agendum erit;
quibus adde mirabilia iura diſtinguentia inter
actiones perſonales, & actiones reales, vt in
illis ſi ſimpliciter agatur, & vna cauſa deduca- 37
tur, & proſequatur, poteſt victus iterum ex
alia agere, in iſtis autem ſi ſimpliciter agat rem 38
vendicans, & ſuam eſſe dicens, omnes cauſæ,
ex quibus dominium habere, & prætendere poteſt,

Digitized by Google

deducere videtur ; & ſimpliciter victus , in omnibus cauſis victus intelligitur , & nouiter agenti ex aliqua cauſa ſpeciali generaliter proſequuta, obſtat exceptio rei iudicatæ , textus eſt *in l. &*
39 *an eadem cauſa* , 14. §. 2. *D. de exception.* cuius ſunt verba. *Actiones in perſonarum ab actionibus in rem , hoc differunt , quod cum eadem res ab eodem mihi debeatur , ſingulas oblationes ſingula cauſa ſequuntur , nec vlla earum alterius petitione vitiatur; at cum in rem age , non expreſſa cauſa , ex qua rem meam eſſe dico , omnes cauſa , vna petitione apprehenduntur ; nec enim amplius quam ſemel res mea eſſe poteſt , ſæpius autem deberi poteſt , l. ſi mater,* 11. §. *eandem in fine* , ibi , *alia enim cauſa fuit prioris dominij ; hac noua nunc acceſſit ; itaque acquiſitum quidem poſtea dominium aliam cauſam facit , mutata opinio prioris non facit , vt puta opinabatur ex cauſa hæreditaria ſe dominium habere ; mutauit opinionem , & cæpit putare ex cauſa donationis hac res non parit petitionem nouam: nam qualecumque , & vndecumque dominium acquiſitum habuerit , vindicatione prima in iudicium deduxit , & in §. denique* , & Celſus ſcribit , *ſi hominem petiere , quem ob eam cauſam meum eſſe exiſtimaui , quòd mihi traditus ab alio eſt , cum ex iis hæreditaria cauſa meus eſſet ; rurſus petenti mihi obſtaturam exceptionem. D. eadem tit. de except. rei iudic. d. §. & §. ſequenti* , ibi , *ſi quis autem fundum petat ſuum eſſe eo , quod Titius eum ſibi tradiderit , ſi poſtea eum alia ex cauſa petat , cauſa adiecta , non debet ſubmoueri exceptione , & in d. l. ſi mater in fine principij* , ibi. *Ego exceptionem obeſſe ei rei iudicata non dubito , ſed ex cauſa ſuccurrendum erit , qua vnam tantum cauſam egit rupti teſtamenti* , textus eſt *in cap. Abbate ſanè*, §. *cæterum , de re iud. lib.* ibi , *quia cum quis egit ex aliena certa , & ſpeciali cauſa , & poſtea ſine alia, ſiue ſimilis ei, quam expoſuit , accidit, videri non poteſt illa in iudicio deueniſſe ; cum iudex tunc proſpicere , ac attendere debeat diligenter , an ex ea omnino eadem quæ prius expreſſa extitit , vipote quæ tunc etiam competeret , actoris intentio ſit fundata , ſecus autem cum egit , vel petiit in genere , nullius certa vel ſpecialis cauſa faciens mentionem, videlicet , quia generaliter forte propoſuit , aliquem obnoxium eſſe ibi , vel ad ſe iure dominij vel quaſi rem aliquam pertinere* , &c. vbi latiùs proſequitur , *in l. hæreditas materteræ petita non infringit alterius hæreditatis petitionem , quæ venit ex alia ſucceſſione , ſed & quæſtionis titulus prior inofficioſi teſtamenti cauſam habuiſſet , iudicata rei præſcriptio non obſtaret , eandem hæreditatem ex alia cauſa vendicanti , Cod. de petit. hæredit.* conſonat *l. Lucius , D. eod. l. eum qui , C. de inofficioſ. teſtam.*

40 Sed ad horum iurium , & diſtinctionis clariorem intelligentiam , præ oculis ſemper habenda eſt magiſtralis determinatio , *l. 25. tit. 2. part. 3.* in hæc mirabilia verba. *Pero muchos e de ne guardar el demandador , quando la coſa demanda per ſuya , quier ſea mueble , o raiz , que ſi laue la raçon porque hubo el ſeñorio della , aſi como por compra , o por donadio , o por otra manera qualquier, que aquella ponga en ſu demanda , e eſto tubieren que era derecho , por dos raçones ; la primera por que quando ſu pieſe ciertamente la racon , porque es ſuya , poni en dola en ſu demanda mas de ligero lo puede deſpues probar , otro ſi mas en cierto puede ſer dado juicio ſobrella ; la ſegunda porque ſi a caecieſſe que el demandader no pruene aquella raçon, que puge en la demanda , por que decia , que ſuya, que la puede deſpues demandar por otra raçon , ſi la euiere , e ne ſe enuargara el primer juicio , que fue dado contra el ſobre aquella coſa miſma , pues que pre otra raçon, la demanda, que no ha que ver con la primera. Eſto ſe tiende ſe y endolibrada la raçon primeramente porque decia que era ſuya , que ante no puede alegar otra. Mas ſi el demandar ficieſe ſu demana generalmente , raçonando la coſa por ſuya no poniendo alguna raçon Señalada , por que huuo el Señorio della ; ſi fuere la ſentencia dada contra el, porque ne la pudieſſe probar, no la pueda deſpues demandar en ninguna manera. Eſto es perque alli do la demando generalmente encerro todas las raçones perque la podia demandar. Pere ſi el demandador quiſieſe deçir , o monſtrar alguna nueua raçon , porque el ganara el Señorio de aquella coſſa deſpues que fueſe dada la ſentencia contra el , aſſi como ſi el fueſſe dada , comprada ; e la vbieſe ganada de nueuo en otra manera qualquier , de aquel que auia podiero de darla , e de venderla , ſobre tal raçon como eſta bien puede facer ſu demanda de nueuo, & in l. 24. antecedenti eod. tit. & p.*

Hanc tamen *l.* 25. mirabiliter declarat, & intel- 41
ligit Gregorius Lopez ibidem *verb. non la puede,* per dictam *leg. ſi mater in princip.* & ibi Bartol. & Paul. quando petitio fuit generalis , proſequutio fuit etiam generalis. Nam ſi proſequutio fuit ſpecialis in vna cauſa tantum , & in ea condemnatus actor , poterit poſtea ex aliis cauſis agere ſpecialiter non deductis nec proſequutis , de quibus nec fuit actum , nec cauſæ cognitio adhibita , & ſic ei nouiter agenti non obſtabit rei iudicatæ exceptio. Prout abundè probauimus *in noſtris Commentariis de ſupplicat. ad Sanctiſſ.* 1. *part. d. cap.* 12. *per totum*, & eſt text. expreſſus *in l. licet 2. Cod. de iudiciis.* In hæc licet iudice accepto cum tutore egiſti , ipſo tamen iure actio tutelæ ſublata non eſt , & ideo ſi rurſus eundem iudicem petieris , contra vtilem exceptionem rei iudicatæ , ſi de ſpecie de qua agis, in iudicio priori tractatum non eſſe allegas , non inutiliter replicatione doli mali vteris , & ita legem ſumunt ibidem Alexand. & Salicet. ſententia generalis lata ſuper petitione generali , reſtringitur opere replicationis ad proſequuta tantum concordat , text. *in leg. Lucius Titius* 47. §. *tutela iudicio , ff. de adminiſtrat. tutel.* ſirmant. Abb. *in cap.* 1. *num.* 15. *de libel. oblat.* Alexand. *conſil.* 11. *lib.* 2. Bald. *in l. cum Papinianus num.* 10. *Codic. de ſent. & interloqu.* Panor. *in cap. cum Eccleſia ſub trina.* Vbi etiam Ripa *de cauſ. poſſ. & propriè.*

Et ad hanc declarationem reducenda eſt gene- 42
ralitas text. *in d. & an eadem* §. 2. vt procedat , quando generaliter actor rem vt ſuam vendicauit , nulla expreſſa cauſa , & pariter proſequutio generalis fuit , & non ſpecialis. Quia in hac materia illud ſemper præ oculis habebis , idem eſſe à princio omnes cauſas deducere , & vnam, vel alteram tantum proſequi ; quod vnam tantum à principio deducere , & proſequi , cum in non proſequutis res iudicata non obſtat , ex hactenus comprobatis.

Ex his infertur ad intellectum celebris text. 43
in leg. penultim. 30. §. *Latinus Largus D. de except.*

except. rei ind. (quam in aliud propoſitum adduximus ſuperius *num.... verſic. quod apertius probatur*, &c.) In cuius textus diſpoſitione poſterior creditor hypothecaria actione egit aduerſus primum contendentem etiam ſibi à debitore eſſe hypothecatum fundum, & obtinuit, poſtea victus reperiit ex alia diuerſa cauſa anteriori ſibi eſſe fundum hypothecatum, mouit nouam litem aduerſus vincentem, ex hac noua, & diuerſa cauſa, & determinat primi iudicij rem iudicatam ſibi agenti ex cauſa diuerſa non deducta in primo iudicio non obſtare, cum ex
44 variis, & diuerſis cauſis poſſit quis eandem rem habere hypothecatam, & victus in vna, poteſt obtinere alterius reſpectu, quia ſingulas obligationes ſingulæ cauſæ ſequuntur, nec vna earum alterius petitione vitiatur, vt
45 inquit text. celebris *in l. & an eadem dicta §. 2. D. de except. rei ind.* quia ex pluribus, diuerſis cauſis res poteſt mihi deberi, *d. 2. leg. non eſt D. de action. empt. leg. hereditat. Cod. de petition. heredit. §. fin. inſtitut. de legat. leg. ſi is qui. D. de action. & obligat. l. eum qui Cod de inoffic. teſt.*

Infertur etiam ad Socinum *conſil.* 18. proſequendo ordinem *ex numero 42. cum ſequentibus lib.* 1. dicentem, non præiudicare rem iudica-
46 tam quoad omnia deducta in iudicio, ſi ſolum aliqua ſunt proſequuta, veluti ſi actor deduxit ſimpliciter, & generaliter actionem hypothecariam, & reus ſit abſolutus, ſi vnam rem ſolum, & hypothecam ſpecialiter eſt proſequutus, & ſuccubuit, non prohibetur eandem actionem hypothecariam quoad alias intentare, quas non eſt proſequutus, ſequitur Apoſtilla ad Felinum *in cap. aduerſario numero 4. verſic. res iudicata de exceptionibus.* Cardin. Dominic. Tuſcus *littera R. concluſ.* 268. *numero* 9. & 10. & nos in noſtris Commentariis *de ſupplicat. ad Sanctiſſ. 1. part. d. capite* 12. *numero* 28. *& ſequentibus.*

47 Hinc in facti contingentia orta fuit controuerſia, debitor ſuper ſuis bonis formauit concurſum, & vocauit ſuos creditores, comparuerunt, inter alios duo pro annuis præſtationibus decurſis ſibi debitis propter bona in emphyteuſimm ab eis recepta per debitorem communem, vnus ex iis creditoribus per ſententiam graduationis tranſlaram in rem iudicatam cæteris omnibus prælationem, & gradum obtinuit; iſte omnia bona debitoris occupare prætendebat. Alter creditor iterum comparuit in iudicio cócurſus dicens ipſum eſſe præferendum pro ſuis decurſis, & decurrendis reſpectu bonorum, quæ de ſua manu in emphyteuſim habet debitor opponebatur ei de re iudicata, ex ſententia graduationis, qua cuilibet gradus fuerat aſſignatus.

48 Replicabatur non obſtare, tum quia ſolum in illo iudicio actum fuit de prælatione ratione anterioritatis, & temporis ad conſequendas decurſas debitas creditoribus, ex omnib⁹ bonis debitoris, non tamen quis ſit præferendus in iſtis, vel in illis bonis, hoc enim nec fuit deductum in illo iudicio, nec de eo cognitum, nec inter partes, nec à iudice, & per conſequens nec huic in articulo nouiter in iudicium deductum obſtare rei iudicatæ exceptionem, determinauit Senatus, opponentem de re iudicata directè reſponſu-
tum, & cauſa cognita, fuit declaratum in prima, 49
& ſecunda inſtantia creditorem hunc & dominum in emphyteuſis bonis cunctis præferendum ſuæ penſionis reſpectu priuatiuè, & prælatiuè cæteros creditores quoſlibet, etiam tempore anteriores.

Tum quia dominus rei penes debitorem exi- 50
ſtentis cunctis creditoribus præfertur, ſiue anterioribus, ſiue etiam priuilegiatis, & hypothecariis, vt per *leg. ſi ventri 8. §. in bonis D. de priuileg. credit, & l. procuratores, §. planè D. de tributoria.* Probarunt innumerabiles penè Doctores, quos laudauimus *ſuprà 1. part. cap.* 8. *ex numero ſeqq. verſic. à regula tamen huius cap.* &c. *& 2. p. cap. 24. numero 15. & ſequentibus, verſicul. nec obſtat, quod domino pecunia*, &c. Et in terminis eſt, text. famoſus, expreſſus à nemine allegatus *in leg. etiam 15. D. qui potior in pignor. habeant.* ibi. *Ita tamen vt prior cauſa ſit domini, ſi non ſoluerit ei ſalarium.*

Deinde quia res iudicata non obſtat ſuper non 51
proſequutis, & multo minus ſuper non petitis, in quibus defuit cauſæ cognitio, & partium defenſio & ſic dici non poteſt, nouiter agentem victum fuiſſe ſuper hoc articulo diuerſo, prout vltra Doctores ſuprà citatos docet Bald. *in l. receptitia, C. de non numera. pecun. numero* 5. vbi loquendo in iſtis terminis, ita ait, *quia in primo iudicio non potuit diſcuti iſta negatiua, & illud, quod eſt indiſcuſſum, non intelligitur ſententialiter determinatum*, ſequitur Socinus *conſil.* 94. *numero* 7. *column.* 2. *vol.* 3. Vincentius de Anna. *allegat.* 102. *num.* 2. Ioſeph Ramon. *conſil.* 50. *num.* 11. Noguerol. *allegat.* 18 *num.* 48.

Facit etiam gloſſ. *in l. ſi quis. ad exhibendum, D.* 52
de exceptione rei iud. vbi conſtituens regulam ad cognoſcendum quid fuerit per ſententiam deciſum, id percipi ex cauſa, quæ reſultat ex actis, quam gloſſ. ſequitur Bart. *ibi* Bald. *in l. fin. verſ. & ſecundum hoc, C. de ſuſpect. tutor.* Surdus *conſil.* 312. *numero* 16. *lib.* 3. Rota per Farinacium *deciſ.* 346. *numero* 5. *part.* 2. *in poſthumis*, Capicius Galeotus *controuerſ.* 34. *numero* 45. *& ſeqq. lib.* 2. Noguerol. *allegat.* 18. *ex numero* 49. & latius *allegatione* 27. *numero* 49. & ſententia ſemper præſumitur lata ex cauſa deducta, Schrader. *de feud. tom. 1. part. 3. cap. 6. num. 120. pag.* 427. Guazinus *de defenſion. reor. 2. part. cap. 7. num.* 12. Ioannes Andr, Greg, *allegat.* 43. *num.* 43. *&*
5. Caſtillo *deciſ. Siciliæ* 61. *num.* 12. atque ideo 53
cum in noſtro caſu cauſa prælationis deducta per creditores, & proſequuta reſpiciat dumtaxat penſiones decurſas exigendas ex bonis debitoris, ſequitur quod ſententia graduationis, & prælatio per eam deſcripta nó poſſit referri ad cauſam prælationis, ortam ex dominio in bonis emphyteuticis nouiter deductam per creditorem, ita in ſimilibus omnino terminis argumentatur No-
guerol. *d. allegat.* 27. *& numero* 49. vbi ex Surd. 54
d. conſil. 312. *numero* 10. inquit, quod, exceptio rei iudicatæ ſemper oritur ex ſententia quoad ea quæ ſunt proſequuta, per textum expreſſum *in l. quoties C. de iudic.* vbi generali petitione, quæ plura capita continet, res iudicata ſolum obſtat in proſequutis, & ſimul deciſis, vbi addit plura alia per Nos *de Regia poteſt. 4. part. c. 8. ex n.* 292.

&c.

Digitized by Google

& idem repetit *allegatione* 15. *n.* 49. ex quibus iuſta redditur Senatus noſtri determinatio ſupradicta.

Idem in ſimili cauſa inter monaſterium Carthuſienſe, & creditores ad concurſum ſtatus de la Mora fuit in hac Pintiana Curia determinatum 4. Maij 1649. in qua, cum poſſeſſor ſtatus à principe impetraſſet facultatem ad creſcendum cenſus ab antiquo ſuper eo impoſitos, & nouos ad redemptionem antiquorum creandum, cum clauſula ſubrogandi in locum, & hypothecas antiquorum, quidam creditor (à quo monaſterium ius & ceſſionem habebat) nouos à poſſeſſore emit pro redemptione, & ſubingreſſione antiquorum, formato poſtmodum concurſu per vltimum ſtatus poſſeſſorem, inter cæteros creditores monaſterium comparuit virtute ſuæ ceſſionis, & oſtenſo inſtrumento vltimo ſimplicis ceſſionis; fuit admiſſus & per rem iudicatam aſſignatus quartus gradus attento tempore inſtrumenti ceſſionis, quod, vt diximus, tantum fuit exhibitum in illo graduationis iudicio. Et pro tempore monaſterium agnoſcens ſe læſum in gradu, ſi attendatur tempus ſubrogationis ſuis auctoris cædentis, & redimentis virtute ſubingreſſus in locum priorum, quos ſua pecunia dimiſit, virtute inſtrumenti ſui auctoris, ex quo ſubingreſſio, & primus gradus apparebant; nouiter hanc cauſam deduxit in iudicium ad ſubuerſionem aliorum creditorum, qui illud in gradu præferebant; Senatus determinauit oppoſitam rei iudicatæ exceptionem monaſterio non obſtare, eo quod nouiter ex noua, & diuerſa cauſa in iudicium comparebat, tunc nec agitata, nec deducta, nec cognita, & propterea monaſterio aſſignatus eſt prior gradus correſpondens ſubingreſſioni priorũ creditorum, & illorum creditorum tempore attẽto.

55 Iis & alia non abſimilis orta fuit controuerſia in hac Regia Cancellaria inter *Comitem de Alua, de Aliſte, & D. Hieronymum de Vera Equitem Calatraua creditorem Comitis. Anteceſſores ſimul cum ſuo ſtatu & maioratu de Alua*, legitimè poſſidebant alium maioratum *de Villada*, & *Villauicencio*, ab vno tunc omnium poſſeſſore obtenta fuit facultas Regia ad imponendum cenſum redimibilem pro ſoluendo quodam ſuo creditore, ſuper iuribus, redditibus, & gabellis *de Villada*, nominatim, atque facultas pariter fuit conceſſa nominatim ſuper ipſis redditibus *de Villada*, ibi, *por quanto per parte de vos Don Diego Enriquez de Guzman Conde de Alua de Aliſte*, &c. *Y porque no teneis obienes fuera de vueſtro mayorazgo, de que poder pagar la dicha deuda queriades vender para pagar la* 100000. *marauedis de renta de cenſo, y ſituar aquellos en las rentas, fuero, y derechos de la vueſtra Villa de Villada, que es de vueſtro maiorazgo*, &c. *Damos licencia y facultad a vos el dicho Conde de Alua de Aliſte que para efecto de pagar la dicha deuda, podais vender e vendais a qualquier perſona o perſonas, con quien os concertaredes los dichos cien mil marauedis de renta de cenſo, o la parte dellos que para ello baſtare, y ſituarſelos en las dichas rentas de la dicha Villa de villada, que es del dicho vueſtro mayorazgo*, &c.

56 Huius facultatis virtute præfatus Comes recepit in cenſum prædictam quantitatem à quodam creditore, (à quo *D. Hieronymus de Vera* cauſam, & titulum legitimum habet) impoſitam & ſituatam ſuper redditibus *de Villada*, & ſimul cum obligatione perſonali, & generali bonorum ſuorum, ſemper & libenter huius cenſus redditus ſoluri fuere per Comitem de Alua, & ſucceſſores ſuos, prædicto creditori, hæredibus, & ſucceſſoribus ceſſionariis. Poſtea mortuo ipſo *Comite D. Didaco*, per iudicium tenutæ diuiſi fuere, & ſeparati dicti duo maioratus, ſtatus *de Alua* adiudicatus fuit *D. Fadriquez Enriquez*, Maioratus verò *de Villada & Villauicencio Marchioni de Fauara*, vti eius legitimo ſucceſſori.

Pro tempore anno ſcilicet 1619. *Comes de Alua* ſucceſſor formauit concurſum creditorum ad ſuum ſtatum *de Alua*; ad quem præfatus *D. Hieronymus de Vera*, vti creditor comparuit, & exhibens omnes ſuas & ſcripturas, & inſtrumenta cum Regiis facultatibus gradum ſibi ad bona ſtatus *de Alua* aſſignari poſtulauit, currente lite inter omnes lata fuit ſententia graduationis, in qua idem *D. Hieronymus*, vti creditor inter cæteros fuit graduatus, & locus aſſignatus; & certum eſt, ſemper Comitem *de Alua* ſoluiſſe hos annuos redditus. 57

Poſtmodum *Comes de Alua*, nunc poſſeſſor *anno* 1641. mouit litem contra *D. Hieronymum* aſſerens indebitè exegiſſe annuos redditus ex bonis ſui comitatus, ipſumque & eius anteceſſores poſt factam ſeparationem maioratuum per errorem ſoluiſſe, cum facultas Regia fuerit limitata ad præfatam *Villam de Villada*; dũtaxat (cuius iam poſſeſſor non erat) quæ ſola huic cenſui erat obligata, & grauata, non tamen *Comitatus de Alua*, etiamſi expreſsè anteceſſor eum obligaſſet, cum caruiſſet poteſtate, & facultate, nec conceſſam vti limitatam, ad obligãda certa bona, excedere validè non potuit, ac propterea declarandũ fore ſuum ſtatum de *Alua* fuiſſe & eſſe liberum ab huius cenſus ſolutione, necnon delendum *D. Hieronymum de Vera* à ſententia graduationis, nihil obſtante re iudicata ſuper gradu, tum quia in illo iudicio concurſus non fuit adductum hoc ius & cauſa ex qua manifeſtè 59 deregitur, ipſum ad ſtatum de *Alua* non eſſe creditorem, nec ſuper ea fuit controuerſum, nec actum inter partes, nec ſuper hac diuerſa cauſa adhibita fuit cauſæ cognitio, atque ideo, nec obſtaturam ei exceptionem, quod non ſit petitum, quod nec actor petere putaſſe, Iudex in iudicio ſenſiſſet. 58

Tum etiam quia caſu, quo res iudicata ſubſiſtat, declarandum fore ſibi nec ſtatui præiudicium generari ob minus plenam defenſionem, quam ſi adhiberet ſuus prædeceſſor, qui concurſum formauit, impoſſibile foret maioratum condemnari. 60

Reſpondebatur ex parte creditorũ, rem eſſe iudicatam iam opponentis reis iudicatę exceptionẽ in vim dilatoriæ ad impediẽdum litis ingreſſum, declaratum fuit ſemel & iterum in Senatu, creditorum directè reſpondere debere, & reſpondere inſiſtit in rei iudicatæ exceptione in vim peremptoriæ, (prout licitum eidem eſt) vt in terminis probat Bald. *in l. nam & poſtea ff. de iureiurand.* Maranta *de ordin. iudic. 6. part. cap. de exception. numero* 13. *& membro* 9. *numero* 11. Paz *in ſua praxi, part.* 1. *tom.* 1. *tempore* 7. *numero* 17. D. Pichard. 61

in

in manuductiōn. ad praxim, p.1. præcept. num. 11.
Maſtrill. *deciſione* 148. *num.* 35. D. Perez de
Lara *in tractatu de vita hominis, cap.* 25. *num.*
28. Pareja *in tractatu de instrumentorum edition.
tit.* 4. *reſolutione vnica*, §. *numero* 54. Molina
de primogen. lib. 4. *cap.* 9. *ex numero* 39. & ibi
63 Additionator latius proſequuntur, quidquid in
contrarium voluerit D. la Rea *decione* 39 *num.*
37. *& deciſione* 40. *num.* 80. *&* 81. *& deciſione* 45.
num 44. cui omnium ſupremorum tribunalium
praxis vſitatiſſima reſiſtit.) Azeued. *in l.* 1. *tit.*
5. *ex num.* 37. *lib.* 4. *recopilat.* Villalobos *in Antin.
our. litera E, num.* 15. Giurba *deciſione* 12. *num.* 2.
& deciſione 69. *à numero* 8. Paz *de tenuta, cap.* 38.
quæ res iudicata præiudicare debeat maioratui
de Alua, plenè à poſſeſſore defenſo, cum omnia
inſtrumenta, & facultates, quæ nunc in hoc
nouo iudicio reproducuntur à *Comite de Alua* in
ſuæ intentionis comprobationem; tunc in illo
cócurſus iudicio fuerant præſentata, & exhibita,
ſuper quorum inſtrumentorũ omnium cognitione
per partes & iudice lata fuit inſuper graduationis
ſententia.

64 Alia inſuper allegabãtur tendentia ad obligationem
ſtatus *de Alua*, & vt facultas Regia non
appareret limitata, & propterea tunc poſſeſſor
vtriuſque maioratus, qui eam obtinuit, vtrique
potuiſſe obligare; quæ quidem iudices in cóſideratione
non habuere, ob manifeſtã, & claram facultatis
ipſius limitationem ad quædam bona
dumtaxat, quam excedere non potuiſſe poſſeſſorem
maioratus in iſtis indiuidualibus terminis la-
65 tiſſimè comprobauimus poſt magnam Doctorum
& fundamentorum cateruam ſupra 2. *part. cap.* 9.
à princ. vbi quãdo quis poſſidet duos maioratus,
& obtinuit facultatem ad vnum hypothecandũ,
vel quado vnum poſſidens, & obtinuit facultatem
ad obliganda certa bona eiuſdem, & ſuper
eis cenſum imponendum, vt minimè extendatur
ad alium maioratum, nec ad cætera eiuſdẽ
bona vltra expreſſa, *& c.* 10. necnon *cap.* 4 *per to-*
66 *tum*, vbi multa & ſingulariſſima reperies in propoſito
omnino videnda, circa facultatem limitatam
ad certam rem, quantitatem, caſum, contractum,
aut perſonam, vt denegata intelligatur vltra
rem, quantitatem, caſum, aut perſonam, ita vt
in exceſſu cõtractus ſit nullus ipſo iure ex defectu
poteſtatis; quapropter de exceptione rei iudicatæ
(cuius eſt ſermo noſter) erit nunc agendum duntaxat.

67 Et pro parte affirmatiua quod obſtet res iudicata
ex ſententiis graduationis orta, probatur
primò, quoniam certum eſt, quod in illo concurſus
iudicio ad ſtatum *de Alua* comparuit
D. Hieronymus tanquam creditor, affirmans ſe
talem eſſe, & inter cæteros ſtatus creditores
præciſè graduandum, & ad ſuæ intentionis
comprobationem plura exhibuit inſtrumenta,
tam facultatem ipſam (quæ licet cantabat limitationem
ad redditus *de Villada*) quam alias ſcripturas,
per quas expreſsà apparebat, Comitem,
qui eam obtinuit, ſimul obligaſſe præfatum ſtatum
de alua, quibus exhibitis, & citatis omnibus
creditoribus, & debitore ipſo, & adhibita
cauſæ cognitione latæ fuerunt graduationis
ſententiæ. Ex qua inſtrumentorum præſentatione,
duo reſultant effectus, primus, quod
cum apparebat ex dicta facultate limitatio ad
reditus *de Villada*, non indigebat poſſeſſor
maioratus aliam extrinſecam exceptionem op- 68
ponere, cum omnes, quæ ex inſtrumento reſultant,
& in ipſo continentur, appoſitæ & allegatæ
cenſeantur, ad quas iudex attendere, &
ſuper eiſdem pronuntiare poteſt. Bartoli eſt do- 69
ctrina *in l.* 2. *D. de except. num.* 5. ibi, ſed pone,
quod non propono aliquam exceptioné, nec dico
excipio, nec ad mei defenſionem propono, ſed
produco inſtrumentum ſolutionis, vel pono ſolutionem,
& probo: an ſufficiat, reſpondi, tunc 70
enim iudici eſt notorium, actionem non competere,
iudex debet abſoluere. *l. vbi pactum, C. de
tranſact.* & eſt text. *in l. cum qui ita*, § *qui ita.* & ibi
Bart. *D. de verbor. obligat.* plures doctrinas & Doctores
adduximus in propoſito ſuprà *ad princip.
huius cap. ex n.* 17. *& ſeqq. verſic. deinde vnuſquiſque
creditor*, &c. ex quo non poteſt dici maioratum
minus plenè defenſum.

Secundus erit effectus, quod cum ex inſtrumentorum
productione iudicibus conſtabat notoriè,
& euidenter de exceptionibus, & defenſionibus
debitoris, non poteſt dici fuiſſe cauſæ
cognitionem, nec abſque ea rem iudicatam proceſſiſſe,
licet iudices ipſi contempſerint eaſdem
admittendo creditorem, & cum nihilomi- 71
nùs graduando in bonis Comitatus, hoc tangit
iniuſtitiam, quæ non eneruat vires rei iudicatæ,
facientis de albo nigrum, & de nigro
album, de falſo verum & de vero falſum, ad
iura vulgata; atque ideo *Comes de Alua*, qui
eandem exceptionem & ius nouiter reuocat in
iudicium inter eaſdem partes audiri non debet,
rei iudicatæ exceptione ibi obſtante, ex *l. cum
quæritur, cum duobus ſequentibus, D. de exceptione
rei iudicata.*

Secundo & hæc pars probatur, quia licet in 72
priori iudicio concurſus non fuerit ſignanter
controuerſum, an *D. Hieronymus* ſit creditor
ad bona maioratus *de Alba* (ſuper quo nouam
litem mouit *Comes*) ſed tantum de gradu, &
propterea videbatur; ſententiam graduationis
(quæ nihil ſuper hoc articulo, an creditor
ſit ad bona ſtatus *de Alua*, vel non, expreſsè
determinauit) ad eum nec referri, nec extendi
debere; adhuc tamen ex quo *D. Hieronymus*
ad eiuſdem ſtatus concurſum comparuit, vt
creditor, & tamquam talis gradum poſtulauit,
atque etiam eo ipſo quo ſententia illi
gradum aſſignauit, in neceſſarium antecedens
intelligitur declaraſſe, eum eſſe creditorem,
cum alias non potuiſſet ſubſiſtere ſententia ſuper
ſola gradus determinatione, ac declaratione,
atque ideo perneceſſe ſuppoſuit ſententia,
creditorem eſſe ad ſtatum *de Alua*, quoniam
licet ſententia non faciat rem iudicatam,
in præſuppoſitis in ea: hoc non intelligitur, quan- 73
do præſuppoſitum venit in ea per neceſſarium
antecedens, vel neceſſariam conſequentiam,
Alexand Ludouic. *deciſ.* 208. *num.* 4. & ibi Oliuer
Beltramin. *in annotation. num.* 7. Caſtillo *contro-
uerſiar. tom.* 5. *cap.* 83. quia quando ſententia 74
aliquid neceſſariò ſupponit, ad illud ſe extendit,
tanquam in ea comprehenſum, vt latè nos
in noſtris Comment. *de Reg. protect.* 4. *part. cap.* 9.
ex num. 21.

Et

bona pertinentia ad ſuum ſtatum *de Alua*, qua
ſtante confuſione, & æquiuocatione, facillimè
decipi potuerunt, & debuerunt iudices ad ſentien-
dum. *D. Hieron.* eſſe creditorem ab bona ſtatus *de*
Alua, ſuper quibus *Comes* poſſeſſor cócurſum for-
mauerat, cũ nec ex ſua, nec creditorum parte cóſu-
ſionem, & æquiuocationem allegarunt, nec diſtio-
ctionẽ bonorum in iudicium deduxerunt, cum te-
nerẽtur allegare, excipere & probare *Villadam*, nõ
pertinere ad ſtatũ *de Alua*, provt hodie *Comes* no-
uiter deducit, & licitè propter nouam, & diuerſam
excluſiuam creditoris, & quia agit inter creditores
86 de ſeparatione bonorum, quæ eſt exceptio modifi-
catiua, admittenda etiam poſt rem iudicatam, quã
non impugnat, ſed modificat, quia bene potuit
hæres ſimpliciter comdemnari, vt ſoluat creditori
defuncti, & poſtmodum ſeparationem bonorũ po-
ſtulare, vt cõdemnatió intelligatur dumtaxat reſ-
pectu bonorum hæreditatis, non ſuorum, ad tradi-
87 ta ſuperiùs 1.*p.c.*9. provt etiam hæres ſemel iã con-
demnatus ad ſolutionem crediti hæreditatis po-
teſt opponere de inuentario à ſe confecto, vt ſua
propria bona libera maneant, & tantum ex bonis
hæreditatis exigat creditor, vt vulgare eſt, vide in-
fra *c.*11.*n.*93. probát Bart. Bald. Angel. & alij magis
comuniter *in l. ex diuerſo. §. fin. ff ſolut. matr. & in l.*
Neſenius, §. fin. ff. de re ind. Bart. *in l. penult.* per illũ
text. *ff. de cõfeſſis.* Bald & Salic. *in l. execut. C. quorũ*
appel. non recip. Paul de Caſtr. & Iaſon 1 *C. de iur.*
& facti ignor. Petr. de Anchar. *conſ.*6. Alex. Trenta-
cinq. *var. reſol. lib.*2. *reſolut. de except. n.*10.
88 Secundò hæc pars fulcitur, quoniam ſententia
graduationis in primo iudicio concurſus lata fuit
in fauorem *D. Hier.* creditoris ſub illo ſuppoſito,
quod bona *de Villada* pertinebant, & erant bona
Comitatus *de Alua*, cui ſuppoſitioni fauebant om-
nia inſtrumenta, eam indicantia, vt hactenus mon-
ſtrauimus; cum aliter ſi vel per eadẽ inſtrumenta,
vel allegationẽ & probationem debitoris docere-
tu, ea bona *de Villada*, non eſſe bona maioratus *de*
Alua; impoſſibile foret *D. Hier.* gradum obtinere
tanquã creditorem ad bona *de Alua*, quæ dũtaxat
erant in cõcurſu, cũ creditor nõ eſſet, manifeſtè ſibi
obſtãte limitatione facultatis Regiæ ad ſola bona
de Villada Docto igitur hodie de falſo ſuppoſito,
provt manifeſtè docuit *Comes de Alua*, gradus aſſi-
89 gnatio debet reſolui, & ſubuerti, quia omnis diſpo-
ſitio geſta ſob aliqua cauſa, quę ſupponitur à gerẽ-
te vera, ſi detegatur falſa, reſoluitur, & nulla reddi-
tur ex defectu cõſenſus, quẽ iudices ad actũ nõ ac-
cómodaſſent, ſi cognoſcerent cauſá eſſe falsã, plu-
res DD. per Rot. *dec.*373. *& dec.*412. apud Cencium
poſt tr. de cenſib. & ex aliis quã plurimis Nos ſuprà
2 *p. c.*10. *ex n.*21. *verſ. hinc, qui ſoluit*, &c. quibus ad-
de Pariſ. *conſ.*12. *n.*66. 69. *&* 97. *&* 101. Boër. *conſ. fin.*
90 *n.*40. *cũ ſeqq.* vbi agunt de trãſactione inita per cõ-
ſanguineos cũ aliquo tanquã filio legitimato, nul-
lam reddi, eo quod apparuit filiũ non eſſe eius de-
functi, cuius bona appetebat, & idẽ quando legiti-
91 matio detegitur falſa, aut nulla, Crauetta *conſil.*851.
*n.*12. vbi reſpondet pro cõmunitate tranſigente cũ
92 tertio tanquã immuni, & immunẽ eſſe aſſeuerãte,
conſtito poſtea de falſa cauſa, & falſo ſuppoſito, vt
93 tranſactio ſit nulla. Menoch. *toto conſil.* 91. vbi lo-
quitur in diuiſione bonorũ facta inter agnatos vi-
gore laudi prolati, quia cũ aliquis detegatur non
agnatus, non tenet diuiſio, nec laudum; has omnes
doctrinas ſequitur referens Cæſar Manẽte *in conſ.*
137. *ex n.*48. *cum multis ſeqq.* & iterum *in conſil.*143.

ex *n.*18. hinc contrahens cum aliquo tanquam cum 94
hęrede, dicitur contractus celebratus vigore illius
qualitatis, quod ſit hæres, qui ſi non ſit, cõtractus
eſt nullus. Surd. *conſ.* 106. *n.*34. Cæſar Manente *d.* 95
*conſ.*137. *n.*85. qui *n.*86. quod tranſigens cum aliquo
tanquam cũ fratre, qui non eſt tranſactio nulla eſt. 96
Ex Barbat. *conſ.*10. *n.*3. quoniã ſi ſuppoſitũ detega-
tur falſum, vel alter nõ adeſſe, corruit diſpoſitum,
provt copiosè cõprobat Caſtillo *controu. to.*5. *c.*83.
maximè *ex n.*5. vbi hãc doctrinam procedere indi-
ſtinctè in qualibet diſpoſitione, latiſſimè etiã per
Ioan. Gutier. *de iur. confirm.* 3. *p. c.*3. *per totum.* Hinc 97
ſententiæ cauſa ceſſante, ceſſat ipſa ſententia, quã-
plurimos DD. & iura adduximus in noſtris Cómẽ-
tariis *de Reg. protect.* 4. *p. c.*7. *ex n.*88. *cũ multis ſeqq.*
Tertiò, probatur quia licet ſententia regulariter 98
faciat rẽ iudicatam in ſuppoſitis in ea quãdo ſup-
poſitum venit in neceſſariũ antecedens, vel conſe-
quens, provt ex pluribus diximus in 2. fundamento
contrariæ partis *ex n.*73. tamen eadẽ doctrina pro-
cedit, quando ſuppoſitũ deductum fuit in iudiciũ,
& ſuper eo adhibita fuit cauſæ cognitio, tã reſpe-
ctu partiũ, quàm iudicis, ita nos copiosè probaui-
mus, & regulã limitauimus *in d. tract. de Regia pro-*
tect. 4. *p. c.*9. *ex n.*31. *& per tres col.* & nos referẽs, ſe-
quitur Noguerol. *alleg.*18 *n.*50. *& alleg* 27. *n.*49. no-
uiſſimè poſt plurimos DD. cõprobat Caſtillo *cõtr.*
*to.*5. *c.*194. *ex n.*34. *cum mult ſeqq.* Nos iterũ in Cõ-
mentar. *de ſupplicat. ad Sanctiſſ.* 1. *p. c.*12. *ex n.* 7. *&*
ſeqq. quia res iudicata, vt obſtet, requiritur quod tã
ex parte actoris, & rei, quàm ex parte iudicis de
omnibus ſit planè cognitũ Noguer. *alleg.*140. *n.*25.
& quod ſuper exceptionẽ incidente tunc videatur 99
Iudex tacitè pronuntiare ſimul cũ principali, pro-
cedit quando ſuper exceptione incidente fuit ple-
nè cognitum, non aliàs, nec res iudicata ei obſta-
bit. Probant. Muſcatellus *in praxi lib.* 1 5 *p. gloſſ.*
*reſeruatis, n.*42. Bart. *in l.*1. *n.*6. 7. *&* 8, *C. de ord. iud.*
*& in l. à procedente n.*3. 4 *&* 5. *C. de dilationib.* Bald.
*in d. l.*1. *ex n.*11. Paulus de Caſtro *ibid. n.*8. *&* 9. *Pa-*
*cianus de probationibus lib.*1. *c.*58. *ex n.* 63. Farinac.
*in tract. crimin. q.*200. *c.*2 *n.*89. *&* 90. plura per Car-
leual. *de iudiciis, to.*2. *lib.*1. *tit.*2. *diſp.*5. *n* 30. *fol.*61. di-
centes quod tunc obſtabit res iudicata ſuper prin-
cipali lata exceptioni incidenti, quando ſuper ea
fuit plenè cognitũ quod etiã tenet Fachineus *con-*
*trou. lib.*2. *c.*80. *verſic. ſecundo quia*, & quia ſi exce-
ptio non fuit oppoſita, non intelligitur declaratũ
ſuper ea plenè Petr. Barb, *in l. ſi Prætor. §. Marcellus*
*ex n.*70. *& ſeqq. fol. mihi* 366. *in paruis, D. de iud.* latè
etiã Carrocius *de remedijs except.*22. *q.*8. *per totã.*
Hoc fundamentum ex eo vlterius fulcitur; nam 100
tunc diſpoſitio operatur ſuper ſuppoſito veniente
in neceſſarium antecedens, vel conſequentiam,
quando ſuppoſitum dependet ex mera voluntate
gerentis, & non aliàs. Caſtillo *controuerſ. tom.* 5.
*c.*83. maximè *ex n.* 3. poſt Surdum *conſ.* 402. *n.*26.
vbi latè proſequitur, & alios. Gaſanate *conſ.*16. *ſub*
n. 9. *&* 18. ex Bart. vnanimiter recepta *in l. ex hac*
*ſcriptura, n.*3. *verſ. ſed contra prædicta, & n* 4. *verſic.*
ex hic ergo, D. de denat. Alexand. *conſ.*104. *n.*4. *lib.*1.
Crauetta *conſ.*134. *n.*45. Sed ſic eſt quod iudex in iis
quæ in iudicium deducta nõ ſunt, nec abſque cau-
ſæ cognitione non poteſt diffinire, ſed imò ſentẽ-
tia abſque cauſæ cognitione lata ſit nulla ipſo iu-
re *l. ſi cauſa cognita, C. de tranſact. l. iudices, C. de*
*iud. l.*2. *C. de ſent. ex periculo reci. l. ex ſtipulatione,*
C. de ſentent. & interloq. omn. iud. cap. cum Barthol-
dus, de re iud. Alexand. Trentacinq. *variar. reſolut.*

lib. 2. tit. de iud. reſol. 2.n.2.& ſeqq. Ergo nec ſua
diſſinitio ad ea ſuppoſita trahi valet, cum non de-
pendeat à ſua mera & libera poteſtate.

103 Quæ doctrinæ mirè fulciuntur ex iis, quæ Gra-
tianus tom.3. diſceptat. 445. à princip. qui n.4. ita
ait: Nec eſt dubitandum, quod in hoc iudicio ſum-
mario fuerit per iudicem plenè cognitum, cum ſit ſer-
uatus ordo in procedendo, & multi teſtes ſint exami-
nati tam ſuper exceptionibus oppoſitis, quàm è cōtra,
quo caſu dicitur adhibita plena cauſæ cognitio, quaſi
tunc plenè inſtruatur religio iudicantis de veritate,
per quam adducetur ad iudicandum ſuper re de qua
agitur. Congruit Alberic. in l.5.§.cauſæ cognitio, in
princ. de Carbon. edict. Nata conſ. 473.n.36. Butrius
in cap. cauſam quæ, col.2. de teſtib. Abbas conſ.5.n.3.
quidquid aliud ſit, quando non fuit de illis exceptio-
nibus cognitum, quia tunc ſalua remanent in iudicio
ordinario. Caſtrenſ. conſ. 91. in cauſa appellat. n. 8.
lib.1. Hondedeus conſ.19.40. &c.

104 Qui ex n.12. & ſeqq. ita magis ad noſtrū inſtitu-
tum proſequitur: Nec aduertatur non ſufficere exa-
minata exceptio, cum etiam requiratur, vt iudex vl-
terius expreſsè reprobauerit talem exceptionem, con-
demnando reum, non obſtante tali exceptione oppoſi-
ta. Caſtrenſ. in l. ſi autem, §. ſi quomodocūque, n.2. ibi.
Fulgoſ. n.3. D. de reg. geſt. idem Caſtrenſ. in l.1.n.7.
C. de ord. cogn. Simon de Pretis in conſ.107.n.11.&
12. quia prædicta procedunt. quando exceptio, ſeu in-
cidens plenè cognitum non traheret neceſſariam con-
ſequentiam ad principalem, ſecus vbi ſententia lata
ſuper principali neceſſario ſequitur deciſio inciden-
tis, tunc enim etiam videtur deciſum incidens, &
oritur exceptio rei iudicatæ, quamuis iudex non fece-
rit expreſsè mentionem de exceptione, illam reproban-
do, & ad hoc, vt neceſſario ſequatur deciſio incidentis;
ſufficit, quod appareat vt iudex de exceptione plenè
cognouerit, ita poſt Guillielm. de Cun. & alios, benè
explicat Alberic. in l. ſi iudex 10. col.1.& 2. verſic. ſi
autem de incidenti, n.1.& 2. D. de his qui ſunt ſui, vel
alien. iur. Idem Alber. in l. ſi autem 8. §. ſi quocumque.
ad med. verſ. unde dic, quod aut eſt certum, D. de neg.
geſt. vbi quod quādo fuit plenè cognitum de exceptio-
ne, & de illius viribus, quāuis iudex non reprobauerit
in ſpecie dictam exceptionem; tamen pronunciando ſu-
per principali ex hoc oritur exceptio rei iudicatæ, vbi
plurimos refert, & latiſſimè procedit comprobās.

105 Hinc ſententia lata ſuper principali, tunc cēſe-
tur lata ſuper articulo incidente incompatibili cū
principali, provt diximus ſuprà ſub argum. 2. con-
trariæ partis ex n.75. verſ. & quia gradus, & verſic.
deinde quoniam hic articulus, &c. quando ſcilicet
(provt doctrina ſonat) articulus incidit in iudiciū,
& deductum fuit per partes, vt expreſsè probat
text. in d.l.2. C. de ord. cogn. & latius explicuimus in
noſtris comment. de Reg. protect. 4. p. d. c. 9. ex n.32. &
ſeqq. & ex n.28. & de recent. Bullar. 1. p. c.12. ex n.7.
adde Gratian. d. c. 445. ex 22. cum ſeqq. vbi plures
106 allegat. Sed hæc exceptio quod D. de Vera non
erat creditor ad ſtatum de Alua, nec fuit oppoſita,
ne de ea cognitum, ergo impoſſibile eſt in gradua-
tione tacitè comprehendi.

Et quod iudex qui de exceptione oppoſita non
107 cognouit, non intelligatur iudicaſſe, nec ei obſtet
rei iudicatæ exceptio, probant Hugo Donell. in
comment. iur. ciuil. lib.16. c.15. in fin. verbis. Caſtillo
tom.4. controu. c.40. n.110. ante finem.

108 Ex quibus fundamentis manifeſtè euincentibus
rem iudicatam graduationis, ſimul reſponſum re-
manet omnibus argumentis & doctrinis in cōtra-
rium conſideratis. Sed vlterius illa Bart. in l.2. D. 109
de except. docentis per inſtrumenti præſentationē
excuſari ab oppoſitione exceptionis expreſſa, cum
de ea per inſtrumentū reſultet, adhuc indiget de-
claratione, & in primis intelligitur provt loqui- 110
tur, quando exceptio eſt in fauorem ipſius, qui ſcri-
pturam produxit, cum ex facto ſuo repræſentatio- 111
nis inducatur oppoſitio, cum ad hunc, non ad aliū
finem & effectum eam præſentare intelligatur, ſci-
licet ad ſuam defenſionem, & excluſionem inten-
tionis aduerſarij, nos autem verſamus in ſcriptu-
ris productis ab actore creditore, ex quibus reſul-
tare ſimul poteſt defenſio, & exceptio reo, qui om-
nino tenebatur ea vti, & de ea opponere, cum ex- 112
ceptionis natura, & requiſitum ſit ad hoc vt ope-
retur, quod illam opponat pars, aliàs æmiſſa intel-
ligitur, & in re iudicata non comprehenſa, provt
ſuperiùs diximus, & latius probatur ſuprà ex n.
191. cum ſeqq. verſ. nec l.2. C. de euict. pignor. &c.

Et in terminis quando ex instrumento conſtat 113
mulierem eſſe nuptam, & non interueniſſe licētiā
viri, & iudicem eandem exceptionē à muliere non
oppoſitā poſſe habere in conſideratione, ſi tamen
inſuper mulier ſit condemnata, poſſe vlterius ean-
dem exceptionem, tanquam omiſſam opponere, &
deducere poſt condēnationē; probarūt poſt plures
alios Azeu. & Io. Gutier. laudati ſuperiùs n.21.& 22
verſ. & quando ex inſpectione ipſius inſtrumenti, &c. 114

Et quatenus ex eodē inſtrumento producto re-
ſultant actio & exceptio, & poſſit iudex eam reſul-
tantem ex eodem inſtrumento habere in cōſidera-
tione ex æquitate, & officio ſuo, & iuxta eā abſol-
uere reum ab actione ex eodē inſtrumēto deducta,
& intentata, benè poterit, & rectè facit iudex, vt
probāt quāplures DD. & doctrinæ, quarū intētio-
nem fecimus ſuperiùs ex n. 17. & ſeqq. verſ. deinde
vnuſquiſque creditor, &c. hæ tamen non adaptātur
noſtri caſus terminis, in quibus (quādo cōſtaret de
exceptione ex inſtrumentis productis) iudices eam
non habuerunt in cōſideratione, ſed penitus omi-
ſerunt; cū iuxta actionē reum debitorem condem-
narunt, & creditori gradū deſcripſere, quem peni-
tus negarent, ſi attenderēt exceptionem debitoris
apparentem ex eodem inſtrumento, quare ipſa ex-
ceptio (ſi fortè conſtaret ex productis inſtrumētis,
vt ſtatim) omiſſa intelligitur, & reſeruata debitori,
tam ex eo quod non fuit oppoſita per reum tacitè
nec expreſsè, quàm ex eo, quod illā iudex pronun-
tiando non habuit in cōſideratione, & ſic doctrina
procedit, quādo iudex exceptionē reſultantē ex in-
ſtrumēto habuit etiā nō oppoſitā, in conſideratio-
ne; non verò quando eā non intēdit, provt poterat
ex ſuo proprio officio & æquitate, quo caſu omiſ-
ſa intelligitur, quia non deducta, determinata.

Quæ omnia ex abundāti procedunt in caſu præ- 115
ſenti, in quo per inſtrumēta præſētata nullo modo
apparebat exceptio in fauorem debitoris, cū licet
ex eiſdem conſtabat de limitatione obligationis
reſtrictæ ad redditus de Villada; tamen non cōſta-
bat ex eiſdem, Villadam eſſe diuerſi maioratus &
ab alio tertio poſſeſſam, ſed potius prædicta inſtru-
menta omnia indicabant, Villadam pertinere ad
maioratum de Alua in concurſum exiſtētem, pro-
vt manifeſtè probauimus ſup. ex n. 79. cum ſeq. in
primo fundamento huius partis, atque ideo ex-
ceptio, quæ extrinſeca eſſet probatione, non po-
teſt dici conſtare ex inſtrumenti inſpectione.

Atque tandem (licet ex ſuperabundanti) etiam 116
huic parti aſſiſtit minus plena defenſio, quæ præ-
ſeruat

Digitized by Google

ſeruat maioratum,& eius ſucceſſores à re iudica-
ta, ex latè congeſtis à Molina *de Hiſpan. primog.*
l.4.c.8.à n.7. & *ibi* Additionatores plena manu.
Caſtillo *tom.6.c.157.* D.Perez de Lara *in compend.*
vlt.hom.c.20.à n.54. Mieres *4.p.q.14.* Nos *in noſtris*
comment.de Reg.protect.4.c.8.n.334. & *337.* Fuſar.
de ſubſtitut.q.622. Gratian.*tom.5.c,869.n.16.* Scac-
cia *de iud.gloſſ.14.q.12.n.12.* D.Franciſc.de Amaya
in C.lib.10.l.vnic.tit.9.à n.20.ex l.ſeruus plurium,
§.1. & §. ſi quis ante,D.de leg.1.& ex contrari.de re
117 *iud.* nam ſi poſſeſſor maioratus allegaret,& dedu-
ceret in iudicium concurſus *Comitatum de Alua,*
liberum eſſe à cenſus huiuſmodi obligatione, ob
facultatem Regiam limitatam duntaxat ad bo-
na alterius diuerſi maioratus iá euicti,& poſſeſ-
ſi per verū; & legitimum ſucceſſoré,& quod præ-
dicta bona ſpecialiter cenſui obnoxia ſui non eſſe
maioratus, nec illi pertinere; proculdubio credi-
torem excludere,nec ad ſententiam graduationis
admitteretur, prout fuit admiſſus, ex quibus *Co-*
mes de Alua,ſententiam fauorabilem,& excluſi-
uam creditoris obtinuit in reuiſionis inſtantia,
per octo ferè iudices vnanimiter ſic determinātes.

Et ſæpè ſæpius in hac Cancellaria Valliſoleta-
na determinatum fuit,creditores delendos fore a
ſententia graduationis non obſtante re iudicata
oppoſita,quando graduati fuerunt tanquā credi-
tores ad bona maioratus,virtute facultatis regiæ,
quæ detegitur fuiſſe ſubreptitiā,& nullā,nec hæc
ſubreptionis,ac nullitatis vitium,& exceptio fuit
deducta in primo illo iudicio cōcurſus,nec ſuper
ea cognitū,iuxta ea,quæ latius ſuperiùs *1.p.c. 37.*
& c.38. abundè diximus , vt in cauſa Comitis de
Ciruela cum ſuis creditoribus,& in cauſa Comi-
tis de Alua de Aliſte , opponentis de hac ſubre-
ptione,obtinentis,vt *in d.c.38.n.53. & totum cap.*
118 Nunc tractandum eſt de alia cōtrouerſia mate-
riæ huius cap.conducibili, quā dubiam fecit Do-
ctorum virorū varietas. Quidam debitor forma-
uit cōcurſus iudicium, & ad illud ſuos creditores
conuocauit,& omnium excuſſis iuribus graduati
fuerunt,& ad eorum ſolutioné vendita fuere, &
ſubhaſtata bona debitoris communis , vt ex pre-
tio ſatisfiat creditoribus , & in effectu ſatisfacti
fuere eo modo , & forma , quam copiosè ſcripſi-
mus *in c.2 huc 3. part.* & pro tempore quidam ex
eis prætendentes non fuiſſe cum effectu ſatisfa-
ctos , quæſierunt tertium cuiuſdam rei hypothe-
catæ poſſeſſorem , aduerſus quem actionem ſuam
direxere, vt aut cenſum redimibilem recognoſce-
ret,aut dimitteret hypothecam,proſequuta hinc
inde controuerſia(debitore communi minimè ci-
tato, nec ad iudicium hoc vocato)creditores ad-
uerſus tertium obtinere rem iudicatam, vt vel re-
cognoſcat cēſum aut hypothecam dimittat,iux-
ta textum *in l. ſi fundus , §. in vendicatione , ff. de*
pign. tertius in executione recognouit cenſus cre-
ditorum, & eis ſoluit redditus aliquo tempore.
119 Ipſimet inſuper creditores pariter iterū conue-
nerunt principalem debitorem,contendentes nō
fuiſſe cum effectu dimiſſos, nec obligationem ex-
tinctam:debitor cōſtanter certabat,iam fuiſſe in-
tegrè,& cum effectu ſolutos in pretium rerū ſua-
rum in ſubhaſtatione venditarum pro eorū ſolu-
tione; hac lite pendente inter creditores,& debi-
torem, tertius ille rei hypothecatæ poſſeſſor (iam
victus) comparuit,dicēs,caſu,quo creditores ſo-
lutos fuiſſe,declaretur,ipſū liberū māſiſſe,& qua-
tenus ſoluit indebitè redditus, a creditoribus re-
petit iſti verò replicabant inſiſtentes ſuæ rei iu-
dicatæ exceptione;ex qua illa tertius fuit condē-
natus ad recognitionem cēſus,vel dimiſſioné hy-
pothecæ,& tandem debitor principalis obtinuit
aduerſus creditores ſententiā abſolutoriam in vl-
tima inſtantia,qua declaratū fuit,creditores fuiſ-
ſe ſolutos , & dimiſſos in iudicio concurſus , &
pronunciata hac ſentētia,tertius ille inſtabat pro
ſui abſolutione in neceſſariam conſequentiam.

Et orta iuris controuerſiā, quam cenſuere,rem
iudicatam cōtra tertium adhuc perſeuerare,moti 120
ex aliquibus mediis,primo ex *l.4.tit.17.lib.4.noua*
recop.& ex pragmat.anni 1615. Ex quibus conſta-
bat,ſententiā Senatus,à qua ſupplicari nō poteſt, 121
eſſe omninu irretractabilem, etiam per quamcū-
que nullitatem,quātumuis notoriam,& ex actiis
apparenté, nec etiam prouenientem ex incompe-
tentia iudicis,dēpta nullitate ex defectu citatio-
nis,quē ſuſtuliſſe,*ad.Regiam*,latè exornant Chri-
ſtophor.de Paz *de tenut.c.14.n.6.& n.8.* Gironda
de priuil.n.1432. Nos *de Reg.protect.4 p.c.3 n.122*
Torreblanca *de magia,lib.3.c.30.n.9 & de iure ſpi-*
rituali,lib.15.c.12.n.34. D. Amaya *lib. 10. C.tit.9.*
l.vnic.n.8.& 9. & vide infrà *num.*168.

Secundo, quia cum hoc caſu duæ exequutoriæ 122
adinuicem contrariæ reperiantur,in electione iu-
dicis eſſe, quam maluerit ſequi,& eligere,& ideo
anteriorem obtentam contra tertium ſequen-
dam , & vltimam in fauorem debitoris contem-
nendam , opinantes hanc ex actis proceſſus non
iuſtificari, ſed potius creditores dimiſſos nō fuiſ-
ſe cum effectu, nec eorum obligationem extinctā
manere ex circunſtantiis proceſſus apparere dice-
re auſi fuerunt, & ideò abſolui debere creditores
à petitione tertij poſſeſſoris huiuſmodi.

Alij,& tertio idem,licet per contrariū mediū, 123
affirmabant,dicētes vtramque rem iudicatam re-
ſpectiuè ſubſiſtere, & vtrāque eſſe validā ratione
diuerſatū perſonarum, cū prima ſit obtenta con-
tra ſolum tertium rei hypothecatæ poſſeſſorem,in
fauoré creditorūm,ſecunda vero contra eos licet
pro eodē credito in fauoré principalis debitoris,
iuxta text.celebrē *in l.ſi cum vno,22. D. de except.*
rei iud. ibi. *Nam etſi eadem quæſtio in omnibus iudi-*
ciis vertitur,tamen perſonarum mutatio,cum quibus
ſingulis ſuo nomine agitur,aliā,atque aliā facit rem,
quē text. abundè exornauimus ſupr.*2.p.c.22.ex n.*
127.cū multis ſeq.verſ.nec deniq; obſtat tertiū, &c.

Addiderim egò;quia etiā ſuper eodem facto ſē- 124
tentiæ contrariæ tolerantur inter diuerſas perſo-
nas latæ,iura ſunt ſingulariſſima, & expreſſa,*in l.*
nam etſi,15.§.filius,qui de inofficioſo,D.de inoffic.
teſt.l.cum filius diuerſis tribunal.78. D.de leg.2. vbi
quando ſunt duo hæredes ex teſtamento inſtituti,
filius,vel conſanguineus veniens ab inteſtato di-
xit de nullitate,aut inofficioſo teſtamēto ſepara-
tim cōtra ſingulos hęredes in diuerſis tribunalib⁹,
& vnū ex hæredibus in vno tribunali vicit; & ab
alio hærede in alio tribunali vict⁹ fuit,reſpōdent
Conſulti,*vtrāque rem iudicatam,quantumuis con-*
trariam ſuſtinendā,& filius occupat partem heredi-
tatis victo heredi pertinentem,& alius heres, qui fi-
lium vicit,ſuam retinet in qua inſtitutus eſt,& vter-
que pro rata & portionibus hereditariis creditori-
bus hereditatis teneri. Idem probat text. *in l.cum*
duobus heredibus inſtitutis vno ex quinque altero ex
ſeptē vnciis, aduerſus eum,qui in ſeptē vnciis heres
ſcriptus fuerat,iuſta querela te contendiſſe,ab altero
autem victū te fuiſſe alleges,pro ea parte qua reſolu-

tum eſt teſtamentum (*cum iure inteſtati qui obti-
nuit, ſuccedat*) *nec ligata* , *nec fideicommiſſa de-
bentur* , *quamuis libertates* , *& directa competant,
fideicommiſſariæ præſtari debeant. Cod. de inofficio-
ſo teſtamento*, quæ & alia ſimilia iura ponderabi-
mus *in d. c. 22. loco citato* , ergo idem dicendum
erit in noſtro caſu; vt vtraque res iudicata etiam
contraria,& ſuper eodem facto,& iure indiuiduo
ſuſtineatur, diuerſarum perſonarum reſpectu.

125 Et hoc argumentum, & eius conſequentia in-
uincibilis reddi videtur ex eo, quod nullũ incon-
ueniens conſiderari poteſt in iure , & exiſtentia
vtriuſque rei iudicatæ, cum etſi obligatio perſo-
nalis ſit extincta,adhuc durare poteſt hypotheca,
ex text. capitali *in l.2.Cod. de euictione pignor*. cu-
ius verba ſunt. *Intelligere debes* , *vincula pignoris
durare, perſonali actione ſubmota.*

126 Quibus motiuis iterũ,& quartum longè vrgen-
tius ego addebã,nam licet verum ſit,quod per ſe-
cundam rem iudicatam cõtra ſuos creditores ob-
tentam per debitorem principalẽ declaretur,cre-
ditores eſſe,& fuiſſe integrè,& cũ effectu ſolutos,
& per conſequens eorũ obligationes tam ex tunc
eſſe extinctas, & nec non ius hypothecæ illis cõ-
peteñs reſolutũ ipſo iure,quia ſolutione eius quod
debetur omnis tollitur obligatio,atq; ideo inde-
bitè,& cõtra omnem bonã fidem redditus cenſus
iã extincti à tertio rei poſſeſſore exegiſſe , cui re-
gulariter ex cõdictione indebiti repetitio datur,
ad integros *tit.D.& Cod. de condictione indebiti.*

127 Adhuc tamen huic tertio ſemel condẽnato, &
virtute rei iudicatæ indebitè ſoluẽti,cõdictio in-
debiti , & ex ea repetitio prorſus denegatur ob
authoritatẽ rei iudicatæ, huiuſmodi condictionẽ
excludẽtis,iura ſunt expreſſa *in l.ſi fideiuſſor con-
uentus,§.in omnib.28.D.mandati*,ibi.*Vel numeratã
iterum accepit,repetitio contra eum cõpetit,niſi for-
tè ex condẽnatione fuerit ei ſoluta;tunc enim propter
authoritatẽ rei iudicatæ repetitio quidẽ ceſſat*, text.
etiã *in l.1.C.de condict. indebiti*, ibi, *Pecunia inde-
bita per errorẽ non cauſa iudicati ſoluta, eſſe repeti-
tionẽ iure condictionis,non ambigitur*,text.*in l.elegã-
ter,§.ſi poſt rẽ iudicatã,& l.Iulian.D.de condictio-
ne indebiti*, quam concluſionem veram eſſe profi-
tentur plurimi DD.Steph.Gratian.*diſceptat.forẽſ.
417.n.35 & 36*.Aluar. Valaſc.*conſult.56.n.6*.Surd.
conſil.134.n.9.& 10.l.1.Fontanella *deciſ.175.ex n.3.
& ſeqq.*& plures alij protinus referendi *ex n. 143.*
ergo impoſſibile videtur huic tertio repetitionẽ
dari,nec ei prodeſſe rẽ iudicatã in fauorẽ debito-
ris principalis cõtra creditores obtentã, ſed potiꝰ
priori contra ſe expeditę perpetuò parere debere.

128 Sed iis minimè refragãtibus, ego in quæſtione
propoſita nec dubius fui , vnquam , nec cogitare
potui, quod in mentem alicuius docti viri aliqua
dubitandi ratio cadere poſſit, vel ſtãte iuris arte,
& ratione naturali , vel ſaltim iuribus expreſſis,
quęſtionẽ decidẽtibus. Atq; ideò ego in ea fui, &
nunc ſũ ſentẽtia, vt prior res iudicata contra ter-
tium rei hypothecatæ poſſeſſorem,per creditores
obtẽta,(qua poſſeſſor condẽnatus fuit, vt vel cen-
ſum recognoſcat,& ſoluat in poſterũ,vel illis rem
hypothecatam dimittat) finitã, extinctã, & reſo-
lutã manere,nec obſtare in aliquo poſſe,nec effe-
ctum naturalem ſecundæ rei iudicatæ obtẽtæ per
debitorẽ principalẽ cõtra ſuos creditores(ex qua
declaratũ fuit, ipſos ex tunc,cum effectu fuiſſe,&
eſſe dimiſſos,& ſatisfactos , ex pretio rei ad hoc
ſubhaſtatæ ſibi in ſolutum dato) impedire poſſe.

Et in primis ex duobus iuris capitibus ſimul 129
cõmixtis,alterũ quod ſolutione eius, quod debe- 130
tur,omnis tollitur obligatio, tã principalis quam 131
acceſſoria fideiuſſoria, & hypthecaria, quia cum
principale non ſubſiſtit,nec ea quæ ſequuntur lo-
cũ habent,*l.creditricem 7.C.de remiſ.pign.l.Labeo
D.de pact.l.pecun.C.de ſolut.l.ſoluitur hypotheca,l.
liberatur pignus*,ſiue ſolutũ ſit debitũ, ſiue eo no-
mine ſatisfactũ eſt,*l.cum colon.14*.cũ plurimis aliis
D.quibus mod.pig.vel hypothech.ſoluat,l.fœnerator 132
D.de naui fœnera.quia hypotheca non datur, vbi
non adeſt prædicatũ,Rota *deciſ.279.n.9*.inter re-
collectas per Cencium *tom.2.de cenſibus*,& in ter-
minis,quãdo quis declaratur per ſententiã,credi-
torẽ non eſſe,ſiue creditorẽ eſſe,iure, vel iniuria
iudicis diſſoluatur,vel ſubſiſtat hypotheca reſpe-
ctiuè,text.*eſt expreſſus in l.deferente creditore iura-
uit debitor,ſe dare nõ oportere,pignus liberatur:quia
perinde habetur atq; ſi in iudicio abſolutus eſſet, nã
etſi à iudice(quãuis per iniuriam)abſolutus ſit debi-
tor,tamen pignus liberatur,l.ſoluitur,§ fin*.ibi. *Sa-
tisfactum eſſe creditori intelligitur. etſi iuſiurandum
delatum , datum eſt, hypotheca non eſſe rem obliga-
tam,D.quib.mod pign.vel hypothec.ſoluat, ſimila l.
1. & l. iuſiurandum ſpeciem continet tranſactionis,
maiorémque habet authoritatem,quam res iudicata,
D.de iureiur.l.poſt rem iudicatam , vel iureiurando
deciſam, D.de re iud.*& quod per iuſiurandum de-
latum tollatur omnis obligatio etiam naturalis,
*l.Stichum,§. naturalis D. de ſolut. & eſt gloſſ. cele-
bris in l.2,C. de euict.pignor. verb. actione ſubmota*,
ad mediũ,vbi inquit quod quando obligatio per-
ſonalis tollitur pacto , ſolutione re iudicata , aut 133
iureiurando,hypothecã tunc ſimul liberari,& ius
creditoris eiꝰ reſpectu extingui.Ergo ſtãte in no-
ſtro caſu abſolutione debitoris principalis,& ex-
tincti iuris creditorũ declaratione,impoſſibile eſt
de iure quod ſubſiſtere poſſit hypotheca,non ſolũ
exiſtens penes ipſum creditorẽ, verũ multominus
ſi exiſtat penes tertiũ,qui non alio,quã ex illo de-
bito principalis debitoris tenetur, quo extincto,
& reſoluto obligationẽ tertij reſolui nõ ambigi-
tur, & quod effectus iſte procedat, ſi à tertio res
pignoris obnoxia poſſideatur , per iura , & DD. 143
probat Rodr.*de annis reddit. l.2.c.19.n.33. & n.36.*

Secundũ caput oritur ex Regula,*bona fides non
patitur,vt ſemel exactum iterum exigatur,de regul.
iur.l.6*.quid per primã ſolutionẽ, vel ſatisfactio-
nem(quod idem eſt, vt ex iuribus,& Doctoribus
abundè probatur *infra c.ſeq.*)ius creditoris extin- 135
ctum eſt,& penitus reſolutum,non enim ei ſubeſt
cauſa,nec titulus aliquis ad iterũ exigendũ,& hęc
quidẽ regula nullam in iure patitur fallentiã,ſed
in omni caſu indiſtinctè & abſolutè procedit, & 136
ſemel ſoluenti, iterũ etiã ex re iudicata indebitè
ſoluenti datur merito repetitio,vel ex cõdictione
indebiti,vel ex cõdictione ſine cauſa,ad integros 137
tit.D.& C.de condict.indebiti,& de cõdictione ſine
cauſa,& intantũ hoc caſu exuberat bona fides,vt
condictioni indebiti,vel cõdictioni ſine cauſa nõ
valeat nec teneat renunciatio, etiã cum iuramẽ-
to,latè diſputans reſoluit Ioan. Gutierr.*de iuram.
confirmat.1.p.c.27.per totum, & quia pecunia mea*
(inquit Conſultus)*ad te peruenit, eã mihi à te red-
di*,Bonũ,& æquum eſt,*in l.ſi,& me, & Titium D.
ſi cert.pet.l.hac condictio 66.D.de cõdict.indeb*. ibi,
*hac condictio ex bono, & æquo introducta eſt , quia
quod alteriꝰ apud alium ſine cauſa deprehẽditur,re-
uocari cõſueuit,leg.ſi per ignorantiam.Cod.de titul.*

l.ſeriũ

l. ſeruus quem 31. ff. de act. empt. l. eum qui, C. quod cũ eo. exornat latè D. Valenzuela Velazquez *in cõſil. 78. n. 18. & 19. tom. 1.* & magis ad propoſitũ facit text. *in l. Stichus 67. §. fin. D. de condict. indebit.* in hæc: *Titius cum multos creditores haberet, (in quibus & Seium) bona ſua priuatim venditione facta, Manio conceſſit, vt ſatis creditoribus faceret, ſed Manius ſoluit pecuniã Seio tamquã debitam, quæ iã à Titio fuerat ſoluta. Quæſitum eſt, cum poſtea reperiantur apochæ apud Titiũ debitorem partim ſolutæ pecuniæ; cui magis repetitio pecuniæ indebitæ ſolutæ cõpetit, Titio debitori, an Manio, qui in rem ſuã procurator factus eſt? Reſpõdi ſecundum ea quæ proponerentur, ei qui poſtea ſoluiſſet.* Textus etiam celebris in ſui diſpoſitione *in l. cum duo 25. D. eodem tit. Cum duo* (inquit Conſultus) *pro reo fideiuſſiſſent in decem, deinde reus tria ſoluiſſet, & poſtea fideiuſſores quina: placuit eum, qui poſterior ſoluit, repetere tria poſſe, hoc merito, quia tribus à reo ſolutis, ſeptem ſola debita ſuperant, quibus perſolutis, tria indebita ſoluta ſunt.* quem textum in aliud & mirabile propoſitum ponderauimus ſuprà *2. p. c. 4. n. 63. verſ. fulcitur opinio & reſolutio noſtra, &c.*

138 Deinde probatur, quia res iudicata, ex qua quis ſoluit quod antea ſolutum habebat, vel aliter creditor erat ſatisfactus, & ſic indebitè iterum exegit, nihil obſtat debitori exactum denuo repetenti, ab ipſo creditore iura ſunt expreſſa, text. *in l. rem mihi 21. D. commod.* cuius verba ſunt: *Rem mihi commodaſti, eandem ſurripuiſti, deinde cum commodati ageres, nec à te ſcirem, eſſe ſurreptam, iudex me condemnauit; & ſolui. Poſtea comperi à te rem eſſe ſurreptam, quæſitum eſt, quæ mihi tecum actio ſit? Reſpondi, furti quidem non eſſe, ſed commodati contrarium iudicium vtile mihi fore*, qui textus valde

139 ſingularis eſt, vbi gloſſ. *verb. vtili.* notanter aduertit, condictionem ſine cauſa dari ei, qui indebitè ſoluit ex re iudicata, non tamen condictionem indebiti propter auctoritatem rei iudicatæ, iuxta *dict. l. fideiuſſor, §. in omnibus, D. mandati*, nec non *l. 1. C. de condict. indeb.* & alia adducta in vltimo fundamento cōtrariæ partis, de quo ſuprà *n. 127. verſic. adhuc tamen huic tertio, &c.*

140 Conſonat etiam text. *in l. in commodato 17. §. fin. D. eodem tit. commodati. Rem commodatam perdidi* (inquit textus) *& pro ea pretium dedi; deinde res in poteſtatem tuam venit, Labeo ait, contrario iudicio, aut rem mihi præſtare debere, aut quod à me accepiſti, reddere.* Qui textus licet in principio explicitè non dicat, an datum pro re perdita pretium fuerit per iudicium ſibi motum, aut extra iudicium, adhuc tamen indicat textus de condemnato ad dandum eſſe intelligendum propter textus inferiora verba, ibi, *contrario iudicio, &c.* quæ ſupponunt aliud directum præceſſiſſe, iuxta textum *in dict. l. rem mihi*, eodem loquendi modo vtentem, ibi, *ſed commodati contrarium iudicium vtile mihi fore*, iunctis præcedentibus verbis, *iudex me condemnauit, & ſolui* poſitis in primo iudicio, provt etiam *dicto §. fin.* exponit, & intelligit gloſſ. celebris *in l. 1. verb. ſed ſi probare, C. de re iud.*

141 Comprobatur iterum ex ſimili expreſſo textu *in dict. l. 1. C. de re iud. Rebus quidem iudicatis* (inquiunt Imperatores) *ſtãdum eſt, ſed ſi probare poteris, eum, qui condemnatus eſt, id, quod furto amiſiſſe videbatur, recepiſſe, aduerſus iudicati agentem, doli exceptione oppoſita tueri te poteris.* Quem mirabilẽ textum vlterius pro alia cõſideratione noſtro caſui adaptibili inferius ponderabimus *ex n. 148.*

probat etiam text. expreſſus (loquens in ſoluente conuento & condemnato ad rei deperditæ valorem, pretium & æſtimationem, quæ poſt ſolutionẽ deuenit ad poteſtatem domini) *in l. ſi fullo, D. de condict. ſine cauſ.* ibi, *ex locato conuentus præſtitit, & poſtea qui dominus inuenit veſtimenta, &c.* quibus quidem iuribus alia ſingulariſſima conſonãt, quæ licet non loquantur in ſoluente indebitũ ex re iudicata, tamen eorum ratio noſtrum intentum roborat. text. *in l. 2. § fin. ff. ad legem Rhod. de iactu.*

Quæ quidẽ omnia iura facilè & apertè elidunt 142
difficultatem quæſtionis noſtræ, & rem iudicatã ortam in fauorem creditorum, eos creditore, ſupponentem, & ſub ea cauſa obtentã minimè obſtare tertio rei hypothecatę poſſeſſori, nec impedire ſecundæ rei iudicatæ obtentæ à debitore & eundem abſoluentis, effectum reſolutiuum hypothecæ, influentem inſeparabiliter, & indiſſolubiliter in priori executoria, quam ceſſare facit ob cauſam, (qua fuit lata) ceſſantem, ac propter ſuppoſitũ in ea nouiter falſum declaratum, & ob nouã cauſam ſuperuenientem poſt illam primam rem iudicatam, quæ cum ſecunda nullam habet repugnantiam, ſed tantum modificationem recipit ab ea, provt expreſsè allegatis iuribus hos, & alios admirabiles valde effectus deducunt Doctores.

Primus ſit, quod licet indebite ſolum per con- 143
demnatum minimè repetatur ex condictione indebiti propter authoritatẽ rei iudicatæ, cuius effectum condictio illa non impedit, iuxta tot ſingularia iura allegata in vltimo argumẽto contrarię partis ſuprà ex *n. 127.* Inpedit tamen condictio ſine cauſa, qua interueniente datur repetitio, etiã contra ſententiam tranſactam in rem iudicatam, latã ex cauſa debiti, quæ ceſſat, quoties poſtmodum apparet, nõ debitum, quia nulla ſubeſt cauſa legitima, nec titulus aliquis creditori vincēti, ex quo valeat, vel indebitè ſolutum retinere, vel in poſterum redigere, iuxta mirabilia iura hactenus allegata, cõcedentia re iudicata non obſtante, vel repetitionem per condictionem ex eo contractu, vel condictionem ſine cauſa; & hanc diſtinctionẽ communiter receptam ſequuntur gloſſ. *in l. rẽ mihi, verb. vtile, ff. commod. & gloſſ. in l. 1. verb. iudicati, C. de condict. indebit.* eadẽ gloſſ. *in l. 1. verb. ſed ſi probare, C. de re iud.* ſequuntur Bart *in d. l. 1. in fin. C. de condict. indebit.* idem Bart. *in l. ſi fullo, in princ. per textum ibi, C. de condict. ſine cauſa.* idem Bart. *in l. Iulianus verum debitorem, de condictione indebit.* Paulus Caſtrenſ. *conſ. 157. n. 4. volum. 2.* Cæſar Barzius *deciſione 17. per totã* Cancerius poſt Aſin. Cagnol. Didac. Perez. Capic. *deciſ. Genuenſ. 104.* Capell. Tholoſ. Antonium Fabr. Morlam, & alios, idem tenet Ceuallos *in contra comm. quæſt. 542.* Surdus *deciſione 25. n. 31. & conſ. 134. n. 10.* Ioan. Baptiſta Coſta *de remediis ſubſidiar. remed. 10. à n. 4.* Aluar. Valaſc. *conſ. 56. num. 6.* Fontanella *deciſione 125. ex num. 6. cum ſeqq.* Paulus & Iaſ. *in l. Iulianus, §. fin. De condictione indebit.* eleganter proſequitur Petrus Surdus *conſil. 268. num. 14. & ſeqq.* optimè Ludouicus de Auendano *in tract. de cenſibus, c. 41. n. 5.* per rationem expreſſi text. *in dict.*
l. ſi fullo, ff. de condict. ſine cauſa. Si fullo (inquit 144
text.) *veſtimenta lauanda conduxerit, deinde amiſſis eis domino pretium ex locato conuentus præſtiterit, poſtea dominus inuenerit veſtimenta, qua actione debeat conſequi pretium quod dedit? Et ait Caſſius; eum non ſolum ex conducto agere, verùm & condicere domino poſſe, ego puto, ex conducto omni-*

modo eum habere actionem, an autem, & condicere
poſſit, quæſitum eſt, quia non indebitum dedit? niſi
fortè, quaſi ſine cauſa ei datum ſit putamus condici
poſſe, & pretium veſtimenti, etenim veſtimentis in-
uentis, quaſi ſine cauſa ei datum videtur, qui text.
ſingularis eſt ad hanc diſtinctionem, cui merito
nititur communis Doctorum opinio.
145 Idem etiam probant in terminis; quando quis
virtute rei iudicatæ ſoluit, quod antea ſolutũ ha-
bebat, vt detur repetitio *ex condictione ſine cauſſa,*
probarunt Ioan. Garcia *de nobilit. gloſſ.6.§.2. n.8.*
Hieronymus de Ceuallos *commun. contra commun.*
quæſt.542.num.3. Aloyſius Leo *in leg. ſub ſpecie n.2.*
Cond. de re ind. Capicius 52. Fontanella *deciſ.*176.
146 *n.13. cum ſeqq.* Vbi & aliis deciſ. locis applicat *d.*
regulam bona fides non patitur, vt ſemel exactum
iterum exigatur, latiſſimè hanc rationem proſe-
quitur in noſtris terminis ipſe Fontanella *deciſ.*
147 177. *ex n.8. cum ſeqq.* & diximus in noſtris Com-
mentariis *de Reg. protect. 4. p. cap. 7. ex n.* 117. vbi
licet promiſcuè, & indiſtinctè videamur aſſerere,
ob nouiter apparentem ſolutionem indebitam
dari contra rem iudicatam condictionem inde-
biti, & condictionem ſine cauſa, id intellige pro-
pter promiſcuam iurium allegationem, quorum
aliqua loquuntur in repetitione indebiti ſoluti
extra iudicium, & alia ex re iudicata, & ideò re-
ſpectiuè loquimur ibidem referentes ſingula ſin-
gulis, iuxta magis explicatam diſtinctionem, de
qua hic, quæ verè conciliat iura, quæ inter ſe re-
pugnare videbantur.
148 Ex qua pariter ſatisfit iuribus negantibus cõ-
dictionem indebiti indebitè ſoluenti ex re iudi-
cata, pro contraria parte allegatis *ſuprà in argum.*
*fin. ex n.*127. cui vlterius ſatisfit, vt prædicta iura
procedant, quando condemnatus iam ſoluit vi-
gore condemnationis, at quando adhuc non ſol-
uit, poteſt rei iudicatæ executionem liberè im-
pedire, actione de dolo, & exceptione quod pe-
tis intus habes. Prout expreſsè probat text, *in d.*
l.1. Cod. de re indicata, & ex protinus dicendis, &
vlterius ex Gratiano, & aliis probatur *infrà ex*
*num.*161 *cum ſeqq.*
149 Quod vtrumque verificatur in terminis noſtri
caſus, in quo tertius rei hypothecatæ poſſeſſor
ad cenſus recognitionem condemnatus fuerat,
cuius virtute iam perſoluerat aliquos annos red-
ditus, & per abſolutionem debitoris principa-
lis poſtea emanatam hos repetere poteſt, licet
non ex condictione indebiti, tamen poteſt ex
condictione ſine cauſa, quaſi ea ceſſante pro-
pter quam fuerat condemnatus, ad impediendam
tamen executionem in futurum, eo quod per ab-
ſolutionem debitoris principalis ius pignoris ſit
extinctum, & ad nihil in poſterum eius reſpectu
teneatur, ex plurium exceptionum capitibus, po-
teſt tertius ille ſe tueri aduerſus rem iudicatam.
150 Secundus effectus, quem ex præfatis iuribus
conſiderant Doctores, prouenit ex iuris æqui-
tate, quando condemnatus ſoluit rei valorem,
& æſtimationem domino rei, quæ putabatur fu-
rata, vt ſi poſtea appareat, & reperiatur deuenire
in poteſtatem ipſius domini, vel quando poſtmo-
dum compertum fuit, debitorem condemnatum
ad ſoluendam pecuniam tanquam debitam, an-
tea fuiſſe iam ſolutam, vt iis caſibus, & ſimilibus
ceſſet, & impediatur ob exceptionem nouiter re-
pertam effectus, & executio rei iudicatæ, quia
æquitas noui caſus nouum inducit remedium, vt
ex d. leg.1. Cod. de re ind. probarunt multi DD. per
nos relati *in d. cap.7. n.118. & ſeqq.* Latiſſimè iſtis
terminis proſequitur Fontanella *deciſ.* 177. *ex*
n.8. cum multis ſequentibus.
Tertius effectus propter ſententiæ cauſam ceſ- 151
ſantem, ſe fundantis indebito, tanquam vero, quã
obtinuit creditor, tanquam verè creditor, nam ſi
poſtmodum detegatur nec fuiſſe creditorem, nec
debitum exiſtere, ceſſat ſententia, quia ſententia,
quæ fundatur in cauſa, ceſſat ceſſante cauſa. Vt
per prædicta iura probarunt quamplurimi DD.
quos ſequuti fuimus nos *in d 4. p. c. 7. ex n.*120. *&*
ex n. 88. *cum multis ſeqq.* Probant text. *in l. ſi a te*
9. *& l. ſi rem leg. ſi quis ad exhibendum D. de ex-*
cept. rei ind. leg. denique Cod. ad exhib. text. opti-
mus *in leg.24. tit.2. p.3. gloſſ. celebris in l. ſi mater,*
§. denique verb. ſi hominem, de exception. rei ind.
non enim obſtat res iudicata, etiam data perſo- 152
narum, iuris, & rei identitate, ſi ceſſat cauſa, ob
quam ſententia fuit lata, Intrigol. *deciſ. Sicilia* 3.
*ex num.*157. Gratian. *diſceptat. forenſ.* 445 *num.*11.
Leo *deciſ. Valenti n.* 78. *num.*6. Fontunella *deciſ.*
126, *num.*29.
Quibus adde Auendannum *de cenſibus d. c.* 41.
ſub. n.5. vbi poſt Bertol. *in d. leg. ſi fulle in fin.* Paul.
n.7. & 8. Iaſon *n.2.* Petrus Surd. *d. conſil.* 268 *n.*16. 153
& ſeqq. in ſpecie dictorum iurium probant, quod
iterum ſolutum virtute ſententiæ repetatur,
quando detegitur iam antea ſolutum fuiſſe, cum
ſententiæ cauſa reducatur ad non cauſam, & ea
ceſſante, Fontanella *deciſ.*176. *n.* 17. *& n.* 16. *& in*
deciſ. 177. *n.* 15. *&* 16. & optimè Aluar. Valaſcus
conſultat. 56. *n.*6.
Quartus effectus erit, per hanc conditionẽ ſine 154
cauſa non redargui ſentẽtiam de iniquitate, cum
tempore latæ ſententiæ ſolutio nõ apparebat, at-
que ideo ſententia lata ſẽper iuſta remanet quoad
illud iudicium; atque inſpecto tempore, quo lata
fuit, ſed cauſſa ceſſante, & de ſuppoſito poſtmodũ
nouiter apparente falsò, ex quo cõſurgit æquitas
concedens repetitionem, & impediens ſententiæ
prioris effectũ dependentem à cauſa, gloſſ. *in l. Iu-*
lianus, vbi Bart. *n.9.* Caſtrenſ. *n.9.* Iaſon *n.* 12. *&* 17.
D. de condict. indebiti. Baldus *in l. ſub ſpecie, n.* 3. *&*
ibi Salicetus *n.6. C. de re ind.* Paul. *in l. eleganter*
in princip. n. 9. vbi Alexand. *in §.1. n.7. de condi-*
ctione indeb. Ioannes Baptiſt. Coſta *remedio ſubſi-*
diario 19. *n.* 4. Fontanella *deciſ.* 177. *n.* 1. *& ſeqq.*
(qui per *deciſ.* 365. 176. *& dec.* 177. in fortiori-
bus omninò terminis materiam hanc latè proſe-
quitur, quando ſcilicet, debitor cenſuarius con- 155
demnatus fuit ad totius cenſus ſolutionem, qui
poſtmodum reperiit inſtrumentum redemptionis
certæ partis ipſius cenſus, & obtinuit, contra pri-
mam rem iudicatam, repetitionem, & reſtitutio-
nẽ reddituum ſolutorũ vigore rei iudicatæ, & ab
eo per creditorem exactorum,) Idẽ Caſtrenſ. *in cõ-*
*ſil.*257. *n.* 4. *volum.* 2. dum loquitur in eo qui fuit
cõdẽnatus ſoluere, quod antea ſoluerat, vel quod
indebitè ſoluerat, dicit quod poteſt repetere pri-
mam ſolutionẽ, quia hoc caſu non impugnat ſen-
tentiam, ſed agit de falſa cauſa, & falſo ſuppoſito
ſententiæ. Alexand. *conſ.*69. *n.*6. *volum.* 3. Felinu. 156
*in cap. ſub orta, colum.*6. *in fin. verſ. dicit tamen de*
re ind. Ruinus *conſil.*89. *n.*16. *volum.*1. Curtius *in*
repetitione, l. admonendi, num. 21. *de iureiur.* ſequi-
tur Auendan. *d. cap.*41. *ſub num.* 5. & per Petrum
Surdum *in d. conſil.*268. *n.* 14. *lib.*4. diximus *in d.*
cap. 7. *num.* 119. quod per hanc exceptionem non 157
impugnari

impugnari directè ſententiam & rem iudicatam,
ſed eam temperari, & modificari ad cauſam ceſ-
ſantē, cuius effectus terminatur cauſæ ceſſatione.
158 Et pulchra eſt in propoſito doctrina Bart. *in l. & ſi ſine n.1. verſ. nam ſi tibi, D. rem ratam haberi*;
in illis verbis *Nam ſi tibi ſui condemnatus, & ſolui,*
quia rem non reſtituebam, ſi res poſtea peruenit ad
te, tunc cauſa peruenit ad non cauſam, & agendo, nõ
dico ſententiam nullam, vel malè iudicatum, imò di-
co benè iudicatum; tamen cauſa illa deuenit ad non
cauſam, &c. & pro hac ſentẽtia allegat Bart. *l. præ-*
tor, §. Marcell. D. iud. & eandẽ ſentẽtiam ſequitur
159 Cuman. *ib. n.5. & in l. ſi fullo, D. de cõdict. ſine cauſa,*
vbi Paul. *n.7.* Iaſon *n.2.* Bald. *in l. ſi ſub ſpecie, n.3. C.*
re iud. vbi Salicet. *n.6.* Paul. *in l. elegãter, n.9. de cõ-*
dict. indeb. Bart. *In l. Iulanus, n.9. eod. tit.* Surdus *d.*
conſil. 268. n.15. quos ſequitur D. Paz *de tenuta, c.*
14. n. 18. Et per numeros ſequentes plurimas ad-
ducit doctrinas & iura, quod res iudicata obrẽta
ſuper inſtrumẽto falsò, annullatur, cum lata ſit ex
ſuppoſitione veri, & propterea apparente falſita-
te, res iudicata reſoluitur ex cauſa, ob quam lata
fuit, ceſſante, & quod, non propterea impugna-
tur ſententia, & res iudicata, cum agat condem-
natus ex eius cauſa ceſſante nouiter apparente.
160 Hanc difficultatẽ acutè etiam percalluit Gra-
tian. *diſcept. forenſ. 3. part. c. 408. per totum*, dum
agit de re iudicata obtenta per creditorem, & la-
ta ſub illo ſuppoſito, quod non aderat ſocietas
officij, de qua poſtmodum per ſcripturam appa-
ruit, & ideo impedire rem iudicatam; ex eo mo-
tus *n.2.* quod cauſa, propter quem lata fuit res iu-
dicata, deuenit ad non cauſam, ſtante productio-
ne inſtrumẽtorum, ex quibus colligitur adeſſe
verè ſocietatem officij, quamuis in ſententia præ-
ſupponeretur, illam non extare, quod facit, vt non
attendatur ſententia, nec res iudicata, cum de eá
non agatur, ſed de ceſſatione cauſæ, & de iure ſu-
peruenienre poſt ſententiã, ex quo inſurgit æqui-
tas concedẽs repetitionem, allegat gloſſ. *in l. Iu-*
lianus, in verb. ſolutio. vbi Bart. *n.9. verſ. reſpondeo.*
Iaſon *n.12. & 17.* Caſtrenſ. *n.10. de condict. indeb.*
idem Caſtrenſ. *in l. eleganter, n.9. D. eodem tit.* Fe-
linus *in cap ſub orta, num. 21. colum. 8. & n.10. & 11.*
de re iud. Ruinus *conſil. 89. n.15. ad med. lib. 1.* Sur-
dus *conſ. 298 n.18.* & latiùs *conſ. 268. n 15.* Alexan-
der *conſil. 69 n.9. lib.3.*
161 Et *n.4. cum ſequentibus*, rectè probat, quod ſi
executio huiuſmodi ſententiæ facta fuerit, pote-
rit ſemper condemnatus repetere, per condictio-
nem ſine cauſa, rationem reddens; nam licet illa
ſolutio fieret ob cauſam ſententiæ declarantis,
& ſupponentis tale debitum; poteſt retractari di-
cta ſolutio tanquam redacta ad non cauſam, ideo
vt euitetur circuitus; poterit recta via ad impe-
diendam executionem talis exceptio *doli facti*;
opponi, adeo vt quamuis petens huiuſmodi de-
bitum non fecerit à principio dolum, quia potuit
ignorare exiſtentiam officij, nihilominus ſi ho-
die, cum ſciat, perſeueraret, dolo faceret, prout
adhuc in terminis allegat Caſtrenſ. *conſil. 257.* in
cauſa quæ vertitur Parmæ *colum. 3. in fin. verſic.*
remanet ergo defenſata, n.3. & 4. lib.1.
162 Qui Gratianus *n. 7. & 8.* concludit argumen-
tum dicens, quod cum detur repetitio eius quod
ſolutum eſt, multo magis impeditur executio, &
dabitur compenſatio, ſeu reſeruatio, antequam
163 ſoluatur; cum facilius concedatur retentio, quàm
actio, *l. per retentionem, C. de vſur. l. 2, C. de fideicõ-*
miſſ. prout in terminis concludit Bald. *in l. ſub*
ſpecie, 4. n.3. C. de re iud. Caſtrenſ. *conſ. 257. colum.*
4. in princ. n.4. ad med. lib.3. Felinus *in cap. ſub or-*
ta, colum. 8. ad finem verſ. & ſi non fuit adhuc ſolu-
ta, n.10. de ſent. & re iud. quod & probauimus ſu-
periùs *ex n.18. cum ſeqq.* ex text. expreſſo *in l. 1. C.*
de re iud. & cui damus actionem multo magis ex-
ceptionem, quia facilius datur exceptio, quam
actio, *l. 1. §. cui damus actionem, ff. de ſuperficiebus.*
Tuſchus *littera E. concl. 374.* Scaccia *de iudiciis,*
lib. 2. c 2. n.121. & de commerciis, §. 7. gloſſ. 5. n. 98. l.
inuitus, §. cui damus, ff. de reg. iur. Palat Rubeus *in*
cap. per veſtras, §. 8. n.2. de donat. inter vir. & vxor.
Surdus *conſil. 377. n 45. Statil. Pacif. deciſione 205.*
n.5. & 6. poſt tractat. de Saluiniano interdicto.
Et *n. 14. & 15.* firmat ipſe Gratian. quod talis
res iudicata non obſtat, tanquam ceſſauerit cau-
ſa, ob quam ſententia fuit lata; cum appareat de
exiſtentia officij, cum ex hoc non impugnetur
ſententia, ſed aſſeratur, illam corruere ex defectu
cauſæ ſuppoſitæ, qua fundatur; ex Tiraquell. *de*
cauſa ceſſant. part. 1. n.2. & n.232. & de retract. li-
gnag. gloſſ. 7. §. 8. n.3. & 4. cuius Doctoris aſſertio
rectè conuenit iis omnibus; quæ hactenus con-
ſiderata ſunt.
Quæ omnia roborantur ex iis, quæ ſuperiùs 164
abundè probauimus *ex n.88. cum ſeq. verſ. ſecun-*
dò hæc pars fulcitur, quoniam ſententia graduatio-
nis, &c. vbi quod ſententia graduationis, in fa-
uorem alicuius, ſupponentis ſe creditorem, lata
ſub hoc ſuppoſito, ceſſat, poſtquam poſtmodum
detegitur ſuppoſitio falſa, & à principio non exi-
ſtens tempore rei iudicatæ, & in terminis poſt
alios probauimus *in noſtris commentariis de regia*
protect. 4. part. d. cap. 7. n.120. ex quibus, & aliis ad
reſponſionem argumentorum dicendis, indubita-
bilis, & inuincibilis noſtra redditur reſolutio, in
quæſtione propoſita.
Deinde, quoniam illa ſententia prior contra 165
tertium hypothecæ poſſeſſorem obtenta per cre-
ditores, vt vel rem dimittat, vel recognoſcat,
non eſt perperpetua, nec perpetuò afficit, ſed po-
tius temporalis, & ſui natura variabilis, & reſo-
lubilis, & variis reſolutionis accidẽtibus ſubie-
cta, nẽpe ſolutioni, tam ex parte debitoris princi-
palis. quàm tertij poſſeſſoris, necnon huius tertij 166
dimiſſioni, quæ inſuper poſt recognitionem quã-
documque facta erit admittenda, iuxta veriſſimã
plurimorum ſententiam, quos in vnum congeſſi-
mus *cap. ſequenti, n.100. verſ. & non immerito, quia*
neuter eorum, &c. Et quod ſententia, & inſtrumen-
tum crediti, quo quis tenetur ad certam quãtita-
tem, ſit temporale, & non perpetuum, dixit An-
ton. Faber. *in C. lib. 2. tit. 1. diffin. 8. in fin. & lib. 4.*
tit. 18. diffin. 15. Pareia *in addit. ad 1. tom. de inſtrum.*
ad pag. 24. col. 1. poſt lin. 15. & in addit. cit. fol. 1. à
tergo, verſ. ſed aduerſus præfatam reſolutionẽ, &c.
atque ideo res iudicata lata ſuper iure, ſui natura 167
variabili, aut aliter reſolubili, non eſt perpetua,
nec perpetuò afficit; ſed variatur, alteratur, & re-
ſoluitur, variato, alterato, aut aliter reſoluto iure
ſuper quo lata eſt, latiſſimè per mirabilia iura,
& DD. in variis materiis ſcripſimus ſuprà *1. part.*
c. 25. per totum; temporalis enim eſt prior res iudi-
cata, nõ perpetua, & ſic tẽpore mutari, & altera-
ri potuit, per nouũ accidens reſolutionẽ operans.
Quibus ſuppoſitis, non obſtant argumenta in 168
contrarium ab aliquibus conſiderata, & non pri-
mum de quo ſuprà *ex n.122. ex lib. 4. tit. 17. lib. 4.*

recop. quoniam illa *l. & ſimiles*, ſolum adimit nul-
litates proceſſus à ſententia reuiſionis lata in cõ-
ſilio Regis, & Cancellariis ſupremis, vt probant
etiam DD, in argumento citati. *Ordenamos y
mandamos que en todos y qualeſquiera negocios, en
que conforme a las leyes deſtos Reynos de las ſenten-
cias dadas por los del nueſtro conſejo y Oydores de
las nueſtras audiencias, no ha lugar ſupplicacion; ſe
entienda aſſi miſmo, no auer lugar a llegarſe, ni opo-
nerſe de nullidad, aunque ſe diga, y alege ſer de incõ-
petenciã, o defecto de iuriſdicion, o que della notoria-
mente conſta del proceſo y autos del, o en otra qual-
quier manera, ni para impedir la execuciõ de las ta-
les ſentencias, ni para que deſpues de executadas ſe
pueda tornar al pleito y por las dichas ſentencias ſe
entienda ſer acabados y fenecidos los dichos pleitos,
ſin que ſe puedan tornar a mouer, ni ſuſcitar, ni tra-
tar en manera alguna*, &c. & iterũ pluries per totã
legem, *& l. fin. eiuſd. tit.* non tamen ademit caſus
legitimos tangentes cauſã, & iuſtitiam principalẽ
& ius partium principale, ex quibus de iure com-
muni ac Regio infringi ſolet res iudicata, eiuſq;
effectũ, & executionem impediũt, vel aliàs rei iu-
dicatæ vires eneruant, aut ceſſare faciunt, inter
quos & iſte de quo loquimur numerandus ex tot
iuribus ita permittẽtibus, de quibus nec loquitur
d. l. Regia, nec de eis aliquid diſpoſuit, nec innoua-
uit; idcirco nec ad eos tãquã correctoria, & limi-
tata trahi poteſt, nec extendi, ſed intacti remanẽt
ſub diſpoſitione iuris cõmunis ex iurib⁹ vulgarib⁹

Et quod iſte noſter caſus ſit exceptus, illæſus &
non cõprehenſus in diſpoſitione, *d. l. 4. tit. 17. lib.
4. recop.* expreſsè probauit D. Franciſc. Carraſco *in
tract.* an habeat locũ reſtitutio contra ſententiam
reuiſionis, in explicatione, *d. l. 4. ex n. 41. & n. 48.*
Ita ait; ſed nihilominus in eadẽ concluſione, quã
dixi, reſideo, & in caſu noui inſtrumenti de nouo
reperti, lis moueri poteſt, & actio ſupereſt, non ad
retractandam ſententiam reuiſionis, &c. ſed ex
condictione ſine cauſa, vel condictione indebiti
repetetur, quod ſolutũ eſt virtute ſententiæ reui-
ſionis; ita poſt Iaſon *in l. Imperas. ff. de re iudic.* cõ-
cludit Ioan. Garcia *de nobilit. gloſſ. 6. §. 2. n. 8.* quod
remedium tanquã ordinarium, & in noua actione
fundatũ competit ex noua lite ad repetendum in-
debitè ſolutum, nec habet iam locum retractatio
ſentẽtiæ reuiſionis, de qua idẽ Garcia; quia & exe-
cutioni mandanda, nec aduerſus eã ſuplicatio ad-
mittitur, &c. id ipſum pluribus comprobat idem
Carraſcus *n. 43. 44. 45. & 46.* ſummã æquitatẽ hoc
expoſcere ait, vt non obſtante *d. l. 4.* repetitio ex
inſtrumentis de nouo repertis concedatur ei, qui
victus fuit, noua lite inchoata, poſt executionẽ
ſententiæ reuiſionis, *& n. 47.* ſatis apertè reſpõdet
d. l. 4. & l. 10. verbis ibi. *Y que por las dichas ſenten-
cias entiẽdan ſer cabados y fenecidos los dichos plei-
tos, ſin que lo puedã tornar a mouer, ni tratar en ma-
nera alguna*, eius verba, ita procedunt, quia lo-
quitur de litibus iam motis, & finitis; non verò
de noua lite, ex noua cauſa reperti inſtrumenti
ſolutionis, vel quietationis, poſtea inuenti, quia
eſt diuerſa cauſa litigandi, & ſic non obſtat rei
iudicatæ exceptio, *l. cum quæritur, cum ſeqq. ff. de
iudic.* & rurſus *n. 48.* ita ait, inſtrumento autem
de nouo reperto, in quo continetur ſolutio, vel
quietatio, ſeu tranſactio, vel collatio debiti, ad
cuius ſatisfactionem quis fuit condemnatus, non
impedire executionem ſententiæ reuiſionis, ſed ea
facta remedium ſupereſſe, ex *l. 3. tit. 17. lib. 4. reco-
pil.* &c. ſequitur Pareja *in tract. de inſtrum. edit.
tom. 2. in addit. ad tom. 1. fol. 253. vſque ad pag. 260.
& in d. addit. ex verſ. in qua tamen ſpecie, cum ſeqq.*

Minus obſtat ſecundũ de quo ſuprà *n. 122.* cum 169
totum falſum ſit, & falſis principiis nitatur, tum
quia hæ duæ res iudicatæ non ſunt contrariæ, ſed
per ſecũdam, qua declaratur creditorum ius fuiſ-
ſe extinctum, prior modificatur, & ceſſat ceſſan-
te cauſa finali, ob quam lata fuerat contra tertiũ
poſſeſſorem, prout latius paulo ante probauimus.

Et quatenus contrariæ forent, prior ex natura 170
rei finitur, & extinguitur, & naturaliter reſolui-
tur per ſecundam rem iudicatam ſuper cauſa re-
ſoluitur qua prior fundabatur, & naturaliter ſub-
iecta erat lata, & vtcumque ſit, ſi daremus repu-
gnantiam, ſemper falſum eſt aſſerere, in electione
iudicis eſſe, quam maluerit eligere poſſe, cum ſe-
cunda nulla ſit eo quod res iudicata contra rem
iudicatam regulariter non trueat *ex l. 1. C. quando
prouocar. non eſt neceſſ.* quapropter electio denega-
ta eſt iudici, & vide in iis terminis ſingularem in- 171
uectiuam contra iudices in hoc articulo adhærẽ-
tes ſtricto iuris rigori rei iudicatæ contra æquita-
tem naturalem, & bonam fidẽ, quæ præfertur iux- 172
ta iura expreſſa penes Fontanellam *in deciſ.* 177.
ex n. 8. cum ſequent. omnino vidẽdus in propoſito.

Nec quod in argumento dicitur, ſecundam rem 173
iudicatam latam in fauorem debitoris principa-
lis declarantem creditores fuiſſe cum effectu ſatiſ-
factos, eſſe iniuſtam, & ideo primam ſequendam:
non abſque temeritate affirmari poteſt. Cum iu-
ſtiſſima fuerit, & validiſſimis iuris principiis, nec-
non ſingularibus doctrinis roborata. Prout per te
videre eſt ad oculum in cap. ſequenti *hac 3. p.* quo
caſus ſecundæ huius executoriæ ad partes diſce-
ptatur, & inuincibilis, ac indubitabilis redditur.

Sed adhuc, quando iniuſta foret, quomodo po- 174
teſt, quæſo, res iudicata per iniuſtitiam reſcindi,
quæ de falſo facit verum, & de vero falſum? maxi-
mè cum ſit emanata à Regali Cancellaria, cuius
iniuſtitia non niſi per ſecundam ſupplicationem
ad Principis immediatam perſonam interpoſitam
retractari valeat, & in terminis inſuper quod
ſententia, qua creditor declaratur, creditorem nõ
eſſe, ſiue iure, ſiue iniuria iudicis operetur ſuos ef- 175
fectus diſſoluendi ius hypothecæ, text eſt expreſ-
ſus *in l. ſi deferente D. quib. mod. pignor. vel hypo-
thec. ſoluit*, de quo egimus ſuperius *ex n. 129. verſic.
& in primis ex duobus iuris principiis*, &c.

Nec obſtat tertiũ argumentum magis difficile, 176
de quo *ſuprà ex n.... cum ſeqq.* quo dicitur, duas
res iudicatas ſuper eodẽ iure contrarias ſuſtineri
diuerſatũ perſonarum reſpectu, quia reſpondetur
verum eſſe, quando ius, & actio diuiduntur inter
diuerſas perſonas, & quælibet iuris, & actionis
partẽ habet independenter ab altera, ſed vtraque
perſona æquè principaliter ius habet, & actionẽ, 177
diuiſibiliter, prout in duob⁹ hæredibus, inter quos
iura, & actiones hæreditatis ipſo iure diuiduntur
proportionibus hæreditariis æquè principaliter,
& independenter ab altero, iuxta text. *in leg. 1. &
ſeqq. C. de hered. action.* & textum celebrem in ſuo
caſu, *in l. ſi petitor. D. de iud. ſi petit.* (Inquit Cõſul-
tus) *plures heredes reliqueris, vnuſq; eorum iudicio
egerit, nõ erit verum totã rẽ, quæ in priori iudicio fuit.
deductã eſſe, nec enim quiſquã alienã actionẽ in iudi-
cium inuito eo herede perducere poteſt*; atq; ideo res
iudicata contra vnũ nec nocet, nec prodeſt quoad 178
portionem alterius, ad latè tradita *in noſtris com-
mentariis*

mentariis de Regia protect. 4. *part.cap.*8.*ex n.* 27.
& ſeqq. & probant expreſsè iura in argumento
allegata.

179 Secus autem in iuribus indiuiduis, & inſepa-
rabiliter connexis, quia tūc quoad omnes opera-
tur res iudicata, provt latè probauimus *in eodem*
*c.*8.*ex n.*150.per textum *in l.loci corpus,§.ſi fundus*
D.ſi ſeruit. vendic.& in l.ingenuum 25. *D. de ſtatu*
*homin.*Adde Card.Tuſch. *littera H. concluſ.* 174.
*n.*74. Conar.*practicarum, c.* 4. *n.* 5. Leo *deciſione*
93.*n.*4. Fabius de Anna *conſil.*17.*n.*20.*lib.*1.*& con-*
*ſil.*97.*d. n.* 5.& ex Farinacio Oſalora & aliis, D.
Melchior de Valencia *ad l.ſæpè* 73.*D. de re iudic.*
*n.*16.Seſe *deciſ.*4.*n.* 21. *& ſeqq. & n.*35. *& deciſ.*6.
*n.*34. Philippus Paſchalis *de virib. patr. poteſtat.*
*part.*4.*c.*4.*per totum,& à n.*76.Dominus Perez de
Lara *in compend.vita homin.c.*7.*n.* 51. Fontanella
*deciſ.*228.*&* 229.Scobar *de puris.ſanguinis,*1.*part.*
*q.*17. §. 1.*n.*4. *& n.*54.*& à n.*33.*& ſeqq.* Dominus
Valenzuela *conſil.*90.*n.*112. *& conſil.* 92. *&* 61.66.
& 68. Nos *in dict. c.*8. *à n.* 27. quo quidem caſu
Nos verſamur provt ſtatim dicemus; probat
etiam Caſtrenſ. 236.*c.*1.*lib.*2.Ioan.Baptiſta Coſta
*de ratione rata,q.*222.*n.* 7. Pirrus Maurus *de fide-*
*iuſſor.ſect.*4.*c.*34.*n.*6.*fol.*430.

180 Secundò & notabiliter reſpondetur argumentū
& iura procedere, vbi adeſt diuerſitas perſonarū,
at inter debitorem principalem & tertium hy-
pothecæ poſſeſſorem iſta perſonarum diuerſitas
omnino ceſſat, cum vterque ex eodem iure, &
actione teneatur, & ſunt duo rei debendi, ideo
vna & eadem perſona interpretatiuè iudicantur;
textus eſt expreſſus *in l. ſi plures* 10. in hæc: *Si*
plures ſint, qui vnam, & eandem habent actionem:
vnius loco habentur; vt puta ſi plures ſint rei ſtipu-
landi, vel plures argētarij, quorum nomina ſimul fa-
cta ſunt, vnius loco numerabuntur, quia vnum debi-
*tum eſt. D.de pact.*vbi gloſſ.*verb.vnum debitum,*ita
explicat quantū ad vnam ſolutionē, vel exactio-
181 nē, vt *l.*3.*§.fin. D.de duob.reis.*Et in hac materia, vt
obſtet exceptio rei iudicatæ ſufficit, quod eadē ſit
perſona verè, vel interpretatiuè, provt copioſè *in*
noſtris comment.de ſupplic.ad ſanctiſſ. 2.*part. c.*12.
*n.*20.*cum ſeqq.* Et ideo ſentētia lata pro reo prin-
182 cipali prodeſt fideiuſſori, tenent Bart. *in l. fin.* per
textū *ibi.ff.de pact.* Alberic.de Roſſat.*in* 1.*par.ſta-*
*tu q.*146.Frāciſc.Marcus *deciſ.*518.Pirrus Maurus
Aretin.*in tr.de fideiuſſ.ſect.*9.§.15.*n.*14.*& ſeqq. fol.*
892.& eſt text.*in l.aduerſus,D. de recept.arbitr.*

183 Tertiò reſpondetur, quod regula prædictorum
iuriū non procedit, quādo vna re iudicata verſa-
tur ſuper acceſſorio, & inſeparabiliter dependēti
à iure principali, & ſaltem ſuper eodē iure prin-
cipali, vt puta lata fuit ſententia cōtra fideiuſſo-
rem contendentem eum fideiuſſorem non eſſe, vel
ſuam fideiuſſionem non tenere, vel contra tertiū,
vel etiam principalem debitorē ſuper hypotheca,
an res ſit hypothecæ ſubiecta, an non, & declara-
tum fuit fideiuſſorē teneri, & rem hypothecatam
fuiſſe, & eſſe; ſi poſtmodū declaretur reum princi-
palem ſoluiſſe, & eius obligationem extinctam
fuiſſe, per neceſſe hæc ſententia influit in primam
ſuper fideiuſſione, & ſuper hypotheca, quæ inſe-
parabiliter & indiuiſibiliter vti acceſſoria depē-
det ab obligatione principali, & prima res iudi-
cata contra fideiuſſionē, aut hypothecam non eſt
perpetua, ſed ad vitam obligationis principalis,
184 qua per ſolutionē extincta, & res iudicata ceſſat,
quia impoſſibile eſt hypothecā ſubſiſtere obliga-
tione deficiente, quia qualitas ſine ſubiecto eſſe 185
non poteſt, & acceſſorium perit cum principali, 186
provt abūdè probauimus ſuperiùs *ex n.*129. *verſ.*
& in primis ex duobus iuris capitibus,&c. Condu-
cit rectè doctrina Pirri Mauri Aretin.*in tr. de fi-*
*deiuſſ.*2.*part, princ.ſect.*9.8.48. *per totam, fol. mihi* 187
915. vbi firmat quod poſtquam fideiuſſor cōdem-
natus fuit ad ſolutionē, ſi inter creditorem & de-
bitorem principalē fiat concordia, & tranſactio,
prodeſt fideiuſſori, & eum liberat, re iudicata cō-
tra eum non obſtante vbi latius cōprobat viden- 188
dus. Et quia res iudicata obtenta ſuper principali
operatur ſuper acceſſoriis, & inſeparabiliter de-
pendētibus ab ipſo iure principali, abundè proba-
uimus *in noſtris cōment. de Regia protect.*4.*par.c.*9.
*ex n.*19.*cum multis ſeqq.* vbi de variis doctrinis &
exemplis. Et in ſpecie de ſentētia lat.ſuper debito
principali influat, & operetur in hypotheca, dixi-
mus *ib. n* 152. & eſt text.expreſſus *in l.deſerēte,D.*
quibus modis pign.vel hyp.ſoluit. quē altius exorna-
uimus ſuprà *ex n.*129.*verſ.& in primis ex duob.*&c.

Deinde & ex alio capite attenta natura rei, de- 189
negandam eſſe prorſus exiſtentiam prioris rei iu-
dicatæ reſpicientis ius hypothecæ, cum de nihi-
lo poſſit de cætero ſeruire, nec aliquem effectum
operari, cum nec iam creditor ex ea poſſit ſe iu-
uare, nec agere, ſibi deficiente cauſa petendi, &
titulo creditoris, ad iterum exigendum, cum
vtrumque ſit extinctum.

Et tandem in noſtro caſu ex natura rei, & pro- 190
pter bonam fidē minimè patientem, vt ſemel ex-
actum iterum exigatur, permittitur iterum con-
tra rem iudicatam in iudicium deduci ſolutionē,
& obligationis extinctionem præcedentem, &
iterum de falſo ſententiæ ſuppoſito controuer-
ti, ex iuris æquitate, vt res iudicata ceſſet, ceſ-
ſante ſuppoſitione, & cauſa, ob quam lata fuit,
ex tot iuribus & doctrinis hactenus adductis.

Nec *l.*2. *Cod. de luit. pignor.* allegata ſupra in 191
hoc 4. argumento tollit effectus ciuiles, & natu-
rales extinguendi vinculum pignoris attributos
à iure ſolutioni: & rei iudicatæ, quibus hactenus
abundè diximus: quia reſpondetur textum *in*
dict.l. 2. procedere in præſcriptione, & in actio-
ne, & obligatione per eam ſublata, quo caſu
præſcripta perſonali actione manet hypotheca-
ria, quæ longioris eſt vitæ, & cum præſcriptio nō
tollat naturalem obligationem, mirum non eſt,
ſi adhuc durat hypothecaria, extincta perſonali,
ciuili, quoniam remanet naturalis ſuper qua ſub-
ſiſtit, & durat hypotheca. *..res hypothecaria, D.de*
pignor. quem intellectum reddit Rodriguez *de*
*annuis redditib.lib.*2.*q.*19.*n.*36.*&* 57.

Qui licet ſuſtineri poſſit, efficaciorem alium 192
præſtabimus *ad dict.leg.*2.quod in caſu illius tex-
tus ideo durat vinculum hypothecæ, quia nō ob-
ſtante præſcriptione debiti, & obligationis prin-
cipalis adhuc obligatio durat ipſa quoad effect⁹ 193
ciuiles, & naturales; quoniā præſcriptio actionē,
nec obligationē excludit ipſo iure, ſed ope exce-
ptionis.*c.ad aures, de præſcript.*vbi Felin.& An-
charan.notāt, & magis cōmunem probant. Alex.
*cōſil.*228.*in fin.volum.*6.Petr.Surd.*deciſ.*24.*n.*2.cō-
munem dicit Boërius *deciſ.*344.*n.*4. Ioan.Gutier-
rez *in l.nemo poteſt, n.* 445. *D.d. leg.* 1. Cancerius
*lib.*1. *reſolut. cap.* 28. *num.* 26. Ponte *conſ.* 48. *n.*3.
Cardin. Tuſchus *tom.*5. *littera E. concl.*400. *n.*2.
*& tom.*6.*littera P.concl.*565.*n.*11.Boſſius *de procla-*
mat.quod ſit, n. 16. Giurba *deciſ.*13. *num.*6. quam
idcirco

idcirco præſcriptionis exceptionem opponi neceſſe eſt, ad text. *in l. ſi maritus, §. præſcriptionem. C. de adulter.* quem ad hoc expendit Afflict, *in conſtitut. conſuetudinem probam. not. 5. num. 15. rubric. 31. lib. 3.* Felin. *in d. cap. ad aures,* poſt Bald. *in l. ſi pœne D. de condict. indeb. & in l. 1. Codic. ſi aduerſ. creditor. l. ſi obligata. Cod. de euict. & in l. ſicut,* vbi etiam *gloſſ. Cod. de præſcript. 30. annor.* Balbus *de præſcript. quæſt, 8. p. 1.* Boërius, Cancerius, Giurba locis citatis, Ponte *conſil. 48. n. 1.* Magonius *deciſ. Florent. 42. n. 17. & deciſ. 145. n. 24. & deciſ. Lucenſ. 27. n. 20.* Caldas Pereira *in l. ſi curatorem, gloſſ. infrà legitimum tempus, n. 1. in fin. Cod. de in integr. reſtitut.* Guido Papæ *deciſ.* 221. ita vt nec iudicis officio ſupplenda ſit, Riminald. Iun. *conſil. 10. n. 26.* Magon. *d. deciſ. 42. n. 17.* Ponte *conſil. 48. num. 10.* Giurba latè comprobans *ex numero 7.*

193 Adeò, vt ſi non opponatur expreſsè præſcriptionis exceptio, ſequi poteſt præſcribentis condemnatio, quia durat eius obligatio. Rebuffus *ad Reg. conſtit. tit. de mercatorib. minuta vendent. gloſſ. vlt. n. 13.* Surdus *deciſ. n. 23. &* Mexia *ad pragmat. taxa pœn. concluſ. 6. n. 72.* Gonzal. *ad regul. cancellar. gloſſ. 56. n. 83.* Duennas *regula 206. limit. 10.* Giurba *d. deciſ. 13 ex n. 4 & num. 7.* igitur nihil mirum, quod in caſu *d. l. 2. C. de luit. pignor.* ſubſiſtat hypotheca, cum mero iure ſubſiſtat actio perſonalis, data illius præſcriptione, ad cuius excluſionem exceptio præſcriptionis opponi debet.

194 Nec obſtat quartum, & vltimum argumentum, de quo ſuprà *ex n. 126.* quia iuribus in eo allegaris abundè ſatisfecimus per diſtinctionem, de qua *ex n. 138. cum ſeqq. verſ. deinde probatur, quia res iudicata,* &c. vt licet contra rem iudicatam negetur condictio indebiti, & ex præfatis iuribus, conceditur tamen repetitio ex condictione ſine cauſa, vel ex eodem contractu.

195 Quare concludendum erit, quod etſi lata ſit ſententia in fauorem creditorum contra tertium rei hypothecatæ poſſeſſorem, vt vel cenſum recognoſcat, vel rem dimittat, omnino ceſſet ob ſuperuenientem rem iudicatam in fauorem debitoris principalis, declarantem eum iam ſoluiſſe, & extinctam fuiſſe ſuam obligationem, quæ per neceſſe influit in priorem rem iudicatam, ſuper acceſſorio, & inſeparabiliter dependente ab ipſo iure debitoris principalis, ex quo non ex alio poſſunt creditores agere contra tertium hypothecæ poſſeſſorem, vt ſæpè diximus.

196 Quo caſu ex iſta re iudicata ſecunda in fauorem debitoris principalis, cui principaliter intereſt, & defenſio principaliter competit; ſi inſuper declararetur, tertium poſſeſſorem (ab eo cauſam & ius habentem) amplius inſuper teneri ex priori re iudicata, innumerabilia ſequerentur abſurda, tum quod hypotheca maneat obligata pro iure extincto, & quod iam non eſt; tum quod creditores iam ſoluti & dimiſſi iterum contra bonam fidem exigant; & quod exigant abſque titulo, & cauſa exigendi.

197 Tum quod iſte tertius ſoluens non poſſit habere recurſum contra principalem debitorem, qui ſua tutus eſt re iudicata, qua iam ſoluiſſe, & ad nihilum teneri fuit declaratum; tum etiam quia eo ipſo quod tertius hypothecæ poſſeſſor declaretur inſuper teneri agere contra debitorem permittitur vt ad euictionem rei ſibi venditæ teneatur, quam minimè tenetur, cum ipſe eo ipſo quod ſoluit, hypothecam liberauit; & ſic ceſſat euictionis cauſa ex hoc capite, cum ex ſuo facto res grauata non remanſerit, ſed penitus à pignoris nexu omninò libera, ac ſi in ſua poteſtate fuiſſet, & ſic multo magis in poteſtate tertij.

198 Deinde quia ſi iſte debitor principalis deſuper iniquiſſimè condemnaretur ad euictionem rei, & pretium tertio poſſeſſori reddens, rem recuperet, ſtatim libera manet, & antiquam recuperat libertatem ex cauſa antecedenti, ſicut cætera bona eiuſdem debitoris, & contra creditores iterum aduerſus debitorem agentes pro hypotheca de ſua re iudicata opponit, & dicere rectè poteſt quoad te liberas; ædes habeo, ex text. *in l. loci corpus, §. competit, D. ſi ſeruit. vendic.* & iſta vltima executoria in fauorem creditorum contra tertium hypothecæ tunc poſſeſſorem obtenta euaneſcit, & inanis redditur, cum iſte rem dimittendo etiam facta recognitione liberetur, vt ex quam plurimis diximus *in cap. ſequenti, ex n. 100. verſ. & non immeritò, quia neuter eorum,* &c.

199 Ac denique ob repugnantiam rerum iudicatarum, & ob Iudicum inconſtantiam, eadem res diuerſo iure cenſeretur, contra iuris principia, & monſtrum oriretur, ridiculum eſt enim eandem, vt viduam, & vt nuptam admitti, inquit textus *in l. Titia ſi non nupſerit, D. de condict. & demonſtrat. l. iam hoc iure, D. de vulgar. & pupill. l. 1. C. de dot. promiſ. & l. ſi cum dies, §. penult. D. de recept. arbitr.* ibi. *Abſurdum enim eſſe, iuſſum in alterius perſonâ ratum eſſe, in alterius non,* hactenus de hac quæſtione.

200 Et pro complemento materiæ huius cap. adnotandum erit rem iudicatam obtentá per creditorem in vno iudicio contra debitorem ſuum, per qué creditum ſuum qualificatur non nocere tertio rei hypothecatæ poſſeſſori in eo iudicio non adſtanti, ſed liberum erit tertio iterum de iure creditoris controuertere, latè comprobat, Noguerol *allegat 33. ex n. 77. cum multis ſeqq.* ad quem pro latiori explicatione te libenter remitto.

201 Atque etiam res iudicata ſiue in via ordinaria ſiue in via executiua obtenta per creditorem in alio, & diuerſo iudicio extra concurſum contra debitorem, non officit cæteris creditoribus, quominus iſti duo prætendere valeant; primum, impugnando eandem executoriam, & de ſimulatione, colluſione aut fraude inter debitorem, & creditorem docere, & creditum eſſe ſimulatum, & fictum ad cæterorum excluſionem, vel iam ſolutum, & extinctum, ſeu aliter indebitum; ſecundum, quod caſu quo creditum verum ſit & certum; quoad eius tamen exactionem debeat creditor iſte ad iudicium concurſus pendens remitti, ita vt non antea ſit ſoluendus, quam inter cæteros concurſus creditores graduetur, præcedente inter eum, & cæteros prælationis examine; circa quæ multa noua notabilia ſcripſimus ſuprà *1. part. cap. 4. ex n. 54. verſ. ex quibus infertur primò, & ex num. 60. verſ. ſed quid dicendum erit, & cap. 16. ex num. 21. cum multis ſequentib. verſ. quod intantum procedit,* &c. *eadem 1. part,*

§ Vnic.

§. Vnic.

Creditor plures debitores in ſolidum obligatos per rem iudicatam ſimpliciter condemnauit; poſtea ad concurſum formatum per vnum, comparens pro integra quantitate conſequenda; an exceptione rei iudicatæ repellatur, ne pro tota quantitate, ſed pro data debitoris tangente dumtaxat graduetur.

SVMMARIVM.

Crediter plures debitores obligatos in ſolidum habens, ſi omnes ſimpliciter condemnanit, & ante executionem vnus concurſum formanit, an creditori comparenti pro tota quantitate, res iudicata obſtet. num. 1.

Affirmatiua ſententia proponitur. ex n. 2.

In ſolidum obligati ſi ſimpliciter condemnetur, vnuſquiſque pro rata condemnatus intelligitur, etiamſi aliquis efficiatur non ſoluendo. n. 3

L. 1. C. ſi plures vna ſenten. condemn. expenditur, & l. 4. tit. 27. p. 3. n. 4. & 5.

L. ſi qua cum totum, cum aliis, de exception. rei iud. expenditur. n. 6.

Correis ſimpliciter condemnatis, vnuſquiſque à reſiduo, & portionibus aliorum debitorum abſolutus videtur. n. 7.

Sententia ſimpliciter omnes correos condemnans innouat priorem obligationem. n. 8. & 47.

Nouatio extinguit priorem obligationem, & ex ea iterum creditor non agit. n. 9.

Actio ſemel extincta iterum non reuiuiſcit. n. 10.

Inſtrumentum ſemel reprobatum, nihil amplius prodeſt, nec ad agendum, nec ad excipiendum. num. 11.

Inſtrumentum per ſententiam reprobatum ita viribus euacuatur, vt exemplar ex eo deduci nequeat inter eaſdem, aut diuerſas perſonas. n. 12.

Confeſſiones partium reprobata cenſentur atque extincta per ſententiam. n. 13.

Per ſententiam, qua dumtaxat reus condemnatus in re, inſtrumentum reprobatum an maneat, ita vt ex eo iterum agere nequeat creditor ad totam quantitatem. n. 14.

Fœdere diſtinctionis quæſtio componitur. ex n. 15.

Creditor petens in iudicio concurſus rei iudicata iam obtenta ſimpliciter contra vnum ex correis debendi, graduari, pro tota quantitate audiri non debet, ex re iudicata, ſecus ex primæua obligatione petat. n. 16. 17. & n. 32.

Comprobatur diſtinctio iudicio Accurſij, & aliorum. n. 18. 19. 20. & 21.

Leg. 1. Cod. ſi plures vna ſententia ponderatur. numero. 22.

Res iudicata non extinguit, nec nouat primæuam obligationem. n. 23.

Nouatio, aut voluntaria eſt, aut neceſſaria. 24.

Nouatio voluntaria ſemper eſt priuatiua, & extinctiua obligationis. n. 25.

Nouatio neceſſaria non extinguit primam obligationem, imò magis eam confirmat. num. 26. & ſequentibus.

L. 63. Tauri expenditur. n. 28.

Obligatio perſonalis non extinguitur per executoriam ſuper ea per creditorem obtentam. 29.

Præſcriptio non datur, vbi non eſt actio. n. 30.

Antonij Gomez, & aliorum aſſertio eraditur. n. 31. & 32.

Argumentis. n. 3. adductis reſpondetur. n. 33. 34. & ſequentibus.

Obligationem primæuam non nouari, & impediri ex ea agi, incompatibile eſt. n. 35.

In ſolidum obligati ſimpliciterque condemnati, qui pro rata condemnati intelliguntur, an pro reſiduo abſoluti dicuntur. n. 36.

Ex condemnatione in parte debiti non infertur abſolutio alterius partis, niſi expreſsè dicatur. numero 37.

Sententia in iis, quæ diſſolubilia ſunt, fertur in parte, remanente actione illæſa ad aliam partem. n. 38. & ſequentibus.

Ex ſententia lata ſuper vna ex pluribus rebus petitio non infertur ad cæterarum abſolutionem, ſed potius ad omiſſionem. n. 40.

Sententia ſuper parte rei petita non comprehendit aliam partem omiſſam. n. 41.

Creditor poteſt vnum debitum in partes ſcindere, & eas coram diuerſis iudicibus petere, ſi ei non opponatur exceptio. n. 42.

Rei iudicata exceptio non obſtat ei, pro quo fuit lata. num. 43.

Cancerij, & aliorum ſententia explicatur. n. 44.

Creditor habens plures correos in ſolidum obligatos, ſi ſimpliciter agat aduerſus quoſdam abſque proteſtatione ſolidi videtur creditum ſcindere, & iuri ſolidi renuntiare. n. 45.

Crediter, qui virtute ſententia ab vno correo ratam exegit. non poterit poſtea ab eo, nec à cæteris in ſolidum obligatis ſolitum petere. n. 46.

Nouatio extinctiua non inducitur ex re iudicata, ſed potius accumulatiua. n. 47.

Ex prima obligatione denuò agi poteſt, quæ non nouatur per rem iudicatam. n. 48.

Nouatio non intelligitur facta, quoties poſterior obligatio, quæ ſubſequitur ex interuallo; minus continet, quàm prior. n. 49.

Quod plus eſt non poteſt transfundi in id, quod minus eſt. n. 50. & 51.

Inſtrumenta cenſentur reprobata per rem iudicatam, quæ directè, & ex diametro repugnant ſententiæ, & eius effectui, non verò quando ſententia effectus concurrere poſſunt cum inſtrumento. n. 52.

Pars inſtrumenti non contenta in ſententia, omiſſa intelligitur. n. 53. 54. 55. & n. 56.

L. 1. 2. & ſimiles. Cod. ſi plures vna ſentent. condem. procedunt, ſiue creditor à principio ſolidum deduxerit, ſiue principaliter omnes correos ad quantitatem conuenerit. n. 47.

Denique ſe offert diſceptanda quæſtio creditor duos, pluresve debitores in ſolidum obligatos habens pro tota quantitate conuenit, & per rem iudicatam omnes ſimpliciter condemnauit, & ante executionem vnus ex eis iudicium concurſus inter ſuos creditores formauit, iſte citatus inſtrumentum obligationis exhibuit, & pro tota inſtat graduari quantitate, debitor opponit exceptionem rei iudicatæ, qua dicit ſe pro rata fuiſſe condemnatum, & ad eam dumtaxat teneri, quæſtio eſt ardua, & admodum difficilis. 1

Et pro parte debitoris multa, & fortiſſima vrgent fundamenta, vt non niſi pro rata ſua teneatur 2
obſtante creditori rei iudicatæ exceptione. Primò 3
quia

quia licet plures ſunt in ſolidum obligati, tamen ſi
conuenti ſimpliciter omnes ad quantitatē per ſen-
tentiam condemnentur, vnuſquiſque pro rata cō-
demnatus intelligitur: ita etſi aliquis efficiatur nō
ſoluendo, cæteri tamen vltra ſuam ratam ſoluere
4 non cogantur, text. eſt expreſſus *in l. 1. C. ſi plures
vna ſenten.* condemnati ſunt. *Si non ſinguli* (inquit
text,) *in ſolidum, ſed generaliter tu, & collega tuus
vna, & certa quantitate condemnati eſtis, nec addi-
tum eſt, vt quod ab altero ſeruari non poſſet; id alter
ſuppleret, effectus ſententiæ pro virilibus portionibus
diſcretus eſt, ideoque parens pro tua portione ſenten-
tiæ ob ceſſationem alterius ex cauſa iudicati conueni-
ri non poteſt, l. 2. eodem tit* ibi. *Quoties à tutoribus ſin-
gulis procuratoribus datis, ſequitur in omnium per-
ſona condemnatio, periculum ſententiæ videtur eſſe
diuiſum. Ideoque quod ab vno ſeruari non pote-
rit, à cæteris exigi non poſſe, explorati iuris eſt.* Op-
5 tima *lex 4. tit. 27. part. 3. in fin.* ibi. *Y ſi verdamen-
te no fueſſe dada ſentencia condenando a cada vno
por todo: Entonce decimos, que ſe deue cumplir en
los bienes de todos comunalmente. Pagaadelo todos
por cabeças, y no pueden apremiar a ninguno dellos
por todo, quando la ſentencia fuere aſſi dada, man-
guer ſe obieſſe obligado cada vno por toda a la ſaçon
que entraron fiadores, o debdores de ſo vno.* Quæ iura
plurimi exornarunt Doctores, quos in vnum con-
geſſimus in noſtris Commentar. *de Regia protect.
4. part. c. 12. ex n. 114. cum ſequentibus*, qui omnes
vnanimiter profitentur, reum in ſolidum obliga-
tum ſimpliciter inter correos ſententia condem-
natum pro rata dumtaxat teneri. Ergo clarè patet
ab vno correo, aut confideiuſſore concurſum for-
mante totam quantitatem exigere non poſſe. Cum
tantum pro ſua rata maneat poſt ſententiam obli-
gatus re iudicata.

6 Secundo quia creditor vlterius petens in iudi-
cio concurſus totā quantitatem virtute ſuæ obli-
gationis, & inſtrumenti, eandem proculdubio de-
ducit quæſtionem. Quæ in alio iudicio fuit deter-
minata, eidemque rectè obiicitur à correo exce-
ptio rei iudicatæ, ac litis pendentis, *l. ſi qua cum
totum, §. 1.* ibi. *Et quidem ita deffiniri poteſt, toties
eandem rem agi, quoties apud iudicem poſteriorem id
quæritur, quod apud priorem quæſitum eſt, in iis igi-
tur ferè omnibus exceptio nocet, & in §. generaliter,
(vt Iulianus deffinit) exceptio rei iudicatæ obſtat, quo-
ties inter eaſdem perſonas eadem quæſtio reuocatur
l. etiam eadem cauſa petendi, cum ſuis, §§. de exce-
ptio. rei iudicatæ.* Cum in hac exceptione apertè
concurrant tres identitates, idem ius, & cauſa
agendi, eadem quantitas, eademque perſona, iuxta
iura, & Doctores à principio huius cap. adductos.
Ergo vltra petere non poterit creditor, ſed ſua
contentus eſſe debet re iudicata, qua iſte correus
pro ſua rata condemnatus intelligitur dumtaxat.

Tertiò, quoniam articulus iſte, an correi in ſo-
7 lidum teneantur, vel non, omiſſus non cenſetur in
ſententia qua omnes correi ſimpliciter condem-
nantur, cum potius virtualiter vnuſquiſque à reſi-
duo, & portionibus aliorum debitorum abſolutus
videatur. *Vt per gloſſ. in d. l. 2. verb. virilibus. Cod.
ſi plures vna ſentent.* & Cancerium *variar. reſol.
lib. 3. c. 17. de ſententia n. 292.* tenet Giurba *deciſ.
46. n. 2. in fine.* Ergo creditori aduerſus vnum pro
tota quantitate nouiter actionem primæuam in-
ſtanti obſtabit rei iudicatæ exceptio.

Quartò, quia nec virtute eiuſdem inſtrumenti,
8 iterum petere à quolibet in ſolidum poterit, duo-
bus fortiſſimis iuris impedimentis illi refraganti-
bus; vnum, quia per ſententiam ſimpliciter om-
nes correos condemnantem innouata remanet
prior obligatio, & contractus, textus eſt expreſſus
in l. fin. §. & ideo, ibi. *Si enim nouatur iudicati actio-
ne prior contractus, neceſſe eſt, vſurarum quidem quæ
anterioris contractus ſunt, curſum poſt ſententiam in-
hiberi. C. de vſuris rei iudicatæ.* Sed per nouatio- 9
nem extincta manet prior obligatio; ergo ex ea,
iterum creditor agere non poteſt, quia agi nequit
ex contractu nouato, ſed ex nouante, vt vtrum-
que latiùs probauimus *in c. 11. ex num.... cum ſeqq.
verſ. hinc quando cauſa vnius contractus*, &c. quia
actio ſemel extincta, iterum non reuiuiſcit, ex iu-
ribus vulgaribus.

Alterum iuris impedimentum oritur ex eadem 10
re iudicata, per quam vires inſtrumenti prorſus
eneruantur, quia reprobatum cenſetur per rem
iudicatam in alio iudicio, & coram alio iudice,
aut etiam eodem obtentam, ita vt tale inſtrumen- 11
tum ſic ſemel reprobatum nihil amplius proſit,
nec prubet, nec ad agendum, nec excipiendum,
vt per text. capitalem, *in cap. ſub orta, de re iudica-
ta*, ibi, *nimirum ſi præfati Innocentij priuilegium
Alexandro fuit in iudicio præſentatum, & ipſe tulit
ſententiam contra illud*, intelligitur reprobaſſe, vbi
gloſſ. *verb. reprobaſſe*, ait, *tale inſtrumentum viri-
bus euacuatum manere; l. Lucius, ff. de iis qui, nota.
infam. l. 1. C. ſi ex falſ. inſtrumen. c. dilectus, de ordine
cognitio* per quæ iura conſtanter affirmant Felinus
in cap. quoniam contra, n. 4. de probationibus. Caſſa-
dorus *deciſ. 8. n. 6. de reſcriptis.* Rota *deciſ. 2. de re-
ſcriptis in nouiſ.* Paulus Æmilius *deciſ. 21. num. 40.
part. 1.* Valenzuela Velaſquez *conſil. 92. ex n. 38.*
Eſcobar *de purita. & nobilita. probanda. 1. p. quæſt.
13. §. 3. ex n. 26.* nouiſſimè Pareja *de vniuerſ. inſtru-
men. edition. tit. 1. reſolut. 2. ex n. 108.* quibus adde
Chriſtophor. de Paz *in tract. de tenuta. cap. 32. ex
n. 18. cum ſeqq.* Surdum *conſil. 135. ex n. 128.* Nogue-
rol. *allegat. 27. ex n. 11.* obiter Fontanella *deciſ. 174.
n. 11.* idem Pareja *tit. 1. reſolut. 3. §. 4. fol. 85 n. 16.* vbi 12
quod iſtud inſtrumentum per ſententiam repro-
batum in tantum ſit viribus, & fide euacuatum,
vt exemplar ex eo deduci nequeat; nec inter eaſ-
dem, neque alias perſonas compulſari, aut produ-
ci valeat, quia cum ſit reiectum; & reprobatum in
vno iudicio, nullam præſtat fidem in alio; plures
Doctores ad id allegat.

Provt etiam confeſſiones partium reprobatæ 13
cenſentur, atque extinctæ per ſententiam. Petrus
Surdus *conſil. 135. ex n. 128. lib. 1.* Viuius *deciſ. 313. n. 5.
lib. 2.* Verallus *deciſ. 197. part.* Paz *d. c. 32. n. 30. &
ſeqq.* adeò, vt confeſſio ſemel per ſententiam ta-
citè, aut expreſsè reprobare, & contra quam fuit
iudicatum, poteſt à confitente impugnari, vt per
plures Doctores latè proſequitur. Surdus *conſil.
423. ex n. 23.* Farinacius *3. tom. quæſt. 81. n. 107. & ex
num. 92.* Noguerol. *allegatione 27. num. 24.* Si 14
igitur inſtrumentum, quo debitor in ſolidum, &
pro tota ſumma obligatus erat, reprobatum re-
manet per ſententiam, qua dumtaxat debitor con-
demnatur in rata, reprobatum remanet, & viri-
bus, ac fide deſuper caret; ex eo agere iterum non
poterit creditor contra debitorem ad totam
quantitatem.

Sed iis, & aliis minimè refragantibus, in huius 15
quæſtionis ardua reſolutione diſtinctè proceden-
dum erit, aut enim creditor cōparet in iudicio cō- 16
curſus virtute ſententiæ, & rei iudicatæ iā obtētæ
contra

Digitized by Google

contra debitorem, & petat graduari pro tota, & integra quantitate, & tunc audiri non debet, cum eius virtute, non niſi condemnatus in rata intelligatur, quando ſimpliciter omnes correi, alias inſolidum obligari, fuerunt condemnati, non addito quod inſolidum condemnantur. quo caſu procedunt, & loquuntur iura, & Doctores ſuprà citati in primo fundamento.

17 Aut enim creditor ipſe non ex ſententia præfata, ſed ex primæua actione, & ex priori obligatione, qua quilibet ex correis in ſolidum ſunt obligati, agit, & in concurſum comparet, & tunc proculdubio audiri debet, & pro tota ſumma graduari, nihil ei obſtante rei iudicatæ exceptione, cum per eam non innouetur, nec extinguatur prima actio, & obligatio, ſed adhuc fortior duret.

18 Hanc diſtinctionem probarunt gloſſ. *in l. 1. C. de iudic. verb. poſſis, poſt medium*, ibi, *Si autem damnetur debitor, accedit in hoc, quia alia noua actio datur in factum, vt infrà de rebus creditis, actori, ſcilicet vbi vetus erat perſonalis, alioquin vtilis in rem ex ſententiam datur actio, vt ſuprà de arbitris. l. ne in arbitris, §. ſed & ſi vetus quoque durat. Licet quidam dicant contra. Si ergo agatur veteri, & excipiatur de ſententia; replicabitur de re ſecundum actorem iudicata, vt ff. de exceptione rei iudicata. l. ſi à te, §. ſi quis & ibi gloſſa marginalis ad finem, num. 16.* dicit obſtare rei iudicatæ exceptionem. ſi agatur ex ea, ſecus ſi ex primæua actione, & obligatione ſecundum Alexand. & Iaſon. Similis gloſſa *in l. 1. verb. virilibus*, ibi, *Et ſic videtur quod cum ille, qui in ſolidum, vel in parte maiori tenebatur, quod ſententia condemnatoria proficiat damnato, & ſic eſt contra, ff. de exceptio. rei indicata. l. euidenter ſolutio. hic in reſiduo videtur abſolutus, & ſic abſolutoria ei ſententia proficit, non condemnatoria. Vel dic, quod actio indicati pro partibus datur. Sed prima actio in ſolidum durat, vt prius, nec obiicitur exceptio rei indicata, vt notatur ſuprà tit. 1. l. fin. in verſ. ſi enim nouatur*, &c.

19 Eamdem diſtinctionem in primis ſequitur Gregorius López *in l. 4. tit. 27. part. 3. gloſſ. 3. in verb. e no pueda apremiar*, in hæc, *Intellige, ſi agatur ex ſententia: nam adhuc poſſet omiſſa ſententia agere actione primæua, qua tenebatur inſolidum; ſecundum gloſſ. in d. l. 1. Cod. ſi plures vna ſentent. condemn. qua communiter approbatur, vt ſic quilibet condemnetur in ſolidum, neque obſtabit ſibi exceptio rei indicata ex prima ſententia, quod nota.* hactenus Gregorius.

20 Eamdem diſtinctionem ſequitur Iacob. Cancer. *variarum reſolutionum, lib. 3. cap. 17. de ſententiis, & earum execut. ex num.* 269. & ſignanter *num.* 299. vbi dicit, quod iſte creditor, vt ſolidum à quolibet conſequi poſſit, nouiter agat non ex ſententia, nec ex actione in factum nouiter conceſſa & adiecta, ſed priori obligatione, & inſtrumento, per quod omnes obligati erant in ſolidum, & via executiua ex eo aduerſus eos nouiter experire. allegat Matthæum de Afflictis *in deciſione* 115. qui poſtmodum à principio probauit, inſolidum obligatos, & ſimpliciter condemnatos, teneri ex ſententia pro rata duntaxat, ita vt virtute ſententiæ amplius quàm ratam à ſingulis creditor conſequi nequeat: poſtmodum *num.* 4. ita ait: *Bene tamen ille nobilis creditor poſſet de nouo agere contra quem vellet in ſolidum obligatum, vt ſibi ſoluat totum integrum debitum.* ſecundum gloſſ. & Paulum *in d. l. 1. C. ſi plures vna ſententia condemn.* &c.

Eamdem diſtinctionem rectè percipit Doctor Perez de Lara (licet neminem alleget) *in tract. de vita hom. c. 15. ex num.* 37. & ſignanter *num.* 41. vbi limitat regulam *dict. l. 1.* in hæc: *Et hoc quod dicimus diuiſione, intellige, ſi agatur ea ſententia, non autem ſi extra ſententia executionem alio iudicio exequatur inſtrumentum, quia non obſtabit ſententia; nam licet in iudicio contrahatur, vt ſuprà n. 37. in contractu ſecundo non fit nouatio, niſi expreſsè agatur. l. fin. C. d nouationib. l. 15 tit. 4. p. 5.* 21

Eamdem etiam comprobat poſt Iafredum Lanfrancum *deciſ.* 327. Socinum *conſil* 27. *n.* 17, *lib.* 4. Ioan. Baptiſta Coſta *de rata, q.* 138. *n.* 11. *&* 12. abundè Ronito *conſ.* 58. *ex n.* 1. *cum ſeqq.* qui allegat Doctores antiquos.

Et pro hac diſtinctione, & limitatione pondero text. *in d. l. 1. C. ſi plures vna ſentent. condemn.* vbi tota diſpoſitio diuiſionis inter creditores ſimpliciter condamnatos reſtricta apparet ad ſolam ſententiã, & quando ex ea creditor agit duntaxat, in illis verbis: *Ideóque parens* (id eſt obediens, vt explicat gloſſa) *pro ſua parte ſententia, ob ceſſationem alterius ex cauſa iudicati conuenire non poteſt, quaſi dicat, ex cauſa iudicati debitor conuentus in ſolidum non tenetur, ſecus ſi actione primæua.* 22

Et horum omnium vna eſt, & concludens ratio, quoniam per rem iudicatam non nouatur, nec extinguitur primæua obligatio, & actio, ſed imò potius permanet, & durat viua, prout antea text. *in l. aliam, Cod. de nouationibus, l. grege, §. etiam. ff. de pignoribus, l. Gracè, §. 1. ff. de fideiuſſoribus.* Et quamuis *in l. fin. §. & ideo, Cod. de vſuris rei indicat.* dicatur nouari priorem contractum per ſententiam, id communiter intelligitur de nouatione augmentatiua. 23

Nouatio enim duplex eſt, altera voluntaria, al- 24
tera neceſſaria, voluntaria illa eſt, quæ fit extra iu- 25
dicium, & hæc ſemper eſt priuatiua, & extincti-
ua prioris obligationis, neceſſaria verò eſt, quæ 26
fit in iudicio, & hæc dicitur nouatio augmentati-
ua, & accumulatiua, quæ non extinguit primam
obligationem, ſed potius illam magis fortificat, &
robur addit, & nouatio vocatur, eo quod addit
nouos effectus, & nouam actionem, quia vltra pri-
mam actionem ex contractu, quæ durat; noua ac-
cumulatur actio ex re iudicata, quæ dicitur in fa-
ctum; prout latè, & pulchrè diſtinguit gloſſa *in di-* 27
cto, §. & ideo, verb. ſi enim nouatur, gloſſ. in l. 1. verb. poſſis, Cod. de iudiciis, gloſſ. in l. duobus, ff. de exception. rei indicat. gloſſ. in l nepoti. & ibi Bartol. *ff. de fundo inſtructo*, plenè Iaſon *in dict. l. 1. Cod. de iudiciis, num. 3. & ex num. 16. cum ſequentibus.* Idem Iaſon *in l. ſi domus, §. de euictione, num. 17. cum tribus ſequentibus, ff. de legatis* 1. optimè poſt alios. Negoſantius *de pignoribus, membro 3. part. principalis, num.* 2. Petrus Surdus *deciſione 69. num.* 4. Iacob. Cancerius *variarum reſolutionum, lib. 3. cap. 17. de ſentent. & earum execution. ex num.* 289. *cum ſequentibus.* D. Perez de Lara *in tractat. de vita homin. cap. 15. ex num.* 37. (licet nullum ex iis alleget) optimè Anton. Gomez *in l. 63. Tauri, ſub num.* 2. & relatiuè ad Neguſantium. Idem dicit Mantica *de contractibus, lib. 17. titul. 2. num.* 4. & plurimis citatis pro hac nouatione accumulatiua videndus ibidem *num.* 3. & ex Iaſ. *in conſil. 16. lib. 3. num. 1. & conſil. 16. num.* 15. Dilect. *de arte teſtandi, titul. 12. de adquirend. vel repud. hæredit. caut. 9. tom. 8. part. 1. fol.* 143. Decius (ſic declarandus) *conſil.* 299. *viſa repetitione*, aliàs 300.

column. 2. in fin. verſ. & hoc in notabili quæſtione,
*num.*8. Angelus *conſil.* 31. *viſo laudo , column.*2. *in*
fin. & ex latè adductis per Fulgoſium *conſil.* 141.
column. 4. *in princip. verſ. monet præterea, quod per*
ſententiam. Socin. *conſil.* 98. *num.*4. *lib.*3. Alexan-
der *conſil.* 186. *num.* 11. *lib.*3. Anton. Gabriel. *con-*
ſil. 1. *de nouationibus , num.* 62. *ad medium ,* opti-
mè , & latè Gratianus *diſceptatio. lib.* 3. *cap.* 557.
ex num. 32. *cum ſequentibus , & cap.* 509. *num.*9.
cum ſequentibus, vbi plures alios allegat ; qui om-
nes plures alios antiquiores recenſent; item tenet
Carleual. *de iudiciis , tom.*2. *lib.*1. *tit.* 2. *diſpu-*
tatione 1. *num.*1. *&* 2. firmans , quod licet in iudi-
cio quaſi contrahatur , & per hunc quaſi contra-
ctum inducatur nouatio quædam, nouaque actio,
ex *leg. aliam ,* 29. *ff. de nouationibus ,* per hanc
tamen nouationem nouæque actionis ortum non
periit antiqua actio , nec ideo actoris ius fit dete-
rius , imò melioris conditionis , ad quæ plures al-
legat.
28 Pro qua doctrina mirabiliter ponderari poteſt,
*leg.*63. *Tauri ,* in illis verbis , *illa accion perſonal,*
y la executoria dada ſobre ella ſe preſcriba por
29 *veinte años , y no menos* ; quæ manifeſtè indicat,
obligationem perſonalem non extingui per exe-
cutoriam, ſuper ea à creditore obtentam ; ex quo
namque permittit obligationis eiuſdem præſcri-
ptionem : per neceſſe eius exiſtentiam ſupponit;
30 nam priuatio præſupponit habitum. Et quia præ-
ſcriptio non datur , vbi non eſt actio, aut obliga-
gatio ; quæ præſcribi poſſet. Ludouic. Cencius *de*
cenſibus , quæſt. 98. *num.* 59. ex Cornel. *in l. licet,*
colum. 2. *verſ. & , hæc eſt ratio antiquorum , Cod.*
de iure , deliberan. Decian. *conſil.* 13. *numero* 51.
lib. 2. & Bartol. *in pignori. ff. de vſucapionibus.*
Azeuedius *in leg.*6. *num.*8. *tit.*15. *lib.*4. *recopilatio.*
nec datur præſcriptio , ſi non datur actio. *l. ſicut,*
*Cod. de præſcriptio.*30. *annor.* quia præſcriptio op-
ponitur actioni Parlador. *rerum quotidian. lib.* 1. *c.*1.
*§.*5. *n.*3.
31 Et hanc eamdem ponderationem in terminis
conſiderauit Antonius Gomez *in dict. l.*63. *ſub n.*2.
ibi. *Item etiam, & ſecundo poteſt iſta lex ; & com-*
mun. intelligi, quod actio, & obligatio perſonalis, & ſi-
militer ius exequendi, quod ex ſententia oritur, duret
per viginti annos, & vterque intellectus eſt verus , &
iuridicus , quia per ſententiam latam non tollitur
prima actio perſonalis. Item etiam ex ea alia de nouo
oritur, vt probat. text. & ibi, *gloſſ. ordinaria,* & com-
muniter DD. *in l. ſi à te, §.*1. *ff. de except. rei iudica.*
text. *in l. euidenter eod. tit.* & ibi *gloſſ.* ordinaria, &
communiter DD. *in l. aliam, ff. de nouationib.* text. &
ibi *gloſſ. ordin. & communiter Doctores in l.*1. *Cod. de*
iudiciis, text. ibi, *ordin. & communiter Doctores, C.*
de vſuris rei iudicat. ex quo reſultant maximi effe-
ctus , de quib. ibid. per DD. Hactenus Ant. Gomez,
quod & idem tenet , licet non explicitè Parlado-
rius *lib.* 1. *rerum quotidian. cap.* 1. *§.* 14. *num.* 10. &
Azeuedius *in leg.* 6. *titul.* 15. *l.* 4. *recopilatio.*
*num.*42.
32 Quibus ſuppoſitis firmiter tenendum erit, cre-
ditorem poſſe totam, & integram ſummam petere
à correo in ſolidum obligato ; quantumuis per
ſententiam præambulam iſte inter cæteros fuiſſet
ſimpliciter condemnatus , & quantumuis ſenten-
tia de rata intelligatur, ſi creditor graduari inſtet
virtute primæua obligationis , omiſſa actione in
factum orta ex priori iudicio, & ſententia nulla ei
obſtante rei iudicatæ exceptione.

Nec obſtant fundamenta in contrarium pro de- 33
bitore conſiderata , non primum , quia procedit
quando creditor vult agere contra correum ex re
iudicata, quia tunc verum eſt, non poſſe conſequi
ab eo niſi ratam , non tamen , quando comparet
virtute prioris obligationis , quæ nouata non re-
manſit , & hîc ſolidum à quolibet inſuper conſe-
qui poteſt.
Nec obſtant ſecundum & tertium fundamen- 34
tum , quæ in vnum tendunt, vt creditori nouiter,
& iterum agenti primæua actione obſtet exceptio
rei iudicatæ, eo quod omnes tres identitates con-
currant, & quod ſolidi condemnatio non ſit omiſ-
ſa in ſententia , ſed potius eius abſolutio ſuppoſi-
ta. Quibus reſpondetur, tunc ex communi gloſſa-
tum & Doctorum expreſsè , ac firmiter aſſeueran-
tium, non obſtare hoc caſu exceptionem rei iudi-
catæ , quia prima actio , & obligatio in ſolidum
durat abſque aliqua nouatione , incompatibile
enim eſt; obligationem primam non notari, & im- 35
pediri ex ea agi, provt latiſſimè diximus *infrà c.*11.
in vltima quæſtione , ex numero ... vſque ad finem
verſicul. aut enim non animo nouandi priorem con-
tractum.
Nec obſtat, quod in tertio argumento diximus, 36
quod quando plures correi in ſolidum obligati
ſimpliciter condemnantur , pro rata condemnati
cenſentur, & in reſiduo ſingulos eſſe abſolutos, at-
que ideo ſolidi obligationem non fuiſſe omiſſam,
ſed virtualiter comprehenſam in ſententia ; & per
conſequens obſtare creditori iterum ex primæua
actione , & obligatione agenti exceptionem rei
iudicatæ.
Quia reſpondetur, verius eſſe ex ſupradictis, re- 37
ſiduum fuiſſe omiſſum in ſententia , non enim ex
condemnatione in parte debiti bene infertur ab-
ſolutionem alterius partis , & totius quantitatis 38
debitæ niſi expreſsè dicatur : nam ſententia in iis,
quæ diuiſibilia ſunt, provt eſt quantitas, fertur in 39
parte , remanente actione illæſa, (quæ non noua-
tur) ad aliam partem , gloſſa ſingularis *l.* 1. *ver-*
bo ; virilibus , in fine , Cod. ſi plures vna ſenten. cui
diſplicet ſolutio à ſe prius relata , nempe debito-
rem pro reſiduo eſſe abſolutum, hanc tradit vt ve-
riorem , & communiter ab omnibus reprobatam,
vt hactenus vidiſti , ibi , *Vel dic quod actio iudi-*
cati pro patribus datur ; ſed prima actio adhuc in
ſolidum durat , vt prius nec obiicitur exceptio rei
iudicatæ. quia ſi dicat, pro parte debiti ſequuta fuit
condemnatio , ſed remanet priſtina obligatio il-
læſa pro toto. Et in terminis , quod plures in ſo-
lidum obligati , ſimpliciter condemnati pro parte
ſua, & pro rata condemnati, intelligantur , & non
pro tota quantitate , eo quod reſiduum ſit omiſ-
ſum , cum non ſit in ſententia expreſſum. tenet
per Guidon. Papæ *ſingulari* 681. *ſi plures.* & An-
na *conſil.*10. *num.*2. *& conſil.*188. *num.*1. Gratianus
diſceptatio 33. *num.*51. nec Doctores in argumento
tertio allegati contrariam probant , quia lo-
quuntur in caſu longè diuerſo , de quo protinus
dicemus.
Etenim ex ſententia lata ſuper vna re, ex pluri- 40
bus petitis non infertur ad cæterarum abſolu-
tionem, ſed potius ad earum omiſſionem. Cardin.
Tuſcus *tom.*7. *littera S, concl.*126. *num.*86. Bart. *in*
*l.*4. *C. depoſiti.* Imola & Ant. de Butrio, & Felinus
*in cap. exceptionem , de except. gloſſ. in l.*1. *Cod. ſi ad-*
uerſus rem iudic. Ioannes Garcia *de expenſ. & me-*
*lioration. cap.*6. *ſub num.*17. Menochius *conſil.*110.
*num.*62

*n.*62.Nos *in comment.de Regia protect.4.part.cap.*8.
n. 52. *&* 53. & quidquid enim in condemnatione
non eſt expreſſum,cenſetur omiſſum,vt ex Decio,
Ozaſco,Eſcobar,& aliis. Diximus *loc.cit. n.*54. *&*
ſequentibus,& ſuperius. *& eadem* 4.*part.cap.*9.*n.*3.
ex plurimis diximus, quod ſententia ſuper parte
41 rei petitæ,non comprehendit aliam partem omiſ-
ſam.

42 Nec enim ex eo, quod creditor partem debiti
à debitore petiit, ſibi preiudicat in alia parte, &
poteſt vnum debitum in partes ſcindere, & à de-
bitore coram diuerſis iudicibus petere,non oppo-
ſita exceptione; nec ex hac diuiſione videtur iuri
ſuo pro tota quantite competenti renunciare, co-
pioſè egimus *ſuprà* 1.*part. cap.*4. *ex num.*4. *cum ſe-*
quentibus, verſic. verum vnus, & idem creditor,
&c.

43 Deinde, quia cum hæc ſententia ſit pro parte
debiti lata in fauorem creditoris, non impeditur,
quod ea omiſſa, & neglecta iterum agere poſſit in
iudicio nouo ex primæua actione,non obſtante rei
iudicatæ exceptione, quia ipſe replicare poteſt
creditor rem ſecundum ſe iudicatam fuiſſe.text.*in*
l.elegantur 16.& ibi Bart.quam ita ſummat.& cæ-
teri, & text.*in l.ſi à te* 98.*§.ſi quis fundum,C.de ex-*
cept.rei iudic.

44 Nec obſtant Cancerius & Giurba in eodem ter-
tio argumento citati, dicentes, quod in reſiduo
cenſetur quilibet correus abſolutus; ij enim Do-
ctores, & alij ab eis relati, in diuerſo caſu loquun-
45 tur; nempe quando creditor habens plures cor-
reos in ſolidum obligatos ſimpliciter egit aduer-
ſus quoſdam,abſque proteſtatione ſolidi;alios au-
tem non conuenit, quo caſu videtur ſuum credi-
tum ſcindere. & pro rata inter eos diuidere velle,
& ſic iuri ſolidi renuntiare, iuxta *l.ſi creditores,C.*
de pactis. Quare cum debitores amplius ad ſolidū
non teneātur mediāte creditoris tacita renuntia-
tione; nihil mirum,vt ſinguli abſoluti cenſeantur
à reſiduo.& quod iam de iure non tenentur,provt
latè hunc diſcurſum proſequuntur præfati Docto-
res; necnon Iafredus Lanfrancus *deciſione* 327.
Socinus *conſil.*27.*n.*37.*lib.*4. Coſta *de ratione rata,*
queſt. 138. *n.*12. mirabiliter Rouitus *conſil.* 58. *n.*3.
& 4.ſed melius idem Ioannes Baptiſta Coſta *de ra-*
tione rata,queſt 33.*per totam*,& Nos *de materia,d l.*
ſi creditores,abundè egimus,*ſupra* 2.*part.cap.*26.*ex*
*n.*50.*cum ſeqq.verſ. provt etiam certa iuris propoſi-*
tio eſt, &c.

46 Ex hac doctrina proximè relata,vnum notabi-
lem deduces effectum,quod ſi creditor virtute ſuæ
ſententiæ. (qua ſimpliciter ſui correi aliàs in ſoli-
dum obligati, ſimpliciter fuere condemnati,quo-
rum ob id quilibet pro ſua rata duntaxat condem-
natus Intelligitur, executionem petierit aduerſus
aliquem pro ſua rata, quam exigit; non poterit
poſtmodum virtute primæuæ obligationis, nec
aduerſus eumdem.nec aduerſus alios correos ſoli-
dum petere, quia iam creditori obſtabit rei iudi-
catæ exceptio, vt ex pluribus comprobat Iacobus
Cancerius *variarum reſolutionum, lib.* 3. *cap.* 17.
num. 294. *&* 295. qui proculdubio hoc voluit
dicere,licet ſub aliqua confuſione; nam ex quo ra-
tam ab vno correo exigit creditor abſque prote-
ſtatione ſolidi.virtute taciti pacti cæteris correis
inſolidum obligatis ius acquiritur, ne amplius ab
eis ſolidum,ſed ratam conſequi poſſet.ex textu ex-
preſſè *in d l.l.ſi creditores,Cod.de pactis*.quam ex-
ornant plurimi Doctores citati ſuprà 2.*p. cap.* 26.
*ex d.n.*50.*& ſeq.verſ.provt etiam certa iuris propo-*
ſitio eſt.

Nec vltimo loco obſtat quartum argumentum 47
in contrarium pro creditore adductum; quod duo
iuris impedimenta conſiderantur,nec creditor vl-
terius poſſit agere ex priori inſtrumēto obligatio-
nis aduerſus correos debitores inſolidum obliga-
tos, ſemel ſimpliciter condemnatos. Et ſic pro ra-
ta iuxta iuris intellectum primum deductum ex re
iudicata, per quam innouatam eſſe primæuam
obligationem, & actionem aſſeritur; cui ſatisfit
ex longè adductis hactenus ex communi Docto-
rum, nullam nouationem induci intinctiuam, &
priuatiuam, ſed potius accumulatiuam, & præ-
ſertiuam prioris actionis, & obligationis ſoli-
dum continentis, ex qua omiſſa actione in fa- 48
ctum ex ſententia nouiter orta, poteſt creditor
iterum agere,& correos, ſeu correum quēlibet in
ſolidum conuenire; & ſolidum exigere minime
ei obſtante rei iudicatæ exceptione; de quo ſupe-
riùs *ex num.*15. *cum multis ſequentibus, verſic. ſed*
iis, aliis, & minimè refragantibus, & ex num. 23.
cum ſequentibus, verſicul. horum omnium vna
eſt, &c.

Quæ vlterius comprobatur;nam quoties poſte- 49
ſterior obligatio, quæ ſubſequitur ex interuallo,
minus contineat,quam prior,nō intelligitur facta
nouatio,quia id quod plus eſt,nō poteſt transfun- 50
di in minus.*l.qui vſumfructum,ff.de verborum oblig.*
Bald.*in l.reſcriptum,§.ſi pacto,n.*7.*ff. de pactis.* Ab-
bas *conſ* 24. *ante n.*1. *lib.*2. Decianus *conſ.*11. *n.*70.
*lib.*1.Iaſon.*in l.quibus idem,n.*9.*ff.de verborum obli-*
*gat.*Mantic.*de contractibus,lib.*17.*tit.*1.*n.*9. *& tit.*3.
*n.*19.Sed hæc ſententia minus continet,quam præ-
cedens obligatio: ergo ex ea induci nequit no-
uatio.

Secundum autem iuris impedimentum in dicto 52
quarto argumento conſideratum pariter deduci
prætenditur ex eadem re iudicata limitatim iuris
intellectu obtenta per creditorem contra correos,
per quam omnia inſtrumentà reprobata intelli-
guntur.ex *d.c.ſuborta, de re iud.*& aliis iuribus &
Doctoribus ibidem laudatis.

Cui reſpondetur, propoſitionem in ſe veriſſi- 52
mam eſſe, non tamen adaptabilem cui noſtro;
non etenim omnia inſtrumenta indiſtinctè cen-
ſentur reprobata per rem iudicatam; ſed ea dun-
taxat, quæ directo, ex diametro repugnant, ſen-
tentiæ,& eius effectui opponuntur:tunc enim in-
ſtrumenti fides deſtructa eſt, quia illud, & ſen-
tentia ſimul ſtare non poſſunt; ſecus verò quando
ſententia, & eius effectus concurrere poſſunt cum
inſtrumento, aduerſus quod ſententia lata fuit,
tunc enim illæſa,& intacta remanet eius fides, vt
ex *l.ſi iudex* 10.*ff.de his,qui ſunt vel alieni iuris, l.ſi*
quis à liberis 5. *§.ſi vel parens* 8. *&* §. *ſolent* 18.*ff.de*
liberis agnoſcendis,l.ſancimus 27.*Cod.de teſtament.*
cap.cùm renuntiatur 32.*queſt.*1. Accurſio Bart. Ab-
bate,Alberico,Innocētio,Angelo Romano, Chri-
ſtophoro de Paz, & aliis comprobat Eſcobar *de*
paritate, nobilitate probanda, 1. *part. queſt.* 13.
§.3.*ex num.* 43. *cum ſequentibus*, ſequitur nouiſſi-
mè Pareja *de vniuerſa inſtrumenti editione, tit.* 1.
*reſolut.*2. *num. final. fol.* 48. *& tom.* 2. *titul.*7. *reſo-*
lut. 10. *num.* 22. *& ex num.* 20. & ſic quando ſen-
tentia fuit lata contra inſtrumentum, & non pro
eo, vt ex prædictis doctoribus patet, & ex Chri-
ſtophoro de Paz *de tenuta, cap.*37.*ex num.*27. *cum*
ſequentibus.

Sed in hoc caſu res iudicata fuit lata pro creditore,& pro inſtrumento,& contra debitores:ergo eius fides illæſa manet.

53 Nec dicatur, quod pro parte inſtrumẽti dũtaxat fiat pronuntiatum,& ſic pro alia parte intelligitur reprobatum: cui reſpondetur quod alia pars non contenta in ſententia fuit omiſſa, & vt talis non comprehenſa ſub cõdemnatione, vel abſolutione, vt ſuperiùs probauimus,atque ideò nihil repugnat ſententia, quæ ſuper ea parte omnium lata fuit.

54 Deinde quia inſtrumentũ continens ſolidum, & totam quantitatem nihil repugnat ſententiæ condemnanti, & continenti partem;rata enim quæ in ſententia continetur (non reſtrictius, & taxatiuè) eadẽ pariter reperitur in inſtrumẽto maioris ſummæ,& ſolidi cõprehenſiuo,& ideo inſtrumentum, & ſententia ratæ condẽnatoria tendunt ad eundẽ finem, & ratæ reſpectu conformitas adeſt; at verò

55 reſpectu reſidui, ſicut nõ datur repugnãtia aliqua, ita nec conformitas,quod ſufficit, vt ceſſet reprobatio, quia reſiduum nec per viã abſolutionis,nec per viam condemnationis legitur, aut continetur in ſentẽtia,ſed totaliter omiſſum apparet,quapropter dici non poteſt pugnare cum inſtrumẽto reſiduum, & ſolidum continente, & tunc pugnaret, quando ratæ condẽnatio facta foret reſtrictius, & excluſiuè ad reſiduum, vel ab hoc fuiſſet abſolutus correus: quocirca ex huiuſmodi condemnatione non poteſt ſequi inſtrumenti reprobatio.

56 Simul namque ſtare,& concurrere poſſunt ſententia & inſtrumentum, quia pro parte omiſſa in condemnatione, iterum ferri poteſt ſententia,& manet inſtrumentum ſolidi in totum illæſum, prout probauimus ſuperiùs *ex num. 57. verſ. quia reſpondetur verius eſſe*, &c. Stant enim ſententia,& inſtrumentum, non per viam repugnantiæ.ſed per viam magis, & minus, & vtrumque in fauorem creditoris.

57 Denique pro complemento adnotabis,quod diſpoſitio *dict. l. 1. & 2. Cod. ſi plures vna ſentent. condemnentur. & l. 4. tit. 27. part. 3.* necnon ea omnia quæ hactenus diximus; procedant,ſiue creditor à principio ſolidum deduxerit aduerſus omnes correos, ſiue ſimpliciter omnes ad quantitatem conueniat, vt expreſsè poſt alios adnotauit Ioan. Baptiſta Coſta *de ratione rata, quæſt. 33. n. 3.* & expreſsè probant dicta iura dum ratam ſupponũt, quando iudex ſolidum non expreſſit in ſentẽtia,& eius condemnatione, non enim poſſet iudex ſuper ſolido pronunciare, niſi expreſsè aut tacitè fuiſſet per creditorem deductum, vt aliud ſit dicendum quando creditor non omnes correos conuenit, ſi quoſdam ex eis dumtaxat, iuxta quæ diximus ſuprà *ex num. 44. cum ſeqq. verſic. non obſtante Cancerius*, &c.

* * *

CAPVT II.

In ſubhaſtatione bonorum concurſus licitator pretium offerens,ſub conditione, aut qualitatibus an ſit, & qualiter admittendus.

Et quid quando loco pretij offert ſe recogniturum cenſus, & creditores debitoris.

Et an per conſignationem à iudice factam creditoribus in hanc recognitionem ſic oblatam, obligatio extinguatur, & debitor liberetur.

Et an emptor pro tempore rem ſic emptam poſſit creditoribus cenſualibus à ſe recognitis dimittere; necnon creditores in primum debitorem habere recurſum. adde cap. 12. in fine.

SVMMARIVM.

Graduationis ſententia lata ad inſtantiam creditorum bona ſubhaſtantur. n. 1.

Subhaſtatio per iudicem facta, & admiſſa habita fide de pretio, nulla eſt ipſo iure. numero 2.

Subhaſtatio facta habita fide de pretio opponitur ex diametro principali fini concurſus. numero 3.

L. à Diuo Pio, §. ſed ſi emptor, ff. de re iud. exornatur. numero 4.

Oblatio conditionalis, aut licitatio in ſubhaſtatione admittenda non eſt. n. 5.

Cenſus conſtitutio loco pretij ſubhaſtati non admittitur, quia eſt habere fidem de pretio. ibid.

Rota deciſio admittitur. n. 6.

Subhaſtatio habita fide de pretio, aut oblatio conditionalis valet, ſi admittatur conſentientibus creditoribus. n. 7.

Dict. §. ſi emptor, diſpoſitio in vtilitatem & fauorem creditorum inducta, per eorum conſenſum ceſſat. num. 8.

Qui conſenſus debet immediatè prouenire ab ipſis creditoribus, non tamen ab eorum procuratoribus mandatum ſpeciale ad id non habentibus. ibidem & n. 8.

Licitator ad bona debitoris ſubhaſtanda accedere non erit admittendus, ſi loco pretij offerat in ſe ſuſcipere debita debitoris. n. 9.

Deciſio Alexand. Ludouiſ. affertur. n. 10.

Doctrina quorundam expenditur. n. 11.

Licitator ſub conditione offerens vel loco pretij debita debitoris in ſe ſuſcipiens de conſenſu creditorum admittitur. n. 12.

Licitator inde ſuſcipiens onus cenſuum liberat principalem debitorem virtute nouationis, creditorum interueniente conſenſu. n. 13.

Acollatio, & recognitio cenſuum promiſſa in ſubhaſtatione per licitatorem, quando principalem debitorem liberet. n. 14.

Debito

Debitoris principalis extinguitur obligatio, quando per ſententiam graduationis conſignata fuit creditori ſolutio ſortis principalis, redditunm, ſubſequuta emptoris recognitione, numero 15. vſque ad numerum 22.

Extincta debitoris obligatione, nominis adiudicati periculum ad creditorem dumtaxat pertinet. num.16.

Promiſſio de acollando, aut recognoſcendo debitorem liberat, niſi cum effectu fiat. n.17.

Gratiani ſententia adducitur. num. 18. & aliorum num.19.

Deciſiones Rotæ traduntur. n.20. & 21.

Acollatio ſolutio eſt. n.23.

Promiſſio de acollando, debitorem non liberat, niſi cum effectu ſequatur accedente conſenſu creditorum. n.24.

Cencij doctrina explicatur. n.25.

Acollans in ſe ſenſum dicitur principalis debitor poſt acollationem, & recognitionem. n.26.

Acollatio valet, ſi in ipſa acollatione, verè poſtea interueniat creditorum conſenſus, aut approbatio num.27. & 28.

Cencij & aliorum doctrina adducitur, n 29. & 30.

Creditor conſentiens ſubhaſtationi conditionali, illo genere ſolutionis quietari debet. n.31.

Solutionis verbum quamlibet creditorum ſatisfactionem continet. n.32.

Satisfactio, ſolutio quoad finem extinguendæ obligationis à pari procedunt. n.33.

Venditor fundi mandans pretium ſolui creditori ſuo, ſi emens ſolutionem promittat, & creditor eius fidem ſequatur, debitor liberatur, & in eius fauorem nouatio inducitur. n.34.

Emptor ſi poſt promiſſionem admiſſam decoxerit, aduerſus venditorem creditor regreſſum non habet. n.35.

Campſori, aut debitori mandans, vt creditori ſuo ſoluat, & campſor partitam in libris annotauit in fauorem creditoris, eo ſciente mandantis obligatio extinguitur. n.36.

Solutionis promiſſio conſentiente creditore, idem operatur, ac ſolutio. n.37.

Mandans debitori, vt ſoluat eius creditori, cui conſentienti ſoluere promiſit, liberatur, licet mandatarius non liberetur à mandante. n.38.

Debitor delegatus acceptans litteras, ſi promittit creditori ſoluere, conſentienti, delegans liberatur. num.39.

Conſignatio in pretio conditionali approbato à creditoribus, eſt datio in ſolutum, per quem debitor principalis liberatur. n.40. & 41.

Actus à fine iudicantur. n.42.

Concurſus iudicij finis eſt, vt debitoris bona ad creditorum ſatisfactionem diſtrahantur. n.43.

Creditores fidem licitatoris volentis in ſe onus cenſuum ſuſcipere, ſequentes; fatentur velle potius fieri licitatoris creditores, quam debitoris eſſe. num.44.

Differentia inter nomen debitoris, & ceſſum ſimpliciter creditoris, & ceſſum per viam dationis in ſolutum. n.45.

Per ceſſionem nominis ſimplicem non inducitur nouatio, niſi fiat per creditorem ex actio. n.46.

Nec prior debitor liberatur, quouſque debitor ceſſus creditori ſoluat. n,47.

Vel niſi debitor ceſſus ſolutionis loco promittat ſoluere creditori conſentienti. n.48.

L.15. tit.4. part.5. explicatur. n.49.

Solutio, & promiſſio de ſoluendo de creditoris voluntate, idem operatur. n. 50.

Superius ſolutionis genere non tam inducitur nouatio; quam extinctio prioris obligationis. n.51.

Per ceſſionem nominis per viam dationis in ſolutum ſtatim inducitur nouatio, & in creditorē acceptantem tranſit nominis periculum, n.52. & 55.

Solutio vera inducitur per dationem nominis in ſolutum. n. 53.

Petri Surdi conſil. adducitur. n.54.

Periculum nominis dati in ſolutum ſpectat ad creditorem, qui acceptauit. n.55.

Simplex nominis ceſſio non liberat debitorem cedentem. n.56.

Decij Conſil. expenditur. n.57.

Faber, & Surdus in confirmationem adducuntur. num. 58.

Conſignatio, & adiudicatio facta creditoribus in iudicio concurſus ſemper eſt intelligenda per dationem in ſolutum, per quam extinguitur obligatio. num.59.

Adiudicatio per iudicium in concurſu facta dicitur datio in ſolutum neceſſaria. n.60.

Differentia inter ceſſionem nominis factam, per debitorem creditori, & in adiudicationem factam per iudicem. traditur. n.61.

Creditorum conſenſus in obligatione pretij conditionata, an debeat eſſe expreſſus, an ſufficiat tacitus, ex num.62.

Expreſſum requiri traditur. n.6 3.

Tacitum conſenſum ſufficere, verius eſſe traditur ex n.65. & ſeqq.

Iudex licet in venditione non poſſit habere fidem de pretio, conſentientibus creditoribus facere poteſt. num.66.

Creditorum conſenſus præſumitur ex admonitione. vt ad diſtrictionem pignorum adſint. n.67

Tacens, & præſens in iudicialibus videtur conſentire. n.68.

Citatus, vt intra certum terminum apponat contra iura, & inſtrumenta producta, ſi intra terminum non impugnet, approbare cenſentur. n.69.

Taciturnitas in iudicio inducit conſenſum. n.70.

Taciturnitas in iudicio nocet, & conſenſum irreuocabilem inducit. n.71.

Actus præiudicialis ex iudicis decreto parti intimatus, ſi nihil apponat, tacitus exinde inducitur conſenſus, & approbatio. n.72.

Decreto iudicis vtens ſimpliciter illud acceptare videtur cum omnibus ſuis qualitatibus, conditionibus, & grauaminibus. n.73.

Qui non contradicit approbare videtur. n.74.

Conſenſus tacitus idem regulariter operatur ac expreſſus. n.75.

Taciti, & expreſſi idem iudicium. n.76

L. ſi fundum. 92. ff. de legatis, expenditur; cum aliis. num,77.

Acceptatio donationis inducitur ex præſentia donatarij cum taciturnitate. n.78.

Acceptatio, & ratihibitio non ſolum fit expreſſè, ſed tacitè. n.79.

Acceptationis, & approbationis tacitæ plures referuntur modi. ibid.

Acceptatio ex actis externis inducitur, ac ſi expreſſè fieret. n.80

Procurator creditoris non poteſt renunciare iuri hypothecæ abſque ſpeciali mandato. n.81.

Conſenſus, & voluntas magis factis, quam verbis declaratur. n.82.

Acceptatio non ſolum verbis expreſſis probatur, ſed etiam factis coniecturis. n.83

Acceptans actum abſque proteſtatione, cum ſuis qualitatibus acceptare videtur, n.84

Acceptans diſpoſitionem tantum eius grauamina acceptare intelligitur, ut nec valeat proteſtatio num.85.

Adiudicationem ſui crediti ſimpliciter acceptans, eam approbare videtur cum omnibus qualitatibus. num.86.

Ad promiſſionem de vendendo refertur poſſeſſio, & rei traditio ſubſequens, & contractus perfectio. num. 87.

Creditor exigens cenſum ab emptore promittente loco pretij acollationem, cenſetur exigere vigore adiudicationis, etſi de alia acollatione non doceatur. num. 88

Leg. Imperator, §. cum vero, ff. de legatis 2. expenditur. n.89.

Acceptatio donationis præſumitur, quando donatarius reperitur in poſſeſſione rei donatæ. n.90.

Poſſeſſio ſubſequuta intelligitur ſemper ex titulo præambulo, n.91.

Tacita quæuis approbatio acollationis cenſuum habet vim ſolutionis, per quam debitor principalis liberatur. n.92.

L. à D. Pio, §. ſi pignora, ff. de re iudicata interpretatur. n.93. & 94.

Adiudicatio rei, quæ emptorem non inuenit, ſit per iudicem creditori inuito, & renuenti, cuius conſenſus ad eam non requiritur. 95.

Pignus ſimpliciter, & inæſtimatum recipiens à iudice in ſolutum, non poteſt poſtea reclamare contra eius valorem. n.96. & 97.

Emptor rei ſubhaſtatæ ſub conditione recognoſcendi cenſus ſuper ea impoſitos loco pretij oblati, an non obſtante recognitione poſſit dimittendo rem, à cenſus ſolutione liberari, ex n. 98.

Tertius hypothecæ poſſeſſor recognoſcens cenſum impoſitum, poteſt inſuper hypothecam dimittere, & ſe ab obligatione liberare. n.100.

Inter tertium rei hypothecæ poſſeſſorem, recognoſcentem, & habentem titulum à debitore; & inter tertium emptorem, & in ſubhaſtatione recognoſcentem loco pretij magna eſt differentia, ex n.101. cum ſeqq.

Res hypothecata vendita à debitore tranſit cum ſua cauſa in tertium emptorem. n.102.

Per cognitionem tertij poſſeſſoris nec debitor liberatur, nec fideiuſſores, vel hypotheca. n.103.

Creditor cenſus poteſt agere tam contra debitorem principalem, & fideiuſſores, quàm contra tertium recognoſcentem, n.104.

In emptorem rei ſubhaſtatæ dominium irreuocabile tranſit per traditionem. n.105.

Subhaſtatione perfecta, pœnitentiæ locus non eſt. num.106.

Idem eſt pretium rei tradere venditori, vel alteri eius iuſſu. 107.

Res debitoris ad inſtantiam creditorum ſubhaſtata tranſit libera in emptorem abſque pignoris nexu. n.108.

Conſentiens alienationi rei ſuæ, vel in qua ius habet amittit ius, & dominium. n.109.

Conſentiens, ut alter teſtetur de re ſua, non poteſt reclamare, ſed tenet alienatio. n.110.

Conſenſus creditoris, ut hypotheca diſtrahatur ſufficit tacitus. n.111.

Res vendita in ſubhaſtatione ad inſtantiam creditorum libera, & ſine hypotheca tranſit in emptorem. n.112.

Emptor rei ſubhaſtatæ pleniſſimam conſequitur liberationem, ut amplius à creditoribus concurſus non moleſtetur. n.113.

Recognitio cenſuum loco pretij rei ſubhaſtatæ promiſſa non poteſt fieri intuitu hypothecæ, & propterea dimiſſio rei non admittitur. n.114.

Recognitio cenſus facta per emptorem non ſit reſpectiuè ad ipſam rem, ſed ad pretium à ſe oblatum, cuius loco recognitionem promiſit. num. 115. & num. 116.

Per recognitionem loco pretij promiſſam, & ſubſequutam conſenſu creditorum, prior extinguitur obligatio, & hypotheca. n 117.

Emptoris recognitio nouus eſt contractus inter eum, & creditores. n.118. & 119.

In re hypothecata empta abſque conſenſu creditorum durat hypotheca, & prior obligatio. n.120.

Vtrumque ceſſat in re ſubhaſtata ad inſtantiam creditorum. n 121.

Emptor rei ſubhaſtatæ, & loco pretij cenſus recognoſcens ad rei dimiſſionem non admittitur. n.122. & 123.

Conditio in ſubhaſtatione per emptorem appoſita, ut creditores redempti ſibi debeant iura cedere, non impedit veram venditionem, cum ſit compatibilis. ex n.124.125.126. & n.127.

Clauſula ceſſionis iuris creditorum eſt compatibilis cum dominij tranſlatione, ex qua tuetur emptor à creditoribus inferioribus, n.128.

Hypotheca diſſoluitur per acquiſitionem dominij ab eodem creditore. n.129.

Creditor rei factus dominus conſeruat hypothecæ prælationem contra creditores inferiores. n.130.

Confeſſio actionum per aditionem hæreditatis, non ſit quoties allatura eſt damnum hæredi creditori. num.131.

Clauſula ceſſionis facienda per creditores emptori hypothecæ valida eſt, ex qua tuetur aduerſus creditores inferiores. n.132.

Ex eadem emptor ſubintrat locum creditorum anteriorum, ad excluſionem poſteriorum. n.133.

Pacta, quæ aliàs repugnarent tranſlationi dominij, ſuſtinentur appoſita pro cautela, & maiori emptionis ſecuritate. n.134. n.135.

Emptor rei ſubhaſtatæ cum pacto de recognoſcendo cenſum, non admittitur ad rei dimiſſionem, nec creditores, quorum cenſus fuerunt recogniti, amplius recurſum habent ad alia bona debitoris. n.136.

Recognitio promiſſa, & facta eſt nouus contractus inter rei ſubhaſtatæ emptorem, & creditores cenſualiſtas. n.137. & 138.

Res ſubhaſtata ſi emptorem non inuenit adiudicatur creditoribus inuitis taxata. n.139. & 140.

Recognitio cenſuum promiſſa in ſubhaſtatione inducitur ex rei traditione, & ſolutione annuorũ redituum, etiam alia ceſſante ſcriptura. n.141.

Cenſus creatio, & conſtitutio ſcripturam pro forma non requirit, qui in conſenſu partium dumtaxat conſiſtit. n.142.

Poteſt tamen venditor cenſus, ſicut in cæteris contractibus cogi ad confectionem inſtrumenti. ibid.

In iudiciis quaſi contrahitur, & obligatio inter partes oritur. n.143.

Actus iudicialis potentior eſt extraiudiciali. n.144.

Quæ in iudicio geruntur efficaciora ſunt iis, quæ extra illud fiunt. n. 145.

Præſentia

Præſentia in iudicio abſque vocis expreſſione ſtipulationis vim habet. n.146.

L. cum oſtendimus, §.fin.ff. de fideiuſſoribus,exornatur. ibid.

Actus iudicialis habet executionem paratam. numer.147.

Confeſſio in iudicio facta habet vim publici inſtrumenti.num.148.

Et continet efficaciorem probationem publico inſtrumento ob calorem iudicij, n. 149.

Inſtrumentum quodlibet in iudicio factum habet executionem paratam propter calorem iudicij.numero 150.

Per ſubhaſtationem venditio indiſſolubilis contractus efficitur, à quo recedi non poteſt.n.151.

Licitator certione perſonali cogitur preſtare oblationem à ſe factam in ſubhaſtatione.n.152.

Actus ſubſequens factus intelligitur in executionem contractus præcedentis.n.153.

Actus in dubio potius refertur ad cauſam neceſſariam,quam ad voluntariam. n.154.

Obligatio imponendi cenſum ſi præcedat,& ſubſequatur diuturna cenſus ſolutio, probatur cenſus impoſitio.n.155.& 156.

Caſus de facto refertur, quo fuit determinatum, per recognitionem oblatam in ſubhaſtatione loco pretij, & conſignationem in illud, ac ſolutionem annorum redditnum,eſſe ſolutos creditores, & extinctam obligationem. num. 157.

Per declarationem, creditorem fuiſſe ſolutum, reſoluitur res iudicata, obtenta à creditore contra tertium, vt vel hypothecam dimittat,vel cenſum recognoſcat.n.158.remiſſiuè.

1 POst longum examen iurium omnium creditorum in iudicio concurſus formato per debitorem communem comparentium, lataque graduationis ſententia, qua ſingulis aſſignatur locus iuxta cuiuſque priuilegium, atque prærogatiuam, inſtantibus creditoribus ipſis, bona concurſus ſubhaſtantur, vt ex eorum pretio
2 quilibet graduatim ſoluatur, & dimittatur. Qua de cauſa ſubhaſtatio per iudicem facta, & admiſſa habita fide de pretio, aut aliter ſub quibuſuis conditionibus oblato nulla erit ipſo iure, nec
3 ex ea aliquod ius acquiritur emptori, cum hoc
4 modo facta ſubhaſtatio ex diametro opponatur fini, quo bona debitoris ſubhaſtari mandantur, nempe pro ſatisfactione creditorum præcisè requirente præſentem pecuniam text. eſt *in l. à D. Pio, § ſed ſi emptor, D. de re iud.* ibi. *Oportet res captas pignori, & diſtractas præſenti pecunia diſtrahi.* Vide Bartol. Alexand. *ſub num.*5. Angel. *num.*2.Iaſon.*num.*1. Caſt. *num.*2. Imola *num.*3. Vrſill. *deciſ.*358.*num.*4.Surdus *conſil.*168.*num.*14. Damauder.*de execution.tit. de ſubhaſtat. cap.*5.*num.*3. Gualterus *de tutelis, p.*2.*rubr.*4. *num.*31. Manſuer. *in praxi tit. de ſubhaſtat. num.* 35. Peregrin. *de iur. fiſci lib.*6.*tit.*4. *ſub numer.*9. Ozuſcus *deciſ. Pedemont.*109.*num.*10. Æynius *de execution.* §.6. *cap.*31. *numer.* 47. *& cap.* 9. Menoch. *de arbitr. caſu* 381. *num.*19.*&* 20.Tuſchus *littera V. concl.*67.Gauagn. *ad decreta montis Ferrati* 72. §.4. *num.*2. Rebuffus *ad Reg.conſtitutiones, tom.*2.*tit.de ſubhaſtat. art.*7. *gloſſ.*1.*num.*2.Muſcatellus *de appellat.*3.*p.gloſſ. vendantur,num.*19.20.21. *&* 22. Intrigol. *ſingulari* 173. *lib.*2.*& deciſ.* 15. *num.* 14. *&* 58. *practica Papienſ. tit.de execut. ſenten. gloſſ.* per publicum nuntium *num.*6.Farinacius *deciſ.*3.*num.*1. *&* 2.*& deciſ.*147. *num.*5. *& deciſ.*105. *num.*5. Alexand. Ludouic. *deciſ.*23.*num.*1. Gratian.*diſceptat.*521. *num.*4. Fontanella *de pactis nuptial.tom.*2.*clauſ.*7.*gloſſ.*3. *part.*7. *num.*2.Giurba *deciſ.*93.*n.*1. Ioan. Anton. Manguil. *de euictiou.q.*45.*ex n.*16.

Nec conditionalis oblatio,ſeu licitatio in ſub- 5
haſtatione admittenda eſt,quæ ſi fortè admittatur eſt nulla venditio, Alexand. *conſil.* 78. *numer.*29. *lib.*5.vbi dicit, *oblationem conditionalem non valere in debito puro.*Gratus *conſil.*93.*n.*75. *lib.*1. Neuizanus *conſil.* 78. *num.*14. Gratianus *diſceptat. forenſ. cap.* 7. *num.* 4. *& cap.* 326. *num.* 13. Hermoſilla *in leg.*52. *gloſſ.*7.*num.*5. *tit.*5. *part.*5. *tom.*2. *fol.*352. & ſingularis eſt Rotædeciſ. Alexand.Ludouic.28.*per totam.*

Et ideò ſubhaſtat rem alterius, qui non poteſt habere fidem de pretio, nec etiam loco pretij conſtituere cenſum, & annuos redditus, quia hoc eſt habere fidem de pretio, Couar. *lib.*3.*variarum cap.*11.*num.*5. Alexand.Ludouiſ.*deciſ.*113. *num.*8. *& num.*9.

Pro quibus elegans adeſt Rotæ deciſ. Iacob.Ca- 6
uallerij 24. *& deciſ.*18.*qua numer.*3.4. *&* 5. ita ait, *tamen in caſu noſtro Ludouicus executor non potuit vendere abſque pecunia numerata, habita fide de pretio,quia facultas vendendi, licet cum libera, non tamen fuit ſibi data ſimpliciter, ſed ob certam cauſam limitatam, vt ſcilicet animalia venderentur,& de pecuniis inde redactis ſoluerentur illius debita.* Vnde cum habita fide de pretio, prædicta cauſa non impleretur, nec debita ſoluerentur; meritò dixerunt domini,Ludouicum non potuiſſe animalia vendere habita fide de pretio,Salicet.*in l.in ciuile, n.*4. *verſic. quæro modo quæ ſunt, & verſic. & idem dicit ipſe, Cod.de rei vendicat.* Cuman. *in d. §. ſed ſi emptor. num.* 4. & ibi Bartol. *num* 2. *&* 5. Iaſon *num.*7.Felin.*in cap.cum olim el* 1.*num.*5.*verſ. item niſi de offic.de legat.*& clauſula cum libera intelligitur pro executione contentorum in teſtamento, Ruin. *conſil.*84. *num.*12. *&* 13. *lib.*3. Fabianus de Monte *de empt. vendit. quæſt.*3. *num.*2. *in fin.* & ſic non videtur poſſe excuſari aliqua bona fide, quia cum tenetur præcisè adimplere voluntatem teſtatoris, non debebat habere fidem, ſed vendere præſenti pecunia, & debita teſtatoris extinguere, *&c.*

Hæc tamen concluſio vno, & ſingulari modo 7
aſſiduè contingente limitanda venit,vt procedat, quando iudex ſolus admittit ſua ſponte pretium conditionaliter oblatum per licitationem; ſecùs verò ſi admitat conſentientibus creditoribus, ad quorum inſtantiam, & pro quorum ſatisfactione, & ſolutione,bona debitoris communis ſubhaſtantur,nam tunc validè admittuntur conditiones,ſeu qualitates quibus licitator bona emit. Gratian. *diſceptat.*326.*n.*5.vbi pro hac opinione duas Rotæ deciſiones recenſet, Farinacius *deciſ.*3.*num.*1.*&* 2. *& deciſ.*105.*num.*3. Beltramin. *in addition.* ad Alexand. Ludouic. *deciſ.* 23. *num.*5. Giurba *deciſ.* 55. *num.*7.*&* 8. Hermoſilla vbi proximè *num.* 6. Manſuerius *in praxi tit.de ſubhaſtat.num.*36.Cauagnol. *ad decreta Montisferrati* 72. §.4. *num.* 2. Apoſtilla ad Intrigol. *ſingulari* 173.*num.*64.*declarat.*2.& per Farinac.*dec.*247.*num.*6.tenet Giurb. *deciſ.*53.*n.*7.
& 8.Caſtillo *deciſ.Siciliæ* 7.*num.*8. legitimè ea ra- 8
tione moti,quia diſpoſitio textus *in d.l.à Diuo Pio, §.ſed ſi emptor,D.de re iud.* Vetans debitoris bona non aliter ſubhaſtanda,quàm præſenti pecunia,& non habita fide de pretio, in vtilitatem, & fauorē credito

Digitized by Google

creditorũ introducta eſt, quibus pecunia ex bonis
debitori ſubhaſtatis redacta ſoluenda eſt, quia ob
hanc cauſam, & ad hunc finem, non ad alium ſub-
haſtatur, & venduntur. Ideo meritò è conuerſo
per creditorum conſenſum omninò, *d. l. diſpoſitio*
ceſſare debet; hic tamen conſenſus debet immedia-
tè procedere ab ipſis creditoribus, non etiam ab
eorum procuratoribus, qui ad id non habeant
ſpeciale mandatum, vt expreſsè declarauimus, &
probauimus infrà *n.*81.

9 Ex quibus illud notabile & frequens animad-
uertendum erit, quod licet regulariter licitator ad
bona debitoris ſubhaſtanda accedens non ſit ad-
mittendus, dum loco pretij bonorum offert in ſe
ſuſcipere debita debitoris, vt probat elegans, &
10 ſingularis Rotæ deciſio Ludouici 28. quæ in hunc
modum determinat, *quoniam in deciſ. in hac cauſa*
facta ſecunda menſis præteriti domini reſeruarunt
videre, an deliberatio, & venditio vineæ poſſit in ca-
ſu iſto dici facta præſente pecunia; ideo cum de hoc
particulariter dubitaſſem, domini negatiuè reſponde-
runt, admittendo enim verbum pecunia non eſſe in
hac deliberatione ſtrictè recipiendum pro ea, quæ ad
numerum datur, ſed pro ſatisfactione, iuxta l. 4. §.
ait prætor, & §. ſoluiſſe D. de re iud. l. prætor, §. ſi
ab eo, vbi gloſſ. in verb. ſolut. D. de iur. fiſci, tamen
nec in caſu iſto poteſt dici interueniſſe ſatisfactio,
cum acollatio cenſus, D. Certina, quæ pro ſatisfactio-
ne adducitur, nullibi legatur: Apocha enim conti-
net promiſſionem de acollando, quæ acollatio non eſt,
leg. ſi quis ſtipulatus ſit Stichum, §. fin. D. de ver-
bor. obligat. cum aliis, per Tiraquell. de retract. con-
uention. in fin. num. 4. & ſequenti, & promiſſionem
de acollando in genere, quæ propter incertitudinem ex
tunc non poteſt dici acollatio. l. duo ſunt Titij, D. de
teſtamentar. tut. & propterea D. Io. Baptiſta em-
ptor inſtitit pro declaratione cenſuum acollandorum,
quia propter ea D. Michaël Bone. non propterea li-
beratus erat à moleſtiis ſibi illatis, & poterant oriri
multa controuerſiæ ſuper huiuſmodi acollatione, de
quibus per informantes, & res in longius protrahere-
tur, contra l. à Diuo Pio, §. ſi emptor, D. de re iud.
viſum fuit dominis, non fuiſſe venditionem factam, &
inerare nullitatem in ſuperiori deciſ. in genere firma-
ta, nec attendendum depoſitum poſt multos dies fa-
ctum, vt fuit dictum in Tiburtina Caſtri Sambec. Lu-
næ 27. Ianuarij 1579.

11 Et per hanc deciſionem hoc idem probant Gra-
tianus *diſceptat. forenſ. tom. 2. cap. 326. ex n. 14. 15.*
& 16. Hermoſilla *in l. 52. gloſſ. 7. n. 9. tit. 5. part. 5. tit.*
2. id ipſum tenet Marius Giurba *in d. deciſ. 53. n. 3.*
ex Prouinz. ad Bertachinum decretum, & Intri-
gol. *ſingulari* 173.

12 Tamen huius deciſionis doctrina intelligenda
erit in caſu de quo loquitur, quando ſcilicet de
acollando, & recognoſcendo cenſus, & debita
debitoris ſimpliciter admittitur per iudicem, ſeu
executorem, prout expreſsè loquuntur etiam DD.
maximè Gratianus; atque ſic intra terminos regu-
læ prohibitiuæ procedere clarè patet; attamen in-
terueniente conſenſu creditorum, quorum prin-
cipaliter intereſt, tunc proculdubio cõditio obla-
tionis rectè procedit, tum ex communi DD. ſupe-
rius relata pro limitatione regulæ prohibitiuæ *ex*
n. 7. verſic. hac tamen concluſio vno modo, &c.

13 Tum etiam quia promiſſio de acollando, & re-
cipiendo in ſe cenſus, & de extinguendo eos facta
per tertium debitorem, tunc liberat debitorem
ipſum ab obligatione, ſi in eo interuenit conſenſus
creditoris, quo etenim caſu nouatur prior obliga-
tio, quæ de vno in alterum transfunditur Rotæ
deciſ. 16. n. 5. & deciſ. 238 *n.* 2. inter collectas per
Cencium *poſt tract. de cenſib. tom.* 2. quarum vlte-
rius mentionem faciemus.

Sed quando ex hac acollatione, & recognitio- 14.
ne cenſus creditorũ promiſſa in ſubhaſtatione bo-
norum concurſus facta per licitatorem, eorum ac-
cedente conſenſu, liberet debitorem, diſcutiamus, 15
& dicendum erit: tunc oriri liberationem, & ex-
tingui obligationem, quando per ſententiam gra-
duationis cõſignata fuit creditori ſolutio ſui cre-
diti principalis ſortis, necnon reddituum decurſo-
rum, in hoc pretio ſic conditionato, & cum effectu
fiat, & ſubſequatur recognitio per emptorem; tũc
proculdubio ſubſequitur liberatio debitoris, &
extinctio obligationis præcedentis, & per conſe- 16
quens pignorum, & fideiuſſorum in ea contento-
rum, ita vt deinceps periculum nominis adiudica-
ti per iudicem, ad creditorem pertineat duntaxat.
Hanc concluſionem in terminis concurſus proba-
uimus abundè *ſuprà à 1. p. cap.* 18. à principio vbi
longius de hac obligationis extinctione egimus,
quam per te ad ſaturitatem videre potes.

Deinde hoc idem probatur *in d. deciſ.* 28. Alex. 17
Ludouici dicente, non ſufficere ad extinctionem
obligationis, & liberationem debitoris. promiſ-
ſo emptoris in ſubhaſtatione de acollando, & re-
cognoſcendo cenſus creditorum, quouſque cum
effectu accollatio, & recognitio fiat, vt quando
non fiat ſatisfactio creditorum (quæ ex natura rei
geſtæ deſideratur, & principaliter attenditur) non
contingit liberatio, ſed adhuc durat prior obli-
gatio contra debitorem, quem interim à credito-
ribus moleſtari poſſe determinat.

Sic enim prædictam deciſ. intelligit Gratian. *d.* 18
cap. 326. *ex n.* 14. In hæc. *Adde tamen hîc, quæ ſu-*
prædicta ſunt, quod in huiuſmodi liberationibus, &
ſubhaſtationibus quamuis venditio debeat fieri, præ-
ſente pecunia; tamen iſtud verbum pecunia non erit
ita ſtrictè accipiendum pro ea, quæ ad numerum da-
tur, ſed pro ſatisfactione, iuxta leg. 4. §. ait prætor,
& §. condemnatum in fin. verſic. ſoluiſſe D. de re iud.
l. ſi procurator, aliàs incipit leg. ſi curator 5. §. ſi ab
eo, vbi gloſſ. in verb. ſolut. de iur. fiſc. & in materia
ſubhaſtationis ita fuit deciſum per Rotam coram
Rom. Pontif. D. Ludouiſ. Rom. Vineæ 19. Maij 1601.
dummodo tamen ſatisfactio interueniat, non autem
promiſſio de acollando cenſu, aut quid ſimile, cum iſta
non ſit acollatio, l. ſi quis ſtipulatus ſit Stichum, §. fin.
D. de verb. deobligat. Bald. in l. ſi pupillus, 21. in fin.
princ. & ibi Caſtrenſ. num. 2. D. ad l. falcid. idem
Bartol. in l. iuriſgentium, in fin. princip. D. de pact.
Bald. & Angel. in l. 1. Cod. de pact. pignor. Are-
tin. conſil. 29. in primo dubio. Tiraquell. de re-
tract. conuention. in fin. num. 22. maximè ſi eſſet pro-
miſſio de acollande in genere cenſus, & debita, quæ
propter incertitudinem, non poteſt dici acollatio, l.
ſed etſi quid, §. interdum, de vſufruct. l. duo ſunt
Titij 30. D. de teſtam. tutel. l. ſi fuerit de reb. dub.
l. in tempus, §. 1. de hæred. inſtituend. cum etiam
poſſint oriri multa controuerſiæ ſuper huiuſmodi acol-
latione, ita vt venditor propterea non ſit liberatus à
moleſtiis, & ſic longius res protraheretur contra, l. à
Diuo Pio, §. ſed ſi emptor. de re iud. vbi in ſpecie de
ſimilibus promiſſionibus de acollando in ſubhaſtatio-
nibus reſoluit Rota coram Roman. Pontifice, D. Lu-
douiſio Roman. Vineæ. 18. Maij 1061. &c.

Et per eundem Gratian. *& d. Rota deciſionem,* 19
idem

idem affirmat Hermoſilla, *in d. l. 52. gloſſ. 7. num. 9.*
dum dicit, *quod loco pretij in ſubhaſtatione ad in-*
ſtantiam creditorum ſufficit ſatisfactio creditorum,
& non eſſe ſatisfactionem promiſſio ad acollan-
do, aut redimendo cenſus facta per licitationem.
ſi cum effectu non fiat, & ſubſequatur; ex quibus
ſequitur vt poſtquam recognitionis ſeu accolla-
tionis effectus ſequatur, prior obligatio extingui-
tur, & per ſecundam factam per emptorem, quæ
loco ſolutionis habetur, prioris ſequatur nouatio,
ſeu extinctio, & debitoris principalis liberatio.

20 Pro qua inſuper reſolutione, mirabilis eſt Ro-
tæ deciſio 386. num. 1. & n. fin. in fin. ibi: *Et mediau-*
te iſta vltima acollatione, fuit ſatisfactum creditori-
bus, & ſic ſaltim fuit facta per eos approbatio, &c.
& eadem Rotæ *deciſ. 560. ſub n. 1. verſ. non obſtat*
quod adhuc, inter recollectas, per Cencium *poſt tr.*
de cenſib. in illis verbis. *Et acollatis per Bonattam*
emptorem cum quictantia in eodem inſtrumento, quæ
habet vim ſolutionis, &c.

21 Huc etiam tendunt duæ illæ Rotæ deciſiones
recollectæ per Cencium *poſt tractat. de cenſib. alte-*
ra 26. dum *n. 2.* ita ait, *& pro reſiduo acollauit ſi-*
bi cenſum ſupradictum, in quo erat obligatus An-
drea, qui per huiuſmodi acollationem factam ſine
conſenſu, & interuentu creditoris, non fuit liberatus,
quin poſſit moleſtari, prout poterat ante acollatio-
nem, gloſſ. magna. in l. legaus, D. de liberat. legat. in
fin. Bart. in l. ſingularia, num. 19. Iaſon num. 54. D.
ſit cert. petat. &c. & in d. deciſ. 238. quæ n. 2. ita ait,
quibus non obſtantibus, in dicta acollatione promi-
ſiſſe, D. de Biſcia, iſtum cenſum ad beneplacitum
Flaminij extinguere, & per conſequens videri per
dictam acollationem, D. Flaminium fuiſſe libera-
tum; quia reſpondetur iſtam acollationem reſpicere
p... tum inter D. Flaminium, & dominos de Biſcia:
non autem producere liberationem Domini Flami-
nij ab obligatione, qua Domina Clarita, & Domino
Angelo ipſius viro, ratione iſtius cenſus tenebatur,
cum iſta acollatio cenſus non fuerit per Dominum
Angelum acceptata, vnde ex illa non potuit liberari
Dominus Flaminius à ſua obligatione adnotaca, in
l. pupillo, §. fin. D. de ſolution. & per Decium con-
ſil. 107. &c.

22 Ex quibus manifeſtè colligitur, quod quando
acollatio cenſus oblata, & promiſſa, ſubſequitur
cum effectu, interueniente conſenſu, ſeu accepta-
tione, aut tacita approbatione creditoris, & do-
mini cenſus, realem, & efficacem conſequitur li-
berationem prior debitor cenſus, quia per acolla-
tionem debitor conſequitur liberationem, ſiqui-
23 dem acollatio ſolutio eſt, Angel. *in l. item ſi filius,*
D. ad Macedon. Bart. *in l. 3. § fin. n. 15.* & *ibi* Ca-
ſtrenſ. *n. 6, D. de duob. reis.* Maſtrillus *deciſ. 37. n. 7.*
Oliuerius Beltramin. *in annotat.* ad Alexand. Lu-
douiſ. *deciſ. 389. litter. L.* & per Rotam *& dec. 547.*
n. 2. inter recollectas per Cencium *poſt tractatum*
de cenſib. & per eandem deciſionem, idem dicit
ipſe Cencius *in quaeſt. 73. n. 16. poſt princip.* & pro-
barunt etiam Rotæ *deciſ. 386. num. 1. & num. fin.* &
ibi Oliuerius Beltramin. probat etiam Rota *deciſ.*
56. ſub n. 1. inter recollectas per Cencium *poſt tra-*
ctatum de cenſibus. Tiraquell. *de retract. §. 1. gloſſ.*
14. n. 114. & n. 125. ſequitur Marius Giurba *deciſ.*
53. num. 10. ad fin.

Quorum Doctorum, & deciſionum doctrina
non ſimpliciter admittenda eſt, ſed iuxta hactenus
24 ſcripta, vt ſcilicet non ſola promiſſio de acollan-
do, ſed acollatione effectui ſubſequuta, & acced[ē]-
te conſenſu, ſeu approbatione creditoris extin-
guat priorem obligationem, & liberet debitorem.

Et ad hos terminos reducendus erit Cencius de 25
cenſibus, quaeſt. 73. n. 16. dum ſimpliciter ſic ait, *Am-*
pliatur ſexto, vt cenſum ſoluere teneatur etiam is,
qui illum in ſe acollauit, & promiſit ſoluere, licet
ipſe non impoſuerit. Craueta conſil. 217. n. 7. & 8.
Surdus deciſ. 32. ad fin. Felician. de cenſib. tom. 1.
lib. 3. cap. 6. num. 6. & tom. 2. lib. 3. cap. 6. num. 3.
verſ. circa verò. Auendan. de cenſib. Hiſpan. cap. 99.
num. 10. verſ. erit tamen, & fuit declaratum in Rota
coram R. P. Domino Mart. Andrea 10. Maij 1615.
in vna Senogalienſi prædij, quæ eſt poſt tractatum de-
ciſ. 191. per totam, is enim, qui cenſum in ſe acol- 26
lauit, & aſſumpſit, dicitur principalis debitor
cenſus, perinde ac ſi primordium obligationis à
ſe inchoaſſet, non autem in primo ſtipulatore, vt
dictum fuit in Rota coram R. P. D. Merlino, in
Maceratenſi, ſeu Camerinenſi ceſſionis, 17. Martij
1632. quæ eſt poſt tractatum *deciſ. 547. num. 1.* acol-
lando enim in ſe cenſum, æquè eſt ac ſi ipſe ab ini-
tio cenſum impoſuiſſet, & illius pretium recepiſ-
ſet, quod voluit Rota *ibid. n. 22.* dum dicit, *quod*
acollatio habet vim ſolutionis.

Quæ doctrina pariter accipienda erit, quādo in 27
ipſa acollatione antea, vel poſt interuenit credi-
toris conſenſus, ſeu approbatio expreſſa, vel taci-
ta, iuxta ea quæ ipſe Cenſius *dixerat in q. 66. ſub* 28
n. 36. 53. & 65. vbi latè diſcutit, & reſoluit, quod
quando quis emit à debitore cenſus rem hypothe-
catam, & loco pretij offert in ſe aſſumere, & acol-
late cenſum ſuper ea impoſitum: ſi poſtmodum cre-
ditor pacti, & acollationis virtute cenſus recipit
ab emptore annuos redditus, videtur, pactum
acollationis approbare, & ratificare.

Quo caſu procedit pariter, quod ipſe Cencius 29
d. q. 73. ſub d. n. 16. verſic. hic autem obiter, &c.
Dum inquit, quod is qui in ſe cenſum acollauit,
& illum ſoluere promiſit, tenetur ſoluere iuxta
formam, & naturam cenſus, quem acollauit, &
eodem modo quo tenebatur ille, qui dictum cen-
ſum impoſuit, & vendidit, ex reſolutione Rotæ
coram Pennia, in vna Rauenenſi, cenſus 27. *Ia-*
nuar. 1610. quæ eſt poſt ipſius tractatū *deciſ. 337. n. 2.*

Non minus peritè loquutus fuit in puncto Auē- 30
danus *de cenſib. c. 99. ſub num. 20. verſic. erit tamen.*
In hæc. *Erit tamen recognitio expreſſa quoad effe-*
ctum obligandi quemquam in futurum, non ſolum ea,
quæ fit recognoſcendo, ſed quæ facta virtualiter cen-
ſetur, quando emptor rei cenſualis nominatim in
partem pretij ſe onerauit eius cenſus ſolutione, quia
cum in eo caſu principaliter agatur de ſuſcipiendo
in ſe futuram obligationem, verè recognouiſſe cenſam
dicendum eſt, vt notanter poſt Aymon Cranet. conſ.
212. num. 7. & 8. reſoluit Felician. d. lib. 3. cap. 6.
num. 6. benè Petr. Surd. deciſ. 32. propè fin. & poſt
Petrum Surdum Roman. Afflict. Guillelm. de Caſ-
ſam aduertit Felician. in 2. part. lib. 3. d. cap. 6. verſ.
circa verò, ſed illud eſt intelligendum quando emptor
emit non ſolum cum onere cenſus, ſed nominatim
cenſum, quo res ipſa oneratur, ſoluere in partem
pretij promiſit, quia ſi ſolum emit rem ſciens cenſui
ſubiectam, vt quia venditor id expreſſit, ex ſola
ſcientia non induceretur recognitio, licèt tanquam
poſſeſſor ad recognoſcendum, & ſoluendum com-
pelli poſſet, imò ad recognoſcendum teneretur; &c.
Vide etiam Felician. loco citato, videndus à *prin-*
cip. & 1. tom. lib. 3. cap. 6. à princip. maximè *num. 5.*
vide melius ipſum Auendan. *num. 4.* vbi quod per
recogni

Digitized by Google

recognitionem non ſolum ad futuras penſiones,
verum ad præteritas obligatus intelligitur reco-
gnoſcens.

31 Ex quo enim creditor (ad cuius inſtantiam bo-
na debitoris ſubhaſtantur, vt ex pretio ſolui poſ-
ſit) conſenſit huiuſmodi qualitati, & conditioni
pretij oblati per licitatorem in ſubhaſtatione, (ſi-
ne cuius permiſſu, bona ſic non ſubhaſtarentur,
nec potuiſſent, prout à principio huius cap. dixi-
mus) ſequitur, vt hoc genere ſolutionis contenta-
ri debeat, & tenetur creditor, cum ad eius ſatiſ-
32 factionem facta fuerit pretij oblatio, & ſubhaſta-
tio, quia ſolutionis verbo omnis, & quælibet cre-
ditoris ſatisfactio continetur, quantumuis deficiat
numeratio, text. optimus *in l. ſi rem, §. omnis D. de
pignorat. action.* ibi. *Satisfactum enim accipimus,
quemadmodum voluit creditor, licet non ſit ſolutum,*
&c. text. etiam *in l. ex empto. D. de action. empti.*
ibi. *Quæ res ſi quidem dominus fuit venditor, facit &
emptorem dominum, ſi non fuit; tamen euictionis no-
mine venditorem obligat, ſi modo pretium eſt numera-
tum, aut eo nomine ſatisfactum, l. generaliter. C. de
fideiuſſorib.* ibi. *nullo modo*, &c. *Liberationem me-
reri, niſi ſatisfiat creditori, ſed manere ius integrum,
donec in ſolidum ei pecunia perſoluantur, vel alio
modo ei ſatisfiat*, &c. *l. ſolutionis verbum D. de ſo-
lut. l. ſolutionis verbum* 276. *D. verbor. ſignificat.
l. liberationis verbum D. eodem, l. 4. §. ait Prætor,
& §. ſoluiſſe D. de re iud. l. ſolutum, §. ſolutum D.*
33 *de pignorat. action.* & quia ſatisfacere, & ſoluere
quoad effectum liberationis, atque obligationis
extinguendæ à pari procedunt, *l. ſatisfactio D. de
ſolution. leg. quod ſi nolit. §. illud D. de edilit. edict.
l. ſolut. D. de verbor. obligat.* latiſſimè Pirrus Mau-
rus Aretin. *in tract. de ſolution. cap. 1. per totum, &
in c. 2. §. 2.* qui multas doctrinas congerit in propo-
ſito, quia ſibi imputare debet creditor, qui ſatiſ-
factionem admiſit vice ſolutionis, verba ſunt text.
*in leg. item liberator, §. qui paratus, D. quib. mod.
pignor. vel hypotheca ſoluitur.*

34 His adde, alia & ſingularis Doctorum commu-
nis opinio, quod ſi ego tibi vendo fundum, & tibi
mando, vt ex pretio quod mihi debes, ſoluas cen-
tum Petro creditori meo, licet tu non ſoluas, ſed
ei promittas, eique ad ſoluēdum te obliges, ſtatim
ſum liberatus ab obligatione Petri, cum creditor
iſte meus ſequutus fuiſſet fidem mei debitoris, &
eo ſolutionis genere fuit contentus, quia promiſ-
ſio, & ſolutio à pari procedunt; & ſolutionis ver-
bo omnis ſatisfactio continetur, & in mei fauo-
35 rem nouatio prioris obligationis inducitur, adeò
vt ſi emptor, & debitor meus poſt obligationem,
& promiſſionem admiſſam à meo creditore deco-
xerit & non ſoluendo fiat, aduerſus me creditor
meus regreſſum non habet, vt per *l. fin. Cod. ad l.
falcid. & per l. ſingularia D. ſi cert. pet.* Probarunt
Paul. de Caſtro *in leg. qui vſumfructum in fin. D. de
verbor. obligat.* Decius *conſil. 107. in cauſa, & con-
ſil. 421. in fin. & in d. l. ſingularia n. 16.* Ioan. Andr.
ad ſpeculatorem in tit. depoſito Paul. de Caſtro
in leg. cum Cornelius D. de ſolut. Angel. Alexand.
in d. l. qui vſumfructum, poſt Marian. Socinum ſin-
gulari 58. ſi dedi mandatum, latius idem Socinus
in conſil. 267. præſens p. 2. Alexand. *in conſil. 10. vol.
2.* & latiſſimè poſt alios plures DD. tenet Iaſon *in
d. l. ſingularia ex num. 24. & ſequentib. D. ſi certum
petatur*, optimè Beneuent. Strach. *in tract. de mer-
catura tit. mandati n. 3. fol. mihi* 168.

36 Qui omnes idem probant, quoties mercatori,
aut campſori debitori meo mandaui, vt ſoluat
meo creditori, & ille non ſoluit, ſed annotauit in
ſuo libro illam partitā in fauorem creditoris mei,
hoc ſciente quod ego liber remaneo, atque mea
obligatio extinguitur hoc ſolutionis modo, quia 37
volente, & conſentiente creditore idē eſt ſoluere,
quod promittere ſoluere *ex l. fin. Cod. ad l. falcid.
l. fin. de dotis promiſſ.* per quæ vltra relatos in ter-
minis etiam tenent Decius *in l. vt liberis n. 5. C. de
collat.* Alexand. *in l. fuit quæſtionis nota. vlt. D. de
acquir. hæredit.* Parīſ. *conſil. 33. n. 23. volum. 4.* Tira-
quell. *de retract. conuent. ad fin. titul. n. 30.* Surdus
deciſ. 187. *n.* 8. Rota Ianuenſ. mercaturæ *deciſ. 4.
n. 9. & ſequentib.* Pirrus Maurus Aretin. *de ſolut.
cap. 2. §. 1. per totum* Facit *l. inter cauſas, §. 1. D. man-
dati.* Vide omnino Surdum per totam *deciſ.* 187.
Alexandrum Ludouiſ. *deciſ. 217. num.* 5.

Qui quidem Surdus *ex num. 3. cum ſequentibus*, 38
controuertit, & reſoluit, quod debitor meus, cui
mandaui, vt ſolueret meo creditori, & ipſi illi
conſentienti promiſerit ſoluere, quod non libe-
ratur à me, licet ego à meo creditore liber rema-
neam, huic imputandum eſt, qui loco ſolutionis
acceptauit promiſſionem, itaque in eius præiudi-
cium, & in mei fauorem eius creditum extingui-
tur, pro quo plurima adducit in comprobationem,
ex num. 8. omnino videndus.

Et quod quando is, in quem fit debiti delega- 39
tio, ſe facit debitorem pecuniȩ delegatȩ poſt acce-
ptationem litterarum cōſentiente creditore, ſolu-
tionis vim habeat, reſpectu principalis debitoris
delegantis, cum paria ſint ſoluere, & ſoluere pro-
mittere creditori litteras præſentanti, innumera-
biles penè DD. refert, & latè proſequitur Antoni-
nus Amat. *variar. reſolut. 47. ex n. 25. cum multis
ſequentibus.* Menoch. *lib. 3. præſumpt. 134. ex n. 50.
cum ſeqq.* Mantica *de contractib. lib. 17. tit. 7. & 8.*
Surdus iterum *deciſ. 23.* Ceuall. etiam contra *com-
mun. quæſt. 734. n. 15. 16. & 17.* optimè Gratian. *di-
ſceptat. 64. ex n. 14. & ſeqq. tom. 1.*

Cum enim in hoc genere pretij fit adiudicatio, 40
& conſignatio per vim ſolutionis creditoribus,
per ſententiam graduationis, & adiudicationis in
eo prius conſequentibus: clarè reſultat extinctio
obligationis, atque nouus contractus, priorem
nouans; plurimas ad id, & mirabiles doctrinas
congeſſimus *ſuprà 1. part. cap. 18. à principio, & ferè
per totum.*

Quod, & prouenit ex natura rei geſtæ, quoniam 41
cum à principio in iudicio agatur de ſoluēdis cre-
ditoribus, & ad hunc dumtaxat finem vendātur, &
ſubhaſtētur bona debitoris, vt ex pretio ſatisfiāt,
ſi ſubſequatur cōſignatio, & adiudicatio credito-
rum in ipſo pretio ab eis approbato, vera reſultat
in ſolutum datio, & ſatisfactio, ex qua tollitur
obligatio priori nouata, mirabiles doctrinæ vidē-
dæ erunt in propoſito *ſuprà 1. p. c. 10. ex num. 3.
cum ſeqq.* & quia omnis actus à fine iudicatur, *l. ve-
rum D. de furt. l. ſi is qui in aliena, verſicul. nemo
enim D. de acquir. rer. domin. l. rem non nouam C. de
iudic.* & ad finem principalis intentio dirigatur
*l. 1. D. ſoluto matrimon. l. eam quam. Cod. de fidei-
commiſſ. l. verb. D. de vulgari, & pupillari ſubſtitut.*

Quod maximè procedit in iudicio concurſus, 42
cum ad ſatisfactionem, & ſolutionem creditorum
deſtinetur dumtaxat, & ad hunc finem, & effectum
illud format debitor, & dimittit omnia bona ſua,
vt diſtrahātur, & de pretio ſoluātur credita, & cre-
ditores dimittātur, vt ſæpè dixim⁹ in hoc tractatu.

Deinde

Deinde quia quando tertius licitator in ſubha-
ſtatione loco pretij conſenſu creditorum aſſum-
pſit in ſe recognitionem cenſuum, in quam conſi-
gnantur credita, minimè creditoribus impugnan-
tibus, detegitur voluntas, & animus eorumdem
creditorum, potius ſe velle ficti creditores empto-
ris, quàm debitoris ſui principalis, vt paulo ante
probauimus, & in terminis poſt Rotæ deciſ. Cen-
cium *de cenſibus, quæſt.* 107. *num.* 19. & 20. diximus
ſuprà 1. *p. d. c.* 18. *n.* 5. *verſic. quando enim aſſignamen-
ta,* Quod rectè comprobant *deciſiones Rotæ* 26. *n.* 2.
& 238. *n.* 2. ſuperius citatæ, cum hoc caſu de con-
ſenſu ſeu acceptione creditorum fiat obligationis
translatio vna perſona in aliam, prima ob noua-
tionem, & ſuæ obligationis extinctionem ſubla-
ta, provt ſtatim ex aliis probauimus.
45 Hinc ne decipiaris, nec iuris terminos confun-
das, attendere debes diſcrimen inter nomen debi-
toris ceſſum, ſeu delegatum ſimpliciter creditori,
& nomen debitoris ceſſum, & delegatum creditori
46 per viam dationis in ſolutum. Vt primo caſu non
ſtatim inducatur nouatio, nec extinctio prioris
obligationis, niſi demum fiat per creditorem exa-
47 ctio, atque quouſque per debitorem ceſſum, ſeu
delegatum creditori ſoluatur, prior debitor non
liberatur, iuxta *l.* 15. *tit.* 4. *p.* 5. & *l. fin. Cod. de noua-
tion.* nouam diſpoſitionem quam latè exornant Ce-
uall. *commun. contra commun. tom.* 3. *quæſt.* 754. *per
totam, & quæſt.* 95. Parladorius *rerum quotidian. c.
fin.* 1. *part.* §. 12. *n.* 48. & *in ſeſquicentur. different.* 2.
§. 2. *fol.* 198. Aton. Pichard. *in* §. *præter ea ex n.* 42.
inſtitut. quib. mod. toll. oblig. quia interuentu nouæ
perſonæ hodie non fit nouatio, niſi expreſsè dica-
tur. 1. *cap.* 11. *ex n.* 52.
48 Vel niſi debitor delegatus ſolutionis loco pro-
mittat, ſoluere creditori conſentienti, & admit-
tenti promiſſionem hanc, quoniam iam ſatisfactus
dicitur, & ſic reſpectu delegantis obligatio tolli-
tur, & extinguitur, ad latè tradita *ſuprà ex n.* 34.
cum ſequentibus, verſic. his adde alia, & ſingularis,
&c. Quia cum ſolutionis verbo omnis ſatisfactiò
contineatur, ad latiſſimè pluries tradita, in diſcur-
49 ſu huius cap. ſequitur hoc ſolutionis genus com-
prehendi in diſpoſitione *d. l.* 15. *part.* qui tunc pri-
mam obligationem extingui ſuppouit, quando de-
bitor delegatus ſoluit creditori, cui fuit facta de-
legatio; nec illius text. diſpoſitio aliquid innoua-
uit, nec immutauit circa modos ciuiles, & à iure
approbatos, ex quibus induci ſolet ſolutio, & ideo
cum creditor, cui debiti ſit delegatio, contente-
tur noua obligatione debitoris delegati; debet
50 prior obligatio delegantis extingui, cum hoc ca-
ſu, & ad hunc effectum ſolutio, & promiſſio de
ſoluendo de voluntate creditoris idem ſit, provt
tot patres probarunt *ſuprà ex d. n.* 34. *verſic. his ad-
de alia, & ſingularis,* &c.
51 Ex quibus ſequitur, quod ex hoc ſolutionis ge-
nere, non tam oritur nouatio, quàm verè extinctio
prioris obligationis, cum ſolutione omnis tolla-
tur obligatio, vt in terminis ex doctrina Bald.
conſ. 348. dixit Rota Genuenſ. *de mercatura deciſ.*
2. *n.* 13. & poſt alios Caſtillo *tom.* 5. *cap.* 77. *colum.* 5.
poſt medium *fol.* 115. & iterum *colum.* 17. *verſic. ter-
tius deinde caſus ſit.* Cum Surdo, Rota Genuenſ,
Gratiano, Maſtrillo, & pluribus aliis expreſsè
hanc ſcipſit doctrinam.
52 At quando nomẽ debitoris creditor ceditur, aut
delegatur per viam dationis in ſolutum, tunc om-
nes indiſtinctè fatẽtur, induci ſtatim prioris obli-
gationis nouationem, moxque liberari debitorem
ſic delegantem, aut cedentem nomẽ creditori ſuo,
illud acceptanti, in quem deinceps tranſit pericu-
lum nominis dati in ſolutum, *ita per l. pro debito.
Cod. de bon. author. iud. poſſid.* & Salicetum *in leg.
quamuis,* §. *interdum D. de Vellejan.* Menoch. *lib.* 3.
præſumpt. 134. *n.* 38. Aldobrandin. *in addit. ad De-
cium in l. ſingularia n.* 27. & per alios ita dicit Ce-
uall. *d. quæſt.* 754. *n.* 15. & *ſeqq.* & innumerabiles
alios nos *ſuprà* 1. *p. cap.* 18. *ex num.* 1. *cum ſeqq.* quia
per nomen datum in ſolutum vera oritur ſolutio, 53
inducens per conſequens liberationem debitoris,
ſic cedentis, vel delegantis.
Pro qua doctrina, elegans, & conſtans Petri 54
Surdi ſtat *conſil.* 145. *lib.* 1. *qui num.* 19. poſt alios
affirmat, quod acceptans mercatorem loco debito-
ris liberat debitorem, quia acceptãdo numulariũ,
videtur ſibi ſatisfactum eſſe, & *n.* 21. quod pericu- 55
lum nominis debitoris dati in ſolutum ſpectat ad
creditorem qui acceptauit, poſt Caſtrenſ Imol. So-
cin. Gozadin. Barbat. & Decium, quos ad id alle-
Cagnolus *in l. ſingularia n.* 178 *D. ſi cert. petat.* vbi
ait. *Quod ſi pro centum, quæ debeo, dederim in ſolu-
tum nomen debitoris, ſtatim ſum liberatus, licet de-
bitor decoxerit, quia apparet creditorem habere ani-
mum nouandi, eo quod acceptauit in ſolutum vnum
debitorem loco alterius,* & *num.* 22. ſcribit idem
Surdus, quod datio in ſolutum facta de nomine
debitoris; liberat dantem totaliter.
Et tandem Surdus ipſe *in d. conſil.* 145. pro de- 56
claratione rectè, & viriliter diſtinguit, quod ſim-
plex ceſſio nominis non liberat debitorem ceden-
tem; ſecus autem quando ceditur per viam datio-
nis in ſolutum. Nam quando nomina dantur in
ſolutum pro debito aliquo, perinde eſt, ac ſi res
ipſa debita ſolueretur, & tunc periculum contin-
gens poſt ceſſionem ſpectat ad creditorem, qui
nomina ſic in ſolutum data acceptauit, *ex l. pu-
pillus,* §. *ſoror D. de ſolutionibus.*
Et ita etiam declarat Decius *in conſil.* 99. *n.* 4. vbi 57
dicit, *quod ſimplex ceſſio non liberat debitorem ce-
dentem, at ſi nomina ſint data in ſolutum, debitor
ſtatim liberatur, quidquid inde ſequatur de nomini-
bus.* Eodem etiam modo diſtinguit, & declarat
Decius *in conſil.* 105. *n.* 35. dicens poſt DD. *aliud
eſſe cedere nomen debitoris, dare in ſolutum: aliud
vero quando ſimpliciter ſolutionis gratia, & conſi-
gnationis demonſtratiuè.* Vnde creditor poſſit exi-
gere, vt primo caſu cedens liberetur ſtatim; ſe-
cundo vero non, ſed expectatur exactio.
Eandem diſtinctionem ſequuntur Anton. Fab. 58
coniecturarum lib. 12. *cap.* 7. *per totum.* Surd. etiam
in conſil. 22. *n.* 23. *lib.* 1. copioſè etiam hanc diſtin-
ctionem, & diſcrimen inter vtramque ceſſionem,
ſimplicem ſcilicet, & per viam dationis in ſolu-
tum, tenet Caſtillo *controuerſiar. tom.* 4. *cap.* 59. *ex
n.* 30. & *tom.* 5. *cap.* 77. *per totum,* & quamplurimi
alij præter hic relatos, quos congeſſimus *ſuprà* 1.
p. d. c. 18. *ex num.* 1. alios plures *ſuprà cap.* 10. *ex n.* 1.
*cum ſequentibus, verſic. aut enim in conſignatione
hac,* &c.
At cum executio debitoris, & iudicium cõcur- 59
ſus nihil aliud recipiat, nec ad alium finem deſti-
netur, præter quam ad ſoluendum creditoribus, &
ad hunc finem omnia cuncta ordinentur, provt ſu-
prà annotauimus. Sequitur, quod conſignatio, &
adiudicatio nominum debitoris, facta per iudicem
in ſentẽtia graduationis creditoribus, præciſè ſit
intelligenda pro datione in ſolutum, & per cõſe-
quens

quens extinctio obligationis, provt probant tot
doctrinæ è principio huius cap. adductæ, & remiſ-
ſiuè plurimi DD. in terminis loquentes.
60 Quapropter hæc adiudicatio, per iudicem facta,
dicitur datio in ſolutum neceſſaria, non volunta-
ria, latè proſequitur Matienzo *in l. 6. tit. 1. lib. 5. re-
copilat. gloſſ. 1. à num. 4. & gloſſ.* 2. Hermoſilla *in*
61 *l. 52. gloſſ. 7. ex num. 13. tit. 5. p. 5. tom. 1. fol.* 232. Vt ex
iis poteſt aliam deducere differentiam, inter ceſſio-
nem nominis factam per debitorem creditori, &
inter adiudicationem nominis factam per iudicem
creditori, vt in prima poteſt cadere dubitatio, an
fuerit in ſolutum vel ſimplex, iuxta diſtictionem
præmiſſam, & hactenus comprobatam, in ſecunda
autem, ſemper ex natura rei geſtæ, & iuxta ſubie-
ctam materiam inducatur datio in ſolutum, niſi
aliud expreſsè dictum ſit per iudicem, & hanc
ſingularem theoricam annotabis, quam alibi ſic
Eplicitam non perleges, eam tamen ex hoc diſcur-
ſu, & Doctorum mente facile percipies.
62 Sed an creditorum expreſſa debeat adeſſe appro-
batio, conſenſus, aut acceptatio huius generis pre-
tij conditionalis oblati per emptorem in ſubha-
63 ſtatione vel ſufficiat tacitus, videamus. In quo vi-
detur dicendum, expreſſum requiri, per textum *in
l. à D. Pio, §. ſi pignora D. de re iudicata*, quem tex-
tum ad hoc ipſum allegatum vidi, vt ſi creditor
non contentetur expreſsè de pignore ſibi addito
in ſolutum, manet adhuc obligatio creditoris, &
hypotheca in eodem pignore, vt prius.
64 Sed nihilominus firmiter tenendum, conſenſum,
& approbationem creditorum in hoc caſu taci-
tam ſufficere, vtputa, ſi oblatio conditionalis facta
per licitatorē iudicis authoritate fuerit creditori-
bus, (quorum principaliter intereſt, & de quorum
commodo, vtilitate, & intereſſe tractatur in ſub-
haſtatione bonorum debitoris, fuerit intimata, &
nihil contra eam dixerint, nec reclament. Vel poſt
modum facta addictione rei ſubaſtatæ emptori, &
in pretio conditianato, ſeu ſubrogato in recogni-
tionem cenſuum, aut debitorum conſignentur cre-
dita, vt illa exigant, iuxta conditiones, vel ſi reco-
gnoſcantur ab emptore, & nihil proteſtentur, im-
pugnent, aut contradicant, ſeu etiam quando ipſi
conſcij qualitatum, & conditionum pretij poſtu-
lauerint, atque inſtauerint pro effectu, & execu-
tione, vel de facto inter ipſos, & emptorē perfece-
rint conſignationem, vel deinceps ab emptore, vel
partem ſui crediti exegerint, vel penſiones annua-
tim, & redditus intuitu acollationis, ſe recogni-
tionis promiſſæ, & oblatæ in ſubhaſtatione, quia
tunc in his caſibus, vel aliis ſimilibus actibus per
creditores geſtis, ex quibus prȩcisè inducatur taci-
tus conſenſus, ſeu approbatio oblationis qualifi-
catæ, & conditionalis: reuera idem operari, ac ſi
verbaliter, & expreſsè conſenſerint, vel approba-
uerint, prædictum genus pretij oblati in ſubhaſta-
tione, necnon conſignationem in illud ſibiipſis per
iudicem factam, provt de ſingulis conſtanter ap-
parebit ex iuris principiis.
65 Quam concluſionem in terminis probarunt
Imola *in l. à D. Pio, §. ſic quoque num. 29. in gloſſ.
ſuper verb. cap. D. de re iudicata*. Caſtrenſ. *in leg.
eleganter, §. ſi vendiderit in principio, num. 2. D. de
pignorat. action. & per Rotam coram Pamphilio, in
vna Betana domus 5. Decembris* 1594. & coram
Penia in Peruſina dotis 1. *Iulij* 1598. *in fine*. tenet
Ioan. Anton. Manguilius *in tract. de euictionibus,*
66 *quæſt. 45. num.* 28. dum probant, quod licet Iudex
vendens bona debitoris ad ſatisfaciendum eius
creditoribus, non poſſit habere fidem de pretio,
fallit, quando id facit Iudex creditoribus conſen-
tientibus, vel non contradicentibus, & ſic quod
tacitus eorum conſenſus, & approbatio ſufficiat,
& venditionem hanc iuſtificent. Quod ſimiliter
aliæ probant Rotæ deciſ. de quibus inferius.
Similiter comprobatur, quia quando admoni- 67
tio iudicis præceſſit, vt creditores adeſſent diſtra-
ctioni pignorum, eorum conſenſus præſumitur, &
inducitur circa alienationem, niſi expreſsè contra-
dicant, vt per *l. ſi eo tempore. Cod. de diſtract. pi-
gnor*. & Bartol. *in l. fin. num. 2. D. eodem tit*. te-
net Mantica *de contract. tom. 1. lib. 11. tit. 21. n. 42.
&* 43. ſecus ſi iudicis monitio hæc non præceſſit,
ex eiſdem Doctoribus.
Tum etiam, quia in iudicialibus præſens, & ta- 68
cens videtur conſentire, Bartol. & alij *in l. 1. Codic.
de relation. & in l. ne in arbitris. Cod. de arbitris.*
Fulgoſ. *in l. 3. Codic. quomodo, & quando iud*. Pariſ.
conſil. 113. num. 9. Ripa *in l. admonendi num. 4. ff. de
iureiurand*. Beroius *conſil. 38. vol. 4. volum. 3.*
Grauet. *conſil. 1. num. 11.* qui dicit, *quod non oppo-
nens contra aſſeuerata in iudicio per patrem, videtur
conſentire, & confiteri*, ſequitur Vantius *de nullitat.
ſentent. titul. quibus mod. ſentent. nulla defeu. poſſ.
num. 61.* optimè Petrus Surd. *conſil. 445. num. 24.*
idem tenet Azot. *de partis. cap. 5. à princip*. per
text. *in l. ſeruus ſi hæred. decem, ff. de ſtatu liber. l. 1.
ff. fami l. herciſcund.*
Et ideo ſi pars citatur ad dicendum contra iura, 69
& inſtrumenta producta, & nihil opponat intra
terminum ſignatum, ad opponendum, cenſetur ta-
citè illa, approbaſſe, Gonzalez *de alternatiuis gloſſ.
64. n. 22.* plures Rotæ deciſ. allegat Oliuetius Bel-
tramin. ad Alexand. Ludouiſ. *deciſ. 192. num. 6.* vbi
latè proſequitur Giurba *deciſ. 103. n. 13.* Maſcard.
de probat. conſil. 1300. num. 18 Mareſcotus *variar.
reſol. lib. 1. cap. 81. ex num. 9. & cap. 91 num. 3.* Cance-
rius *variar. reſol. lib. 1. c. 18 n. 14.* qui in variis caſi-
bus loquuntur.
Quia in iudiciis taciturnitas inducit conſen- 70
ſum, *l. cum oſtendimus, §. 1. D. fideiuſſorib.* Surdus
conſil. 465. num. 10. Tuſchus *littera, C. concluſ. 747.
num. 3.* Gratianus *diſceptat. 4. num. 21.* Giurba *de-* 71
ciſ. 99. num. 4. & eſt regula iuris, taciturnitas in iu-
dicio valdè nocens eſt, quæ quidem conſenſum
irreuocabilem inducit, *l. de acceſſionib. §. fin. D.
de perpet. & temporal. preſcript. l. fin.* & ibi Iaſon.
num. 1. Cod. de iud. Craueta *conſil. 74. numer. 8.*
Reginel. *practic. quæſt. 27. num. 3.* Giurba vbi pro-
ximè, & quod in iudiciis idem operetur conſenſus
tacitus, quod expreſſus notat Bartol. *in l. quis ad
ſe fundum. Cod. ad legem Iul. de vi publica.* Ripa
*in l. naturaliter, §. nihil commune numer. 72. D. de
acquir. poſſeſſ.* Decius *conſil. 84. num. 2.* Grauet. *con-
ſil. 248. num. 3.* omnes tradunt *in l. quæ dotis*, & ibi
Iaſon *num. 77. in fin. D. ſolut. matrimon.* Menoch.
de recuperanda poſſeſſ. rem. 1. num. 162. & ſeq. Iacob.
Cancer. *variar. reſolut. lib. 1. cap. 18. de exceptionib.
n. 36. & n. 17.*
Quoniam quando actus alicui præiudicialis, & 72
damnoſus ex iudicis decreto parti, cuius intereſt,
intimatur, & nihil in contrarium allegauerit: ta-
citus exinde eius inducit conſenſus, & appro-
batio, ita vt de cætero ei ſtare cogatur Mard. *de
probat. concluſ.* 1300. Hieronym. Gonzal. *de alter-
nat. gloſſ. 64. ex num. 22. & ſequentibus.* Surdus
deciſ. 199. num 8. & conſil. 445. num. 24. Mareſcot.
variar.

variar.reſ.lib.1.cap.81.num.9.& n.14. Aloyſius Ricius *deiſ.189.per totam* qui quamplurimos alios allegant,

73 Et qui ſimpliciter vtitur iudicis decreto, inſeparabiliter illud acceptare videatur cum omnibus ſuis qualitatibus,conditionibus, & grauaminibus inſitis,multa ſingulariſſima congeſſimus *ſuprà 2. p.cap.6.ex n.9.cum multis ſeqq.verſ.qua doctrina ex eo fortior*,&c.

74 Qui enim non contradicit, approbare videtur, paria ſiquidem ſunt non contradicere, & approbare,Bartholus *in l.nec in arbitris,verſic. venio ad verſiculum finalem. Cod. de arbitr.* latiſſimè Maſc. *de probat.concl.* 121. *à. num.*10. *cum multis ſeqq.* & approbare intelligitur actum, qui eo vtitur Crauet.*conſil.*73.*num.*14Menoch.*conſil.*13. *num.*1. Petr. Surdus *conſil.*60.*num.*12. *&* 13.ſicut conſentire, & non contradicere idem eſt,*in adoptionibus, D. de adoption.*

75 Et quia regulariter, idem operatur conſenſus
76 tacitus quod expreſſus.Nos *de retent. Bullar.* 2.*p. cap.*14.*ex num.*49.*& ſequentibus.* Quoniam taciti, & expreſſi idem eſt iudicium *leg. cum quid, l. ſi filiusfamilias D. ſi cert. petat. leg. vltim. D. de legat.*2.*l.item quia D.de pact.l.vlt.Cod.qui bon.ceder. poſſeſſ.*

77 Couducunt text. *in l. ſi fundum per fideicommiſſum 94. D. de legat.1.ſi fundum* (inquit Conſultus) *per fideicommiſſum relictum, vnus ex heredibus excuſſo pretio ſecundum redditum eius fundi mercatus ſi propter as alienum hereditarium praſente, & aſſignante eo,cui fideicommiſſum debebatur, placet,non fundum,ſed pretium eius reſtitui debere*, &c. *l. quidam ex parte D. de euiction.* ibi *Reſpondi, ſi coheredes praſentes adfuerunt, nec diſſenſerunt, videri vnumquemque partem ſuam vendidiſſe, l. mater ſua. Cod.de rei vindicat.* ibi. *Sin autem poſtea de ea venditione conſenſiſti, aduerſus emptorem quidem nullam habet actionem.* Conducunt quæ,ex Hieronymo Gabriele,petro Barboſ.firmat Caſtillo *controu. t.5.c.89 n.*112

78 Provt in acceptatione donationis, induci ex præſentia donatarij cum taciturnitate, dixerunt, Caſtillo,Ioan. Guttierres,Thomas Sanchex, Fontanella,Franciſcus Molin. & alij ſequuti per additionatores ad Molinam *de primogen.lib.4.cap.2.ad num.*76.

79 Nam acceptatio,ratihabitio, & & approbatio fit non ſolum expreſsè, ſed etiam tacitè, *l. ſi proponas, §. 1. D. de inoficioſ. teſtament. l. ſed. Iulianus, §.fin. D.ad Macedon. l. fideiuſſor, §. pater ſocij D. de pignoribus, l. Caius Do de pignorat actione, l. ſi ſeruus D. fideiuſſor. l. Paulus l. quod enim §. 1. D.rem rat. haberi, l.1. cap. ſi maior factus*, quamplurimos refert. Ceuallos *commun. opin. quaſt.*54.
80 *n.*3.& plures modos tacitæ approbationis, & ratihabitionis refert Tiraquellus *in tract.de conſtit. limit.*30.*num.*12.

81 Acceptatio etiam ex actis externis inducitur,ac ſi expreſsè verbis fieret, *leg. 3. §. fin. D. de donat intr. leg.in Gallia. Cod.ſi cert. petat.* melior text *in l.ſi auia.Cod.de iure de liber. l. licet, §. quoties D. de iur.det.*latiſſimè, & valde eleganter per Thom. Sanchez *de matrim. lib.6. diſput.4. per totam* plura congerit Caſſanat.*conſil.*10.*ex num.*186.*cum ſeqq.*& per Fontanellam *dec.*87. *cum tribus ſeqq.& dec.*89. atque rectè conducunt ad hunc tacitum conſenſum inducendum, quæ per Franchis *deciſ.*97. *numero* 3. Bald. *in l. nulli. Cod. de ſolution.* Neguſant.

*de pignor.in 3.membr.5.p.ſub.n.*45. Giurba *deciſ.*87. *n.5.theſaur.q.*30.*n.*3.Gratian.*deciſ.*315.*n.*4. in additionibus,& alios per Anton.Amat.*variar.reſol.*7. *n.*26.*&* 27.

Hæc omnia quæ hactenus ſcripta ſũt,& inſuper ſcribẽda præcisè intelligẽda ſunt in cõſenſu tacito vel expreſſo immediatè emanãte ab ipſo creditore, non etiam in cõſenſu præſtito per procuratorẽ ad litem concurſus datum, qui quidẽ abſque ſpeciali mãdato nequit iuri pignoris,nec prælationi creditori pertinenti renunciare, vt eſt text.expreſſus,*in l.ſi conſenſu,§.videamus,& quib.mod. pign. vel. n.*3. Cartar.*dec.Genuenſ.*54.*n.*14. Mozaius *de contr. tit. de mand. ordin.*4. *n.*52. *verſ.*86. *fol.* 562. nouiſſimè Golin. *de procurator.* 2. *p. c.*5. *n.* 169. & ideo licet oblatio conditionalis, & qualificata intimetur procuratoribus creditorum concurſus, nihil proderit, ſiue ipſi procuratores expreſsè conſentiant, ſiue tacitè per non contradictionem.

Et inſuper quoniam conſenſus,& voluntas factis 82
magis,quam verbis declaratur, & efficacius detegitur,& operatur,*l.Paulus,l.non tantum,D.rem rat. haber.l. reprehendenda. C. de inſtitut. & ſubſtitut.l. pro herede D. de acquir. heredit.* Menoch. *conſil.*1. *n.*264.*& de præſumpt.lib.* 1. *q.* 19. *n.* 1. Maſcard. *de prob.concl.*1415.*n.*38.Surd.*dec.*174.*n.*21.*& conſ.*301. *n.*75.Gonzal.*de menſib.& altern.gl.*8.§.4.*proœmiali n.*71.Scaccia *de appell.q.*17. *limitat.*2. *ex n.*23. *cum ſequentibus* Marcus Antonin. *variar. reſolut. lib.*2. *reſolut.*11.*n.*65. Caſtillo. *controuerſ. lib.*5. *cap.* 107. *num.*1.*& ſeqq.& n.*24. *&* 17. *cum ſeqq. & cap.* 152. *num.*23.

Et non ſolum verbis expreſſis probatur acce- 83
ptatio,ſed etiam factis,aut ſignis, aliiſve cõiecturis,& adminiculis,vt poſt plures comprobat Hier. Gonzalez. *de menſib. & altern.gl.*26.*n.*25. ſequitur Caſtill.*controuerſ. tom.*6. *c.*152. *n.*12. vbi etiam, *& n.* 13. *quod ad probandam acceptationem contractus, ſufficit ſola ſcientia cum taciturnitate*, poſt Auend. *in l.*44.*Tauri gl.*5.*n.*11.*& gloſſ.*9.*n.*17.*gloſſ.*12.*n.*4.*& num.*5.

Et qui actum ſimpliciter acceptat abſque prote- 84
ſtatione,eum acceptare videtur,cum omnibus ſuis qualitatibus conditionibus, & oneribus inſitis,*l. cum ab vno,in principio D.de legat.2. l. qui tutelam D.de teſtam.tutel.l.ſi compenſandi.C.de hered.inſtit. cap.officij de teſt.l.neminem cum l.ſequenti de legat.2. l.legatario 22.D.de.fideicommiſſ.libertat. l.36. tit.9. part.6.*latè Caſtillo *controu.t.5. c.107. ex n.65. cum ſeqq.* & ſubiicitur legibus,& naturæ actus de eo loquentibus,Natta *conſ.*49. *n.*22. Decius *conſil.*35 *n.*11.Surdus *conſil.*347.*num.*24. *& in conſil.*198. *numero.*15.

Imò,& qui diſpoſitionem ſeu contractum acce- 85
ptat,in tantum eius onera,conditiones, & grauamina acceptare intelligitur,vt nec valeat acceptatio cum proteſtatione,vt probant Hondedeus *conſil.*89.*ex.n.*31.*& n.*32.*lib.*1.ſequitur Caſſan. *conſ.*24. *n.*31.*&* 32.& ſignanter *n.*36. Franciſc. Hier.de Leo *deciſ.Valent.*102.Caſtillo *contr. lib.*5. *d. c.*107. *ſub. num.*65.

Itaque ſimpliciter recipiens adiudicationem ſui 86
crediti,& in hoc pretij genere conditionati,& ad effectum vt recognoſcatur per emptorem,adiudicationem ipſam approbare videtur, cum omnibus ſuis qualitatibus, quod & vlterius comprobatur hæc reſolutio ex aliis quamplurimis doctrinis videndis *infrà ex n.*141.*cum ſequentib.verſ.hinc prius vt habeamus.*

87 Comprobatur deinde, quoniam ſi præcedat ſola
promiſſio de vendendo, & appareat poſtea tra-
dita res, & pretium receptum, etiam nulla facta
inter partes commemoratione pacti, & promiſ-
ſionis præcedentis, cenſetur hic actus factus in
executionem prædictæ promiſſionis, & ex effectu
inducitur perfectio venditionis promiſſæ, & ad
conſummationem promiſſæ venditionis partes cõ-
trahentes traditionem feciſſe, ita eleganter tradi-
derunt. Socinus *conſil.*170. *in præſenti conſultatione
lib.*2. *& iterum in l. ſi ante D. ſolut. matrim.* Tira-
quell. *de retract. conuention ad fin. tit. in* 8. *quæſt. nu-
mer.*63. *cum ſeqq.* Couar. *lib.*3. *variar. c.*4 *n.*8. *verſic.
decimooctauo.* Laſerte *de gabellis. c.*17. *num.* 42. Gu-
88 tierrez *eodem tit. quæſt.*47. *num.*12. ideoque ſi poteſt
addictionem factam emptori promittenti acollare
cenſus debitoris, conſtet creditores, exigiſſe ab eo
annuos redditus, etiamſi nõ appareat de alia acol-
lationis ſcriptura, (quæ in actu non requiritur, vt
inferius) intelligitur exactio & ſolutio facta in
executionem & effectum acollationis promiſſæ in
ſubhaſtatione, necnon conſignationem à iudice
factam ipſis creditoribus in hoc pretium ſic con-
ditionatum, & qualificatum, plenarium effectum,
& realem conſequi, & habuiſſe, de quo vlterius
apparebit *infrà ad fin.* huius cap. vbi ſingulares do-
ctrinæ in propoſito recenſentur *ex numer.*241. *cum
multis ſequentibus.*

89 Pro qua reſolutione facit text *in leg. Imperator,
§. cum viro, D. de legat.*2. Socin. Iun. *conſil.*122. *lib.*1.
*conſ.*67. *lib.*3. Bald. *in l. nec. ambig.* per text. ibi. *C. de
donationib.* Afflict. *deciſ.*275. *n.*8. *& deciſ.*393. *n.*8.
90 Theſaur. *deciſ.*40. *n.*12. Qui omnes tenent, accepta-
tionẽ præſumi quãdo donatarius reperitur in poſ-
ſeſſione rei donatæ, ſequitur Addit ad Molin. *de
91 primog. lib.*4. *c.*2. *ad n.*76. ex eo quod poſſeſſio ſub-
ſequuta intelligitur ſemper ex titul. præambulo,
gl. in l. quædam mulier, D. de rei vindicat. Auendan.
de exequend. lib 2. *c.*1 *n.*5. Aymon Craueta *conſ.*231.
*num.*11. Menoch. *lib.*2. *præſumpt.*74. *num.*12. Mie-
res 1. *p. cap.*36. *num.*9. *& num.*4. Pontanus *de ſpolys
cap.*15. *num.* 144. *tom.*4. idem Menochius *de præ-
ſumptio. lib.*6. *præſumpt.*67. *per totam.*

92 Et in terminis, quod tacita quæuis approbatio
acollationis cenſuum ſufficiat ad hoc, vt habeat
vim ſolutionis, per quam liberatur debitor prin-
cipalis, probauit Rota *in deciſ.* 386. *numer.* 1. *&
num. fin.* apud Alexandrum Ludou. *& in deciſ.*560.
ſub num. 1. *verſic. non obſtat, inter recollectas*, per
Cencium *poſt tractat. de cenſibus*, quarum ſuperius
mentionem fecimus *num.*20. *verſic. pro qua reſolu-
tione,* &c. Probant aliæ Rotæ deciſiones, quas ex
Manguilio *de euictionibus, quæſt.*45. *numer.*18. ad-
duximus *ſuprà num.* 65. *verſic. quam concluſionem.*
Cencius *de cenſib. quæſt.*66. *ſub num.*36. *& num.*53.
& num. 65.

93 Ex quibus doctrinis veriſſimis, non obſtat text.
in leg. à Diuo Pio, §. ſi pignora. D. de re iudicat. de
quo *ſuprà num.* 63. *verſic. ſed an creditorum*, &c.
Quem ponderatam audiuimus ad hoc, vt ſi rei in
ſolutum per iudicem conſignatæ, creditoris non
accedat expreſſus conſenſus, & contentus; non
extingui obligationem, quia pignoris ius tunc ad-
huc manet.

94 Cui reſpondetur, quod tantum abeſt, quod ta-
lis concluſio deducatur *ex illo text.* vt potius aper-
tè probet contrariam, probet ex eius littera mani-
feſtè patet, cuius hæc ſunt verba: *Si pignora, quæ
capta ſunt, emptorem non inueniant, reſcriptum
eſt ab Imperatore noſtro, & Diuo Patre eius, vt ad-
dicantur ipſi, cui quis condemnatus eſt: addicantur
vtique ea quantitate, qua debetur. Nam ſi creditor
maluerit pignora in creditum poſſidere, hiſque eſſe
contentus, reſcriptum eſt non poſſe eum, quod am-
plius ſibi debetur, petere, quia velut pacto tranſe-
giſſe de cætero videtur, qui contentus fuit pignora
poſſidere, nec poſſe eum in quantitatem certam pigno-
ra tenere, & ſuperfluum petere.* Ex quibus verbis
manifeſtè probatur, quod contentus creditoris, de
quo *in d. §.* non reſpicit pignoris adiudicati acce- 95
ptationem, & conſenſum creditoris, quia hoc fo-
ret abſurdum, cum adiudicatio, & datio in ſolu-
tum facta per iudicem ſit neceſſaria; fit enim à iu-
dice inuito creditore, quam nullò modo recuſare
poteſt, prout ſuperius *hoc cap. num.*60. *verſ. quapro-
pter hæc adiudicatio,* &c. Annotauimus, & abeundè
videre eſt *ſuprà* 1. *p. c.*11. *per totum*, ex multis Do-
ctoribus, qui ex hoc eodem § *ſi pignora*, id pro-
bant, & ad hoc communiter allegatur.

Sed tantum, contentus creditoris, de quo in 96
caſu illius text. reſpicit, & refertur duntaxat ad
pretium, & æſtimationem rei ſibi in ſolutum da-
tæ, quia principalis diſpoſitio illius textus, ſo-
lum emanauit ad determinationem huius dubij,
an creditor ſimpliciter recipiens pignus in ſolu-
tum, intelligatur illud recepiſſe pro toto ſuo cre-
dito, ſuper quo ita decidit, quod ſi creditor con-
tentus ſit pignus adiudicatum pro quantitate ſibi
debita habere, vel etiam ſi expreſsè hoc quod di-
cat, nec de quantitate agatur, ſed ſimpliciter
pignus captum recipiat in ſolutum, intelligitur
pro tota quantitate ſibi debita rem recipere, &
acceptare, cum videatur contentus eſſe, & eo pre-
tio emere, qui expreſsè de certo pretio nihil dixit,
nec tractauit, ſic intelligunt illum textum gloſſa
Bartol. & omnes *in d. §. ſi pignora.* Farinac. Rebuff.
Pereira, Scaccia, Fabrus, & Matienzus ſequuti,
& relati ab Hermoſilla *in l.* 52. *gloſſ.* 7. *num.* 14.
titul. 5. *part.* 5. *tom.* 2. *fol.* 253. adeò vt contentus
creditoris ex ſimplici pignoris receptione indu-
catur.

Et ex hoc tacito contentu inducto per legem, 98
ex ſimplici pignoris in ſolutum dati receptione,
infert textus ille, quod ſit creditori præcluſa via
petendi ſuperfluum ſui crediti, quamuis tanti non
ſit valoris res addicta, & in ſolutum ſibi data, ibi.
*Non poſſe eum, quod amplius ſibi debetur, pe-
tere, quia velut pacto tranſegiſſe de cætero videtur,
qui contentus fuit pignora poſſidere*, & Ratio-
nem adducit Pinell. *de reſcind. leg.* 2. 1. *part.
cap.* 4. *num.* 20. quod quidem de iure procedit,
quoniam cum in ſolutum pro ſuo credito toto ta-
citè pignus recepiſſe, amplius pro ſui crediti re-
ſiduo agere non poteſt, cum pro toto fuerit obli-
gatio extincta, ex abundè traditis à principio
huius cap. quæ potius comprobatur ex hac cele-
bris text. determinatione apertiſſimè, tacitam, &
ſimplicem rei acceptationem inducere, & opera-
ri pactum, & conſenſum expreſſum, & ſic con-
tentum.

Ex hactenus firmiter conſideratis per totũ hoc 99
cap. facillimè dilues controuerſiam, quæ per em-
ptorem officij venditi in ſubhaſtatione pro ſoluen-
dis, & dimittendis creditoribus concurſus, ſolet
moueri, ea occaſione motum, quod in ſubhaſtatio-
ne licitator acquieſcit, offerens certam pecuniæ
quantitatem pro dicto officio, ſub hac conditione
in ſe aſſumendi cenſus creditorum, eoſque reco-
gnoſcendi

gnoſcendi intra illius pretij à ſe oblati quátitatem
ſub qua ſcientibus creditoribus, & tacitè, vel ex-
preſsè conſentientibus (vt hactenus dictum eſt)
tamquam plus offerens fuit admiſſus ad officij em-
ptionem, & traditionem: atque deſuper in quanti-
tatem pretij conditionalis facta fuit per iudicem
adiudicatio, & conſignatio creditoribus in ſuorum
creditorum ſatisfactionem, & ſolutionem, quos
emptor iuxta vniuſcuiuſque crediti quantitatem
recognoſcens, praeſtitit annuatim redditus corre-
ſpondentes ſorti principali, tandem poſt aliquot
annos ipſe officij emptor, & nouus debitor con-
tendit, quod recognitio à ſe oblata in ſubhaſtatio-
ne, ac poſtmodum executa, atque ad effectum pro-
ducta, facta fuerit reſpectiuè ad officium vti pi-
gnus & hypothecam cenſuum.

99 Creditores contradicunt, & inſuper pro ſua in
poſterum ſecuritate controuerſiam dirigũt aduer-
ſus primum debitorem (cuius erat officium vendi-
tum) vt ex eius bonis caeteris ſint ſatisfaciẽdi pro
ſuis creditis, ex eo, quod conſignationes & adiudi-
cationes in pretio officij conditionato in non tu-
tum fuere collocatae, cum in diminutionem deue-
nerint, quorum periculum tenetur ſubire debitor
prior principalis, cum ad eum, non creditores
ſpectet. Debitor autem tam emptoris, quàm credi-
torum intentionem impugnat.

100 Et non immeritò, quia neuter eorum iuris fun-
damento tuetur, ex abundè conſideratis in hoc c.
à principio; non emptor ad dimittendũ officium,
eo fortè ductus fundamento, & regula generali,
quod tertius rei hypothecatae poſſeſſor coactus
per creditores, vt vel recognoſcat cenſum, vel di-
mittat hypotheeã; licet recognoſcat, poterit quan-
documque dimittere hypothecam creditoribus, vt
amplius à cenſus recognitione facta liber maneat,
quia recognitio haec cum ſit reſpectiua, & limita-
ta ad hypothecam à ſe poſſeſſam, non amplius ter-
tium poſſeſſorem grauat, nec ad plus obligat,
quàm vt antea. Rodriquez *de annuis reddit.bus, lib.2.cap.9.num.56. & ſuprà, & lib.2. quaeſt.9. n 11.
& 12.* Couarr. *lib.3.variarum, cap.7.num.6.* D. Va-
lenzuela *conſil. 19 num. 52.* quam aequiorem dicit
Gutierr. *practicarum lib.2. quaeſt.177. num.5.* Feli-
cian *de cenſibus, lib.3. cap.6.num.7.* Vincentius de
Anna *allegatione* 16. Bald. *in pragmat. de cenſibus,
lib. 5. quaeſt.1.* Maſtrillus ad Petrum Gregorium *de
cenſibus, quaeſt.5.num.233.* & alij quamplurimi cita-
ti per Antonin. Amat. *variarum reſolutionum* 21 *per
totam.* latiſſimè de hac re tractantem. Auendan. *de
cenſibus, quaeſt. 99. num. 3.* Manguilius *de euiction.
quaeſt.82. ex num.12.* poſt Rodoan. Gutierr. & Co-
narruuiam.

101 Sed hoc fundamentum facilè dilues, ſi notiſſi-
mam attendas differentiam inter vtrumque ter-
tium rei hypothecatae poſſeſſorem cenſum reco-
gnoſcentem, nempe tertium illum, qui à ſolo de-
bitore (pretium rei emptae recipiente) mediatè, vel
immediatè titulum habet; & inter emptorem in
ſubhaſtatione, qui à debitore, iudice, & credi-
102 toribus titulum fuit conſequutus. Etenim in pri-
mo caſu res transfertur in ſucceſſorem tertium
cum ſuo hypothecae onere, eſto quod per nullum
factum debitoris infringi poteſt ius iam quaeſitum
creditoribus, prout copioſè diximus 1. *part. cap.* 10.
ex num.43. verſic. quia cum hoc iudicio, &c. & la-
tius ſuprà 2. *part. cap.* 12. *ex numer.* 17. *cum mul-
tis ſequentibus, verſicul. ſed adhuc illu atque aliis*,
&c.

Nec enim per eiuſdem tertij recognitionem ex- 103
tinguitur prior obligatio, nec nouatio aliqua in-
ducitur, nec liberatur principalis debitor, ac pro-
inde nec fideiuſſores; nec hypothecae diſſoluun-
tur, cum prior creditor adhuc non ſit ſatisfactus,
ſolutus, nec dimiſſus à ſuo debitore, quia per hu-
iuſmodi recognitionem factam à tertio rei hypo-
thecatae poſſeſſore, additur obligatio obligationi,
& contractus contractui; niſi inter tertium reco-
gnoſcentem, & cenſus creditorem aliud expreſsè
actum ſit.

Ideoque creditor cenſus non ſolùm cõtra prin- 104
cipalem debitorem, eiuſque haeredes agere poteſt,
ſed etiam cõtra tertium rei hypothecatae poſſeſ-
ſorem, ſeorſum ſe obligantem per recognitionem.
Sic tenent Salazar *de vſu & conſuet. cap. 11. n. 67.*
Couarr. *lib.3. variarum reſolutionum, cap.7.num.6.
in verſ. hinc etiam deducitur, in fin.* ſequitur Ioan.
Gutier. *lib.2. practicarum, quaeſt.177. num.5.* & ite-
rum *in tractat. de tutel.1.part.cap.1 num.24.* Anton.
Gamma *deciſione* 145. *num.* 2. Felicianus *de cenſib.
lib.2.cap.6.num.7.* Hieronymus de Ceuall. *commun.
contra commun. 3. tom. quaeſt. 754. ex num. 29. cum
ſeqq.* & per eumdem Ceuall. licet obiter idem te-
net nouiſſimè Noguerol *allegat. 4. num. 34.* durat
enim prior obligatio, quae ſuos iuris effectus inte-
grè ſortitur.

At in tertio emptore ſubhaſtante totum eſt op- 105
poſitum, & haec omnia ceſſant, quia ad eum rei
dominium irreuocabile, & pleno iure peruenit,
traditione facta ad latè tradita per nos *in 2. part.
cap. 2. ex num. 1. cum ſequentibus*, poſt magnam, 106
Doctorum allegationem. Vbi etiam, quod in tan-
tum perfecta venditio manet, vt amplius poeni- 107
tentiae locus non ſit, & quia quantum ad debito-
rem venditorem liber etiam adeſt, quia licet ei
pretium directè non tradidit, ſufficit iuſſiſſe id
ditioribus ſuis ſoluere, quod idem eſt per textũ *in
l.2.D.de calumn.* ibi, *nec refert, an ipſe pecuniam ac-
ceperit, an alij iuſſerit dari; nam videtur mihi data
pecunia, & à me ad te profecta*, vt inquit textus *in
l.ſingularia.ff.ſi certum petat*. Et libera ab omni pi- 108
gnoris nexu res in eum tranſit, ſaltim reſpectu cre-
ditorum, qui ad iudiciũ concurſus fuerunt ſpecia-
liter citati, & ad quorum conſenſum & inſtãtiam,
& pro eorum ſatisfactione, & dimiſſione res illa
publicè ſubhaſtatur, quia cum res pignorata cre-
ditorum conſenſu alienatur, & diſtrahitur, & ex
extinguitur hypotheca, & in emptorem libera ab
omni hypothecae onere transfertur, vt ex integris
titulis, *C. de remiſſione pign. & D. de diſtract. pign.* &
ex text. *in l. ſi debitor 4. D. de quib. mod. pign. vel hy-
poth. ſolu.* ibi, *magis eſt, ne deſinat, niſi ex voluntate
creditoris hoc factum eſt*; text. eſt *in l. ſicut, §. ſi vendit.
& §. ſi voluntate, D. quib. mod. pign. vel hypoth. ſolu.
l.1. C. de remiſſ. pign.* Menoch. *conſil. 58. n.24. & mul-
tis ſeqq. lib.1.* Tiraquell. *de retract. lignag. §.1. gloſſ.*
num.239. Beroius *conſ. 172. n.4. vol.1.* Guido Papae
*ſingul.*481. Cephalus 12. *n.34. lib.1.* latiſſimè Manti-
ca *de contractibus, tom.1. lib.11. tit.21. per totum.* Cã-
ſtillo *controuerſiarum, tom. 5. cap. 89. num. 115. &
116.* vbi latiſſimè *ex num.* 112. poſt innumerabiles
DD. quod cõſentiens alienationi rei ſuae, vel in qua 109
ius habet, amittit ius & dominium, & ex *n.*117. &
iterum antea *lib.2. cap. 18. ex n.38.* quamplurimos 110
allegat, quod cõſentiens, vt alius teſtetur de re ſua
nõ poteſt reclamare, ſed valet alienatio, per text. *in
d.l. ſicut, §. ſi venditionis*, ibi, *vt ſi legare permiſit, va-
leat, quod conceſſit.* latiſſimè Mieres *de maior. 1. part.*

111 *quaſt.13 ex num.48.cum multis ſeqq.* & hic conſenſus creditoris, quod res hypoteca diſtrahatur, ſufficit tacitus, eius ſcilicet præſentia ſine contradictione, *ex leg.37.tit.13.part.5.*ibi. *Franquear no puede ningun hombre el ſierno, ni la ſierua, que huyiere empenado a otro, a daño ni menoſcabo de aquel que la tenia apenos, dementa que fuere aſſi empeñada: mas ſi acaeſciaſe que lo a forraſe eſtando delante de aquel, que lo tenia penos y no lo contradiee, valdria el aforramiento.* Quam exornat ampliſſimè Mieres *vbi proxime ex num.51.& ſeqq.*

112 Et in noſtris terminis, quod vēdita re hypothecata authoritate iudicis in ſubhaſtatione ad inſtātiam creditorum, pro eis ſatisfaciēdis, extinguatur eorum hypotheca, & res libera tranſeat in emptorem ſubhaſtantem, probant Gregorius Lopez, Felſciamus de Solis, Vincent. de Franchis, Hier. Leo, Tellus Fernandez, & Ceuallos relati, & ſequuti à Guzman *de euiction.cap. 34. num. 40. vſque ad 44.* qui loquuntur in ſubhaſtatione hypothecæ facta in concurſu creditorum, ad eorum inſtantiam, in quo nullum dubium verſatur.

113 In tantum, quod emptor rei ſubhaſtatæ pro ſatisfaciendis creditoribus in poſterum pleniſſimam conſequitur ſecuritatem, ita vt nullatenus poſſit amplius moleſtari à creditoribus, ad concurſum citatis, nec aliquam de cætero eidem ſuper re empta ex pignoris aut hypothecæ cauſa controuerſiam mouere, cum ipſorum reſpectu prorſus libera ad emptorem perueniat, omni pignoris nexū ſublato latiſſimè probarunt Alphonſus Guzman *de euict. quaſt. 34. ex num. 35. cum multis ſequentibus.* Addition. ad Molinam *de primogen. lib. 4. cap.4. ſub num 20. fol. 282.* latè & optimè Fontanella *de pactis nuptial. clauſ. 5. gloſſ.8. part.7. ex num. 33. & à num.41.tom.2.fol.153.& ſequent.* Gratian. *diſceptat. forenſ.tom.1.c.37.ex num.34.& ſeqq.* & rectè conducunt quæ mirabiliter cumulauimus *ſupra p.1.c.18. per totum.*

114 Ergo impoſſibile eſt, quod recognitio ab iſto emptore facta, & oblata habere poſſit reſpectum ad hypothecam, nec facta intelligatur hypothecæ intuitu, cum deficiat primum mobile, & præcipuum fundamentum, quo rectè nituntur DD. *ſuprà laudati, num.100. & ſequentibus, verſic. & non immerito,* &c. Qui in primo caſu iuridicè admittunt dimiſſionem rei pignoratæ factam per poſſeſſorem poſt eius recognitionem ab initio mediante creditorum conſenſu, eo quod fiat intuitu pignoris, & hypothecæ quæ in re per eum poſſeſſa perdurat; attamen cum in emptorem ſubhaſtantem ab initio mediante creditorum conſenſu res tranſit libera ab omni hypotheca, quæ per rei traditionem diſſoluitur, & extinguitur, ad eum nullatenus trahi valet regula illa, quod recognitio facta cenſeatur intuitu, & contemplatione pignoris, quod non durauit, ſed penitus fuit extinctum, per argumentum à ratione ceſſante. Et quia non entis nullæ ſunt qualitates, & quia ſublato fundamento, ſoperædificari non poteſt, ex axiomatibus vulgaribus.

115 Deſuper doctrina hæc vna infallibili, & conſtāri conſideratione manifeſtè, & mirabiliter probatur, quoniam hæc emptoris recognitio non fit reſpectiuè ad officium, ſeu rem, quam (vt diximus) iuſto emptionis titulo, & pleno iure ſecurè ſibi licitator acquiſiuit, quæq; omni hypothecæ onerè libera ad eū peruenit: ſed tantū recognitio fit illis reſpectiuè ad pretium à ſe conditionaliter oblatū; cuius duntaxat debitor debitori remanſit, & affecti tamē ſolutioni, & ſatisfactioni creditorum,) & pro eadem quantitate, & non amplius ſe obligauit, & ad eam dūtaxat tenetur, & pecunia illa creditoribus duntaxat fuit per iudicem conſignata, & in ſolutū data ex plurimis DD. ſopra citandis *n.152.verſ.adeò vt licitator,* &c. Quam quantitatē 116
inſuper licitator per recognitionem ſoluit creditoribus tacitè, vel expreſsè ſic conſentientibus, prout ſoluere fuit in ſubhaſtatione in hunc modū obligatus, nec ad aliud creditores emptorem cogere poſſunt, ſed ſolúm ad genus hoc ſolutionis, per eos tacitè, vel expreſsè approbatum, & acceptatum, vt *in d.n.152.* infrà probauimus.

Et quia ſi per adiudicationem nominis, & pretij debiti ab emptore factam per iudicem concurſus creditoribus, & ab eiſdē tacitè, vel expreſsè acceptatam, ſtatim extincta fuit prior obligatio, iuxta quæ latè probata manēt à principio huius cap. per neceſſariam conſequentiā, pignora, & hypothecas diſſolui; (quæ ſine principali obligatione non ſubſiſtunt) fatendum erit. Ergo impoſſibile eſt, quod emptoris recognitio oblata, & ſubſequuta habere poſſit reſpectum ad officium liberè, & irreuocabiliter in emptorē tranſlatū, prout iuribus, & Doctoribus penè innumerabilius *ſupr.2.p.c.2.à princip.*

117 Ex quibus pulchrè infertur, quod cum per hanc conſignationem in pretium conditionaliter oblatum, & dationem nominis in ſolutum, inducatur prioris obligationis extinctio, & nouatio, atque per recognitionem cenſuum, & accollationem, quam in ſe ſuſcipit emptor de conſenſu creditorum, pariter fit, & penitus liberatur primus debitor, cum per hunc nouum recognitionis contractum prior fuerit innouatus, ex quo creditores maluerunt, emptorem in debitorem agnoſcere, & potius habere, quam primum principalem, indéque per hanc accollationem oritur ſolutio, ad quæ trahenda ſunt omnia, quæ ſcripta reliquimus à principio huius cap.

118 Atq; ideo hæc noua emptoris recognitio nouus erit contractus, & noua cenſuum recognitorum creatio, quia cum emptor debitor remāſerit pretij perſoluendi creditoribus, fingitur ſolutum, & iterum per eoſdem creditores datum in cenſum eidē emptori, qui loco pretij rei emptæ conſtituit, & creat nouum cenſum, iuxta text. *in leg.2.D. de contrah.empt.* ibi. *Non pretij numeratio, ſed conuentio perſficit ſine ſcriptis habitam emptionem, l.pretij cauſa.Cod. de reſcind. vendit.* latiſſimè Rodriguez *de annuis redditibus lib.1.quaſt.13.per totam.*

119 Et quod hæc cenſuum in ſe aſſumptio, accollatio, & recognitio facta per emptorem rei ſubhaſtatæ, de conſenſu tacito, vel expreſſo creditorum, ſit nouus contractus diſtinctus à priori, per recognitionem, & dationem in ſolutum extincto, probamus copioſè *ſuprà ex num.31.cum multis ſequentibus, verſic. ex quo enim creditor,* &c. Et *ex num.22. cum ſequentibus.*

120 Et hoc ad differētiam alterius recognitionis factæ per ſimplicem tertium poſſeſſorem hypothecæ, habentem titulum mediatè, vel immediatè à ſolo debitore, (de quo loquuntur DD. tractantes de recognitione, quos citauimus *ſuprà ex num.100. verſ.& non immerito,* &c.) quia cum ſuccedat in re adhuc hypotheca, & in qua durat pignus, atque etiā nullatenus ſit extincta prior obligatio creditorum, & fiat recognitio reſpectiuè ad rem hypothecatam duntaxat, ideo eius recognitio non ſolū

non

non inducit nouationem,ſed potius tendit in augmentum prioris obligationis,& ei accedit per viā additionis,provt probauimus *ſuprà ex num.* 100.
121 *cum ſeqq.verſ & non immerito*, &c.At verò cum in noſtro caſu ceſſent prædictæ rationes, de vno ad alium non erit arguendum, nec ad hunc noſtrum ex diuerſis iuris principiis prouenientem tanquam omnino diuerſum, & ſeparatum trahendæ ſunt,nec valdè applicandæ, cum vtriuſque tertij poſſeſſoris termini ſint penitus diſtincti, omnino ſeparandi,& nullatenus confundendi,provt manifeſtè ad oculum oſtendimus hactenus.

122 Quapropter nec emptor iſte rei ſubhaſtatæ, ob lata recognitione loco pretij, & præſentis pecuniæ,poteſt rem ſibi iam additam, & traditam dimittere creditoribus,quia perfecta venditione,nec poteſt pœnitere,ad latè tradita per Nos *ſuprà.cap.* 2.*à principio* a. *p.* niſi per viam reſciſionis ex læſione enormi,aut enormiſſima, vel niſi à ſe fuerit euicta,per tertium ex cauſa præcedente venditionem,& ex facto debitoris,ſed omnino tenetur cõtinuare;& perſeuerare in recognitione à ſe facta creditoribus debitoris iuxta ſuam obligationem,
123 nec iſti poſſunt mota fortè ſibi litè ſuper dimiſſione officij, & rei emptæ ad debitorem priorem recurrere,pro eiſdem creditis conſequendis, virtute prioris obligationis, quæ iam per conſignationem,& adiudicationem in pretium officij venditi quacumque conditione oblati, eorum accedente tacito, aut expreſſo conſenſu, fuerit extincta, & radicitus ſublata, ſed ad eos deinceps rei venditæ,vel nominis adiudicatio in ſolutum, non ad priorem debitorem periculum ſpectat, provt validè probatum remanet per diſcurſum totius huius capitis.

124 Nec tandem intentionem emptoris huiuſmodi, officium dimittere volentis iuuabit, ſi ſimul inter offerendum in ſubhaſtatione vltra conditionem recognitionis cenſuum,aliam addat, quod quando contingat ex propria pecunia redimere cenſus à creditoribus,à ſe recognitis,teneantur in eum cedere ſua iura, quaſi hæc conditio inducere videatur, non veram, ſed fictam,& apparentem quamdam venditionem, & non perfectam dominij trãſlationem,ratione incompatibilitatis huius clauſulæ cum dominio,& ideo quod nec ipſe emptor ſit nouus verè debitor crediturum,ſed reſpectiuè tantùm ad poſſeſſionem, quia ſi nouus,& verus debitor immediatus fuiſſet, nulla ageret creditorum ceſſione, cum per ſolam ſolutionem,dimiſſionem, & ſatisfactionem per eum factam, liber omnino remanet,quare ceſſionem factam debitori per creditorem non valere,eo quod non poteſt ſui ipſius eſſe creditor,& debitor.*ex l. Vranius,D.fideiuſſor.* probari videtur.

125 Tamen dicendum erit valere huiuſmodi ceſſionem factam per creditores emptori debitori,&ad multa prodeſſe,nulla incompatibilitate exiſtente; manifeſtè probatur; tum quia prodeſt ad liberationem conſequendam, in terminis per textus argumentum *in l.ſi ſponſalibus*, §. 1. *D. de iure dotium*,tradiderunt Bal. *in l.*1. *quæſt.*11. *num.* 12. *C. de action. & obligation.* quem ibi ſequitur Salicetus *quæſt.*21.tenet Alexand.*in l.Senatus*,§. *fin.per illum textum D.de legat.*1. Alexand. *conſil.*157. *numero* 2. *lib.*7. Ruinus etiam *in conſil.*119. *num.* 19. *lib.*2. & *conſil.* 17. *num.*8. *lib.*4. & *conſil.* 68.*num.*6. *lib.*5.&
126 *conſil.*92. *num.*22. *lib.*3. Guzman *de euict. quæſt.* 35. *num.*7.& ad maiorem cautelam,& firmiorem ſecuritatem ſui pretij,vel in caſu quo res à tertio euincatur, vt contra bona debitori communis habere poſſit regreſſum cum prælatione,& ſub intratione in locum dimiſſi creditoris, vel in caſu, quo ipſe
debitor ex enormi, aut enormiſſima læſione rem 127
vindicet,quos caſus ſibi non ſolùm proſpicere debet emptor,ſed tenetur, ne aliàs ſibi ſua negligentia imputetur,qui non proſpexit,quod euenire potuit,& ſibi non cauit.argum. textus *in l.mulier,D. de leg.commiſſor.l.ſi.delegatio* 3.*C. de nouat. l.ſi quis domum,§.hinc ſubiungi,D.locat* optime D.la Rea *in alleg.fiſc.*22.*n.*16.*&* 28.poſt alios Doctores.

Tum etiam,quia eſt clauſula omninò compati- 128
bilis cum trãſlatione de dominij realiter facta,atque etiam licitè communiter vſitata,tanquam ſalutaris cautela, præſeruatiua contra poſteriores creditores, eos, ſcilicet, qui non fuerunt citati ad iudicium concurſus,nec comparuerũt, ne ad eorũ inſtantiam,& concurſum officium hypotheca grauatum fuit diſtractum,& ſubhaſtatum,quorum idcirco ius proculdubio adhuc præſeruatu remanet, & hypothecaria agere poſſunt cõtra hunc emptorem rei ſubhaſtatæ ad inſtantiam creditorum poſteriorum adſtantium in iudicio concurſus,vt probant expreiſè Guxman,Fontanella,Gratian.& cæteri laudati *ſuprà n...verſ.prædictis rectè conſonant*, &c. *& infrà c.*10.*per totum.*

Fulcitur ex eo ſimili,quod licet per acquiſitio- 129
nem dominij diſſoluatur hypotheca creditoris acquirentis, hoc tamen procedit, quatenus res per alium poſteriorem creditorem non euincatur, &
auocare curauerit; at verò alio violẽte rem hypo- 130
thecatam auocare,licet domino ſe tueri anterioris hypothecæ exceptionem, vt per Crauett.*conſ.*248. *& conſil.*202.Capucium *deciſione* 43. Afflict. *deciſione* 8 *& deciſione* 16.Boërium *deciſione* 47. *num.*4. vbi ait,*quod ne acquiſitio dominij ſit nociua creditori*, conſeruatur ei ius hypothecæ anterioris, qua defendat rem contra hypothecas poſteriores, *l. ſi poſteriores*,vbi gloſſ. Bart.& Salicetus, *Cod.ſi antiqui creditor.*& per Neguſantium tenet Rodriguez *de annuis redditibus, lib.*2. *quæſt.*15. *n.*34. Vincent. de Franchis *deciſione* 80.*num.*17. pro qua doctrina poſt Neguſantium allegat textum *in l.ex ſextante,*
§.Latinus Largus, D. de except.rei iudic. Et quod 131
per hæreditatis aditionem factam à creditore confuſio actionum habetur pro non facta, quoties allatura eſt damnum ipſi hæredi creditori, poſt plurimos DD.probat Ioan.Anton. Manguilius *in tr. de euict.q.*99.*ex n.*1. *& per totum.*

Facit ad idem,quod hypotheca primi creditoris 132
reuiuiſcit, reuocata datione in ſolutum à ſecundo creditore offerente,vt ex Franchis *deciſ.*12.*num.*11. dicit Giurba *deciſione* 63.*num.*2.vt à principio plurimas doctrinas adducit, ad hoc quod ius ſemel cõfuſum & amiſſum, quod quis habebat in re à ſe empta,ſi euincatur à tertio,vel per retractum auocetur,reuiuiſcit.Vide Manticam *de contract.lib.*4. *tit.*10. *num.*16. *& ſeqq. ad l.*2. *§.cum is qui debitori ſuo, ff. de hæred. vel action. vend.* & Rodriguez *de annuis redditib. lib.*2. *q.*13. *à num.* 8. & quod confuſio actionũ fiat,quando creditor ſuccedit debitori,& econuerſo procedat agendo;ſecus autẽ excipiendo,vt putà quando alius creditor poſterior, qui haberet in eadem re hypothecam aduerſus hæredem, hypothecaria actione ageret ad auocãdam rem;poteſt tunc hæres opponendo de ſua anteriori hypotheca, ſe tueri,& defendere; ita vt eidem nec obſtet actionum confuſio propter ſucceſſio-

nem, & dominium ſuperuenientem, vt ex Rodriguez, & aliis à Rodriguez citatis, probat Anton. Amat. *variarum reſolutionum, tom. 2. reſolut. 56. num.* 14. ad quod inſuper allegat, Bald. *conſil.* 25. *quæſt.* 5. *volum.* 1. Rebuffum *tom.* 2. *ad conſtitutiones Gallic. tit. de conſtit. redditu um, art. 1. gloſſ. 8. num.* 14. *&* 15. & Valenzuelam *conſil.* 15. *num.* 13. & Beroi. *conſil.* 46. *num.* 11. *lib.* 1. & de aliis pluribus limitationibus, in quibus confuſio actionum ceſſat, accurè videbis apud ipſum Amatum *eadem reſol.* 66. *à principio.*

Et pro noſtra, illud etiam vrget; nam creditor, qui debitoris adiuit hæreditatem abſque inuentario cenſetur ſibi de ſuo credito ſatisfeciſſe, quia confuſio habet vim ſolutionis, vt plenè per Amatum *ibidem num.* 2. *& num.* 19. hoc tamen procedit ad fauorem hæredis: non tamen in eius præiudicium, quoniam ſi illa ficta ſolutio allatura eſſet aliquod damnũ hæredi; nullatenus inducitur, nec præſumitur; ita declarat Paul. de Caſtr. *in l. Stichũ, §. aditio. ff. de fideiuſſorib.* Rodrig. *de redditibus, lib.* 2. *q.* 19. *ſub num.* 4. Seſſe *deciſione* 46. Hoodedeus *conſil.* 58. *n.* 53. *lib.* 1. Fontanella *de pactis nuptialibus, clauſ.* 7. *gloſſ.* 3. *p.* 7. *n.* 46. *&* 48. *vol.* 2. Anton. Amat. *d. reſol.* 56. *n.* 20.

132 Et in indiuiduo quod hæc clauſula ceſſionis faciendæ per creditorem debitori emptori ſit valida, & efficax, vt eius vigore poſſit debitor, vel eius fideiuſſor contra poſteriorem creditorem ſuperuenientem vti retentione bonorum hypothecariorum, & ex ea per iuris ſubintrationem in locum priorũ poſteriores excludere, probarunt poſt gloſſ. Bart. *in l. vſucapio, & C. de pignor.* Bart. *in l.* 1. *§. cum prædium, verſ. ſed quæro quale remedium. & in l. Ariſtot.* 3. *quæſt. D. de pign.* Neguſant. *de pignorib.* 5. *part. membr.* 3. *num.* 74. Alfonſ. de Guzm. *vbi proximè ci-*
133 *tatus, num.* 101. quod vulgare eſt, & quotidie vſitatum, in quolibet rei hypothecatæ emptore ſoluente prioribus creditoribus, ex pretio conuento ceſſionem ab eis obtinere, ſe hac cautela præmunire, & ad ſubintrandum eorum ius, & ad excludendum quoſlibet alios poſteriores creditores ſuperuenientes, & agere volentes contra emptorem ipſum pro ſua hypothecata actione, in eadem re empta; iuxta *l.* 1. *& toto titulo, C de his qui in locum prior. credit. ſucced.* vbilibet paſſim per DD. maximè Anton. Amat. *variarum reſolutionum, c.* 7. *per totum.*

134 Et quando hæc clauſula repugnaret veræ tranſlationi dominij in ſubhaſtatione factæ, adhuc tamen ſumenda foret interpretatio pro cautela contrahentium, vt impediretur repugnantia, & vera emptio ſubſiſteret; prout in ſimilibus terminis de emptione rei ſub pacto de acollando cenſum tertio creditori debitum ſuper ea, eleganter dixit Rota *deciſione* 160. *n.* 1. *prope finem, ex n.* 2. in hæc: *Similiter præmiſſis clauſulis habilibus ad transferendum dominium prout ſunt ad habendum,* &c. *& conſtitui,* &c *niſi pro hypotheca, & cautela reſeruatio eſſet intelligenda, implicaret contrarietatem, nempe transferre, & reſeruare, vnde ſumendo interpretationem per quam diſpoſitiones contrahentium ſaluari poſſunt, à contrarietate. Alexand. conſil.* 141. *num.* 6. *lib.* 2. *Decius conſil.* 341. *num.* 7. *& Couarr. variarum reſolutionum, lib.* 3. *cap.* 11. *num.* 5. *& Rota in allegata Romana, Afflictus, bene ſenſerint partes de reſeruatione pro cautela, non autem ad reuocandam tranſlationẽ dominij iam factam, nec repugnant deciſiones in contrarium allegata Surdi* 305. *num.* 38. *Magni* 91. *num.* 6. *& deciſione* 92. *num.* 12. *& deciſione* 181. *num.* 18. *poſt Statil. de Saluiano interdicto, quia in omnibus agebatur de reſeruatione compatibili, non autem de contraria, & continentes repugnantiam, prout in præſenti contingit,* &c.

Et quod pacta quæ alias repugnarent naturæ 135
contractus, & impedirent tranſlationem dominij rei venditæ, & traditæ ſuſtineantur, quatenus ſint appoſita pro cautela, & ſecuritate venditoris; probant ex textu *in l. procuratores, §. planè, D. de tribut. act. l. cum manu ſata, D. de contrah. empt.* Gregorius Lopez *in l.* 28. *gloſſ.* 1. *tit.* 5. *part.* 5. & ibi latè Hermoſilla *ſuper dict. gloſſ.* 1. *ex num.* 40. *& ſeqq.* Tiraquell. *de tract. lignag. §.* 1. *gloſſ.* 1. *à num.* 36. qui *num.* 39. plures adducit Anton. Gomez. 2. *tom. variarum, cap.* 2. *num.* 30. *verſic. idem etiam.* Parlador. *lib.* 2. *quotid. cap. fin.* 1. *part. §.* 9. *num.* 7. & *num.* 1. Surdus *deciſione* 220. *num.* 13. Gratianus *tom* 3. *diſceptat.* 523. *num.* 1. 2. *&* 3. Caldas *de empt. & vend. cap.* 23. *n.* 31. *in fin.* Franchis *deciſione* 506. *ex num.* 5. *& cap.* 5. *ex num.* 2. Magon. *deciſ. Lucenſ.* 31. *& deciſ. florent.* 91. *num.* 8. *&* 9. Marta *deciſ.* 43. *num.* 2. Seſſe *deciſ.* 42. *à num.* 23. Surdus *deciſione* 344. *à num.* 11. Mantica *de tacitis, & ambiguis conuent. lib.* 4. *tit.* 27. *n.* 4. *&* 5. Valenzuela *conſ.* 59 *num.* 35. qui loquuntur in venditore tradente rem cum pacto reſeruationis dominij, donec pretium ſibi perſoluatur.

Quare firmiter concludendum erit in præſenti 136
quæſt. propoſita, quod emptor rei in ſubhaſtatione cum pacto recognoſcendi cenſus creditorum, nullatenus ſit admittendus ad dimiſſionem eiuſdem rei, nec etiam creditores (quorum credita fuerunt conſignata per viam ſolutionis in pretiũ recognitione conditionatum quantumuis in dimiſſione victi fuerint ſiue iure, ſiue iniuria) poſſunt habere recurſum ad bona primi debitoris, cum reuera per eum fuerint iam dimiſſi, & obligatio penitus extincta, debitórque liberatus, tutúſque remanſit, ita vt periculum nominis, ſeu pretij adiudicati, & recepti ad eoſdem creditores pertineat, non ad debitorem, qui verum nomen in ſolutum dedit, iudice authore, ad latè tradita ſuperius *ex n.* 14. *verſ. ſed quando ex hac acollatione,* &c. *Et ex num* 22. *cum multis ſequentibus, verſic. ex quibus manifeſtè colligitur,* &c.

Tum etiam, quia ex hac dimiſſione officij præ- 137
tenſa per emptorem, creditoribus (vel etiam aliàs iniuſtè admiſſa) nihil detrahitur conſignationi factæ in pretium, quod tunc temporis firmum, & verum fuit, ad quod duntaxat tenebatur debitor cedens, nomini, *ad l. ſi nominis, D. de hæredi. vel action. vend.* cum ſimilibus. Quare hæc dimiſſio prætenſa nihil tangit, nec dependet ab illa irreuocabili vẽditione facta per ſubhaſtationem, cum libera, & abſque hypotheca tranſiſſet in emptorem, prout hactenus indiſſolubiliter probauimus: ſed prouenit ex nouo recognitionis cõtractu inito, tacitè, vel expreſsè inter emptorẽ, & creditores, diuerſo quidem, nouo, & ſeparato independenter à prima venditione in ſubhaſtatione, quæ perfecta inuariabilis, & irreuocabilis permanſit inter debitorem, (cuius erat dominium officij) & emptorem plus hoc modo licitantem, ad contentum, & ſatiſfactionem creditorum, prout abundè, & apertiſſimè probauimus per diſcurſum totius huius cap.

Periniquum etenim foret, emptorem hunc ad- 138
mittere ad dimiſſionem, & contra totius iuris regulas (vt vidiſti) ſed adhuc crudele valde, & inhumanũ admittere iterum creditores legitimè dimiſſos ad recurſum contra principalẽ debitorem,

qui

qui pro eorũ ſatisfactione,ſolutione,& dimiſſione
dominium ſui officij,& poſſeſſionẽ à ſe abdicauit,
& in emptorem trãſtulit.quod ſi non præſente pe-
cunia venditum fuit,ſed habita fide de pretio;hoc
non prouenit ex culpa ſua, ſed ipſorum creditorũ,
qui eidem pretij generi aſſenſerũt,& acquieuerunt
139 tacitè, vel expreſsè, & contenti fuere hoc genere
ſolutionis.Et certè non ex ſua eorum liberalitate,
pietate,æquitate,aut charitate,ſed potius ſuæ vti-
litati conſuleotes, vt ne deficiente licitatore, vel
ſtante, iuſtum non offerente pretium, cogerentur
officium,metipſum in ſolutum rigoroſo (iuſto ta-
men) pretio taxato inuiti recipere, iuxta quæ nos
abundè 1.p.c.18.à principio diximus, innumerabi-
libus DD.citatis, quibus adde optimè tractantem
Hermoſilla in l.51.tit.5.p.5. gloſſ.7. ex n.14. & ſeqq.
tom 2. fol. 232 indéque debitor ipſe per adiudica-
tionem huiuſmodi in pretium obligatione in totũ
liber remaneret,ex l.à D.Pio,§.ſi pign.D.de re iudi-
ca, quem ſuperius interpretamur,quapropter ſi ob
eorum contentum, & conſenſum rem aliter ſub-
haſtari paſſi ſunt ſuo iuri reountiantes, ſibi impu-
tent, nam quidquid inde euenerit ſibiipſis,& non
debitori parato eis ſatisfacere, & ab obligatione
diſcedere,debet omnino imputari,ex iuris notiſſi-
ma regula, damnum quod quis de reg. iur. in 6. qui
iam ob conſignationem in pretium(tale,quale cre-
ditores approbarunt)dimiſſi fuerunt,& obligatio
prima penitus extincta, ob quam redire non poſ-
ſunt,niſi ſequuta officij venditi euictione.
140 Itaque aſſenſu creditorũ exiſtente erga pretium
conditionatum, nulla conſideratur vtilitas debi-
toris,ſed tantum creditorum,cum ille ſemper tu-
tus fuit de vero,& iuſto pretio ſuæ rei, ſi non in-
ueniſſet emptorem, vel inueniſſet iuſtum pretium
tamen non offerentem,ipſis danda foret inuitis in
ſolutum creditoribus iuſto pretio taxata,ideoque
ipſi ſuam non alienam vtilitatem geſſerunt,
141 Hinc prius vt abeamus,illud animaduertendum,
quod poſtquam licitator in ſubhaſtatione rei in
inſtantiam creditorum vendendæ attulit loco pre-
tij oblati recognitionem creditorum,iſtis citatis,
& minimè impugnantibus,ſed ideo tacitè,vel etiã
expreſsè conſentiẽtibus; iuxta terminos à princi-
pio huius c.appoſitos & re tradita emptori licitã-
ti,& exinde ſoluẽti annuos redditus creditoribus,
ipſiſque recipientibus abſq;alia recognitionis ſcri-
ptura,& inſtrumẽto;ſufficere, pro extinguẽda pri-
142 ma obligatione,& inducẽda nouatione,probatur,
tum quod cenſus creatio, & conſtitutio ſcripturã
pro forma non requirit,& ſufficit inter partes cõ-
uentio,ſeo conſenſus,licet ſicut in cæteris contra-
ctibus venditor cenſus poſſit cogi ad ſcripturam
conficiendam,altiſſimè & eleganter probat Auen-
dam.de cenſib.c.84.per tot.& c.18.n.4.& c.5.6.& 7.
& innumerabiles alios Doctores, & Rota deciſio-
nes,in comprobationẽ congerit Cencius de cenſib.
q 43 per totam,& ſignãter ex n.13. cum multis ſeqq.
vbi exactè diſputat, & ſic reſoluit in terminis mo-
tus proprij Pij V.contrariũ inſinuantis,cui mirabi-
liter Cencius, & cæteri ab eo laudati ſatisfaciunt.
143 Tum ex omnibus fundamentis quæ adducimus
ſuprà ex n.62.cum ſeqq.verſic.ſed an creditorum de-
beat adeſſe, &c.

Tom etiam quia inter creditores, & licitatorẽ
fuit iam geſtus,& celebratus contractus recogni-
tionis promiſſæ in licitatione authoritate iudicis,
& calore iudicij,io quo quaſi contrahi, & obliga-
tionẽ oriri,noo eſt dubium, ex l.3.idem ſcribit, D.
peculio,l.2.D.de prætor ſtipulat. Ioan.Bellet.diſquiſ.
cleric.p.1.tit.de fauore cleric.reali,§.1. n.8.pag.275.
Ceuall.commun.contra commun.tom.4.q.897.n.887.
Goozalez de reg.de alternat. gloſſ.6.n.171. Ioannes
Maria Nouarius in praxi elect. & varia fori, q.20.
n.8.ſect.2.fol.183.Giurba deciſ.99.n.4.imò actus iu- 144
dicialis potentior eſt extraiudiciali,l.pacta nouiſſi-
ma,C.de pact.Tiraq.de retract.conuent.ad finem,tit.
n.154.vbi alios allegat.
Ea namque quæ in iudicio geruntur efficaciora 145
ſunt his,quæ extraiudicialiter fiunt, Barbatia con-
ſil.47.præclarè col.vlt.lib.2. qui ex eo ad plurima
infert, in conſil. 53. eiuſdem initij, col. 5. verſ. etſi
quiſpiam, eodem lib.2. Iaſon in d.l.pacta nouiſſima.
Ferro in conſuetudinib. Burdegal.tit.de retract.§.13.
ſequitur Tiraquell.loco cit.Rom.conſil.63.n.2.Cra-
uetta de antiq.tempor.3.partic.n.27.Iaſon.in l.iuriſ-
gentium,§.quod fere,col.2. D. de pact.Bart.in l.ex hoc
ſcriptura, n.26 D.de donat. Cencius conſ. 305. col.
4.lib.3.Menoch.de præſumpt lib.3 præſumpt.133.n 3.
pro quo facit celebris textus in l. cum oſtendimus,
§.fin. D. de fideiuſſ. vbi diſpooitur, quod ſimplex
præſentia iudicio habet vim ſtipulationis, abſque 146
alia vocis expreſſione.Pirrus Maurus, Atet. in tr.
de fideiuſſ.2.p.principali.ſect.3.n.2.fol.mihi 256.l.pa-
cta nouiſſima,ibi, maximè (ſicut proponis)apud acta
præſidis aſſeueraſti,&c.C.de pact.Et habent execu-
tiooem paratam velut res iudicata,ob calorem iu- 147
dicij, plurima congerit poſt iura, & Doctores.
Mantica de contract.l.24. tit 7. à principio. & ſig-
nanter n.4.ex verſ.ſed negari non poteſt, &c.cum
ſeqq.te.2.quo pertinet,quod confeſſio in iudicio 148
habet vim publici inſtrumenti, l.cum te, la 2.C.de
tranſact. imò cootinente efficaciorem publico 149
inſtrumento ob authoritatem, & calorem iudicij,
tenuerunt quamplurimi relati,& ſequuti à Cencio
de cenſib.q 43.ex n.20.cum ſeqq
Et quod inſtrumentum quolibet geſtum in iudi- 150
cio paratam habeat executionem,authoritate, &
calore,fori,probat poſt Bart.in l.tale pactum,§.qui
prouocauit, D.de pact.& illic Paul. & Iaſon n. 8.&
idem Bart.Bal.& Paul.in l.cum pro quo,D.de in ius
vocand.Alexand.in l.à Diuo Pio,in princ, D. de re
iud.Afflict.deciſ.387. Bald.in l.2. C.de fide inſtrum.
Roderic.Xuar.in tit de los emplazamientos,§.ſed po-
ne.num.15.Parlador,lib.2.rer.quot.1.par §.10.per to-
tum,latiſſimè & pulchrè plurimis relatis Doctori-
bus eamdem concluſionem probat Cald. Pereira
de renouat. emphyteuſ.q.11.n.4.
Tum etiam, quia per ſubhaſtationem venditio 151
efficax eſt, & indiſſolubilis contractus, à quo per
pœnitentiam recedi non poteſt, prout abundè
probauimus 2.p.cap.8.à principio.Adeò quod lici-
tator cogatur etiã coërtionibus perſonalibus pro
implenda oblatione à ſe facta. Rebuffus de literar.
oblig.art.5.gloſſ.3 n.16. Follerius ſuper conſtitutioni-
bus Regni Siciliæ in rubr.de Epiſc. & Cleric.in con-
ſtit.ſi quis n.20.Carpan.ad ſtat. Mediolan.cap.167.
n.14. Decius conſ. 158. n.10. Graſſis in præludio ex-
cept.n.149. Caſtill. deciſ. n.6. Cumia ritu 17. n.125.
Aſinius de executione,§.4.c.70.n.2. & c.87.§.6.c.2.
n.1.& ſeqq.Anton.Amat.variar. reſol.38.n.4.
Atque ideo actus ſubſequẽs ſemper io executio- 152
nem tractatus,& cootractus præcedẽtis factus in-
telligitur,& præſumitur,l.4.§.vnde quæri poteſt D.
de manumiſſ.l.qui in aliena, §.ſi is,qui putabat.D.de
acquir.hæredit.cum aliis per Maſcardum de probat.
concluſ.619.n.2..& concl.1259.n.6. Menoch.de præ-
ſumpt.lib.2.q.74.n.3.& lib.3.q.49.n.3. Surd.dec.325.
n.7.

n.7. Tuſch. *litt. A, concl.*152. ſicut dicimus de ſolutione, ſubſequuta, quæ non poteſt referri ad aliud, quam ad titulum præambulum, *l.2. C. de acquir. poſſ.* Bart. *in l. triticum, ff. de verb. oblig.* Surd. *conſ.*16. *n* 13. *&* *dec.*221. *n.*3. Ozaſcus *dec. Pedemont.*57. *n.*17. Rota Ianuenſ. mercatu. *deciſ.*4. *n.*21. *deciſ.*6. *n.*10. *&* *deciſ.*91. *n.*4. idem Surdus *dec.* 317. *n.*19. Menoch. *de præſumpt. lib.*3. *præſumpt.*49. plura Pitrum Maur.
153 Aretin. *in tract. de ſolut. cap.*7. *per totum*, quia à primordio tituli poſterior formatur euentus *l.1. C. de imponen. lucr. deſcript.* & in dubio actus cenſetur potius factus ex cauſa neceſſaria, ad quam gerens tenebatur, quam ex voluntaria. *l. Ariſt. §. de tur. de liber. l. pater filium, in fin. D. ad leg. falcid. l. miles, §. fin. D. de adulter. l. proximè, D. de ritu nupt. l. ſi cum dotem, §. ſi pater, D. ſolut. matr. l. huiuſmodi, §. cum pater, D. de leg.*1. videnda erunt quæ diximus ſuperſuperius *n.*78. *verſ. comprobatur, quoniamſi procedat ſola promiſſio de vendendo,* &c.

154 Hinc dixit Rota in vna Foroliuienſi, quam adducit Cencius *de cenſib. tom.*2. *dec.*96. *n.*24. quod quando apparet de obligatione præcedenti imponẽdi cenſum, ad quem tenebatur debitor, ſi ſequatur diutina cenſus ſolutio non poteſt dubitari de ipſius cenſus impoſitione, ſequitur Cencius *de cenſib. q.*34 *n.*34. videndus *ex n.*33.

155 Et inſuper in his terminis, quod quando pretij loco offertur cenſuum, & creditorum recognitio, vt valeat perfectè, ſi ſubſequatur effectus; probatur Gratian. Giurba, & Alex. Ludou. citati, & ſequuti per Hermoſilla *in l.*52. *gl.*7. *n.*9. *tit.*5. *p.*5. *to.*2. *fol.*232. & nos latius *ſuprà ex n.*14 *cum ſequentibus, verſ. ſed quando ex hac acollatione,* &c. Adde Manguilium *de euiction. q.*45. *ex n.* 20. quia dum finem habemus, non curamus de mediis.

156 Et cum caſus iſte in eiſdem terminis, & iuxta præfatas omnes circunſtantias cõtrouerteretur in hac Regali Cancellaria, per ſententiam reuiſionis tranſlatam in rem iudicatam, *ita per peritiſſimos Senatores fuit determinatum, & creditores uempe cum effectu eſſe ſolutos, & propterea debiter uouiter ab eis conuentus fuis abſolutus.*

157 Ex hac tamen re iudicata in fauorẽ principalis debitoris lata, alia orta fuit lis inter tertium poſſeſſorem rei hypothecatæ, & ipſos creditores, prætendentem rem à ſe poſſeſſam liberam ab omni pignoris nexu manere, accedente declaratione per rẽ iudicatã in fauorẽ debitoris eos fuiſſe cum effectu ſolutos, cum ſolutione omnis tollatur obligatio, & per conſequens ipſo iure reſolutum fuerit ius hypothecæ; necnon executoriam antea obtentam per ipſos creditores contra tertium hypothecæ poſſeſſorem, quem vel ad recognoſcendos cenſus, quibus res erat affecta, vel rem ipſam dimittendam condemnauerant, ceſſare omnino, nec in poſterum ex ea aliquid exigere poſſe tanquam prorſus indebitum, quam quæſtionem ad partes diſputantes vtiliter abſoluimus, ſuprà *cap.* 1. *ex num.*118. *cum multis ſequentibus, verſ. nunc tractandum, & de alia controuerſia,* &c. hac 3. *p.* vbi vſque ad refectionem videbis.

CAPVT III.

Bona emphyteutica, & cenſualia, an corpus concurſus ingredi debeant, vt ſubhaſtentur, atque emphyteutæ creditoribus ſatisfiat, aut eis in ſolutum dentur.

Vel, an potius in pignus creditoribus aſſignanda, vt ex fructibus, vita debitoris durante, ſua credita conſequantur.

Et an dominus directi dominij, vel cenſuarius, ſiue tanquam talis, ſiue tanquam creditor ad concurſum comparens, ſit in prædictis creditoribus cunctis præferendus.

SVMMARIVM.

Increpatur Auendanus ſoctans, bona emphyteutica non intrare in concurſum, ab emphyteutica formatum, & per concurſum ipſo iure reſoluatur, atque deuoluatur emphyteuſis, num.1 & n.2. & 31. & 63

Emphyteuſis regulariter intelligitur conceſſa pro hæreditatibus; & ſucceſſoribus emphyteutæ, n.3.

Emphyteuſis hæreditaria venit in concurſum ab emphyteuta motum, n 4.

Ius emphyteuticum ſubhaſtatur abſque domini directi licentia, n.5. & n.21

In huiuſmodi alienatione non cauſatur omiſſum, nec deuolutio ad dominium, n.6. & 10

Emphyteutica bona in defectum licitatoris poſſunt æſtimata in ſolutum dari crediteribus, ſaluo iure directi dominij, n.7

Dominium vtile cum melioramentis, quod debiter in emphyteuſis habet, tranſit in emptorem, num.8. num.9

Emphyteutici, iuris ſubhabſtatio pro ære alieno ſoluendo, vel adiudicatio, eſt neceſſaria alienatio, quæ non eget licentia domini, nec cauſat deuolutionem, n.16. & 13.

Emphyteuſis hæreditaria, ſicut poteſt trãſire ad extraneos; ita etiam ſubhaſtari pro ſoluendis creditoribus, num.11

Datio in ſolutum voluntaria non permittitur emphyteuta abſque pœna commiſſi, n.12

Caldas Pereira adducitur, n.13.14. & 15

Florez de Mena adducitur, n.16.

Emphyteuſis hæreditaria poteſt pignori obligare, & in generali bonorum obligatione venit abſque licentia domini directi, n.17

Obligatio iſta durat, durante iure debitoris, quo finito reſoluitur, n.18

Cenſus imponi poteſt ſuper rebus emphyteuticariis, ſaluo iure domini directi, n.19

Emphyteutica res venit ſub appellatione bonorum, in generali bonorum obligatione, n.20

Emphyteutica bona poſſunt ſubhaſtari abſque domini licentia, n.21

Non poſſunt tamen tradi licitatori, niſi prius requiſito domino, an velit pro tam bona recipere, n.22. & 24

In

In alienatione neceſſaria dominus directus præfertur licitatoribus,n.23.

L.fin.de iur.emphyt.& l.fin. tit.8. part.5. expenduntur.ibid. & n.25.

Subhaſtatio, vel adiudicatio iuris emphyteutica non transfert in licitatorem plus iuris, quàm apud debitorem erat,n.26.

Dominus directi dominij non tenetur emptorem admittere vltra ius, quod erat apud venditorem, num. 27

Emphyteuſis alienatio cum conſenſu domini an noua ſit emphyteuſis in perſona emptoris ita, vt eum dominus teneatur inueſtire pro tribus propriis generationibus; affirmat Cerbulus. numero 28.

Voces, & generationes emphyteuta alienantis, cum conſenſu domini attenduntur, nec emphyteuſis prorogatur ad nonas, verius tuentur Caldas, & alij,n.29.& 30.

Emphyteutam cadere in commiſſum, & bona ad dominum deuolui ob concurſum peractum inter ſuos creditores falſum eſt,n.31.

Laudemium an debeatur dominio ex ſubhaſtatione rei emphyteuticæ à iudice facta pro ſatisfactione creditorum, remiſſiuè,n.32.

Emphyteuſis conceſſa pro filiis, & nepotibus, non vt heredibus, vel pro familia non poteſt ſubhaſtari, à iudice pro ſolutione creditorum. num.33.

Debitor emphyteuta non eſt abſolutè dominus dominij ſed duntaxat ad vitam.n.34.

Emphyteuta primus non poteſt contrahere debita, quorum cauſa valeat vtile dominium alienari in preiudicium ſucceſſorum,n.35.

Fructus emphyteuſis familiaris ſolum poſſunt adiudicari creditoribus vita debitoris durante. num. 36.

Commoditatem, non ius emphyteuticum familiare alienare poteſt poſſeſſor, debitor emphyteuta. num. 37.

Forma primitiua emphyteuſis ſemper ſeruanda eſt, num.38.

Briti ſententia adducitur in confirmationem, numero 39.

Gamæ deciſio adducitur,& Iulij Clari,n.40.

Filius ſuccedens in feudo, aut emphyteuſi paterna non tenetur ex ea creditoribus paternis, etiamſi hereditatem adierit cum inuentario,n.41.

Laudemium non debetur; quando fructus rei emphyteuticæ adiudicantur creditoribus durante vita debitoris, n.42.

Emphyteuſis non hereditaria, empta tamen ex pecunia patris, acquirentis, an ſaltim reſpectu pecuniæ poſſit pro ſolutione creditorum alienari. n. 43. remiſſiuè.

Emphyteuſim pro ſe, filiis, & nepotibus quæſitam an acquirens poſſit liberè alienare, etiam in præiudicium vocatorum, n.44. remiſſiuè.

Emphyteuſis hereditaria, quæ vltra tacitam alienationis prohibitionem, expreſſam habet, nequit ſubhaſtari, aut in ſolutum creditoribus aſſignari abſque conſenſu domini. numero 45. & 46.

Emphyteuſis commoditas prohibitione expreſſa non obſtante, vita debitoris durante, poteſt creditoribus aſſignari,n.47.

Fructus emphyteuſis non prohibentur alienari, aut pignorari pro vita debitoris,n.48.

Idem in maioratu, & aliis diſpoſitionibus expreſſam prohibitionem alienationis habentibus,n.49. & n. 50.

Leges Luſitaniæ circa alienationem emphyteuſis pro ſoluendis creditoribus explicantur,n.51. remiſſiuè.

Flores de Mena doctrina adducitur, n 52

Melioramenta in emphyteuſi facta poſſunt obligari, pignorari, & alienari, requiſito prius domino, an velit pro tanto,n.53.

Dominus directus omni iudicationi, & alienationi præfertur pro eodem pretio,n.54.

Cenſualia bona per debitorem poſſeſſa in concurſus corpus ingredi debet,n.55.

Cenſus reſeruatiui bona pleno iure in cenſuarium tranſeunt, cum onere ſoluendi penſionem in futurum, nullo dominio, apud concedentem remanente,n.56.

L.fin.C.de rerum permutatione, exornatur, &c. conſtitutus, de religioſ. domib.n.57.

Cenſuarius debitor poteſt ad libitum rem cenſuariam alienare abſque metu commiſſi, n.58.

Commiſſum in cenſu reſeruatiuo ob non ſolutam penſionem etiam per mille annos non datur, n.59.

Alienatio, ſubhaſtatio cenſus reſeruatiui, cum onere penſionis tranſit in quemlibet,n.60.

L.fin.C.ſine cenſu vel reliq. exornatur. & l. Imperatores,C.de vectigal.n.61

Dominus directus emphyteuſis, vel cenſuarius comparens in concurſu per debitorē formato an præferatur iure cenſuaria, vel emphyteutica,n.62

Auendanus iterum increpatur,n.63.

Dominus directi dominij dupliciter poteſt comparere in concurſu formato ab emphyteuta, vel cenſuario, aut tanquam dominus, aut tanquam creditor, n.64.

Emphyteutica bona quando ſubhaſtantur, dominus præfertur pro eodem pretio, n.65.

Dominus rem emphyteuticam diſtractam ad inſtantiam creditorum iure prælationis recuperans liberè, & ſine hypotheca deuoluitur,n.66.

Pignus diſtractum ad inſtantiam creditorum liberum tranſit in emptorem,n.67.

Cenſus ſi per viam donationis, legati, inſtitutionis, emptionis, aut ex quolibet actu voluntario emphyteuſis ad dominum tranſeat abſque creditorum conſenſu, quia tunc pro tempore emphyteuſis onera durant, n.68.

Res emphyteutica eo caſu ad dominum redit non tanquam ad dominum, nec iure dominij directi, ſed tanquam ad extraneum,n.69.

Dominus cenſus reſeruatiui ius prælationis in re cenſuali non habet,n.70.

Cenſuario an competat retractus, quando dominus cenſus vendit ius penſionis,n.71.

Dominus directi dominij, & dominus cenſus reſeruatiui poſſunt concapere in concurſu tanquam domini rei, iure conſolidationis, & deuolutionis cauſata,n.72.

Emphyteuſis deuoluta ad dominum libera, & ſine hypotheca, & onere interim impoſito ab emphyteuta deuoluitur,n.73.

Dominus rei ratione ſui dominij præfertur in eo omnibus quibuſlibet creditoribus, n.74.

In cenſu reſeruatiuo res non cadit in commiſſum, ſiue per viam alienationis, ſiue penſionis non ſolutæ etiam per mille annos.75.

Res cenſuaria poteſt ob pactum expreſſum cadere in commiſſum, ſicuti emphyteuticaria, n.76.

In

In re cenſuaria dominus non prefertur anterioribus creditoribus, ceſſante pacto commiſſi. n. 77.

In re cenſuaria, que virtute pacti cecidit in commiſſum preferetur dominus, eam vendicans omnibus creditoribus, ſecus ſi per commiſſum ad eum non fuerit deuoluta, n. 78.

Res cenſualis, que cecidit in commiſſum inter bona domini iudicatur, non inter bona debitoris cenſus, n. 79.

Alienatio non proprie dicitur, niſi dominium plene, & irreuocabiliter ſit translatum, n. 80.

In re cenſuaria, que in commiſſum non cadit, creditores anteriores domino cenſus preferuntur. n. 81.

In re aliena, que reperitur inter bona debitoris dominus vindicans cunctis prefertur, n. 82.

Debitor de bonis ſuis, non de alienis facere poteſt concurſum inter ſuos creditores, n. 83.

L. etiam ſuperficies 16. ff. qui potior in pignor. habeant, ponderatur, n. 84.

Res cenſuaria, vel emphyteuticaria, que cecidit in commiſſum ad dominum deuoluitur libera, & extincto iure pignorum interim impoſito, n. 85.

Ad rem domino deuolutam nullus creditor cum eo concurrere poteſt, n. 86.

Iure principali ſublato, ius prelationis euaneſcit. n. 87.

Domini directi dominij, aut cenſuarias an penſionibus decurſis preferantur anterioribus creditoribus in ipſa re, n. 88.

Domini directi dominij, vel cenſus reſeruatiui competit hypotheca in ipſa re pro penſionibus ſoluendis, n. 89.

Et omnibus in re ipſa pro penſionibus preferuntur. n 90.

Hypotheca orta à principio acquiſitionis ipſius rei omnibus etiam anterioribus prefertur, n. 91.

Dominus directi tanquam extraneus creditor comparens in concurſus pro credito ſibi debito nullam prerogatiuam habet in re emphyteutica, ſeu cenſuaria, n. 92.

Emphyteutica res, ſeu feudataria hypothecata cum conſenſu domini, an ad eum deuoluatur libera, vel an etiam poſt deuolutionem duret hytheca, n. 93.

Liberam deuolui, non obſtante conſenſu, tenent plures. n. 94.

Liberam non deuolui, ſed durare hypothecam poſt deuolutionem legitime ſubſequutam, & aliquid operetur conſenſus domini, probabilior, & receptior eſt opinio, n. 95.

1 IN hoc articulo incautè, & imprudenter ſe geſſit Lud. de Auendaño *in tract. de cenſibus, c. 110. n. 10. & 11. & in cap. 111. ex n. 4.* vbi duas propoſitiones ineptas ſine lege, & ſine auctoritate aut iuris fundamento abſolutè affirmat, tam quod bona emphyteutica non intrant in concurſum formatum per emphyteutam debitorem, cum debitoris bona non dicantur, ſed extra eius patrimonium ſint, ad quæ creditores ſui nullum ius prætendere poſſunt; ſecunda, quod facto per emphyteutam concurſus ipſo iure reſoluatur emphyteuticarius, ſeu cenſuarius contractus ob commiſſum, & bona libere reuerti ad dominium, & cum directo dominio conſolidari, in quibus propterea dominus in eiſdem præferatur emphyteutæ, & cenſuarij cunctis creditoribus.

Hæ abſolutæ propoſitiones ſic indigeſtè ſum- 2
ptæ falſæ ſunt, & contra communem innumerabi-
lium Doctorum aſſertionem, & regulam in con-
trarium affirmatiuum, idcirco ne huius auctoris
deſidia decipiamur, diſtinctè procedendum erit, &
per concluſiones ſingulas examinandæ ſunt, & in
primis quod attinet ad bona emphyteutica.

Prima erit, & firmiſſima, concluſio quod ſi bona 3
in emphyteuſim conceſſa fuerint pro hæredibus, &
ſucceſſoribus emphyteutæ (prout ſingulariter om-
nis emphyteuſis conceſſa intelligitur iuxta pluri-
mos Doctores laudatos, & ſequutos per Aluar.
Valaſc. *de iure emphyt. quaeſt. 49. ſub num. 2.* ante me-
dium) in concurſum motum per emphyteutam de-
bitorem veniunt, ſubhaſtantur, & venduntur abſ- 4
que domini directi licentia, aut aſſenſu, & ex eo- 5
rum pretio creditores ſatisfiunt, cum ſit alienatio 6
neceſſaria, in qua non datur commiſſum, nec de-
uolutio ad dominũ, quia hoc caſu pro executione
ſententiæ, & ſolutione creditorum iſtis inſtanti-
bus bona emphyteutica rectè capi valent, necnon 7
in defectũ licitatoris ea poteſt Iudex æſtimata da-
re in ſolutũ. Semper tamen ſaluo iure domini dire-
cti ad penſionem conſequendam, & exigendam à
quolibet tertio emptore, qui eum tenetur reco-
gnoſcere, quoniam duntaxat ſubhaſtantur, & adiji-
ci poteſt ius emphyteuticum, & illud vtile domi- 8
nium, quod penes ſe debitor habet, necnon melio-
ramenta pleno iure ſibi competentia, hanc con-
cluſionem in terminis firmarunt gloſſa, Bartol. &
communiter cæteri Doctores *in l. ſi finita, §. ſi de
vectigalib. ff. de damno infecto*, teſtantur communem
opinionem Iaſon *in l. fin. num. 113. Cod. de iure em-
phyteut.* mirabiliter Auendan. *reſp. 13. num. 1.* poſt
Bart. & Iaſon necnon eundem Bartol. *in l. quemad-
modum ad fin. Cod. de agricol.* Henſir *lib. 11.* & Aua-
tot. *in cap. imperialem de prohibit. feudi alien.* per
Feder. & Ioannem de Ripam *in l. 1. de pignoribus,
num. 13.* Parlador. *lib. 2. rerum quotidian. cap. fin. 5. p.
§. 3. num. 33.* quem ſic generaliter loquentem ad ter-
minos huius concluſionis trahere debes iuxta DD.
à ſe allegato.

Eandem opinionem latè probat Aurelius Car- 9
bol. *de iure emphyteut. cap. 14. de priuat. ob alienat.
limitat. 19. per totam, fol. mihi 318. & ſeq. qui num. 1.*
ponit pro regula, quod pro ſolutione creditoris
poſſunt capi bona emphyteutica, & poſſunt à iu-
dice dari in ſolutum eidem creditori emphyteutæ
quoad ius debitoris, ſaluo iure domini ad canonẽ,
laudemium, & prælationem; quia hæc venditio 10
ſubhaſtatio, & adiudicatio dicitur neceſſaria cum
iudicium reddatur in inuitum, ad quam faciendam
non requiritur licentia, & aſſenſus domini dire-
cti dominij, ſed potius in ea limitatur, *l. fin. Cod. de
iure emphyteut.* & propterea bona nec cadunt in
commiſſum, nec fit ad directum dominium deuo-
lutio, vt per DD. *in d. l. ſi finita, §. ſi de vectigalibus,
ff. de damno infecto*, & per Bald. *doctrinam in termi-
nis in cap. imperialem in princip. num. 11. de prohi-
bita feudi alien.* per Federic. Iaſon *in d. l. fin. q. 5.
num. 113.* Alciat. *conſil. 343. num. 3.* Afflictum *de-
ciſ. 191. in dub. 1.* Gratum *conſil. 333 num. 9. & ſeqq.
vol. 1.* qui teſtatur de communi opinione quam ſi-
mul amplectitur Rodoanus *de rebus Eccleſiæ de
caducita. ob res aliena. num. 32. verſic. emphyteuta
quoque, pag. 520.* Tiraquell. *de retract. lignagier, §. 1.
gloſſ. 14. num. 10.* Decius *conſil. 160. colum. 2. verſic.
& hoc ſaltem videtur habere locum*, &c. Et idem
Corbul. *in num. 2.* hanc regulam declarat, proce- 11
dere,

dere, quando emphyteuſis eſt hæreditaria, & poteſt
tranſire ad extraneos, quia tunc poteſt per iudicem
dari in ſolutũ creditori vtile dominiu illud perti-
nens emphyteuræ debitori abſque reatu commiſſi
(ſaluo iure domini) ex Saliceto in Auth. *l. qui verſ.*
tertio eſt videndus, C. de bonis author. iudic. poſſiden.
& Bald. *in conſ. 306. verba inueſtituræ, vol.* & Alex. *d.*
conſ. 343. n. 3. & ſeqq. & ex n. 3. cum ſeqq. pulchrè de-
12 clarat ipſe colluſus poſt plurimos allegat hanc re-
gulam minimè procedere in datione in ſolutum
voluntariè facta per emphyteutam creditori extra
iudicium cum hoc caſu ſit venditio, & alienatio
voluntaria ſibi à iure prohibita abſque aſſenſu do-
mini directi, quo caſu res cadit in commiſſum, &
ad dominium deuoluitur, & directo dominio con-
ſolidatur.

13 Hanc eandem ſententiam ampliſſimè proſequi-
tur Caldas Pereira *in tract. de extinct. emphyteuſis,*
cap. 6. ex num. 3. cum multis ſeqq. dicens quod in alie-
natione rei emphyteuticalis facta per iudicem pro ſa-
tisfactione creditorum emphyteuta non habet locum,
l. fin. C. de iure emphyteut. qui cum ſit alienatio
coacta, & neceſſaria non requirit conſenſum, & li-
centiam domini ex Auendano *reſponſ.* 13. Iaſon &
Afflicto *quæſt. 191. num. 1.* Decio *conſil. 160. colum. 1.*
ad finem. Roman. *conſil.* 280. Alexand. *conſil.* 215.
column 2. Socin. *conſil. 8. col. fin. volum.* 4. Iaſon *in l. ſi*
vnus, §. pactus ne peteret, num. 29. ff. de pactis. Bruno
conſil. 44. colum. 3. dub. 3. Aymon *conſil. 115. col. 1.*
in fine, ex celebri doctrina Baldi *in cap. 1. col. 3. de*
prohib. feud. alien. Feder. Iaſon. *in l. cætera, §. ſed*
ſi parauerit, num. 10. ff. de legatis 1. Caſſaneo *con-*
ſil. 11. num. 79. Capecius *quæſt. 99. col.* 2. Roland.
à Valle *conſ. 21. num. 17. vol. 1.* & Cagnol. *in l. 2. q. 88.*
num. 243. C. de pact. inter empt. & vend, & ex Pinello
in l. 2. C. de reſcindenda vend. 2. p. cap. 3. n. 42. & poſt
plures alios Doctores, in diſcurſu per eundem
Caldas Pereira adductos omninò vidẽdus, qui ite-
rum *n. 14.* ita ait, *ego autem vt à calumnia legiſlato-*
rem defendam aduerto bona emphyteutica pro execu-
tione ſententia capi, vendi, & alienari rectè poſſe vt
creditoribus ſatisfiat, quod placuit Bart & aliis, *in*
l. ſi finita, §. ſi vectigalibus, ff. de damno infecto, vbi
Alexand. *num. 18.* Iaſon *in l. fin. num. 113.* Ripa *in l. 1.*
ff. de Pignoribus. Petrus Aduend. *reſponſo 13. n. 1. quod*
in emphyteuſi ſimpliciter conceſſa, & pro hæredibus
data obtinet, quoniam ius nocere emphyteuta po-
teſt, &c.

14 Idem Caldas Pereira pulchrè etiam in id ipſum
affirmat *in tr. de extract. emphyt. c. 14. ex n. 10.* dicens
quod bona emphyteutica, aut locata in recenſum
pro debito ſubhaſtari, & licitatore addici poſſe
plus offerenti, quæ cum pẽſione, & onere reali qui-
bus ſunt obnoxia in emptorem tranſibunt ſi alia
bona patrimonialia condemnato non ſuperſint, in
quibus executio fieri poſſit quo integra ſolutio
creditori, qui ſententiam obtinuit, fiat; & pro hoc
vltimo conducit quod aliis probat Corbulus *de*
iur. emphyteut. c. 14. de probat. ob alien. limit. 19. n. 6.
fol. 331.

15 Et iterum ipſe Caldas Pereira *in tract. de poteſt.*
gendi, c. 1. ex n. 58. vbi rectè inquit, quod quando per
viam executionis ſententiæ iudex creditori em-
phyteuſim adiudicat, ipſe creditor vel licitator de-
bet eſſe perſona non prohibita à lege, vel pacto
ſed habilis ex Grato *conſil. 133. n. 10. &* 11. atque Si-
gnorol. Tiraq. Gregorius Lopez, & aliis quod ſin-
gulariter limitat, *n.* 59.

16 Et pro hac concluſione quod emphyteuſis con-
ceſſa pro ſe, & hæredibus poteſt capi, & executio
fieri in ea pro ſatisfactione creditorũ emphyteu-
ræ abſque licentia, aut aſſenſu domini directi in-
numerabiles penè DD. congerit Florez Diaz de
Mena *in additionibus ad dec. 35.* Gammæ *n. 1.* ſequi-
tur etiam, licet obiter, Noguerol. *allegat. 37. ſub*
num. 39. vbi ad idem allegat Rotam *deciſ.* 381. *ex*
num. 16. cum pluribus ſeqq. tom. 1. in recent. edit. anno
1636. latiſſimè videndus eſt poſt alios Doctores
Brito *de locato in repetitione, cap. potuit, c. 3. ex n. 18.*
& ſeqq.

Concluſio hæc ex eo comprobatur, quod em- 17
phyteuſis hæreditaria poteſt liberè per emphyteu-
tam pignorari, & obligari, & venit in generali bo-
norum obligatione abſque licentia directi domi-
ni, & abſque metu caducitatis, quæ hypotheca, &
obligatio durat, duntaxat durante iure debitoris, 18
quo reſoluto, ſiue per generationem finitam, ſiue
per caducitatem, pariter reſoluitur ius hypothe-
cæ, & emphyteutica bona ad dominum directum
deuoluuntur libera, & abſque aliquo onere impoſi-
to per emphyteutam; pro hac vera reſolutione in-
numerabiles penè Doctores, allegant Corbulus *de*
iure emphyt. cap. 14. de cauſa probationis ob aliena-
tio. limitat. 33. fol. mihi 348. Iulius Clarus *recepta*
ſentent. lib. 4. §. emphyteuſis, q. 18. & pl. 29. tit. 8. p. 5.
& alios plures firmat Ioan. Garcia *de expenſ. &*
meliorationib. cap. 6. num. 21. latiſſimè Felicianus *de*
cenſibus, tom. 1. lib. 2. cap. 5. ex num. 15. cum ſeqq.
allegans ad id *d. l. 29 & l. lex vectigali, ff. de pignor.*
& l. tutor. §. vltimò, ff. de pignorat. action. Gaſpar.
Rodriguez *de annuis redditibus, lib. 1. quæſt. 3. num. 7.*
per tres columnas, quam plurimos Doctores in com-
probationem congerit Barb. *ad c. potuit de locato,*
n. 81. Gratianus *diſceptat. forenſ. cap. 8. n. 40.* abundè
poſt plurimos Doctores, & Rotæ deciſionum al-
legationem rem hac diſſerit, & reſoluit Lud. Cen- 19
cius *in tr. de cenſib. q. 22. per totam,* qui tres vltimi
multis aliis laudatis, probant cenſum abſque do-
mini licẽtia imponi poſſe per emphyteutam ſuper
bonis emphyteuticis ſuo iure durante, & ſaluo iu-
re domini directi, & quod res emphyteutica veniat
ſub appellatione bonorum, & in generali bonorũ 20
obligatione, ex pluribus obſeruat Cardoſo *in pra-*
xi iud. verb. emphyteuſis, n. 16. Sed an ex conſenſu
domini ſuper obligatione duret hypotheca poſt
emphyteuſim deuolutam; vide inferiùs ad calcem
huius cap.

Ergo eadem bona emphyteutica rectè poterunt 21
ſubhaſtari pro ſatisfactione creditorũ abſque do-
mini licentia provt ex quamplurimorum reſolu-
tione, ſic argumentatur de pignore, & oblatione
ſpeciali aut generali, ad ſubhaſtationem in iure
emphyteutico Florez de Mena *in addit. ad dec. 35.*
Gammæ ad n. 1. optima deciſ. 226. per totam, Vin-
cent. de Franchis, vbi multa cumulat; notandum
tamen, quod licet ius emphyteut. & meliorario- 22
nes factæ per debitorem poſſint per iudicem ſine
licentia domini ſubhaſtari, in ſolutum dari cre-
ditoribus, licitatori tamen, vel creditori tradi non
poſſunt, niſi prius requiſito domino, an velit pro
tanto bona ipſa recipere, & pro ſe habere, cum in
huiuſmodi alienatione neceſſaria ſemper ius do-
mini maneat intactum, & illæſum qui in hac alie- 23
natione præfertur omnibus emptoribus, & licita-
toribus, iuxta *l. fin. C. de iure emphyteut. & 29. tit. 8.*
part. 5. notarunt rectè Alexander in Apoſtilla ad
Bartolum *in l. finita, §. ſi de vectigalibus, verb. in*
feudatario, ff. de damno infecto. Auend. *reſponſo* 23.
ſub

Digitized by Google

ſub num.3.verſ. aduertendum tamen, & ſub num.4.
verſic. & ſicut donante emphyteuta, vt pondetat
*l.fin. tit.8.part.5.*in illis verbis. *Tenudo es el ſeñor*
de la coſa de recebir en ella aquel aquien la vende,
& ibi, *e de otorgar ſola faciendo en de carta de nue-*
uo, & Salicet.*in Authent.ei qui,verſic.tertiò eſt vi-*
dendi, C. de bonis autherit. iudicis poſſid. Bald. *con-*
ſil.306.verb.inueſtiture,vol.1. quos refert & ſequi-
tur Alexand.*conſil.343.num.3.*Corbulus *de iur. em-*
phyteut.cap.4. limit.19. ſub num.1. Florez de Mena
24 *in additionib. ad ſeſſ. 35. Gamma ſub num.1.* Caldas
Pereira *de extinctione emphyteut.cap.6. ex num.12.*
cum ſeqq. & ex num. 15. & ſeqq. copioſè per Vin-
cent.de Franchis *deciſ.226.per totam,*& ibi Addi-
tionatores, & melius ipſe Caldas *de extinctione*
emphyt.c.14. ſub num.40. Vbi quòd ſit denuncian-
dus dominus tempore aditionis, an fortè ipſe ve-
lit tantundem offerat, dicens fuiſſe ſententiam gl.
& Bartolus *in d. §. ſi de vectigalibus*, & commu-
nem ex Iaſon *in l.fin.C.de iur.emphyt. num.113.* Ri-
pa *in l.1 ff.de pign.num.13.* Bart.*in l.quemadmodum,*
ad fin. C. de agricol. & cenſ. lib. 11. Baldus & alij
in cap.1. de prohibitione feudi, & alij per Eedetic.
& ex plurimis idem probat Brito *de locato ad re-*
petitionem,cap.potuit, §.5.ſub n.18. & n.19.verſ.in-
frà num.54.
25 Et iuxta hos terminos intelliges Doctores ci-
tatos ab Auguſt.Barb.*in cap.potuit,de locato, n.58.*
quos perperam contrarios cenſent, nempe Auen-
dañ.& Cald. Pereira *de extinctione, c.6.n.15. & 16.*
dicentes,alienationem neceſſariam, fit ex manda-
to iudicis non faciendam irrequiſito domino di-
recti dominij, necnon Petr.Barboſa *in l.vſufructu,*
n.20 ff ſoluto matrim.& Gaſpar Rodrig.*de redditib.*
lib.1.q.15.n.81. directum dominium non requirendum
affirmantes, vt iſti loquũtur in ipſa ſubhaſtatione,
in qua licentia, & aſſenſus domini non requiritur,
ea tamen facta & licitatore admiſſo, rei emphy-
teuticariæ traditio fieri debet prius requiſito do-
mino, an pro tanto eam velit, & hoc caſu proce-
dunt Doctores,Auendan.& Pereira,quos iam an-
notauimus hoc modo loquentes.
26 Vnum tamen notabile in hac materia alienatio-
nis & ſubhaſtationis rei emphyteuticæ aduertere
debes,quod in tertium emptorem ſub haſta licitã-
tem nec in creditorem, cui à iudice rei emphyteu-
ticæ datur in ſolutum;non plus iuris trãſeat,quam
apud emphyteutam debitorem erat, ita vt ſi erat
vltima vox,& perſona,& in emptorem non tranſit
plus iuris;quoniã attendũtur linea, & voces debi-
toris emphyteutæ,non verò perſona ementis, hæc
etenim alienatio fit abſque licentia,& aſſenſu do-
27 mini directi abſque tamẽ iuris ſui læſione,& præ-
iudicio, qui non tenetur emptorem admittere vl-
tra ius, quod erat apud venditorem in quo omnes
Doctores citandi conueniunt.
28 Nam licet inter eos magna ſit diſcordia,an facta
alienatione ex domini conſenſu, noua ſit emphy-
teuſis,& ius emptoris,ita vt dominus eum debeat
inueſtire pro aliis tribus vocibus,& perſonis,ita vt
non debeat attendi ius, & linea emphyteutæ ven-
ditoris,ſed emptoris cum domini conſenſu, prout
affirmat Corbulus *de iure emphyteut.c.12.de deuolu-*
tione ob lineam finitam,ex n.78.cum ſeqq.fol.mihi 165.
& iterum *c. 14. de priuat. ob alienationem limit.44.*
in quæſt.1.per totam.fol.mihi 462.verſ.in cap. 15. de
cauſa probationis ob non ſolut.canon.ampliat. 20.fol.
448.
29 Tamen rectiùs quæſtionem ad partes latè diſpu-
tans contrarium verius reſoluit Caldas Pereira *de*
extinctione emphyteut. cap.11. ex num.33. cum mul-
tis ſeqq vt adhibito conſenſu domini natura em-
phyteuſis non mutetur in tempore, vel genera-
tionibus aut vocibus;ſed ſemper attendendam eſſe
perſonam,& lineam vendentis,non verò ementis,
in quem plus iuris nõ transfertur, quam habebat, 30
& habere poterat vendẽs, ita vt dominus per con-
ſenſum à ſe præſtitum non intelligatur emphyteu-
ſim prorogare, nec in aliquo alterare, ſed ſemper
ius emptoris regulandum à iure venditoris,& eo-
demmodo finiri apud emptorem, quod finiretur re
exiſtente penes emptorem quæ opinio longè ve-
rior mihi videtur, adhuc tamen vtriuſque opinio-
nis Doctores, non dubitant attendendum eſſe ius
debitoris,quando abſque domini aſſenſu facta fuit
venditio,qui doctores contrariæ opinionis minus
rectè attribuunt extenſionem, & prorogationem
emphyteuſis,vt operetur vltra intentionem domi-
ni,quæ ſola fuit adhibendo conſenſum, vt eius in-
teruentu excludatur & euitetur commiſſum, pro
quo euitando, *l.fin.C.de iur emphyt.& cap.potuit,*
de locato, conſenſum domini deſiderat, & ſatis eſt
vt in hoc operetur, & dominus præiudicetur in
iure ſuo deuolutionis,& conſolationis quam cau-
ſaret alienatio conſenſu domini deficiente, prout
late proſequitur Caldas Pereira *loco citato*, quem
vlterius,*verſ.notanter declarantem hunc articulum,*
in tract. de renouat. emphyt.quæſt.7. num.7. quibus
in locis plures Doctores allegat, idem poſt alios
tenet Brito *de locato, in rubrica, §.1. num. 39. &*
num. 40.
Ex hactenus prælibatis facilè cognoſces, quam 31
miſere lapſus fuerit Ludouiſ. de Auend. *in tract.*
de cenſib. d. cap.110. ex num. 10. & cap.111. & n.4.
cuius mentionem fecimus ad principium huius c.
dum ineptè firmauit, *bona emphyteutica in concur-*
ſum ab emphyteuta per actum inter ſuos creditores nõ
venire & per concurſum creditorum à ſe factũ extin-
gui emphyteuſim,& deuolui ad dominum directum in
cuius bonis hunc propterea præferendum eſſe quibuſli-
*bet creditoribus;*quæ omnia falſa ſunt ex iam com-
probatis, quod imò non expectata licentia domi-
ni, & per conſequens nec in his præferendum do-
minium ex ſuo domino,tanquam conſolidato, vt
perperam putabat Auend.*ipſe in locis citatis,* licet
verum ſit dominium præferri cuilibet emptori pro
eodem pretio oblato,non aliàs, vt diximus ſuprà
n.22 & n.24.& infrà *n.54.*
Sed an ex hac ſubhaſtatione per iudicẽ factam, 32
rei emphyteuticæ tanquam neceſſaria pro ſatisfa-
ctione creditorum concurrentium, quemadmodũ
domini,non expectatur licentia & aſſenſus;ita pa-
riter denegetur ei laudemium;non conuenit inter
Doctores,latè tractant Auend.*d.reſponſo 13.per to-*
*tum,*Caldas *de extinct.emphyteuſis,cap.6.ex n.3.cum*
*multis ſeq.*Florez de Mena *in addit.ad Gammam d.*
deciſ.5.ſub n.1. Corbulus *de iur. emphyt.c.14.de pri-*
uat.ob alienat.limit.iam ſub n.2.& latiſſimè,& op-
timè quàmplures allegans Brito *de locato,in repet.*
c potuit, §.5.ex n.3.
Secunda ſit concluſio: ſi emphyteuſis conceſſa 33
fuerit non ſimpliciter pro hæredibus, ſed ſolũ pro
filiis, & nepotibus, ſcilicet,filiis,vt filiis licet non
hæredibus,vel aliter ſit conceſſa pro familia; tunc
ius ipſum emphyteuticum, & vtile dominium,nõ
poteſt capi,nec ſubhaſtari, nec diſtrahi, à iudice
pro ſatisfactione creditorũ,cũ debitor emphyteu-
ta non ſit abſolutè dominus vtilis emphyteuſis;ſed 34
ad

by Google

ad vitam ſuam duntaxat,& quilibet vocatus capit
ab inueſtitura,& non à primo acquirente. Et ideo
in præiudicium ſucceſſorum ius emphyteuticum,
35 non poteſt ſubhaſtari, nec ad extraneos peruenire,
nec primus emphyteuta potuit contrahere debita,
quorum cauſa, & occaſione valeat proprietas em-
phyteutica,hoc eſt ipſum vtile dominium alienari
in damnum, & præiudicium ſucceſſorum; licet in
36 emphyteutæ ſolius præiudicium ſit;& ideò ſolum-
modo poterũt fructus emphyteuſis adiudicari cre-
ditoribus, vt ex eiſdem ſua credita exigant, vel in
pignus bona ipſa eiſdem conſignari; vt ex fructi-
bus ſatisfiant creditores durante vita debitoris dũ-
37 taxat; vti poterunt,& ſic ius ipſum non, ſed dun-
taxat cõmoditas, quæ pleno iure pertinet,emphy-
teutæ poſſeſſori, & debitori alienari liberè poteſt
eius vita durante; nam eo mortuo proprietas em-
phyteuſis,& ſic ius ipſum emphyteuticum,& vtile
dominium remanens ſemper integrum, penes de-
38 bitorem tranſibit in ſucceſſorem ſecundum primi-
tiuam naturam emphyteuſis, cuius forma ſeruan-
da erit. Sic in terminis probant Nicolaus Boëtius
*in decis. ſeu quæſt.*263. Aluarotus *in cap. Imperialem,*
*n.*16. *de prohib. feud. alien per Feder.* Auend. *reſp.*13.
ſub numerum 1. *verſ. ſecunda concluſio, ex communi*
omnium ſententia ſequuta. Bart. *in l. quod dicitur,*
ff. de verborum oblig. vbi omnes deduxit Flores de
Mena *in addit. ad decis.*2. *Gammæ ſub num.*1 & ex
Bart. *num.*8. Alexand. *num*17. Caſtrenſ. *num.*6. *in*
d. §. ſi de vectigalibus, l. ſi finita, ff. de damno infe-
cto. Alexand. *concluſ.*124. *ſub num.*9. *volum.*4. & ex
aliis pluribus congeſtis à Tiraq. *de retract. lignag.*
§. 1. *gloſſ.* 7. *num.* 49. quos referens ſequitur Cor-
bulus *de iure emphy..cap.*14. *de priuat. ob alienatio.*
*limit.*19 *num.*2. *&* *num.*6. *& cum Gamma, d. decis*5.
& Corbulo, necnon Rotæ *decis.*381. *ex n.*26. *cum*
pluribus ſeqq. Innocent. *edit. anno* 1636. tenet No-
guerol. *allegat.*37. *n.*99. qui ex aliis ſimilibus com-
probat *ex num.* 34. de quibus & de pluribus aliis
latiùs videbis inferiùs optimè etiam, & latè tradit
Brito *de locato in repetitione, cap. potuit, §.*3. *ex n.*18.
39 *& ſeqq. qui, num.*20. ita ait. *Tertia declaratio eſt, vt*
talis alienatio, authoritate iudicis facta, debeat præ-
iudicium generare ſolum ipſimet emphyteuta, dum
viuit ac eius hæredibus quando hæreditaria exiſtit.
Si verò ſecus dicendum quando conceditur cum
pacto de prouidentia, nempe pro ſe & filiis ac cæ-
teris deſcendentibus ſeu nomine familiæ, vel pro
ſe, vxore ac filio ex vtroque naſcituro, nec poſſe
tunc fieri alienatio emphyteuſis, quoad dominium,
& proprietatem, ſed quoad fructus,& commodita-
tem, tantummodo interim, dum viuit ipſemet em-
phyt. vt contra. gloſſ. *in l. ſi finita, §. de vectigal.*
ff. de damno infecto. tenent Doctores ferè omnes, vt
teſtatur Tiraquell. *de retract. lignag. de gloſſ.*7. *§.*1.
*num.*47. per text. *in vltim. §. ſin autem, C. de com-*
mun. de legatis. Bald. *in authent. ſi quis iurat. C. de bo-*
*nis author. iud. poſſid. column.*5. *verſ. quæro nunquid.*
Palat. Rub. *in repetitione, cap. per veſtras, §.*38.
num. 8. Alexand. *in dict. §. ſi de vectigal.* & ſequi-
tur Gamma *decis.*5. *num.*8. *&c.* & latiùs proſequitur
40 comprobans, hac 3. *part. cap. penult. per totum*; &
conducit quæſtio ſingularis agitata per Iulium
41 Clarum *receptar. lib.*4. *feudum. q.*43. vbi reſoluit,
quod filius ſuccedens in feudo, aut emphyteuſi
non hæreditaria; ſed paterna, non tenetur credito-
ribus patris ſui, etiamſi eius hæreditatem adierit
cum beneficio tamen legis, & inuentarij; quia non
tenetur vltra vires hæreditatis patris creditoribus

ſatisfacere, etſi feudum ſeu emphyteuſis paterna
ex pacto, & prouidentia libera ſibi remanet, quia
non capit à patre, ſed à domino concedente ex ipſo
pacto, & prouidentia,& vide, quæ Flores de Me-
na ad Gammam *decis.*5. *ſub num.*5. quo caſu non de- 42
beri laudemium domino; quia cum non alienetur
ius emphyteuticum, & vtile dominium: ſed tan-
tummodo fructus & commoditates debitori per-
tinentes ſua vita durante alienentur, non poteſt, in
hac alienatione verificari diſpoſitio text. *in leg. fin.*
Cod. de iure amphyteut. loquentis de vtili dominio
alienato, & vendito, ita cum Afflicto obſeruat
Auendan. *reſp.*13. *ſub num.*1. *verſ. tertia concluſio de-*
claratiua.

Sed quid dicendũ, in emphyteuſi non hæredita- 43
ria, ſed pro ſe filiis,& nepotibus, quæ tamen empta
fuit ex pecunia patris acquirentis; an ſaltem quoad
pecuniam, poſſit alienari ſeu capi pro ſatisfactione
creditorum acquirentis, vide pro vtraque parte
plurimos Doctores relatos per Florez de Mena *in*
additio. ad Gammam *dicta decis. ſub num.* 1. *col.* 3.
ad medium, & Barboſa ſtatim citand. & an ipſe
primus acquiſitor, pro ſe, filiis,& nepotibus,& ſic 44
emphyteuſim non hæreditariam poſſit liberè eam
alienare, & de ea diſponere in præiudiciũ vocato-
rum, vide lariſſime Marcſcorum *vari. reſol. lib.*15.
24. *per totum*, quam plurimos Doctores per re-
gulam, & limitationes videbis apud Barboſam *in*
*cap. potuit, ex num.*153 *cum ſeqq de locato.* quos con-
ſule pro articuli reſolutione, & latiſſimè etiam
per Britum *in tit. de locato, in repetitione, c. potuit,*
*§.*3. *per. tot.*

Tertia concluſio ſimilis eſt, quoad effectũ proxi- 45
mè præcedenti, quãdo in emphyteuſi hæreditaria,
vltra tacitam prohibitionem inductã, ex *l.*2. *C. de*
iure emphyt. & c. potuit, de locato, adeſt expreſſa pro-
hibitio alienationis pignoris, & obligationis ius
emphyteuticum,& vtile dominium debitoris non
poteſt pro ſatisfaciendis creditoribus vendi aut
ſubhaſtari; nec eiſdem in ſolutum à Iudice dari, abſ-
que domini conſenſu; cuius ius per pactum expreſ-
ſum quæſitum, omnino præſeruatum remanet, ita
ex Ripa *in l.*1. *num* 13. *ff. de pignor.* tenet Petrus de
Auend. *reſponſ.*13. *num.*2. *&* 3. & alij protinus alle-
gandi.

Nam quemadmodum exiſtente in contractu 46
emphyteutico, expreſſa alienandi ſeu obligandi
prohibitione pignoratio, & obligatio, ſicut &
alienatio inualida eſt, vt ex plurimis probant Gra-
tian. *diſceptatio. forenſ. tom.*5. *c.*907. *num.*9. Cencius
*de cenſib. quæſt.*2. *num.*6. *cum ſequent.* ita pariter ius
ipſum emphyteuticum, & vtile debitoris domi-
nium, per iudicem ſubhaſtari, pro ſoluendis, cre-
ditoribus, nec iſti in ſolutum dari poterit abſque
domini conſenſu.

Adhuc tamen expreſſa prohibitione non ob- 47
ſtante, poteſt commoditas emphyteutæ debitori
pertinens ſua vita durante per iudicem creditori- 48
bus conſignari, quia commoditas hæc, & fructus
nullo modo prohibentur alienari,& pignori taci-
tè aut expreſsè date per emphyteutam, nec intelli-
gitur comprehenſa in prohitione alienationis ſua
vita durante, ſic ex pluribus Doctoribus,& Rotæ
deciſionibus, pulchrè probat Ludouicus Cencius
*in tract. de cenſibus, quæſt.*22. *num.*10. *verſ. ſecunda*
verò afferri. Gratianus *tom.*5. *cap.*916. *num.*24. Tira-
quell. *de retract. lignagier.* §.1. *gloſſ.*7. *num.*4. Gra-
tus *conſil.*22. *num.*3. *lib.*1. latiſſimè Caldas Pereira
de extinctione emphyteut. cap. 5. *ex num.* 13. *cum*

ſequentib. & ſuperiùs vide etiam quæ latè opti-
mè per Rodoanum *de rebus Eccleſiæ non alienand.*
quæſt.79. cap.9. ex num.20. & ex num.59. Franciſc.
Milanenſ. *deciſione Siciliæ 7. num.50. lib.2.* Menoch.
lib.2. de arbitrar. caſu 560. *num.*10. Roſental *de feu-*
dis, concl.15. num.7. D. Valenz. Velaſ. *tom.1. conſ.56.*
num.8. & ex num.13.

49 Hoc idem procedit abſque difficultate in maio-
ratu, fideicommiſſo, & aliis diſpoſitionibus, in qui-
bus adeſt expreſſa bonorum prohibitio alienatio-
nis, vt capi, & ſubhaſtari poſſint prouentus, fru-
ctus, & commoditates ex ipſis bonis prohibitis
pertinentes poſſeſſori pro executione creditorum,
& in eiſdem fructibus cadit pignus & obligatio,
necnon censûs creatio, provt abundè diximus infra
cap.15. per totum.

50 Et in noſtris terminis, quando in contractu em-
phyteutico adeſt expreſſa alienandi prohibitio, vt
nibilominns quoad fructus & commoditatem per-
tinentem debitori ſua vita durante, poſſit per iudi-
cem fieri conſignatio creditoribus, vt ex eâ credita
ſua exigant. Probat poſt alios Caldas Pereira *in*
tractat. de extinctione emphyt. cap. 14. ſub num. 40.
in hæc: *Et Auendan. reſponſ.13. in princip. qui n.4.*
hanc traditionem limitat, quando in contractu em-
phyteutico fuit appoſita clauſula, quod emphyteuſis
nequeat alienari, quoniam tunc domino refragante
nec vendi, nec obligari pro debito emphyteuta, nec in
ea pignus prætorium, aut iudiciale conſtitui poteſt, ci-
tat Salicetum in Authentica ei qui, C. de bonis autor.
iudic. poſſid. num.46. cuius etiam auctoritatem ſequu-
tus probat idem Papa in l.1 ff. de pignoribus, num.13.
id enim operatur in conceſſione dominica expreſſa
prohibitio alienationis, quamobrem quod hic ſanè ſit
legiſlator, vendi emphyteuſim, poſſe & alienari ex Iu-
dicis præcepto & auctoritate pro diſſoluendo ære alie-
no vtique intelligendum eſt, quando ſimpliciter em-
phyteuſis fuit conceſſa non adiecta clauſula, quod em-
phyteuſis alienari non poſſit. Quo caſu etſi clauſula
à leg. fin. C. de iure emphyteut. adiecta, quia tamen
mitius agitur cum lege quàm cum homine, diſtrahi
nihilominus res ipſa poteſt ex auctoritate. Prætoris
ſententiam exequentis in fauorem creditoris latam,
&c. Sequitur & facit: *Poteſt tamen Iaſonis ſen-*
tentia defendi, vbi emphyteuſis commoditas tantùm
pro ſoluendis debitis alienabitur, vt iam ſuprà an-
notauimus cap.5. num.14 & videtur agnoviſſe. Bart.
in l. ſi finita, §. ſi de vectigalibus, num.7. & ibi Ale-
xand. *num.17. ff. de damno infecto, intelligentes fru-*
ctus, ſeu eorum commoditates tantum debitoris em-
phyteutæ pro tempore vitæ ſuæ poſſe alienari, non ipſam
emphyteuſim, quod etiam probat Auendan. reſponſ.
13. num. 2. & 5. ne filiis, aut domino directo aliquod
præiudicium inferatur, quod & Alciatus reſponſo
343. comprobat. Et in emphyteuſi Eccleſiaſtica, quæ
ad extraneos nequit tranſire, & conſequenter nec ad
creditores, quoniam & hoc caſu ſolum fructus poſſunt
alienari, non ipſa emphyteuſis, &c. Videndus etiam
ipſe Caldas *in eodem tractatu de extinctione emphy-*
51 *teuſ. cap.6. ex num. 13.* vbi latiſſimè agit de intelle-
ctu legum Luſitaniæ expreſsè permittentium alie-
nationem neceſſariam auctoritate Iudicis, pro ſol-
uendis creditoribus emphyteutæ, etiam in con-
tractu emphyteutico adſit expreſſa alienandi pro-
hibitio.

52 Hanc eandem doctrinam ſequitur ex pluribus
Doctoribus Flores Diaz de Mena *in additton. ad*
Gammam, deciſione 5. ad num. 1. ibi, *Si tamen in ea*
probabilis eſſet alienatio, ſaltem ſine domini licentia;
tunc ſola commoditas capi poteſt, & ita procedunt quæ
Iaſon, Burſatus, Gumma & alij vbi ſuprà dicunt.
Et quæ notantur in dicto §. ſi de vectigalibus, & in
dicto §. diui argumento textus *in l. fin. Cod. de pro-*
hibita rerum alienatione, &c. & paulo inferiùs ibi,
Sed vt dixi, quando eſt prohibita alienatio; idem eſt
de alienatione voluntaria, & neceſſaria vltra tem-
pus vitæ emphyteu. & quando non eſt prohibita, poſ-
ſunt dari in ſolutum in forma dicta, &c. & iterum
ſub num.5. ad finem

Quartana concluſio ſit reſpectu melioramentô- 53
rum, quæ debitor fecit in rebus emphyteuticis;
nam cum hæ propriæ ſint ipſius regulariter ple-
no iure, eorum reſpectu libera conceditur debi-
tori emphyteutæ pignoratio, obligatio, & alie-
natio, quia proprium patrimonium iudicatur, at-
que ideo in obligatione generali, veniunt, dum-
modo prius requiratur dominus, an pro tanto ve-
lit, qui omni adiudicationi, & alienationi præfer- 54
fertur pro eodem pretio ex his, quæ poſt pluri-
mos Doctores firmat Flores de Mena *in additton.*
ad Gammam, deciſione 5. ad num. 4. & ad num. 5.
& ad deciſionem 4 num.3. lariſſimè etiam per Cen-
cium *in tractatu de cenſibus, quæſt. 22. ex num. 15.*
& quæſt. 21. num. 16. & quæſt. 19. numero 37. plures
alios citauimus ſuprà *ex numer. 22. cum ſequen-*
tibus.

Ad ſecundam partem huius capitis deueniamus; 55
an ſcilicet, bona cenſualia poſſeſſa per debitorem
in concurſus corpus, & inter cætera bona libera
ingredi debeant, vt ex eis ſubhaſtandis creditores
debitoris cenſuarij ſatisfieri valeant; quam diffi-
cultatem breuibus affirmatiuè reſoluam, & aliter
de eiſdem bonis cenſualibus iudicandum, quod 56
de bonis emphyteuticis hactenus ſcripſimus, hu-
ius contractus cenſalis natura attenta, in quo
procul dubio bona dantur cenſuario cum reſerua-
tione annuæ penſionis in futurum ſoluendæ, &
in cenſuarium vtrumque dominium vtile, & dire-
ctum, poſſeſſioque ciuilis, & naturalis omnino
transfertur; ita vt verus & perfectus rei cenſua-
lis dominus efficiatur, nihilque iuris ſeu commo-
ditatis præter ius percipiendi annuam penſionem
conuentam in futurum apud concedentem rem in
cenſum reſeruatiuum remaneat ad differentiam
contractus emphyteutici. Sic per textum *in leg. fin.* 57
Cod. de rerum permutatione, & cap. conſtitutus, de
religioſis domibus. Affirmarunt Abbas & cæteri *in*
dicto cap. conſtitutus, Socinus *conſil. 208 num. 5.*
lib.2. & conſil. 167. num. 6. eodem lib. Decius *con-*
ſil. 164. col.3. Alexander *conſil. 14. num.8. lib.2.* di-
cit communem ſententiam Iaſon, *in leg.1. num.28.*
C. de iure emphyteut. Rebuffus *2. tom. commentario-*
rum, titulo de conſtitutione reditus, gloſſ. 17. Caſ-
ſaneus *in conſuetud. Burgund. rubric. 11. in prin-*
cipio, Gregorius Lopez *in leg.10. titul. 30. §.5.* Iu-
lius Clarus *receptar. ſentent. lib. 4. §. emphyteut.*
quæſt.1. in principio, Sotus *lib.6. de iuſtitia, & iu-*
re, quæſt.5. artic. 1. Ioannes Lupus *in commenta-*
riis de vſuris, comment. 2. circa l. 2. de pactis in-
ter empto. §.2. n.57. Ant. Gomez *in l.68. Tauri, n.2.*
& 3. vbi Palat. Rub. *n.2.* Caſtill. *verb. cenſ.* Matienz.
in l.1. tit.15. lib.1. recop. gloſſ.1. Iacob. Menoch. *con-*
ſil.291. n.5. cum ſeqq. lib.3. & in tract. de præſump. 1.
p. præſumpt. 160. ferè per tot. Aluar. Valaſc. *de iure*
emphyt. quæſt. 23. num.7. cum ſeqq & num. 27. cum
ſeqq. & per tot. quem plenè etiam per Lud. de Auen-
dan. *in tract. de cenſibus, cap. 13. per totum.* omnino
videndus.

Igitur

58 Igitur.cum debitor ſit dominus rei cenſualis,&
in ſuo ſit patrimonio,eam poteſt ad libitum alie-
nare,& in pignus,ſeu hypothecam dare,& ſub ge-
nerali obligatione ſuorum bonorum conprehen-
dere,& in ſolutum clarè abſque metu commiſſi,
59 quod non admittitur in cenſu reſeruatiuo, etiamſi
per mille annos penſionem non ſoluat, aut ſi alie-
net rem,nec alio modo,vt inferius probabitur , &
per conſequens multo magis inter cætera eius bo-
60 na concurſus ſubhaſtari per iudicem,vel adiudica-
re creditoribus ſaluo iure domini, concedentis ad
ſuam reſeruatam penſionem, cum qua ineuitabili-
ter res tranſit in quencumque licitatorem,aut em-
61 ptorem,ſeu creditorē,ex *l.fin.C.ſine cenſu , vel re-
liquiis , l.Imperatores, C.de vectigali. & commiſſis,*
provt in terminis etiam agnouit Lud.de Auend.
*de cenſib.cap.3.n.*10 *in fin.*ibi , *vltimo conſiderabam,
quod cum dominium rei cenſualis transferatur in
cēſuarium,de cuius bonis formatur concurſus; poterit
ad creditores anteriores res cenſualis tranſire ; cum
onere penſionis reſeruata , quo caſu omnibus prouide-
retur & creditoribus & dominio cenſus ,* &c. in quo
quidem nulla verſatur dubitandi ratio.
62 Quoad vltimam *noſtri cap.partem*; an & quan-
do dominus emphyteuſis vel cenſuarius compa-
rens in concurſu creditorum formato per debito-
rem emphyteutam, vel cenſuarium ſit in re omni-
63 bus emphyteutica , vel cenſuaria præferendus in-
uenio Auend.*de cenſib.c.*3 ita confusè æquiuocè,&
imperitè,loqui,vt quid certum ſit de iure vix per-
cipi valeat;conſtituit enim regulam vniuerſalem,
dominum directi dominij, necnon dominum cen-
ſus reſeruatiui,pro re emphyteutica , aut cenſuali
præferendum omnibus creditoribus , eo quod per
concurſum inter ſuos formatum ab emphyteuti-
ca , aut cenſuario reſoluitur contractus emphy-
theuticus,aut cenſuarius.Et ideo huiuſmodi bona
non ſubingredi concurſum hanc regulam genera-
lem & abſolutam comprobat ex caſu quodam
ſpeciali,& particulari quando ſcilicet, res cadunt
in commiſſum,eo quod emphyteuta,& cenſuarius
efficitur non ſoluendo nō poſſit penſionem præſta-
re,& alia huius generis imperitè inuoluit,quæ nec
iuris regulis,nec Doctorum ſententiis congruunt;
ſed penitus opitulantur,provt adnotauimus hacte-
nus per totum diſcurſum huius cap.
64 Sed vt cum claritate procedamus in tam vtili,
& frequenti articulo ; plures caſus diſtinguendi
ſunt , aut enim ad iudicium concurſus dominus
directus,ſeu dominus cenſus reſeruatiui comparet
tanquam talis,& iure directi dominij,& cenſus re-
ſeruati,comparet tanquam creditor eo modo quo
cæteri creditores.
65 Primo caſu dominus directi dominij, tanquam
talis poteſt tripliciter comparere pro auocanda re
emphyteutica,vt in ea præferatur cunctis credito-
ribus , Primo modo , quando bona emphyteutica
ſubhaſtantur pro ſatisfactione creditorum;quo ca-
ſu cum omnimo dominus directus debeat requiri,
antea quam res emphyteutica addicatur,& trada-
tur emptori licitāti,vel creditoribus pro ſuis cre-
ditis in ſolutum tradantur , (an fortè pro eodem
pretio illam velit)tunc omnibus creditoribus præ-
ferri debet in ipſa re , provt abundè pluribus Do-
ctoribus probauimus ſuperiùs *ſub prima concl. ex
66 n.22.& ſeqq. verſ. notandum tamen* &c.Et hoc caſu
quando dominus directus iure prælationis recu-
perat rem emphyteuticam , ſoluto pretio ad eum
libera omnibus oneribus transfertur ; ſicut etiam

liberum transfertur ius emphyteuticum ab omni
hypotheca in in quemlibet extraneum licitatorē,
vt diximus ſuprà *cap.2. ex n.* 108. *hac 3. p.* cum ad
inſtantiam ipſorum creditorum venditio fiat , vt
ibidem probetur ; quia omnes hypothecæ , & pi-
gnorum iura,per emphyteutam impoſita reſoluun-
tur,& extinguuntur,ita vt amplius dominus dire-
ctus iure prælationis rem recuperans,ſoluto pretio
non poſſit moleſtari à creditoribus emphyteutæ
debitoris,qui ſubhaſtationi conſenſerunt;hunc di-
ſcurſum ampliſſimè proſequitur , & multis com-
probat Vincentius de Franchis *deciſ. 226. per tot.*
vbi Additionatores,maximè Riccius , qui in com-
probationem allegat Maſtrillum *deciſ. Sicilia* 154.
*n.*73. Caualcanum *deciſ.*8. *n.*35. *in pur.*à Ponte *de-
ciſ.*3. *n.* 27. & ſeipſum *in deciſ.* 58. *in fin. part.*2. *&
in collect.* 1537. cum dominus ius debitoris emat 67
propria pecunia de conſenſu creditorum, & ad eo-
rum inſtantiam ius emphyteuticum vendatur,
quapropter ſicut ius ipſum in extraneum empto-
rem tranſiret liberum , & abſque hypotheca , vt
abundè diximus *in c.*2.ſuprà hac 3.*part , ex. n.*108.
cum ſeqq. pariter in dominum emptorem , qui in
emptione præfertur;ex qua ſimul oritur conſoli-
datio dominij vtilis cum directo , libera tranſit;
provt plenè videre eſt inferius *cap.*10.*per totum.*
Vt ſecus ſit,quando res deuoluitur ad dominum 68
directum,non per hanc viam prælationis, ſeu etiā
commiſſi, aut conſolidationis ob lineam finitam,
ſeu alias ex natura contractus;ſed potius per viam
donationis,legati,aut inſtitutionis, aut emptionis
permutationiſve.Et ſic ex actu voluntario,& con-
tractu inter emphyteutam, & dominum , non in-
teruentiente concenſu creditorum;quia tunc adhuc
durant hypothecæ ſeruitutes,& onera impoſita in
re emphyteutica per emphyteutam, durante ſcili-
cet , iure & tempore amphyteuſis; provt ex pluri-
bus comprobat Doctoribus Vincentius de Fran-
chis *in eadem deciſ.*226. *num.*2. *& in dec.*2113. *n.*23.
& vtrobique additionatores,& ex Pinello Boërio.
Gaſpar Rodriquez, Intrigol. & Rotæ *deciſionibus,*
pulchrè comprobat Ludouicus Cencius *de cenſib.
quæſt.* 22. *num.* 9. quia tunc res non redit ad domi- 69
num tanquam ad dominum , ſed tanquam ad ter-
tium extraneum,qui rem cum ſuo onere debet ha-
bere, optimè etiam comprobat Caldas Pereira *de
renouat. quæſt.* 16. *num.* 12. & ſuperius , vbi dicit,
quod hoc caſu dominus ab emphyteuta causā ha-
bere dicitur , & non à ſe ipſo , quando ſecundum
præcepta & conceſſiones emphyteuticas ad ipſum
non reuertitur emphyteuſis. Vide etiam *num.ſe-
quentibus* , per eundem Pereiram. Rouitus *conſ.*53.
n 19.*vol.*1.Ponte *deciſ.*3.*num.*25.26.*&* 27. Duardus
de cenſibus,§.1.10. *ex numero* 10. Surdus *deciſ.* 286.
*num.*2.3.*& per totam.*Ioan.Garcia *in tractat. de hy-
poth.poſt contractum,&c. ex num.*6. quamplures re-
fert & ſequitur Carleuall.*de iudic.tom.*2.*lib.*1.*tit.*3.
putati 23. *ſub num.*20. Conſonant omnino quæ di-
ximus 2.*part.cap.*7. *ex num.*45. *verſic. quibus mirè
conſonat* , &c. & ſuperiùs *ex num.* 11. *cum ſequen-
tibus , verſic. ſed nihilominus iis non obſtantibus,*
&c.
Sed in domino cenſus reſeruatiui contrariū erit 70
dicendum, vt ei ius hoc prælationis , & retractus
penitus denegetur,attenta natura cenſus reſeruati-
ui;quia cum in cenſuarium transferatur vtrumque
dominium, & penes concedentem nihil remaneat
in ipſa re præter ius percipiendi annuam penſio-
nem,provt ex iuribus, & Doctoribus probauimus

ſuprà *ex num.56. verſic. ad ſecundam partem huius*
cap.&c. ideo nihil mirum, vt denegetur prælatio,
& retractus, quando res ceoſualis ſubhaſtatur pro
ære alieno debitoris cenſuarij, vel quando credito-
ribus in ſolutum datur, ſaluo iure penſionis domi-
ni cenſus, vt rectè comprobat Auendan. *de cenſi-*
bus, cap.87.num.5. adde quæ Hermoſilla *tom. 2. ad*
l.55.tit.5.part.5.gloſſ.2. ex n 25.fol.252. & ſeqq. Sed
71 quid econuerſo, quando dominus cenſuarius ven-
dit ius penſionis ſibi reſeruatæ; an ceoſuario com-
petat retractus, non coouenit inter Doctores. Vide
Hermoſil. *loco cit.* & Auendan. *in c.*88. *n.*4.

72 Secundo modo poſſunt dominus directus, & do-
minus cenſus reſeruatiui comparere in concurſu
creditorum cauſato per emphyteutam, ſiue ceoſua-
rium debitorem ſcilicet petendo rem ipſam ob
commiſſum, & ob reſolutionem contractus, quia
cum ratione cõſolidatioois ex cauſa commiſſi, vel
temporis finiti res pleno iure deuoluatur ad domi-
num directi dominij, (vel ad dominum cenſus re-
ſeruatiui, quando in eius reſeruatione adeſt pactũ
73 commiſſi caducitatis, vt ſtatim,) ſemper quod ex
natura rei, & ex cauſa præambula, & neceſſaria re-
ſoluitur ius debitoris; reſoluuntur etiam pignora,
hypothecæ, & onera per debitorem ioterim impo-
ſita, & res libera ad dominiũ reuertitur, in qua do-
minus ratione dominij præfertur omnibus credi-
74 toribus emphyteutæ, & cenſuarij, cum quo credi-
tores ipſi concurrere ad rem nullo modo poſſunt.
Et in hoc caſu rectè procedunt, & admittuntur, nõ
aliàs quæ Ludouiſius Auendan. io iis terminis fir-
mauit, (licet ſub maxima terminorum confuſione,
& iuris regularum æquiuocatione & intricatiooe)
*in cap.*210.*n.*10.*&* tt. & latius *in cap.3. per tot.* Sed
melius magiſque ordinatè dixit *in eod tit.c.91.n.8.*
qui poſtquam *ex n.7.& à n.1 & in cap.90.ex n.4.*ex
75 pluribus DD. *& c.13.n.7.* quod in cenſu reſeruatiuo
nullo modo ſui natura attenta, res cenſuaria cadat
incommiſſum, ſiue per alienationem, ſiue per non
ſolutionem pẽſionis, etiam per mille annos, & poſt
Couarr. Aluar. Valaſc. Gutier. & Maotic. obſeruat
76 etiam Barboſa *in cap.potuit,n.101.de locat.* admittit
tamen ipſe Auendan. & latè comprobat, ex pacto
expreſſo commiſſum eſſe admittendum, & rem ob
non obſeruatum pactum, & conditiones ſub pœna
commiſſi, deuolui ad dominum cenſuarium libe-
ram & eo modo, quo res emphyteutica, prout la-
tiſſimè apud eum locis relatis videre eſt.

77 Poſtmodum *in d c.91.n.*8. ita ad ooſtrum propo-
ſitum loquitur, *Ex quia noua interpretatione ad præ-*
dictam legem deducitur deciſio eius dubitationis,
quam ſemel vidi in facti contingentia agitatam in re-
gia Pinciana Cancellaria, an ſcilicet dato concurſu
creditorum in bonis cenſuarij, dominus cenſus emphy-
teutici, vel reſeruatiui perpetui, cui tamen eſt, condi-
tio commiſſi, præferatur cæteris omnibus creditoribus
cum eo ad petitionem rei cenſualis concurrentibus: in
qua dubitatione, cuius alibi ad longum reſolutio tra-
detur (ſcilicet in d. c. 3.) *ita aduocati Cancellariæ*
diſtinguebant. Quod ſi dominus cenſus non agat ex
conditione commiſſi, ad vendicandam rem cenſualem,
ſed ex iure prælationis (vt quia cenſus eius erat natu-
ra, quod pœnam commiſſi non admitteret,) tunc cre-
ditores ſint præferendi, qui tempore priores, & iure
potiores eſſent, cum eo caſu res cenſualis verè, & ir-
reuocabiliter cenſuarij eſſet, & cum tota eius patrimo-
nij ſubſtantia conuerſa, & confuſa, atque ſicut reliqua
bona debitis eiuſdem cenſuarij obnoxia & ſubiecta.
78 *Sin verò dominus cenſus iure commiſſi rem cenſua-*
lem vendicare conetur, vt quia cenſus eius erat natu-
ra, quod eam conditionem commiſſi admitteret, crede-
bant aduocati, præferendum eſſe cæteris omnibus cre-
ditoribus anterioribus, etiam expreſſam hypothecam,
& obligationem habentibus, dicentes quod cum ea
conditio commiſſi, quæ ab initio creationis cenſus re-
ſolutiua creatus eſt, efficiat, quod res cenſualis adue-
niente ea conditione commiſſi, & reſoluto per eam
contractu, ad concedentem ſtatim reuertatur, non effi-
cietur eo caſu cenſuarius dominus rei irreuocabiliter,
licèt interim dum contractus reſoluitur, verus eius do-
minus ſit. Et quod ideo facultas vendicandi rem im-
pedit eo caſu confuſionem eius cum cæteris bonis cen-
ſuarij, quoad tunc ſaltem effectum vt reſpectu eiuſdem
rei detur concurſus, & prælatio creditorum.

Efficit enim conditio commiſſi, & reſolutio contra- 79
ctus, vt potius res cenſualis videatur eſſe inter cætera
concedentis bona, ſi commiſſum verificetur, quam inter
cenſuarij facultates, vt inde cæterorum anteriorum
creditorum prælatio iuſtificetur, ac ſi cum ea reſolu-
tiua conditione, & facultate vendicandi rem eius
vtrumque dominium reuocabiliter in cenſuarium
tranſiret; quæ noua, & eleuans reſolutio confirmatur
ex iis, quæ notanter reſoluit Tiraquell. de tract. con-
uent. §.2.gl.1.& vnic.n.7. cum pluribus aliis, dicens
num 9. quod alienatio non propriè dicitur, niſi quando
dominium plenè, & irreuocabiliter eſt alienatum, &
alia conducibilia ad propoſitum adducens, quæ confir-
mantur ex iis quæ ipſe Tiraquell. in l. ſi vnquam, C. de
reuoc. donat. verb. reuertatur, ex princip. & n.398. qua 80
ratione non poterunt creditores cenſuarij præferri con-
cedenti rem in cenſum, ex quo datur nouus & verus
intellectus ad text. in cap. conſtitutus, de relig. do-
mib. vt ex eo commiſſum excludatur, & creditores ſi
forſan eorum concurſus in eiuſdem text. ſpecie detur,
priores tempore & iure domino cenſus præferantur,
quia deficit conditio commiſſi, & reſolutio contractus
per eam atque vtrumque dominium tam vtile, quam
directum in cenſuarium irreuocabiliter fuit tranſla-
tum. Hactenus Auend.

Iſta aduocatorum huius Cancellariæ determina- 81
tio multũ cooformis eſt iuris regulis, & principiis,
oam comparens in concurſu creditorum rem ali-
quam vendicãdo, quæ inter cætera debitoris bona
reperitur; ſemper pro ſuo dominio omnibus credi- 82
toribus indiſtinctè præfertur, quia debitor de bo-
nis ſuis, non de alieois concurſum facere poteſt. Et
ideo ſtatim quod res agnoſcatur aliena, à concurſu
extrahitur, & vero domino traditur: prout ex plo-
rium iurium & Doctorum auctoritate ampliſſimè
probabimus ſuprà *1.p.c.8.ex.n.38. verſ. à regula ta-* 83
men huius, c.&c. *& in 2.p.c.24.ex num.14. cum ſeqq.*
verſ. quarto quia domino pecunia,&c. pro qua reſo-
lutione allego text. famoſum *in l. etiam 16. ff. qui pot.*
in pign. hab. etiam ſuperficies (inquit Coosultus) *alie-*
no ſolo poſita pignori dari poteſt, ita tamen vt potior
cauſa domini ſit ſoli, ſi non ſoluatur ei ſolarium, id eſt
ſecundum vnum intellectum) ſi res in commiſſum
cadat ob non ſolutum canonem, & penſionem pro
ſoluto impoſita, & à domino ſibi reſeruata, prior
cauſa eſt, & potior domini ſolarij.

Et hæc res per commiſſum ad dominum cenſus 84
reſeruatiui, vel dominum directi dominij, libera
deuoluta intelligitur, reſoluto, extincto iure pi-
gnoris, vel hypothecæ quolibet interim impoſito
ſuper ea per debitorem, iuxta textum expreſſum *in*
l. lex vectigalis, ff. de pignoribus, iunctis his, quæ la-
tè per Nos ſuprà *2.p. cap. 27. ex num.37. cum ſeqq.*
verſ. quoad ſecundum huius, cap. articulum, &c.

quare

85 quare ob deuolutionem reſoluto iure creditoris ad ipſam rem nullus eorum poteſt admitti ad concurſum, nec prætendere poteſt prælationem cum
86 domino, quia ſublato iure principali, pariter extinguuntur prælationis iura, etenim non entis nullæ ſunt qualitates, vt in iis terminis conſiderat Auend. *de. c.91. n.9.* & quia per deuolutionem ad dominum nulla iuris creditorum remanent veſtigia circa rem.

87 Tertio denique modo poſſunt dominus directi dominij, & dominus cenſus reſeruatiui comparere tanquam tales in iudicio concurſus formari per emphyteutam, vel cenſuarium, nempe pro ſuis annuis duntaxat præſtationibus decurſis ſibi debitis exigendis ex bonis concurſus (nulla facta mentio-
88 ne commiſſi, neque ex eo iure rem vendicantes,) quo caſu cum iſti ipſa re habeant ius hypothecæ tacitæ impoſitæ ab initio acquiſitionis, prout latè comprobat Auendanus *d. c.3. ex num.2. & ex n.7.* & eſt textus, ſecundum aliam lecturã *in d.l.etiam ff. qui potior in pign.habean.* ibi, *ſi non ſoluatur ei ſalarium*, &c. plurimos Doctores Allegat. Aluar. Valaſcus *de iure emphyteut. quæſt.4. & num. 6. cum ſeq.*) licet ipſe conetur debilibus rationibus communem receptam per omnes impugnare) innumerabiles penè Doctores pro hac hypotheca domino proprietis competente in re emphyteutica, pro canone refert, & diſputans reſoluit Ioan. Anton. Manguillius *in tract. de euictionibus, quæſt.124. ex num 60. & verſ. à num.50. & per totam quæſtionem,*
89 omnibus proculdubio creditoribus emphyteutæ, vel cenſuarij debitoris præferendi ſunt in ipſa re emphyteutica, aut cenſuaria prout iis in locis probat Auend. nulla tamẽ facta diſtinctione, an creditores ſint anteriores, vel poſteriores, prout ipſe Auend. indicare videtur proximè citato; ſed abſolutè cunctis præferẽdos eſſe, aſſerit ex prædicta ratione; quoniã quando hypotheca oritur ſimul cũ
90 ipſa rei acquiſitione, omnibus anteriobus iſte creditor præfertur in ea, prout lariſſimè ex innumerabilium penè Doctorum relatione comprobauimus ſuprà 2.*p.c.14.ex n.108.cum multis ſeqq.verſ.imò &*
91 *quod plus eſt*, &c. vbi mirabiles valde doctrinas, ad propoſitum reperies; tandem quando iſti domini directi dominij, & cenſus reſeruatiui, non comparent, tanquam tales ad iudicium creditorum peractum per emphyteutam, aut cenſuarium, nec eo iure ius aliquod aliquod prætendunt; ſed tanquam creditores extranei, ad pecuniam ex diuerſa cauſa eis ab emphyteuta, vel cenſuario debita; tunc ad omnia bona debitoris ius habent pro ſuo credito exigendo ſuo loco, & gradu inter cæteros creditores, attenta ſua hypotheca, aut priuilegio, ſeu anterioritate, ſi fortè habeant, & non aliàs, prout certiſſimum eſt ex iuris regulis, & principiis.

92 Et iuxta ſupradicta à principio huius c. vnũ notabile omittere non libet; an hypotheca impoſita ſuper bonis emphyteuticis, vel feudatariis per emphyteutam, ſeu vaſallũ, cum conſenſu domini directi dominij, duret, etiamſi emphyteuſis, vel feudum finiatur per extinctionem generationis, vel per cõmiſſum, ita vt deuoluatur ad dominũ, & cum directo dominio conſolidetur, an ipſa bona ad dominum deuoluantur, & transeant cum ipſo onere hypothecæ, magna eſt inter noſtros controuerſia.

93 Negant Iſernia *in cap.1.§.quid ergo, n.5. in princ. de inueſtitur. de re aliena facta*, abundè diſputat pro vtraque parte Carleual. *de iudiciis, tom.2. lib.1. tit.3. diſp.23. ex n.29. cum multis ſeqq.* & ſignanter *ex n.31.* & negatiuè reſoluit, vt hypotheca impoſitã ſuper bonis feudalibus, vel emphyteuticis cum expreſſo aſſenſu domini extinguatur, extincto feudo, & emphyteuſi, ita vt bona ad dominum libera deuoluantur, contendens, text. *in l. lex veſtigali, ff. de pignoribus*, procedere, etiam in conſtitutione hypothecæ interueniat aſſenſus directi domini; pro ſua opinione *num.39.* alios quam plurimos Doctores allegat, qui tamen non loquuntur, quando interuenit aſſenſus, ſed in nudis terminis, *d. l. lex veſtigali.*

Contrariam ſententiam viriliter tuentur Bart. *in* 94
l. in diem, 9. num.2. ff. de aqua pluuia arcenda; & ibi etiam Cumanus *num.1.* quia dominus per conſenſum appoſitum dum feudatarius, vel emphyteuticarius obligat ſuo creditori bona emphyteutica, & feudataria; ſibi præiudicat, atque ideo hypothecam per deuolutionem ad dominum contingentem non extingui, ſed durare, & tranſire ad dominum cum bonis deuolutis, tuentur hanc opinionem Iſernia ipſe *in d. cap.1. §. quid ergo in fin. & in c. Imperialem, n.11. de probib. feudi alien.* per Federic. Boërius *deciſ.181. num.4. &* 5. Marius Frecia *de ſubfeudis, lib.2. authorit.29. n.6.* Harmant. Piſtor. *lib.2. q. iuris q.48. ex n.14.* Scrader. *de feudis, p.8. c.4. n.34. verſic. ſecundò hæc concl.* Camerarius *in c. Imperialem, fol.50. littera L.* lariſſimè diſputat pro vtraque parte, & reſoluit Andr. Fachin. *controu. lib.7. c.56. per totum.* Cardin. Alexand. *in d. §. quid ergo n.2* Afflictis *n.3.* Balzaranus *num.21.* Priscus *de reintegrat. feudor. c.256. pone quod Vaſall. n.7. 8. & 12.* Capicius *in inſtituta feudal. tit. feudorum deuolutio, §. hypotheca pag.159 & in tit. feudorum execut. verſic. dominus mortuo, pag.197.* & Roſental. *de feudis, c.9. memb.1. concl. 18. n. 1.* & ex text. *in cap.1. §. ſi clientulus de alienatione feud.* quæ opinio probabilior, & communior eſt.

CAPVT IV.

Bona maioratûs ex facultate regia creditoribus hypothecata, an abſque noua facultate in concurſus iudicio ſubhaſtari valeant.

Et an ſemel ita diſtracta poſſint per bonorum liberorum ſuperuenientiam recuperari, ac venditionem reſcindi.

Et quid ſi tempore ſubhaſtationis, reuera libera bona aderant, quæ tamen poſtmodum reperta fuere; an poſſeſſor maioratûs poſſit illa ſemel diſtracta vendicare.

Et an caput maioratûs ſubhaſtari poſſit per iudicium concurſus.

SVMMARIVM.

Maioratus bona, quæ præcedente, facultate regia, fuere hypothecata; ſi in concurſu pro ſoluendis creditoribus diſtrahantur, in publica ſubhaſtatione diſtrahi debent, n.1.

Bona ipſa maioratus, ſi redditus non ſufficiunt ad ſolutionem, quotidie diſtrahi iubentur. ibid.

Alienatio, quæ iudicis decretum requiritur omnino in

publica ſubhaſtatione eſt facienda, n. 2.

Bona abſentis, fiſci, minoris, Reipublicæ, & quæ in executionem rei iudicatæ venduntur, ſubhaſtationem publicam requirunt, n. 3.

Idem in Iudicio concurſus ſeruatur, n. 4.

Subhaſtatio bonorum maioratûs non requirit nouam facultatem, ſed ſufficit, quæ præceſſit ad pignorandum, & hypothecandum, n. 5.

Idem ſeruatur in omnibus caſibus, in quibus ad pignorationem, & alienationem aſſenſus regius requiritur, n. 6.

L. ſi pupillorum, 7. §. ſi pupillus, ff. de rebus eorum. num. 7.

Ad venditionem bonorum Eccleſiæ, ciuitatis, & aliorum, quæ facultate regia fuerunt hypothecata, non requiritur noua ſolemnitas, n. 8.

Idem in fiſci rebus ſeruatur, n. 9.

Aſſenſus domini adhibitus in datione rei feudalis in dotem data, operetur, vt ad tranſlationem dominij ſoluto matrimonio nouus non requiratur aſſenſus, n. 10.

Aſſenſus regius requiſitus in compromiſſo rei feudalis, nouus in feudo non requiritur, n. 11.

Aſſenſum regius ſi præceſſit in obligandis rebus feudalibus, alius nouus non requiritur in bonis diſtrahendis pro executione, n. 12.

Aſſenſus regius, Epiſcopi, aut Iudicis licentia in bonis alienari, prohibitis aufert impedimentum iuris, vel hominis, & res permanet libera, num. 13.

Res, quæ ſemel prohibitionem euaſit; ſemper permanet libera, n. 14.

Rei natura ſemel alterata, ſemper remanet alterata, n. 15.

Maioratus bona per facultatem regiam alienari, aut hypothecari permiſſa remanent deinceps libera, n. 16.

Solemnitas, conſenſus, ſeu authoritas requiſita ad actum, ſi ſit ſemel adhibita, alia noua non requiritur in exequutione actûs, n. 17.

Actus nouus non dicitur, qui fit pro executione antiqui, n. 18.

Conſenſus patroni adhibitus in conſtitutione penſionis ſuper beneficio cum facultate transferendi, aliàs non requiritur in tranſlatione, num. 19.

Ad diſtractionem bonorum maioratus ex facultate data ad hypothecandum deueniri nequit, niſi bonis liberis deficientibus, num. 20. 23. & num. 44.

Facultas, ad obligandum bona maioratus conceſſa ſemper intelligitur, bonis liberis deficientibus, etiamſi in ea non exprimatur, n. 21.

Maioratus obligatus quaſi fideiuſſor indemnitatis reputatur, n. 22.

Maioratus bonis ex facultate regia in concurſu diſtractis ſi poſtea ille, qui facultatem obtinuit, bona libera acquirat, ſucceſſor non poteſt diſtractionem retractare, n. 23. & ſeqq.

Alienatio ſemel perfecta ad nouam ſuperuenientem cauſam non debet retractari. n. 25.

Regula factum legitimè, de regul. iur. lib. 6. explicatur, n. 26. & ſeqq. & n. 51.

Gloſſæ doctrina adducitur. n. 27.

Dos ſemel legitimè detracta, & reſtituta ex fideicommiſſo non venit reſtituenda in reſtitutione fideicommiſſi poſtea facta. n. 28.

Dos ſemel vxori propter viri inopiam reſtituta, non eſt iterum viro reſtituenda, etiamſi diues fiat, num. 29. & 38.

Vxori quarta Auth. ſemel, C. vnde vir. & vxor ſemel ob paupertatem aſſignata non aufertur, ſi poſtea diues efficiatur. n. 30.

Mater ad ſecundas nuptias tranſiens, ſi petat Tutorem, & detur; licèt poſtea pœniteat, reaſſumere tutelam non poteſt, n. 31.

Mater per ſola ſponſalia non amittit tutelam, n. 32.

Etiamſi Maritus ſecundus moriatur, Mater non reaſſumit tutelam, n. 33. & 34.

Idem iudicatur de editione liberorum, ac de tutela, n. 35.

Vxor, cui legatur ſub conditione ſi caſtè viuat, an ſemel legatum oblatum recuperet, ſi caſtè poſtea viuat, n. 36.

Legatum relictum ſub conditione, ſi alicui nubat, amittit alteri nubendo, etiamſi vidua effecta conditioni pareat, ibid.

Dote vxoris per rem iudicatam in tuto poſita ob paupertatem viri, res iudicatu non retractatur, etiamſi diues vir efficiatur, n. 37.

Actus ſemel conſummatus, & perfectus non retractatur, etiamſi caſus veniat, à quo initium ſumere non potuit, n. 38.

Quæ ſemel legitimè conſtituta ſunt, durant, licèt caſus ſuperueniat, à quo initium ſumere non potuit, n. 39.

Res ſemel effecta alienabilis, ſemper remanet alienabilis, n. 40.

Poſſeſſor maioratûs, eiúſque heredes an teneantur ex bonis liberis poſtea acquiſitis ſatisfacere maioratui bona alienata ex regia facultate, num. 41.

Diſtractione facta bonorum maioratus ex regia facultate, ſi appareat eo tempore poſſeſſorem habuiſſe bona libera, an ſucceſſor poſſit alienationem reſcindere. num. 42.

Negatiua ſententia proponitur ex n. 43. contraria verior, n. 47. & ſeqq.

Idem eſt non eſſe, vel non apparere, n. 45.

Idem eſt non eſſe, & non poſſe probari, n. 46.

Maioratûs bonorum diſtractio ex facultate regia ſubiecta remanet reſciſioni: quoties bona libera tunc exiſtentia, poſtea manifeſtantur, n. 47.

Hypotheca non contrahitur in bonis maioratûs, niſi liberis deficientibus, n. 48.

Maioratus bona libera remanent ab hypotheca, quoties libera adſunt, n. 49

Maioratus bona, vt indebitè alienata repeti poſſunt condictione ſine cauſa, vel indebiti, deſignatis bonis liberis tunc extantibus, n. 50.

Regula factum legitimè, de regul. Iuris in 6. interpretatur, num. 51.

Quod contingit ex cauſa præterita, ad cauſam præteritam refertur, n. 52.

Actus dependens à præcedenti, præcedens actus attenditur, ibid.

Cauſa remota attenditur, potiùs quàm propinqua, quando ab ea dependet ius actûs propinquioris, n. 53.

Ius, quod omnino non eſt extinctum, ſed eliſum, & diminutum durat in eſſentia, licèt ceſſet in effectu, num. 54.

Regula factum legitimè retractare non debet, licèt caſus eueniat, à quo incipere non poteſt; fallit quando cauſa, ob factum eſt, deuoluitur ad non cauſam, n. 55.

Commodata re, aut depoſita, deperdita, & non apparente

Digitized by Google

parentes, ſi poſtea apparet res iudicata reſcinditur, ex condictione ſine cauſa, n.56.

Exceptio dilatoria, quæ opponi poteſt poſt litem conteſtatam, quando reus ſcrat tunc, & non antea ad ſuam perueniſſe notitiam, reijcitur cum probationibus, ſi poſtea appareat, reum tunc notitiam illius habuiſſe, n.57.

Excuſſio bonorum ſemel facta præiudicat, & prodeſt alijs creditoribus in Iudicio non ſtantibus, n.58.

Excuſſionis ſententia non tranſit in rem iudicatam, quominus tertius, & fideiuſſor poſſit poſtea oſtendere, bona debitoris adfuiſſe, ibid.

Maioratus caput an alienari poſſit pro ſatisfactione creditorum, n.59.

Negatiua ſententia proponitur, ibid. verior, & contraria, n.62.

Marchionatus, aut Comitatus, quibus iuriſdictio adhæret, pro executione capi nequeunt, n.60.

In facultate cõceſſa creditoribus cõcurſus ad vendẽdum bona maioratus ſemper reſeruatum manet caput maioratus, n.61.

Bona omnia ad ſtatum pertinentia ex facultate hypothecata alienationi, & ſubhaſtationi ſubijciuntur, etiamſi in iis caput contineatur, n.62.

Facultas regia facit omnia bona maioratus libera, n.63.

Regiis litteris confidens decipi non debet, n.64.

Caput ſtatus, licet virtute facultatis ſit alienabile: non debet ab eo initium ſumere diſtractio, niſi deficientibus aliis bonis, n.65.

Expenduntur doctrina Molina, Fuſſarij, & aliorum, n.66. & 67.

Iuriſdictio poteſt capi in pignus pro executione, alienari, & in ſolidum dari, n.68.

Domus pretioſa, aut magni ædificij valor quomodo taxatur, n.99. remiſſiuè.

1 BONA maioratûs, quæ facultate Regia fuere æri alieno hypotecata, ſi in iudicio concurſus pro ſatisfactione creditorum ſint diſtrahenda (prout quotidie diſtrahi mandantur quoties reditus maioratus non ſufficiunt ad eorum integram ſolutionem) in publica ſubhaſtatione diſtrahi; neceſſe eſſe firmarunt Ludouic. Molin. *lib. 4. cap. 3. num. 44. & 45.* vbi additionatores allegant Pater Molina *diſput. 650. num. 5.* Puteus *deciſ. 252. lib. 2.* & Molina relato obiter ſequitur Mieres *de*
2 *maioratu 4. part. quæſt. 3. num. 17.* quia quotieſcumque ad alicuius rei alienationem authoritas, ſeu decretum Iudicis requiritur neceſſariò, res ea, non niſi in publica ſubhaſtatione diſtrahi valet. Bart. *in l. citat. num. 3. ff. de public. & vectigali.* Alberic. *in l. 1. §. etſi ſine, §. 1. ff. de minoribus.* Bald. *in l. ordo, num 4. C. de execut. rei iudicatæ.* Platea *in l. ſi tempora, col. 1. C. de fide inſtrum. lib. 10.* Matth. de Afflictis *in conſtitutio. Regni Siciliæ, lib. 2. rubric. 38.* Pinellus qui hæc omnia refert *in l. 2. C. de reſcindend. vendit. 2. part. n. 45.* cuius opinionem aſſerit communem Emanuel Xuarez *in Theſauro recepta ſent. verb. decretum. vbi in alienatione, pag. 453.* & ideo Ludouic Molina *d. cap. ſub num. 45.* firmat regulam vniuerſaliter veram, vt omne illud quod ex Iudicis decreto vendendum eſt ſubhaſtatione requirit prout in bonis abſẽtis fiſci, minoris & Reip.
3 & his bonis quæ in executione rei iudicatæ vendũtur, & aliis ſimilibus; latiùs proſequitur Molina loco citato, & quod ſubhaſtatio bonorũ quæ capiuntur à Iudice pro ſoluendis creditoribus requiratur, *l. ordo. Cod. de execut. rei iudicatæ*, & in bonis minorum Eccleſiæ ciuitatis vel fiſci. Quorum bona prohibita ſunt, alienari ratione publicæ vtilitatis io quibus propterea requiritur ſubhaſtatio, *l. 1. Cod. de prædiis decurio, lib. 10. & in authent. hic ius porrectum. Cod. de. ſacroſ. Eccleſ.* Bald. *in dicta, l. ordo.* Vbi quod etiam requiritur quando venduntur bona abſentis per *l. fundus, ff. de reſcind. vendit.* de quibus latè Fabianus de Monte *de emptione & vendit. p. 5. princip.* Ioan. Anton. Manguilius *de euiction. quæſt. 45. ex num. 9. & ſequentibus, & quæſt 44. num. 1.* & hoc etiam procedit 4
ex natura iudicij concurſus, in quo bona debitoris communis oon aliter diſtrahi poſſunt, authoritate, & decreto Iudicis quàm in publica ſubhaſtatione, vt ex pecunia ex eis redacta creditores gradatim ſatisfiant.

Sed an priùs vt ad hanc ſubhaſtationem, & ven- 5
ditionem bonorum maioratus deueniatur; noua requiratur licentia, & facultas Regia, communis eſt, & omnium Doctorum concors ſenteotia, quod non ſit neceſſaria, quia ſufficit quod à principio interuenerit ad pignoranda pro aliquo debito, quo non ſoluto, & pignore nõ luito, reſtitutionis, & ſolutionis tempore adueniente, liberè poſſunt alienari, & diſtrahi pro ſatisfactione creditorum abſque oona licentia, & regia facultate probârunt in terminis bonorum maioratus Gregor. Lopez *in l. 6. tit. 2. p. 6. in gloſſ. verbo, que la no pudieſſe vender column. 8. verſic. etſi data* Ludouic. Molina *de Hiſpan. primogen. lib. 4. cap. 5. num. 1. 2. & 3.* Mieres *de maioratu 4. p. quæſt. 3. ex num. 1. cum ſequentib.* Pater Molina *de Iuſtitia, & Iure tract. 2. diſp. 652. ex num. 1.* Felician. de Solis *in tract. de cenſib. lib. 2. q. 21. n. 22.* additio ad Molin. *dicto cap. 5. num. 1. fol. 284.* Hermoſilla *in l. 4. tit. 5. p. 5. gloſſ 7. num. 33. t. 2. fol. 34.*

Quæ ſolutio procedit generaliter in omni caſu, 6
& materia, quibus requiritur ad pignorationem, & alienationẽ aſſenſus regius, ſiue domini, ſeu decretum Iudicis, vt ſi ſemel in pignoris cõſtitutione interuenit, poſtmodũ adueniẽte tempore ſolutionis, & ſubhaſtationis nõ egeat creditor noua facultate, 7
aſſenſu, aut decreto, vt in minore eſt, text, expreſſus *in l. ſi pupill. 7. §. ſi pupillus dedit res pignori permiſſu Prætoris, nonnulla erit dubitatio an alienatio poſſit impediri, ſed dicendum eſt poſſe creditorem ius ſuum exequi, ff. de rebus eorum.* Bald. *ibi*, & Bart. *in Auth. hoc ius porrectum n. 21. Cod. Sacroſanct. Ecleſ.* idem Bald. *in l. Papinianus, §. ſed nec impuberes, ff. de inofficioſ. teſtament.* Alexand. *conſil. 189. n. 1. & 15. lib. 7.* Decius *in l. ſingularia num. 10. ff. ſi certum petat.* vbi Cagnol. *n. 75.* Fabian. à Monte *de emptione, & vendit. quæſt. 5. princip. num. 98.* Capicius *deciſ. 182. n. 10. & 11.* Neguſantius *de pignoribus 1. part. 6. membr. n. 15. ampliat. 1.* Simoncellus *de decretis, lib. 2. tit. 3. in ſpacio 4. n. 36.* Surdus *deciſ. 191. num. 18. & dec. 278. num. 4. & 5.* Pereira *de exceptione & venditione c. 8. n. 12.* Caſtillo *controuerſia. lib. 4 cap. 61. num. 25.* Benchendor *in addit. ad Serophin. de priuil. iuram. priuileg. 45. num. 2.* Montan. *de tutel. & curat. cap. 33. n. 496. cum ſequentibus.* Hermoſilla *vbi ſuprà n. 32.* & probant omnes alij Doctores paulò antè citati *num. 5.*

Et in bonis Eccleſiæ, & ciuitatis quæ ſemel fa- 8
cultate Regia, aut authoritate Epiſcopi fuere hypothecata, vt ad venditionem eorum, noua non requiratur ſolẽnitas vel facultas, probarunt Hermo-

ſilla vbi proximè num.33. Felicianus d.cap.3. n.20.
Mieres d.q.3. n.2. Caldas Pereira in l. ſi curatorem
habens, C. de integrum, reſtit. in verb. contractum fe-
ciſti, n.42. Petrus Surdus d.deciſ.278.n.5. Menoch.
conſil. 110. num. 58. lib. 2. & plurimi alij ab iſtis
citati.
9 Et in feudis, idem obſeruant, innumerabiles pe-
nè Doctores ſi ad obliganda bona, feudalia inter-
uenit aſſenſus Regis aut domini poſtmodum pro
executione, ſatisfactione creditorum in eorum
diſtractione alius nouus non ſit neceſſarius aſſen-
ſus. Molina lib.4.d.cap.5. num.2. Mires 4 part. d.
cap.3. num. 6. & ſeqq. Surdus conſil. 30. in fin. Ger-
man. Prior. lib. 2. quæſt. 15. n. 19. Nouarius q. 128.
num.3. Scadet. de feudis, part.8.cap.4. quæſt.7.n.25.
Scipio Rouitus conſil. 21. num. 12. Imola & Lu-
douicus Roman. in l. vſufructu, ff. de ſoluto matrim.
10 vbi quod aſſenſus domini adhibitus in datione rei,
feudalis in dotem marito, operatur quod tranſla-
tio dominij, quæ fundata eſt ſoluto matrimonio
non requirat alium aſſenſum, quos referens ſequi-
tur Capicius deciſ.182.num.11. & 12. Matth. de Af-
flictis in c. Imperialem, in princ. verſ. duodecimo, no-
ta ex text. ibi, n.8. & 9. de prohibita feudi alienat.
& deciſ. 33. num. 19. Molina d. cap.3. num. 2. Ma-
reſcotus variar. reſolut. lib.2. cap.91. num. fin. probat
11 Andr. Iſernia, in conſtitut. regni, quod ſuper com-
promiſſo de re feudali debet interuenire aſſenſus
regius, & non in laudo, quia laudum deſcendit ex
compromiſſo, & eſt executio compromiſſi; ſequi-
tur plura adducens Matthæus de Afflictis dec.285.
num. 15. & 16. idem Afflictis in conſtitut. Neapol.
lib.3. rubric.3. de renocat. alienat. num.55. fol. 264.
12 nam quando finis habet neceſſariam conſequen-
tiam à principio; non finis, ſed principium atten-
ditur, Afflictis deciſ.210. Mauritius de reſtit. in in-
tegr. cap.196. colum. fin. Caldas Pereira in l. ſi cura-
torem habens, verb. implorare, num.50. Ponte dec.21.
num.19. Ancharan. conſil.28. num.6. & 7. verſ. & per
iſta non obſtant. Cardinal. Tuſchus littera P. con-
cluſ.703. num.16.17. & ſeqq. Antonius Faber in C.
lib.3. tit.19. de inofficioſ. teſtam. defnit. 23. num.20.
Surdus deciſ.297. num.12. & per plures alios Anto-
nius Amat. variar. reſolut. tom.2. reſol.65. ex num.8.
vide plurimas elegantes doctrinas infrà ex num.52.
cum ſeqq. & ſuprà 1. part. cap.7. ex n.79. cum ſeqq.
& idem Afflictis 335. num. 29. vbi dicit. Quod ſi in
obligatione rei feudalis præceſſit Regius aſſenſus; iu-
dex poteſt liberè interponere ſecundum decretum con-
tra eadem bona feudalia, abſque alio aſſenſu regio, &
conſenſus Regius præſtitus ſuper contractu principali,
trahitur ad omnia quæ ſunt neceſſaria pro illius exe-
cutione; reſoluit Amedæus Aponte in tit.11. laude-
miorum, quæſt.37. colum.3. & 4. Frecia in tract. de feu-
dis, lib.2. quæſt. 11. & alij per Burſatum conſil. 29.
n.18. & n.30. n.26. & 29. Petrus Surdus deciſ.22. n.52.
& 53. quos omnes refert Mieres d. quæſt. 3. num. 67.
& 68.
13 Et omnium ratio eſt euidens, quia per primum
Regis aſſenſum, & facultatem ſeu Iudicis, aut Epi-
ſcopi licentiam, in bonis alienari prohibitis, ſu-
blatum fuit impedimentum iuris vel hominis, ad
latè per Nos tradita ſuprà 2. part. cap. 9.10. & 11.
14 & cap.22. quo ſemel ſublato res perpetuò remanet
libera: quia res quæ ſemel prohibitionem eua-
ſit ſemper remanet libera; & res affecta aliena-
bilis, perpetuò remanet alienabilis, cap. 2. de feu-
dis. Caldas Pereira de renouat. emphyteuſi, quæſt. 11.
n.30. Ceuallos commun. quæſt.897. Scaccia de appel-
lation. cap.1. quæſt. 17. limitat.47. membr.1. num.3.
Gonçales ad regul. 8. Cancellar. gloſſ. 6. num. 194.
Ioan. Franciſco Leo in Theſauro fori Eccleſiaſt. 1. p.
cap.15. num.3. Burſat. conſil.4. num 22. & ſequenti.
Menochius de arbitrariis, quæſt.54. num.24. Pere-
grinus deciſ.2. num.2. Vincentius Fuſar. de ſubſti-
tutionibus, quæſt. 352. num. 49. Surdus conſil. 105.
num.12. Matienzo in l.11. tit.6. lib.5. recopil. gloſſ. 8.
num.2. & per plura iura, & Doctores, Nos in noſtris
commentariis de Regia protectione 3. part. cap. 4. à 15
num.55. & ſeqq. vbi etiam quod rei ſemel alterata
natura, ſemper remanet alterata, in tract. de ſuppli- 16
catione ad Sanctiſſ. 2. part. cap.19. num.5. & 6. Ma-
ximè in maioratibus in quibus per facultatem Re-
giam bona alienari ſeu hypothecari permiſſa rema-
nent libera; provt expreſſè recitant ſimiles omnes
facultates, & adnotant Additionatores ad Molin.
in lib.4. c. 5. n. 1. poſt principium ex Molina lib.4.
c.9. n.38. alios plurimos adducimus ſuprà hoc tr. 2.
p. c.9. n.29. & n.60.
Et quia ſolemnitas conſenſûs ſeu authoritas re- 17
quiſita ad actum ſi in eo fuit adhibita; alia noua
non requiritur in executione, & complemento
ipſius actûs, quod in actionibus iudicialibus, & ex-
traiudicialibus varias & ſingulares doctrinas con-
gerit. Caldas Pereira de empt. & vend. cap.8 à n.10.
cum ſeqq. & ſurſum Petr. Surdus deciſ.34. ex n.43.
cum ſeqq. quia non dicitur nouus actus ille qui fit 18
pro executione antiqui, plurimas cumulat doctri-
nas Surdus conſil. 385. à num. 23. cum ſequentibus,
lib. 3.
Provt ſi in conſtitutione penſionis ſuper bene- 19
ficio iuris patronatus laicalis cum facultate tranſ-
ferendi fuit adhibitus conſenſus patroni poſtmo-
dum penſionarius penſionis tranſlatione non eget
nouo patroni conſenſu. Auguſtin. Barboſa de Iure
Eccleſ. lib.3. tit. de penſionibus, c.11. à n.103. vbi alios
allegat.
Hæc tamen noſtra firmiſſima reſolutio, vt bona
maioratus ſemel hypothecata ex facultate Regia,
liberè abſque alia noua diſtrahi poſſunt; in concur-
sûs Iudicio pro ſatisfactione creditorum vno mo- 20
do limitabis, vt ad eorum diſtractionem deuenire
non debes niſi in ſubſidiũ nempe bonis liberis eius
poſſeſſoris qui obtinuit facultatem, & ad hypothe- 21
cam peruenit deficientibus, nam quemadmodum
obligatio bonorum maioratus bonis exiſtentibus
liberis non ſubſiſtat, eo quod per facultatem ad
obliganda conceſſa expreſſa dicatur, quod prius
obligentur bona libera, ita vt bona maioratus in
ſubſidiũ deficientibus liberis non aliter intelligan-
tur hypothecata, etiamſi in facultate id expreſſè
non dicatur, tacitè ſubintelligitur, & maioratus
quaſi fideiuſſor indemnitatis, & ſubſidiarius repu- 22
tatur, provt latiſſimè ſuprà 2. p. c.5. ex num.16. cum
multis ſeq. verſ. contrariũ tamen, imò creditores, &c.
Pariformiter denegatur diſtractio bonorum ma- 23
ioratûs ex facultate Regia hypothecæ ſubiugato-
rum bonis liberis exiſtentibus, & niſi præcedente
eorum excuſſione, probant Molin. lib.4 cap.6. n.15.
& 19. & lib.1. cap.10. num.4. Pater Molin. tract. 2.
diſp. 953. ex num.1. Menochius lib. 4. præſumpt. 189.
num.9. Iacob Cancer. variar. reſolut. part.1. cap. 9.
num.109. Oliuer. Beltramin in annot. ad Alexand.
Ludouic. deciſ. 299. Vincent. ad Anna allegat. 115.
Camil. de Curte in diuerſ. iuris feud. cap.5. num.91.
fol.224. Addit. ad Molin. lib.4. c.7. n.1. qui loquun-
tur etiam in feudalibus, innumerabiles penè DD.
congeſſimus, ſuprà 2. p. d. c.5. ex d. n.16. cum ſeqq.

Ex

24 Ex hac limitatione duæ reſultant difficultates diſ-
ſoluendæ, prima an poſtquam bona maioratus di-
ſtracta fuere per ſubhaſtationem in iudicio credi-
torum ſuperueniant bona libera eius, qui debita
contraxit, & facultatem à Rege impetrauit, eo
quod alia bona libera acquiſiuit, an reſcindi po-
terit diſtractio præcedens, & bona ſic ſubhaſtata,
recuperare, & vendicare valeat ſucceſſor in eodem
maioratu ita vt diſtractio præcedens retractetur?
Hanc quæſtionem eleganter tetigit doctiſſimus
Ludouic. Molina *primogen. lib. 4. cap. 7. ex num. 13.
& ſequentibus*, quam iuridicè reſoluit, & firmat
alienationem maioratus ſemel iuſtè, & legitimè
factam non eſſe renouandam etiamſi poſtmodum
bona libera ab alienante acquiſita fuerint; moue-
tur ex eo quod alienatio perfecta atque cõſumma-
25 ta fuit à principio, atque ideo ex defectu cauſæ ob
nouæ ſuperuenientiam retractari non debet ex re-
26 gula factum legitimè *de regul. iuris in 6.* quod in
actu ſemel perfecto, & conſummato vera eſſe pro-
fitetur, ſicque iura contraria conciliari affirmat,
nempe text. *in l. fin. in princip. Cod. vnde liber. l. quæ
res, §. arcam cum ſimilibus, ff. de ſolutionibus*, ex
Tiraquell. qui plura affert *in tract. de cauſa ceſſante
limitat. 12 num. 1. cum ſequentib.*

27 Et allegat in terminis gloſſ. ſingularem, & com-
muniter ſequutam ab ſcribentibus *in Authent. res
quæ l. commun. de legat. verbo obligationem*, dum in-
28 quit, *Quod ſi dos, pro qua aſſignanda fuere alienn-
ta bona fideicommiſſi, reſtituta fuerit ex eo ante fi-
deicommiſſi reſtitut.* non venit ipſa dos in reſtitutio-
ne fideicommiſſi, à quo ſemel legitimè detracta
fuit, vbi Paul. *num. 5. quod & ipſam comprobari*, di-
cit *ex gloſſ.* communiter approbata *in l. vbi adhuc
29 verbo abutatur, Cod. de iure dotium*, quod vxori
ſit ſemel dos reſtituta, propter inopiam viri, iſti
non erit iterum reſtituenda, etiamſi vir ipſe ex
poſtfacto diues efficiatur ſimul deciſ. doctrina
comprobat *in Authentica præterea, n. 23. c. vnde vir,
30 & vxor; quod ſi vxori quarta, de qua in d. Authent.*
ſemel ob paupertatem aſſignata fuit, non ſit ſibi
ferenda, etiamſi ex poſtfacto diues efficiatur, quod
etiam repetit idem Decius *in conſil. 24. n. 2. & ſeqq.*
ſequutus à Tiraquell. *de cauſa ceſſante; limitat. 4.
num. 2.* adde Fontanellam *de pactis nuptial. tom. 2.
clauſul. 5. gloſſ. 8. p. 8. ex num. 1.* quod quidem funda-
mentum aliis variis, & ſingularibus ſimilibus ex-
ornare libet, nam mater tranſiens ad ſecundas nu-
31 ptias ſi petat tutorem prout tenetur, & detur, li-
cet poſtea pœniteat, non poteſt reaſſumere tutelam
ſemel legitimè dimiſſam, & à ſe renunciatam Gra-
tianus *diſceptat. 219. num. 13. tom. 2.* (vbi etiam *de
limitationibus*) Spino *de teſtament. gloſſ. 29. prin-
cip. num. 11.* Anton. Gomez *in l. 50. Tauri num. 35.*
32 & quid ſi per ſola ſponſalia amittat tutelam, nega-
tiuè reſoluit poſt Gutierrez, & alios, Thomas San-
chez *de matrimon. lib. 7. diſput. 88. num. 5. & per to-
33 tam*, de hac materia,) & idem procedere etiamſi
maritus ſecundus moriatur, vt nec tunc vxor recu-
peret tutelam. Spino *vbi proximè ex num. 9.* vide ta-
men Gratianum *diſput. 5. p. 1. ex n. 34.* & de vxore,
34 & de his omnibus abundè per Anton. Amat. *reſo-
lut. 24. ex num. 10. cum ſeqq.* Vbi poſt innumerabiles
Doctores diſtinguit inter rem integram, & non in-
tegram, ſcilicet antequam datus ſit tutor vel poſt-
35 quam fuit datus, quem omnino videbis. Et idem
iudicandum de educatione filiorũ, quod de tutela.
Vide Paulum Montanum *de tutelis, cap. 15. num. 81.
& Taur. & à num. 74. cum ſeqq.* conducit Gutierrez
de tutelis, cap. 3. num. 6. Vide Cabedum *deciſ. 99.
num. 8. & 10.* latè Sanchez *de matrim. lib. 7. diſp. 88.
à num. 16. & ſequentibus.* Maſtrillus *deciſ. 230.* Leo
deciſ. 211. lib. 2. idem de vxore cui legatur ſub con- 36
ditione ſi caſtè vixerit, an ſemel ablatum legatum
recuperet ſi poſtea caſtè viuat. Vide Sanchez *vbi
proximè diſput. 91. ex num. 31. cum ſeqq.* & idem de
ea cui legatur ſub conditione ſi alicui nubat, quæ
non nubit, ſed alteri; vt poſtea vidua facta, licèt
velit illi nubere, & parere conditioni, non audi-
tur, nec recuperat legatum, Molinus *de ritu nuptia-
rum, lib. 3. cap. 29. num. 83.* Caſtillo *controuerſ. tom. 6.
cap. 127. num. 25. ad fin.* & iterum *num. 58. ad fin.*
& ſimiliter idem dicendum quando dos vxoris per 37
rem iudicatam poſita eſt in tuto ob paupertatem
viri, etſi iſte poſtea efficiatur diues, nõ ideo res iu-
dicata retractabitur, nec dos viro reſtituitur in-
nitos Doctores refert, & ſequitur Petrus Surdus
in conſil. 435. à num. 6. vbi reddit rationem, & fun-
damenta *tom. 3.*

Et horum omnium vna eſt ratio, quia vbi actus 38
eſt iam conſummatus, & legitimè factus; caſus
ſuperueniens non vitiat, quæ namque ſemel vtili-
ter, & legitimè conſtituta ſunt, durant, licèt caſus
euenerit à quo initium habere non potuerint pro-
vt apertè dicitur *in l. plurib. penult. §. etſi placet*, vbi 39
Bartol. & alij, *ff. de verborum obligat.* Petrus de
Bellaper. & Bald. *in 2. lectur. in l. patre furioſo per
textum*, ibi, *ff. de his qui ſunt ſui vel alien. iuris*
Bartol. *in l. ex facto in princip. colum. 2. verſic. vltim.
hæc lex, ff. de vulgat. & pupillari*, de quo latè per
Dinum *in regula factum legitimè, retractari non
debet, licèt caſus poſtea euenerit, à quo non poſſit in-
choari*, & Decius *in l. non eſt nouum per text.* ibi,
ff. eodem tit. latiſſimè Tiraquell. *in tractat. de cauſa
ceſſante limitat. 12. per totam*, præcipuè *numer. 15.*
Molina *dicto libro 4. cap. 7. num. 13. in princip.* non *in
noſtris comment. de ſupplicat. ad ſanctiſſ. 2. p. cap. 19.
num. 8. l. non enim, ff. de vltim. actaque princ.* Ioan.
Baptiſta Coſta *de iuris, & facti ignoran. inſpect. 46.*
Surdus *conſil. 215. num. 11.*

Pro ſecundo fundamento dicit Molina *dicto c. 7.* 40
num. 16. dicto num. 13. comprobari ſuam reſolutio-
nem ex eo quod res ſemel effecta alienabilis ſem-
per remanet alienabilis *ex l. paterfamilias, §. qui de-
cem, ff. de legat. 3.* quam regulam plurimis exorna-
nimus ſuperius *num. 12. & ſeqq. verſic. & omnium
ratio eſt euidens*, &c. Et opinionem hanc Mo-
lina deduxit ex iis, quæ in terminis reſoluit Gre-
gorius Lopez *in l. 10. tit. 26 part. 4. verb. vendiendo
colum. 5.* & iterum *in l. 6. tit. 11. p. 6. in gloſſ. verb.
que la no pudieſſe vender, column. 7. verſic. quid au-
tem ſi Rex.* Pater Molina *diſputat. 658. num. 5.* Pere-
grinus *fideicommiſſis artic. 42. num. 24.* Auendan.
in tract. de cenſib. cap. 65. ex num. 1. & num. 7. Martha
de ſucceſſ. legal. 4. part. quæſt 21. num. 10. & 11. tom. 2.
Additionatores ad Molinam *dicto libro 4. cap. 7. ad
num. 13.*

Sed an hoc caſu poſſeſſor ipſe maioratus, vel 41
eius hæredes teneantur ex illis bonis liberis noui-
ter acquiſitis ſatisfacere maioratui, vel aliam rem
æquiualentem rei maioratus alienatæ ipſi maiora-
tui ſatisfacere agit, & diſtinguit ipſe Molina *vbi
proximè num. 16.* & Additionatores ibidem latè
agunt plures Doctores videndi.

Maior tamen difficultas verſatur, quando poſt 42
factam diſtractionem bonorum maioratus pro ſa-
tisfaciendis creditoribus ex facultate regia con-
currentibus, appareat bona libera eo tempore ha-
buiſſe,

Digitized by Google

buiſſe, vel reliquiſſe poſſeſſorem, qui obtinuit fa-
cultatem ad hypothecandum, an ſucceſſor, & poſ-
ſeſſor poterit vendicando bona iam alienata ſui
maioratus reſcindere venditionem iam factam; in
43 qua idem dicendum videbatur quod in proximè
præcedenti dubio, vt propter bona libera poſtea
reperta penes alienantem, vel eius hæredem, non
reſcindatur ſubhaſtatio, & diſtractio præcedens ac
ſemel legitimè facta; ad quod trahi poſſunt ea
omnia quæ hactenus diximus *ex num. 24. cum ſeqq. verſic. ex hac limitatione*, &c.
44 Deinde quoniam etſi vt teneat bonorum maio-
ratus diſtractio debeant deficere bona libera, & ad
hoc præcedere diſcuſſio bonorum liberorum ad la-
tè per nos tradita *ſuprà ex n. 20. cum ſequentibus, verſic. hec tamen, firmiſſima reſolutio*; tamen ſi di-
ſcuſſio præceſſit, & non apparuere bona libera,
nec fuere reperta, legitimè ſubſequuta dicitur di-
45 ſtractio bonorum maioratus, quoniam idem eſt,
non eſſe, vel non apparere, vel non reperiri, atque
idem eſt iudicium *leg. cum vnus, §. fin. ff. de bon. Authent. iudic. poſſiden. l. duo ſunt Titij ff. de teſtam. tutela, l. in leg. 77. ff. de contrahenda emptione, l. cum res, §. itaque, ff. de legat.* 1. Bald. per *l. cum ita, §. ſpecies, ff. de legat.* 2. Surdus *deciſ.* 149. *num.* 2. *& deciſ.* 106. *num.* 13. *& conſil.* 377. Farinacius *deciſ.* 167. *num.* 35. *tom.* 1. *p.* 2. Camil. Gallineus *de verborum ſignificatione, lib. 4. cap. 13. num.* 13. Ioan. Anton. Man-
46 guillius *de imputationibus, q.* 82. *n.* 8. & non eſſe, &
non poſſe probari, idem ſunt, Surdus *dicta deciſ.* 149. *n.* 2. ergo licèt bona libera reuera adeſſent tem-
pore diſtractionis bonorum maioratus; ſi tamen
facta diſcuſſione non apparuerunt, nec fuerunt re-
perta, legitimè diſtractio illorum facta dicitur, &
per conſequens, etſi poſtmodum appareant, iam
reſcindere poterunt.
47 Sed contraria ſententia in difficultate propoſita
verior mihi videtur vt quoties bona maioratus in
concurſu diſtrahantur, eo quod bona libera non
fuere reperta etiam facta diſcuſſione, cum tamen
reuera fuerint eo tẽpore, ſemper diſtractio præce-
dens ſubiecta remanet reciſſioni, quoties bona li-
bera tunc exiſtentia poſtmodum manifeſtentur, &
per poſſeſſorem maioratus verè indicẽtur; moueor
48 quia in bonis maioratus non contrahitur hypo-
theca, niſi in ſubſidium bonis liberis deficientibus,
49 & ideo donec hæc verè adſint, illa non obligata,
ſed omnino libera iudicantur à nexibus hypothe-
cæ. Latiſſimè Molina *lib. 4. c. 1. ex n. 27. & ſequentibus*, & plurimis aliis locis quorum meminimus, &
latiſſimè exornauimus *ſupra 2. par. cap. 5. per totum*,
& ſignanter *ex num 15. cum multis ſeqq. verſic. con-*
50 *traria tamen*. Imò creditores, *&c.* Et ideo bona ma-
ioratus interim indebitè alienata dicentur, & ex
conditione ſine cauſa, vel indebiti vindicari poſ-
ſunt à ſucceſſore, deſignatis bonis liberis tunc exi-
ſtentibus.
51 Nec obſtat quod regula exornata ſuperius fa-
ctum legitimè retractari non debere, licet caſus
poſtea euenerit à quo incipere nõ poteſt, quia Mo-
lina, & cæteri Doctores illum ſequentes proce-
dunt, quando caſus ſuperueniens ita ſubuenit, vt
omnino independens ſit à cauſa de præterito, (pro-
vt ſtatim dicemus) ſed poſtmodum nouiter ſuper-
uenit, quando ſcilicet tẽpore diſtractionis, & ſub-
haſtationis bonorum maioratus nulla reuera bona
libera exiſtebant, ſed poſtmodum ſubhaſtatione, &
diſtractione perfecta, acquiſita nouiter fuerunt ab
ipſo poſſeſſore alienante, & facultatem impetran-
te, quo caſu clarè loquuntur Molina, & cæteri Do-
ctores, in difficultate antecedenti allegati *ex n. 24, cum ſequentibus, verſicul. ex hac limitatione dua reſultant*, &c.
At quando bona maioratus alienata fuerunt ſub 52
hoc ſuppoſito, quod bona libera deficiant cum re-
uera exiſtant, diuerſa ratio verſatur, quia ſi bona
libera poſtea reperiantur tunc exiſtentia, non po-
teſt dici nouus caſus ſuperueniens, ſed antiquus, &
præcedens alienationem, & ab eo trahens depen-
dentiam, qui ad illam priorem cauſam debet ha-
bere reſpectum, illud etenim quod nunc contingit
ex cauſa præterita, ad tempus cauſæ primæ, & præ-
teritæ referri omnino debet, *l. in oratione in princip. §. Imperator, ff. ad legem falcidiam, l. Pomponius 2. ff. de negotiis geſtis, l. alienationes, ff. familia herciſcunda*, plura exempla reddit Gaſpar Rodriguez
de annuis redditibus lib. 2. quaſt. 17. num. 25. per totum, & multa per Lancellotum *de attentatis 2. p. cap. 4. num. 4. cum ſeqq.* Giurba *deciſ* 69. *num* 7. vbi
dicit, quod quando actus dependet à præcedenti,
præcedens actus attenditur *ex l. 2. §. ſint autem, ff. de minoribus.* Crotus *in l. filiusfamilias, §. diuinum,*
76. ff. de legat. 1. & quia cauſa remota attenditur 53
potius quam propinqua, & ſecundum illam de-
bet iudicari actus, quando ab ea dependet ius actus
propinquioris, allegat *l. ex placito. Cod de rerum permutat.* cum aliis à Grammaro *in rubric. de rerum permutat. num. 68. lib. 6.* origo namque rei ſemper
attenditur *l. nam origo, ff. quod vi aut clam, filiusfamilias, verſic. origo enim, ff. ad Macedon. ff. clam poſſidere in princip. ff. de acquirenda poſſeſſ. l. 2. §. paruique refert, ff. de priuileg. creditorum, l. 1. id quod 34. ff. de donat. l. quod ſi maritus, ff. de conſtit. pecunia, l. ſi hæres, ff. de actionibus empt. l. 3. cap. ad Macedon. l. ſequitur, §. ex aliena, ff. de vſucap. l. & qui originem 3. ff. de muneribus, & honoribus, l. incola 29. ff. ad municipalem, l. Senatores 11. de Senatoribus, cap. cum nullus de temp. ordinan. lib. 6. Gratianus diſceptat. forenſ. tom. 4 cap. 749. num. 16.* pleniſſimè Caſtillo *controuerſ. tom. 6. cap. 155. per totum.* Ergo ſi ad illud prius tempus, à quo cauſa-
tur, debet noua repetitio bonorum referri, omni-
no debet influere in ſubhaſtatione, vt reddatur in-
utilis, & inefficax.
Quibus conſtat, quod quando ius non eſt om- 54
no extinctum, ſed eliſum, & diminutum durat
in eſſentia, licet eſſet in effectu, vnde cum in eo ad-
huc ſint reliquiæ, facile ſit reductio ad illud. Bald.
in Authent. quas actiones, *num. 5. in fin. Cod. de Sacroſ. Eccleſ.* ſecus quando omnino ius fuit extin-
ctum, prout hanc diſtinctionem ex aliis latè
probat Hieronym. Gonzalez *ad regul. 8. Cancellar. gloſſ. 7. ex n. 30.*
Comprobatur deinceps, quoniam illa regula 55
factum legitimè retractari non debet, licet caſus
poſtea euenerit, à quo principium aſſumere non
poteſt, fallit quando cauſa, ſub quam factum eſt, de-
uoluitur ad non cauſam, vt per textum ſingularem
ad propoſitum *in l. ſi fullo, ff. de condictione ſine cauſa, & l. in commodato, 9. fin. ff. commodati, l. ſi ſine, ff. rem ratam haberi*, probat Surdus *conſil.* 125. *num.* 55. *& num.* 56. ſequitur Aluar. Velaſco *in axiomat. littera E. num.* 95. ergo ſi ob cauſam deficien-
tium, vel non apparentium bonorum liberorum
bona maioratus fuere alienata, repertis poſtea bo-
nis tunc temporis exiſtentibus illorum alienatio
ad non cauſam redacta, reſcindi debet.
Et in terminis rei iudicatæ pro re commodata, 56

vel depoſita deperdita,& non apparente,vt ſi poſt-
modum res apparuerit , & fuerit reperta res iudi-
cata reſcindatur conditione ſine cauſa, quia ceſſat
ceſſante cauſa ob quam lata fuit;quamplurima iu-
ra,& Doctores congeſſimus *ſuprà hac 3. p. cap.* 1.
ex num 135. *cum multis ſeqq. verſic. deinde proba-
tur , quia res iudicata ex qua quis ſoluit* , &c. Et
de ſuppoſito ſententiæ quod poſtmodum apparet
falſum?plura cumulauimus ibidem *ex num*.88.*cum
ſeqq.verſicul. ſecundo hac pars falcitur* , &c. Quæ
omnino hanc reſolutionem mirabiliter compro-
bant,& omnino vide *ex n*.87.*cum ſequentibus ver-
ſic.tertius effectus ſit propter cauſam ceſſantem* , &c.
Vbi abundè quando cauſa ſententiæ reducitur
poſtmodum ad non cauſam.

57 Facit deinde doctrina Paul. de Caſtro *in l.ſi eam
patruo. Codic. communi vtriuſque iudicy*. Socinus
conſil.194.incipit eleganter , & ſubtiliter *colum* 1.
Gregor Lopez *in l.9.tit.3.p.3.gloſſ.* 4. *verbo no deue
ſer oydo* , dicentes quod reus iurans exceptionem
dilatoriam ad ſuam notitiã perueniſſe,auditur op-
ponendo poſt litis conteſtationem , ſi tamen poſt-
modum appareat reum habuiſſe notitiam illius ex-
ceptionis, erunt irritæ probationes receptæ ſuper
tali exceptione ad quam fuit admiſſus ſub illo ſup-
poſito quod de nouo ad ſuam notitiam perueneiat
cum detegatur falſum fuiſſe iuratum.

58 Nec obſtat excuſſio præcedens ex qua non adeſſe
bona libera declaratur,vt ad bona maioratus per-
ueniatur,cui ſtatuatur, quia idem eſt non eſſe , &
non apearere; quoniã reſpondetur præfatæ excuſ-
ſioni ſtandum eſſe omnino interim , dum bona li-
libera non ſint manifeſta , nam excuſſio legitimè
facta declarata preiudicat omnibus,& prodeſt aliis
creditoribus in illo iudicio non ſtãtibus , at hæc
ſententia nunquam tranſit in rem iudicatam quod
minus fideiuſſor, vel tertius quilibet rei hypothe-
catæ poſſeſſor,vel creditor poſſit condemnatus eã
impugnare,docẽdo,& apertè indicando bona de-
bitoris ſtare,& apparere,ita vt res illa iudicata ſu-
per excuſſione legitimè facta tantum duret quan-
tum non docetur bona ſtare. At quando fuerint
reperta , ſemper retractatur ob cauſam ceſſantem
mirabiles doctrinas in iis terminis congeſſimus
omnino videndas *ſuprà* 1. *p. c.* 25. *ex n.*19. *cum ſe-
quentibus , verſic.hinc eſt , quod res iudicata non fa-
cit ius* , &c. nec non alias ſingulares videndas 1.
*part. cap.*23. *ad fin.ex num* 92. *verſic. vnum notabi-
le in materia diſcaſſionis non omittam*, &c. Ex qui-
bus videtur noſtra opinio probabilior,vt ad bona
maioratus alienata ob non reperta bona libera per
excuſſionem tunc factam ius habeat poſſeſſor , &
ſucceſſor maioratus , quoties manifeſtè , & ſine
controuerſia monſtrauerit bona libera tunc , &
nunc adeſſe libera tamen ab omni alia obligatio-
ne , & hipotheca anteriori, iuxta Molinam *lib*.4.
cap.7.*ſub num*.8.

Sed an caput maioratus alienari poſſit pro ſatiſ-
59 faciendis creditoribus,videtur dicendum quod nõ
ex iis,quæ poſt Bald. aſſerit Parlador. *lib*.2. *rerum
quotid.cap.fin*.5 *p*.§.3.quod quando iuriſdictio ali-
60 cui principatui adhæret putà Ducatui , Marchio-
natui,aut Comitatui , vt hæc pro executione capi
non poſſunt , quia ſi magnati ſuæ ditionis iuriſdi-
ctionem tollas , totum cum exauthorabis honore,
titulo quatenus Dux erit,aut Marchio non erit,&
61 ideo quando in tribunalibus conceditur facultas
crediroribus in concurſu adſtantibus ; vt iure ſuo
vti valeant , & poſſint vendere bona maioratus;
ſemper reſeruatur caput ipſius, & ita ſimiliter vidi
practicatum in conſilio ſupremo in Marchionatu
de Aunon , cuius bona omnia ſubhaſtanda pro ſa-
tisfactione creditorum concurrentium iuſſit,dem-
pta,& ſpecifice excepta iuriſdictione dicti oppidi
de Aunon:

Sed reuera contrarium verius eſt , nam ex quo 62
bona omnia ad ſtatutum pertinentia fuerũt facul-
tate Regia hypothecæ ſubiecta, cuius intuitu cre-
ditores contraxerunt aliàs non cõtracturi , aliena-
tioni,& ſubhaſtationi ſubiecta ſunt abſque aliquo 63
iuris vel hominis impedimento,cũ facultas Regia
eã fecerit omnia libera,& redacta ad ſtatum liber-
tatis priſtinæ,vt ſuperius annotauimus,nulla adeſt
ratio quantumcũque apparens,quin regiæ faculta-
ti ſubiiciatur,& cedat , nec aliqua bona reſeruari
poſſint in graue damnum contrahentium ſub fide
Regis,nemo enim litteris Principis confidens , & 64
contrahẽs decipi debet,quamplurima iura, & Do-
ctores adduximus in noſtris Commentar *de ſuppli-
cat.ad ſantiſſ.2. part. cap.*20.*ex num.* 59. *cum ſeqq.*
Benè verum eſt,quod licet alienabile ſit caput ſta- 65
tus,aut maioratus, non tamen ſit ab eo incipien-
dum,ſed ab aliis rebus minus præiudicialibus ſta-
tui,& non tam pretioſis,niſi demum in ſubſidium,
& aliis non ſufficientibus , & hoc eſt quod in tri-
bunalibus ſemper attenditur, vt à principio exce-
ptuetur caput ſtatus,& iuriſdictio eiuſdem capitis;
quando iubetur diſtrahi eius bona , non tamen in
totum,& in perpetuum negatur alienandi facultas
ſi alia bona non ſufficiant,& hũc tendit quod do-
cuit Molin. *de primogen. lib*.4. *cap*.5. *numer.* 4 In 66
hæc. *Hoc tamen ita temperandum eſt , vt abſque
dolo,& fraude venditio ipſa fiat. Si enim pro dotis
reſtitutione caſtrum , ſeu oppidum maioratus obli-
gatum ſit. In quo plura redituum membra inue-
niuntur , quorum vnum ad ipſius dotis ſolutionem
ſufficiens eſt , non debet totum oppidum cum iuriſ-
dictione pro dotis reſtitutione vendi , nec etiam om-
nium redituum membra , ſed illud tantum quod
cum minori rerum maioratus iactura vendi poſſit , in
quo boni viri arbitrium verſabitur* , *text. in dict. l ſi
pupillorum* , §. *non paſſim , ff. de rebus eorum*. Vbi
Bald. *id notabiliter declarat*. Bartol. *num*. 8. *in leg.
alio,ff de aliment. & cibariis lega. vbi cæteri id no-
tant*.Gregorius Lopez *loquens in bonis maioria in
dicta l.*6. *titul.*11. *p.* 6. *gloſſ. verb. que la no pudieſſe
vender , column*.8. *verſic. aduerte* Hactenus Moli-
na idem probat Fuſatius *de ſubſtitut. quæſt.* 541. 67
num. 16. vbi agit à principio , quando bona fidei
commiſſi poſſunt diſtrahi pro ſatisfaciendis credi-
toribus fundatoris *n*. 16. ita ait. *Limitatur quartè,
quando pretioſiores res eſſent alienatæ , nam viliores
ſemper ſunt alienandæ , l. Marcellus* , §. *res quæ* , &
ibi Roman *num*.7.*ff. ad Trebellian*. Cæphalus *con-
ſil*. 344. *numer.* 25. &c. Et ipſe Fuſat. *num*. 14. ibi.
*Sublimitatur ſecundò , quando alienaretur domus
antiqua de familia, vel locus dignus affectione fidei-
commiſſary,cũ alia bona extarent,tunc enim reſtitu-
to pretio emptori , res tota vendicari poſſet per fidei-
commiſſarium*. Hieronym. Gabriel *conſ*.118. *num*.5.
cum ſeqq. lib.1.Peregrin. *de fideicommiſſis artic.* 40.
num.26.&c. Et videbis eundem Fuſarium *num*.13.
conducit Mieres *de maioraſa* 4 *p.quæſt*.3. *num*. 161.
ibi. *Creditores , qui habent bona maioratus obligatã
cum regia facultate , non ſolum poſſunt petere exe-
cutionem in fructibus bonorum maioratus , prout
ordinariè fit, ſed etiam quod vendantur proprietates
bonorum maioratus in quantitate neceſſaria ad totius*

debiti

debiti ſolutionem, & cum minori præiudicio bonorum maioratus, &c.

68 Deinde quia iuriſdictiones poſſunt capi in pignus pro executione, & ſatiſfactione creditorum diſtrahique, & alienati, ſeu in ſolutum, aut in pignus creditoribus, ſicut alia bona patrimonialia, prout ex quamplurimis Doctoribus probat nouiſſimè Noguerol. *allegat. 36. ex n. 20. cum ſeqq.*

69 omnino videndus, & circa domus pretioſas magnique ædificij, & quomodo earum valor taxetur; an conſideratis earum redditibus, vel æſtimatione intrinſeca; latiſſimè agit ipſe Noguerol. *allegat. 18. ex n. 39. cum ſeqq.*

CAPVT V.

Ius patronatus competens debitori, an in concurſus iudicium ſub ceſſione vniuerſi patrimonij à ſe facta veniat?

Et an ad creditores, quibus bona ceduntur, vel in poſterum adiudicantur, tranſeat?

Et an ius ſepulchrorum, ſeu Capellæ debitori pertinens pro ſatisfactione creditorum ſubhaſtari valeat?

SVMMARIVM.

Ius patronatus Eccleſiaſticum duplicimodo tacitè poteſt transferri in diſpoſitione, n. 1.

Ius patronatus Eccleſiaſticum tranſit in venditione, donatione aut ceſſione vniuerſitatis bonorum, ibid.

Hæreditate vendita ius patronatus in emptorem tranſit, n. 2 & 4

Ratio, ob quam ius patronatus tranſit cum vniuerſitate bonorum, adducitur, n. 3.

Quæ per ſe prohibita ſunt alienari, cum vniuerſitate bonorum tranſeunt, n. 4.

Expreſſio iuris patronatus principaliter facta in venditione vniuerſitatis bonorum, venditionem annullat, niſi declaratiuè fiat. n. 5.

Ius patronatus acceſſoriè annexum, & cohærens rei ſingulari tranſit in emptorem rei, n. 6.

Ius patronatus quod habet debitor an veniat ſub ceſſione bonorum à ſe facta, negatiua ſententia proponitur, n. 7. contraria verior, n. 11.

Ius patronatus eſt ſpiritualibus annexum, nec recipit æſtimationem, nec in bonis noſtris dicitur eſſe. ibid.

Sub diſpoſitione rei æſtimabilis non venit res ineſtimabilis, n. 8.

In ceſſione omnium bonorum non ineſt vniuerſitas. num. 9.

Venditionem omnium bonorum meorum non eſſe vniuerſalem ratione rei, exiſtimant Lambertin. n. 10. vide n. 22.

Ius patronatus includitur in ceſſione bonorum facta per debitorem in concurſu ſuorum creditorum, n. 11. & ſeqq.

Debitor bonis vniuerſaliter cedens ex natura iudicij concurſus dimittit mobilia, immobilia, iura, & actiones ſibi competentes, n. 12.

Patrimonium, & peculium eſt quid vniuerſale, ſicut hæreditas, ac bonorum poſſeſſio, n. 13.

Ius patronatus vt tranſeat in emptorem, aut ceſſionarium requiritur, vt vniuerſitas ſit reſpectu rei, continentis in ſe corporalia, iura, & actiones. num. 14.

Dictio, omnia bona, *ſeu, quæcumque bona mea, comprehendit corporalia, & incorporalia, iura, & actiones, n. 15.*

Debitor in memoriali ceſſionis ſolet dicere, cedo omnia, & quæcumque bona mea, iura, & actiones quomodolibet mihi competentes, n. 16.

Verbum, ceſſio, *relatum ad concurſum, etſi nihil aliud exprimatur, tacitè comprehendit omnia, & quæcumque bona, num. 17.*

Concurſus iudicium eſſe vniuerſale oſtenditur, n. 18. remiſſiuè.

In venditione, ceſſione, ſeu alia qualibet diſpoſitione omnium bonorum, iurium, & actionum venire ius patronat. multorum authoritatibus probatur. n. 19. & ſeqq.

Deciſio Rotæ adducitur, & refutatur opinio dicentium appellatione bonorum in contractibus non contineri vniuerſitatem, n. 20. & 21.

Lambertini doctrina reprobatur, num. 10. adducta. num. 22.

Dictio, mea, *non reſtringit, ſed demonſtrat vniuerſitatem venditionis, & quales iſta ſit, quæ venditur, n. 23. & 24.*

Diſpoſitio vniuerſalis omnium bonorum reſtricta tamen ad certum locum, deſinit eſſe vniuerſalis. ibid.

In diſpoſitione omnium bonorum, iurium, & actionum comprehenditur ius patronatus, n. 25.

Argumentis in contrarium, n. 7. adductis reſpondetur, ex num. 26.

Ius patronatus in bonis noſtris eſt, quia pro eo habemus actionem, & exceptionem, & venit appellatione bonorum, & in eo iure hæreditario ſuccceditur, ibid.

Ius patronatus per ſe ſolum ineſtimabile eſt, & ſine vniuerſitate bonorum nequit cedi creditoribus, vendi, aut in ſolutum dari, n. 27.

Iuris patronatus venditio ſimoniaca eſt, n. 28.

Ius patronatus non comprehenditur in ceſſione bonorum, quando debitor aliud in bonis non habet, n. 29.

Argumento 2. num. 9. & 10. adducto reſpondetur. n. 30.

Ius patronatus incluſum in ceſſione bonorum per debitorem facta, an in creditores tranſeat. ibid.

Ex ceſſione facta per debitorem nullum ius dominij, aut poſſeſſionis acquiritur creditoribus, ſed vtriuſque apud debitorem remanet, vſque ad ſubhaſtationem cum effectu celebratam numero 31.

Per ceſſionem factam adminiſtratio bonorum debitori aufertur, & in manibus curiæ eius bona ponuntur pro ſecuritate creditorum, n. 32.

Per vniuerſalem ceſſionem (nondum facta ſubhaſtatione) non tranſit ius patronatus in creditores, n. 33.

Ius patronatus per ſubhaſtationem, aut dationem in ſolutum vniuerſorum bonorum cum effectu factam, in emptores, aut creditores tranſit. num. 34.

Ius patronatus ſi ematur vniuerſum patrimonium, aut in ſolutum detur pluribus, in omnes inſolidum tranſit pro rata, n. 35.

Idem ſi detur aliqua res ſingularis, cui inhæret ius patronatus; cum qua tranſit, n. 36.

Ius

Ius patron. non tranſit in e... torem quando bon... paratim, & diuiſim ſubh...antur, aut in ſolo... dantur creditoribus. n. 37. &...

Executio locum non habet in ...patronatus, niſi a... hæreat vniuerſitati bonorum...id.

Ius patronatus tranſit in creditor..., quando vniuerſalitas, cui adhæret, iure pignori... cauſam executionis capitur. n. 39.

L. cum Bertoldus, de re iudicata, i...pretatur. numer. 45. & ſeqq.

Ius patronatus non tranſit in creditore... quando executio fit in rebus ſingularibus. n. 41.

Ius patronatus non tranſit in creditorem ...uando vniuerſitas ei datur in pignus. n. 42. & n...

Ad iuris patronatus tranſlationem non ...enditur vniuerſitas reſpectu animi vendendi, ſed ...ectu effectus acquirendi. n. 43.

Vniuerſitas reſpectu verborum, ſi reſoluatur in ſin...laritates, ius patronatus non tranſit in acquirentem. n. 44.

Ius ſepulchrorum, & capella, quod debitor habet, an ſubhaſtri poſſit pro ſatisfactione creditorum. n. 45. & ſeqq.

Sepulchri ius poteſt ſubhaſtari, quando in limine erectionis, & ante conſecrationem illud fundator ſibi ac ſucceſſoribus reſeruauit. n. 46.

Sepulchri ius poſt erectionem Eccleſiæ acquiſitum, quo ad ius, & proprietatem vendi non poteſt, cum ſit locus ſacer. n. 47.

Vſus ſepulchri, ſeu capella, cum ſit quid temporale, reſpiciens honorem, & præminentiam, quocumque tempore poteſt vendi. n. 48. & 49.

Sepulchri vſus hæreditarij, ſeu capella eſt pretio æſtimabilis, & diſtrahi poteſt pro ſolutione creditorum. num. 50.

Phœbi, & aliorum deciſiones adducuntur. ibid. & num. 51.

1 DVPLICI modo transferri ſolet, ac in diſpoſitione tacitè comprehendi ius patronatus Eccleſiaſticum; vno modo quando venditur, aut ceditur, ſeu donatur vniuerſitas bonorum, nam tunc cum ea tranſire probant, & ibi communiter Doctores *in cap. cum ſæculum, cap. ex litteris de iurepatronatus l. 8. titul. 15. p. 1.* Rochus de Curt. *de iurepatronatus verbo ipſe vel is q. 12.* Lambertin. *eodem titul. 2. p. lib. 1. quæſt. 5. per totam, cum ſequentibus.* Paul. de Citadinis *eodem titul. 9. part. quæſt. 3.* Tiraquellus *de primogenitura quæſt. 36.* Bernard. Diaz *in regula 401.* & ibi Salicetus; Falcon. *in regul. 341.* Nicolaus Garcia *de beneſic. 4. part. cap. 9. numer. 10.* Mieres *de maioratu 3. part. quæſt. 11. ex numer. 3.* & ferè per totam quæſtionem, plurimos refert Cenedus *in Collectan. 5. ad decreta num. 5.* Molina *de Hiſpanor. primogen. lib. 1. cap. 28. n. 8.* Azeued. *in l. 7. titul. 3. lib. 7. recopilat. num. 9.* Ceruantes *in l. 9. Tauri num. 125.* Spino *in ſpeculo teſtament. gloſſ. 4. princip. n. 3.* Ricius *in praxi fori Eccleſiaſt. deciſ. 179. in princip.* Tuſchus *littera L. concluſ. 612. n. 1.* & plures alij citandi.

2 Hinc hæreditate vendita, ius patronatus in emptorem tranſire probant ex dictis iuribus, & ibi Hoſtienſ. quem *num. 53.* Abb. & Doctores communiter ſequuntur *in dicto cap. ex litteris.* Felinus *in cap. cauſamque num. 8. de præſcriptionibus, & in cap. cum. Bertoldus in fin. de re iudicata.* Curt. *n. 40.* & Paul. de Citad. *vbi proximè num. 31.* Couarruu. *lib. 2. variarum cap. 18. num. 8.* Falcon. *n. 5.* Spino *vbi proximè*, qui à *numer. 18.* pro contraria parte multa adduxit, & à dicto *n. 3.* hanc defendit, & contrariis ſatisfacit, & Nicol. Garcia *n. 11. & 12.* pro hac opinione multos laudat, & Rotæ *deciſ.* refert. Mantica *de contractibus lib. 4. tit. 12.* vbi à *num. 1. vſque ad 6.* pro contraria opinione arguit, & *n. 7.* ...ane tuetur, & contrariis reſpondet Ceuallos *...aſt. 717. num. 2.* plurimos refert Auguſtin. Barboſ. *...collectan. ad dictum cap. ex litteris num. 5.* Ma...re...*tus variar. reſolut. lib. 2. cap. 55. num. 7. 8. 9.*

& ... vbi dicit rationem eſſe, quia quando fit ceſ- 3
ſio, ... venditio vniuerſalis reſpectu rei, quæ ſub ſe vniu...ſitatem continet, talis vniuerſitas non reſoluitur ...ſingularitates *in l. 1. C. de euictionib.* ideò nimirum ...um ea tranſeat ius patronatus, cum de per ſe non d...tur vendi, ſed potius venire in quandam neceſſari... conſequentiam rei venditæ incluſæ in iure vniuer...li, cui adhæret Riccius *in praxi fori Eccleſ. deciſ. ... num. 139.* vbi ſic deciſum fuiſſe per Rotam teſta..., conſonat text. *in l. fin ff. de fundo dotali l. quadam ff. de acquirendo rerum dominio l. in modicis,* & quæ ... notantur *ff. de contrahenda emptione l. operarum ... de opere liberto,* 4
probantes quod ea, quæ de per ſe ſunt prohibita alienari, tranſeunt cum vniuerſitate ...onorum. Fabius de Monte *de empt. q. 4. principal. n. 14. q. 15.* alia tradit Ceruantes *in l. 6. Tauri, n. 12.* Pichard. *in §. 1. n. 16. inſtit. de inutilibus ſtipulationib.* Hermoſilla *in l. 15. tit. 5. p. 5. gloſſ. 4. ex n. 1 & ſeq.* qui *n. 3.* refert Garciam, & alios ab eo citatos tenentes, hanc opinionem procedere, quando in hæreditate adeſt aliqua villa, ſeu Caſtrum, cui annexum eſt ius patronatus, quo caſu tranſire cum hæreditate vendita, ſecus autem quando ius patronatus eſt perſonale, & per ſe diſtinctum, ſed veriorem rectè firmat primam opinionem vt ſufficiat, quod ius patronatus adſit in hæreditate cum qua ad emptorē tranſit, vt latè comprobant ſupra pro prima opinione citati, qui rectè contrariis ſatisfaciunt, & per Riccium *deciſ. 364. n. 82.* & alios, necnon ſingularium Rotæ deciſ. contra Nicol. Garc. & alios probat priorem opinionem nouiſſimè Viuianus *in tr. de iurepatron. p. 1. lib. 4. cap. 4. ex n. 16. cum ſeqq.* & contrariis reſpondit, & iterum *c. 5. ex n. 1. cum ſeqq.*

Vnum tamen animaduertere debes, quod cum ius 5
patronatus de per ſe vendi non poteſt; ſi fiat in venditione vniuerſitatis principaliter expreſſio iuriſpatronatus, venditio eſt nulla, quia ſimoniaca, vt puta quando coniunctiuè dicitur; vendo tibi hæreditatem, & ius patronatus, quia hoc caſu per illam copulam, &, vel, etiam, venit ius patronatus æquè principaliter cum hæreditate, ſecus quando iuriſpatronatus fiat mentio declaratiuè, vt puta vendo tibi hæreditatem cum omnibus iuribus videlicet iurepatronatu, tunc tranſire probant quamplures relati à Viuiano *de iurepatronat. 4. part. lib. 4. cap. 5. num. 13. & 14.* Thomas Sanchez *in præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 19. ſub num. 12.* Auguſt. Barboſa *in cap. cum ſæculum 13. num. 2. de iurepatronat.* & idem quando dicitur cum iurepatronatu, vt poſt alios explicat Hermoſilla *dicta gloſ. 4. num. 9.*

Secundo modo transfertur in emptorem ius pa- 6
tronatus, quando acceſſoriè connexum eſt, & adhæret alicui rei ſingulari, vt poſt alios probat Nicolaus Garcia *de beneſic. 5. part. cap. 9. n. 33. & 34.* quidquid alij contrarium ſentiant.

Quibus ſuppoſitis, primitùs quærendum erit, 7
an ius patronatus, quod habet debitor ſuos prouo-

cans creditores ad iudicium concurſus, veniat cum ceſſione omnium bonorum à ſe ſimul facta, & pro parte negatiua nonnulla fortiſſima vrgent, primum quia debitor omnibus bonis ſuis cedit, vt ſatisfiant creditores, ſed ius patronatus res eſt ſpiritualibus annexa, quod nec recipit æſtimationem, nec vendi poteſt, imò quod plus eſt, ius patronatus non eſt in bonis noſtris ſecundum Bald. *in leg. tang. in fin. ff. de fideicommiſſis, & in conſil. 33 volum. 1. lib. 1.* & ideò dicit Abbas *in cap. quoniam de iurepatronat. colum. 2.* Viuian. *cap. 4. quod patronus non poteſt cedere ius patronatûs ſuis creditoribus*, quia nullam recipit æſtimationem, & ſub di-
8 ſpoſitione loquente de re æſtimabili non venit res inæſtimabilis ex Bartol. *in l. 4. §. Prætor ait in fin. ff. de damno infecto.* Ergo ius patronatus ſub ceſſione bonorum facta per debitorem creditoribus huius venire non poteſt.

9 Secundò, & pro hac parte facit quia licet debitor formans concurſus iudicium inter ſuos creditores cedat omnibus bonis quæ habet, tamen in hac omnium bonorum ceſſione non ineſt vniuerſitas & ideo in venditione generali, & abſoluta omnium bonorum ius patronatus non venire tenuerunt expreſſè Innocentius *num. 2.* Ioan. Andr. & Cardinal. *quæſt. 11. in cap. ex litteris de iure patronatus.* Felin. *in c. cauſamque n. 8. de præſcriptionib.* Lambert. *de iure patronatus lib. 1. p. 2. q. 5. art. 14.* Decius *in c. ſedes de reſtit. ſpoliator.* quos referens ſequitur
10 Cæſar, *c. 13. n. 4.* vbi aſſerit, hanc locutionem: vendo omnia bona mea, non eſſe vniuerſalem ratione rei, id eſt, non ſignificare vniuerſitatem, Salcedus *in additionibus, ad Bernard. Dioz regula 401. limitat. 10.* Mareſcot *lib. 2. variar. c. 55. n. 12.* dicens bis *pro hac opinione Rotam iudicaſſe.* Ergo impoſſibile videtur quod ſub ceſſione omnium bonorum facta per debitorem in iudicio concurſus poſſit venire, & comprehendi ius patronatus, quod non niſi ſub vniuerſitate bonorum venit ex iis quæ *ex n. 1. & ſeqq.* ſcripſimus.

11 Sed contraria opinio, imò quod ſub ceſſione bonorum facta per debitorem in concurſu creditorum
12 veniat, & includatur ius patronatus, verior eſt, facit quia debitor ita bonis ſuis vniuerſaliter cedit, & dimittit pro ſoluendis creditoribus, vt virtualiter ex natura iudicij comprehendat bona mobilia, & immobilia, iura, & actiones ſibi competentes, nihil ſibi relicto, aut reſeruato, prout abunde diximus *ſupra 1. p. cap. 1.* & ſæpè alibi, & ſic vniuerſum patrimonium ſuum, & peculium à ſe abdicat, & cedit, vt nulla dubitandi ratio poſſit adeſſe, quod vniuerſitas per hæc verba ſignificetur ratione rei geſtæ, nam
13 patrimonium, peculium eſt quid vniuerſale, ſicut hæreditas, & bonorum poſſeſſio, *l. 5 ff. de euictionib. l. peculium naſcitur, ff. de peculio.* Mantica *de contractibus, lib. 12. tit. 6. num. 24.* Guaman *de euictionibus, q. 45. n. 1.* Cardinalis Tuſchus *conſil. 612. n. 12.*
14 vbi dicit. *Quod ad hoc vt ius patronatus transeat, in emptorem, aut ceſſionarium, requiritur, quod vniuerſitas ſit reſpectu rei, & quod nomina vniuerſitatis ſunt ea, quæ continent in ſe corporali, & incorporalia iura, ſcilicet hæreditas, bonorum poſſeſſio, patrimonium, peculium, territorium, & caſtrum.* Cui iuriſdictio ineſt, refert, & ſequitur Hermoſilla *in l. 15. gloſſ. 4. num. 10. in fin. tit. 5. p. 5. tom. 2. fol. 90.* & quod ſub hac voce vniuerſali, peculium; multo magis comprehendatur patrimonium mihi probat Conſultus *in l. cogi 16 ff. ad Senatuſconſ. Trebellian. in illis verbis*, ibi. Etſi peculium meum teſtadiaerit, quia plerumque diminutè patrimonium ſuum peculium dicunt de ſucceſſione ſua & ſic rogauit, *&c.* Sed in ceſſione bonorum facta per debitorem ea omnia iura veniunt, & vniuerſum eius patrimonium, vt diximus. Ergo hæc ceſſio vniuerſitatem ſignificare debet optimè in terminis Parladorius, loco inferius allegandus *ex num. 38. verſic. eleganter percipit articulum*, &c.

Hinc quando adeſt dictio vniuerſalis: omnia ſeu 15
quæcumque bona mea, veniunt iura, & actiones corporalia, & incorporalia, *l. bonor. 49. in fin. l. rei appellat. 23. de verborum obligat. l. ſi legat. 30. §. 1. ff. ad Trebellian. l. nomen Codice quæ res pignori obligari poſſunt.* Tiraquell. *de retract. lignagier, §. 1. gloſſ. 7. num. 20. & 21.* latiſſimè Auguſtin. Barboſa *appell. verborum appellatione 25. ex n. 1.* Sed in 16
hac ceſſione ſuorum bonorum facta per debitorem in iudicio creditorum ſiue per verborum expreſſionem vt aſſolet in memoriali à ſe exhibito, nec non in libello ſolet dicere, cedo omnia, & quæcumque bona mea mobilia, & immobilia, iura, & actiones quomodolibet mihi competentia, aut competentes: ſiue ſecundum ſubiectam materiam, & naturam iudicij, etiamſi nihil exprimat, tacitè in ceſſione ſubintelliguntur vniuerſaliter omnia, & quæcumque bona ſua, & omne patrimonium, ſeu peculium.
Ergo verbum hoc ceſſio relatum ad concurſum cre- 17
ditorum per neceſſe debet connumerari inter voces ſignificantes vniuerſalitatem, cum in hac ceſſione verificentur omnia requiſita, quæ iura & doctores appetunt, vt aliquid dicatur ius vniuerſale, relati, *n. 11.* & Lutter. *de re beneficiar. lib. 2. q. 9. n. 48. & 49.*

Et idcirco hoc iudicium concurſus, in quod in- 18
troducitur omne, & vniuerſum patrimonium debitoris, eſſe vniuerſale abundè probauimus *ſupra 1. part. cap. 3. à principio.*

Et in noſtris terminis, quod in venditione, ceſſio- 19
ne, ſeu alia qualibet diſpoſitione omnium bonorum, iurium, & actionum includatur, & veniat ius patronatus tenuerunt Bald. *in l. C. de bonis libere.* Decius, ſibi contrarius *in conſil. 127. num. 2. 3. & 4.* quos remiſſiuè ſequitur Gregorius *in l. 15. tit. 5. p. 5. gloſſ. 4.* dicentes in venditione omnium bonorum ius patronatus in emptorem tranſire, vt ſi venditor dicat, vendo omnia bona mea, iura, & actiones, ſequitur Abbas *in cap. ex litteris num. 11. de iure patronat.* Rocus de Curte *de iure patron. verbo ipſe velis, quæſt. 13.* Ferretus *in conſil. 179. n. 2.* Cardinal. Puteus *deciſ. 351. lib. 2.* qui loquitur in donatione omnium bonorum, Rebuffus *in l. bonorum, l. 2. ff. de verborum ſignificatione.* Seraphinus *de-*
ciſ. 715. vbi firmat ſic deciſum fuiſſe per Rotam, 20
quia vltra venditionem omnium bonorum proceſſum fuit ad iura, & actiones vniuerſas, ex quo ceſſare dixit obiectum, quod in contractibus appellatione bonorum non continet vniuerſitatem, & contrariam opinionem Innocentij, (cuius meminimus *ſuprà num. 9. & 10. non eſſe veram* inquit Ricius *in Collectan. 1731.* vbi pluries contra eam iudicaſſe Rotam, teſtatur, & iterum idem Ricius *in praxi fori Eccleſ. deciſ. 164.* refert ad literam Rotæ deciſ. quam Seraphinus recollexit, & iterum idem Ricius *in deciſ. 179. n. 141.*

Et hanc opinionem veriorem eſſe, & omnino 21
ſequendam affirmat Hermoſilla *ad l. 15. tit. 5 part. 5. gloſſ. 4. ex num. 6. & 8.* & contrariis ſatisfacit Rota per Seraphin. ac Ricium dicens, *Innocentij opinionem non eſſe receptam*, & Decium *in dicta cap. ſedes.* Loqui in iuribus ad certum locum reſtrictis

Digitized by Google

ſtrictis, & Doctores relati à couarruuia , & opi-
nionem Lambertini , non eſſe veram, quia fundat
ſe in illa reſtrictione(mea)quæ nihil facit nec mu-
23 tat ſignificationem vniuerſalem. Cum ſit demon-
ſtratiua vniuerſitatis venditæ , & qualis ſit quæ
venditur aut ceditur vt rectè animaduertit Re-
buff. *in d.bonorum,ff.de verb.oblig.*& notat Hermo-
ſilla *loco citato* , ſequitur Mieres *de maior.3 p.q.11.*
num.5.

24 Et id ipſum affirmat Lotter. *de beneficial. lib.2.*
*q.9.ex n.50.vſque ad 53.*In hæc. *Et denique,quomo-*
documque quis concipiat diſpoſitionem ſuam ad vni-
uerſitatem bonorum, & iurium ſuorum ſecundum ve-
riorem ſententiam,quam contra Innocentium videtur
tenere Abbas in eod.c.ex litteris, ſub n.12. v. ſed.prò
hac opinione contrariam,etiam quòd diſponens vſus
fuerit particula, (mea) *dominij expreſſiua , prout re-*
probato Innocentio , & Lambertino; cenſuit Rota,
apud Seraphinum deciſ. 725. n. 1. atteſtans de com-
muni. Puteus in nouis deciſ. 341. Ferretus conſil. 179.
num.2. quidquid ſit de diſpoſitione vniuerſali , om-
nium bonorum , vel iurium , quæ quis habet in ali-
quo loco nuncupatim , in hoc enim caſu Rota tenet
nō tranſire ius patronatus, quod etiam cenſuit Abbas
vbi ſuprà n. 11. & 14. ſequitur ibi innocent. n. 3. &
idem cenſuit Decius in c.ſedes, n.3. de reſcriptis , vt
benè aduertit Rota dicta Seraphin. deciſ. 725. ſub
25 *num.1. ad medium* , &c. Hanc eandem opinionem,
quod in diſpoſitione omnium bonorum,iurium,&
actionum comprehendatur etiam iuriſpatronatus;
ſequitur Viuianus *in tract.de iurepatron p.1. lib.4.*
c. 4. ex n. 16. & ſequentibus , dicens veriorem , &
communem poſt alios contra innocent. Lamb. &
alios , contrarium ſectantes , & fuiſſe per Rotam
dec:in vna *Carmonenſi Hoſpitalis 4. Martij* 1586.
quam ad literam refert,& reſpondet omnibus con-
trariis , vbi de opinione Decij, loquentis de iuri-
bus ad certum locum reſtrictis , & excluditur
etiam fundamentum Lambert. in particula,(mea)
quæ nihil importat, *& n 21.*adducit ad idem aliam
Rotæ deciſion. quæ quidem opinio longè verior
eſt,& tenenda , quæ vlterius certior apparebit ex
reſponſione ad argumenta in contrarium conſide-
rata *ex n.7. & ſequentibus.*

26 Nec obſtat,primum ibidem,quod iuſpatronatus
non ſit in bonis noſtris,quia falſum eſt,cum pro eo
habeamus actionem,& exceptionem , ideo in bo-
nis eſſe dicitur,*l.rem in bonis,ff.de acquirend.rerum*
dominio,& notat Bartol.*in l. rem alienam col. 2. ff.*
de pigneratitia actione,& in eo ſuccedituur cum hæ-
reditaria ſucceſſione , venit appellatione bono-
rum ius patronatus,& ſic in bonis noſtris eſſe,latè
comprobat Iolius Viuianus *in tr. de iure patron.1.*
part.lib.4.cap.4.ex.n 34

27 Nec obſtat doctrina Abb. de qua *ſuprà num.8.*
quod ius patronatus tanquam ineſtimabile non
poteſt cedi creditoribus, quia benè loquitur dum
dicit quod patronus qui nihil habet in bonis præ-
ter ius patronatum, nō poteſt illud ius cedere cre-
ditoribus,quia non recipit æſtimationē,& ſic pro-
cedit quando ius patronatus ſolùm datur in ſolu-
tum,quæ eſt vera venditio à iudice ,& hæc vti ſi-
moniaca reprobata,imò quando debitor nō habet
28 in bonis , niſi ius patronatus,tunc non tranſit cum
29 vniuerſali ceſſione,cū fiat fraus legi,nec valet ven-
ditio, vt cum Salicet.& Mantic.tenet Hiermoſ.*in*
l.15.tit.5.p.5.gloſſ.5.n.4. to.2.fol.91. quia ille qui ni-
hil habet in bonis quam ius patronatus,aut parum
plus ſub prætextu venditionis vniuerſalis omnium

bonorum ſeu iurium quomodocumque competen-
tium vendere poſſet ius patronatum vt poſt alios
tenet Ioan.Anton. Manguil. in titulum *de euictio-*
nibus, q.127. num.15. ſed non negat Abbas , quod
cum vniuerſitate bonorum poſſit vendi,& cedi, vt 30
poſtmodum ſtatim dicemus, nec obſtat ſecundum
de quo *ſupr.n.9. &* 10.quod ex aliquorum Docto-
rum opinione dicitur, in bonorum omnium ven-
ditione ; non includi ius patronatus eo quod ſub
ea generalitate non ineſt vniuerſitas,cui ſatis abū-
dè reſponſum fuit hactenus *ex n.11.& ſequentibus,*
ſignanter *ex n. 19. verſ. & in noſtris terminis* , &c.
Vbi contrariam opinionem veriorem eſſe oſten-
dimus,& cōtrariam ſæpè fuiſſe reprobatā à Rota. 31

Sed vlterius ſub hoc vero ſuppoſito quæritur an
ius patronatus,incluſus in ceſſione bonorum facta
per debitorem pariter tranſeat in creditores,& vi-
detur affirmatiuè reſoluendum , namque non ſolū
comprehenditur in ceſſione omnium bonorum,&
vniuerſi patrimonij,facta creditoribus , ſed etiam
per iudicem omne illud vniuerſum patrimonium
ſubhaſtari mandatur pro illis ſatisfaciendis , ergo
in illos tranſire videtur ex iis quæ à principio hu-
ius cap. dicta fuere vt ius patronatus tranſeat in
emptorem cum vniuerſitate bonorum. 32

Sed ne decipiaris(prout deceptum vidi doctum
quendam virum) primò aduertere debes quod ex
ceſſione quam à principio facit debitor in iudicio
concurſus nullum ius in dominio aut poſſeſſione
bonorum acquiritur creditoribus ſuis , nec ipſe à
ſe abdicat , ſed potius vtrumque retinet vſque ad
ſubhaſtationem bonorum cum effectu celebratam. 33
Sola enim adminiſtratio abdicatur , bona autem
ponit in manibus curiæ vel iudicis pro ſecuritate
creditorem , nec interim lite pendente diſtrahat,
aut fraudulenter diſſipet in eorum præiudicium
prout laſſitimè probauimos *ſuprà 1. part. cap. 13.*
à principio , & cap. 14 ex num ... cum multis ſe-
quentibus , verſicul. ſed an debitor formando con-
curſum , &c. Quibus locis molta videbis applica-
bilia , ideóque ex ac vniuerſali læſione nihil in-
ferri poteſt , ad tranſlationem iuriſpatronatus in 34
creditores,neq; etiam ex iudicis decreto mandare,
omne patrimonium diſtrahi pro ſatisfactione cre-
ditorum , cum etiam comprehendat venditionem
ſingularium rerum ſeparatim & diſtinctè; quapro-
pter pro vera reſolutione noſtræ quæſtionis tres
ſunt caſus diſtinguendi.

Aut enim creditor aliquis vel aliqui in ſubha- 35
ſtatione emunt omne ius illud vniuerſale , & to-
tum patrimonium,vel peculium debitoris,aut ali-
ter eis in ſolutum datur à Iudice , & tunc rectè
procedunt iura,& Doctores dicentes quod ius pa-
tronatus tranſit cum vniuerſitatē bonorum , de
quibus hactenus à principio.

Et idem eſt,ſi vniuerſale hoc patrimonium ema-
tur à pluribus, ſeu pluribus creditoribus in ſolutū
detur, nam in omnes in ſolidū tranſire non eſt du-
bium, imò etſi aliquis partem patrimonij vniuerſi
emat,vel in ſolutō accipiat,quia tunc ius patrona-
tus in emptorem, aut creditorem pro eadem parte
tranſibit,vt ex Card. *conſil.48.* incipit quidam no-
bilis Lambertin.*de iurepatronatus,lib.1.q.5. art.16.*
Couarru.*lib.1.variar.cap.18.n.8. in fin.* Salcedus *in*
*additio.*ad Bernard.*in regul.401.ampliat.1.* Hermo-
ſilla *ad l.15. tit.5. p.5. gloſſ. 4. num.5. tom.2. fol. 90.*
aut datur creditori aliqua res ſingularis in ſolu-
tum cui acceſſoriè , & Inſeparabiliter inhæret , &
eſt annexū ius patronatus , tunc ſimiliter acceſſo-

riè,& in conſequentiam in eundem tranſit ius patronatus, vt notauimus ſuperiùs *num.* 6. aut enim in ſubhaſtatione ſeparatim & diuiſim venduntur ſingulæ res & bona, aut creditoribus, prout aſſolet æſtimata, in ſolutum traduntur; & tunc proculdubio ius patronatus in emptores non tranſit; quia vendi non poteſt, nec eſt æſtimabile, nec in ſolutũ dari poteſt creditoribus, ex iuribus vulgaribus. Aliud eſt etenim patrimonium alicuius vno contractu, ac ſimul & eodem tempore & titulo emere: aliud diuerſis,& diſparibus temporibus & titulis comparare. *l. ſi peculium, la* a. *ff. de pecul. leg.* quam ibi notat Bart. ad legẽ municipalem, cauentem, vt qui emit vniuerſum patrimonium alicuius, teneatur eius creditoribus: vt non habeat locum emendo non ſimul, ſed viciſſim, & diuerſis, ac ſingulis titulis, modò vnam rem, modò aliam, ſequitur Iaſon *in l.* 1. *Cod. de repud. hæred.* Ioſeph Maſcard. *de probationib. concl.* 45. *n.* 28.

37 Hanc veriſſimam diſtinctionem probarunt Iulius Viuianus *de iure patronatus*, 1 *part. lib.* 4. *cap.* 5. *num.* 17. *&* 18. vbi dicit, *quod ius patronatus non poteſt cedi à patrono creditoribus nihil aliud in bonis habente cum ius patronatus nullam recipiat æſtimationem, ex cap. de iure, de iure patronat.* nec per ſe poteſt dari in ſolutum, ſed ſic cum vniuerſitate bonorum, *ex d. cap. de iure.*

38 Eleganter percipit articulum Parladorus *lib.* 2. *rer. quotid. cap. fin.* 5. *part.* 3. *ex num.* 93. in hæc: *Sed & de iure patronatus Eccleſ. videamus an in eo executio locum habeat. Et certum eſt in eo executionem nullo modo ſortiri poſſe, cum res ſit ſpiritualibus annexa, quam diſtrahi vendique iura prohibent. cap. de iure. de iure patronatus, l. ſacra, ff. de rerum diuiſione, l.* 8. *tit.* 5. *part.* 1. *excepto eo, ſi alicui adhæreat vniuerſitati. Nam eo caſu cum vniuerſitate & ius pa-*
tronatus in emptorem tranſit, iuxta textum vulgarem
39 *in cap. ex litteris, de iure patronatus. Atque pari ratione, ſi vniuerſitas in cauſam executionis pignori capiatur, & ius patronatus illi adhærens ceſſionis iure tranſmittit in creditorem, cui vniuerſitas addicta fuerit, ſicut tradit.* Bald. *in conſil.* 32. *vol.* 3. & Felinus *in cap. cum Bertoldus, de re iudicata, Rochus quoque de iure patronatus, verb. ipſe vel is, quæſt.* 32. *nec nos*
40 (proſequitur Parladorus *num.* 35. *& ſequentibus.*) *turbare debet, cap. cum Bertoldus, de re iudicata, vbi vniuerſitate pignori data ius patronatus, illi adhærens, in creditorem non tranſit: ita enim illum textum accipiendum eſſe, communis eſt interpretum cenſenſus, tum illic cum alibi, vt apparet ex Abbate & Felino eodem loci. Atque item ex Rocho loco ſuperiori, quæſt.* 27. *tradit etiam Gregorius Lopez in l.* 9. *titul.* 15. *part.* 1. *verb. natura, diuerſa enim cauſa eſt. Siquidem in pignore tenetur creditor fructus omnes reſtituere debitori, quam quidem reſtitutionem ius patronatus, cum inæſtimabilis res ſit, nullatenus admittit, ab vniuerſitate creditori addicta non tenetur fructus reſtituere cum ſuos mero iure faciat. l. at ſi quis, §. 1. ff. de religioſis & ſumptib. funerum, gl.* Bart. & reliqui *in l. ſi finita, §. Iulianus, ff. de damno infecto. quamquam cum verò, vt hoc locum habeat, oportet tota integraque vniuerſitas, liceat atque diſtrahatur:*
41 *tur: nam ſi, vt fieri aſſolet, membratim res vniuerſitatis vendantur, ius patronatus creditori addici non poterit, cum vt diximus, & manifeſtum eſt, nec pretium recipiat, nec æſtimationem, id quod non obſcurè ſenſit. Innocent. in dicto cap. ex litteris, cui reliquos aſſentire. licèt ex Gregorio Lopez in in l.* 13. *tit.* 13. *p.* 5. *verb. ad ea*, & Couarr. intelligere *lib.* 1. *variarum, cap.* 13.

num. 3. *& eſt argumento textus in l. quemadmodum, Cod. de agricol. & cenſitis, lib.* 10. hactenus Parladorus, quem relatiuè ſequitur Hermoſilla *in dicta leg.* 15. *tit.* 5. *gloſſ.* 5. *n.* 6. *tom.* 2. *fol.* 91. qui etiam agit
de re vniuerſali, cui ineſt ius patronatus data in pi- 42
gnus creditorum, vt in hunc ius patronatum non 43
tranſeat, ex *l.* 9. *tit.* 15. *part.* 1. Ceuallos *quæſt.* 740. *num.* 2. Mieres 3. *quæſt.* 11. *num.* 22. Spino *gloſſ.* 4. *num.* 118. non enim attenditur ad tranſlatum iuris patronatus vniuerſitas reſpectu animi, & voluntatis illam vendẽdi, ſed ſimul in effectu, & executione adquirendi; nam ſi vniuerſitas non ematur, nec emptori acquiratur ius patronatus tranſire non poteſt, & ſic debet tranſire in emptorem vniuerſitas bonorũ, cum qua & non aliter tranſit ius patronatus, vt probant omnia iura & Doctores ſuperiùs à principio huius capitis laudati.

Nam quando generalitas & vniuerſitas reſpectu 44
verborum duntaxat reſoluitur in ſuas ſingularitates; tunc non tranſit ius patronatus, quia idem de ea iudicatur, ac ſi ſingulæ res venditæ & ceſſæ ſint; innumerabiles penè Doctores refert & ſequitur Ioan. Anton. Manguilius *in tractat. de euictionibus, quæſt.* 127. *ex num* 14. *cum ſeqq.* quo caſu rectè admittuntur Doctores ſuprà citati, *num.* 9. *&* 10. quos licèt *ex num.* 11. *& ſeqq.* reprobauimus ex ratione nequam applicata caſui, de quo loquuntur, ratio tamen in ſe vera eſt, vt quoties vniuerſitas reſpectu verborum reſoluitur in ſingularitates, ius patronatus non tranſeat in emptorem, ſeu acquirentem.

Vltimo loco quæritur, an pro ſatisfactione cre- 45
ditorum ſubhaſtari, & diſtrahi poteſt, ius ſepulcrorum & capellaniæ quod quiſque debitor habet, in
qua reſoluendum erit; quod ſi in limine erectionis 46
Eccleſiæ, & ante eius conſecrationem quis ſibi & ſucceſſoribus ſuis reſeruauit ius ſepulchri in ea, tũc cum hoc ius dicatur, & reputetur merè tẽporale, eo quod tempore acquiſitionis non erat Eccleſia conſecrata; licitè poteſt vendi, & ſubhaſtari, & in executionem capi, pro ſatisfactione creditorum, vt probant Henricus Boër. *in cap. abolendæ, num.* 8. *verſ. quandoque de ſepulturis.* Lotherius *de re beneficiar. lib.* 2. *cap.* 4. *num.* 9. *verſ. ſic prior eſt.* ſequitur Noguerol *alleg.* 36. *num.* 21.

Quando autem poſt erectionem Eccleſiæ ad- 47
quirit ius ſepulchri, & tunc licèt ſepultura quoad ius & proprietatem vendi non poteſt eo modo, vt is cui datur eius dominus effici poſſit, quia eſt locus ſacer, & etiam, authoritate prælati, vendi non poteſt ex Nauarr. *de ſepult. conſ.* 1. *num.* 1. Lambert. *de iure patron. lib.* 3. *quæſt.* 5. *art.* 4. *n.* 1. *quæſt.* 9. *art.* 9. *num.* 1. *cum ſeqq.* Parladorus *in ſeſquicentur. different.* 66. §. 2. *num.* 7. Gregor. Lopez *in l.* 1. *tit.* 13. *tom.* 1. Additionator *num.* 4. *de iudic.* Ioan Fabrum *in §. religioſum, inſtit. de rerum diuiſ.* tenentes, poſſe ſepulturam vendi pecunia ſicut alias res venales, quod abſque labe ſimoniæ fieri poſſe, tradunt cum Gregor. Lopez & Molina, Spino *in ſpeculo teſtam. gloſſ.* 2. *princip.* 35. Garcia *de expenſ. & melior. cap.* 8. *num.* 51. *verſ. hodie tamen.* Hermoſilla *ad l.* 15. *tit.* 5. *part.* 5. *gloſſ.* 1 *n.* 9. Aug. Barboſa *in tract. de Parochis, cap.* 26. *n.* 16.

Tamen Ius & vſus ſepulturæ ratione ſitus & lo- 48
ci dignioris, ſeu Capellæ rectè & licitè vendi poteſt. Et ratione huius vſus ſepulturæ poteſt alios impedire ne ibi ſepeliantur, quia tunc hoc ius & vſus ſepulturæ ſiue Capellæ eſt merè temporalis, & poteſt vendi abſque labe ſimoniæ, quaſi hoc non videa

videatur tangere ſpiritualitatem aliquam, ſed tantum honorem & præeminentiam, quæ poteſt pretio æſtimari & vendi tanquam verè temporalis, tenet Soto *de iuſtitia & iure*, *lib.* 9. *quaſt.* 7. *art.* 1. Petrus de Aragon *in* 2 2. *quaſt.* 100. *art.* 4. Victoria *relect.* 2. *de ſimonia, num.* 10. Gregorius Lopez *in l.* 1. *verb. vender, tit.* 13. *par.* 1. Didacus à Roſario *in addit. ad ſummam*, Caietanus *verb. ſimonia*, Molin. *de primogen. lib.* 1. *cap.* 24 *num.* 4. Menochius *de arbitr. caſu* 277. Spino *in ſpeculo teſtament. gloſſ.* 2. *princip. num.* 44. Lælius Zechius *de republ. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 27. *de Parocho, num.* 19. *verſ. cauſant etiam*, Toletus *in inſtructione Sacerdotis*, *lib.* 5. *cap.* 8. *in fin.* Emanuel Rodriguez *in ſumma, part.* 2. *cap.* 58. *n.* 2. *& quaſt. regul. tom.* 3. *quaſt.* 58. *art.* 2. Zerola *in praxi Epiſcop. part.* 1. *verb. ſepultura*, §. 2. Cabedo *de patronat. in Regia Corona, cap.* 22. Petrus de Ledeſma *in ſummâ, part.* 2. *tract.* 12. *concluſ.* 34. Nicolaus Garcia *de beneficiis* 5. *part. cap.* 9 *num.* 157. Gumáda ad Gregorium *in l.* 55. *gloſſ.* 5. *tit.* 6. *part.* 1. Salazar *de vſu & conſuetudine*, *cap.* 10. *num.* 24. D. Petrus de Lara *de anniverſ. & capellan. lib.* 1. *cap.* 25. *num.* 17. Saa *in ſumma*, *verb. ſimonia, num.* 1. Philiarchus *de officio Sacerd. tom.* 2. *part.* 2. *lib.* 6. *cap.* 9. Arag. 2. 2. *q.* 100. *art.* 4. Bald. *in ſumma, verb. ſepultura, num* 8. Marcus Anton. Genuenſ. *in praxi Archiepiſcop. cap.* 40 *n* 19. *in* 1. *editione, aliàs cap* 32. *num* 16. *in* 2. *editione.* Gratianus *deciſione* 24. *in princip. & diſceptat. forenſ. cap.* 110. *num* 6. *cum ſeqq.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib.* 23. *num.* 208. *& num.* 226. Bellet. *diſquiſit. cleric. part.* 1. *tit. de cleric. debitor.* §. 3. *à num.* 27. Azor. *inſtitut. moral. part.* 3. *lib.* 12. *cap.* 17 *quaſt.* 2. Filiucius *quaſt. moralium, tom.* 3. *tractat.* 45. *cap.* 3. *quaſt.* 11. *num.* 26. Bonacina *variar. tractat. tit. de ſimonia, quaſt.* 4 §. 6. Paul. Layman. *in Theologia morali, lib.* 4. *tract.* 10. *cap. vlt.* §. 4. *num.* 36. Ioan. de la Cruz *in direct. conſcient. part.* 1. *quaſt.* 4. *dub.* 9. *concluſ.* 2. Diana *reſolutionum moralium, part.* 2. *tractat.* 1. *Miſcellan. reſolut.* 57. Villalobos *in ſumma, part.* 2. *tractat.* 37. *difficult.* 12. *num.* 3. *&* 4. Hieron. Rodriguez *in compend. quaſt. regular. reſolut.* 128. *num.* 2. Auguſtinus Barboſa *in tractat. de Parocho, cap.* 26. *num.* 16. *& ſeqq.* vbi allegat & explicat Xuarez *de religione*, *tom.* 1. *tractat.* 3. *lib.* 4. *de ſimonia, cap.* 14. *num* 19. & poſt Ioannem Garciam, Gregor. Molin. Archidiacon. Lambert. Gratian. Spinum, & Riccium; idem tenet Hermoſilla *ad l.* 15. *tit.* 5. *p.* 5. *gloſſ.* 1. *num.* 9. *&* 10. *tom.* 2. & poſt Gutierrez *de gabellis*, *quaſt.* 9. *num.* 24. *&* 25. Loterium *de re benef. lib.* 2. *quaſt.* 4. *num.* 10. *&* 11. & Rotam per Farinacium *in poſthum. deciſ. cap.* 61. *num.* 1. *tom.* 1. & poſt alios Noguerol *allegat.* 26. *num.* 22. qui ſimiliter poſt Gutierrez *num.* 26. Nicolaum Garciam *dicto cap* 9. *num* 137. & Lothet. *de re benefic. lib.* 2 *dicta, quaſt.* 4. *num.* 13. *&* 14. loquitur in Capella, ex eadem ratione, & quia vſus Eccleſiæ hoc admiſit.

49 Hinc fit, quod ſi in prima acquiſitione licita, & abſque labe ſimoniæ ab ipſa Eccleſia, poteſt hoc ius honorificum ſepulturæ & Capellæ vendi, & pretio acquiri tanquam merè profanum & temporale, meritò magis poterit, poſtquam peruenit in

50 poteſtatem laici, vendi, diſtrahi, & in executionem capi, pro ſolutione creditorum, cum ſit res pretio æſtimabilis, & à iure non prohibitum; vt in terminis probat Melchior Phœbus Luſitanus *deciſione* 8. *num.* 8. 9. 10. *& ſequentibus*, qui *num.* 13. reſoluit, quod vſus ſepulchri hæreditarij, & pretio æſtimabilis, & diſtrahi poteſt pro ſoluendis creditoribus, vbi affirmat ita fuiſſe deciſum, quem referens ſequitur Auguſtinus Barboſa *in tractatu Parochis*, *dicto cap.* 26. *num.* 17. Noguerol *allegatione* 36. *num.* 23. qui *num.* 24. teſtatur ita fuiſſe per ſupremum Concilium Regium ſæpe determinatū in caſibus occurrentibus, & ſignanter *in concurſu creditorum Marchionis de Aunon*, vbi patronatus Capellæ Maioris Monaſterij Diui Auguſtini iuſſit vendi, pro debitis fundatoris, de quo & nos etiam teſtamur.

Et quod quando ius ſepulchrorum remanet profanum, vt tunc quouis titulo poſſit alienari, & vendi, quia in commercium cadit. ex *leg. ſi monumento, Cod. quæ res pignori obligari poſſunt*, & ſuper eo poſſunt creditores ſatisfieri: tradit poſt Firma *de Epiſcopo*, *quaſt.* 3. *lib.* 4. & Banutium *de re inuentar. partita* 6. *num.* 68. *tom.* 1. 8, *part.* 2. *diuerſor.* Gratianus *diſceptatio. forenſ. tom.* 2. *cap.* 210. *num.* 8. *&* 9. 51

CAPVT VI.

De adminiſtratore non ſoluturo abſque iudicis ſpeciali decreto, ac de legatione, vulgò *libramiento*.

Et an delegationem hanc adminiſtratori directam (interim mortuo, vel remoto) adminiſtrator ſucceſſor adimplere teneatur, & eius virtute ſoluere?

SVMMARIVM.

Adminiſtrator ad bona concurſus nominatus recipit facultatem colendi, locandi, erigendi, fructus vendendi, &c. n 1.

*Adminiſtrator non poteſt expendere, nec ſoluere creditoribus abſque delegatione iudicis, vulgo li*bramiento, *n.* 2. *&* 7.

Quid ſeruandum, quando aliquid precisè ex pecuniis concurſus expendendendum eſt, n. 3.

Cura, cuſtodia, & adminiſtratio bonorum concurſus, ad curiam, & iudicem penes quos reſidet, ſpectat, n. 4.

Adminiſtrator concurſus eſt ſequeſter, & depoſitarius à curia, vel iudice nominatus, numero 5.

Sequeſtrum eſt depoſitum iudiciale, n. 6.

Sequeſtrum, aut depoſitum per iudicem appoſitum, abſque eius mandato remoueri nequit, numero 7.

Adminiſtrator fiſci abſque delegatione nec vnum denarium expendere poteſt, n. 8.

Adminiſtratore, cui nominatim erat directa delegatio, mortuo, aut remoto, delegatione intimata, vel non, nouus ſucceſſor eam tenetur adimplere, abſque nouo iuſſu, n. 9. *& ſeqq.*

Adminiſtrator licet mutetur, adminiſtratio non mutatur, nec variatur, n. 10.

L. proponebatur 76. *ff. de iudiciis, exornatur, numer.* 11.

Litteras directas Officiali, reſpectu habito ad officium, ſucceſſor tenetur adimplere, n. 13.

Auth. vt nulli iudici liceat habere, §. ex hoc vero, expenditur, n. 14.

Succeſſor, & nouus executor, mandatum directum ſuo anteceſſori poteſt exequi abſque noua commiſſione, n.15.

Præceptum directum Prætori, habito reſpectu ad munus tranſit in ſucceſſorem, eius loco ſubrogatum, n.16.

Subrogatus in alterius locum poteſt facere ea omnia, quæ poterat ille, cuius loco ſubrogatur, n.17.

Teſtes licet non probent, niſi coram iudice examinante publicentur, fidem faciunt ſi coram eius ſucceſſore ſint publicati, n.18.

1 LICET adminiſtrator nominatus ad
bona concurſus tanquã depoſitarius,
& ſequeſter vt illa cuſtodiat, faculta-
tem recipiat colendi, locandi, exigẽdi
debita, & fructus vendendi, ac ſoluẽ-
di creditoribus, omni exactaque diligentia cuſto-
diendi, & conſeruandi, provt abundè diximus *ſupr.
1.p.c.13.ex n.38.cum multis ſeqq. verſ. quam autẽ po-
teſtatem iſte adminiſtrator recipiat, &c. Et in c.14.*
2 Tamen non tantam facultatẽ à curia nominan-
te accipit, vt expendere aliquid poſſit ex pecuniis
exactis, vel ſoluere creditoribus quibuſlibet abſq;
Iudicis, & curiæ decreto ſpeciali cum delegatione,
vulgo dicta *liberamento* obtenta, & imperrata per
3 creditores, in caſibus in quibus præcisè aliquid ex
pecuniis concurſus expendendum, aut ſoluendum
ſit. Copiosè diximus *in dicto cap. 13. ex num. 51.*
4 *verſic. & vlterius inquit Baëza*, &c. Etenim cura,
cuſtodia, & adminiſtratio bonorum concurſus ad
iudicem, & curiam ſpectet, & apud eam principa-
liter reſideat, in cuius manibus debitor formans
concurſum bona ſua vniuerſa cuſtodienda, & mi-
niſtranda admittat pro ſecuritate, & cõmodo cre-
ditorum ne diſſipentur, & nequam diſtrahantur,
ſed vt eiuſdem curiæ authoritate, & decreto ſub-
haſtentur, & ex pecuniis redactis iudicis, & curiæ
delegationibus nominatim, & ſpecialiter expedi-
tis, & obtentis, creditores ſoluantur, & de ſuis
creditis ſatisfiant provt copiosè videre eſt, *in dicto
cap.13. in princip. & cap. 14.* ideo ratio poſtulat vt
adminiſtrator ſuam facultatem, quam valde limi-
tatam habet, excedere non valeat.
5 Deinde quoniam cum iſte adminiſtrator ſit ſe-
queſter, & depoſitarius à curia, vel iudice nomi-
natus pro cuſtodia bonorum concurſus, vt videre
6 eſt, *ſuprà 1.p. dicto cap. 14. per totum*, nam ſeque-
ſtrum eſt depoſitum iudiciale, *l. eius apud quem, ff.
depoſiti, l. Senatus in fin. ff. de officio Proconſulis,
l. ſi fideiuſſor, vltim.* qui ſatisdare cogantur, *l. 1.
§. penult. ff. de liber. exhibend. l. intereſſe puto 39. ff.
de acquirenda poſſeſſ. l. ſequeſter 109. ff. de verbo-
rum ſignificatione cap. examinata 15. de iudiciis
cap. 1. & 2. de ſequeſtra poſſeſſion. & fruct. clem.
vnic. eodem tit. cap. 2. de dolo, & contumacia.* Petr.
Gregor. *ſintagmate iur. lib. 23. cap. 3. à num. 12.*
Rebuffus *de ſequeſtro artic. 1. gloſſ. 1. num. 35. lib. 3.*
Galganet. *de iure public. lib. 12. tit. 15.* Carrocius
in tract. de depoſito in princip. num. 1. Paz *in praxi 3.
tom. cap. 6. §. 6.* Briſon *lib. 4. de verborum ſignifica-
tione, verbo depoſitum.* Didacus Perez *in l. 1. tit. 10.
lib. 3.* ordin. Azeued. *in rubric. tit. 2. lib. 4. recopil.
num. 1.* D. Pichard. *in §. præterea, num. 17. inſtitut.
quib. mod. recontrahitur obligat.* Amador Rodri-
guez *de priuilegiis creditorum, art. 6. num. 1.* Molina
diſput. 523. Hermoſilla *ad l. 1. tit. 3 p. 5. gloſſ. 3. num. 3.
tom. 1. fol. 178.* & alij plures per nos *in tract. de re-
gia protect. 2. p. cap. 16. ex num. 52. cum ſeqq.* ſequi-
tur vt ipſe nihil de bonis, & pecuniis concurſus 7
propria authoritate diſponere, aut expendere, ſol-
ueréve poſſit abſque iudicis ſpeciali decreto, &
mandato, Paulus de Caſtro *in conſil. 433. colum. fin.
lib. 1.* Bart. & Bald. *in l. ſi oleum in princip. ff. de do-
lo malo.* Follet. *in praxi cenſuali verbo inſtrumen-
tum gratia, num. 54.* Tiraquell. *de retractu lib. 1. §. 4.
gloſſ. 9. num. 1.* Rebuffus 3. *tom. ad conſtitut. Gallicas
tract. de ſequeſtro art. 1. gloſſ. 1. n 17.* Gregor. Lopez
in l. 1. tit. 3. p. 5. gloſſ. 6. vbi etiam Hermoſilla *gloſſ. 6.
n. 1. tom. 1. fol. 201. & idem gloſſ. 4. n. 5. & 6.* vbi re-
fert Azeued. & per alios, & per totum gloſſ. Feli-
cianus de Solis *in tract. de cenſib. lib 4. tom. 2. c. vnic.
n. 4. verſicul. quæ reſoluto, & verſic. denique fallit.*
Nam ex quo depoſitum, & ſequeſtrum appoſitum
fuit authoritate iudicis, abſque eius mandato, &
decreto remoueri non poteſt, vt probant prælle-
gati Doctores, & intrigol. *in tract. de cenſib. q. 80.
num. 3.* Auendan. *eodem tit. cap. 102. num. 16.* Cencius
de cenſib. q. 3. ſub num. 63. Surdus *deciſ. 385. num. 28.
& ſequentibus*, & ita communiter practicatur in
cunctis tribunalibus.
Et ita in adminiſtratore fiſci voluit Bald. *in ru-* 8
bric. Cod. de conſtituta pecun. & Patriſ. de Puteo *in
tract. de ſindicatu tit. de arbitr. eorum, num. 19.*
dicentes, quod fiſci adminiſtrator nedum denarium
ex ſuo capite, & æquilibrio ſoluere poteſt abſque
delegatione ſuperioris. Idem tenet etiam Bartol.
in l. 1. §. hæc verba, in fin. ff. ne vis fiat, quos ſequi-
tur Eſcoba *de ratiociniis, c. 13. n. 6. & 7.*
Sed adminiſtratore (cui delegatio hæc nomina- 9
tim directa fuit, & cum quo ſpecificè loquebatur)
mortuo, aut aliter remoto ab adminiſtratione in-
terim, & anteaquam ea fuiſſet intimata, vel forſan
iam intimata, adhuc tamẽ eius virtute non ſoluiſ-
ſet, an adminiſtrator ſucceſſor nouiter nominatus
eam poterit ſolummodo adimplere abſque nouo
iudicis, aut curiæ ſpeciali mandato, ita vt eidem
intimata delegatione expedita contra ſuum ante-
ceſſorem cogi valeat ad ſoluendum? in quo breui-
ter affirmatiuè reſoluẽdum erit, nam licèt admini- 10
ſtrator mutetur, nõ tamen adminiſtratio mutatur,
aut variatur, quoniam ſemper eſt vna, & ſemper
attenditur corpus illud bonorum concurſus quam
adminiſtrator adminiſtrat, *ex vulgari mirabili ta-* 11
men, l. proponebatur 76. ff. de iudiciis, ibi. *Cuius
rei ſpecies eadem eſt*, (hoc eſt forma vt explicat
gloſſ. fin. ibidem) *eadem res eſſe cenſetur, quan-
tumcumque circa ipſam materiam aliqua commuta-
tio contigerit*, & ibi. *Et poſtea aliqui, vel etiam om-
nes mutati fuerint; nihilominus eadem dicitur cauſa*,
& ibi. *Eadem res eſſe exiſtimaretur, ſed in multis
cæteris rebus*, &c. Quam legem multis exornaui-
mus in variis materiis nos in noſtris Commentar.
*de regia protect. 1. part. cap. 3. ex num. 53. cum multis
ſequentibus.*
Ideóque cum attendatur dumtaxat corpus bo- 12
norum, & eius adminiſtratio, adminiſtratorũ mu-
tatio, & variatio nihil immutat delegationẽ, quia
in adminiſtratorẽ dirigitur, vt eam adimpleat no-
mine illius corporis ficti quod repræſentat, & ideo
ſubrogatus eandem repræſentationem cõtineat, &
idem eſt cum prædeceſſore in cuius locum ſubro-
gatur qui eodem modo tenetur adimplere delega-
tionem, & præceptum ſolutionis emanatũ à curia
ac ſi cum eo expreſsè, & nominatim loqueretur,
quia litteræ dictæ officiali habito reſpectu ad offi-
cium, & munus illa tenetur ſucceſſor ſubrogatus
in eadẽ adminiſtratione adimplere, & exequi text.
eſt

Digitized by Google

eſt expreſſus in Authent. vt nulli iudici liceat habere locis citato, §. ex hoc vero iubemus, ibi. Ex hoc vero iubemus obſeruari ab omni adminiſtratore, vt ſi contigerit in ſcriptis noſtram iuſſionem fieri ad aliquem iudicem, & interea iſte quieſcat ab adminiſtratione, hinc is qui poſt illum ſuſceperit dignitatem accipiat eam, & inſinuet, & ſiquidem priuata eſt cauſa, & implere eam, & aſſequi quemadmodum ad eum promeruit reſcriptum, text. etiam in leg. mortuo, ibi, idem eum qui ſubſtitutus eſt, ſequi oportet, ff. de iudiciis. Hinc etiam Auendan. de exequend. mand. c. 17. ſub num. 10. verſicul. & nouus executor. poſt Angel. in Authent. vt nulli iudici, §. & hoc collat. 9. & Felin. in cap. cum contingat, de fore competent. & per notata per DD. in l. fundum in princip. ff. de acquirenda

15 poſſeſſ. inquit, Quod ſucceſſor, & nouus executor, virtute primi mandati dati, & directi ſuo anteceſſori poteſt illud exequi, & adimplere abſque nouo mandato. Florez Diaz de Mena practicarum, quæſt. 4. num. fin.

16 Et ideo quando præceptum eſt aliquid prætori, putà vt prætori, & habito reſpectu ad munus; tráſit in ſucceſſoré eius loco ſubrogatum, qui omnino pariter præceptũ illud tenetur adimplere. Bald. in l. tale pactum, ff. de pactis, l. ſi communis ſeruus, ff. de ſtipulat. ſeruor. Bartol. in l. à filio in fin. ff. de aliment. & cibariis legat. Speculator. in tit. de inſtrument. editione, §. nunc aliquid verſic. ſed quid erit, idem tradit gloſſ. in cap. penult. de teſtament. in 6. Rota deciſ. 412. in nouis pulchrè. Couarr. pract. quæſt. cap. 11. à num. 1. & præcipuè num. 2. verſic. ſecundo hoc ipſum probatur. Optimè etiam Mantica de tacitis, & ambiguis conuent. lib. 7. tit. 23. num. 49. & num. 50. Marqueſan. de commiſſionibus 1. part. cap. 29. n. 40. nam licèt ſucceſſor, & prædeceſſor adminiſtrator diuerſi ſunt perſonarum reſpectu; eo tamen habito ad adminiſtrationem verè idem ſunt; & reputantur, vt ex Bart. in l. ab executore num. 9. ff. de appellat. Burgos de Paz in l. 1. Tauri, num. 427. & Auiles in cap. 1. prætorum, num. 20. verſicul. ſed in contrarium diximus in noſtris Comment.

17 de regia protect. 1. cap. 3. num. 86. & ideo is qui in alterius loco ſubrogatur poterit ea omnia facere quæ poterat ille cuius loco ſubrogatur. l. 2. Cod. de eo qui vicem alterius gerit. Alexand. in l. num. 53. ff. de de officio eius, cui mandata eſt, Petrus Barboſa in l. ſi longius in princip. num. 43. & 44. ff. de iudiciis. Couar. practic. 11. ſub num. 2. ad finem, verſic. poſthum. illud. Nos dicto cap. 3. num. 38. & num. 58. imò per totum. cap. multa ſcitu digniſſima, quæ hanc noſtram reſolutionem mirè comprobat, vſque ad refectionem reperies omnino videnda in variis articulis, & materiis.

18 Quibus addere poteris, quod licèt teſtes, de iure non probent, niſi publicentur corá eodem iudice, qui illa examinauit, vel examinare fecit, vt per text. in l. geſta. Cod. de re iudicata, & per innumerabiles Doctores probat Farinacius de teſtibus, q. 75. ex n. 12. cum ſeqq. tamen rectè probat ſi publicentur coram iudice ſucceſſore, & ſubrogato in locum ipſius iudicis examinantis, ſiue delegato ſiue ordinatio à quo benè poſſunt publicare, licèt eos non examinauerit, & fidem faciunt quia vnus, & idem iudicantur reſpectu cauſæ, & tribunalis Bald. in dicta, l. geſta, num. 4. verſicul. aut coram iudice. Caſtrenſ. in l. 2. num. 24. verſicul. & idem feciſſet, tranſitum ad ſucceſſorem, & ibi Ripa in dicta l. 2. n. 32. Cod. de edendo. Imola in cap. cauſamque el. 1. colum. 2. verſicul. ſi verò ſunt de teſtib. Aretin. ibidem num. 7. & 8. Farinacius d. quæſt. 77. num. 21. cum ſequentibus.

Quapropter praxis communis idem admiſit, 19
vt delegationem à Iudice emanatam directam vni adminiſtratori bonorum concurſus, licèt ille remoueatur, aut interdum moriatur, aut aliter deficiat, ſucceſſor implet, & adimplere rectè poteſt, & eius virtute ſoluere, non ſpectato nouo iudicis decreto ex his, quæ hactenus dicta fuere. Benè verum eſt, quod aliqui noui adminiſtratores, ſiue ſcrupulo detenti, ſiue malitia moti vexandi creditores cauſa, ſiue auaritia cupidi ſoluere recuſant, & adimplere mandatum ſuo anteceſſori directum cunctantur, & ideo cogunt, creditores iterum recurrere ad curiam, vel iudicem, vt delegatio præcedens cum adminiſtratore ſucceſſore intelligatur, ad eius implementum, & ſolutionem toto iuris rigore compellatur, quod abſque vlla difficultate, aut dilatione, ſed per ſimplicem relationem à iudice, & curia mandatur.

§. vnic.

Et nunquid adminiſtrator delegationem adimplere dicatur, compenſando quod ſibi, aut debitori communi per creditorem debetur?

Vel quando creditoris ceſſionario exigenti eandem compenſationem opponere intendit?

SVMMARIVM.

Adminiſtrator concurſus strictè cogitur adimplere delegationem, hoc eſt, el libramiento, creditoribus conceſſam, n. 1.

Adminiſtrator concurſus delegationi ſibi directæ ſatisfacit, volens compenſare, quod creditor ipſi debitori ex alia cauſa debet, n. 2.

De credito proprio ad creditum proprium ſemper admittitur compenſatio, n. 3.

Compenſans ſoluere dicitur, n. 4.

Alimentario creditori compenſationem adminiſtrator obijcere non debet, n. 5.

Compenſatio non admittitur, vbi realis, naturalis, vel incontanti numeratio requiritur, n. 6.

Compenſationẽ tollit pactum de ea non opponenda, n. 7.

Creditum iuratum an admittat compenſationem, non conuenit inter Doctores, n. 8. & 9.

Creditum anterius non iuratum poteſt compenſari cum debito poſteriori, etiam iurato, n. 10.

Compenſatio an admittatur in dote, depoſito, alimentis, ſalario, aut indebitis fiſcalibus, aut reipublica, n. 11. remiſſiuè.

Compenſatio an fit ipſo iure, vel ope exceptionis, num. 12.

Compenſationis exceptio non expectata ſententia ipſo iure perimit obligationem ad differentiam aliarum exceptionum, n. 13.

Compenſare non poteſt adminiſtrator quod ſibiipſi debet creditor concurſus, exigens virtute del libramento, ex n. 14.

L. id quod, ff. de compenſationibus, exornatur, ibid.

Adminiſtrator repræſentat duas perſonas, propriam, & adminiſtrationis, & vtraque differunt, n. 15.

Obligationes, & Scriptura adminiſtrationis differunt à propriis adminiſtratoris, n. 16.

Et

Digitized by Google

De debito alieno, quod tertio debetur, ad debitum proprium non admittitur compenſatio, n.17.

Creditor compenſare non cogitur, quod alteri, quam debitori ſuo debet, n.18.

Adminiſtrator ſocietatis à creditore conuentus non poteſt ei compenſare, quod ipſi adminiſtratori creditor debet, n.19.

Ceſſionarius an teneatur compenſare quod cedens debet debitori ſuo ceſſo, n.20. & ſeqq.

Exceptio compenſationis, quæ poteſt opponi cedenti; poteſt etiam opponi ceſſionario, n.21.

Creditum ceſſum tranſit in ceſſionarium, cum ſua cauſa, & onere compenſationis affectum, n.22.

Exceptio reſpiciens rem ceſſam poteſt opponi contra ceſſionarium, n.23.

Declara: ſi exceptio orta iam erat contra cedentem tempore ceſſionis, n.24.

Compenſationis exceptio, quæ non erat quæſita debitori, ceſſo tempore ceſſionis, non poteſt opponi contra ceſſionarium, 25.

Creditum ceſſum iam non dicitur creditum credentis; ſed proprium ceſſionary, n.26.

Debitor conuentus poteſt creditori agenti opponere compenſationem debiti alieni, cuius habet ceſſionem, n.27.

Ceſſionarius dicitur creditor debitoris ceſſi, n.28.

Creditum ortum contra cedentem poſt ceſſionem, non opponitur ceſſionario, cum ſit debitum alienum, & à tertio, n.29.

L. qui inuicem, ff. de conditione indebiti, ponderatur, n.30.

Ius compenſandi ſuperueniens contra cedentem, non opponitur ceſſionario, n.31.

Confeſſio, & pactum vendentis præiudicat emptori, ſi emanauerit ante venditionem, n.32.

Secus, ſi emanet poſt venditionem, quæ emptori non præiudicat, n.33.

Confeſſio cedentis præiudicat ceſſionario, ſi præcedat ceſſionem, ſecus ſi eam ſequatur, n.34.

Debitor ceſſus iuri compenſandi iam quæſito renunciare videtur, ſi tempore ceſſionis præſens promiſit ſoluere creditum ceſſum, n.35.

Debitor ceſſus, qui cœpit ſoluere ceſſionario, an amittat ius compenſandi ſibi quæſitum ante ceſſionem, n.36. & ſequentibus.

Negatiuam ſententiam qui Doctores tenuerint, n.37. & 38.

In ijs caſibus, in quibus poteſt ſolui cedenti in præiudicium ceſſionary, de quibus in l.3. Cod. *de nouationibus, in ijs etiam ei opponi poteſt compenſatio per debitorem ceſſum, n.39.*

In caſibus, in quibus aufertur debitori ceſſo facultas ſoluendi cedenti, in iis etiam aufertur facultas compenſandi, n.40.

Intellige, ſi ante ceſſionem competebat debitori ius compenſandi, n.41.

Quod ius tolli non poteſt per factum creditoris cedentis, n.42.

Debitori ſicuti auferri poteſt facultas ſoluendi ſuo creditori; ita & facultas compenſandi, n.43.

Ius compenſandi quæſitum debitori ante ceſſionem, per eam ſubſequutam non tollitur, n.44.

Secus ſi ius compenſandi acquiſiuit debitor poſt ceſſionem, quæ obyci non poteſt ceſſionario, n.45.

Opiniones Doctorum, quæ inter ſe pugnare videntur, confœderantur, n.46. & ſeqq.

Aliud eſt velle compenſare inter debitorem, & creditorem: aliud inter debitorem ceſſum, & ceſſionarium, n.47.

Debitori ceſſo, quibus caſibus tollatur facultas ſoluendi credito, de quibus ibi, ita & compenſandi eidem creditori, n. 48.

Solutio, quando non admittitur, ita nec compenſatio, n. 49.

Debitor ſoluendo creditori cedenti, ſi non interuenit aliquod requiſitum, de quibus in l. 3. Cod. *de nouationibus liberatur, n.50.*

Compenſationem, quæ poterat opponi contra cedentem, poſſe opponi contra ceſſionarium; nullus negauit, n.51.

Ius compenſandi nondum ortum ante ceſſionem non conquinat ceſſionarium, n.52.

Debitori non admiſſo compenſare contra aliquem, reſeruatur ius exigendi à ſuo debitore, n.53.

Iacob. de Graſſis annotatur, non percepiſſe terminos, quibus loquuti fuêre Doctores, à ſe impugnati. n.54.

Creditori exigenti èx bonis concurſus non obycitur compenſatio eius, quod debet adminiſtrationi, niſi ſuo loco, & gradu, non antea in præiudicium anteriorum creditorum, n.55.

Creditum, quo debitor communis habet cenſuum creditorem, eſt in bonis, & de bonis debitoris, in quo præferuntur anteriores compenſationes prorſus excluſa, num.56.

STrictè cogi adminiſtrationem adimplere delegationem obtentam à Iudice concurſus per creditorem, aut per eius legitimũ ceſſionarium, abundè diximus *hoc in c. & in cap. ſequenti.* nunc quæritur, an compenſare volens, quod ſibi, aut debitori communi debetur ex cauſa diuerſa, audiatur? & capiendo poſteriorem hanc partem, nempe quando creditor ipſe ſimul reperitur debitor debitoris communis, & adminiſtrationis, & tunc regula conſtans conſtituenda erit, omnino compenſationem admittendam eſſe, ſi aliàs legitimè clarè, & liquidè de debito, quod cõpẽſare intendit adminiſtrator, apparuerit. Nam ex quo adinuicem debitor communis creditor eſt ſui creditoris, admitti debet compenſatio, cum de credito proprio ad creditum proprium fiat, *ex l.1. cum ſeqq. D. de compenſationibus.* 1 2 3

Ideoq; adminiſtrator cõpenſando id, quod creditor debet ipſi adminiſtrationi, proculdubio ſatisfacere dicetur delegationi obtentæ à creditore concurſus.

4 Nam qui compenſat ſoluit, *l. ex cauſa. Cod. de compenſationib.* & ibi Bartol. *D. qui potior. in pign. habeant.* Riminaldus Iunior *conſil.* 152. *numer.* 40. Burſatus *conſil.* 123. *num.* 20. Hondedeus *conſil.* 41. *n.*11. *volum.*2. Sforcia *conſil.*61. *num.*7. Tuſchus *lit. C. num.* 487. *& ſequenti.* Bertazolus *inſtrument. clauſul.* 41. *gloſſ.*8. *num.*8. Mantica *de tacitis, & ambig. conuent. lib.*10. *tit.*10. *num.*6. Becius *conſil.*227. *n.*25. Seſſe *decis.*88. *num.* 3. Menoch. *lib.*2. *præſumpt.* 48. *num.* 35. Maſcardus *de probat. concluſ.* 334. *num.* 2. Ozaſcus *decis.*92. *num.*11. *&* 35. Turretus *conſil.*10. *num.*2. *in* 1. Graſſis *de exceptionibus exception.*16. *n.*9. 10. *&* 11. Cartarius *decis.*77. *n.*18. Bardell. *conſil.*18. *num.* 8. Surdus *de alimentis tit.*4. *quæſt.* 7. *num.* 21. Cephalus *conſ.*374. *num.* 44. Giurba *ad conſuetud. Neſſanenſ. cap.* 9. *gloſſ.* 9. *ex numere* 1. *cum ſequentibus.*

5 Secus creditoris alimentatio, qui ex bonis concurſus alimenta percipit, cui compenſationem obiicere non poteſt adminiſtrator. *l. in ea* 4 *Cod. de compenſation.* plures per Surdum *de alimentis tit.*8.

tit. 8. priuileg. 53. num. 5. & ſeqq. Caſtillo controuer-
6 ſiar. tom. 4. cap. 40. num. 80. & 84. Graſſis dict. exce-
ptione 16. ex num. 46. vbi limitat poſt alios, vel niſi
ſolutioni eius debiti, cui obiicitur compenſatio,
certa data ſit forma, vel quia realem requireret, aut
naturalem, vel inconranti, numerationem. Felinus
in cap. ſub ſub orta, num. 2. de re iud. Iaſon in l. eum
qui, §. ſi iura verò, num. 7. de iureiur. & conſil. 134.
volum. 4. Boërius conſil. 14. ad finem. Bardell. con-
ſil. 70. num. 9 Millanenſ. deciſ. 13. num. 89. & deciſ. 14.
num. 29. tom. 2. Tuſchus littera, C. concluſ. 488. n. 17.
Graſſis d. deciſ. 16. num. 62. Surdus conſil. 246. n. 19.
& deciſ 191. num. 12. Intrigol. conſil. 8. num. 15. & 16.
& deciſ. 5. num. 12. & in tract. de cenſibus, quaſt. 22.
num. 11. Natta conſil. 54. & conſil. 60. num. 3. & 4.
Franciſc. Marc. deciſ. 148. num. 4. part. 2. Seſſe de-
ciſ. 88. num. 7. Crottus conſil. 139. num. 7. part 1. &
alij relati à Giurba deciſ. 9. num. 9. & in conſuetud.
7 Meſſanenſ. cap 9. gl. 9. n. 5. part. 1. Item ſtante pacto
de opponendo compenſationem. Giurba dec. 60.
ſub num. 9.

8 Sed quid quando creditor habet ſuum creditum
iuratum, admittat compenſationem maxima eſt
controuerſia inter Doctores, vt videre eſt per Ga-
briel de iureiur. concl. 7. Ozaſcus dec. 92. Caroccius
de locato, tit. de compenſ. except. 4. ex num. 4. fol. 260.
Gutierr. de iuram. confirmat. 3. part. cap 6. Trentac.
variar. reſol. lib. 3. tit. de compenſ. reſol. 1. ex num. 7. &
ſeqq. Gratian. diſcept. 486. num. 33. Fachineus contr.
lib. 1. cap. 7. Ceuallos commun. contra commun. q 231.
& quamplurimi alij congeſti ab Anton. Amat.
9 reſolut. 17. num. 12. Giurba deciſ. 60. num. 9.
Et negatiuæ opinioni plures adducit limitationes
Iacobus de Graſſis d. except. 16. ex num. 19. cum
ſeqq.

10 In vnum tamen conueniũt quamplurimi vtriuſ-
que opinionis Doctores, quod debitum iuratum
non admittit companſationẽ, ſi eſt poſterius, & ſic
quando debitum quod compenſandum opponitur
ſit anterius, ſecus quando debitum hoc ſit debito
iurato poſterius, quia tunc admittitur compenſa-
tio contrà anterius iuratum. Pariſius conſil. 121.
n. 40. lib. 1. Gratus conſ. 121. num. 3. Capicius dec. 187.
n. 7. Ozaſcus deciſ. Pedemont. 92. n. 30. & 34. ſequitur
Albanus conſil. 128 num. 1. & 3. Caualcanus deciſ. 9.
n. 11. lib. 1. Anchar. Regienſ. in quibus familiari. lib. 1.
quaſt. 2. num. 4. Afflictis dc. 381. num. 3. Cotta imme-
morabili, verb. iuramenti religio. Anton. Gabr. com-
mun. opinion. tit. de iureiurando, concl. 7. n. 5. 6. & 7.
Antonius Malſat. de obligat. in forma Cámer. part. 4.
quaſt. 2 num. 9. Riminal. Iunior. conſil. 122. num. 26.
lib. 2. Hondedeus conſil. 18. num. 25. Couarr. in cap.
quamuis pactum, 1. part. §. 4. num. 6. & ſeq. de pa-
ctis, lib. 6. Findaruſa in tract. de compenſation. art. 7.
num. 14. Intrigol. ſuper Bulla de cenſibus, quaſt. 22.
num. 8. Siluanus conſil. 40. num. 22. Monaldus con-
ſil. 62. num. 14. Graſſis de except. 16. num. 22. quod
ex Tiraquello, Rolando à Valle, Pedemont. Natta
aliis indubitabile dicit Petrus Surdus conſil. 246.
ex num. 15. tom. 2. idem per Ancharranum dicit
Gratian. diſceptat. 129. num. 20. plures etiam per
Seraphinum de priuileg. iuramenti. priuileg. 64.
num. 130.

11 Et ad materiã compenſationis quibus in caſibus
admittatur, vel nõ admittatur, an in dote, in depo-
ſito, in alimẽtis, in debitis Reipublicæ, vel fiſcalib.
12 in ſalario, & aliis ſimilibus. Et an compẽſatio fiat
13 ipſo iure, vel ope exceptionis, & de differentia in-
ter exceptionem cõpenſationis, quæ non expecta-
ta ſententia, peremit ipſo iure obligationem, & in-
ter alias exceptiones oppoſitas quæ vt operentur,
expectatur ſententia fauorabilis; vide latiſſimè per
Caſtillum contr. tom. 4. cap. 40. ex num. 69. vſque ad
finem; necnon Iacobum de Graſſis in tract. de exce-
ptionibus, except. per totam, qui innumeros alios al-
legant.

Sed an adminiſtrator adimpleat delegationem 14
obtentam per creditorem concurſus obiiciendo
huic exigere volenti compenſationem alterius de-
biti proprij, quod ſibi ex perſona propria ex alia
diuerſa cauſa debet creditor concurſus, Videamus;
in quo breuiter dicendum erit, & firmiter affir-
mandum, quod quando debitum, quod compenſat
adminiſtrator, eſt, vt diximus, proprium ipſius ad-
miniſtratoris contractum inter ſe ex ſua perſona,
& inter creditoris concurſus; tunc dicendum erit
huiuſmodi compenſationem nullo modo exclude-
re exactionem creditori, provt probat textus in l.
id quod, D. de compenſation. id quod (inquit Conſul-
tus) pupillorum nomine debetur, ſi tutor petat, non
poſſe compenſationem obiici eius pecuniæ, quam ipſe
tutor ſuo nomine aduerſario debet. Anton Fab. in 9.
libros, C. ad titulum de compenſation. definitione 8.
Caſtillo controuerſiar. tom. 4. cap. 40. num. 85. & lo-
quendo in adminiſtratore poſt Baldum in l. eius,
num. 5. C. de compenſation. & Petrum de Vbald. in
tract. de duobus fratribus, part. 5. num. 35. tenet
Anton. Amat. variar. reſolut. 17. num. 3. tenet etiam
Valenzuela Velaſquez in conſil. 156. num. 89. tom. 2. 15
reddentes rationem, quia adminiſtrator repræſen-
tat duas perſonas propriam, & adminiſtrationis,
quæ non confunduntur, & perſona adminiſtrato-
ris differt à propria, Rota Genuenſ. deciſ. 31. n 11.
& deciſ. 75. num. 3. Caball. conſil. 121. num. 13. tom. 2.
Giurba ad conſuetud. Meſſanenſ c. 9. gloſſ. 9. num. 11.
part. 1. fol. 603. vbi etiam quod ſcripturæ, & obliga- 16
tiones adminiſtrationis differunt à propriis admi-
niſtratoris, ex Genuenſ. deciſ. 12. n. 13. & 14. Caball.
d. n. 13. Et ſic quod ſibi debet creditor adminiſtra-
tionis, non poteſt compenſare cum debito admi-
niſtrationis.

Conſtans eſt enim concluſio, quod de debito 17
alieno, & quod alteri tertio debetur, ad debitum
proprium non admittatur compenſatio, textus eſt
expreſſus in l. eius, C. de compenſation. l. in rem
ſuam, l. ſi enim miliri. D. compenſationibus, d. l. id
quod, probant Bald. in d. l. eius. Magonius deciſ. 44.
num. 9. Natta conſil. 101. num. 16. Beroius conſil. 46.
num. 7. lib. 2. Medicis de compenſat. part. 1. quaſt. 1.
num. 1. & quaſt. 31. num. 5. Menochius conſil. 195.
num. 15. & conſil, 781. num. 3. Rota Genuenſ. dec. 10.
num. 3. Caſtillo deciſ. 109. num. 48. & 79. lib. 2. Poly-
dorus Ripa obſeru. 199. num. 8. Lanar. conſ. 26. n. 26.
Ponte conſil. 95. num. 12. lib. 2. Surdus conſil. 327.
num. 39. & conſil. 69. num. 12. Schenardus conſil. 52.
n. 152. Anton. Amat. variar. reſolut. 17. num. 3. & 4.
D. Valenzuela conſil. 156. num. 68. & ſeqq. tom. 2. Et 18
quod creditor compenſare non cogitur, quôd alte-
ri, quam debitori ſuo debet, vt ex Petro Gregorio,
& Medicis de compenſation. 1. part. quaſt. 1. num. 2. &
9. 11 per totam, firmat Caſtillo controuerſiar. lib. 4.
c. 40. num. 74. Giurba ad conſuetud. Meſſanenſ. c. 9.
gloſſ. 9. ex num. 8. fol. 603. vbi plurimos alios a-
legat.

Et quod ſocius adminiſtrator ſocietatis conuẽ- 19
tus à creditore ſocietatis non poſſit ei opponere
compenſationem eius debiti, quod creditor ipſi ſo-
cio nomine proprio, & non nomine ſocietatis de-
bet,

bet; nec è contra, cum de debito proprio ad debitum adminiſtrationis, ac ſocietatis, & ſic alienum, excludatur compenſatio; probant Bartolus, Bald. num.3. & alij in l. eius, C. de compenſ. Caſtrenſ. in l. is qui plus, §. fideiuſſor. num.2. D. de condit. indeb. Vbaldus de duobus fratribus, part.5. quæſt.35. & quæſt.32. num.35. Caballus conſil.131. num.16. volum.2. Bardell. conſil.79. num.18. Felicius de ſocietate, cap.30. n.67. Caualcanus de tutore, num.220. Marcian. conſil.49. num.21. Pinut. conſil.49. n.4. Magon. deciſ.2. num.21. Pract. Papienſ. in forma libelli. reſponſ. reor. gloſſ. ſaluis aliis, num. 15. Iacobus de Graſſis except. 16. n.54. Rota Genuenſ. deciſ.20. num. 30. & deciſ. 28. num 5. Coſta ſubſidiar. remed. 40. num. 3. Medicis de compenſat. q.31. num.5. Ripa obſeruat.199. num.18. Ponte conſil.95. num.22. tom.2. Surdus conſ.327. n.39. & conſil.69. n.12. Schanard. conſil.62. n.153. Petroc. conſil.26. Menoch. conſil.746. num.45. Fontanella de pactis nuptial. clauſ.4. gloſſ.9 part.2. num.62. & 63. Tepatus 2. variar. tit. de ſocietate, column. 14. plures alij laudati à Giurba vbi ſuprà ex n.8. cum ſeqq.

20 Sed quid erit dicendum, quando is, qui exigere vult virtute delegationis ſibi à iudice concurſus expeditæ, non ſit principalis, & immediatus creditor debitoris cōmunis, ſed potius ceſſionarius alicuius creditoris cōcurrentis, qui tamē ex alia cauſa pariter ſit debitor certę quātitatis ipſius debitoris communis, cui proprium creditum exigere vellet, ex bonis adminiſtrationis, poſſet indubiè adminiſtrator, vel debitor ipſe obiicere compenſationem; an eandem pati debeat ipſius ceſſionarius? In quo
21 regulariter, & affirmatiuè reſoluendum erit; quoniam exceptio compenſationis, quæ poteſt opponi contra cedentem, poteſt etiam opponi contra eius ceſſionarium, cum in poteſtate creditoris cedentis non ſit cedendo tollere ius quæſitum ſuo
22 debitori, & ſimul creditori, ac ideo illud creditum ceſſum tranſit in ceſſionarium cum ſua cauſa, & compenſationis exceptione, & onere affectū, aliàs notiſſima fraus fieret debitori ceſſo, ſimul creditori ſi per ceſſionem permitteretur ius ſuum compēſandi amittere; ita notant Doctores, in l. apud Celſum, §. cum legitima, & in §. cum de authoris, D. de except. doli & in l. doli mali, §. diuerſam. D. de nouationib. Bart. in l. ſi quis in rem, D. de procuratoribus, vbi Pariſius in additionib. littera A. Salicetus in l. qui ſtipendia, column.1. in fin. C. de procurator. qui de communi teſtatur. Socinus Iunior conſil.74. num. 7. volum.3. Guida Papa deciſ. 567. num.1. & ſingulari 564. Bruno à Sole in compen. reſolut. propoſ. uram. verb. ceſſionario agenti. (vbi more ſuo plures congerit) Thom. Doct. conſil.81. num.14. Port. conſil.74. num.4. Vrſill. de Afflict. deciſ.74. n.7. Theſaurus deciſ.221. num.1. Intrigol. conſil.8. n.9. Surdus conſil.82. num. 29. lib.1. Marilanus deciſ.31. num.3. 5.6. & 8. Franciſc. Aretinus conſil.31.96. num.3. Ancharran. conſil.224. Albanus conſil.289. num.12. & 14. Iacobus de Graſſis de exceptionibus except. 16. num.29.

23 Et quia quando exceptio reſpicit rem ceſſam, poteſt opponi contra ceſſionarium, Doctores omnes, in d. §. cum in legitima, & in d. l. doli mali. Bart. in d. l. ſi quis in rem, num. 3. D. de procuratorib. Salicetus & alij in d. l. qui ſtipendia. Franciſ. Aretinus conſil. 96. num.3. Ancharranus d. conſil.244. Albanus conſil.289. num.12. & 14. Guido Papa deciſ.567. Alexand. conſil.54. num.7.8. & 9. volum.2. Vincentius Annibal. in additionibus ad dicta conſ. Albani. littera E, Millanenſ. dec.1. num.1. lib.2. Neuiſantius conſ.50. n. 4 Brunus à Sole q.10. Bimius conſil.138 n.4. lib.2. Socinus iun. d. conſil.74. num.2. & ferè omnes præcitati Doctores in id ipſum probant.

Hæc tamen concluſio dupliciter declaranda, & li- 24
mitanda erit, primò, vt procedat, prout loquitur, quando exceptio cōpenſationis orta erat, & competebat debitori ceſſo contra cedentem antequam ceſſio fieret, quia tunc vt diximus ius erat iam acquiſitum debitori, quod ex facto creditoris cedentis tolli non poteſt, imò comitatur creditum ceſſum, & opponi poteſt contra ceſſionarium.

At verò ſi tempore ceſſionis factę debitori ceſſio 25
nondum cōpetebat facultas, & exceptio compenſandi, quia tunc nondum erat effectus creditor ſui creditoris, ſed poſtmodū facta iam ceſſione ſuperuenit creditum ſuum, hoc quidem caſu compēſare non poteſt contra ceſſionarium, verſus eum agentem pro credito ceſſo, quia tunc ceſſat ratio iuris quęſiti non tollendi, atque fraudis ex parte cedētis, qui liberè potuit de credito ſuo diſponere abſque vllo impedimēto; & ideo exceptio, atque ius, quod nondum erat in rerum natura, non potuit afficere creditum ceſſum, nec id ſequi, ac concomitari, ſed liberum in ceſſionarium tranſiuit; ita eleganter præfatam doctrinam declarat, & diſtinguit Theſaurus dec.221. num.2. ſequitur Iacobus de Graſſis in tract. de exceptionib. except.16. n.30. & 31. eandem doctrinam Anton. Fab. in C. tit. de compenſ. diffinit.3. referens etiam ſequitur Caſtillo controuerſ. tom.4. cap.40. n.82.

Quorum reſolutio eo fortiſſimo fundamento 26
roboratur; quoniam creditum ceſſum iam non dicitur creditum cedentis, ſed proprium ceſſionarij, ad cuius commodum facta fuit ceſſio, quia factus fuit procurator in rem propriam, Medicis de compenſat. 1. part. quæſt.43. per totam. Cardin. Tuſch. tom.2. litter. C. concluſ.491. per totam. Caſtillo controuerſ. lib.4. cap. 40. num.75. Doctores in l. eius, C. de compenſationibus. Medicis iterum 1. part. q.11. num.2. Socinus iunior. conſ. 147. num. 4. volum.3. Natta conſil.101. num. 16. Rota Genuenſ. deciſ. 28. num.5. Tindanus de compenſation. num. 53. & ſeqq. Rota conſil.85. num.20. & poſt plures alios Anto-
nius Amat. variar. reſolut. 17. num.6. qui quidem 27
ex præfata ratione affirmat debitorem conuentum poſſe creditori agenti opponere compēſationem debiti alieni, quando habet iura ceſſa contra debitorem agentem, per textum in d. l. eius, C. de compenſationib. eo, quia iam non opponit compenſationem de debito alieno, ſed de debito proprio & ſibi debito virtute ceſſionis ad ſui commodum
factæ, Ceſſionarius namque dicitur creditor debi- 28
toris ceſſi, & vt talis comprehenditur in ſtatuto loquente de creditoribus. l. ab Anaſtaſio, ibi, in alium creditorem, C. mandati. Carauita ſuper ritu, M.C. cap.286. num.4. Troiſi. ritu 166. num.6. Paulus de Caſtro conſil.91. num.1. lib.1. Bald. in l.1. num.11. vbi etiam Alexand. num.47. & Decius in 1. lectura, num 31. dicit communem, & in lectura, num. 99. D. ſi certum petatur. Romanus conſil. 142. num. 1. Ancharranus in quæſt. familiar. lib.2. quæſt.3. num 7. Socinus iunior. conſil.27. num.7. lib.2. Iacobus de Graſſis in tractatu de exceptionibus, in prælud. num.118.

Ideoque debitor ceſſus, qui poſt factam ceſſio- 29
nem cum cedente contraxit, & creditū acquiſiuit, non poterit id opponere, nec compenſare ceſſionario

nario, cum quo nihil contraxit, & ab eo petit debi-
tum proprium, non admittens compenſationem
debiti alieni, quod debet cedens, & ſic alius tertius;
in dict. l. cum, & iis quæ diximus ſuperiùs *ex n.* 14.
cum ſeqq. verſic. ſed an adminiſtrator adimpleat, &c.
Eſt enim compenſatio debiti, & crediti ab eiſdem
perſonis dependentis contributio. *l. 1. D. de compen-
ſation.* Medicis *dicta 1. part. quæſt. 1 num. 1.* Socinus
iunior *conſil. 97. num. 61. volum. 3.* Riminald. iunior
conſil. 491. num. 68. & 69. Menochius *conſil. 1121.
num. 17.* Lanati, *conſil. 44. num. 39.* & probat etiam
30 textus *in l. qui inuicem creditor, idemque debitor eſt,
compenſat. & vtriuſque creditorem ſuum, eundem-
que debitorem petentem ſubmoueat, ſi paratus eſt com-
penſare. D. de condictione indebiti, l. 2. D. de compen-
ſationibus.*
31 Comprobatur inſuper præfata Doctorum reſo-
lutio, vt poſt factam ceſſionem ius compenſandi
ſuperueniens contra cedentem non opponatur ceſ-
ſionario, & aliis ſimilibus doctrinis in eandem ra-
tionem incidentibus; nam confeſſio, & pactum
32 vendentis præiudicat emptori, ſi emanauerit ante
venditionem, eamque præcedat, quia tunc res ven-
dita, tranſit affecta in emptorem cum illo onere, &
iure tertio quæſito; ſecus ſi confeſſio ſubſequatur
33 venditionem, quia tunc non præiudicat emptori.
Vt per Caſtrenſ. *in l. facta, § ſi heres. ff. ad Trebellia-
num*, vbi omnes, & repentes *in l. ſi eum emptorem,
D. de pactis.* Cumanus *conſil. 30. in fin. & conſil. 155.
column. 3.* Socinus ſenior *conſil 50. num 8. lib. 4.* Aui-
nus *conſil. 128. num. 16. lib. 2* Riminald. iunior *con-
ſil. 214. lib. 2.* Rota *deciſione 776. n. 1. part. 1. diuerſor.*
Hondedeus *conſil. 17. num. 1. volum. 2.* Surdus *de ali-
mentis, tit. 9. quæſt. 42. num 17.* plenè Gaitus *de credi-
to, c. 2. tit. 3. ex n. 504. cum ſeqq.* & ſignanter *ex n. 509.
fol. mihi* 33.
34 Fulcitur etiam ex eo, quod confeſſio cedentis
nocet ceſſionario, quando emanauit ante ceſſio-
nem, ſecus quando poſt ceſſionem factam, vel
quando ceſſio totaliter facta fuit ad commodum
ſolius ceſſionarij; prout indubitabile dicit Ca-
cheranus *deciſione Pedemontana.* Farinacius *de te-
ſtibus, quæſt. 60. illatione 12. num. 358. limitatione. 4.
vſque ad finem illationis.* & de communi omnium
opinione poſt Alexandr. *conſil. 46. num. 4. volum. 4.*
teſtatur Surdus *conſil. 12. num. 10.* & idem Surdus
in tractatu de alimentis, tit. 8. priuileg. 55. num. 16.
amplißimè Ioann. Domin. Gaito *de credito, cap. 2.
tit. 3. num. 427. & ex num. 410.* Vide alias ſimiles
doctrinas valde ſingulares infrà *cap. 13. ex num. 30.
cum ſeqq. verſic. & eſt annotanda limitatio*, &c. Ideo-
que ſemper attenditur ius quæſitum, vel nondum
quæſitum tertio, vt ex eo reguletur eius præiu-
dicium.
35 Secunda declaratio, & limitatio erit quando tem-
pore ceſſionis debitor ceſſus præſens fuit, & promi-
ſiſſet ſoluere ceſſionario, quia tunc etiamſi eo tem-
pore haberet ius compenſandi contra cedentem, ex
hac ſimplici promiſſione, & obligatione ſubſequu-
ta, videtur non habere animum compenſandi, ſed
iuri compenſationis renunciandi. Et ideo hanc de
cætero compenſationem, quam habebat creditor
ceſſus contra cedentem; non poterit poſtmodum
opponere contra ceſſionarium, quam declaratio-
nem, & limitationem ſcripſit Theſaurus *deciſ. 221.
num. 3. verſic. vlterius*, quem referens ſequitur Iaco-
bus Graſſis *de exceptionibus, exceptione 16. n. 32.*
pro qua ego allego textus *in l. ſi quis delegauerit 12.
D. de nouationib.*

Hic & proxima erit non leuis difficultas, an de- 36
bitor ceſſus poſſit compenſare illud creditum, quod
ante ceſſionem habebat contra cedentem, & illud
opponere contra ceſſionarium, qui iam partem de-
biti ceſſi exegit à debitore ceſſio? Articulus eſt val-
de dubius, in cuius reſolutione variè loquuti fue- 37
runt Doctores. Affirmatiuam ſententiam licet obi-
ter, & perfunctoriè tenet Hieronymus Gabr. *in
conſil. 155. in vltimis verbis, tom. 1.* quem referens
ſequitur Franciſcus Milaneſ. *deciſione 1, numero 2.
lib. 2.* quam videtur ſequi Gratianus *diſceptat. fo-
renſ. capit. 336. num. 46.* dum ſe ad ipſos duos Do-
ctores referat, ibi; *& de exceptione quæ obſtat ce-
denti, an præiudicet etiam ceſſionario, quamuis fuerit
ſoluta pars. Gabriel. conſil. 155. in fin. num. 34.* Mila-
neſ. *deciſione Siciliæ 1. num. 2.* &c. qui Doctores mo- 38
uentur ex regula generali, vt exceptio, quæ obſtat
cedenti; opponi poſſit contra ceſſionarium, de qua
ſuperiùs.
Secunda opinio fuit eorum, qui affirmarunt 39
tunc poſſe fieri compenſationem cum cedente, in
præiudicium ceſſionarij, quando non interuenit
vnum de illis tribus requiſitis relatis *in l. 3. Cod. de
nouationibus*; quia hanc quemadmodum poteſt ce-
denti, non obſtante ceſſione à ſe facta, debitor
ſoluere; ita pariter, & eidem compenſare, ſecus in
illis tribus caſibus contentis *in dicta l. 3.* ex quorum
quolibet impeditur debitor ceſſus ſoluere ſuo cre-
ditori cedenti in præiudicium ceſſionarij, atque ſi-
militer impeditur debitor eidem cedenti compen-
ſare; nam ſicuti debitori ipſi auferri poteſt facul- 40
tas ſoluendi, ita pariter facultas compenſandi, cum
compenſatio ſolutio ſit, ex iis quæ à principio hu-
ius §. adduximus, optimè diſputat, & ſic declarat
Angelus *in conſil. 259. colum. 2.* ſequitur Marilian.
deciſione 32. num. 3. 5. 6. & 8. & per Angelum idem
tenet Petrus Surdus *in conſil. 81. ex num. 28. tomi 1.*
qui *num. 29.* ita ait: *Sicuti domina poſt denuncia-
tionem ſibi factam de venditione apothecæ non potuiſ-
ſet ſoluere domino Capriæ in præiudicium Tarachiæ,* 41
*qui habebat iura ceſſa, vt dicitur inferius; ita nec
poteſt compenſare, quia actio ceſſa tranſiuit in ceſſio-
narium libera, & non affecta onere compenſationis, &
ex poſt inſici, vel inquinare non potuit, facto debitoris,* 42
in præiudium ceſſionarij. Et ſicuti debitori auferri po- 43
*teſt ſoluendi facultas per ea, quæ proponuntur in l. 3. C.
de nouationibus; ita eiſdem modis tolli poteſt licentia
compenſandi, vt optimè declarat Angelus in con-
ſil. 259. col. 2. qui poſtquam latè diſputauit quæſtionem
an ceſſionario opponi poſſit compenſatio, concludit
tandem eatenus licere debitori compenſare quate-
nus durat ſoluendi facultas, & in his caſibus poſſe
eum compenſare, in quibus poteſt in præiudicium ceſ-
ſionarij ſoluere,* hactenus Surdus videndus etiam *n. 8.
& ſeqq.*
Tertia fuit opinio Iacobi de Graſſis *in tractatu* 44
de exceptionibus, exceptione 16. ſub num. 29. & ſeqq.
qui relata opinione horum Doctorum, Angeli, Sur-
di, & Mariliani (non tamen meminit Doctorum
primæ opinionis) eam reprobat, & diſtinguit in-
ter compenſationem factam ceſſionario eius debiti,
quod ante ceſſionem erat contractum contra ce-
dentem, vt tunc indirectè compenſetur contra
ceſſionarium; & inter compenſationem eius debi-
ti, quod contractum fuit poſt ceſſionem, & tunc 45
non eſſe admittendam contra ceſſionarium; prout
latius probauimus ſuprà *ex num. 25. cum ſequenti-
bus, verſic. hæc tamen concluſio dupliciter declara-
tur*, &c.

Quid

46 Quid diccodum in tanta Doctorum diuerſitate? puto omnes tres opiniones veras eſſe, & inter ſe non pugnare; ſed vnamquemque in diuerſo caſu loqui; nam primæ opioionis Doctores loquuntur, inter ceſſionatium, & debitorem ceſſum habentem ius compenſandi contta cedentem, congruo ſcilicet tempore quæſitum, vt poſſit eandem compenſationem obiicere ceſſionario, etſi nſi partem debiti ſimpliciter ſoluerit, quæ reſolutio conueoit cum tertia opinione Iacobi de Graſſis; licet Doctores non teferat.

Secundæ autem opinionis Doctores non loquun-
47 tur in iis terminis, & io compenſatione inter debitorem ceſſum, & ceſſionarium; ſed dumtaxat inter debitorem ceſſum; & creditorem cedentem; quo caſu rectè ac iuridicè diſtinguuot, at ioteruenit aliquod ex tribus requiſitis deſcriptis *in d. l. 3. Cod. de*
48 *nouationib.* ex quibus tollitut debitori ceſſo facoltas ſoluendi creditoti cedenti, iſtique paritet ſit ſublata facultas recipiendi ſolutionem, ſcilicet, quando ex parte ceſſionarij proceſſit denunciatio ceſſionis, vel litiscontestatio contra debitorem, vel quando iſte cœpit ceſſionario ſoluere, quia tunc ſicut non poteſt ſuo creditori cedenti ſoluere debitor; ita nec compenſare, quod idem eſt, vt diximus.
49 Et quando non admittitur ſolutio, ita nec compenſatio, vt ex pluribus Doctoribus probauimus ſuprà *2. part. cap. 28. n. 27. verſ. deinde comprobatur hac pars*, &c. quando autem non intetuenit aliquod ex
50 tequiſitis *d. l. 3.* cum debitor ceſſus ſoluendo cedenti liberetur, ac rectè ſoluiſſe dicatur, *ex d. l. 3.* & ex iis quæ *alibi*, latiùs diximus; pariter, & compenſate poterit in præiudicium ceſſionarij; nam qui iure ſuo vtitur, nemini facit iniuriam; & quia idem operatur oppoſitum in oppoſito, quod propoſitum in propoſito.

51 Iſti igitur Doctores nec loquuotur de compenſatione inter debitorem ceſſum, & ceſſionarium, nec negant poſſe debitorem ceſſum iſti opponere compenſationem, quam poterat opponere cedenti; qui quamuis non admittant debitorem ad compenſandum cedenti in præiudicium ceſſionarij præcedente vno ex tribus requiſitis *d. leg. 3.* non ideo excludunt compenſationem contra ceſſionarium, nec ex eo inferri poteſt, ſed vtrumque poteſt ſtare abſque vlla repugnantia, vel contradictione, cum diuerſi ſint termini, & vterque caſus à diuerſis iuris principiis regulctur, quæ in vno admittunt compenſationem cootra ceſſionarium, in altero contra cedentem; & nec valet conſequentia, non admittitur
52 compenſatio contra vnum; ergo nec contra alium; nec è contra. Et ideò ſi ius compenſationis fiendæ non erat ortum ante ceſſionem, non poterit opponi contra ceſſionarium, cum creditum ceſſum tranſierit in ceſſionarium liberè, & abſque illo compenſandi onere, iuxta tertiam opinionem, & ea quæ alias comprobauimus ſuperiùs *ex n. 20. cum ſeqq. verſ. ſed quid erit dicendum, quando is*, &c. quo caſu intelligendus Petrus Surdus *d. conſil. 82. d. num. 29.* in illis verbis, ibi: *Ita nec poteſt compenſare, quia actio ceſſa tranſiuit in ceſſionarium libera, & non affecta onere compenſationis, & ex poſt inficì, vel inquinari nec potuit, facto debitoris in præiudicium ceſſionarij*; vt procedat, quando tempore ceſſionis nondum erat ius, & facultas compenſandi orta, quia tunc nec admittitur compenſatio contra ceſſionarium, nec cootra cedentem concurrente ali-
53 quo ex dictis requiſitis *d. l. 3.* Sed debitori ius ſuum reſeruatur intactum, vt creditum ſuum, quod habet contra cedentem poſſit principaliter alio in iudicio ab eo exigere, textus elegans *in leg. qui inuicem, 3. D. de condictione indebiti. leg. cum dos, D. rerum amotar.* & ex Doctoribus adductis ſuprà *2. part. cap. 3. ex num. 38. verſ. deinde vana hac poſteriorus*, &c.

Ea quibus cauendum erit à Iacobo de Graſſis, 54
qui perperam percepit mentem, ac intentionem horum Doctorum ſecundæ opinionis, & inuoluens, atque confundens vtriuſque caſus terminos determinat contra dictos Doctores per præfatam diſtinctionem, quando contra ceſſionarium debitor ceſſus poſſit, vel non compenſare creditum ſibi à cedente debitum, quo caſu non fuerunt loquuti Doctores à ſe impugnati; ſed quando debitor poteſt, vel non compenſare contra cedentem poſt factam ceſſionem, qui, vt docuimus, termini ſunt diſtincti, & nullam in iure connexionem habent, nec ex eiſdem regulis deciduntur.

Supradicta à principio huius §. quibus diximus, 55
admittendam eſſe compenſationem oppoſitam creditori concurſus, vel eius ceſſionario, Vno, & mirabili modo declarabis, vt tunc poſſit eis obiici compenſatio, quando ipſi poſſunt exigere, nempe ſuo
loco, & gradu, non antea, ne aliis prioribus, & 56
potioribus creditoribus concurſus præiudicium fiat; diſcteta eteoim ſunt iura vtriuſque debitoris communis ſimul creditoris, & creditoris ſui ſimul, & adinuicem debitoris, & ideo creditum, quod debitor communis habet aduerſus ſuum creditorem; eſt in bonis, & de bonis debitoris communis, ad quod creditores concurſus ius habent potius, ſi anteriores ſint, & priori loco ex eo ſoluendi, ac dimittendi ſunt: creditor vero, ſimul debitor ſuum creditum poſterius conſequetur ex bonis concurſus ſuo loco, & gradu, non antea, ne fiat præiudicium aliis creditoribus anterioribus, in quorum damnum, ac detrimentum non admittitur compenſatio inter debitorem communem, & ſuum creditorem poſteriorem, ne iſte in ſolutione, & exactione præferatur aliis anterioribus contra naturam iudicij concurſus; quæ omnia, & plura alia comprobauimus ſuperiùs *2. part. cap. 28. per totum*, vbi accuratè articulum hunc tractauimus.

CAPVT VII.

Adminiſtrator coactus pro complemento delegationis per creditorem à iudice concurſus obtentæ, an compulſionem euitet, adminiſtrationis rationem offerendo?

SVMMARIVM.

Adminiſtrator concurſus bona habet in depoſitum, & ſequeſtrum, vt iudicis decreto diſtribuantur inter creditores. n. 1.

Adminiſtrator concurſus tanquam depoſitarius, & ſequeſter omni iuris rigore cogitur adimplere, los libramientos. n. 2.

Adminiſtrator ſi delegationem non complet abſque legitima cauſa, per iudicem examinanda ſobre libramiento datur creditori. n. 3

Adminiſtrator ad iudicis mandatum tenetur illico bona depoſiti reddere. n. 4.

Ea

Et via executiua,celerrimaque coactione cogitur iudicis decretum complere. n. 5.

Adminiſtrator incarceratur,ſi iuſſum iudicis procraſtinet. n.6.

Adminiſtratoris coactio temperatur pro menſura ſuæ obligationis reſtricta ad bona tantum concurſus, & non ad ſua. n. 7.

Adminiſtrator rerum alienarum ſolum tenetur reſpectiuè ad bona alia, de ſuis tamen ſoluere non cogitur. n. 8.

Executio non fit in bonis adminiſtratoris pro debito adminiſtratoris. n.9.

Adminiſtratores bonorum ciuitatis pro debitis ciuitatis de iſtius bonis tenentur. n.10.

Adminiſtratores ciuitatis non poſſunt pro eius debitis incarcerari. n. 11.

Inſtitor,procurator, aut ſyndicus contemplatione officij contrahentes,de ſuo non tenentur,nec finito officio,ſoluere coguntur. n. 12.

Quod generaliter procedit in omnibus officialibus publicis,ſeu priuatis. n.13.

Hæres cum inuentario per aditionem obligatur creditoribus hæreditatis reſtrictiuè ad hæreditatis bona ſuis illaſis manentibus. n. 14.

Adminiſtrator pecunias concurſus exhibere cogitur,ſi extent. n. 15.& 16.

Adminiſtratori aſſerenti, non habere penes ſe pecunias adminiſtrationis ſe legitimè expendiſſe; non facilè credendum. n.17.

Adminiſtrator præſumitur de bonis adminiſtrationis expendere, non de ſuis. n.18.

Maximè ſi diues non ſit. n.19.

Adminiſtrator concurſus coactionem, ac iuris præſumptionem euitabit, ſi rationem reddere offerat. n. 20.

Ratione oblata pendente incertum eſt,an adminiſtrator debitor ſit,an creditor. n.21.

Introitus,& exitus adeo ſunt connexi,& inſeparabiles in ratione,vt nunquam præiudicet confeſſio recepti,niſi ſimul videatur expenſum. n.22.

Adminiſtrator non tenetur, niſi prius ratiociniis diſpunctis, & ſoluto ſibi debito apparente. numero 23.

Adminiſtratorem ad ſolutionem compellere, niſi tota ratione perſpecta, & examinata, inciuile eſt. numero 24.

Debitum adminiſtratoris incertum eſt, ante rationem redditam,& legitimè liquidatam. n. 25.

Introitus, & exitus, accepta, & data in ratione ſunt connexa, admodum vt confeſſio recepti interim non præiudicet. n.26.

Ante calculum debitum eſt incertum; & ex eo debet conſtare, quid, quale, & quantum debeatur. numero 27.

Adminiſtrator ante ratiocinia debitor dici poteſt, nec interim exequi poteſt. n.28. & 29.

Rationes ſunt indiuiduæ continentes in ſe datum, & receptum, introitus. & exitus. n. 30.

Adminiſtrator etiamſi fateatur quantitas exegiſſe, cogi nequit reddere rationem connexitate calculi obſtante. num. 31.

Confeſſio adminiſtratoris ſe recepiſſe, continet qualitatem imbibitam diſpungendæ rationis. ibid.

Libro adminiſtratoris, qui ſe iuuare vult, pro eo onerando, partitas, licet diſtinctas pro exonerando admittere debet ratione connexitatis. numero 32.

Creditor, qui vult ex libro debitoris probare,partitas in fauorem debitoris admittere debet. n.33.

Adminiſtrator concurſus coactus delegationes adimplere coactionem euitat, rationem adminiſtrationis offerendo. n.34.

Exceptio rationis oblatæ legitima eſt,ad impediendam executionem liberationis, in adminiſtratorem directa. n.35.

Adminiſtrator poteſt cogere dominum, vt à ſe recipiat rationem, quam ipſe ei offert. n. 36.

Adminiſtrator poteſt poſtulare à domino, vt quod recipiat rationem, vel eum ab ea liberet,vt in poſterum tutus ſit. n. 37.

Rationem oblatam ab adminiſtratore, ſi dominus recipere detrectat, iudex pro eo nominat calculatorem,& adminiſtratorem immunem repertum liberat,& amplius non teneri, declarat. n. 38.

ADMINISTRATOR bonorum concur- 1
ſus, in quem iudicis decreto nominatione,
& auctoritate bona illa cuſtodienda, atque mini-
ſtranda depoſita fuère, & ſequeſtrata, vt in tuto
ſint, ad vtilitatem, & intereſſe creditorum, & pro
illis ſatisfaciendis iudice diſtribuente, prout
abundè diximus ſuprà 1. *part.cap.* 13.& 14. & plu-
rima iura,& Doctores diximus *cap.antecedenti,poſt
princ. num. 5. verſ. deinde quoniam cum iſte admini-
ſtrator.*&c.

Ideò merito tanquam depoſitarius, & ſequeſter 2
omni iuris rigore cogi poteſt, vt adimpleat *de
legationes, o liberamientos* ſuper concurſus bonis
ab eodem iudice, & curia in fauorem credito-
rum expeditas, cum ad hunc finem, & effectum
penes adminiſtratorem ipſum ab initio bona de- 3
ponatur, nec ſolutiones has procraſtinare debet
abſque iuſta, & legitima cauſa, & à iure appro-
bata per curiam, & iudicem examinanda, qua le-
gitimè non reperta, ſecunda, & vlterior iuſſio di-
cta *ſobre libramiento*, datur ſub omnimoda com- 4
pulſione, & executione, tum quia adminiſtrator,
& depoſitarius decreto iudicis, & ad eius manda- 5
tum tenetur illico,& abſque vlla dilatione bona de-
poſitata reddere, vt ex plurimorum Doctorum au-
ctoritate probauimus *cap. antecedenti 6. à princ.*
tum etiam quia rerum depoſitarum reſtitutio iudice
authorizante fit ex via executiua,& celerrima com-
pulſione; iuxta text. *in l. penult. ff. depoſit* ibi, *illico
reddere,& omnibus modis compellantur.* & ibi *quam
celerrimè*, quibus verbis ponderatis hãc veriſſimam
reſolutionem poſt alios plurimos Doctores abundè
ſcripſimus *in noſtris commentariis de Regia proteſt.
2. c. 18. ex n.70. cum multis ſeqq. vſque ad fin.* vbi
multa videnda erunt.

Et per carcerem compulſio fit ad complemen- 6
tum delegationum, quia ſequeſter,& depoſitarius
pignorum iudicialium ſi non reſtituit,ſtatim carce-
ratur ad euitandum circuitum, & procraſtinatio-
nem. Rebuffus *de litteris obligat art.6.gloſſ.*3.*n.*18,
in tom. 1.quem referens ſequitur Vincent. de Anna
*ſingul.*145 & Alexand.Trentacinq. *variar reſ.lib.*3.
*tit.de compoſito,reſol.*2. *num.*8 .*fol.*148.

Sed cum hæc rigoroſa coactio, & compulſio 7
temperetur, & reſtringatur ad ſola bona concurſus
dumtaxat, quia adminiſtrator de ſuis bonis propriis
ſoluere non tenetur, eius quippe obligatio ratione
officij fit contemplatione adminiſtrationis, quam
gerit in bonis concurſus,quorum limites non exce-
pit,tanquam reſtricta *l. quidquid aſtringendæ, ff de* 8
verborum oblig.& propterea quilibet adminiſtrator
rei alienæ ſolum tenetur reſpectu rei alienæ, cuius
negotia & adminiſtrationem gerit, ſed ex domini

bonis ſoluere compelli poteſt,& non de ſuis, text.
eſt *in l.1. C. quando fiſcus, vel priuat*, contra tuto-
ris vel curatoris tanquam talis condemnati bona
non dirigitur executio,ſed in bona ſuæ adminiſtra-
tionis dumtaxat,idem probat textus *in l 1. C.quan-*
9 *do ex facto tutor.vel curat*. Et generaliter executio-
nem denegandam creditori in bonis tutoris,ſeu cu-
ratoris pro debito adminiſtrationis, & tutelæ, pro-
bat text. celebris, *in l.ſi ſe non obtulit, §.tutor quo-*
que ff. de re iudicata, l.2. In princ.ff.de adminiſtrat.
tutoris,& ibi communiter ſcribentes,conſonat *l.17.*
tit 16. part.6. vbi Gregorius Lopez *gloſſa,verb. ſus*
bienes.Rebuffus *in commentar ad leges Gallicas, tit.*
de litteris obligator. art. 2.gloſſ.1.n.8. & poſt alios
Bobadilla *in politic.lib.3.cap.8.n.72. littera* S. Par-
ladorius *lib.2.rerum quotidian. cap. fin 4. part. §.3.*
num. 2. Ioannes Gutierr. *in tract. de tutelis, 2. part.*
cap. 13.per totum. Matthias Coller. *in tract.de pro-*
ceſſ. execut.2. part. 3.ex n 144.
10 Hinc decuriones,vel alij adminiſtratores rerum
ciuitatis pro debitis ciuitatis de ſuo non tenentur,
ſed de bonis ciuitatis,& adminiſtrationis dumtaxat;
ita poſt Bald. *in l.etiam,C.de executione rei indica-*
ca,n.12 notat. Greg. Lop. *in l.3.tit.26 part.3.verb.*
fallando bienes,ex Ioan Andr. *ad Speculator. in tit.*
de execut. ſentent. § quia, verſ. quod ſi vniuerſitas.
Montalu. *in l.17.tit.20. lib.3.fori gloſſ. verb. la ley,*
verſ & an execut. Bobadilla *in polit. lib. 4. cap.8.*
num 97.Padilla in *l.præſes,à n.29 vſque ad finem*,&
ſurſum, *C.de tranſactionib*. Auileſius *in cap.20.præ-*
torum,in gloſſ. verb. gracias, verſ.& an execut. Par-
lador.*lib.2.rerum quotidian 4.p. cap.fin. §.3. princ.*
ex n.5. Curia Philippica *1. p. §. 9. à n.10*.Amador
Rodriguez *de execut. cap.4. à n.31*. iuxta quod in-
telligendus erit Auend. *de cenſib. cap.68. n. fin.* di-
11 cens,quod adminiſtratores, ſeu officiales ciuitatis;
& vniuerſitatis non poſſunt incarcerari pro debito
vniuerſitatis, & loquendo in tutoribus, curatori-
bus, adminiſtratoribus, aut decurionibus ciuitatis,
hoſpitalis,ſeu cuiuſlibet rei piæ vel profanæ, abun-
dè diximus *in noſtris commentariis, de Regia pro-*
tect.4.part cap.8.ex n.159. cum multis ſeqq.
12 Hinc inſtitor, procurator, aut ſindicus contra-
hentes nomine, & contemplatione officij, de ſuo
non tenentur, nec finito officio ſoluere cogi poſ-
ſunt, vt per text. *in l.vbi;& l.fin ff.de inſtitor.actione,*
& expreſſa l.7. tit.1.p.5.& ibi Hermoſilla latiſſimè
in gloſſ.4.tom.1. fol. 66. poſt innumerabiles Docto-
res per ampliationes,& limitationes,*& ex n.25.cum*
*ſeqq.*quod inſtitor,procurator, aut ſindicus contra-
hentes ratione officij de ſuo non teneantur, nec fi-
nito officio,ex Gutier. *de tutelis,1.p.c.1.n.22.& 2.*
*p.cap.13.ex n.3.cum ſeqq.*Caldas Pereira *de empt.&*
vendit.cap.15.n.56.& cap.7.à n. 4. Martha *de voto*
103. à n. 17. Cauedus *deciſ. Luſit. 80. n.4.* Carro-
cio *dec.77.*Menoch. *de præſumpt.lib 3.præſump.49.*
n. 17. & 25. Maſcard. *de probationibus, conſ. 1234.*
Bernard. *dec.273. n.... & per tot* Hieron. Laurent.
dec. Auinionenſ.76. plurimos refert Flores de Mena
13 ad Gammam *deciſ.190 per tot*.quod *n.18.*ipſe Her-
moſilla extendit ad officiales publicos,tutores, cu-
ratores,& alios adminiſtratores,qui pariter obliga-
ti ratione officij,quod exercent, de ſuo non tenen-
tur,nec finito officio conueniri poſſunt regulariter,
ex text. *in l. cum quidam, §. inuenimus. C. de admi-*
niſtratione tutoris, vbi Accurſius,& Doctores, *l.poſt*
mortem,ff.quando ex facto tutor. l.1.C. eodem tit. &
ex Eurhardo, Paulus Montanus *de tutel. & curis.*
cap.38.n.99.cum ſeqq. qui multa congerit, & Parla-
dor.Bobadilla,Ioan. Gutier. Theſauro *queſt. forenſ.*
lib.3. cap.17. & aliis.
Idem videmus in hærede reſpectu creditorum 14
hæreditatis,qui mediante beneficio legis,& inuen-
tarij,non intelligitur cum eis quaſi contrahere,niſi
limitate,& reſtrictiuè ad bona ſola hæreditatis,nec
vltra eius vires eis tenetur;non tamen de ſuis, quæ
libera & illæſa remanent,*ex l. fin. C. de iure delibe-*
ran. & alibi per nos ſcriptis ſuprà 2. *p.cap.1.*
Quapropter ſi pecuniæ ex fructibus, nec bonis 15
concurſus redactæ reficiant, quia, puta aliter ſint
conſumptæ;adminiſtrator cogi non poteſt ſoluere,
nec adimplere delegationes eidem directas pro cre-
ditorum ſatisfactione, cum de ſuo non teneatur,
qui licet cogi poſſit omni iuris rigore, & etiam per
capturam,bona concurſui, & adminiſtrationi per-
tinentia exhibere, ſi adſint, vt ex Baldo, Parlado-
rio, Bobadilla, Azeuedo, Amatore Rodriguez, &
aliis diximus *in noſtris commentariis, de regia pro-*
*tect.4.part.cap.8.ex num.165.& ſeqq.*quo caſu non 16
procedit quod dicit Auend. *de cenſib.cap 68 n. fin.*
quod aminiſtratores vniuerſitatis non poſſunt in-
carcerari pro debitis vniuerſitatis, quod verum eſt,
cum ipſi de ſuo non teneantur, coguntur tamen
exhibere bona eius omni iuris rigore,& per carce-
rem;non tamen facilè adminiſtratori neganti pe- 17
cunias adminiſtrationis penes ſe habere, ſed eſſe
legitimè conſumptas, credendum erit, cum contra
ſe præſumptionem iuris habeamus ex receptione
bonorum in depoſitum,& ſequeſtrum, & ideò inte-
rim præſumitur ex pecuniis adminiſtrationis ſoluiſ-
ſe,non de ſuis; cum Aymone Crauet. *conſil. 119.*
*n.3.*tradit Maſcardus *de probationibus, conſil.1393.*
n,6 & ſequitur Alexand. *conſ.108. lib.1.* Riminald.
iun. *conſil. 300. n. 71. lib. 2.* ſequitur Ioan. Anton.
Manguil. *in tract. de euict. quaeſt.188. ex num.18.* &
cum Bald. *conſil.269. num.5.& 9.lib.1.*& Maſcard.
conſil. 53. lib. 1. ideo tenet Pirrus Maur. Aretinus
in tract.de ſolutionib. c.79 per totum. Gratianus *di-*
ſceptation.forenſ. tom.2. cap.204 ex n 9 cum ſeqq.
quod maximè procedere aiunt quando adminiſtra- 18
tor non erat adeò diues, vt præſumi poſſet eam
pecuniam, quam ſoluit, habuiſſe propriam, imò
quando ipſe adminiſtrator haberet creditum con-
tra adminiſtrationem ipſam,præſumitur ſibi ſoluiſ-
ſe, & ſatisfeciſſe ex bonis debitoris, quæ admini-
ſtrat. *l ſed etſi damnum, §. peculium, ff. de peculio.*
l.quoties,§.ſicut autem.ff.de adminiſtr. tutor. l. debi-
tor ff. de negot geſt. l. Stichum, §.aditio. ff.de ſolu-
tion. plenè Mareſcotus *variar.reſolut.lib.1. cap.37.*
per totum,& lib.2.cap.121.num.68. Gratian. *tom.1.*
diſcept.129.num.17.& tom.2.cap.214 num 5.& per
*tot.*Burdus *deciſ.271.ex n.1.cum ſeqq. & conſ.290.*
*num.33.34.& ſeqq.*Neguerol.*allegat.40. num.25 &*
ſeqq. Maſcard. *concluſ. 53. per totam.* Afflictis *de-*
ciſ. 13. num. 14. 20. & 11. Pirrus Maurus Aretin.
*in tract.de ſolution.c.14.& c.77.*idem Maſcard. *con-*
cluſ.983.num.16 & in adminiſtratore:idem firmat 19
Fontanella *de pactis nuptial.clauſul.6.gloſſ.1.part.2.*
n.67. tom.2. & clauſul 7. gloſſ.3 p.7. n.27.& 40.&
*p.13.n.8.*videndus Eſcobar *de ratioc. c.37.*
Quam præſumptionem, & coactionem ſimul 20
omnino euitabit adminiſtrator ipſe ſi ſimul, cum
negatione rationē reddere offerat, ex qua ſua aſſer-
tio legitimè comprobabitur;cum præfatæ præſum-
ptiones interim locum habent, dum adminiſtrator
ſuæ adminiſtrationis rationem non reddit, ex qua
apparebit, an creditor, vel debitor ſit,quam do-
ctrinam, & limitationem benè explicat, & probat
Fontanella

Digitized by Google

Fontanella *de pactis nuptialibus, clauſul.4. gloſſ.18.*
part.5.à num. 42.& ſequentib. tom.1.fol 494. poſt
Genuenſes plures deciſiones Menoch. & Gutier-
rez *de tutelis,3. part.c.2.n.3.& 9.* abundè Meno-
chius *de arbitrar.caſu* 201. *per totum.*
Nam cum ad hunc finem & effectum ſoluendi
creditoribus, & aliter expendendi authoritate &
iuſſu iudicis bona conceſſus ab initio receperit;
poteſt facile contingere,tot ſoluiſſe delegationes,
& tot expenſas feciſſe, vt certà reddatur ſua nega-
tiua aſſertio.Et nulla via hæc clarior,& certior ap-
parebit,quàm ex ipſa ratione,quam reddere admi-
niſtrator offert, qua pendente, rigor coactionis
21 quieſcere debet.Cùm incertum ſit interim ea pen-
dente,an debitor,vel creditor ſit adminiſtrationis:
ita probârunt Eſcorbar *de ratiociniis,c.21.ex n.12.*
vt interim, quod capenſi ratio non eſt recepta in-
troitus, & receptum ab adminiſtratore exigi non
poteſt, vt per Alexand. *conſil.* 192. *per totum, vo-
lum.7.* Iaſ. *conſil.10. volum.4.* Aymon *conſil.* 231.
num.15.verſic. vndecimò conſidera. Ancharan.*con-
ſil.*135.*num.* Fanus *de pignoribus, membr.1.5.part.*
Auendañus *de exequendis mandatis, c.10.n.31.*
22 Ea ratione,quod introitus,& exitus, accepta, &
data ſunt admodum in ratione connexa & inſepa-
rabilia, vt nunquam præiudicet confeſſio accepti,
niſi ſimol videatur expenſum, quàm expreſsè ted-
dunt Baëça *de decima tutor. præſtanda, c.2. n.168.*
Aymon Craueta *conſil.275. n.13 verſ.tertio prin-
23 cipaliter,* vbi dicit,quod adminiſtrator non tenetur
aliquid reddere, niſi prius in ratiociniis diſiunctis
conſtiterit de omnibus acceptis,& datis,ſoluto ſibi
prius debito ſuo;comprobat Eſcobat *vbi proximè,*
24 *n.14.& 15.cum ſequētib.* qui *n.18.*dicit,*Inciuile eſſe
adminiſtratorem compellere,niſi tota ratione perſpe-
cta,*hoc eſt,datis & receptis examinatis,cum Vin-
centio Gartocio *in tractatu de depoſit.forma 5.n.5.
fol.15.*quia exitus acta probant.*l.vt facta, §.euen-
tus ff.de pœnis*.atque ideò ratione huius connexi-
tatis inſeparabilis expectanda erit ratio completa,
ex qua reſultabit, an debitor ſit adminiſtrationis,
vel creditor; vt optimè proſequitur Eſcobar *loco
citato,ex n.19.cum ſeqq.*& mirabiliter comprobat,
& poſt plurimos alios idem, & latius aſſerit An-
ton. Amat. *variarum reſolutionum, tom. 2. reſ.58.
ex num.13. cum ſeqq.*
25 Idem firmat Marius Giurba *deciſione 25.ex n.3.
& n. 4.* quod in adminiſtratione continente acce-
pta,& data,introitus & exitus debitum adminiſtra-
tionis eſt incertum, quouſque per rationis reddi-
tionem fiat reliquorum legitima liquidatio, nec
adminiſtratorem ante redditam, & hinc inde cal-
culatam rationem, compelli poſſe, quàm plures
26 Doctores ad id laudans. *Sunt enim*(inquit ipſe)*in-
troitus & exitus, accepta & data admodum in ra-
tione connexa, vt numquam præiudicet accepti con-
feſſio,niſi videatur expenſum,* ea Craueta,& Baëça
n.169 & 170.locis proximè citatis,& ea Menochio
*conſil.*1185.*n.2* & Ripa *in l. admonendi 124.ff. de
iureiurando,*& ipſe Giurba *ſub n.6.ad fin.*dicit quod
quando confici debet calculus, cum non dicatur
debitum liquidum ea decio *conſil.618.num.5.*Me-
nochio *conſ.746. num 6* Graſſis *de exceptionibus,
27 exceptione 36. n. 4* dicitur enim clarum, & liqui-
dum, quando ex computationibus & ratiociniis
conſtat,quid,quale,& quantum debeatur,ex Col-
ler.*de proceſſib. execut.3. part.cap.2.n.3.& 4.*& ex
Socino,Baldo,Aretino,Alexand.& Couarr.Giurba
d. n.6.ad fin. qui perlegendus erit per totam deci-
ſionem Latiſſimè etiam ſingulas has doctrinas ex
plurimis Doctoribus comprobat Anton.Amat.*va-
riar.reſol. tom.2 ex n.13.14.& 15.reſol.58.*
Eandem reſolutionem probat Ioan.Petrus Fon- 28
tanella *in deciſ.134.* præcipuè *ex n.8. & ſeqq* di-
cens, quod adminiſtrator rerum alienarum dici
non poteſt debitor ante redditionem rationum &
computorum, quia interim non eſt dubium,quod
ab eo exigi non poſſit:Et idcirco prius ratio reddi,
& præcedere debet,vt appareat an debitor,an cre-
ditor remaneat adminiſtrator,quod omne à ratio-
ne computorum introitus, & exitus omnino de-
pendet; quia ſicut debitor poteſt remanere admi-
niſtrator ea rationibus, quas offert, & dabit; ſic
etiam creditor poteſt apparere,atque interim cogi,
aut exequi non poterit, nec iuſtè debebit.
Et quod adminiſtrator antè rationem redditam 29
dici non poſſit debitor,aut creditor,dicunt Rota
Genuenſ.*deciſ.173.n.16.*Gaball. *conſ.121. num.8.
in 2.*Barzius *deciſ.88.n.40.*Alban.*conſ.451. n. 1.&
conſ.452. n.42.* Giurba *ad ſtat. Meſſanenſ. cap. 9.
gloſſ.6.n.4.part.1.fol 583.* innumerabiles alios re-
fert Anton.Amat.*var.reſol.tom.2. n.15.de reſ.58.*
Nam rationes ſunt indiuiduæ continentes in ſe 30
datum & receptum,introitus & exitus, quia datio
& receptio talem connexitatem inter ſeſe contra-
hunt,& continent,vt ſeparari,& diuidi nō poſſint.
vt ea Franciſc.Anton.Coſta *conſ.56.ex n.11.*& latè
comprobatis à Capicio Galleta. *tom.1. controuerſ.
31. n 89. & ſeqq.* qui optimè loquitur, & ex aliis
nouiſſimè Noguerol.*allegat.33,n.32.*qui *n.34.* re-
ctè inquit hoc procedere, etiamſi adminiſtrator
faſſus fuerit aliquā quantitatem pecuniæ exegiſſe
ſpectantem adminiſtrationi, qui adhuc cogi non 31
poterit reddere,niſi prius reddita ſit ratio,quia con-
feſſio hæc imbibitam habet iſtam qualitatem, vt
prius debeant deſpungi rationes,ex Platea *in l.1.in
fin.n.9.C.de apochis publicis,lib.10* Baëça *de decima
tutor.c.2.n.170.*Gutiertez *de tutelis,3. part.cap.1.
n.52.*& Eſcobar *c.21.n.22.* & ex aliis probauimus
ſuprà, & plurimis aliis probat Anton, Amat. *va-
riar. reſol tom 2. de reſol.58 n.25.*
Ex qua rationum connexitate infertur, quòd ſi 32
aliquis creditor etiam minor vult iuuari libro ad-
miniſtratoris aut tutoris pro eo onerādo,illum ad-
mittere debet, & non poteſt reprobare quoad ad-
miniſtratoris exonerationem, quamuis capita ſint
diuerſa, nam totum in dicto libro cōtentum debet
reprobare,vel acceptare. Sola *in conſtitut. Saban-
dia,lib.3. tit. de minorib. c.4. gloſſ 5.n.21 pag 167.*
Rota apud Ludou *deciſ.377.*Nicol.Genua *de ſcri-
ptura priu lib 4 tit de fide lib.ration. tam pro aucto-
re,ex n.23.vſque ad n.27.pag.199.* Rota apud Du-
rand. *deciſ.352. n. 3. vſque ad 6. p 2.*vbi etiam de
creditore, qui non poteſt aliunde creditum ſuum
probare quàm ex libris particularibus,non poteſt 33
eos diuidere,ſed tenetur eis ſtare, etiàm in iis,quæ
pro domino libri faciunt. Noguerol *allegat. 33.
n.36.& ex n.32.*Eſcobar etiam *de ratiociniis, c. 13.
ex n 10 & per tot.* quando partitæ libri, vel ratio-
nis ſint connexæ inter ſe, aut ſeparatæ.
Quapropter ſi adminiſtrator delegationibus à iu- 34
dice exeditis pro ſoluendis creditoribus, oppreſſus
cogatur præcisè ſoluere,& complere;iuſtà poteſt à
moleſtiis & coactionibus ſe liberare,& de legatio-
nū rigorē excuſare,& euitare negando apud ſe eſſe
pecunias adminiſtrationis,ſimul offerēdo rationē,
vt ita clarè defectus appareat, vel ex reliquis ea ea
reſultantibus denuo ſoluere compellatur, quia de

bonis, & pecuniis concurſus dumtaxat, & non de ſuo ſoluere tenetur, interim tamen conquieſcit compulſio, & executio liberationum, vſque ad exitus rationem, & computorum provt hactenus apertè approbauimus.

Et inſuper in terminis noſtris, quod hæc exce-
35 ptio rationis oblatæ per adminiſtratorem compulſum ſoluere delegationes, ſit legitima, & omnino admittenda ex natura adminiſtrationis, ad impediendam, ſeu interim ſuſpendendam compulſionem, tenent Baëza *de decima tutor. c.2.n.*168 Gutierrez *de tutelis, part.3.c.1. n.53.* Franciſc. Antonius Coſta *in conſil.58.n.7.* quos referens ſequitur Noguerol. *allegat.33.ſub n.33.* & idem in terminis tenet Giurba *decif.15.n.14* & ita communiter practicatur in adminiſtratoribus, ad concurſus bona datis, & nominatis; quamplurimos alios & idem refert, & ſequitur Antonin. Amat. *var. reſol. tom.2. reſol.58. n.13. & ſeqq.*

36 Maximè quia adminiſtrator, vel quilibet, qui aliena negotia geſſit, poteſt compellere dominum vt rationes adminiſtrationis recipiat, nam cum dominus poſſit eum ad idem compellere, ita etiam reciprocè, & eodem modo adminiſtrator cõpellere dominum poteſt, vt rationem recipiat, ex text. *in l.1 § fin ff de contraria, & vtili actio. tutor.* & in terminis Paulus Caſtrenſ. *in l. vix certis, n.4. ff. de iudiciis*, affirmans, quod illi, qui aliena negotia geſſerunt, poſſunt petere fieri calculationem, vel remiſ-
37 ſionem rationum ad hoc, vt abſoluantur ab adminiſtrationis vinculo, vt tuti ſint ſemper, neque bona ſua maneant hoc onere obnoxia, vt *in l. pro officio, C. de adminiſtr. tutor.* quam ſententiam referens ſequitur Auileſius *in c.30. prætor, n.2. & 3* Eſcobar *de ratiociniis, c.4.n.25.* vbi addit, *quod ſi dominus detrectet rationem recipere, tunc iudex calculatorem pro domino nominabit, & conſtituto, quod adminiſtrator nihil debet; iudex illum quitabit, & liberabit à nexu obligationis*, qui quidem perinde liber erit, ac ſi dominus ipſum liberaſſet, & quitaſſet, argum. *l. ob cauſam, C. de euictionib.* de quo latiùs ipſe Eſcobar *cap.6. num. fin.*

CAPVT VIII.

Adminiſtrator concurſus, qui alteràta ſententiæ gradus prærogatiua poſteriori ſoluit creditori, an de ſuo prioribus ſatisfaciat?

Et an adminiſtrator regreſſum habeat contra creditorem à ſe nequam dimiſſum, & ab eo ſolutum repetere?

Vel an creditoris ſoluti gradum, & priuilegium ſubintret adminiſtrator?

SVMMARIVM.

Adminiſtrator concurſus limitatam recipit poteſtatem, vt nullam habeat in expendendo bona, abſque iudicis ſpecialis decreto: num.1.

Adminiſtrator præ oculis ſemper habet debere graduationis ſententiam, vt iuxta illam, & non aliter compleat delegationes obtentas à creditoribus. num. 2.

Adminiſtrator, qui in ſoluendo turbauerit gradus ſententiæ, nulliter operatur, & de ſuo tenetur anterioribus creditoribus omiſſis. n. 3.

Poteſtatis defectus ſemper adeſt in accedente decretum iudicis. n. 4.

Adminiſtrator præpoſterans ordinem, & gradus ſententiæ, in dolo præſumpto eſſe dicitur. n. 5.

Colluſio etiam præſumitur inter adminiſtrationem, & creditorem prematurè ſolutum. n. 6.

Doloſus dicitur, qui ſpernit iuſſum ſuperioris, numero 7.

Qui non facit, quod facere tenetur, doloſus eſt, numero 8.

Vel quando facit, quod facere non debebat. n. 9.

Adminiſtrator, qui non ſeruata graduationi, ac forma decreti inferri in delegatione, de ſuo tenetur ſoluere anterioribus creditoribus. n. 10.

Adminiſtrator, qui contra ordinem graduationis ſoluit poſteriori, de ſuo ſoluiſſe intelligitur, non de pecunia concurſus, nec concurſus corpus exiſſe cenſetur. num.11.

Solutio anticipata facta in tertij præiudicium non liberat ſoluentem, quo minus tertio ſoluere teneatur, num.12.

Adminiſtrator regulariter de bonis adminiſtrationis dumtaxat tenetur, ad ea reſtricta, & limitata intelligitur ſua obligatio. n.13.

Adminiſtrator, procurator, inſtitor, & ſimiles excedendo mandatum, & proprio tenentur; quia in exceſſu ſe obligare cenſentur. n. 14.

Nec in exceſſu obligant adminiſtrationem, vel dominium. ibid.

Procurator ad vendendum excedens fines mandati tenetur reſpectu exceſſus. n. 15.

Contrahens alieno nomine, aſſirens habere mandatum, in eo ad quod non habebat, tenetur de ſuo, numero 16.

Et videtur hoc caſu ſuam fidem adſtringere. n. 17.

Concurſus lite pendente, debitor nequit creditori poſteriori in præiudicium anteriorum ſoluere. n. 18. & 19.

Hæres, etiam cum inuentario, ſi ſoluat poſterioribus hæreditatis creditoribus, tenetur de ſuis bonis, anterioribus ſoluere, ſciens anteriores adeſſe, n. 20. 21. & 22.

Hæres bona fide ſoluens primò venientibus creditoribus; anteriores verſus iſtos habent reuocatoriam; ſecus ſi mala fide, & ſcientia, ex qua tunc hæres tenetur. n.23. 24. 25. & 26.

Adminiſtrator, hæres, tutor, aliterve alieno nomine ſoluens non poteſt ſoluendo creditoribus, ordinem graduum præpoſterare, aliàs ſciens de ſuo tenetur anterioribus. n.27. & 28.

Creditoribus anterioribus datur electio, an velint agere contra poſteriores, præpoſterè ſolutos, vel contra adminiſtratorem inordinatè ſoluentem. num. 29.

Emptor pignoris pro ſoluendis creditoribus ſi ſcienter, contra iudicis decretum, inordinatè ſoluat tenetur de ſuo anterioribus, contra quem iſte, & contra poſteriores ſolutos electiuè regreſſum habet. num. 30.

Adminiſtrator præpoſterè ſoluens tenetur de ſuo anterioribus creditoribus, ſi adminiſtratio non ſit ſoluendo propter ſuum dolum, & fraudem in peruerſione ordinis. n. 31.

Adminiſtrator peruertens ordinem ſententiæ, moleſtatus ob anterioribus creditoribus, non habet regreſſum contra poſteriores præmaturè à ſe ſolutos. num. 32.

Solutio

Solutio à quolibet extraneo fieri poteſt. n.33.

Creditor poſterior in malu fide eſt exigendo prius, quàm anteriores ſimul concurrentes.

Reuocatoria competit anterioribus creditoribus contra poſteriores prius ſolutos. n. 35.

Scire,& ſcire debere,idem eſt in iure, n.36.

Adminiſtratori ſcienti gradus ſententia non datur repetitia contra poſteriores creditores, à ſe ante tempus ſolutos. n. 37.

Prælationis ius cuius virtute reuocatoria competit anteriori creditori eſt perſonale,& non communicabile debitori,n.38.

Repetitio ſolutionis factæ creditori in diem denegatur debitori,ante diem ſoluenti. n.39.

Adminiſtrator licet poſteriori creditori exigenti poſſet exceptionem ordinis, & præpoſterationis apponere;ſi omiſerit,& ſoluerit, repetitia denegatur. n.40.

Soluenti indebitum nomine alieno, non datur conditio indebiti, ſed ei,cuius nomine fuit ſolutum, n. 41.& 42.

Hæres,tutor, adminiſtrator, ſoluentes ſcienter poſteriori creditori,ſi non recipiunt abſolutionem, repetitione carent. n. 43.

Adminiſtrator concurſus ſoluendo poſteriori negotium gerit adminiſtrationis, & ſic ab eo ſolutum repetit ſuo loco,& gradu. n. 44.

Poſſeſſor maioratus, qui redimendo cenſum ſuper eo impoſitum, ceſſionem non obtinuit contra eum, habet tamen actionem negotiorum geſtorum,contra hæredes anteceſſoris, qui cenſum impoſuit. num. 45.

Solutio, & obligationis extinctio non refert, per quem fiat. n. 46.

Soluens pro debitore etiam ſine mandato, habet contra eum actionem negotiorum geſtorum.n.46.

Adminiſtrator, qui poſteriori inordinatè ſoluit, ad exigendum ex bonis concurſus ſubintrat locum,& gradum creditoris a ſe nequaquam ſoluti abſque ulla ceſſione. num.48. & ſeqq.

Adminiſtrator,qui reddita ratione,apparet creditor præfertur omnibus quibuſlibet anterioribus creditoribus,n 49.

Soluere debita, quibus onerata erat adminiſtratio concurſus,dicitur eam meliorare. n. 50.

Retentia competit pro melioramentis in re factis. num. 51.

Adminiſtrator an ſubintret locum gradum,& prælationem illius creditoris,cui ex propriis pecuniis ſoluit. num. 52.

Extraneus, qui ſua pecunia ſoluit creditori alieno ſine ceſſione, ſolam actionem perſonalem conſequitur, n.53.

Idem in adminiſtratore ſoluente creditoribus adminiſtrationis. ibid.

Adminiſtrator inordinatè ſoluens poſteriori,mediante ceſſione, eius gradum, & prælationem ſubintrat.n. 54.

Creditor mutuans debitori,vt ſoluat priori creditori, huius locum ſubintrat,tribus concurrentibus.n.55. 56.57 & 58.

Creditorem anteriorem fuiſſe ſolutum ex eadem pecunia noui creditoris ad id mutuantis, ex quibus coniecturis præſumatur. n.59.

Adminiſtrator,qui ſingulas partitas à ſe ſolutas ſine ceſſione exigere vult à concurſus corpore, inter perſonales graduabitur. n.60.

Adminiſtrator,qui ſoluit creditori cum ceſſione, & ſubingreſſione,locum,gradum,& priuilegium, occupat eius creditoris dimiſſi,& illis præfertur,quibus creditor dimiſſus præferebatur. n. 61.

Adminiſtrator pro reliquis facto calculo, exigendis præfertur quibuſlibet creditoribus concurſus. numero 62.

Adminiſtrator dum ſoluit creditoribus,diligens ſit in petendo ab eis ceſſionem, & ſubingreſſionem pro maiori ſecuritate. n.63.

Adminiſtrator ante calculum non poteſt prætendere aliquas partitas ſoluiſſe ſua pecunia. numero 64.

Adminiſtrator in dubio ante factum calculum,de pecunia adminiſtrationis, & non de ſua ſoluiſſe, & expendiſſe præſumitur. ibid.

Adminiſtrator facto calculo creditor factus adminiſtrationis pro ſuo credito, quare cæteris omnibus concurſus creditoribus præferatur, etiam ceſſione ceſſante. num.65.

ADMINISTRATOREM concurſus à iudice nominatum adeò ſtrictam, & limitatam recipere poteſtatem circa adminiſtrationem, vt nullo modo voluntate & propria ſua facultate poſſit expendere, aut de bonis concurſus ſoluere abſque iudicis, aut curiæ ſpeciali decreto ad vnguem & in ſpecifica forma per eum ſeruanda, diximus abundè ſuprà *cap. antecedenti, à princip.* quapropter adminiſtrator concurſus ſemper præ oculis, & penes ſe habere debet ſententiam graduationis, qua gradus prærogatiua creditorum ſcripta eſt, vt liberatio à iudice per quemlibet creditorum impetrata iuxta ſuum ordinem, & gradum, per ſententiam cuilibet aſſignatum, obſeruetur, & non aliter compleatur ab adminiſtratore,maximè quoniam ipſa delegatio ſemper expeditur ſub hac expreſſa conditione, & qualitate, vt adminiſtrator tot ſoluat creditori impetranti, ſuo loco & gradu, *en ſu lugar y grado* 1 2

Quam formam ſi in ſoluendo prætermiſerit adminiſtrator & gradus ſententiæ perturbauerit,ſoluẽdo ſcilicet poſteriori creditori,prioribus omiſſis, ſeu dimiſſis inſolutis, perperam & nulliter aget, & terminos limitatos ſuæ poteſtatis nec non iudicis decreti,& mandati excedere dicetur,& abſque vlla poteſtate, & facultate operatur, ac propterea de ſuo prioribus creditoribus reclamantibus, ſoluere tenetur, ſi bona concurſus non ſint ſoluendo, nec omnibus ſufficientia ſint:iuxta textum *in l. ſi pupillorum*, §. *ſi prætor*, ibi, *& mea fert opinio. eum qui aliud fecit, quam quod a prætore decretum eſt, nihil egiſſe. & ff de rebus eorum.* textus etiam *in l. diligenter*, ibi, *nam qui exceſſit, aliud qui facere videtur, ff. mandati. l. ſi itaque mandatum*, ibi, *aliud fecit, quam quod mandatum eſt, ff. de iureiurando l ſed & ſi ante, ff. ad Trebellianum. l parui, in fin. ff. de receptis arbitris*:nam in exceſſu mandati, & decreti iudicialis ſemper adeſt defectus poteſtatis,ad illum gerendum,ampliſſime de hoc multa diximus *in noſtris commentariis de regia protectione, 4. part. c.3 ex n.63* & ſuprà *in hoc Labyrintho, 1. part. cap.4. ex n. 11. cum ſeqq. verſic. quibus tamen (quæ in ſe vrgentiſſima ſunt,)* &c. *& per totum cap.* 3 4

Imò cũ ratione officij tenebatur obſeruare gradus,& ordinem ſententiæ,nec non decreti iudicis, omittendo, & præpoſterando in dolo præſumpto eſſe dicitur.*l non poteſt dolo carere qui imperio magiſtratus non obtemperat* leg. *non poteſt* 160. *ff. de* 5

Google

regulis iuris,l.vnica,ff.ſi quis ius dicenti non obtem-
perauerit. Bart. in l.tutor,qui repertorium,ff.de ad-
miniſtr.tutor.Maſcardus de probationibus,conſ.531.
num.80.Lucas de Peña in l.quemadmodum,num 6.
in 6.caſu, C.de agricol.& cenſit. lib.11. Farinacius
tom.3.prax.crimin.quæſt.89.num.95. Barboſa in l.ſi
mora,1.part.num.30 in fin.ff.ſoluto matrimon. & eſt
textus in l. dolus 44. ff. mandati. l. ſi procuratorem,
§.dolo,ff.eodem:l.1.§ fin.in fin.ff.depoſiti. Authent.
qua in prouincia, Cod.de crimin.agi oportet. imò &
6 colluſio inter eum, & creditorem præſumitur, &
mala fides; probant Larata in conſil.46.per totum
Nouatius quæſt. forenſ. 1.part. quæſt.139. in fin.&
per totam. præcipuè n.16. Noguerol allegation. 7.
num.11. & n. 6. & ſeqq.
7 Doloſus namque dicitur, qui ſpernit iuſſum ſu-
perioris, vt per dictam l.non poteſt. & Bardell.con-
ſil.151.num 70. dixit Giurba conſil.33. num.5. vbi
etiam, quod is qui non facit id, quod facere tene-
8 tur,doloſus eſt.l dolus,ff.mandati.l.1.§.eſt autem ff.
depoſiti l.dolo ff.ad legem Falcidiam.Bart.in l.tutor,
qui re,per totum,ff.de adminiſtr.tutor. Aymon con-
ſil.172.num.5 Menoch de arbitrar. lib.2. caſu 208.
num.35 facit l.1.§.permittitur,ff. de aqua quotid.&
æſtiua.l.1.§ quid ergo.ff.de contrar.action.tutel.l ſed
& ſi hac, § hac clauſula, ff. ex quibus cauſis maior.
Rebuffus in l.nepos Proculo,ff.de verborum ſignific.
Burſatus conſil.56.num.27.lib.1.Micres de maiora-
tu.4.part.quæſt.40.num.54. Craueta conſil.193.n.2.
Burſatus conſil.44.num.2.Maſcardus de probationi-
bus,conſil.531.num.24.& 52. Menochius de arbi-
9 trariis,caſu 208.num.35. vel quando facit,quod fa-
cere non debebat. Bald.conſil.62. n.4. Marta deci-
ſione 198.n.8, Menochius lib.4.præſumpt.12.n.10.
Gabriel conſil. 16.num. 4. lib.1. Giurba vbi pro-
ximè.
10 Ideò adminiſtrator,qui contra formam ſenten-
tiæ graduationis, & decreti iudicis,inſerti in ipſa
delegatione,præpoſterè,& intempeſtiuè ſoluit cre-
ditori poſteriori, omiſſis anterioribus, & magis
priuilegiatis;non tanquam adminiſtrator ſoluiſſe
intelligitur; ſed tanquam ipſe non reſpectiuè ad
officium, & ideò non de bonis concurſus,ſed po-
11 tiùs de ſuis bonis ſoluiſſe intelligitur; ita vt illa
partita & quantitas perperam & præpoſterè ſoluta
creditori poſteriori intelligatur, & conſideretur,
non exiuiſſe à corpore concurſus, nec de pecuniis
eius ſolutam fuiſſe,iuxta textum in l.1.§.igitur præ-
poſitio 12.ff.de exercitoria action.ibi,vel contra mo-
dum egreſſus non obligabit exercitorem. Etenim is
qui alicui ſoluere tenetur, ſi ſoluit alteri,non libe-
ratur, & reſpectu creditoris,cui ſoluere prius tene-
batur,intelligitur, ac ſi non ſoluiſſet prout latiſſi-
me videre eſt per Antonium Amatum variarum
reſolutionum,tom.1.reſolut.29. per totam.
12 Deinde,quia anticipata ſolutio in tertij præiudi-
cium facta non liberat ſoluentem, quominus ter-
tio ſoluere teneatur,ex l.cum pater,§.à filia,ff.de le-
gatis 2.Bart.in l.1.n.11.ff.de legatis 1.Graſſis exce-
ptione 25.n.240. Rota Auenionenſ. deciſione 117.
num.4. Decianus conſ.81. n.42.lib.4. Anton. Amat.
variar. reſol.29. num.6.& à princip. Ergo admini-
ſtrator, qui anticipatè ſoluit poſteriori creditori
contra formam delegationis, & mandati iudicis
non liberabitur, ſed tenebitur prioribus credito-
ribus ſoluere,quibus præiudicare nullo modo po-
tuit.
13 Et inſuper quoniam licet regulariter admini-
ſtrator,inſtitor, & procurator non teneatur de ſuo
ſoluere, & ex bonis adminiſtrationis,ad quem ſua
obligatio reſtricta, & limitata intelligitur; prout
late diximus ſuprà cap. antecedenti,ex num.2. cum
ſeqq.& per totum:tamen quando exceſſerunt man- 14
datum,in exceſſu tenentur de proprio ſoluere, &
in eo obligati ipſi intelliguntur, quia in exceſſu
obligare non potuerunt dominum,& adminiſtra-
tionem, quam gerunt. Sic poſt plurimorum Do-
ctorum obligationem probat Flores Diaz de Me-
na in additionibus ad Gammam, deciſ.190. condu- 15
cunt,quæ procuratore dato ad vendendum, exce-
dentes fines mandati, dixerunt Matienz. in l.1. ti-
tul.11.lib.5.recopilat. gloſſ.8. n.14.15. & 17.Pinel-
lus in l.2.C.de reſcindenda vendit.2.part. c.1. n.18.
& Hermoſilla in l. 48.gloſſ.5. num.6. in 5.part.5.
tom.2. fol.217.
Cuius eſt farinæ, quod licet is, qui nomine 16
alieno contrahit,non obligetur de ſuo,vt diximus:
tamen quando dixit,ſe habere mandatum,& pote-
ſtatem,in eo ad quod non habebat,tenetur de ſuo.
Socinus conſil.154.n.6. & 7. Cardinalis Franciſc.
Mantica de contractibus, lib.9.tit.11.n.6. Tuſchus
verb.inſtitor, concl.224.n.15. 20. & 22.& concluſ.
823. Ioannes Guttierez de tutelis,2. part. cap.13.
num.18. Caldas Pereira de empt, & vend. cap.15.
num.57.verſic.ſeptima concluſ. Hermoſilla ad leg.7. 17
tit.1. part.5.gloſſ.4.num.8. tom.1 fol.61.quia vide-
tur tunc ſuam fidem adſtrinxiſſe, ſecundum gloſſ.
& Bart.in l.procurator, ff.de procurator, vbi etiam
Bald. Angel. & alij, Bald. in l.fin. ff. de inſtitoria
action. quos ſequitur Socinus ſenior conſ.154.n.8.
Ioan. Anton. Manguillus in tract. de euictionibus,
q.186. n.4. Sed adminiſtrator ad peruertendum &
ordinē ſentētiæ graduationis, & decreti iudicis in-
ſerti in delegatione ſibi directa;caret penitus po-
teſtate,& iudicis mandato,vt à principio huius ca-
pitis probauimus; ergo de ſuo ſemper tenebitur
creditoribus anterioribus, quibus nullo modo
præiudicare potuit in illa quantitate, à ſe nequam
ſoluta poſteriori.
Comprobatur, quoniam ſi concurſu creditorum 18
ſtante, ſeu aliàs inter ipſos, lis erat contra debito-
rem pendēs,debitor non poteſt poſterioribus cre-
ditoribus gratificare, & ſoluere in præiudicium
priorum propter malam fidem,& dolum,prout ex
plurimorum Doctorum relatione probauimus ſu-
prà 1.part.c.10.ex n.64.verſ.4.etiam fingitur pecu-
nia ſtare. Quantumuis debitor adhuc ſuorum bo- 19
norum dominus ſit; quanto minus adminiſtrator,
nullum ius ad ea bona habens poterit gratificare,
& gradus ſententiæ inuertere ſua ſponte, & con-
tra formam decreti iudicis expreſsè dicentis in de-
legationibus quibuſlibet creditoribus conceſſis,
vt adminiſtrator ſoluat ſuo loco,& gradu,quam ſi
non ſeruet,in dolo eſt,& fraudis particeps, vt ſu-
periùs diximus n. 5. verſic. imò cum ratione officij:
atque merito de ſuo debet ſatisfacere creditoribus
anterioribus inſtantibus, ſi ex bonis concurſus ſa-
tisfacere non poteſt, aſſerens pecunias præ ma-
nibus non adeſſe.
Et hæc pars fulcitur ex vera interpretatione à 20
plurimis Doctoribus tradita in l. fin. §. & ſi præfa-
tam,C. de iure deliberand.& l.7.tit.7.part.6.vt hæ-
res cum beneficio legis,& inuentarij ſoluens poſte-
rioribus creditoribus hæreditatis; teneatur de ſuis
proprijs bonis ſoluere alijs creditoribus anteriori-
bus,quando ſciebat alios anteriores adeſſe propter
malam fidem,quam in ſoluendo habuit,qui nō de-
buit,nec potuit anterioribus præiudicare.Gregorius
Lopez

Lopez *in dicta l.7.* ibi, *vel ſi ſoluiſſet creditoribus,*
primo venientibus,vt in dicto verſic.& ſi præfatam.
Hæc enim eſt vna ex vtilitatibus inuentarij, quod
ſibi non imputatur,ſi ſoluat primo venientibus. Et
intellige,quando hæres ignorabat alios creditores
eſſe potiores, & ſic ſolum bona fide, aliàs ſecus, ſi
cautionem non exigit,vt *in dicta l dolo,ff. ad legem*
Falcidiam,& tenet gloſſa parua *in dicto § & ſi præ-*
fatam,& ibi Bart. &c. & Gregor. Lopez, ſequitur
poſt alios Doctores Matienz. *in l.6. tit.4. gloſſ 1.*
21 *lib.5.recopilat.* dicens inuentarij vtilitatem eſſe,
quod hæres poteſt ſatisfacere creditoribus primo
venientibus,nec contra eum habere recurſum cre-
ditores potiores,licet poſſint ab iis qui receperunt
repetere,ſed quando probatum fuerit, & conſtite-
rit; ipſum hæredem habuiſſe notitiam æris alieni,
& priorum creditorum, tunc hæres tenebitur iſtis
de ſuo ſoluere, aduerſus quem potiores creditores
recurſum habebunt, quando hæreditas non eſſet
22 ſoluenda. Et ſic ſibi præcauere debet hæres peten-
do cautionem à creditoribus inferioris gradus de
reſtituendo ſolutum, quod ſi gradus prærogatiuæ
inter creditores dum ſoluerit, non ſeruauerit, ad-
uerſum eum, habebunt recurſum anteriores,quo-
23 ties conſtiterit de ſua ſcientia,& ſic de mala fide in
ſoluendo,qua non probata creditoribus anteriori-
bus dabitur reuocatoria contra poſteriores credi-
tores,qui præmaturè, & inordinatè exegerunt, &
ſic iuſtum articulum eſſe intelligendum, affirmat
Caſtillo *controuerſ.tom.4 cap 61. ſub n.92.* (quem
malè percepiſſe,conatur,Florez de Mena *var.reſo-*
lut.lib 1.quæſt.6.§.2.à num.12.fol.59.)allegat Mon-
ticul. *de inuentar. tit. de iure deliberandi. ex n.78.*
vſque ad 90.diuerſ.tract.tom.8.fol.159. Phanut.*de*
inuentar.5. part. ex num.135. eodem tom. fol.262.
Rolandum *de confiſtio. inuentar.4.part. particula,*
quid ſi hæres, fol.123 vſque ad fol.131. Rebuffum
1. tom. titul.de ſentent. prouiſion. gloſſ.3. num.1.
Vincent.de Franchis *deciſ.246.& deciſ.276.* Graſſis
lib.2.art, inuentar. quæſt.20. num.4. fol 99. Vin-
cent.Carrocius *deciſ.109 ex num 46.vſque ad 50.*
24 vbi *num.49.* inquit, deciſionem textus, *in d.§. etſi*
præfatam,procedit,quando hæres bonâ fide ſoluit,
quia ignorabat alios creditores potiores, ſecus ſi
ſciuiſſet, quia diceretur eſſe in dolo, idem tenet
Antonius Faber *in titulum, C. de iure deliberandi,*
deffinitione 33.

25 Et hac adhibita diſtinctione ſcientiæ, & igno-
rantiæ,bonæ,vel malæ fidei,idem dixit Gaſpar An-
ton. Theſaur. *quæſt. forenſ. lib.2. quæſt.16.caſu 7.*
quod ſi ſolutio fiat ab hærede cum beneficio in-
uentarij, clarum eſſe, quod creditores potiores re-
uocabunt pecuniam alteri ſolutam poſteriori, &
26 text.*in d.l.fin.etſi præfatam*; ſed non habebunt re-
curſum contra hæredem, non tamen potuit hæres
ſoluere primo venientibus, quando ſciebat adeſſe
anteriores, nec tunc liberaretur propter malam fi-
dem in ſoluendo inordinatè, & præpoſterè, prout
vtrumque latiùs comprobat ipſe Theſaurus *n.16.*
17 & 18 ſequitur Caſtillo *tom.5. contron.c.78 co-*
lum.7 verſ ſeptimum caſum eſſe qui,verſ. ſequenti,
poſt ipſum Theſaurum, agit, de hærede adeunte
abſque beneficio inuentarij,& inordinatè ſoluente
creditoribus hæreditariis.

27 Et iuxta hanc diſtinctionem Intelligendus erit,
ipſe Theſaur.*in d quæſt.16.num 20.* loquens in tu-
tore inordinatè ſoluente creditoribus concurren-
tibus pro ſuis creditis,dicens non eſſe locum grati-
ficationi, vt prior reuocet ſolutum à poſteriore, &
eſſe inquit, bonam cautelam hæredis,tutoris, vel
alterius, nimine alieno ſoluentis, vt impetret cau-
tionem ab eo creditore, cui ſoluit,de reſtituendo
aliis creditoribus venientibus, vt intelligatur hæc
doctrina iuxta præfatam diſtinctionem,vt teneatur
hæres ſciens alios eſſe potiores propter malam fi-
dem,& dolum,vt ipſe Theſaurus, *loquendo de hæ-*
rede,paulo antea dixerat,& clarè colligatur ex eo,
dum in hoc caſu ſimul de hærede,& tutore,& aliis
adminiſtratoribus loquutus fuit, & ſequitur Ca-
ſtillo *dict.78.colum.8.verſ.nouum caſum eſſe*; tum 28
etiam, quia ſi iſtos adminiſtratores perperam, &
præpoſtere ſoluentes conſulunt cautionem pro ſua
ſecuritate petere ab iis, quibus ſoluunt; ſequitur
manifeſtè, eos Doctores velle, adminiſtratores te- 29
neri prioribus creditobus de ſuis bonis; & quod
creditoribus anterioribus detur regreſſus electiuè
tam contra adminiſtratorem, præpoſterè ſoluen-
tem, quàm contra creditores poſteriores, quibus
intempeſtatiuè fuit ſolutum,latè comprobat Gra-
tianous *diſceptat.forenſ.c.37.ex n.34.cum ſeqq.*& in-
frà hac 3.*part.in c.10.ex n.16. cum ſequent. verſ.*
quid de pignoribus, & hypothecis ſubhaſtatis, &c.
vbi agitur etiam de tertio emptore pignorum, in 30
ſubhaſtatione pro ſoluendis debitoris creditori-
bus,vt in eum ſcienter ex pretio ſoluentem poſte-
rioribus, detur regreſſus anterioribus, & electiuè
etiam contra poſteriores præmaturè ſolutos,& di-
miſſos ab emptore, & ſignanter videbis *ibidem ex*
n.19. & ſeqq. vbi agitur de hac electione contra 31
emptorum, vel contra poſteriores ſolutos; & ita
communiter ſeruatur in tribunalibus, vt admini-
ſtratores peruenertentes gradus ſententiæ,& dele-
gationum in ſoluendo de ſuo teneantur, quando
concurſus redditus ſoluendo non eſſe, nec pecu-
nias proprias habere dicunt,& reſpondent propter
ſuum dolum, & malam fidem, qui ignorare non
poſſunt adeſſe alios creditores anteriores in con-
curſu, propter ſententiam graduationis, quam pe-
nes ſe habent, vel habere tenentur, cum idem ſit,
ſcire,vel ſcire debere ex axiomate vulgari,de quo
infrà *num.36.*ex quo ſuus dolus mala fides & fraus
inexcuſabilis notoriè apparet.

Sed iſti adminiſtratores præpoſterantes ordinem, 32
& gradus ſententiæ in ſoluendo, dum à prioribus
creditoribus pro ſolutione moleſtantur, an ha-
beant regreſſum contra debitorem poſteriorem,
cui præpoſterè,& ante tempus ſoluerunt,vt ſibi re-
ſtituat ſolutum,non facilis eſt reſolutio. Doctores,
quos videmus,non tractant; mihi autem negatiuè
reſoluendum videtur. Tum,quia creditor dimiſſus 33
verè creditor erat ad bona adminiſtrationis, &
corpus concurſus, & potuit ſolutionem recipere,
etiam à quolibet extraneo, prout eſt miniſtrator,
l.ſolutionem,ff.de ſolut.l. ſoluendo, ff de neg geſtis,
§.1 verſ. nec intereſt.inſtiut. quib mod. ſolu.oblig.l.
tale pactum,§.poſt diuiſionem, ff. ſi cert.petat. am-
pliſſimè Pitrus Mautus, Aretin *in tract. de ſolut.*
c.25.per totum Et licet in mala fide fuerit exigen- 34
do ante tempus, & ante cæteros priores credito-
res ſtantes in iudicio concurſos,prout ex innume-
rabilibus penè Doctoribus probauimus ſuprà 1.
part.c.10 ex n.63.& ſeqq.verſ. item & tertiò mala
fide,& à n 64.In verſ. quartò etiam fingitur pecunia
conſumpta ſtare, & mala fide exacta, per poſterio-
rem creditorem, &c.

Hoc tamen prodeſt creditoribus anterioribus in- 35
tentare volentibus reuocatoriã,vt ibidem, & ſupe-
rius abundè probauimus,nullibi tamen hoc reme-

dium reperitur conceſſum ſoluenti; nam iſte admi-
niſtrator particeps eſt fraudis, doli, & malæ fidei;
fraus enim & dolus nemini partocinantur, *l. itaque,*
ff. de furtis, c. dictum, 30. quaſt. 1 c. intelleximus de iu-
diciis, cap. tua de clericis non reſidenti. cap. ſedes,
36 *cap. ex tenore de reſcriptis cum pluribus aliis* Et quia
cum adminiſtrator ſciebat, vel ſcire debebat, ratio-
ne officij, (quod idem eſt in iure, *l. quod te, in fin.*
vbi gloſſ. ff. ſi certum petatur. l. ſi duo, ff. de acqui-
renda hæreditate. leg. qui fundum, §. ſeruus, ff. pro
emptore. Surdus *deciſ.* 150. *num.* 13. Gratian. *di-*
37 *ſceptat* 194 *num.* 1. Farinac. *in fragm. littera L* 163.)
quod non tenebatur ſoluere poſteriori, nec per-
uertere gradus ſententiæ; ſi inſuper ſoluit, non re-
petit, nec condicit, *l.* 1. ibi: *Sed ſi ſciens ſe non*
debere, ſoluerit; ceſſat repetit ff. de condictione in-
debiti.

38 Deinde quia ius prælationis eſt perſonale credi-
toris anterioris ad auocandum, & opponendum de
ſua anterioritate contra alios inferioris gradus,
ita vt nec debitor communis hac ſe iure poteſt
exceptione contra ſuos creditores ab eo petentes
ſua credita, nec poteſt eos excludere aſſerens alios
eſſe anteriores, quibus prius debet ſoluere, provt
ex pluribus doctrinis, & Doctoribus copioſè pro-
bauimus *ſuprà 1. part cap. 16. ex n. 21. cum ſequenti-*
bus, & 2. p. cap. 3. ex n. 56. verſicul. hanc tamen no-
ſtram veriſſimam reſolutionem, &c. cum ſequentib.
Ergo nec adminiſtratori, nomine debitoris com-
munis ſoluenti, & eum repreſentanti hoc reme-
dium, & ius præſtari debet, qui colluſit, & dolo ac
fraude ſoluit.

39 Et inſuper quia iſte creditor, cui ante alios po-
tiores fuit ſolutum, verè creditor eſt, non etiam
in diem, ſed de præſenti, licet ſolutionis exactio
ſit in tempus dilata, contra quem ſoluenti ante
diem, vel tempus repetitio denegatur. *leg. nam. &*
ſicut cum moriar dare promiſero, & ante ſoluam; re-
petere me non poſſe, Celſus ait 16. & l 17. quod ſi
ea conditione debetur quæ omnino ſtitura ſit, ſolu-
tum repeti non poteſt, vel in diem debitor adeo debi-
tor eſt, vt ante diem ſolutum repetere non poſſit, ff.
40 *de condictione indebiti.* Ergo, & adminiſtratori
inordinatè, & ante tempus ſoluenti, maximè doli
participi, repetitio & auocatio deneganda erit, nam
licet creditori exigere volenti potuiſſet opponere
exceptionem præpoſterationis, & dilationis, ſi
ſimpliciter nihilominus ſoluit, repetere non po-
teſt ſolutum *leg. quod nomine mariti qui ſoluendo*
non eſt, alius mulieri ſoluit, repetere non poteſt,
ideo quia debitum eſt mulieri, & l. nam & maritus
ſi eum facere nihil poſſit, dotem ſoluerit, in ea cau-
ſa eſt, vt repetere non poſſit, l ſi is cum quo de pecu-
lio actum eſt per imprudentiam pluſquam, in pecu-
lio eſſet ſoluerit, repetere non poteſt, ff. de condictio-
ne indebiti.

41 Deinde quia adminiſtrator ſoluit nomine debi-
toris, ergo repetere non poteſt, nam qui alieno
nomine ſoluit indebitum, non habet condictionem
indebiti, ſed is dumtaxat, cuius nomine fuit ſolu-
tum, vt repetat. *l. ſi procurator* 6. *§. fin. l. cum inde-*
42 *bitum* 57 *in princip. ff. de condiction. indebit.* quæ lo-
quuntur in tutore ſoluente, vt non illi, ſed pu-
pillo, cuius nomine ſoluit, condictio indebiti de-
tur; idem in fideiuſſore, & in mandatario, ad procu-
ratore *ex dicto §. fin.* & poſt Donellum, & Oſual-
dum, & alios probat D. Larca *deciſ. Granat.* 86 *n.* 7.
& 8. *tom.* 2. nec debitor ipſe poteſt repetere ob præ-
poſterationem, cum hoc ius ſit anteriorum credito-
rum, non communicabile ipſi debitori, quia non
poteſt opponere exceptionem prælationis contra
verum creditorem exigere volentem ſuum credi-
tum, provt paulo ante diximus, & ideo vtrique tam
debitori, quam adminiſtratori denegatur repetitio
atque condictio.

Et denique hoc non obſcurè indicarunt tot Do- 43
ctores, Gregorius Lopez, Matienzus, Caſtillo,
Theſaurus, & alij, hactenus relati ſuperius *ex n.* 20.
cum ſequentibus, & plures alij ab eiſdem laudati,
conſulentes hæredem, tutorem, & adminiſtrato-
rem, ſoluentes dolo, & mala fide poſteriori, vt ab
eo recipiant cautionem, de ei reſtituendo ſolutum
apparentibus anterioribus aliis creditoribus; ſup-
ponunt etenim iſti Doctores vt iſti ſoluentes aliam
actionem, aut recurſum ad repetendum ſolutum,
non habeant, ceſſante, & deficiente cautione; quæ
reſolutio vera mihi videtur.

Benè tamen verum eſt, adminiſtratorem, qui 44
non ſeruat gradus prærogatiuam, poſteriori ſoluit,
illud de ſuo refuderit anteriori inſtanti; poſſe ean-
dem quantitatem exigere, & repetere à corpore
concurſus, & eius bonis ſuo loco, & gradu. Nam
cum ſoluerit vero creditori, cui verè tenebatur de-
bitor; adminiſtrator, qui de ſuis propriis bonis
eum dimiſit, geſſiſſe dicitur vtiliter negotium de-
bitoris, & adminiſtrationis, in cuius vtilitatem
vergit eam liberando ab hac obligatione, & ideo
adminiſtrator pro quantitate ex propriis bonis ſo-
luta habet aduerſus bona concurſus actionem ne-
gotiorum geſtorum, probat Auendanus *in tract.*
de cenſibus, cap. 65. *per totum*, & Additionatores
ad Molinam *lib.* 2. *de primogen. cap.* 10. *ſub num.* 25.
& 26. & nos *ſuprà* 2. *p. cap.* 7. *ex n.* 57. *cum ſequenti-*
bus, verſic. vnum tamen eſt conſtans. In hac materia.
Affirmantes, quod ſi ſucceſſor in maioratu redi-
mendo cenſum ſuper eo impoſitum, non obtinue- 45
rit à creditore dimiſſo ceſſionem, licet ius ad cen-
ſum, non habeat contra maioratus bona, habet ta-
men actionem negotiorum geſtorum aduerſus hæ-
redem poſſeſſoris imponentis cenſum, quem ſuc-
ceſſor propria pecunia redemit, vt ex bonis hæredi-
tatis, quæ ad huiuſmodi redemptionem obligata
erant, ſibi ſatisfiat, cum eadem bona liberauerit à
nexu obligationis huiuſmodi. Atque ideo cum vec-
geret redemptio in eius vtilitatem, is hæres ſatiſ-
facere tenetur, & cogitur actione negotiorum ge-
ſtorum, & aliis iuris remediis, ibidem in ſimili ca-
ſu ex plurimorum Doctorum authoritate probaui-
mus, *vbi proximè loco citata, d n.* 57. *verſic. provt in*
ſimili videmus, &c.

Quod & regulariter verum eſt, nam quilibet ter- 46
tius, etiam ſine mandato poteſt ſoluere pro debito-
re, & eius extinguere obligationem, quia non re-
fert per quem fiat ſolutio. Lariſſimè Surdus *deci-*
ſion. 118 *num.* 2. *& deciſ.* 113. *num.* 2. dum dicit. *So-*
lutionem a tertio fieri poſſe, & per eam tolli omnem
obligationem, plurima iura, & Doctores ad id con-
gerit, & ad alia ſimilia, Petrus Maurus Aretinus *in*
tit. de ſolutionibus c. 25. *per totum*, & Surdus *deciſ.*
171. *num.* 27.

Atque ideo hoc caſu huiuſmodi ſolutio ab ex- 47
traneo, & tertio facta parit actionem negotiorum
geſtorum contra debitorem liberatum, etiam abſ-
que eius mandato. Corneus *conſil.* 79. *n.* 1. *volum.* 1.
& in conſil. 79. *num.* 16. *volum.* 2. Petrus Surdus *de*
aliment. titul 8. *priuileg.* 34. *num.* 11. Maurus Areti-
nus *vbi proximè num.* 8 *&* 18. & iterum *cap.* 5.
ex num. 34. *cum ſeqq.* vbi alios allegat. Nam ſol-
uendo

Digitized by Google

uendo ſi quis liberat debitorem, gerit negotium vtile pro eo *l. ſoluendo, ff. de negotiis geſtis*, & ideo contraria actione negotiorum geſtorum repetere à debitore poteſt. *§ igitur inſtitut. de obligationib. quæ ex quaſi contractu naſcuntur.* Cardinalis Tuſchus, *practicarum concluſ. littera S concl.* 352. Pittrus Mantus *dicto cap.* 25. *num.* 10. latiſſimè Petrus Barboſa *in leg. diuortio, §. fin. num.* 3. *& ſequentibus, fol.* 586. vbi plurimas leges allegat, & Ioannes Garcia *de ex-* 48 *penſis, cap.* 7. *per totum, & num.* 23. & plures alij inferius allegandi. Suppoſito igitur pro conſtanti iſtum adminiſtratorem poſſe repetere, & exigere ex bonis concurſus, & adminiſtrationis pecuniam à ſe ſolutam poſteriori creditori; nunc inueſtigandum erit, quo loco, & gradu admittendus erit, in concurſu, & an ipſo facto acquirat ſaltim locum creditoris à ſe dimiſſi, & eius gradum, & prælationem ſubintret, ad effectum exigendi prælatiuè ad omnes alios creditores inferiores ipſo dimiſſo, & ſoluto adminiſtratore? ardua eſt, & difficillima quæſtio.

49 Et pro parte affirmatiua, vt vel præferatur in exigendo omnibus quibuſlibet creditoribus, quomodolibet anterioribus; probatur, nam iſte adminiſtrator reddita ratione, pro reliquis factus creditor, habet prælationem omnibus quibuſlibet creditoribus cum illa reliqua expendi dicatur in vtilitatem, & conſeruationem adminiſtrationis, & ideo per diſpoſitionem, *l. licet, Cod. qui potiores in pignore habeantur, & l. interdum, ff. eodem*, ad latè per nos *in c.* 9. proximè ſequenti, prælationem cæteris quibuſlibet creditoribus habebit.

50 Nam ſoluere debita, quibus onerata erant bona adminiſtrationis, nihil aliud eſt, quam vtiliter rem meliorare, Boëtius *deciſion.* 44. *num.* 9. poſt Baldum *conſil.* 303. *lib.* 1. Flamin. Rubeus *conſil.* 48. Peregrin. *de fideicommiſſis art.* 50. *num.* 23. *&* 50. Surdus *conſil.* 83. *num.* 4. plenè Molin. *de Hiſpanor. primogen. lib.* 1. *cap.* 26. *à num.* 9. 10. 11. *&* 14. Caſſaoat. *conſ.* 18. *per totum*, præcisè *num.* 3. poſt Cagnol. & alios, quos affert. Muta *deciſ.* 12. *num.* 16. & plenius *deciſ.* 57. 51 *num.* 32. Antoninus Amat. *reſolut.* 44. *num.* 5. Ergo ei competit adminiſtratori retentio donec de melioratione facta ſibi ſatisfiat ante omnes creditores, ad latè tradita per Amat. *in dicta reſolut.* 44. *à princip.*

52 Vel quia iſte adminiſtrator ſubintrat in locum, gradum, & prælationem eiuſdem priori creditoris, cui ex ſuis propriis bonis, & pecuniis compulſus ſoluit, & dimiſit, *ud l.* 1. *Cod. de his, qui in prior. credit. locum ſucceſſerunt. l.* 1. *Cod. qui potior. in pignore habeant, l. Ariſt. ff. quæ res pignor. obligat. poſſunt*, & ex his quæ Antonin. Amat. *reſolut.* 7. *à principio.*

53 Sed contraria ſententia in hoc adminiſtratore ſimpliciter, & abſque ceſſione ſoluente, anteriori creditori, vt nullam prælationem habeat, nec eius locum, gradum, & hypothecam ſubintret, probatur primò; quoniam extraneus (quidquid ſit in ſecundo aut vlteriori creditore ex iuribus proximè allegatis, & Additio. ad Molinam *lib.* 2. *cap.* 10. *ſub num.* 25. *verſic. prima concluſio.* Amat. *reſolut.* 7. *ex num.* 1. *& ſeqq.*) qui ſua pecunia dimitit creditorem alienum, ſolam actionem perſonalem contra debitorem acquirit abſque aliqua hypotheca, vt aliis omiſſis, in terminis de eo, qui debitoris negotia gerebat, ſi ſimpliciter ſoluerit eius creditoribus, vt ſolam ſibi actionem negotiorum geſtorum contra debitorem (cui rem vtilem geſſit ob debiti ſolutionem, & creditoris dimiſſionem) acquirat pro exactione; probarunt Angel. *in l.* 1. *Cod. de iis, qui prior. locum ſucceſſerunt.* Vbi notanter Baldus Petrus Surdus *conſil.* 163. *num.* 17. *& conſil.* 444. *num.* 7. *gloſſ. in leg. ſi cum pecuniam, Cod. de priuilegiis fiſci.* Gaſpar Rodriquez *de annuis redditibus, lib.* 2. *q.* 16. *num.* 9. Neguſant. *de pignorib. in* 3. *membr.* 5. *partis. num.* 43. *& ſeqq.* Gratianus *diſceptat.* 117. *num.* 17. Antoninus Amat. *dicta reſolution.* 7. *numer.* 13. *numer.* 15. 18. *&* 24. qui innumerabiles penè Doctores laudat.

Si tamen iſte adminiſtrator ſua propria pecunia 54 dimittens creditorem concurſus, ab iſto in continenti ceſſionem, aduerſus debitorem, & bona concurſus obtineat; tunc & in perſonalem actionem, & hypothecariam, locum, gradum, & prælationem creditoris à ſe dimiſſi ſubintraret, & iurium tranſlatione in eius perſonam, media ceſſione, *ex l fin. Cod. de priuilegiis fiſci.* Aſinius *de executione, §.* 7. *cap.* 55. *num.* 4. *verſic. limitatur.* Surdus *conſ.* 444. *num.* 6. *& n.* 7. 8. *&* 9. Pater Molina *de contractibus diſput.* 536. *num.* 17. Ponte *conſil.* 6. *num.* 3. *lib.* 1. Theſaurus *quæſtione forenſ.* 30. *in princip. lib.* 2. Rota Romana *deciſ.* 193. *num.* 1. apud Farinacium *volum.* 4. Barboſa *in l. poſt mortem* 4. *ſub num.* 61 *ff. de ſoluto matrimon.* Ciauet. *conſil.* 582. *num.* 2. Anton. Faber. *in Cod. lib.* 8. *tit.* 9. *deffinit.* 4. *verſic. nec verè, & deffinit.* 8. Mantica *deciſ.* 99. *num.* 3. *in princip.* Addition. Molin. *lib.* 2. *cap.* 10 *ſub num.* 26 *verſic. ſecunda concl. for.* 66. Amat. *dicta reſolut.* 7. *n.* 14 *& num.* 15. *& n.* 21. *&* 22. vbi alios quamplures recenſet, *& numer.* 17. 18. *cum ſeqq.* Agit de nouo creditore mutuante debitori, vt ſoluat alteri ſuo anteriori creditori, vt 55 tunc nouus ſubintrabit locum prioris, tribus concurrentibus. Primò pactum de ſubintrando in locum, anterioritatem, ius, & hypothecas dimiſſi cre- 56 ditoris. Secundò quod pecunia ad effectum ſoluen- 57 di creditori mutuent. Tertiò, vt cum effectu ex ea 58 pecunia ſit creditor anterior dimiſſus, & ibidem 59 *num. ſeqq.* optimè agit, ex quibus coniecturis præſumatur ex eadem pecunia mutuata fuiſſe dimiſſum creditorem, & ſolutum. Sequuntur Additionatores ad Molinam *dicto n.* 26. *verſic. aut ſoluit de pecunia aliena*, &c.

Quid denique reſoluendum in hac difficili quæ- 60 ſtione mihi diſtinctè procedendum eſſe videtur; aut enim agit adminiſtrator de exigendis ſingulis partitis, & ſolutionibus à factis; & tunc ſi ſimpliciter eas ſoluerit, ſolam actionem perſonalem habebit. & inter cæteros creditores perſonales locum, & gradum in exigendo habebit, cui omnes cæteri creditores hypothecarij, & priuilegiati præferendi ſunt, ex iuribus, & regulis vulgaribus, cum adminiſtratoris hoc caſu actio ſola perſonalis negotiorum geſtorum competat.

Si verò non ſimpliciter dimiſerit creditorem, ſed 61 cum pacto ſubintrando locum eius mediante ceſſione, tunc proculdubio ius, hypothecam, gradum, prælationem, & priuilegium creditoris à ſe dimiſſi ſubingreditur, & præfertur cunctis aliis creditoribus, quibus dimiſſus præferebatur; & ſub hoc diſtinctionis membro locum habent omnia, quæ diximus in hac ſecunda parte quæſtionis, & ideo cauti adminiſtratores ſemper, dum ſoluant delegationes conceſſas à iudice ſingulis creditoribus, ab iſtis tempore ſolutionis, & in continenti recipiunt ceſſiones, & ſubingreſſiones, vt gradus, & prærogatiuam eorum tutò ſubintrent.

Aut enim adminiſtrator tractat, de exigendis reliquis

liquis facto calculo, & ratione finali reddita, pro quibus creditor adminiſtrationis liquidè euaſit, & tunc cæteris omnibus quibuſlibet creditoribus præfertur. latius agendum erit, *in cap 9. proximè ſequenti, ex num 11. vſque ad finem, cap. verſicul. ſed an*
62 *adminiſtrator facto calculo.* Vbi accuratè tractandum erit de hac difficultate. Semper tamen pro ſecuritate, & omni ſubuertendo dubio conſulerem adminiſtratores, vt quoties dimittant creditores, & ſoluant virtute delegationum, hoc eſt *de los libramientos*, petant ceſſiones, & ſubingreſſiones lias, vt omnia dubia excludant. Iam enim vidi in hoc Senatu noſtro Valliſoletano, adminiſtratorem petentem reliqua ſua facto calculo finali, adminiſtrationi, quam geſſerat, & prælationem pro eis appetentem, fuiſſe ſub diſtinctione prælatum, nempe pro iis partitis, & ſolutionibus dumtaxat, in quibus ceſſionem, & ſubintrationem habebat; pro cæteris verò inter perſonales creditores locum habere in exigendo, quod apparenter iuridicum videbatur ex hactenus adductis doctrinis; cauti igitur ſint adminiſtratores in ſoluendo ne in exigendo pereant, & præpoſterentur pro tollendis aliquorum iudicum ſcrupulis.

63 Et ratio vtriuſque membri noſtræ diſtinctionis ea eſt, & concludens. Nam in primo caſu, quando adminiſtratur pro illa partita, quam de ſuo (apparenter tamen) ſoluit anteriori creditori, certat anteferri, & impedire, ac detinere delegationes aliorum creditorum ſequentium, quouſque ipſe de hac quantitate prius ſit ſatisfactus, nullum pro ea poteſt prætendere priuilegium (ceſſante ceſſione, & pacto de ſubintrando) cum interim incertum ſit, an illa partita fuerit ſoluta ex pecuniis ſuis, an adminiſtrationis, cui ex aliis partitis poſſit eſſe debitor, quod in dubio præſumitur ante factum calculum, & rationem redditam, ſoluiſſéque, & expendiſſe non de ſuo, ſed de pecuniis adminiſtrationis, prout probauimus *ſupra cap. 7. num. 17. & ſequentibus, verſic. quapropter ſi pecunia ex fructibus*, &c. *Et num. ſequentibus*, & ideo ratione incertitudis hæc quantitas priuilegio carere debet, ſed potius cæteris creditis perſonalibus regulari.

64 An verò ſecundo diſtinctionis membro diſpunctis rationibus, quando facto iam calculo, & computo introitus, & exitus adminiſtrator apparet creditor pro certa ſumma; iam ad certitudinem redditur hanc ſummam reliquatam ſuam eſſe, & de ſuis propriis bonis eam expendiſſe pro vtilitate, & conſeruatione adminiſtrationis, quo caſu licet deficiat ceſſio, & pactum de ſubintrando; adhuc ex alio capite pro ea quantitate habet adminiſtrator priuilegium, & prælationem, inſpecta natura, & qualitate crediti, prout abundè probatur *in capit. ſequenti ex numero* 11. *vſque ad fin. capit. verſicul ſed an adminiſtrator facto calculo, & rationibus diſpunctis*, &c.

* *
*

CAPVT IX.

Adminiſtrator concurſus, qui dimiſit adminiſtrationem, vel ab ea fuit dimiſſus, & reddita ratione creditor remanſit, an poſſit concurſus bona retinere, donec ſibi de reliquis ſatisfiat?

SVMMARIVM.

Adminiſtrator concurſus qui adminiſtrationem dimiſit, vel ab ea fuit repulſus, & reddita ratione creditor remanſit an poſſit retinere bona donec de reliquis ſibi ſatisfiat affirmatina ſententia. num. 1 et quibus negatiua verior. num. 5. Satisfactis damnatis num 9.

Adminiſtrator pro reliquis poteſt retinere bona, vel ob compenſationem, vel ob ſatiefactionem. ibid.

Tutor finita tutela ſi creditor remaneat, poteſt pro reliquis pupilli bona retinere. n 2. & n 9.

Tutor donec retinet bona tenetur alimenta præſtare minori, ſicut antea præſtabat. ibid.

Minori cui bona fuêre reſtituta tutor alimenta non præſtat potens rationem adminiſtrationis. ibid.

Apothecam tacitam, & omnibus anteriorem habet adminiſtrator pro ſuis reliquis, & ſponſis factis in conſeruatione adminiſtrationis. n 3.

Creditor poteſt retinere pignora à ſe detenta. ibid.

Adminiſtrator ſolutionibus, & expenſis factis pro exoneratione adminiſtrationis eam vtiliter meliorat. num. 4.

Pro meliorationibus in re factis competit retentio ibidem.

Adminiſtrator non poteſt retinere bona adminiſtrationis pro reliquis, ſed ſtatim tenetur ea reſtituere nouo adminiſtratori, & pro reliquis exigendis debet recurrere ad concurſus iudicium. n. 5. & 7.

Adminiſtrator depoſitarius ſequeſter, & quilibet alius, qui ratione impenſarum aut meliorationum adhuc tenetur in concurſus ea conferre. n 6.

Ius prælationis pignoris aut retentionis non impedit quod adminiſtrator finita adminiſtratione bona nouo adminiſtratori reſtituat. n. 7.

Retinere bona adminiſtrationis, & dimittere adminiſtrationem, ſeu priuari implicat. n 8.

Tutorem non poſſe retinere bona pro aliquis finita tutela verius eſſe traditur. n. 9.

Mater filiorum tutrix poteſt petere dotem à filiis, vel hæredibus, licet ei opponant retentionem, ex eo quod nondum reddit rationem tutelæ. n. 10.

Adminiſtrator, qui rationibus diſpunctis creditor apparet licet de ſtricto iuris rigore pro conſequendo credito non deberet creditoribus hypothecariis, & priuilegiatis præferri, ex praxi tamen vſitata omnium tribunalium præfertur. num. 11. & n. 21. & 23.

Adminiſtratoris reliquatum cum procedat ex ſolutione, & expenſis ex propria pecunia factis in vtilitatem, & conſeruationem adminiſtrationis etiam ſine ceſſione habent prælationem. num. 12. & 13.

Expenditur textus interdum cum l. ſequent. ff. qui potiores in pignor ibid.

Alimenta, expenſa litium, ſalaria adminiſtratoris officialium, & omnium, qui neceſſary ſunt ad

bona

bona concurſus, & iuriſdictionem adminiſtrandam preferuntur omnibus creditoribus.n.14.

Salarium cuſtodis rei, & famuli ſeruitoris habet prælationem remiſſiuè.n.15.

Salarium adminiſtratoris dati ad cuſtodiam bonorum, & pro rebus pignoratis cuſtodiendis tacitam hypothecam habet cum prælatione.16.

Salarium ſeu mercedem domus conducta pro cuſtodiendis rebus pignoratis iudicis,& aliorum habere prælationem cum tacita hypotheca.n.17.

Salarium aduocatorum procuratorum qui res concurſus à litibus liberarunt prafertur in eiſdem bonis anterioribus creditoribus.n.18.

Expenſa litium,& patrocinia aduocatorum pro rerum tutela conſeruatione neceſſaria exiſtimantur, & onus rei dicuntur,& ad eas tenentur maioratus,ſucceſſor,fideicommiſſarius,proprietarius,ſocius, & ſimiles n.19.

Soluere debita ſuper rebus impoſita, & res ipſas vtiliter meliorare.n.20.

Creditum adminiſtratoris compoſitum ex creditis priuilegiatis eorum priuilegio participat.n.21.

Creditores quibus ſoluit adminiſtrator, ideo ſunt priuilegiati; quia immediatè ſunt creditores,adminiſtrator verò,mediatè creditor,& ſine ceſſione eorum locum non ſubintrat n.22.

Prælationis priuilegium, de quo in d. l. interdum non ſolum procedit in eo qui immediatè creditor eſt adminiſtrationis, ſed etiam in tertio, qui mutuauit pro eorum conſeruatione.n.23.

Vt dicatur contractus & ſolutiones conuerſi in vtilitatem, & conſeruationem adminiſtrationis, aut Banchi non eſt præcisè, vt immediatè pecunia detur adminiſtrationi ſeu Bancho, ſed ſufficit quod detur & conuertatur in eius vtilitatem. numer.24.

Mutuum dicitur fieri in rem, in qua quis præpoſitus eſt,ſi pecunia accipiatur mutuo ad ſoluendum primo immediatè mutuanti.ibid,

In negotiationibus vniuerſalibus nihil intereſt an ex prima mercantia aliquid perueniat, vel ex ipſius re petita cum ſemper loco prioris alia ſubrogetur. num 25.

Ad idem expenditur eleganter doctrina Pauli de Caſtro & aliorum.n.26.vſque 33.

Adminiſtrator condemnatur ſoluendo anteriori propria pecunia eo quod ſoluerat poſteriori huius locum non ingreditur abſque ceſſione,nec ſubſequentium exactionem impedire poteſt.n.34.

Secus ſi creditum adminiſtratoris procedat ex ratione reddita, nam pro reliquis prafertur creditoribus anterioribus concurſus.

1 REDDITA ratione per adminiſtratorem concurſus, creditor apparet certæ quantitatis, dimiſit ſua ſponte adminiſtrationem, vel coactè fuit repulſus iuſtis de cauſis (prout alibi diximus) contendit inſuper, ſe bona retinere concorſus, donec de ſuis reliquis hoc eſt, *del alcance*, ſatisfiat, & poſſe retinere multa vrgent, primum, quia pro eo quod adminiſtrationem reliquauit, poteſt retinere eius bona propter compenſationem faciendam, vel pro ſe ſatisfaciendo de eo, pro quo adminiſtrationem reliquauit, prout probari vidtur in *leg.1.§. præterea D.de contrar. & vtil. act.* ibi. *Sic erit arbitrij eius, vtrum compenſare, an petere velit ſumptus, intereſt enim noſtra, potius non ſoluere, quàm ſolutum repetere,* vt inquit text. in *leg. ideo D. de compenſat. manifeſtum eſt, quantum interſit promiſſoris, liberari potius, quam præſtare ex ſtipulatu. & deinde mandati agere.* Verba ſunt text. in *leg ſi debitor.12. in fin. de liberat. legat.* alia iura, & DD. per Giurbam *deciſ.55.n.fin.* ergo interim adminiſtratori licebit,bona concurſus retinere.

Et loquendo in tutore finita tutela, vt pro ſe ſatisfaciendo de reliquis, & compenſando, poſſit retinere bona minoris finita tutela; tenuerunt Dinus & Alberic. *in d. §. præterea.* Petr. Iacobin. *in ſua praxi in rub.de actione, & rationib. diſtrahend. propè finem, verſic. tutor enim.* Albericus *in l. pro officio, num.6.colum.fin. D.de adminiſtr.tut.& in l.alimenta. Cod.de negot. geſt.* Aymon. Crauet. *conſil.175. numer.13.* Molinatus *in tract. de retent num 41* Igitur cum tutor habeat retentionem pro ſua adminiſtratione, pignoris enim interim inſtar habet. ne teneatur reſtituere, quouſque ſatisfiat, cum ei ſufficiat, interim alimenta præſtare minori ſicut antea vt ſentit Couarruu. *pract. quaſt. cap 6. num.6* licet non teneretur tutor alimenta miniſtrare minori, ſi iam adulto reſtituta fuerint bona, & iſte tutori mouerit litem, ſuper adminiſtratione, & reſtitutione aliorum bonorum, vt probat text. *in l. imperatores D. de tutel. & rationib. diſtrah* quam ita intelligit Viuianus ibi, in caſus poſitione, Eſcobar *de ration. c.4 ſub n.26.* 2

Secundò, quia adminiſtrator pro ſuis reliquis, & expenſis factis in conſeruationem adminiſtrationis quam geſſit tacitam, & omnibus anteriorem hypothecam acquirit in rebus adminiſtrationis concurſus, de quo protinus latius agendum erit, ſed creditor ita poteſt retinere pignora à ſe detenta, vt non cogatur ea dimittere, etiam aliis creditoribus poſterioribus, vt probat text. *in l.à D. Pio § quod ſi res 3. D.de re iudic.* latè Cencius *de cenſib q.98.ex n.62. cum ſequentibus.* Ergo adminiſtrator retinere poteſt bona adminiſtrationis. 3

Tertiò, nam reliqua, pro quibus adminiſtrator fuit factus creditor adminiſtrationis; procedunt ex ſolutionibus, & expenſis neceſſariis pro exoneratione adminiſtrationis, quibus onerata erant bona, quod nihil aliud eſt, quam vtiliter eam meliorare, prout, ex plurimis Doctoribus probauimus *ſuprà cap.antecedenti 8 n.50.verſic nam ſoluere debita,* &c. Sed pro melioramentis in re factis competit retentio ex iuribus vulgaribus, & Antoninus Amat. *reſol.44.num 3.* ergo nec adminiſtratori deneganda videtur. 4

Quibus inſuper minimè refragantibus, contrarium verius eſt, vt adminiſtrator concurſus, qui vel dimiſit adminiſtrationem, vel ea priuatus fuit, non poſſit pro reliquis bona adminiſtrationis retinere, ſed ſtatim reſtituere abſque vlla dilatione, nouo adminiſtratori tradere, & ipſe pro ſuis reliquis exigendis, pro quibus creditor factus fuit, debet recurrere ad concurſus iudicium, vt inter cæteros graduetur, & iuxta ſuum gradum iudicis authoritate, & decreto de manu noui adminiſtratoris ſoluatur, hæc etenim eſt natura concurſus formati per debitorem communem, vt omnes creditores indiſtinctè ad illud concurrere debeant, pro ſui crediti ſatisfactione, authoritate iudicis bona illius diſtribuentis, & non ſua propria creditorum, prout abundè diximus ſupra 1. *part. cap. 13. & cap. 14.* tetigimus hac 3. *part. cap.6 à princip. & cap.7. ex num 1.* 5

Et hinc etiam prouenit, quod quilibet creditor habens in pignus bona debitoris, concurſum formantis, 6

mantis,

Digitized by Google

mantis, vel aliter penes ſe, in quibus ei competat ius retentionis pro ſuis expenſis, aut melioramentis neceſſariis in eis factis, debet ea omnino in concurſum conferre, ſaluo ſuo iure, & prærogatiua, vt quilibet ſuo ordine, & gradu ex omnibus bonis ſatisfiat; quia cum debitor ad hunc finem dimiſerit omnia bona ſua corporalia, & incorporalia, vbique, & apud quemcumque exiſtentia, omnia debent intrare in corpus concurſus, & quilibet detinens ea debet conferre, prout latiſſimè ex variis iuris fundamentis probanimus ſuprà 1. *part cap.* 10. *ex num.*41. *cum ſequentibus*, *verſic. quod primum illud firmiter aſſeuerandum*, &c. *ante fin. cap.*87. *verſic. ex hactenus ſatis comprobatis*, *&c. cap.*11. *per totum.* Vbi ſignanter de creditoribus bona debitoris pignorata habentibus, & de pluribus aliis, quibus ius retentionis in bonis debitoris, penes ſe exiſtentibus competit, atque etiam, de depoſitario, vel ſequeſtre, & de quolibet alio detentore, aut poſſeſſore bonorum debitoris, vt in concurſus corpus conferre teneatur, copioſè videbis *in dicto c.*11. *per totum.*

7 Igitur adminiſtratori quouis titulo, & prærogatiua voluerit ſua reliqua exigere, nullo modo ei proderit ad retinenda bona concurſus, ſua ſemel adminiſtratione finita, & extincta, cum ad hoc nec prælationis, nec pignoris, nec retentionis ius euitare poſſit collationem omnium bonorum in concurſum, & reſtitutionem nouo adminiſtratori facien-
8 dam. Implicat enim dimittere, aut priuari adminiſtratione, quæ datur alteri, & retinere bona ipſius, quia ſi ea retinere ſibi permitterent, ad quid nouus adminiſtrator, cum ad bona concurſus conſeruanda, cuſtodienda, colenda, & miniſtranda, exigenda, & ex eis ſoluendum adminiſtrator detur, vt ſæpè diximus, & ſignanter 1. *part. cap.*14. & ſi ipſe remaneret in bonis, iam ſimul remaneret in adminiſtratione ab illis inſeparabili, cum de eis teneatur reddere rationes. Nec enim abſque bonis nouus adminiſtrator ſuum munus exercere poteſt, quia qualitas ſine ſubiecto eſſe nequit; quæ opinio vera eſt, & communiter practicatur in tribunalibus abſque vlla difficultate, aut contradictione.

9 Ex quibus ſatis reſponſum remanet contrariis argumentis, & ſignanter priori de tutore, vt poſſit retinere bona minoris finita tutela, quouſque de reliquis facto calculo adminiſtrationis ſibi ſatisfaciat, efficaciter ſatisfaciat. Eſcobar *de ratiociniis cap* 4. *ex num.*26. *vſque ad finem cap.* vbi articulum accuratè pro vtraque parte examinat, & contrariam denegantem retentionem bonorum, veriorem affirmat, & ſequitur poſt Petrum Surdum *deciſ.* 184. *num.*9 *&* 10. ex textu *in leg. Aurelius*, *§. Meuia* vbi notant gloſſ. & Bart. *D. de liber. legat.* & Alexand. *conſil* 47 *num.*12. qui contrariis ſatisfaciunt, præcipuè Eſcobar.

10 Fulcitur ex illa, licet controuerſa, veriori tamen reſolutione, & magis recepta opinione, licere matri etiam nutrici dotem ſuam à filiis & hæredibus petere, & recuperare; licet ei opponant retentionem, eamque prius reddere teneri rationem adminiſtratæ tutelæ; cum etiam non reddito adhuc computo, filij, & hæredes dotem retinere non poſſunt, quæ opinio fundatur in vulgato §. *taceat*, *C. de rei vxor act.* Neguſant. *de pignor. membro* 1. 5. *part. num.*26. *&* 37. Caualcan. *de tutore*, *num.*219. Bald. *conſil* 99 *num.*5.*lib.*2 Fabius Turret. *conſil.*60.*n.*18. *&* 19.*lib.*1. Socinus *conſil*.126. *lib.*1. Gratianus *deciſione* 179.*num.*3. *&* 4. Puteus *deciſione* 246. *lib.*1. Gutierrez *de tutel lib.*2 *c.*9. *num.*52. Marcus Muta *ſuper conſtit. Panorm.cap.*50. *num.*71. Peregrinus *conſil.*100.*lib.*1. Vincent. de Franchis *deciſione* 642. Minadeus *conſil.*5. *num.*15. Caſtillo *deciſione* 32. & Maſtrillus *deciſ.*189 Decianus *conſil.* 94. *num.*22. *lib* 2. Grammat. *conſil. ciuil.*114. Viuius *deciſ.*317. Intrigol. *deciſ.*5. *num* 42. pluries deciſum in Rota Romana, teſtatur Seraphinus *deciſ.* 1455. & Mareſcotus *lib.*2. *variarum reſolutionum* 121. *num.*67. *&* 68 *cum ſeqq.* Eſcobar *de ratiocin. cap.*21. *n.*27. 28. 29. *&* 30. Philippus Paſchalis *de viribus patriæ poteſt part.*3.*cap.*9. *ex num.*43. *vſque ad* 47. Statil. Pacific. *de Saluiano interdicto*, *inſpectione* 304. *n.*28. Anton. Monachus *deciſ.*13. Fontanella *de pact. nuptialib. clauſul.*7 *gloſſ.*3 *p.*12.*n.*46. Hieron. de Leon. *deciſ.*17.*n.*4.*& ſeq.* Anton. Amat. *variarum. reſ.*49. *n.*103. qui *n.*102. plures refert pro contraria parte, ſed hanc noſtram opinionem veriorem, & receptionem firmat.

Sed an adminiſtrator, facto calculo, & rationi- 11
bus diſpunctis, ex quibus creditor adminiſtrationis concurſus apparuit, & realiter detegitur, debeat pro ſuo credito reliquorum (vulgariter dicto, *del alcançe que haçe a la adminiſtracion*) præferri omnibus quibuſlibet creditoribus hypothecariis, & priuilegiatis, in qua quæſtione, ſi praxis vniuerſalis omnium tribunalium vſitatiſſima modeſtiam noſtram non detineret, tot potuiſſemus aduerſus eam ſuſcitare iuris fundamenta, vt eandem prorſus conturbarent (cum in puncto iuris longè veriora ſint) ſed ne ea, quæ certam interpretationem ſemper habuêre, commutare videamur, praxim admittentes aliis, & legitimis mediis per nos non ſine magno labore conſideratis, iuſtam reddere conabimur.

Hæc igitur vniuerſalis praxis tribunalium ad- 12
mittit, vt adminiſtrator bonorum concurſus creditorum, facto computo, & ratione finali introitus, & exitus reddita, pro quantitate reliquata, hoc eſt, *por el alcançe*, habeat prælationem omnibus indiſtinctè, & quibuſlibet creditoribus eiuſdem concurſus; verius, & certius fundamentum ad praxis iuſtificationem principium, & originem ſumit ex eo, quod hæc quantitas legitimè reliquata procedit ex ſolutione, & expenſis factis ab adminiſtratore in vtilitatem adminiſtrationis, quam gerit, & pro eius conſeruatione, eam ſuis propriis pecuniis exonerando à præcißis, & omnino neceſſariis oneribus quibus grauatum eſt corpus illud bonorum concurſus, ex quibus ſaluam fecit totius pignoris cauſam, in maximum commodum creditorum remanentium, iuxta diſpoſitionem textus *in l. interdum*, *& l. ſequenti*, *D qui potior. in pignor. hab.* & ea quæ in eorum iurium comprobationem, & exornationem in propoſito noſtro conſideranda erant inferius.

Hoc enim creditum adminiſtrationis reſultans 13
ex calculo, & ratione reddita componitur ex variis oneribus adminiſtrationis concurſus, priuilegiatis, & primum locum habentibus in exactione, iuxta tenorem ſententiæ graduationis, eorumque priuilegio, & prælatiua antelatione inuoluitur, quibus ſuis propriis pecuniis adminiſtrator ſatisfecit, & perſoluit; & propterea eorum prærogatiua, & prælatione gaudere, non eſt mirum, nec etiam vt hoc creditum ſubrogetur in eorum locum, etiam ceſſione & pacto de ſubingrediendo deficiente, cum naturæ, & qualitati crediti prærogatiua hæc attribuatur, vt ſtatim.

Corpus igitur bonorum concurſus præciſis oneribus

Digitized by Google

ribus priuilegiatis,& omnino neceſſariis grauatũ eſt, alimentis nempe, ſalutis,tam adminiſtratoris, quàm iudicium,aduocatorũ, peccatorum, & aliorũ,qui præcisè neceſſarij ſunt ad bona concurſus,& iuriſdictionem eius miniſtrandũ,necnõ pro defenſione bonorũ,& pro expenſis litium,hæ omnes expenſæ,& aliæ ſimiles, quæ præciſæ ſunt & neceſſariæ pro conſeruatione bonorũ,necnon aliæ,quibus bona ipſa onerata ſunt ab origine acquiſitionis,aut poſtmodum licitè impoſitæ ſuper illis,primum locum obtinent in exactione,& præferuntur quibuſlibet creditoribus,atque inſuper credita alia adsut, quæ hypothecã,& priuilegium temporis,& prælationis continent,excluſiuè ad alios creditores,quibus ſui pecuniis ſatisfeciſſe reperitur in calculo per adminiſtratorem ex quibus vt diximus, componitur iſtud adminiſtratoris creditum, y alcance.

15 De ſalario adminiſtratoris prælationẽ,& tacitam hypothecã habente in bonis concurſus eo probatur,quia cuſtos rei pro ſuo ſalario habet prælationem:itẽ & ſalarium ſeruitoris;provt late comprobat Felic.de Solis *in tr.de cenſib.2.to.lib. 3.c.5.n.12.* & inferiùs, *verſ. per quam certum eſt, fol.*195. quod vtrũque verificatur in adminiſtratore dato ad cuſtodiam bonorum.Itẽ pro rebus pignoratis cuſtodiendis, datur pro mercede tacita hypotheca cum prælatione,vt probat text.*in d.l.interdum,cũ ſeqq. D.qui pot. in pign.* vbi tenent Bart.*ibi,n.*2.Iaſ. *in* §. *item Seruiana,n.*60.*inſt.de act.* Carroc. *de locat.tit. de inuectis & illatis, q.* 21. Philip.Paſchalis *de virib. part.poteſt.p.*4.*c.* 6. *n.* 68. Marius Muta *ſuper conſt. Panorm.c.*34 *n.*6.Trentacinq.*var.reſ.lib.*3.*tit.de locat. reſ.* 5. *n.* 3. Mantica *de tacit. & ambig. conuent. lib.*12. *tit.* 23. *n.* 2. *& vol.*1. Gratian. *diſcept.*733.*n.*1.

17 *l.*4.Ant. Amat.*var.reſol.*3.*n.* 5. *& ſeqq.* vbi latè agit de mercede,& ſalario domus conductæ pro cuſtodia rerũ pignoratarum,& de eius prælatione,& tacita hypotheca, & in terminis de ſalariis iudicum, & adminiſtratorũ, & aliorum,tacitam hypothecã habentibus cum prælationis priuilegio , copioſè tractauit,& reſoluit D. Larrea *decis. Granaten.*85. *per tot.tom.*2. ad quem te remitto libenter,cum de hoc articulo egerit affluenter, & doctè.

18 Hoc idem dicimus de aduocatorum,& procuratorũ mercedibus & ſalariis qui res concurſus à litibus liberaſſent, recuperaſſent,vel defendiſſẽt,præferri debere in eiſdem bonis cæteris anterioribus creditoribus velut ij,qui fuerũt in cauſa,vt res penes adminiſtrationem,ſeu debitorẽ perſiſteret, vel eidem acquireretur , & ſalua eſſet totius pignoris cauſa,non minùs quàm exemplo eorum,qui ad rem acquirendam,vel conſequẽdam mutuarunt; patrocinia enim labores,& ſeruitia pro rerum recuperatione,defenſione,& conſeruatione ſunt eiſdem rebus & adminiſtrationi adeò annexa,& cohærẽtia, vt tanto minus in illa eſſe videatur , quantum pro mercede,& ſalario ſoluendum ſit.Bart *in d.l.interdum,*per text.*ibi n.*4.*cũ l.ſeq.D. qui pot.in pign.hab.* Alex.*conſ.*117.*n.*2.*l.*6.Ripa *in l.prim.n.*32.*&* 35.Gratian. latiſſimè *in diſcept.*257. *à n.*7. *cum ſeqq. lib.*2. Giurba *decis.*108.*n.*10. Amatus *reſol.*3.*n.*10.

19 Qui *n.*11.aſſerit has litium expẽſas,& aduocatorum patrocinia pro rerum tutela,& conſeruatione neceſſarias eſſe,& onus rei dici, exiſtimaſſe DD.in omni materia,vt ad eas teneatur ſucceſſor maioratus,fideicommiſſarius, filius, cuius pater fuit legitimus adminiſtrator,proprietarius ad expenſas has factas per vſufructuarium, maritum, vaſallum,ſocium,& ſimiles,remq; ipſam afficere,& ad id alienabilem reddere.& ſucceſſorem ad eas obligari, ſi fructus rerum non ſufficerent pro expenſis ſubminiſtrãdis.Mieres *de maio.*4.*p.q.*26.*n.*2. Surd. *cõſ.*333. *n.*26.*conſ.*514.*n.*13.Bimius *conſ.*303.*n* 99. *&* 101.Menoch.*cõſ.*1239.*n.*44.Petra *de fideic.q.*15.*n* 154.*& ſub n.*240.236. 238. Velazq. *decis.*116. *an.* 9. Molin. *de primogen.lib.*1.*c.*27 *n.*11. Pincl.*in l.*1.*p.*2.*n.*70.*C. de bon.mater.* Ioan. Garc.*de expenſ.c.*6. *n.* 19. Phanut. *de inuent.p.*5.*n.*47. Peruſ.*conſ.*14.Æmilian. *conſ.* 15. *n.*2.Petr.Greg.*de conceſſ.feud.p.*2.*q.*10.*n.* 19. Scharder.*de feud.p.*2.*sect.*2.*n.*54. Peregr. *de fideic. art.* 50. *n.*8 *&* 11.Intrigol *de ſubſtit.cent.*3.*q.*74 *n.*92.*&* 102. Gratian. *diſcept.* 257.*n.* 30. *lib.* 2. Petrus Barboſ.*in l.diuortio,*§.*fin n.*45. *D.ſol.matr.* & alij plurimi relati à Giurba *decis.*308.*ex n.* 10. *& in conſuet. Meſſan.c.*9.*gloſſ.*2.*p.*1.*n.*46. Ant. Amat. *var. reſ.* 3. *n.*11. *&* 12.Pereira *de empt.& vend.cap* 27.*n.*41.

Hinc etiam ſoluere debita ſuper rebus impoſita; 20
nihil aliud eſt, quam res ipſa vtiliter meliorare, vt probãt Boer. *decis.* 43. *n.*9.poſt Bald.*conſ.*103.*lib.*1. Flam Rub *conſ* 48.Peregr. *de fideic.art.*50. *n.*25.*&* 50.Surd.*conſ.*183.*n.*4. plenè Molin *de primog.lib.*1. *cap.*26.*à n.*9.10.11. *&* 14. mirabiliter Lud. Caſſado. *conſ.*28.*per tot.* maximè *ex n.*3.poſt Cagnol.& plurimos,alios quos allegat Muta *decis.*12.*n.*18.& plenius *decis.*57.*n.*32.Amat *var.reſ.*44.*n.*4.*&* 5.

Quid igitur mirum praxi introduci , hoc credi- 21
tum adminiſtratoris reſultans à calculo,ex tot priuilegiatis, & neceſſariis creditis , & expenſis , à ſe ſuis propriis pecuniis ſatisfactis, & ſolutis in vtilitatem, & conſeruationem adminiſtrationis; participari ex eorũ priuilegiis, & prælationibus abſque alia ceſſione , aut pacto de ſubintrando , cum meritò tacitam à iure ſubrogationem mereatur.

Quapropter nõ obſtabit,quod illi,quibus ſoluit 22
adminiſtrator,ideo sũt priuilegiati,quia immediatè ſunt creditores adminiſtrationis,at adminiſtrator mediatè,quorũ locum nõ ſubintrat ceſsãte ceſſione,vel pacto de ſubintrando eorum locum,gradum,& hypothecam,vel alias concurrãt in mutuãre requiſita conſiderata ſuprà *c. anteced.* 8.*ex n* 54. *verſ.ſed contraria ſentẽtia in hoc adminiſtratore,*&c.

Quod inſuper reſpondetur text. *in d l.interdum,* 23
cũ l.ſeq.D.qui pot. in pign.hab. & eius priuilegium, & prælationem nõ ſolùm procedere in eo,qui immediatè creditor eſt adminiſtrationis, & nauis, vt ſunt nautæ, & alij miniſtri nauis,ſed in ea etiã tertio,qui mutuauit pro eis alẽdis,& ſoluẽdis,& ſimilibus,provt iura probãt,& latè per Amat.*reſ.*3.*n.*3.

Imo vt dicatur contractus,& ſolutiones cõuerti 24
in vtilitatem, & cõſeruationem adminiſtrationis, ſocietatis,aut Banchi,non eſt præciſò,vt immediatè detur pecunia adminiſtrationi, vel Bancho ; ſed ſufficit,quod detur ad conuerſionẽ in eius vtilitatem,& ex ea ſoluantur debita adminiſtrationis, vt probatur *in l.*1.§ *non autẽ,verſ.ſed ſi alio,D.de exercit.act.*ibi,*Sed ſi ab alio mutuatus liberauit eum,qui in nauis refectionem crediderat, puto etiam huic dandam actionem quaſi in nauem crediderit.* Si enim Idẽ reputatur,quare idem priuilegium ei denegandum, & ideo notat Bart.*in d.* §. *non autem.n.*1.quod mutuum dicitur fieri in rem , in qua quis præpoſitus eſt,ſi pecuniã accipiat mutuò,ad ſoluendum primo immediatè mutuanti,ſequitur Fulgoſ. *ibi n.*1. Angel.*n.*1.vbi notat , quod paria ſunt in cauſam permiſſam contrahere immediatè,vel in cauſam, quæ fuerit conuerſa circa commiſſa,vnde ſiue mediatè, ſiue immediatè conuertatur in cauſam commiſsã, ſufficit:notauit Bald.*in l.ſi pact n.*8. *ad fin. C.comm vtriuſque iud.*dũ dicit,quod in huiuſmodi negotiationibus vniuerſalibus nihil intereſt vtrùm ex pri-

bonis, & pecuniis concurſus dumtaxat, & non de ſuo ſoluere tenetur, interim tamen conquieſcit compulſio,& executio liberationum, vſque ad exitus rationem, & computorum prout hactenus apertè approbauimus.

35 Et inſuper in terminis noſtris, quod hæc exceptio rationis oblatæ per adminiſtratorem compulſum ſoluere delegationes, ſit legitima, & omnino admittenda ex natura adminiſtrationis, ad impediendam, ſeu interim ſuſpendendam compulſionem, tenent Baëza *de decima tutor. c.2.n.*168 Gutierrez *de tutelis, part.*3.*c.*1.*n.*53. Franciſc. Antonius Coſta *in conſil.*58.*n.*7.quos referens ſequitur Noguerol. *allegat.*33.*ſub n.*33. & idem in terminis tenet Giurba *deciſ.*15.*n.*14 & ita communiter practicatur in adminiſtratoribus,ad concurſus bona datis,& nominatis;quamplurimos alios & idem refert,& ſequitur Antonio. Amat.*var.reſol.tom.*2. *reſol.*58. *n.*13. *& ſeqq.*

36 Maximè quia adminiſtrator, vel quilibet, qui aliena negotia geſſit, poteſt compellere dominum vt rationes adminiſtrationis recipiat, nam cum dominus poſſit eum ad idem compellere, ita etiam reciprocè, & eodem modo adminiſtrator cõpellere dominum poteſt,vt rationem recipiat,ex text. *in l.*1 *§ fin ff de contrariu,& vtili actio.tutor.*& in terminis Paulus Caſtrenſ.*in l.vix certis,n.*4 *ff.de iudiciis*,affirmans,quod illi,qui aliena negotia geſſerunt,poſſunt petere fieri calculationem,vel remiſ-
37 ſionem rationum ad hoc,vt abſoluantur ab adminiſtrationis vinculo,vt tuti ſint ſemper, neque bona ſua maneant hoc onere obnoxia,vt *in l.pro officio,C.de adminiſtr.tutor.*quam ſententiam referens ſequitur Auileſius *in c.*30 *prætor,n.*2,*&* 3 Eſcobar *de ratiociniis,c.*4.*n.*15.vbi addit,*quod ſi dominus detrectet rationem recipere, tunc iudex calculatorem pro domino nominabit, & conſtituto, quod adminiſtrator nihil debet;iudex illum quitabit, & liberabit à nexu obligationis*, qui quidem perinde liber erit, ac ſi dominus ipſum liberaſſet,& quitaſſet,argum. *l.ob cauſam, C. de euictionib.* de quo latiùs ipſe Eſcobar *cap.*6. *num fin.*

CAPVT VIII.

Adminiſtrator concurſus, qui alterâta ſententiæ gradus prærogatiua poſteriori ſoluit creditori, an de ſuo prioribus ſatisfaciat?

Et an adminiſtrator regreſſum habeat contra creditorem à ſe nequam dimiſſum,& ab eo ſolutum repetere?

Vel an creditoris ſoluti gradum, & priuilegium ſubintret adminiſtrator?

SVMMARIVM.

*Adminiſtrator concurſus limitatum recipit poteſtatem,vt nullam habeat in expendendo bona,abſque iudicis ſpecialis decreto: num.*1.

Adminiſtrator pro oculis ſemper habet debere graduationis ſententiam,vt iuxta illam,& non aliter compleat delegationes obtentas à creditoribus. num. 2.

Adminiſtrator, qui in ſoluendo turbauerit gradus ſententia, nulliter operatur, & de ſuo tenetur anterioribus creditoribus omiſſis. n. 3.

Poteſtatis defectus ſemper adeſt in accedente decretum iudicis. n. 4.

Adminiſtrator præpoſterans ordinem,& gradus ſententiæ,in dolo præſumpto eſſe dicitur. n. 5.

Colluſio etiam præſumitur inter adminiſtratorem, & creditorem præmaturè ſolutum. n. 6.

Doloſus dicitur, qui ſpernit iuſſum ſuperioris, numero 7.

Qui non facit,quod facere tenetur, doloſus eſt, numero 8.

Vel quando facit,quod facere non debebat. n. 9.

Adminiſtrator,qui non ſeruata graduationis, ac forma decreti inſerti in delegatione, de ſuo tenetur ſoluere anterioribus creditoribus. n. 10.

*Adminiſtrator,qui contra ordinem graduationis ſoluit poſteriori, de ſuo ſoluiſſe intelligitur, non de pecunia concurſus, nec concurſus corpus exiſſe cenſetur. num.*11.

*Solutio anticipata facta in tertij præiudicium non liberat ſoluentem,quo minus tertio ſoluere teneatur, num.*12.

*Adminiſtrator regulariter de bonis adminiſtrationis dumtaxat tenetur,ad eaa reſtricta, & limitata intelligitur ſua obligatio. n.*13.

Adminiſtrator,procurator,inſtitor, & ſimiles excedendo mandatum, & proprio tenentur;quia in exceſſu ſe obligare cenſentur. n. 14.

Nec in exceſſu obligant adminiſtrationem, vel dominum. ibid.

Procurator ad vendendum excedens fines mandati tenetur reſpectu exceſſus. n. 15.

Contrahens alieno nomine, aſſerens habere mandatum,in eo ad quod non habebat,tenetur de ſuo.numero 16.

Et videtur hoc caſu ſuam fidem adſtringere. n. 17.

Concurſus lite pendente, debitor nequit creditorë poſteriori in præiudicium anteriorum ſoluere. n. 18. *&* 19.

Heres,etiam cum inuentario, ſi ſoluat poſterioribus hæreditatis creditoribus,tenetur de ſuis bonis,anterioribus ſoluere,ſciens anteriores adeſſe, n. 20. 21. *&* 22.

*Heres bona fide ſoluens primò venientibus creditoribus;anteriores verſus iſtos habent reuocatoriam; ſecus ſi mala fide, & ſcientia, ex qua tunc heres tenetur. n.*23.24.25. *&* 26.

*Adminiſtrator, heres, tutor, aliorve alieno nomine ſoluens non poteſt ſoluendo creditoribus, ordinem graduum præpoſterare,aliàs ſciens de ſuo tenetur anterioribus. n.*27. *&* 28.

Creditoribus anterioribus datur electio, an velint agere contra poſteriores, præpoſterè ſolutos, vel contra adminiſtratorem inordinatè ſoluentem. num. 29.

Emptor pignoris pro ſoluendis creditoribus ſi ſcienter,contra iudicis decretum, inordinatè ſoluat tenetur de ſuo anterioribus,contra quem iſte,& contra poſteriores ſolutos electiuè regreſſum habet. num. 30.

Adminiſtrator præpoſterè ſoluens tenetur de ſuo anterioribus creditoribus, ſi adminiſtratio non ſit ſoluendo propter ſuum dolum,& fraudem in peruerſione ordinis. n. 31.

Adminiſtrator peruertens ordinem ſententiæ, moleſtatus ab anterioribus creditoribus, non habet regreſſum contra poſteriores præmaturè à ſe ſolutos. num. 32.

Solutio

Solutio à quolibet extraneo fieri poteſt. n.33.

Creditor poſterior in mala fide eſt exigendo prius, quàm anteriores ſimul concurrentes.

Reuocatoria competit anterioribus creditoribus contra poſteriores prius ſolutos. n. 35.

Scire, & ſcire debere, idem eſt in iure, n.36.

Adminiſtratori ſcienti gradus ſententia non datur repetitio contra poſteriores creditores, à ſe ante tempus ſolutos. n. 37.

Prælationis ius cuius virtute reuocatoria competit anteriori creditori eſt perſonale, & non communicabile debitori, n.38.

Repetitio ſolutionis facta creditori in diem denegatur debitori, ante diem ſoluenti. n.39.

Adminiſtrator licet poſteriori creditori exigenti poſſet exceptionem ordinis, & præpoſterationis opponere; ſi omiſerit, & ſoluerit, repetitio denegatur. n.40.

Soluenti indebitum nomine alieno, non datur condictio indebiti, ſed ei, cuius nomine fuit ſolutum, n. 41. & 42.

Hæres, tutor, adminiſtrator, ſoluentes ſcienter poſteriori creditori, ſi non recipiunt abſolutionem, repetitione carent. n. 43.

Adminiſtrator concurſus ſoluendo poſteriori negotium gerit adminiſtrationis, & ſic ab eo ſolutum repetit ſuo loco, & gradu. n. 44.

Poſſeſſor maioratus, qui redimendo cenſum ſuper eo impoſitum, ceſſionem non obtinuit contra eum, habet tamen actionem negotiorum geſtorum, contra hæredes anteceſſoris, qui cenſum impoſuit. num. 45.

Solutio, & obligationis extinctio non refert, per quem fiat. n. 46.

Soluens pro debitore etiam ſine mandato, habet contra eum actionem negotiorum geſtorum. n.46.

Adminiſtrator, qui poſteriori inordinatè ſoluit, ad exigendum ex bonis concurſus ſubintret locum, & gradum creditoris à ſe nequaquam ſoluti abſque alia ceſſione. num. 48. & *ſeqq.*

Adminiſtrator, qui reddita ratione, apparet creditor præfertur omnibus quibuſlibet anterioribus creditoribus, n 49.

Soluere debita, quibus onerata erat adminiſtratio concurſus, dicitur eam meliorare. n. 50.

Retentio competit pro melioramentis in re factis. num. 51.

Adminiſtrator an ſubintret locum gradum, & prælationem illius creditoris, cui ex propriis pecuniis ſoluit. num. 52.

Extraneus, qui ſua pecunia ſoluit creditori alieno ſine ceſſione, ſolam actionem perſonalem conſequitur, n. 53.

Idem in adminiſtratore ſoluente creditoribus adminiſtrationis. ibid.

Adminiſtrator inordinatè ſoluens poſteriori, mediante ceſſione, eius gradum, & prælationem ſubintrat. n. 54.

Creditor mutuans debitori, vt ſoluat priori creditori, huius locum ſubintrat, tribus concurrentibus. n. 55. 56. 57 & 58.

Creditorem anteriorem fuiſſe ſolutum ex eadem pecunia noui creditoris ad id mutuantis, ex quibus coniecturis præſumatur. n. 59.

Adminiſtrator, qui ſingulas partitas à ſe ſolutas ſine ceſſione exigere vult à concurſus corpore, inter perſonales graduabitur. n.69.

Adminiſtrator, qui ſoluit creditori cum ceſſione, & ſubingreſſione, locum, gradum, & priuilegium, occupat eius creditoris dimiſſi, & illis præfertur, quibus creditor dimiſſus præferebatur. n. 61.

Adminiſtrator pro reliquis facto calculo, exigendis præfertur quibuſlibet creditoribus concurſus. numero 62.

Adminiſtrator dum ſoluit creditoribus, diligens ſit in petendo ab eis ceſſionem, & ſubingreſſionem pro maiori ſecuritate. n.63.

Adminiſtrator ante calculum non poteſt prætendere aliquas partitas ſoluiſſe ſua pecunia. numero 64.

Adminiſtrator in dubio ante factum calculum, de pecunia adminiſtrationis, & non de ſua ſoluiſſe, & expendiſſe præſumitur. ibid.

Adminiſtrator facto calculo creditor factus adminiſtrationis pro ſuo credito, quare cæteris omnibus concurſus creditoribus præferatur, etiam ceſſione ceſſante. num.65.

ADMINISTRATOREM concurſus à iudice nominatum adeò ſtrictam, & limitatam recipere poteſtatem circa adminiſtrationem, vt nullo modo voluntate & propria ſua facultate poſſit expendere, aut de bonis concurſus ſoluere abſque iudicis, aut curiæ ſpeciali decreto ad vnguem & in ſpecifica forma per eum ſeruanda, diximus abundè ſuprà *cap. antecedenti, à princip.* quapropter adminiſtrator concurſus ſemper præ oculis, & penes ſe habere debet ſententiam graduationis, quo gradus prærogatiua creditorum ſcripta eſt, vt liberatio à iudice per quemlibet creditorum impetrata iuxta ſuum ordinem, & gradum, per ſententiam cuilibet aſſignatum, obſeruetur, & non aliter compleatur ab adminiſtratore, maximè quoniam ipſa delegatio ſemper expeditur ſub hac expreſſa conditione, & qualitate, vt adminiſtrator tot ſoluat creditori impetranti, ſuo loco & gradu, *en ſu lugar y grado* 1 2

Quam formam ſi in ſoluendo prætermiſerit adminiſtrator & gradus ſententiæ perturbauerit, ſoluẽdo ſcilicet poſteriori creditori, potioribus omiſſis, ſeu dimiſſis inſolutis, perperam & nulliter aget, & terminos limitatos ſuæ poteſtatis necnon iudicis decreti, & mandati excedere dicetur, & abſque vlla poteſtate, & facultate operatur, ac propterea de ſuo prioribus creditoribus reclamantibus, ſoluere tenetur, ſi bona concurſus non ſint ſoluendo, nec omnibus ſufficientia ſint: iuxta textum *in l. ſi pupillorum, §. ſi prætor,* ibi, *& mea fert opinio. eum qui aliud fecit, quam quod à prætore decretum eſt, nihil egiſſe, & ff. de rebus eorum.* textus etiam *in l. diligenter*, ibi, *nam qui excessit, aliud quid facere videtur, ff. mandati. l. ſi itaque mandatum,* ibi, *aliud fecit, quam quod mandatum eſt, ff. de iureiurando l. ſed & ſi ante, ff. ad Trebellianum, l. parui, in fin. ff. de receptis arbitris:* nam in exceſſu mandati, & decreti iudicialis ſemper adeſt defectus poteſtatis, ad illum gerendum; ampliſſimè de hoc multa diximus *in noſtris commentariis de regia protectione, 4. part. c.3 ex n.63* & ſuprà *in hoc Labyrintho, 1. part. cap. 4. ex n. 11. cum ſeqq. verſic. quibus tamen (quæ in ſe vrgentiſſima ſunt,)* &c. *& per totum cap.* 3 4

Imò cũ ratione officij tenebatur obſeruare gradus, & ordinem ſententiæ, nec non decreti iudicis, omittendo, & præpoſterando in dolo præſumpto eſſe dicitur *l. non poteſt dolo carere qui imperio magiſtratus non obtemperat leg. non poteſt 160. ff. de* 5

*regulis iuris,l.vnica,ff.ſi quis ius dicenti non obtem-
perauerit. Bart. in l.tutor,qui repertorium.ff.de ad-
miniſtr.tutor.*Maſcardus *de probationibus,conſ.*531.
*num.*80.Lucas de Peña *in l.quemadmodum,num* 6.
*in 6.caſu, C.de agricol.& cenſit. lib.*11. Farinacius
tom.3.prax.crimin.quæſt.89.num.95. Barboſa *in l.ſi
mora,1.part.num.30 in fin.ff.ſoluto matrimon.* & eſt
textus *in l. dolus 44.ff. mandati.l. ſi procuratorem,
§.dolo,ff.eodem:l.1.§ fin.in fin.ff.depoſiti.* Authent.
quæ in prouincia, Cod.de crimin.agi oportet. vnò &
6 colluſio inter eum, & creditorem præſumitur, &
mala fides; probant Larata *in conſil.46 per totum*
Nouatius *quæſt. forenſ. 1.part. quæſt.139. in fin.&
per totam.* præcipuè *n.16.* Noguerol *allegation. 7.
num.11. & n. 6. & ſeqq.*
7 Doloſus namque dicitur, qui ſpernit iuſſum ſu-
perioris, vt per dictam *l.non poteſt.* & Bardell.*con-
ſil.151.num* 70. dixit Giurba *conſil.33. num.5.* vbi
etiam, quod is qui non facit id, quod facere tene-
8 tur,doloſus eſt.*l dolus, ff.mandati.l.1.§.eſt autem ff.
depoſiti l.dolo ff.ad legem Falcidiam.*Bart.*in l.tutor,
qui re,per totum,ff.de adminiſtr.tutor.* Aymon *con-
ſil.172.num.5* Menoch.*de arbitrar.lib.2, caſu* 208.
num.35 facit *l.1.§.permittitur,ff. de aqua quotid.&
æſtiua l.1.§ quid ergo,ff.de contrar.action.tutel.l.ſed
& ſi hac, §. hac clauſula, ff. ex quibus cauſis maior.*
Rebuffus *in l.nepos Proculo,ff.de verborum ſignific.*
Burſatus *conſil.56.num.27.lib.1.*Micres *de maiora-
tu.4.part.quæſt,40.num.54.* Crauetta *conſil.193.n.2.*
Burſatus *conſil 44.num.2.*Maſcardus *de probationi-
bus,conſil.531.num.24.& 52.* Menochius *de arbi-
9 trariis,caſu 208.num.35.* vel quando facit,quod fa-
cere non debebat. Bald.*conſil.62.n.4.* Marta *deci-
ſione 198.n.8,* Menochius *lib.4.præſumpt.12.n.10.*
Gabriel *conſil. 16. num. 4. lib.1.* Giurba *vbi pro-
ximè.*
10 Ideò adminiſtrator,qui contra formam ſenten-
tiæ graduationis, & decreti iudicis,inſerti io ipſa
delegatione,pręposterè,& intempeſtiuè ſoluit cre-
ditori poſteriori, omiſſis anterioribus, & magis
priuilegiatis;non tanquam adminiſtrator ſoluiſſe
intelligitur; ſed tanquam ipſe non reſpectiuè ad
officium, & ideò non de bonis concurſus,ſed po-
11 tiùs de ſuis bonis ſoluiſſe intelligitur; ita vt illa
partita & quantitas perperam & præpoſterè ſoluta
creditori poſteriori intelligatur, & conſideretur,
non exiuiſſe à corpore concurſus, nec de pecuniis
eius ſolutam fuiſſe,iuxta textum *in l.1.§.igitur præ-
poſitio 12.ff.de exercitoria action* ibi,*vel contra mo-
dum egreſſus non obligabit exercitorem.* Etenim is
qui alicui ſoluere tenetur, ſi ſoluit alteri,non libe-
ratur, & reſpectu creditoris,cui ſoluere prius tene-
batur,intelligitur, ac ſi non ſoluiſſet prout latiſſi-
me videre eſt per Antonium Amatum *variarum
reſolutionum,tom.1. reſolut.29. per totam.*
12 Deinde,quia anticipata ſolutio in tertij præiudi-
cium facta non liberat ſoluentem, quominus ter-
tio ſoluere teneatur,ex *l.cum pater,§.à filia,ff.de le-
gatis 2.*Bart.*in l.1.n.11.ff.de legatis 1.*Graſſis *exce-
ptione 25.n.140.* Rota Auenionenſ. *deciſione 117.
num.4.* Decianus *conſ.81. n.42.lib.4.* Antoo. Amat.
variar. reſol.29. num.6.& à princip. Ergo admini-
ſtrator, qui anticipatè ſoluit poſteriori creditori
contra formam delegationis, & mandati iudicis
non liberabitur, ſed tenebitur prioribus credito-
ribus ſoluere,qoibus præiudicare nullo modo po-
tuit.
13 Et inſuper quoniam licet regulariter admini-
ſtrator,inſtitor, & procurator non teneatur de ſuo
ſoluere, & ex bonis adminiſtrationis,ad quem ſuá
obligatio reſtricta, & limitata iotelligitur; prout
latè diximus ſuprà *cap. antecedenti,ex num.2. cum
ſeqq.& per totum:*tamen quando exceſſerunt man- 14
datum,in exceſſu tenentur de proprio ſoluere, &
in eo obligati ipſi iotelliguntur, quia in exceſſu
obligare non potuerunt dominum,& adminiſtra-
tionem, quam gerunt. Sic poſt plurimorum Do-
ctorom obligationem probat Flores Diaz de Me-
na *in additionibus ad Gammam, deciſ.190.* condu- 15
cunt,quæ procuratore dato ad vendendum, exce-
dentes fines mandati, dixerunt Matienz. *in l.1. ti-
tul.11.lib.5.recopilat. gloſſ.8. n.14.15. & 17.*Pinel-
lus *in l.2.C.de reſcindenda vendit.2.part. c.1. n.18.*
& Hermoſilla *in l. 48.gloſſ.5. num.6. in 5.part.5.
tom.2. fol.217.*
Cuius eſt farinæ, quod licet is, qui nomine 16
alieno contrahit,non obligetur de ſuo,vt diximus:
tamen quando dixit,ſe habere mandatum,& pote-
ſtatem,in eo ad quod non habebat,tenetur de ſuo.
Socinus *conſil.154.n.6. & 7.* Cardinalis Franciſc.
Mantica *de contractibus, lib.9.tit.11.n.6.* Tuſchus
verb.inſtitor, concl.224.n.15. 20. & 22.& concluſ.
823. Ioannes Guttierez *de tutelis,2. part. cap.13.
num.18.* Caldas Pereira *de empt, & vend. cap.15.
num.57.verſic.ſeptima concluſ.* Hermoſilla *ad leg.7.* 17
*tit.1. part.5.gloſſ.4.num.8. tom.1 fol.61.*quia vide-
tur tunc ſuam fidem adſtrinxiſſe, ſecundum gloſſ.
& Bart.*in l.procurator, ff.de procurator*, vbi etiam
Bald. Angel. & alij, Bald. *in l.fin.ff. de inſtitoria
action.* quos ſequitur Socinus ſenior *conſ.154.n.8.*
Ioan. Anton. Manguillus *in tract. de euictionibus,
q.186. n.4.* Sed adminiſtrator ad peruertendum &
ordinē ſentētiæ graduationis, & decreti iudicis in-
ſerti in delegatione ſibi directa;caret penitus po-
teſtate,& iudicis mandato,vt à principio huius ca-
pitis probauimus; ergo de ſuo ſemper tenebitur
creditoribus anterioribus, quibus nullo modo
præiudicare potuit in illa quantitate, à ſe nequam
ſoluta poſteriori.
Comprobatur, quoniam ſi concurſu creditorum 18
ſtante, ſeu aliàs inter ipſos, lis erat contra debito-
rem pendēs,debitor non poteſt poſterioribus cre-
ditoribus gratificare, & ſoluere in præiudicium
priorum propter malam fidem,& dolum;prout ex
plurimorum Doctorum relatione probauimus ſu-
prà *1.part.c.10.ex n.64.verſ.4.etiam fingitur pecu-
nia ſtare.* Quantumuis debitor adhuc ſuorum bo- 19
norum dominus ſit; quanto minus adminiſtrator,
nullum ius ad ea bona habens poterit gratificare,
& gradus ſententiæ ſubuertere ſua ſponte, & con-
tra formam decreti iudicis expreſsè dicentis in de-
legatioonbos quibuſlibet creditoribus conceſſis,
vt adminiſtrator ſoluat ſuo loco,& gradu,quam ſi
non ſeruet,in dolo eſt,& fraudis particeps, vt ſu-
periùs diximus *n. 5. verſic. imò cum ratione officij:*
atque merito de ſoo debet ſatisfacere creditoribus
anterioribus inſtantibus, ſi ex bonis concurſus ſa-
tisfacere non poteſt, aſſereos pecunias præ ma-
nibus non adeſſe.
Et hæc pars fulcitur ex vera interpretatione à 20
plurimis Doctoribus tradita *in l. fin. §. & ſi præfa-
tam,C.de iure deliberand.& l.7.tit.7.part.6.*vt hæ-
res cum beneficio legis,& inuentarij ſoluens poſte-
rioribus creditoribus hæreditatis, teneatur de ſuis
propriis bonis ſoluere aliis creditoribus anteriori-
bus,quando ſciebat alios anteriores adeſſe propter
malam fidem,quam in ſoluendo habuit,qui nō de-
buit,nec potuit anterioribus pręiudicare. Gregorius
Lopez

Lopez *in dicta l.7.* ibi, *vel ſi ſoluiſſet creditoribus,*
primo venientibus,vt in dicto verſic.& ſi præfatam.
Hæc enim eſt vna ex vtilitatibus inuentarij, quod
ſibi non imputatur,ſi ſoluat primo venientibus. Et
intellige,quando hæres ignorabat alios creditores
eſſe potiores, & ſic ſolum bona fide, aliàs ſecus, ſi
cautionem non exigit,vt *in dicta l dolo,ff. ad legem*
Falcidiam,& tenet gloſſa parue *in dicto § & ſi præ-*
fatam,& ibi Bart. &c. & Gregor. Lopez, ſequitur
poſt alios Doctores Matienz. *in l.6. tit.4. gloſſ.1.*
21 *lib.5.recopilat.* dicens inuentarij vtilitatem eſſe,
quod hæres poteſt ſatisfacere creditoribus primo
venientibus,nec contra eum habere recurſum cre-
ditores potiores,licet poſſint ab iis qui receperunt
repetere,ſed quando probatum fuerit, & conſtite-
rit; ipſum hæredem habuiſſe notitiam æris alieni,
& priorum creditorum, tunc hæres tenebitur illis
de ſuo ſoluere, aduerſus quem potiores creditores
recurſum habebunt, quando hæreditas non eſſet
22 ſoluenda. Et ſic ſibi præcauere debet hæres peten-
do cautionem à creditoribus inferioris gradus de
reſtituendo ſolutum, quod ſi gradus prærogatiuæ
inter creditores dum ſoluerit, non ſeruauerit, ad-
uerſum eum, habebunt recurſum anteriores,quo-
23 ties conſtiterit de ſua ſcientia,& ſic de mala fide in
ſoluendo,qua non probata creditoribus anteriori-
bus dabitur reuocatoria contra poſteriores credi-
tores,qui præmaturè, & inordinatè exegerunt, &
ſic iuſtum articulum eſſe intelligendum, affirmat
Caſtillo *controuerſ.tom.4 cap 61. ſub n.92.* (quem
malè percepiſſe,conatur,Florez de Mena *var.reſo-*
lut.lib 1.quæſt.6.§.2.à num.12.fol.59.)allegat Mon-
ticul. *de inuentar. tit. de iure deliberandi. ex n.78.*
vſque ad 90.diuerſ.tract.tom.8.fol.159. Phanut.*de*
inuentar.5. part. ex num.135. eodem tom. fol.262.
Rolandum *de confectio. inuentar. 4 part. particula,*
quid ſi hæres, fol.123 vſque ad fol.131. Rebuffum
1. tom. titul.de ſentent. prouiſion. gloſſ. 5. num.1.
Vincent.de Franchis *deciſ.246.& deciſ.276.* Graſſis
lib.2.art, inuentar. quæſt.20. num.4. fol 99. Vin-
cent.Carrocius *deciſ.509 ex num 46.vſque ad 50.*
24 vbi *num.49.* inquit, deciſionem textus, *in d.§. etſi*
præfatam,procedit,quando hæres bonâ fide ſoluit,
quia ignorabat alios creditores potiores, ſecus ſi
ſciuiſſet, quia diceretur eſſe in dolo, idem tenet
Antonius Faber *in titulum, C. de iure deliberandi,*
deffinitione 33.

25 Et hac adhibita diſtinctione ſcientiæ, & igno-
rantiæ,bonæ,vel malæ fidei,idem dixit Gaſpar An-
ton. Theſaur. *quæſt. forenſ. lib.2. quæſt.16.caſu 7,*
quod ſi ſolutio fiat ab hærede cum beneficio in-
uentarij, clarum eſſe, quod creditores potiores re-
uocabunt pecuniam alteri ſolutam poſteriori, &
26 text. *in d.l.fin.etſi præfatam*; ſed non habebunt re-
curſum contra hæredem, non tamen potuit hæres
ſoluere primo venientibus, quando ſciebat adeſſe
anteriores, nec tunc liberaretur propter malam fi-
dem in ſoluendo inordinatè, & præpoſterè, prout
vtrumque latiùs comprobat ipſe Theſaurus *n.16.*
17 & 18 ſequitur Caſtillo *tom.5. controu.c.78 co-*
lum.7 verſ ſeptimum caſum eſſe qui,verſ. ſequenti,
poſt ipſum Theſaurum, agit, de hærede adeunte
abſque beneficio inuentarij,& inordinatè ſoluente
creditoribus hæreditariis.

27 Et iuxta hanc diſtinctionem intelligendus erit,
ipſe Theſaur. *in d.quæſt.16.num 20.* loquens in tu-
tore inordinatè ſoluente creditoribus concurren-
tibus pro ſuis creditis,dicens non eſſe locum grati-
ficationi, vt prior reuocet ſolutum à poſteriore, &
eſſe inquit, bonam cautelam hæredis, tutoris, vel
alterius, nomine alieno ſoluentis, vt impetret cau-
tionem ab eo creditore, cui ſoluit,de reſtituendo
aliis creditoribus venientibus, vt intelligatur hæc
doctrina iuxta præfatam diſtinctionem,vt teneatur
hæres ſciens alios eſſe potiores propter malam fi-
dem,& dolum,vt ipſe Theſaurus, *loquendo de hæ-*
rede,paulo antea dixerat,& clarè colligatur ex eo,
dum in hoc caſu ſimul de hærede,& tutore,& aliis
adminiſtratoribus loquutus fuit, & ſequitur Ca-
ſtillo *dict.78.colum.8.verſ.nonum caſum eſſe*; tum 28
etiam, quia ſi iſtos adminiſtratores perperam, &
præpoſtere ſoluentes conſulunt cautionem pro ſua
ſecuritate petere ab iis, quibus ſoluunt; ſequitur
manifeſtè, eos Doctores velle, adminiſtratores te- 29
neri prioribus creditoribus de ſuis bonis; & quod
creditoribus anterioribus detur regreſſus electiuè
tam contra adminiſtratorem, præpoſterè ſoluen-
tem, quàm contra creditores poſteriores, quibus
intempeſtatiuè fuit ſolutum,latè comprobat Gra-
tianus *diſceptat.forenſ.c.37.ex n.34.cum ſeqq.*& in-
frà hac *3.part.in c.10.ex n.16. cum ſequent. verſ.*
quid de pignoribus, & hypothecis ſubhaſtatis, &c.
vbi agitur etiam de tertio emptore pignorum, in 30
ſubhaſtatione pro ſoluendis debitoris creditori-
bus,vt in eum ſcienter ex pretio ſoluentem poſte-
rioribus, detur regreſſus anterioribus, & electiuè
etiam contra poſteriores præmaturè ſolutos,& di-
miſſos ab emptore, & ſignanter videbis *ibidem ex*
n.19. & ſeqq. vbi agitur de hac electione contra 31
emptorem, vel contra poſteriores ſolutos; & ita
communiter ſeruatur in tribunalibus, vt admini-
ſtratores peruenertentes gradus ſententiæ,& dele-
gationum in ſoluendo de ſuo teneantur, quando
concurſus redditus ſoluendo non eſſe, nec pecu-
nias promptas habere dicunt,& reſpondent propter
ſuum dolum, & malam fidem, qui ignorare non
poſſunt adeſſe alios creditores anteriores in con-
curſu, propter ſententiam graduationis, quam pe-
nes ſe habent, vel habere tenentur, cum idem ſit,
ſcire,vel ſcire debere ex axiomate vulgari,de quo
infrà *num.36.* ex quo ſuus dolus mala fides & fraus
inexcuſabilis notoriè apparet.

Sed iſti adminiſtratores præpoſterantes ordinem, 32
& gradus ſententiæ in ſoluendo, dum à prioribus
creditoribus pro ſolutione moleſtantur, an ha-
beant regreſſum contra debitorem poſteriorem,
cui præpoſterè,& ante tempus ſoluerunt,vt ſibi re-
ſtituat ſolutum,non facilis eſt reſolutio. Doctores,
quos videmus,non tractant; mihi autem negatiuè
reſoluendum videtur. Tum,quia creditor dimiſſus 33
verè creditor erat ad bona adminiſtrationis, &
corpus concurſus, & potuit ſolutionem recipere,
etiam à quolibet extraneo, prout eſt miniſtrator,
l.ſolutionem, ff.de ſolut. l. ſoluendo, ff de neg geſtis,
§.1.verſ. nec intereſt.inſtitut. quib mod. ſolu.oblig.l.
tale pactum,§.poſt diuiſionem, ff. ſi cert.petat. am-
pliſſimè Pirrus Maurus, Aretin *in tract. de ſolut.*
c.25.per totum Et licet in mala fide fuerit exigen- 34
do ante tempus, & ante cæteros priores credito-
res ſtantes in iudicio concurſus,prout ex innume-
rabilibus penè Doctoribus probauimus ſuprà *1.*
part.c.10 ex n.63.& ſeqq.verſ. item & tertiò mala
fide,& à n 64 in verſ. quartò etiam fingitur pecunia
conſumpta ſtare, & mala fide exacta, per poſterio-
rem creditorem, &c.

Hoc tamen prodeſt creditoribus anterioribus in- 35
tentare volentibus reuocatoriã,vt ibidem, & ſupe-
rius abundè probauimus,nullibi tamen hoc reme-

Digitized by Google

dium reperitur conceſſum ſoluenti; nam iſte admi-
niſtrator particeps eſt fraudis, doli, & malæ fidei;
fraus enim & dolus nemini patrocinantur, *l. itaque,*
ff. de furtis, c. dictum, 30. quæſt. 1. c. intelleximus de iu-
dicijs, cap. tua de clericis non reſidenti. cap. ſedes,
36 *cap. ex tenore de reſcriptis cum pluribus alijs* Et quia
cum adminiſtrator ſciebat, vel ſcire debebat, ratio-
ne officij, (quod idem eſt in iure, *l. quod te, in fin.*
vbi gloſſ. ff. ſi certum petatur. l. ſi duo, ff. de acqui-
renda hæreditate. leg. qui fundum, §. ſeruus, ff. pro
emptore. Surdus *deciſ. 150. num. 13.* Gratian. *di-*
37 *ſceptat. 194. num. 1.* Farinac. *in fragm. littera L. 163.*)
quod non tenebatur ſoluere poſteriori, nec per-
uertere gradus ſententiæ; ſi inſuper ſoluit, non re-
petit, nec condicit. *l. 1.* ibi: *Sed ſi ſciens ſe non*
debere, ſoluerit; ceſſat repetit. ff. de condictione in-
debiti.

38 Deinde quia ius prælationis eſt perſonale credi-
toris anterioris ad auocandum, & opponendum de
ſua anterioritate contra alios inferioris gradus,
ita vt nec debitor communis hac ſe iure poteſt
exceptione contra ſuos creditores ab eo petentes
ſua credita, nec poteſt eos excludere aſſerens alios
eſſe anteriores, quibus prius debet ſoluere, prout
ex pluribus doctrinis, & Doctoribus copiosè pro-
bauimus *ſuprà 1. part. cap. 16. ex n. 22. cum ſequenti-*
bus, & 2. p. cap. 3. ex n. 56. verſicul. hanc tamen no-
ſtram veriſſimam reſolutionem, &c. cum ſequentib.
Ergo nec adminiſtratori, nomine debitoris com-
munis ſoluenti, & eum repreſentanti hoc reme-
dium, & ius præſtari debet, qui colluſit, & dolo ac
fraude ſoluit.

39 Et inſuper quia iſte creditor, cui ante alios po-
tiores fuit ſolutum, verè creditor eſt, non etiam
in diem, ſed de præſenti, licet ſolutionis exactio
ſit in tempus dilata, contra quem ſoluenti ante
diem, vel tempus repetitio denegatur. *leg. nam. &*
ſicut cum moriar dare promiſero, & ante ſoluam; re-
petere me non poſſe, Celſus ait 16. & l. 17. quod ſi
ea conditione debetur qua omnino ſtitura ſit, ſolu-
tum repeti non poteſt, vel in diem debitor adeo debi-
tor eſt, vt ante diem ſolutum repetere non poſſit, ff.
40 *de condictione indebiti.* Ergo, & adminiſtratori
inordinatè, & ante tempus ſoluenti, maximè doli
participi, repetitio & auocatio deneganda erit, nam
licet creditori exigere volenti potuiſſet opponere
exceptionem præpoſterationis, & dilationis, ſi
ſimpliciter nihilominus ſoluit, repetere non po-
teſt ſolutum *leg. quod nomine mariti qui ſoluendo*
non eſt, alius mulieri ſoluit, repetere non poteſt,
ideo quia debitum eſt mulieri, & l. nam & maritus
ſi cum facere nihil poſſit, dotem ſoluerit, in ea cau-
ſa eſt, vt repetere non poſſit, l. ſi is cum quo de pecu-
lio actum eſt per imprudentiam pluſquam, in pecu-
lio eſſet ſoluerit, repetere non poteſt, ff. de condictio-
ne indebiti.

41 Deinde quia adminiſtrator ſoluit nomine debi-
toris, ergo repetere non poteſt, nam qui alieno
nomine ſoluit indebitum, non habet condictionem
indebiti, ſed is dumtaxat, cuius nomine fuit ſolu-
tum, vt repetat. *l. ſi procurator 6. §. fin. l. cum inde-*
42 *bitum 57. in princip. ff. de condiction. indebit.* quæ lo-
quuntur in tutore ſoluente, vt non illi, ſed pu-
pillo, cuius nomine ſoluit, condictio indebiti de-
tur; idem in fideiuſſore, & in mandatario, ad procu-
ratore *ex dicto §. fin.* & poſt Donellum, & Oſual-
dum, & alios probat D. Larea *deciſ. Granat. 86. n. 7.*
& 8. tom. 2. nec debitor ipſe poteſt repetere ob præ-
poſterationem, cum hoc ius ſit anteriorum credito-
rum, non communicabile ipſi debitori, quia non
poteſt opponere exceptionem prælationis contra
verum creditorem exigere volentem ſuum credi-
tum, prout paulo ante diximus, & ideo vtrique tam
debitori, quam adminiſtratori denegatur repetitio
atque condictio.

Et denique hoc non obſcurè indicarunt tot Do- 43
ctores, Gregorius Lopez, Matienzus, Caſtillo,
Theſaurus, & alij, hactenus relati ſuperius *ex n. 20.*
cum ſequentibus, & plures alij ab eiſdem laudati,
conſulentes hæredem, tutorem, & adminiſtrato-
rem, ſoluentes dolo, & mala fide poſteriori, vt ab
eo recipiant cautionem, de ei reſtituendo ſolutum
apparentibus anterioribus aliis creditoribus; ſup-
ponunt etenim iſti Doctores vt iſti ſoluentes aliam
actionem, aut recurſum ad repetendum ſolutum,
non habeant, ceſſante, & deficiente cautione; quæ
reſolutio vera mihi videtur.

Benè tamen verum eſt, adminiſtratorem, qui 44
non ſeruat gradus prærogatiuam, poſteriori ſoluit,
illud de ſuo refuderit anteriori inſtanti; poſſe can-
dem quantitatem exigere, & repetere à corpore
concurſus, & eius bonis ſuo loco, & gradu. Nam
cum ſoluerit vero creditori, cui verè tenebatur de-
bitor; adminiſtrator, qui de ſuis propriis bonis
eum dimiſit, geſſiſſe dicitur vtiliter negotium de-
bitoris, & adminiſtrationis, in cuius vtilitatem
vergit eam liberando ab hac obligatione, & ideo
adniſtrator pro quantitate ex propriis bonis ſo-
luta habet aduerſus bona concurſus actionem ne-
gotiorum geſtorum, probant Auendanus *in tract.*
de cenſibus, cap. 65. per totum, & Additionatores
ad Molinam *lib. 2. de primogen. cap. 10. ſub num. 25.*
& 26. & nos *ſuprà 2. p. cap. 7. ex n. 57. cum ſequenti-*
bus, verſic. vnum tamen eſt conſtans. In hac materia.
Affirmantes, quod ſi ſucceſſor in maioratu redi-
mendo cenſum ſuper eo impoſitum, non obtinue- 45
rit à creditore dimiſſo ceſſionem, licet ius ad cen-
ſum, non habeat contra maioratus bona, habet ta-
men actionem negotiorum geſtorum aduerſus hæ-
redem poſſeſſoris imponentis cenſum, quem ſuc-
ceſſor propria pecunia redemit, vt ex bonis hæredi-
tatis, quæ ad huiuſmodi redemptionem obligata
erant, ſibi ſatisfiat, cum eadem bona liberauerit à
nexu obligationis huiuſmodi. Atque ideo cum ver-
geret redemptio in eius vtilitatem, is hæres ſatiſ-
facere tenetur, & cogitur actione negotiorum ge-
ſtorum, & aliis iuris remediis, ibidem in ſimili ca-
ſu ex plurimorum Doctorum authoritate probaui-
mus, *vbi proximè loco citata, d. n. 57. verſic. prout in*
ſimili videmus, &c.

Quod & regulariter verum eſt, nam quilibet ter- 46
tius, etiam ſine mandato poteſt ſoluere pro debito-
re, & eius extinguere obligationem, quia non re-
fert per quem fiat ſolutio. Latiſſimè Surdus *deci-*
ſion. 118. num. 2. & deciſ. 113. num. 2. dum dicit. *So-*
lutionem a tertio fieri poſſe, & per eam tolli omnem
obligationem, plurima iura, & Doctores ad id con-
gerit, & ad alia ſimilia, Petrus Maurus Aretinus *in*
tit. de ſolutionibus c. 25. per totum, & Surdus *deciſ.*
171. num. 27.

Atque ideo hoc caſu huiuſmodi ſolutio ab ex- 47
traneo, & tertio facta parit actionem negotiorum
geſtorum contra debitorem liberatum, etiam abſ-
que eius mandato. Corneus *conſil. 79. n. 1. volum. 1.*
& in conſil. 79. num. 16. volum. 2. Petrus Surdus *de*
aliment. titul 8. priuileg. 34. num. 11. Maurus Areti-
nus *vbi proximè num. 8. & 18.* & iterum *cap. 5.*
ex num. 34. cum ſeqq. vbi alios allegat. Nam ſol-
uendo

uendo ſi quis liberat debitorem, gerit negotium
vtile pro eo. *l. ſoluendo, ff. de negotiis geſtis*, & ideo
contraria actione negotiorum geſtorum repetere à
debitore poteſt. *§ igitur inſtitut. de obligationib. quæ
ex quaſi contractu naſcuntur.* Cardinalis Tuſchus,
practicarum concluſ. littera S concl. 352. Petrus Mau-
rus *dicto cap. 15. num.* 10. latiſſimè Petrus Barboſa *in
leg. diuortio, §. fin. num. 3. & ſequentibus, fol.* 586.
vbi plurimas leges allegat, & Ioannes Garcia *de ex-
48 penſis, cap. 7. per totum, & num.* 23. & plures alij
inferius allegandi. Suppoſito igitur pro conſtanti
iſtum adminiſtratorem poſſe repetere, & exigere
ex bonis concurſus, & adminiſtrationis pecuniam
à ſe ſolutam poſteriori creditori; nunc inueſti-
gandum erit, quo loco, & gradu admittendus erit,
in concurſu, & an ipſo facto acquirat ſaltim lo-
cum creditoris à ſe dimiſſi, & eius gradum, & præ-
lationem ſubintret, ad effectum exigendi prælatiuè
ad omnes alios creditores inferiores ipſo dimiſſo,
& ſoluto adminiſtratore? ardua eſt, & difficillima
quæſtio.

49 Et pro parte affirmatiua, vt vel præferatur in exi-
gendo omnibus quibuſlibet creditoribus, quomo-
dolibet anterioribus; probatur, nam iſte adminiſtra-
tor reddita ratione, pro reliquis factus creditor, ha-
bet prælationem omnibus quibuſlibet creditoribus
cum illa reliqua expendi dicatur in vtilitatem, &
conſeruationem adminiſtrationis, & ideo per di-
ſpoſitionem, *l. licet, Cod. qui potiores in pignore ha-
beantur, & l. interdum, ff. eodem*, ad latè per nos *in
c. 9.* proximè ſequenti, prælationem cæteris quibuſli-
bet creditoribus habebit.

50 Nam ſoluere debita, quibus onerata erant bona
adminiſtrationis, nihil aliud eſt, quam vtiliter rem
meliorare, Boëtius *deciſion. 44. num. 9.* poſt Baldum
conſil. 303. lib. 1. Flamin. Rubeus *conſil. 48.* Peregrin.
de fideicommiſſis art. 50. num. 23. & 50. Surdus *con-
ſil. 83. num. 4.* plenè Molin. *de Hiſpanor. primogen.
lib. 1. cap. 26. à num. 9. 10. 11. & 14.* Caſlauar. *conſ. 18.
per totum*, præciſè *num. 3.* poſt Cagnol. & alios, quos
affert Muta *deciſ. 12. num. 16.* & plenius *deciſ. 57.
51 num. 31.* Antoninus Amat. *reſolut. 44. num. 5.* Ergo
ei competit adminiſtratori retentio donec de me-
lioratione facta ſibi ſatisfiat ante omnes credito-
res, ad latè tradita per Amat. *in dicta reſolut. 44.
à princip.*

52 Vel quia iſte adminiſtrator ſubintrat in locum,
gradum, & prælationem eiuſdem priori credito-
ris, cui ex ſuis propriis bonis, & pecuniis com-
pulſus ſoluit, & dimiſit, *ad l. 1. Cod. de his, qui in
prior. credit. locum ſucceſſerunt. l. 1. Cod. qui potior.
in pignore habeant, l. Ariſt ff. quæ res pignor. obligat.
poſſunt*, & ex his quæ Antonin. Amat. *reſolut. 7. à
principio.*

53 Sed contraria ſententia in hoc adminiſtratore
ſimpliciter, & abſque ceſſione ſoluente, anteriori
creditori, vt nullam prælationem habeat, nec eius
locum, gradum, & hypothecam ſubintret, proba-
tur primò; quoniam extraneus (quidquid ſit in ſe-
cundo aut vlteriori creditore ex iuribus proximè
allegatis, & Additio, ad Molinam *lib. 2. cap. 10. ſub
num. 25. verſic. prima concluſio.* Amat. *reſolut. 7. ex
num. 1. & ſeqq.*) qui ſua pecunia dimiſit creditorem
alienum, ſolam actionem perſonalem contra debi-
torem acquirit abſque aliqua hypotheca, vt aliis
omiſſis, in terminis de eo, qui debitoris negotia
gerebat, ſi ſimpliciter ſoluerit eius creditoribus, vt
ſolam ſibi actionem negotiorum geſtorum contra
debitorem (cui rem vtilem geſſit ob debiti ſolu-
tionem, & creditoris dimiſſionem) acquirat pro
exactione; probarunt Angel. *in l. 1. Cod. de iis, qui
prior. locum ſucceſſerunt.* Vbi notanter Baldus Pe-
trus Surdus *conſil. 163. num. 17. & conſil. 444. num. 7.
gloſſ. in leg. ſi cum pecuniam, Cod. de priuilegiis fiſci.*
Gaſpar Rodriquez *de annuis redditibus, lib. 2. q. 16.
num. 9.* Neguſant. *de pignorib. in 3. membr. 5. partit.
num. 43. & ſeqq.* Gratianus *diſceptat. 117. num. 17.*
Antonius Amat, *dicta reſolution. 7. numer. 13. nu-
mer. 15. 18. & 24.* qui innumerabiles penè Docto-
res laudat.

Si tamen iſte adminiſtrator ſua propria pecunia 54
dimitteos creditorem concurſus, ab iſto in conti-
nenti ceſſionem, aduerſus debitorem, & bona con-
curſus obtineat; tunc & in perſonalem actionem,
& hypothecariam, locum, gradum, & prælatio-
nem creditoris à ſe dimiſſi ſubintraret, & iurium
tranſlatione in eius perſonam, media ceſſione, *ex
l. fin. Cod. de priuilegiis fiſci.* Aſinius *de executione,
§. 7. cap. 55. num. 4. verſic. limitatur.* Surdus *conſ. 444.
num. 6. & n. 7. 8. & 9.* Pater Molina *de contractibus
diſput. 536. num. 17.* Ponte *conſil. 6. num. 3. lib. 1.* The-
ſaurus *quæſtione forenſ. 30. in princip. lib. 2.* Rota Ro-
mana *deciſ. 193. num. 1.* apud Farinacium *volum. 4.*
Barboſa *in l. poſt mortem 4. ſub num. 61 ff. de ſoluto
matrimon.* Craueт. *conſil. 582. num. 2.* Anton. Faber.
*in Cod. lib. 8. tit. 9. deffinit. 4. verſic. nec verò, & deffi-
nit. 8.* Mantica *deciſ. 99. num. 3. in princip.* Addition.
Molin. *lib. 2. cap. 10 ſub num. 26 verſic. ſecunda concl.
for. 66.* Amat. *dicta reſolut 7. n. 14 & num. 15. & n. 21.
& 22.* vbi alios quamplures recenſet, *& numer. 17.
18. cum ſeqq.* Agit de nouo creditore mutuante
debitori, vt ſoluat alteri ſuo anteriori creditori, vt 55
tunc nouus ſubintrabit locum prioris, tribus con-
currentibus. Primò pactum de ſubintrando in lo-
cum, anterioritatem, ius, & hypotheeas dimiſſi cre- 56
ditoris. Secundò quod pecunia ad effectum ſoluen- 57
di creditori mutuent. Tertiò, vt eum effectu ex ea 58
pecunia ſit creditor anterior dimiſſus, & ibidem 59
num. ſeqq. optimè agit, ex quibus coniecturis præ-
ſumatur ex eadem pecunia mutuata fuiſſe dimiſſum
creditorem, & ſolutum. Sequuntur Additionato-
res ad Molinam *dicto n. 26. verſic. aut ſoluit de pecu-
nia aliena*, &c.

Quid denique reſoluendum in hac difficili quæ- 60
ſtione mihi diſtinctè procedendum eſſe videtur;
aut enim agit adminiſtrator de exigendis ſingulis
partitis, & ſolutionibus à factis, & tunc ſi ſimpli-
citer eas ſoluerit, ſolam actionem perſonalem ha-
bebit & inter cæteros creditores perſonales locum,
& gradum in exigendo habebit, cui omnes cæteri
creditores hypothecarij, & priuilegiati præferendi
ſunt, ex iuribus, & regulis vulgaribus. cum admini-
ſtratoris hoc caſu actio ſola perſonalis negotiorum
geſtorum competat.

Si verò non ſimpliciter dimiſerit creditorem, ſed 61
cum pacto ſubintrando locum eius mediante ceſſio-
ne, tunc proculdubio ius, hypothecam, gradum,
prælationem, & priuilegium creditoris à ſe dimiſſi
ſubingreditur, & præfertur cunctis aliis credito-
ribus, quibus dimiſſus præferebatur; & ſub hoc di-
ſtinctionis membro locum habent omnia, quæ dixi-
mus in hac ſecunda parte quæſtionis, & ideo cauti
adminiſtratores ſemper, dum ſoluant delegationes
conceſſas à iudice ſingulis creditoribus, ab iſtis
tempore ſolutionis, & in continenti recipiunt ceſſio-
nes, & ſubingreſſiones, vt gradus, & prærogatiuam
eorum tutò ſubintrent.

Aut enim adminiſtrator tractat, de exigendis re-
liquis

liquis facto calculo, & ratione finali reddita, pro quibus creditor adminiſtrationis liquide enaſit, & tunc cæteris omnibus quibuſtibet creditoribus præferunt latius agendum erit, *in cap 9. proximè ſequenti, ex num 11. vſque ad finem, cap. verſicul. ſed an*
61 *adminiſtrator facto calculo.* Vbi accuratè tractandum erit de hac difficultate. Semper tamen pro ſecuritate, & omni ſubuertendu dubio conſulerem adminiſtratores, vt quoties dimittant creditores, & ſoluant virtute delegationum, hoc eſt *de los libramientos*, petant ceſſiones, & ſubingreſſiones has, vt omnia dubia excludant. Iam enim vidi in hoc Senatu noſtro Vallisoletano, adminiſtratorem petentem reliqua ſua facto calculo finali, adminiſtrationi, quam geſſerat, & prælationem pro eis appetentem, fuiſſe ſub diſtinctione prælatum, nempe pro iis partitis, & ſolutionibus dumtaxat, in quibus ceſſionem, & ſubintrationem habebat; pro cæteris verò inter perſonales creditores locum habere in exigendo, quod apparenter iuridicum videbatur ex hactenus adductis doctrinis; cauti igitur ſint adminiſtratores in ſoluendo ne in exigendo pereant, & præpoſtetentur pro tollendis aliquorum iudicum ſcrupulis.

63 Et ratio vtriuſque membri noſtræ diſtinctionis ea eſt, & concludens. Nam in primo caſu, quando adminiſtratur pro illa partita, quam de ſuo (apparenter tamen) ſoluit anteriori creditori, certat anteferri, & impedire, ac detinere delegationes aliorum creditorum ſequentium, quouſque ipſe de hac quantitate prius ſit ſatisfactus, nullùm pro ea poteſt prætendere priuilegium (ceſſante ceſſione, & pacto de ſubintrando) cum interim incertum ſit, an illa partita fuerit ſoluta ex pecuniis ſuis, an adminiſtrationis, cui ex aliis partitis poſſit eſſe debitor, quod in dubio præſumitur ante factum calculum, & rationem redditam, ſoluiſſéque, & expendiſſe non de ſuo, ſed de pecuniis adminiſtrationis, provt probauimus *ſupra cap. 7. num. 17 & ſequentibus, verſic. quapropter ſi pecuniæ ex fructibus*, &c. *Et num. ſequentibus*, & ideo ratione incertitudis hæc quantitas priuilegio carere debet, ſad potius cæteris creditis perſonalibus regulari.

64 An verò ſecundo diſtinctionis membro diſpunctis rationibus, quando facto iam calculo, & computo introitus, & exitus adminiſtrator apparet creditor pro certa ſumma; iam ad certitudinem redditur hanc ſummam reliquatam ſuam eſſe, & de ſuis propriis bonis eam expendiſſe pro vtilitate, & conſeruatione adminiſtrationis, quo caſu licet deficiat ceſſio, & pactum de ſubintrando; adhuc ex alio capite pro ea quantitate habet adminiſtrator priuelegium, & prælationem, inſpecta natura, & qualitate crediti, provt abundè probatur *in capit. ſequenti ex numero 11. vſque ad fin. capit. verſicul ſed an adminiſtrator facto calculo, & rationibus diſpunctis*, &c.

* *
*

CAPVT IX.

Adminiſtrator concurſus, qui dimiſit adminiſtrationem, vel ab ea fuit dimiſſus, & reddita ratione creditor remanſit, an poſſit concurſus bona retinere, donec ſibi de reliquis ſatisfiat?

SVMMARIVM.

Adminiſtrator concurſus qui adminiſtrationem dimiſit, vel ab ea fuit repulſus, & reddita ratione creditor remanſit an poſſit retinere bona donec de reliquis ſibi ſatisfiat affirmatiua ſententia. num. 1 et quibus negatiua verior. num. 5. Satisfactis damnatis num 9.

Adminiſtrator pra reliquis poteſt retinere bona, vel ob compenſationem, vel ob ſatisfactionem. ibid.

Tutor finita tutela ſi creditor remaneat, poteſt pro reliquis pupilli bona retinere n 2. & n 9.

Tutor donec retinet bona tenetur alimenta praſtare minori, ſicut antea praſtabat. ibid.

Minori cui bona fuêro reſtituta tutor alimenta non praſtat potemi rationem adminiſtrationis. ibid.

Apothecam tacitam, & omnibus anteriorem habet adminiſtrator pro ſuis reliquis, & ſponſis factis in conſeruatione adminiſtrationis. n 3.

Creditor poteſt retinere pignora à ſe detenta. ibid.

Adminiſtrator ſolutionibus, & expenſis factis pro exoneratione adminiſtrationis eam vtiliter meliorat. num. 4.

Pro meliorationibus in re factis competit retentio ibidem.

Adminiſtrator non poteſt retinere bona adminiſtrationis pro reliquis, ſed ſtatim tenetur ea reſtituere nouo adminiſtratori, & pro reliquis exigendis debet recurrere ad concurſus iudicium. n. 5. & 7.

Adminiſtrator depoſitarius ſequeſter, & quilibet alius, qui ratione impenſarum aut meliorationum adhuc tenetur in concurſus ea conferre. n. 6.

Ius prælationis pignoris aut retentionis non impedit quod adminiſtrator finita admiſtratione bona nouo adminiſtratori reſtituat. n. 7.

Retinere bona adminiſtrationis, & dimittere adminiſtrationem, ſeu priuari implicat. n 8.

Tutorem non poſſe retinere bona pro aliquis finita tutela verius eſſe traditur. n. 9.

Mater filiorum tutrix poteſt petere dotem à filiis, vel hæredibus, licet ei opponant retentionem, ex eo quod nondum reddit rationem tutelæ. n. 10.

Adminiſtrator, qui rationibus diſpunctis creditor apparet licet de ſtricto iuris rigore pro conſequendo credito non deberet creditoribus hypothecariis, & priuilegiatis præferri, ex praxi tamen vſitata omnium tribunalium præfertur. num. 11. & n. 21. & 23.

Adminiſtratoris reliquatum cum procedat ex ſolutione, & expenſis ex propria pecunia factis in vtilitatem, & conſeruationem adminiſtrationis etiam ſine ceſſione habent prælationem. num. 12. & 13.

Expenditur textus interdum cum l. ſequent. ff. qui potiores in pignor ibid.

Alimenta, expenſa litium, ſalaria adminiſtratoris officialium, & omnium, qui neceſſary ſunt ad bona

bona concurſus, & iuriſdictionem adminiſtrandam præferuntur omnibus creditoribus.n.14.

Salarium cuſtodis rei, & famuli ſeruitoris habet prælationem remiſſiuè.n.15.

Salarium adminiſtratoris dati ad cuſtodiam bonorum, & pro rebus pignoratis cuſtodiendis tacitam hypothecam habet cum prælatione.16.

Salarium ſeu mercedem domus conducta pro cuſtodiendis rebus pignoratis iudicis,& aliorum habere prælationem cum tacita hypotheca.n.17.

Salarium aduocatorum procuratorum qui res concurſus à litibus liberarunt præfertur in eiſdem bonis anterioribus creditoribus.n.18.

Expenſa litium,& patrocinia aduocatorum pro rerum tutela conſeruatione neceſſariæ exiſtimantur, & onus rei dicuntur,& ad eas tenentur maioratus,ſucceſſor,fideicommiſſarius,proprietarius,ſocius, & ſimiles n.19.

Soluere debita ſuper rebus impoſita, & res ipſas vtiliter meliorare.n.20.

Creditum adminiſtratoris compoſitum ex creditis priuilegiatis eorum priuilegio participat.n.21.

Creditores quibus ſoluit adminiſtrator, ideo ſunt priuilegiati; quia immediatè ſunt creditores,adminiſtrator verò,mediatè creditor,& ſine ceſſione eorum locum non ſubintrat n.22.

Prælationis priuilegium, de quo in d.l. interdum non ſolum procedit in eo qui immediatè creditor eſt adminiſtrationis, ſed etiam in tertio, qui mutuauit pro eorum conſeruatione.n.23.

Vt dicatur contractus & ſolutione conuerſi in vtilitatem, & conſeruationem adminiſtrationis, aut Banchi non eſt preciſè, vt immediatè pecunia detur adminiſtrationi ſeu Bancho, ſeu ſufficit quod detur & conuertatur in eius vtilitatem. numer.24.

Mutuum dicitur fieri in rem, in qua quis præpoſitus eſt,ſi pecunia accipiatur mutuo ad ſoluendum primo immediatè mutuanti.ibid.

In negotiationibus vniuerſalibus nihil intereſt an ex prima mercantia aliquid perueniat, vel ex ipſius re petita cum ſemper loco prioris alia ſubrogetur. num 25.

Ad idem expenditur eleganter doctrina Pauli de Caſtro & aliorum.n.26.vſque 35.

Adminiſtrator condemnatur ſoluendo anteriori propria pecunia eo quod ſoluerat poſteriori huius locum non ingreditur abſque ceſſione,nec ſubſequentium exactionem impedire poteſt.n.34.

Secus ſi creditum adminiſtratoris procedat ex ratione reddita, nam pro reliquis præfertur creditoribus anterioribus concurſus.

1 REDDITA ratione per adminiſtratorem concurſus, creditor apparet certæ quantitatis, dimiſit ſua ſponte adminiſtrationem, vel coactè fuit repulſus iuſtis de cauſis (prout alibi diximus) contendit inſuper, ſe bona retinere concurſus, donec de ſuis reliquis hoc eſt, *del alcance*, ſatisfiat, & poſſe retinere multa vrgent, primum, quia pro eo quod adminiſtrationem reliquauit, poteſt retinere eius bona propter compenſationem faciendam, vel pro ſe ſatisfaciendo de eo, pro quo adminiſtrationem reliquauit, prout probari videtur in *leg.1.§. præterea D.de contrar. & vtil. act.* ibi. *Sic erit arbitrij eius, vtrum compenſare, an petere velit ſumptus, intereſt enim noſtra, potius non ſoluere, quàm ſolutum repetere,* vt inquit text. *in leg. ideo D. de compenſat. manifeſtum eſt, quantum interſit promiſſoris, liberari potius, quam præſtare ex ſtipulatu. & deinde mandati agere.* Verba ſunt text. *in leg ſi debuer.12. in fin. de liberat. legat.* alia iura, & DD. per Giurbam *deciſ.55.n.fin.* ergo interim adminiſtratori licebit,bona concurſus retinere.

Et loquendo in tutore finita tutela, vt pro ſe ſatisfaciendo de reliquis, & compenſando, poſſit retinere bona minoris finita tutela; tenuerunt Dinus & Alberic. *in d. §. præterea.* Petr. Iacobin. *in ſua praxi in rub.de actione, & rationib. diſtrahend. propè finem, verſic. tutor enim.* Albericus *in l. pro officio, num.6.colum.fin. D.de adminiſtr.tut.& in l.alimenta. Cod.de negot. geſt.* Aymon. Crauet. *conſil.175 numer.13.* Molinæus *in tract. de retent num 41* Igitur cum tutor habeat retentionem pro ſua adminiſtratione, pignoris enim interim inſtar habet. ne teneatur reſtituere, quouſque ſatisfiat, cum ei ſufficiat, interim alimenta præſtare minori ſicut antea vt ſenſit Couarruu. *pract. quæſt. cap 6. num.6* licet non teneretur tutor alimenta miniſtrare minori, ſi iam adulto reſtituta fuerint bona, & iſte tutori mouerit litem, ſuper adminiſtratione, & reſtitutione aliorum bonorum, vt probat text. *in l. imperatores D. de tutel. & rationib. diſtrah* quam ita intelligit Viuianus ibi, in caſus poſitione, Eſcobar *de ration. c.4 ſub n.26.* 2

Secundò, quia adminiſtrator pro ſuis reliquis, & expenſis factis in conſeruationem adminiſtrationis quam geſſit tacitam, & omnibus anteriorem hypothecam acquirit in rebus adminiſtrationis concurſus, de quo protinus latius agendum erit, ſed creditor ita poteſt retinere pignora a ſe detenta, vt non cogatur ea dimittere, etiam aliis creditoribus poſterioribus, vt probat text. *in l.ij D. Pio § quod ſi res 5. D.de re iudic.* latè Cencius *de cenſib q.98.ex n. 62. cum ſequentibus.* Ergo adminiſtrator retinere poteſt bona adminiſtrationis. 3

Tertiò, nam reliqua, pro quibus adminiſtrator fuit factus creditor adminiſtrationis; procedunt ex ſolutionibus, & expenſis neceſſariis pro exoneratione adminiſtrationis, quibus onerata erant bona, quod nihil aliud eſt, quam vtiliter eam meliorare, provt, ex plurimis Doctoribus probauimus *ſuprà cap antecedenti 8 n.50.verſic nam ſoluere debita,* &c. Sed pro melioramentis in re factis competit retentio ex iuribus vulgaribus, & Antonius Amat. *reſol.44.num 3.* ergo nec adminiſtratori deneganda videtur. 4

Quibus inſuper minimè refragantibus, contrarium verius eſt, vt adminiſtrator concurſus, qui vel dimiſit adminiſtrationem, vel ea priuatus fuit, non poſſit pro reliquis bona adminiſtrationis retinere, ſed ſtatim reſtituere abſque vlla dilatione, nouo adminiſtratori tradere, & ipſe pro ſuis reliquis exigendis, pro quibus creditor factus fuit, debet recurrere ad concurſus iudicium, vt inter cæteros graduetur, & iuxta ſuum gradum iudicis authoritate,& decreto de manu noui adminiſtratoris ſoluatur, hæc etenim eſt natura concurſus formati per debitorem communem, vt omnes creditores indiſtinctè ad illud concurrere debeant, pro ſui crediti ſatisfactione, authoritate iudicis bona illius diſtribuentis, & non ſua propria creditorum, provt abundè diximus ſupra 1. *part. cap. 13. & cap. 14.* tetigimus hac 3. *part. cap.6 in princip. & cap.7. ex num 1.* 5

Et hinc etiam prouenit, quod quilibet creditor habens in pignus bona debitoris, concurſum formantis, 6

mantis, vel aliter penes ſe, in quibus ei competat ius retentionis pro ſuis expenſis, aut melioramentis neceſſariis in eis factis, debet ea omnino in concurſum conferre, ſaluo ſuo iure, & prærogatiua, vt quilibet ſuo ordine, & gradu ex omnibus bonis ſatisfiat; quia cum debitor ad hunc finem dimiſerit omnia bona ſua corporalia, & incorporalia, vbique, & apud quemcumque exiſtentia, omnia debent intrare in corpus concurſus, & quilibet detinens ea debet conferre, prout latiſſimè ex variis iuris fundamentis probauimus ſuprà 1. *part cap.* 11. *ex num.* 41. *cum ſequentibus, verſic. quod primum illud firmiter aſſeuerandum*, &c. *ante fin. cap.* 87. *verſic. ex hactenus ſatis comprobatis*, &c. *cap.* 11. *per totum*. Vbi ſignanter de creditoribus bona debitoris pignorata habentibus, & de pluribus aliis, quibus ius retentionis in bonis debitoris, penes ſe exiſtentibus competit, atque etiam, de depoſitario, vel ſequeſtre, & de quolibet alio detentore, aut poſſeſſore bonorum debitoris, vt in concurſus corpus conferre teneatur, copiosè videbis *in dicto c.* 11. *per totum*.

7 Igitur adminiſtratori quouis titulo, & prærogatiua voluerit ſua reliqua exigere, nullo modo ei proderit ad retinenda bona concurſus, ſua ſemel adminiſtratione finita, & extincta, cum ad hoc nec prælationis, nec pignoris, nec retentionis ius euitare poſſit collationem omnium bonorum in concurſum, & reſtitutionem nouo adminiſtratori facien-

8 dam. Implicat enim dimittere, aut priuari adminiſtratione, quæ datur alteri, & retinere bona ipſius, quia ſi ea retinere ſibi permitteretur, ad quid nouus adminiſtrator, cum ad bona concurſus conſeruanda, cuſtodienda, colenda, & miniſtranda, exigenda, & ex eis ſoluendum adminiſtrator detur, vt ſæpè diximus, & ſignanter 1. *part. cap.* 14. & ſi ipſe remaneret in bonis, iam ſimul remaneret in adminiſtratione ab illis inſeparabili, cum de eis teneatur reddere rationes. Nec enim abſque bonis nouus adminiſtrator ſuum munus exercere poteſt, quia qualitas ſine ſubiecto eſſe nequit; quæ opinio vera eſt, & communiter practicatur in tribunalibus abſque vlla difficultate, aut contradictione.

9 Ex quibus ſatis reſponſum remanet contrariis argumentis, & ſignanter priori de tutore, vt poſſit retinere bona minoris finita tutela, quouſque de reliquis facto calculo adminiſtrationis ſibi ſatisfaciat, efficaciter ſatisfaciat. Eſcobar *de ratiociniis cap* 4. *ex num.* 26. *vſque ad finem cap.* vbi articulum accuratè pro vtraque parte examinat, & contrariam denegantem retentionem bonorum, veriorem affirmat, & ſequitur poſt Petrum Surdum *deciſ.* 184. *num.* 9 *&* 10. ex textu *in leg. Aurerius*, §. *Mania* vbi notant gloſſ. & Bart. *D. de liber. legat.* & Alexand. *conſil.* 47. *num.* 12. qui contrariis ſatisfaciunt, præcipuè Eſcobar.

10 Fulcitur ex illa, licet controuerſa, veriori tamen reſolutione, & magis recepta opinione, licere matri etiam tutrici dotem ſuam à filiis & hæredibus petere, & recuperare; licet ei opponant retentionem, eamque prius reddere teneri rationem adminiſtratæ tutelæ; cum etiam non reddito adhuc computo, filij, & hæredes dotem retinere non poſſunt, quæ opinio fundatur in vulgato §. *taceat*, *C. de rei vxor act.* Neguſant. *de pignor. membro* 1. 5. *part. num* 36. *&* 37. Caualcan. *de tutore*, *num.* 219. Bald. *conſil* 99. *num.* 5. *lib.* 2 Fabius Turret. *conſil.* 60. *n.* 18. *&* 19. *lib.* 1. Socinus *conſil.* 126. *lib.* 1. Gratianus *deciſione* 179. *num.* 3. *&* 4. Puteus *deciſione* 246. *lib.* 1. Gutierrez *de tutel. lib.* 2. *c.* 9. *num.* 52. Marcus Muta *ſuper conſtit. Panorm. cap.* 50. *num.* 72. Peregrinus *conſil.* 100. *lib.* 1. Vincent. de Franchis *deciſione* 642. Minadeus *conſil.* 5. *num.* 15. Caſtillo *deciſione* 32. & Maſtrillus *deciſ.* 189 Decianus *conſil.* 94. *num.* 22. *lib* 2. Grammat. *conſil. ciuil* 114. Viuius *deciſ.* 317. Intrigol. *deciſ.* 5. *num* 41. pluries deciſum in Rota Romana, teſtatur Seraphinus *deciſ.* 1455. & Mareſcotus *lib.* 2. *variarum reſolutionum* 121. *num.* 67. *&* 68 *cum ſeqq.* Eſcobar *de ratiocin. cap.* 21. *n.* 27. 28. 29. *&* 30. Philippus Paſchalis *de viribus patriæ poteſt part.* 3. *cap.* 9. *ex num.* 43. *vſque ad* 47. Statil. Pacific. *de Saluiano interdicto, inſpectione* 304. *n.* 28. Anton. Monachus *deciſ.* 13. Fontanella *de pact. nuptialib. clauſul.* 7 *gloſſ.* 3. *p.* 12. *n.* 46. Hieron. de Leon. *deciſ.* 17. *n.* 4. *& ſeq.* Anton. Amat. *variarum. reſ.* 49. *n.* 103. qui *n.* 102. plures refert pro contraria parte, ſed hanc noſtram opinionem veriorem, & receptionem firmat.

Sed an adminiſtrator, facto calculo, & rationibus diſpunctis, ex quibus creditor adminiſtrationis concurſus apparuit, & realiter detegitur, debeat pro ſuo credito reliquorum (vulgariter dicto, *del alcançe que haçe n la adminiſtracion*) præferri omnibus quibuſlibet creditoribus hypothecariis, & priuilegiatis, in qua quæſtione, ſi praxis vniuerſalis omnium tribunalium vſitatiſſima modeſtiam noſtram non detineret, tot potuiſſemus aduerſus eam ſuſcitare iuris fundamenta, vt eandem prorſus conturbarent (cum in puncto iuris longè veriora ſint) ſed ne ea, quæ certam interpretationem ſemper habuêre, commutare videamur, praxim admittentes aliis, & legitimis mediis per nos non ſine magno labore conſideratis, iuſtam reddere conabimur. 11

Hæc igitur vniuerſalis praxis tribunalium admittit, vt adminiſtrator bonorum concurſus creditorum, facto computo, & ratione finali introitus, & exitus reddita, pro quantitate reliquata, hoc eſt, *por el alcançe*, habeat prælationem omnibus indiſtinctè, & quibuſlibet creditoribus eiuſdem concurſus; verius, & certius fundamentum ad praxis iuſtificationem principium, & originem ſumit ex eo, quod hæc quantitas legitimè reliquata procedit ex ſolutione, & expenſis factis ab adminiſtratore in vtilitatem adminiſtrationis, quam gerit, & pro eius conſeruatione, eam ſuis propriis pecuniis exonerando à præciſis, & omnino neceſſariis oneribus quibus grauatum eſt corpus illud bonorum concurſus, ex quibus ſaluam fecit totius pignoris cauſam, in maximum commodum creditorum remanentium, iuxta diſpoſitionem textus *in l. interdum, & l. ſequenti, D. qui potior. in pignor. hab.* & ea quæ in eorum iurium comprobationem, & exornationem in propoſito noſtro conſideranda erant inſerius. 12

Hoc enim creditum adminiſtrationis reſultans ex calculo, & ratione reddita componitur ex variis oneribus adminiſtrationis concurſus, priuilegiatis, & primum locum habentibus in exactione, iuxta tenorem ſententiæ graduationis, eorumque priuilegio, & prælatiua antelatione inuoluitur, quibus ſuis propriis pecuniis adminiſtrator ſatisfecit, & perſoluit; & propterea eorum prærogatiua, & prælatione gaudere, non eſt mirum, nec etiam vt hoc creditum ſubrogetur in eorum locum, etiam ceſſione & pacto de ſubingrediendo deficiente, cum naturæ, & qualitati crediti prærogatiua hæc attribuatur, vt ſtatim. 13

Corpus igitur bonorum concurſus præciſis oneribus

ribus priuilegiatis,& omnino neceſſariis grauatű eſt, alimentis nempe, ſalutis,tam adminiſtratoris, quàm iudicium,aduocatorű, peccatorum, & aliorű,qui præcisè neceſſarij ſunt ad bona concurſus,& iuriſdictionem eius miniſtrandű,necnõ pro defenſione bonorű,& pro expenſis litium,hæ omnes expenſæ,& aliæ ſimiles, quæ præciſæ ſunt & neceſſariæ pro conſeruatione bonorű,necnon aliæ,quibus bona ipſa onctara ſunt ab origine acquiſitionis,aut poſtmodum licitè impoſitæ ſuper illis,primum locum obtinent in exactione,& præferuntur quibuſlibet creditoribus,atque inſuper credita alia adsut, quæ hypothecă,& priuilegium temporis,& prælationis continent,excluſiuè ad alios creditores,quibus ſui pecuniis ſatisfeciſſe reperitur in calculo per adminiſtratorem ex quibus vt diximus, componitur iſtud adminiſtratoris creditum,y alcance.

15 De ſalario adminiſtratoris prælationě,& tacitam hypothecă habente in bonis concurſus eo probatur,quia cuſtos rei pro ſuo ſalario habet prælationem:itĕ & ſalarium ſeruitoris;provt late comprobar
16 Felic.de Solis *in tr.de cenſib.2.10.lib.* 3. *c.*5.*n.*12. & inferiùs, *verſ. per quam certum eſt, fol.*195. quod vtrũque verificatur in adminiſtratore dato ad cuſtodiam bonorum.Itĕ pro rebus pignoratis cuſtodiendis, datur pro mercede tacita hypotheca cum prælatione,vt probat text.*in d.l.interdum,cũ ſeqq. D.qui pot. in pign.* vbi tenent Bart.*ibi,n.*2 Iaſ. *in* §. *item Seruiana,n.*60.*inſt.de act.* Carroc. *de locat.tit. de inuectis & illatis, q.* 21. Philip.Paſchalis *de virib. patr.poteſt.p.*4.*c.* 6. *n.* 68. Marius Muta *ſuper conſt. Panormi.c.*34 *n.*6.Trentacinq.*var.reſ.lib.*3.*tit.de locat. reſ.* 5. *n.* 3. Mantica *de tacit. & ambig. conuent. lib.*12. *tit.* 23. *n.* 2. *& vol.*1. Gratian. *diſcept.*733.*n.*1.
17 *l.*4.Ant.Amat.*var.reſol.*3.*n.* 5.*& ſeqq.* vbi latè agit de mercede,& ſalario domus conductæ pro cuſtodia rerũ pignoratarum,& de eius prælatione,& tacita hypotheca, & in terminis de ſalariis iudicum, & adminiſtratorũ, & aliorum,tacitam hypothecă habentibus cum prælationis priuilegio , copioſè tractauit,& reſoluit D. Larrea *deciſ. Granaten.*85. *per tot.tom.*2. ad quem te remitto libenter,cum de hoc articulo egerit affluenter, & doctè.

18 Hoc idem dicimus de aduocatorum,& procuratorũ mercedibus & ſalariis qui res concurſus à litibus liberaſſent, recuperaſſent,vel defendiſsẽt,præferri debere in eiſdem bonis cæteris anterioribus creditoribus velut ij,qui fuerũt in cauſa,vt res penes adminiſtrationem,ſeu debitorĕ perſiſteret, vel eidem acquireretur , & ſalua eſſet totius pignoris cauſa,non minùs quàm exemplo eorum,qui ad rem acquirendam,vel conſequĕdam mutuarunt; patrocinia enim labores,& ſeruitia pro rerum recuperatione,defenſione,& conſeruatione ſunt eiſdem rebus & adminiſtrationi adeò annexa,& cohærĕtia, vt tanto minus in illa eſſe videatur , quantum pro mercede,& ſalario ſoluendum ſit.Bart.*in d.l.interdum,*per text.*ibi n.*4.*cũ l.ſeq.D. qui pot.in pign.hab.* Alex.*conſ.*117.*n.*2.*l.*6.Ripa *in l.prim.n.*32.*&* 35.Gratian. latiſſimè *in diſcept.*257. *à n.*7. *cum ſeqq. lib.*2. Giurba *deciſ.*108.*n.*10.Amarus *reſol.*3.*n.*10.

19 Qui *n.*11.aſſerit has litium expĕſas,& aduocatorum patrocinia pro rerum tutela,& conſeruatione neceſſarias eſſe,& onus rei dici, exiſtimaſſe DD.in omni materia,vt ad eas teneatur ſucceſſor maioratus,fideicommiſſarius, filius, cuius pater fuit legitimus adminiſtrator,proprietarius ad expenſas has factas per vſufructuarium, maritum, vaſallum,ſocium,& ſimiles,remq; ipſam afficere,& ad id alienabilem reddere.& ſucceſſorem ad eas obligari, ſi fructus rerum non ſufficerent pro expenſis ſubminiſtrãdis.Mieres *de maio.*4.*p.q.*26.*n.*2. Surd. *cõſ.*333. *n.*26.*conſ.*514.*n.*13.Bimius *conſ.*303.*n* 99. *&* 101.Menoch.*cõſ.*1239.*n.*44.Petra *de fideic.q.*15.*n* 154.*& ſub n.*240.236. 238. Velazq. *deciſ.*116. *an.* 9. Molin. *de primogen.lib.*1.*c.*27 *n.*11. Pinel.*in l.*1.*p.*2.*n.*70. *C. de bon.mater.* Ioan. Garc.*de expenſ.c.*6. *n.* 19. Phanut. *de inuent.p.*5.*n.*47. Peruſ.*conſ.*14.Æmilian. *conſ.* 15. *n.*2.Petr.Greg.*de conceſſ.feud.p.*2.*q.*10.*n.* 19. Scharder.*de feud.p.*2.*ſect.*2.*n.*54. Peregr. *de fideic. art.*50. *n.*8.*&* 11.Intrigol *de ſubſtit.cent.*3.*q.*74.*n.*92.*&* 102. Gratian. *diſcept.* 257.*n.* 30. *lib.* 2. Petrus Barboſ.*in l.diuortio,*§.*ſi.n n.*45. *D.ſol. matr.* & alij plurimi relati à Giurba *deciſ.*308.*ex n.* 10. *& in conſuet. Meſſan.c.*9.*gloſſ.*2 *p.*1.*n.*46. Ant. Amat. *var. reſ.* 3. *n.*11. *&* 12.Pereira *de empt.& vend.cap.*27.*n.*41.

Hinc etiam ſoluere debita ſuper rebus impoſita; 20 nihil aliud eſt, quam res ipſa vtiliter meliorare, vt probãt Boer. *deciſ.* 43. *n.*9.poſt Bald.*conſ.*103.*lib.*1. Flam Rub *conſ.*48.Peregr. *de fideic.art.*50. *n.*25.*&* 50.Surd.*conſ.*183 *n.*4. plenè Molin *de primog. lib.*1. *cap.*26.*à n.*9.10.11. *&* 14. mirabiliter Lud. Caſſado. *conſ.*28.*per tot.* maximè *ex n.*3. poſt Cagnol.& plurimos,alios quos allegat Muta *deciſ.*12.*n.*18.& plenius *deciſ.*57.*n.*32.Amat *var.reſ.*44.*n.*4.*&* 5.

Quid igitur mirum praxi introduci , hoc credi- 21 tum adminiſtratoris reſultans à calculo,ex tot priuilegiatis, & neceſſariis creditis , & expenſis , à ſe ſuis propriis pecuniis ſatisfactis, & ſolutis in vtilitatem, & conſeruationem adminiſtrationis; participari ex eorũ priuilegiis, & prælationibus abſque alia ceſſione , aut pacto de ſubintrando , cum meritò tacitam à iure ſubrogationem mereatur.

Quapropter nõobſtabit,quod illi,quibus ſoluit 22 adminiſtrator,ideo sut priuilegiati,quia immediatè ſunt creditores adminiſtrationis,at adminiſtrator mediatè,quorũ locum nõ ſubintrat ceſsãte ceſſione,vel pacto de ſubintrando eorum locum,gradum,& hypothecam,vel alias concurrãt in mutuãte requiſita conſiderata ſuprà *c. anteced.* 8.*ex n* 54. *verſ.ſed contraria ſentĕtia in hoc adminiſtratore,*&c.

Quod inſuper reſpondetur text. *in d l.interdum,* 23 *cũ l.ſeq.D.qui pot. in pign.hab.* & eius priuilegium, & prælationem nõ ſolùm procedere in eo,qui immediatè creditor eſt adminiſtrationis, & nauis, vt ſunt nautæ, & alij miniſtri nauis,ſed in ea etiã tertio,qui mutuauit pro eis alĕdis,& ſoluĕdis,& ſimilibus,provt iura probãt,& latè per Amat.*reſ.*3.*n.*3.

Imo vt dicatur contractus,& ſolutiones cõuerti 24 in vtilitatem, & cõſeruationem adminiſtrationis, ſocietatis,aut Banchi,non eſt præciſũ,vt immediatè detur pecunia adminiſtrationi, vel Banchu ; ſed ſufficit,quod detur ad conuerſionĕ in eius vtilitatem,& ex ea ſoluantur debita adminiſtrationis, vt probatur *in l.*1.§.*non antĕ,verſ.ſed ſi alio,D.de exercit.act.*ibi,*Sed ſi ab alio mutuatus liberauit eum,qui in nauis refectionem crediderat, puto etiam huic dandam actionem quaſi in nauem crediderit.* Si enim Idĕ reputatur,quare idem priuilegium eſt denegandum, & ideo notat Bart.*in d.* §. *non autem.n.*1.quod mutuum dicitur fieri in rem , in qua quis præpoſitus eſt,ſi pecuniã accipiat mutuò,ad ſoluendum primo immediatè mutuanti,ſequitur Fulgoſ. *ibi n.*1. Angel.*n.*1.vbi notat , quod paria ſunt in cauſam permiſſam contrahere immediatè,vel in cauſam, quæ fuerit conuerſa circa commiſſa,vnde ſiue mediatè, ſiue immediatè conuertatur in cauſam commiſsã, ſufficit:notauit Bald.*in l.ſi pact n.*8. *ad fin. C.comm vtrinſque iud.*dũ dicit,quod in huiuſmodi negotiationibus vniuerſalibus nihil intereſt vtrũm ex pri-

ma mercãtia aliquid perueniat, vel ex ſæpius repetita, quia natura huius actus eſt, vt id quod poſtea fit, ſemper loco prioris ſubrogetur; ſequitur Cot. *conſ.1.n.13.li.1.* Rimi. iun. *cõſ.300.n.70.li.2.* vbi quod in hoc caſu, pecunia quæ ſecundo loco expẽditur, ſubrogatur loco primæ. Montet. *decs.20.n.75.* Rot. apud Pacific. *dec.125.n.6. & 7. poſt tr. de Salu. interd.*

26 Vbi adducit vnum notabile & cõducibile adminiſtrationi concurſus, quod taberna tamquam vnũ corpus conſideratur vniuerſale, in quo nouæ res ſubrogantur loco diſtractarum, quia creſcit, & decreſcit, provt patrimonium debitoris, depoſitum in concurſu creditorum, quod facit quid vniuerſale ad latè tradita *ſup.cap.5.ex n.11.cum ſeqq.hac 3. part.* creſcit enim ex bonis nouiter peruentis debitori, & decreſcit ex ſolutione, & ſatisfactione creditorum, & ex aliis variis accidentibus.

27 Et ad omnia ſupradicta pro prælatione eius qui mediatè mutauit pro dimittẽdis creditorib⁹ adminiſtrationis, ſeu Banchi, elegãs adeſt cõſil. Pauli de Caſtr. 285. *l.1. & in n.2.* ita ait: *Præterea non minus dicuntur creditores banchi, qui contraxerunt, vt banchum conſeruaretur, & non deficeret oppreſſum creditoribus, quam ſint illi, qui directè ſuper trafico banchi contraxerunt, cum illorum pecunia totum banchum ſaluum factum fuit, D. qui pot. in pig. hab. l. interdum, cum l. ſeq. & D. de exerc. act. l.1. §. non autem, coniũcto §. ſeq. quid ſi mutuam, qui benefaciũt, facit etiã l. procuratoris, §. ſi propter mercẽ, D. de tribut. vbi inſtrumentum tabernæ, ſine quo merces expediri non poſſint computatur in merces, ſicque & iſtum creditũ, ſine quo banchum conſeruari nõ potuiſſet, cõputatur in bãcho, & in credita banchi, licet directè nõ fuerit contractũ ſecundùm traficũ, & ſtylum trafici ipſius banchi,* &c.

28 Paul. de Caſtro, & alios plures, ſequitur Tib. Decian. *in conſ.109.n.23.l.2.* ibi, *quæ procedunt, non modò ſi pecunia expedita fuiſſet in re ipſa, puta in mercibus, ſed quocumque modo, dum tamen pro conſeruatione ipſius rei, vt ſi expedita fuiſſent, in alimentis inſtitorum, vel ſalariis, aut nauio mercium veterum, vel alio quocumque ſimili modo; quia qui dedit pecuniam expenditam in eam cauſam præfertur aliis in eadem re conſeruata l. huius, D. qui pot. & declarat Bart. & Salic. in d.l. interdum. Ergo cum pecunia dominorum de Anna fuerit expendita pro conſeruatione dictæ negotiationis Theſauri, in ea mẽſa, id eſt, in bonis exiſtẽtibus in ea apotheca, & negotiatione conſeruata præferendi ſunt, quia prædicta locum habent, non tantum in re, putà domo, naui, aut aliis ædificiis conſeruandis, ſed in quacumque alia re conſeruata, vt ibi tradunt, ſcribentes in d.l. interdum, & in l. creditor, qui ob reſtitutionem, D. ſi cert. petat & Paul. de Caſtr. in terminis in negotiatione conſulit in conſ.285. in 1. vol. vbi n.2. inquit,* &c. vbi *n.24.* ipſe Decian. refert Paul. Angel. Aretin. & Strach. *de decoct. n. 21. & ſeqq.* idem tenentes contra Cuman. *conſil.* 172. veriorem dicentes opinionem Pauli de Caſtro.

29 Atque iterum ipſe Dec. *in n.26.* ſic ait, *nec obſtat, quod ſtatum loquitur de eo qui dedit pecuniam ad cõparandas merces, iſti autem de Anna non dederunt pecunias ad comparãdas merces, quia iam erant comparatæ, ſed ad ſoluendũ creditoribus, quia reſpondetur idẽ iuris eſſe in eo, qui dedit pecuniam pro conſeruandis ipſis mercibus, & conſeruãda menſa, & negotiatione, vt tradit Paul. d. conſ.185. & prob. fuit ſuprà,* &c.

30 Et quod mutuans mediatè pro ſoluẽdis creditoribus adminiſtrationis & banchi, cenſeatur immediatè cum eo contraxiſſe ad effectum acquirendi prælationem pro ſuo credito, mirabiliter cõprobat Moguerol. *alleg.16.ex n.29. & ſeqq.* vbi inquit, quod quando creditum deſeruit pro conſeruatione banchi, & adminiſtrationis debet præferri aliis creditis anteriorioribus ipſius banchi, *ex d.l. interdum, & l. huius, D. qui pot.* quorũ iuriũ diſpoſitio non ſolum procedit in caſu quo loquuntur, ſed etiã aliis omnibus, in quib⁹ eſt idẽtitas aut ſimilitudo rationis, ex latè traditis ab Ant. Amat. *lib. var. reſ.3. ex n.5.9.10. & ſeqq.* Gaito *de credito, c.4.q.11.n.1355. cum ſeqq.*

Et in terminis quod mutuans pro coſeruatione 31
bãchi, vel alterius adminiſtrationis, præferatur aliis quibuſlibet creditoribus adminiſtrationis, ſeu banchi anterioribus, per rationẽ *d.l. interdum, & ſeqq.* mirabiliter tradiderũt Paul. de Caſtro *conſ.285. viſis & ponderatis omnibus, n.1. verſ. breuiter hic nõ obſtantibus, & n.2. vol.1.* quem refert, & ſequitur Decian. *reſponſ.* 109. *n.23. & 24. & ſeqq. vol.2.* vbi optimè de hac re latè agit. Idem tradit Thoro *in compend. deciſ. p.2. litt.C. verſ. creditor licet poſterior, pa.117.118.* quos ſequitur Noguerol *allegat.16 n.29. 30. & ſeqq.* qui in puncto bene loquitur.

Qui etiam iterum idem dixit *in alleg. 11. n. 82. &* 32
ſeq. in hac, Et cum Ioann. Baptiſta has conſumptiones feciſſet, fecit negotium ſocietatis, & ſuum patrimoniũ mutuauit, vt ea conſeruaretur, & vt effectus recepti vſque ad illam quantitatem non perderentur, & ſic acquiſiuit contra deputationem, & eius effectus, hypothecam tacitam cum prælatione per l. interdum, l. huius, D. qui potior. quæ hanc prælationem tribuit credenti pro rei conſeruatione contra cæteros creditores, quia hæc pecunia ſaluam fecit totius pigneris cauſam, l.28. tit. 13. p.5. & quia horum iurium ratio generalis eſt, procedit indiſtinctè in quacunque materia, vt latè probat Gaito de credit. c.4.q.11. n.1555. & 1556. cum plurib. ſeq. Ant. Amat. var. lib.1. c.3. n.19. Intrigol. de feud. centur.1.q.9.n.283. & 284. cum ſeq. pag.104. vbi de creditore mutuante pro ſatisfaciendis oneribus feudi quod præferatur omnibus creditoribus anterioribus feudi, Chriſtophorus Martius de Medices inter deciſiones Senenſes, exam.11.n.3. & 4. p. 147. & in ſpecie (proſequitur ipſe Nogu. *n.83.*) *qui credit. pro conſeruatione banchi, vel negotiationis quod omnib. creditorib. præferatur. Paul. conſ.285. n.1. & 2. & per tot. l.1. Dec. conſ.108. n.23. & 24. & per tot. vol.* 2. hactenus.

Ex quibus omnibus ſatis cõprobata remanet pra- 33
xis vniuerſalis tribunalium, admittens tacitam hypothecam in bonis adminiſtrationis concurſus pro credito, ſiue alcance, adminiſtrationis reſultante ex calculo, & ratione reddita, cũ prælatione omnibus aliis creditoribus, ſuam propriam pecuniam mutuanti pro ſatisfaciendis oneribus, & creditoribus, adminiſtrationis, in quorum commodũ adminiſtrationẽ, & pignora conſeruauit, & ſaluam fecit totius pignoris cauſam, ex *d.l. interdũ,* & eius ratione.

Et ex hactenus deductis robur, & fomentũ reci- 34
pit illa diſtinctio à nobis nõ inſubtiliter conſiderata, *c.8 anteced. ex n.48. cum ſeqq. vſque ad fin. cap.* vt adminiſtrator, qui compulſus, & cõdemnatus de ſuo ſoluit creditori anteriori, eo quod peruertendo gradus ſententiæ, poſteriori ſoluerat, ſi contendat cum aliis inferioribus poſt hũc anteriorem dimiſſum immediatos non poſſe hos exigere, nec exequi contra ſuas delegationes, quouſq; ipſe prius ſibi de illa quantitate de ſuo ſoluta, integrè ſatisfiat, vt non ſit audiendus (deficiente ceſſione, & pacto de
ſubintrando in locum prioris) vt ſecus fit, quando 35
creditum adminiſtratoris proceſſit ex ratione legitimè reddita, quia tũc præfertur omnibus eo quod iam clarè patet, hunc creditum prouenire ex propriis ſuis pecuniis; quas expendit pro conſeruatione corporis bonorum, ex hactenus comprobatis.

Vide

Vide elegantem rationem differentiæ inter vtrumque caſum, *d.c.8.num citatis 48.cum ſeqq.*

CAPVT X.

Emptores rerum concurſus in ſubhaſtatione quando tuti ſint à moleſtijs debitoris, & creditorum, necnon tertij dominium in illis tendentis.

SVMMARIVM.

Emptor ſub haſta plus offerens perfecta licitatione ius irreuocabile ita acquirit, vt alius plus offerens regulariter non admittatur. num.1.

Emptor ſub haſta, tutus remanet à moleſtijs debitoris. n.2.

Iudex legitimè ſubhaſtans quoad omnes iuris effectus conſideratur ipſe debitor & venditor. ibid.

Sub haſta & fide iudicis emens non debet decipi. ibid.

Si in vēditione ſub haſta interueniat læſio enormis, aut enormiſſima imperatur à iudice, vt res iterum vēdatur, & iuſto pretio plus offerēti tradatur, &c. n.4 & 5.

Etiamſi ſubhaſtatio decreto Senatus fuerit cōfirmata, ſi læſio bene probetur. ibid.

Remedium læſionis enormis, & enormiſſimæ, poteſt intētari contra emptionē, etiam à creditoribus, qui aliter creditū conſequi non valent, maximè quando in eorum fraudem alienatio facta fuit. n 6.

Remedium læſionis etiā cōpetit ſecundo creditori, cōtra adiudicationē factā ad inſtātiā primi creditoris. ib.

Emptor ſub haſta quando à creditorū moleſtijs liberetur, & refertur iudiciū Alphonſi de Guzman n.7.

Creditores anteriores qui nō fuerunt citati ſpecialiter, ſed tantū per proclama poſſunt quandocumque emptores ſub haſta moleſtare; ſecus ſi ſpecialiter ſint citati, & non compareant. n.8. & 9.

Creditores, qui concurſui adſunt, & ad eorum inſtantiam bona ſubhaſtantur, ius omne, quod in bonis habent, amittunt, & liberè in emptorē trāſeunt. n.10.

Conſenſus creditoris in alienatione pignoris ius ſuum extinguit. num 11.

Creditori, qui confeſſus receptiſſe pretiū rei ſubhaſtatæ, quod verè non recipit, datur actio cōtra licitatorē vt ſoluat, nec iſte auditur ſi vellet redditus ſoluere, niſi hoc pacto licitauerit. n.12.

Pretio in ſubhaſtatione oblato non ſoluto actio datur creditoribus vt ſubhaſtatio annulletur, & res vendita auocetur, & iterum ſubhaſtetur. n.13.

Emptor pignoris ad inſtantiam prioris creditoris tutus eſt à iure offerendi intentato per poſteriores. n.14

L.1.C. ſi anterior creditor, expēditur, & exornatur. ib.

Emptor ſub haſta non liberatur à moleſtijs tertij, & extranei, qui tanquam vendитam vindicat. n.15.

Euictionis poteſtas tollit intellectum acquiſitionis. ib.

Sicut res aliena obligari non poteſt cùm ſemper illæſum maneat ius vero rei domino, ita nec eius euictio impediri poteſt. ibid.

Subhaſtatis pignoribus ad inſtantiā creditorū & poſtmodum euictis, ſiue per alios creditores, ſiue per extraneos de euictione non tenentur. num.16.

Titulus C. creditorem euictionem pignoris non tenere, explicatur, remiſſiuè. ibid.

An ſaltem teneantur creditores ſubhaſtata emota pretium acceptum reſtituere. n.17.

Si ex pretio rei ſubhaſtatæ non priores creditores fuerunt ſoluti, an emptor illis teneatur. n.18.

Negatiua ſētentia abſoluta. ib. cōtraria opinio refertur n.19. Diſtinguitur ex n.20. Subhaſtatis bonis emptor, qui iuſſu iudicis poſteriorib. creditoribus ſoluit, omiſſis prioribus, liberatur. ib. Liberatur etiā emptor ſi iuſſu iudicis depoſuit pretiū, etiamſi poſteà pereat, & ſoluti non ſint creditores. ibid.

Emptor cui fuit data facultas, vt ex pretio creditoribus ſoluerit, ſi poſterioribus ſoluerit, poterit à prioribus moleſtari, dato illi regreſſu. n.21.

Anteriores creditores habent recurſū electiuè, vel contra emptorem ordinatè ſoluentem, vel contra poſteriores creditores præmaturè ſolutos. n.22.

An creditor conſentiens alienationi rei pignori obligatæ, ſi res iterum redeat in poteſtatem debitoris reincidat in ius pignoris. n.23.

Creditores anteriores ad pignorum venditionē concitati antea quàm moleſtent emptorem tenentur recurrere ad pretium ſi ſtet, vel ad creditores ſolutos, ſi ſub cautione fuerunt ſoluti n.24.

Ad tertium rei hypothecatæ poſſeſſorem antequam deueniat prior creditor, prius debet conſtare debitorem ſoluendo non eſſe. n.25.

BONA concurſus ex natura iudicij pro ſatiſfaciendis creditoribus ſubhaſtanda eſſe omnino diximus, & ſignanter *hac 3.p.cap.4.num.1. & ſeqq.* & ideo ſubhaſtatione legitimè facta, licitatori vltimo plus offerenti, extincta candela, & licitatione perfecta, ius irreuocabile acquiritur, vt alius plus offerens regulariter excludatur; cum vera, efficax, & perfecta remaneat vēditio, vt pœnitentiæ amplius nō ſit locus tam ex parte debitoris, quàm ex parte emptoris licitantis, cū efficiatur cōtract⁹ irreuocabilis. Boër. *dec.249.* Alex. *cōſ.114. ſub n.2. vol.6.* Ain. *de exec.§.6. c.10.n.20.* Ric. *coll.1726. in pr.* Muſc. *in praxi, p.3 gl. venduntur, ſub n.101.* Alu. Valaſc. *concl.37.* Scacc. *de iud.c.96.n.41.* Reb. *ad conſtit.p.2.tit. de præconiis, ar.4.n.33.* Card. Tuſch. *lit.H. concl.715.n.9. & lit.O con.81.* Fat. *dec.55 n.2.p.1. t.2.* Ant. Amat. *var.reſ.38.n.2.* de quo & aliis multis ſingularibus diximus latius ſuprà *2.p.c.2.ex n.1.cū ſeq.* 1

Et ideo ēptor in ſubhaſtatione tutus remanet à moleſtiis debitoris vendentis, cū in hoc caſu factū iudicis ritè, & rectè ſubhaſtātis pro ſatisfactione, & ſolutione creditorum dicitur factū debitoris, qui quoad omnes iuris effect⁹ cōſideratur ipſe debitor, & vēditor. *l. ſi ob cauſā,* vbi Bart. Bald. & cæteri *C. de euict.* Men. *de recup. rē.8.n.44.* Surd. *dec.266. n. fin. & cōſ.49.n.34. & ſeq.* vbi reddit exēpla, *& dec.148. n.15. conſ.36.n.17. & conſ.49.n.1. & 37. & conſ.374. n.9.* Ioſeph Lud. *dec. Peruſ.65. n.5.p.2.* Gutier. *Can. q.l.1.c.2.n.2. & 16.* Cald. Pereira *de reſol. emph. c.5. n 32. & c.6.n.5.* Tuſch. *lit. F. cōcl.30.* Cōrol. de Graſſis *de except. except.17.n 2.* Grat. *diſcept.730. n.4. & d ſcep.784.n.11.* Ri. *p.7. coll.1497. verſ. & factū iudic.* Colt. *de ſall. & ſcient. ig. inſp.40. ex n.4. cū multis ſeq.* 2

Nō enim ſub fide iudicis emēs in ſubhaſtatione debet decipi, vt per plura iura & auctoritates in ſpecie probat Guam. *de euict. q.34. ex n.35.* & ex text. *in l.fi. C. ſi propter publ. pē. vēd. fuerit cel.* ibi, *ſub haſta diſtracta cōparauerit, perpetuā emp. accipiat firmitat.* 3

Quod fallit, ſi in venditione ſub haſta interueniat læſio enormis, aut enormiſſima, quia *l.2.C. de reſc. vend.* habet locum in vēditioibus per publicā ſubhaſtationē factis ex *l.1.tit.11.l.5. recop. l. ſi quos, C. de reſc. vend.* & ibi gloſſ. & cōmuniter DD. Rom. *in l. ſi quis cum aliter, ff. de ver. oblig. n.8.* & ibi Alex. *n.16.* Abb. *in c. cum cauſa, n 6. de empt. & vend.* Dueñas *in reg.187.n.10.* vbi duas cōtrarias opiniones recenſet, Ant. Gom. *l.2. var. c.2.n.23.* veram & cōmunem dicens, Pinel. *in l.2.2.p.c.2. à n.25. cū trib. ſeq. C. de reſc. vend.* qui cōtrariæ opinionis fundamētis ſatisfacit, & ibi Padilla *n.30.* Alex. Trentacinq. *var. reſ.1.n 4.* Matienz. *in d.l.1.gl.9. per tot.* & ibi Azeu *n.31.* Menchaca *contr. vſufreq. l.3.c.61. n.1.* qui vtriuſque opinis authores refert, & hanc veriorem dicit Ceuall. *q.536.n.2. & 3.* Canc. *var. reſ.1.p.c.13. de empt. & vēd. n.14.* (vbi dicit in Principatu Cathaloniæ obſeruari 4

regulis iuris, l. vnica, ff. ſi quis ius dicenti non obtemperauerit. Bart. in l. tutor, qui repertorium, ff. de adminiſtr. tutor. Maſcardus de probationibus, conſ. 531. num. 80. Lucas de Peña in l. quemadmodum, num 6. in 6. caſu, C. de agricol. & cenſit. lib. 11. Farinacius tom. 3. prax. crimin. quaeſt. 89. num. 95. Barboſa in l. ſi mora, 1. part. num. 30. in fin. ff. ſoluto matrimon. & eſt textus in l. dolus 44. ff. mandati. l. ſi procuratorem, §. dolo, ff. eodem: l. 1. § fin. in fin ff. depoſitis. Authent. qua in prouincia, Cod. de crimin. agi oportet. imò &
6 colluſio inter eum, & creditorem præſumitur, & mala fides; probant Larata in conſil. 46. per totum Nouarius quaeſt. forenſ. 1. part. quaeſt. 139. in fin. & per totam. præcipuè n. 16. Noguerol allegation. 7. num. 11. & n. 6. & ſeqq.

7 Doloſus namque dicitur, qui ſpernit iuſſum ſuperioris, vt per dictam l. non poteſt. & Bardell. conſil. 151. num 70. dixit Giurba conſil. 33. num. 5. vbi etiam, quod is qui non facit id, quod facere tene-
8 tur, doloſus eſt. l. dolus, ff. mandati. l. 1. §. eſt autem ff. depoſiti l. dolo ff. ad legem Falcidiam. Bart. in l. tutor, qui re, per totum, ff. de adminiſtr. tutor. Aymon conſil. 172. num. 5 Menoch. de arbitrar. lib. 2. caſu 208. num 35 facit l. 1. § permittitur, ff. de aqua quotid. & aestiua. l. 1. § quid ergo, ff. de contrar. action. tutel. l. ſed & ſi hac, § hac clauſula, ff. ex quibus cauſis maior. Rebuffus in l. nepos Proculo, ff. de verborum ſignific. Burſatus conſil. 56. num. 27. lib. 1. Mieres de maioratu. 4. part. quaeſt. 40. num. 54. Craueta conſil. 193. n. 2. Burſatus conſil. 44. num. 2. Maſcardus de probationibus, conſil. 531. num. 24. & 52. Menochius de arbi-
9 trariis caſu 208. num. 35. vel quando facit, quod facere non debebat. Bald. conſil. 62. n. 4. Marta deciſione 198. n. 8. Menochius lib. 4. præſumpt. 12. n. 10. Gabriel conſil. 16. num. 4. lib. 1. Giurba vbi proximè.

10 Ideò adminiſtrator, qui contra formam ſententiæ graduationis, & decreti iudicis, inſerti in ipſa delegatione, præpoſterè, & intempeſtiuè ſoluit creditori poſteriori, omiſſis anterioribus, & magis priuilegiatis; non tanquam adminiſtrator ſoluiſſe intelligitur; ſed tanquam ipſe non reſpectiuè ad officium, & ideò non de bonis concurſus, ſed po-
11 tiùs de ſuis bonis ſoluiſſe intelligitur; ita vt illa partita & quantitas perperam & præpoſterè ſoluta creditori poſteriori intelligatur, & conſideretur, non exiuiſſe à corpore concurſus, nec de pecuniis eius ſolutam fuiſſe, iuxta textum in l. 1. §. igitur præpoſitio 12. ff. de exercitoria action. ibi, vel contra modum egreſſus non obligabit exercitorem. Etenim is qui alicui ſoluere tenetur, ſi ſoluit alteri, non liberatur, & reſpectu creditoris, cui ſoluere prius tenebatur, intelligitur, ac ſi non ſoluiſſet prout latiſſime videre eſt per Antonium Amatum variarum reſolutionum, tom. 1. reſolut. 29. per totam.

12 Deinde, quia anticipata ſolutio in tertij præiudicium facta non liberat ſoluentem, quominus tertio ſoluere teneatur, ex l. cum pater, §. à filia, ff. de legatis 2. Bart. in l. 1. n. 11. ff. de legatis 1. Graſſis exceptione 25. n. 240. Rota Auenionenſ. deciſione 117. num. 4. Decianus conſ. 81. n. 42. lib. 4. Anton. Amat. variar. reſol. 29. num. 6. & à princip. Ergo adminiſtrator, qui anticipatè ſoluit poſteriori creditori contra formam delegationis, & mandati iudicis non liberabitur, ſed tenebitur prioribus creditoribus ſoluere, quibus præiudicare nullo modo potuit.

13 Et inſuper quoniam licet regulariter adminiſtrator, inſtitor, & procurator non teneatur de ſuo ſoluere, & ex bonis adminiſtrationis, ad quem ſua obligatio reſtricta, & limitata intelligitur; prout latè diximus ſuprà cap. antecedenti, ex num. 2. cum
ſeqq. & per totum: tamen quando exceſſerunt man- 14
datum, in exceſſu tenentur de proprio ſoluere, & in eo obligati ipſi intelliguntur, quia in exceſſu obligare non potuerunt dominum, & adminiſtrationem, quam gerunt. Sic poſt plurimorum Doctorum obligationem probat Flores Diaz de Me-
na in additionibus ad Gammam, deciſ. 190. condu- 15
cunt, quæ procuratore dato ad vendendum, excedentes fines mandati, dixerunt Matieuz. in l. 1. titul. 11. lib. 5. recopilat. gloſſ. 8. n. 14. 15. & 17. Pinellus in l. 2. C. de reſcindenda vendit. 2. part. c. 1. n. 18. & Hermoſilla in l. 48. gloſſ. 5. num. 6. in 5. part. 5. tom. 2. fol. 217.

Cuius eſt farinæ, quod licet is, qui nomine 16
alieno contrahit, non obligetur de ſuo, vt diximus: tamen quando dixit, ſe habere mandatum, & poteſtatem, in eo ad quod non habebat, tenetur de ſuo. Socinus conſil. 154. n. 6. & 7. Cardinalis Franciſc. Mantica de contractibus, lib. 9. tit. 11. n. 6. Tuſchus verb. inſtitor, concl. 124. n. 15. 20. & 22. & concluſ. 823. Ioannes Guttierez de tutelis, 2. part. cap. 13. num. 18. Caldas Pereira de empt. & vend. cap. 15.
num. 57. verſic. ſeptima concluſ. Hermoſilla ad leg. 7. 17
tit. 1. part. 5. gloſſ. 4. num. 8. tom. 1 fol. 61. quia videtur tunc ſuam fidem adſtrinxiſſe, ſecundum gloſſ. & Bart. in l. procurator, ff. de procurator, vbi etiam Bald. Angel. & alij, Bald. in l. fin. ff. de inſtitoria action. quos ſequitur Socinus ſenior conſ. 154. n. 8. Ioan. Anton. Manguillus in tract. de euictionibus, q. 186. n. 4. Sed adminiſtrator ad peruertendum & ordinē ſententiæ graduationis, & decreti iudicis inſerti in delegatione ſibi directa; caret penitus poteſtate, & iudicis mandato, vt à principio huius capitis probauimus; ergo de ſuo ſemper tenebitur creditoribus anterioribus, quibus nullo modo præiudicare potuit in illa quantitate, à ſe nequam ſoluta poſteriori.

Comprobatur, quoniam ſi concurſu creditorum 18
ſtante, ſeu aliàs inter ipſos, lis erat contra debitorem pendēs, debitor non poteſt poſterioribus creditoribus gratificare, & ſoluere in præiudicium priorum propter malam fidem, & dolum; prout ex plurimorum Doctorum relatione probauimus ſuprà 1. part. c. 10. ex n. 64. verſ. 4. etiam fingitur pecu-
nia ſtare. Quantumuis debitor adhuc ſuorum bo- 19
norum dominus ſit; quanto minus adminiſtrator, nullum ius ad ea bona habens poterit gratificare, & gradus ſententiæ ſubuertere ſua ſponte, & contra formam decreti iudicis expreſsè dicentis in delegationibus quibuſlibet creditoribus conceſſis, vt adminiſtrator ſoluat ſuo loco, & gradu, quam ſi non ſeruet, in dolo eſt, & fraudis particeps, vt ſuperiùs diximus n. 5. verſic. imò cum ratione officij: atque merito de ſuo debet ſatisfacere creditoribus anterioribus inſtantibus, ſi ex bonis concurſus ſatisfacere non poteſt, aſſerens pecunias præ manibus non adeſſe.

Et hæc pars fulcitur ex vera interpretatione à 20
plurimis Doctoribus tradita in l. fin. §. & ſi præfatam, C. de iure deliberand. & l. 7. tit. 7. part. 6. vt hæres cum beneficio legis, & inuentarij ſoluens poſterioribus creditoribus hæreditatis, teneatur de ſuis propriis bonis ſoluere aliis creditoribus anterioribus, quando ſciebat alios anteriores adeſſe propter malam fidem, quam in ſoluendo habuit, qui nō debuit, nec potuit anterioribus præiudicare. Gregorius
Lopez

Digitized by Google

Lopez *in dicta l.7.* ibi, *vel ſi ſoluiſſet creditoribus,*
primo venientibus,vt in dicto verſic.& ſi præfatam.
Hæc enim eſt vna ex vtilitatibus inuentarij, quod
ſibi non imputatur,ſi ſoluat primo venientibus. Et
intellige,quando hæres ignorabat alios creditores
eſſe potiores, & ſic ſolum bona fide, aliàs ſecus, ſi
cautionem non exigit,vt *in dicta l dolo,ff. ad legem*
Falcidiam,& tenet gloſſa parue *in dicto § & ſi præ-*
fatam,& ibi Bart. &c. & Gregor. Lopez, ſequitur
poſt alios Doctores Matienz. *in l.6. tit.4. gloſſ.1.*
21 *lib.5. recopilat.* dicens inuentarij vtilitatem eſſe,
quod hæres poteſt ſatisfacere creditoribus primo
venientibus,nec contra eum habere recurſum cre-
ditores potiores,licet poſſint ab iis qui receperunt
repetere,ſed quando probatum fuerit, & conſtite-
rit ; ipſum hæredem habuiſſe notitiam æris alieni,
& priorum creditorum , tunc hæres tenebitur illis
de ſuo ſoluere, aduerſus quem potiores creditores
recurſum habebunt, quando hæreditas non eſſet
22 ſoluenda. Et ſic ſibi præcauere debet hæres peten-
do cautionem à creditoribus inferioris gradus de
reſtituendo ſolutum , quod ſi gradus prærogatiuæ
inter creditores dum ſoluerit , non ſeruauerit , ad-
uerſum eum, habebunt recurſum anteriores,quo-
23 ties conſtiterit de ſua ſcientia,& ſic de mala fide in
ſoluendo,qua non probata creditoribus anteriori-
bus dabitur reuocatoria contra poſteriores credi-
tores,qui præmaturè, & inordinatè exegerunt , &
ſic iuſtum articulum eſſe intelligendum , affirmat
Caſtillo *controuerſ.tom.4.cap 61. ſub n.92.* (quem
malè percepiſſe,conatur,Florez de Mena *var.reſo-*
lut.lib 1.quæſt.6.§.2.à num.12.fol.59.)allegat Mon-
ticul. *de inuentar. tit. de iure deliberandi. ex n.78.*
vſque ad 90.diuerſ.tract.tom.8.fol.159. Phanut.*de*
inuentar.5. part. ex num.135. eodem tom. fol.262.
Rolandum *de confectio. inuentar. 4 part. particula,*
quid ſi hæres, fol.123 vſque ad fol.131. Rebuffum
5. tom. titul.de ſentent. prouiſion. gloſſ.3. num.1.
Vincent.de Franchis *deciſ.246.& deciſ.276.*Graſſis
lib.2.art , inuentar. quæſt.20, num.4. fol 99. Vin-
cent.Carrocius *deciſ.109 ex num 46.vſque ad 50.*
24 vbi *num.49.* inquit, deciſionem textus, *in d.§. etſi*
præfatam,procedit,quando hæres bonâ fide ſoluit,
quia ignorabat alios creditores potiores , ſecus ſi
ſciuiſſet , quia diceretur eſſe in dolo , idem tenet
Antonius Faber *in titulum, C. de iure deliberandi,*
deffinitione 33.

25 Et hac adhibita diſtinctione ſcientiæ, & igno-
rantiæ,bonæ,vel malæ fidei,idem dixit Gaſpar An-
ton. Theſaur. *quæſt. forenſ. lib.2. quæſt.16.caſu 7.*
quod ſi ſolutio fiat ab hærede cum beneficio in-
uentarij, elatum eſſe, quod creditores potiores re-
uocabunt pecuniam alteri ſolutam poſteriori , &
26 text.*in d.l.fin.etſi præfatam* ; ſed non habebunt re-
curſum contra hæredem, non tamen potuit hæres
ſoluere primo venientibus, quando ſciebat adeſſe
anteriores, nec tunc liberaretur propter malam fi-
dem in ſoluendo inordinatè, & præpoſterè, prout
vtrumque latius comprobat ipſe Theſaurus *n.16.*
17 & 18 ſequitur Caſtillo *tom.5. controu.c.78 co-*
lum.7 verſ ſeptimum caſum eſſe qui,verſ. ſequenti,
poſt ipſum Theſaurum , agit , de hærede adeunte
abſque beneficio inuentarij,& inordinatè ſoluente
creditoribus hæreditariis.

27 Et iuxta hanc diſtinctionem intelligendus erit,
ipſe Theſaur.*in d.quæſt.16.num 20.* loquens in tu-
tore inordinatè ſoluente creditoribus concurren-
tibus pro ſuis creditis,dicens non eſſe locum grati-
ficationi, vt prior reuocet ſolutum à poſteriore, &
eſſe inquit , bonam cautelam hæredis,tutoris, vel
alterius, nomine alieno ſoluentis, vt impetret cau-
tionem ab eo creditore , cui ſoluit,de reſtituendo
aliis creditoribus venientibus , vt intelligatur hæc
doctrina iuxta præfatam diſtinctionem,vt teneatur
hæres ſciens alios eſſe potiores propter malam fi-
dem,& dolum,vt ipſe Theſaurus, *loquendo de hæ-*
rede,paulo antea dixerat,& clarè colligatur ex eo,
dum in hoc caſu ſimul de hærede,& tutore,& aliis
adminiſtratoribus loquutus fuit , & ſequitur Ca-
ſtillo *dict.78.column.8.verſ.nonum caſum eſſe* ; tum 28
etiam , quia ſi iſtos adminiſtratores perperam , &
præpoſtere ſoluentes conſulunt cautionem pro ſua
ſecuritate petere ab iis , quibus ſoluunt ; ſequitur
manifeſtè, eos Doctores velle, adminiſtratores te- 29
neri prioribus creditoribus de ſuis bonis ; & quod
creditoribus anterioribus detur regreſſus electiuè
tam contra adminiſtratorem , præpoſterè ſoluen-
tem , quàm contra creditores poſteriores, quibus
intempeſtariuè fuit ſolutum,latè comprobat Gra-
tianus *diſceptat.forenſ.c.37.ex n.34.cum ſeqq.*& in-
frà hac *3.part.in c.10.ex n.16. cum ſequent. verſ.*
quid de pignoribus , & hypothecis ſubhaſtatis , &c.
vbi agitur etiam de tertio emptore pignorum, in 30
ſubhaſtatione pro ſoluendis debitoris creditori-
bus,vt in eum ſcienter ex pretio ſoluentem poſte-
rioribus, detur regreſſus anterioribus , & electiuè
etiam contra poſteriores præmaturè ſolutos,& di-
miſſos ab emptore, & ſignanter videbis *ibidem ex*
n.19. & ſeqq. vbi agitur de hac electione contra 31
emptorem , vel contra poſteriores ſolutos ; & ita
communiter ſeruatur in tribunalibus, vt admini-
ſtratores peruenertentes gradus ſententiæ,& dele-
gationum in ſoluendo de ſuo teneantur , quando
concurſus redditus ſoluendo non eſſe , nec pecu-
nias promptas habere dicunt,& reſpondent propter
ſuum dolum , & malam fidem , qui ignorare non
poſſunt adeſſe alios creditores anteriores in con-
curſu, propter ſententiam graduationis, quam pe-
nes ſe habent, vel habere tenentur , cum idem ſit,
ſcire,vel ſcire debere ex axiomate vulgari,de quo
infrà *num.36.*ex quo ſuus dolus mala fides & fraus
inexcuſabilis notoriè apparet.

Sed iſti adminiſtratores præpoſterantes ordinem, 32
& gradus ſententiæ in ſoluendo , dum à prioribus
creditoribus pro ſolutione moleſtantur , an ha-
beant regreſſum contra debitorem poſteriorem,
cui præpoſterè,& ante tempus ſoluerunt,vt ſibi re-
ſtituat ſolutum,non facilis eſt reſolutio. Doctores,
quos videmus,non tractant ; mihi autem negatiuè
reſoluendum videtur. Tum,quia creditor dimiſſus 33
verè creditor erat ad bona adminiſtrationis , &
corpus concurſus , & potuit ſolutionem recipere,
etiam à quolibet extraneo, prout eſt miniſtrator,
l.ſolutionem, ff.de ſolut l. ſoluendo, ff de neg geſtis,
§.1 verſ. nec intereſt.inſtitut. quib mod. ſolu.oblig.l.
tale pactum,§.poſt diuiſionem, ff. ſi cert.petat. am-
pliſſimè Pirrus Maurus , Aretin *in tract. de ſolut.*
c.25.per totum Et licet in mala fide fuerit exigen- 34
do ante tempus , & ante cæteros priores credito-
res ſtantes in iudicio concurſus,prout ex innume-
rabilibus penè Doctoribus probauimus ſuprà 1.
part.c.10 ex n.63.& ſeqq.verſ. item & tertiò mala
fide,& à n 64.10 verſ. quartò etiam fingitur pecunia
conſumpta ſtare , & mala fide exacta, per poſterio-
rem creditorem, &c.

Hoc tamen prodeſt creditoribus anterioribus in- 35
tentare volentibus reuocatoriã,vt ibidem, & ſupe-
rius abundè probauimus,nullibi tamen hoc reme-

dium reperitur conceſſum ſoluenti;nam iſte admi-
niſtrator particeps eſt fraudis, doli, & malæ fidei;
fraus enim & dolus nemini patrocinantur, *l. itaque,*
ff. de furtis. c. dictum, 30. quaſt. 1 c. intelleximus de in-
diciis, cap. vna de clericis non reſidenti. cap. ſedes,
36 *cap. ex tenore de reſcriptis cum pluribus aliis* Et quia
eum adminiſtrator ſciebat, vel ſcire debebat, ratio-
ne officij, (quod idem eſt in iure, *l. quod te. in fin.*
vbi gloſſ. ff. ſi certum petatur. l. ſi duo, ff. de acqui-
renda hereditate. leg. qui fundum, §. ſeruus, ff. pro
emptore. Surdus *deciſ. 150. num. 13.* Gratian. *di-*
37 *ſceptat 194 num. 1.* Farinac. *in fragm. litera L. 163.*)
quod non tenebatur ſoluere poſteriori, nec per-
uertere gradus ſententiæ; ſi inſuper ſoluit, non re-
petit, nec condicit, *l. 1. ibi: Sed ſi ſciens ſe non*
debere, ſoluerit; ceſſat repetit ff. de conditione in-
debiti.
38 Deinde quia ius prælationis eſt perſonale credi-
toris anterioris ad auocandum, & opponendum de
ſua anterioritate contra alios inferioris gradus,
ita vt nec debitor communis hac ſe iure poteſt
exceptione contra ſuos creditores ab eo petentes
ſua credita, nec poteſt eos excludere aſſerens alios
eſſe anteriores, quibus prius debet ſoluere, prout
ex pluribus doctrinis, & Doctoribus copiosè pro-
bauimus *ſuprà 1. part cap. 16. ex n. 22. cum ſequenti-*
bus, & 2. p. cap. 3. ex n. 56. verſicul. hanc tamen no-
ſtram veriſſimam reſolutionem, &c. cum ſequentib.
Ergo nec adminiſtratori, nomine debitoris com-
munis ſoluenti, & eum repreſentanti hoc reme-
dium, & ius præſtari debet, qui colluſit, & dolo ac
fraude ſoluit.
39 Et inſuper quia iſte creditor, cui ante alios po-
tiores fuit ſolutum, verè creditor eſt, non etiam
in diem, ſed de præſenti, licet ſolutionis exactio
ſit in tempus dilata, contra quem ſoluenti ante
diem, vel tempus repetitio denegatur. *leg. nam. &*
ſicut cum moriar dare promiſero, & ante ſoluam; re-
petere me non poſſe, Celſus ait 16. & l 17. quod ſi
ea conditione debetur qua omnino ſtatura ſit, ſolu-
tum repeti non poteſt, vel in diem debitor adeo debi-
tor eſt, vt ante diem ſolutum repetere non poſſit, ff.
40 *de condictione indebiti.* Ergo, & adminiſtratori
inordinatè, & ante tempus ſoluenti, maximè doli
participi, repetitio & auocatio deneganda erit, nam
licet creditori exigere volenti potuiſſet opponere
exceptionem præpoſterationis, & dilationis, ſi
ſimpliciter nihilominus ſoluit, repetere non po-
teſt ſolutum *leg. quod nomine mariti qui ſoluendo*
non eſt, alius mulieri ſoluit, repetere non poteſt,
ideo quia debitum eſt mulieri, & l. nam & maritus
ſi cum facere nihil poſſit, dotem ſoluerit, in ea cau-
ſa eſt, vt repetere non poſſit, l ſi is cum quo de pecu-
lio actum eſt per imprudentiam pluſquam, in pecu-
lio eſſet ſoluerit, repetere non poteſt, ff. de condictio-
ne indebiti.
41 Deinde quia adminiſtrator ſoluit nomine debi-
toris, ergo repetere non poteſt, nam qui alieno
nomine ſoluit indebitum, non habet condictionem
indebiti, ſed is dumtaxat, cuius nomine fuit ſolu-
tum, vt repetat. *l. ſi procurator 6. §. fin. l. cum inde-*
42 *bitum 57 in princip. ff. de condiction. indebit.* quæ lo-
quuntur in tutore ſoluente, vt non illi, ſed pu-
pillo, cuius nomine ſoluit, condictio indebiti de-
tur; idem in fideiuſſore, & in mandatario, ad procu-
ratore *ex dicto §. fin.* & poſt Donellum, & Oſual-
dum, & alios probat D. Larea *deciſ. Granat. 86 n. 7.*
& 8. tom. 2. nec debitor ipſe poteſt repetere ob præ-
poſterationem, cum bocius ſit anteriorum credito-
rum, non communicabile ipſi debitori, quia non
poteſt opponere exceptionem prælationis contra
verum creditorem exigere volentem ſuum credi-
tum, prout paulo ante diximus, & ideo vtriſque tam
debitori, quàm adminiſtratori denegatur repetitio
atque condictio.
Et denique hoc non obſcurè indicarunt tot Do- 43
ctores, Gregorius Lopez, Matienzus, Caſtillo,
Theſaurus, & alij, hactenus relati ſuperius *ex n. 20.*
cum ſequentibus, & plures alij ab eiſdem laudati,
conſulentes hæredem, tutorem, & adminiſtrato-
rem, ſoluentes dolo, & mala fide poſteriori, vt ab
eo recipiant cautionem, de ei reſtituendo ſolutum
apparentibus anterioribus aliis creditoribus; ſup-
ponunt etenim iſti Doctores vt iſti ſoluentes aliam
actionem, aut recurſum ad repetendum ſolutum,
non habeant, ceſſante, & deficiente cautione; quæ
reſolutio vera mihi videtur.
Benè tamen verum eſt, adminiſtratorem, qui 44
non ſeruat gradus prærogatiuam, poſteriori ſoluit,
illud de ſuo refuderit anteriori inſtanti; poſſe ean-
dem quantitatem exigere, & repetere à corpore
concurſus, & eius bonis ſuo loco, & gradu. Nam
cum ſoluerit vero creditori, cui verè tenebatur de-
bitor; adminiſtrator, qui de ſuis propriis bonis
eum dimiſit, geſſiſſe dicitur vtiliter negotium de-
bitoris, & adminiſtrationis, in cuius vtilitatem
vergit eam liberando ab hac obligatione, & ideo
adniſtrator pro quantitate ex propriis bonis ſo-
luta habet aduerſus bona concurſus actionem ne-
gotiorum geſtorum, probant Auendanus *in tract.*
de cenſibus, cap. 65. per totum, & Additionatores
ad Molinam *lib. 2. de primogen. cap. 10. ſub num. 25.*
& 26 & nos *ſuprà 2. p. cap. 7. ex n. 57. cum ſequenti-*
bus, verſic. vnum tamen eſt conſtans. In hac materia.
Affirmantes, quod ſi ſucceſſor in maioratu redi-
mendo cenſum ſuper eo impoſitum, non obtinue- 45
rit à creditore dimiſſo ceſſionem, licet ius ad cen-
ſum, non habeat contra maioratus bona, habet ta-
men actionem negotiorum geſtorum aduerſus hæ-
redem poſſeſſoris imponentis cenſum, quem ſuc-
ceſſor propria pecunia redemit, vt ex bonis hæredi-
tatis, quæ ad huiuſmodi redemptionem obligata
erant, ſibi ſatisfiat, cum eadem bona liberauerit à
nexu obligationis huiuſmodi. Atque ideo cum ver-
geret redemptio in eius vtilitatem, is hæres ſatiſ-
facere tenetur, & cogitur actione negotiorum ge-
ſtorum, & aliis iuris remediis, ibidem in ſimili ca-
ſu ex plurimorum Doctorum authoritate probaui-
mus, *vbi proximè loco citata, d. n. 57. verſic. prout in*
ſimili videmus, &c.
Quod & regulariter verum eſt, nam quilibet ter- 46
tius, etiam ſine mandato poteſt ſoluere pro debito-
re, & eius extinguere obligationem, quia non re-
fert per quem fiat ſolutio. Latiſſimè Surdus *deci-*
ſion. 118 num. 2. & deciſ. 113. num. 2. dum dicit. *So-*
lutionem a tertio fieri poſſe, & per eam tolli omnem
obligationem, plurima iura, & Doctores ad id con-
geſſit, & ad alia ſimilia, Pirrus Maurus Aretinus *in*
tr. de ſolutionibus c. 25. per totum, & Surdus *deciſ.*
172. num. 27.
Atque ideo hoc caſu huiuſmodi ſolutio ab ex- 47
traneo, & tertio facta parit actionem negotiorum
geſtorum contra debitorem liberatum, etiam abſ-
que eius mandato. Corneus *conſil. 79. n. 1. volum. 1.*
& in conſil. 79. num. 16. volum. 2. Petrus Surdus *de*
aliment. titul 8. priuileg. 34 num. 11. Maurus Areti-
nus *vbi proximè num. 8. & 18.* & iterum *cap. 5.*
ex num. 34. cum ſeqq. vbi alios allegat. Nam ſol-
uendo

uendo ſi quis liberat debitorem, gerit negotium
vtile pro eo. *l. ſoluendo, ff. de negotiis geſtis*, & ideo
contraria actione negotiorum geſtorum repetere à
debitore poteſt. *§ igitur inſtitut. de obligationib. quæ
ex quaſi contractu naſcuntur.* Cardinalis Tuſchus,
practicarum concluſ. littera S conſil 352. Pirrus Man-
rus *dicto cap.* 15. *num.* 10. latiſſimè Petrus Barboſa *in
leg. diuortio, §. fin. num.* 3. *& ſequentibus, fol.* 586.
vbi plurimas leges allegat, & Ioannes Garcia *de ex-
48 penſis, cap.* 7. *per totum, & num.* 23. & plures alij
inferius allegandi. Suppoſito igitur pro conſtanti
iſtum adminiſtratorem poſſe repetere, & exigere
ex bonis concurſus, & adminiſtrationis pecuniam
à ſe ſolutam poſteriori creditori; nunc inueſti-
gandum erit, quo loco, & gradu admittendus erit,
in concurſu, & an ipſo facto acquirat ſaltim lo-
cum creditoris à ſe dimiſſi, & eius gradum, & præ-
lationem ſubintret, ad effectum exigendi prælatiuè
ad omnes alios creditores inferiores ipſo dimiſſo,
& ſoluto adminiſtratore? ardua eſt, & difficillima
quæſtio.

49 Et pro parte affirmatiua, vt vel præferatur in exi-
gendo omnibus quibuſlibet creditoribus, quomo-
dolibet anterioribus; probatur, nam iſte adminiſtra-
tor reddita ratione, pro reliquis factus creditor, ha-
bet prælationem omnibus quibuſlibet creditoribus
cum illa reliqua expendi dicatur in vtilitatem, &
conſeruationem adminiſtrationis, & ideo per di-
ſpoſitionem, *l. licet, Cod. qui potiores in pignore ha-
beantur, & l. interdum, ff. eodem*, ad latè per nos *in
c.* 9. proximè ſequenti, prælationem cæteris quibuſli-
bet creditoribus habebit.

50 Nam ſoluere debita, quibus onerata erant bona
adminiſtrationis, nihil aliud eſt, quam vtiliter rem
meliorare, Boëtius *deciſion.* 44. *num.* 9. poſt Baldum
conſil. 303. *lib.* 1. Flamin. Rubeus *conſil.* 48. Peregrin.
de fideicommiſſis art. 50. *num.* 23. *&* 50. Surdus *con-
ſil.* 83. *num.* 4. plenè Molin. *de Hiſpanor. primogen.
lib.* 1. *cap.* 26. *à num.* 9. 10. 11. *&* 14. Caſſauat. *conſ.* 18.
per totum, præcisè *num.* 3. poſt Cagnol. & alios, quos
affert Muta *deciſ.* 12. *num.* 16. & plenius *deciſ.* 57.
51 *num.* 31. Antoninus Amat. *reſolut.* 44. *num.* 5. Ergo
ei competit adminiſtratori retentio donec de me-
lioratione facta ſibi ſatisfiat ante omnes credito-
res, ad latè tradita per Amat. *in dicta reſolut.* 44.
à princip.

51 Vel quia iſte adminiſtrator ſubintrat in locum,
gradum, & prælationem eiuſdem priori credito-
ris, cui ex ſuis propriis bonis, & pecuniis com-
pulſus ſoluit, & dimiſit, *ad l.* 1. *Cod. de his, qui in
prior. credit. locum ſucceſſerunt. l.* 1. *Cod. qui potior.
in pignore habeant, l. Ariſt. ff. quæ res pignor. obligat.
poſſunt*, & ex his quæ Antonin. Amat. *reſolut.* 7. *à
principio.*

53 Sed contraria ſententia in hoc adminiſtratore
ſimpliciter, & abſque ceſſione ſoluente, anteriori
creditori, vt nullam prælationem habeat, nec eius
locum, gradum, & hypothecam ſubintret, proba-
tur primò; quoniam extraneus (quidquid ſit in ſe-
cundo aut vlteriori creditore ex iuribus proximè
allegatis, & Additio. ad Molinam *lib.* 2. *cap.* 10. *ſub
num.* 25. *verſic. prima concluſio.* Amat. *reſolut.* 7. *ex
num.* 1. *& ſeqq.*) qui ſua pecunia dimiſit creditorem
alienum, ſolam actionem perſonalem contra debi-
torem acquirit abſque aliqua hypotheca, vt aliis
omiſſis, in terminis de eo, qui debitoris negotia
gerebat, ſi ſimpliciter ſoluerit eius creditoribus, vt
ſolam ſibi actionem negotiorum geſtorum contra
debitorem (cui rem vtilem geſſit ob debiti ſolu-
tionem, & creditoris dimiſſionem) acquirat pro
exactione; probarunt Angel. *in l.* 1. *Cod. de iis, qui
prior, locum ſucceſſerunt.* Vbi notanter Baldus Pe-
trus Surdus *conſil.* 163. *num.* 17. *& conſil.* 444. *num.* 7.
gloſſ. in leg. ſi cum pecuniam, Cod. de priuilegiis fiſci.
Gaſpar Rodriquez *de annuis redditibus, lib* 2. *q.* 16.
num. 9. Neguſant. *de pignorib. in* 3. *membr.* 5. *partit.
num.* 43. *& ſeqq.* Gratianus *diſceptat.* 117. *num.* 17.
Antoninus Amat. *dicta reſolution.* 7. *numer.* 13. *nu-
mer.* 15. 18. *&* 24. qui innumerabiles penè Docto-
res laudat.

Si tamen iſte adminiſtrator ſua propria pecunia 54
dimittens creditorem concurſus, ab iſto in conti-
nenti ceſſionem, aduerſus debitorem, & bona con-
curſus obtineat; tunc & in perſonalem actionem,
& hypothecariam, locum, gradum, & prælatio-
nem creditoris à ſe dimiſſi ſubintraret, & iurium
tranſlatione in eius perſonam, media ceſſione, *ex
l fin. Cod. de priuilegiis fiſci.* Aſinius *de executione,
§.* 7. *cap.* 33. *num.* 4. *verſic. limitatur.* Surdus *conſ* 444.
num. 6. *& n.* 7. 8. *&* 9. Pater Molina *de contractibus
diſput.* 536. *num.* 17. Ponte *conſil.* 6. *num.* 3. *lib.* 1. The-
ſaurus *quæſtione forenſ.* 30. *in princip. lib.* 2. Rota Ro-
mana *deciſ.* 193. *num.* 1. apud Farinacium *volum.* 4.
Barboſa *in l. poſt mortem* 4. *ſub num.* 61 *ff. de ſoluto
matrimon.* Crauet. *conſil.* 582. *num.* 1. Anton. Faber.
in Cod. lib. 8. *tit.* 9. *deffinit.* 4. *verſic. nec verè, & deffi-
nit.* 8. Mantica *deciſ.* 99. *num.* 3. *in princip.* Additiun.
Molin. *lib.* 2. *cap.* 10. *ſub num.* 26 *verſic. ſecunda concl.
for.* 66. Amat. *dicta reſolut.* 7. *n.* 14 *& num.* 15. *& n.* 21.
& 22. vbi alios quamplures recenſet, *&* *numer.* 17.
18. *cum ſeqq.* Agit de nouo creditore mutuante
debitori, vt ſoluat alteri ſuo anteriori creditori, vt 55
tunc nouus ſubintrabit locum prioris, tribus con-
currentibus. Primò pactum de ſubintrando in lo-
cum, anterioritatem, ius, & hypothecas dimiſſi cre- 56
ditoris. Secundò quod pecunia ad effectum ſoluen- 57
di creditori mutuent. Tertiò, vt cum effectu ex ea 58
pecunia ſit creditor anterior dimiſſus, & ibidem 59
num. ſeqq. optimè agit, ex quibus coniecturis præ-
ſumatur ex eadem pecunia mutuata fuiſſe dimiſſum
creditorem, & ſolutum. Sequuntur Additionato-
res ad Molinam *dicto n.* 26. *verſic. aut ſoluit de pecu-
nia aliena*, &c.

Quid denique reſoluendum in hac difficili quæ- 60
ſtione mihi diſtinctè procedendum eſſe videtur;
aut enim agit adminiſtrator de exigendis ſingulis
partitis, & ſolutionibus à factis, & tunc ſi ſimpli-
citer eas ſoluerit, ſolam actionem perſonalem ha-
bebit. & inter cæteros creditores perſonales locum,
& gradum in exigendo habebit, cui omnes cæteri
creditores hypothecarij, & priuilegiati præferendi
ſunt, ex iuribus, & regulis vulgaribus, cum admini-
ſtratoris hoc caſu actio ſola perſonalis negotiorum
geſtorum competat.

Si verò non ſimpliciter dimiſerit creditorem, ſed 61
cum pacto ſubintrando locum eius mediante ceſſio-
ne, tunc proculdubio ius, hypothecam, gradum,
prælationem, & priuilegium creditoris à ſe dimiſſi
ſubingreditur, & præfertur cunctis aliis creditori-
bus, quibus dimiſſus præferebatur; & ſub hoc di-
ſtinctionis membro locum habent omnia, quæ dixi-
mus in hac ſecunda parte quæſtionis, & ideo cautè
adminiſtratores ſemper, dum ſoluant delegationes
conceſſas à iudice ſingulis creditoribus, ab iſtis
tempore ſolutionis, & in continenti recipiunt ceſſio-
nes, & ſubingreſſiones, vt gradus, & prærogatiuam
eorum tutò ſubintrent.

Aut enim adminiſtrator tractat, de exigendis re-
liquis

liquis facto calculo, & ratione finali reddita, pro quibus creditor adminiſtrationis liquidè euaſit, & tunc cæteris omnibus quibuſlibet creditoribus præfertur latius agendum erit, *in cap 9. proximè ſequenti, ex num 11. vſque ad finem, cap. verſicul. ſed an*
62 *adminiſtrator facto calculo.* Vbi accuratè tractandum erit de hac difficultate. Semper tamen pro ſecuritate, & omni ſubmittendo dubio conſulerem administratores, vt quoties dimittaur creditores, & ſoluant virtute delegationum, hoc eſt *de los libramientos*, petant ceſſiones, & ſubingreſſiones has, vt omnia dubia excludant. Iam enim vidi in hoc Senatu noſtro Valliſoletano, adminiſtratorem petentem reliqua ſua facto calculo finali, adminiſtrationi, quam geſſerat, & prælationem pro eis appetentem, fuiſſe ſub diſtinctione prælatum, nempe pro iis partitis, & ſolutionibus dumtaxat, in quibus ceſſionem, & ſubintrationem habebat; pro cæteris verò inter perſonales creditores locum habere in exigendo, quod apparenter iuridicum videbatur ex hactenus adductis doctrinis; cauti igitur ſint adminiſtratores in ſoluendo ne in exigendo pereant, & præpoſterentur pro tollendis aliquorum iudicum ſcrupulis.

63 Et ratio vtriuſque membri noſtræ diſtinctionis ea eſt, & concludens. Nam in primo caſu, quando adminiſtrator pro illa partita, quam de ſuo (apparenter tamen) ſoluit anteriori creditori, certat anteferri, & impedire, ac detinere delegationes aliorum creditorum ſequentium, quouſque ipſe de hac quantitate prius ſit ſatisfactus, nullum pro ea poteſt prætendere priuilegium (ceſſante ceſſione, & pacto de ſubintrando) cum interim incertum ſit, an illa partita fuerit ſoluta ex pecuniis ſuis, an adminiſtrationis, cui ex aliis partitis poſſit eſſe debitor, quod in dubio præſumitur ante factum calculum, & rationem redditam, ſoluiſſeque, & expendiſſe non de ſuo, ſed de pecuniis adminiſtrationis, prout probauimus *ſupra cap. 7. num. 17 & ſequentibus, verſic. quapropter ſi pecunie ex fructibus*, &c. *Et num. ſequentibus*, & ideo ratione incertitudis hæc quantitas priuilegio carere debet, ſed potius cæteris creditis perſonalibus regulari.

64 An verò ſecundo diſtinctionis membro diſpunctis rationibus, quando facto iam calculo, & computo introitus, & exitus adminiſtrator apparet creditor pro certa ſumma; iam ad certitudinem redditur hanc ſummam reliquatam ſuam eſſe, & de ſuis propriis bonis eam expendiſſe pro vtilitate, & conſeruatione adminiſtrationis, quo caſu licet deficiat ceſſio, & pactum de ſubintrando; adhuc ex alio capite pro ea quantitate habet adminiſtrator priuilegium, & prælationem, inſpecta natura, & qualitate crediti, prout abundè probatur *in capit. ſequenti ex numero 11. vſque ad fin. capit. verſicul ſed an adminiſtrator facto calculo, & rationibus diſpunctis*, &c.

* *
*

CAPVT IX.

Adminiſtrator concurſus, qui dimiſit adminiſtrationem, vel ab ea fuit dimiſſus, & reddita ratione creditor remanſit, an poſſit concurſus bona retinere, donec ſibi de reliquis ſatisfiat?

SVMMARIVM.

Adminiſtrator concurſus qui adminiſtrationem dimiſit, vel ab ea fuit repulſus, & reddita ratione creditor remanſit an poſſit retinere bona donec de reliquis ſibi ſatisfiat affirmatiua ſententia. num. 1 ex quibus negatiua verior. num. 5. Satisfactis damnatis num 9.

Adminiſtrator pro reliquis poteſt retinere bona, vel ob compenſationem, vel ob ſatisfactionem. ibid.

Tutor finita tutela ſi creditor remaneat, poteſt pro reliquis pupilli bona retinere. n. 2. & n 9.

Tutor donec retinet bona tenetur alimenta praſtare minori, ſicut antea praſtabat. ibid.

Minori cui bona fuêre reſtitma tutor alimenta non praſtat potenti rationem adminiſtrationis. ibid.

Apothecam tacitam, & omnibus anteriorem habet adminiſtrator pro ſuis reliquis, & ſponſis factis in conſeruatione adminiſtrationis. n 3.

Creditor poteſt retinere pignora à ſe detenta. ibid.

Adminiſtrator ſolutionibus, & expenſis factis pro exoneratione adminiſtrationis eam vtiliter meliorat. num. 4.

Pro meliorationibus in re factis competit retentio ibidem.

Adminiſtrator non poteſt retinere bona adminiſtrationis pro reliquis, ſed ſtatim tenetur ea reſtituere nouo adminiſtratori, & pro reliquis exigendis debet recurrere ad concurſus iudicium. n. 5. & 7.

Adminiſtrator depoſitarius ſequeſter, & quilibet alius, qui ratione impenſarum aut meliorationum adhuc tenetur in concurſu ea conferre. n. 6.

Ius prælationis pignoris aut retentionis non impedit quod adminiſtrator finita adminiſtratione bona nouo adminiſtratori reſtituat. n. 7.

Retinere bona adminiſtrationis, & dimittere adminiſtrationem, ſeu priuari implicat. n 8.

Tutorem non poſſe retinere bona pro aliquis finita tutela verius eſſe traditur. n. 9.

Mater filiorum tutrix poteſt petere dotem à filiis, vel hæredibus, licet ei opponant retentionem, ex eo quod nondum reddit rationem tutelæ. n. 10.

Adminiſtrator, qui rationibus diſpunctis creditor apparet licet de ſtricto iuris rigore pro conſequendo credito non deberet creditoribus hypothecariis, & priuilegiatis præferri, ex praxi tamen vſitata omnium tribunalium præfertur. num. 11. & n. 21. & 23.

Adminiſtratoris reliquatum cum procedat ex ſolutione, & expenſis ex propria pecunia factis in vtilitatem, & conſeruationem adminiſtrationis etiam ſine ceſſione habent prælationem. num. 12. & 13.

Expenditur textus interdum cum l. ſequent. ff. qui potiores in pignor ibid.

Alimenta, expenſa litium, ſalaria adminiſtratoris officialium, & omnium, qui neceſſary ſunt ad bona

bena concurſus, & iuriſdictionem adminiſtrandam præferuntur omnibus creditoribus.n.14.

Salarium cuſtodis rei, & famuli ſeruitoris habet prælationem remiſſiuè.n.15.

Salarium adminiſtratoris dati ad cuſtodiam bonorum, & pro rebus pignoratis cuſtodiendis tacitam hypothecam habet cum prælatione.16.

Salarium ſeu mercedem domus conducta pro cuſtodiendis rebus pignoratis iudicis, & aliorum habere prælationem cum tacita hypotheca.n.17.

Salarium aduocatorum procuratorum qui res concurſus à litibus liberarunt præfertur in eiſdem bonis anterioribus creditoribus.n.18.

Expenſæ litium, & patrocinii aduocatorum pro rerum tutela conſeruatione neceſſaria exiſtimantur, & onus rei dicuntur, & ad eas tenentur maioratus, ſucceſſor, fideicommiſſarius, proprietarius, ſocius, & ſimiles n.19.

Soluere debita ſuper rebus impoſita, & res ipſas vtiliter meliorare.n.20.

Creditum adminiſtratoris compoſitum ex creditis priuilegiatis eorum priuilegio participat.n.21.

Creditores quibus ſoluit adminiſtrator, ideo ſunt priuilegiati; quia immediatè ſunt creditores, adminiſtrator verò, mediatè creditor, & ſine ceſſione eorum locum non ſubintrat n.22.

Prælationis priuilegium, de quo in d. l. interdum non ſolum procedit in eo qui immediatè creditor eſt adminiſtrationis, ſed etiam in tertio, qui mutuauit pro eorum conſeruatione.n.23.

Vt dicatur contractus & ſolutiones conuerſi in vtilitatem, & conſeruationem adminiſtrationis, aut Banchi non eſt praciſè, vt immediatè pecunia detur adminiſtrationi ſeu Bancho, ſed ſufficit quod detur & conuertatur in eius vtilitatem. numer.24.

Mutuum dicitur fieri in rem, in qua quis præpoſitus eſt, ſi pecunia accipiatur mutuo ad ſoluendum primo immediatè mutuanti.ibid.

In negotiationibus vniuerſalibus nihil intereſt an ex prima mercantia aliquid perueniat, vel ex ipſius re petita cum ſemper loco prioris alia ſubrogetur. num 25.

Ad idem expenditur eleganter doctrina Pauli de Caſtro & aliorum.n.26.vſque 33.

Adminiſtrator condemnatur ſoluendo anteriori propria pecunia eo quod ſoluerat poſteriori huius locum non ingreditur abſque ceſſione, nec ſubſequentium exactionem impedire poteſt.n.34.

Secus ſi creditum adminiſtratoris procedat ex ratione reddita, nam pro reliquis præfertur creditoribus anterioribus concurſus.

1 REDDITA ratione per adminiſtratorem concurſus, creditor apparet certæ quantitatis, dimiſit ſua ſponte adminiſtrationem, vel coactè fuit repulſus iuſtis de cauſis (prout alibi diximus) contendit inſuper, ſe bona retinere concurſus, donec de ſuis reliquis hoc eſt, *del alcance*, ſatisfiat, & poſſe retinere multa vrgent, primum, quia pro eo quod adminiſtrationem reliquauit, poteſt retinere eius bona propter compenſationem faciendam, vel pro ſe ſatisfaciendo de eo, pro quo adminiſtrationem reliquauit, prout probari vidtur in *leg.1.§. præterea D.de contrar. & vtil. act.* ibi. *Sic erit arbitrij eius, vtrum compenſare, an petere velit ſumptus, intereſt enim noſtra, potius non ſoluere, quàm ſolutum repetere.* vt inquit text. *in leg. ideo D. de compenſat. manifeſtum eſt, quantum interſit promiſſoris, liberari potius, quam præſtare ex ſtipulatu. & deinde mandati agere.* Verba ſunt text. *in leg ſi debitor.12. in fin. de liberat. legat.* alia iura, & DD. per Giurbam *deciſ.55.n.fin.* ergo interim adminiſtratori licebit, bona concurſus retinere.

Et loquendo in tutore finita tutela, vt pro ſe ſatisfaciendo de reliquis, & compenſando, poſſit retinere bona minoris finita tutela; tenuerunt Dinus & Alberic. *in d. §. præterea*, Petr. Iacobin. *in ſua praxi in rub.de actione, & rationib. diſtrahend, propè finem, verſic. tutor enim.* Albericus *in l. pro officio, num.6.colum.fin. D.de adminiſtr.tut.& in l.alimenta. Cod.de negot. geſt.* Aymon. Crauet. *conſil.175. numer.13.* Molinatus *in tract. de retent num 41* Igitur cum tutor habeat retentionem pro ſua adminiſtratione, pignoris enim interim inſtar habet. ne teneatur reſtituere, quouſque ſatisfiat, cum ei ſufficiat, interim alimenta præſtare minori ſicut antea vt ſentit Couarruu. *pract. quaſt. cap 6. num.6* licet non teneretur tutor alimenta miniſtrare minori, ſi iam adulto reſtituta fuerint bona, & iſte tutori mouerit litem, ſuper adminiſtratione, & reſtitutione aliorum bonorum, vt probat text. *in l imperatores D. de tutel. & rationib. diſtrah* quam ita intelligit Viuianus ibi, in caſus poſitione, Eſcobar *de ration. c.4 ſub n.26.* 2

Secundò, quia adminiſtrator pro ſuis reliquis, & expenſis factis in conſeruationem adminiſtrationis quam geſſit tacitam, & omnibus anteriorem hypothecam acquirit in rebus adminiſtrationis concurſus, de quo paulo latius agendum erit, ſed creditor ita poteſt retinere pignora a ſe detenta, vt non cogatur ea dimittere, etiam aliis creditoribus poſterioribus, vt probat text. *in l.à D. Pio § quod ſi res ſ. D.de re iudic.* latè Cencius *de cenſib q.98.ex n.62, cum ſequentibus.* Ergo adminiſtrator retinere poteſt bona adminiſtrationis. 3

Tertiò, nam reliqua, pro quibus adminiſtrator fuit factus creditor adminiſtrationis; procedunt ex ſolutionibus, & expenſis neceſſariis pro exoneratione adminiſtrationis, quibus onerata erant bona, quod nihil aliud eſt, quam vtiliter eam meliorare, prout, ex plurimis Doctoribus probauimus *ſuprà cap. antecedenti 8 n.50. verſic nam ſoluere debita,* &c. Sed pro melioramentis in re factis competit retentio ex iuribus vulgaribus, & Antonius Amat. *reſol.44.num 3.* ergo nec adminiſtratori deneganda videtur. 4

Quibus inſuper minimè refragantibus, contrarium verius eſt, vt adminiſtratur concurſus, qui vel dimiſit adminiſtrationem, vel ea priuatus fuit, non poſſit pro reliquis bona adminiſtrationis retinere, ſed ſtatim reſtituere abſque vlla dilatione, nouo adminiſtratori tradere, & ipſe pro ſuis reliquis exigendis, pro quibus creditor factus fuit, debet recurrere ad concurſus iudicium, vt inter cæteros graduetur, & iuxta ſuum gradum iudicis authoritate, & decreto de manu noui adminiſtratoris ſoluatur, hæc etenim eſt natura concurſus formati per debitorem communem, vt omnes creditores indiſtinctè ad illud concurrere debeant, pro ſui crediti ſatisfactione, authoritate iudicis bona illius diſtribuentis, & non ſua propria creditorum, prout abundè diximus ſupra 1. *part. cap. 13. & cap. 14.* tetigimus hac 3. *part. cap.6 à princip. & cap.7. ex num 1.* 5

Et hinc etiam prouenit, quod quilibet creditor habens in pignus bona debitoris, concurſum formantis, 6

Google

ribus priuilegiatis,& omnino neceſſariis grauatũ
eſt, alimentis nempe, ſalutis,tam adminiſtratoris,
quàm iudicium,aduocatorũ, peccatorum, & alio-
rũ,qui præcisè neceſſarij ſunt ad bona concurſus,&
iuriſdictionem eius miniſtrandũ,necnõ pro defen-
ſione bonorũ,& pro expenſis litium,hæ omnes ex-
penſæ,& aliæ ſimiles, quæ præciſæ ſunt & neceſſa-
riæ pro conſeruatione bonorũ,necnon aliæ,quibus
bona ipſa onerata ſunt ab origine acquiſitionis,aut
poſtmodum licitè impoſitæ ſuper illis,primum lo-
cum obtinent in exactione,& præferuntur quibuſ-
libet creditoribus,atque inſuper credita alia adſunt,
quæ hypothecã,& priuilegium temporis,& præla-
tionis continent,excluſiuè ad alios creditores,qui-
bus ſui pecuniis ſatisfeciſſe reperitur in calculo
per adminiſtratorem ex quibus vt diximus, com-
ponitur iſtud adminiſtratoris creditum,y alcance.
15 De ſalario adminiſtratoris prælationẽ,& tacitam
hypothecã habente in bonis concurſus eo proba-
tur,quia cuſtos rei pro ſuo ſalario habet prælatio-
nem:itẽ & ſalarium ſeruitoris;prout late compro-
16 bat Felic.de Solis *in tr.de cenſib.2.10.lib. 3. c.5.n.12.*
& inferiùs, *verſ. per quam certum eſt, fol.*195. quod
vtrũque verificatur in adminiſtratore dato ad cu-
ſtodiam bonorum.Itẽ pro rebus pignoratis cuſto-
diendis, datur pro mercede tacita hypotheca cum
prælatione,vt probat text.*in d.l.interdum,cũ ſeqq.*
D.qui pot. in pign. vbi tenent Bart.*ibi,n.*2.Iaſ. *in §.*
*item Seruiana,n.*60.*inſt.de act.* Cattoc. *de locat.tit.*
de inuectis & illatis, q. 21. Philip.Paſchalis *de virib.*
*patr.poteſt p.*4.*c.* 6. *n.* 68. Marius Muta *ſuper conſt.*
*Panorm.c.*34 *n.*6.Trentacinq.*var.reſ.lib.*3.*tit.de lo-*
cat. reſ. 5. *n.* 3. Mantica *de tacit. & ambig. conuent*
*lib.*12. *tit.* 23. *n.* 2. *& vol.*1. Gratian. *diſcept.* 733.*n.*1.
17 *l.*4.Ant.Amat.*var.reſol.*3.*n.* 5. *& ſeqq.* vbi latè agit
de mercede,& ſalario domus conductæ pro cuſto-
dia rerũ pignoratarum,& de eius prælatione,& ta-
cita hypotheca, & in terminis de ſalariis iudicum,
& adminiſtratorũ, & aliorum,tacitam hypothecã
habentibus cum prælationis priuilegio , copiosè
tractauit,& reſoluit D. Larrea *deciſ. Granaten.*85.
per tot.tom. 2. ad quem te remitto libenter,cum de
hoc articulo egerit affluenter, & doctè.
18 Hoc idem dicimus de aduocatorum,& procura-
torũ mercedibus & ſalariis qui res concurſus à liti-
bus liberaſſent, recuperaſſent,vel defendiſsẽt,præ-
ferri debere in eiſdem bonis cæteris anterioribus
creditoribus velut ij,qui fuerũt in cauſa,vt res pe-
nes adminiſtrationem,ſeu debitorẽ perſiſteret, vel
eidem acquireretur , & ſalua eſſet totius pignoris
cauſa,non minùs quàm exemplo eorum,qui ad rem
acquirendam,vel conſequẽdam mutuarunt, patro-
cinia enim labores,& ſeruitia pro rerum recupera-
tione,defenſione,& conſeruatione ſunt eiſdem re-
bus & adminiſtrationi adeò annexa,& cohærẽtia,
vt tanto minus in illa eſſe videatur , quantum pro
mercede,& ſalario ſoluendum ſit.Bart *in d.l.inter-*
*dum,*per text.*ibi n.*4.*cũ l.ſeq.D. qui pot.in pign.hab.*
Alex.*conſ.*117.*n.*2.*l.*6.Ripa *in l.prim.n.*32.*&* 35.Gra-
tian. latiſſimè *in diſcept.*257. *à n.*7. *cum ſeqq. lib.*2.
Giurba *deciſ.*208.*n.*10.Amatus *reſol.*3.*n.*10.
19 Qui *n.*11.aſſerit has litium expẽſas,& aduocato-
rum patrocinia pro rerum tutela,& conſeruatione
neceſſarias eſſe,& onus rei dici, exiſtimaſſe DD.in
omni materia,vt ad eas teneatur ſucceſſor maiora-
tus,fideicommiſſarius, filius, cuius pater fuit legi-
timus adminiſtrator,proprietarius ad expenſas has
factas per vſufructuarium, maritum, vaſallum,ſo-
cium,& ſimiles,remq; ipſam afficere,& ad id alie-
nabilem reddere.& ſucceſſorem ad eas obligari, ſi

fructus rerum non ſufficerent pro expenſis ſubmi-
niſtrãdis.Mieres *de maio.*4.*p.q.*26.*n.*2. Surd. *cõſ.*333.
*n.*26.*conſ.*514.*n.*13.Bimius *conſ.*303.*n* 99. *&* 101.Me-
noch.*cõſ.*1239.*n.*44.Petra *de fideic.q.*15.*n* 154.*& ſub*
*n.*240.236. 238. Velazq. *deciſ.*116. *à n.* 9. Molin. *de*
*primogen.lib.*1.*c.*27 *n.*11. Pinel.*in l.*1.*p.*2.*n.*70. *C. de*
bon.mater. Ioan. Garc.*de expenſ.c.*6. *n.* 19. Phanut.
*de inuent.p.*5.*n.*47. Peruſ.*conſ.*14. Æmilian. *conſ.* 15.
*n.*2.Petr.Greg.*de conceſſ.feud.p.*2.*q.*10.*n.* 19. Schar-
det.*de feud.p.*2.*ſect.*2.*n.*54. Peregr. *de fideic. art.*50.
*n.*8.*&* 11.Iuttigol *de ſubſtit.cent.*3.*q.*74 *n.*92.*&* 102.
Gratian. *diſcept.* 257.*n.* 30. *lib.* 2. Petrus Barboſ.*in*
*l.diuortio,§.ſ.n.n.*45. *D.ſol. matr.* & alij plurimi re-
lati à Giurba *deciſ.*308.*ex n.* 10. *& in conſuet. Meſ-*
*ſan.c.*9.*gloſſ.*2.*p.*1.*n.*46. Ant. Amat. *var. reſ.* 3. *n.*11.
& 12.Percita *de empt.& vend.cap.*27.*n.*41.
Hinc etiam ſoluere debita ſuper rebus impoſita; 20
nihil aliud eſt, quam res ipſa vtiliter meliorare, vt
probãt Boer. *deciſ.* 43. *n.*9.poſt Bald.*conſ.*103.*lib.*1.
Flam Rub. *conſ.*48.Peregr. *de fideic.art.*50. *n.*25.*&*
50.Surd.*conſ.*183.*n.*4. plenè Molin *de primog. lib.*1.
*cap.*26.*à n.*9.10.11. *&* 14. mirabiliter Lud. Caſlado.
*conſ.*28.*per tot.* maximè *ex n.*3. poſt Cagnol.& plu-
rimos,alios quos allegat Muta *deciſ.*12.*n.*18.& ple-
nius *deciſ.*57.*n.*32.Amat *var.reſ.*44.*n.*4.*&* 5.
Quid igitur mirum praxi introduci , hoc credi- 21
tum adminiſtratoris reſultans à calculo,ex tot pri-
uilegiatis, & neceſſariis creditis , & expenſis , à ſe
ſuis propriis pecuniis ſatisfactis, & ſolutis in vti-
litatem, & conſeruationem adminiſtrationis; par-
ticipari ex eorũ priuilegiis, & prælationibus abſ-
que alia ceſſione , aut pacto de ſubintrando , cum
meritò tacitam à iure ſubrogationem mereatur.
Quapropter nõ obſtabit,quod illi,quibus ſoluit 22
adminiſtrator,ideo sũt priuilegiati,quia immedia-
tè ſunt creditores adminiſtrationis,at adminiſtra-
tor mediatè,quorũ locum nõ ſubintrat ceſsãte ceſ-
ſione,vel pacto de ſubintrando eorum locum,gra-
dum,& hypothecam,vel alias concurrãt in mutuã-
te requiſita conſiderata ſuprà *c. anteced.* 8.*ex n* 54.
verſ.ſed contraria ſentẽtia in hoc adminiſtratore,&c.
Quod inſuper reſpondetur text. *in d l.interdum,* 23
cũ l.ſeq.D.qui pot. in pign.hab. & eius priuilegium,
& prælationem nõ ſolùm procedere in eo,qui im-
mediatè creditor eſt adminiſtrationis, & nauis, vt
ſunt nautæ, & alij miniſtri nauis,ſed in ea etiã ter-
tio,qui mutuauit pro eis alẽdis,& ſoluẽdis,& ſimi-
libus,prout iura probãt,& latè per Amat.*reſ.*3.*n.*3.
Imo vt dicatur contractus,& ſolutiones cõuerti 24
in vtilitatem, & cõſeruationem adminiſtrationis,
ſocietatis,aut Banchi,non eſt præciſũ,vt immedia-
tè detur pecunia adminiſtrationi, vel Bancho ; ſed
ſufficit,quod detur ad conuerſionẽ in eius vtilita-
tem,& ex ea ſoluantur debita adminiſtrationis, vt
probatur *in l.*1.*§.non antẽ,verſ.ſed ſi alio,D.de exer-*
*cit.act.*ibi,*Sed ſi ab alio mutuatus liberauit eum,qui*
in nauis refectionem crediderat, puto etiam huic dan-
dam actionem quaſi in nauem crediderit. Si enim Idẽ
reputatur,quare idem priuilegium ei denegandum,
& ideo notat Bart.*in d. §. non autem.n.*1 quod mu-
tuum dicitur fieri in rem , in qua quis præpoſitus
eſt,ſi pecuniã accipiat mutuò,ad ſoluendum primò
immediatè mutuanti,ſequitur Fulgoſ. *ibi n.*1. An-
gel.*n.*1. vbi notat , quod paria ſunt in cãuſam per-
miſſam contrahere immediatè,vel in cauſam, quæ
fuerit conuerſa circa commiſſa,vnde ſiue mediatè,
ſiue immediatè conuertatur in cauſam commiſsã;
ſufficit:notauit Bald.*in l.ſi pact n.*8. *ad fin. C.comm*
*vtriuſque iud.*dũ dicit,quod in huiuſmodi negotia-
tionibus vniuerſalibus nihil intereſt vtrùm ex pri-

ma mercãtia aliquid perueniat, vel ex ſæpius repetita, quia natura huius actus eſt, vt id quod poſtea fit, ſemper loco prioris ſubrogetur; ſequitur Cor. *conſ.*1.*n.*13.*li.*1. Rimi. iun. *cõſ.*300.*n.*70.*li.*2. vbi quod in hoc caſu, pecunia quæ ſecundo loco expẽditur, ſubrogatur loco primæ. Montet. *deci.*20.*n.*75. Rot. apud Pacific. *dec.*125.*n.*6.*& 7. poſt tr. de Salu. interd.*

26 Vbi adducit vnum notabile & cõducibile adminiſtrationi concurſus, quod taberna tamquam vnũ corpus conſideratur vniuerſale, in quo nouæ res ſubrogantur loco diſtractarum, quia creſcit, & decreſcit, prout patrimonium debitoris, depoſitum in concurſu creditorum, quod facit quid vniuerſale ad latè tradita *ſup. cap.*5.*ex n.*11.*cum ſeqq. hac* 3. *part.* creſcit enim ex bonis nouiter peruentis debitori, & decreſcit ex ſolutione, & ſatisfactione creditorum, & ex aliis variis accidentibus.

27 Et ad omnia ſupradicta pro prælatione eius qui mediatè mutauit pro dimittẽdis creditorib⁹ adminiſtrationis, ſeu Banchi, elegãs adeſt cõſil. Pauli de Caſtr. 285.*l.*1.*& in n.*2. ita ait: *Præterea non minus dicuntur creditores banchi, qui contraxerunt, vt banchum conſeruaretur, & non deficeret oppreſſum creditoribus, quam ſint illi, qui directè ſuper trafico banchi contraxerunt, cum illorum pecunia totum banchum ſaluum factum fuit, D. qui pot. in pig. hab. l. interdum, cum l. ſeq. & D. de exerc. act. l.*1.*§. non autem, coniũcto §. ſeq. quid ſi mutuam, qui benefaciũt, facit etiã l. procuratoris, §. ſi propter mercẽ, D. de tribut. vbi inſtrumentum tabernæ ſine quo merces expediri non poſſunt computatur in merces, ſicque & iſtum creditũ, ſine quo banchum conſeruari nõ potuiſſet, cõputatur in bãcho, & in credita banchi, licet directè nõ fuerit contractũ ſecundum traficũ, & ſtylum trafici ipſius banchi,* &c.

28 Paul. de Caſtro, & alios plures, ſequitur Tib. Decian. *in conſ.*109.*n.*23.*l.*2. ibi, *quæ procedunt, non modò ſi pecunia expedita fuiſſet in re ipſa, puta in mercibus, ſed quocumque modo, dum tamen pro conſeruatione ipſius rei, vt ſi expedita fuiſſent, in alimentis inſtitorum, vel ſalariis, aut nauło mercium veterum, vel alio quocumque ſimili modo; quia qui dedit pecuniam expenditam in eam cauſam præfertur aliis in eadem re conſeruata l. huius, D. qui pot. & declarat Bart. & Salic. in d. l. interdum. Ergo cum pecunia dominorum de Anna fuerit expendita pro conſeruatione dictæ negotiationis Theſauri, in ea mẽſa, id eſt, in bonis exiſtẽtibus in ea apotheca, & negotiatione conſeruata præferendi ſunt, quia prædicta locum habent, non tantum in re, putà domo, naui, aut aliis ædificiis conſeruandis, ſed in quacumque alia re conſeruata, vt ibi tradunt, ſcribentes in d. l. interdum, & in l. creditor, qui ob reſtitutionem, D. ſi cert. petat. & Paul. de Caſtr. in terminis in negotiatione conſulit in conſ.*285.*in* 1.*vol. vbi n.*2.*inquit,* &c. vbi *n.*24. ipſe Decian. refert Paul. Angel. Aretin. & Strach. *de decoct. n.* 21. *& ſeqq.* idem tenentes contra Cuman. *conſil.* 172. veriorem dicentes opinionem Pauli de Caſtro.

29 Atque iterum ipſe Dec. *in n.*26. ſic ait, *nec obſtat, quod ſtatum loquitur de eo qui dedit pecuniam ad cõparandas merces, iſti autem de Anna non dederunt pecunias ad comparãdas merces, quia iam erant comparatæ, ſed ad ſoluendũ creditoribus, quia reſpondetur idẽ iuris eſſe in eo, qui dedit pecuniam pro conſeruandis ipſis mercibus, & conſeruãda menſa, & negotiatione, vt tradit Paul. d. conſ.*185.*& prob. fuit ſuprà,* &c.

30 Et quod mutuans mediatè pro ſoluẽdis creditoribus adminiſtrationis & banchi, cenſeatur immediatè cum eo contraxiſſe ad effectum acquirendi prælationem pro ſuo credito, mirabiliter cõprobat Moguerol. *alleg.*16.*ex n.*29.*& ſeqq.* vbi inquit, quod quando creditum deſeruit pro conſeruatione banchi, & adminiſtrationis debet præferri aliis creditis anterioribus ipſius banchi, *ex d. l. interdum, & l. huius, D. qui pot.* quorũ iuriũ diſpoſitio non ſolum procedit in caſu quo loquuntur, ſed etiã aliis omnibus, in quib⁹ eſt idẽtitas aut ſimilitudo rationis, ex latè traditis ab Ant. Amat. *lib. var. reſ.*3.*ex n.*5.9.10. *& ſeqq.* Gaito *de credito, c.*4.*q.*11.*n.*1355. *cum ſeqq.*

31 Et in terminis quod mutuans pro cõſeruatione bãchi, vel alterius adminiſtrationis, præferatur aliis quibuſlibet creditoribus adminiſtrationis, ſeu banchi anterioribus, per rationẽ *d. l. interdum, & ſeqq.* mirabiliter tradiderũt Paul. de Caſtro *conſ.* 285. *viſis & ponderatis omnibus, n.*1.*verſ. breuiter hic nõ obſtantibus, & n.*2.*vol.*1. quem refert, & ſequitur Decian. *reſponſ.* 109.*n.*23.*& 24. & ſeqq. vol.*2. vbi optimè de hac re latè agit. Idem tradit Thoro *in compend. deciſ. p.*2.*litt.* C. *verſ. creditor licet poſterior, pa.*117.118. quos ſequitur Noguerol *allegat.*16.*n.*29. 30.*& ſeqq.* qui in puncto bene loquitur.

32 Qui etiam ierum idem dixit *in alleg.* 11. *n.* 82. *& ſeq. in hac, Et cum Ioann. Baptiſta has conſumptiones feciſſet, fecit negotium ſocietatis, & ſuum patrimoniũ mutuauit, vt ea conſeruaretur, & vt effectus recepti vſque ad illam quantitatem non perderentur, & ſic acquiſiuit contra deputationem, & eius effectus, hypothecam tacitam cum prælatione. per l. interdum, l. huius, D. qui potior. quæ hanc prælationem tribuit credenti pro rei conſeruatione contra cæteros creditores, quia hæc pecunia ſaluam fecit totius pigneris cauſam, l.*28.*tit.*13.*p.*5.*& quia horum iurium ratio generalis eſt, procedit indiſtinctè in quacunque materia, vt latè probat Gaito de credit. c.*4.*q.*11. *n.* 1555. *&* 1556. *cum plurib. ſeq. Ant. Amat. var. lib.*1.*c.*3.*n.*19. *Intrigol. de feud. centur.*1.*q.*9.*n.*283.*&* 284.*cum ſeq. pag.*104. *vbi de creditore mutuante pro ſatisfaciendis oneribus feudi quod præferatur omnibus creditoribus anterioribus feudi, Chriſtophorus Martins de Medices inter deciſiones Senenſes, ex am.*11.*n.*3.*&* 4. *p.* 147. *& in ſpecie* (proſequitur ipſe Nogu. *n.*83.) *qui credit. pro conſeruatione banchi, vel negotiationis quod omnib. creditorib. præferatur. Paul. conſ.*285. *n.*1. *&* 2. *& per tot. l.*1. Dec. *conſ.*108.*n.*23.*&* 24 *& per tot. vol.* 2. hactenus.

33 Ex quibus omnibus ſatis cõprobata remanet praxis vniuerſalis tribunalium, admittens tacitam hypothecam in bonis adminiſtrationis concurſus pro credito, ſiue alcance, adminiſtrationis reſultante ex calculo, & ratione reddita, cũ prælatione omnibus aliis creditoribus, ſuam propriam pecuniam mutuanti pro ſatisfaciendis oneribus, & creditoribus adminiſtrationis, in quorum commodũ adminiſtrationẽ, & pignora conſeruauit, & ſaluam fecit totius pignoris cauſam, ex *d. l. interdũ*, & eius ratione.

34 Et ex hactenus deductis robur, & fomentũ recipit illa diſtinctio à nobis nõ inſubtiliter conſiderata, *c.*8. *anteced. ex n.*48. *cum ſeqq. vſque ad fin. cap.* vt adminiſtrator, qui compulſus, & cõdemnatus de ſuo ſoluit creditori anteriori, eo quod peruertendo gradus ſententiæ, poſteriori ſoluerat, ſi contendat cum aliis inferioribus poſt hũc anteriorem dimiſſum immediatos. non poſſe hos exigere, nec exequi contra ſuas delegationes, quouſq; ipſe prius ſibi de illa quantitate de ſuo ſoluta, integrè ſatisfiat, vt non ſit audiendus (deficiente ceſſione, & pacto de ſubintrando in locum prioris) vt ſecus fit, quando 35
creditum adminiſtratoris proceſſit ex ratione legitimè reddita, quia tũc præfertur omnibus eo quod iam clarè patet, hunc creditum prouenire ex propriis ſuis pecuniis; quas expendit pro conſeruatione corporis bonorum, ex hactenus comprobatis.

Vide

Vide elegantem rationem differentiæ inter vtrumque caſum, *d.c.8.n.iam citato 48.cum ſeqq.*

CAPVT X.

Emptores rerum concurſus in ſubhaſtatione quando tuti ſint à moleſtiis debitoris, & creditorum, necnon tertij dominium in illis tendentis.

SVMMARIVM.

Emptor ſub haſta plus offerens perfecta licitatione ius irreuocabile ita acquiritur, vt alius plus offerens regulariter non admittatur. num.1.

Emptor ſub haſta, tutus remanet à moleſtiis debitoris. n.2.

Iudex legitimè ſubhaſtans quoad omnes iuris effectus conſideratur ipſe debitor & venditor. ibid.

Sub haſta & fide iudicis emens non debet decipi. ibid.

Si in vēditione ſub haſta interueniat læſio enormis, aut enormiſſima imperatur à iudice, vt res iterum vēdatur, & iuſto pretio plus offerēti tradatur, &c. n.4 & 5.

Etiamſi ſubhaſtatio decreto Senatus fuerit cōfirmata, ſi læſio bene probetur. ibid.

Remedium læſionis enormis, & enormiſſimæ, poteſt intētari contra emptionē, etiam à creditoribus, qui aliter creditū conſequi non valent, maximè quando in eorum fraudem alienatio facta fuit. n 6.

Remedium læſionis etiā cōpetit ſecundo creditori, cōtra adiudicationē factā ad inſtātiā primi creditoris. ib.

Emptor ſub haſta quando à creditorū moleſtiis liberetur, & refertur iudiciū Alphonſi de Guzman n.7.

Creditores anteriores qui nō fuerunt citati ſpecialiter, ſed tantū per proclama poſſunt quandocumque emptores ſub haſta moleſtare; ſecus ſi ſpecialiter ſint citati, & non compareant. n.8. & 9.

Creditores, qui concurſui adſunt, & ad eorum inſtantiam bona ſubhaſtantur, ius omne, quod in bonis habent, amittunt, & liberè in emptorē trāſeunt. n.10.

Conſenſus creditoris in alienatione pignoris ius ſuum extinguit. num 11.

Creditori, qui confeſſus recepiſſe pretiū rei ſubhaſtatæ, qui verè non recepit, datur actio cōtra licitatorē vt ſoluat, nec iſte auditur ſi vellet redditus ſoluere, niſi hoc pacto licitauerit. n.12.

Pretio in ſubhaſtatione oblato non ſoluto actio datur creditoribus vt ſubhaſtatio annulletur, & res vendita auocetur, & iterum ſubhaſtetur. n 13.

Emptor pignoris ad inſtantiam prioris creditoris tutus eſt à iure offerendi intentato per poſteriores. n.14.

L.1.C. ſi anterior creditor, expēditur, & exornatur. ib.

Emptor ſub haſta non liberatur à moleſtiis tertij, & extranei, qui tanquam venditam vindicat. n.15.

Euictionis poteſtas tollit intellectum acquiſitionis. ib.

Sicut res aliena obligari non poteſt cum ſemper illæſum maneat ius vero rei domino, ita nec eius euictio impediri poteſt. ibid.

Subhaſtatis pignoribus ad inſtantiā creditorū & poſtmodum euictis, ſiue per alios creditores, ſiue per extraneos de euictione non tenentur. num.16.

Titulus C. creditorem euictionem pignoris non tenere, explicatur, remiſſiuè. ibid.

An ſaltem teneantur creditores ſubhaſtata emota pretium acceptum reſtituere. n.17.

Si ex pretio rei ſubhaſtatæ non priores creditores fuerunt ſoluti, an emptor illis teneatur. n.18.

Negatiua ſententia abſoluta. ib. cōtraria opinio refertur. n.19. Diſtinguitur ex n.20. Subhaſtatis bonis emptor, qui iuſſu iudicis poſteriorib. creditoribus ſoluit, omiſſis prioribus, liberatur. ib. Liberatur etiā emptor ſi iuſſu iudicis depoſuit pretiū, etiamſi poſteà pereat, & ſoluti non ſint creditores. ibid.

Emptor cui fuit data facultas, vt ex pretio creditoribus ſoluerit, ſi poſterioribus ſoluerit, poterit à prioribus moleſtari, dato illi regreſſu. n.21.

Anteriores creditores habent recurſū electiuè, vel contra emptorem ordinatè ſoluentem, vel contra poſteriores creditores præmaturè ſolutos. n.22.

An creditor conſentiens alienationi rei pignori obligatæ, ſi res iterum redeat in poteſtatem debitoris reincidat in ius pignoris. n.23.

Creditores anteriores ad pignorum venditionē concitati antea quàm moleſtent emptorem tenentur recurrere ad pretium ſi ſtet, vel ad creditores ſolutos, ſi ſub cautione fuerunt ſoluti n.24.

Ad tertium res hypothecatæ poſſeſſorem antequam deueniat prior creditor, prius debet conſtare debitorem ſoluendo non eſſe. n.25.

BONA concurſus ex natura iudicij pro ſatiſ- 1
faciendis creditoribus ſubhaſtanda eſſe omnino diximus, & ſignanter *hac 3.p.cap.4 num 1 & ſeqq.* & ideo ſubhaſtatione legitimè facta, licitatori vltimo plus offerenti, extincta candela, & licitatione perfecta, ius irreuocabile acquiritur, vt alius plus offerens regulariter excludatur; cum vera, efficax, & perfecta remaneat vēditio, vt pœnitentiæ amplius nō ſit locus tam ex parte debitoris, quàm ex parte emptoris licitantis, cū efficiatur cōtractus irreuocabilis. Boër. *dec.249.* Alex. *cōſ.114. ſub n 2. vol.6.* Alin. *de exec.§.6. c.10.n.20.* Ric. *coll.1726. in pr.* Muſc *in praxi, p.3 gl. venditur, ſub n.161.* Alu. Valaſc. *concl.37.* Scacc. *de iud.c.96.n.41.* Reb. *ad conſtit.p.2.tit. de præconiis, ar.4.n.33.* Card. Tuſch. *lit. H. concl.715 n.9. & lit.O con.81.* Far. *dec.55 n.2.p.1. t.2.* Ant. Amat. *var.reſ.38.n.2.* de quo & aliis multis ſingularibus diximus latius ſuprà *2.p.c.2.ex n.1. cū ſeq.*

Et ideo ēptor in ſubhaſtatione tutus remanet à 2
moleſtiis debitoris vendentis, cū in hoc caſu factū iudicis ritè, & rectè ſubhaſtātis pro ſatisfactione, & ſolutione creditorum dicitur factū debitoris, qui quoad omnes iuris effectus cōſideratur ipſe debitor, & vēditor *l. ſi ob causā,* vbi Bart. Bald. & cæteri *C. de euict.* Men. *de recup.rē.8 n.44.* Surd. *dec. 266. n. fin. & cōſ.49 n.34. & ſeq.* vbi reddit exēpla, *& dec. 148. n.15. conſ.36 n.17. & conſ.49.n.1. & 37. & conſ. 374. n 9.* Ioſeph Lud. *dec. Peruſ.65. n.5.p.2.* Gutier. *Can. q.l.1.c.2 n.2. & 16.* Cald. Pereira *de reſol. emph. c.5. n 52. & c.6.n 5.* Tuſch. *lit. F. cōcl.30.* Corol. de Graſſis *de except. except.17.n 2.* Grat. *diſcept.730. n.4. & diſcep.784.n.11.* Ri. *p.7. coll.1497. verſ. & factā iudic.* Coll. *de fall. & ſcient. ig. inſp.40. ex n.2. cū multis ſeq.*

Nō enim ſub fide iudicis emēs in ſubhaſtatione 3
debet decipi, vt per plura iura & auctoritates in ſpecie probat Guzm. *de euict.q,34.ex n.35.* & ex text. *in l. fi. C. ſi propter publ. pē. vēd. fuerit cel.* ibi, *ſub haſta diſtracta cōparauerit, perpetuā emp. accipiat firmitat.*

Quod fallit, ſi in venditione ſub haſta interueniat 4
læſio enormis, aut enormiſſima, quia *l.2.C. de reſc. vend.* habet locum in vēditioibus per publicā ſubhaſtationē factis ex *l.1.tit.11.l.5.recop. l. ſi quos, C. de reſc. vend.* & ibi gloſſ. & cōmuniter DD. Rom. *in l. ſi quis cum alter, ff. de ver. oblig. n.8.* & ibi Alex. *n.16.* Abb. *in c. cum cauſa, n 6. de empt. & vend.* Ducñas *in reg.187.n.10.* vbi duas cōtrarias opiniones recenſet, Ant. Gom. *l.2.var.c.2.n.23.* veram & cōmunem dicens, Pinel. *in l.2.2.p.c.2.à n.25.cū trib. ſeq. C. de reſc. vend.* qui cōtrariæ opinionis fundamētis ſatisfacit, & ibi Padilla *n 30.* Alex. Trentacinq. *var.reſ.1.n 4.* Matienz. *in d.l.1.gl.9.per tot.* & ibi Azeu *n.31.* Menchaca *contr. vſufreq.l.3.c.61. n.1.* qui vtriuſque opinis authores refert, & hanc veriorem dicit Ceuall. *q.536.n.2. & 3.* Canc. *var.reſ.1.p.c.13. de empt. & vēd. n.14.* (vbi dicit in Principatu Cathaloniæ obſeruari

quod ſi doccatur de læſione vltra dimidiã impetta-
tur à iudice,vt res iterũ vendatur, & reddito pretio
illi,qui prius eã emerat,plus offerenti tradatur, vel
emptor ſi vult iuſtum pretiũ ſupplcat;quæ doctrina
proculdubio practicari debet vbique in concurſu
creditorum , quando iſti reclamant contra ſubha-
ſtationem,propter enormem aut enormiſſimam læ-
ſionem,cum iuſte poſſint , vt ſtatim probabimus.)
Mòrla *tit.de emp & vend.q.* 23. contrariis reſpon-
det Gratia.*diſce.c.7.n.*10.*& c.*96.*n.*30.Surd.*conſ*.39.
n.4.Maſtr.*dec*.33.*n*.10.P.Mol.*diſp*.349. *verſ. etiam ſi
res aliqua* Sal.*de contr.de empt.n*16.Rebell. *de oblig.
inſt.p.*2.*lib*.9.*q*.3. & ſecundum hanc opinionem Se-
natum iudicaſſe,teſtatur Anton. Fabr. *C.l.*4.*tit*.30.
diffin.4 *de deſin*.25. ampliat,etiamſi ſubhaſtatio de-
creto Senatus fuerit confirmata, ſi læſio bene pro-
betur.Parl.*l*.2.*rerum quot.fin* 5.*p.*§.16.*n* 10.vbi quod
apud nos hæc quæſtio deciſa eſt per *d. l*.1. ſequitur
Hermoſill.*ad.l*.56.*tit*.5.*part*.5.*gloſſ*.4.*num*.13. *tom*.2.
fol.282.

6 Quæ doctrina notabiliter extenditur ad quoſli-
bet debitoris vendentis creditores,qui ſi aliter ex
bonis debitoris ſatisfieri de ſuis creditis non va-
lent , poſſunt recte intentare hoc remedium læſio-
nis enormis,aut enormiſſimæ,contra emptorem,vt
vel ſuppleat pretium (vt ex eo ſatisfiant) vel rem
dimittat tradito pretio, vt iterum ſubhaſtetur , &
plus licitanti vendatur;ita tenet Maynard.*deciſion.
Thol*.7.*l*.3.vbi hoc maximè procedere inquit,quan-
do in creditorum fraudem alienatio facta fuiſſet;
idem probat Vincent.de Franc. *deciſ*.224.*n*.4. vbi
hoc ius competere etiam ſecundo creditori con-
tra venditionem,aut adiudicationem factam ad in-
ſtantiam creditoris , affirmat Hermoſilla *vbi proxi-
mè,n*.70.*fol*.286.*à tergo* quibus optimè cõducit do-
ctrina Iacob.Cancer. paulo ante relata, & ſequuta
ab Herm.*loco cit.d.n*.13.conducunt etiam quæ ſpe-
cialiter in fauorem creditorum erga bona concur-
ſus ſubhaſtanda prædiximus ſuprà 2.*p.c.*2.*à princ*.

7 Sed quando à creditorum moleſtiis emptor ſub
haſta tutus ſit,diſcotiamus;in quo quiuis Alphon-
ſus de guſman *in tract.de euiction,quaſt*.34. *num*.40.
& 41.indiſtinctè aſſerat ſecurum eſſe emptorem à
moleſtiis creditorum , quando in concurſu eorum
in ſubhaſtatione iudiciali bona emit , pro ſatisfa-
ciẽdis creditoribus,etiamſi poſtea compareat alius
creditor etiã anterior , quod in rebus venditis ius
ſuũ prætendere non poteſt, nec in illis fieri ei ſolu-
tio,aut executio,cum bona ipſa apud emptorẽ per-
ueniſſet libera ab omni iure pignoris,& hypothecę

8 Adhuc tamen punctum non bene percepit , cum
in eo certa ſit,& conſtans diſtinctio,an creditores
anteriores non fuerunt ad concurſus iudicium,&
ſubhaſtationem citati ſpecialiter,vel fuerunt cita-
ti,ſed tantum per proclamata, & edicta generalia,
vt hoc caſu poſtea quandocumq; comparentes poſ-
ſint proculdubio emptores pignorum & hypothe-
carum in ſubhaſtatione moleſtare,& ab eis ius ſuũ
hypothecarium.& anterius intentare,aliis debito-
ris bonis deficientibus,quia per factũ debitoris,aut
creditorũ poſteriorũ iuri eorũ nihil detrahi potuit,
aut minui;declara tamẽ ex æquitate, vt infrà *n*.24.

9 Aut enim fuerunt ſpecialiter citati,& non com-
paruerunt,& tunc emptor ab eorum quandocum-
que comparentium moleſtiis tutus eſt , & ſecurus,
cum ad hoc vt amittant ius pignoris,& hypotecæ,
necnon prælationẽ in bonis concurſus pro præſẽ-
tibus habeantur,& ob eorum contumaciã,& negli-
gentiã iuri ſuo prælationis,& pignoris renuntiaſſe
intelliguntur , quam veriſſimam diſtinctionem in-
numerabiles penè Doctores probarunt,quos addu-
ximus ſuperiùs 1.*part.cap*.8 *per totum,* & ſignanter
ex num 5.*cum ſeqq.verſ. & quod in eadem tela indi-
cij* , &c. vbi latiùs articulum hunc proſequimur
Hanc etiam diſtinctionem eruditè comprobat Car-
leual.*de indic.tom*.2.*lib*.1.*tit*.3 *diſp*.21.*per tot.*

De iure autem creditorum,qui concurſui adfue- 10
runt, & ad quorum inſtantiã bona debitoris com-
munis fuerunt vendita,& ſubhaſtata pro eorum ſa-
tisfactione,non erit amplius curandum, cum illud
admiſerint in illis bonis,& ius pignoris,aut hypo-
thecæ fuit penitus extinctum,& ſublatũ; ita vt eo-
rum reſpectu bona in emptorẽ libera a pignoris &
hypotecæ nexibus peruenerunt;& ideo ipſi ampli-
us moleſtare nõ poſſunt emptorem,de hoc pluri ma
iura & Doctores adduximus latiùs proſequentes
ſuprà *hac* 3.*part.c*.2.*ex n*.105.*cum ſeqq.verſ.at in ter-* 11
tio emptore ſubhaſtante,&c.quia conſenſu creditoris
in alienatione pignoris ius ſuum extinguit,ibidem
abundè videbis comprobat etiam in iis terminis
Carleual.*de indic.tom*.2.*lib*.1.*diſp*.22 *n*.8.*& ſeqq.*

Vnum tamẽ notabilis,quod creditori,qui falſus 12
eſt habuiſſe pretiũ rei ſubhaſtatæ,quod re vera non
recipit,& de eo docet ,datur actio contra empto-
rem,vt illud pretium ſoluat,nec auditur emptor ſi
velit detinere, & redditus ſoluere (niſi à principio
licitauerit hoc pacto recognoſcẽdi cẽſus ſuper re-
bus impoſitos cõſentiẽtibus creditorib. tacitè,vel
expreſſè;de quo late egimus ſuprà *hac* 3 .*p.c*. 2.*per
tot*.)Bald.*in princ.n*.15. quidquid in contrarium di-
cat gloſſ.quam non recipi,teſtatur,Bal.*ibid.n*.2.*D.
de act.empt*.Aret.*in* §.*actionum,n*.7. *in fi.de act*.Sali-
cet.*in. l. cum vendente, in fin. q*.4. *C. de rei vendic.*
Maug.*de euict.q*.45.*ex.n*.13.vbi *n*.15.poſt alios affir- 13
mat aliam etiã cõpetere creditori actionẽ, vt pro-
pter non ſolutum pretiũ licitatum,ſubhaſtatiu etiã
perfecta annulletur , & res vẽditæ ab emptore auo-
cẽtur, & aliis vẽdãtur ; alios plurimos citauimus
Nos 2.*p c* 2,*verſ.decimaquarta ſpecialitas erit*,&c.

Et hinc , & tertius emptor rei hypothecatæ ad 14
inſtantiam priorum creditorum tutus eſt a iure
offerẽndi intentatio per poſteriores creditores, ad
quod in hoc caſu non admittuntur, Anton. Amar.
variar. reſ.11.*n*.3. Fachinæus *contr.l*.11.*c*.9.*ſub verſ.
poſterioris ſententia fundamentum*.& facit text.*in l*.1.
C.ſi anter. cred.vbi habetur,quod ſi creditor anti-
quior iure creditoris vẽdit bona debitoris,ipſe em-
ptor eſt ſecurus,vt conueniri non poſſet à ſecundo
creditore offerẽte primum debitũ,at ſi debitor de-
derit in ſolutum,vel dederit primo creditori,& iſte
creditor alteri extraneo vendiderit,tunc ſecundus
creditor habebit facultatem euincendi hypotecam
offerendo debitũ latiſſimè proſequitur Ioan. Ant.
Manguil.*in tractat.de euiction.q*.47.*per totam.*

A moleſtiis autem tertij extranei,qui tanquam 15
dominus rem hypothecatam , & in ſubhaſtatione
venditam pro ſatisfaciendis creditoribus euincere
velit,non liberabitur emptor, cũ poteſtas euictio-
nis tollat intellectum acquiſitionis,*l.poſtulante,D.
ad Trebell*.Manguil.*in tr.de euict. quaſt*. 47. *num*.1.
nam cum res aliena obligari non poteſt,quominus
ſemper illęſũ maneat ius vero rei domino ad vin-
dicandum quocumque ierit , & à quocumque poſ-
ſeſſore bonæ,vel malæ fidei,prout ampliſſimè pro-
bauimus 2.*part.cap*.9.*ex n*.73.*cum multis ſeqq & ex
n*.59 *& ſeqq*.ita pariter , nec impedire euictionem,
non enim de alienis bonis , ſed de ſuis tantum po-
teſt debitor communis formare concurſũ, qui ſua
bona cedit,non aliena à ſe detenta,vt alibi diximus
2 *p.cap* 8.*ex n* 38.*cum ſeqq.verſ. à regula tamen hu-*

ius

ius cap.&c.*& 2.p.cap.24.ex n.13. cum ſeqq. verſic. quarto,quia domino pecunia,*&c.

Quid de pignorib. & hypothecis ſubhaſtatis ad inſtantiam creditoris,aut creditorum, & poſtmodum euictis,ſiue per alios creditores, priores , ſiue poſteriores , ſiue ab extraneo bona ipſa iure dominij rei vindicante,an creditor de euictione teneatur;regula ea negatiua,*ex toto tit. C.creditorũ euict pignor.non debere.* Et multo minus in bonis ſuis ſubhaſtatis auctoritate iudicis,quia ipſe debitor alienare videtur,prout ad principium huius capitis latè diximus,& pro exornatione *dicti tituli,C. creditor.euiction. pign. non debere.* & de ampliationibus, ac pluribus limitationibus , necnon circa qualitates,quæ præcisè requiruntur,vt ille titulus locum habeat , exactiſſimè agunt Guſman *in tract. de euiction. quæſt.34. per totam.* Ioan. Anton. Manguilius *eodem tractat.quæſt.*44.Caſtillo *controuerſiar.tom.4. cap.42.n.60. cum ſeqq.* Fontanella *deciſione 223.per totam,*qui alios plurimos allegant exornantes materiam,ad quos te remitto,

17 Et quando res ſubhaſtata ad inſtantiam creditorum fuit euicta ab emptore;an creditores ſaltem teneantur pretium acceptum pro ſuorum creditorum ſatisfactione reſtituere; latè arguit & ratiocinatur Fontanella *dicta deciſione 223. per totam.* & licet ſe inclinet in partem affirmatiuam, nihilominus in ſua opinione nunquam firmauit pedes , ſed agnoſcit communem Doctorum eſſe, regulariter creditorem non teneri de euictione , nec ad pretij recepti reſtitutionem, niſi deficiente aliquo ex requiſitis , vt creditor vel iudex ad eius inſtantiam poſſit pignus vendere , etſi quando aliàs tenetur creditor de euictione.

18 Et quando bona creditoris ſubhaſtata fuère pro ſatisfaciendis creditoribus ; an emptor qui tradidit pretium liberetur , ſi ex eo ſolutum fuerit poſterioribus creditoribus, neglectis prioribus,an ab iſtis poſſit emptor moleſtari , late agit & diſputat, & negatiuè reſoluit.Ioan.Anton.Manguil.*in tract. de euiction.quæſt.43.per totam,*quem conſule, & vlterius *q.47.ex n.*18.

19 Eandem quæſtionem mouet Gratian. *diſceptat. forenſ.37.ex num.34.cum multis ſequentibus.* & pro vtraque parte accuratè diſputauit , vt emptor teneatur ex pignore in ſubhaſtatione vendito ad inſtantiam creditorum , iterum ſoluere anteriori omiſſo creditore.

20 Sed has duas contrarias opiniones fœdere diſtinctionis compones , quod aut emptor depoſuit pretium auctoritate iudicis, vel ſoluit illud creditoribus à iudice nominatis,quantumuis poſterioribus,& iis caſibus tutus erit emptor à moleſtiis anteriorum,cum bona fide,& auctoritate iudicis , & iſta credulitate eos eſſe legitimas perſonas ad recipiendum pretium fuit ductus, & ſic fauore ſolutionis(vt alibi latius diximus,nempe *2.part.cap.9. ex num.14.cum multis ſeqq.*) rectè ſoluiſſe dicetur, & liberatus,& hoc caſu rectè procedit doctrina & reſolutio Manguilij.

Quam opinionem amplectitur Anton. faber *lib.7. C.tit.22. diffinit.4. n.1.2.3.& 7.* vbi ait , emptorem ſub haſta iudiciali inquietari non poſſe à creditoribus,qui elegerũt viam venditionis, etiam ſi ſatisfacti non fuerunt. & *num.* 4. ait creditores, quibus vocatis,facta fuerit venditio ſub haſta non poſſe inquietare emptorem bonorum aut poſtulare, vt iterum vendatur. *& lib. 8. C.tit. 17. diffinit. 29.* dicit ſecurum remanere emptorem,qui emit in publica ſubhaſtatione ex eo ſolo quòd pretium ſoluerit,vel depoſuerit penes eum, penes quem deponi,aut cui ſoluere iuſſit iudex. Etiam ſi contingat poſtea quod pecunia ſit deperdita,nec ex ea creditores dimiſſi, & ſoluti fuerint. Idem probant Hieronymus de Leon *deciſione 167. tom. 2.* Barbatus *ſuper pragmatic.de aſſiſtentia, gloſſ.12. n.66.* & pro hoc diſtinctionis primo membro rectè conducit doctrina Bart.*in l.alio , num.25. ff.de aliment. & cibar.legatis.*dicentis,quod executor teſtamenti , qui habet facultatem vendendi bona hæreditatis ad ſoluenda debita defuncti , ſi vendat ad hunc effectum,& pretium recipiat,non tamen appareat verſum in ſolutionem creditorum , ſed in ſuos vſus conuertit , emptorem tutum eſſe ſoluentem habenti mandatum vendendi , licet in aliam cauſam pecuniam conuerterit executor teſtamentarius. allegat Bart.*l.1.§.non autem , ff. de exercitatoria actione,verſ.vnde quæris.* vbi probatur, quod ſi præpoſitus naui mutuo pecuniam recepit pro reficienda naui , & nummos in ſuus vſus conuertat , datur creditori mutanti actio contra dominium præponentem,licet in eius vtilitatem non ſit verſi nummi, quia imputat ſibi dominus qui talem procuratorem præpoſuit.Bart.ſequitur Ioann. Guttierr.*allegat.2. num.2.* & remiſſiuè ad eum Carpio *de execut.teſtam.lib.3.cap.3 num.fin.* Quæ ſententia in hoc caſu veriſſima eſt, quidquid ab extra diſtinguat Carleual.*de iudiciis,tom.2.lib.1.tit.3.diſput.22.* iuxta noſtram doctrinam loquitur Cellos *commun. opin. quæſt.* 820.*ex num.* 49. Fontanella *de pactis, tom.2.clauſul.5.gloſſ.8. part.7. ex num.* 48. Tepatus *variarum , tit.417. cap.19. verſic.emens præcedentibus.* Qui quidem dum abſolutè firmant emptorem in ſubhaſtatione facta ad inſtantiam creditorum,ſi pretium ſoluat,tutum eſſe ab eorum moleſtiis, declarabis , ſi legitimè & iuxta iuſſum iudicis pretium ſoluerint creditoribus , vel depoſuerint iudicis interuentu; quo caſu etiam ſi creditores ex ipſo pretio ſoluti non fuerint , emptor tutus eſt, vt ipſi Doctores dicunt. Et veriſſimum eſt ex hactenus comprobatis.

Aut in ſubhaſtatione emit rem hoc pacto,& hac 21
ſibi data facultate, vt ex pretio ipſe ſolueret creditoribus,debitoris,cuius res erat,& tunc tenebatur ordinem in ſoluendo ſeruare , ſcilicet præferendo anteriores in ſolutione ad latè per Nos tradita ſuprà , *cap.8. per totum hac 3. part.* & clarè colligitur ex reſolutione Doctorum omnium, quos nuper retulimus *num.*20. quo caſu rectè admittant reſolutionem Gratiani, vt emptor non ſit liberatus , ſed pari teneatur moleſtias creditorum anteriorum,vt eis ſoluat ; & quod iſti emptori detur regreſſus
contra creditores poſteriores à ſe ſolutos.Et quod 22
anteriores habeant recurſum electiuè contra emptorem, & contra creditores inordinatè dimiſſos, & ſolutos;vbi latiſſimè comprobat Gratianus ipſe, quam doctrinam intellige , data ac probata emptore ſcienti alios creditores anteriores ſtare, iuxta diſtinctionem,de qua latius ſuprà , *hac 3. parte, cap.8.ex num.20.cum ſequentibus , verſic. hac pars. fulcitur ex vera interpretatione,* &c. & in terminis probat Manguilius,*de euict.quæſt.43.per tot.*maxime *n.11.12.& 13.*videndus.

Et de creditore conſentiente alienationem rei 23
pignori obligatæ,ſi poſtea redeat ipſa res ad poteſtatem debitoris , an reincidat in ius pignoris vt antea , diſtingue,an debitor eam reacquirat ex noua & diuerſa cauſa,& titulo , & non reincidat. *ex*

l.fin.C.de remiſſ.pignor. aot ex eadem cauſa ex qua fuit alienata, vel ex ſimili, aut connexa fuerit reacquiſita debitori, & reincidit in pignus, vt antea; textus expreſſus *in l.voluntate, D. quibus modis pignus, vel hypoth. ſolu.* vide Manguilium *quæſt.46. ex num.9. cum ſeqq.* quamplurimos etiam refereos ſequitur Carleual *de iudic.tom.2.lib.1. tit.3. diſput.22. ſub.num.8.* Surdus *deciſione* 162. *ex num.1.* Felician. *de cenſib.tom.1 lib.1.cap.*10. *num.* 1. Gratian. *diſcept. forenſ.tom.1.cap.38.ex n.15.*

24 Ac denique attendas iuxta primum diſtinctionis membrum de quo ſuperiùs *num.* 8. quod quando creditor anterior non fuit citatus, & poſtea ſuperueniens poteſt moleſtare emptorem, ſi creditor ad cuius inſtantiam ſubhaſtata fuerunt pignora, recipit pretium ſub cautione & fideiuſſione de reſtituendo ſuperuenienti creditori melius & anterius ius habenti, vt iſte antea quam perueniat contra emptorem, & pignus ſubhaſtatum recurrat ac pretium rei ſubhaſtatæ, ſi extat, & non extante, prius recurret contra creditorem, & eius fideiuſſores, cum mediante cautione pretium dicatur adhuc extare, vt alibi latius probauimus 1.*p.cap.10. ex n.68.* quod mihi æquum videtur, ne moleſtetur emptor; & comprobat latè Carleual *de iudiciis, tom.2.lib.1. diſp.22.ex.n.12.cum ſeqq.* quem videbis,

25 Comprobatur, quoniam vt deueniatur ad tertium rei hypothecatæ poſſeſſorem, prius debet excuti debitor principalis, & debet prius eum ſoluendo non eſſe apparere, vt alibi latius diximus; ſed quando extat pretium quod ante ſolutionem eſt in bonis debitoris; ergo prius ad pretium extant debet creditor deuenire.

CAPVT XI.

Diminutio monetæ & onera intrinſeca, ſiue extrinſeca bonorum concurſus, ſalaria, gabella, & expenſæ ex illis deducendæ an cedant in damnum creditorum poſteriorum dumtaxat, vel potius etiam anteriorum pro rata?

Et quando adminiſtrationis ſeu adminiſtratoris periculo diminutio cedat.

SVMMARIVM.

Onera intrinſeca & perpetua, quæ bonis concurſus inhærent, vt cenſus, collecta & alia ea ſequūtur.n.1.

Onera extrinſeca, quæ efficiunt concurſus bona, vt expenſa & ſalaria prælationem in cōcurſu habent. num.2.

Valor rei tantum minuitur quanto oneribus ipſa eſt grauata.n.3.4.& 5.

Valor rei non cenſetur concludenter probatus, niſi expreſſis oneribus & qualitatibus, quæ minuunt, vel augent pretium.n.6.

Deciſio Rotæ ibid.

Diminutio patrimonij ratione onerum cedit in damnum poſteriorum creditorum ſine diſtributione inter alios n.7.8.& 13.

Priores creditores prius ex pretio pignorum ſoluuntur, poſteriores ex ſuperfluo ſi adſit dicto n.7.

L.à Diuo Pio, §.quod ſi res, ff.de re iud. & l. res.22.ff. de iure fiſci, cum plurib. alij, & l.38.tit,13.part 5. exornantur, ibidem, & num.ſeqq.

Pignus vni obligatum, ſi alteri obligatur ſecundò obligatur conditionaliter, ſi primo ſoluto aliquid remaneat.d.n.8.

Poſteriores creditores ſolùm ius habent, quantum tunc ex pignore ſupereſt ſolutis prioribus.ibid.

Diminutionis diſtributio ſolùm fit inter creditores einſdem qualitatis, inter quos non datur prælationum.9.

Creditorum controuerſiæ ſemper verſantur circa prælationem in exigendo.n.10.

Prior creditor poſſidens hypothecam, non tenetur eam dimittere poſteriori, donec integrum creditum ipſe accipiat.n.11.

Poſſidens anterior hypothecam ſibi & aliis idoneam, non poteſt repellere poſteriorem agentem pro reſiduo n.12.

Gabella debetur ex datione in ſolutum voluntaria, ſecus ex neceſſaria facta à iudice.ibid.

Gabella debetur ex bonis debitoris in ſubhaſtatione venditis.ibid.

Gabella ex bonis ſubhaſtatis debita ante omnis ſoluitur & præfertur omnibus quibuſlibet creditoribus.ibid.

Gabella debita in ſubhaſtatione tanquam onus neceſſarium debitoris minuit patrimonium.ibid.

Adducitur deciſio Rotæ.ibid.

Diminutio monetæ exiſtentis adminiſtratione concurſus cedit in damnum poſteriorum creditorum non anteriorum, qui prius ſunt ſoluendi ex bonis exiſtentibus.n.13.

Diminutio monetæ tum inficit poſteriores creditores, quando cedit periculo debitoris, aut adminiſtrationis, ſecus ſi periculo adminiſtratoris, vel creditorum.n.14.

Mutatio monetæ, aut alterius rei exiſtentis in adminiſtratione, depoſito, aut ſequeſtro, cedit periculo debitoris n.15.& 23.& ſeqq.

Res ſemper domino perit n.16.

Debitor communis licet bonis cedat dominium & poſſeſſionem eorum lite pendente non amittit. ibidem.

In adminiſtratore non tranſit dominiū, nec poſſeſſio, & à periculo mutationis illæſus manet, & culpa deficiente.n.17.& 18.

In depoſitarium & ſequeſtrum regulariter dominium & poſſeſſio non tranſeunt.ibid.

Adminiſtrator recipiens ſalarium, an depoſitarius, ſeu ſequeſter dici poſſit, an potius locator. n.19. & 28.

Depoſitario, ſeu ſequeſtro negotiorum geſtori, ſalarium non debetur, nec per ipſos peti poteſt. n. 20. vide num.29.

In depoſitarium tranſit dominium rerum impendere, numero, & menſura conſiſtentium. numero.21.

Depoſitario quoties tacitè, vel expreſſè, data fuit facultas vtendi re depoſita generis debitor efficitur. num.22.

Genus perire non poteſt.ibid.

Res nunquam in adminiſtratorem deponuntur eo animo, vt in ſuos conuertat vſus, ſed vt eas pro ſatisfactione creditorum cuſtodiat.n.23.

Pecunia numerata, quæ apud adminiſtratorem deponitur pro creditorum ſatisfactione, pro eo habetur, ac ſi fuiſſet ſacco ſignata.ibid.

Pragmatica anni 1628. circa diminutionem monetæ, ponderatur.n.14.

Pecunia numerata licet regulariter pereat periculo depoſitarij, fallit in officiali publico.ibid.

Vt

Vt depoſitum dicatur ſuffici, vt cauſa cuſtodiæ ſitu-lo depoſiti pecunia tradatur, vel numeretur, numer. 25.

Differentia inter depoſitum iudiciale, & conuentionale traditur, n. 26.

Hermoſilla locus circa ſupradicta refertur. n. 27.

Actus ſimpliciter geſtus ſemper cenſetur factus eo modo quo debuit, ibid.

Depoſita pecunia ea mente & intentione tradita, vt ea depoſitarius non vtatur, non venit appellatione pecuniæ, ſed ſpecies iudicatur. ibid.

Ex depoſitione pecuniæ numeratæ, regulariter præſumitur dominium tranſlatum. ibid.

Quæ præſumptio aliis præſumptionibus animum contrarium deponens declarantibus eliditur. ibid.

Et quæ ſint iſtæ præſumptiones. ibid.

Conſuetudo deponendi pecuniam numeratam iuſſu iudicis conſeruat formam veri depoſiti. ibid.

Depoſitum eſt, licet irregulare quando à principio actum fuit de depoſito, & ſimul de ſalario pro cuſtodia, num. 28.

Depoſitarius & ſequeſter recipiunt ſalarium, quando res depoſitæ egent adminiſtratione, n. 29.

Diminutio monetæ cedit periculo adminiſtratoris, quando fuit in mora ſoluendi habentibus delegationem ipſi intimatam, etiam coram iudice quantitatem manifeſtauerit. n. 30.

Contra confeſſionem propriam nulla admittitur probatio, niſi manifeſtiſſimè de errore doceatur. num. 31.

Adminiſtrator conſtituitur in mora per interpellationem iudicialem, extraiudicialem. numero 32.

Is, qui ad præſtandum aliquid tenetur ſi ſit moroſus de caſu fortuito tenetur. n. 33.

Depoſitarius aut ſequeſter moroſus ad vſuras & intereſſe pecuniæ, tenetur à die moræ. n. 34.

Siue res aut pecunia eodem modo peritura eſſet apud dominum. ibid.

Diminutio monetæ ſemper imputatur moroſo, ſiue in ſoluendo, ſiue interpellato legitimè, in recipiendo. num. 35.

Diminutio monetæ legitimè oblatæ & depoſitæ, periit creditori, qui ſine legitima cauſa recipere recuſat. ibid.

Ex alieno facto nemo debet prægrauari. n. 36.

Diminutionis patitur damnum adminiſtrator, quando rumor mutationis monetæ adfuit, & negligens fuit in manifeſtando eo iudici, vt ipſe inter creditores diſtribueret. n. 37.

Depoſitarius & ſequeſter tenentur de lata culpa, quando in re depoſita non adhibent eam diligentiam, quam communiter adhibent, qui ſunt eiuſdem profeſſionis, n. 38.

Depoſitarius tenetur etiam de leui, quando eam non adhibet diligentiam quam in ſuis. ibid.

Depoſitarius quando pro cuſtodia mercedem accipit, tenetur de leui culpa. n. 39.

Periculum quod timetur, adminiſtrator præuenire tenetur, aliàs non liberabitur. ibid.

Idem in adminiſtratione ſeruandum. ibid.

Adminiſtratores, qui quando publicantur mutationes pragmaticæ, non manifeſtant pecunias, poſtmodum non audiuntur. n. 40.

Ad euitandas fraudes aliena negotia gerentium pragmaticæ mutationes iubent, vt eorum domus ſecretè ante publicationem conquirantur. ibid.

Oblatam pecuniam, ſi creditor recipere diſtulit, quam deponi iuſſit iudex, eamque depoſitarius confeſſus fuit recepiſſe à debitore, poſtea diminutio contingens, eius periculo cedat. ex n. 41.

Depoſitarius licet realiter non recipiat pecuniam, debitor efficitur quantitatis ex ſua confeſſione, num. 42.

Ea confeſſione depoſiti tenetur depoſitarius, illúdque leuare poteſt creditor. n. 43.

Pecuniam in depoſitum confeſſatam, & quæ realiter non extitit, diminutio aut periculum ſuperueniens comprehendere nequit. n. 44.

Depoſitarius, qui ſuſtulit pecuniam depoſitam, & in ſuos vſus conuertit, eius eſt periculum diminutionis ſuperuenientis. n. 45.

Depoſitarius ex depoſito confeſſato, debitor generis efficitur. num. 46.

Ex depoſito confeſſato, licet oriatur obligatio inter contrahentes, non in præiudicium tertij. n. 47.

L. Publica Menia, §. fin. ff. depoſiti, explicatur. num. 48.

Depoſitum eſt contractus, qui re perficitur, ſine re conſiſtere nequit. n. 49.

Depoſitum non poteſt, vbi res verè non interuenit, licet confiteatur. n. 50.

Confeſſa dum depoſitum non habet vim ſolutionis in præiudicium tertij. n. 51.

Periculum contingens cum cedat in damnum creditoris, qui negligens fuit in exigendâ virtute delegationis à iudice expeditione, an in damnum adminiſtratores. n. 52. & ſeqq.

Debitor litteras mittens alteri, vt ſuo creditori ſoluat, non liberatur quouſque cum effectu creditori ſoluatur, nec interim periculum contingens huc pertinet. ibid.

Creditoris qui litteris acceptatis diu ſtetit in exigendo periculum decoctionis compatitur. n. 53.

Doctores in hoc puncto variè & confusè loquuntur. num. 54.

Litteris delegationis intimatis, & acceptatis, ſi creditor diu fuit negligens in exigendo periculum ad ſe pertinet, adminiſtratoris. n. 55.

Fideiuſſor indemnitatis non tenetur quando creditor negligens fuit in exigendo à principali quando erat ſoluendo n. 56.

Vxor negligens in exigendo dotem exiſtentibus bonis liberis non habet regreſſum ad bona maioratus obligata. num. 57.

Tertius hypothecæ poſſeſſor liberatur, quando creditor fuit negligens in exigendo à principali debitore exiſtente ſoluendo. n. 58.

Hypothecaria, ſeu Saluiano non poteſt agi contra fundi poſſeſſionem, quando creditor cenſus poteſt argui de negligentia in exigendo annuos redditus. num. 59.

Rebus hypothecæ poſſeſſor non tenetur ad præteritas penſiones, quando creditor eas potuit exigere anteceſſore & non exegit. n. 60.

Adminiſtrator ſeu depoſitarius, qui recipiens delegationem à creditore nouiter illi cautionem pro ea quantitate ſoluenda fecit: an teneatur vt adminiſtrator ſeu depoſitarius, an vt debitor ſimplex. n. 61.

Qui tanquam depoſitarius tenetur, periculum mutationis monetæ ſibi non pertinet. n. 62.

Debitori periculum mutationis monetæ imputatur tanquam debitori generis, quod perire nequit. num. 63.

Depoſita pecunia in mutuum tranſlata partium conſenſu alteratur depoſitum & mutuum remanet. num. 64.

L. certi condictio, §. depoſiti, cum l. ſeqq. ff. ſi cert. petat. exornantur. ibid.

Cauſa vnius contractus, ſi in aliam transfundatur, prior contractus nouatur, & remanet ſecundus. num. 65.

Debitum ex cauſa mutui conuerſum in cauſa depoſiti, primus contractus reſoluitur. ibid.

Idem quando de mutuo fit contractus cenſualis. numer. 66.

Et quando mutuum conuertitur in cauſam ſocietatis. num. 67.

Ex debito ex cauſa dotis, ſi cenſus creetur, deſinit eſſe dos, nec amplius ad dotem agi poteſt. n. 68.

Contractu primo in alium transfuſo, prior amplius non conſideratur. num. 69.

Contractus transfuſi in alium, natura amplius non conſideratur. n. 70. 71.

Quando aliquid additur, vel detrahitur priori obligationi, & diſpoſitioni noua, depoſitio eſt prima nouata. num. 72.

Si additio, vel detractio conſiſtat in ſubſtantialibus diſpoſitionis, ſecus ſi in accidentalibus. n. 73.

Contractus mutatus in accidentalibus tantum, idem contractus dicitur continuatus. n 74.

Obligatio ſecunda facta animo nouandi primam, vt quia de depoſito fiat mutuum, non ex depoſito amplius, ſed ex mutuo debitor tenetur. n. 75.

Et tunc periculum mutationis monetæ debitori pertinet. num. 76.

Nouandi animus in dubio non præſumitur, niſi expreſſe dicatur à contrahentibus. n. 77.

Bis idem promittens, non eſt nouare, ſed noua cautione primam obligationem confirmare, addendo obligationem obligationi. n. 78.

L. aliam 29. ff. de nouationibus, l. id quod, ff. de conſtituta pecunia, exornatur. ibid.

Nouatio non inducitur per acceſſionem cautionis. numer. 79. & 80.

Nouatio non inducitur ex eo quod poſtea fit pro executione & complemento prioris contractus. numer. 81.

Nouus actus non dicitur quod fit in executionem antiqui. num. 82.

Contractus ſecundus compatibilis cum primo, non inducit nouationem. n 83.

A priori obligatione continente priuilegium aut viam executiuam, per ſecundam non præſumitur receſſum. num. 84.

Donator, ſi poſtea ſe ſoluturum conſtituat, non amittit priuilegium donatoris. n. 85.

L. id quod, ff. de donationibus ponderatur. ibid.

Maritus debitor dotis, ſi poſtea ſoluturum promittat, non amittit priuilegium, ne conueniatur, niſi in quantum poteſt. n. 86.

L. quod ſi maritus, ff. de conſtituta pecunia, exornatur. ibid.

Promiſſio ſecunda eiuſdem quantitatis nouatio dicitur accumulatiua, non extinctiua. n. 87.

Expendens in funus ſi id deducat in ſtipulationem, conſeruat priuilegium prælationis. n. 88.

L. 2. ff. de priu. credit. & l. 4. §. ſi ex conuentione, ff. except. rei iud. expenduntur. ibid.

Duæ obligationes factæ pro eodem debito, non nouationem, ſed maiorem firmitatem, & ſecuritatem inducunt. n. 89.

Et magis inducitur informatio prioris obligationis, quàm nouatio. n. 90.

Promiſſio accedens obligationi, eam non alterat, nec naturam mutat. n. 91.

Promiſſiones fiunt plures eiuſdem ſummæ, & ex eadem cauſa, nouatio non inducitur. n. 92.

Hæres promittens ſoluere legata, & credita hæreditatis, intelligitur vt antea, attento beneficio inuentarij. n. 93.

Depoſitum ſi præceſſit, & ſequatur noua promiſſio pro eius cautione, & ſecuritate, cauſa depoſiti non mutatur. n. 94.

Nouationem allegans probare tenetur. numero 95. & 96.

Nouatio hodie non præſumitur, niſi expreſſè dicatur per contrahentes. n. 97.

Non præſumitur aliquid de nouo inducere, ſed confirmare. n. 98.

Pluralitas actuum in dubio non præſumitur. n. 99.

Nec pluralitas contractuum præſumitur. ibid.

Bis qui idem promittit ſemel tantum tenetur, & ex primo contractu eſt agendum, non ex ſecundo. num. 100.

Declara, vt n. 101. & 102.

Depoſitarium ſimpliciter promittentem ſoluere los libramientos, *non teneri de periculo mutatæ monetæ, ſemel & iterũ determinauit Senatus. n. 103.*

Qualitas eſt priuilegium contractus nouati, quando fluant, & tranſeant in contractum nouantem. n. 104. remiſſiuè.

Adminiſtratori non onerantur partita, & nomina debitorum, quæ ipſe non exegit, ſed inexacta reddit. n. 105.

Niſi fortè ſua negligentia, & culpa etiam leuis inexacta facta ſint. ibid.

Adminiſtratori non oneranda partita, quæ ex aduerſo non probantur, eſſe exigibiles tempore ſuſceptæ adminiſtrationis. n. 106. & 107.

ONERA perpetua, & intrinſeca bonorum concurſus, & quæ pro ipſorum poſſeſſionibus debentur, vt ſunt cenſus, penſiones, gabella, laudemium, collectæ, anniuerſaria, & alia huius generis; ita bonis ipſis affecta ſunt, vt ſequantur quocumque ierint, vt latiſſimè probant multi allegati, & ſequuti à Gaſtillo *in tract. de vſufruct. cap. 57. ex num. 14. vſque ad finem.* Vincentius Fuſarius *de ſubſtit. quæſt. 523.* & Ioan. Anton. Manguil. *in tractat. de euiction. quæſt. 24. per totam.* maximè *ex num. 50. & num. ſeqq.* 1 2

Alia etiam onera ſunt extrinſeca, quæ afficiunt concurſus bona, tanquam expenſæ omnino neceſſariæ pro ipſorum bonorum conſeruatione, & defenſione, provt ſunt ſalaria adminiſtrationis, aduocatorum, & procuratorum, necnon iudicum, & aliorum adminiſtrantium iuſtitiam in terris ſtatus, in concurſus iudicio, & iudicis, vel curiæ adminiſtratione exiſtentis, atque expenſæ litium, & aliæ inexcuſabiles, & omnino neceſſariæ, quæ omnia abſque creditorum concurſu deducuntur ex corpore bonorum concurſus, & primo loco ſoluuntur, provt ex plurimis Doctoribus probauimus *hac 3. part. cap. 9. ex num. 12. cum ſequentibus verſic. corpus igitur bonorum,* &c. 3

Et ideo in iis oneribus bonorum nullus creditor prætendit antelationem, qui ſolum ius habent ad bona debitoris communis, quæ eius dicuntur, oneribus deductis; nam ex valore, pretio & æſtimatione eorum hæc onera deducuntur vt aliena, & bonorum valorem minuunt, tantum enim minus valent bona debitoris, quanto oneribus grauata ſunt provt probant text. *in l. generali 32. §. fin. in fin.*

fin. ibi, *item quæſitum eſt, tributa præterea quæ prædiis, aut monentibus deberi, & reddi, neceſſe eſt, an eximenda ſiat ex quantitate, vt reliqua dumtaxat pecunia (ſi hoc elegerit hæres) reddi debeat; reſpondi, reliquæ pecuniæ tertiam præſtandam. D. de vſu & vſufruct. legat. l. mortis cauſa 18. §. ſi a. D. de mort. cauſa donat.* ibi. *qui hominem noxæ nomine, vel aliàs obligatum mortis cauſa acceperit, tantum accepiſſe intelligendus eſt quantum ſi homo venire potuiſſet, idem in fundo, qui obligatus eſt, obſeruari poterit, vt pretium excutiatum. l. fundi partis, ff. de contrahenda emptione. l. ſi fideicommiſſum, §. tractatum, D. de iudic.* ex quibus gloſ. & Doctores communiter deducunt, quod rem cenſui, vel oneri ſubiectam habens, tantum in ea videtur habere, quantum deducto onere, res ipſa valet; ſequitur Ludouiſ. de Peguera *de feud. verſic. 1. limitat. 21. num. 182.* Tiraquell. *de retract. lignag. §. 6. gloſſ. 1. num. 8.* Laſarte *de gabell. cap. 10. num. 8.* Molina *de iuſtit. & iur. 2. tom. diſput. 384. col. 849.* Ioan. Gutier. *de gabell. quæſt. 54. ex num. 23. & ſeqq. & quæſt. 53. ex num. 3. & quæſt. 52. ex num. 16. cum ſeqq.* quos adduximus omnino videndos ſuprà 1. *part. in cap. 21. poſt. princip.* In variis materiis loquentes.

Et quod ob neceſſariam impenſam patrimonium minuatur, eſt textus optimus *in l. quintiam 72. ff. ad legem Falcidiam*, in hæc: *quantitas patrimonij, deducto etiam eo, quidquid explicandarum venditionum cauſa impenditur, æſtimatur. l. fin. §. in computatione, C. de iure deliberand.* exornarunt Laſarte *de decima vendit. cap. 7. ex num. 59.* Gutierrez *de gabellis, quæſt. 23. ex num. 16.* Azeuedius *in l. 10. tit. 21. lib. 4. recopilat. num. 2.* & alij ab eis laudati.

4 Et inſuper quod ratione oneris annexi res dicatur deterior, & pretium eius, & valor minuatur, probat textus *in cap. in aliquibus.* & ibi Abbas *in 2. notab. de decim.* & *in cap. cum Ioannes, num. 3.* & ibi Felin. *num. 4. de fide inſtrument.* Decius *conſil. 167. colum. 2. & conſil. 308. col. 1.* Alexand. *conſ. 12. num. 9. lib. 8.* Beroius *conſ. 169. num. 16. lib. 1.* Cardin. Mantica *de tacitis & ambiguis conuent. lib. 4. tit. 20. n. 38.* Hermoſill. *ad l. 56. tit. 5. part. 5. gloſſ. 6. num. 96. tom. 2. fol. 299.* præter quos innumerabiles penè alios Doctores refert Anton. Amat. *var. reſol. tom. 2. reſol. 61. ex num. 19. cum ſeqq.*

5 Vnde ſi ſingulis annis ſolui debet penſio, vel cenſus, aut redditus quantitas pro re ipſa, vel ſi ad commodum venditoris ſeruitia aliqua ſint reſeruata, ſine dubio iſta onera minuunt rei venditæ valorem, & de eis eſt habenda ratio, quia ſunt pars pretij, & eius loco ſuccedunt. *l. 1. §. ſi hæres, D. ad Trebellian. l. 1. §. modus, D. de tranſact. l. fundi partem, D de contrahenda emptione.* Cagnolus *in l. 2. num. 143. Cod. de reſcind. vendit.* Boëtius *conſil. 30. num. 8.* Cacherian. *deciſione Pedemontana. 41. n. 10.* Menoch. *conſil. 358. num. 30. lib. 4.* Surdus *conſil. 18. num. 20.* vbi alios allegat. Didacus Perez *in l. 2. tit. 23. lib. 2. ordinam. col. 6. verſic. illud.* Gratian. *diſceptat. 461. num. 9.* Hermoſill. *vbi proximè, ſub dicto num. 96. & ſeqq.* vbi per varios caſus diſcurrit ad huius diminutionem valoris rei onere aliquo grauatæ, & per quodlibet onus, ſeu grauamẽ impoſitum rei, vt eius valor minuatur, poſt plurimos Doctores diſcurrit Alphonſ. Guzman *de euict. cap. 33. ex num. 12. & 13. & à princip.*

6 In tantum, quod tacitis oneribus & qualitatibus, quæ minuunt iuſtum rei pretium, non poſſe dici concludenter probatam iuſtitiam valoris rei. Alexander *conſil. 54. n. 4. lib. 6.* Crauetta *conſ. 430. num. 5.* Seraphinus *conſil. 1317. num. 1. & 1377. n. 5. & deciſione 1462. num. 2. part. 2.* Gratianus *diſceptat. 461. num. 12.* Alexand. Ludouiſ. *deciſione 570. n. 4.* & ibi Oliuer. Beltram. *num. 10.* vbi ex Rota dicunt, nullam eſſe habendam rationem de depoſitionibus teſtium, qui non ſciunt confines, & qualitates tam extrinſecas, quàm intrinſecas; quæ minuunt, vel augent valorem rei. Farinacius *deciſione 648. num. 2. in nouiſſ. 1. tom. part. 1.* vbi dicit, teſtes non concludenter probare, ſi non faciunt mentionem dictarum qualitatum; refert & ſequitur Hermoſilla *ad leg. 56. titul. 5. part. 5. gloſſ. 6. num. 115. fol. 301. tom. 2.*

Igitur ſi hæc onera minuunt valorem bonorum concurſus, ita vt tãto minus in debitoris patrimonio eſſe dicatur, & prædicta onera, & expenſæ neceſſariæ ante omnia deducenda ſunt de bonis concurſus, & adminiſtrationis, vt ad principium huius capitis diximus; per neceſſariam conſequentiam ſequitur vt hæc diminutio patrimonij debitoris 7 debeat cedere in damnum, & detrimentũ creditorum concurrentium, non omnium; ſed tantum poſteriorum, quibus defectus patrimonij deductis oneribus tangit; nam ſi bona remanentia non omnibus ſufficiunt, priores gratim in bonis, quæ remanent ſunt ſatisfaciendi; textus eſt *in l. inſulam 14.* ibi. *; etſi ad vtramque penſionem pignora ſufficerent, ius omnium pignorum ad me pertinere; quia nihil apertè dictum eſt, an communiter ex omnibus pignoribus ſumma pro rata ſeruetur; ſi quid ſupereſſe, ad te, ſed veriſimile eſt, id actum vt primam quamque penſionem pignorum cauſam ſequeretur. D. qui potiores in pignor. habeant. & toto titulo, D. & C. qui potior. in pign. habeant.* textus etiam *in l. à Diuo Pio, §. quod ſi res, ff. de re iudic. Quod ſi res* (inquit Conſultus) *ſit pignorata, quæ pignori capta eſt, videndum eſt, an ſic diſtrahi poſſit, vt dimiſſo creditore, ſuperfluum in cauſam iudicati conuertatur. Et quamuis non cogatur creditor rem, quam pignori accepit, diſtrahere: tamen in iudicati executione ſeruatur, vt ſi emptorem inuenerit res, quæ capta eſt, qui dimiſſo priori creditore, ſuperfluum ſoluere paratus ſit, admittenda eſt huiuſmodi quoque rei diſtractio: nec videtur deterior conditio creditoris fieri, ſuum conſequuturi, nec prius ius pignoris dimiſſuri, quam ei fuerit ſatisfactum.* textus etiam optimus *in l. res 22. ff. de iure fiſci.* ibi, *Permittitur procuratori vendere ea lege, vt in primis creditoribus ſatisfiat, & ſi quid hoc ſuperfluum eſt, fiſco inferatur; aut ſi acceperit totum fiſcus, ſoluat ipſe, vel ſimpliciter, vendit procurator, iubebit pecuniam, quam deberi creditori priuato, fuerit probatum, exolui ei.* facit etiam *l. 38. tit. 13. de los peños, part. 5.* ibi, *que bien lo puede entregar en aquella coſa miſma que auia empeñada, ſi valieremas de aquello, que el otro auia ſobre ella. Maguer no quiera aquel, à quien era obligada primero, y debeſe vender eſte peño en al moneda, e del precio del ha de ſer pagado el que primero la recibio en peños, e lo de mas debe dar a aquel porquien es dada la ſentencia,* id eſt, *ſecundo creditori.*

Et per textum *in l. qui balneum 9. §. Titia, ff. qui potiores.* ibi, *tunc enim priori dimiſſo, ſequentis pignus confirmatur, cum res in bonis debitoris inueniatur,* dixit Balduinus *in tractat. de pignor. cap. 12. tit. qui potiores in pignor habeant. col. 4. ante fin. verſic. illud nunc dico, fol. mihi. 233. inter diuer. Doctor.* quod ſi ego rem meam alicui iam in ſolidum obligatam pignori dederim, & ſi duobus creditis non ſufficientem, alteri poſtea obligem, quod huic ſe- 8

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

cundo pignori ineſt duplex cōditio, ſi priori ſatiſfactum ſit, & eo ſoluto res adhuc manſit; nam eadem re pluribus creditoribus diuerſis temporibus obligata per debitorē, intelligitur obligata ſecundo, & poſterioribus, quantum remaneat ſoluta prima obligatione, & ſic de ſingulis gradatim, & nō amplius, ad communiter tradita, per DD. vt refert Negusant, *de pignoribus, membro 2. pars. 5.* latius explicat Ponte *deciſione 34. ex num. 24. & ſeqq.* Intrigol. *conſil. 26. num. 25. & ſeqq. volum. 1.* Gaitu *de credito, cap. 4. quæſito 11. num.* 1840. *fol.* 433. & eſt text. *in l. 2. tit. 15. pars. 5.* ibi, *Mas ſi las deudas no fueren todas en vna guiſa, porque algunos los quales deuen haber, o ouieſen meioria que los otros, como ſi les fueſen obligandos primeramente, o ouieſen otro derecho algun por ſi contra los bienes, en la manere que diximos en el titulo de los peños, entonce deuen ſer pagados primeramente eſtos debdos tales, maguer que para los otros no fin caſe minguna coſa, de que entregaſen*, &c.

Et quod diminutio patrimonij debitoris, quod omnibus creditoribus non ſufficiat; cedat in damnum, & detrimentum poſteriorum creditorum dumtaxat, non autem priorum, qui tanquam potiores exigere debent ex bonis quæ extant, qui iſti prius in eis ſoluendi ſunt, & ſatisfaciendi, non facta diſtributione diminutionis inter omnes; ita vt creditores inferioris gradus vocentur ad reſiduum, & ſuperfluum dumtaxat ex *l. fin. §. in computatione, C. de iure deliberand.* obſeruarunt Angel. de Gambelione *in tractat. de teſtament.* 112. *numer.* 11. Auendan. *in l. 4. tit. de las excepciones, num.* 25. Parlador. *lib. 2. rerum quotidian. 4. part. §. 1. ex num. 7. verſic. meminerimus*, & D. Valenzuela Velaſquez *conſ.* 174. *num.* 75.

9 Quæ damni diſtributio tunc dumtaxat diſtribuitur inter creditores pro rata, inter quos prælatio, ſeu anterioritas non reperitur, ſed ſunt eiuſdem æqualiter gradus, & priuilegij, & tunc ſi debitor non ſit ſoluendo omnibus integraliter de ſuis creditis, bona ſunt diſtribuenda inter omnes, non æqualiter ſed pro rata, & pro parte cuiuſque crediti, ita vt inter omnes pro rata etiam communicetur damnum, & diminutio contingens in bonis debitoris, latiſſimè probauimus ſupra 2. *part. cap. 4. per totum, & maximè ex num. 140. vſque ad finem. verſic. deueniamus ad vltimam partem huius cap.* &c. & eadem 2. *part. cap.* 11. ex *num.* 58. *verſic. quibus ſic reſolutis*, &c.

10 Totus enim anhelitus creditorum concurrentium ad bona debitoris communis, ac tota & præcipua inter eos controuerſia verſatur circa antelationem, & prælationem in exigendo, ne conſumpto vniuerſo debitoris patrimonio in priorum ſolutione, cæteri inſoluti, & inanes remaneant, & ob id creditores inferioris gradus aſſidue ſe opponere ſolent iuribus anteriorum, negantes hos eſſe creditores, vt ſic anterioribus omnino excluſis, bona non conſumantur, & ſufficiant ſolutioni inferiorum ipſorum, circa quæ in variis caſibus videnda erunt quæ abundè diximus ſuprà 1. *part. cap* 3. ex *num. 12. & ex num 7. cum ſeqq. & cap. 8. ex n. 29. cum ſeqq. & ex num. 26. verſic. ſecundo ob periculum imminens*, &c. quibus locis abundè videbis multa iura & doctrinas omnino conducibiles huic puncto.

11 Quibus, & addere poteris, quod quando pignus poſſidetur à creditore anteriore qui ad inſtantiam poſteriorum non tenetur rem dimittere, niſi prius prior ipſe integrè de ſuo credito ſatisfactus ſit, vt ad longum probat Ludouiſ. Cencius *de cenſibus, quæſt. 98. ex num. 42. cum. multis ſequentibus.*

Hæc tamen concluſio non procederet, quando 12
res ab anteriori creditore poſſeſſa eſſet idonea, & ſibi, & aliis inferioris gradus creditoribus ſufficiens; Eo enim caſu poſſidens ex anteriori hypotheca non poſſet repellere poſteriorem agentem pro ſuo credito poſteriori, ſed tenetur dimittere rem hypothecatā pro eo dumtaxat, quod ſupereſt, deducto prius ſuo credito anteriori, prout fuit per Rotam reſolutum, *in vna Romana cenſus* 1624. quæ eſt *poſt tractatum de cenſibus.* Cencij *deciſione* 451. quæ ſingularis eſt, & *in num. 4. & 5.* ita ait, *& benefacit, quod quando vna res pluribus creditoribus ſucceſſiuo tempore eſt hypothecata, poteſt poſterior agere ratione ſua hypotheca, quatenus res hypothecata valor excedit creditum primi creditoris. Ronchegal'us in l. 11. num. 282. D. de duobus reis. Et poſt eum Modernus de Saluiano interdicto, inſpectione 3. cap. 2. num. 438. & ſatisfacto primo creditore, poterit ſecundus agere Saluiano pro illo reſiduo, l. & qui nondum, §. qui res, D. de pignorat. action.* &c. & *num. 10. 11. & 12.* ita ait, *& hinc etiam dici ſolet, hypothecam eſſe indiuiduam. Afflictus deciſione 213. num 4. Socinus ſenior conſil. 135 num. 2. verſic. poſtremo, lib. 1. Aymon conſil. 76. num. 15. ad effectum ſcilicet, vt creditor poſſit eligere vnum ex pignoribus. l. Moſchis, D. de iure fiſci. l. creditoris arbitrio, D. de diſtract. pign. l. quæ generaliter, D. qui potior. in. pign. habean. Couar. lib. 3. variarum reſolutionum, cap. 7. num. 17. Surdis deciſione 44. num. 6. & 7. non autem id procedit in præiudicium, & damnum aliorum creditorum concurrentium, quibus omnibus poteſt commodè ſatisfieri ex pignore, vt per modernum Papienſ. de ratione rata, quæſt. 18. num. 7. & facit deciſio Carroey 21. num. 36.* &c. & ad idem eſt deciſio Cauallarij *deciſione* 652. *ex num. 4. cum ſeqq.* quam doctrinam ratè exornat Luduuiſ. Cencius *in tractatu de cenſibus, d. quæſt. 98. num. 45. per duas ferè columnas*, ex quibus omnibus manifeſtè concluditur, quod quando bona debitoris non ſufficiunt omnibus creditoribus, defectus cedit in damnum poſteriorum creditorum, qui ad exigendum non admittuntur, niſi prius prioribus ac potioribus ſolutis & dimiſſis, ita vt poſteriores non niſi ad id quod ſupereſt admittantur.

Hactenus ſupradicta omnia legitimè comprobantur ex notabili doctrina Laſarte *de decima vendit. cap. 7. ex num. 59. cum ſeqq.* qui poſtquam à principio egit ex datione in ſolutum voluntaria inter debitorem & creditorem debetur omnino gabella, quem & alios contra Parladorium ſequitur Ioannes Gutierrez *in tractat. de gabellis, cap. 23. à principio*, qui latè diſputarunt quæſtionem poſtmodum Laſarte ex *num. 52. cum ſeqq.* Gutierrez *ex numer. 9. cum ſeqq.* agentes de datione in ſolutum neceſſaria, quæ fit authoritate iudicis in terminis. Authent. *hoc ſi debitor, & l. ſi finita, §. poſtquam autem, ff. de damno infecto, & l. à Diuo Pio, §. ſi pignora, ff. de re iudic.* quando ſcilicet creditor in defectum ſolutionis bona debitoris executioni ſubiecta taxata ſibi adiudicat. Et tunc non deberi gabellam probat longè diſputans, & rationem reddens, gabellam non deberi ex hac adiudicatione, cum non ſit venditio, viriliter comprobans rationem reddit ex *num.* 56. ſequitur Gutierez *dict. cap* 23. *ex num. 9. cum ſeqq.* qui alios laudant; at verò, quando bona debitoris venduntur in ſubhaſtatione, & dantur ſiue tertio,

ſiue

ſiue creditori plus offerenti, gabella debetur. Probarunt poſt plures alios ipſi Doctores, *loco citato.*

Hinc vt ad noſtrum propoſitum accedamus firmant præſati Doctores, Laſarte *ex num.* 59. *d. c.* 7. Guttiertez *d. cap.* 23. *ex num.* 16. quod in iis caſibus, quibus dicitur ex ſubhaſtatione deberi gabellam, hanc ante omnes creditores eſſe ſoluendam, & præferendam quibuſlibet creditoribus anterioribus, & quantumuis priuilegiatis, & etiam fiſco, ita vt ex pretio ſit deducenda gabella debita fiſco, aut gabellario à debitore tanquam venditore, quia factũ iudicis habetur factum partis, quæ quidem gabella cum ſit onus inens pretio rerum venditarum neceſſarium, & præciſum minuit patrimonium debitoris, & tantominus habere dicitur debitor; nam patrimonij quãtitas computatur deducto eo, quod explicandarum venditionum cauſa in proxeneris præconiis, & gabellis impenditur *ex leg. quantitas, & ibi gloſſ. & D. ff. ad l. falcid. l. quod priuilegium, verſic. plani. ff. depoſit.* & ex his, quæ a principio huius capitis ſcripta remanent. Ideo prius deducendam eſſe gabellæ debitæ quantitatem, etiam quantumcumque priuilegiatum, & hypothecarium ſit ius quorumlibet creditorum, ad quorum iſtantiam ſubhaſtatio ſit, ex eo, quod ex pretio ſupereſt, ſatisfaciendi ſunt, & ſoluendi alij omnes creditores debitoris gradatim, quod ſi omnibus non ſufficiat, in damnum vergit poſteriorum, vt probant præfati Doctores *locis citatis*, & iterum ipſe Guttierrez *eodem tract. de gabellis, quæſt.* 53. *per totum* ſpecialiter diſputans reſoluit, in terminis etiam tenet Azeuedius *in leg.* 10. *tit.* 21. *lib.* 4. *recopilat. numer.* 2. latius videbis ex præfatis Doctoribus.

Et quod gabella ſit onus rei diminuens pretium, pro quo fuit vendita, probant vltra relatos Burhoſ. *de laudemiis*, 1. *p. inſpect.* 5. *n.* 22. *& p.* 2. *inſpect.* 20. *num.* 32. Maſtillus *deciſ.* 87. *num.* 16. *& ſequentibus, & num.* 19. ideo cum rei venditæ onus ſit, præfertur gabellarius, ſeu Rex omnibus quibuſlibet creditoribus. Maſtrillus *deciſ.* 112. *n.* 20. Muta *deciſ.* 24. *num.* 8. quos, & alios ſequitur Antonin. Amat. *variarum reſolut.* 67. *ex numero* 4. *cum ſequentibus, tom.* 2.

13 Et ex his doctrinis rectè comprobatur ſimplex illa aſſertio Noguerol *allegat.* 7 *num.* 47. dum dixit, quod in concurſu creditorum pecuniæ diminutio cedit in damnum poſteriorum creditorum, non autem anteriorum, qui integrè ex bonis debitoris communis ſunt prius ſatisfaciendi, ibi: *Quinto nam allegata à Doña mariana, in hoc puncto euaneſcunt, ſi animaduertitur omne patrimonium quod iniuſte pro dote retinet, eſſe proprium Ioannis Baptiſta Gallo, & affectum ſolutioni depoſitorum in primo loco, & ſic periculum fallimenti Spinola debet eſſe periculo D. Mariana, nam cum tot creditores Gallus habeat ex pecunia ſua anterioribus ſolui debet, & poſtea creditoribus poſterioribus, vt ſæpè deciſum eſt in conſilio Regij patrimonij in cauſis ibi agitatis ſuper mutatione Moneta, nempe periculum cedere in perniciem poſteriorum, & non creditorum anteriorum, quibus integrè fuit ſolutum,* &c.

14 Quæ doctrina hactenus comprobata, & vitiliter fulcita rectè procedit, quando pecuniæ, & rerum diminutio cedit periculo debitoris, & adminiſtrationis, prout à principio huius capitis abundè probauimus; at ſecus erit, quando diminutionis bonorum & monetæ periculum cedit in damnum, & detrimentum adminiſtratoris, vel creditorum anteriorum negligenter, aut malitioſè ſe gerentium in exactione ſui crediti poſt delegationem, (hoc eſt *libramento,*) obtentam à curia, ſeu iudice concurſus.

Qui caſus diſtinctè examinandi erunt, vt digno- 15
ſcatur cuius periculo diminutio monetæ, aut bonorum concurſus cedat; & in primis ſi quærimus de debitore communi, & corpore bonorum in adminiſtratione depoſito, & ſequeſtro appoſito, dicendum erit, periculum mutationis monetæ, & quodlibet aliud pertinere ad debitorem communem, necnon adminiſtrationem, vt tantominus in corpore bonorum ſit, iuxta ſupradicta à principio huius capitis, nam domino rei res perit. *l. pignus. Cod. de pignor. action. leg. neceſſario D. periculo; & commod. rei vendit. l. ſi quis nec cauſam, §. is quoque, D. de obligat. & action. gloſſ. in l. non omnis, § ſi pupillus*, & ibi Paul. de caſtro, & Iaſon, D. *ſi certum.* Petr. Tiraquell. *de retract. conuent. ad fin. titul. num.* 16. Petrus Nicol. Mozius *de contract. tit. de mutuo num.* 15. Cardinal. Franciſc. Mantica *de tacit. & ambig. conuent. lib.* 8. *tit.* 3. *numer.* 17. Hieronymus de Zeuall. *commun. contra commun. quæſt.* 312. *num.* 4. D. Pichard. *in §. item is cui, n.* 51. *inſtitut. quibus mod. re contrah. obligat.* Hermoſil.
ad l. 10. *tit.* 1. *p.* 5. *gloſſ.* 2. *per totam.* At debitor com- 16
munis, qui concurſum inter ſuos creditores formauit licèt cedendo bonis, vt ex eis ſatisfiant, adminiſtrationem dimiſerit, & in manus curiæ appoſuerit; nihilominus dominium, & poſſeſſionem earum rerum lite pendente non amiſit, ſed verè earum dominus eſt, & poſſeſſor, prout abundè probauimus *ſuprà* 1. *p. cap.* 14. *ex n.* 62. *cum multis ſequentibus, & ex n.* 22. *verſic. ſed an debitor formando concurſum* &c.

Et iterum verificatur hæc dominij, & poſſeſſio- 17
nis retentio in debitore, cum in adminiſtratorem tanquam ſequeſtrum, & depoſitarium bonorum non transeat, prout latiſſimè probauimus eodem *cap.* 14. *ex. num.* 71. *cum multis ſequentibus, verſic. ſed an in ſequeſtrum tranſeat poſſeſſio*, &c. Et latiſſimè 1. *p. cap.* 13. §. *vnic. ex num.* 27. *cum ſeqq. verſic. quibus ſuppoſitis non obſtant*, &c. Et inſuper probatur, quia ſequeſtrum, & depoſitum (regulariter ſecundum ſuam naturam depoſiti) ita contrahitur, vt proprietas, & poſſeſſio apud eum, qui depoſuit permaneat, Angel. *in ſumma verbo depoſitum. num.* 2. Franciſcus de Ponte *conſil.* 56. *à num.* 5. Menochius *conſil.* 37. *num.* 26. Romanus *conſil.* 12. Hondedeus *conſi.* 43. *volum.* 2. Zephal. *conſil.* 10 *num.* 3. *vol.* 1. Riminald. *conſil.* 60. *num.* 38. *volum.* 1. Carroc. *de depoſit.* 1. *p. quæſt.* 3. *num.* 3. Mantica *de contract. lib.* 10. *titul.* 2. *num.* 10. Mozius *de contract.* §. *de depoſit. num.* 12. Petrus Gregor. *ſintagmat. lib.* 23. *cap.* 3. *num.* 4. Corrazius Miſcellan. *lib.* 3. *cap.* 10. *num.* 4. Petrus Barboſ. *in l. ſi mora* 10. *n.* 82. *D. ſol. matrim.* Conanus *Commentar. iuris cap.* 4. *in princip. lib.* 7. Anton. Gomez *lib.* 2. *variar. cap.* 7. *num.* 2. Caſtillo *controuerſ. lib.* 3. *cap.* 16. *numer.* 23. Fontanella *de pact. nuptial. clauſ.* 5. *gloſſ.* 8. *p.* 7. *n.* 8. *&* 16. Rodriquez *de priuileg. credit.* 1. *p. art.* 6. *num.* 9. Azor. *inſtitut. mora. p.* 3. *lib.* 3. *cap.* 1. *verſic. diffiniturque* Bonacina *de contract. diſputat.* 3. *quæſt.* 14. *num.* 2. *& num.* 5. & alij plurimi laudati loco ſupradicto *cap.* 14.

Et ex iis duobus fundamentis infertur, vt dimi- 18
nutio monetæ, vel patrimonij debitoris non cedat in damnum, & periculum adminiſtratoris, qui verè & dumtaxat depoſitarius eſt; & ſequeſter à curia nominatus

Digitized by Google

minatos, ex eis quæ nos 1. *part. cap.* 14. *ex num.* 71. *cum ſeqq. verſ. difficultas tamen, & nos leuis*, &c. Cum ipſe nec ſit bonorum adminiſtrationis dominus, nec etiam poſſeſſor, & cum cedat in damnum debitoris, atque corporis concurſus tanquam veri domini, à periculo per conſequens illæſus maneat adminiſtrator, mora, & culpa eius deficiente, ſed ſolum diminutio vergat in detrimentum poſteriorum creditorum quorum ſolutioni bona deſunt, ad latè tradita ſuperiùs ex *n.* 7. *cum ſeqq. verſ. igitur ſi hæc onera minuant valorem*, &c.

19 Sed contra hanc illationem fauentem adminiſtratori nonnulla vrgent, primum quia huic depoſitario, & ſequeſtro aſſignatur à iudice ſalarium pro cuſtodia, provt alibi ſuo loco diximus; ergo iam non poteſt dici depoſitarius; nam ſi pretium, & ſalarium pro cuſtodia aſſignetur, depoſitum tranſit in contractum locati, & conducti, *l.* 2. *tit.* 3. *part.* 5. §. 1. *inſtit. de locato*, §. *fin. inſtit. mandati*, §. *item is cui, inſtit. quibus mod. re contrah. oblig.* & plurimi Doctores probant relati ab Hermoſilla *ad l.* 2. *tit.* 3. *part.* 5. *gloſſ.* 1. *num.* 1. Ergo regulis depoſitarij, atque ſequeſtri adaptari non poteſt adminiſtrator bonorum concurſus.

20 Maximè cum ex natura muneris ſequeſtratio, depoſitario, ſeu negotiorum geſtori ſalarium minimè debeatur, nec ipſi illud petere poſſunt. *l. Lucius*, §. 1. *D. delegat.* Bald. *conſ.* 185. *col.* 2. *lib.* 1. *Angel.* Nicol. Roman. & Aretinus *in l. intereſſe, D. de acquir. poſſeſſ.* Tiraquell. *de retract.* 1. *part. gloſſ.* 7. §. 4. *& gloſſ.* 6. Didacus Perez *in l.* 1. *quæſt.* 8. *tit.* 10. *lib* 3. *ordinam.* Gutier. *de tutelis, lib.* 3. *cap.* 20. *n.* 20. Carrocius *de depoſito, part.* 1. *tit. ſi depoſitarius non aliter quam nummis acceptis reſtituat.* Et plurimi alij laudati ab Hermoſilla vbi proximè *n.* 7. *&* 8. Ergo adminiſtrator depoſitarius dici non poterit, ſalario conuento, & recepto.

21 Secundò, quia quando adhuc diceretur ſequeſter, & depoſitarius, diminutio monetæ, & aliarum rerum pendere, numero, & menſura conſiſtentium periculo ſuo perire debent; nam talium rerum dominium in depoſitarium tranſit, *l. naue*, 34. *D. locati, l. ſponſaliorum*, §. *qui pecuniam*, & *ibi* Doctores, *D. de depoſiti, l. interdum*, vbi Bald. & Salic. *D. ſi certum petatur, & in l. ſi depoſita, C. depoſiti.* Anton. Gomez 2. *tom. variar. cap.* 11. *num.* 49. *verſ. tertiò.* D. Larrea *deciſ.* 14. *num.* 9. innumerabiles penè Doctores refert Hermoſilla *ad l.* 2. *tit.* 3. *part.* 5. *gloſſ.* 4. *ex num.* 95. *tom.* 1. *fol.* 189. nam ex numeratione in dubio præſumitur deponentem transferre voluiſſe
22 dominium in depoſitarium, & quoties tacitè, aut expreſsè fuit data depoſitario facultas vtendi re depoſita, generis debitor efficitur, & nullo caſu fortuitò liberatur. *l. incendium, C. ſi cert. petat. gloſſ. in l. ſi quis vxori*, 63. §. *apud Labeonem, verb. actionem, D. de furtis.* Maudellus *conſ.* 3. *num.* 3. Anton. Gom. 2. *tom. var. c.* 7. *num.* 3. Morla *in empor. iur. tit.* 8. *de rebus creditis, in præmiſſis, num.* 28. Amator Rodrig. *de priuileg. credit. art.* 6. *n.* 40. Mantica *de tacitis, & ambig. conuention. lib.* 10. *tit.* 9. *num.* 23. Hermoſill. vbi proximè *ex num.* 96. *& ſeqq.* Vincent. Hondedeus *conſ.* 43. quaſi per totum, *volum.* 2. Caſtillo *controuerſiar. lib.* 3. *cap.* 16. *num.* 35. Fontanella *de pact. nuptial. clauſ.* 5. *gloſſ.* 8. *part.* 7. *n.* 13. & ſuperiùs *tom.* 2. *fol.* 150. quia res perit periculo Domini, vt ſuperiùs diximus, *n.* 15. *& ſeqq.* & cum hoc caſu ad numerum pondus, vel menſuram res recipiat depoſitarius, ad tantumdem, non illã rem in ſpecie reddere obligatur, ideo debitor generis, nõ ſpeciei efficitur, & genus perire non poteſt. *l. in ratione* 30. §. *fin. vera, D. ad leg. falcid.* & ex pluribus Hermoſill. *ad l.* 10. *tit.* 1. *part.* 5. *gloſſ.* 2. *n.* 2. ergo diminutio contingens non poteſt cedere in detrimentum adminiſtrationis, nec creditorum, ſed dumtaxat adminiſtratoris debitoris generis, quod non perit.

Sed iis minimè obſtantibus, præfata reſolutio conſtanter tenenda erit, vt regulariter res adminiſtrationis pereant in damnũ debitoris, & adminiſtrationis, & per conſequens etiam creditorum, & non adminiſtratoris, qui vt verè depoſitarius, & ſequeſter factus, nunquam fuit dominus earum rerum, quas numero, pondere, aut menſura conſiſtentes in cuſtodiam recepit; tum quia pecuniæ, & cæteræ res prædicti generis nunquam in adminiſtratorem concurſus deponuntur, nec ei numerantur, penduntur, ſeu menſurantur eo animo, vt in vſus ſuos conuertat, nec vt in eum dominium earum tranſeat; ſed vt eas cuſtodiat, de prompto habeat, & miniſtret pro ſatisfactione creditorũ, & ad horum vtilitatem duntaxat, iuxta iuris, & iudicis intentionem, & finẽ, cum præſertim, & principaliter numeratio fiat, vt ſciatur quantitas, non tranſeat in poteſtatem accipientis in depoſitum, Gratian. *diſceptat.* 174. *n.* 8. *& cap.* 273. *num.* 2. Et ſic quando pecunia deponitur numerata pro ſatisfactione creditorum, habetur, ac ſi fuiſſet in ſacco ſignata, & conſideratur depoſitum ſpecie factum, cuius dominium, nec vſus non tranſit in depoſitarium, ſed remanet penes deponentem, cuius periculo duntaxat perit, & diminuitur, provt latiſſimè hanc limitationem, & alios plures ſimiles aggreganit Hermoſilla *ad l.* 2. *tit.* 3. *part.* 5 *gl.* 3. *&* 4. *& num.* 2. *cum ſeqq.* & ſignanter *ex n.* 8. *cum multis ſequentibus, tom.* 1. *fol.* 182.

Qui *num.* 9. notanter infert, & aduertit, quod 24
quando depoſitum ſit apud depoſitarium generalem, etſi pecuniæ ad numerum deponatur, cenſentur depoſitæ vt ſpecies, cum hoc officium creatum fuerit, vt præſtet munus cuſtodię, & res apud ipſum depoſitas in eſſe conſeruet, pro quo ponderat *pragmaticam anni* 1628. qua diminutio monetæ publicata fuit, & ordinatum per inſtructiones, vt pecuniæ apud ipſos exiſtentes, & apud alios adminiſtratores numerarentur, vt diminutio contingeret in damnum dominorum, & deponentium, *& num.* 14. *&* 15. quando per debitorem deponitur pecunia numerata pro ſoluendo, & reddendo ſuo creditori recuſanti recipere, quæ iuxta intentionem deponentis, non deponitur, vt ea vti poſſit depoſitarius, ſed vt eam leuet creditor, & ideo non perit periculo depoſitarij, ſed debitoris, vel creditoris iuſtam, vel iniuſtam reſpectiuè habentis cauſam recuſandi oblationem, provt alibi latiùs probauimus.

Cui adde Decium *in conſil.* 1473. relatum & ſequutum ab Anton. Gabriel. *commun. concluſ. tit. de rebus creditis, num.* 8. dicentes quod licet regulariter pecunia numerata data in depoſitum pereat periculo deponentis, hoc tamen non procedere in officiali, ſeu ſyndico, qui de caſu non tenetur, niſi ipſius præcedat culpa.

Tum etiam, quia vt depoſitum dicatur, ſufficit 25
vt cum cauſa cuſtodiæ, titulo depoſiti pecunia tradatur, vel numeretur. Mantica *de contract. lib.* 10. *tit.* 1. *num.* 6. Rodriguez *de redditibus, lib.* 3. *quæſt.* 11. *num.* 39. D. Pichard. *in* §. *præterea, num.* 32. *inſtitut. quib. mod. re contrah. oblig.* Hermoſilla *in d. l.* 2. *gl.* 1. *num.* 5.

Et ideo regula in contrariũ relata procedit duntaxat

taxat in depoſito conuentionali, quod variatur, & alteratur iuxta partium intentionem, & pacta; non tamen in iudiciali, & ſequeſtro, in quo vna ſemper eſt iudicis, & iuris intentio, vt fiat ad vtilitatem creditorum, & pro eorum ſolutione de promptu, & manifeſto adſint, imò ſimul, & hæc eſt intentio debitoris, formantis concurſum, & dimittentis adminiſtrationem, vt in tuto ſint bona, pro ſecuritate illorum, ad late tradita *ſupra 1. part. cap. 13. & cap. 14.*

27 Et ita in his terminis loquitur, & probat Hermoſilla *ad l. 2. tit. 3. p. 5. gloſſ. 3. ex num. 14. tom. 1. fol. 182.* à tergo vbi *ex num 8. cum ſequentibus*, inter alias præſumptiones, ex quibus elicitur dominium pecuniæ depoſitæ, & numeratæ non tranſire in depoſitarium, *d. num. 14.* ita ait: *Quinta præſumptio eſt. quando quis cauſa ſe a debito liberandi ob contumaciam creditoris iuſſu iudicis ad numerum, ſeu menſuram depoſuit: nam tunc apertè colligitur, in ea fuiſſe mente, vt pecunia, ſeu re depoſita depoſitarius non vteretur, ſed in eſſe conſeruaret, nam aliàs vim ſolutionis non haberet, nec prædictum effectum operaretur, actus enim agentium ſecundum eorum intentionem ſunt iudicandi, & ſemper quis præſumitur*, &c. Et actus ſimpliciter geſtus cenſetur factus, eo modo quo debuit, *l. Gallus §. quidam rectè, D. de liber. & poſthum. l. hæreditas, §. ſeruus alienus, D. de teſtamentar. tutel.* &c. Quod & latius ex plurimis Doctoribus comprobat *ex num. 19 & ſequentibus, & num 15.* quod pecunia in ſacculo, vel in arca ſignata, vel ea mente, & intentione tradita depoſitario, vt ea non vtatur, non venit appellatione pecuniæ, ſed potius reputatur ſpecies. Provt tradit Bartol. *in l. talis Scriptura, num. 1.* & ibi Florian. *num. 34. ff. de legat. 1.* Ioan. Igneus *in l. 3. §. ſi conditione, verſic. etſi aliud 30. ff. ad Silanian. & l. contractus 21. ff. de eodem tit.* Mendoſ. *conſil. 3. num. 5.* Valenzuel. *conſil. 64 n. 9.* Gaſpar Rodriguez *de annuis reddit. lib. 1. quæſt. 11. num. 2 & 19.* Petrus Barboſa *in l. ſi mora tit. ff. ſolut. matrimon.*

Totum hoc namque dependet ex animo deponentis; nam licet ex numeratione pecuniæ depoſitæ regulariter tranſire dominium in depoſitarium præſumatur, vt de iure Regio *ex l. 2. tit. 3. part. 5.* incipit. *Dineros contados*, provt contendit Caſtillo *in controuerſ. tom. 3. cap. 16. ex num. 72.* & Hermoſil. *in d. gloſſ. 3. & 4 n. 1. & ſeqq.* & hactenus diximus. Adhuc tamen hæc præſumptio aliis præſumptionibus eliditur, ex quibus ſi appareat deponentem non habere animum transferendi dominium, & vſum pecuniæ depoſitæ in depoſitarium; tunc proculdubio pecunia depoſita perit periculo deponentis dumtaxat, provt in exemplis, & doctrinis hactenus proximè conſideratis.

Alia præſumptio eſt, quando pecunia deponitur numerata apud diuitem, & mercatorem, qui non eget mutuò accipere. Vt ex Purpur. Pariſ. Barboſ. Anton. Gabr. Mantic. Cancer. Trentacinq. Gratian. & Farinac. probat Hermoſilla *in d. l. 2. tit. 3. part. 5. gloſſ. 3. num. 8. tom. 1. fol. 182.*

Item quando fuit expreſsè conuentum vt pecuniam depoſitam depoſitarius cuſtodiat, & conſeruet, vt ex petro Barboſa, & Mantica tenet Hermoſilla *ibidem, num. 11.* item *num. 12.* quando expreſsè actum fuit, vt eadem pecunia reddatur. Ex Ripa, Gaſpar Rodriguez, Barboſa, Mantica, & Caſtillo aliam præſumptionem addit, *num. 13.* vltra alias iam à nobis relatas, *& num. 19. & ſeqq.*

quod hæc eſt vſitata conſuetudo in hoc Regno, quod pecunia deponatur iuſſu iudicis numerata ad ſatisfactionem creditorum, intelligitur ea fuiſſe mente, vt depoſitarius ea non vtatur, ſed in ſuo eſſe conſeruet, & cuſtodiat. *Y tenga de manifieſto*, provt ipſe depoſitarius communiter ſe obligat; & conducunt ad propoſitum noſtrum aliæ duæ præſumptiones, quas ſcribit ex aliis ipſe Hermoſilla *ibidem. num. 11 & num. 12.* quibus ſatis reſpondetur primu argumento in contrarium conſiderato ſuperius *ex num. 19.*

28 Nec obſtat ſecundum, quoniam, ſi principio actum fuit de propoſito, & ſimul de ſalario præſtando pro cuſtodia depoſiti, tunc non deſinit eſſe depoſitum licet irregulare. Iaſ. Alexand. & Ripa *in l. 2. D. ſi cert. petat.* ex text. *in cap. bona fides de depoſito.* Carrocius *de depoſito 1 p. titul. de culpa depoſitary, num. 10.* Didacus Perez *in l. 1. tit. 10. lib. 3. ordinam. quæſt. 8.* Gutierrez *de tutel. lib. 1. quæſt. 7. n. 12.* Mantica *de contract. tract. 10. tit. 2. num 6.* & poſt alios Hermoſilla *ad l. 2. tit. 3. part. 5. gloſſ. 1 num 5. tom. 1. fol. 180.*

29 Nec etiam obſtat quod depoſitario, & ſequeſtrario non debeatur ſalarium, quia hæc regula fallit in adminiſtratore concurſus nominatu ad rerum cuſtodiam, & adminiſtrationem ſimul, nam quando res, quæ deponuntur, & ſequeſtrantur, egent adminiſtratione, tunc eſt depoſitario, & adminiſtratori aſſignandum ſalarium. Aſſendañ *in cap. Prætor. num. 8. lib. 1.* Ioan. Garcia *de expenſ. cap. 20. num. 14.* Azeued. *in l. 1. num. 19 tit. 12. lib. 4.* & iterum *in l. 13. tit. 9. lib. 3. de recopilat. ex num. 3.* Gutierrez *de tutel. lib. 3. cap. 7. num. 14.* Monter. *deciſ. 29. num. 11.* quam, & plures alias limitationes congerit Hermoſilla *vbi proximè ex num. 9. cum ſequentibus.*

30 Sed quando adminiſtratori concurſus irrogetur diminutio monetæ pertinentis ad adminiſtrationem, videamus; & tunc ſuo periculo diminutio cedit, quando fuit moroſus in ſoluendo creditori, ſeu creditoribus habentibus delegationem, hoc eſt, *Libramiento de la curia, ò del juez*, ad aliquam quantitatem, quæ ſibi intimata fuit, & ipſe eam complete renuit, friuolis, & dilatoriis exceptionibus motus, & principaliter reſpondendo (provt omnes adminiſtratores ferè aſſolent) pecuniam adminiſtrationis nullam penes ſe habere, interim pecunia penes ſe exiſtens adminiſtrationis mutationem, & diminutionem, aliudve periculum patitur; ſi iſte talis adminiſtrator feſtinet (vt aſſolent omnes) manifeſtare coram iudice quantitatem monetæ aſſerens adminiſtrationis eſſe, nullatenus admittetur ad eius diminutionem, & periculum vitandum, tum quia ſtante ſua præcedenti confeſſione pecuniam adminiſtrationis nullam habere, clara detegitur eius fraus, dolus, & malitia manifeſte, vt ſuas vel alienas pecunias ſaluare volens adminiſtrationi fraudulenter arrogat, & falſo ſupponit, vt periculo adminiſtrationis, non ſuo, nec alieni domini extranei decreſcat, & minuat.

31 Quapropter nullomodo adminiſtrator ipſe manifeſte doloſus, & fraudulentus audiendus erit, intentans pecunias illas cedere in damnũ adminiſtrationis, & per conſequens creditorum, tum quia contra ſuam præcedentem confeſſionem, & aſſertionem ad intimationem delegationis intimatæ nulla poteſt admitti probatio, quia inter principalem, & teſtes non datur concordia. Anton. Gabr. *commun. opinion. tit. de teſtibus, concluſ. 4 num. 75.* qui multos

refert, Rota, Alexand. Ludouiſ. deciſ. 317. num. 3. & ibi Oliuerius Beltraminius num. 7. plurimos refert, nonnullos recenſet Ludouiſ. Poſt. in tract. de manutent. obſeruat. 19. num. 136. cum ſeqq. Idem Alex. Ludouiſ. deciſ. 435. n. 14. Surdus conſil. 6. num. 2. niſi manifeſtiſſime de errore doceatur, prout ex l. error. C. de iur. & fact. ignor. l. vnic. C. de conſeſ. Gutierrez practic. lib. 1. q. 100. n. 6. qui error in adminiſtratore impoſſibile probare videtur, ſaltem vt ei prodeſſe poſſit; tum etiam quoniã ſi habebat vnde ſoluere potuit, & vnde debuit adimplere delegationem à iudice ſibi directam in fauorem creditoris, vel creditorum, & intimatam prout manifeſtè detegitur ex manifeſtatione, & regiſtro pecuniarum poſtea facto coram iudice; iam adminiſtrator iſte fuit factus morosus poſt intimationem, etiam ceſſante fraude, & pecuniæ ſuæ vel alienæ ſuppoſitiune, ſed quãdo reuera ea fuiſſet pecunia adminiſtrationis, quia depoſitum perit periculo depoſitarij, ſi ſemel fuerit conſtitutus in mora regulari per interpellationem iudicialem, vel extraiudicialem Gregor. Lopez in l. 4. tit. 3. p. 5. gloſſ. 5. Abb. & Felin. in cap. bona fides de depoſit. & ibi communiter Doctores, Carrocius de depoſit. p. 1. tit. de caſu, num. 5. Mareſcotus variar. reſolut. lib. 1. cap. 7. Mozius de contractib. tit. de depoſit. cap. de natura depoſit. num. 4. Vveſſembechius tit. de depoſit. num. 15. Petrus Vnxol. in practicar. artic. notariar. in rubric. de obligat. quæ recontrahit. num. 11. & num. 12. Alexand. Trentacinq. variar. reſolut. lib. 3. tit. de depoſit. reſolut. num. 19. Cardin. Mantica de contractibus, lib. 10. tit. 9. num. 3. & 6. Hermuſilla ad l. 4. tit. 3. p. 5. gloſſ. 5. num. 2.

33 Et debitor, vel is, qui ad præſtandum aliquid tenetur, ſi moroſus ſit, de caſu fortuito tenetur, l. quod te D. ſi cert. petat. l. ſi in Aſia 12. § fin. D. depoſit. & in argumentum eſt text. in l. in re furtiua in fin. D. de condict. furt. & in l. inter ſtipulantem, § fin. D. de verbor. obligat. Bartol. in l. fuit certo, §. interdum, D. commodat. Dec. & Cagnol. in l. contractus, D. de reg. iur. Imola in l. propter ſterilitatem colum. 2. de locat. Corneus conſil. 108. vol. 1. Afflictis deciſ. 150. Carroc. de locato, & conduct. tit. de cenſibus, quæſt. 11. p. 4. Pat. Molina diſp. 295. verſic. caſus fortuitus.

34 In tantum mora punibilis eſt in ſequeſtro, & depoſitario, vt ad vſuras, & intereſſe pecuniæ teneantur à die moræ Dec. in l. certi condict. § fin. n. 4. D. ſi cert. petat. Bald. in l. 1. q. 10. Cod. pro ſocio. Ioan. Anania in cap. fin. col. 4. de vſuris, n. 1. & 4. Rodrig. de annuis reddit. lib. 3. q. 11. n. 40. Moxius de depoſit. cap. de accident. depoſit. n. 8. ibi. Poſt moram in depoſito vſuræ ſemper debentur, tam in depoſito proprio, quam in proprio, & in cap. quæ actio oritur ex depoſito. Hermoſil. vbi proximè n. 3. & 4. quod depoſitarius moroſus tenetur de caſu, & periculo, nulla adhibita diſtinctione, vtrùm eodem modo interitura eſſet res, aut pecunia apud dominum, iuxta ea quæ dixerat abundè ad l. 9. tit. 2. p. 5. gl. fin. tom. 1. fol. 176. quæ reſolutio conſtans eſt, & inuiolabiliter obſeruatur in omnibus tribunalibus, & in hoc Pinciano frequentiſſimè obſeruatur. Cum adminiſtrator concurſus inuiolabiliter debet adimplere delegationes ſibi à Senatu directas iuſta excuſationis cauſa carens, prout abundè diximus ſup. hac 3. p. c. 8. à princ. & per totum.

35 Illa denique in hac materia mutationis, & diminutionis monetæ conſtans eſt, & prima regula, vt moroſo, ſiue in ſoluendo, ſiue interpellato legitimè in recipiendo imputetur detrimentum, periculum, & diminutio monetæ; vt per l. quod eum. in principio, l. creditor 102. D. de ſolut. vbi communiter Doctores, facit l. 1. C. de ſuſceptor. præpoſit. & arc. lib. 10. gloſſ. in l. acceptam, vbi Bartol. Cod. de vſur. Tiraquell. de retract. conneut § 4 gloſſ. 6. n. 34. Bald. in cap. quanto, colum. vlt. verſic. extra quare de iurepatronat. vbi Abb. n. 12. Caſtrenſ. in d. l. creditor. num. 1. plurimis Laudenſis in tract. de monetis, quæſt. 14. verſic. circa quartum Brun. de monetis p. 18. limitat. 1. num. 2. & ex Conſiliis Rubei, Gabrielis, & Zabarellæ, Antonius Sola in tractat. de monetis caſu 12. Renerius Budelius de re numeraria cap. 26. num. 6. Anton. Gabr. commun. opinion. lib. 3. tit. de ſolutionibus, concluſ. 1. num. 6. Anton. Theſaur. deciſ. 174. num. 4. Scaccia de commerciis, §. 2. gloſſ. 5. n. 147. & 153. Afflictis deciſ. 150. per totam. Foller. in praxi de cenſibus, verb. intricatum n. 50. Felician. de cenſib. tom. 2. lib. 4. cap. vnic. num. 6. verſ. ſed licet depoſit. & ex aliis, D. Larea deciſ. 19. num. 7. vbi ex num. 14. & deciſ. 13. num. 5. poſt Cencium de cenſibus, quæſt. 111. num 61. & ſequentibus, & alios, probat periculum diminutionis monetæ legitimè oblatæ, & depoſitæ, perire creditori iniuſte, & ſine legitima cauſa recipere recuſanti, eodem modo quo debitori moroſo in ſoluendo.

36 Igitur ſi diminutio monetæ culpa, & mora adminiſtratoris in non ſoluendo contingit, ſibi, & non adminiſtrationi, nec creditoribus debet damnum irrogari, & prægrauari, cum ex facto adminiſtratoris hoc acciderit damnum, nemo enim ex facto alterius debet prægrauari, l. ſi quis in ſuo, §. legis. C. de inofficioſ. teſt. cap. non debet de regul. iur. lib. 6. Surdus conſil. 11. n. 29. & conſil. 145. n. 10. & conſil. 183. n. 84. nullúſque alieno facto oneratur, l. cauſa, D. de procurator. & factum vnius alteri nocere non debet, l. ſi vnus, §. ante omnia, D. de pact. l. de pupillo, §. ſi plurium, D. de noui oper. nuntiat. l. paterfamilias, D. de hæredib. inſtituend. l. hæredes, §. in illa, D. de famil. eriſcund. l. cohæred. C. eodem, l. debitorum. pactionib. C. de pact. nec adminiſtrator de hoc poteſt conqueri, quia damnum, quod quis ſua culpa ſentit, ſibi debet, & non alij, imputare, cap. damnum de regul. iur. lib. 6.

37 Iterum, & adminiſtrator bonorum concurſus patietur damnum diminutionis monetæ pertinentis ad adminiſtrationem, quando rumor mutationis monetæ adfuit; & idem negligens fuit in ea manifeſtanda Curiæ, vel iudici concurſus, vt eam congruo tempore diſtribuat inter creditores, qui eas poſſint proficere, & expendere in ſuos vſus, ne ipſi, atque adminiſtratio, veniente diminutione, detrimentum patiantur, qua diligentia multi adminiſtratores vti ſolent, nullus etenim eſt tam expers, ruſticus, aut ſupinus, qui rumore mutationis monetæ currente habens pecuniam non curet omni conatu, eam quomodolibet expendere, & ſeſe ſecurum reddere ab omni periculo modo, quo poſſit. Ad eandem igitur diligentiam tenetur adminiſtrator in bonis, & pecuniis concurſus, maximè cum ſibi tam facilè, & vſitatum pateat remedium, quo ſi non vtatur, vt tutus reddatur, culpa ei adhibenda erit. Nam quando quis aliquid conſequi poteſt iuris remediis opportunis, ſi illis non vtatur, dicitur per eum ſtare, & eius negligentia, & culpa arguitur, cap. licet Epiſcop. de probat. in 6. cap. commiſſa de elect. in 6. & per Bartol. Socinum in conſil. 274. num 6. lib. 2. Menochius de recuperand. rem. num. 24. Maſcard. de probat. concluſ. 1092. Mierez de maiorat. 4. part. quæſt. 40. num. 54. conducuntque Seraphinus de priuileg. iurament. priuileg. 33. num. 32.

Tum

38 Tum etiam, quia adminiſtrator conuentus tanquam depoſitarius, & ſequeſter tenetur de lata culpa, quando non adhibuit in re depoſita eam diligentiam, quam communiter adhibent homines, qui ſunt eiuſdem profeſſionis, & conditionis, *l. 11. tit. 33. p. 7. l. ſupina. l. regulam. § ſed facti, D de iur. & fact. ignor. l. ſi quis fundum, §. celſus, D. locati, §. fin. inſtitut. de ſocietate, l. cedere diem, § fin. l lata culpa, D de verbor. ſignificat.* Bartol. *in l. quod Nerua num. 17. & 18. D. depoſit.* Bald. *in l. quæ fortuitis, n. 10. C. de pignorat. act.* Petr. Greg. *ſintagm. iur. ciuil. lib. 1. cap. 11.* Farinac. *de pœnis tempor. q. 88. n. 67.* Parlador. *in ſexquicent. different. 172. n. 9.* D. Pichard. *in §. item is, cui, n. 63. & 64. inſtitut. quib. mod. re contrah. oblig.* Petrus Barboſ. *in l. mora 10. num. 3. D. ſol. matrim.* Rebuffus *in d. lata culpa colum. 1* abundè proſequitur Hermoſilla *ad l. 3. tit. 3. part. 5. gloſſ. 6. ex n. 2. per totam, tom. 1. fol. 191.* qui *gloſſ. 9. num. 4.* teneri de leui culpa, quando rebus depoſiti non adhibuit eandem diligentiam, quam in ſuis vbi plurimos refert.

39 Et in comprobationem notanter animaduertendum eſt, quod adminiſtrator vti depoſitarius tenetur de leui culpa, ſi pro cuſtodia mercedem, & ſalarium recepit, Villalobos *in antimonia iuris, liter. D. num. 8.* Olanus *littera. D. num. 32. & 33.* Gutierrez *practicar. quæſt. lib. 4. quæſt 47. num. 7.* Rodriguez *de annuis red dit. lib. 3. quæſt. 11. num. 36.* D. Pichard. vbi proximè *num. 2.* Mantica *de tacit. & ambiguis conuent. lib. 10. tit. 9 n. 12. & 13.* Carrocius *de depoſit. 1. p. tit. de culpa depoſitary, num. 10.* Farinac. *de furtis, q. 169. à num. 24.* Trentacinq. *var. reſol. lib. 3. tit. de depoſit. reſol. 11. n. 11.* Rebell. *de obligat. iuſtitia. lib. 16. de contract. depoſit. cap. 11. n. 18.* Azor *de obligat. inſt. p. 3. lib. 7. tit. de depoſit. c. 7. verſic.* Hermoſilla *ad l. 3. tit. 3. p. 5. gloſſ. 9. num. 7. tom. 1. fol. 194.* quæ doctrina directè verificatur in adminiſtratore depoſitario bonorum concurſus, qui percipit pro cuſtodia, & adminiſtratione ſalarium, vt ſupra probauimus. Ergo tenebitur de prædicta culpa etiamſi leuis iudicaretur.

Deinde quia vbi adeſt periculum, adminiſtrator tenetur præuenire, quoad accidere poteſt, aliàs non liberatur, ſi præſumi poſſet, quod erat periculum in mora, vt tenet Bobadilla *in polit. lib. 3. n. 42.* Eſcobar *de ratiociniis. cap. 19. n. 31.* nam vbi præſens res ſtatus futurum indicat damnum, quilibet inſpicere debet, quod accidere ſolet, Bart. *in l. inter ſtipulantem, §. ſacram ff. de verbor. obligat. & in l. ſi idem cum eod. § fin. ff. de iuriſdict. omni. iud gl. in l. 2. verb. ſuſpectum, ff. ſolut. matr.* vbi Bart. *n. 9.* Alex. *n. 20.* & idem Alex. *in l. ſecundum in princ. ff. qui actu dar. cogant.* Eſcob. *de ratiocin. c. 6. n. 69.* quia culpa illi adſcribitur, qui non cogitat quod facile poteſt euenire, & non perſpexit, *l. qui bona, §. cum inter & l. in has ff. de damno infecto.* Surd. *conſ. 391. n. 43. & 44. lib 3. & conſ. 365. num. 30. eodem lib.....* Ioan. Garc. *de hypothec. poſt contr. n. 12.* Gratian. *tom. 4. cap. 677. num. 7.*

40 Denique ſi adminiſtrator ſtatim quod ſit publicata pragmatica diminutionis, aut mutationis monetæ, coram iudice loci non manifeſtauit pecuniam adminiſtrationis penes ſe exiſtentem, ſi poſtmodum aſſerat, tot pecuniam adminiſtrationis habuiſſe eo tempore, nec creditur, nec auditur, cum exinde præſumatur fraus, ſupponere volentis ſuam, vel alienam pecuniam, vt adminiſtrationis, & creditorum periculo diminutio cedat, & ideo ad euitandas has, non inſolitas fraudes adminiſtratorum, & depoſitariorum, necnon aliorum aliena negotia gerentium, in omnibus pragmaticis mutationis monetæ, & in eorum inſtructionibus directis Cancellariis, Audientiis, & aliis iudicibus hoc exprimitur, vt ſtatim ante publicatam mutationem monetæ ſecretè conquirant domos prædictorum adminiſtrorum, vt omnes pecunias quas alienas habent, exhibeant, vt *in pragmatica anni 1628. & in hac vltima anni 1642. publicata 15. Septembris,* & hoc iure vtimur.

Hinc prius vt abeamus, vnum ſubtile dubium abſoluamus. Debitor in iudicio obtulit ſuo creditori pecuniam, iſte recuſauit, & debitor iuſſu iudicis depoſuit, non pecuniam realiter, ſed quia depoſitarius erat amicus, vel aliàs debitor deponentis eiuſdem, vel maioris quantitatis, ſolùm confeſſus ſe recepiſſe à debitore tot quantitatem in depoſitum, quot penes ſe habere fatetur. Depoſito hoc confeſſato exiſtente, publicata fuit diminutio monetæ, depoſitarius poſtmodum à creditore conuentus pro depoſiti reſtitutione replicabat, ſe paratum eſſe reddere cum ſua diminutione, an ſibi prodeſſet exceptio? 41
Videtur quod ſic. Quia iſte depoſitarius licet realiter non receperit pecuniam, verè debitor eſt quantitatis ex ſua confeſſione de recepto, cum obligatione reddendi ad mandatum iudicis, Tiraquell. *de retract. lib. 2. § 4. gloſſ. 6. num. 19.* Trentacinq. *variar. lib. 3. tit. de ſolut. reſolut. 22. num. 2.* Matienſo *in leg. 4. gloſſ. 9. & in l. 9. tit. 11. lib. 5. recopilat. num. 7. & ſeq.* Azeued. *in d. l. 9. numer. 14.* Hermoſilla *ad l. 2. tit. 2. part. 5. gloſſ. 4. num. 69. & num. 72.* qui aſſerunt poſt alios teneri. Hanc confeſſionem depoſiti inter ipſos contrahentes, & ipſe Hermoſilla, cum Cencio *n. 75.* quod creditor poteſt recipere hoc depoſitum, & pecuniam confeſſatam. Ergo depoſitarius non amplius compelli debet vt integram, & ſine diminutione reſtituat, cum non ſuo periculo, ſed debitoris, aut creditoris abſque iuſta cauſa recuſantis leuare depoſitum, pereat, & minuatur, ad latè tradita ſuperius. 43

Sed contrarium verius eſt, quoniam in hoc depoſito pecunia non interuenit, nec vt ſpecies, nec vt numerata cuſtodienda, iuxta ea, quæ latius ſuperius dicta ſunt; ergo impoſſibile eſt, vt diminutio monetæ ſuperueniens illam comprehendat, quia non entis nullæ ſunt qualitates, nec qualitas ſine ſubiecto eſſe poteſt, & quod non eſt, rumpi nequit, & actus diminutionis præſupponit habitum, atque pecuniæ exiſtentiam, iuxta axiomata vulgaria, ſed hic deficit à principio pecunia, ergo diminutio illam tangere non potuit, iuxta text. *in l. ſi certos nummos, puta, qui in arca ſunt, ſtipulatus ſim, & hi ſine culpa promiſſoris perierint, nihil nobis debetur 37. D. de verbor. obligat. l. planè, § ſi eadem, D. delegat. 1. & l. ſed etſi certos, leg. ſi ſeruus, §. qui quinque, D. eodem, leg. in ratione, §. diligenter, D. ad leg. falcid.* & in ſimilibus terminis, nempe quando pecunia numerata depoſita fuit adminiſtratori aut depoſitario, & iſte ſuſtulit eandem, & in vſus ſuos conuertit, de quo conſtitit per ſuam confeſſionem, & diminutionem, poſtea contingentem ei applicandam, firmat D. Larea *decif 14 num 38.* ex præfata noſtra conſideratione, quia fruſtra quæritur de damno, aut detrimento rei, quæ non extat, nec periculum quod reſpicit, quando res periit, aut deterior reddita attendi poteſt, quando iam res non eſt, quippe eo ipſo quod depoſitarius nummis depoſitis vſus fuerit, iam eſt ita conſumens, videtur vt amplius in ſpecie, id eſt, ea corpora in rerum natura attendi non poterant, ac per conſequens non entis qualitates conſiderati non valent. 44 45

46 Et quamuis depoſitarius ex ſua confeſſione de
recepto,& obligatione ad reddendum ſit obligatus,
vt verum eſt,debitor tamen eſt generis,non ſpeciei,
& genus perire non poteſt, provt diximus & proba-
uimus ſuprà ex *n.22.verſic.ſecundo.quia quando*,&c.
47 Deinde quia licèt inter contrahentes ex hoc de-
poſiti genere, oriatur obligatio ob confeſſionem;
non tamen in præiudicium tertij, & ſic creditoris,
vt expreſsè probant omnes illi Doctores in princi-
pio huius quæſtionis citati, *n 42. verſ hinc prius vt
abeamus*, &c. ita ſingulariter tenet D. Valenzuela
conſ.87.ex num.47.cum ſeq.tom.1.quod vbi requiri-
tur depoſitum reale, non admittitur per confeſſio-
nem depoſitatij,ex Feliciano *de cenſibus,tom.1.lib*.4.
cap.vnic.n.2. provt in noſtro caſu reale requiritur,vt
48 poſſit admittere, & pati diminutionem monetæ.
Poſtmodum ipſe Valenzuela *num.46.47.& 48.*
ita proſequitur, *Nec obſtabit dicere, quod depoſitum
reale etiam per confeſſionem probatur. l.Publia Ma-
nia,§ fin.l.Lucius, D. depoſiti, Maſcard. de probat.
concl.509. num.1. Vincentius Carrocius de depoſito,
part.2. de depoſiti probatione,n.3.& ſeqq.fol.84.*
*Quia hoc ſolum procedit,quando agitur de proban-
do depoſito in præiudicium confitentis;non quãdo agi-
tur in præiudicium tertij, quo caſu non probatur per
confeſſionem,vt reſpondit Iaſ.conſil.172.num.4.lib.2.*
49 *& pluribus relatis Maſcard. vbi proximè, num.3. &
ſeq.Carrocius loco citato,num.5. Tiraquel.§.3.gloſſ.6.
num.9.& 15. Et quia depoſitum eſt contractus, qui re
tantummodo fit,Bald.conſ.218.num.8.& 256.num.2.
lib.1. Socinus conſ.243.num.3. lib.1. Maſcard. vbi*
50 *proximè, num.5. Vnde niſi res verè interuenerit, non
poteſt dici depoſitum,etiamſi interuenerit confeſſio,nec
poſſet inducere depoſitum,quod nunquam fuit,vt dicit
Bald. conſ.256.num.2. lib.1. facit l.1. §.ſi mutuam,
D.ſi quid in fraudem patron. l.ſi debitorem, D.de ſo-
lution. l.non abſtulit, D. de nouat. l.Lucius.l.2. §.tu-
tela,& § fin D.de adminiſtr. tutor. vbi talis confeſſio
non habetur pro ſolutione in præiudicium tertij.Bart.in*
51 *l.2. §.creditum, D.ſi certum petat & iſta eſt verior
opinio ex Cepola conſ.44. Cifuentes in l.70. Tauri,
Montaluus in l.13.verb.el pretio,verſ.1.tit.10.lib.3.
fori. Mantienzo in l.9.tit.11.lib.5.recopilat gloſſ.4.
num.3. vbi Azeuedius num.14. Ioan. Baptiſta Lupus
de vſuris, commentar.2.§.4.ex num.108. Petr.Faller.
de cenſib.verb.inſtrumentum gratia conſignat. pretia,
n.*48. hactenus Valenzuela, qui benè conſonat iis
quæ diximus. Eandem ſententiam poſt Gloſſ.Paul.
de Caſtr. Iun. Roland.à Valle, & Tiraq. tenuerunt
Theſaur.*deciſ.26.n.3*. Fachin.*controu. iur.lib.2.c.93.*
Cancer. *var. reſol.3. cap.8. depoſit.n.40.* Mantic. *de
contractib. lib.10.tit.10. n.14.* Caſtillo *controu.lib.3.
c.16.n.10.* Pichard. *in §.bonæ fidei 30.n.46. inſtit.de
action.*Giurba *deciſ.87.n.35.*Hermoſilla *ad l.5.tit.3.
gl.5.n.2.& ſeqq.p.5.tom.1.fol.*201. & ita hanc reſo-
lutionem amplexus fuit Senatus hic Valliſoletanus,
in facti contingentia.
52 Nunc tractandum de creditore, qui delegationem
à iudice obtinuit pro certa quantitate,directam ad-
miniſtratori concurſus, quando ob ſuam creditoris
in exigendo negligentiam periculum mutationis
monetæ,aut decoctionis adminiſtratoris pati tenea-
tur. In quo videtur dicendum, quod licèt per ſim-
plicem delegationem,& litteras à debitore directas
alteri, vt ſuo creditori ſoluat, primus debitor litte-
ras mittens non liberetur, quouſque eum effectu
pecuniæ exigat creditor,*ad lit.C,de ſolut*.quam latè
exornat Caſtillo *contr.tom.1.c.59.ex n.30.cum qua-
tuor ſeq.*& Anton.Amat.*var.reſol.47.per totam*,ma-
ximè *ex n.19.vſque ad fin.* & nos *ſup.hac.3.p.c.2.ex
n.43. cum multis ſeqq. verſic.hinc ne decipiaris*, &c.
Vbi quod hoc caſu ſemper periculum quodlibet in-
terim contingens pertineat ad primum debitorem,
delegantem, & litteras dantem, & non creditori, &
probant plures alij ſtatim citandi.
Hæc tamen concluſio vno modo communiter li- 53
mitatur, vt non habeat locum, quando creditor,in-
timatis delegationis litteris ei, cui erant directæ,
iſte acceptauerit, ipſe verò creditor multum negli-
gens fuit,& diu ſtetit in exigendo; nam periculum
interim contingens in decoctione ad eum,non verò
ad debitorem delegantem pertinebit,quam difficul-
tatem multos DD.tetigiſſe reperio, Ruin. *conſil.45.
ex n.3.cum ſeqq.lib.5.* Parlador.*in ſeſquicentur. dif-
ferent.50.§.2.n.8.*Cæſar Barcius *dec.71.n.5.*Gratian.
*diſceptat forenſ.lib.1.cap.64.n.23. & ex num.15 cum
ſeq.*Mareſcotus *var.reſol.lib.2.c.11.n.5 & n.8.*Gaiio
de credit.c.2. tit.7.n 2413. Guzman *de euiction.c.35.
ex n.34. & ſeqq.* plures Rotæ deciſiones referuntur
in propoſito per Alexand.Ludouiſ.*deciſ.217.n.6.* &
ibi Oliuer. Beltramin. Petrus Surdus *dec.23. ex n.6.*
Iacobus Cancer.*lib.2.c.6.ex n.169.cum ſeq.* Anton.
Amat.poſt Caldam Pereyram *var.reſol.cap.47. ſub
n.33.* Caſtillo qui plurimos ex iis Doctoribus non
refert *controuerſ.tom.5.c.77.caſu 7.verſ.creditor tan-
to tempore, & in verſ. & hactenus de iis*, & iterum
col.4. ad litteram refert deciſ. Farinac. *in nouiſſ.445.*
Qui quidem alios quamplurimos allegant,omnes 54
tamen variis loquuntur linguis, & ab eis vix certa
reſolutio percipi poteſt,quidam abſolutè aſſirmant,
quidam variis, & diuerſis diſtinctionis generibus
innodantur.
Mihi autem ea verior videtur opinio, quæ habet, 55
quod poſt delegationem acceptatam mandatario,
ſi creditor multo tempore cunctatur, & negligens
fuit in exigendo,ſibi, & non deleganti debet impu-
tari periculum,maximè in concurſu creditorum,vbi
per adminiſtrationem detinetur pecunia pro ſatisfa-
ciendis primis creditoribus, nec eam conſumere
poteſt in ſoluendo poſterioribus,provt latè diximus
hac 3.p.c.8 per totum, & ſic periculum pecuniæ in-
terim contingens debet imputari negligentiæ cre-
ditoris, qui, cum potuit diu non exegit.
Comprobatur ex iis quæ latiſſimè congeſſit No- 56
guerol *allegat.40.ex n.38.cum multis ſeqq.* vbi de fi-
deiuſſore indemnitatis, vt non teneatur, ſi creditor
negligens fuit in exigendo debito à debitore prin-
cipali, quando erat ſoluendo. Item de vxore negli- 57
gente exigere ſuam dotem defuncto marito,exiſten-
tibus bonis liberis,vt non habeat regreſſum ad bona
maioratus, ſibi pro dote obligata. Item, & de tertio 58
rei hypothecatæ poſſeſſore, vt liberetur, ſi creditor
fuit negligens in exigendo à principali debitore exi-
ſtente ſoluendo, & de aliis plurimis ſimilibus ibi-
dem apud Noguerol videbis, qui *num.58.& 59.*poſt
Theſaurum *deciſ.125. n.11.* limitat in fideiuſſore puro,
qui poteſt æqualiter, & eodem tempore conueniri
cum principali debitore.
Et facit Cencius *de cenſib.q.98 n.64.* ibi. *Limita- 59
tur quartò, vt contra poſſeſſorem fundi non poſſit agi
actione hypothecaria,vel Saluiano,quando dominus,&
creditor cenſus poteſt argui de negligentia in exigen-
do annuos redditus cenſuales ab eo, qui ad illorum ſo-
lutionem tenebatur, Faller. in ſua praxi cenſual. in
verb.huiuſmodi, num.*97. Gabr. *conſil 47.n.16. lib.1.*
Boccacius *in tract.de cenſib. p.2.n.87. in fin.* Surdus
deciſ.32.n.9. Felician. *de cenſib.tom.1.lib.3.cap.6. ſub
n.3.& tom.2.lib.3.c.vlt.n.2.ad fin.verſ. & ad id*, &c.
Facit

Google

60 Facit etiam Felicianus de Solis *in tract. de cenſib. lib. 3. cap. 6. num. 3.* ibi. *Vbi vero tertius poſſeſſor recognouit, cogi poteſt, vt ſoluat præteritas penſiones.* Ancharran. *conſil. 386. col. 1.* Aymon Crauet. *conſil. 217.* Matth. de Afflictis *deciſ. 95.* Foller. *in praxi cenſus, verbo huiuſmodi cenſus ſuper rebus, num. 97.* declarans, hoc locum habere, quando ille, qui debet conſequi cenſus præteritos, potuiſſet exigere præteritas penſiones, & non exegit, quia tunc nouus poſſeſſor non tenetur, ſed creditori imputandum erit, per text. *in l. iure ciuili, D. de condition. & demonſtrat. & in l. in executione, §. penult. D. de verbor. obligat.* & ea quæ in fortioribus terminis ſcripſit Socinus *conſil. 273. lib. 2. &c.* Sequitur Ludouic. de Auendaño *de cenſibus, cap. 99. n. 4.* idem tenet Rodoanus *de rebus Eccleſiæ, quæſt. 17. num. 64.* Petrus Surdus *deciſ. 32. num 9.* & Amadeus de Ponte *in tract. de laudemiis, quæſt. 45. num. 10.* & Felicianus de Solis *in tom. 2. lib. 3 cap. 6. verſ. aduerſus autem tertium, in fine. pag. mihi 206.*

61 Nunc ſe offert ſub illis diſceptanda quæſtio, administrator concurſus, aliuſve depoſitarius, qui delegationes ſibi directas à creditore recipiens, nouiter huic cautionem, ſeu obligationem fecit pro eadem quantitate perſoluenda, an teneatur tanquam administrator, & depoſitarius, vt antea, vel potius mutata cauſa depoſiti vti ſimplex debitor?

62 Huius quæſtionis vtilitas in hoc verſatur, quoniam ſi tanquam depoſitarius tenetur; periculum mutationis monetæ, aliudve interim contingens ad ſe non pertinet, qui dominus pecuniæ non eſt, & ideo ſufficit, mutatione monetæ contingente, manifeſtare pecunias depoſitas; vt ſurſum diximus.

63 At vero ſi debitor ſimplex conſideretur, periculum ſibi imputatur tanquam debitori generis, & domino pecuniæ, ſi tempore congruo non obtulit, nec legitimè depoſuit, ad iura vulgaria.

64 Et quod depoſitarius iſte, vti ſimplex debitor de periculo teneatur, probatur: nam per illam nouam debiti cautionem, & obligationem factam creditori mutata videatur cauſa depoſiti præcedens, & translata in mutuum, quo mediante pecuniæ dominium in depoſitarium transfunditur, ac per conſequens periculum mutationis monetæ, aliudve nocitet contingens eidem, vti debitori generis, & non ſpeciei, non vero creditori nocet, quia res periculo domini perit. Pro hac veriſſima doctrina textum habemus famoſum *in l. certi condit. 9. §. depoſui apud te decem, poſtea permiſi tibi vti. Nerua, & Proculus, etiam antequam moueantur, condicere, quaſi mutua, tibi hæc poſſe aiunt; & eſt verum, vt & Marcello videtur. animo enim cœpit poſſidere: ergo tranſit ad eum periculum, qui mutuum rogauit, & poterit ei condici.* Proſequitur lex ſequens in hæc. *Quod ſi ab initio cum deponerem, vti tibi, (ſi velis) permiſero, credicam non eſſe, antequam mota ſit: quoniam debitum iri non eſt certum, D. ſi cert. petat.* & text. *in d. §. depoſui.* Latè exornarunt Aretin. *in l. 2. num. 3 D. ſi cert. petat.* & ibi Bartol. Fulgoſ. Iaſ. *num. 6.* Ripa *num. 10.* Purpuratus *num. 40.* Curtius Iun. *num. 14.* Carrocius *num. 13.* Petrus Gregor. *ſintagmat. iur. lib. 23. cap. 3. num. 10.* Couarrus *lib. 7. commentar. cap. 4. num. 3.* Mantica *de contractib. lib. 10 tit. 2. num. 19.* Rodriguez *de reddinibus, lib. 3. quæſt. 10. num. 22.* Amator Rodriguez *de priuileg. cred. art. 6. numer. 42.* Pichardus *in §. 1. numer. 79. & 80. inſtitut. quib. mod. recontrah. obligat.* Fontanella *de pactis; nuptial. clauſul. 5. gloſſ. 8. p. 7. num. 9. cum multis ſequentibus, &* *num. 17.* Molina *in emptorio tit. 8. n. 29.* Caſtillo *controuerſ. lib 3. cap. 16. ex num. cum ſeqq.* Peregrinus *deciſ. 58.* qui omnes ex *c. depoſiti* tenent, quod ſi paulo poſt depoſiti contractum de mutuo conueniant partes, depoſitum alteratur, & in mutuum transfertur; ergo depoſitarius per nouam obligationem ſimplex debitor conſtituitur, & in ſe pecuniæ ſuſcipit periculum.

65 Hinc quando cauſa vnius contractus transfunditur, & mutatur in aliam cauſam, prior nouatur, & extinguitur primus contractus, & remanet ſecundus, nam ſi debitum ex cauſa mutui conuertitur in cauſam depoſiti, (vel è contra,) vel in pretium emptionis, vel in cauſam ſocietatis; primus contractus eſt reſolutus, et per rationes, & fundamenta probat Antonin. Amat. *lib. 1. variar. reſolut. 50. ex num. 4. cum ſeqq.* Medina *de contract. diſput. 559*
num. 12. 13. & 18. Vbi loquitur, quando de mutuo 66
fit contractus cenſualis, Bald. *conſil. 291. lib 3.* Lanarius *conſil. 23. per totum.* Vbi quando de cambio emitur redditus Gabriel *conſ. 81. num. 3. & 4. lib. 1.*
Vbi quando mutuum conuertitur in cauſam ſocie- 67
taris, & *conſil. 170. numer. 3. lib. 2.* Ioann. Faber *in § præterea num 3. inſtitut. quib. mod. tollit. obligat.* vbi quando de debito fit emptio vini, Medici *de compenſation. quæſt. 8. in fin.* Surdus *de aliment. tit. 5. quæſt. 1. num. 37. & tit. 3. quæſt. 1. num. 70. & in conſil. 145. numer. 14. & 25.* Antonius Gabr. *de nouation. concluſ. 1. num. 63. & 71.* Ronchegall. *in l. 2. num. 19. de duobus reis.* Cagnolus *in l. ſingularia; num. 115. & ſeq.* Decius *num. 18. D. ſi cert. petat.* Milanenſ. *deciſ. 9. num. 110. lib 2;* Vbi quando
pro dote fit annuus redditus, & cenſus creatur, vt 68
non poſſit amplius agi ad dotem, *deciſ. 11. num. 22. lib. 1.* Maſtrillus *deciſ. 40. num. 1.* Menochius *conſil. 907. num. 26. & 27.* Gregor. Lopez *in l. 15. tit. 14. p. 5. verba por manera.* Gutierrez *de iuram. confirmat. 1. p. cap. 63. num. 8.* Ceuallos *commun. contra commun. quæſt. 754. num. 1. & quæſt. 755. numer. 13. & 14.* Seſſe *deciſ. 153. num. 12. volum. 2.* Cæſar Barzius *deciſ. 20. num. 9.* Ponte *conſil 131. num. 131. & num. 134. lib 2.* Rebuffus *ad conſtitutiones Gallicanas*
tit. de liter. obligat. art. 1. gloſſ 9. n. 21. Valenzuel. *con-* 70
ſil. 109 num. 21 & 22. tom. 2. dicens, quod contractu primo in alterum transfuſo, prior non conſideratur amplius, per *l. ſingularia*, vbi Bartol. & omnes, *D. ſi cert. petat.* Cæſar Manetit. *in tractat. de contractib. libellariis, quæſt. 35. num. 31. & ſeqq.* Idem affirmat Gratianus *diſceptat. forenſ. cap. 411. num. 6. tom. 1.* optimè Petrus Surdus *de alimentis, tit. 9. quæſt. 21. ex num. 12. cum ſeqq* vbi, quod tunc non attenditur natura, nec qualitas contractus transfuſi, nec amplius inſpicimus qualitatem primi contractus, ſed ſecundi in omnibus obſeruamus, ex Bartol. *in d. §. depoſui, numer. 20 & 21.* Iaſon, & Cagnolus.

Creditor igitur in noſtro caſu, qui tradens delegationes, hoc eſt, *los libramientos*, depoſitario, ſeu administratori recepit ab eo nouam cautionem, & obligationem ſoluendi eandem quantitatem; nulla alia intentione feciſſe videtur, quam animo nouandi priorem cauſam depoſiti, & in mutuum transferendi, conſtituendo eum debitorem, cauſa depoſiti alterata. 71

Deſuper, quia quando aliquid additur, vel detrahitur priori obligationi, aut diſpoſitioni, ſiue in qualitate, ſiue in tempore, & in aliis (ſubſtantiam tamen prioris obligationis tangentibus,) noua obligatio, & noua diſpoſitio eſt; prima nouata, & 72

extinctæ. L. Decianus *in cap. de cauſis num.2. de offic. deleg.* Caſſiodorus *deciſ.33. num.1.* Verallus *deciſ.16.n.4. & deciſ.17. num.2.p.2.* Ruinus *conſil.38. num.10. volum.1.* Hyronym. Gonzalez *in regul. Canc. gloſſ.9. ex num.8. cum multis ſequentibus.* Menchius *conſil.160. num 49.* quamplurimos refert Gaba *in conſil.65. num.32. in fin & num.33.*
73 diſtinguentes inter mutationem circa ſubſtantialia contractus, & diſpoſitionis, & inter accidentalia, de qua diſtinctione poſt alios optime Tiberius Decianus *conſil.11. ex num.27. cum ſequentibus, & ex num.32.* Surdus *deciſ.70. num.3 & num.15.* necnon Petrus Barboſa *in l.1. art. num.102. & num. 32. cum ſequentib.* vbi benè, & explicitè loquitur, *D. de iudiciis.* Idem Surdus *conſil.243. num.19. & conſil.217. ex num.23.* per *§. præterea inſtitut. de inutilib. ſtipulat. l.1. §. ſi ſimus ſimpliciter*, vbi Doctores, *D. de verbor. obligat. l. ius ciuile, D. de inſt. & iur. l. denunciati, §. quidtamen, D. de adulter, cap. licet, & ibi omnes, de offic. ordinarij.* Se-
74 cus ſi primus actus ſolum mutetur in accidentibus, non tangentibus ſubſtantiam ipſius, quia tunc idem actus dicitur continuatus, & probant præallegati Doctores, ac plures per Gratianum *tom.4. diſceptat.718. ex num.17. & 18.* Valenzuel. *conſil.160. ex num.36. cum ſeqq.* & idem Gratianum *ex num.4. & ſeqq. tom.3. cap.599. ex num.34.* Valenzuel. *conſil.160. ex num.66. & ſequentibus.* Sed in noſtro caſu per nouam cautionem, & obligationem factam ab adminiſtratore, ſeu depoſitario in fauorem creditoris, protſus mutatur ſubſtantia depoſiti, cum conuertatur in mutuum, ex iam dictis; ergo nouata intelligitur depoſiti obligatio, ita vt depoſitarius amplius non teneatur ex ea, ſed ex nouante tanquam ſimplex debitor, in quem periculum quodlibet rei, & pecuniæ ſimul transfertur.

75 Iis tamen minimè refragantibus in quæſtione propoſita diſtinctè procedendum erit, nam ſi ſecunda obligatio ſit animo nouandi priorem, prout contingit, quando cauſa vnius contractus per partium conuentionem transfunditur in aliam, putà quando de depoſito fit mutuum, & de aliis exemplis ſupra poſitis; tunc ſecurè procedunt ea omnia quæ hactenus ſcripta ſunt, *ex num.16. cum ſequentibus, per textum capitalem in d. leg. certi conditio, §. depoſui, l. ſingularia, ff. ſi cert. petat. & leg. ſi ma-*
76 *nu ſata, D. de contrahenda empt.* Vt tunc periculum pecuniæ, ſiue mutationis monetæ; ſiue aliud quodlibet, quomodolibet contingens cedat in damnum depoſitarij mutuo recipientis depoſitum; cum de cætero in eum dominium pecuniæ ſit tranſlatum, & generis fiat debitor, cum genus perire non poſſit, vt latius ſuperius diximus.

77 Aut enim non animo nouandi priorem contractum, & obligationem, ſecunda fuit conuentio, & promiſſio inter contrahentes, qui animus nouandi in dubio non præſumitur, niſi expreſsè dictum fuerit per contrahentes, vt per text. *in l. fin. Cod. de nouationibus, & l.15. titul.4. part.5.* & ex his
78 quæ abundè diximus *ſuprà hac 3. part. cap.2. ex num.45. verſic. hinc nec decipiaris,* &c. Et tunc non videntur partes recedere à priori contractu, nec cauſam antiquam mutare, aut infringere, ſed tantum eandem noua cautione, & noua obligatione confirmare, addendo obligationem obligationi, vt probatur *in l. aliam 29. de nouationibus.* In hæc. *Aliam cauſam eſſe nouationis voluntariæ, aliam iudicio accepti, multa exempla oſtendunt, perit enim priuilegium dotis, & tutelæ, & ſi poſt diuortium dos in ſtipulationem deducatur, vel poſt pubertatem tutelæ actio nouetur, ſi id ſpecialiter actum eſt,* text. etiam *in l. id quod, ff. de conſtitut. pecunia.* Hanc diſtinctionem ampliſſimè comprobauimus in noſtris Commentariis, *de Regia protect. 3. part. cap.1. per totum.* Vbi multa reperies conducibilia, quibus adde, quod nouatio non inducitur, quando promiſſio non fit ex diuerſa cauſa, ſed ex eadem niſi expreſsè dicatur Anton. Grab. *de nouation. concluſ.1. num.24. 25. & 69.* Rota Genuenſ. *deciſion.2.* Paul. Caſtrenſ. *in l. quibus idem.* Vbi Alexand. *colum.1. verſic. prædictis etiam addo.* Iaſon *colum.2. in 2. limitat. ff. de verbor. obligat.* Caualcan. *deciſ.20. ſub num.7. lib.1.* Anton. Amat. *variar. reſol. tom.2. reſol.57. num.16.* qui *num.17.* idem dicit, quando ſecunda obligatio illud idem, quod prima continet, ex Menoch. *lib.3. præſumpt.134. num.10.* Surd. *conſil.385. n.19.*

At in noſtro caſu cauſa depoſiti præcedens non 79
transfunditur in cauſam mutui, nec id actum fuit inter contrahentes, ſed id quod ex cauſa depoſiti debebat depoſitarius, ſed ſoluturum promiſit, ac ſe debitorem conſtituit, ac denuò recognoſcit addendo obligationem obligationi ad maiorem cautelam, & firmitatem, ſeu ſecuritatem prioris, quo caſu non inducitur nouatio per acceſſionem cautionis, tenet Bald. *conſil.266. in principio, & conſil.318. num.3. & 4. volum.1.* Syluanus *conſil.14. num.10. & n.11.* niſi expreſsè de nouatione actum ſit, Gaill. *lib.1. obſeruat.30. num.6.* Maſcardus *concl.4. n.14.*
& ſequentibus. Menoch. *de præſumptionibus, lib.3.* 80
præſumpt.134. numer.12. & ſequentibus. & quod quando noua obligatio ſolùm continet cautionem primæ; non inducatur nouatio. Docet Bartol. *in l. Titius, de fideiuſſor.* poſt quem Angel. Imol. Socin. Caſtrenſ. Alexand. & plures alios exornat Petrus Surdus *conſil.385. n.14.* Mantica *de contractib. lib.17. tit.2. num.15.*

Quiquidem Surdus *num.16.* addit, quod non ſit 81
nouatio ex eo quod poſtea conuentum eſt pro executione prioris contractus, vel pro eius complemento, vel perfectione ex Bartol. *in l. ſingularia, num.10. verſic. quandoque procedit,* vbi Alexand. Iaſon, Decius, Purpurat Beloguet, & Cortius Iun. *D.*
ſi cert. petat. Menoch. *de præſumpt.134. num.26. &* 82
ſeqq. Crauet. *conſil.436. num.7.* dicente, non dici nouum actum, illum qui fit pro executione antiqui, & *in conſil.666. num.5.* Cephal. *conſil.351. num.23. & ſequenti.* Decianus *conſil.11. n.51.* plurimos alios refert Anton. Amat. *variar. reſolut. tom.2. reſolut.57. num.18. & ſeqq.*

Deinde quia iſta ſecunda cautio, & obligatio fa- 83
cta per depoſitarium, ſeu adminiſtratorem, rectè compatitur cum prima ex cauſa depoſiti, atque ideo nunquam inducitur nouatio, niſi id fuerit expreſsè dictum Bal. *in l. final. in principio. Cod. de nouationib.* Decius *in conſil.463. num.4.* Alexand. *conſ.193. num.3. volum.6.* Cagnol. *in leg. ſingularia, num.120. D. ſi cert. petat.* Beroius *conſil.205. num.13. volum.3.* Maſcardus *d. concluſ.4. num. 23.* Menoch. *de præſumpt. 134. num.39.* Decianus *conſil.11. numer.63.* Riminald. *conſil.738. num.24. & conſil 779. num.79.* at ſi adinuicem compatiantur, nullo modo nouatio inducitur, vt & ipſi Doctores probant, & innumerabiles alij conducti per Gratianum *diſceptation. tom.4. cap.718. num.18. & 18.* vtraque enim obligatio tendit ad eundem finem, ſoluendi ſcilicet illud idem quod ex depoſito debebatur, ac virtute delega

delegationis à iudice obtentæ ſoluere depoſitarius
tenebatur.
84 Vnde conſequens eſt, vt ſi ſecunda obligatio tan-
tumdem, vel etiam plus contineat quam præcedens
habens aliquod priuilegium, vel executionem pa-
ratam; non debeat intelligi nouatio, niſi exprima-
tur. Abundè proſequitur comprobans, ex l.4. §. ſi
ex conuentione, ff. de re iudicata, & l. minor. 25. ann.
cui fidei commiſſum, ff. de minoribus, cum veriſimile
non ſit creditorem voluiſſe ab ea recedere. Mantica
85 de contractibus, lib. 17. tit. 1. ex n. 17. vſque ad n. 21.
allego text. optimum in l. 2. ff. de priuileg. creditor.
in l. quid quod, ff. de donationib. vbi ſi quis donauit,
& poſtea ſe ſoluturum conſtituit non inſolidum,
prout in conſtituta pecunia, ſed in quantum facere
poterit dumtaxat tenetur prout in primordiali con-
tractu donationis, ex quo donans amplius non con-
uenitur; & aſſignat text. ipſe rationem ibi, cauſam
enim, & originem conſtitutæ pecuniæ, non iudicij
poteſtatem præualere placuit, text. etiam in l. quod
86 ſi maritus, ff. de conſtituta pecunia, vbi maritus de-
bitor dotis ſi conſtituat ſe eandem ſoluturum, tene-
bitur, non prout in actione conſtituta pecunia inſo-
lidum, ſed dumtaxat, in quantum facere poteſt, pro-
vt in actione de dote exornat latiſſimè Caſtillo, con-
trouerſ. tom. 6. cap. 155. ex num. 1. plurimos refert
Surdus conſ. 34. num. 34. & 35. lib. 1. & altiùs Gra-
87 tian. tom. 4. cap. 758. ex num. 14 cum ſeqq. quia tunc
poſterior promiſſio eiuſdem quantitatis potius di-
citur prioris accumulatiuè nouatio quam extincti-
ua, quamplurimos Doctores in id allegat Gratianus
diſceptat. tom. 3. cap. 509. ex n. 9 cum ſeqq. vbi etiam
quod hæc ſecunda promiſſio, & ſtipulatio ſit tan-
tum ad maiorem cautelam, & ſecuritatem prioris
88 obligationis, in quo non cadit nouatio, vbi expen-
dens ad funus habet priuilegium anterioritatis in-
ter cæteros creditores à iure, ſibi inſuper à debitore
promiſſa fuêre funeris impenſa; an amittat priui-
legium. Reſpondet Conſultus in fine, ibi, quare ſi
in ſtipulatum funeris impenſa deducta ſit, dicen-
dum eſt locum eſſe priuilegio, ſi modo quis non
abiiciendi priuilegij cauſa ſtipulatus eſt. Similia ſunt
iura expreſſa, in l. aliam, ff. de nouationibus, quæ lo-
quitur de priuilegio dotis, & actionis tutelæ, non
amittendo in ſtipulationem deductis animo nouan-
di non interueniente, text. etiam optimus in l. 4. §. ſi
ex conuentione, ff. de re iudicata, loquens de priuile-
gio executionis ex re iudicata poſtmodum in pactum
deducto, vt non innouetur, niſi expreſsè inter par-
tes agatur.
89 Hinc fit quod quando duæ obligationes fiunt pro
eodem debito, non inducitur nouatio prioris, cum
fiat ſecunda ad maiorem firmitatem, & ad prioris
executionem niſi de nouanda prima expreſsè inter
partes agatur, latiſſimè poſt plurimos Doctores ſe-
quitur Antonin. Amat. variar. reſolut. lib. 2. reſolut.
57. ex num. 16. cum ſeqq. & nos in noſtris commen-
tariis de ſupplicatione, ad ſanctiſſ. 1. part. cap. 10. §.
vnic. à num. 74.
90 Quemadmodum etiam quando præcedit contra-
ctus perfectus, cui licet adijciatur conuentio, quæ
poteſt cadere in nouum contractum, tamen atten-
ditur primus; ita vt magis inducatur informatio
prioris, quàm nouus contractus. Eleganter Saliect.
in l. 1. §. ſi re rogauero, in princip. ff. depoſiti, quod
etiam voluit Bald in rubric. C. eodem, tit. n. 7. 9 7.
ſequitur Gratian. tom. 2. diſcept. 273. n. 34. Caſtillo
controuerſ. tom 1. cap. 115. ſub n. 6. ante fin.
91 Nam promiſſio accedens obligationi eam non
alterat, nec eius naturam immutat, vel per l. qui mu-
tuam, ff. mandati, probat Gratianus diſceptat. 33.
num. 28. 29. & num. ſequenti. Si etenim fiunt plures 92
promiſſiones eiuſdem ſummæ pro eadem cauſa non
inducitur prioris obligationis nouatio, niſi expreſsè
dicatur, vt contra gloſſ. fin. C. de nouation. tenent
Paulus de Caſtro in l. qui bis idem; vbi etiam Ale-
xand. colum. 1. verſ. prædictis etiam adde, & ibi Ia-
ſon colum. 2. in 2. limit. ff. de verbor. obligat. Anton.
Gabr. commun. concluſ. tit. de nouationibus, concluſ. 1.
num. 69 lib. 3. confirmatur; nam ſi hæres promittat 93
ſoluere legata, & credita ad id idem, & eodem mo-
do, quo antea obligatus manet; id eſt cum benefi-
cio inuentarij, hæc namque promiſſio fit per mo-
dum recognitionis; latiſſimè Gratianus diſcept. 28.
ex num. 28. & ſeqq. vbi quod per hanc promiſſio-
nem non inducitur nouatio, optimè Mantica de
contractibus, tit. 7. ex num. 8. 13. 17. & 19. cum ſeqq.
& ex num. 13. lib. 3. Anton. Amat. reſol. 21. num. 4 &
n. 10. Gratian. tom. 4. diſcept. 718. ex num. 17. tom. 3.
cap. 509. ex num. 9. cum ſeqq.
Et in iſtis terminis, quando præceſſit depoſitum, 94
& nouus inter partes contractus ſuperuenit, pro il-
lius maiori ſecuritate, aut cautione; in quo nihil
actum fuit de depoſito nouando, vt depoſiti cauſa
maneat illæſa; plurimas doctrinas, & fundamenta
congeſſit Petrus Surdus in d. conſil. 385. per totum,
tom. 3. qui ex num. 7. & ſeqq. quod allegans noua- 95
tionem probare tenetur, quia non præſumitur ex
Alexand. conſil. 13. in princip. volum. 2. Decio con-
ſil. 97. num. 5. plures per Maſcard. d. concluſ. 1111.
in princip. Menoch. lib. 3. d. præſumpt. 154. in prin-
cipio. Socinus iun. conſ. 141. num. 18. Decianus con-
ſil. 11. num. 34. & ſeqq. volum. 1. Et in ſimilibus, imò 96
& fortioribus terminis, vt non nouetur prior natu-
ra, & actio depoſiti, ſed ſemper eius origo ſit atten-
denda iuxta mentem contrahentium, multa viden-
da erunt, per Caſtellum quotidian. controuerſ. tom. 3.
cap. 16. ex num. 45. & ſeqq. & ſuperiùs & ex n. 63.
& 64. cum ſeqq.
Et num. 8 & 9. ipſe Surdus, quod cum hodie mi- 97
nimè inducatur nouatio, niſi expreſsè dicatur, ex
d. l. fin. de nouation. quando propterea ſumus in du-
bio, ſemper iudicandum eſt nouationem non fuiſſe
inductam; ex Alciato conſil. 119. in fin. & ex Bart.
in l. penult. D. de prætor. ſtipulat. dicente, procli-
uiores eſſe debere ad negandam, quam ad inducen-
dam nouationem. Idem firmant Abbas conſil. 2.
num. 10. volum. 1. Maſcard. vbi proximè num. 1. in
fine; quia pluralitas contractuum non præſumitur;
vt ex Baldo in l. fin. in fine, C. de rebus credit. Iaſon
in l. eum, qui §. in popularibus, num. 18. D. de iniur.
Crauetta conſil. 112. num. 4. Surdus ibi, num. 10. &
in conſil. 16. num. 9. & in propoſito noſtro latè vi-
dendus Decianus d. conſ. 11. num. 34. & ſeqq.
Multa etiam in propoſito videnda erunt per De- 98
cianum ibid. per totum, conſil. 11. qui num. 34. quod
in dubio non præſumitur velle aliquid de nouo in-
ducere, ſed potius confirmare, & quod pluralitas 99
actuum in dubio non præſumitur, ex l. triticum, &
l. ſcire debemus, D de verbor. obligat. & n. 37. quod
non præſumitur pluritas contractuum, etiam ex plu-
ralitate inſtrumentorum, ſi conſtat, quod eſſentia-
lia, & ſubſtantialia ſint eadem, quando ſi quidem
concordant in ſubſtantialibus, eadem præſumuntur,
& continuata, non diuerſa, quod per plura latè com-
probat, & num. 25. cum ſeqq.
Hinc fit, quod quando quis bis idem promittit, 100
ſemel tantum tenetur, l. qui bis idem, 18. D. de ver-

bor. obligat. l. dari, D. eodem tit. atque ideo, ex pri-
mo agendum erit, non ex ſecundo, vt ex Bart. Bald.
Caſtrenſ. & Alexand. *in d. l. quibus*, idem tenet Pe-
101 trus Surdus *in conſil. 117. num 23. tom. 2.* quam do-
ctrinam declarat; nam ſi ſecundus contractus plus
contineat, quàm primus, & quod additum eſt con-
tineat, & tangat ſubſtantiam, & naturam contra-
ctus, & tunc dicitur nouus contractus, niſi partes
aliter diſponant, & tunc agitur ex nouo contractu,
primo extincto, & ſublato; at ſi additio concernat
102 tantum qualitates, & extrinſeca contractus, tunc
agitur ex primo, non ex ſecundo contractu, verum
pro eo quod eſt additum datur exceptio, per textum
in l pacta conuenta. vbi gloſſ. Bart. & omnes præci-
puè Bald. qui eam legit poſt, *l iuriſgentium, §. adeò,
D. de pact.* & pulchrè Bart. *in d. § adeò*, vbi Bald.
Angel. Caſtrenſ. Iaſon, & alij optimè declarant.
103 Atque ex iis. in facti contingentia declarauit Se-
natus noſter Valliſoletanus, ſemel, atque iterum de-
poſitarium, qui delegationes, hoc eſt, *los libramien-
tos*, obtentas per creditorem ſimpliciter promiſit
ſoluere, non teneri de periculo monetæ, eum muta-
ta, aut alterata non fuerit per hoc cauſa depoſiti,
nec factus fuerit debitor generis, nec nouata fuit
prior obligatio, ſed potius ſecunda ad corrobora-
tionem, & firmitatem prioris emanata.
104 Sed an & quando qualitates, & priuilegia con-
tractus nouati influunt, & tranſeant in contractum
nouantem, latiſſimè egimus in noſtris commenta-
riis, *de Regia protect. 3 p cap. 1. per totum* quæ om-
nino declarat per elegatem diſtinctionem Petri Sur-
di *conſil. 445. ex num. 57.* qui mirabiliter diſtinguit,
& vide *num.* 10.
105 Et pro complemento huius cap. quantum attinet
ad periculum adminiſtratoris, illud etiā adnotan-
dum, quod in rationibus adminiſtrationis reddendis
non ſunt adminiſtratori onerandæ partitæ, & no-
mina debitorum, quæ ipſe non exegit, & ſunt penes
debitores, ſeu colonos adminiſtrationis, quæque
ipſe tradit, & conſignat inexacta; ne forte ſua ne-
gligentia, & culpa, etiam leui facta fiant inexigibilia,
eo quod facti fuerunt debitores non ſoluendo; quia
tunc iuſtè adminiſtratori onerantur nomina ipſa in-
exacta, text. capitalis, *in l 2. C. arbitrium tutela*, ſe-
quitur Alexand. *conſil. 104 lib. 4* Socinus *conſil. 2.
lib. 1. & conſil 122 & 123 lib. 2.* Monter. *de tutora,
cap. 39. num. 36.* latiùs etiam proſequitur Eſcobar
de ratiociniis, cap. 19 a num. 21 cum ſeqq. facit etiam
text. *in l tutor conſtitutus, §. item reſcripſerunt no-
men, & §. fin. ff. de adminiſtratia. tutor.* vide etiam
Rodrig. *de annuis redditib. lib. 3. quæſt. 10. ex n. 64.
& ſequentib.*
106 Quæ quidem procedunt, quando ex parte cre-
ditorum, vel debitoris, qui formauit concurſum,
probatur quod eo tempore, quo adminiſtrator in-
greſſus fuit adminiſtrationem, debitores ſoluendi
erant, & debita exigibilia, aliàs ſi hoc per actores
non fuerit probatum hæc nomina non cedunt pe-
riculo adminiſtratoris, nec ei onerantur, ſed ſufficit
ei ea reddere non exacta; vt tenent Imola *conſil. 75.*
quem referens ſequitur Decianus *conſil. 85 ſub n. 27.
lib 2* Gutierez *de tutelis, 3 part. cap. 1. ſub n. 98.* Ma-
rinus de Iuliani *conſil. 15. num. 58. & 39* inter diuerſa
107 Conſ. Sicula; dicens debere probari debita tem-
pore adminiſtrationis ſuſceptæ eſſe exigibilia, quia
interim culpa adminiſtratoris non præſumitur, ſe-
quitur eiuſdem *addit. ibid. num. 38.* aſſiduè tamen
apperiuntur diligentiæ factæ per adminiſtratorem in
exigendo, vt prorſus inculpabilis reddatur.

CAPVT XII.

Empror ſub haſta bonorum concurſus ſub conditione recognoſcendi (loco pretij) cenſus ſuper eis impoſitos; an ſatisfaciat, ſi recognouerit, dum poſſederit; ita vt à ſe facta poſtmodum hypothecæ dimiſſione, prorſus à recognoſcendi obligatione liberetur.

SVMMARIVM.

Bona concurſus ſubhaſtantur ſub conditione recognoſcendi cenſus creditoribus conſentientibus. n. 1.

Emptor an ſatisfaciat obligationi recognoſcendi cenſus; ſi cognoſcat non abſolutè, ſed dum rem poſſederit dumtaxat ex n. 2. & ſeqq.

Obligatio reſpiciens nudum factam per factum ſatisfit. n. 1. & n. 4.

Promittentem vxorem renunciaturam legitima Patris, ſatisfacit, ſi de facto renunciet, licèt ex alio capite renunciatio ſit inefficax, qui dixerunt. num. 5. & 6.

Ius ſemel extinctum, iterum non reuiuiſcit. n. 7.

Factum legitimè retractari non debet licèt caſus poſtea eueniat, a quo non potuit inchoari n. 8.

Emptorem ſub haſta cum conditione recognoſcendi loco pretij cenſus, non ſatisfacere recognoſcendo temporaliter, dum poſſederit rem, verius eſſe oſtenditur. ex num. 9.

Recognitio promiſſa in ſubhaſtatione, & fit anima, vt debitor perpetuo manet ſecurus à creditoribus cenſualiſtis. n. 10.

Contrahentes reſpectum habentes ad effectum non ſufficit nudum factum. n. 11.

Promiſſio interpretanda erit iuxta finem, ad quem fuit principaliter ordinata. n. 12.

L. in omnibus, 52. ff de verbor. obligat. ponderatur. ibid.

Promittens minorem ratificaturum, non ſatisfacit per ratificationem factam à minore, decreto iudicij ceſſante. num. 13.

Promittens vxorem nuptam ratificaturum, non ſatisfacit, ſi ratificet deficiente conſenſu, aut licentia viri. num. 14.

Fideiuſſorem daturum promittens non ſatisfacit quemlibet præſtando ſi idoneus non ſit. n. 15.

Monaſterium promittens, nouitiam ante profeſſionem renunciatur bonis in alicuius fauorem, intelligitur de renunciationa valida ac legitima. numera 16.

Obligatus ad factum alienum de iure Hiſpano non liberatur præſtando intereſſe. n. 17.

Promittens ſe recogniturum cenſus ſuper re empta impoſitos, factum proprium, non alienum promittit. num. 18.

In contractibus fit interpretatio promiſſionis, per quam contrahens non remaneat deceptus. n. 19.

Venditare; vt ex pretio ſoluatur creditor, ſi pretium ei tradatur, quod euinci poſſit, non liberatur debitor. num 20.

L. ſi mandato Titij, §. creditori, ff. mandati, l. ſi pignore, §. ſi, ff. de pignor. actio. & l. ſextante, § Latinus,

§. Latinus, ff. de exceptione rei iud. ponderantur. ibid.

Conditio ſi rationem adminiſtrationis reddiderit, intelligitur cum effectu reliqua ſoluendo. n. 21.

L. quamuis. ff. de conditio, & demonſtrat. exornatur ibid. & n. 22.

Recognitionem promittens emptor in ſubbaſtatione perpetuò tenetur. n. 23.

Promittens loco pretij recognoſcere, habetur, ac ſi ipſe à principio cenſum creauerit, & pretium eius recepiſſet. n. 24.

Emptor loco pretij promittens recognitionem cenſus, ſuſcepit in ſe obligationem in futurum. n. 25.

Et tenetur ad annuos redditus futuros, verum, & ad præteritos à debitore non ſolutos. n. 26. & n. 27.

Recognitionem ſimpliciter promittens cogitur, vt abſolutè, & non temporaliter recognoſcat. numero 28.

Qui purè facere aliquid fuit obligatus, non ſatisfacit faciendo ſub conditione aut qualitate. num. 29. & num. 30.

Recognitio temporanea facta creditoribus ab emptore abſolutè ad eam obligato, nec dimiſſio rei poſtea facta, nihil nocet debitori. n. 31.

Venditori in re tradita nullum ius remanſit, ſed ſolum actionem perſonalem ad pretium. n. 32.

In ſubbaſtatione poſt pretij oblationem pœnitentia non eſt locus. n. 33.

Emptoris hypotheca recognitio eſt temporalis, quando emit priuatim à debitore, ſecus quando loco pretij, in ſubbaſtatione recognitionem promiſit, quæ eſt perpetua, ad dimiſſionem non admittitur emptor. n. 34. remiſſiuè, & n. 31.

Emptor qui in ſubbaſtatione loco pretij promiſit recognitionem cenſus, & temporaliter recognouit creditores, quibus pro tempore dimiſit rem emptam in ſuo debitore, ad huius inſtantiam fuit condemnatus in perpetuum cenſus perſoluere, & indemnem reddere debitorem. n. 36.

Recognitio in ſubbaſtatione promiſſa loco pretij perpetuam ſecuritatem debitoris reſpicit. n. 37.

Qui aliter recognouit, quam fuit obligatus, nihil feciſſe intelligitur. n. 38.

Promittens alium ratificaturum contractum non ſatisfacit per nudam ratificationem deficiente quolibet requiſito ad eius validitatem. num. 39. & num. 13.

Recognitio abſolutè promiſſa ſi temporaliter fiat, legitimè facta non dicetur n. 40. & n. 41.

Recognitio cenſus loco pretij promiſſa, & legitimè facta non admittit in poſterum dimiſſionem rei ex actu voluntario emptoris. n. 42.

1 BONA concurſus poſſe creditoribus tacitè, aut expreſsè conſentientibus addici plus licitanti ſub conditione, vt loco pretij à ſe promiſſi, & oblati recognoſcat cenſus, & credita, quibus bona ipſa affecta ſunt, & hypothecata, abundè probauimus ſuprà, hac 3. *part. cap. 2. per totum*, vbi multa ſingulariſſima in propoſito videnda erunt.

2 Nunc quærimus, an iſte emptor, cui ſub conditione, & obligatione tradita fuerunt bona ſubhaſtata ſatisfaciet conditioni, & obligationi recognoſcendi, ſi recognitionem hanc creditoribus fecerit limitatè, & contemporaneè, nempe dum bona ſibi ſic addita poſſeſſerit; ita vt pro tempore facta dimiſſione creditoribus, liber remaneat ab obligatione ſoluendi impoſterum annuos illos redditus, vel an per debitorem communem cogi poterit iterum, & abſolutè recognoſcere.

Et pro parte emptoris, vt ſufficiat quomodolibet recognoſcere, probatur primò: quoniam hæc obligatio reſpicit ſolum, & nudum factum recognoſcendi; ergo ſi de facto recognouit, amplius non tenetur, ſed ſufficit, vt ſuæ promiſſioni, & obligationi ſatisfaciat, recognitionem facere cenſuum creditoribus, non etiam vt ſemper ſit adſtrictus, nec certam, & ſecuram facere recognitionem, per textum, *in l. ſi rem tradi ſtipulamur, non intelligimur proprietatem eius dare ſtipulatori, ſed tantum tradi, 28. D. de verb. obligat.* Concordat. *l. datio, §. 1, D. de action. empt. l. ſi ita. §. fin. D. de contrahenda emptione.* 3

Secundò, quia licèt ſe obliget promittendo, alium tertium ratificaturum venditionem à ſe factam, ſufficit de facto adimplere, etiamſi illa ratificatio facta à tertio ex alio iuris defectu effectum non habeat; nam præſtando inſtrumentum Authenticum ratificationis factum ab eo, ſufficit, etiamſi illa ratificatio ex alio capite, & extrinſeca ſolemnitate effectum non habet; nec indemnis ex ea reddatur ſtipulator, cui ratificatio promiſſa fuit, ſed promittens liberatur, cum impleta videatur promiſſio, pro quo facit plenum Conſilium Rolandi à Valle 81. *per totum, 4. tom.* vbi concludit, per ſimplicem renunciationem factam ab vxore de bonis paternis, & maternis liberatum fuiſſe virum, qui promiſerat ſe curaturum, & facturum cum effectu, quod vxor renunciaret bonis paternis, & maternis; quamuis compertum fuerit, renunciationem iniuſtam eſſe, ex quo non interuenerat conſenſus patris, & matris, de quorum hæreditate agebatur, ſecundum notata per Alexand. *in l. ſtipulatio hoc modo concepta de verbor. obligat.* cum multis apud eundem Rolandum *in princip. d. conſil.* 81. accedit quod determinat Capiccius *deciſ. 93. num. 6. & ſeqq.* dicens, eum, qui promiſit, quod vniuerſitas, cum effectu ratificabit, non teneri ad intereſſe, ſi vniuerſitas legitimè congregata ratificauit, licèt ratificatio eſſet nulla propter defectum decreti, ſequitur Grammat. *in deciſ. 102. n. 99.* vbi ideo concludit, liberatum eſſe virum, qui promiſerat vxorem renonciaturam, ſi vxor renunciet, licèt poſtea ex alia cauſa contraueniat, putà quia renunciatio per metum facta ſit; cum iam factum à ſe promiſſum adimpleuerit. Ergo idem dicendum erit in emptore loco pretij promittente ſe recognoſcere cenſus impoſitos ſuper re hypothecata creditoribus, ſi iſtis quomodolibet recognoſcat, cùm ad factum nudum recognoſcendi adſtrictus tantum videatur. 4 5 6

Tertiò, quia licèt recognouerit non abſolutè, ſed temporaliter, & conditionaliter, dum rem emptam in ſubhaſtatione poſſidebit. Recognitio legitima iam præceſſit, ex qua, vt diximus, iam ſuæ obligationi, & promiſſioni recognoſcendi ſatisfecit; ergo licèt poſtmodum dimittat bona creditoribus, quibus recognitionem contemporaneam fecit, & per eam dimiſſionem reſoluatur, & ad nihilum reddatur recognitio præcedens; non poteſt proinde reuiuiſcere obligatio ſua recognoſcendi iam extincta, quia ius ſemel extinctum, iterum non reuiuiſcit, ex iuribus vulgatis; nec vlterius cogi poteſt à debitore, vt recognoſcat, aut in recognitione perſeueret, & perſiſtat. Et quia factum legitimè retractari non debet, licèt caſus poſtea euenerit, à quo non potuit inchoari; prout ex plurimis, iuribus, & Doctoribus comprobauimus ſuprà *cap. 4. per totum.* 7

Ergo

Ergo prorſus liberabitur emptor à ſua obligatione recognoſcendi tam reſpectu debitoris principalis, in cuius fauorem promiſſa fuit recognitio, & ad eius indemnitatem; quàm reſpectu creditorum, cui rem emptam in ſubhaſtatione ſibi hypothecatam dimiſit, qui emptorem vltra formam recognitionis cum ipſis factæ, & contractæ obligatum non habent, nec amplius contra eum prætendere poſſunt; cum obligatio ſit ſtricti iuris, ex *l. quidquid adſtringendæ, D. verbor. oblig. cum ſimilibus.*

9 Sed nihilominus iis minimè obſtantibus, contrarium de iure tenendum erit in iudicando, & conſulendo; imò emptorem bonorum in concurſu creditorum, cui bona addicta fuère, & tradita ſub hac conditione à ſe empta ac licitata, vt loco certi pretij à ſe promiſſi, teneatur recognoſcere cenſus ſuper re impoſitos per debitorem communem, vt ſemper teneatur recognoſcere abſolutè, & perpetuò redditus futuros perſoluere, quouſque à ſe redimantur, & non ſatisfaciat ſuæ promiſſioni; & obligationi recognoſcendo temporaliter & conditionaliter, donec poſſideat bona empta; plurimis probatur mediis.

10 Primò, quoniam in hac recognoſcendi cenſus promiſſione, & obligatione, partes, & iudex non reſpexerunt ad nudum recognitionis factum, nec eorum talis intentio percipi debet, ſed ad effectum omnino, vt debitor ſemper remaneat indemnis, prout manifeſtè hæc intentio colligitur ex tota lite creditorum, & venditione bonorum, ad eorum ſatisfactionem, non alio fine, & intentione mota, & facta, quam vt iſti ſoluantur ex pretio, & debitor liberetur, ac in perpetuum à moleſtiis redimatur; atque ideo cum bona debitoris ſubhaſtata fuerint, & licitatori ſeu emptori tradita ſub hac conditione, vt apud eum remaneat perpetuò, tam merces, quàm pretium à ſe oblatum, in quod ſubrogatur recognitio; inhumanum foret reſtringere ſuam recognoſcendi obligationem ad nudum factum, & ad quamlibet recognitionem inutilem, & inefficacem, & non perpetuam referre.

11 Tum ex doctrina Bartoli *in l. quid ergo, §. cum autem factum, D. de iis qui notant. infam.* dicentis, quod vbi partes non conſiderarunt nudum factum, ſed reſpectum habuerunt ad effectum, tunc non ſufficit ſimplex factum, ſed neceſſe eſt, quod id validum ſit, & producat effectum à partibus conſideratum, nec verificatur niſi habeat effectum iuris, iuxta finem, & intentionem intrinſecam contrahentium, idem dixit Romanus *in conſil. 199. n. 2. & 3.* ſequitur Petrus Surdus *in conſil. 3. n. 19. cum ſeqq.* vbi loquens de eo qui vendidit, & promiſit ratificationem abſentis, vt intelligatur iſta ratificatio non de facto facta, ſed vt de iure effectum habeat, quia non eſt veriſimile partes cogitaſſe de ſolo facto ratificandi, ſed de ratificatione habente iuris effectum, & perpetuam ſecuritatem contrahenti producente, vt ſemper ſit liber, & ſecurus à moleſtiis, cum hic ſit finis, & intentio contrahentium, nec ad alium, aliamve intentionem ratificatio petita, &

12 promiſſa intelligatur, atque ideo interpretanda eſt promiſſio ſecundum finem, ad quem fuit principaliter ordinata, ex *l. 1. §. non autem omne, D. de fluminibus, l. 2. § quod autem diximus, D. ſi cert. petat.* & ex Signorolo *in conſil. 149. num. 6.* & probatur, *in l. in omnibus, 52. D. de verbor. oblig.* ibi, *Enim vero prætoria ſtipulationes legem accipiunt ex mente prætoris, qui eas proponit, denique in prætoriis ſtipulationibus nihil immutare licet, nec addere, nec detrahere.*

Hinc etiam eſt, quod venditor promittens, minorem ratificaturum contractum venditionis, non 13
ſatisfacit ſuæ promiſſioni, & obligationi, ſi de facto exhibeat ratificationem per minorem factam abſque decreto, & iudicis auctoritate; item de ratificatione promiſſa facienda per mulierem nuptam, 14
vt ſola mulieris ratificatio de facto facta abſque viri licentia, non releuet promittentem, cum ex ea non remaneat emptor ſecurus, nec indemnis, ſiquidem ad hunc finem dumtaxat ordinata fuerit intentio contrahentium appetentium ratificationem, & non ad alium, atque ideo dum hic finis, & intentio cum effectu non conſequatur, obligationi promittens non dicitur ſatisfeciſſe, latiſſimè proſequitur Petrus Surdus omnino videndus, *per totum conſilium 3.* maximè *ex num. 9. & ex n. 136.* vbi innumerabiles applicat doctrinas, noſtræ valdè conducibiles.

Et quia qui promiſit dare fideiuſſorem, non ſatisfacit obligationi dando quemlibet fideiuſſorem, 15
non idoneum, cum ex eo non reddatur ſecurus, & indemnis ille, cui promiſſio facta fuit, *l. ſi quis ſtipul. [illegible], §. ſi quis ita ſtipulatetur, D. de verbor. obligat.* quia ex non idoneo fideiuſſore non ſatisfit intentioni [illegible]antis, plurimos Doctores adducit Surdus *d. conſ. 3. ex n. 35. cum ſeqq.*

Et pro hac parte facit doctrina Lelij Caput, *ad conſuetud. Neapolitan. ſuper conſuetudine, ſi moriatur, part. 3. § l. 9. num. 8. 9. & 10. pag. 326.* vbi dicit, 16
quod quando monaſterium promiſit, quod monialis nouitia ante profeſſionem renunciabit ſuis bonis in fauorem alicuius, intelligitur de renunciatione aliàs valida, & in forma iuris, itavt omnino proſit ei, cui promiſſio renuntiandi fuit facta per Monaſterium, per gloſſ. *in l huiuſmodi in princip. D. delegat. 1.* vbi Bald. eam notat, & Alexand. *colum. 3.* & alij citati à Caput; idem latè probat Merlinus *controuerſiar. iur. tom. 1. controuerſ. 3. per totam.* Barbatus *de diuiſ. fructuum, part. 1. cap. 2. n. 93.* quos referens ſequitur Noguerol. *alleg. 6. n. 21.*

Et eſt animaduertendum, quod ij omnes Doctores loquuntur in fortioribus terminis, quando qui 17
promiſit factum alienum, vbi de iure communi ob implementum ſuccedat obligatio ad intereſſe, licet hodie iure noſtro Regio, ex *l. 2. tit. 16. lib. 6. recopilat.* (quam latiſſimè declarauimus, & exornauimus ſupra *2. part. cap. 19. per totum,*) qui ad factum obligatur, teneatur præcisè ad factum, & non liberatur ſoluendo intereſſe; prout norant Doctores huius Regni, Gregor. Lopez *in l. 7. tit. 5. part. 5. gloſſ. 4. & in l. 3. tit. 14. part. 5 gloſſ. 4.* Matienzo *in d. l. 2. tit. 16. lib. 5. recopilat. gloſſ 6. num. 2.* Gutierez *de iuram. confirmat. 1. part. cap. 39. num. 5.* D. Pichardus *in §. inſtit. de verbor. obligat.* ſequitur Noguerol. *d. allegatione 6. num. 22.* nam iſte emptor dum promittit 18
inter ſubhaſtandam rem, recognoſcere cenſus impoſitos loco pretij à ſe oblati, factum promittit, in nihilo dependens à facto alieno, ſed à voluntate propria promittentis, & ſic præcisè cogi, & compelli debet.

Deinde probatur, quia in contractibus illa interpretatio promiſſionis attendi debet, per quam altera pars non remaneat in damno, aut decepta, *l. 3. §. 1. D. de arbitriis, l. 1 § magiſtrum, D. de exercitoria actione.* Crauetta *in conſ. 33. num. 24. & in conſil. 91. num. 11.* Menoch. *de arbitrar. iudic. caſu 199. num. 15.* Rolandus à Valle *conſil. 81. num. 10. & ex num. 7.* atque ideo ſi hæc recognoſcendi promiſſio intelligeretur de promiſſione nudi facti, & ſine 19
effectu

effectu operaudi, maximum ſequeretur damnum debitoris, qui re ſua, & pretio ſimul priuatus remanet, & inſuper eadem creditorum ſuorum obligatione adſtrictus, vt antea, quod inueriſſimile valdè eſt contra principalem contrahentium, & prætoris intentionem.

20 Et ex hac ratione oritur, quod quando res venditur, vt ex pretio ſoluatur creditor, etſi iſti traditum ſit pretium; non ideò ſtatim liberatur debitor, niſi ita demum, ſi pretium deuentum ſit ad creditorem irreuocabiliter; nam interim dum amoueri poteſt, & euinci; debitor manet in obligatione, ex textu, *in l. ſextano, §. Latinus, D. de except. rei iud.* notat Bart. *in l. eleganter, in prima oppoſitione, D. de pignorat. action.* & eſt textus elegans, *in l. ſi mandato Titij, §. creditori. D. mandati. l. ſi pignore, §. fin. D. de pignorat. act.* plura congerit Ioan. Anton. Manguilius *in tract. de euictionibus, quæſt. 45. a principio,* vbi quod interim eſt in ſuſpenſo liberatio debitoris, & quod debitor non liberatur per ſolutionem factam de facto, ſed de iure, & cum effectu.

21 Comprobatur ex textu, *in l. quamuis, D. de condition. & demonſtrat.* vbi libertas data fuit ſeruo adminiſtratori ſub conditione, ſi rationes adminiſtrationis reddat hæredi, quam poſtquam reddidit, petiit à iudice libertatem legatam, tanquam adimpleta conditione, & reſpondit Conſultus, ibi; *Itaque cum ſeruo ſub hac conditione libertas detur, ſi rationes reddiderit, non hanc ſolam ſignificationem habet, ſi cautiones, inſtrumentáque omnia actus ſui exhibuerit hæredi, ſed etſi reliqua ſoluerit;* quem textum poſt alios altiùs exactiſſimè exornauimus, in noſtris commentariis, *de Regia, protect. 4. part.*
22 *cap. 9. ex num. 140 cum multis ſeqq.* vbi etiam, quod ſententia (quæ ſtrictiſſimi iuris eſt, & ſtrictè obligat) quia quis condemnatus eſt ad reddendam rationem, intelligitur etiam, & virtualiter comprehendit non factum illud reddendi rationes, ſed etiam reliqua ſoluere, cum hæc ſit partis rationis redditionem petentis, necnon iudicis intentio, & finis.

23 Secundò, & pro debitore contra emptorem ſubhaſtantem facit, quoniam ſub hac promiſſione recognoſcendi cenſus impoſitos ſuper re empta, includitur, & virtualiter ineſt, ex propria recognitionis ſignificatione, etiam aliter alio non expreſſo; perpetua obligatio emptoris promittentis, atque perpetua indemnitas, & ſecuritas debitoris, & hoc ipſum inter contrahentes virtualiter actum eſſe intelligitur de iure, cum ad hunc finem dumtaxat, & effectum tradita ſit emptori res ſubhaſtata, vt loco pretij a ſe retenti, non exburſati, nec ſoluti, creditoribus recognoſcere cenſus, & credita impoſita, debeat.

24 Finis enim, ſubſtantia, & effectus recognitionis in hoc conſiſtit, & illum ſenſum, & ſignificationem habet, vt per cenſus recognitionem is qui recognouit, aut in ſe accollauit (quod idem eſt, ex latè adductis ſuprà hac *3. part. cap 2. à princip.*) ita adſtrictus eſt, & obligatus, ac ſi ipſe fuiſſet primus venditor, qui pecuniam cenſus recepit, & dicitur principalis cenſus debitor, ac ſi primordium obligationis à ſe ipſo inchoaret, non tamen à primo cenſus venditore; quam concluſionem ex plurimis Doctoribus, & Rotæ deciſionibus probauit Ludouiſ. Cencius *in tract. de cenſibus. quæſt. 73. num. 16.* & Nos ſuprà *d. cap. 2. ex num. 26. cum ſeqq verſ. & ad hos terminos reducendus erit,* &c. qui loquitur quando res cenſui ſuppoſita venditur in ſubhaſtatione pro ſatisfaciendis creditoribus, & ab emptore loco pretij emitur ſub hac conditione, vt loco pretij cenſus faciat recognitionem.

In quibus etiam terminis eruditè loquutus fuit 25
poſt plurimos Doctores, Ludouiſ. Auend. *in tract. de cenſibus, cap. 99. ſub num. 20. verſ. erit tamen,* in hæc. *Erit tamen recognitio expreſſa quoad effectum obligandi quemquam in futurum, non ſolum ea, quæ fit recognoſcendo; ſed quæ facta virtualiter cenſetur, quando emptor rei cenſualis nominatim in partem pretij ſe onerauit eius cenſus ſolutione, quia cum eo caſu principaliter agatur, de ſuſcipiendo in ſe futuram obligationem; verè recognouiſſe cauſam dicendum eſt, vt notanter poſt Aymon conſil. 222. num. 7. & 8. tenuit Felicianus d. lib. 3. cap. 6. num. 6. & benè Petrus Surdus deciſ. 32. prope finem, & poſt Petrum Surdum, Romanum, & Afflictum, & Chaſſaneum aduertit Felicianus in 2 pars. dict. cap. 6. verſic. circa verò,* &c.

Et hoc amplius, quod hæc cenſus in ſe ſuſceptio, 26
& recognitio, non ſolum illum tertium recognoſcentem adſtringit, & obligat ad præſtationes annuas in futurum, ſed & ad præteritas à primo debitore non ſolutas; quia hæc eſt virtus, effectus, & efficacia recognitionis, Felicianus de Solis *d. lib. 3. cap. 6. num. 3.* ibi. *Vbi verò tertius poſſeſſor recognouit, cogi poteſt, vt ſoluat præteritas penſiones. Ancharranus conſil. 386. colum. 1. Aymon Crauetta d. conſil. 217. Matthæus de Afflict. deciſ. Neapolitana 95. Follerius dict. verb. huiuſmodi cenſus ſuper rebus, num 97.*

Et idem repetit Ludouiſ. de Auendan. *d. cap 99.* 27
num. 4. ibi: *In recognitione tamen facta, certum eſt, quod tenentur non ſolum futuri, ſed & præteri annuas præſtationes ſoluere recognoſcentes, vt quia res ipſa cenſualis, pro qua recognoſcunt, ad vtrumque ſit obligata, notat Ancharran. conſ. 386. column. 1. Afflict. deciſione 95. Follerius de cenſibus, verb. huiuſmodi, num. 97. Petrus Surdus deciſ. 32. num. 6. & poſt Rodoan. & alios Felicianus, &c.* Ergo ſi ex propria ſignificatione, vi, & efficacia huius verbi, *recognitio,* omnes præfati effectus veniunt, qua ratione erit hæſitandum, vt obligatus ad recognoſcendum teneatur ſolum ad nudum factum, & non ad effectus, vt in futurum ſemper teneatur pro indemnitate debitoris, cui promiſſio facta fuit, ne de cætero à ſuis creditoribus.

Tertiò, & pro debitore, vt poſſit compellere em- 28
ptorem loco pretij promittentem recognoſcere cenſus impoſitos ſuper re ſubhaſtata, vt purè abſolutè, & efficaciter recognoſcat, non conditionaliter, nec temporaliter, dum poſſidet rem, itavt ſi hoc modo recognouerit, iterum abſolutè recognoſcere teneatur; manifeſtè probatur, quoniam emptor iſte alio modo recognitionem fecit, quam quo obligatus erat, ſua namque recognoſcendi obligatio erat pura, & abſoluta, nulla adiecta conditione, aut temporis reſtrictione, ipſe verò in complementum ſuæ obligationis recognitionem fecit creditoribus debitoris conditionalem, & temporalem, dum poſſederit, & ſic reſtrictam ad ſuam meram voluntatem, vt dumtaxat duret recognitio, quantum ipſe voluerit rem retinere, itavt ei ſit libera facultas reſeruata, quandocumque dimittere rem emptam, & euaneſcere, atque reſoluere recognitionem à ſe factam.
Et propterea hic recognoſcendi modus habetur, ac 29
ſi facta recognitio non fuerit reſpectu debitoris, cui purè, & abſolutè ad recognoſcendum adſtrictus remanſit; qui enim aliquid facere purè tenetur,

&

& abſolutè obligatus, ſi conditionaliter aut ſub aliqua qualitate ſecerit, nihil feciſſe intelligitur, nec aliquid operatur, nec obligationi ſuæ ſatisfacit, nec ab ea ſoluitur. Vt per *leg. acceptam. Cod. de vſur.* notant ibi, communiter omnes, Bartol. *in l. ſi ſoluturus, De ſolution.* Folletius *de cenſib. verbo inſtrumento gratia, numer.* 25. Alexand. *conſil.* 26. *colum. fin. & conſil.* 88. *num.* 18. *&* 19. *volum.* 6. Boroius *conſil.* 155. *n.* 14. *&* 16. *volum.* 1. *& conſil.* 15. *num.* 14. *&* 16. *volum.* 3. Hieronym. Gabr. *conſil.* 56. *in fin. vol.* 1. Ludouiſ. *deciſ. Perufin.* 105. *num.* 3. Rota Genuenſ. *deciſ* 144 *num.* 15. Riminaldus Iun. *conſil.* 524. *num.* 21. Rolandus à Valle *conſil.* 63. *volum* 1. Tepatus *lib.* 2. *tit. de depoſit. col.* 4. Peregrin. *conſil.* 75. *num.* 55. *volum* 4. Pancitolus *conſil.* 40. *num.* 24. Toſchus *littera D. concl.* 203. *à numer.* 14. Coſta *de portione rata, quæſt.* 121. *num* 9. Apoſtilla ad Petrum Gregor. *de cenſibus; quæſt.* 5. *num.* 190. Aldouin. *conſil.* 35. *num.* 55. Carrocius *de depoſit. part.* 1. *quæſt.* 5. *num.* 3. & per Alexand. Iaſonem, & Crauetam, Menochius *de arbitrar. caſu* 232. *n.* 32. Marius Giurba *deciſ.* 87. *num.* 1. *& ſeqq.*

30 Ergo de primo ad vltimum ſequitur, quod iſte emptor ſemper ſit cogendus per debitorem, vt recognoſcat eo modo, quo obligatus eſt, cum per recognitionem conditionalem non ſatisfecerit ſuæ puræ, abſolutæ, atque perpetuæ promiſſioni, & obligationi, cum aliter nihil feciſſe dicatur; quæ reſolutio multo magis procedit reſpectu debitoris, poſtquam ipſe cum effectu dimiſit creditoribus rem emptam, reſpectu quorum non aliter adſtrictus erat, eo quod eis fecerat recognitionem conditionalem, & contemporaneam poſſeſſioni rei; nam tunc ſequuta dimiſſione, iam penitus euanuit, & fuit reſoluta, & finita illa recognitio talis, qualis erat. Et per conſequens debitor, qui emptorem ad perpetuo recognoſcendum, vel redimendum habet obligatum, vt ſupra diximus, poteſt eum cogere ad nouam, & perpetuam recognitionem faciendam., ne ſui creditores eum vlterius moleſtent.

31 Hæc namque emptoris dimiſſio facta creditoribus vigore ſuæ temporalis, & conditionalis recognitionis, nihil poteſt officere debitori, qui rem illi vendidit, & tradidit in ſubhaſtatione. Iſque effectus fuit dominus rei, & potuit de ea diſponere ad ſuum libitum, & voluntatem, & periit eius periculo, non venditoris, vt per plura iura, & Doctores diximus *ſupra hac* 3. *p. cap.* 11. *ex num.* 15. *cum ſeqq.*
32 *verſic. qui caſus diſtinctè*, &c. Debitor vero, qui à ſe vendendo, & tradendo, abdicauit rei dominium, ſolum habet actionem perſonalem contra emptorem ad pretium exigendum eo modo, & conditione, quia contraxit, atque ideo ipſius debitoris reſpectu nunquam emptor habet facultatem dimittendi rem, nec pœnitendi, aut recedendi à venditione, poſtquam contractus perfectus fuit, ſed præcisè ad eius obſeruantiam, & perpetuam perſeuerantiam adſtrictus remanſit, maximè in ſub-
33 haſtatione, vbi poſt licitatoris oblationem pretij pœnitentia non admittitur, vt ex plurimis diximus *hac* 3. *part. cap.* 10. *à principio, & cap.* *ex num.* 105. *cum ſequentibus, verſicul. at in tertio emptore ſubhaſtante*, &c. Vbi etiam *ex num.* 100. *verſic. & non immerito, quia neuter eorum*, &c. Singularem
34 videbis differentiæ rationem inter tertium quemlibet rei hypothecaræ poſſeſſorem, & inter tertium rei emptorem in ſubhaſtatione loco pretij offerentem recognitionem cenſus, vt illius recognitio ſit temporanea, dum poſſideat, ita vt regulariter dimittere eam poſſit: iſte vero nullo modo ad dimittendum ſit admittendus.

Quare ſi ipſe dimiſerit, ex facto ſuo, & ex ſua 35
voluntate dimitut tanquam dominus, & non prouenit hæc dimiſſio ex facto, & cauſa debitoris, ad quem ſolum iſte tenebatur emptori, cuius liberam diſpoſitionem rei, impedire amplius non poteſt.

Et cum hic caſus in facti contingentia acciderit 36
in hac Pintiana Cancellaria, determinatum fuit per rem iudicatam, vt emptor in ſubhaſtatione, qui loco pretij promiſit cenſus ſuper ea impoſitos recognoſcere, ac cum effectu poſtea recognitionem fecit creditoribus non abſolutam, vt tenebatur; ſed conditionaliter, dum ipſe poſſideat, ac pro tempore dimiſit rem creditoribus, inſcio debitore, & non citato, ad petitionem iſtius emptor condemnatus fuit ad nouam, & perpetuam recognitionem faciendam, & in futurum redditos annuos præſtandos; necnon omnes præteritos à tempore ſuæ dimiſſionis, (cum appareret, quod vſque ad illud tempus emptor perſoluerat omnes,) atque etiam condemnatus fuit vt faceret indemnem, & ſecurum debitorem à moleſtiis creditorum, & licet in illa aliquas alias rationes excuſationis allegabat emptor, non pertinebant ad caſum, & propterea non fuerunt habitæ in conſideratione, quia reuera punctum non percutiebant.

Quibus ſuppoſitis non obſtant argumenta in 37
contrarium adducta pro emptore à principio huius cap. quibus licet ſufficienter reſponſum remanet ex iis, quæ abundè conſiderata fuerunt hactenus pro debitore. Adhuc autem ſigillatim reſpondetur, non obſtat primum de obligato ad factum, vt ſufficiat factum præſtare nudum. Tum quia in hac cenſus recognoſcendi promiſſione non conſideratur factum nudum, ſed effectus omnino, ad quos reſpexerunt contrahentes, & ad omnimodam ſecuritatem, & indemnitatem debitoris, vt apertè probauimus *ſupra in primo fundamento pro debitore ex numer.* 10. *verſic. primo, quia in hac recognoſcendi cenſus promiſſione*, &c.

Tum etiam, quia quando (quod falſum eſt) nu- 38
dum factum conſideretur, adhuc emptor per conditionalem recognitionem non erat liberatus, quia alio modo recognouit, quam quo obligatus erat, & ſic nihil feciſſe intelligitur, & remanet adſtrictus ſicut antea, prout latè probauimus *in tertio fundamento pro debitore ex num.* 28. *cum ſequentibus.*

Ad ſecundum argumentum, de quo *num.* 4. *&* 5. 39
deductum ex Rolando à Valle, Grammatico, & Capicio ſatis illis ſatisfacit Petrus Surdus *d. cap.* 3. *per totum*, & ſignanter *ex num.* 38. *& ſequentibus*, & inſuper, quia certa, & verior eſt contraria opinio, quæ habet, quod promittens minorem, aut mulierem nuptam ratificaturam contractum, vel non ſatisfaciat factum nudum præſtando, ſed tenetur præſtare ratificationem cum ſolemnitatibus à iure requiſitis, vt contrahens ſemper tutus ſit, & indemnis à moleſtiis, prout apparet ex quamplurimis Doctoribus, allegatis ſuperius *ſub primo fundamento pro debitore ex num.* 13. *verſic. hinc etiam eſt, quod venditor*, &c.

Nec obſtat tertium de emptore, qui validè, & 40
legitimè recognouit à principio, licet conditionaliter, & ſic per ſuperuenientem dimiſſionem amplius non adſtringatur ad recognoſcendum, quia factum legitimè retractari non debet, licet caſua poſtea.

Google

41 poſtea euenerit, à quo non poſſit inchoari. Reſpondetur, negando legitimè factam fuiſſe recognitionem cum aliter eam fecerit, quam erat obligatus.
42 Et nihil feciſſe videtur; vt ſupra diximus. Et quando à principio legitima fuerit recognitio, adhuc argumentum retorqueretur contra emptorem, vt per diuiſſionem ſubſequutam, & caſum ſuperuenientem ex mero facto, & voluntate ſua, non retractaretur recognitio præcedens legitimè facta, ſed in ea perſiſtere debebat emptor ex prædicta regula iuris, ne debitor priuatus remaneat re, & pretio, quod fictione breuis munus tranſtulit in emptorem, & in perpetuum reliquit,& ſic omnem quantitatem correſpondentem ſorti cenſus principali,vt eum recognoſcendo, debitor indemnis, & tutus remaneret in poſterum à moleſtiis creditorum ſuorum,quos ſoluere,& ſatisfacere in ſe aſſumpſit emptor. Aliter atque foret velle,vt debitor priuetur re ſua, & inſuper remaneret cum onere ſoluendi creditores, quod inhumanum eſſet, & contra omnem iuſtitiam.

CAPVT XIII.

Debitor contrahendo,donando,legando, maioratum inſtituendo,confitendo,aut diuidendo ſua bona, vel patiendo præſcriptionem necnon ſententiam contra ſe latam,an,& quando,ſuis præiudicet creditoribus?

SVMMARIVM.

Iuri creditorum quomodolibet debitor de ſuis bonis diſponendo nulla arte poteſt detrahere. n. 1.

L. debitorem,C.de pignoribus, l.debitorum pactionibus,25. C.de pactis cum aliis exornantur. ibid.

Mulier nubendo,& dotem dando marito,nequit creditores ſuos illudere,in cuius non eſt poteſtate iuri eorum detrahere. n.2.

In promiſſione bonorum plus eſſe non intelligitur, quam quod ſupereſt deducto ære alieno n. 3.

De prælationis iure competente creditori debitor diſponere nequit nec ſubuertere,ei præferendo alterum. num. 4.

Prælationis ius eſt priuatiuum creditorum, non communicabile debitor,qui propterea nequit de prælatione anteriorum opponere inferiori exigenti ſuum creditum. n.5.

Debitor vendens,aut donans ſua bona ſub conditione vt donatarius ſoluat creditoribus ſuis,non liberatur,ſed eodem modo eis tenetur,vt antea. numero 6.

Sed an iure Hiſpano creditores non interuenientes prædicto pacto ius acquirant contra donatarium vel emptorem,n.7. remiſſiuè.

Procurator abſque ſufficienti mãdato ſi obligauit rem Domini, poſtea Dominus eandem alteri obligauit & tandem obligationem Procuratoris ratam habuit,non præiudicat ſecundo. n.8.

Debitoris bonis ab eo diuiſis per Prouincias creditores vnius heredem alterius prouinciæ conuenire poſſunt. n.9.

Ius creditorum omne patrimonium debitoris, vbique exiſtens reſpicit. ibid.

Hæres ſemel aditam hereditatem repudiare nequit in præiudicium creditorum, num. 10.

Nec ante aditionem eam alteri renunciando, vel donando,ſuis officit creditoribus. n. 11.

Per maioratus confectionem,& alienationis prohibitionem debitor nihil detrahit iuri creditorum, quorum reſpectu bona adhuc libera remaneant. n. 12.

Confeſſio debiti, aut recognitio ſchedulæ priuatæ & debiti probatio contra confitentem,aut recognoſcentem. n.13.

Non tam operatur in præiudicium creditorum, cum ficta, fraudulenta ac ſimulata præſumatur ad tertij præiudicium. n. 14.

Recognitio ſchedulæ non præiudicat aliis creditoribus, legitimè ſua credita probantibus. n. 15.

Cum poſſit facilè diem anteponere animo alios fraudandi. num. 16.

Credita per ſolam debitoris confeſſionem tanquam fraudulenta, non præiudicat aliis in concurſu creditorum. n. 17.

Confeſſio, aut ſchedulæ recognitio emanata poſt concurſus iudicio pendente fraudulenta præſumitur,& minus,præiudicat creditoribus. num. 18, & n. 19.

Confeſſio emanata à fallito fidem non facit in præiudicium creditorum. n. 20.

Dotes confeſſata à marito non probant in præiudicium creditorum,niſi aliàs legitimè probentur. n.21.

Confeſſio de recepto, licet tranſacto biennio probet, non tamen in præiudicium creditorum. n 22.

Confeſſio cedentis, licet ei præiudicet, non tamen ceſſionario. n. 23.

Diſtingue inter ceſſionem ad commodum cedentis,vel ceſſionarij. n. 23.

Confeſſio emanata inter perſonas prohibita aliis adminiculis adiuuatur. n. 25.

Tertius contra confeſſionem de recepto poteſt perpetuo opponere, nec biennio adſtringitur. numero. 26.

Creditor contra tertium hypotecæ poſſeſſorem agens ex confeſſione de recepto tenetur veram numerationem probare. n.27.

Creditor ex priuata ſcriptura nullis præfertur creditoribus,niſi apocha trino teſte teſtante de loco, & tempore,ac ſubſtantia ſit munita.n.28.

Et tunc aliis poſterioribus inſtrumenta habentibus præfertur. n.29.

L. ſcripturas,8. C. qui potiores,& l,31.tit.13.part.5. exornantur. ibid.

Chirographum munitum requiſitis,d.l. ſcripturas,quoad pignus, & hypothecam publico inſtrumento æquiparatur. n.30.

Chirographum continens hypothecam recognitum in iudicio præiudicat aliis creditoribus poſtea contrahentibus. n. 31.

Confeſſio,& recognitio in iudicio non præiudicat creditoribus eo tempore exiſtentibus,ſecus poſtmodum contrahentibus cum debitore. n.32.

Sententia contra antеceſſorem non præiudicat ſucceſſori tunc temporis ius habenti. n. 33.

Item & inceſſionario. ibid.

Opinio de qua ex numero 31. fulcitur authoritate Senatus, qui eam pluries complexus fuit. num. 34.

Pignorare rectè quis poteſt rem communem quoad ſuam partem. n. 35.

Diuiſione rei communis ſubſequuta ius creditoris quoad hypothecam non diminuitur. n. 36.

In diuiſione ſi tota res adiudicetur ſocio debitoris, adhuc creditoris hypotheca manet. n. 37.

Eodem modo ac ſi tota adiudicaretur debitori. n. 38.

Ius reale hypotheca rem ſequitur in quemcumque vadat. n. 39.

Communis res hypothecata, ſi per æquales partes fuerit cum ſocio diuiſa, durat hypotheca in dimidia dimidiæ, ſocium tangentis. n. 40.

Per factum debitoris diuidentis, vel aliàs alienantis rem, non tollitur hypotheca. n. 41.

Creditor cui res communis fuit hypothecata, poteſt ſocium debitoris ad diuiſionem prouocare. n. 42.

Et tunc ſi tota res fuit creditori adiudicata ſoluendi æſtimationem alterius partis, tota res manet pignori affecta, tam pro credito quam pro pretio à ſe ſoluto. n. 43.

Annei Roberti diſtinctio in hac materia diuiſioni rei communis hypothecata traditur. n. 44.

Præſcribi rem, vel vſurpari qui patitur, ipſam alienare videtur. n. 45.

Præſcriptio res hypothecata, quam paſſus eſt debitor, non præiudicat iuri creditoris. n. 46.

In præſcriptione hypotheca ſeparata eſt quæſtio pignoris in intentione dominij. n. 47.

Præſcriptio ſicut qualibet alia rei alienatio non infringit ius hypotheca, quam comitatur quocumque vadat. n. 48.

L. 1. §. cum prædium ff. de pignoribus, l. iuſto, §. non mutat, cum aliis ponderantur & exornantur. ibidem.

In præſcribentem rem tranſit ius hypotheca, cum præſcripta, & acquiſita intelligitur. n. 49.

Res iudicata obtenta per tertium ſuper re pignorata contra debitorem, non præiudicat creditori in hypotheca non citato nec ſcienti. n. 50.

Limita quando debitor fuit contumax, aut quando aduerſario colludit, vt creditori etiam ſcienti non præiudicet. n. 51.

Item limita, vt concluſio procedat quando pignus, vel hypotheca fuit tradita creditori n. 52.

Secus quando tradita non fuit quo caſu res iudicata contra debitorem præiudicat creditori ſiue ſcienti ſiue ignoranti. n. 53.

Sententia lata ſuper proprietate hypotheca contra creditorem an præiudicet debitori ſcienti vel ignoranti. n. 54. remiſſiuè.

Sententia contra emphyteutam ob commiſſum præiudicat eius creditoribus etiam ignorantibus ſuper hypotheca in emphyteuſi habentibus. n. 55.

Sententia inter debitorem, & vnum creditorem ſuper ſuo credito, non præiudicat aliis creditoribus non citatis, quominus eam ſubnectere valeant. num. 56.

Lite concurſus pendente omnes controuerſia mota contra debitorem tractanda ſunt ſimul cum creditoribus n. 57.

Sententia lata ſuper prælatione inter vnum creditorem & debitorem, aliis creditoribus non nocet, num. 58.

Sententia lata pro vno creditore contra debitorem in alio diuerſo iudicio quoad executionem, & exactionem trahitur ad vniuerſale concurſus. n. 59.

Qui alienando, vel aliquid agendo præiudicare alteri non poteſt, minus poteſt conſentiendo, vel patiendo. n. 60.

Nec patiendo, aut tranſigendo. n. 61.

Nec omittendo rem pro derelicto. n. 62.

Per pactum in initio acquiſitionis vt tertius in re acquiſita per debitorem præferatur, debitor præiudicare poteſt ſuis creditoribus. numero 63.

Iure debitoris extincto vel annihilato ex natura rei, vel ex cauſa antecedente neceſſaria, & non voluntaria, extinguitur ius creditorum medio tempore quæſitum. n. 64.

Hæres adeundo hæreditatem, non ſoluendo quando ſuis creditoribus præiudicet. n. 65.

L. 1. §. ex contrario ff. de ſeparationibus interpretatur. ibid. & n. ſeqq.

Debitor qui ſucceſſiuè pluribus bona ſua obligauit, primi ſecundis præferuntur, etiamſi iſtis bona non ſufficiant. n. 66.

D. l. 1. §. ex contrario procedit in creditoribus chyrographariis, & merè perſonalibus, qui debitor adiiciendo nouos creditores poteſt præiudicare. n. 67. 68. & 69.

IVRI quæſito creditoribus in bonis ſui debitoris, nulla arte debitor, nec modo aliquo detrahere, aut præiudicium aliquod afferre poteſt, ex facto nempè ſuo voluntario, & cauſam non habente neceſſariam, & præambulam obligationi bonorum factæ creditoribus, & horum conſenſu non accedente; cum in ſolius debitoris poteſtate non ſit illorum ius ſubuertere, vel minuere, quomodolibet de ſuis bonis diſponendo voluerit, textus eſt *in l. debitorem nec vendentem, nec donantem, nec legatum, vel fideicommiſſum relinquentem poſſe conditionem facere deteriorem creditorum, certiſſimum eſt. Vnde, ſi tibi obligatam rem probare poſſe confidis, pignora perſequi debes, 15. C. de pignoribus & hypothec. l. debitor pactionibus, creditorum petitionem nec tolli, nec mutari poteſt, 25. C. de pactis, l. ſi debitor. l. diſtractis. Auth. hoc ita, C. de pignor. l. ſi prior, §. fin. D. qui potiores, l. ſicut, §. non videtur, D. quibus mod. pign vel hypothec ſolu.* plures allegat Guzman *de euiction. quæſt. 34. n. 45. & 49.* latè Fontanella *de pact. nuptialibus clauſ. 5. gloſſ. 8. part. 7. num. 29. & à num. 57. tom. 2* Felicianus de Solis *tom. 2. lib 3. c. 2. num* 14. Giurba *deciſ. 24. num. 4. & deciſ. 61. num. 21. & deciſ. 104. num. 5.* Antonius Bellonus *conſ. 36. num.* 6. Dominus Valenzuela Velaſquez *conſ. 56. num. 49. tom. 1.* Nos ſuprà 1. *part. cap. 10. num. 41. verſ. quia cum in hoc iudicio tractetur*, &c. ac etiam 1. *part. cap. 12. ex n. 17. cum ſequentibus verſ. ſed adhuc illis, atque aliis*, &c. 1

Quo fit, quod mulier ære alieno grauata licet bona ſua poſtea in dotem viro ſuo dederit, nihilominus, nihil ex hoc detrahit iuri creditorum, qui eodem modo contra virum, & vxorem poſſunt ſua conſequi credita, & inſtrumenta exequi, ne in mulieris manu ſit, & poteſtate, nubendo creditores illudere, Guttiertez *lib. 2. pract. quæſt. 26 num* 9. Franchis *deciſ. 6. 36. & deciſ. 396.* Amatus *deciſ. 5. num. 5.* Pinellus *in l. 1. part. 2. num. 72. C. de bon. mater* Anna. *allegat. 33. num. 12.* Coſta *ſubſidiar. remed. 44. n. 1.* Papon. *lib. 12. tit. 5. Arreſt. 44.* Caſſan. *ad conſuet.* Burg. *rub. 4. §. 1.* Paleot *de dote, cap. 1. num. 4.* Bacca. *de inop. deb. cap. 15. num. 23.* Burrell. *conſ. 54.* Rebell. *de obligat. inſt. part. 2. lib. 5. quæſt. 8. à num. 9.* Gallus *conſ. 29. num 8. 27. & 28.* Peregrin. *de iur. fiſci, lib. 5. tit. 1. n. 118.* Guido Papa *deciſ. 447. & ſingul. n 429.* Capic. *deciſ. 128. num. 4. & ibi* Moſcatel. *n. 1.* Cartar. *deciſ. 34 num. 8. & 9.* & alij relati, à Giurba *deciſ. 89. num. 2. & ad conſuet. Meſſanenſ. cap. 9 gloſſ. - n. 6. fol. 599.* quia in promiſſione bonorum plus eſſe non intelligitur, quam quod ſupereſt, deducto ære alieno, 2 3

Google

no, *l. mulier bona ff. de iure dot. l. ſubſignatum. §. bona, ff. de verbor. ſignif. l. cum emancipatus, §. 1. ff. de collatio bonor.*

4 Quod non ſolum procedit in ipſo iure pignoris principalis, ex hactenus dictis, & vlterius comprobandis verum nec in iure prælationis competente creditori, de quo in eius præiudicium diſponere debitor non poteſt, nec ſubuertere præferendo ei alterum iuxta celebrem text. *in l. 1. ff. quæ in fraud. cre-*
5 *ditor. idem erit probandum* (inquit Conſultus) *etſi pignora liberet, vel quem alium in fraudem creditorum præponat.* nam ius prælationis eſt priuatiuum creditorum, non communicabile debitori, de quo nec opponere poteſt creditori inferiori ſuum creditum exigere volenti ante potiores, vt latè probauimus *2. part. cap. 3. ex num. 52. cum ſeqq. & 1. p. cap. 16. ex num. 12. cum ſeqq.*

6 Hinc licet debitor vendens, vel donans bona ſua, vt donatarius, vel emptor ſoluat debitoris creditoribus, horum ius propterea non immutatur, nec in aliquo detrahitur, ſed eodemmodo debitorem, vt antea tenent obligatum, & in eum dirigunt actiones, nec in debitoris poteſtate eſt, aut voluntate ab obligatione reſilire, nec ſuos creditores remittere ad donatarium, vel emptorem, etiam hæreditatis, quem ipſe debitor habet obligatum, ad ſoluendum, quia nihilominus ipſe ab eis conueniri debet, de iure communi, multa in his terminis iura cumulauimus, ſuprà *2. part. cap. 16. ex num. 1. cum*
7 *multis ſeqq.* Sed an creditores virtute pacti huiuſmodi ius aliquod acquirant contrà emptorem, aut donatarium hâc conditione in fauorem creditorum abſentium, ita vt eum directò conuenire valeãt, abſque ceſſione, affirmatiuè reſoluimus *in eodem cap. 26. ex num. 54. vſque ad finem, verſ. ſed quid denique reſpondebis*, &c. ex nouiori diſpoſitione, *l. 2. tit. 16 lib 5. recopilat* & ex plurimorum Doctorum auctoritate, quos ibidem accuratè congeſſimus.

8 Hinc prouenit ſingularis doctrina Socini *in conſil. 126. in cauſa ſecundi decreti, volum. 4* dicentis, quod ſi procurator non habens idoneum mandatum obligauit rem domini vni creditori, & poſtea Dominus ipſe eandem obligauit alteri, ac demum Dominus ratificauit obligationem factam per procuratorem, quo ratificatio valebit in præiudicium ipſius domini, non verò quoad præiudicium alterius creditoris, cui dominus antè ratificatione obligauerat, nec ratificatio retrotrahitur in præiudicium tertij, cui medio tempore fuit ius irreuocabile quæſitum, ſequitur, & aliud ſimile adducit Neguſant. *de pignorib 4. part. princip. ex num. 40.* videndus *ex num. 35. ver. ſed inſurgit in prædictis.*

9 Hinc licèt debitor, plures habens creditores teſtando, & diuidendo hæreditatem ſuam inter ſuos hæredes per diuerſas prouincias, non propterea præiudicium faciet creditoribus ſuis, quominus hæredem vnius prouinciæ, creditores alterius poſſint conuenire, non obſtante diuiſione hæreditatis facta per debitorem, cum ius creditorum omne debitoris patrimonium reſpiciat, per plura iura & Doctores, ſuprà *2. part. cap. 12. per totum*, vbi aliàs plurimas reperies doctrinas valdè conducibiles regulæ huius cap.

10 Ex hoc etiam principio oritur, quod hæres ſemel aditam hæreditatem ſibi delatam repudiare non poteſt in præiudicium ſuorum creditorum, quibus ex aditione fuit ius perfectum quæſitum,
11 vel etiam quando ante aditionem illam renunciauit in fauorem alterius, vel alteri donauit, cum eo ipſo actu renunciationis inuoluatur aditio præcedens, & ex eo per neceſſarium antecedens eo ipſo aditio inducitur occultè, & iuris miniſterio, prout copiosè videre eſt, ſupra *1. part. cap. 14. per totum*, necnon etiam *per totum cap. 26.* imò & per diſcurſum totius quàm plurimas reperies doctrinas originem trahentes, ex illa regula, ad principium huius cap. appoſita.

Ex ea etiam prodiit alia, & notiſſima, quod debitor, qui de ſuis bonis maioratum inſtituit, nullo modo ſuis præiudicat creditoribus, nec eorum iuri in aliquo detrahit, aut minuere poteſt; imò potius prohibitione alienandi non obſtante, pro eorum ſatisfactione, atque æris alieni ſolutione vinculum ipſum diſſoluitur, & bona ipſa ſic vinculata vſque ad creditorum quantitatem libera, & diſſolubilia remanent, libereque, & abſque aliquo impedimento diſtrahuntur, & alienantur, textus *in l. filius familias, §. Diui. D. de legat. 1. & l. peto, §. prædium, D. de leg. 2. & l. pater filium, D. de legat. 3. & l. alienationes, D. familiæ erciſcundæ.* Et ex receptiſſima omnium ſententia, quam inter alios probauit Bart. *in d. l. pater filium*, & *ibi* Alberic. tutius Bart *in l. Marcellus. §. res quæ, in prima oppoſitione*, & *ibi* Romanus *num. 11. in fine.* Iaſon *verſ. intellige*, & Socinus Senior *num. 10. D. ad Trebell.* Cumanus *in d. l. peto. § prædium, D. de legat 2.* Paulus de Caſtro *in l. vltima. §. ſed quia. num 4. C commun. de legat.* Iaſon *in l. commodis, num 4. D. de re iudic. & in Authentica res quæ limitationem 6. C. commun. de legat.* Peralta *in l. 3. §. qui fideicommiſſum, num. 118. D. de hæred. inſtituend.* Padilla *in l. vnum ex familia. §. ſi de falcidia, num. 7. D. de legat 2.* Socinus Iun. *conſil. 28. num. 3 lib. 2.* Natta *conſil. 110. n. 13. & conſil. 145. num. 12.* Nevizan. *conſil 61. num. 79.* Cephalus *conſil. 344. num. 7. & conſil. 293. num. 14. & conſil 676.* Pancirollus *conſil 60. num 5.* Hieronimus Gabriel *conſil. 118. num 6. lib. 1.* Surdus *conſil. 7. num. 23. lib. 1.* Hondedeus *conſil. 58. num. 25. lib. 1.* Menochius *conſil. 245. num. 21. & lib 4. præſumptione 192. in fine.* Ludouicus de Molina *de Hiſpan. primog. lib. 1. cap. 10. num. 4.* Mantica *de coniectur. vltim. voluntat. lib. 9. tit 8. num. 11.* Andreas Gail. *lib. 2. practic. obſeruat. 137. num 7* Graſſius *in § fideicommiſſum, quæſt. 58. num. 1.* Petra *de fideicommiſſ. quæſt 8. num. 315. & quæſt. 15. num. 2. & ſequentib.* Peregrinus *de fideicommiſſ. art. 40. n. 18. & num. 22.* Intrigolius *de ſubſtitutionibus cent. 3. quæſt. 73. num. 417.* Surdus *deciſ. 62. n 21. & ſequenti.* abundè Vincentius Fuſarius *in tract. de ſubſtitutionib. quæſt. 141. per totam.* 12

Nec confitendo debitor, aut recognoſcendo ſchedulam priuatam poteſt aliis ſuis creditoribus præiudicare; nam licèt confeſſio debiti ſit debiti probatio; intelligitur contra confitentem, qui ſibi ex ſua confeſſione, aut recognitione poteſt præiudicium afferre, *cap. 1. & 2. de confeſſis, cap. per inquiſitionem, de elect.* & ex ea debitor obligatur efficaciter, *l. vnica, C. de confeſſis l. cum te, C. de tranſactionibus.* 13

Non tamen in præiudicium creditorum, ſicuti nec alterius tertij, quia ſimulata, ficta, & fraudulenta præſumitur, fraudandi, & eludendi iura creditorum cauſa emanata, & idcirco in eorum præiudicio is in cuius fauorem debitor debitum faſſus fuit, inter cæteros creditores adſcribi non debet, *l. duobus, §. 1. D. de iureiur.* & *ibi* Iaſon, Afflictis *deciſ. 245. num 11.* Tiraquell. *lib. 2. retract. §. 4. gloſſ 6. num. 9. in fine.* Natta *conſil. 458. num. 9.* Roland. à 14

Valle *conſil.* 58. *num.* 14. *volum.* 2. Cephal. *conſ.* 101. *num.* 18. & 28. Cauallus *conſil.* 141. *num.* 2. Surdus *conſil.* 326. *num.* 13. Giurba *deciſ.* 88. *n.* 3. Maſcard. *de probation. concluſ.* 372. *per totum* Noguerol. *allegat.* 7. *ex num.* 24. & *allegat.* 36. *ex num.* 36. & 37. Ludouiſ. Sanctius *de induciis debitorum, quæſt.* 21. *ex n.* 7. & *ſeqq.*

15 Et loquendo in recognitione ſchedulæ priuatæ facta per debitorem, vt non præiudicet aliis creditoribus legitimè aliàs probantibus ſua credita. Probant Florez Diez de Mena *lib.* 1 *practicar. q.* 6. §. 2. *num.* 24. *ad finem.* Bartol. *in l. repetit. de fide inſtrument.* Felinus *in cap.* 2. *eodem tit. num.* 12. Maſcard.
16 *d. concluſ.* 372. *per totam.* probans recognitionem debitoris, vel confeſſionem ſchedulæ nihil probare contra alios creditores, cum poſſet facile diem anteponere, & eos fraudare, & idem probat Tuſchus *litera R. concluſ.* 50. *num.* 19. & 20. Rota per Baratum *deciſ.* 9. *num.* 1. Guttierrez *practicar. lib.* 1. *quæſt.* 125. *num.* 23. Azeuedius *in l.* 5. *tit.* 21. *lib.* 4. *recopilat. num.* 22. & 29. Petrus Surdus *conſil.* 547. *ex n.* 7 Decianus *reſponſ.* 81. *n.* 37. *volum.* 4. Gaito *de creditoribus cap.* 2. *tit.* 3. *n.* 512. Noguerol *d. allegat.* 36. 37.

17 Ex quo Doctores communiter tenent, quod credita, quæ ſolummodo conſtant per debitorum confeſſiones, ſimulata, & fraudulenta præſumuntur, veriſque creditis de quorum cauſa, & veritate conſtat, præiudicare non poſſunt in concurſu creditorum, Gloſſ. Bald. in Angel. *in l. diuerſis. Cod. qui potior. in pignor. habeantur.* Ripa *in l. priuileg. n.* 23. *D. de priuileg. credit.* latiſſimè Sfortia Odus *conſil.* 100. *à num.* 1. & *ſeqq.* Pereyra *deciſ.* 107. *num.* 2. Petrus Barboſ. *in l.* 1. *part.* 1. *num.* 31. *D. ſolut. matrim.* Gamma *deciſ.* 226. *num.* 1. & *deciſ.* 736. *n.* 1. Ludouiſ. Sanctius *de induciis debitor. quæſt.* 11. *num* 13. & probant cæteri omnes Doctores hactenus allegati.

18 Quæquidem reſolutio, multo magis locum habet, poſtquam concurſus iudicium formatum eſt, & debitor ceſſit bonis; nam tunc tanquam fallitus, & decoctus, atque ideo ſuorum bonorum adminiſtratione priuatus, nec confiteri debita poteſt, nec priuatas ſcripturas recognoſcere in præiudicium, & detrimentum aliorum creditorum, quorum iuri detrahere in ſua voluntate, & facultate non eſt, ſed potius ad eos fraudandos ſimulata, & ficta præſumitur confeſſio, ac recognitio, vt in terminis probant Bald. *conſil.* 432. *lib.* 1. Stracha *de deceptionibus, part. vltim. num.* 17. Bald. *conſil.* 249. *num.* 1. *lib.* 1. aliàs *conſil.* 400. *lib.* 5. Gratian. *diſceptat. forenſ. cap.* 391. *num.* 12. *cum ſequentibus.* Curia Philippica 1. *part. lib.* 2. §. 24. *num.* 6. Rebuffus *de litteris dilator. annul. artic.* 1. *gloſſ.* 1. *num.* 67. *verſ.* 5. Ludouiſ. Sanctius *de induciis, d. quæſt.* 11. *num.* 8. & 9. & Stracha *vbi proximè reddit rationem* 2 *part. vltim. part. num.* 31. In hæc. *Sciendum eſt igitur, frequenter euenire, vt ſequuta alicuius de-*
19 *coctione, vel conſanguinei, vel amici decoctoris in fraudem verorum creditorum ſe creditores fingant, cum non ſint, vel ſi fortè creditores aliquando extiterunt, & creditum conſequuti fuerunt adhuc ſe in numero creditorum adducunt,* quod idem docet 6. *part. num.* 10. & apertius hoc idem docet Angel. *conſil.* 213. *num.* 1. Guillelmus de Cuneo *in leg. & ſuum hæredem*, §. *hodie, D. de pactis.* Gratian. *diſceptation. forenſ. cap.* 222. *num.* 21. ibi. *Vbi tales poſſint aliis præiudicare, debent eſſe creditores, qui habeant efficaciter obligatos ſuos debitores, vel ita vt nulla obſtet eis exceptio, quæ principalem perimat, aut elidat, cum etiam debeat eſſe creditum verum, non imaginatium, aut ſimulatum,* &c.

Et idcirco talis confeſſio fidem non facit præ- 20
iudicium creditorum. Eſcobar. *lib.* 2. *variar. cap.* 11. *num.* 4. Gutierrez *lib.* 1. *practicar. quæſt.* 125. *num.* 3. Florez de Mena *lib.* 1. *d. quæſt.* 6. §. 2. *num.* 24. qui loquuntur in fallito, & decocto. Scaccia etiam de commerciis, §. 2. *gloſſ.* 5. *num.* 329. & 331. & *n.* 445. Gaito *de credito. cap.* 2. *tit.* 7. *n.* 2409. & *n.* 2421. eleganter Burſatus *conſil.* 119. *n.* 17. & 18. vbi latè fundat inſtrumentum à fallito confectum creditoribus non præiudicare, ſequitur Noguerol. *allegatione* 7. *n.* 24.

Hinc patet; qui confitetur ſe recepiſſe à filio pretium rei venditæ, vel alteri ſe debere, non præiudicat cæteris filiis, quod ſi confeſſio emanauerit in teſtamento, valebit in vim legati, ita tamen vt ſi fiat confeſſio in fauorem extranei ſuſtinebitur legatum intra quintum bonorum, ſi in fauorem vnius filij, valebit reſpectu tertij, & 5. Paſlador. *lib.* 2. *rerum quotidian. cap.* 14. *per totum.* Gutierrez *de iuramento* 1. *part. cap.* 4. *ex n.* 21. *cum ſeqq.* & *practic. lib.* 3. *quæſt.* 97. *num.* 5. Caſtillo *controuerſ. tom.* 5. *cap.* 161. *ex n.* 12. *cum ſeqq.* niſi is, in cuius fauorem confeſſio emanauerit, eandem adminiculis, & coniecturis adiuuet, vel aliter debitum confeſſatum probet.

Hinc confeſſio extraiudicialis ad exoneratio- 21
nem conſcientiæ, licèt probet in fauorem abſentis, & in præiudicium confitentis, non tamen probat in præiudicium tertij. Maſcard. *de probation. concluſ.* 347. *ex num.* 99. *cum ſeqq. concluſ.* 359. *n.* 25. 30. & 31. *cum ſeqq.* abundè Gaito *de credito. c.* 2. *tit.* 3. *ex num.* 270. *cum ſequentibus*, & vide etiam Caſtillo *controuerſ. tom.* 4. *dict. cap.* 121. *ex num.* 12. & *à princip.*

Hinc dotes confeſſatæ à marito non probant in præiudicium creditorum ipſius; nec vxores ex ea fundant ſuam intentionem ad receptionem dotis, niſi etiam verificetur per aliud inſtrumentum, aut aliàs legitimè præcedens dotis promiſſio; quia aliàs facilis pateret via viris ſuos fraudandi creditores; de quo latiſſimè videbis Fontanellam *de pact. nuptial. clauſ.* 14 *gloſſ. vnic. part.* 1. *num.* 31. Noguerol. *allegatione* 40. *n.* 8 & *ſeqq.* & *allegatione* 20. *ex n.* 61. & *ſeqq.* Sanctius vbi proximè *n.* 15. & *ſequenti.* la-
tiſſime proſequitur Hermoſill. *ad l.* 9. *tit.* 5. *part.* 5. 22
gloſſ. 5. *ex num.* 38. *cum ſeqq. tom.* 1. *ex fol.* 89. & *ſequenti*, vbi etiam latè agit de perſonis ſuſpectis, inter quos confeſſio de recepto emanata, licèt probet non oppoſita intra biennium exceptione rei, aut pecuniæ non receptæ; nihil tamen tertiò, aut creditoribus præiudicat; qui per diuerſos caſus accuratè diſcurrit.

Et *num.* 40. rectè probat, quod confeſſio cedentis, 23
licèt ipſi præiudicet; non tamen præiudicat ceſſionario, ex Bart. *in l. per diuerſas, num.* 12. *C. mandati* & poſt plures antiquiores, Corticos *conſil.* 139. *n.* 4. *lib.* 1. Herculanus de probanda negatiua *n.* 198. Anton. Gom. *tom.* 1. *variar. cap.* 12. *num.* 81. Afflictis *deciſ.* 163. *in fine.* Tiraquel. *de retract. lignag.* §. 1. *gloſſ.* 1. *num.* 14. Maſcardus *de probation. concluſ.* 379. *per totam*, & *num.* 4. probant etiam Surdus *deciſ.* 256. *num.* 8. Rolandus *conſil.* 85. *num.* 9. *lib.* 2. Noguerol. *allegat.* 22. *num.* 13. plurimos alios laudat D. Ioſeph Vela *diſſertat.* 11. *num.* 59. ſed diſtingue interceſſionem factam ad diminuendum cõmodum cedentis; qui exercitium actionis dumtaxat

tranſtulit

tranſtulit in ceſſionatium agentem nomine ceden-
tis, vt tunc ſemper ceſſionario noceat, qui contra
cedentem habet regreſſum, ſecus quando caſſio fa-
cta fuit ad commodum ceſſionarij, qui aduerſus
eum regreſſum non habet, vt tunc confeſſio ceſſio-
nario non noceat. Latiſſimè examinat per diſpu-
tationem, reſolotionem, & limitationes Ioan. Do-
min. Gail. *de credit c. 2. tit. 3. ex num. 420. cum infi-
nitis ſeqq. & de diſtinctione ex n. 435. cum ſequen-
tibus.*

25 Quæ omnia limitantur, quando confeſſio ema-
nata, inter prohibitos aliis adminiculis adiuuatur.
Noguerol. *allegat. 32. ex num. 23. cum ſequentibus,*
& vide Hermoſill. *loco citat.* abundè Caſtillo *tom. 5.
controuerſiar. cap. 111. ex num. 10. cum multis ſeqq.*
vbi plenè de tota materia quando confeſſio de re-
cepto probet, vel non inter perſonas prohibitas,
vel in præiudicium creditorum, vel tertij.

26 Et idcirco tertius aduerſus confeſſionem de re-
cepto poteſt perpetuò opponere, nec adſtringitur
ad biennium. Fulgoſ. *conſil. 133. & conſil. 205.* Io-
ſephus Maſcard. *de probat. concluſ. 310. num. 3. &
concluſ. 361. num. 31. & 47.* Tiraquell. *de retract.
conſanguin. §. 1. gloſſ. 18. num. 81. & ſequentibus.*
Anton. Gom. *1. tom. variar. cap. 12 num 81.* Verſi-
culo *item infertur, quod ſi pater, & in l. 50. Taur.
num. 52.* Auendanus *in cap prater. cap. 29. num 12.
lib. 2* ex quibus Azeuedius *in l. 1. num 90. tit. 21.
lib. 4. recopilat.* tradit, quod hæc exceptio in per-
petuum per tertium allegari poteſt. Vincentius Car-
rocius *in tract. de depoſit. 1. p. rubr. de depoſit. pro-*
27 *bat. num. 5.* vbi confeſſionem de recepto non præ-
iudicare tertio ait Felicianus *de cenſibus 2. tom lib 3.
cap. vlt. num. 5. verſic. quam reſolutionem.* Vbi tra-
dit creditorem, ſi aduerſus tertium pignoris poſ-
ſeſſorem agat, ex confeſſione de recepto mutuo,
opponente tertio exceptionem non numeratæ pe-
cuniæ, teneri veram numerationem probare; quem
ſequitur Barboſ. *in remiſſion. ad ordinatio. Luſitan.
in princip. num. 9.* Auendaņus *de cenſibus cap. 45.
num. 22.* abundè agit, & comprobat ex variis iuris
fundamentis Hermoſilla *ad l. 9. tit. 1. part. 5. gloſſ. 5.
ex num. 37. tom. 2. fol. 87.* Vide tamen declarationes
ex num. 44. cum ſeqq.

28 Quo pertinet text. *in l ſcripturas 8. Cod. qui po-
tior. in pignore habeantur, & leg. 3. tit. 13. part. 5.*
ex quibus firma deſumitur concluſio, quod habens
confeſſionem debiti per priuatam ſcripturam non
præfertur poſterioribus creditoribus, niſi apocha
ipſa ſit trino teſte munita teſtibus de tempore,
29 & loco, ac ſubſtantia ipſius. Tunc enim non ſo-
lum legitimam probationem facit, verum etiam
præferendus venit aliis creditoribus nitentibus pu-
blico inſtrumento quoad pignus, & hypothecam
contentam in dicto Chirographo, de cuius ma-
teria latè agent Anton. Gabr. *commun. opin. tit. de*
30 *probation. concluſ. 9. 10. & 11.* Gregor. Lopez *in d.
l. 31.* maximè *ex gloſſ. 1. vſque ad gloſſ. 4.* Couarr.
practicar. quæſt. 22. ex num. 5. Cæſar Bartius *deciſ.
Bononienſ. 21. n. 11.* Mofla *in emporio iur. lib. 1. tit.
de fide inſtrum. quæſt. 3* Bertazol. *conſil. crimin. 295.*
maximè *ex num. 9.* Petrus Cauallus *conſil. 121. ex
num. 3.* Alexand. Trentacinq. *variar. reſolut. lib. 2.
tit. de fide inſtrum. reſolut. 12. per totam, num 20.*
Magonius *deciſ. Florent. 122. num. 9* Franciſc. *de-
ciſ 96. num. 6. & ſeqq.* Bellon. *deciſ. 13. ex num. 13.*
Rolandus à Valle *conſil. 84. ex num. 2. vel num. 3.*
Thomas Triuian *lib. 1. deciſ. 4. num. 9.* latiſſimè
Scaccia *de indic. cauſar. ciuil. cap. 11. ex num. 990.*

Martha *vot. 53. per totum.* Thobias Nonius *conſ. 70.
ex num 2* Molina *de inſt & iur. diſput. 534. num. 21.*
Matienzus *in l. 7. gloſſ. 5. n. 12. tit. 16. lib. 5. recopilat.*
Rodriguez *de concurſ. creditor. 2. p. art. 1. ex n. 12.
cum ſeqq.* Gratianus *diſceptat. 537. per totam,* plu-
res allegat D. Ioſeph Vela *diſſertat 21. ex num. 17.*
late etiam Hermoſilla *ad l. 9. tit. 5 p. 5. gloſſ 5. ex
num. 55. cum ſequentibus, tom. 1. fol. 99.* D Larea
deciſ. 49. Ludouic. Sanctius *de induciis debiter. c. 11.
ex num. 18.*

Et eſt annotanda limitatio D. Ioſeph Velæ, vbi 31
proximè *num 21.* dicentis chirographum munitum
ſolemnitatibus *d. l. ſcripturas,* reſpectu hypothe-
cæ, & pignoris publico inſtrumento æquiparari,
adeò vt ſi illud ſit anterioris datæ inſtrumento ve-
niat præferendum.

Ac per totam diſſertationem neruosè defendit 32
chirographum, in quo adeſt obligatio bonorum,
recognitum per debitorem in iudicio anteaquam
bona ſua aliis creditoribus hypothecaret per publi-
cum inſtrumentum, præferendum eſſe in hypothe-
ca aliis creditoribus hypothecariis poſterioribus ex
inſtrumento: refert Pareia *de vniuerſa inſtrument.* 33
edit. tit. 1. reſolut 3. §. 5 num. 63 & 64 qui meri-
to firmarunt præſertim D Ioſeph Vela *d. diſſert. 21.*
maximè *ex num 23 & ex num. 36. cum ſequentibus*
quod illa regula, confeſſionem, & recognitionem
debitoris factam in iudicio non præiudicare credi-
toribus, intelligatur, de creditoribus ius habentibus
tempore recognitionis, & confeſſionis iudicialis,
non verò de iis qui poſtmodum, & poſt emanatam
recognitionem, ac confeſſionem ius, & hypothe-
cam in bonis debitoris conſequuti fuere; plurimos
etiam refert Gratianus *tom. 2. diſceptat 187 ex n. 9.*
vſque ad num. 14 vbi etiam de ſententia lata contra 34
anteceſſorem, vt non præiudicet ſucceſſori, tunc
temporis ius habenti, atque etiam de ceſſionario,
& de aliis ſimilibus.

Quorum opinio fulcitur ex authoritate huius 35
Cancellariæ Pintianæ in cauſa dotis confeſſatæ per
maritum in iudicio, antequam alij creditores hypo-
thecarij contraxiſſent cum marito, quibus vxorem
præferendam determinauit, & poſtea bis idem iudi-
cabit Senatus noſter.

Nec diuidendo rem cum alio ſocio communem, 36
pignori per debitorem antea datam creditori, huic
præiudicat. Finge, ſi debitor habens rem commu-
nem cum alio ſocio pro indiuiſo, recte poteſt par-
tem ſuam indiuiſam dare pignori, ad text *in l vnic.
C. ſi communis res pignor. data ſit* & poſt Negulant,
Filliucius *de ſocietate, cap. 28. num. 6.* Gaito *de
credit. cap. 4 quæſ. 7. n. 371.* non per ſubſequentem 37
diuiſionem inter debitorem, & ſocium ius credito-
ris in aliquo immutari poteſt, *d. l vnic. Cod. ſi com-
munis res pignori detur, l. 1. Cod. commun. diuid.
l. 7. §. vlt. D. quibus mod. pign vel hypothec ſolut.
l. 3. §. fin. D. qui potior. in pignor. habeant.* Nam ſi
ſocio debitoris tota res in diuiſione adiudicata fue- 38
rit, adhuc creditoris hypotheca manet *l 6. ſi fun-
dus. D. commun diuidend.* Eodem modo ac ſi tota
debitori adiudicata fuerit. Balduinus *de pignor c. 12.
qua res pignor. obligar poſſ. colum. 4 verſicul. ſi
res non plane aliena. fol. mihi 253* cuius rationem
reddit poſt alios Caldas Pereyra *in tract de emptor.
& vendit. c. 9 n. 14. propè finem,* ibi: *Quamobrem
in caſu propoſita quæſtionis defendi poteſt hypothe-
ca rei communis pro diuiſo poſſeſſa non extin-* 39
*gui per adiudicationem, in diuiſione poſtea ſubſe-
quentem, quoniam per hypothecam ius reale adipi-*

ſcimur, quod rem ipſam afficit, ac ſequitur, in quemcumque tranſeuntem, nec diuiſione, aut alienatione ſubſequuta extinguitur, vt in l. ſi quis putans § ſi fundus, D. communi diuidnud. l. 3 in fin. D. qui potiores. l. ſi conſenſis in fin. & ibi Bart. *D. quibus modis pign. vel hypoth. ſolu.* Bald. & Salicet. *in l. vnic. C. ſi communis res pignori data ſit*, &c. & vide eundem ex *n.* 13.

40 Quod & idem erit, quando inter debitotem, &
ſocium fuerit per partes diuiſa, & cuilibet pars adiudicata, puta pro dimidia, quia adhuc ſuper parte
dimidia tangeote ſocio durabit creditoris hypotheca pro dimidia dimidiæ partis, & ſic pro quarta reſpectiuè ad totam rem, & pro alia quarta tenebitur
debitor, cui ſimiliter dimidia pars rei tetigit in diuiſione. Eo quod in qualibet dimidia eſt dimidia
obligata pro indiuiſo, quæ obligatio omnes rei
partes, complectitur, etiam minimam; & ideo ad
quemcumque ipſa res, vel rei pars transierit, ſemper dimidia totius, vel partis tranſlatæ remanet hy-
41 pothecæ affecta, quia per factum debitoris diuidentis, & alienantis non tollitur ius creditoris habentis
in qualibet rei parte quæſitum ex hypotheca præcedente rei indiuiſæ. *ad text. in l ſi conſenſeris, § fin. ff. quibus modis pign. ſoluit.* & per Neguſant. Ioan. de Amicis *conſil.* 20. *num.* 15. Bart. Granut. & alios tenet Felinus *de ſocietate, cap.* 28. *n.* 31. Cæſar Maneot. *deciſ.* 20. *n.* 39. latè Gaito *de credit. c.* 4. *quæſt.* 7. *ex n.* 377. *& ſeqq.*

42 At ſi ſocius ad rei communis cum debitore diuiſionem, noo debitorem, ſed creditorem ipſum prouocet (ſicut de iure fieri poteſt) & res tota adiudicetur creditori ſoluenti æſtimationem alterius par-
43 tis, tunc res tota erit in eadem cauſa, hoc eſt, tota
res adiudicata erit obligata creditori, ita vt debitor totam luere teneatur, vt eam conſequatur, nempè ſoluto debito, pro quo pars indiuiſa fuit hypothecata, & ſimul reddito partis pretio, quod creditor dedit in diuiſionis adiudicatione. *l.* 7. *§. ſi debitor, D. communi diuid.* Balduinus *vbi proximè, verſ. quod ſi ſocius meus, &c. loco citato ſupra n.* 38.

44 Quæ omnia Annæus Robertus *rerum iudicatarum lib.* 3. *c.* 19. *per totum, fol. mihi* 707. intelligit in
diuiſione inter ſocios rei communis, vt per diuiſionem ſubſequutam non præiudicet creditoribus ſocij rem indiuiſam, & communem hypothecantis; ſecus autem in re communi inter cohæredes, vt ſi vnus ex pluribus hæredibus ante diuiſionem ius ſuum hæreditarium ſuo creditori hypothecauerit, ſubſequuta poſtea diuiſione inter cohæredes legitimè, & abſque colluſione facta præiudicet creditori. Differentiæ inter vtrumque caſum plures rationes reddit ipſe Robertus, apud eum videbis an concludentes ſint, & admittendæ, cum habeamus iura expreſſa in contrarium, necnon communem tantorum Doctorum, à qua recedere foret temerarium.

45 Idem dicimus in vſucapione, & præſcriptione,
quoniam qui patitur rem vſucapi, vel præſcribi, videtur alienare, & alienationi conſentire; *l. alienationis ff. de verborum ſignif.* nec qui alienare prohibetur, poteſt pati rem vſucapi in præiudicium tertij. De iis latiſſimè plura cumulans ait Tiraquell. *de retract. lignag. §.* 1. *gloſſ.* 9. *ex n.* 149. *cum multis ſeqq.* videndus etiam Petra *de fideicommiſſ. q.* 11. *ex n.* 596. *& ſeqq.*

46 Et ideò præſcriptio rei hypothecatæ, quam paſ-
ſus fuit debitor, non præiudicat creditori in ſua hypotheca. *l.* 3. *§ certa ff. quæ in fraudem creditor.* ibi: *Verùm etiam ſi fortè data opera ad iudicium non*
affuerit, vel litem mori patiatur, vel à debitore non petit, vt tempore liberetur, aut vſumfructum, vel ſeruitutem amittit, & omnino qui aliquid fecit, vt deſinat habere, quod habet, ad hoc edictum pertinet. &
l. 4. *cod. tit.* ibi, *in fraudem facere videtur, qui non facit, quod debet facere, intelligendum eſt id eſt, ſi non*
vtatur ſeruitutibus. Quæ iura conueniunt concur- 47
ſui creditorum pendenti, quo formato alienatio
prohibita eſt debitori, & per conſequens præſcriptio, provt latè probatum fuit *in* 1. *tom. c.* 4. vbi ad longum diſceptatur: at concurſu extante, præſcriptio noo tangit hypothecam, quoniam in vſucapione ſeparata eſſe dicitur quæſtio pignoris ab intentione dominij, & ideo dominium rei hypothecatæ poteſt vſucapi, ſaluo tamen iure pignoris, quod inſuper durare poteſt penes creditorem ad perſequendam
rem ipſam quocumque vadat, ſicut contingit in 48
qualibet alienatione facta per debitorem, poſt contractam hypothecam, abſque cooſenſu creditoris, qoi ius ſuum inſuper conſeruat in ipſa re exiſtente penes tertium; ideoque ſi vſucapio adimit dominium à debitore, creditori non detrahit propterea ius hypothecæ, vt probant text. *in l.* 1. *§ cum prædium,* ibi, *pigneris etenim cauſam, nec vſucapione perimi placuit; quoniam quæſtio pignoris ab intentione dominij ſeparatur. D. de pignoribus, l. iuſto, § non mutat, D. de vſucapionib. l. miſſo, D. pro emptore, l.* 2. *D. pro hærede. l. vſucapio, C. de pignorib. Balduinus, de pignor. cap.* 12. *tit. quod res pignori obligari poſſ. poſt princip.* vide elegantes doctrinas *in hac* 3. *part. cap.* 1. *ex num.* 191. *cum ſeqq. verſ. nec lex* 2. *C. de lui-*
tione pignoris, &c. Et quod per vſucapionem, vel 49
præſcriptionem rei hypothecatæ, non præſcribatur hypotheca, ſed adhuc duret, & tranſit res in præſcribentem cum iure hypothecæ, ac ſua cauſa, præ cæteris explicat, & latè comprobat Sarmiento *ſelectarum, lib.* 1. *cap.* 9 *per tot. & lib.* 3. *cap.* 1. *ex n.* 3.

Et idem dicimus de ſententia, & re iudicata ob- 50
tenta per tertium contra debitorem, qua condemnatur ad rei hypothecatæ reſtitutionem alteri ſe dominum aſſerenti, & probanti, & hæc ſententia, & res adiudicata non præiudicat creditori ignoranti litem agitari inter debitorem, & tertium in re dominium prętendentem, & vindicantem, ſecus ſcienti, aut aliàs citato. text. eſt *in l. ſæpè, ff de re iudicata,* ſecundum lectutam Piſanam. text. etiam *in l. ſi ſuperatus, D. de pignor. l. ſi mater. §. fin. D. de except. rei iudic. l.* 3 *§ certa.* ibi. *verùm etiam, ſi forte data opera, ad iudicium non affuerit, vel litem mori patiatur, ff. quæ in fraudem creditorum.* Bart. gloſſ. & Doctores notant *in dictis iuribus.* Alexand. poſt alios *in dict. l. ſæpè, colum.* 21 *verſic. circa ſecundum caſum.* Bart. *in l. ab executore, §.* 1. *D. de appellationib.* Balduinus *in tractat. de pignorib. cap.* 12. *tit. quæ res pignori obligari poſſunt.* Couarr. *practic. cap.* 13. *ex num.* 7. optimè declarat Neguſantius *de pignorib, membr.* 3. *p.* 6. *principal. ex num.* 39. *cum multis ſeqq.* Caſtillo *tom.* 6. *controuerſ. cap.* 157. *num.* 26. Surdus *conſ.* 189 *n.* 46. Gratianus *diſceptat. forenſ. tom.* 2. *cap.* 287. *num.* 10. *&* 11. Franciſc. à Ponte *conſil.* 57. *n.* 2. *&* 3. *& conſil* 90. *num.* 4. *&* 5. Gregorius Lopez *in l.* 20. *tit.* 22. *part.* 3. *gloſ.* 18. optimè explicat poſt alios Sigiſmun-
dus Scaccia *de appellat. quæſt.* 5. *num.* 59. vbi limitat, 51
quando debitor fuit contumax, aut quando colludit cum aduerſario, vt tunc creditori etiam ſcienti non præiudicat res iudicata: & ideò ſi debitor plenè fuit detentus, & creditor ſcientiam habuit litis motæ, ſententia ſuper pignoris dominio nocet etiam creditori; plenè Scaccia *vbi proxime, d. n.* 59.

Secun

52 Secundò limitatur dicta concluſio, vt procedat in pignore aut hypotheca tradita creditori, & ab eo detenta; at verò quando debitor non tradidit
53 pignus creditori, tunc proculdubio ſententia lata contra debitorem ſuper dominio rei hypothecatæ præiudicat creditori, ſiue ſcienti litem agi, ſiue ignoranti; nam præfata iurium concluſio non procedit in ſola hypotheca abſque eius traditione; quia hoc caſu defenſio rei hypothecatæ non pertinet ad creditorem prinpaliter, ſed ad debitorem, ideo tunc ſententia lata contra debitorem præiudicat creditori in conſequentiam, ita notanter voluerunt Raphaël *in Authent. de fideiuſſoribus, §. ſed nec refert*, & ſequitur Alexand. *in d. l. ſæpè, colum. 30. verſ. ſecundario dicitur*, dicens diligenter eſſe notandum, ſequitur Neguſant. *de pignorib. d. membr. 3. part. 6. princip. ſub num. 39. verſ. tertio limitatur iſta concluſio.* Idem tenet Ioan. Anton. Manguilius *in tract. de euictionibus, quæſt. 177. num. 31. & num. 43.* qui omnes, & alij ab eis citati in hoc conueniunt, vt iura ſupradicta procedant (prout expreſsè loquuntur) in pignore tradito, non in hypotheca non tradita creditori.

Et per gloſſam *in leg. de vnoquoque, in verb. qui cauſa, ff. de re iudicata*, & Tiraquell. *in tract. res inter alios acta limit. 1.* atque Surdum *in deciſ. 258. num. 1.* necnon Rotam *in deciſ. 584. num. 3. part. 2. recent.* tenuit in terminis Rota *in deciſ. 219. ex n. 3. 4. & 5* inter recollectas per Ludouiſ. Poſt *poſt tract. de manutentione*, vbi expreſsè agit de vxore habente tacitam hypothecam in bonis mariti, vt nec debuit citari ad litem motam per creditorem contra maritum, contra quem obtinuit immiſſionem, eo quod ipſa mulier tanquam creditrix hypothecaria non poſſidebat hypothecam, ſuper qua fuit tertius creditor immiſſus. Mirabiliter conducunt, quæ Ludouiſ. Poſt. *in tract. de manutentione, obſeru. 11. n. 4. 5. & n. 12. & 13.*

54 Sed quid è contra de ſententia ſuper re pignorata lata contra creditorem, an præiudicet debitori ſcienti, vel ignoranti? Vide eundem Neguſantium *loco cit.*

55 Tertiò limitatur præfata iurium concluſio, quando propter commiſſum ſententia lata ſit contra debitorem emphyteutam, quæ præiudicat emphyteutæ creditoribus habentibus hypothecam in re emphyteutica, etiam ignorantibus litem inter dominum & debitorem, & etiam non citatis. Vtſillus ad Afflictum *deciſ. 369. n. 2.* Marius Giurba *deciſ. 91. num. 12.*

56 Deinde ſi ſententia afferatur contra debitorem concurſu pendente litigantem cum vno creditore ſuper ſuo credito, non propterea præiudicat aliis creditoribus non citatis, quominus iſti poſſint reclamare, ratione ſui iuris, & opponere de colluſione, aut aliàs docere de non iure creditoris, quia vel talis nunquam fuerit, vel ſi fuerit, iam eſſe ſolutum, & de aliis ſimilibus exceptionibus, tale creditum ſubuertentibus, vel contra inſtrumentum crediti, aut probationem, vt ex Vincentio de Franchis *deciſ. 523. n. 13. & deciſ. 524.* Surdo *deciſ. 256.* Franciſcus Aponte *conſil. 75. & conſil. 90.* & Molina *de Hiſpanor. primogen. lib. 4. cap. 8.* tenent Antoninus de Virgilio *in tract. de legitimatione perſonarum, c. 12. num. 18 & 29*

57 Nam poſtquam iudicium concurſus creditorum eſt motum, & pendens, omnes controuerſiæ motæ contra debitorem ſunt ſimul tractandæ cum cæteris creditoribus, cum in iis intereſſe habeant, & ſint partes legitimæ, & ideo citandi, & audiendi ſunt ſuper ſuis exceptionibus, & oppoſitionibus, vt per Coſtam de ratione ratæ probat Gaito *de credito cap. 4. quæſt. 11. n. 1535. & duobus ſeqq.*

Et idem reſpectu prælationis, reſpectu ſcilicet 58
cæterorum creditorum, de qua nec actum fuit, nec agi potuit in primo illo iudicio contra debitorem, quia iſte nullum habet ius, aut intereſſe aliquod ſuper prælatione, quod ſolum competit creditoribus inter ſe ipſos, prout abundè probauimus ſuprà *1. p. cap. 16. ex n. 12 cum multis ſeqq. verſ. deinde quia hoc iudicio concurſus*, &c. Et alibi pluries diximus ſuprà hoc cap. *n. 4. & 5.* & latiùs hac *3. p. c. 3. ex n. 52. cum ſeqq.*

Adeò, vt ſi debitor communis in alio diuerſo iu- 59
dicio, & coram alio iudice, competente tamen, victus fuerit ab vno creditore ſuper credito ſoluendo, adhuc tamen pro ipſa exactione creditor vincens debet recurrere ad vniuerſale iudicium creditorum à debitore formatum, vt ibidem inter cæteros graduetur, & de ſuo iure iterum controuertatur, ſi per cæteros creditores dubitetur, & opponatur contra creditum, & ſententiam, quæ illis non præiudicat non citatis, vt dictum eſt, & latiùs videndum *ubi ſuprà c. 16 ad longum.*

Et prædictorum omnium vna eſt ratio; nam qui 60
non poteſt alteri præiudicare alienando, vel aliquid agendo; minus poteſt præiudicare, conſentiendo, aut patiendo, vt aliquid fiat. Decius pulchre *conſil. 445. num. 24.* Crauetta *conſil. 157.* Romanus *ſingulari 312.* Pariſius *conſil. 309. num. 36. volumn. 3.* Montier. *deciſ. 38. num. 30.* Giurba *deciſ. 8. num. 13.*
nec paciſcendo, aut tranſigendo, Giurba *deciſ. 169.* 61
num. 12. Ponte *conſil. 6. num. 35. 36. & 39 & conſ. 7. num. 6* Lancellotus *de attentatis, 2. part. cap. 12. ampliat. 14. num. 8 & 9* Caualcanus *deciſ. 5. num. 15. part. 4* Landerc. *conſil. 21. num. 3* Bimius *conſil. 162.*
num. 50. Scaccia *de appell. quæſt. 27 limit. 6. memb. 4.* 62
num. 44. & 45 nec omittendo rem pro derelicto, quod fortiùs eſt. Bart. *in l. quod ſeruus, D. de ſtipulatione ſeruorum* Giurba *d. deciſ. 8. n. 13* & eſt text. expreſſus *in l. ſed ſi rem ſuam pro derelicto habuerit, vt quis eam ſuam faciat, 5. ff. quæ in fraud. creditor.* alioquin facile fieret fraus tertio, & creditoribus. Giurba *ibid.*

Principalis tamen regula, de qua à principio hu- 63
ius cap. vt per factum voluntarium debitoris diſponentis de ſuis bonis nullo modo detrahatur iuri creditorum, dupliciter limitatur; primo, quando in initio, & origine acquiſitionis rei apponitur aliquod pactum in fauorem etiam poſterioris creditoris, vt in re acquiſita per debitorem præferatur anterioribus, prout ex pluribus Doctoribus probauimus ſuprà *1. part. c. 14. ex n. 108. cum ſequentibus, verſ. imò, & quod plus eſt*, &c. vbi latiùs videbis expeditam hanc ſingularem limitationem.

Secunda limitatio erit, quando ius debitoris, 64
quod habet in re hypothecata ſuis creditoribus, reſoluitur ex aliqua cauſa antecedenti, & neceſſaria, non vero voluntaria, & ex facto voluntario ipſius debitoris, aut quando aliàs reſoluitur, extenguitur ipſa res, ſeu ius hypothecatum, & annihilatur ex natura ipſius rei, vt tunc hypotheca contracta medio tempore pariter reſoluatur, & annihiletur, iuſque creditorum quoad ipſam diſſoluitur, & euaneſcit, ita poſt plures Doctores, & nos diximus ſuprà *2. part. cap. 17. ex num. 36. cum ſeqq. verſ. quoad ſecundum huius capituli articulum*, &c. vbi latiùs videbis Aliam celebrem quæſtionem prædictis con-

ducibilem videbis, *in cap. ſequenti, ex num.29. cum ſequentibus, verſ. ex qua reſolutione alia ſingularis*, &c.

65 Denique pro coronide huius cap. declarandus, & interpretandus venit text.. veldè ſingularis, *in leg.1 §.ex contrario,ff de ſeparationibus*, qui quidem videtur reſtragari regulæ hactenus à principiu huius cap. comprobatæ, quod debitor ex facto ſuo nullo modo poteſt ſuis creditoribus præiudicare; cum contrarium expreſſis verbis dicat text. *in dict.§. ex contrario*; cuius verba ſunt: *ex contrario creditores Titij ſeparationem non impetrabunt; nam licet alicui adiiciendo ſibi creditores, creditoris ſui facere deteriorem conditionem; at qui igitur adiit hæreditatem debitoris mei, non facit meam deteriorem conditionem, quia licet mihi ſeparationem impetrare, ſuos verò creditores onerauit, dum adiit hæreditatem, quæ ſoluendo non eſt, nec poterunt creditores eius*
66 *ſeparationem impetrare.* Ecce apertiſſime debitorem quaſi contrahendo per aditionem hæreditatis ſibi delatæ, quæ non eſt ſoluendo, ſuis præiudicare debitoribus, alios hæreditarios ſibi, & illis adiiciendo; qui ex omnibus hæredis bonis ſoluendi ſunt, non ſolum ex bonis hæreditatis, ſed ex ſuo proprio patrimonio. Et augetur difficultas, quoniam licet debitor ſibi diuerſis temporibus adiiciat creditores, & omnibus bona ſua obliget, ſemper priores potiores ſunt, nec per adiectionem huiuſmodi aliquod detrimentum patiuntur; ſed in ſolutione, & ex actione præferuntur, itavt ſi bona debitoris omnibus non ſufficiant, poſteriores damnum patiuntur, & inſoluti remanent, ad latè tradi-
67 ta hac *3.part.cap.11.& cap.6.& cap.14.* Sed reuera text. *in d.l.1. §. ex contrario*; nullatenus opponitur noſtræ conſtanti reſolutioni, cum text. ille non loquatur in creditoribus hæredis hypothecariis, quibus de iure debitor nouos adiiciendo creditores non præiudicat, ſed omnium anterioritas temporis ſeruatur, ex integris titulis, *ff. & Cod. qui*
68 *potiores in pignor. habeant*; ſed text. ille loquitur iuxta iuris regulas in creditoribus hæredis debitoris mere perſonalibus, & chirographariis, inter quos non attenditur temporis anterioritas, nec datur prælatio, ſed omnes ſimul pro rata admittuntur, & in tributum ad bona debitoris, quæ ſi ſoluendo non ſint, omnes pro rata, & proportionabiliter iuxta vniuſcuiuſque quantitatem ſoluuntur, itavt ſi bona omnibus non ſufficiunt, eodemmodo, & pro ſua rata inter omnes damnum diſtribuitur; prout copiosè explicuimus ſupra 1. *part. cap.4. ex num. 140. verſic. deueniamus ad vltimam rem*, &c. *vſque ad fin. cap quare hæres debitor*, per aditionem adiiciendo ſuis creditoribus perſonalibus, alios hæreditatis ſimiliter perſonales ſuis præiudicat, quoniam ſi bona debitoris ſoluendo non ſint omnibus, minus quilibet conſequitur, cum inter omnes pro rata diſtribuenda ſint; & ſeparatio bonorum, quæ conceditur hæreditatis creditoribus, quibus per aditionem, & confeſſionem bonorum hæres præiudicare non potuit, cæteris hæredis creditoribus denegatur, cum illis chirographariis præiudicare poſſit debitor abeundo, & cum aliis nouiter quaſi contrahendo, vt inquit text. *in. d. §. ex contrario.*

69 Et in terminis quod iſte text. loquatur in creditoribus perſonalibus, naturaliter intellexit, & declarauit Amad. Rodriguez *de concurſu creditor. 2.p. artic.3. num.1. & 2. fol 97.* ac iterum *art 4. num.13. fol.100.* licet ſic explicitè non loquatur, quem text.

in alium propoſitum interpretamur ſuprà *1.p.1.9.ex n.16.& ſeqq.*

§. Vnic.

Prior creditor qui paſſus eſt, & conſenſit alium inferioris gradus ſuum creditum prius exigere, vel rem ſibi hypothecatam ei obligari, an creditoribus intermediis præiudicet, vel an prorſus ius ſuum reale, & prælationem amittat, quoad omnes creditores?

Et de vno, & eodem creditore pro diuerſis creditis diuerſimodè, & interpolatè graduando.

SVMMARIVM.

Creditor anterior conſentiens, vt alteri pignus obligetur, an præiudicet creditoribus intermediis. n.1.

Creditor anterior cedens inferiori gradum, & prælationem ſuam dumtaxat ad exigendum, an non ſolum ſibi, ſed & intermediis etiam præiudicet creditoribus. n.2.

L. Paulus reſpondit 12 ff. quibus mod pign. vel hypoth. ſolu. determinatio adducitur. n.3.

Creditor conſentiens, vt pignus pignori detur, pignus remiſiſſe videtur, non alium loco ſui conſtituiſſe. num.4.

Creditor conſentiendo, vt res alteri pignoretur, ius pignoris prorſus amollit, & creditor merè perſonalis remanet. n.5.

L. Lucius Titius, 11. ff quib. mod. pign. vel hyp. ſolum ponderatur. ibid.

Quid inter contrahentes actum fuerit attenditur, an voluerit creditor totum ius pignoris dimittere, an ſolum gradum, & prælationem. n.6.

L. credi or, qui prior, 12. § ſi tecum, ff. qui potior. in pign. habeant adducitur. ibid.

Iuriſconſultorum varietas circa pignoris, aut prælationis remiſſionem annotatur n. 7.

L. iubemus. Cod. ad Senat. Conſ. Velleia. reſtringens indiſtinctè renunciationem hypothecæ adducitur. num.8.

Creditorem conſentientem, vt pignus alteri obligetur non amittere prorſus ius hypothecæ quoad omnes creditores, ſed quoad illum tantum cui conſentit, qui teneant. n.9.

Renunciatio ſtrictè interpretatur non extendenda ad alias res vel perſonas. n.10.

Conſenſus prioris creditoris, vt alteri pignus obligetur; quando reſtricta intelligitur ſolum tribuit prælationem, & ordinem exigendi ei, cui conſenſus accommodatur reſpectu conſentientis, non reſpectu intermediorum vtrique præferuntur n.11.

L. Paulus, ff quib. mod. pign. vel hyp. ſolu. pro hac opinione ponderatur. n.12. & n.13.

Secunda opinio refertur tenentium creditorem ſimpliciter conſentientem, vt pignus alteri pignoratur videatur omne ius pignoris renunciare quoad omnes n.14. & ſeqq.

Conſentire vt pignus, pignori detur idem operatur, ac ſi conſentiat, vt res alienetur, quoad pignoris amiſſionem iuxta Donellum. n.15.

Per conſenſum prioris, vt pignus alteri obligetur, iſte illius locum non ſubintrat, ſed ius ſecundi intermedij confirmatur. n.16.

D.l.Pau

D.l. Paulus, verba ad idem ponderantur ibidem, & n.17.& 18.

Tertia opinio Saliceti diſtinguentis verior, & communior eſt, n.19.& ſeqq.

Conſenſus prioris creditoris ſi ſit generalis vt debitor poſſit pignus obligare, non contemplata certa perſona; inducit amiſſionem iuris quoad omnes creditores.n.20.

Conſenſus anterioris creditoris commodatus, reſtrictus ad certam perſonam, reſtrictè operatur quoad eum dumtaxat, ita vt non quoad omnes creditor ius pignoris amittat.n.21.

Saliceti verba recenſentur.n.22.

Saliceti diſtinctionem plures alij Doctores ſequuntur, relati.n 23.& 24.

D. Laurea vtriuſque opinionis terminos, & effectus referens notatur ex n 25.

Conſenſus anterioris quando non operatur quoad omnes creditores tertius cui accommodatur, ſubintrat gradum conſentientis, huicque præfertur intermediis, creditoribus autem vtrique.n.26.

Creditores intermedij gradatim aſcendunt locum anterioris conſentientis, & ſicut præferuntur tertio, ita, & anteriori cui tertius præfertur.c.27.

Per conſenſum anterioris abſolutum pignus in totum diſſoluitur, & ſecundus primum locum occupat, ſecus quando in gratiam alicuius conſenſus fuit accommodatus.n.28.

Tertius, cui ſpecialiter accommodatur conſenſus, quoad exactionem non occupat primum gradum conſentientis.n.29.

Creditor anterior per generalem conſenſum vt debitor poſſit alteri pignus obligare, remanet creditor perſonalis, quia ius hypothecariam amiſit.n.30.

D.l. creditor, qui prior 12.§. ſi tecum, ff. qui potiores ponderatur.n.31.

Pignus, qui debitori reddit, creditum remiſiſſe non intelligitur, ſed creditor manet perſonalis. num.32.

Creditor tertius, cui anterior nominatim conceſſit, licet præferatur anterior, non tamen intermediis. num.33.

Creditores intermedij per conſenſum anterioris, gradatim aſcendunt eius gradum, & præferuntur anteriori, & ei, cui iſte conſenſit.n.34.

Tertius cui anterior conſenſit, antelationem intermediorum non conſequitur ceſſante ceſſione. numero 35.

Nec antelationem conſequitur, niſi à tempore, quo contraxit.ibid.

Medij creditores præferuntur anteriori qui conſenſit præferri à tertio.n.36.

Medius vincit tertium, à quo vincitur primus. ibidem.

Creditor nunquam ius ſuum amittit per conſenſum, quod ſpecifice reſeruauit.n.37.& n.38.

Petri Surdi locus inſignis in propoſito refertur. n.39. 40.41.& 42.

Anterior qui conſenſit ſub iuris ſui reſeruatione, quod ordine, & loco exigere poteſt. num.43. remiſſiuè.

Inter creditorem, cui anterior pignori conſenſit, intermedios, & anteriorem qui ordine fiat ex actio. n.44.& ſequentibus.

Prælatio laſa per anteriorem poſteriori creditori, multum diſtat à ceſſione qua per primum fit poſteriori, vel tertio ſoluenti.n.45.

Prælationem licet cedat creditor anterior, creditor hypothecarius adhuc remanet.n.46.

In creditore hypothecario anteriori tria diuerſa iura concurrunt, ius pignoris, ius prælationis, ipſum creditum ibid.

Ius pignoris ſi quis amiſerit, prælationis ius euaneſcit. num 47.

Prælationem qui cedit, creditor manet hypothecarius. num.48.

Hypotheca non eſt de natura, nec de ſubſtantia contractus, ex cuius exiſtentia, vel deffectu valor contractus non dependet.n.49.

Hypotheca abſque expreſſa contrahentium conuentione nequaquam contrahitur.n.50.

Nec ſubintelligitur in contractu, ſi omittatur à contrahentibus.n.51.

Poteſt quis eſſe creditor hypothecarius abſque prælatione.n.52.

Hypothecaria ius ſolum cedi, & legari poteſt ſine crediti corruptione, vel remiſſione.n.53.

Prælatio cedi poteſt, manente credito, & hypotheca. num.54.

L. creditor qui prior, §. tecum, ff. qui potiores, ad id ponderatur.ibid.& n.55.

Creditor inferior, cui anterior conſenſum ſuper hypotheca accommodauit huic ordinem exactionis tacitè renuntianti præfertur.n 56.

Per conſenſum ſpecificum creditor non amittit ius hypotheca quoad omnes, licet ius prælationis, quoad intermedios, & tertium amittat.n.57.

Conſenſus anterioris ſpecificè tertio accommodato habet vim tacita ceſſionis, & pacti inter vtrumque quoad prælationem.n.58.

Creditor poſterior, cui anterior prælationem ſuam ceſſit, non ſolum ei, verum, & omnibus intermediis præfertur.n 59.

Et inter eos fit reciproca transformatio, & graduum permutatio, vltimo in locum prioris, & priore in locum vltimi ſubrogato.n.60.

Saluo, & intacto manente iure intermediorum creditorum.ibid.

Creditor anterior cedens prælationem inferiori, licèt maneat hypothecarius, non exigit immediatè poſt ceſſionarium. n.61.

Sed poſt omnes intermedios creditores.62.

Creditor anterior tot gradus deſcendit quot inferior, cui ceſſit prælationem aſcendit.n.63.& n.64.

Creditor anterior licet inferiori ceſſerit prælationem, & tempus anterius non tamen tempus ſubſequens.n.65.

Anterior qui prælationem cedit inferiori non deſinit eſſe creditor hypothecarius quoad debitorem, tertium poſſeſſorem, & alios poſt ceſſionem contrahentes.n.66.& n.67.68.& 69.

Per prælationem ceſſam inferiori creditori ſolus anterior præiudicatur, non creditores intermedij, quorum gradus non variatur.n.70.

Quādo ius pluribus gradatim competit vni poſt alium primus perceptionem, aut renunciationem in fauorem inferioris factam, ſibi dumtaxat, non vero intermediis præiudicare poteſt.n.71.& 72.

Prælationis ius receptum ab inferiori creditore coarctatur ad ius, quod habet anterior cedens. num 73.

Prælationis ceſſio reſtringitur ad quantitatem pecuniæ debitæ anteriori creditori cedenti, & non amplius.n.75.

Ceſſionario non plus ius competit quam cedenti. n.75.

Anterior creditor 100. cedens prælationem inferiori. Creditori pro 200, ſolum pro ſua 100. transfert prælationem.n.76.

Inferior

Inferior cui prælatio anterioris ceditur, dupliciter habet hypothecam, ſuo & alieno nomine; & in quo ceſſio fuerit inefficax, ſuppletur per ius propoſitum, n. 77.

Creditor duplicem gerens perſonã ſuam & ceſſionariã, licet confiteatur pecuniam recepiſſe à debitore pro reſto intelligitur pro proprio credito. n. 78.

Creditor inferior ſi virtute prælationis ceſſæ, ſuum etiam creditum inferioris gradus exegerit, notum faceret præiudicium intermediis. n. 79.

Creditor inferior pro 200. recipiens prælationem ab anteriori pro centum dumtaxat creditore, pro hac rata parte recepiſſe intelligitur. n. 80.

Creditor anterior pro 200. qui prælationẽ ceſſit inferiori, pro 100. creditori, necnon iſte, & intermedij creditores, quo ordine erũt graduãdi. n. 1. & ſeqq.

Inferior pro rata prælationis ceſſæ aſcendit ad priorem gradum, æqualiter cum anteriore cedente, & pro ſuo reſto concurrente poſtpoſitis intermediis. ibid.

Anterior poſt ceſſam prælationem limitatam retinet ſuum proprium gradum pro quantitate crediti ſibi remanente. n. 82.

Et conuertit pro rata in eodem gradu cum inferiori cui ceſſit prælationem. ibid.

Cedens partem ſui crediti, & ceſſionarius concurrunt æqualiter in eodem gradu vnuſquiſque pro ſua rata. n. 83.

Duo ceſſionarij vnus poſt alium cauſam habentes ab eodem creditore concurrentes, nullã inter ſe habent prælationem, ſed æqualiter, & eodem gradu, extingunt vnuſquiſque pro ſua rata. n. 84.

Anterior qui ſolam prælationem ceſſit pro parte ſui crediti, pro ea poſtponitur intermediis creditoribus. n. 85.

Vnus creditor contra eundem debitorem plura, ac diuerſa credita habens plurium & diuerſorum creditorum perſonam repræſentat. n. 86.

Ita pariter pro ſingulis creditis iuxta vniuſcuiuſque gradum, ac prælationem graduatur, interpolatè inter cæteros creditores. n. 87.

Plurima ad id, & mirabilia iura adducuntur, ex num. 88.

L. creditor, qui prior, §. ſi idem bis, ff. qui pot. ibid.

L. quærebatur 21. ff. eodem tit. quæ loquitur in pulchro caſu n. 89.

Creditor pro certa ſumma hypothecarius poſt modum pro alia diuerſa ſumma eadem, & alia bona obligauit in contractu nouante, pro prima ſumma præfertur interim contrahentibus; pro ſecunda & intermediis præferuntur. n. 90.

L. ſi prior. 13. cum l. 3. ff. qui potiores, exornantur ex num. 92.

Pignora eadem in ſecunda obligatione nouante repetita, tempus, & prælationem conſeruant, in quibus & non in aliis ſimul obligatis primus creditor præfertur intermediis. n. 92. 93. 94. 95. & 96.

Pignora pro duobus creditis eodem tempore eidem creditori obligata, ſi vendantur cedit in vtriuſque ſolutionem pro rata cuiuſlibet crediti. n. 97.

Secus ſi diuerſis temporibus pignora obligentur, quia tunc prius creditum prius ſoluitur, & in reſiduo ſecundum. n. 98.

L. pupilli, §. cum eodem tempore, ff. de ſolutionibus, & alia ad idem adducuntur. ibid.

Creditor inferior, cui per anteriorem fuit facta ſua prælationis ceſſio, ſi plus quàm cedenti debebatur, exegit, reſtituit ſuperfluum intermediis creditoribus. n. 99.

Creditor inferior, cui per anteriorem fit prælationis ceſſio, ſub conditione vt iſte immediate poſt eum exigat an præiudicet intermediis, & an iſtis renitentibus ceſſio inefficax reddatur, ex num. 100. cum ſequentibus.

Prælatio ceſſa inferiori eum anteponit omnibus creditoribus intermediis. n. 101.

Et poſt eum intermedij anteriori cedenti præferuntur, num. 102.

Pactum inter anteriorem, & poſteriorem nunquam officit creditoribus intermediis, qui illi non interfuerunt. n. 103.

Sententia ſuper prælatione inter anteriorem & poſteriorem creditorem lata non præiudicat intermediis. n. 104.

In anterioris poteſtate cum inferiore paciſcentis non eſt ius intermediorum ſubuertere. n. 105.

Prælationis ceſſio ſub conditione, vt cedens immediatè exigat, ſi intermedij creditores renuunt, euaneſcit. n. 106. & ſeqq.

Reſeruatio facta in remiſſione ſui iuris omnino inter contrahentes ſeruatur. n. 107.

Reſeruatio conſeruat ius pignorum, quod prælationem, & priuilegium cauſæ. n. 108.

Clauſula, non alias nec alio modo, *reddit contractum conditionalem. n. 109.*

Et eſt clauſula limitatiua voluntatis & conſenſus, ac præſeruatiua iuris in caſu contrario. n. 110.

Et conſenſum à contractu adimit, ita vt nihil actum videatur inter contrahentes. n. 111.

Et habet vim reſolutionis contractus ab initio, numer. 112.

Conditione in ceſſione prælationis non ſequuta, ceſſa prælatio nihil prodeſt inferiori ceſſionario, qui manet vt antea in ſuo infimo loco. n. 113.

Qui ſi inſuper ea vtatur, quod exegerit, reſtituet anterioribus ordinibus. n. 114.

HAs quæſtiones difficiliores reddiderunt Iuriſ-
conſultorum reſponſa, quæ varia ſunt, & in-
tricata, quibus mehercle ceſſantibus facilè vinceren-
tur, ex notiſſimis iuris principiis. Vt igitur clariores 1
reddantur, diſtinctè procedendum erit. Aut enim
contendimus circa creditorem priorem, cui pignus
fuit obligatum, conſentientem alteri tertiò etiam
obligari, an præiudicet creditori, vel creditoribus
intermediis? Aut enim agimus de priore creditore 2
hypothecario conſentiente, vt alius inferioris gra-
dûs, vel alius tertius & nouus creditor prius exigat,
ita vt ei tantum cedat prælationem, & gradus ante-
rioritatem, non etiam ius pignoris; An iſta prælatio-
nis ceſſio, & conſenſus præiudicet, non ſolùm ipſi
priori creditori, verùm etiam aliis intermediis?

Prius diſtinctionis membrum nonnulla iura de- 3
terminarunt; variè tamen, obſcurè, & interdum
contrariè; Paulus etenim *lib. 5. reſponſorum*, quæ eſt
*leg. Paulus reſpondit 12. D. quibus modis pignus, vel
hypoth. ſoluit.* abſolutè determinauit priorem, & po-
tiorem creditorem in pignore conſentientem, vt
debitor communis alteri tertio, & nouo creditori
rem eandem obliget, prorſus amittere ius pignoris,
idque remiſiſſe non ſolùm quoad tertium, cui con-
ſenſit, ſed & quoad omnes intermedios, necnon
alios creditores hypothecarios poſtea contrahentes
cum debitore; adeo, vt licèt tertius (cui prior con-
ſenſit) iſto ſit potior in pignore; adhuc tamen non
excludit intermedium creditorem, quia ille in lo-
cum prioris non ſubrogatur, ſed in ſuo iuxta tem-
pus contractus, & conſenſus remanet; ita vt ſecun-
dus

dus intermedius (& ſic de ſingulis intermediis creditoribus) aſcendat ad priorem gradum, primò iam prorſus per conſenſum ſublato à iure pignoris vniuerſo, & remanente creditore chirographario, & perſonali dumtaxat, verba Iuriſconſulti hæc ſunt: *Paulus reſpondit Sempronium antiquiorem creditorem conſentientem, cum debitor eandem rem Titio creditori obligaret, ius ſui pignoris remiſiſſe videri, non etiam tertium in locum eius ſucceſſiſſe: & ideo medij creditoris meliorem cauſam effectam. Idem obſeruandum eſt, etſi reſpublica tertio loco crediderit.*
4 Quem textum ita ſummat Bartol. *Qui conſentit,*
5 *quod pignus pignori detur, videtur pignus remiſiſſe; non alium loco ſui conſtituiſſe.* Et quod in hoc caſu prorſus ſit conſentienti creditori ius pignoris ſublatum, ita vt ſimplex, & perſonalis maneat creditor, probat expreſsè text. *in l. Lucius Titius 11. D. quib. mod. pignor. vel hypothec. ſoluit*, ibi: *Caiam Seiam, quæ viro pro filia communi in dotem eadem pignora dantis conſenſit, cum communis filiæ nomine daretur, remiſiſſe videtur, obligationem autem perſeueraſſe.* Conſonat *leg. ſi poſt pignus vero debitori redditum; ſi pecunia ſoluta non fuerit, debitam poſſe peti dubium non eſt, niſi ſpecialiter contrarium actum eſſe, probetur, D. de pactis.*

6 Martianus autem non ita abſolutè reſoluit, ſed mitius ſuam reſolutionem temperauit, *in leg. creditor, qui prior 12. §. ſi tecum, D qui potior. in pignor. habeant* Reducens quæſtionem ad id, quod inter contrahentes actum fuerit, an voluerit creditor totum pignoris ius remittere; an ſolum locum, & gradum, & ordinem exigendi à debitore communi, ita vt adhuc ius pignoris remaneat creditori anteriori conſentienti, qui, dimiſſo, & ſoluto ſecundo, cui conſenſit, & potiorem ſe fecit, poteſt in reſiduo hypothecæ creditum ſuum conſequi, verba text. ſic ſe habent: *Si tecum de hypotheca paciſcatur debitor, deinde cum alio tua voluntate: ſecundus potior erit, pecunia autem ſoluta ſecundo, an rurſus teneatur tibi, rectè quæritur, erit igitur facti quæſtio agitanda, quid inter eos actum ſit, vtrum vt diſcedatur ab hypotheca in totum, cum prior conſenſit creditor, alij obligari hypothecam: an vt ordo ſeruetur, vt prior creditor ſecundo loco conſtituatur.*

7 Vides igitur, quàm variè loquuntur Iuriſconſulti. Paulus ſupponit ex ſolo conſenſu prioris creditoris remiſſam, & reſolutam eſſe hypothecam abſolutè quoad omnes creditores. Ita vt amplius creditor hypothecarius dici nequeat; Martianus autem expreſſam remiſſionem pignoris requirit, vt abſolutè intelligatur quoad omnes, ibi: *Quid inter eos actum ſit, vtrum vt diſcedatur ab hypotheca in totum*, & hunc §. hoc modo intelligit Bartol. quem ita ſummat. *Si res obligata alteri obligetur de voluntate creditoris, quoad illum prior hypotheca inutilis eſt, quoad alios inſpicitur, quid actum eſt.*

8 Et per contrarium, *leg. iubemus, Cod. ad Senat. conſult. Velleian.* expreſsè determinat, hypothecæ renunciationem eſſe omnino reſtringendam ad perſonam, cui fit, & ſic eius reſpectu dumtaxat eſſe attendendam, non autem extendendam quoad alias perſonas, quibus creditor conſenſum non præſtitit. In hæc: *Iubemus licere mulieribus, & pro vno contractu, vel certis contractibus, ſeu pro vna, vel certis perſonis, ſuis rebus iuri hypothecarum ſibi competenti per conſenſum proprium renunciare, quodque ita geſtum ſit, hac authoritate noſtra firmum, illibatumque cuſtodiri: ita tamen vt & generaliter tali renunciatione pro vno (vt dictum eſt) contractu; ſeu cæteris contractibus, vel ad vnam, ſeu ad certas res, ſeu perſonas conſenſum proprium accommodantes vſa ſunt, vel fuerint, eadem renunciatio ad illos contractus, & illas res, ſeu perſonas, quibus conſenſum ſuum proprium accommodauerunt, vel accommodauerint, coarctetur: nec aliis quibuſdam contractibus, quibus minimè in mulieres conſenſerunt, vel conſenſerint, prætendentibus eam opponendi licentia præbeatur*, &c.

Pro intellectu horum iurium, atque eruenda ve- 9
ra concluſione, an creditor prior, qui conſenſit, vt res ſibi hypothecata alteri obligetur, amittat prorſus ius hypothecæ, non ſolùm quoad eum, cui conſenſit, ſed & vniuerſaliter quoad omnes cæteros creditores, ita vt amplius non remaneat creditor hypothecarius; admodum torquentur interpretes, qui variè varia dixerunt. Gloſſ. *in d. leg. Paulus, & quibus mod. pignor. vel hypothec. ſoluit, verbo remiſiſſe*, exiſtimat, tantùm videri renunciaſſe in fauorem illius, cuius contemplatione conſenſum præſtitit; mouetur *ex d. leg. iubemus.* Sentiens nullum in ea lege contineri ſpeciale fauore mulieris. Sequitur Fulgoſ. *in d. leg. Paulus, in princip.* & latius *in leg. creditor. §. ſi tecum, D. qui potior. in pignore habeant.* eandem opinionem probauit Gloſſ. *in l. 3.*
Cod. de remiſſione pignor. Quæ habent fundamen- 10
tum in natura renunciationis, quæ eſt ſtrictè interpretanda, & non extenditur ad alias res, aut perſonas non comprehenſas in ea. *leg. ſi vnus, § ante omnia, de pact.* vbi Iaſ. *in fin.* notat, iuxta hanc regulam procedere *d. l. iubemus*, nec in ea contineri aliquid ſpeciale, quod etiam tradit Gerardus *ſingulari 32.* Crotus *in leg. non ſolum, & mortem n. 44 D de noui oper. nunciation.* Boëtius *deciſ. 23. n. 9.* quibus addendus eſt Rom. *conſil. 132. ad fin.*

Et ideo in hac permiſſione, & conſenſu ita re- 11
ſtrictè intellecto, ſola prælatio reſpectiuè ad anteriorem conſentientem tranſlata intelligatur in ipſum tertium, aut inferiorem creditorem; cui limitare intelligitur conſenſiſſe, quoniam in ſui cedentis præiudicium dumtaxat hoc caſu operatur conſenſus quoad prælationem, & gradum, necnon ordinem exigendi, vt ſentiunt prælati Doctores, necnon Hugo Donell. *de pignorib. cap. 14. verſic. genus enim alienationis.* Anton. Negusant. *de pignorib. 6 p. membr. 3. num. 13.* Anton. Faber *in ſuo Cod. Fabriano, lib. 14. tit. 21. diffinit. 15. num. 3. in noſtris.* Non tamen hæc prælatio competit creditori huic, cui ſpecialiter conſenſus accommodatur reſpectu creditorum, qui in medio ſunt, nam iſti aſcendunt gradatim locum prioris conſentientis, & iſte deſcendit ad locum eius, cui conſenſit, illique anterior conſentiens poſtponitur, & ei in exactione præfertur, vtérque tamen exigit poſt omnes intermedios, licet præferantur poſtmodum contrahentibus, iuxta præfata iura, & Doctores, atque ea, quæ poſtmodum dicenda erunt, & probanda.

Quibus, & addere poteris pro fundamento hu- 12
ius opinionis, vt generalitas text. *in d. leg. Paulus, D. quib. mod. pignor. vel hypothec. ſoluit*, qua abſolutè dicitur remiſſum eſſe pignus quoad omnes creditores, ita vt medius fiat prior, & cauſa ſui pignoris confirmetur; debeat intelligi, interpretari, & trahi ad diſpoſitionem magis ſpecialem, & diſtinguentem, *d. leg. creditor, §. ſi tecum, D. qui potiores.* Vt ſcilicet, expectetur, & attendatur modus conſenſus, ſi expreſsè dictum fuerit, in totum
renunciatum eſſe iuri pignoris. Vt tune ſimiliter 13
procedat

procedat *dict. l. Paulus determinatio*, & ſic vt in ea ſuppleatur conſenſus efficax ad totam pignoris renunciationem.

14 Secunda, & contraria opinio fuit Gloſſ. *in d. l. credit.12. §. ſi tecum, D. qui potior. in pignor. habeant. in verb. ſecunda lＡca,* tenentis, in dubio ex ſimplici conſenſu creditoris permittentis, vt res ſibi prius obligata alteri obligetur, videatur omne ius pignoris remiſiſſe quoad omnes cæteros creditores, *ex d. l. Paulus,* quam gloſſam ibidem probat Bartol. & pro conſtanti præſupponuntur Bart. & Paul. *in l. fin. ad Cod. de remiſſione pignor.* & magis receptam aſſerit Aretin. *in l. qui ſuperſtitis, colum. 4. ad fin. D. de acquir. hæredit.*

15 Eandem etiam opinionem ſequutus eſt Hugo Donell. *in tract. de pignoribus & hypothec. cap. 14. & ſin. titul. quibus mod. pignor. vel hypothec. ſoluit, column. 5. ad medium, & columna ſequenti, fol. 220. inter tract. diuerſor. de pignoribus,* dum dicit, quod ea quæ de creditore conſentiente alienationi hypothecæ dixerat, & in eo probanda eſſe, qui conſenſit, vt res ſibi prius hypothecata alij obligatur, *ex dict. leg. Paulus, D. quibus mod. pignor vel hypothec. ſoluit.* cum pignori dari genus ſit alienationis, *ex leg. vltim. Cod. de rebus alien. non alien.* atque ideo hoc modo per conſenſum huiuſmodi creditoris pignus diſſoluatur, ita vt non ſolum reſpectu illius, cui conſenſit pignori dari tollatur, ſed in totum, & quoad omnes, ac ſi pignus vendere conſenſiſſet.

16 Vnde infert Donellus metipſe, quod ſi creditor conſenſerit, vt res ſibi obligata tertio pignori daretur, tertius iſte non ſuccedit in locum prioris conſentientis, ſed ius ſecundi creditoris intermedij confirmatur, & prior in pignore, & exactione afficitur, non ſecus ac ſi quouis alio modo ius pignoris prioris creditoris extingueretur; vt expreſsè probat *d. l. Paulus,* ibi: *Non etiam tertium in locum eius ſucceſſiſſe, & ideo medij creditoris meliorem cauſam effectam.*

17 Franciſcus Balduinus etiam eam ſequitur, & tuetur opinionem (& contrariis iuribus, *leg. iubemus. Cod. ad Velleianum, & leg. Titius 9. §. Titius, D. quib. mod. pignor. vel hypotheca ſoluit.* conatur reſpondere) *in tract. de pignorib. & hypothec. tit. quib. mod. pignor. vel hypothec. ſoluit. ex numero 14. cum ſeqq. fol. 514. inter diuerſ. tract. de pignoribus,* quo loco inſiſtit in abſoluta determinatione *d. leg. Paulus,* vt creditor prior conſentiens rem ſibi prius hypothecatam alteri tertio obligari, amittat ius pignoris in totum, & quoad omnes creditores intermedios, cum quibus nihil egit, & horum cauſam meliorem, & potiorem effectam eſſe, etiam quod in eorum fauorem nihil conſenſerat prior, ex eo, quod iſte per ſuum conſenſum tertio præſtitum prorſus amiſit hypothecam, *ex dict. leg. Paulus, & d. leg. Titius, §. ſi Titius,* pro qua opinione allegat Odofredum *in d. leg. Paulus.* Bartol. *in d. § ſi tecum* Albericum *in d. leg. iubemus.* Paulum de Caſtro *in l. ſi vir vxori, §. 1. D. ad Trebellianum,* & Fulgoſ. ab eo non eſſe recedendum dicentem *in l. 3. in fin.* quam coniunxit *l. 2. Cod. de remiſſ. pignor.* Adhuc tamen
18 ipſe Franciſcus Balduinus *ſub. num. 15.* hanc opinionem firmiter tenere non videtur, dum dicit: *Hanc opinionem ſi teneat, facile erit reſpondere ad ea, quæ in contrarium ſunt adducta,* & ſub eadem vtriuſque opinionis dubitatione, loquuti fuerunt Neguſantius *de pignorib. 3. membr. 6. partis principalis ex num. 13.* Petrus Barboſ. *in leg. 1. p. 5. num. 7. D. ſolut. matrimon.* Petrus Surdus *deciſ. 163 num. 51.* & reuera neutra opinio congruè ſatisfacit iuribus contrariis eam impugnantibus.

Et ideo tertia opinio Saliceti *in l. fin. num. 3. C. de remiſſ. pignor.* quæ conciliare curauit iurium, & Doctorum opiniones, magis plaudit, & conſonat iuris principiis: quærit igitur, vtrum creditor prior conſentiens ſimpliciter, quod res ſibi hypothecata vt alteri obligetur, quoad omnes ſibi præiudicet, & in totum ius pignoris amittat. Et diſtinguit, quod 20
ſi conſenſus ſit generalis non contemplatione alicuius tertiæ perſonæ, nec iſta ſit expreſſa, ſed ſimpliciter contemplata perſona debitoris, cui generaliter præſtitit conſenſum, vt rem alij poſſit hypothecare, non exprimendo cui, vt hoc caſu procedat diſpoſitio text. *in d. l. Paulus,* & opinio ſecunda proximè præcedens, vt tunc intelligatur remiſſa hypotheca in totum, & quoad omnes cæteros creditores, & abſolutè amittere ius pignoris. 19

Aut enim conſenſus anterioris creditoris fuit accommodatus ſecundæ obligationi, vel creditori ſpecificè hoc ipſum exprimendo, & hoc caſu veram eſſe primam opinionem, videlicet vt quoad ipſum creditorem, cui conſenſum nominatim accommodauit, cenſeatur dumtaxat remiſiſſe ius pignoris, & non in totum, nec quoad omnes creditores, ibi, *num 2. Sed eſt dubium, an reſpectu huius ſecundi creditoris tantum, an reſpectu omnium, & dicat Barbaſ. quod ſi eſt mulier, reſpectu illius tantum, non reſpectu aliorum, vt in d. l. iubemus, ſi maſculus, quod reſpectu omnium, per leg. Paulus, De quibus mod. pignor. vel hypothec. ſoluitur, ſed gloſſ. ibi, illam leg. reſtringit tantum ad eum, cui ſecundo pignorauit; ſed ego opiniones ſic concordo; aut conſenſus commodatus eſt perſonæ, cui ſecunda obligatur, & verum dicit gloſſa, aut tantum accommodatus eſt debitori, & ſimplicicitor de obligando, non dico cui, & tunc verum dicit Bartol. nec in iſto caſu eſt differentia inter maſculum, & fœminam.* Hactenus Salicetus. 21

Hanc Saliceti diſtinctionem ſequuntur Neguſantius *de pign. 3. membr. principalis, ſub n. 13. & 14.* ſequitur etiam Petrus Surdus Barb. *in l. 1. p. 5. ſub n. 71. & 72.* & Petrus Surdus *in deciſ. 163. ex n. 11.* (qui mendosè allegat Neguſantium *3. membr. 2. partis principalis, cum ſit in p. 6.*) vbi dicit, quod quando conſenſus creditoris accommodatur ſpecificè certæ perſonæ, videtur hæc opinio carere dubio, vt conſenſus efficiatur perſonalis dumtaxat; & poſt Bart. & Neguſantium diſtinctionem Saliceti approbat, & ſequitur Ioſeph Maſcardus *de probation. concl. 1178. n. 41. 42 & 43.* 22

Quam etiam ego libenter amplector, quia reuera iuridicè temperat rigorem *d. leg. Paulus,* intellectæ, prout abſolutè intellexerunt Doctores ſecundæ opinionis, obſtante *d. l. creditor, qui prior. §. ſi tecum, D. qui potior. in pignor. habeant. & l. iubemus. Cod. ad Senat. Conſult. Velleian.* iuridicè reſtringentibus, & limitantibus conſenſum, & an, & quo caſu *d. l. iubemus,* loquens in muliere, ſit ſpecialis prouiſio in eius fauorem, & in quibus conueniat iuris communis diſpoſitionibus, videndus Petrus Barboſ. *loco cit.* necnon Franciſcus Balduinus *vbi ſuprà.* 23

Ex quibus declaranda venit interpretatio D. Larea *ad d. leg. Paulus. in deciſ. 20. num. 5.* dum dixit, quod conſenſus creditoris anteriori, vt res ſibi pignorata alij obligetur, non ſoluit pignus omnino; ſed tantùm quoad illum, cui dari, conſenſit creditor, ius ſuum remiſiſſe videtur, *ex leg. iubemus. Cod. ad Velleian.* 24

Velleian. ex Gothfredo in *d. l. Paulus*, & ſic iuxta
primam opinionem de qua *ſuprà ex n. 9. vnde rectè*
ſit (infert ipſe, & iuridicè) *vt non poſſit ille tertius*,
in locum prioris creditoris ſuccedere, nec pignus ſol-
uatur omnino, ſed quod alios, quibus poſtea pignus
26 *daretur eius duret obligatio.* Certè hæc illatio ex
ſua opinione veriſſima eſt & prorſus conuenit om-
nibus iuribus, quibus vtraque opinio nititur con-
uenitque ſimili, & veræ illationi, quam ex prima
opinione deduximus ex aliis Doctoribus *ſupra*
num. 11. cum Doctores vtriuſque palàm fateantur,
quod quando ex hoc conſenſu non inducitur pig-
noris reſolutio in totum, & quoad omnes, ſed ſo-
lùm in gratiam ſolius tertij creditoris, cui conſen-
ſum ſuum ad pignus applicuit anterior; quod iſte
tertius præferatur ipſi anteriori conſentienti, & aliis
poſtmodum contrahentibus ſub hypotheca cum
debitore, neuter tamen præfertur in exactione aliis
creditoribus intermediis, qui quidem gradatim
27 aſcendunt gradum prioris conſentientis, iſtéque de-
ſcendat ad gradum eius, cui ſpecialiter, & nomi-
natim conſenſit, inſpecto ſcilicet tempore, quo
contraxit, & quo ſibi fuit per anteriorem accom-
modatus conſenſus, cum quo gradum in exigendo
permutaſſe intelligitur, ne intermedij damnum pa-
tiantur, qui cum præcisè præferantur tertio vltimo
loco contrahenti, & iſte anteriori conſentienti; per-
neceſſe anteriori, & omnibus præferendi ſunt in
exactione, & iure pignoris, prout inferius altius
declarabimus.

28 Ideoque licèt ex ſcriptis à D. Larea, colligatur
ſequi diſtinctionem Saliceti (licèt mentionem
eius non faciat) & ſic quod quando præſtatur
conſenſus videatur anterior pignus in totum re-
miſiſſe ex *d. leg. Paulus*, & quod tunc ſecundus
creditor primum locum occupet. At quando in
gratiam alicuius tertij conſenſum præſtet, ius pi-
gnoris non amittat anterior. Vt ex Cuiacio eſt vi-
dere per eum *in d. num. 25. & num. 2.* ac pariter qua-
tenus huic tertio in hoc ſecundo diſtinctionis mē-
29 bro denegat primum locum ante intermedios cre-
ditores, benè loquitur, quia vt diximus ſolum præ-
fertur anteriori conſenſum ſibi ſpecificè accom-
modanti, & vterque cæteris poſtmodum contra-
hentibus, iuxta omnium opinionem Doctorum, &
verum eſt, de quo latius nobis erit agendum, & cla-
rè patebit *ex ſeqq.*

30 Et ad vtriuſque membri diſtinctionem Saliceti,
nonnulla vtilia conſideranda ſunt, & primò reſpe-
ctiuè ad primum diſtinctionis membrum, quando
ſcilicet per conſenſum generaliter præſtitum de-
bitori, vt poſſit pignus hypothecari cum amiſſione
sui iuris in eadem hypotheca, infertur ad ea omnia,
quæ obiter dicta fuerunt in ſecunda opinione,
nempè creditorem anteriorem per huiuſmodi ſim-
plicem conſenſum omne ius hypothecæ amiſiſſe,
& non amplius manere creditorem hypotheca-
rium, ſed ſimplicem, & perſonalem creditorem,
31 omnino carentem actione hypothecaria, vt probat
textus expreſſus *in leg. creditor, qui prior* 12. *§. ſi*
tecum, qui potior, in pignorib. habeantur. Vbi di-
citur, quod quando ex conſenſu creditoris, vt
alij pignus obligetur, inducitur pignoris extin-
ctio, ita vt ei, cui ſecundo obligatur, ſoluto de-
bito, pignus non remaneat obligatum anteriori
conſentienti. Probant etiam hanc concluſionem
omnes Doctores laudati in ſecunda opinione *ex*
num. 14. & quando prior per conſenſum amittit in
32 totum ius pignoris, non propterea amittit ſuum
creditum, quia qui remittit pignus, creditum
remiſiſſe non intelligitur, ſed creditor remanet
quoad debitorem perſonalis, inter perſonales
ſoluendus, text. expreſſus *in leg. Iulianus, in prin-*
cip. D. de leg. 3. *leg. grege, §. cum pignus, D. de*
pignorib. leg. 3 *Codic. leg. ſi pignus pignori dat.*
ſit. optimus text. *in l.* 3. *& in leg. ſi tibi, § de*
pignore, D. de pactis, exornat abundè Neguſant.
de pignor. membr. 1. *ex numero* 14. *cum ſequenti-*
bus 5. *part. principal.* Maſcardus *de probation. con-*
cluſion. 1178. *ex num.* 43. & nos latius *ſuprà* 1.
part. cap. 29. *ex numer.* 1. *cum ſequentibus*, &
ideo poſt hypothecarios creditores omnes, etiam
poſt conſenſum contrahentes, exigere debet non
antea.

Secundò infertur, quod iſte tertius, cui de- 33
bitor ex conſenſu creditoris anterioris pignus obli-
gauit, licet exigere poſſit ante priorem conſen-
tientem; hóeque ille efficiatur potior; adhuc ta-
men locum prioris conſentientis non ſubintrat;
nec in eius gradum ſubrogatur, nec præfertur cre-
ditoribus intermediis, ſed potius iſti gradatim aſ-
cendunt, & inta ſua potiora fiunt, ita vt ſecundus
(poſt conſentientem) remaneat primus, & tertius 34
ſecundus, & ſic de ſingulis creditoribus interme-
diis, gradatim aſcendentibus, extincto vel per-
mutato iure pignoris prioris; iuxta ea, quæ ac-
curatè conſiderata fuerunt *infrà cap.* 14. *& ſeq. hac*
5. *part.*

Iſte etenim, cui per conſenſum anterioris credi- 35
toris pignus fuit obligatum, non poteſt præten-
dere antelationem, niſi à tempore ſui contractus,
& ſuæ obligationis, cum ceſſante ſubrogatione in
locum prioris, prout ceſſat in hoc caſu, quia
ſolùm conſenſus, & permiſſio præſtatur obliga-
tioni; rectè ſequitur, vt à tempore obligationis
acquiſierit ius prælationis, non antea. Probant
textus *in dict. leg. Paulus, dict. leg. creditor, qui*
prior, §. ſi tecum, & dict. leg. Titius, D quibus
modis pignus, vel hypothec. ſoluit & omnes Docto-
res in ſecundâ opinione allegati *ex num.* 14. ma-
xime Franciſcus Balduinus *de pignoribus dict. ti-* 36
tul. quibus modis pignus, vel hypothec. ſoluit. ſub
numero 15. ibi. *Nam mirum non videri debet, cum*
primus creditor conſenſit tertio obligari, meliorem
eſſe medy conditionem: licet cum eo nihil ex-
preſſum ſit actum; quia cum primus conſenſerit
poſthaberi tertio, non mirum ſi medio creditori,
qui tertio antefertur, poſthabendus ſit; nam
medius vincit tertium, à quo vincitur primus,
&c.

Tertiò infertur ad declarationem primi mem- 37
bri diſtinctionis Saliceti, de quo *ſupra numer.* 20.
quando in totum, & quoad omnes pignoris ex-
tinctio inducitur, & ſubintelligitur; quando cre-
ditor anterior ſimpliciter conſenſum ſuum præ-
ſtitit obligationi, contemplatione debitoris; vt ſe-
cus ſit etiam in hoc caſu quando in gratiam ſolius
tertij creditoris id facere exprimat, aut alias per
pactum ius ſuum in pignore reſeruauit, quia tunc
ſtante pacto, aut reſeruatione iuris, non in totum
pignus remittere intelligitur, ſed dumtaxat in fa-
uorem tertij, qui conſenſum reſtrictiuè accommo-
dauit anterior creditor. text. eſt expreſſus *in d. l.*
creditor, qui prior, §. ſi tecum, D. qui potior. in pign.
habeant, ibi. *Erit igitur facti quæſtio agitanda. quid*
inter eos actum ſit. &c. vbi Bart. in ſummario dicit. *Si*
res obligata, alteri obligetur de voluntate creditoris,
quoad illum prior hypotheca inutilis eſt, quoad alios

inſpicitur, quid actum eſt, l. ſi poſt pignus, D. de pact. ibi, *niſi ſpecialiter contrarium eſſe probetur.* Fulgoſius *in l. iubemus, n. 2. C. ad Senatuſc onſ. Velleian.* ibi, *quæſtio facti eſt, an voluerit quoad omnes, aut quoad vnum renuntiare.* pulchrè Hugo Donel. *in tract. de pigner. cap. 14. tit. quibus modis pign. vel hypoth. ſoluit, col. 5 ad med. fol. 220. inter diuerſ. tract. de pign.*
38 in hæc: *Vnde ſi creditor conſenſerit, vt res ſibi obligata tertio daretur, non tertius in loco prioris ſucceſſiſſe videbatur, quod futurum erat, ſi illi tantum ea res prodeſſet, ſed ius ſecundi creditoris, vt ſi quouis alio modo ſoluta eſſet hypotheca, confirmatur. l. Paulus, hic: planè ſi creditor id in gratiam tantum eius facere dixerit, cui res pignori obligabatur, nõ niſi aduerſus eum pignoris creditori nocebit, vt eſt conſtitutum in l. iubemus, C. ad Velleian. & rectè, nam ante diximus, ita demum creditorem conſentientem alienationi pignoris ius ſuum remittere intelligi, ſi non ſalua pignoris ſui cauſa conſenſerit, quod eum facere apparet, qui in alicuius tantum gratiam pignoris obligationi conſenſit,* &c. qui vlterius *num. ſeqq.* proſequitur, quod & idem ex mente Saliceti aſſerit Petrus Barboſ. *in l. 1. p. 5. n. 71. ad fin. D. ſolut. matrim* & melius *num. 72. poſt princ.* ibi, *ſed ex prædictis dicendum erit, quod ſi conſtet, creditorem tantum reſpectu certæ perſonæ, vel cauſa renunciaſſe, ſtandum eſt certo. dict. l. ſi creditor 12. §. final. D. qui potiores in pignor. habeant.* &c.

39 Petrus Surdus *in dict. deciſ. 63. ex num. 11.* & ſignanter de hac limitatione *ex num. 17.* in hæc, *tertio, quia ea renunciatio continet expreſſam reſeruationem iurium ipſi Tauro contra Pronenzalem, eiuſmodi autem reſeruatio conſeruat ius, quod ipſi competebat, Bart. in l. penult. C. depoſiti. Oldradus conſil. 237. in fin. Becius alios citans in conſil. 74. num. 34. & dixi in conſ. 152. n. 39.* Crauetta *in conſil. 974. n. 17. & ius*
40 *reſeruatum videtur excluſum à renunciatione, quia reſeruatio eſt quædam exceptio, quæ modificat actum. gloſſ. in l. item Labeo, §. ſed ſi purè, D. famil. erciſcundæ. Becius dict. conſ. 74. num. 14. dixi dict. conſil. 152. num. 30 & ſicuti confirmat in non reſeruatis. l. nam quod liquidè. §. filia; D. de penu. legata, Archidiacon.*
41 *in cap. quoniam frequenter, vt lite non conteſtata. Purpuratus conſil. 42. n. 14. ita conſeruat intactum id, quod reſeruatum fuit, perinde ac nulla extaret re-*
42 *nuntiatio,* &c. & per textum *in l. nouatione, D. de nouationib. l. ſolutum, in princip. D. de pignor. action. l. vnica, C. ob chirograph. pecun. pign. retin. l. nouatione, D. de fideiuſſorib.* Boëtius *deciſ. 332. ad finem* Neguſantius *de pignor. part. 6. membr. 3. n. 2, verſic. tertiò fallit.* Mantica *de contract. tom. 1. lib. 11. tit. 31. n. 21. & 22.*

43 Sed quo ordine, & gradu exigere poterit iſte prior creditor conſenſum præſtans ſub ſui iuris in pignoris reſeruatione, protinus tractabimus ſub ſecunda parte noſtri cap. quo etiam loco commodiori reſeruamus tractare de ſecundo membro diſtinctionis Saliceti.

44 Accedamus iam ad alteram, difficiliorem tamen, noſtri capitis partem circa creditorem anteriorem, & potiorem conſentientem, vt alius creditor inferioris gradus prius exigat ſuum creditum; quonam ordine vterque exigat, & an ex hac prælationis, & prærogatiuæ ceſſione præiudicium aliquod fiat creditoribus intermediis? Pro cuius declaratione primò animaduertendum erit, quod
45 hæc prælationis tranſlatio in poſteriorem multum diuerſa eſt ab illa ſubintratione, quæ communiter fieri ſolet, quando ſecundus creditor ſoluendo creditum priori in eius locum ſuccedit, ſubintrat, & ſubrogatum, nec quando alius tertius mutuat debitori, vt ex ea pecunia ſoluatur prior creditor ſub pacto de ſubintrando in locum, gradum, & priuilegium anterioris ſic dimiſſi, ac ſoluti, & ab ipſo facta ceſſione, quia in his caſibus, & ſimilibus anterior cedens non remanet amplius creditor, nec ius habet ad pignora, nec bona debitoris quia cum fuerit per ſolutionem dimiſſus, omne ius ſuum fuit extinctum, iamque deſinit eſſe creditor, nec amplius concurrit.

In noſtro autem caſu, quamuis anterior cedat 46
prælationem, & gradum potiorem quem habebat; adhuc tamen remanet creditor, & retinet ius in pignore; nam in creditore anteriori & hypothecario tria iura diuerſa concurrunt, ius pignoris, ius prælationis ob temporis, vel priuilegij anterioritatem, & creditum ipſum, & duorum priorum quodlibet poteſt dimittere, & renuntiare, aut cedere, aliis duobus remanentibus, ſcilicet iure ad creditum, & iure ad pignus, ſi ſolam prælationem cedit, hoc addito quod ſi ius pignoris in totum renuntiat, etiam prælationem amitteſe intelligitur, quia prælatio cauſatur à pigno- 47
re, & eſt qualitas ei inhærens quo ſublato, prælationem extingui, neceſſe eſt, vt alibi latius diximus.

Quapropter ſi prior creditor prælationem, & 48
gradum duntaxat cedat alteri inferiori creditori, adhuc remanet creditor hypothecarius, quia qualitas antelationis poteſt adeſſe, & abeſſe abſque pignoris, & crediti corruptione, poteſt etenim quis
eſſe creditor abſque pignore, aut hypotheca; quia 49
hypotheca non eſt de natura, nec de ſubſtantia contractus, quia ex eius omiſſione, & defectu non pendet validitas contractus; vt poſt quamplurimos Doctores probat Gaito *de credito, cap. 4. quæ-*
ſito 11. num. 2077. cum multis ſequentibus. & ideo 50
hypotheca citra expreſſam conuentionem nequaquam contrahitur, nec ſubinde legitur, demptis tacitis à iure inductis; laté Gaito *cap. 2. tit. 7. numer. 2473. & num. 1475.* nec hypotheca ſubintel- 51
ligitur in contractu, ſi omiſſa fuerit à contrahentibus; abundè Gaito *cap. 4. titul. 1. quæſito 5. ex numer. 239. vſque ad numer. 259* & melius *quæſito 11. ex num. 1072. cum multis ſequentibus.* Et poteſt 52
etiam eſſe creditor ſub hypotheca abſque prælatione aliqua, ſed infirmus inter creditores hypothecarios, quoniam hypotheca, & prælatio ſunt de accidentalibus contractus, vt firmant ipſi Doctores.

Et ideo quemadmodum creditor cedens hypo- 53
thecæ, remaneat creditor pecuniæ, quia renuntiatio limitata vltra non extenditur, & ius hypothecæ ſolum cedi, & legari poteſt ſine crediti corruptione, remiſſione, aut renunciatione, vt probat *l. Iulianus, in principio. D. de legatis 3. l. ſit ibi, §. de pignore, D. de pactis, l. grege, §. cum pignus. & de pignor l. 3. C. ſi cignus pignor. datum ſit,* & probauimus ſuperiùs *n. 32.*

Ita pariter ſi anterior creditor cedat prælationem 54
duntaxat, manet creditor quoad cætera iura, pignoris ſcilicet, & crediti; quod expreſsè probat text. *in l. creditor, qui prior 12. § ſi tecũ, D. qui potior. in pig. habeant,* vbi creditor, qui permiſit, vt res ſibi pignorata alteri obligetur, & iſto prius ſoluto, quæritur an pignus priori remaneat obligatũ? & diſtinguit text. inter abſolutam pignoris remiſſionem, & ſolam ordinis,

Digitized by Google

dinis,& prælationis ceſſionem, conſenſum, & per-
miſſionem, ibi, *pecunia autem ſoluta ſecundo, an rur-
ſus teneatur tibi, rectè queratur, erit igitur facti quæ-
ſtio agitanda, quid inter eos actum ſit, vtrum vt diſ-
cedatur ab hypotheca in totum, cum prior conceſſit
creditor alij obligari hypothecam: an vt ordo ſerue-*
55 *tur, vt prior creditor ſecundo loco conſtituatur.* Et id
ipſum DD. omnes in vtraque opinione ſuperius re-
lati aſſerunt, & ſupponunt in caſu, quo pignus in
totum, & quoad omnes non fuit per conſenſum
anterioris remiſſum, ſed dumtaxat limitatum, ad ali-
quam perſonam, & in eius gratiam ſolius.

56 Text. tamen *in d. § ſi tecum*. non agit, quando
alij creditores ſint intermedij, nec quo tunc ordi-
ne iſti duo, conſentiens, & ille, cui accommoda-
tur conſenſus, ſint ſoluendi; ſed tantum agit inter
primum conſentientem, & ſecundum creditorem,
vt iſte in exactione ſit potior, & præferendus
priori, ordini ſolutionis per conſenſum renuntian-
ti, in quo vt diximus omnes Doctores conue-
niunt.

57 Conueniunt etiam omnes tam tertiæ opinionis
DD. quàm primæ, & ſecundæ, vt per conſenſum an-
terioris ſpecificum non amittat prior creditor ius
pignoris in totum, nec quoad omnes, iſte tertius
creditor, cui conſenſus præſtatur limitatus, conſe-
quatur ordinis prælationem reſpectu ipſius con-
ſentientis dumtaxat, ſaluo iure intermediorum, qui
vtrique præferuntur, & ante eos gradatim exigunt,
quoniam medij vincunt vltimo tertio loco contra-
hentem, à quo vincitur anterior, manente adhuc
creditore hypothecario poſt omnes prædictos exa-
cturo, & prælaturo aliis poſt ſuum conſenſum con-
trahentibus, vt ſuperius probauimus.

58 Et inſuper hunc anterioris conſenſum tacitè ha-
beri proceſſione, conuentione, & pacto inter vtrũ-
que, anteriorem ſcilicet, & vltimum, tradit Oſuald.
ad Donel. *lib. 15. c. 43 in notab. liter. G.* ex quo reſul-
tat ius firmus intermediis creditoribus, ſed quo or-
dine tam iſti, quam alij intermedij creditores ſua
credita conſequantur, non facile ex eiſdem, nec ex
iuribus percipies, in quo verſatur tota noſtræ quæ-
ſtionis difficultas.

59 In quo reſoluendum erit, quod creditor inferior,
cui per priorem ſolum ius prælationis permiſſum,
aut conceſſum fuit, conſequitur gradum potiorem,
& locum anteriorem conſentientis ſubintrat, & in
prælationem eius ſubrogatur, itavt non ſolum præ-
feratur ipſi anteriori cedenti, aut patienti, & per-
mittenti, verum & omnibus creditoribus interme-
diis, prout eis præferri debebat anterior, ſi ſuam
prælationem & locum retinuerit, non alteraſſet, nec
dimiſiſſet, itavt intermedij creditores omnes ſuum
proprium gradum, & locum incommutabiliter
conſeruent, vt antea. Quia ſolum perſonarum ante-
60 rioris, & inferioris creditoris fit reciproca transfor-
matio, ac graduum, locorúmque permutatio inter
eos facta intelligitur, vltimo in locum prioris, &
priore in locum vltimi ſubrogato. Ex quo nul-
lum præiudicium irrogatur intermediis, qui ſem-
per habuerunt vnum creditorem anteriorem, qui
eos præferebat, & nihil ſua intereſt, ſit iſte, vel
ille, reſpectu eiuſdem quantitatis, & non ma-
ioris.

61 Nec prior creditor, qui ſuam prælationem alteri
inferiori conceſſit, licet remaneat creditor hypo-
thecarius, poteſt exigere immediate poſt illum,
quem in locum ſuum poſuit, cum impoſſibile ſit vt
in vno, & eodem loco duo ſedere videantur, atque
ideo cum prior ſuum locum dimiſit, & alteri cõceſ-
ſit, iſte illum occupabit, non etiam ille; foret enim
mirum in modum graue creditoribus intermediis,
loco vnius anterioris duos præmittere Quapropter 62
prior cedens, & conſentiens locum poſteriorẽ poſt
omnes intermedios creditores hypothecarios oc-
cupabit, à tempore ſcilicet quo ipſe ſuam prælatio-
nẽ amiſit, & ceſſit, itavt aliis creditoribus, etiam hy-
pothecariis poſtmodum cum debitore contrahenti-
bus præferatur, non aliis. Quia prior iſte tot gradus 63
deſcendit, quot ille inferior (cui prælationem ſuam
ceſſit) aſcendit, & ex tunc computari debet ſuæ hy-
pothecæ anterioritas, ac prælatio Nec iſta inter
cedentem, & ceſſionarium locorum transformatio
fit ex ſola vi mutuæ, tacitæ, & ſubintellectæ ſubro-
gationis, quoniam vterque in locum alterius ex vi
cuiuſdam tacitæ permutationis ſubrogatur, ſed etiã
reſpectu anterioris ex vi proprij iuris, nam licet in- 64
ferior, cui locum ſuum, & prælationem anterior cõ-
ceſſit, in huius locum ſubrogetur, vt dictum eſt, an-
terior autem non deſcendit in locum inferioris, nec
eum occupat ex vi ſubrogationis, ſed ex vi ſui pro-
prij iuris. Qui licet renuntiauit in fauorem infe- 65
rioris creditoris toti illo tempus præcedens non ta-
men ſequẽs, nec eo indigebat ille inferior, cum ſibi
ſuffecit occupare primum locum, & gradum præ-
latiuum, & priorem exactionem ante cæteros cre-
ditores intermedios Quapropter anterior cedens,
& conſentiens, qui deſcendit, occupat poſt iſtos
virtute ſuæ hypothecæ per huiuſmodi ceſſionem
prælationis non læſæ (vt diximus) locum, & gradum
immediatum, itavt cæteris creditoribus poſt præla-
tionis ceſſionem cum debitore communi contra-
hentibus ſub hypotheca, præferatur

Hanc locorum aſſignationem hactenus ſcriptam, 66
& graduum computationem, & transformationem
mirabiliter ſcripſit (licet non ita explicitè) doctiſſi-
mus Franciſc. Balduin. *in tract. de pignorib. & hypo-
thec. tit. quib. mod. pign. vel hypothec. ſoluat. ex n. 13.
fol. 514 inter diuerſ. tract. de pignor. col. 6. in princip.*
qui ſubtiliter in hunc modum loquitur. *Porro ſi cõ-
ſenſerit creditor hypothecam ſibi conſtitutam adhuc
alij obligari, l. Paulus in princ. quib. mod. pign. vel hy-
pothec. ſoluit. l. creditor, qui prior §. ſi tecum, qui po-
tior. in pignore habeantur, non facile dixeris, quid hic
operetur conſenſus, an remiſſionem pignoris, quoad
omnes: an vero remiſſionem tantum ordinis inter
creditores: ita ſcilicet vt is, cui obligari conſenſit,
fiat prior, & potior. eo ipſo tamen ſemper manet cre-
ditor ſub pignore, & hypotheca, quoad debitorem,
aliumve quemlibet pignorum poſſeſſorem, atque etiam
quoad creditores ſequentes ordine temporis illum, cui
ex conſenſu primi creditoris pignus obligatum eſt,
nec vlla lege ſatis manifeſtè iſtud deciſum eſt; nam
quod vno loco, ſcilicet in d. l. Paulus in princip. dici-
tur, eum, qui ſic conſenſit, ius ſui pignoris remiſiſſe;* 67
*interpretantur nonnulli, Salicetus in d. l. 3. C. de re-
miſſ. pignor. non quia pignus remiſerit, ſed tantum
ius ſui pignoris, quod putant, eſſe ius prælationis ex
ordine temporis, cum ei omnium primo hypotheca eſ-
ſet obligata, reſtricta, quantum fieri potuit, pignoris
renunciatione l. iubemus. C. ad Velleian.* &c. Qui-
quidem Balduinus, licèt hanc doctrinam non ad- 68
mittat ad interpretationem *d. l. Paulus*, quia in to-
tum pignoris ius decidit amiſſum per conſen-
ſum, & quoad omnes; adhuc tamen cauo veram
agnoſcit, quando ſola prælatio in fauorem tertij
data eſt à priori creditore, & inter contrahentes de
ſolo ordine, & prælatione actum fuit, iuxta text.

in d. l. creditor, qui prior, §. ſi tecum. D. qui potior. in pignor. habeant. ac iuxta tertiam opinionem Saliceti communitet approbatam, de qua *ſuprà n. 19. cum ſeqq.*

69 Eadem etiam interpretatio colligitur ex Hugo Donello *in tract. de pignor, c. 14. & fin col. 5 poſt medium,* ibi: *Vnde ſi creditor conſenſerit, vt res ſibi obligata tertio daretur, non tertius in locum prioris ſucceſſiſſe videbitur, quod futurum erat, ſi illi tantum ea res prodeſſet,* &c. quod vlterius explicat ex ſequentibus, quando in gratiam ſolius tertij conſenſum fuiſſe præſtitum apparet, vt tunc iſte tertius ſubrogetur in locum prioris, retento adhuc hypothecæ iure per ipſum priorem limitatè conſentientem amiſſa prælatione, quam per conſenſum transtuliſſe cenſetur in ipſum inferiorem.

70 Hæc noſtra graduum transformatio, & diſtributio inter inferiorem, & priorem creditorem cedentem ſuam prælationem, necnon creditores intermedios, vlterius iuſta redditur, quia ex ea ſolùm anterior ex facto, & conſenſu ſuo præiudicatur in ordine exactionis, non medij creditores, qui ſuummet retinēt locum, & gradum, vt antea illæſum, & inuariabilē; nā quando ius pertinet plurimis gradatim,
71 vni poſt alium ſucceſſiuè (prout contingit inter plures creditores cōcurrentes ad bona debitoris communis, ſicuti mirificè, ac plenè conſiderauimus, & comprobauimus *in c. 14. proxim. ſequenti*) primus non poteſt per factum ſuum, ceſſionē, & renunciationem in tertium, vel in vlteriorem geſtam præiudicare intermediis, ſed ſibi dumtaxat, iuſtique, & commoditati ſuæ, probarunt Molin. *de Hiſpanor. primog. lib. 1. c. 21. & 24 & melius lib. 1. c. 6. n. 45.* ex Iaſone, Decio, Tiraq. & Burgos de Paz *in proœm. 11. Taur. n. 95. & 96.* Peralta *in rubr. D de hæredib. inſtit. n. 122. pag. 72.* Idem Molin *lib. 3. c. 2. n. 21.* Aluarad. *de coniectur. mente defunct. lib. 2. c. 3 §. 1. n. 27. & 28.* Mieres *de maiorat. 3. p. q. 18. n. 4. & 6. & 2. p. q. 3. n. 33.* Azeued *in lib. 8. tit. 7. n. 10. & 11. l. 5. recopilat.* Ioan. Gutiert. *practicar. lib. 3. q. 71. n. 13. & q. 79. n. 8.* Velaſq. de Auendañ. *in l. 45. Taur. gloſ. 2. n. 5. & 6.* copioſè poſt plures alios tractat, & exornat attentum hunc Caſtillo *controu. tom. 3. c. 12. ex n. 109. cum*
72 *multis ſeqq.* & in optimo, ac ſimili caſu videndi erūt Petr. Surd. *conſ. 108. ex n. 20. & n. 34. tom. 1.* Menoch. *conſ. 211. ex n. 129. & ex n. 141. & 146. & in cōſ. 245. n. 42. & in conſil. 401. n. 42. & in conſil. 570. n. 10.*

73 Ex qua doctrina, & ex ſupradictis duo vtiliſſima inferūtur, primum quod in creditorem inferiorem, qui ex perſona, & iure anterioris primum gradum aſcendit, non plus ius transfertur, quam ipſe anterior habebat, quia vltra ius quod habet, anterior dare non valet, cum nemo plus iuris in alium transferre poſſit, quàm ipſe habet, ex vulgari iuris regula, & ideo ius quod recipit inferior creditor, coarctatur ad ius quod anterior habet, & ad eius poteſtatē limitatam. Vnde fit, quod cum anterior non habebat
74 prælationem, & gradus prærogatiuam vltra quantitatem pecuniæ ſibi debitæ, vſque ad illam quantitatem dumtaxat, intelligitur inferior creditor, cui ceditur gradus anterioritatis, prælationem accipere, non amplius, ex iuris regula, is, qui in ius ſuccedit alterius, eodem iure, quo ille vti debebit, & argumento, text. *in l. ſi potiores 3. C. de his qui in prior. locum ſucceſſiſſe, & l. eum qui 17. D. qui potiores.* ibi. *Eatenus tuendum, quatenus ad priorem creditorem ex pretio pecunia peruenit.* Nec plus iuris competit ceſſionario, quàm competit cedenti, *l. emptor,* vbi
75 Bald. *C. de hæred. vel actio. vend.* Surd. *conſ. 22. n. 16. & ſeq. deciſ. 198. n. 11. & 12.* & per Cencium *poſt tr. de cenſibus deciſ....*

Finge, anterior conſentiēs creditor erat pro centum, pro quibus duntaxat, eidem competebat prælatio, inferior, cui cedit prælationē, creditor eſt ducentorum, pro cētum duntaxat recipit prælationē ante omnes creditores ſibi perſoluendis, pro aliis autem centum acquirit gradum, & prælationem à tēpore, quo cum debitore contraxit ſub hypotheca. 76

Creditor etenim ceſſionarius iſte duplicem habet hypothecam; vnam nomine anterioris, & virtute ceſſionis; alteram iure proprio, & ex propria perſona, & in eo, in quo inutilis ſibi fuerit, aut ineſficax ceſſio, non prohibetur alia vti iure proprio Gloſſ. celebris *in l. Ariſtot.* & ibi Bartol. *n. 7.* Neguzant. *de pignor. 5. p. princip. membr 3. n. 45. verſ. ſi autem vltra,* ſequitur Cardinalis Mantica *de contractibus, lib. 11. tit. 18. ſub n. 16. verſ. nec eſt omittendum. D. Laren deciſ. 20 ſub n. 26. tom. 1.* 77

Faciunt tradita à Surdo *conſil 444. n. 10.* Coſta *de ſcientia, & ignorantia centur. 1. diſtinct. 20. n. 4.* Marius Giurba *in conſuetud. Meſſan. c. 2 gloſſ. 3. p. 1. ex n. 16.* dum dicunt creditorem duplicem gerentem perſonam, propriam, & ceſſionariam, ſi confiteatur pro reſto ſe habuiſſe à debitore, à proprij tantum debiti petitione excludi ad text. *in l. & magis, D. de ſolut.* itavt creditum ceſſum petere non prohibeatur. Quod ſi abſque hypotheca mutuauit, ſed ſolius prælationis limitatæ virtute agat pro reſiduo, inter perſonales abſque prælatione, tanquam creditor merè perſonalis occupabit gradum. 78

Aliter autem manifeſtum fieret præiudicium creditoribus intermediis, qui ante ſe non habent niſi vnum creditum pro centum, quod exigi poſſit à bonis debitoris communis, cuius patrimonium indebitè minueretur, vel fortè non ſufficeret pro ſatisfactione intermediorum creditorum, qui deducto dumtaxat centum anteriori debitum, ad reliquum debitoris patrimonium ius gradarium quæſitum habent, quod ab eiſdem per nullum factum debitoris, vel creditoris auferri poteſt, vt ſæpè diximus, & ſignanter ampliſſimè per totum *hoc cap. 13.* nemo enim ex facto alterius poteſt prægrauari. 79

Sed quid verſa vice dicendum erit, quando ſcilicet anterior ducentorum ſit creditor, & ſuam cedit prælationem inferiori dumtaxat creditori pro centum, qui dumtaxat conſequitur ius ad prælationem, & hypothecas pro ea rata parte, cuius ſibi facta fuit ceſſio à creditore anteriori, vt probarunt Prælador. *lib. 2. rerum quotidian. cap. fin. 4. part. § 1. in fin.* Ioan. Baptiſta Coſta *de ratione ratæ, quæſt. 115. n. 10* poſt Gaſp. Rodrig. quibus relatis tenet Gaito *de credit. c. 4. quæſtio 11. n. 1844. fol. 433.* 80

Quoniam ordine diſtribuendi erunt gradus exactionis tam inter iſtos duos, quàm inter creditores intermedios; in quo breuiter dicendum erit, quod ille inferior pro ſuis centum aſcendet ad priorem, & potiorem gradum, ſimul æqualiter, quo anterior ipſe conſentiens, prælatiuè ad cæteros creditores intermedios, vt dictum eſt, & comprobatum, & probatur text. argum. *in l. 3. §. 1. D. qui potiores.* ibi, *verum in eo quantitate, quam ſoluiſſet. eiuſque vſuris potiorem eſſe conſtitit.* 81

Nam anterior conſentiens, pro aliis centum ſibi remanentibus ſuum proprium gradum, & prælationem illæſam præſeruauit, quoad omnes in vniuerſum creditores, tam quoad eum cui ceſſit, quàm quoad cæteros creditores intermedios; ita vt pro illis centum remanentibus prior, & potior iſtis ſit, 82
reſpectu

reſpectu aotem illius,cui ceſſit prælationem æqua-
lis in gradu erit, ita vt ambo ſimul concurrant in
exactione, vnuſquiſque pro rata ſua, iuxta ea quæ
latè diximus *ſupr. 2. part. c. 5. ex n. 140. cum ſequen-
tib. verſic. deueniamus ad vltimam partem, &c. vſ-
que ad finem.*

83 Et hanc doctrinam, vt creditor anterior, qui ex
trecentis, quæ ſibi debentur, ceſſit tertio centum,
vel aliquam partem, cedens, & ceſſionarius ſimul
concurrunt in eodem gradu pro rata ſuper re obli-
ta, & eius valore, atque vterque pro ſua rata pa-
riter graduetur; tenent Vencent. de Franchis *deci-
ſione 260. num. 4. & ſeqq.* quod ſingulariter explicat
Ponte *deciſ. 34. num. 23* ſequitur Gaito *de credito,
cap. 5. quæſ. 11. n. 1835. & ſeq. fol.* 433. qui quidem
per varia fundamenta, vltra adducta à Franchis *loc.*
84 *cit.* latiſſimè diſputat pro vtraque parte celebrem
aliam, & non minus difficilem quæſtionem, quan-
do nempe concurrunt duo ceſſionarij ab eodem
creditore cedente cauſam habentes, & ab eodem
iure dependentes, qui tamen diuerſis temporibus,
ceſſionem in parte credita pro rata obtinuerunt,
quis eorum præferri debeat in exactione prius ar-
guunt pro priore ceſſionario: tandem reſoluit vt
vterque ſimul concurrat, pro rata, & in tributum,
per lege eoſdem, & coſtam *de portio. rata, q. 215. à*
85 *princ.* maximè Gaitum; igitur creditor prior, qui
prælationem ſui crediti pro parte ceſſit alteri ter-
tio, pro ea parte, & quotitate gradum habebit poſt
intermedios, prout in caſu ſuperiùs diximus ex tot
Doctoribus, *ex n. 44. cum multis ſeqq. verſ. acceda-
mus iam ad alteram,* &c. quando ſcilicet ſolam præ-
lationem ceſſit.

Præfatam tamen reſolutionem de qua *ex n. 81.
& ſequentibus,* vt ceſſionarius, cedens pro rata con-
currant; vno & ſingulari modo limitabis, quando
ceſſio illa partis crediti facta fuit ſimpliciter, quia
tunc cum cedens non teneatur ad aliud quàm vt
ius vt ceſſum ſit verùm; non tamen exigibile *ad l.
ſi nomen, ff. de hered. vel actio vendita.* tamen ſi ce-
dens ſe obliget ad euictionem iuris, & facti, nem-
pè eſſe verum ſecutum, & exigibile, tunc cum ce-
dens teneatur reperto non ſoluendo debitore, ad
integram ſatisfactionem ad latè tradita per Giur-
baos *deciſ. 117. ex n. 14.* Rodriguez *de reddit. lib. 1.
quæſt. 8. n. 23.* Guzman *de euictionib. q. 35. à prin-
cip. ex n. 25.* Cencius *de cenſib. q. 72. n. 23. ex verſic.
cæterum quia cum ſequentibus,* qui plurimos alle-
gant ſequitur manifeſte, quod in bonis debitoris
ſit in hoc caſu præferendus ceſſionarius cedenti
concurrenti in exactione.

86 Vnus namque, & idem creditor, ſicut poteſt
contra vnum, & eundem debitorem communem
plura, & diuerſa habere credita; atque pro eis plu-
rium creditorum perſonas repræſentare, argu-
mento *l. tutorem, D. quibus vt indign.* & aliis do-
ctrinis alibi ſcriptis *2. part. c. 7. ex n. 26. cum ſequen-
tibus,* & conſtat ex text. *in l. ſi plures, §. cumulum
debiti; D. de pactis,* ibi. *Si vni fortè multa ſumma
centum aureorum debeantur, alij vero vna ſumma
quinquaginta, nam in hunc caſum expectabimus ſum-
mas plures.*

87 Ita pariter poteſt, & debet diuerſimodè pro ſin-
gulis graduari in iudicio concurſus, iuxta ſcilicet
vniuſcuiuſque crediti tempus, priuilegium, vel
anterioritatem, poteſt namque vnus, & idem cre-
ditor diuerſa credita habens, & diuerſis tempori-
bus contracta, interpolare nempè inter alios credi-
tores ante, & poſt alios graduari, & reſpectu vnius
crediti eſſe anteriorem, & reſpectu aliorum eſſe
intermedium, vel inferiorem, iura ad ſunt ſingula-
riſſima, quæ in variis, & mirabilibus caſibus id 88
determinant, text. *in l. creditor, qui prior 12 §. ſi
idem,* ibi, *Si idem bis, id eſt, ante ſecundum, &
poſt eum crediderit; in priori pecunia potior eſt ſe-
cundo; in poſteriori tertius eſt, D. qui potior. in
pignor. habeant. §. quærebatur 21. D. eodem titul.*
in hæc, *quærebatur ſi poſt primum contractum tuum,* 89
*anteaquam aliam tu pecuniam crederes; eidem debi-
tori Seius crediđiſſet quinquaginta, & hypothecam
eius rei, quæ tibi pignori data eſſet, debitor obligaſ-
ſet: dehinc tu eidem debitori crederes fortè qua-
draginta, quod plus eſt in pretio rei, quam primo
credidiſti, verùm Seio ob quinquaginta, an tibi in
quadraginta cederet pignoris hypotheca finge Seium
paratum eſſe offerre tibi ſummam primo ordine cre-
ditam. Dixi conſequens eſſe, vt Seius potior ſit in eo
quod amplius eſt in pignore, & ablata ab eo ſumma
primo ordine credita vſurarumque eius, poſt ponatur
primus creditor in ſummam, quam poſtea eidem debi-
tori credidit,* &c.

Textus etiam *in l. ſi prior 18.* qui in mirabili caſu 90
ita ait: *Si prior poſtea nouatione facta eadem pigno-
ra cum aliis accepit, in ſuum locum eum ſuccedere;
ſed ſi ſecundus non offerat pecuniam, poſſe priorem
vendere, vt primam tantum pecuniam expenſam fe-
rat, non etiam quam poſtea credidit: & quod ſuper-
fluum ex anteriori credito accepit: hoc ſecundo reſti-
tuat.* & in eodemmet caſu loquitur *l. 3. D. eod. titul.
qui potior. eſt creditor acceptis pecuniis* (inquit Con-
ſultus) *quæ in ſecunda conuentione ſecundus creditor* 91
*accepit, nouatione poſtea facta, pignora prioribus ad-
didit. Superioris temporis ordinem manere primo
creditori placuit, tanquam in ſuum locum ſuccedenti.*
quem textum clariorem reddit gloſſ. ibi. *verb. noua-
tione,* in hæc: *per quod videbatur, quod ſecundus cre-
ditor inter primum contractum, & tunc ſecundum* 92
*prima pignora erat obligata eſſet potior; quod rema-
net hic, quantum eſt in primis pignoribus, & pecunia
primo ſuper iis data, non autem in plus, vt hic, & in-
frà eadem l. ſi prior, in princip & l. fin in 1. reſponſ.
& argument. infrà de ſeparationib. l. debitor* hacte-
nus gloſſ. celebris, quæ iura eodem modo poſt plu-
res alios Doctores declarat, & interpretatur. D. Lar-
rea videndus *in deciſ. 10. n. 27 & n. 12*

Eiuſdem gloſſæ diſtinctionem ſequuntur Bartol. 93
& communiter omnes Doctores, optimè Negu-
ſant. *de pignor. 3. membr. 6. princip n. 7.* dicens, quod
quando primus creditor mutuauerat debitori ac-
ceptis ab eo pignoribus, poſtea ſecundus creditor
mutuauit eidem debitori aliam quantitatem; &
etiam nouauit primam obligationem, repetendo
tamen pignora prioris obligationis, & addendo
etiam alia noua pignora, determinat *in l. 3.* quod
repetitio nouorum pignorum facta in obligatione
nouante, cenſetur facta cum prælatione reſpectu
ſecundi creditoris, & ſic cum prioritate temporis,
prout erant in priori obligatione nouata. Et ſicut
ex prima obligatione primus creditor veniebat
præferendus ſecundo; ita & præferri debebit ex
obligatione nouante, qua eadem pignora repetita
reperiuntur.

Hac tamen intelligentia, dicit Neguſant. vt hæc 94
prælatio ſit admittenda reſpectu pecuniæ primo
loco mutuatæ obligatione nouata; non autem re-
ſpectu pecuniæ tertio loco mutuatæ in obligatio-
ne nouante, quia in iſtis ſecundus creditor erit an-
terior primo.

95 Eandem diſtinctionem ſequitur Cardin. Franciſcus Mantica *in tract. de tacit. & ambig. conuention. lib. 11. tit. 31. num. 15.* dicens, quod ſi priora pignora in poſteriori obligatione nouante, ſunt repetita, illa habent etiam temporis prærogatiuam, & ſuam antelationem conſeruant, ex *d. l. 3.* quod procedere, firmat, reſpectu prioris obligationis, non autem poſterioris nouantis, ex *d. gloſſ. in d. l. 3. in princ.* & ex Neguſant. Barr. & aliis.

96 Eandem doctrinam, & prælationis diſtributionem circa hunc creditorem ſibi ipſi ſuccedentem ſequuti fuerunt, Bart. Bald. Alber. Angel. Salic. & Fulgoſius *in d. l. creditor. ff. qui potiores* Balduinus *de pignor. cap. 19 paulo poſt medium, & cap. 20. ante medium, verſ. ſed & nouatu.* Mudeus *de pignoribus, tit. quib. modis pign. vel hypoth. ſoluuntur, n. 76.* Parlador. *lib. 2. rer. quot. c. fin. 1. part. §. 12. num. 55.* Gaſpard. Rodriguez *de annuis reddit. lib. 2. q. 16. num. 53. & 61.* Gratian. *diſcept. forenſ. tom. 1. c. 175. num. 13.* Caſtillo *deciſ. Sicil. 17. num. 35. & 36. lib. 1. & deciſ. 5. num. 5. cum ſeqq.* Mareſcotus *variar. reſol. lib. 2. cap. 56. ex n. 18.* Carleual. *de iudiciis, tom. 2. lib. 1. tit. 3. diſp. 35. n. 14. fol. 388.*

97 Textus etiam, *in l. primi creditoris, 15. D. quib. mod. pign. vel hypoth. ſoluit.* ibi. *Reſpondit, cogendum accipere ſaluo iure pignoris prioris contractus,* &c. textus etiam optimus, *in l. pupillè, 96. §. cum eodem tempore, D. de ſolutionibus;* quo determinatur, quod pignus obligatum eodem tempore vni, & ei-
98 dem creditori pro duobus creditis, ſi vendatur pretium inde exactum cedit in vtriuſque ſolutionem pro rata cuiuſlibet crediti, ſi autem in diuerſis temporibus fuerit obligatum pignus, & poſtea venditum, pretium prius cedat in ſolutionem debiti antiquioris, & quod ſuperabundat, cedat in poſterius, verba textus hæc ſunt. *Cum eodem tempore pignora duobus contrectibus obligantur, pretium eorum pro modo pecuniæ cuiuſque contractus creditor accepto ferre debet; nec in arbitrio eius electio erit; cum debitor pretium pignoris ſorti omni ſubiecerit; quod ſi temporibus diſcretis ſuperfluum pignorum obligare placuerit, prius debitum pretio pignorum iure ſoluetur, ſecundo ſuperfluum compenſabitur,* ad idem eſt, *l. in iis, 5. §. imperator. & §. fin. eod. tit. & l. prætoriis, §. 1. D. de damno infecto.*

99 Ex quibus infertur, quod ſi iſte inferior, cui per anteriorem, (minoris ſummæ creditorum) facta fuit antelationis, & prælationis ceſſio, plus exegerit, quam cedenti debeatur, ſecundò creditori intermedio competet reuocatoria actio, vt ſibi reſtituat id, quod ſupereſt ex quantitate debita anteriori cedenti, cuius ius repræſentat, & cuius nomine antelationem habet, argumento textus *in d. l. ſi prior, 15. D. qui potior. in pignor. habeant.* in illis verbis. *Et quod ſuperfluum ex anteriori credito accepit, hoc ſecundo reſtituat,* textus etiam, *in l. quærebatur, 23. D. eod. tit.*

100 Denique infertur ad quæſtionem, quam in facti contingentia vidi agitatam; anterior creditor per pactum paſſus eſt, vt vnus ex inferioribus creditoribus concurrentibus, prius exigat ſuum creditum, cedendo eidem gradum, & prælationem, hac tamen expreſſa conditione, vt poſt huius inferioris exactionem primo loco, ipſe anterior cedens debeat immediatè, & ſecundo loco ſolutione dimitti, & ſuum exigere creditum, ita vt non aliàs, nec alio modo facta intelligatur prælationis ceſſio, ſed imò ſuum ius prælationum maneat integrum, & illæſum, vt antea; & an hæc conuentio inter priorem, & poſteriorem creditores aliis intermediis præiudicet, vel an etiam deficiente conditione, proſit inſuper inferiori prælationis ceſſio in præiudicium ſaltem ſolius cedentis.

Difficultatis huiuſmodi reſolutionem facilè percipies ex hactenus ſcriptis: licet enim ſimpliciter 101
cedens anterior ſuam inferiori creditori prælationem; iſte aſcendat ad priorem gradum, & omnibus in actione præferatur; & intermedij alij credi- 102
tores immediatè poſt eum gradatim ſunt ſoluendi ante anteriorem cedentem, vt per totum diſcurſum huius cap. vidiſti, necnon pactum hoc de occupando ſecundum gradum proculdubio validum ſit, & operetur inter primum, & ſecundum creditorem alio intermedio non ſtante, vt expreſsè probat textus *in d. l. creditor. qui potior. §. ſi tecum, D. qui potior. in pign. hab.*

Nunquam tamen aliis intermediis creditoribus, 103
qui pacto, & conuentioni inter priorem, & inferiorem non interfuerunt, tale pactum obeſſe poterit, nec illorum iuri ſemel quæſito immediatè gradatim perſoluendos poſt priorem, & anteriorem in aliquo detrahere; quia res inter alios acta aliis nocere non poteſt, nec id quod noſtrum eſt, ad alium
ſine facto noſtro tranſire poterit, *l. id quod noſtrum,* 104
D. de regul. iur. prout etiam in ſententia obtenta inter poſteriorem, & anteriorem victum ſuper iure prælationis, expreſsè determinauit textus *in leg. Claudius Fœlix, 17. D. qui potior. in pign. habeantur,* vt non præiudicet intermediis creditoribus iudicio non aſſiſtentibus, ibi. *Nec tertius creditor ſucceſſit in eius locum, nec inter alios res iudicata aliis prodeſſe, aut nocere ſolet: ſed ſine præiudicio prioris ſententia totum ius aliis creditoribus integrum relinquitur;* de cuius textus applicatione latius egimus ſuperius hoc *c. 13. ex n. 58. & ex n. 50. cum ſequentibus.*

Nec enim eſt in poteſtate creditoris anterio- 105
ris contrahentis, cum creditore inferioris gradus ius tollere aliorum intermediorum, interuertere, aut in aliquo immutare, nec in minimo perturbare, integrum enim manet, & illæſum nullæ mutationi ſubiectum, eorum deficiente conſenſu, quo ceſſante, gradus ſemel ſibi ipſi quæſitus incommutabilis eſt, prout ex iuribus, & Doctoribus apertè probatum reliquimus à principio huius §. in quo dubium nullum eſſe poterit.

Igitur ſi reſeruatiuæ qualitati, & conditioni ap- 106
poſitæ per anteriorem (vt ſcilicet, iſte cedens prælationem inferiori, ſecundum locum, & gradum occupet, in exigendo ſuum creditum, poſtquam inferior iſte ſolutionem, & ſatisfactionem ex bonis debitoris recipit, non aliàs nec alio modo facta intelligatur prælationis ceſſio) non acquieuerunt creditores intermedij; quorum ius totaliter deducitur, & inuoluitur in ipſo pacto, nec conditione: quid operetur pactum inter inferiorem, & anteriorem initum, videamus, & breuiter dicendum, nihil ex eo conſequi poſſe inferiorem iſtum.

Tum, quoniam omnia pacta præſeruatiua iuris 107
cedentis appoſita in ceſſione, & remiſſione ſui iuris obſeruanda eſſe, non eſt dubium *Quæſtio enim facti eſt, quid inter eos actum ſit,* inquit Conſultus *in d. l. creditor, §. ſi tecum, D. qui potior. leg. ſicut, cum omnibus ſuis, §§. aliaque ll. D. quibus mod. pignor. vel hypothec. ſoluitur,* & latius probauimus ſuperius *ex num. 37. cum ſequentibus.* &
inſuper, quia reſeruatio hæc creditoris, & proteſta- 108
tio conſeruat ius ſuum integrum, & illæſum quoad

hypo

hypothecas, prælationem, anteriorem, ſeu priuilegium cauſæ, non verificata conditione, aut qualitate, ſub qua ceſſio, aut iuris renunciatio fuit facta. Probauerunt Gozadinus *conſil.* 58. *n* 12. Milanenſis *decīſ* 8. *num.* 38. *lib.* 2. Caſtillo *deciſ. num* 45. Vincentius de Franchis *deciſ.* 50. *num.* 7 *&* 8. Fabius de Anna *conſil.* 55. *&* *conſil.* 90 Anton Amat. *variar. reſol.* 30. *num.* 20. & in varijs materijs *ex num.* 8. *cum multis ſeqq.*

109 Tum etiam quoniam cum anterior cedat prælationis ius in fauorem inferioris non ſimpliciter, ſed conditionaliter, dummodo occupet ſecundum locum in exactione, *non alias nec alio modo.* Quod quidem pactum conditionem importat, qua deficiente, perinde erit ac ſi contractus celebratus non fuerit, Iaſon *in l fin. Cod. de iure emphyteut. n.* 141. *&* *conſil.* 162. *num.* 5. *lib.* 2. Curtius Senior. *conſil.* 8 *n.* 6. Pariſ. *conſil.* 12. *n.* 104 *lib.* 2. Caputaquenſ. *deciſ.* 82. *n.* 3. *p.* 3. Caſſador. *deciſ.* 2. *n.* 7. *de Simonia* Natta *conſil.* 572. *n.* 4. *&* 5. Rolandus *conſil.* 62. *n.* 24. *volum.* 4. Menochius *de arbitrar. caſu* 237. *n.* 34. *&* *conſil.* 38.

110 *n.* 21. *&* 22. Surdus *conſ.* 268 *n.* 9. Flamin. *de reſignat. lib.* 1. *q.* 2. *n.* 12 *lib.* 9. & eſt clauſula limitatiua voluntatis, & conſenſus, & præſeruatiua ſui iuris in caſu contrario. Pariſius *conſil.* 10. *num.* 285 *lib.* 4 Verall. *deciſ.* 82. *n.* 3. *deciſ.* 84. *n.* 10. *part.* 3. Maſtrillus *deciſ.* 76. *num.* 10. *tom.* 3. Gratianus *diſceptat.* 587. *n.* 11. *&* *c.* 748 *n.* 12.

111 Et conſenſum à contractu adimit, quando contrahens ius ſibi reſeruatum non conſequitur, ita vt nihil actum videatur inter contrahentes, Gloſſa, Bald. & alij *in l. ſi quidem de except.* Neuizan. *conſil.* 87. *n.* 13. Gratus *conſil.* 128 *n.* 13. Alexand. *conſil.* 3. *n.* 4. *vol.* 1. Beneuentan. *de aſſecuration. gloſſ.* 35. *n.* 2. *fol.* 136. Gratian. *diſceptatio.* 784. *n.* 12. *&* 13. & alij

113 quamplurimi citati per Auguſtinum Barboſ. *clauſul.* 81. *n.* 5. *cum ſeqq.* qui *n.* 14. probat, hanc clauſulam habere vim reſolutionis contractus ab initio, ac ſi nunquam geſtus fuiſſet. Gratia. *diſcept.* 517. *à princip. &* *c.* 532. *num.* 21. *tom* 3. Socin. Senior. *conſil.* 251. *vol.* 2 Lotterius *de re beneficial. lib.* 1. *q.* 37. *n.* 60. *&* *quæſt.* 4. *n.* 272.

113 Igitur de primo ad vltimum ſequitur, quòd ſi huic pacto, & conditioni non accedat intermediorum creditorum, (quibus ex eo paratur præiudicium) conſenſus, vt nempe anterior poſt inferiorem ex ceſſione occupantem primum gradum, conſequatur ſecundum, nec anteriorem ſuum gradum, & prælationem, ita conditionaliter ceſſam, & reſolutam, amiſiſſe: nec etiam inferiorem ceſſionis huiuſmodi virtute aſcendere poſſe ad priorem, ſed præcisè in ſuo proprio remanere, illúmque acquiſiſſe à tempore ſui contractus cum debitore ſub hypotheca celebrati, eo quod deficiente conditione, nullius gradus adfuit mutatio, ſed omnes vt antea manent illæſi, ac ſi ab initio nulla facta fuiſſet

114 ceſſio prælationis. Quod ſi inſuper ea vſus fuerit creditor iſte inferior, ſtatim quod reclamauerint cæteri creditores intermedij, ſoluta pecunia actioni reuocatoriæ ſubiecta ſemper remanebit, reſtituenda anteriori, aliiſve creditoribus intermedijs potioribus ſe; iuxta quæ alibi latè diximus 1. *part.* *cap.* 10.

***

CAPVT XIV.

De creditoribus præmaturè ſolutis gradatim deſcendentibus ob reuocatoriam contra eorum primum à priori, & potiori creditore motam:

Et an prior creditor cogatur reuocatoriam prius intentare, & incipere à poſterioribus ſolutis, vel an potius poſſit ſuo arbitrio quemlibet ex iam ſatisfactis conuenire.

Et an res iudicata contra primum ſic lata ad iſtius fauorem aliis inferioris gradus non citatis gradatim præiudicet.

SVMMARIVM.

Creditores in exigendo ſua credita gradus, & ordinem ſententia ſeruare tenentur, ne conſumptis bonis inter poſteriores, priores inſoluti remaneant. n. 1.

Concurſus iudicium inter creditores mouetur, & deſtinatur vt vnuſquiſque ſciat, quo gradu exigere poſſit. n. 2.

Creditores potiores habent regreſſum contra adminiſtratorem ordinem graduum præpoſterantem. num. 3.

Poſſunt etiam reuocatoriam intentare contra poſteriores ſolutos, ſiue pecunia conſumpta ſit, ſiue non. num. 4.

Concurſu prudente, ſolutio, & exactio præpoſterata annullatur, ob dolum, malam fidem, & fraudem præſumptam. n. 5.

Creditoribus anterioribus datur electio in agendo contra creditores intempeſtiuè ſolutos, ſiue contra adminiſtratorem, eis perperam ſoluentem. num. 6.

Creditor qui mala fide pecuniam exegit nunquam eius ſibi fuit acquiſitum dominium n. 7.

Bona fide ceſſante, pecunia etiamſi millies commiſceatur, dominium non transfertur. numero 8.

Pecunia mala fide conſumpta creditor dicitur dolo deſinere poſſidere, qua ideo extat, & vendicari poteſt. n. 9.

In creditoris potioris poteſtate, & libero arbitrio an ſit, contra quamlibet ex creditoribus poſterioribus reuocatoriam intentare, vel an cogatur incipere ab vltimis, & ſic gradatim aſcendere quouſque de ſuo potiori credito ſatisfiat, ex num. 10.

Debitoris bonis alienatis creditorem teneri agere prius contra vltimum emptorem qui teneant. num. 11.

De perſona ad rem valet argumentum, & è contrà. num. 12.

Si prior auocat pecuniam ſolutam à ſecundo, iſte à tertio, & tertius à quarto creditore, & ſic de ſingulis gradatim deſcendant, & reuocant à poſterioribus ſe. n. 13.

Vendens ſua bona, cum pacto vt emptor ſatisfaciat creditoribus, licet iſti de rigore iuris nequeant emptorem conuenire; tamen benè poſſunt vt circuitus euitentur, quia ſi

conueniunt

conueniunt venditorum, iſte ageret contra emptorem. n. 14.

Non ſoluere melius eſt, quàm ſolutum ab alio repetere. n. 15.

Quia poteſt is, à quo vult repetere, vel non eſſe ſoluendo, vel eſſe litigioſum. n. 16.

Iudex eam viam amplecti tenetur qua partibus magis ſit conſultum. n. 17. & n. 18.

Creditorem primum liberum habere arbitrium, & electionem in auocanda pecunia à quolibet ex poſterioribus creditoribus prematurè ſolutis, verior eſt opinio, ex n. 19.

Creditor ſecundus, & conuentus reuocatoria per priorem nequit huic opponere, vt agat contra tertium, & alios inferiores iam ſolutos. n. 20. & ſequentibus.

Creditor primus poteſt eligere vnum ex certis poſſeſſoribus, & vnum ex creditoribus ante ſe ſolutis, vt ſolutio auocetur. n. 21. & n. 22. & 23.

Qua opinio verior probabilior, & receptior eſt. numer. 24.

Concurſu pendente creditori pecunia ſoluta fingitur ſtare. n. 25.

Æquitas non praualet in praiudicium tertij. n. 26.

Ius propter circuitus vitandos poteſt addi creditoribus, ſed non adimi. n. 27.

Melius retinere, quam ab alio repetere, procedit quando ei competit ius retinendi, & excipiendi non alias. n. 28.

Res iudicata obtenta à primo creditore contra ſecundum malè ſolutum, an praiudicet tertio non citato, pariter prematurè ſoluto, ex n. 29. cum ſequentibus.

Eodem iure quo primus reuocat pecuniam à ſecundo, eodem, & ſecundus à tertio, & ſic de ſingulis ſucceſſiuè, & gradatim. n. 30.

Primo creditore dimiſſo, ſecundus remanet primus, & poſterior. n. 31.

Gradatim vbi plures admittuntur ſecundus primus efficitur primo de medio ſublato. n. 32.

Prior & proximior ille dicitur, quem nullus pracedit. num. 33. & 34.

Ius inferioris creditoris diuerſum eſt, & diſtinctum à iure prioris qui cum victis in reuocatoria. n. 35.

Res iudicata ſuper prelatione obtenta per tertium creditorem contra primum non obſtat ſecundo non citato. n. 36.

L. Claudius Fœlix 16. ff. qui potiores adducitur. ibid.

Sententia lata contra ſecundum creditorem prius ſolutum obtenta à priori ſuper auocatoria exequi poteſt contra tertium, & cateros, qui ſimiliter intempeſtiuè exegerunt. ex n. 37.

Inter cateros ſuperatos ſuper pralatione, & inter victos ſuper reuocatoria pecunia exacta maxima reperitur differentia. n. 38. & ſeqq.

In iuribus ſeparatis, & dependentibus quilibet, & per ſe vinci debet, & res iudicata inter alios aliis non nocet, nec prodeſt. n. 39.

Creditorum exactio graduationis ſententia lata habet dependentiam, & conſequentiam à prioribus exactionibus. n. 40.

Creditores, quemadmodum gradatim aſcendunt pro legitimis exactionibus, ita gradatim deſcendunt propter exactiones inordinatas. n. 41.

Sententia lata ſuper deſcendentia contra ſecundum creditorem nocet tertio, & aliis creditoribus, cauſatiuè exigentibus. n. 42.

Qui virtute quarta portionis optauit portionem integram ſi poſtmodum quarta collatio fuit nulla declarata etiam ex eadem ſententia priuatur quarta ad quam aſcendit. n. 43.

Qui ex portione optans aſcendit ad canonicatum, alioſque, aſcendit ad portionem dimiſſam poſtmodum victus fuerit in canonicatu, hac ſententia officit portionario, vt portionem victo reſtituat. n. 44.

Nam quemadmodum omnes gradatim aſcenderunt ita primo victo omnes gradatim deſcenderunt. num. 45.

Defectus in primo gradu à quo cateri ius habent, & cauſam primo reſtituto aduerſus ſecundum, iſte pariter aduerſus tertium, ac de ſingulis gradatim. n. 46.

Ex vna radice quando multiplex vitium naſcitur, conſequens eſt vt pariter reſoluatur cum prima radice. n. 47.

Sententia lata ſuper cauſa cenſetur lata ſuper cauſato. n. 48.

L. Claudius felix, ff qui potiores mirabiliter interpretatur & ponderatur in propoſito. n. 49.

Cauſa propter quam tertius creditor vicit priorem quando eſt communis cum ſecundo intermedio, etiam iſti praiudicat ſententia. n. 50.

Secundus creditor reuocatiuè conuentus à primo tutius faciet ſi ſimul citet tertium, & cateros prematurè ſolutos, vt ſecurius eis noceat ſententia contra ſe lata. n. 51.

Ob circuitus vitandos ſententiam obtentam contra ſecundum ſuper reuocatoria exequendam eſſe contra tertium, & cateros, quibus nulla defenſio competere poteſt. n. 52.

CREDITORES in exactione ſui cre- 1
diti gradum omnino ſeruare tenentur, &
ad hunc finem, & effectum inter ipſos in
iudicio concurſus contenditur principaliter; qui
primo loco, & gradu exigere debeant, ne tan-
quam poſteriores debitoris non ſufficientibus, &
per priores conſumptis, inſoluti remaneant, ad
lariſſimè tradita ſuprà hac 3. *part. capit. 11. per to-
tum*, atque etiam ad hunc eundem finem inter
omnes creditores profertur graduationis ſententia,
qua vnicuique creditorum aſſignatur gradus, vt
eo ſeruato, vnus poſt alium gradatim exigere, &
conſequi ſuum creditum valeat, prout ſæpè dixi-
mus; quia hoc iudicium concurſu inter creditores 2
deſtinatur, & ordinatur, vt ſciatur, qui prius exi-
gere debeant.

Si igitur gradibus præpoſteratis, poſterioribus 3
creditoribus fuerit ſolutum, omiſſis creditoribus an-
terioris, & potioris gradus, iſti licèt habeant ius, &
actionem contra adminiſtratorem perperam, & in-
ordinatè ſoluentem, ad latè tradita ſuprà hac 3. *part.
c. 8. per totum*, vbi accuratè fundatur.

Poſſunt etiam liberè conuenire creditores præ- 4
maturè, & inordinatè ſolutos, & aduersùs eos re-
uocatoriam intentare, & ab eis indiſtinctè, ſiue pe-
cunia extet, ſiue non, & ſit iam conſumpta, repete-
re, & ad reſtituendum cogere; quia diſtinctio præ-
dicta non habet locum, vbi adeſt concurſus, ob ma-
lam fidem, dolum, & colluſionem præſumptam tam
creditoris prematurè exigentis, quam debitoris, vel 5
adminiſtratoris præpoſterè ſoluentis, & gradum
præpoſterantis, de quo ampliſſimè, & accuratè egi-
mus ſuprà 1. *part. cap. 10. ex num. 64. cum maltis
ſeqq. verſ. bis ſuppoſitis, quoad noſtrum iudicium con-
curſus*, &c. *& ex num. 41.* itavt prioribus credito- 6
ribus

ribus recurſus detur ſiue contra adminiſtratorem, ſiue contra creditores intempeſtiuè ſolutos, electiue; prout latè probauimus *in d. c 8. ex n. 29 & ſeqq. verſ. & hac pars fulcitur ex verâ interpretatione*, &c. & ſuprà *c. 10. ex n. 19. verſ. eandem quæſtionem monet Gratianus*, &c hac *3. part.*

7 Nam ſi mala fide exegit creditor, nunquam dominium ei fuit pecuniæ quæſitum, vt communiter tenetur per textum, *in l. ſed & ſi pariter, in fine, D. ad Senatus Conſult. Macedon gloſſ. celebris, in l filius, verb. conditionem, D. ſi cert. petat.* quæ dicit pecuniam mala fide conſumptam poſſe condici, & denique ad idem faciunt *l. obligari, § pupillus, 1. D. de authorit. tutor. & §. nunc admonendi, inſtitut. quib. mod. alien. licet vel non, et l. ſi Caſſius, D. de ſolut.* quibus in locis tunc demum confirmari dicitur ſolutionem, cum bona fide recipitur.

8 Pulchrum eſt in propoſito Angeli Aretini dictum *in §. conſtituitur, num. 2. in gloſſ. permutatione inſtit. de vſufructu, quod ceſſante bona fide, etiamſi millies pecunia commiſceantur, dominium non transfertur*, quibus addit Petrus Surdus *conſil. 4. num 44.* aliam rationem ex Iaſon *in l. rogaſti, § fin. D. ſi cer-*
9 *tum petat.* quia quando pecunia conſumitur mala fide, dicitur creditor dolo deſiiſſe poſſidere, & tali caſu fingitur pecuniam extare, ideoque ac ſi ſtaret, vindicari poſſe, plures refert Surdus *n. 43* Alexand. Ambroſinus *deciſ. 35. n. 26. part. 2. & deciſ. 2. num. 22. part. 1.* Gutier. *practicar. quæſt. 101. n. 12 part. 3.* Fontanella *de pact. clauſ. 5. gloſſ. 8, p. 7. ex n. 1. cum ſeqq. tom. 2 fol. 148.*

10 Sub quibus veriſſimis ſuppoſitionibus duæ vtiliſſimæ quæſtiones examinandæ ſe offerunt. Prima (ex cuius reſolutione ſecundæ inueſtigatio pendet) an in poteſtate, electione, ac libero arbitrio creditoris prioris gradus ſit, conuenire; & reuocatoriam intentare contra quemlibet ex poſterioribus ſe ſolutis; vel præcisè cogatur à poſterioribus incipere, & gradatim aſcendere, quouſque integrè de ſuo cre-
11 dito potiori ſatisfiat? Et pro negatiua, vt non ſit in electione prioris creditoris eligere quem voluerit, ſed vt præcisè teneatur reuocatoriam intentare contra vltimos, & inferioris gradus ſolutos; Probatur primò; quia licèt creditor poſſit agendo contra debitorem eligere ſuper quare velit, quod in creditoris arbitrio eſt; tamen alienatis omnibus debitoris bonis amittit hanc electionem, & tenetur contra poſteriorem emptorem experiri, & non contra primos, prout tenent Hippolytus de Marſillis *ſingulari* 290. Amanellus *de claris aquis. ſingulari* 128. Caſſaneus *in conſuetud. Burgund. tit. des rentes, rubr. 5. § 2. gloſſ. 2. n. 35.* Bart. *in l. Moſchus, D. de iure fiſci.* Ægidius Magonius *in tract. de ſubhaſtationib c. 41. in deciſionibus diuerſorum, & reſpenſ. lib. 11. Arreſto,*
12 *tit. 3. Arreſt. 2.* Ergo idem dicendum erit reſpectu creditorum qui præpoſterè fuerunt ſoluti, vt creditor poſterior, & ſuperioris gradus intentans reuocatoriam non poſſit eligere quem velit, ſed debet incipere ab his; qui in nouiſſimo gradu ſunt, cum validum ſit arguere de perſona ad rem, & è contra. Surdus *conſ. 262. n. 38. & conſ. 460. num* 36. Eſcobar *de ratiociniis, cap. 15. num. 9.* Orer. *in repetitione. cap; gratum de officio delegati. n. 68.* Tuſchus *litt. A. concluſ. 502. n. 4.*

13 Secondò, quoniam ſi permitteretur, quod creditor primi gradu auocaret pecuniam ſolutam ſecundo creditori, iſte haberet regreſſum contra tertium, & tertius contra quartum creditorem ſimiliter ſolutum, & ſic de ſingulis gradatim deſcenderet auocatio pecuniæ ſolutæ; quod maximum foret inconueniens, & lites ex litibus orirentur, & ideo vt circuitus vitentur, debet creditor primi gradu incipere a poſterioribus, & vltimis ſolutis, & directè contra eos agere, ne tot exburſent ſolutum; quod iterum recuperate debent ab aliis inferioris gradus ſucceſſiuè, & gradatim, prout in ſimili probant
Doctores in debitore donante, aut vendente rem 14
ſuam, cum pacto, quod donatarius aut emptor teneantur ſatisfacere creditoribus donantis, aut vendentis, vel etiam hæredis hoc pacto vendentis hæreditatem, in quibus caſibus licet de rigore iuris creditores non habeant obligatum emptorem, aut donatarium, vt hunc conuenire valeant, ſed duntaxat debitorem; adhuc tamen æquitate actio eis datur contra emptorem, aut donatarium propter circuitus vitandos, quia ſi debitor conuentus ſoluit, habet regreſſum contra emptorem, vel donatarium, quem obligatum tenet virtute pacti ad recuperandum ſolutum creditoribus ſuis; quam concluſionem firmarunt, Boërius *deciſ. 204. n. 43.* quem ſequitur Ioannes Gutier. *practicar. quæſt lib. 2 q. 68. n. 19* Azeuedus *in l. 2. tit. 16. lib. 5. recopilat num.* 39. per quam etiam firmat Hermoſilla *ad l. 13. tit. 5. part. 5. gloſſ. num. 10. tom. 2. fol. 62.* & Nos ſuprà *2. part. cap. 26. num. 70. & 71. verſ. qua ſtante poteſt probabiliter*, &c. & ſuperiùs *num. 90. verſ. hinc licet de iure communi*, &c.

Melius namque eſt non ſoluere, quàm ſolutum 15
ab alio recipere. textus *in l. ſi cum legatur, §. ſi Titie*, & *ibi* Aretinus *in 3. notabili D. de legat 1. l. ſi debitor in fine, D de liberat. legat. 1. ſi ſtipulatus eſſes, D. de fideiuſſoribus*, vbi ita ſcribitur, *intereſt eius, pecuniam retinere potius, quàm ſolutam repetere, & l. poſtulante, in princip D ad Trebellian.* ibi. *Pecuniam retinere maluit, quam petere.* Faber *in §. nouiſſimè, inſtitut. de ſuſpect. tutor. & in leg à Diuo Pio, §. ſi poſt edictum, num. 2.* vbi Iaſon *num. 20. D. de re ind* Surdus *conſ. 36 num. 14. & deciſ. 295. in fin.* Neuiſan. *conſ. 37.* Caballin. *de euictionibus, §. 2.* Crauetta *conſ. 845. num. 12.* Carrocius *deciſ 96. n. 1.* Turretus *conſ. 67. num. 8. vol. 3.* Maſtrillus *deciſ 160. num. 6.* Theſaurus *deciſ. 85. num. 1.* Gabriel *conſ. 129. num. 13. volum. 1.* Rota Lucenſ. *diuerſorum deciſ. 152.*
Giurba *deciſ. 100. num. 30. & deciſ. 55. num fin.* vbi 16
addit rationem, quia tertius à quo erit recuperandum ſolutum, vel non erit ſoluendo, vel erit litigioſus, & à quo vix, vel non niſi cum maximo certamine, & detrimento ius ſuum ſoluens recuperabit, ex
Tiraquell. *lib. 1. retract. § 29. gloſſa 3. num. 3.* imò in 17
dubio debet iudex eam amplecti viam, qua partibus magis conſultum, & prouiſum eſſe poſſit, ex Caſtrenſi, quem alij communiter ſequuntur, *in l. 1. D. ſi quis caution.* Cabello *conſil. 34. num. 6. & conſil. 38. num. 7.* & per quam illis minus afferat præiudium, ex Caballo *conſ. 84. n. 8. conſ. 98. num 5.* Ergo
idem dicendum videtur noſtro caſu, vt nec permit- 18
tatur priori creditori reuocatoria agere contra primos alios creditores ſolutos, qui ab aliis ſequentibus gradatim pecuniam auocatam, & reſtitutam recuperare debent, ſed ab inferioribus incipere debet, ob circuitus vitandos, & ne omnes litibus inuoluantur, quæ via tutior, & æquior eſt ex Doctoribus hactenus allegatis.

Sed nihilominus contraria ſententia de iure ve- 19
rior eſt, & in praxi quotidiana obſeruata, & frequenter amplexa, vt creditor prior. & potior poſſit ſuo arbitrio eligere vnum ex aliis creditoribus poſterioribus ſe, quem maluerit, & contra ipſum intentare

l

tentare reuocatoriam, vt ſibi reſtituat pecuniam à
ſe præmaturè exactam, & ſibi ordinis gradu non
ſeruato ſolutam, ſiue conuentus ſit anterior, ſiue po-
ſterior inter ſolutos; nec eorum prior poteſt credi-
20 tori potiori opponere, vt prius debeat incipere, &
reuocatoriam intentare contra poſteriores, quia ad
hoc nullum ius habet, vt per textum *in l. credito-
ris arbitrio, D. de diſtract. pignor. l. Moſchis, D. de
iure fiſci, l. qui generaliter, D. qui potiores in pignore*
21 *habeantur*. Probatunt tam inter tertios poſſeſſores
rerum debitoris, quam inter creditores diuerſi gra-
dus ſolutos in præiudicium prioris, & potioris,
Guido Papæ *deciſ.* 432. Leo *deciſ.* 17. *inter deciſio-
nes diuerſ.* Franciſcus Marcus *deciſ.* 296. & *dec.* 433.
1. *part* & *deciſ.* 930. *part.* 2. quibus adhæret Amen-
dula *in addition.* ad Vincent. de Franchis *deciſ.* 53.
ex num 4 qui loquuntur in electione data creditori
contra quemlibet tertium poſſeſſorem rerum debi-
toris, cum in ſuo arbitrio ſit conuenire ex eis, quem
maluerit nulla data diſtinctione poſteriorum, aut
anteriorum.
22 Et loquendo in vtroque caſu, idem tenet ex *d.
leg creditoris arbitrio* Cæſar. Manente *deci.* 45. *n.* 18.
vbi dicit creditorem in reuocatoria arbitrium ha-
bere ad reuocandam ſolutionem poſteriori factam,
quamuis alij ſint inferioris gradus, nec illi de hoc
conqueri poſſunt; idem affirmat Manent. *in dec.* 62.
num 1. & 2. Cartatius *deciſ.* 105. Coſta *de reintegra,
diſtinctione* 56 *num.* 2. Maurus Aretinus *d. fideiuſ-
ſoribus, 2. part. principali, ſect.* 10. §. 39. & Riccius
deciſ. 280. *part.* 2. quos referens ſequitur Noguerol.
23 *allegat.* 7. *num.* 48. vbi dicit dubitari non poſſe, ele-
ctionem, & arbitrium habere creditorem, vt liberè
poſſit eligere rem, quæ ipſi placuerit, ita vt creditor
poſterior ei opponere non valeat, quod exigat ex
aliis affectibus; atque etiam inquit creditorem in
reuocatoria habere arbitrium ad reuocandam ſolu-
tionem poſteriori à ſe factam, quamuis alij ſint in-
ferioris gradus, quibus pariter inordinatè ſolutum
fuerat; hanc inſuper opinionem ſequitur Anton.
Faber *de erroribus pragmatic. decad.* 5. *errore* 9. *per
totum.*
24 Quæ opinio longè verior eſt, & receptior con-
tra alios Doctores, quos in contrarium allegauimus
ſuperiùs *num.* 11. *verſ. quia licet creditor poſſit agen-
do*, &c. licèt loquantur dumtaxat in creditore con-
ueniente tertios rerum poſſeſſores, cum in vtroque
caſu eadem ſit iuris ratio, & communior, atque pra-
xi receptior ſententia, quam obiter retulimus 1 *part.
cap.* 17. *ex num.* 16. *cum ſeqq. verſ. certè namque du-
bitari non poteſt*, &c. & 2. *part. cap.* 4. *num.* 84. & 85.
25 *verſ. pro qua doctrina rectè conducit*, &c. Tum etiam,
quia pecunia inordinatè ſolita creditoribus poſte-
rioribus pendente iudicio concurſus ob malam fi-
dem, & colluſionem præſumptam fingitur adhuc
ſtare, & conſideratur inter bona debitoris, attento
iure creditoris anterioris, & eius reſpectu conſide-
rato, quam ob id aduocare, poteſt à quocumque, &
ſuo arbitrio, vt diximus ſuprà 1. *p. cap.* 10 *ex n.* 64.
& ſuperiùs *verſ. his ſuppoſitis quoad noſtrum iudi-
cium concurſus*, &c. & hac 3. *part. cap.* 8. *ex n.* 18.
verſ. ideo adminiſtrator, qui contra formam, &c.
& *ex n* 29.
26 Atque ideo non obſtant argumenta in contra-
rium adducta, tum quia, vt diximus, contraria ſen-
tentia verior de iure, & in praxi receptior eſt, &
magis communis; tum etiam quia Doctores ibi-
dem citati loquuntur, & fundantur in æquitate, quæ
non præualet in præiudicium iuris tertij (credito-
ris ſcilicet anterioris habentis electionem, & arbi-
trium a iure quemlibet ad libitum conueniendi)
prout latiùs alibi probauimus ſuprà 2. *part. cap.* 28.
ex num. 41. *verſ. & quia compenſatio eſt facta ſolu-
tio*, &c.
Nec obſtat ſecundum, de quo ſuprà. *ex num.* 13. 27
verſ. ſecundò, quia ſi permitteretur, &c. ordinatum
ad circuitus vitandos; quia Doctores in argumen-
to allegati, eorumque doctrina, quod facta per de-
bitorem donatione, aut venditione bonorum cum
pacto de ſoluendo creditoribus quibus ius compe-
tit, & actio nun contra emptorem, aut donatarium,
ſed contra debitorem ipſum, iure communi attento,
propter circuitus vitandos, addunt ius creditoribus,
vt poſſint directè conuenire emptorem; non tamen
adimunt eis ius, quod antea competebat contra de-
bitorem, ſed expreſsè creditoribus electionem attri-
buunt, vtrum velint, conueniant, quod non pro-
cedit in noſtro caſu, vbi agitur de tollendo iure cre-
ditoribus, arbitrio, & electione ſibi competentibus
de iure, ex *dict. leg. creditoris arbitrio, D. de diſtract.
pignor.* cum ſimilibus, quibus nullo modo adaptari
poteſt doctrina, & quatenus adaptatur, retorque-
tur, & noſtram fauet opinionem.
Nec obſtat quod ibidem diximus, ſatius eſſe non 28
ſoluere, quàm ſolutum ab alio repetere, ex iuribus
& authoritatibus ibidem adductis, quia rectè, & iu-
ridicè procedent, quando debitor ius habet retinen-
di, & non ſoluendi, etiamſi pro ſecuritate ſibi cau-
tio offeratur à creditore in caſu ſuccumbentiæ, non
tamen procedit doctrina, quando de iure debitor, &
retinens ad ſoluendum, & tradendum adſtrictus
eſt, & tenetur nulla exceptione opitulante; prout in
caſu, de quo agimus, in quo creditor liberè poteſt,
& habet electionem conueniendi, & auocandi pe-
cunias ſolutas poſterioribus ſe creditoribus, & in-
cipiendi à primis, ſicut ab aliis inferioris gradus, vt
communis, & praxis obſeruat.
Ex qua reſolutione alia ſingularis ſuboritur quæ- 29
ſtio; an creditor ſecundus, à quo prior, & potior
per rem iudicatam auocauit pecuniam præmaturè
ſolutam, poſſit aduerſus tertium creditorem ſimi-
liter intempeſtiuè ſolutum executionem ipſius rei
iudicatæ contra ſe obſtante petere, abſque alia con-
demnatione, & nouo iudicio, & ſic an illa res iudi-
cata ſuper reuocatoria, quam ſecundus contra ſe re-
portauit, præiudicet tertio, & ſic ſucceſſiuè aliis cre-
ditoribus inferioris gradus?
Pro qua in primis ſupponendum erit, quod quan- 30
do primus creditor auocauit pecuniam ſolutam ſe-
cundo, ſecundus eodem modo, & iure poteſt à ter-
tio repetere, & reuocatoriam intentare, & ſic de
ſingulis ſucceſſiuè, & gradatim; quia dimiſſo pri-
mo, & ſoluto, ſecundus potior, & prior remanet,
leg qui balneum, 9. §. *Titia*, ibi; *tunc enim priori di-
miſſo, ſequentis pignus confirmatur, D. qui potiores
in pignore habeantur. leg. ſi potiores, C. de his qui in
prior locum ſucceſſ. l. Paulus, ff qui potiores in pign.
habeant.* nam potiori, aut prioribus dimiſſis, ſequen-
tes gradatim ad pignus aſcendunt, & illorum locum
occupant, vide latius ſuprà 2. *part. cap.* 3. *num.* 28.
& *ſequentibus, verſicul. ex quo clarè infertur*, &c.
& ſuprà.
Et quod ſecundus creditor priori dimiſſo, & ſo- 31
luto incipiat eſſe primus, probant per *leg.* 2. *in fin. ff.
de pignoribus.* Caſtrenſ. *in l. ſi res obligata, ff. de le-
gatis* 1. Neguſant. *de pignori part.* 5. *membr.* 3. *n.* 42.
Gratian. *deciſ.* 215. *num.* 3. Giurba *deciſ.* 87. *num.* 24.
in fin.

Nam

32 Nam vbi gradatim plures admittuntur, ſecundus primus dicitur, quando is, qui primo loco eſt, è
medio tollitur, & ius ſuum fuit extinctum, cum primus dicatur is, quem nemo præcedit, *cap. nam &
ego, de verbor. ſignificat. capit. fin. §. item opponitur
11. quæſt. 1.* Anchartanus, Romanus, Tiraquellus,
Ruinus, & alij per Molinam *de promog. lib. 1. cap. 6.
num. 43.* Mantica *de coniectur. vltimar volunt. lib. 8.
tit. 10. ex num. 6. & ſeqq.* Surdus *conſil. 494. ex n. 1.*
33 *lib. 4. & per totum, & conſilio 413. num. 17.* Secundum namque iam nullus præcedit, & ideo dicitur
prior, & proximior. *leg. proximi, ff. de verbor. ſignific. l. Iureconſultus, §. 1 ff. de gradibus.* Galliaula *conſil. 111. num. 11.* Schrader. *de feudis, part. 8. cap. 7.
num. 12.* Alolphesi *ad conſtitut. R. N. p 4 quæſt. 56.
num 1.* Tuſchus *littera P concluſ 955. num. 1.* Valenz.
Velaſq. *conſ. 63. n. 113. & conſil. 97. n. 105* Menoch.
conſil. 1211. num. 63. Marius Giurba *de conſuetudin.*
Meſſanenſ. *cap. 11. gloſſ. 10. num 6. part. 1. fol. 663.*
34 & quamplurimi alij per Caſtillum *controuerſ. tom. 5.
capit. 93. §. 1. per totum*, vbi abundè quod reſpectu ſequentium ſemper ſecundus dicitur primus,
& primum locum occupans, primo ſublato; & eſt
textus *in leg. 2 §. hæreditas proximo agnato, id eſt ei,
quem nemo præcedit, defertur, D. de ſuis, & legit. hæred. l. lege 12. tabularum, verſ. illo proculdubio, C. de
legit. hæred. §. ſi plures inſtitut. de legitima. agnator.
ſucceſſ.*

35 Videtur quod res iudicata obtenta per primum creditorem contra ſecundum non poſſit exequi ad
huius inſtantiam contra tertium, aut cæteros ſucceſſiuè, ſed nouo iudicio vnus aduerſus alios gradatim reuocatoriam experiri debet; tum quia ius inferioris creditoris diuerſum eſt, & ſeparatum à iure
iorer alios acta aliis præiudicium afferre non poteſt,
ex vulgaribus. Ergo ſi tertius, & alij ſucceſſiuè non
fuerunt citati in primo iudicio per priorem motum
prioris, & ab eo nullatenus dependet, quo caſu res
contra ſecundum, illis præiudicare non poteſt, cùm
eorum ius æque principale ſit, & diuerſum.

36 Secundò, & pro hac parte facit textus, qui videtur expreſſus *in leg. Claudius Fœlix, 16. D. qui potior.
in pignor habeant.* vbi tribus diuerſis temporibus
pignus à debitore fuit hypothecatum; tertius ſuper
prælatione egit contra priorem, & hunc vincit, &
obtinuit rem iudicatam; quærit textus, an hæc res
iudicata præiudicet ſecundò creditori non citato,
itavt tertius ſubingrediatur locum prioris victi, excluſo ſecundo, qui excluſo primo locum eius occupare intendebat; & reſoluit Iure-conſultus ſententiam ſolum præiudicare priori victo per tertium,
non verò ſecundo creditori non citato, qui propterea ſuum ſecundum locum occupare debet in pignore; cui ob id ſententia contra primum non prodeſt; ſed contra eum ius prioris remanet intactum,
remanente re iudicata illæſa inter tertium, & primum victum; verba textus hæc ſunt: *Claudius Fœlix eundem fundum tribus obligauerat, Eutychianæ primam, deinde Turboni, tertio loco alij creditori; cum Eutychiana de ſuo iure doceret, ſuperata
apud iudicem à tertio creditore, non prouocauerat.
Turbo apud alium iudicem appellauerat, quærebatur,
vtrum tertius creditor etiam Turbonem ſuperare deberet, qui primam creditricem expulerat, an ea remota Turbo tertium excluderet; planè cum tertius
creditor primum de ſua pecunia dimiſit, in locum
eius ſubſtituitur in ea quantitate, quam ſuperiori
exſoluit; fuerunt ergo qui dicerent, hic quoque tertium
creditorem potiorem eſſe debere: mihi nequaquam
hoc iuſtum eſſe videbatur; pone primam creditricem
iudicio conueniſſe tertium creditorem, & exceptione
aliave quo modo à tertio ſuperatam: nunquid aduerſus Turbonem, qui ſecundo loco crediderat, tertius
creditor, qui primum vicit, exceptione rei iudicatæ vti
poterit? aut contra, poteſt primum iudicium, in quo prima creditrix ſuperata eſt à tertio creditore, ſecundus
creditor à tertio obtinuerit, poterit vti exceptione rei
iudicatæ aduerſus primam creditricem? nullo modo, vt
opinor: igitur nec tertius creditor ſucceſſit in eius locum, quem excluſit; nec inter alios res iudicata alij
prodeſſe, aut nocere ſolet; ſed ſine præiudicio prioris
ſententiæ totum ius alij creditori integrum relinquitur.*
De cuius textus intellectu, & circa indiſſolubilem
intricationem ex eo deductam, vide latiſſimè per
Neguſantium *de pignorib. 3. membr 6. p. princip. ex
num. 43. fol. mihi 64.* Igitur idem dicendum videtur in
noſtra quæſtione, vt ſententia auocationis lata contra
eum, qui ſecundum gradum obtinet, nec ei proſit
contra tertium, nec huic noceat, ſed nouo iudicio
contra illum agi oportere.

Sed prædictis non obſtantibus contrarium de iure verius exiſtimo; immò, vt ſola ſententia lata con- 37
tra ſecundum creditorem, per quam ab eo auocatur
pecunia exacta, huic proſit contrarium, quartum, & cæteros non citatos, qui etiam intempeſtiuè
exegerunt. Si conſideres maximam verſari differen- 38
tiam inter creditores ſuperatos, & victos in iure
prælationis, & creditores victo in reuocatoria;
nam in primo caſu quando inter eos contenditur
de iure prælationis; ſententia contra primum obtenta à tertio ideo non nocet ſecundo; nam citato
ad illud iudicium, quia vnuſquiſque creditor ius
habet in prælatione principaliter, & de per ſe independens ab aliquo, ſed ſeorſim ſeparatè quæſi- 39
tum, ideo quilibet de per ſe vinci debet, itavt res
iudicata contra vnum priorem aliis ſubſequentibus,
& inferioris gradus non noceat, nec poſſit, tanquam res inter alios acta, ex iuribus vulgaribus;
quo caſu loquitur, & rectè procedit diſpoſitio textus
in d. l. Claudius Fœlix, & ea quæ in contrarium conſiderauimus.

In ſecundo verò caſu, quo verſamur, nempe in 40
reuocatoria obtenta contra ſecundum creditorem
intempeſtiuè exigentem, alia, & diuerſa ratio militat, quoniam exactio creditorum graduatim facta, habet dependentiam, conſequentiam, & quandam conditionem gradualem à prioribus exactionibus, vt creditores ſecundi gradus non poſſint exigere, niſi ſequuta exactione priorum, & eorum,
qui in primo gradu ſunt, & ſic de ſingulis; qui ſolutis, & dimiſſis prioribus, ſubintrant, & optant
locum, & gradum ab eis dimiſſum; & ſic de ſingulis vnuſquiſque gradatim aſcendit, iuxta ſuperiùs
comprobata *ex num 30.* quo caſu, quoad iuſtam
exactionem, ſicut vnuſquiſque gradatim aſcendit,
ita pariter propter inordinatam, & illegitimam ex-
actionem gradatim deſcendere debet; nam exactio 41
inordinata, & illegitima antecedentis, dedit cauſam
exactionibus ſubſequentium gradatim, & ſucceſſiuè.
Et ſententia lata ſuper deſcendentia contra ſecun- 42
dum præiudicat cæteris inferioris gradus, qui exegerunt cauſatiuè ab exactione, & dimiſſione creditoris victi ob dependentiam vnius exactionis ab
alia gradatim; & conſequutiuè, ac propter illam
cauſam.

Quam quæſtionem in ſimilibus omnino termi- 43
nis diſputantes, & plurimis ac validiſſimis fundamentis ſoluimus in noſtris commentariis *de Regia
protect.*

protect. 4 part. cap. 24. per totum, maximè *ex num. 14. cum ſeqq.* vbi *num. 29*, magis ad propoſitum adduximus Hieronym. Gonçalez *in regula de alternat. gloſſ. 34. ſub num. 91.* dicentem, quod ſi quis fuit prouiſus de aliqua quarta portione, cuius vigore optauit, & aſcendit ad dimidiam, & poſtea ad integram portionem; ſi poſtmodum victus fuit in quarta portione, & lata fuit contra eum ſententia, quâ nulla declarata fuit quartæ collatio; quod etiam huius ſententiæ virtute erit priuandus integra portione, quam nunc poſſidebat, quia proceſſit à principio iniuſto, & infecta radice.

44 Et magis in ſpecie probatur noſtra reſolutio ex iis, quæ diximus *in d. cap. 14 ex num. 33.* vbi, quod ſi quis habens aliquam portionem, & aſcendit; atque optauit canonicatum, & in portionem dimiſſam nouus alius portionarius fuit prouiſus, & poſtmodum fuit euictus Canonicatus, primo loco optatus, & ad dimiſſionem, & reſtitutionem condemnatus
45 fuit poſſeſſor euictionis ſententia, & condemnatio efficit huic tertio nouiter prouiſo in portione, ad quam ex eadem ſententia victus rediit, & tertius ea priuatur; nam ſicut omnes gradatim optauerunt, & & aſcenderunt, & primus locus ſit euictus, ita gradatim omnes deſcendere debent, victo primo aſcendente, & obſtante, ſic per textum *in cap. ſi de beneficio*, 10 vbi notat Ancharranus *n. 2. notabili*, 8. Philippus Francus *n. 4. de præbendis, lib. 6* & Hieronym. Gonçalez *in regula de menſ. & alternat. gloſſ. 34. à*
46 *n. 94. & gloſſ. 31. n. 44.* dicentes, quod quando adeſt defectus in principio, & in primo gradu, à quo cæteri vim capiunt, & cauſam, & ille eſt cauſa defectus, & vitij in ſequentibus gradibus ſucceſſiuè contingentibus, primo vincente, & reſtituto aduerſus ſecundum, reſtituitur, & ſecundus aduerſùs tertium, & ſic de ſingulis ſucceſſiuè, qui deſcendunt gradatim ob latam ſententiam.

47 Nam quando ex vna radice multiplex vitium naſcitur, conſequens eſt, vt eodem modo tollatur, & reſoluantur cum prima radice, à qua ius ſuum deriuatur, & cauſatur, vt ex pluribus comprobauimus
48 *d. cap. 14 ex n. 19. cum ſeqq.* itaque cum dimiſſio, & ſolutio ſecundi creditoris fuerit cauſa, vt tertius, & alij inferioris gradus exegerint, ſine cuius exactione cæteri exigere poterant, ſecundo ad reſtitutionem condemnato, hæc condemnatio influit in cæteris gradatim ſolutis; quia ſententia lata ſuper cauſa, cenſetur lata ſuper cauſato; vt ex plurimis reſoluimus *d. cap. 14. ex num 28.* vbi aliæ plurimæ doctrinæ, & exempla adducuntur in comprobationem, quæ rectè conducunt huic noſtræ quæſtionis reſolutioni.

49 Congruit etiam mirabiliter ratio decidendi, ad *d. l. Claudius Felix, ff. qui potiores*, tradita per Hugon. Donellum *in tract. de pignor. & hypothec. c. 13. de iure poſteriorum creditor. ante finem*; dum aſſerit, quod ideo in caſu illius text. res iudicata obtenta per tertium creditorem contra priorem in iure pignoris non nocet ſecundo non citato, quia tertium non vicit eo quod eſſet prior illo, ſed quia prior de iure ſuo non docuit, aut aliqua exceptio illum, quamuis cæteris priorem, remouit, quæ quidem cauſæ vincendi non nocent ſecundo, nec cum eo communes ſunt; at verò quando cauſa, ex qua tertius vincit priorem communis eſt cum ſecundo, tunc ex ea à tertio etiam ſuperatur ſecundus, & ei nocet res iudicata contra primum; prout latiùs proſequitur videndus Donellus *loco cit.* at cum in noſtro caſu cauſa, ex qua ſecundus ſuperatur à primo creditore ſit communis cum cæteris inferioris gradus, manifeſtè ſequitur, quod res iudicata obtenta per priorem contra ſecundum noceat etiam tertio, cum quo caſu qua victus fuit ſecundus communis ſit omnino, & ex eadem tertius vinci debet à ſecundo.

Securiùs tamen erit, & cautius aget ſecundus creditor, qui dum conuenitur reuocatoria à priori, & potiori creditore, ſimul ipſe faciat citare cæteros creditores, poſteriores ſe iam ſimul ſolutos, & aduerſus eos tamen reuocatoriam intentare, vt pari paſſu omnes condemnentur, prout quotidie fieri aſſolet, 50
non vt de rigore teneatur hoc præcauere, cum) vt probauimus, ſententiam, quam contra ſe in reuocatoria reportauit ſecundus creditor ad inſtantiam primi, poterit exequi contra tertium, & cæteros inferioris gradus iam ſolutos, quibus nocet etiam non citatis, ſed vt cautius, & ſecurius procedat, & vt omnis tollatur ſcrupulus, & dilationis cauſa.

Conducit etiam pro hac parte æquitas conſiderata per doctores ſuprà *ex num. 13. verſic. ſecundo, quoniam ſi permitteretur*, &c. vt circuitus vitentur; 51
etenim ſi certum eſt, vt quemadmodum primus habet ius auocandi ſolutionem receptam à ſecundo creditore; pariter, & ſecundus contra tertium, & ſic de ſingulis, in quo nullus vllam humanam defenſionem habet, aut exceptione vlla vti poſſit, ad ſe à reſtitutione ſucceſſiuè, & gradatim excuſandum, ideo, nec noualis, nec noua citatio requiritur, ex vulgaribus.

CAPVT XV.

Mortuo debitore concurſus iudicio pendente; an bona maioratus ipſo iure à nexibus concurſus, & adminiſtratoris libetentur? Vbi de fructibus feudatarij, vſufructuarij, emphyteutæ, aut beneficiati debitoris, an cadant in concurſum, & morte debitoris diſſoluantur? Et quid pro rata fructuum ipſi debitori tagente; an eius reſpectu ſaltem omnium recollectio, ad adminiſtratorem pertineat, ſucceſſore excluſo.

SVMMARIVM.

Fructus maioratus, feudatarij, vſufructuarij, & beneficiati ſicuti cadunt in obligatione, ita & in concurſu creditorum, & ſub eius adminiſtratore. num. 1.

In fructibus rei prohibitæ alienari, fit executio, & capi poſſunt in cauſam iudicati n. 3.

In fructibus maioratus durante vita debitoris poſſunt in pignus capi, & in illis fieri executio pro ſoluendis creditoribus poſſeſſoris. n. 3.

In fructibus feudi poteſt fieri executio n. 4.

Maioratus pro dote reſtituenda non obligat bona maioratus.

maioratus, fructus tamen ab eo percipiendi tacitè manent obligati, n. 5.

Fructus maioratus non ſunt pars ipſius, ideo in eis fit executio. n. 6.

Confiſcatio bonorum poſſeſſoris maioratus cadit in fructibus maioratus vita poſſeſſoris durante. n. 7.

Fructus rei prohibitæ alienari cedunt in commodum creditorum, qui liberè poſſunt vendi, & obligari. num. 8.

Fructus rei prohibitæ alienari capiuntur in cauſam iudicati, & per iudicem dantur in ſolutum creditoribus. num. 9.

Fructus rei prohibitæ non cadunt ſub prohibitione, quia ſunt liberi ſive ſimus in fideicommiſſo feudo & emphyteuſi ex pacto, & prouidentia, ſive antiquo. num. 10.

Fructus futuri ex re prohibita alienationi obligari poſſunt à prohibito dummodo non vergat in præiudicium vocatorum. n. 11.

Etiamſi cum prohibitione legati concurrat prohibitio expreſſa teſtatoris, quæ reſpicit proprietatem rei non fructus. num. 12.

Fructuum rei prohibitæ adiudicatio creditoribus pro laſione valet. n. 13.

Prohibitus alienari, non prohibetur cedere, donare, aut vendere commoditatem, & fructus ex re prohibita producendos. n. 14.

Debitor cedens bonis ſi vſumfructum habeat ius non adiudicatur creditoribus, fructus tamen ſic. n. 15.

Fructus maioratus, qui pleno iure ad poſſeſſorem pertinent poſſunt ab eo alienari, & hypotheca ſubiicere ſua vita durante. n. 16. & 17.

Fructus prouentus, & comoditates maioratus poteſt poſſeſſor cedere, locare, & quouis modo alienare ſua vita durante. n. 18.

Morte poſſeſſoris maioratus accedente ſtatim extinguitur hypoteca ceſſio, & locatio commoditatum à ſe facta viuente. n. 19

Prohibitio alienationis non extenditur ad fructus, prouentus, & commoditates rei prohibitæ quas ſuas facit prohibitus. ibid.

In obligatione, ac renunciatione omnium bonorum comprehenduntur fructus maioratus pertinentes debitori. num. 20.

Maioratus bona, feudalia, & ſimilia ſicuti prohibentur alienari, & hypotecari, aut obligari. num. 21.

Nec cenſus ſuper eis conſtitui. n. 22

Super fructibus rei prohibitæ alienari cadit hypotheca, obligatio, & cenſus conſtitutio. n. 23.

Nec per eam contrauenitur prohibitioni expreſſæ. num. 24.

Fructuum rei prohibitæ hypotheca, ac cenſus impoſitio tamdiu durat, quandiu vita poſſeſſoris obligantis; ita vt eo mortuo aut aliter priuato reſoluatur hypoteca. n. 25. & 26

Cenſus impoſitus ab herede ſuper bonis fideicommiſſi, tantum durat quantum vita grauati, & non amplius. n. 27.

Et reſoluitur adueniente caſu ſubſtitutionis. numer. 28.

In fructibus feudi, ac emphyteuſis poteſt fieri executio pro ſatisfactione creditorum durante vita debitoris duntaxat. n. 29

Fructus maioratus poſſunt obligari, & in executionem capi, vita poſſeſſoris debitoris durante, cuius morte ius creditorum reſoluitur, etſi integrè non ſint ſoluti. n. 30.

Vſusfructuarius poteſt fructus obligare, & in cauſam iudicati poſſunt capi, ſaluo iure proprietatis: durat tamen obligatio durante eius vita cuius morte ipſo iure reſoluitur. n. 31.

Fructus beneficij, ſicut poſſeſſor poteſt obligare ſua vita durante, ita in executionem capi pro ſatiſfaciendis ſuis creditoribus. n. 32.

Mortuo debitore concurſum formante ſtatim, & ipſo iure diſſoluuntur fructus maioratus, qui in concurſu ſtabant, & bona illico tradēda ſucceſſori. n. 33.

In ſucceſſorem maioratus, & ſimilium nullum onus aut grauamen impoſitum à poſſeſſore tranſit, ſed illico diſſoluitur. num. 34.

Poſſeſſore maioratus mortuo ius ſuum extinguitur. num. 35.

Perinde ac ſi nunquam fuiſſet in mundo. n. 36.

Succeſſor maioratûs non à debitore, ſed à primo inſtitutore capit, & tot ſunt donationes, quot vocationes, vna ab altera independens. n. 37.

Succeſſor maioratus non tenetur ad debita prædeceſſorum. num. 38.

Commoditas, & fructus maioratus vel fideicommiſſi obligantur, morte debitoris, ius creditorum extinguitur. num. 39.

Etiamſi creditores ex integro non ſint ſatisfacti, & remaneant inſoluti n. 40.

Debitor non format concurſum de bonis alienis, ſed de ſuis, alienaque in concurſu reperta, abſque eo recuperantur à domino. n. 41.

Creditores poſſeſſoris maioratus, feudi beneficij, & ſimilium eo mortuo ius habent ad ratam fructuum illi pertinentem n. 42.

Et pro ea rata continuatur adminiſtratio concurſus. ibid.

Mortuo debitore an adminiſtrator poſſit recolere omnes fructus maioratus beneficij, & ſimilium, vt ſucceſſor à concurſu petat ſuam ratam, vel an iſti omnium recollectio pertineat ex n. 43.

Inter ſequeſtrum, & ſucceſſorem maioratus eadem fit fructuum pro rata diuiſio, quæ inter iſtum, & hæredem poſſeſſoris mortui. n. 44.

Fructuum omnium recollectionem pertinere integraliter ſucceſſori maioratus adminiſtratore concurſus præſente, determinauit Senatus. n 45.

Bona maioratus nunquam ingrediuntur concurſum, nec ſuper illis formatur. n. 46.

Fructus ſequuntur dominium, & ad dominum rei pertinent n. 47.

Fructuum recollectio ſpectat ad eum, qui maiorem partem habet in re. n 48.

Inſtrumenta apud eum deponenda, qui maiorem partem facit in re. n. 49.

Fructuum recollectio pertinet ad ſucceſſorem, qui integram partem habet in re, ex qua producuntur. num. 50.

Maioratûs bona ſunt tradenda ſucceſſori cum fructibus pendentibus. num. 51.

FRVCTVS maioratus, feudi, vſufructuarij, emphyteuſis, ac beneficij cadunt in concurſus iudicio? atque ſub adminiſtratione, quia fructus rei prohibitæ alienari non cadunt ſub prohibitione, ſed pleno iure, & quoad dominium pertinent ad maioratus, feudi, emphyteuſis, aut beneficij poſſeſſorem, & ad vſufructuarium, & ideo ſicuti cadunt in obligatione, & hypotheca generali, ſeu ſpeciali; ita pariter capiuntur pro executione, & pro ſolutione creditorum, durante vita poſſeſſoris dumtaxat, & ſic in fructibus ad debitorem

quomodolibet pertinentibus; idcirco in iudicio
concurſus inter eos formato à debitore poſſeſſore
maioratus, feudi, emphyteuſis, vſufructuarij, aut
beneficij fructus cadere probarunt in ſingulis in-
numerabiles penè Doctores.
2 Gutierrez *de Gabellis quæſt.* 117. *num*.8. vbi plu-
ribus citatis firmat generaliter, quod in fructibus
rei prohibitæ alienari poteſt, fieri executio, & capi
in cauſam iudicati; allegat Tiraquellum, & plu-
res alios.
3 Plenè tractat Mieres *de maioratu 3.part.quæſt.9.
ex num*.106. vbi dicit, quod fructus bonorum ma-
ioratus durante vita poſſeſſoris poſſunt in pignus
capi, & in illis fieri executio pro ſatisfactione cre-
ditorum ipſius poſſeſſoris maioratus ex *l. peto,*
4 *§.prædium, D. de legat.* 2. allegat Iaſonem, Segu-
ram, Palacium Rubeum, & alios, *& in n*.107. dicit
ipſe Mieres, quod in fructibs feudi poteſt fieri
executio, ex Matthæo de Afflictis, & plurimis aliis
& in fine. cum Palacio Rubeo *in cap. per veſtras
de donation. inter.* §.38. *num*.4. *pag*.372. atque Ao-
gulo *in l.1. tit. 6. lib. 5. recopilat. gloſſ.* 12. *num.* 23.
5 quod ſi maritus habens maioratum, & receperit
dotē, non videtur tacitè obligare bona maioratus
pro dote, nec etiam expreſsè; benè tamen veniunt
in tali obligatione fructus, & commoditas quam
habiturus eſt maritus poſſeſſor maioratus; reddens
rationem *num*.118. cum Marienzo *in l.5. tit.9.lib.5.
recopil.gloſſ.5. num*.3. referente Palacium Rubeum,
6 quia fructus maioratus non ſunt pars maioratus; &
quod in fructibus maioratus poſſit fieri executio
ob debita poſſeſſoris, iterum reſoluit ipſe Mieres
num. 117. poſt Auguſtinum Beroium, Palacium
7 Rubeum, Simancam, vtrumque Molinam, & alios
qui etiam loquuntur in confiſcatione bonorum,
condemnatione poſſeſſoris, vt in fructibus maio-
ratus procedat, durante vita poſſeſſoris condem-
nati; latiſſimè hunc punctum proſequitur Gratia-
9 nus *diſceptation.forenſ.c.*580.*ex num*.18. vbi affirma-
tiuè, & intrepidè aſſerit, quod ad commodum cre-
ditorum debent cedere fructus rei prohibitæ alie-
nari, cum in illis nulla conſideretur prohibitio, ſed
liberè poſſunt vendi, & obligari pro debitis illius,
10 qui fuit prohibitus alienare, & quod ideo rectè ca-
piuntur in cauſam iudicati, & dantur in ſolutum
per iudicem, quia fructus habentur tanquam bona
allodiala, & libera, & non ſubiectata alicui prohi-
bitioni, ſiue ſimus in fideicommiſſo, ſiue in feudo,
ſiue in emphyteuſi ex pacto, & prouidentia, vel an-
tiqua, ſeu in ſimilibus diſpoſitionibus, vt latè poſt
multos ab eo adductos concludit Surdus *de alimen-
tis, tit.4.q.10.ex n.24.vſque ad n.*34.
11 Et *num.* 19. ipſe Gratianus extendit ad fructus
naſcituros ex re prohibita alienari, vt valeat obli-
gatio per poſſeſſorem facta; cum prohibitus alie-
nare, non cenſeatur prohibitus quoad fructus ex
fundo percipiendos, quādo hoc non tendit in præ-
iudicium vocatorum, *ex l.codicillos, §. inſtitut, D.
de legat*.2. & ex latè comprobatis per Menochium.
de arbitrar.centur.6. caſu 560. *n.8. cum ſequentibus*
12 *& in num*.21.*&* 22. Gratianus met ipſe ſic ait, *Nec
obſtat, quod in caſu noſtro concurrat prohibitio ex-
preſſa teſtatoris, cum tacita legati, quæ impedit fie-
ri alienationem, etiam quando poſſet fieri alienatio,
quia procedit quoad bona prohibita alienari, non au-
tem quoad fructus, qui ſunt liberi, & non ſubiecti
fideicommiſſo. vt ſupra dictum eſt*, & ita loquitur
Becanus *conſil. 9. num.* 11. *lib.1. cum aliis ex aduer-
ſo adductis; nam prohibitio tunc redditur magis effi-
cax quod bona principaliter prohibita alienari, ex
Deciano*, &c. Videndus ad idem *n*.23.
Qui *ex n.24.25.&* 26. notanter loquitur ad no- 13
ſtrum propoſitum, ibi: *Nec facit, quod quando fun-
dus feudalis, ſeu fideicommiſſo ſubiectus non poteſt
adiudicari, nec tunc poterit fieri adiudicatio de fru-
ctibus annalibus, & aliis commoditatibus, itavt non
detur creditoribus inductio in poſſeſſionem illarum,
iuxta doctrinam Saliceti in puncto ex aduerſo allega-
tam, & videndam, in auth. ex qui intrat. col.penult. in
princ.n.48.ad med.Cod.de bonis authorit. iud. poſſid.
quia contraria opinio eſt verior, & magis communis,
quod valeat talis adiudicatio in fructibus ad fauorem
creditorem, vt tenet Bartol.in l.ſi finita, §.ſi de vecti-
galibus, n.5.D. de damno infecto, quam opinionem, ſe-
quitur tanquam magis receptam.* Roland. *conſ.* 80.
*n.34.lib.1.*Ruin.*conſ.72.n.12. lib.5. & receptiſſimam
ſententiam, & ſequendam contra Salicetum dicit Me-
noch.de arbitrar.centur.6.caſ.560.n.16.in fin.vbi vi-
ginti quinque authoribus per eum adductis illam ap-
probat*, quod etiam voluit ipſe Menochius *de recu-
peranda rem.9.n.260. vſque ad n.*164. cum aliis per
Surdum *de alimentis, tit.4. quæſt.10 n.29 cum ſeqq.*
&c. Marius Giurba *in conſuetud. Meſſanenſ. cap.1.
gloſſ.2.ex num*.109. poſt alios dicit, quod prohibitus 14
alienare non prohibetur cedere, donare, aut vende-
re, & quomodolibet alienare commoditates fru-
ctuum ex re prohibita percipiendorum, aut perce-
ptorum; ex quo infert *n*.101. quod ſi cedens bonis
habeat vſumfructum, licet ius vſusfructus credito-
ribus aſſignandum non ſit, pertinebit tamen ad
ipſos pro eorum ſolutione fructuum commoditas.
Bald. *in l fin.col.3.C.qui bon.cedere poſſ.* Iaſ. *in §.fin.
col.pen.in fin.inſt.de actio.* Craueta *conſ.*213.*n.*2. An-
na *conſil.51.num.*11. ita vt finito vſufructu, extingue-
tur etiam commoditas eius creditoribus applica- 15
ta. Baldus *in l.1. col.2. verſic. quæro nunquid ille.C.
qui bon. cedere poſſ.* quem ibi ſequitur Salicetus *in
quæſt.*2. Alexand. Trentacinquius *variar.reſol.lib.3.
reſol.27.de ſolutionib.n.*23.
D. Latea *in deciſ.*10. *num.* 3. probat, quod licet 16
bona maioratus non poſſint obligari, vel alienari;
fructus tamen poteſt poſſeſſor alienare, & hypo-
thecæ ſubiicere, cum poſſeſſores ſint pleno iure;
nam alias, & libera diſpoſitio poſſeſſori maioratus
prohiberetur, quod non eſt ferendum: ſed pro
vita ſua poteſt fructus, & commoditates, quæ ad
ſe pertinent alienare, & donare. *l.ſi is cui, §.hæres,
D. quemadmodum ſeruitutes amittantur, l. qui ta-
bernas* 38. ibi: *Non ſolum, ſed ius vendidit. D. de
contrahen. emption. leg. peto, §. prædium, D. dele-
gat*.2. ibi: *Tandiu emptor retinere debet, quandiu
venditor haberet, bonis non venditis, poſt mortem eius
non habiturus.* Quia in eis non eſt prohibita alie-
natio. Menoch. *lib.3. præſumpt.3.* Molina *de inſtit.
& iur.tom.1. diſputat.7. in fin.* & ex Couar. & plu-
ribus aliis Thom.Sanch. *de ſtatu Relig.lib.7.cap*,13.
num.17 Gregor. Lopez *in l.24 gloſ.5. ad fin. tit.*31.
part.3. Gratianus *diſceptat.* 221. *num*.4. Cancerius
lib.1. variar. cap.8. *à num.* 71. plurimos refert Va-
lenzuela Velaſquez *conſil.* 56. *num.* 1. *cum ſequen-
tibus.*
Et idem D.Lantea *num*.4. repetit, quod poſſeſſor 17
maioratus poteſt alienare, & obligare fructus, &
commoditates pro vita ſua, ex Baldo, Socino, Ber-
trando, Caſtrenſ. & aliis per Mieres *de maioratu 3.
part.quæſt.9. à num*.121. Maotica *de tacit. & ambig.
conuentionib. lib.13. tit.25. num*.8. & Mulina *lib.2.
de primogen. cap.10.n.*20.

Et

Digitized by Google

18 Et quod poſſeſſor maioratus liberè valeat dona-
re, vendere, cedere, aut locare fructus prouentus, &
redditus ſui maioratus, aut quauis cauſa alienare
in ſui præiudium, non tamen in præiudicium ſuc-
ceſſoris, ita vt tandiu duret ius ceſſionarij, donata-
rij, aut fructuum emptoris futurorum, quamdiu vi-
19 ta poſſeſſoris alienantis, & non amplius, in tantum
vt accedente morte poſſeſſoris ſtatim reſoluatur, &
extinguatur, tenent Mol. *lib. 1. c. 21.* maximè *n. 24.*
& 25. Auen. *in l. 45. Tauri gloſſ. 2. num. 6.* Gutierrez
practicar. lib. 3. num. 12. optimè Blaſ. Diaz de Mena
in addit. ad Gammam *deciſ. 92.* Caued. *deciſ. 96. n. 7.*
optimè Caſtillo *controu. tom. 3. cap. 18. n. 189. & 110.*
num. 17. ex eo quia prohibitio alienationis non ex-
tenditur ad fructus, & prouentus rei prohibitæ alie-
nari, quos ſuos facit poſſeſſor maioratus.

20 Et quia in renuntiatione, & obligatione omniũ
bonorum comprehenduntur fructus maioratus per-
tinentes ad debitorem. Probant Ruinus *lib. 1. con-
ſil. 112. num. 10.* Pariſ. *lib. 3. conſil. 71. num. 14.* Crauet.
conſil. 638. num. 14. Rolandus *lib. 4. conſil. 34. n. 92.*
Cephalus *concil. 430. n. 49.* Nenoch. *conſ. 87. num. 26.*
volum. 1 Ozaſcus *deciſ. Pedemontan. 112. num. 42.* Ca-
ualcan. *1. p. deciſ. 36. num. 17.* Decianus *lib. 1. conſ. 521.*
n. 4. Peregrin. *de fideicommiſſ. art. 32. n. 33* Antonius
Petra *de fideicommiſſ. q. 14.*

21 Comprobatur, quoniam licet ſuper bonis maio-
ratus, & aliis expreſsè prohibitis alienari, pariter
cenſeantur prohibita pignora, hypothecæ, & obli-
gationes, *ex §. alienationi, in auth. de alien. & em-
phyt. & ex l. fin.* & ibi Bartol. Bald. Alberic. *num. 1,* &
Fulgoſ. *Cod. de rebus alien. non alienand.* Bart. *in l.*
*quorum, D de pignorib. & in l. penult. §. inſtrumen-
to, n. 4. D. delegat. 2.* Alexand. *in l. Marcellus, §. res
qua, num. 3. D. ad Trebellian.* Ioan. Nicol. *in rept. l.
generaliter, num. 139. C. de ſecund. nupt.* Cardinal.
Albanus *in l. quoniam, C. de pignor.* Ruinus *conſ. 125.*
n. 20. lib. 2. Pancirol. *conſil. 171. n. 8.* Menoch. *con-
ſil. 116. n. 15.* Tiraq. *de legib. connubial. gl. 3. num. 101.*
Couar. *lib. 2. var. c. 16. n. 7.* Rodoan. *de reb. Eccleſ. non
alien. q. 1. n. 6. & 11. & q. 2. cap. 6. n. 9. & ſeqq.* Fauius
de Monte *de emptione, & vendit. q. 3. art. 22. num. 101*
Maſcard. *de probat. concl. 1236. n. 108.* Petra *de fidei-
commiſſ. q. 8. n. 105.* Pereg. *de fideicom. art. 4. n. 118.* &
ex aliis pluribus Vincent. Fuſſar. *de ſubſtitut. q. 703.*
n. 2. & per totum, qui, ampliſſimè tractat. Copioſè
etiam Ludou. Cenc. *de cenſib. q. 19. ex n. 1. cum ſeqq.*
22 quia tunc hypotheca, & obligatio, vel cenſus con-
ſtitutio ad initio eſt ipſo iure nulla. Probant ipſi
DD. & innumeri alij adducti à Fuſario *q. 706. n. 2.*
& ſequentibus, & Cencius *n. 5.*

23 Adhuc tamen hæc prohibitio non extenditur ad
fructus maioratus, & rerum, quæ expreſsè prohibi-
tæ ſunt alienari; nam in eis cadit hypotheca, & ob-
ligatio, atque etiam cenſus conſtitutio. Ita probant
Follerius *in practicar. cenſual. in verbo huiuſmodi,*
num. 41. Aurelius Corbul. *de iure emphyt. cauſa 14.*
ob alienat. irrequiſito domino, ampliatione 49. num. 1.
& ſeqq. Ferician de Solis *de cenſib. tom. 2. lib. 2. c. 4.*
num. 4. verſic. ſed antequam. Ludouic. Auendañus
de cenſib cap. 61. num. 6. & ſeqq. & optimè *ex n. 8.*
Vincentius Fuſſarius *de ſubſtitut. d. quaſt. 706. n. 9.*
& pluribus adductis Rotæ *deciſ.* probat Cencius *de*
24 *cenſib. quæſt. 19. ex num. 27. & ſequentibus.* Vbi ad-
dit, quod regulariter per alienationem fructuum rei
expreſsè alienari prohibitæ non contraueniatur
prohibitioni, per rotam *dec. 333. poſt tractatum.*

25 Hoc tamen temperamento, vt obligatio, hypo-
theca, & cenſus impoſitio ſuper fructibus maiora-
tus, & rei expreſsè prohibitæ alienari tantum du-
ret, quantum vita debitoris obligantis, & eo vſque
valere, quatenus, & quamdiu imponens rem illam
poſſideat, & ex ea fructus percipiat, & ſuos faciat;
illo autem non poſſidente, nec fructus percipiente
reſoluitur obligatio, & hypotheca; quæ contra
tertium, ſucceſſorem, & poſſeſſorem non datur
Vt ex Cuman. *in l. Codicillos, §. inſtituto. numero 2.*
verſic. monetur, D. de legat. 2. Corbulus *de iure em-
phyteutico in cauſa ob alienation. ampliat. 49. n. 18.*
Cencius *de cenſib. d. quaſt. 19. ſub. num. 27. verſ. iſta
autem impoſitio cenſus.*

Et loquendo in cenſu impoſito ſuper fructibus 26
rei emphyteuticæ; vt amplius non duret, quam
vita imponentis durante, plurimos refert ipſe, Cen- 27
cius *in quaſt. 22. num. 10.* Atque loquendo in cenſu
impoſito ab hærede ſuper rebus fideicommiſſo, &
reſtitutione grauatis, vt dumtaxat duret, durante
vita hæredis grauati imponentis, quamplurimis
Doctoribus exornat ipſe Cencius *d. quaſt. 19. ex n. 1.*
& quod impoſitio cenſus reſoluatur adueniente 28
caſu ſubſtitutionis, poſt Auend. Intrigol. Follet.
Benedict. Bonon. Bocac. Solis, Fredetic. Martham,
& multos alios probat Vincentius Fuſſarius *de ſub-
ſtit. quaſt. 706. n. 1.* quia reſoluto iure imponentis, re-
ſoluitur ius cenſus, & hypothecæ.

Et quod in fructibus feudi, & emphyteuſis poſ- 29
ſit fieri executio pro ſatisfactione creditorum du-
rante vita debitoris dumtaxat. Lariſſime nos, &
accuratè probauimus *ſuprà hac 3. p. cap. 3. per totum,*
Adde Carrocium *de exceptionibus, except. 58. per to-
tam,* idem poſt plurimos alios probat Gaito *de cre-
dito. cap. 4. quaſt. 11. ex num. 1855. cum ſeqq.*

Et tandem quod fructus maioratus poſſint per 30
poſſeſſorem obligari, & in executionem capi pro
ſatisfactione creditorum poſſeſſoris, ita tamen vt
ius creditorum ſuper fructibus tantùm duret, quan-
tum vita, & poſſeſſio debitoris, ita vt huius mor-
te extinguatur, & reſoluatur, etiamſi integrè ſolu-
ti non ſint, innumerabiles Doctores, & ſingula-
riſſimas doctrinas congeſſimus *ſuprà 1. p. cap. 24. ex
num. 32. cum ſequentibus, verſic. in qua quæſtione,
quantum attinet,* &c. Et inferius *ex num. 55. ver-
ſicul. non obſtat primum, quod im publicum,* &c. Et
eadem *1. p. cap. 10. ex num. 89. vſque ad finem, &
cap. 9. ex numero 69. verſicul. ex hactenus abundè
comprobatis,* &c. Iis locis copioſè videbis, non
repeto.

Idem procedit in vſufructuario, qui poteſt fru- 31
ctus obligare, & hypothecare ſuis creditoribus, &
in cauſam iudicati capi pro creditorum ſatisfactio-
ne, ſaluo iure proprietarij, & hæc obligatio, & exe-
cutio durat durante vita debitoris, vſufructuarij
dumtaxat, & eo mortuo hypotheca, & ius credi-
torum ad fructus extinguitur, reſoluitur, & expi-
rat ipſo iure. Vt argumento text. *in l. neceſſario, §. fin.
D. de periculo, & commodo rei vendita* Probarunt,
Felician. *de cenſib. lib. 2. c. 4. n. ad fin. & n. 5.* Caſtillo
in tract. in vſufructu, cap. 70. num. 9. & ex numero 1.
latè etiam Fontanella *de pactis nuptialib. clauſul. 4.
gloſſ. 18. part. 3. ex num. 92. & 93. tom. 1. fol. 467.*

Quod etiam admittitur in fructibus beneficij, 32
quos ſicut debitor poſſeſſor poteſt ſua vita durante
obligare creditoribus ſuis, ita & in executione pro
eorum ſatisfactione, & ſolutione capi, ſecus mor-
tuo debitore, & per plures probat Auguſt. Barb. *in
cap. olim. 16. n. 3. de reſtitut. ſpoliat.* optimè Menoch.
conſil. 105. ex n. 88. tom. 1. & alij plurimi. per nos ad-
ducti *ſuprà 1. p. c. 42. ex n. 1. & per totum.*

33 Quibus ſupoſitis clarè patet, quod mortuo poſſeſſore maioratus, & ſimilium, ſtatim fructus, qui aderant in concurſus iudicio per eum peracto inter ſuos creditores diſſoluūtur à nexibus concurſus ipſo iure, & ab adminiſtratione, atque adminiſtratore, atque illico tradenda ſunt bona ipſa vero ſucceſſori, cum per mortem ius debitoris annihilatum fuit, ex quo dependebat ius creditorum ad ipſos fructus, quod pariter annihilatum, & reſolutum fuit ipſo iure, ex hactenus latè comprobatis.

34 Nam in ſucceſſorum præiudicium, nullum à debitore nec grauamen impoſitum ſubſiſtit, nec tranſit nec valed. Iſernia & alij, *in cap.1.tit.an agnatus.* Suar. *in theſauro receptar. ſententia.lit. F.n.*70. Maſchard. *de probationib.concl.*767.*n.*4. Franch. *de feudis, rubr. ſpecial.feud.n.*112. Menoch. *conſ.*454. *n.*17. *& conſ.*563.*n.*36. Intrigol. *de feud. centur.*1.*q.*51.*n.*44. Bammacar. *in cap.omnes filij, n.*40. *ſi de feud. fuer. controu.* Petrus Greg. *de conceſſ.feud.p.*3.*q.*6.*n.*3. Afflictis *deciſ.*26.*n.*6. Tobias Nonius *conſil.*1.*n.*24. & ex aliis Giurba *deciſ.*2.108.*n.*21.

35 Quia eo mortuo ius ſuum extinguitur. Iſernia
conſtit. diuæ memoriæ in princip. & *ibi* Ann. *n.* 127.
Petrus gregor. *d.quæſt.*6.*n.*9. Alexand. *conſ.*51. *vol.*4.
Ruinus *conſ.*45.*n.*17. *& conſ.*90.*in fine, vol.*1. & per
36 alios infinitos, Giurba *ſub d.n.*11. per inde ac ſi nun-
quam fuiſſet in mundo. Giurba *d. num.*11.*in fine*, ex
Fereeia *de ſubſeudis, lib.* 3. *different.*6. Thomas de
Martin. *tit. de feud.pact. & prouiden. n.*57. Intrigol.
*d.quæſt.*51.*n.*92. Camill. de Curte *de feudis, §. nunc
de altera, n* 5. *& ſeqq.*

37 Quia ſucceſſor non à debitore, ſed à primo inſti-
tutore capit, & tot ſunt donationes, quot vocatio-
nes, & vna non dependet ab alia copioſè Giurba *d.*
38 *deciſ.*108. *n.*13. *& n.*19. ac propterea ſucceſſor non
tenetur ad debita prædeceſſoris; multos citat Giur-
ba *num.*20. Molina *de primog.lib.*1.*cap.*10.*ex num.*28.
Caſtillo *tom.*6.*cap.*161.*ex n.*32. & Surdum.

39 Et quia quando commoditas, & fructus maiora-
tus, vel fideicommiſſi obligantur, aut donantur, vt
mortuo debitore reſoluatur ius creditorum, & ad-
iudicatio pro executione facta, probat ex Paulo
Caſtrenſ. *conſil.*351. *n.*4. *lib.*1. Mieres *de maioratu* 3.
*part.quæſt.*9.*n.*112. *& n.*121. vbi dicit, quod execu-
40 tio poteſt fieri in fructibus rerum feudalium; ta-
men vaſſallo debitore mortuo, ſi ex fructibus credi-
tor non fuit ſatisfactus, & maneat inſolutus reuer-
titur feudum ad dominum, vel agnatum pro ſua na-
tura; plurimos Doctores conduximus ſuprà 1. *part.
cap.*24.*ex num.*55. *cum ſeqq.verſ. non obſtat primum,
quod ius publicum*, &c.

41 Et quia, debitor non format concurſum de bonis alienis, ſed de ſuis dumtaxat, & propterea tertius dominus bonorum, quæ penes concurſum ſunt, ante omnia, recuperat, abſque aliquo concurſu, prout alibi ſæpè diximus ſuprà 1.*part. c.*8. *ex n* 38.*cum ſeqq.* & aliis in locis ibidem commemoratis, & ideo ſucceſſor in maioratu, beneficio, feudo, emphyteuſi de prouidentia, ac dominus proprietatis reſpectu debitoris vſufructuarij, hoc mortuo abſque dubio recuperat omnia bona ſua, quorum ius fuit extinctum per mortem poſſeſſoris debitoris, quia ipſo iure diſſoluuntur à nexibus concurſus, & eius adminiſtrationem exeunt.

42 Bene verum eſt, quod creditores poſſeſſoris mortui ius habebunt ad ratam fructuum, qui diuini debent inter hæredem debitoris, & ſucceſſorem maioratus, beneficij feudi, & ſimilium, quia cum illam ratam ſuam fecerit debitor in vita ſua, & ad eum, pertineat, in illa poſſet continuari concursûs iudicium, & ſolui creditores; & quemadmodum fiat pro rata temporis fructuum, & emolumentorum diuiſio hæc, vide Eſcobat *compu:: o.*20.*per totam*, Additionat. ad Molinam *lib.*3.*cap.*11.*num.*12.*fol.*253. Caſanate *conſ.*28.*ex n.*24.

Solet tamen mortuo debitore inter adminiſtra- 43
torem bonorum concurſus, & inter ſucceſſorem in
maioratu, aliiſve ſimilibus rebus ſupradictis con-
tentio oriri, quis eorum debeat recolere fructus
omnes maioratus integraliter, vt alter, poſtmodum
ab eo petat ſuam ratam tangentem; nam inter ſe- 44
queſtrum, & ſucceſſorem maioratus eadem fit fru-
ctuum pro rata diuiſio, quemadmodum fieret inter
ſucceſſorem, & hæredem prædeceſſoris defuncti;
vt poſt alios probant Chriſtophorus de Paz *in tr.
de tenuta, cap.*11, *ex.n.*30.*cum ſeq.* & Additionat. ad
Molinam *lib.*3.*cap.*11.*ſub n.*12.*fol.*253.

Quam controuerſiam in facti contingentia reſol- 45
uit hic Senatus Valliſoletanus, & rectè ac iuridice,
vt omnium fructuum recollexio pertineat ad ſuc-
ceſſorem, cum aſſiſtentia tamen adminiſtratoris ſi
velit pro officio ſuo, & intereſſe creditorum adeſſe
recollectioni, vt ſciatur quot, & quanti fructus fue-
rint recollecti, & percepti, vt poſtmodum ſecurè,
& ſine fraude diuidi poſſint inter eos pro rata cui-
liber tangente; aliud enim foret abſurdum; tum
quia bona ipſa nunquam ingreſſa fuerunt concur- 46
ſum, nec ſuper eis formari vnquam potuit, ex ſu-
pradictis; & quæ ſignanter ex pluribus Doctoribus
annotauimus ſuprà 1.*p.c.*24.*n.* 36. *verſ.in qua quæſt.*
&c, *& verſ. & in terminis noſtris idem probat Mat-
thæus Brunus*, &c. Et ſtatim à concurſu exeunt mor- 47
tuo debitore, & reincidunt in dominium ſucceſ-
ſoris, ad quem propterea fructuum recollectio ex-
inde pertinet, quia fructus ſunt acceſſio dominij,
& dominium ſequuntur, vt ex pluribus iuribus, &
Doctoribus probauimus ſuprà 1. *part.c.*21.*ex n.*24.
verſ.ex quo duo notabilia, &c. *&* 2 *p.cap.*20.*ex n.*20.
verſ. & quemadmodum fructus rei empta, &c.

Etquia recollectio fructuum ſpectat ad eum, qui 48
maiorem partem habet in ſe, ex *l.ſi quæ ſunt cautio-
nes, D famil.erciſcund.* latè Tiraquell, *de primogenius,
de præfat.a.n.*126. D. Lara *de Capellanis, lib.* 1. *c.*7.
Sicuti inſtrumenta deponenda ſunt apud eum, qui
maiorem partem habet in re. Caldas Pereira *de em- 49
ptione, & vendit.cap.*15.*n.*61. *&* 62. qui iura, & plu-
res Doctores allegat, & conducunt quæ latè ſcribit
Pereia *de inſtrumentor.edit. lib.*5. *reſolut.* 13. *à prin-
cip. & ex n.*9.*fol.*588. facit etiam doctrina gloſſæ *in
l.*2.*§.*1. vbi Bald. & Buttius *C. communia de legatis*,
quod electio ſpectat ad habentem maiorem partem
in re; & quod res aſſignanda erit habenti maiorem
patem in ea, ſequi Fabianus de Monte *de emptio-
ne, & vendit. quæſt.*20.3. *quæſt. princ.in fin.* at cum in 50
noſtro caſu bonorum non ſolum maiorem partem,
verum & omnes integraliter habeat ſucceſſor in
maioratu, & ſimilibus, proculdubio ipſi pertinebit.
omnium fructuū recollectio, & ab eo adminiſtra-
tor, & creditores recuperare debent ratam fru-
ctuum debitori defuncto tangentem, ſicuti tenen-
tur petere, & exigere alia credito pertinentia de-
bitori. Et quia res maioratus tradendæ ſunt ſucceſ-
ſori, cum fructibus pendentibus, vt per plura iura
probat Eſcobar *d.computatione* 20.*ex n.*2. *& ſeq.*

Atque is conſors, & ſocius præfertur, qui maiorem partem habet in re Barb. *in coll.ad l.dudum n... C.de contr. empt.* Plures relati à Gratiano *tom.* 4. *cap.*745.*n.*16. *& ſeqq.* 51

CAPVT

CAPVT XVI.

De vita, & interitu iudicij concurſus quandiu pendeat, & qualiter extinguatur?

Et an in poteſtate debitoris ſit iudicium ſemel à ſe inter creditores formatum diſſoluere?

Ac quemadmodum adminiſtratiõ, & adminiſtratoris munus diſſoluatur?

SVMMARIVM.

Debitor communis, qui litem & concurſum formanit an poſſit ab ea liberè diſcedere inuitis creditoribus ad illam citatis. n. 1. & ſeqq.

Debitor cedeus bonis, poteſt pœnitendo à ceſſione diſcedere, & bona ſua recuperare inuitis creditoribus. n. 1. ex n. 64.

Plurima iura ad idem expenduntur ibid.

Debitor cedens bonis poteſt re integra pœnitere, & impedire eorum diſtractionem, iuxta communem Doctorum num. 3.

Res integra, vt debitor poſſit pœnitere, acceſſione diſcedere, quando dicatur. ibid. n. 4. & 5.

In iudiciis quaſi contrahitur inter litigantes quorum nullus inuito aduerſario à lite diſcedere poſſit. num. 6.

Ceſſio bonorum eſt priuilegium, cui lite pendente, & ſententia prolata poteſt debitor renunciare. numero 7.

Reſtitutioni per ſententiam obtenta poteſt minor renunciare, & ea non vti, inuito aduerſario numero 8.

L. ſi iudex circumuento, ff. de minoribus exornatur. ibid.

Debitori licere à ceſſione diſcedere tanquam à iure priuilegiato, qui teneant. n. 9

Actus geſtus in iudicio, qui de per ſe non erat obligatorius, non arctat actorem, quominus ab eo liberè diſcedat. n. 10.

Debitorem formantem concurſum non poſſe liberè à lite diſcedere inuitis creditoribus, verius eſſe oſtenditur ex n. 11.

Et ita obſeruat omnium tribunalium vniuerſalis praxis. n. 12.

A ceſſione bonorum facta per debitorem extra iudicium poteſt diſcedi re integra, iuxta iura, & communem opinionem de qua ex n. 2. & n. 13.

A ceſſione bonorum facta per debitorem in iudicio, & per viam litis mota diſcedi non poſſe inuitis creditoribus, tenet communis Doctorum. n. 14.

At notatur Vincent. de Franchis, qui obiter & aliud agens, contrarium dixit. n. 15.

Simplex ceſſio bonorum in iudicio, & extra iudicium fieri poteſt à debitore. n. 16.

Lis noſtra creditorum non niſi in iudicio formato inter creditores moueri poteſt à debitore. n. 17.

Differentia maxima verſatur inter ſimplicem bonorum ceſſionem, & litem concurſus. n. 18.

Concurſus lis non facile adaptatur regulis de ſimplici ceſſione bonorum loquentibus, ſed stricti iudicij ordinarij potius. n. 19.

In lite concurſus velata inuoluitur ceſſio bonorum, principaliter tamen à iure ordinario prouenit. num. 20

Caſus ſimplex non comprehenditur ſub mixto, in præiudicium tertij. n. 21

A lite concurſus poteſt re integra debitor recedere. num. 22.

A lite, & iudicio concurſus debitor diſcedere nequit; quando res non ſit integra, puta poſt citationem intimatam creditoribus, vel poſt litis conteſtationem. n. 23

Ex citatione aduerſario intimata iſti ius quæritur, quo inuito alteri litis renunciare nequit. n. 24.

Per citationem aduerſario intimatam res deſinit eſſe integra impeditiaq́ diceſſus à lite, n. 25.

Litis concurſus renunciandi via præcluditur debitori poſt litis conteſtationem. n. 26.

A quaſi contractu iudicij non receditur ſicuti nec à contracta celebrato altero contrahente retinente. num. 27.

Quaſi contractus oritur à litis conteſtatione non antea: num. 8.

A ſimplici bonorum ceſſione diſceſſio ad duo permittitur debitori, vt ſoluat creditoribus, vel vt denuo audiatur & defendantur. n. 29.

Per ſolutionem oblatam à debitore creditoribus admittitur debitor à lite concurſus diſcedere. n. 30.

Litis concurſus formatur vt audiatur debitor, & cognoſcatur de iuribus creditorum ac de ſuo antea quam ad bonorum diſtractionem perueniatur. n. 31.

Ad ſimplicem bonorum ceſſionem debitor non admittitur, niſi iam condemnatus, aut debita fateatur n. 32.

Creditor formans concurſum abdicat ſe adminiſtrationi, & bona in depoſito, & ſequeſtro ponuntur. num. 33.

Depoſitum authoritate iudicis factum abſque eiuſdem authoritate deponens remouere non poteſt. numero 34

Lis creditorum extingui poteſt creditoribus, quibus intereſt ſimul conſentientibus. n. 35.

Pacta tamen & conditione appoſita in proteſtatione conſenſus ad vnguem ſeruanda ſunt n. 36.

Iudicium concurſus diſſoluere poteſt debitor ſi ſoluat creditoribus. n. 37. & 38.

Debent tamen ſatisfieri creditores cum effecta, alias iudicium permanet. n. 39,

Adminiſtratio concurſus durat durante lite, & ea extincta extinguitur. n. 40.

Lis finitur per rem iudicatam executioni mandatam; eam effecta, ita vt interim adhuc pendere dicatur. n. 41.

Lis creditorum finita dicitur poſtquam virtute ſententiæ graduationis omnes ſint ſoluti, & integrè ſatisfacti. n. 42.

Concurſus creditorum finis eſt ipſa tum ſolutio, & ſatisfactio, qua ceſſante lis, & iudicium durat: num. 43.

Finis expectandus eſt. n. 44.

Omnia à fine media regulantur. n. 45.

Lis creditorum non finitur creditoribus omnibus nondum ſolutis. n. 46.

Lex, grege 13. ſi creditor, ff. de pign. ad idem ponderatur. ibid.

Concurſus creditorum, nec per ſententiam graduationis, nec per adiudicationem bonorum factam creditoribus finitur, quouſque omnes cum effecta ſint ſatisfacti. num. 47.

Concurſus iudicium non diſſoluitur ſi aliquis creditor fuiſſet ſolutus ſub cautione de reſtituendo alteri potentius ius habenti. n. 48.

Nouus comparens potior creditor, idem ingreditur iudicium concurſus, quod non eſt extinctum etiam omnibus illi aſſiſtentibus ſolutis ſi adſit clauſula de reſtituendo potiori venienti. n. 49.

Nec noua aggreditur lis, ſed antiqua continuatur. ibid.

Iudicium concurſus non diſſoluitur quando vnus creditor inſolutus remanſit n. 50

l. cum vnus ex creditoribus, 12. §. planè, ff. de bonis, Author, iudic poſſid. ponderatur. n. 51.

Concurſus vniuerſitas conſeruatur, & continuatur in vno creditore nondum ſoluto, etſi omnes alij fuerint dimiſſi. n. 52.

Prælatio non cadit in vnico, ſed inter plures concurrentes, n. 53

Vniuerſitatum & ſtatum vnus, vel duo non faciunt. n. 54. & 56.

Vniuerſitas. & ſtatus non poteſt incipere niſi à tribus, conſeruatur tamen in vno. n 55.

Concurſus creditorum dicitur creditorum cœtus ſignificans vniuerſitatem perſonarum. n. 57.

Inter vnum & alterum creditorem iudicium concurſus à principio formari non poteſt. n. 58.

Concursùs bonis inter creditores cõſumptis, vel aliter extinctis, an concurſus diſſoluatur, & lis finita dicatur, ex n. 59.

Cedens bonis, quæ omnia venduntur pro ſatisfactione creditorum licèt omnibus non ſufficiant liber debitor manet ita vt amplius de nouiter quæſitis illis non teneatur. n. 60.

Concurſus iudicium non diſſoluitur, etiam venditis bonis debitoris pro creditorum ſolutione quando vnus remanſit inſolutus. n. 51.

Adhuc durat contra debitorum obligatio, & ſententia excutio in ſuſpenſo manet quouſque bona nouiter debitori acquirantur, n. 62.

L. Debitoris bona, ff. de ceſſione bonorum, & l. qui. bonis, 6. antecedens, ff. eodem, tit. interpretantur. ibid.

Per defectum bonorum neque euaneſcit executio, nec diſſoluitur obligatio debitoris, ſed ius penditur, & durat in ſpe acquirendorum. n 63.

Sententia lata contra non poſſidentem executio ſuſpenditur, atque ad effectum perducitur, quandocumque cœpit poſſidere. n. 64. & 65.

Bonis ceſſis, & diſtractis pro ſolutione creditorum, ſi omnibus non ſufficiant inſoluti conſeruant obligationem bona nouiter à debitore quæſito num. 66.

Limitatur quando ceſſio bonorum fit cum infamia, & ignominia n. 65.

Quam diſtinctionem reddunt quàm plurimi Doctores. num. 67

Concurſus iudicium motum ſuper bonis maioratus quando extinguatur. n. 68. remiſſiuè

Adminiſtratio atque adminiſtrator concurſus durat durante iudicio concurſus, & extincto extinguitur. n. 69.

Sequeſtrum ob cauſam litis mota durat durante lite. num. 70.

Sequeſtrum, & depoſitum, vt diſſoluatur requirit executionem rei iudicatæ ſuper lite principali. num. 71.

Curatoris ad bona dati propter aliquam cauſam, officium finitur ceſſante cauſa. n. 72.

Curator datur filiofamilias minori ob patrie deportationem, finitur Patre reuerſo n. 73.

Curator bonis captiui finitur capto reuerſo. numero 74

Curator datus hæreditati iacenti finitur hæreditate adita. n. 75.

Curator hæreditati, tanquam iacenti datus ad inſtantiam creditorum, quæ reuera iam erat adita ad iudicium creditorum annulletur n. 76. & num. 77.

Curator datus furioſo durat quandiu furor. numero 78.

Curator datus ventri, non tutor. n. 79.

Curatoris officium ventri dati finitur ſtatim, quod infans naſcitur. n. 80.

Curator datus ob certam, cauſam, ceſſat ceſſante cauſa. num. 81.

Solutis creditoribus, & extincto iudicio concurſus, bona quæ ſuperſunt, reſtituuntur debitori. n. 82.

PRIVSQVAM iudicij concurſus vitam, & interitum diſcutiamus; præmittenda eſt reſolutio difficilis quæſtionis; an debitor qui litem coucurſus inter ſuos creditores ſemel formauit, poſſit liberè pœnitere, & à lite diſcedere inuitis creditoribus ſuis, ad illam conuocatis.

Et pro parte affirmatiua, vt in ſua poteſtate, & facultate ſit, à lite, & ceſſione bonorum diſcedere, litem, & concurſum leuare, & bona ſua recuperare, & ab adminiſtratione, atque adminiſtratore tollere, faciunt iura expreſſa, *l. is qui bonis ceſſit, ante rerum venditionem vtique bonis ſuis non caret. Quare ſi paratus fuerit ſe defendere, bona eius non veneunt* 3. *text. in l. quem pœnitet bonis ceſſiſſe, poteſt defendendo ſe, conſequi, ne eius bona veneant, D. de ceſſione bonor. l. ſi quantitatem, quam licet Reipublicæ condemnatus debebas; fruſtra vereris, ne verbum bonum ceſſionis temerè à te prolatum, priuare te necdum diſtractis facultatibus, iuris rationibus poſſit. Cod. qui bonis cedere poſſ. conſonat, l. 2. tit. 15. part. 5.* ibi. *Pero ſi el debdor, que vuieſſe aſſi deſamparado lo ſoyo, diXieſſe ante que fuſſen vendidos todo ſus bienes, que los queria cobrar, para facer paga a ſus debdores, o, para defenderſe luego con derecho contra ellos, eſtonce non deuen vender ninguna coſa de lo ſoyo, ante decimos que deue ſer oido.*

Hanc debitoris partem fouent plurimi Doctores firmiter ex præfatis iuribus aſſeuerantes, quod debitor, qui ceſſit bonis, poteſt re integra pœnitendo impedire bonorum ſuorum venditionem, vt ſoluat, vel vt defendatur, & rem eſſe integram declarant, anteaquam bona ſint diſtracta, prout etiam exponunt iura præallegata, vel quando inter creditores nihil eſt diſtributum, poſt ceſſionem factam, ſed omnia iura, & bona ſunt in eodem ſtatu, quo erant tempore ceſſionis, notant Bartol. & Angel. *in d. l. is qui bonis, & in l. 2.* vbi etiam Bart. Bald. Salicet. & Caſtrenſ. *Cod. de ceſſio. bonor.* & eſt deciſum per *Capellam Tholoſanam, quæſt.* 134 aliàs 194. Brunus *in tractat. de ceſſione bonorum, quæſt. principal. 15. per totam, & quæſt. 19. num. 6.* & per Bald. *in l. 8. Cod. de ceſſion. bonor.* & alberic. *in rubrica, num* 7. Socinus Iunior *conſil. 58. numer. 14. lib. 4.* Marius Muta *ſuper conſuetudinib. Panormit. cap. 57. num.* 4. Iaſon *in §. fin. num. 23. inſtitut. de actionib.* tenet Gratianus *diſceptat. forenſ. tom. 3. cap.* 486. *num. 24. & 25.* & ita in foro vidiſſe dubitati, & determinari affirmat Iacob. Cancer. *variar. reſolut. lib 2. cap. 9. num.* 50. idem aſſerit Sanctius à Mello *in opuſcul. de induciis debitor quæſt. 2. num. 14. & quæſt. 4.*

queſt. 4 *n.*17.& ſequitur Gratianus *loco citato.* Idem
4 nouiſſimè Antonin. de Virgil. *in tract. de legitima*
perſona cap. 12. *n.* 14. dixit, quod cum debitor, li-
cèt cedat bonis, maneat eorum dominus aure-
aquam eius bona ſint vendita, aut creditoribus
tradita, poteſt ſi res eſt integra, hoc eſt ſi poſt ceſ-
ſionem nihil eſt venditum, aut inter creditores di-
ſtributum, ſed omnia bona, & iura ſunt in eodem
ſtatu, prout erant ante ceſſionem pœnitere, & pro-
ſequi ſua iura agendo, & ſe defendendo re integra
vt dictum eſt.

5 Et quod debitor poſſit re integra pœnitere, &
ceſſionem reuocare, tenet cum Iaſone, Aretino, &
Cephal. Philippus Paſchalis *de viribus patriæ po-*
teſtatis, part. 2.*cap.*9.*n.*55.

6 Deinde & pro debitore litem, & concurſum cre-
ditorum pendentem liberè deſerente, & bona ſua
ad libitum recuperante, fortiter vrget, quod licet
in iudiciis quaſi contrahatur, à quo inuito colli-
tigante nullus diſcedere non poteſt, cum contra-
ctus, qui à principio fuit voluntarius, ex poſt facto
fiat neceſſarius, vt inferius dicemus: adhuc tamen
hæc regula fallit, in cedente bonis, qui etiam lite
pendente inter ſuos creditores à ſeipſo cauſata,
poteſt pœnitere, & ab ea liberè diſcedere inuitis
7 creditoribus. Nam cum ceſſio bonorum ſit priui-
legium extraordinarium, & ſpeciale, inductum in
fauorem debitoris, ei poteſt renuntiare lite pen-
8 dente. & etiam ſententia prolata, quia non vti po-
teſt, ſi velit. Ita per text. *in l. qui bonis, D. de ceſſione*
bonorum, iuncta ratione text. *in l. ſi Iudex circum-*
uento, D. de minor. vbi minor petitæ reſtitutioni,
& per ſententiam obtentæ poteſt iterum renuntia-
re, & ſententia non vti inuito aduerſario, quam
latè exornant Tiraquell. & alij, per Gutierr. *pract.*
9 *lib.* 2. *queſt.* 22. Eodem modo debitorem liti inter
ſuos creditores introductæ poſſe liberè renuntiare,
& à ceſſione bonorum diſcedere, probat latè Vin-
centius de Franchis *in deciſ.* 346.*ex n.*1.*cum ſequen-*
tibus, & ſignanter *ex num.*9. vbi pro hac opinione,
ex præfato fundamento allegat Bartol. *in l. qui*
bonis, D. de ceſſione bonorum, dicentem, in ceſſione
bonorum in fauorem debitoris inducta poſſe de-
bitorem pœnitere, & reuocare ſuam confeſſio-
10 nem, & ſe defendere aduerſus creditores. Et ideo
dicit ipſe Franchis, quod text. *in leg. ſicut ab ini-*
tio. Cod. de action. & obligation. licet procedat tam
in contractu, quam in quaſi contractu, & ſic in iu-
dicio, vt præcisè obligentur litigantes; non ta-
men procedit, quando actus, qui fit in iudicio,
per ſe non fuit obligatorius, quia ſpeciali iure fuit
inductus in fauorem facientis, in quo caſu pote-
rit pœnitere.

11 Quibus tamen (quæ fortiſſima videntur) mini-
mè reſtagantibus, cōtrarium in noſtra diſceptatio-
ne verius eſt, & firmiter tenendum, vt ſcilicet de-
bitor communis, qui ſemel litem inter ſuos credi-
tores formauit, & citare fecit cum effectu iudicis
authoritate, vt pœnitere, & ab ea diſcedere non
poſſit inuitis, & renuentibus ſuis creditoribus pro-
12 batur. Tum ex vniuerſali omnium tribunalium
praxi, hanc veram opinionem communiter in
dies amplectentium.

13 Tum ex communi Doctorū eandem tenentium,
& diſtinguētium inter ceſſionem bonorum factam
à debitore extra iudicium, & eā quam fecit in iu-
dicio; & authoritate iudicis, vt in primo caſu pro-
cedant iura, & DD. hactenus allegati, vt debitor
re integra poſſit pœnitere, & bona recuperare ſua,
ad ſoluendum creditoribus, vel ſe defendendum.
In ſecundo autem caſu quando in iudicio, & per 14
viam litis motæ inter ſuos creditores ceſſit, tunc
eis inuitis, & renuentibus, ab ea diſcedere non poſ-
ſe, probarunt. & ita iura præallegata limitarunt ex-
preſsè Bald. *in l. vlt. n.* 4. *Cod. qui bonis cedere poſſ.*
Gratianus *in diſceptat. forenſ. d. cap.* 486. *n.* 26. tenet
etiam Sanctius à Mello *in tract. de induciis debi-*
tor. queſt. 4. *num.* 18. & Antonius de Virgilio *in*
tract. de legitimat. perſon. c. 12. *num.*14. qui omnes
ita limitant, intelligunt & declarant dicta iura,
permittentia pœnitentiam in debitore cedente ad
effectum prædictum.

Quapropter nec audiendus erit Franchis, qui *in* 15
d. deciſ. 346. *n.* 9. licet obiter, & aliud agens dixit
contrarium, motus ex doctrina Bartol. qui nihil
probat in puncto, nec loquutus fuit de ceſſione
bonorum facta in iudicio; ſed ſimpliciter dixit,
cedentem poſſe pœnitere ex iuribus allegatis, &
ſic ſecundum ea, & cum declaratione, diſtinctione
ac limitatione per tot Doctores tradita loqui in-
telligitur.

Nam ſimplex ceſſio bonorum ad libitum debi- 16
toris fieri poteſt in iudicio, & extraiudicialiter, *ex*
l. bonis cedi non tantum in iure, ſed etiam extra ius
poteſt, & ſufficit, vel per nuntium, vel per epiſtolam
id declarari, l. fin. D. de ceſſione bonor. at noſtra lis 17
creditorum non aliter fieri poteſt, quam in iudi-
cio, & per litem, quæ vertitur inter creditores, &
debitorem, & inter eoſdem creditores inter ſe, vt
ſæpè diximus per diſcurſum huius Labyrinthi. Et 18
magna verſatur differentia, & diſcrimen inter eam,
& ſimplicem ceſſionem bonorum, prout latius an-
notauimus *ſuprà p.*1.*c.*1.*per totum*, quia ſolum con-
ueniunt in origine, & fine, in mediis aut penitus
differunt, & diſcriminant, quia noſtrum concur-
ſus genus noua fuit inuentio, & introductio inter
debitores, & creditores, incognita, & non inuenta
à iure communi, nec à legibus partitæ, nec ferè,
vel raro etiam Doctores moderni illam agnoſcunt,
aut de ea tractant, quia eſt remedium quoddam
præuentiuum, vt debitores à moleſtiis creditorum
ſe tueantur, ad latè tradita *ſuprà* 1. *part. cap.* 2. *ex*
*n.*5.*cum ſeqq.*

Atque ideo iſte noſter concurſus non facile ada- 19
ptari poteſt regulis de ſimplici ceſſione bonorum,
loquentibus, cum lis à debitore inter creditores
formata ſtrictiſſimis iudicij ordinarij regulis ad-
ſtringitur, & iuxta illas gubernatur, ad latè tradi-
ta *ſuprà* 1. *part. cap.*16. *per totum.*

Licet etenim in hac lite creditorum velata mix- 20
tim inuoluatur ceſſio bonorum, & ſit remedium
extraordinarium; nihilominus tota noſtra lis prin-
cipaliter prouenit ex iure ordinario, remedio ſcili-
cet, præuentiuo, aliis etiam permiſſum, vt *ſuprà*
part. 1. *cap.*1.*per totum*, maximè *à n.* 6. & ſic caſus
ſimplex ceſſionis non comprehenditur ſub caſu 21
mixto maximè quando diſpoſitio continet præiu-
dicium tertij, creditorum nempe, cum quibus iis
pendet, latè probat Surdus *deciſ.* 174.*n.*13.14.*&* 16.
Ruinus *in conſil* 197.*n.*20. *lib.*1. Hieronym. Gabr.
conſil 197.*n.* 6. *lib.*1. eleganter Graueta *conſil.* 941.
*num.*31.*tom.*5. Caſtillo *controu. tom.*5.*c.*89.*num.*160.
& ſeqq.

Quare in hoc noſtro iudicio concurſus, vt ad-
mittatur, aut negetur diſceſſio, & iudicij ac litis
creditorum renuntiatio, iuris regulę attendendę, &
tria tempora conſiderāda ſunt. Primum re integra, 22
hoc eſt, quando ceſſio bonorum conſiſtit in eius

Digitized by Google

petitione præſentata in iudicio, data liſta bonorum iurata; necnon creditorum, vt *in c. 1. part. 1.* diximus, petens citari creditores, & etiam expedita citatione, non tamen adhuc actualiter intimata creditoribus. Et tunc non erit dubium, vt ipſe debitor poſſit pœnitere, & reſilire à ſua petitione, ac iudicio moto, re integra. Et ad hunc articulum, quæ de re integra pœnitendo dixerunt Doctores, & iura ſuperiùs adducta reſpectu ceſſionis extra iudicialis, trahenda ſunt: quæ pariter procedunt, quando lis, & iudicium concurſus integrum eſt; prout comprobabimus in articulo ſequenti.

23 Aut iudicium concurſus non eſt integrum, & tunc dupliciter conſiderari poteſt, vel per citationem executam, & iam intimatam creditoribus, aut per litis conteſtationem ab eiſdem cum debitore, aut inter ſe ipſos factam, & tunc neutro caſu datur facultas debitori communi pœnitendi, aut recedendi à lite à ſe mota, renuentibus, aut 24 inuitis creditoribus. Si reſpectu citationis iam intimatæ, & executę, clarum eſt, locum non fore pœnitentiæ, cum iam ex ea ius ſit quæſituum aduerſario, quo inuito, altera pars citans renuntiare nequit, aut diſcedere à lite, ita poſt Decium, Baldum, Cagnolum, Guillielmum Benedictum, Marcum Antonium Colum. Menochium, Villalubos, Suarez, Thom. Nun. Fabrum, Ananiam, & plurimos alios diximus & late probauimus *in noſtris Commentariis de retentione Bullarum, 1. part. cap. 13. ex n. 72. cum multis ſequentibus*, vbi mirabiles, & ſingulariſſimas doctrinas in caſibus ſingularibus con-25 geſſimus, valde conducibiles huic articulo. Et quod per citationem aduerſario intimatam res deſinat eſſe integra, ad hoc vt citans nequeat pœnitere, aut liti, & articulo renuntiare, inuito aduerſario, cui ex citatione ius iam quæſitum fuit, exactè videre eſt *in eodem tract. 2. part. cap. 19. ex n. 23. cum multis ſequentibus*, vbi etiam alios caſus mirabiles ad propoſitum videbis; & mirabiliter etiam *eadem 2. parte, cap. 12. ex num. 36. cum multis ſequentibus*, ad quæ locate remitto libenter, non repeto.

26 Secundo caſu, poſt litem conteſtatam, multò magis præcluditur via debitori, liti creditorum à ſe ſemel motæ renuntiandi; pœnitendi, & recedendi ipſis inuitis; quia iam tunc duplex, & quælibet fortis ratio militat. Prima, quæ oritur ex præcedenti citatione executa, ex qua proculdubio ius acquiritur creditoribus, vt dudum probauimus.

27 Secunda, quæ ex quaſi contractu oritur; nam in iudiciis inter partes contendentes quaſi contrahitur: ita vt ſicut in contractibus celebraris, non admittitur pœnitentia, nec receſſus ab eis inuita altera parte, ex *l. ſicut ab initio, C. de actionibus, & obligationibus*. ita pariter in iudiciis, in quibus quaſi contrahi, inquit textus *in l. 3. §. idem ſcribit*, ibi, *nam ſicut in ſtipulatione contrahitur, ita in iudicio contrahi*, vbi *gloſſ. verb. contrahi, D. de peculio, l. 2. D. de prior. ſtipulation.* & communiter DD. *in dicto §. idem ſcribit.* Bart. *n. 1. & ſequentibus.* Bald. *in vtraque lectura.* Angel. Salicet. Bulgoſius *in eadem l. 3. §. ſi ſeruus, num. 3.* Paulus *ibi, in § ſi filiusfamilias, num. 7.* gloſſ. fin. iuxta textum ibi. *in l. 2. §. vltim. ff. de prætor. ſtipulat.* vbi Imola, Paulus & Cuman. *num. 5.* Fuluius Conſtantius *in l. 1. num. 106. in fin. cum num. ſequent. Cod pœnis fiſcal. credit. præferri.* Felin. *in rubr. ic. num. 23. de ſentent. & re iudic.* Gregorius Lopez *in l. 25 tit. 1. part. 7 gloſſ. 5. in princip.* Didacus Perez *in l. 1. tit. 3. lib. 3. ordinament. verb. conteſtando el pleito*, Poſt. *quæſt. 13. col. 1866* Caſtillo *in l. 55. Tauri, verb. ermilio* Thepatus *in compend. variarum, tit. 113. cap. 4. verſic. in iudiciis.* Carleuall. *de iudiciis, tom. 1. tit. 1. diſput. 2. num. 173. & tom. 2. lib. 1. titul. 2. diſput. 1. num. 1. & ſequentibus.* Ioannes Marc. Bellet. *diſquiſit. clerical. 1 part. tit. de fauore clericorum reali, §. 1. num. 8. pag. 271.* Ceuallos *commun. contra commun. tom. 4. quæſt. 897. numer. 887.* Hieronymus Gonzalez *ad regul. 8. Cancellar. gloſſ. 7. numer. 171.* Ioan. Maria Nouar. *in praxi electionis, & variatio fori, quæſt. 20. num. 8. ſect. 2. pag. 183.*

Et quod per litis conteſtationem oriatur quaſi 28 contractus, non antea, dixerunt Bald. *in l. error. in quæſt. 4. verſic. aut poſt, Cod. de iuris & facti ignorantia*, quem referens ſequitur Lancelot. Decius *in l. & ita, column. 3. verſic. ſunt qui contra communem, Cod. de edendo*, ſequitur Iacobat. *in l. de ætate, §. interrogatus, ff. de interrog. action.* Vincentius de Franchis *deciſ. 346. num. 6.* ergo de primo ad vltimum ſequitur, quod debitor liti pendenti ab eo ſemel motæ inter ſuos creditores renuntiare non poſſit, nec pœnitendo, iterum bona recuperare illis inuitis, & renitentibus, prout praxis in dies tribunalium obſeruat.

Deinde probatur, quoniam in ſimplici bono- 29 rum ceſſione ad duos effectus admittitur pœnitentia; nempe ad ſoluendum creditoribus, vel aut audiatur, & defendatur debitor de iure ſuo aduerſus eos, ex iuribus ſupra citatis ad principium huius capitis; at ſolutio oblata à debitore etiam in no- 30 ſtro concurſu admittitur, qua ſequuta poteſt à lite debitor diſcedere, vt protinus dicemus: & ideo in hoc caſu bene conuenit ſimplex bonorum ceſſio cum noſtra lite concurſus, quantum verò attinet ad ſe defendendum, nullo modo adaptatur. Cum 31 hoc nouum iudicium concurſus ad hoc deſtinetur, vt audiatur debitor, & in eodem iure creditorum controuertitur antequam ad bonorum diſtractionem perueniatur, prout in toto hoc Labyrintho videre eſt: at in ceſſione bonorum eſt diuerſum, 32 cum ad eam debitor non admittatur, niſi ſit iam condemnatus, aut debitum confiteatur, ex *l. 2. D. de ceſſione bonorum*; atque ideo miſerationis cauſa auditur, atque ſe defendere promittitur. Et quia etiam extra iudicium fit ceſſio ſimplex bonorum, abſque aliqua præcedente defenſione iuris ſui, & ideo pœnitentia ductus re integra ad eam admittitur debitor.

Ac denique comprobatur, quoniam cum debi- 33 tor, eo ipſo quod fecit concurſum inter ſuos creditores, à ſe abdicauit ſuorum bonorum adminiſtrationem, & depoſuit io manibus Curiæ, atque adminiſtratoris ab ea nominati, penes quem deponuntur bona ad latè tradita ſuprà *cap. 14. & cap. 13. part. 1.* & ex pluribus iuribus & Doctoribus hac 3. *part. cap. 6 ex num 4. verſic. deinde quoniam cum iſte adminiſtrator*, &c. ac etiam citatis, 34 & conſentientibus creditoribus: ſequitur vt amplius ſibi ipſi debitori, adempta ſit facultas remouendi, & petendi depoſitata bona, abſque auctoritate, & conſenſu iudicis, & creditorum, prout ex plurimis probauimus *dicto cap. 6. num. 6. verſic. ſequitur, vt ipſe*, &c. & optimè tractat Tiraquellus *de retract. conuention. §. 4 gloſſ. 9 per totam.* & iterum *gloſſa ſequenti, & in gloſſ. antecedenti 3. ex num. 5.*

Benè

35 Benè verum eſt, & ex ſupradictis infertur, quod
conſentientibus creditoribus, quorum principali-
ter intereſt, & cum quibus lis mota, & introducta
eſt, poſſit concurſus iudicium diſſolui, & bona ab
adminiſtratione liberari, prout in dies fieri aſſolet
inter debitorem, & ſuos creditores, cum quibus
debitor paciſcitor, & certo modo conuento eis
36 ſoluere promittit. Sed cautè ſemper attendendæ
ſunt conditiones, & pacta conuentionalia, vt om-
nino ſeruentur, & compleantur ad vnguem ad iu-
ra, & innumerabiles penè Doctores laudatos per
Marium Giurbam *deciſ.* 113. *num.* 17. nam ſolent
creditores cautè agere, vt non ſeruatis conuentio-
nis pactis, & conditionibus, nihil factum intelli-
gatur, & poſſint redire ad iudicium concurſus, &
litem continuare, quæ clauſula præſeruat procul-
dubio ius creditorum, vt antea: ex abundè com-
probatis *ſuprà hac 3. p. cap. 13. §. vnic.* maximè *ex
num.* 100. *cum ſeqq. verſic. denique infertur ad quæ-
ſtionem*, &c.
37 Secundò etiam infertur, quod poterit debitor
concurſus iudicium diſſoluere, ac adminiſtratio-
nem leuare, ſi ſuis ſoluat creditoribus, cum ex hac
ſolutione conſequatur finis ipſius concurſus, ad ſa-
tisfactionem etenim eorum deſtinatur; vt ex ſe-
38 quentibus patebit. Imò etiam in ſimplici ceſſione
pœnitentia re integra admittitur ſub hac declara-
tione, & limitatione, quando conſtiterit, debito-
rem ceſſionem reuocare volentem poſſe habere
bona de præſenti, ex quibus ſoluat creditoribus;
nam cum ad hunc finem admittatur eius pœniten-
tia, & bonorum recuperatio, ſeu potius diſtractio-
nis impedimentum, dicendo, quod vult ſoluere.
Vt probant iura, & Doctores hactenus allegati.
39 Ideo debet conſtare ſe bona ad ſoluendum ſuffi-
cientia habere de præſenti, ne aliàs debitor varius
in pœnitendo doloſè ſe gerat, ita poſt Bald. Sali-
cet. & Caſtrenſ. docet Brunus *de ceſſione bonorum
q.* 14. *num.* 1. D. Pichard. *in §. fin. n. 26. inſtitut. de
action.* Capella Tholoſana *deciſion.* 18. Sanctius à
Mello *de iudiciis debitor. cap.* 4. *num.* 18. & ideo in
noſtro iudicio concurſus multo magis à lite diſce-
dere debitor impediri debet, niſi prius ſatisfactis
creditoribus omnibus.
40 Nunc tractandum de vita, & interitu huius litis
creditorum, quamdiu pendeat, & qualiter diſſol-
uatur, in quo breuiter dicendum erit, quod con-
curſus, & per conſequens etiam ſequeſtratio bono-
rum, & adminiſtratio, durat durante lite, & extin-
guitur lite creditorum extincta, quapropter ad co-
gnoſcendam durationem, & perſeuerantiam con-
curſus, necnon eius diſſolutionem, & extinctio-
nem, vt prorſus ceſſent effectus, & ſpecialitates,
quas ex natura huius iudicij conſiderauimus *ſup.* 1.
cap. 1. *cum ſequentib.* ac etiam 2. *p. cap.* 1. *per totum*,)
41 præ oculis habere debemus, quamdiu lis pendere,
aut finita eſſe dicatur. Et tunc lis dicitur finita per
rem iudicatam executioni mandatam, itavt non
ſufficiat ſola res iudicata, vt lis dicatur finita, ſed
ſimul requiritur eius effectiua, & actualis execu-
tio, antea verò adhuc lis dicitur pendere. Probant
Sarnet *in regula de annali, quæſt.* 44. *num.* 4. & 5.
Caputaquenſis *deciſ.* 172. *p.* 2. Mohedanus *deciſ.* 8.
aliàs 115. & *deciſ.* 14. aliàs 240. *de cauſa poſſeſſ. &
propriet.* & *deciſ.* 3. aliàs 180. *num.* 3. Vioianus *poſt
tract. de iurepatronat. deciſ.* 25. *num.* 7. Coccinus
deciſ. 185. *num.* 3. & *princip.* Alexand. Ludouic.
deciſ. 546. *num.* 9. & 10. idem Coccinus *deciſ.* 223.
num. 4. Seraphinus *deciſ.* 937. *num.* 2. Caſſiodorus
deciſ. 7. *de cauſa poſſeſſ. & propriet.* Paleotus *de-
ciſ.* 215. Pacificus *deciſ.* 144. *num.* 2. *poſt tractat. de
Saluiano interdicto.* Rota *in recentior. deciſ.* 225.
num. 2. *p.* 1. Ludouic. Poſt *de manutent. obſeruat.* 12.
num. 160. & 161. & *poſt tract. deciſ.* 167. *numer.* 7.
optimè etiam Gratianus *diſceptat. forenſ. tom.* 1.
c. 66. & *cap.* 114. *num.* 34. Puteus *deciſ.* 310. *lib.* 2. la-
tiſſimè Lancellottus *de attentat.* 4. *p. in præfatio
n.* 230. Nicolaus Garcia *de benefic.* 6. *p. c.* 4. *num.* 42.
in fin. & plurimi alij, quos latius comprobantes
adduximus in noſtris Commentariis *de ſupplicat.
ad Sanctiſſimum* 2. *p. cap.* 18. *ex num.* 9. *cum multis
ſequentibus.*
Et ideo lis creditorum finita dicetur, quando 42
ſententiæ graduationis virtute omnes creditores
dimiſſi fuerunt, & ſoluti, vt probant Bartol. &
Iaſon *in l. fideiuſſor*, §. *ſi ſatisdatum*, *D. qui ſatiſ-
dare coguntur.* Alphonſus Guzman *in tractat. de
euictionibus, quæſt.* 7. *num.* 64. quos nos in puncto
ſequuti fuimus *in d. cap.* 18. *ex num.* 9. *cum ſeqq.*
vbi latius probauimus, & ad alias illationes pro-
greſſi fuimus.
Nam cum finis, ad quem deſtinatur iudicium 43
hoc concurſus peractum à debitore cõmuni, alius
non ſit, quam ſolutio, & ſatisfactio creditorum;
ideo finis attendi debet, vt lis finita dicatur, & iu-
dicium, ita vt dum ad finem, & effectum non perue-
niatur, ſemper adhuc in mediis perſiſtemus, cum
ſit finis expectandus, *l. diximus, ff. de excuſat. tutor.* 44
Tiraquell. *de retract. lignag. ad fin. tit.* 18. *num.* 19.
Tuſchus *littera F. concl.* 378. plenè Marius Giurba
in conſuetud. Meſſanenſ. p. 1. *cap.* 1. *gloſſ.* 4. *num.* 112.
& à fine omnia media regulantur, Crauet. *conſ.* 137. 45
num. 14. Albanus *conſil.* 52. *num.* 7. Surdus *conſ.* 164.
num. 32. Caſſanat. *conſil.* 45. *num.* 107. Bimius *conſil.*
171. *num.* 37. Giurba *vbi proximè.*
Atque ideo ſi nondum ſoluti fuerant creditores 46
omnes, nec lis, nec ceſſio bonorum ceſſat. Vt pro-
bat text. *in l. grege* 13. §. *ſi creditor*, *D. de pignor.*
ibi. *Nec enim per hoc videbitur ſatisfactum credito-
ri, quòd habet iudicati actionem*, text. etiam *in l.* 1.
Cod. qui bonis cedere poſſunt. ibi. *Qui bonis ceſſerint,
niſi ſolidum creditor receperit, non ſunt liberati.* Et 47
quod in concurſu creditorum etiam per ſenten-
tiam graduationis, & imò, & per conſignationem
factam creditoribus in bonis debitoris, vt ex eis
ſoluantur, nec extinguatur concurſus, nec libere-
tur debitor, ſed adhuc ius integrum creditorum ſit,
& illæſum, donec cum effectu ſoluti fuerint, & di-
miſſi exactiſſimè probauimus *ſuprà* 1. *p. cap.* 17. &
cap. 18. *per tota*, vbi mirabiliter tractatur poſt plu-
rimorum Doctorum allegationem.
Vnum in comprobationem mirabile in hoc arti- 48
culo annotabis, quod licèt omnes creditores ſint
per iudicium concurſus ſoluti, & dimiſſi: ſi tamen
aliquis, vel aliqui eorum inſoluti ſint, non ſim-
pliciter, & abſolutè, ſed cum clauſula, ſine præiu-
dicio aliorum creditorum potentius ius habẽtium,
vel ſub obligatione, cautione, aut fideiuſſione de
reſtituendo aliis ius fortius habentibus. Vt tunc
non dicatur finita lis creditorum, ſed adhuc in pẽ-
denti eſſe. Adeò, vt quandocumque poſtmodum 49
alius nouiter creditor comparuerit potior, coram
eodẽ iudice concurſus lis tractanda ſit prælationis,
& auocationis, cum hoc caſu non dicatur iſte cõ-
parere lite creditorum finita, ſed durante, & exi-
ſtente, & per noui creditoris comparitionem noua
non aggreditur lis ſuper reſtitutione crediti ſoluti
ſed potius prior lis continuatur, cum prior ſolutio
ſub

Google

ſub hac clauſula conditionali per compatitionem noui creditoris reſoluatur,& res redeat ad priorem illum ſtatum,quo erat ante ſolutionem factam. Ac ſi nunquam ſolutio facta fuerit,prout feliciter poſt magnam Doctorum cateruam,& fundamenta probauimus *ſuprà 2.p.cap.6.ex. n.42. cum. multis ſeqq. verſic.ad vltimam partem*, &c. *& ex numer.50. cum multis ſeqq.*

Ergo multo magis lis dicetur adhuc pendere, quando aliquis creditor nullo modo fuit ſolutus, nec dimiſſus,nec purè,nec conditionaliter.

50 Ex quibus omnibus infertur,quod cum ad hoc, vt lis creditorum finita dicatur, ſit neceſſaria executio actualis, & omnium creditorum ſatisfactio; ſequitur quod vno non ſoluto, & ſatisfacto, lis non dicatur finita, ſed adhuc pendere, cum quo proſequenda, & continuanda erit vſque ad ſatisfactionem integram, cum ſit pars formalis illius iudicij,& æque principalis cum cæteris, eiuſque ius independens ab aliorum iure. Pro quo inſuper eſt
51 text famoſus *in l. cum vnus ex creditoribus* 12. *§.planè, D. de bonis authorit. iud. poſſid.*ibi. *Alter atque ſi creditor, cui permiſſum eſt poſſidere, poſtea receperit debitum ſuum, cæteri enim poterunt peragere bonorum venditionem*, &c. Qui eſt text. ſingulis, maximè iuncto principio eiuſdem legis. ibi. *Cum vnus ex creditoribus poſtulat in bona debitoris ſe mitti; quæritur, vtrùm ſolus is, qui petit, poſſidere poteſt? an cum vnus petit, & prætor permiſerit, omnibus creditoribus aditus ſit? commodius dicitur,cum prætor permiſerit: non tam perſona ſolius petentis, quàm alijs creditoribus, & in rem permiſſum videri*,&c.

52 Et quia in illo vno creditore, cæteris iam dimiſſis,& eorum iuribus per ſolutionem extinctis,conſeruatur ſtatus, & continuatur vniuerſitas iudicij, quam conſiderauimus *ſuprà 1.p. cap.3.ex numero 1. & hac 3.p.cap.5.ex numer.7.cum ſequentibus, & 2. part.cap.2.ex nummero 12. cum ſequentibus verſicul. quæ conſideratio adhuc*, &c. quibus probauimus, concurſum creditorum formatum à debitore communi eſſe iudicium vniuerſale, & facere ſtatum &
53 vniuerſitatem,Maximè cum non poſſit à principio formari cum vno ſolo creditore,ſed inter duos,aut plures præcisè, cum prælatio non cedat in vno ſed inter plures occurrentes, prout non in eleganter probatum fuit 1.*part.dict.cap.2.ex num.7. cum pluribus ſequentibus*,hoc etenim iudicium dicitur concurſus creditorum, ſi igitur plures creditores non concurrunt,ſed vnus dumtaxat, non poterit vocari iudicium concurſus,nec lis creditorum.

54 Ideo ſequitur doctrina Ioannes Garciæ *de nobilitate gloſſ. 35. ex num. 51.* qui *num.* 52. ita ait, *illud bene verum eſt, quod etiamſi ad præſens non ſit niſi vnus,aut ad ſummum duo, qui non faciant ſtatum. Si tamen olim fuerunt tres nobiles in eo populo, tunc benè conſtat iudicium, quia etiamſi ſtatus, & collegium non poſſit incipere niſi à tribus; poteſt tamen*
55 *conſeruari in vno, leg. ſicut eſt, §.fin. D. quod cuiuſque vniuerſitatis nomine, & notabat gloſſ. in d. leg. Neracius 85. D. de verbor. ſignific. & notant omnes in cap. cum omnes, de conſtitutionibus, & ibi gloſſ. & in cap. cum delicta, de reſcript. & multa vide, & optima apud Petrum de Vbarte, in directorio electionum 1. part. cap.2. num 34. & 5.* vbi latè, &c.
56 Et iterum *in fine numer.* 53. ita ait, *quia vnus, aut ſaltem duo non faciunt ſtatum. In quo ſtatus plebeius legitimè poſſit verificari dict. leg. Neracius, ſed ſi conſtet, olim fuiſſe tres plebeios, quamuis hodie vnus dumtaxat reperiatur, rectè dicimus conſeruatum ſtatum plebeium, ex dict. l. ſicut §. fin. & legitimam eſſe diſtinctionem, ac ſubinde poſſeſſionem*, &c. Et tetigit Otero *de iure paſcendi cap.20. num.8.*

Et quia concurſus creditorum dicitur cœtus eo- 57
rum, vt ex pluribus Gratianus *tom. 2. diſcept.222. num.27.* & cœtus ſignificat vniuerſitatem perſonarum, *Leuitico cap.19.6.cap. ibi, loquere ad vniuerſum cœtum filiorum Iſrael, & dices ad eos*,&c. Atque ideo cum quolibet creditore inſoluto remanente continuatur lis,& executio.

Et ex iis vnum obiter elicitur forte argumentum 58
ad hoc vt nullus debitor admitti debeat à principio ad formandam litem, & iudicium creditorum, dum vnum aut alterum dumtaxat nominauit creditorem, niſi tres,aut plures nominet, cum hic præſumatur fictus concurſus, ceſſant enim creditorum moleſtiæ, quas requirunt Doctores, vt *in cap.1. à princip. 1. p.* diximus, maximè *à numer.7.* atque ideò magna fraudis præſumptio inducitur in debitore hoc.

Sed quid dicendum, bonis debitoris, quæ fue- 59
rant in concurſus iudicio,& adminiſtratione, iam conſumptis. Purà, quia poſt ſententiam graduationis,& in eius executionem fuère ſubhaſtata, & ex pretio prioribus creditoribus fuit ſolutum,aliis inferioris gradus inſolutis manentibus, iuxta terminos *leg. 2. titul. 15. part. 5.* & ea quæ ſcripſimus *ſuprà hac 3.part.cap.*11.an concurſus diſſolutus, & lis creditorum finita dicatur, in quo affirmatiuè
dicendum videtur. Primò, quia debitor, qui bo- 60
nis ſuis ceſſit,& omnibus venditis pro ſatiſfactione creditorum, licet omnibus non ſufficiant, liber remanet ab horum obligatione, quibus amplius non tenetur,nec amplius ab eis moleſtari poteſt,in bonis nouiter, & poſtea quæſitis. Vt per Gloſſ. *in cap. ſicut dignum, §. eos inſuper de homicidio, & in cap. peccatum in gloſſ. 1. in fin. de regul. iur. lib 6.* quam refert Paris de Puteo *de Sindicatu, in verbo pœna cap.5. ſub num.3. verſic ſi tamen poſtquam fuit*, & Petrus Cauallus *in reſolutionibus criminalibus lib. 1. capit. 77. numero 31.* Philippus Paſchalis *de viribus patriæ poteſtatis 2 part. cap.9. num.53.*ergo idem dicendum erit in noſtro concurſu creditorum.

Sed contrarium verius eſt, imò omnibus etiam 61
conſumptis bonis adminiſtrationis, ſi tamen aliquis, vel aliqui poſteriores creditores non fuerunt ſoluti, non diſſolui concurſum, nec litem creditorum finiri, tum ex hactenus comprobatis, vt lis non finiatur, quamdiu aliquis creditor non
eſt ſatisfactus. Quoniam adhuc durat eius obliga- 62
tio, & debitor non eſt liberatus, & executio eſt in ſuſpenſo,quouſque debitor ſiue per induſtriam, ſiue per hæreditatis delationem, aut donationem alia nouiter bona quæſierit,ex quibus prorſus creditoribus ſuis antiquis ſatisfacere,& ſoluere tenetur, & ſtatim continuata executione venduntur eadem bona nouiter quæſita, text. eſt expreſſus *in leg. ſi debitoris bona venierint, poſtulantibus creditoribus, permittitur rurſus eiuſdem debitoribus bona diſtrahi, donec ſuum conſequantur, ſi tales tamen facultates acquiſitæ ſint debitori, quibus prætor moueri poteſt 7. D. de ceſſione bonorum*, iuncta etiam *leg. qui bonis ſuis 6. antecedenti.* ex quibus iuribus clarè patet,quòd in boni nouiter per debitorem quæſitis continuatur prior lis, & executio proſequitur, cum diſtrahi bona mandetur, à

qua

qua diſtractione incipi non potuiſſet, ſi noua lis re-
quireretur; ergo prima permanet, quæ durat & pen-
det vſque ad actualem executionem cum effectu,
vt ſuprà diximus.

63 Nam per bonorum debitoris defectum non eua-
neſcit executio, nec diſſoluitur obligatio, ſed ſuſpē-
ditur, & durat in ſpe bonorum acquirendorum, vt
probant prædicta iura, & Doctores citati à Paſcha-
li *de iuribus patriæ poteſtatis, 2.part. cap.9.n.52.* et-
enim licèt exceptio inopiæ impediat ac ſuſpendat
executionem ſententiæ, *cap. olim 16. de reſtitut. ſpo-
liat. cap.6. Odoardus*, vbi Doctores *de ſolutionibus.
l. nam. 16. ff. de dolo* : non tamen impedit proceſſum,
qui proculdubio proſequitur, & operatur, quoties
inops peruenit ad pinguiorem fortunam, vt tunc
ſoluere compellatur. *dicto cap. Odoardus*, & Abbas
in dict. c. cum olim, Cardoſ. *in praxi indic. & aduo-
cat. verb. exceptio, n.28.*

64 Provt videmus in ſententia lata cōtra non poſſi-
dentem, cuius executio licet interim ſuſpenſa ma-
neat, exequitur tamen contra ipſum abſque nouo
iudicio, ſi poſtea cœperit poſſidere, provt latiſſimè
ex plurimis Doctoribus comprobauimus in noſtris
commentariis *de Regia protectione, 4.part. cap.9. ex
num. 156. vſque ad 172.* & adde Iacobum Gallum
65 *conſil. 5. per totum, & maximè ex num. 20.* Et eodem
modo in noſtro caſu, ſi bona concurſus deficiant
pro ſolutione aliquorum creditorum, non propter-
ea euaneſcit res iudicata, & eius executio ſemel
cœpta, ſed durat proculdubio, vt repertis bonis
aliis debitoris, ſiue occultis, ſiue nouiter acquiſitis
continuatur lis, & proſequitur executio in eis; cum
ius creditorum non ſit extinctum, ſed duret contra
debitorem, vt antea.

66 Nec obſtat quod in contrarium diximus, debi-
torem facta ceſſione, & bonis ſemel ōnibus diſtra-
ctis, manere liberatum, vt amplius in bonis noui-
ter acquiſitis non teneatur ſuis anterioribus credi-
toribus, quia ipſimet Doctores citati ſuprà *num 60*,
regulam in contrarium affirmant. Quam limitant
in debitore cedente bonis cum infamia, & ignomi-
nia, vt iſte amplius nō teneatur, admiſſa ignominię
compenſatione. At in ceſſione abſque ea provt in
noſtro caſu, contrarium ipſi, & iura expreſsè affir-
mant.

67 Quam inſuper diſtinctionem & diſcrimen inter
ceſſionem factam cum ignominia, vel abſque ea, vt
in primo caſu debitor de poſtea quæſitis non tenea-
tur ſatisfacere creditoribus. In ſecundo autem ſic
probarunt inſuper quamplurimi alij Doctores.
Guido Papæ *deciſ. 343. per text. in l. fin ff de in ius vo-
cand.* Roman. *ſingul. 24.* Modic. *de iur. natur. & gen.
l. 2. § plebiſcitum, dub. 28. num. 9.* Bald. *in dicta l. fin.*
Angel. *in l. 1. ff. de ceſſio. bonorum.* Brunus *de ceſſio.
bonorum 3. quæſt. pricip. num. 6. & 7.* Vitalin *de clau-
ſul. tit. an poſſit renunciari benef. ceſſio. bonorum, §. 32.
verſic notandum.* Graſſis *except. 17. num. 6.* cancer.
2. reſolut. c. 9 num. 23. Carpan. *Mediolan. ſtatu. 408.
num. 140. part. 2.* Bruno à Sole *quæſ. leg. 6. num. 8.
quæſ. 7. num. 10. & 11. quæſt. 9. num. 38.* Aufrer. *ad
Capell. Tholoſ. quæſt. 61.* Rolandus *conſ. 7. num. 10. &
11. vol. 2.* Teparus *variarum lib. 2. tit. de ceſſion. bono-
rum, columu 1.* Annibal. Monter. *in ſchol. ſtatut. Bono-
nienſ. lib. 2. tit. de precept. facien. ceſſion gloſſ. non libe-
retur, verſic. ſic etiã. fol. 262.* Monachius *de arbitrar.
caſu. 183. num. 23.* Vrſillus *ad Afflictum deciſ. 379.
num 5.* plures alios refert & ſequitur Giurba *ad ſta-
tuta Meſſanenſ. cap. 2. gloſſ. 16. part. 1. ex. num. 13. cum.
ſeqq. fol. 263. & ſeq.*

Et quando iudicium concurſus factum ſuper bo-
nis maioratus extinguatur, vide quæ latè diximus
ſupra 1. *part. c. 9. ex num. 72. cum ſeqq. verſ. ex hacte-
nus abundè comprobatis, &c. hac 3. part. cap. antece-
denti 15. per totum.*

Denique videamus, quãdo adminiſtratio, atque 68
adminiſtratoris munus diſſoluatur, in quo dicen-
dum erit, quod cùm ſequeſtrum hoc, & depoſitum
fiat ex cauſa litis creditorum, à litis creditorum vi-
ta & interitu regulanda erit adminiſtratio, vt tan-
diu duret, quandiu ipſa lis, ac pereat, & finiatur
finita lite, iuxta ea quæ hactenus ſcripta ſunt: tum
quia ſequeſtrum ac depoſitũ ob cauſam litis motæ
durat, durante lite. Gregorius Lopez *ad l. 5 gloſſ. 6.* 69
tit. 3. part. 1. & Ibi Hermoſilla *eadem gloſſ. num. 1. &
2. tom. 1. fol. 202.* ex Paulo *conſ. 433.* Bart. & Bald.
in l. ſi oleum, in princip. D. de dolo malo. Foller. *in
praxi cenſual. verb. inſtrumentum gratiæ, num. 54.*
Tiraquell. *de retractu, lib. 2. §. 4. gloſſ. 9. num. 1.* Re-
buffus *3. tom. conſtitut. Gallic. tit. de ſequeſtr. artic. 1.
gloſſ. 1. num. 17.* Felicianus *de cenſib. lib. 4. tom. 2.
cap. vnic. num. 4. verſic. denique fallit*, innumerabiles
penè alios antiquos, & modernos laudauimus in
noſtris commentariis *de Reg. protect. 2. part. cap. 16.
ex num. 64.*

Et quod vt depoſitum iudiciale, ſiue ſequeſtrum 70
diſſoluatur; requiratur executio rei iudicatæ, cum
aliter non dicatur lis finita. Diximus ibidem *nu-
mero 65.* ex Gratiano *diſceptatione forenſ. tom. 1.
cap. 114. num. 34. & 35.* & idem in noſtris terminis
concurſus poſt Guzman diximus *in tract. de ſup-
plicat. ad ſanctiſſ. 2 part. cap. 18. num. 16.* Vide *ex n 9.
& ſeqq.*

Hinc curatoris ad bona dati propter aliquam 71
cauſam finitur officium ceſſante, ac finita cauſa. *fin.
C. de ſententiam paſſ.* vbi curator datus filiofamilias 72
minori propter patris deportationem, finitur patre
reuerſo. *l. muto, §. fin. D. de tutelis, l. in poſſeſſionem,
ex quibus cauſis in poſſeſſionem eatur.* vbi datio cu- 73
ratoris bonis capti ab hoſtibus ob abſentiam, fi-
nitur capto reuerſo. Et curatoris dati hæreditati 74
iacenti, finitur officium, cum hæres adierit. *l. 2. Cod.
de adminiſtr. tutor.* Anton. Virgil. *de legitimat. perſon.
cap. 15. ſub num. 29. ad finem* vbi *ex num. 30.* tractat
ſingularem quæſtionem, quando ad inſtantiam cre- 75
ditorum concurrentium ad hæreditatem iacentem
datus fuit eidem curator, & adminiſtrator, cum re
vera adita iam fuiſſet hæreditas an iudicium con-
curſus ſuſtineatur, vel nullum dicatur. Et diſtinguit
inter ſcientiam, & ignorantiam aditionis, poſt plu-
rimos Doctores inter ſe diſcordes. Addit tamē cau- 76
telam, vt ante dationem curatoris fiat proclama, an
aliquis compareat hæres. Vide quod latè fuit diſce-
ptatum ſuprà. 1. *part. cap. 32. per totum.*

Item officium curatoris datum ob furorem, tan- 77
diu durat, quandiu durat furor. *l. tandiu. ff. de cura-
tore furioſo.*

Atque pariter ventri datur curator, non tutor, 78
quia curator datur bonis, tutor perſonæ, quæ dum
eſt in vtero ſub matris tutela eſt, plurima iura &
Doctores exactè tractans, allegat Valenzuela Ve-
lazquez *tom. 2. conſil. 192. ex num. 106. cum multis
ſequentibus.* Hoc tamen curatoris officiũ dati ven- 79
tri continuò ſoluitur, & finitur, cum infans naſci-
tur. *l. 1. §. tandiu, D. de ventre in poſſeſſ. mittend:* &
voluerunt Ioan de Platea & Aretinus *in §. cum an-
tem, inſtitut. de tutelis.* Tiraquell. *de retractu lignag.
§. 1. gloſſ. 9. num. 78.* Aſcanius Clemens *in tractatu,
d. patria poteſt. effectu 14. num. 12.* Valenzuela *dicto
conſ. 198.*

conſil. 198. *num.* 115. qui ponderant textum *in l. tutor* 3. §. *ſi curator, D. de ſuſpect. tutor.*

80 Atque ſic de ſingulis curatoribus datis quacumque ex cauſa, vt finita, & extincta cauſa, eius finiatur officium; prout proſequitur videndus Anton. Virgil. *vbi proximè cap.* 6. *ex num.* 41.

81 Solutis tamen creditoribus omnibus ex bonis concurſus, quemadmodum iſte, & adminiſtratio diſſoluitur ex hactenus dictis; pariter omnia bona, quæ ſuperſunt liberè redduntur, & reſtituuntur debitori; vt cum Intrigol. & aliis tradit Giurba *deciſione* 53. *num.* 4. & Hermoſilla *ad l.* 52. *titul.* 5. *part.* 5. *gloſſ.* 6. *num.* 11. *tom.* 2. *fol.* 232. & eſt textus optimus *in l.* 1. *D. de curat. furioſi.* Quibus pariter finem apponimus huic Labyrintho creditorum fœliciſſima die 1. Ianuarij, anni Domini 1645. ad eius, & ſacratiſſimæ Virginis Mariæ honorem, & ſempiternam gloriam.

LAVS DEO.

INDEX

INDEX
COPIOSISSIMVS
RERVM ET VERBORVM
quæ in hoc Labyrintho Creditorum concurrentium, &c. continentur.

P. paginam denotat. n. numerum marginalem.

A

Abbas, Abbatiſſa.

Vide *Monachus.*

ABBAS quamvis non poſſit alienare abſque interuentu Conuentus: poteſt tamen ipſe ſolus abſq; eo hæreditatem, legatum, & ius delatum repudiare. pag. 494. & 107 n. 101 16. & 17

Abbatiſſæ ſolus conſenſus in renunciatione monialis ſufficit ad præiudicium monaſterij ibid. n. 162

Abſens, Abſentia.

Vide *Contumax.*

Abſentis bona de cuius vita dubitatur, adiudicantur proximiori in cuſtodiam & adminiſtrationem, ſub fidejuſſione de reſtituendo cum fructibus domino venienti, vel alteri, qui ad ea ius habeat. p. 65. n. 49

Abſentis bonis iudex adminiſtratorem dare debet, ne diſſipentur. p. 109. n. 2

Abſentis bonis & hæreditati iacenti, iudex ex officio admiſtratorem dare debet. ibid. n. 3

Abſenti per literam non quæritur actio. p. 595. n. 30

Abſenti quæritur actio & obligatio in omnibus contractibus irreuocabiliter ante acceptationem de iure regio præter donationem. p. 599. & 600. ex n. 102. & ex n. 80. cum ſeqq.

Acceptatio.

Acceptans creditor decretum iudicis conditionale, & eius virtute exigens non plus prætendere poteſt quam à ſuo titulo originatur. p. 407. n. 15

Acceptans, actum, & diſpoſitionem, eam cenſetur acceptare cum omnibus ſuis qualitatibus, & conditionibus inhærentibus. ibid. n. 16. & 18

Acceptans de facto, & ſimpliciter decretum viſus eſt conſentire omnibus in eo contentis, ibid. n. 17

Decretum ſcindere pro parte acceptare, & pro parte repudiare nō eſt in facultate acceptantis. ib. n. 20

Acceptationem iuris delati præſcotis ſupponit ipſius iuris renunciatio facta in fauorem tertij p. 490. n. 30. 31. & ſeqq.

Acceptationem, abſentis, an requirat. pag. 596. 597. n. 41. cum ſeqq.

Acceptationem non requirit lucrum à lege alium delatum, quia ſtatim acquiritur. p. 599. n. 43

Vt in lucro & aquæſtu adiudicatio Coniugi. p. 590. num. 44

Acceptationem, an hodie requirat donatio facta abſenti ſtante d. lege 2. p. 597. n. 48. cum multis ſeq.

Secus in aliis, omnibus obligationibus abſenti factis. p. 598. ex n. 66. cum ſeqq. vſque ad n. 73. & ex n. 78. cum multis ſeqq.

Acceptationem requirit pactum de non meliorando ad ſui irreuocabilitatem, quia donatio eſt. p. 599 ex n. 94. cum ſeqq.

Acceptare quis videtur decretum iudicis cum omnibus ſuis conditionibus qui eo vſus fuit. p. 664. n. 72. cum ſeqq.

Acceptatio donationis inducitur ex præſentia donatarij cum taciturnitate. p. 665. n. 75. 76. 77. & 78

Acceptatio & ratihabitio non ſolùm fit expreſsè, ſed etiam tacitè. ibid. n. 69

Acceptationis & approbationis tacitæ plures referuntur modi. ibid. remiſſiuè.

Acceptatio ex actis externis inducitur ac ſi verbis expreſſis fieret. ibid. n. 80

Acceptatio non ſolùm verbis expreſſis probatur, ſed etiam factis & coniecturis. ibid. n. 82. & 83

Acceptans actū abſq; proteſtatione, videtur acceptare cū ſuis conditionibus, & qualitatibus. ibid. n. 84

Acceptans diſpoſitionem in tantum eius grauaminibus conſentire videtur, vt non valeat proteſtatio contraria ibid. n. 95

Acceptans ſimpliciter adiudicationem ſui crediti, eam approbare videtur, cum omnibus ſuis qualitatibus. ibid. n. 86

Acceptatio donationis præſumitur quando donatarius reperitur in poſſeſſione rei donatæ. p. 666. n. 88. 89. & 90

Actio.

Actione reali, & hypothecaria creditores auocant rē debitoris à tertio poſſeſſam. p. 89. n. 29. & ſeqq.

Actio realis deducta in iudicio concurſus tendit ad prælationem, quæ idem iudicium requirit, ne continentia cauſæ diuidatur.p.97.n.116.& 117
Actiones mouendæ contra debitorem concurſu pendente in ipſum citatis creditoribus diriguntur,& eidem dantur contra.p.113.n.53.
Actio mota contra tertium rem debitoris detinentem huius nomine erit exercenda, ac etiam creditorum concurſui adſtantium.p.143.n.53.
Actiones ſeu dominium an amittat debitor per concurſum à ſe formatum. p.132.n.22. cum ſequentibus.
Actiones actiuas,& paſſiuas an amittat debitor concurſum formans. p. 132. 133. ex num.23.& ex num.50
Actiones actiuas,& paſſiuas retinere,& ei,& in eum poſſe exerceri,verius oſtenditur,p.132.n.29.cum ſeqq.
Actiones omnes mouet debitor concurſu pendente, & in eum diriguntur.ibid.n.46
Actiones ſuas dirigunt creditores ad concurſum prouocati principaliter aduerſus debitorem. p. 113.n.47
Actiones,& dominium retinet debitor in ſuis bonis concurſu formato.p.305.n.1.
Non tamen ad earum exercitium ita amplam retinet poteſtatem, quin ſubordinetur iuri creditorum ouuiter acquiſito ex ceſſione bonorum.ibid. num.2.
Actiones actiuas,& paſſiuas retinet debitor concurſum cauſans, & ab eo, & in eum exercentur. p. 307.n.26.
Actionis actiuæ, & paſſiuæ exercitio an priuetur debitor,concurſu a ſe formato.p.306.n.25
Ad actionem primæuam, & etiam vtilem redit creditor à quo auocata fuit res in ſolutum data, vel pecunia & durat fideiuſſio.p.156.n.17
Actiones ſuas concurſu formato debitor an poſſit exercere contra ſuos debitores. p 133.134. n.48. 54.& 55
Quidquid tamen exigat in corpus concurſus conferre tenentur.ibid.n.49.& 64
Actiones directè licet remaneant penes cedentem inutiles tamen ſunt & ſine exercitio. ibid.n.50. & 51
Actio,& obligatio perſonalis etſi contracta ſit reſpectu rei, nec rem ſequitur, nec in ſingularem poſſeſſorem tranſit p.202. & 203.n.111.cum ſeq. & ex n.105
Actiones directæ ceſſione facta, adhuc remanent penes cedentem.p.231.n.48.& 49
Actiones remanentes penes cedentem factâ ceſſione vtilium,& directarum,ſunt inutiles, & inefficaces ad agendum,& exigendum;p.234.n.62
Actionem ex ſuo contractu nec agendo,nec defendendo poteſt mouere monachus ſine ſuperioris licentia,ſed in monaſteriom debet dirigi.p. 237. n.91.cum ſeqq
Quando actio vtilis,& directa competunt ad diuerſa,nulla præfertur in agendo.p.234.n.122.
Actio perſonalis, & hypothecaria creditore facto hærede debitoris.p.605.n.35
Actio non confunditur per aditionem hæreditatis, quando ex confuſione induceretur damnum ipſi hæredi creditori,aut etiam tertio.ibid.n.36
Actio nec obligatio oritur ex contractu imperfecto, vel conditionali.p.269.n.30.& 38
Actio negotiorum geſtorum datur tertio ſoluenti pro debitore.etiam ceſſione non habita id amiſſo creditore.p.417.ex n.56.cum ſeqq.
Actiones paſſiuas quilibet cohæres pati tenetur etiam tangentes cohæredi inſtituto in bonis alterius prouinciæ.p.479.n.66.& 67
Actione hypothecaria agens præciſè tenetur dominium debitoris probare p.554.n.38.& ſeqq.
Actio confeſſoria ſoli vero domino competit, & etiam ei qui in poſſeſſione eſt cum dominus præſumatur.p.559.n.80.81.82.& 83
Actiones ſpectantes maioratui poteſt mouere poſſeſſor ex ſola ſententia tenutæ. p.563.n.113.cum multis ſeqq.
Actio ex æquitate, & in ſubſidium datur domino pecuniæ contra emptorem ex æquitate,quæ contra alios trahenda non eſt p.552.n.27
Actiones ſuas paſſiuas debitor in alium transferre non poteſt.595.n.31.
Actio, quæ tertio abſenti hodie quæritur ex leg.2. tit.16.lib.5.recopil.directa eſt,non vtilis,cum ius regni ſit ius commune.p.598.n.76.77.& 78
Imò, & ius exequendi illi tertio ſimul quæritur. ibid.n.79.
Actio ſemel extincta iterum non reuiuiſcit. p. 606. ex n.45.cum ſeqq.
Actio, & paſſio in eadem perſona non concurrit. p.609.n.1.2.& 3
Actionem non competere vbi ſit notorium,debet Iudex reum abſoluere.p.639.n.70
Actio ſemel extincta iterum non reuiuiſcit. p.652. num.10.

Acceſſorium.

Acceſſorium dependet a principali non principale ab acceſſorio ſuo.p.26.n.8
Acceſſorium perit cum principali.p.649.n.186
Res iudicata obtenta ſuper principali operatur ſuper acceſſorio connexo,& inſeparabiliter dependente.p.649.ex n.183.188.189

Actor, Agens.

Actor regulariter dicitur,qui prius prouocat ad iudicium.p.16.n.12 & ex n.7
Fallit quando obſtat originalis natura cauſæ, quia tunc non inſpicitur petitio, ſed petitionis intentio. ibid.n.13
Actor aut reus,vt quis dicatur non inſpicitur quis ſit vocatus,ſed cauſæ origo.ibid.
Actori datur electio fori ex pluribus competentibus reo,etiam iſto inuito.p.27.n.2. limita.n.3. & ſeqq.
Agunt,& conueniuntur poſſeſſores maioratus,qui ex ſola ſententia tenutæ facti ſunt legitimi adminiſtratores pro rebus ad maioratum pertinentibus.p.557.558 n.72.cum ſeqq.
Agere efficaciter poteſt, & vendicare rem maioratus,& dignitatis poſſeſſor,quia ex ſola poſſeſſione adminiſtratori dicitur,p.559. n.82. & ſeqq. & ex num.80.& ſeqq.
Si quod ago non valet vt ago; valet vt valere poteſt.p.567.n.12
Niſi contrahentes ſe reſtringant ad actum geſtum, vltra quem deficit conſenſus ibid.n.13
Agens ex vna cauſa, & ex alia non deducta in iudicium probans,nequit in eodem iudicio obtinere,etiam quando veritate inſpecta iudicatur,p. 636.num.31
Agere nemo poteſt ex contractu imperfecto, & conditionali.p.169.n.30 & 35

Actus, Acta

Qui actum facit cenſetur ſe obligare,& adſtringere legibus,de eo loquentibus.p.120.n.44.
Actus omnis ſecundum naturam rei geſtæ intelligitur,ibid.n.45.cum ſeqq.

actus

Actus ſublato obſtaculo, facilius conualeſcit quàm de nouo inducitur.p.50.51.n.38.& ex n.31

Actus vt dicatur inuoluntarius, ſufficit vt quis poſſit compelli, licèt compulſio deficiat. d.135. n. 80.& 81

Actus ex neceſſitate geſtus non inducit conſenſum.p.135.136.n.82.& ſeqq.& n.87

Actus geſtus de neceſſitate iuris, & iudicij non nocet gerenti ex defectu conſenſus.p.136.n. 87

Acta ſuper validitate teſtamenti in vna cauſa geſta plenè probant in alia etiamſi inter diuerſas perſonas.p.184.& ſeqq.p.185.& à n.23.cum ſeqq.

Acta iudicij quæ temporis curſu mutantur non faciunt fidem in alio.p 213.n.26.27.& 28

Actus quilibet in iudicio geſtus præiudicialis creditoribus, ſi iſti citati non contradicunt expreſſè, illi conſentire, & approbare cenſentur.p.378. n.54.& 55

Per actum reſolutum, & annihilatum res non deſinit eſſe integra.p.409 n.54

Actus reſolutus reddit rem adſuum priorem ſtatum ac ſi geſtus non fuiſſet.ibid.

Actus æquiuocus, qui vni, & alteri poteſt adaptari, neutri prodeſt.p.429.ex n.7.cum ſeqq.

Acta, & geſta per eum, qui ſe gerit pro Principe, qui verè non ſit, valebunt, & poteſt confiſcare bona & aliis donare.p.450.n.144

Acta, & geſta per poſſeſſorem maioratus putatiuum, tangentia iuriſdictionis adminiſtrationem valent.ibid.n 145

Actus, qui ſine fraude geri poteſt non ſuſtinetur factus in alicuius fraudem.p.491.n.71

Actum qui purè facere poteſt, poteſt etiam illum qualificare, & conditionem apponere.p.510.n. 51.& ſeqq.

Actum, qui liberè, & purè facere non poteſt, ita neque eum qualificare aut conditionem apponere.p.511.n.55

Poteſtate, qui caret ad ſubuertendum actum ea quoque caret ad minuendum.ibid.n.56

Actus qui potuit geri nomine proprio, & alieno in dubio præſumitur oomine proprio geſtus. p. 535.n.25.& 26

Actus qui poteſt fieri vno modo licitè, & alio modo illicite, cenſetur factus nomine, & ſub eadem perſonæ qualitate, & iure quo licite geri potuit.p.567.n.5.6 7.& 8

Pro actus validitate, & ſubſiſtentia in dubio præſumitur.ibid.n.9

Ex duobus actibus, de quorum anterioritate non apparet, ſemper præſumitur præceſſiſſe ille, qui facit actum valere ibid.n.10.fol.567.

Ad actus validi atem ſufficit habere poteſtatē extrinſecam, licet expreſſè nō cōmemoretur in cōtractu, & diſpoſitione.p.567.568.n.14 15.& ſeq.

Actus indifferens.& æquiuocus determinatur, & declaratur per denominationem.p.429.n.11

Actus, qui eget confirmatione, vel approbatione ſuperioris caret effectu, donec à ſuperiore confirmetur.p.269.ex n.18

Ad actus perfectionem ſi duo requiruntur, ex vltimo actus perficitur, & conſummatur.ibid.n.35

Actus non dicitur geſtus, vbi aliud remanet faciendum.ibid.n.36

Actus ſic debet interpretari vt cenſeatur prouiſum cauſæ magis neceſſariæ.p.268.n.24

Actus ſimpliciter geſtus iudicatur ab intentione gerentis, contra quam etiam fauorabilis non operatur.p.571.n.50

Actus in dubio præſumitur geſtus nomine proprio, potius quam nomine alieno.p.577.num.45

Fallit in eo qui tenetur alteri emere quia in dubio alteri emere intelligitur.ibid.n.46

Quod extenditur ad quemlibet rei alienæ adminiſtratorem.ibid.n.57

Item quando quis nomine officij tenetur emere ex pecunia aliena. qui intelligitur alieno nomine emere etiamſi ſuo emiſſet.ibid.n.48.& ſeqq.

Actus à fine iudicatur p.662.n.10.cum ſeqq.

Actus præiudicialis ex iudicis decreto parti intimatus, ſi nihil opponatur, tacita reſultat approbatio, & conſenſus. p.664.665.n.72. & ſeqq. & ex num.67

Actus iudiciales potentiores, & efficaciores ſunt extraiudicialibus ob valorem iudicij p. 675. n. 144.cum ſeqq.

Actus ſubſequens factus intelligitur in executionem contractus præcedentis p.670.n.133

Actus in dubio potius refertur ad cauſam neceſſariam; quàm voluntariam.p.672 n.154 & ſeqq.

Actum non incipere, & cœptum non perficere, paria ſunt.p.269.n.37.& ex n.28.cum ſeqq.

Actum qui poteſt in totum ſubuertere, poteſt eum qualificare, & modificare.p.277.ex n.23.cū ſeq.

Actus nouus non dicitur factus in executionem antiqui.p.684.n.17.& 18

Actus ſemel conſummatus, & perfectus non retractatur, etiamſi caſus eueniat à quo initium ſumere non potuit.p.685 n.38 & 39

Actus dependens à præcedenti, præcedens actus attenditur.p.686.n.52

Cenſetur factus eo modo, quo de iure fieri debuit. p.718.n.27

Actus geſtus in iudicio, qui de per ſe non erat obligatorius, non arctat actorem, quominus ab eo liberè diſcedat.3.part c.16.n.10

Actus alias legitimi ad poſſeſſionem, & præſcriptionem, ſi alio fine, & intentione gerantur, non proſunt ad poſſidendum, nec præſcribendum. p.245.246.n.16.18.19.20.& 21

Actus debet interpretari vt cenſeatur prouiſum cauſæ vrgentiori p.250 n.8.& ſeqq.

Accumulatio.

Accumulatio cauſarum attribuitur indiuiduitati iudicij, non fori mutatio. p.15.n.3

Accumulatio plurium cauſarum concurrentiū petita ad quem iudicem pertineat.p 18.n.6.& ſeq.

Cauſæ omnes contra eundem debitorem motæ in diuerſis tribunalibus, ſimul cumulandæ ſunt coram primo iudice, qui cognoſcere de vna cœpit.p.32.n.37

Cauſæ cumulandæ ſunt priori notorio, qui primam habuit.ibid n.38

Quod quoad cumulationem diſpoſitum eſt circa duos notarios eiuſdem tribunalis, idem intelligendum de duobus iudicibus.ibid.n.39

Accumulationis regulæ tam de notorio ad notarium, quam de iudice ad iudicem apponuntur. ibid.n.40.cum ſeqq.

Ad priorem iudicem, qui præoccupauit cauſa continens remittitur vt fiat proceſſuum accumulatio.ibid n.42

Tres regulæ apponuntur vt fiat proceſſuum accumulatio ad eundem iudicem.ibid.n.43

Aditio.

Vide *Licitator, Subhaſtatio.*

Aditione bonorum concurſus iam facta plus offerenti, an nouus licitator meliorem conditionem offerens admittatur. p.367.n.5. cum ſeqq. Vide *Hereditas.*

Adire hæreditatẽ oon poteſt hæres inſtitutus ſub conditione ante conditionem impletam.p.22.n.7
Aditio per neceſſe ſupponitur ex alienatione, hypotheca,aliáve diſpoſitione bonorum hæreditatis facta per hæredem.p.68.n.12
Siue diſpoſitio hæredis fiat inter viuos,ſiue in vltima voluntate.ibid.
Et etiamſi diſpoſitio nulla fiat,aut reuocetur.ibid.num.13.
Per aditionẽ hæreditatis extinguitur obligatio inter hæredẽ,& defunctũ non antea.ibi.n.19.& 20
Adeò inducitur per commixtionem bonorum.ibid.num.21
Per aditionem hæreditatis quaſi contrahit hæres cum creditoribus,& legatariis.p.359.8
Non ex noua obligatione,ſed ex antiqua defuncti in hæredem tranſmiſſa.ibid.
Ante,vel poſt aditam hæreditatem fructus perceptos,an hæres reſtituere teneatur creditoribus.p.363.n.57.& 58
Vel in creditum ſuum compenſare debeat. pag.364.num.60
Ius adeundi hæreditatem non tranſit in creditores,cum in bonis debitoris non ſit, ſed facultas mere perſonalis non tranſmiſſibilis.p.461.n.104
Ius adeundi facultatiuum,nec eſt actio,ne petitio, nec officium iudicis , nec pactum ad præſcriptionem,ibid.n.105
Ius adeundi hæreditatem, legatum, & ſimilia non eſt in bonis,nec de bonis debitoris.p.488 n 15
Aditionem antecedentem ſupponit hæres deponendo in vita,vel in morte de aliqua re hæreditatis ſibi delatæ.p.490.n.33
Si ante aditionem hæres de hæreditate ſibi delata teſtetur animum adeundi manifeſtat,etiamſi poſtea teſtamentum reuocat.ibid.n.33.& n.34
Per aditionem hæreditatis oritur quaſi contractus inter hæredem,&creditores,nec non legatarios, & fideicommiſſarios. p.492.n.65.& ſeqq.
Per aditionem contrahitur,ergo per repudiationẽ diſtrahitur,non valet argumentum p. 493.n.86
Adeundi facultas,vel agnoſcendi legatum ius nondum quæſitum,nõ eſt in bonis noſtris.ibid.n.89
Adire,vel non adire hæreditatem, vel legatum liberum eſt.p.494.n.90
Nulla iuris ratio patitur,quem compelli adire,vel agnoſcere legatum,vel hæreditatem.ibid.n.92
Sicut liberum eſt contrahere,ita eſt adire, cum in alienando ius quæſitum,& non in non acquirendo præiudicium alteri fiat.ibid.n.93
Adire præſumitur grauatus reſtituere ex ſolo actu reſtitutionis factæ. p.499.9
Aditio non inducitur per conditionem impletam ab hærede,ſub qua fuit inſtitutus.p.512.n.74
Quia tunc ſolum videtur tollere obſtaculum ad effectum liberandi,& adeundi.p.513.n.75
Adire cenſetur hæres per locationem rei hæreditatis.p.525.n.14.& 15
Aditio inducitur per rei hæreditariam diſtractionem.ibid.n.16
Aditio eſt indiuidua , & propterea ex ea infertur de parte ad totum.ibid n.21.& 22
Adire hæreditatem pro parte,& pro parte repudiare nemo poteſt.ibid.n.23
Aditio hæreditatis tranſmiſſæ,vel repudiatio non denegatur ſecundo hæredi,in quem tranſmittitur.p.586.n.74.& ex n.70
Aditio eſt indiuidua , quæ pro parte hæreditatis non admittitur.ibid.n.75.cum ſeqq.
Adire hæreditatem tranſmiſſam, an videatur hæres qui in inuentario appoſuit ius tranſmiſſum.ibid.num.78.79 & 80.
Adeundi facultas,licet communicabilis ſit hæredi; non eſt communicabilis hæredis creditoribus.ibid.n.81.& 82
Adeundi ius non venit in generali obligatione bonorum debitoris, cui hæreditas fuerit delata. p.587.n.83
Adeundi ius non manſit in fiſcum antea quam per debitorem,per aditionem ſit quæſitum debitori.ibid.n.84.& ſeqq.
Adire hæreditatem videtur qui de tota,vel de parte diſponit.ibid.n.87
Aditio pro parte trahitur ad totum ibid.n.89
Adeundi ius poſtquam eſt trãſmiſſum dicitur eſſe in hæreditate tranſmittentis. p.588.n.95. & 96
Adeundi ius tranſmiſſum , & ius hæreditarium.ibid num.97
Et fingitur adita hæreditas tranſmiſſa ab ipſo tranſmittente. ibid. n. 99
Adeundi ius, quo reſpectu dicatur eſſe in bonis.ibid.n.100
Adeundi ius poſtquam acceptatur cenſetur eſſe in hæreditate tranſmittentis.ibid.n.104
Hæres in quem fit tranſmiſſio non adit hæreditatem ex perſona ſua, ſed tanquam hæres repræſentans tranſmittentem.ibid n.89
Adeundi ius ante aditionem non eſt de bonis debitoris nec ad creditores eius pertinet.p.589.n.111
Aditio hæreditatis conſiſtit in animo, & mera voluntate,& per quemlibet actum illam indicantem tacitè probatur.258.n.53

Adiectus.

Adiecto ſolutioni debitor ſoluendo liberatur. p.237.num.102
Adiecto ne ſoluat debitor inhiberi non poteſt.num.103
Niſi creditor litẽ conteſtauerit,vel adiectus mutauerit ſtatum,aut quando ſolus adiectus,non hæres eius ſit electus ſolutioni recipiendæ. ibid.
Adiectus ad ſui vtilitatem tanquam procurator in rem ſuam agere iudicio poteſt.ibid.n.104
Adiectus licet ſpontaneam ſolutionem poſſit recipere à debitore,cum tamen in iudicio conuenire nequit.p.238.n.105.
Adiectus nec exigere,nec nouari,nec acceptum facere poteſt.ibid.n.106

Adiudicatio.

Adiudicatio rei, quæ emptorem non inuenit fit à iudice creditori inuito,cuius conſenſus ad eam non requiritur.p.666.n.95.& 96

Adminiſtrator, Adminiſtratio.

Vide *Rationes,Curator.*
Adminiſtrator concurſus an depoſitarius, vel ſequeſter:ad multa ſcire conuenit.p.116.n.1
Adminiſtrator eo,quod non poſſidet an ſequeſter dici poſſit.ibid.n.2
Adminiſtrator concurſus recipit ſalarium pro ſua adminiſtratione.p.119.n.25
Adminiſtrator concurſus recipit bona,quod pondere,numero,& menſura conſiſtit, & an ob id dominium in eum tranſeat.p.117.n.9
Depoſitũ in iſtis rebus conſiſtere non poteſt.ibid.
Adminiſtrationem concurſus vere,& realiter eſſe ſequeſtrem , & per conſequens depoſitarium, probatur.ibid.n.11.& ſeqq.
In adminiſtratore concurſus concurrunt omnia, & ſingula,quæ in ſequeſtre.ibid.
Adminiſtratori omnia bona concurſus traduntur in cuſtodiam.ibid.

Admini

Digitized by Google

Adminiſtrator concurſus, non eligitur per conuentionem partium,ſed iudicis arbitrio,& electionem.ibid.n.13

Adminiſtrator, cui commendantur bona pia, vel profana, ad certum finem diſtribuenda, dicitur depoſitarius.p.115.n.21.& ſeqq.

Adminiſtrator poſiti panis dicitur depoſitarius, & vt talis cogitur ad reſtitutionem depoſiti. ibid.num.23

Adminiſtrator bonorum ciuitatis de promptu debet habere pecunias ad vrgentes neceſſitates,& tanquam depoſitarius eas reddere cogitur, per carcerem etiam nobilis.ibid.n.24.& ſeq.

Adminiſtratori bonorum concurſus, quæ egent labore,& cura,rectè aſſigoatur ſalarium abſque mutatione depoſiti.p.119.& 120.n.32.& 33

Admioiſtratoris appellatione continetur ſequeſter,& depoſitarius.ibid.n.38

Adminiſtratoris nomen in Hiſpania generale eſt, & conueniens adminiſtranti aliana bona.ib.n.39

Adminiſtrator concurſus,etiamſi nobilis ſit incarceratur pro relinquorum ſolutione.ibid.n.41

Adminiſtratoris concurſus non imputatur monetæ diminutio ceſſante eius culpa,vel fraude.ibi. num. 42

Adminiſtrator concurſûs nominatus ſe aſtringere intellgitur legibus de ſequeſtro loquentibus. ibid.n.43.44.& 45

Adminiſtrator quilibet alieni negotij prohibitus eſt emere rem adminiſtrationis p.122.n.1.cum ſeqq.

Admiſtratores non poſſunt etiam per interpoſitam perſonam rem emere adminiſtrationis. ibid.num.5 & 6

Adminiſtrator concurſus non recipit poteſtatem diſtrahendi bona ipſius p.123.n.7

Adminiſtrator ad pretium fructuum rigoroſum illius anni oneratur. ibid. n.8

In adminiſtratore emente à debitore bona concurſus duplex repetitur prohibitio ex ſua perſona,& debitoris.ibid.n.9

Adminiſtrator palam,& bona fide,hoc eſt,auctoritate iudicis in ſubhaſtatione non prohibetur emere bona concurſus.ibid.n.10 & 11.

Adminiſtrator,& œconomus Eccleſiæ,etiam palam,& bona fide non poſſunt Eccleſiæ bona emere.ibid.n.13

Adminiſtrator emens à creditore nomen debitoris,nihil de bonis debitoris emiſſe dicitur.ibid. n.14.& 15

Adminiſtrator concurſus non prohibetur emere cenſum à creditore contra debitorem.p.124.n.19

Adminiſtrator concurſus non prohibetur emere iuſto pretio cenſum concurſus.ibid.n.20

Adminiſtrationem ſui patrimonij abdicat à ſe debitor concurſus formatò.p.307.n.30

Adminiſtrator negligens in non exigendo, vel minus debito exigendo non præiudicat debitori.ibid.n.41.cum ſeqq.multis.

Adminiſtrator non poſſidet bona concurſus,nec alienare,nec de eis aliquo modo diſponere poteſt ceſſante iudicis decreto.ibid.n.32

Adminiſtrator cauſæ piæ exigens cenſum in eroſa moneta per plures annos non præiudicat cauſæ pię,quominus in argentea moneta iuxta cenſus creationem poſſit exigere.p. 308. n. 37. & 38. cum ſeqq.

Adminiſtrator, ſeu œconomus minus debito cenſum exigens per 40. annos non præiudicat domino,ibid.n.40

Adminiſtrator ad concurſus bona nominatus, ſi reddita ratione, debitor exiuit,an pro reliquorum ſolutione ſi nobilis ſit carcerari poſſit. p. 312.n.1.cum ſeqq.

Adminiſtrator concurſus eſt depoſitatius & ſequeſter.ibid.n.4 cum multis ſeqq.

Adminiſtrator concurſus pro reliquorum ſolutione facto calculo,carceratur,quantumuis nobilis ſit.p.33.n.7.cum ſeqq:

Adminiſtrator quilibet rei alienæ pro ſolutione reliquorum carceratur,vt in tutore nobili.ibid.

Adminſtrator poſiti panis pro reliquorum ſolutione,etſi nobilis carceratur.ibid.n.8

Adminiſtrator bonorum ciuitatis,cui pro reliquorum ſolutione priuilegium nobilitatis non prodeſt,carceratur.ibid.n.9

Adminiſtrator, qui pecunias adminiſtrationis de prõptu habere tenetur, ſi in vſus ſuos cõuertat, furtum,dolum,& fraudem committit.ibid.n.11

Et poteſt tunc dici prædo.ibid.n.12.

Adminiſtrator nobilis pro debito adminiſtrationis malè carceratur.ibid.

Adminiſtrator,tutor,& curator ſubterfugiẽs rationem reddere,eſt in dolo,fraude,& colluſione,& ob id etiam nobilis carceratur.ibid.n.13.& ſeqq.

Adminiſtrator non dicitur rationem reddidiſſe reliquis non ſolutis.ibid.n.15

Adminiſtrator concurſus ſequeſter eſt.& depoſitarius, qui de promptu habere tenetur bona ad iudicis iuſſum.p.314.n.18

Adminiſtrator non ſeruans, quæ ad eius officium pertinent,eſt in dolo, & fraude culpabili. ibid.

Adminiſtrator concurſus ſequeſtrum non reddens delinquit.ibid.n.10

Et eſt in dolo,fraude,& colluſione.ibid.

Adminiſtrator concurſus,licet recipiat ſalariũ non deſinit eſſe ſequeſter,& depoſitarius. ibid. n.21

In adminiſtratorem concurſus fit depoſitũ eo animo,& intentione,vt cuſtodiat, & de manifeſto habeat ad ſolutionem creditorum. p. 316.n.46

Adminiſtratorem concurſus,etiam nobilem pro reliquis incarcerari,firmiter tenendum. ibid.n.47

Prout in cauſa valdè controuerſa determinauit ſenatus Pintianus.p.317.n.49

Adminiſtrator bonorum ciuitatis habetur ad inſtar depoſitarij,& nobilis incarceratur pro reliquorum ſolutione.p.315.n.31

Adminiſtrator quoniam cogitur rationes reddere, niſi in loco adminiſtratoris, ſi patiatur alibi conueniri,non poteſt amplius reclamare.ibid. n.64.& ſeqq.

Adminiſtratore,vel ſocio formante concurſum inter ſuos creditores,ſeparantur bona ſua ab adminiſtratione. p.70.n.48

Adminiſtrator duas perſonas repræſentat ſuam & adminiſtrationis.ibid.n.43

Creditores vnius adminiſtrationis non confunduntur cum creditoribus alterius negotiationis. ibid.n.50.& ſeqq.

Ea adminiſtrationum diuerſitate reſultat diuerſitas creditorum,& obligationum.p.70.71.n.53. & ſeqq.

Diuerſitas perſonarum arguit diuerſitatem adminiſtrationum, & negotiationum, nec vnius adminiſtrationis creditores, dici poſſunt creditores alterius.ibid.n.59.cum ſeqq.

Adminiſtratori tutori, aut curatori agenti pro debito adminiſtrationis non opponitur compenſatio eius crediti,quod adminiſtrator debet.ibid. n.65.cum ſeqq.& à n.61 cum ſeqq.

Adminiſtrator quando, & ex quibus coniecturis, appareat contrahere nomine adminiſtrationis vel proprio.p.73.n 45.temiſſiuè.

Penes adminiſtratorem concurſus vniuerſalis, omnia debitoris bona deponenda ſunt, vt vnuſquiſque ſatisfiat iuxra gradus prærogatiuam p. 87. n.3.& ſeqq.& à n.1.

Concurſu facto (ceſſione mediante) debitor omnium bonorum adminiſtrationem dimittit iudici diſtribuenda inter creditores p. 109. 111. n.7.& 20.

Bona, quæ adminiſtratore carent incidu͂nt in protectionem iudicis, vt, ad illa fidelem nominet adminiſtratorem.ibid.n.2.

Adminiſtratorem bonis abſentis iudex dare debet, ne diſſipentur.ibid.

Adminiſtrator datur prodigo bona dilapidanti interdicta illi bonorum ſuorum adminiſtratione.ibid,n.5.

Bonis debitoris adminiſtrator, & curator datur inſtantibus creditoribus, ibid.n.6.

Adminiſtrator & curator datur bonis debitoris concurſum formantis, cum debitor adminiſtratione ſit exutus.ibid.n.7.

Creditoribus intereſt, vt bonis debitoris detur adminiſtrator, qui ea diligenter & fideliter miniſtret.p,110.n.8.

Adminiſtrator bóni falliti à iudice creatur pro indemnitate creditorum.p.109.110.n.9.& 7.

Adminiſtratio bonorum concurſus penes curiam reſidet, cui debitor principaliter dimiſit bona, vt creditores tui ſint, concurſum non eſſe ſimulatum.ibid.n.10. & 11.

Adminiſtrator concurſus nominatus à curia eius nomine non debitoris nec creditorum bona adminiſtrat.ibid.n.12.

Adminiſtratorem illum debet iudex approbare, in quem maior pars creditorum (fraude ceſſante) conſenſerit.ibid.n.14.& ſeqq.& n.17.

Adminiſtrator concurſus poteſt nominari vnus ex creditoribus, in quem omnes, vel maior pars conſenſerit.p.110.111.n.18.& ſeqq.

Et quid circa hoc nouiter per Regium decretum ſit diſpoſitum.ibid.59.

Maior pars creditorum quomodo in hoc caſu conſideretur.ibid.n.19.

Adminiſtratorem, ſi creditores non eligant, iudex eligit idoneum ibid.n.20.

Adminiſtratorem ad bona concurſus ille iudex nominat, coram quo lis creditorum mota fuit. ibid.n.21.

Adminiſtratorem eum nominata iudex debet, à quo facilis ſit exactio & negotiatio creditorum, ibid.n.22.

Adminiſtratores non decet nominari officiales & miniſtros Curiæ, quod optimis rationibus oſtenditur.ibid.n.23.& 24.

Ad adminiſtrationem concurſus fœminæ eligi non debent.ibid.n.25.

Adminiſtrator concurſus non admittitur ad exercitium, donec fideiuſſionem præſtent de fideli adminiſtratione & reddenda ratione.ibid n.26.

Adminiſtratorum & negotiorum geſtorum, bona, an tacitè ſint obligata.pag.111.n.28.& ſeqq.

Adminiſtratori concurſus ſalarium debet per iudicem aſſignari.ibid.n.31.vide verb. *Salarium*.

Adminiſtrator concurſus cum certo ſalario nominatus, non poteſt adminiſtrationi imputare alium ſalarium alteri qui ſuo nomine negotia adminiſtrationis geſſit.ibid.n.23

Adminiſtrator, qui coadiutorem aſſumpſit ad adminiſtrationis curam de ſuo ſalario illi ſatisfacere debet ibid. n.34

Adminiſtratoris officium quale ſit, in quo conſiſtat, quæ ad illud pertineant.ib.n.33.37.& ſeqq

Adminiſtratori vltra ſalarium aſſignatum ſoluuntur expenſæ ab eo erogatæ pro litibus cura & cultura bonorum ibid.n.36

Adminiſtrator quam poteſtatem habeat in adminiſtratione bonorum concurſus.ibid.n.38

Adminiſtratoris & ſequeſtri officium eſt colere, fructus colligere, exigere redditus & credita ac conſeruare bona concurſus ibid.n.39

Adminiſtrator proſequi tenetur lites tangentes exactionem bonorum, nominando procuratorem, & aduocatum cum ſalario ſub approbatione ſenatus.ibid.n.40

Adminiſtrator mouere non poteſt actiones, quæ proprietatem bonorum concurſus reſpiciunt, nec in eum diriguntur, ſed cum debitore & creditoribus ſint intentandæ & proſequendæ. p. 113.n.33.vſque ad 49.n.53

In adminiſtratorem concurſus nullum ius in proprietate nec in poſſeſſione tranſit.ibid.n.45

Adminiſtrator concurſus creditoribus ſoluere non poteſt propria, ſed ſolius iudicis authoritate.ibid.n.51

Adminiſtrator, qui poteſtatem ſibi datam excedit dignus eſt pœna.ibid.n.52

Adminiſtrator concurſus à curia nominatus vel confirmatus ſimul cum adminiſtratione iuriſdictionem recipit ad exigendum.ibid.n.54

Adminiſtrator a iudice ordinario nominatus vel confirmatus nullam recipit iuriſdictionem. p. 114.n.55

Adminiſtratores concurſus ſæpe cogi ſolent, vt, in loco ſolutionis aſſiſtant, vel ſubſtitutum habeant præſentem, ne cum eo moleſta ſit creditoribus negotiatio.ibid.n.56

Adminiſtratores malitioſe ſolent detinere ſolutiones, vt, interim ad negotiationem vti poſſint pecuniis, vel vt, creditores partem crediti amittant.ibid.n.57

Legibus regiis variis pœnis plectuntur adminiſtratores recipientes partem crediti creditoribus ſoluendi.ibid.n.58

Regio decreto nouiter diſpoſitum eſt, ne debitor, vel aliquis creditor nominetur adminiſtrator concurſus, niſi omnibus creditoribus citatis & nominatim expreſsè, vel eorum maiori parte conſentientibus.ibid.n.59

Adminiſtratione bonorum ſua ſponte priuatur debitor, qui deinceps non eſt perſona legitima ad contrahendum ſuper ipſis.p.130.n.5.& ſeqq.

Nec dominium aut poſſeſſionem in recipientem ex contractu transferre poteſt.p.131.n.11.& 12

Nec ea bona alienata concurſu pendente exire cenſentur à corpore concurſus ibid.

Adminiſtratio bonorum ſolum prohibetur debitori concurſum formanti, non dominium, & poſſeſſio bonorum, donec diſtrahantur cum effectu.p.133.n.37.& ex n.14

Adminiſtratio, quæ alterius nomine fit magis confirmat dominium Domini.ibid.

Adminiſtratio & alienatio debitori interdicta eſt, concurſu pendente in fauorem creditorum, in quorum vtilitatem contrahere poteſt.pag.134. n.62.& 63.

Amdiniſtratio bonorum ſuorum cui interdicta eſt acquirere non prohibetur.ibid.n.65.cum ſeqq.

Adminiſtrator bonorum concurſus non poteſt iudices nominare, nec beneficia vacantia præſentare, nec exercere aliquid honorificum, cum penes debitorem remaneat. pag. 136. n. 86 & ſeq.

Ad adminiſtratoris officium cedentis, vel decedentis ad præſidem nominatio pertinet, pag. 138. n. 10. & 11.

Adminiſtratoris facta nominatione ſi tertius meliorem conditionem attulerit, & in contradictorio iudicio vicerit, electio præciſa ad præſidem ſenatus deuoluitur. ibid n. 11. & ſeq.

Adminiſtrator, qui ſemel bona concurſus in ſequeſtrum & depoſitum admiſit, niſi cauſa ſuperueniente à iudice approbata officium dimittere non poteſt pag. 137. n. 2.

Adminiſtrator munus adminiſtrationis aſſumens quaſi contrahit ibid. n. 3.

Adminiſtrator ſemel creatus ad concurſus adminiſtrationem non niſi iuſta ex cauſa poteſt ab ea amoueri. pag. 138. n. 5.

Iuſtæ cauſæ ad remouendum adminiſtratorem iudicis arbitrio relinquuntur. ibid n. 6

Adminiſtratoris nominatio priuatiue regulariter pertinet præſidi Cancellariæ. ibid n. 7. & ſeqq.

Adminiſtratore concurſus ante exercitium decedente, vel dimittente munus ad præſidentem deuoluitur electio, cum tunc noua non detur vacatio ibid. n. 8. 9. & 11

Adminiſtratoris facta nominatione præſes Cancellariæ præciſe tenetur expedire titulum adminiſtrationis concurſus ei, qui in contradictorio iudicio munus adminiſtrat, euicit. ibid. n. 16

Adminiſtratorem nominare qui poteſt ad concurſum, ſemper omnium creditorum conſenſum, vel maioris partis ſequi tenetur ibid. n. 17.

Adminiſtrationem ſtatim à ſe abdicat, qui concurſum introducit ita, vt, deinceps nec contrahere ſuper bonis nec diſponere valeat. p. 241. n. 12.

Adminiſtratione ſuorum bonorum priuatur fallitus, & ſtatus mutationem patitur. ibid. n. 13.

Adminiſtrator ab adminiſtratione remotus reuocari cenſentur procurator, & aduocatus ab eo nominati. pag. 242. n. 24. & 27.

Adminiſtratori ſolutio facta adminiſtratione finita per ignorantiā ſuſtinetur. ib n. 33. 34. 35. & 36

Penes debitorem defunctum, qui concurſum formauit nulla bona ſunt ſed penes adminiſtratorem ſequeſtrum p. 362. n. 41.

Adminiſtrator non tenetur conficere inuentariū, quamdiu bona ad eius manus non perueniunt. pag. 262. n. 42.

Adminiſtratio bonorum pupilli inter tutores diuiſa per diuerſas prouincias quilibet agit, & conuenitur pro rebus ſui territorij pag. 475. n. 11.

Adminiſtratio bonorum licet inter tutores vel curatores diuidatur per prouincias, intelligitur quoad adminiſtrationem, & non quoad iuris effectus ibid. n. 16. & ſeqq.

Adminiſtrationis diuiſio facta inter tutores per prouincias operatur in actionibus realibus motis cōtra pupillū, & tunc ille conueniendus erit tutor eius prouinciæ, qua res ſita eſt p. 476. n. 19

Secus in actionibus perſonalibus. ib. n. 30

Adminiſtrationis diuiſio inter tutores vniuſcuiuſque inter ſe poteſtatem arctat, non aliorum qui eos poſſunt conuenire pro ære alieno alterius prouinciæ. ib. n. 31.

Adminiſtratione diuiſa poteſt creditor quemlibet tutorem conuenire proprio foro cuiuſlibet tutoris pag. 477. n. 32.

Ne cogatur vnus tutor ire ad alienam regionem extra propriam prouinciam tangentem ſuæ adminiſtrationis. ibid. n. 43.

Adminiſtratio interdicta cenſetur debitori formanti concurſum. pag. 491. 493. n. 61. & 78.

Adminiſtrare & alienare debitor cōcurſu formare prohibeatur, nō ideo cogitur acquirere. ib. n. 85

Adminiſtratores legitimi dicuntur poſſeſſore maioratus ex ſola ſententia tenutæ, agunt & conueniuntur pro rebus ad maioratum pertinentibus pag 557. 558. n. 71. cum ſeqq.

Adminiſtrator tanquam tutor agens eo ipſo fatetur ſe alieno nomine agere & dominio proprio carere cuius defectus ei non obſtat. p. 560. n. 91 & ex n. 82. cum multis ſeqq.

Per adminiſtratorem maioratus repræſentatus eſt, qui agit, & conuenitur & apud quem dominiū reſidet ib.

Adminiſtratoris pro tempore limitato fideiuſſor, ſi Dominus poſt illud vti & continuare patiatur, non tenetur, 607. 608. n. 71. 72. 73. & ſeqq.

Adminiſtrator bonorum concurſus facultatem habet colendi, locandi, exigendi, & fructus vendendi pag. 694. n. 1.

Adminiſtrator concurſus non poteſt expendere nec ſoluere creditoribus abſque iudicis delegatione, libramiento. ibid. n. 2. & 7.

Adminiſtrator, quid facere debeat quando aliquid præciſè ex bonis concurſus expēdendū ſit. ib. n 3

Adminiſtratio, cura, & cuſtodia bonorum concurſus ad iudicem & curiam penes quas principaliter reſidet, expectat. ibid n. 4.

Adminiſtrator eſt ſequeſter & depoſitarius bonorum à curia vel iudice concurſus nominatus. ibid. n. 5

Adminiſtrator fiſci abſque delegatione nec vnum denarium expendere poteſt. ibid. n. 8.

Adminiſtrator, cui nominatim erat directa delegatio; mortuo aut remoto ab adminiſtratione, delegatione intimata vel non, nouus ſucceſſor eā adimplere tenetur ſoluendo abſque nouo decreto ibid. n. 9. & ſeqq.

Adminiſtrator licet mutetur adminiſtratio non mutatur, nec variatur ibid. n. n. 10. cum ſeqq.

Adminiſtrator cōcurſus ſtricte cogitur adimplere delegationem ſibi directam, hoc eſt, el libramiento, creditoribus conceſſam. pag. 696. n. 1.

Adminiſtrator concurſus delegationi ſibi directæ ſatisfacit, volens compenſare quod creditor ipſi debitori debet ex alia cauſa. ibid. n. 2. & ſeqq.

Adminiſtrator nequit compenſare quod ſibi ipſi debet creditor concurſus exigens virtute delegatio. pag. 697. n. 14 cum multis ſeqq.

Adminiſtrator repræſentat duas perſonas propriā & adminiſtrationis, & vtraque differt. ib. n. 15

Obligationes & ſcripturæ adminiſtrationis differunt à propriis adminiſtratoris. ibid. n. 16.

Adminiſtrator concurſus bona habet in depoſitū & ſequeſtrum, vt à iudicis decreto diſtribuantur in decretores. p. 701. n. 1

Adminiſtrator concurſus tanquam depoſitarius ſequeſter omnis iuris rigore cogitur adimplere los liberamientos ibid n 1.

Adminiſtrator ſi delegatoria non adimplet abſque legitima cauſa à iudice examinanda, ſecunda iuſſio, hoc eſt ſobre libramiento. ibi. n. 3.

Adminiſtrator ad iudicis mandatum tenetur illico bona depoſita reddere. ibid. n. 4.

Et via executiua celerrima, quę coactione cogitur iudicis decretum complere. ibid. n. 5.

Adminiſtrator carceratur, ſi iudicis iuſſum procraſtinet. ibid n.6

Adminiſtratoris coactio temperatur pro menſura ſuæ obligationis reſtrictæ ob bona ſola concursus, & non ad ſua. ibid. n.7

Adminiſtrator rerum alienarum ſolum tenetur reſpectiuè ad bona aliena de ſuis tamen ſoluere non cogitur ibid. n.8

Executio non fit in bonis adminiſtratoris pro debito adminiſtrationis p.702. n.9

Adminiſtratores bonorum ciuitatis pro debito ciuitatis non de ſuis, ſed de bonis ciuitatis tenentur. ibid. n.11. ſeqq.

Adminiſtrator pecunias concurſus exhibere cogitur, ſi extent. ibid. n.15. & 16

Adminiſtratori aſſerenti non habere penes ſe pecunias adminiſtrationis, ſed legitimè expendiſſe non facilè creditur. ibid. n.17

Adminiſtrator præſumitur de bonis adminiſtrationis expendere, non de ſuis. ibid. n.18

Maximè ſi diues non ſit ibid n.19

Adminiſtrator concurſus coactionem ac iuris præſumptionem limitabit ſi rationem reddere offerat. p.702.703. n.20. cum ſeqq.

Adminiſtrator non tenetur ad recepta, niſi ratiociniis diſpunctis abſoluto ſibi debito apparente. p.703. n.23

Adminiſtratorem ad ſolutionem compellere niſi tota ratione perſpecta & examinata inciuile eſt. num.24

Adminiſtratoris debitum incertum eſt ante rationem reddendam, ac legitimè liquidatam. ibid. num.25

Adminiſtrator ante ratiocinia debitor dici non poteſt nec interim exequi. ibid. n.28. & 29. & 30

Adminiſtrator etſi fateatur quantitates exegiſſe; cogi nequit reddere, obſtante ratione calculi & eius connexitate ibid. n.31

Adminiſtrator concurſus coactus delegationes iudicis adimplere coactionem euitat rationem adminiſtrationis offerendo. p.703.704. n.34. & 35

Adminiſtrator poteſt cogere dominum vt recipiat rationem adminiſtrationis à ſe oblatam. 704. n.36

Adminiſtrator poteſt petere à Domino quod vel recipiat rationem, vel eum ab ea liberet, vt in poſterum tutus ſit ibid. n.37. & 38

Adminiſtrator concurſus limitatam recipit poteſtatem, vt nullam habeat in expendendo bona, abſque iudicis ſpeciali decreto. p.705. n.1

Adminiſtrator præ oculis ſemper habere debet ſententiam graduationis, vt iuxta illam & non aliter adimpleat delegationes obtentas à creditoribus. ibid. n.2

Adminiſtrator, qui in ſoluendo turbauerit gradus ſententiæ: nulliter operatur, & de ſuo tenetur anterioribus creditoribus omiſſis. ibid. n.3

Adminiſtrator præpoſterans gradus & ordinem ſententiæ in dolo præſumpto eſſe dicitur. p.705 706. n.5. cum. ſeqq.

Colluſio ſimul præſumitur inter adminiſtratorem & creditorem præmaturè ſolutum. ibid. n.6

Adminiſtrator, qui non ſeruata graduatione & forma decreti inferri in delegatione ſoluit, de ſuo tenetur anterioribus creditoribus. ibid. n.10

Adminiſtrator, qui contra ordinem graduationis ſoluit poſteriori, de ſuo ſoluiſſe intelligitur non de pecunia concurſus, nec concurſus corpus exire cenſetur. n.11. & ſeqq.

Adminiſtrator regulariter de bonis adminiſtrationis dumtaxat tenetur, ad quæ reſtricta & limitata intelligitur ſua obligatio. ibid. n.13.

Adminiſtrator, procurator, inſtitor, & ſimiles excedendo mandatum de proprio tenentur, quia in exceſſu ſe obligaſſe intelligitur. ib. n.14.

Nec in exceſſu obligant adminiſtrationem vel dominium. ib. n.15.

Adminiſtrator, hæres tutor, alterve, alieno nomine ſoluens non poteſt ſoluendo ordinem & gradum præpoſterare, aliàs de ſuo tenetur anterioribus. p.707. n.27. & 28. & ex n.20

Creditoribus anterioribus datur electio an velint æquè contra poſteriores præpoſtere ſolutos, vel contra adminiſtratorem inordinate ſoluentem. ibid. n.19.

Adminiſtrator præpoſtere ſoluens tenetur de ſuo anterioribus creditoribus, ſi adminiſtratio non ſit ſoluenda. ibid. n.31.

Adminiſtratori ſcienti gradus ſententiæ non datur repetitio contra poſteriores creditores à ſe ante tempus ſolutos p.708. n.37. cum ſeqq.

Adminiſtrator licet poſteriori creditori exigenti poſſit exceptionem ordinis & præpoſterationis opponere, ſi omiſerit, & ſoluerit repetitio denegatur ib. n.40. & ſeqq p.708. & ex n.33. cum ſeq. 707.

Adminiſtrator concurſus ſoluendo poſteriori negotium gerit adminiſtrationis, à qua ſolutum repetit ſuo loco & gradu. ibid. n.44 & ſeq.

Adminiſtrator qui poſteriori inordinatè ſoluit, an ad exigendum ex corpore concurſus ſubintret locum, & gradum creditoris à ſe nequam ſoluti abſque alia ceſſione p.709. ex n.48. & ſeqq.

Adminiſtrator, qui reddita ratione apparet, creditori præfertur omnibus quibuſlibet creditoribus, ib. n.49.

Adminiſtrator ſoluendo creditoribus adminiſtrationis poſterioribus ſolam actionem perſonalem habet ibid. n.53.

Adminiſtrator inordinatè ſoluens poſteriori mediante ceſſione, eius gradum & prælationem ſubintrat. ibid. n.54

Adminiſtrator, qui ſingulas partitas à ſe ſolutas inordinatè exigere vult ſine ceſſione à cócurſus corpore inter perſonales graduatur. ibid. n. 60

Adminiſtrator, qui ſoluit creditori cum ceſſione ſubintrat gradum, & priuilegium creditoris, & præfertur aliis, quibus creditor cedens præferebatur. ibid. n 61.

Adminiſtrator dum ſoluit creditoribus diligens ſit in petenda ceſſione, & ſubingreſſionem pro maiori cautela ibid. n.62.

Adminiſtrator ante calculũ non poteſt prætẽdere aliquas partitas ſoluiſſe ſua pecunia. 710. n.64

Adminiſtrator in dubio ante factum calculum ex pecunia adminiſtrationis, & non de ſua expendiſſe præſumitur ibid.

Adminiſtrator facto calculo, creditor factus adminiſtrationis pro ſuo credito, qua ratione ſciat primus creditor, & cunctis præferatur. p. 711. num.65.

Adminiſtrator concurſus, qui dimiſſa adminiſtratione, & ratione reddita creditor euaſit an poſſit retinere bona concurſus donec de reliquis ſatisfiat ibid. n.1. cum ſeqq.

Et an poſſit retinere ob compenſationem, vel propter ſatisfactionem. ibid.

Adminiſtrator habet tacitam hypothecam cum prælatione pro ſuis reliquiis, & expenſis factis in conſeruationem adminiſtrationis. ibid. n.3.

Adminiſtrator ſolutionibus,& expenſis factis pro exoneratione adminiſtrationis eam vtiliter meliorare dicitur.ibid.n.4
Adminiſtrator non poteſt retinere bona adminiſtrationis pro reliquis, ſed ſtatim cogitur teſtituere nouo adminiſtratori,& pro reliquis exigendis debet recurrere ad concurſum. p. 711. 712.n.5.& 7
Adminiſtrator depoſitarius ſequeſter, & quilibet alius qui pro melioramento habet retentionem adhuc tenetur in corpus concurſus ea bona cōferre.p.71.n.6
Ius prælationis pignoris,vel retentionis non impedit, quin adminiſtrator finita adminiſtratione bona nouo adminiſtratori reſtituat.p.711.n.7
Adminiſtrationis bona retinere,& dimittere adminiſtrationem implicat contradictionē.ib.n.8
Adminiſtrator,qui rationibus diſpunctis creditor euaſit de rigore iuris præferri non debebat aliis creditoribus,praxis tamen vniuerſalis prælationem admiſit p.713.n.11.& 31
Adminiſtratoris reliquatum cum procedat ex ſolutione creditorum,& expenſis neceſſariis ex propria pecunia factis vtilitatem,& conſeruationem adminiſtrationis, etiam ſine conceſſione habet prælationem.p.711.n.12.& 13
Adminiſtratoris creditum compoſitum ex creditis priuilegiaris,eorum priuilegio participat.p.713. n.20.& 25
Creditores,quibus adminiſtrator ſoluit, ideò ſunt priuilegiati,quia immediatè ſunt creditores adminiſtrationis,adminiſtrator verò mediate creditor eſt, ſine ceſſione eorum locum non ſubintrat.ibid.n.22
Solutiones & contractus, vt dicantur conuerſi in vtilitatem adminiſtrationis, & banchi, & pro eius conſeruatione non requiritur, quod pecunia immediatè detur adminiſtrationi.ſed ſufficit conuerſio in eius vtilitatem.ib.n.23.& 24
Adminiſtrator condēnatus propria pecunia ſoluere anteriori ob dolum ſoluendi poſteriori,huius locum non ſubintrat abſque ceſſione,nec ſubſequentium exactionem impediet.p.715.n.34
Secus ſi creditum adminiſtratoris proueniat ex rationis redditione,nam pro reliquis cunctis præfertur creditoribus concurſus anterioribus. ib. num.35
in Adminiſtrationem concurſus non tranſit dominium,nec poſſeſſio bonorum & ideò à periculo mutationis monetæ illæſus manet mora,aut culpa deficiente.p.723.17.& 18
Adminiſtrator recipiens ſalarium,an depoſitarius ſeu ſequeſter decipi poſſit,an potius locator.ib. num.19.& 28
In adminiſtratorem concurſus deponuntur bona eo animo,vt in ſuos vſus non conuertat, ſed vt de manifeſto habeat pro ſatisfaciendis creditoribus.ib.n.23.
Adminiſtratoris periculo cedit diminuti omonetę quando fuit in mora ſoluendi habentibus delegationem ipſi intimatam,etſi coram iudice pecuniam manifeſtauerit.p.725.n.30 cum ſeqq.
Adminiſtrator conſtituens in mora per interpellationem iudicialem,vel extraiudicialem. p. 726 n.31.& ſeqq.
Adminiſtrator patitur damnum diminutę monetę, quando romor mutationis aderat, & negligens fuit in pecuniæ manifeſtatione iudici,quam potuiſſet diſtribuere inter creditores.ib. num. 37 & ſeqq.
Adminiſtrator tenetur præuenire periculum,quod timetur,aliàs non liberatur.p.727.n.39
Adminiſtrator,qui tempore publicatæ pragmaticæ mutationis monetæ, non manifeſtat pecunias poſtmodum nun exenſatur,nec auditur,ibidem num.40
Cōtra adminiſtratorem ordinem graduum prepoſterantem regreſſum habent creditores potiores p.756.757.n.12.& 3.& n.6
Et etiam contra poſteriores ſolutas reuocatoria vti poſſunt priores.ibid,n.4
an Adminiſtrator mortuo poſſeſſore poſſit recolere fructus maioratus beneficij,& ſimilium,vt ſucceſſor à concurſu petat ſuam ratam , vel an iſtis omnium recollectio pertineat p.765.n.43
Fructuū omnium recollectio pertinere integralitet ſucceſſuri maioratus adminiſtratore concurſus præſente determinat ſenatus.ib.n.45.& ſeq.
Adminiſtrationem bonorum abdicat à ſe debitor eo ipſo quo format concurſum, & bona in ſequeſtro,ac depoſito ponuntur.p.768.n.33
Adminiſtratio concurſus durat durante lite , qua extincta pariter extinguitur.p.769.num.50.cum ſeqq.
Adminiſtratio,atque adminiſtrator concurſus durat,durante iudicio concurſus, & extinctio extinguitur.ibid.n.69
Adminiſtratori non onerantur partitæ,& nomina debitorum quæ non exegit,& in exacta reddit p.732.n.105
Niſi fortè ſua negligentia, & culpa etiam leui facta fuerint inexigibilia.ibid.
Adminiſtratori non onerandæ partitæ, & nomina debitorum, quæ ex aduerſo non probantur eſſe exigibilia tempore ſuſceptæ adminiſtrationis. ibid.n.106.&107
Adminiſtrator præſumitur ſibi ipſe ſoluiſſe,& ſatisfeciſſe de bonis debitoris,quæ adminiſtrat.p. 702.num.19
Durat tamen hæc præſumptio interim dum adminiſtrationis non reddit rationem ibid.num.20. & pag.146.n.22.cum ſeq.

Æquiparatio.

In Æquiparatis à iure depoſitum in vno, in alio diſpoſitum cenſetur.p.134.num.56.& 57 p.166 num.5

Æquiuocum.

Æquiuocus actus, qui vni & alteri poteſt adaptari,neutri prodeſt,p.418.419. n.6. cùm ſ qq.
Æquiuoca probatio , & quæ non percorit locum aut tempus prohibitom, nihil releuat. ibidem, num.8

Æquitas.

Æquitatem conſideratam àMolina, vt creditor priùs executiat bona maioratus,quam libera ſimul obligata, potiùs iniquitatem eſſe clare oſtenditur p.385.n.40.& ſeqq.
Æquitas prætextu fieri non poteſt quod à iure fieri eſt prohibitum.p.386 n.41.& 42
ex Æquitate, & in ſubſidium datur actio domino pecuniæ in rem empiam jacto emptore nua ſoluendo.p.574.n.13
Sed non in præiudicium creditorum emptoris ex pecunia aliena p.575.n.20.·0.&21
Æquitas,& iuris beneficium nunquam admittitur in præiudicium tertij ibid.n.24
Æquitatem nunquam admittit lex in præiudicium tertij.ibid.n.43.& 44
Æquitas nooi caſus nouum inducit remedium. p. 646.n.150.& ex p.644.n.16.cum ſeqq.

Æſtimatio.

Æſtimatio non recipit ius patronatus, & an in bonis noſtris eſſe dicatur.p.689.num.7.vide p. 691, num.26.& 267

Sub æſtimabilis rei diſpoſitionem non venit res inæſtimabilis.p.96. n.8

Æſtimabilis eſt vſus ſepulchri ſeu capellæ.& diſtrahi poteſt pro ſolutione creditorum.p.692.n. 50.& 51.p.650.751.& ex n.45.cum ſeqq.

Æs Alienum.

Vide *Alienum.*

Aliena res penes concurſum remanens ſi à tertio vendicetur vt ſua,non ſtatim relaxatur,ſed expectatur res iudicata. p 89.90.n.34 35.36.& 44

Æs alienum non eſt de bonis debitoris ſed creditorum.ibid.n.101

Æs alienum totum patrimonium reſpicit,& minuit, p.203.n.119.& ſeqq & à n.116.

Æs alienum vniuerſum patrimonium debitoris vbique exiſtens reſpicit,& ſequitur.p.225.num. 21. & 22

Æs alienum vniuerſum patrimonium reſpicit,& ad vniuerſa debitoris defuncti bona vbique exiſtentia creditores ius habent.p.475.n.18.

Æs alienum non reſpicit vnius loci facultates tantum,ſed vniuerſum patrimonium.ibid.n.19.

Ære alieno totum diminuitur patrimonium, quia totum comprehendit.p.476,n.20.

Æs alienum totum cóplectitur patrimonium, onus verò ſuper vna re impoſitum rem ipſam,dumtaxat.ibid.n.21

In promiſſione bonorum plus eſſe non intelligitur quam quod ſupereſt ære alieno deducto.p. 738. num.2 & 3.

Alimenta

Vide *Poſſeſſor, Maioratus.*

Alimenta in concurſu aſſignata habens debitor non excuſatur à fideiuſſione requiſita in ſecunda ſupplicatione.p.354.n.195

Alimenta habens vſumfructum, ſeu annuos reddiens ad vitam pauper non eſt.ibid.

Alimenta percipiens non dicitur pauper ſolemnitaris,vt habeat caſum curiæ in prima inſtantia ib. num.196

Pro alimentis,& paſcuis retinentur animalia,in quibus expédens præfertur cunctis creditoribus p. 91.n.64.& ſeqq.

Alimenta,an conſignanda ſint poſſeſſori maioratus eo quod potior & prior creditor ducatur ex bonis concurſus.p.97.n.122

Prior, & potior creditor eſt ergo ei alimenta debentur ex bonis concurſus arguere abſurdum eſt ibid,n.123.

Debitori concurſum formanti non creditoribus prioribus præſtantur alimentari.ibid.n. 124

Alimenta non omnibus quorumlibet maioratuum poſſeſſoribus indiſtinctè præſtantur in iudicio concurſus.ibid.n.125.

Alimenta ex bonis concurſus petere poſſunt omnes illi qui vltra quam facere poſſunt non conueniuntur.p.194.n.1.cum ſeqq.

Et quales iſtæ perſonæ ſint.ibid.ex n.3.cum ſeqq.

Alimenta percipit clericus formans concurſum ex fructibus ſui beneficij.p.195.n.7

Alimenta à iudice taxanda relinquuntur iis,qui vltra quam facere poſſunt conueniri non poſſunt p.205.n,151

Debitores nón cóueniri vltra quam facere poſſint & retinere ex bonis quantum ſufficiat ad ſua alimenta,ne egeant idem eſt.p.195.n.11

Iudex concurſus,quid præ oculis habere debeat in taxandis alimentis.ibid.n.12.

Alimenta præſtanda ſunt iuxta dignitatem,& qualitatem perſonæ ſiue iudicis officio,ſiue ex teſtamento debeantur.ibid.n.13.14.& 15

Patrimonium,& facultates alimentantis iudex inſpicere debet in taxandis alimentis.ibid.n.55.

Valor fructuum,& redditu um non bonorum in proprietate attendendus in taxatione alimentorum, p.195.196.n.16.& 17

Redditus ædificij ſumptuoſi dumtaxat attenduntur ad taxationem alimentorum.ibid.n.18.

Alimenta concurſum formantis non taxantur inſpecta qualitate & dignitate, ſed iuxta indigentiam pro vitæ ſuſtentatione ſubleuanda.pag.196 num.19.

Alimenta ære alieno grauatis non debentur iudicis officio,ſed miſerationis cauſa,ne egeant.ibid. num.20

Tertia pars totom alimentorum,quæ aliàs non inſtantibus creditoribus præſtarentur;conſignatur dumtaxat in concurſu equitibus ære alieno grauatis.ibid.n.21.& ſeqq.

Et dimidiam partem eſſe præſtandam arbitratur Senatus Valentinus.ibid.n.22.& 23

Alimenta præſtanda debitori miſerationis cauſa nó tam ampla taxabuntur nobili,quanta haberet officio iudicis iure actionis,& legati.ibid.n.14.

Alimenta,quæ debitor formans concurſum conſequitur non de bonis ſuis, ſed de bonis creditorum miſerationis & clementiæ cauſa legis beneficio deducunt.ibid.n.25.

In alimentis conſignandis debitori ex corpore cócurſus non attenditur dignitas perſonæ.ib. n.26

Ad alimenta qui tenetur non cogitur vendere domum pretioſam,ſecus ad ſatisfaciendum creditoribus etſi ipſum alere,cogitur vendere debitor. ibid.n.27.

Debitorem alere ex bonis concurſus an tuta conſcientia fieri poſſit controuertitur inter Theologos.ibid.n.28.

Cum de bonis creditorum,& ſic de alienis non ſit eroganda eleemoſyna.p.197 n.29.

Alimenta præſtantur ciuitati, Eccleſiæ, alterique vniuerſati concurſum formāribus.ib.n.30. & 31

Alimenta præſtantur ex praxi omnium tribunalium comitibus,& magnatibus,& aliis potentibus.p.197.198.n.32.& 33.n.38.39.& 50.

Alimenta ratione nobilitatis maioratus ſimplicis poſſeſſori non debentur.p.198.n.54.cum ſeqq.

Alimenta magnatibus,ducibus & aliis illuſtribus perſonis debentur in concurſu ex vniuerſali conſuetudine.ibid.n.41.& n.50

Ex reditibus maioratuum.ibid.n.41

Differentia inter poſſeſſores maioratus habentis dignitatem,& iuriſdictionem,& alios iuriſdictione carentes.ibid.n.42

Alimenta præſtanda ſunt maioratuum poſſeſſoribus ob fauorem publicum,honorem,& authoritatem conſeruandam.ibid.n 45.vide n.55

Alimenta conſequi non poteſt poſſeſſor ſimplicis maioratus concurſum cauſans, quamtumuis ſit nobilis, niſi ſit Dux, Comes, &c. aut habeat Vaſſallos,& iuriſdictionem.ibid.n.43.& 54.& 55 & ſeqq.

Si concurſus iudicio adſint creditores quorum reſpectu debitor non poteſt conueniri, vltra quam facere poſſit,& alij,verius quod hoc non petitur beneficio,an debitor indiſtinctè alimenta conſequi valeat,p.200.ex n.73.& ſeqq.

Debitor,

Debitor, dum lis concurſus pendet, alimenta petere non poteſt reſpectu creditorum, à quibus non conuenitur vltra quam facere poteſt, & qua ratione. p. 202. n. 74. & 75

Incertitudo in præfato caſu impedit alimentorum deductionem. p. 100. n. 76

Vxor creditrix, filij gener, & ſimiles ſimul inter creditores in concurſu comparentes lite pendente debitori non præſtant alimenta. ibid. num. 77

Secus poſt ſententiam graduationis, ibid. n. 78

Spurius qui decreto iudicis pignus accepit, vt ex eius fructibus percipiat alimenta, eo mortuo pignus extinguitur non tranſmiſſurum ad hæredem. ibid. n. 79

Alimenta, quæ miſerationis cauſa præſtantur non tranſmittuntur ad hæredes, ſecus ſi ſubrogentur loco legitimæ. ibid n. 80

Alimenta debitori in concurſu aſſignata; an omnibus creditoribus præferantur. ibid. ex n. 81. cum ſeqq.

Alimentarium tacitam habere hypothecam, & omnibus creditoribus præferri aſſerit Felicianus. ibid. n. 82

Alimenta præſtita in conſeruationem rei habent hypothecam cum priuilegio. ibid. n. 83

Debitor, cui de iure debentur alimenta in concurſu præferuntur quibuſlibet creditoribus indiſtincte. p. 100. 201. n. 84. & 85

Alimentorum portio ex bonis concurſus prius deducitur præſtanda debitori qui tenetur deducto, ne egeat. ibid. n. 85

Alimentorum prælatio debitoribus non datur ratione alicuius hypothecæ, quæ cum ſuo dominio pugnat ibid. n. 86. & 87

Tertius, qui in concurſu conſequutus fuit ex obligatione debitoris creditor eſt perſonalis, qui hypothecariis non præfertur. ibid. n. 88. & 89

Creditores Patris debitoris præferuntur filiis patri petentibus alimenta ibid. n. 90

Vxori pro alimentis debitis retardatæ dotis competit hypotheca in bonis mariti. ibid. n. 201

Pro alimentis à dote non dependentibus hypotheca non competit alimentario. p. 201. 202. n. 96. 97 & 104

Pro alimentis legatario, aut fideicommiſſario conſignatis ex aliquo fundo perſoluendis competit alimentario hypotheca in fundo. ibid. n. 99

Pro alimentis animalium expendens habet hypothecam in illis cum prælatione. ibid. n. 100

Pro alimentis animalium paſcua locans habet in his hypothecam cum prælatione. ibid n. 101. 102. & 104

Dum non exierint animalia à paſcuo de conſenſu domini paſcuorum. ibid.

Filius pro alimentis à Patre ſibi debitis habere hypothecam in bonis patris, quaſi ſint onus reale, qui dixerint, n. 105

Contraria verior & comprobatur. pag. 202. 205. ex n. 106. & 146

Hæres patris, vel donatarius omnium bonorum, licèt ad alimenta filiorum teneatur ex ſubſtantia bonorum, id non prouenit ex eo, quod onus ſit tale. p. 203. 204. n. 108. vide n. 113. & 109. vbi de ratione.

Alimentarius non poteſt agere contra tertium poſſeſſorem, aut emptorem bonorum patris pro alimentis à patre debitis. ibid.

Pater, qui ad alimenta filiorum tenetur, liberam inſuper habet bonorum ſuorum adminiſtrationem, quæ vendere, & alienare poteſt, fraude ceſſante ib. n. 110

Pro alimentis debitis à fundatore maioratus tenetur ſucceſſor, quemadmodum, & eius debita ſoluere. ibid. n. 104

Alimenta petenti à debitore formante concurſum præferuntur omnes creditores. & quare. ibidem. p. 204. ex n. 115. & ſeqq. & n. 126

In alimentis taxandis habetur reſpectus ad bona alimentaniis, & iuxta illa metienda. p. 203. num. 116

In alimẽtorum taxatione fit computatio æris alieni alimentantis quo deducto ex ſuperfluo fit taxatio. ibid. n. 117. cum ſeqq. & à n. 121

Alimenta præſtanda à poſſeſſore maioratus, an ſint onus reale ipſius alendi ſucceſſores, & alios de familia diſceptatur. p. 204. ex n. 127. cum ſequentibus

Ob alimenta aut dotem præſtandam bona fideicommiſſi alienantur ex præſumpta voluntate teſtatoris. ibid. n. 128

Alimentorum præſtatio regulariter non eſt onus reale, ſed obligatio perſonalis, aut officium iudicis ibid. n. 119

Alimentario etiam filio in bonis Patris, vel deſcendenti à teſtatore, vel ab alio, qui ad alimenta tenebatur, nec hypotheca nec actio realis datur. ib. n. 30

Alimenta minimè debentur à patruo nepoti ex fratre. p. 205. n. 134. & 135

Alendi obligatio, quæ non reperitur in fundatore maioratus viuente, non tranſmittitur ad ſucceſſores, in quos bona abſque eo onere fuerunt tranſlata. ibid. n. 136

Alimenta præſtanda, quibus tenetur poſſeſſor maioratus, bona maioratus non attẽduntur, ſed fructus, qui mero iure pertinent poſſeſſori. ibid. n. 139. & 140 cum ſeqq.

Alimenta, ſi petierit frater à poſſeſſore maioratus reſpectiuè ad obligationem maioratus non obtinebit, nec etiam ex obligatione propria poſſeſſoris, tanquam fratris diuitis, quia hoc ius in iudicium non deduxit. ibid. n. 145. & 146

Frater ex redditibus maioratus, quæ ſunt bona libera poſſeſſoris alimenta in concurſu fuerit conſecutus morte poſſeſſoris extinguitur. p. 207. n. 147 & 148

Alimenta taxata fratri habito reſpecto ad bona libera, & ſimul fructus maioratus poſſeſſore mortuo fructuum reſpectu diminuuntur. ibid. 149

Alimenta fratri, & ſimilibus taxata ex fructibus maioratus poſſeſſore mortuo, ſucceſſor, qui ex propria obligatione ſimiliter tenetur nouam taxationem petere poteſt, & quare. ibid. num. 150 & 152

Succeſſor maioratus non tenetur præſtare alimenta vxori prædeceſſoris ſui. ibid. n. 152.

Alimenta non debentur patruo ſicut nec è conuerſo. ibid. n. 154

Alendi conſanguineos eſt obligatio perſonalis poſſeſſoris maioratus non onus reale ipſius, quod ſi foret continuatur in ſucceſſorem etiam in fratrem. ibid. n. 156

Mortuo fratre, qui ad alimenta tenebatur extinguitur obligatio non tranſitura in filium, qui patrem alere non tenetur. p. 207. n 162

Alendi obligatio conſanguineos, & deſcendentes à fundatore maioratus nõ eſt onus reale ipſius, mere perſonale poſſeſſoris. p. 207. 208. cum ſeqq. vſque ad n. 183. cum ſeqq.

Conuin

Index Rerum,

Conuincuntur Doctores aſſerentes alimenta deſcendentium à fundatore eſſe onus reale maioratus.208.109.210.ex n.186.vſque ad n.205

Alimenta ſemel taxata creſcunt & decreſcunt creſcentibus vel decreſcentibus bonis concurſu re iudicata minimè obſtante p.213.214.n.20.& per totum.37.vſque ad 33

Alimentorum taxatio menſuratur iuxta facultates eius à quo præſtanda.p.212.n.4

Alimentandi obligatio taxatur & regulatur arbitrio iudicis,iuxta inopiam vnius,& diuitias alterius. p.212.214.n.5 & n.34

Alimentorum obligatio & taxatio varietati & mutabilitati fortunæ ſubijcitur. ibid.num. 8.15. & 73

Alimenta commenſurantur cum ætate alimentarij, ætate creſcente,creſcunt alimenta. p.212.num.9. & 10

Alimentorum legatum,quod ſemel euanuit propter alimentarij diuitias reuiuiſcit neceſſitate & inopia ſuperueniente.ibid.n.12

Alimenta augentur propter augmentum intrinſecum bonorum.ibid.n.12

Filius qui alium ſe aluit propter inopiam patris debito facto patre conſequitur,alimenta futura non præterita.ibid n.13

Alimenta ſemel denegata ob diuitias petentis reuiuiſcunt & debentur, ob ipſius inopiam ſuperuenientem.ibid.n.14

Alimentorum cauſa finalis eſt neceſſitas, paupertas & inopia.p.212.113.n.16.& ſeqq.

Alimentorum augmentum attenditur ſiue ex integro, ſiue ex parte alimentati,vel alimentantis bona creſcunt,aut decreſcunt.p.213.n.19

Alimentans minimè tenetur alimenta præſtare quando ſibi ſufficientem victum non habet.ibid. num.20

Alimenta ſemel taxata augmentum & diminutionem recipiunt re iudicata non obſtante.p.214.ex n.37. vſque ad 44

Vulgaris regula habenti vnde ſe alat, negantur alimenta,non eſt abſolutè vera.ibid.n.39

Filius qui ex officio & artificio poteſt ſubminiſtrare,non poteſt à patre petere alimenta, & quomodo hoc caſu formetur ſententia ibid.n.40

Alimenta præſtita & taxata pro litis expenſis, ſi lite durante diuitiæ ſuperueniant,alimentario ceſſant.p.215.n.49

Alimenta augendi iuſta cauſa eſt ſuperuenientia filiorum.ibid.n.51

In Alimentis augendis iudex præ oculis habet ſeruos, qui, quæve liberis ſuſceptis ſeruiunt. ibid. n.52

Aucta familia,alimenta augere neceſſe eſt.ibid.n.53

Augendi alimenta futura cauſa eſt augmentum valoris rerum.ibid.n.54

In Alimentis diſcernendis habenda eſt ratio patrimonij eius,à quo vtuntur.ibid.n.55

Augmentum vel diminutio alimentorum non fit ipſo iure,ſed miniſterio iudicis, & cauſa cognita. ibid.n.56

Refertur praxis Cancellariæ,ex qua quotidie diminuunt alimenta debitoribus concurſum formantibus aſſignata, quin liſta bonorum aliqua fingunt,vel eorum valorem augent.ibid.n.57

Differentia inter alimenta miſerationis cauſa præſtanda,& ea quæ officio iudicis,vel iure actionis aſſignantur.p.216.n.62

Inter Alimentarios etiam re & verbis coniunctos, ius accreſcendi denegatur.ibid.n.65

Alimenta per mortem alimentarij extinguitur ipſo iure ibid.n.66

In alimentorum taxatione inter filios habetur ratio dignitatis,& primogenituræ.p.216.n.70

Alimentorum taxatio non ſtatim initio concurſus fieri debet, ſed differri quovſque de viribus patrimonij debitoris, certiſſimè conſtet per ratiocinia primi anni.p.217.n.71.& 74

Ex inſtrumentis indicantibus bona debitoris capi non poteſt certitudo bonorum ad alimenta taxanda,& quare.ibid.n.72.& 73

Ad Alimenta per debitorem,in ſuo concurſu conſequuta,an nouum alium concurſum formare poſſit in creditores ad alimenta diſceptatur.p.218.ex n.1.& per totum.

Ex Alimentis debitori in concurſu præſtitis vir creditor creditum deducere poteſt.ibid.n.3.& 14

Ex Alimentis debitori aſſignatis nouus concurſus illuſorius videtur.ibid.n.4.& 5

Alimenta cum naturaliter ſint taxata ad ſolam ſuſtentationem neceſſaria noua in his aſſignata naturæ repugnat.ibid.n.6

Alimentorum ius non cadit in confiſcatione bonorum tanquam perſonaliſſimum.p.219.n.11

Super Alimentorum iure executio ad creditorum inſtantiam facta non admittitur.ibid.n.12

Alimentorum ius cedi non poteſt.p.219.221.n.14. & 32.cum ſeqq.

Alimentorum futurorum ius renunciari non poteſt. ibid.n.15.& 42

Tranſactio,aut pactum ſuper alimentis futuris non valet inconſulto prætore.ibid.n.16.& 43

Cedi aut vendi alimenta non poſſunt. p. 219. n.17

Cum Alimentario contrahens exponit ſe periculo amittendi creditum.p.219.222.num.18.& 43. & ſeqq.

Creditores noui nihil poſſunt conſequi à debitore alimentario, cui alimenta miſerationis cauſa fuerunt conſignata.p.220.n.25.& 26.& ſeqq.

Alimentarius cui iure actionis, vel legato ampla fuere conſignata alimenta, ſi ſuper his formet concurſum, tunc alimenta reducenda ſunt ad quantitatem ne pereat,& quod ſupereſt creditoribus relinquitur.p.220.221.n.29.34.& 39

Alimentarius, cui legis beneficium non competit ex alimentis vndequaque obtentis inſolidum tenetur creditoribus abſque vlla detractione. ibid. n.30.& 34

Debitor qui iuris beneficio caret alimentorum auxilio deſtitutus eſt.p.221.n.31

Creditores noui & creati poſt primum concurſum in ſolidum debitorem conueniunt,nullis alimentis reſeruatis,ibid.n.33.& 34

Alimentarius tenetur indiſtinctè ſoluere ea omnia quæ ipſi pro alimentis mutuata fuerunt.ib.n.37

Alimenta patiuntur,ſequeſtro, quando ex eis ſatisfaciendi ſunt creditores.ibid.n.49.

Ius Alimentorum, an & quando poſſit confiſcari. ibid.n.41

Ceſſio,tranſactio,pactum,venditio,aut renunciatio alimentorum, quomodo & quando fieri poteſt. ib.n.4

Creditores intuitu alimentorũ nouiter contrahentes,quamuis ab alimentis repellantur, poſſunt in iudicio vniuerſali comparere,vt poſt omnes alias ibi aſſiſtentes ſolui p.122.n.49. & 50

Alimentorum ius licet cedi,aut in alium transferri non poſſit commoditas, tamen poteſt in executionem capi perſoluendis creditoribus. ibid.n. 43.44 45.46.& 47

Alimenta

Alimenta ſemel in concurſu debitori taxata rectè poſſunt obligari,& creditoribus conſignari pro eorum ſolutione p.223.n.1

Super alimentis inter creditores ad illa poteſt debitor ſui concurſum cauſare. ibid.n.2

In Alimentis conſignatis in concurſu,ſicut debitor præfertur omnibus ſuis creditoribus , ita pariter & eius ceſſionarius.p.224.n.9.cum ſeqq.

Ad Alimenta creditores pro eorum ſolutione à debitore alimentario conſignata , eundem etiam habent perſonaliter obligatum , & ad alia bona debitoris libera regreſſum habent , ſi alimenta obligata non ſufficiant.p.225.n.18

Alienatio.

Vide *Facultas Aſſenſus.*

Minor, reſpublica, vel Eccleſia an poſſint formare concurſum abſque ſolemnitatibus , alienationi requiſitis p.10.n.1.per totum.

Per concurſum minor,ciuitas, & Eccleſia bona ſua non alienat,qui retinet dominium, & poſſeſſionem.ibid.n.6

Alienatio neceſſaria,& iudicis authoritate , & coactione facta non dicitur propriè alienatio. ibid. num.7

Nec in ea decreto,aut licentia opus eſt.pag. 10. 11. n.8.& 9

In Alienandis bonis concurſus præcedit iuſſus , & decretum iudicis cum plena cauſæ cognitione. p.11.n.10

Bona minoris,& maioratus ſemel obligata cum decreto & regia facultate poſſunt libere alienari ad ſatisfactionem creditorum.ibid.n.11

Ceſſio bonorum licèt non ſit propriè alienatio,tamen eſt actus voluntarius,per quem facilè deuenitur ad eam.ibid.n.16.& 17

Ad actum,per quem deuenitur ad alienationem minoris ſeu populi requiritur decretum, & facultas regia ibid.n.18

Ceſſio bonorum dicitur vniuerſorum bonorum alienatio.p.12.n.19.& vide n.28

Alienantur bona minoris,& ciuitatis pro executione rei iudicatæ abſque decreto,& regia facultate.p.12.n.22

Alienatio ſpontanea abſque iuris ſolemnitatibus non permittitur minori populo,& Eccleſiæ.ibid. num.23

Alienatio bonorum concurſus,cum fiat in executione rei iudicatæ non eget ſolemnitate requiſita in bonis minoris,& Eccleſiæ.p.13.n.44.& ex n.42

Alienatio inducitur ex commiſtione bonorum inſeparabili.p.68.n.23

Alienatio hæredis impedit ſeparationem poſt illam à creditoribus poſtulata.ibid.n.24

Secus in pignoris conſtitutione.p.69.n.25

Alienatio prohibita eſt debitori bonis ſequeſtratis, & ſi de facto fiat contractus eſt nullus. p. 130. n 6.cum ſeqq.

Nec dominium aut poſſeſſio rei alienatæ concurſu pendente in contrahentem transferuntur.p.131. n.11.& 12

Sed ea bona adhuc corpus concurſus exire non cenſetur.ibid.

Alienationis prohibitio propter ſequeſtrum cauſatur in bonis concurſus , non verò ipſa dicuntur litigioſa.ibid.n.13

Alinationis prohibitio non requiritur à iudice expreſſa , cum ex ipſa ceſſione , & bonorum abdicatione facta per debitorem neceſſariò inducatur.ibid.n.16 & 17

Alienatio bonorum concurſu pendente prohibetur, tanquam facta in fraudem paratæ executionis, ibid.n.15

Alienandi poteſtas eſt attributum dominij. p. 132. num.25

Alienare prohibitus,an actiones mouere vel rem in iudicium deducere poſſit.p.132.134.n.28.& 62

Alienationis prohibitio non inducit dominij priuationem.ibid.n.58.cum ſeqq.

Alienatio & adminiſtratio bonorum prohibita debitori fit fauore creditorum,ad quorum vtilitatem contrahere poteſt.ibid.n.62.63.& 66

Alienatio alicui prohibita abſque ſolemnitate ſuſtinetur facta ſine ea, ſi vtilis ſit perſonæ prohibitæ.ibid.n.67

Alienatio rei prohibitæ non cadit in fructibus rei, & maioratus.ibid.n.57.& ſeqq.

Maioratuum ſimplicium poſſeſſores concurſum cauſantes,an alimenta petere poſſint.pag.133.n. 43.vbi de affirmatiua,ibid.n.49.& ſeqq.negatiua tetinr.

Alienare prohibitus fideicommiſſarius, quod alienat computatur in ſuas detractiones.p.387.n.53

Alienare prohibitus,ſi plures alienationes fecerit, quæ ſummam detractionis permiſſæ excedant priores intra ſummam contentæ ſuſtinentur,cæteræ excedentes vitiantur.ibid.n.54

Alienationes priores factæ à prohibito alienare,ſuſtinentur vſque ad metas detractionum,poſteriores autem,quæ quantitatem permiſſam excedunt vitiantur,ibid.n.55.56.& 57 & ſeqq.

Alienatio , vel obligatio maioratus non inducitur per ſolam facultatem regiam , niſi cum effectu alienatio ſequatur.p.403.n.52.& ſeqq.

Idem in decreto iudicis ad alienanda bona minoris,& in licentia viri data vxori.ibid.n. 55.cum ſequentibus.

Alienari bona prohibita alienantur pro ſoluendis debitis ipſius teſtatoris.p.416.n.43

Etiamſi creditor ſit ipſe hæres grauatus.ibid.n.44

Alienationes & hypothecas factas à poſſeſſore maioratus putatiuo etiam cum facultate regia maioratus euicto per verum ſucceſſorem nullas eſſe viriliter defendit Auctor.p.436.ex n.59. vſque ad finem cap.

Alienare prohibitus ſub pœna priuationis, ſi alienet cum facultate regia nihil agit nec transfert ius,aut dominium,quo iam carebat.p.437.n.65

Alienationes factæ per poſſeſſorem maioratus putatiuum etiam ſub facultate regia annullantur, nec nocent maioratui,nec vero ſucceſſori vincenti,p.441.n.85.& 86 cum ſeqq.

Alienationes factæ à Prælato intruſo in prælatia ſunt nullæ ipſo iure.ibid.n.87.& 88

Alienationes factæ à poſſeſſore maioratus putatiuo ſub facultate regia non tenent. ibid.n. 88. & ex p.447.n.227.cum ſeqq.

Alienationes & infeudationes bonorum ſpectantium ducatui , ſeu maioratui factæ per illegitimum poſſeſſorem nullæ ſunt , & per legitimum poſtea ſucceſſorem poſſunt recoperari.pag 440. n.88.cum ſeqq.

Alienationes & contractus geſti à tutore putatiuo non valent in præiudicium minoris. pag. 443. num. 104

Poſſunt tamen ex pòſt facto ratificari à minore, ibid.n.105

Validitas alienationis bonorum maioratus ex duobus pendet, ex regia facultate & ex conſenſu legitimi poſſeſſoris , ſimul concurrentibus. pag. 456.n.32.& 33.cum ſeqq.

Alienatio bonorum maioratus, vt valeat duo præciſe requiruntur, dominium ex parte impetrantis, & facultas regia; quorum altero deficiente, tota ſubuertitur alienatio, & obligatio. p.456. ex n.36. cum ſeqq.

Alienatio facta à poſſeſſore maioratus putatiuo, virtute facultatis à ſe obtentæ eſt nulla, ſi poſtea detegatur non ad eum, ſed ad alium pertinere maioratum. p.457. n.30. & ſeqq.

Nec ex alienandi prohibitione, nec maioratus confectione facta per debitorem aliquid detrahitur iuri creditorum, quominus ad ſui ſolutionem poſſint diſtrahere quælibet bona debitoris. p.476. n.22. 23. & 24

Alienatio hypothecæ quando & quibus caſibus facta dicatur ex cauſa debitoris voluntaria, vel neceſſaria, vel præambula. p.482. n.12. 13. 14. 15. & 16

Alienationis verbo facultas acquirendi non comprehenditur p.487. n.4 & 5

Non alienat qui acquirere non vult. ibid. n.6

Alienatio voluntaria non impedit hypothecæ tranſitum in quemcumque. p.489 n.16

Debitor licet ex cauſa neceſſaria trahente originem ante hypothecam poſſit alienare, ex cauſa verò voluntaria nequit iuri creditorum præiudicare. p.508. n.14

Alienationi ſuæ rei conſentiens, ipſe alienare videtur. p.531. n.62. 63

Alienatio vbi prohibetur ob fauorem alicuius abſque ſolemnitate ſi iſti ſit vtilis ſuſtinetur, etiam ea deficiente. p.523. n.82

Alienationis prohibitio expreſſa impedit alienationem factam ab hærede ignoranti emptori, vel creditori pariter ignoranti. p.551. n.14 & 15

Alienatio non propriè dicitur, niſi dominium plenè, & irreuocabiliter ſit tranſlatum. p.680. n.80

Alienatio ſemel perfecta ob nouam ſuperuenientem cauſam non debet retractari. p.685. num.24. cum ſeqq.

Alienum, Aliena res.

Vide *hypotheca*

Res Aliena, quæ penes debitorem formantem concurſum reperitur, non eſt de eius patrimonio. p.95. n.98

Debitor de bonis ſuis non de alienis concurſum format, ibid. n.99

Æs alienum non eſt de bonis debitoris, ſed creditorum. ibid. n.101

Bona noſtra appellantur, quæ bona fide poſſidemus, etiamſi aliena ſint. ibid. n.104

Limita dupliciter, vt ibid.

Res aliena mihi hypothecata, & poſtea à domino alteri obligata, ac denique meam hypothecam dominus ipſe ratam habuit, non ego ſed creditor domini præfertur. p.543. n.52

Alienæ rei hypotheca ipſo iure nulla eſt in præiudicium veri domini. p.552. n.24

Alternatiua.

In alternatiuis debitori denegatur electio, quando vnum ex eis apponitur in fauorem creditoris & ad eius ſecuritatem p.618. n.37. & n.35. & 36

Alternatiuè promittens intra terminum dare centum, vel fideiuſſorem, terminum tranſacto non ſatisfacit offerendo fideiuſſorem, ſed centum ſoluendo ibid. n.38

Alternatiuè condemnatus ad triticum, vel eius valorem non ſibi, ſed creditori competit electio, cum in huius fauorem æſtimatio ſit appoſita. ibidem. n.39

Antiquum.

Facultas aſſerens nomine talia poſſeſſoris fuiſſe impetratam, probat in antiquis etiamſi de tertij præiudicio agatur. p.303. n.45

Antiquum tempus quod dicatur. ibid. n.46

Animus.

Vide *Aditio.*

Animum adeundi manifeſtat hæres, qui de hæreditate delata teſtatur, aut aliter diſponit. pag.490. n.32. & 33

Etiamſi poſtea reuocet teſtamentum. ibid.

Animus & voluntas etiam ex actu nullo deprehenditur & inducitur. ibid. n.34

Anterioritas.

Vide *Prælatio, gradus.*

Appellatio.

Vide *Supplicatio.*

Apocha.

Vide *Chirographum, recognitio, confuſio.*

Approbatio.

Approbans ſimpliciter contractum, omnia pacta, & conditiones in eo contentas approbare intelligitur nihil excepto. p.196. n.17. & p.194. ex n.4.

Argumentum.

De beneficiis eccleſiaſticis ad officia temporalia valet argumentum ſi contrarium non ſit à iure diſpoſitum. p.138. n.15

Argumentum valet de corpore myſtico ad corpus naturale. p.142. 147. n.12. & n.47

Argumentum de parte quoad partem quod de toto quoad totum valet. p.216. n.64

Argumentum de tempore ad rem valet. p.390. n.88

De contractibus ad vltimas voluntates valet. p.393. n.130

De caſu legis ſpeciali non eſt deducendum argumentum, & regula generalis ad alios caſus. p.496. n.117

De perſona ad rem, & contra valet argumentum. p.757. n. 12

De officio ad feudum, valet argumẽtum. p.269. n.14

De officiis Roman. Curiæ ad officia Hiſpaniæ non valet argumentum. p.273. n.66. cum ſeqq.

De officio ad feudum, & è contra valet argumentum. ibid. n.68

Arrha.

Arrharum promiſſio vltra decimam in exceſſu vitiatur & ſuſtinetur in decima. p.386. n.47. 48. 49

Pro Arrharum decima promiſſa computantur bona poſſeſſa à viro bona fide, licet poſtea euincantur à vero domino. p.432. n.31. & ſeqq.

In Arrharum ſponſæ promiſſarum æſtimatione non computantur bona aliena non fide poſſeſſa à viro poſtea euicta, verius eſt. p.448. n.130. & 131

Aſſenſus.

Vide *Facultas regia.*

Ex duobus emptoribus ille præualet, qui prius obtinuit aſſenſum domini directi, etſi alteri fuerit poſſeſſio tradita. p.385. n.39. & ex n.37

Inter creditores contrahentes ſuper re feudali poſterior cum aſſenſu præfertur priori abſque illo mutuanti ſub hypotheca. p.385. n.40

Ceſſionarius poſterior cum aſſenſu præfertur priori, cui aſſenſus deficit. p.386. n.41

Aſſenſus tempus, non tempus contractus, & obligationis attenditur ad validitatem. ibid. n.42

Ex aſſenſu regio ad donandum poteſt donari in vita vel in morte. p.420. n.7. 8. & 9

Aſſenſus Apoſtolicus ſuperueniens mortuo alienante, an valeat abſque conſenſu noui prælati. p.537. n.53. & ſeqq.

Vaſallus

Vaſallus ſi obligat omnia bona ſua aſſenſus domini ſuperueniens nihil operatur ſuper bonis feudalibus,quæ in obligatione non comprehendebantur,p.461.n.109.& 110.cum ſeqq.

Vaſallus alienans ſub conditione impetrandi aſſenſum,an poſſit interim pœnitere.p.456.n.40.

Vaſallus alienans ſub conditione impetrandi aſſenſum excuſatur à pœna priuationis.p.541.n.39

Aſſenſus ad conſtitutionem dotis in re feudali operatur in tranſlatione dominij matrimonio ſoluto nouo aſſenſu non requiſito p. 584.& 585.n. 50.& à n.5

Aſſenſus regius requiſitus in compromiſſo rei feudalis,nouus in laudo non requiritur p.684.n.11

Aſſenſus regius ſi præceſſit in obligandis rebus feudalibus,alius nouus non requiritur in illis diſtrahendis pro executione.ibid.n.12

Aſſenſus Regis,authoritas Epiſcopi,aut iudicis decretum in bonis alienari prohibitis,aufert impedimentum iuris,vel hominis,& res permanet libera ibid.n.13

Aſſenſus regius præſtitus venditioni rei feudalis continenti pactum de retrouendendo ſeorſum conuentum.an illud comprehendat,ſi de eo non fuit facta principi narratio. p.263.n.22

Vel an ſit aſſenſus nullus in totum ob connexitatem,& indiuiduitatem contractus cum pacto ipſo ibid.n.23

Aſſertio.

Aſſerenti facultati regiæ fuiſſe pro parte alicuius impetratam; an ſit ſtandum non conſtito aliunde de veritate p.299.n.8.cum ſeqq.

Aſſertioni principis, quod quis ſit procurator alterius,ſtatur, etiam quod de mandato aliter non appareat.ibid.n.9.& 10

Aſſertionem principis ingratia,pro parte ſua, patris poſſeſſoris talis maior.tus nihil probate pro parte eius fuiſſe impetratam,aliunde non conſtito veriùs probatur.p.300.ex n.11 cum ſeqq.

Aſſertio principis in graue præiudicium tertij, nihil probat.ibid.n.12,

Aſſertio principis atteſtantis de facto alieno non probat.ibid.n.13

In Aſſertione ſua non ſe fundans princeps,ſed per enunciatiuam de ea loquitur, aſſertio non probat.ibid.n.14

Clement.I de probationibus multas patitur fallentias.ibid.n.15.remiſſiuè.

Aſſertio gratiæ,gratiam fuiſſe ab aliquo impetratam non probat ,niſi aliter probetur.p.301. n. 21. & ſeqq.

Aſſertio principis pro parte tua fuit poſtulatum non probat in præiudicium tertij,quod iſte impetrauit gratiam.ibid.n.25

Aſſertioni principis aſſerentis talem eſſe procuratorem alterius non probat p.303.n.48.

Aſſertio Pontificis dicentis factam fuiſſe renunciationem in ſuis manibus per N.procuratorem,P. non probat verum eſſe procuratorem.ibid.n.49

Auocatio

Vide *Fiſcus Reuocatoria.*

Cancellaria non auocat cauſas in prima inſtantia, niſi ex legitima cauſa deuolutas.p.18.n.28.& 29 & ſeqq.

Auocata cauſa concurſus ad iudicem fiſci, ibi tantum permanet donec de ſuo credito ſatisfiat.indeque ad primum iudicem rediſſe.p.50.& 48.n. 31.& ex n.18.

Auocatio concurſus, quæ fit fauore fiſci maximum affert creditoribus præiudicium.p.51.n.36

Auocatio iuriſdictionis ordinariæ ex aliqua cauſa facta ceſſat, ceſſante cauſa , redditque ad ſuum principium ibid.n 37

Creditor anterior hypothecarius poteſt auocare,& impedire exactionem nominis conſignati poſteriori, etiamſi nomen ſit ceſſum delegatum , & latum in ſolutum.p.83.n.54.55.& ſeqq.

Auocatio pecuniæ , & rei in ſolutum datæ adhuc ſtantis poſteriori,conceditur anterioribus hypothecariis.ibid.n.59

Auocationis effectum pecunia dicitur ſtare, quando exacta aliud non fuit,vel fuit inuenta in area aut ſacculo cum cedula continente nomen debitoris ſoluentis.ibid.n.61.& numeris ſeqq.

Quoad auocationem pecuniæ ſolutæ poſteriori creditori,vel nominis, in ſolutum dati ſemper dicitur ſtare in gratiam prioris creditoris.p.81.n.74

Auocandi ius non competit contra tertium niſi facta prius excuſſione in principalem debitorem. ibid.n.75

Auocare an ſemper poſſint creditores anteriores pecuniam poſteriori ſolutam conſumptam iam & commixtam bona fide.p.85.ex n.77 cum ſeqq.

Negatiua ſententia proponitur.ibid.n. 78.cum ſequentibus.

Affirmatiua verior ibid.n.80.cum ſeqq.

Authoris ſententia hic proponitur. ib.n. 82

Auocare ſolum poteſt fiſcus,& hypothecari, priuilegiati pecuniam ſolutam,ceſſam,aut in ſolutum datam,& bona fide conſumptam.ibid.n.83

Auocare pecuniam poteſt creditor hypothecarius ſine priuilegio,quando verè,vel ficte ſtat.p 83.& 84.n.84.& 85

Et quando pecunia ſtare dicatur, vide verb. *pecunia.*

Auocare pecuniam,an poſſint anteriores,quæ à tertio data fuit debitori carcerato,vel depoſuit pro relaxando, & liberando à debito pro quo caret, rabatur.n.86

Quando pecunia ſoluta poſteriori poteſt per anteriores auocari,ſemper tenetur in concurſum conferri.ibid.n.87.& 88

Creditor,qui pendente concurſu rem,vel pecuniam exigit malam fidem habet, & ab eo etiam conſumpta auocari poteſt p.89.n.27

Creditor dum agit contra tertios poſſeſſores , an præciſe debeat incipere à poſterioribus, & non à prioribus p.389.n.84.& 85

Auocatoria conuentus clericus, cui in iudicio concurſus fuit ſolutum ſub cautione de reſtituendo potiori creditori , an compatere teneatur coram iudice concurſus.p.408.n.42.cum ſeqq.

Auocatoria competit anterioribus creditoribus contra poſteriores prius ſolutos.p.707.n.35

B

Beneficium.

IN probatione beneficij omnes oppoſitores concurrere debent , vt quis dignior ſit referatur. p.25.n.8.& ſeqq.

Beneficia vnita , quæ ſub diuerſis diœceſibus ſunt, Epiſcopus confert illi in cuius diœceſi caput eorum eſt.p.30.n.28

Beneficium alicui collatum,ſi fuerit à tertio victus, iſti præciſè conferendum erit pag.138.num. 12. & 13

Beneficij vel officij collatio præciſa , & non libera dicitur,quando certæ perſonæ vocatæ,vel ex certo genere perſonarum ſit conferendum.ibid.n.14

De beneficiis Eccleſiaſticis ad officia temporalia, & è contra valet argumentum, ſi contrarium non ſit in iure diſpoſitum.ibid.n.1.15.

Ad beneficium parochiale, qui intra terminum taxatum à Conc.Trid.ſe oppoſuerunt, admittuntur, alij verò in termino à Prælato prorogato illegitimi ſunt.p.384.n.24

Beneficio à iure inducto in fauorem alicuius, iſte ſolus vti poteſt, non tertius aduerſum eum.p.401. ex num.29

Beneficij poſſeſſor ſola poſſeſſione probata poteſt exigere debita beneficij.p.436.n.59

Beneficium eo loco vacare dicitur, quo fuit facta reſignatio à procuratore, non vbi fuit conſtitutum mandatum.p.247.248.num. 20. 21. & ſequentibus.

Bona

Bona debitoris ad inſtantiam creditorum in concurſu diſtracta non eorum, ſed debitoris nomine venduntur.p.16

Ne bonis conſumptis inter poſteriores creditum periclitetur creditor conditionalis, vel in diem poteſt comparere in concurſu.p.69.ex n.19.cum multis ſeqq.

Ad bona debitoris, non ad aliena, quæ penes debitorem reperiuntur, creditores admittuntur.p.64. num.38

Bona ſua non aliena debitor cedere poteſt. ibid. num.39

Bona cuiuſque non dicuntur, niſi quæ deducto ære alieno ſuperſunt.p.203.n.116.& ſeqq.

Bona non habere ære alieno grauata idem eſt.p. 204.n.123.& 125

Bonis concurſus creſcentibus vel decreſcentibus alimenta ſemel taxata creſcunt, & decreſcunt, re iudicata non obſtante.p.212.ex n.2.cum.ſeqq. & per totum.

Bona & diuitiæ fortunæ ad nutum ſubiiciuntur, quæ ſubito pauperem ditat, & diuitem dimittit inanem ibid.n.62.& ſeqq.

Et eidem fortunæ ſubiicitur taxatio, & obligatio alimentorum.p.212.& 214.n.8.15.& 13

Bona debitoris nouiter reperta, an concurſu pendente inter creditores ad ſola bona maioratus, an concurſui ad ſola alimenta ſint applicanda, p.123.n.2.& 3.& ſeqq.

Bona nouiter reperta quando applicantur primo concurſui formato per debitorem nedum inter creditores ad ſola bona maioratus, ſed & inter ſuos; quomodo inter omnes diuidenda erunt.p. 225.n.22.23.& 24

Ad hanc diſtributionem admittendi etiam erunt creditores ad ſola alimenta, & quo ordine tam ſecundi quam primi concurſus creditores ſoluendi ſint ex bonis nouiter repertis.p.226.n.25. & 23 & ſeqq.

Bona noſtra appellamus, & inter noſtra computantur, quæ bona fide poſſidemus.p.432.435.n. 30. & num.58

Bona à viro bona fide poſſeſſa computantur pro decima arrharum promiſſarum, licet euincantur à vero domino.ibid.n.51

Bona quæ ſunt in patrimonio debitoris, obligari & hypothecari poſſunt.ibid.n.32

Bona noſtra dicimus bona fide poſſeſſa quoad aliquos iuris effectus ciuiles.p.436.n.58

Bona aliena bona fide poſſeſſa proſunt ad cauſam præſcribendi & exigendi debita, ac percipiendi fructus.p.440.n.79.& ſeqq.

Bona debitoris ad inſtantiam creditorum ſubhaſtata tranſeunt libera in emptorem, pignoris vinculo diſſoluto.p.667.n.103

Dictio: omnia bona mea, vel quæcumque bona mea comprehendit corporalia, & incorporalia iura, & actiones.p.698. n.13.cum ſeqq.

Beneplacitum.

Sub Beneplacito Sedis Apoſtolicæ contractus celebratus ſuſtinetur ſine eius interpretatione, ſi aliàs non ſit neceſſarium.p.519.n.27

Niſi addatur clauſula, non alias, nec alio modo, quia tunc ſemper beneplacitum eſt neceſſarium, vt valeat contractus.ibid.n.28

Poſt beneplacitum Sedis Apoſt.reſeruatum, & obtentum nullus ex contrahentibus poteſt pœnitere.p.260 n.21.& 22

Bona concurſus quoad dominium, & poſſeſſionem ſemper remanent penes debitorem.p.117.n.8

Bona concurſus litigioſa dici non poſſunt.ibid.

Bona fides, vel mala.

Bona fides contrahentium nihil prodeſt ad valorem hypothecæ p.4450.n.80

Bona fides emptoris ac venditoris non validat cõtractum ab initio nullum ex defectu dominij venditoris.ibid.

Bonam fidem in poſſeſſore maioratus putatiuo validare contractus geſtos cum regia facultate aſſerit & perperam Paz.p 550.n.37.& ſeqq.

Bonam fidem inducit error facti non iuris.ibid.n.9

Bona vel mala fides hæredis putatiui non attẽditur ad validitatem alienationis ab eo factæ.ibid.

Sed ſolum ad hoc vt teneantur reſtituere rem diſtractam ac ſi, poſſ. diſſet.ibid n.10.

Bona vel mala fides alienantis non validat alienationem, nec impedit verum dominium vendicare à quolibet poſſeſſore bonæ fidei.ibid.n.11

Bona vel mala fides venditoris, vel emptoris nihil detrahit iuri veri domini, ſed tantum vt venditor ad magis vel minus teneatur emptori agenti de euictione.ibid.

Bona vel mala fides, ſcientia vel ignorantia ſolum requiritur in emptore, vt poſſit re euicta agere ad intereſſe non ad validandam, vel inualidandam alienationem.ibid.

Bona vel mala fides operatur inter ipſos contrahentes, non in præiudicium tertij, cuius ius manet illæſum.ibid.n.11

Bona vel mala fides, ſeu ignorantia inter contrahentes ipſos, ſolum attenditur non reſpectu tertij non contrahentis. p.55.n.21

Bona fides non patitur, vt ſemel exactum iterum exigatur.p.644.n.34 .cum ſeqq.

Mala fide creditori exigenti pecuniam, quum pecuniæ dominium acquiſitum fuit.p.756.757.n.5. & 7

Bona fide ceſſante pecuniæ, etſi millies commiſceatur; dominium non transfertur.p 757.n.8

Mala fide pecunia conſumpta, creditor dicitur dolo deſiiſſe poſſidere, quæ ideo ſtare dicitur, & vendicari poteſt. ibib. n.9

Bona, vel mala fides, ſcientia vel ignorantia contrahentium non præiudicat iuri tertij.p.256.n.21. & 12.

Bulla.

Vide *Motus proprius.*

C

Caput.

MEmbra à ſuo capite diſcedere, & ſeparari nõ poſſunt.p.30.n.22.& 25

Caput

Caput tanquam pars corporis principalis ſemper attenditur.p.50.n.24.& ſeqq.

Homicidij facti in confinio diuerſarum iuriſdictionum Iudex competens eſt ille, in cuius territorio repertitur caput occiſi.ibid.n.26

Maioratus bona ſi ſunt in diuerſis territoriis,ad cognitionem illud attenditur territorium, in quo ſitum ſit caput maioratus ibid.n.27

Beneficia vnita, quæ ſub diuerſis diœceſibus ſunt, ille Epiſcopus confert in cuius diœceſi caput eſt eorum ibid.n.28

Cauſæ omnes contra debitorem coram diuerſis iudicibus competentibus motæ,debent incorporari,cum in iudicio vniuerſali concurſus ad quod tanquam ad caput trahi.p.30.31.n.25.& n.29

Iudicium concurſus habet ſe ad lites motas,& mouendas contra debitorem, ſicut caput reſpectu membrorum.p.143 n.18.& 19

Caput maioratus,an alienari poſſit pro ſatisfactione creditorum.p.687.n.59

Negatiua proponuntur.ibid.& n.ſeqq.

Contraria verior.ibid.n.62

Caput maioratus ſemper reſeruatum manet in facultate data creditoribus pro vendendo maioratu ibid n.61

Caput maioratus continetur in facultate regia generali.ibid.n.62.& ſeqq.

Caput ſtatus licet virtute facultatis regiæ ſit alienabile,nō debet ab eo initium ſumi,niſi ex defectu aliorum bonorum.ibid.n.63.66.& 67

Carcer.

Adminiſtrator bonorum ciuitatis tanquam depoſitarius etiam nobilis carceratur,pro eorum reſtitutione p.118.n.24.& ſeqq.

Carceratur nobilis adminiſtrator concurſus pro ſolutione bonorum,& reliquorum eius.ibid.n.27. cum ſeqq.pag.120.& &num. 41. & pag. 312. ex num.1

Carcerator nobilis qui promiſit dare fideiuſſorem, & dare recuſat.p 315 n.34

Agricola carceratur ſi promiſit dare fideiuſſorem, & non dederit.ibid.n.35

Per carcerem compellitur quilibet obligatus, vel condemnatus ad aliquid faciendum.ibidem, numer.36

Per carcerem cogitur clericus, vel nobilis ad aliquid exhibendum ratione contumaciæ.p.316. n. 37.& 38

Caſus.

Caſus omiſſus relinquitur iuris communis diſpoſitioni.p.622.n.78.79.& ſeqq.

Cauſa.& cauſa continentia.

Vide *Accumulatio.*

Cauſæ continentia diuidi nequit.p.29.n.15

Concurſus creditorum vbi adeſt,ibi continentiæ cauſæ exceptio locum habet. ibid.

Cauſæ omnes contra debitorem coram diuerſis iudicibus competentibus motæ,incorporari debet cum iudicio concurſus moto per debitorem.p.30 & 32.n.25.cum ſeqq.& ex n.37

Concurſus particularis per oppoſitionem creditorum inter ſe ipſos,ad executionem particularem vnius inducit cauſalem continentiam,limitatam tamen ad ſolos eos,qui ſe oppoſuerunt.pag.31.n. 30.cum.ſeqq.

Concurſus particularis per ſolos creditores formatos inducit omnium cauſarum continentiam, & coram eodem iudice tractandæ.p.32.n.36

Cauſæ continentia conuenit accumulationi proceſſuum in concurſus iudicio.ibid.n.44

Continentia cauſæ prouenit, vel ratione ordinis ibid.n.45

Vel ratione actionis vniuerſalis ſub ſe plures continentis cauſas.ibid.n.46

Continentia cauſæ contingit quando iudiciale habet vt genus & ſpecies, ſub quo continentiæ genere includitur concurſus vniuerſalis.ibid.n. 47. & n.48

Continentes cauſę dicuntur etiamſi adſit diuerſitas perſonarum,identitas tamen negotij, vt ad eundem iudicem eatur.ibid.n.49

Continentes cauſæ dicuntur, quæ ab vna cauſa & ratione procedunt.p.33.n.50

Quæ continentia complectitur etiam iudicium concurſus creditorum.ibid.n.51

Annotatur Parladorius, qui confuſè admodum regulas continentiæ cauſarum ſcripſit.ibid.n.52

Exceptio continentiæ cauſæ adinſtar exceptionis declinatoriæ an ſit opponenda ante litis conteſtationem, quæ ſi omittatur, iudicium ſuſtinetur.p.34.35.n.57.& ſeqq.ex n.7.& ex n.1

Continentiæ cauſæ, & concurſus pendentis exceptio in quacumque parte litis opponi poteſt, iuxta communem opinionem. p.35.n.7

Continentiæ cauſæ exceptio locum habet vbi adeſt concurſus ibid.

Cauſa priuilegij ceſſante,ceſſat priuilegium.p. 49. num.21

Cauſa ordinaria,& executiua concurrentibus in eodem iudicio concurſus vniuerſalis,an via executiua tāquam priuilegiata præualeat, ita vt totum iudicium via executiua ſit tractandum.p.142. & 147.n.14.16.& 48

Cauſa executiua concurrens cum ordinaria cedit ordinariæ.p.145.n.35

Cauſa executiua facilè conuertitur in ordinariam, non è contra.ibid.n.35.

Cauſarum omnium iudicium regulariter eſt ordinarium,ob fauorem plenariæ cognitionis.ib.

Cauſa executiua,quæ ſemel amiſit ſuam qualitatem priuilegiatam nunquam illam recuperat.ibidem, num.36

Et ſemel facta ordinaria,ſemper remanet ordinaria & appellabilis.ibid.

Cauſæ quæ ſemel in vno iudicio principali tractantur,omnes principali natura, & priuilegiis veſtiuntur.ibid.n.37.38.& 39

Cauſa neceſſitatis inducta durat quantum ipſa neceſſitas,& non amplius.p.212.num. 16.& ſeq. & à n.1

Cauſa paupertatis inducta, durat durante paupertate.p.213.n.18

Cauſa iuſta,& legitima ſuperueniens inducit licitum receſſum à diſpoſitione.ibid.num. 24. cum ſeqq.

Cauſa ſententiæ ceſſante, ceſſat ipſa ſententia ex noua cauſa ſuperueniente.p.214. n. 35. & n.36. & ſeqq.

Cauſa æqualis creditorum quæ inter Iuriſconſultos refertur,tendit ad æqualitatem tituli cuiuſlibet. p.394.ex n.142.cum ſeqq.

Cauſa pignoris,qua vtuntur Iuriſconſulti, refertur ad anterioritatem creditorum.ib n.145.

Cauſa prælationis, & cauſa tituli idem eſt.ibidem, num.146

Cauſa limitata,& reſtricta ad vnum ſolum maioratum,illum non egreditur,p.430.n.18

Cauſa ſubſtantialis vbi non deficit,ſed ſolum materialis actus ſuſtinetur.p.551.n.16

Ex noua cauſa,nouo in iudicio deducta, de qua in

ambo æqualiter exigunt abſque prælatione inter ſe.p.322.n.48.

Ceſſionarius an teneatur compenſare, quo cedens debet debitori ſuo ceſſo.p.698.n. 20. & ſequentibus.

Exceptio compenſationis, quæ poteſt opponi cedenti, poteſt eriam opponi ceſſionatio. ib.n.21

Creditum ceſſum tranſit in ceſſionarium cum ſua cauſa,& onere compenſationis affectum. ibid. n. 22

Exceptio reſpiciens rem ceſſam poteſt opponi contra ceſſionariam.ibid.n.23

Declara,ſi exceptio orta iam erit contra cedentem tempore ceſſionis.ibid.n.24

Exceptio compenſationis, quæ non erat quæſita debitori ceſſo tempore ceſſionis non poteſt opponi contra ceſſionarium.ibid.o. 25

Creditum ceſſum iam non dicitur creditum cedentis,ſed proprium ceſſionarij.ibid.n.26

Ceſſionarius dicitur debitoris ceſſi.ibid.n.28

Creditum ortum contra cedentem poſt ceſſionem non opponitur ceſſionario.p.698.699.n.29.& 30

Ceſſionario non opponitur ius compenſandi ſuperueniens cootra cedenrem.pag. 699. n. 31. & ſequentibus.

Cedentis confeſſio præiudicat ceſſionario, ſi præcedat ceſſionem,ſecus ſi eam ſequatur.ibid.n.34

Ceſſus debitor iuri compenſandi iam quæſito renuntiare videtur, ſi tempore ceſſionis præſens promiſit ſoluere creditum ceſſum.ibid n.35

Debitor ceſſus, qui cœpit ſoluere ceſſionario, an amittat ius compenſandi iam quæſitum ante ceſſiooem ibid.ex n.36.& ſeqq.

Negatiuam ſeotentiam, qui Doctores tenuerint, ibid.n.37.& 38.

Iis in caſibus in quibus poteſt ſolui cedenti in præiudicium ceſſionarij, in iis etiam ei poteſt opponi compenſatio à debitore ceſſo.ibid n.39.

In caſibus in quibus facultas aufertur debituri ceſſo ſoluendi cedenti,in iis etiam ei aufertur facultas compenſandi. ibid.n.40

Declara,ſi ante ceſſiooem competebat debitori iam ius compenſandi ibid.n.41

Quod ius tolli non poteſt per factum ſubſequutum creditoris cedentis.ibid.n.42.& ſeqq.

Cætera conducentia,vide *in verbo Compenſatio.*

Ceſſiunario non plus iuris competit quam cedeoti. p.752.n.75 & ſeqq.& ex n. 70

Cedens partem ſui crediti,& ceſſionarius concurrunt æqualiter io eodem gradu, quilibet pro ſua rata.ibid.& p.753.n.82.& 83

Duo ceſſionarij vnus poſt alium cauſam habentes ab eodem creditore concurrentes, nullam inter ſe habent prælationem, ſed æqualiter eodem gradu exigunt quilibet pro ſua rata.p.753.n.84. & ſequentibus.

Cedenti facta ſolurio à debitore ceſſionem ignorante ſuſtioetur fauore liberationis p.235. n.71

A cedente,& ceſſionario quando debitor conuenitur,cum iam ceſſionis habeat notitiam,ſoluendo cedenti non liberatur.ibid.o.72.& à o.68

Cedens ſi ſolutionem à debitore recipiat, quantúmuis debitor liberetur,ſemper ceſſionario manet adſtrictus ad obſeruantiam contractus. pag. 236.n.73

Ceſſionario cedente,& cedentis creditore concurrentibus io exactione debiti,creditor præfertur, p.235.n.77

Ceſſionario indicio comparenti, an poſſit opponi, de iniuſtiria ceſſionis,ſaltim ne exigat vltra vile pretium quo cenſum ant nomen comparauit.p.236.n.78

Ceſſio iuris pro minima quantitate præſumitur ſimulara, & ceſſionariu poſſe opponi ſimulationem dixit, & perperam Gratianus. , ibid. n.79

Debitor cēſus creati nequit opponere emptori vili pretio comparenti iniuſtitiam ceſſionis, ſed ad integrā ſortē ceſſionario tenetur.ibi.n.80.81.82

Cedenti non fit ſolutio,quando concurrit cum ceſſionario in exactione p.237.n.101

Ceſſiunatius poſterior cum aſſenſu præfertur priori,cui aſſenſus defecit.p.386.n.41.& 42

Ceſſio quibus caſibus ſit neceſſatia tertio pro alio ſoluenti, vt ſubintraret locum creditoris dimiſſi.p.417.n.53.& ſeqq.

Ceſſionem requirit poſſeſſor maioratus redimēdo cenſum impoſitum ſuper eo, vt ſibi cenſum acquirat contramaioratum. p. 416. o. 48. cum ſequentibos.

Cedentis ius tranſit in ceſſionarium cum omnibus ſuis qualitatibus.p.520.n.52

Ceſſionarius non plus iuris habet in cenſu tranſlato, quàm cedens habebat. ibid.n.53

Differentia inter nomen ceſſum ſimpliciter creditori, & ceſſum per viam dationis io ſolutum.p. 663.n.45

Per ceſſionem nominis ſimpliecem nouatio oon inducitur,niſi facta exactione.ibid.n.46

Nec prior debitor liberatur qoovſque creditor ſit ſatisfactus.ibid.n.47.& 48.49.50.& 51

Per ceſſionem nominis per viam dationis in ſolutum ſtatim inducitur nouatio, & in creditorem acceptantem tranſit nominis periculum. ibid. n.52.53.54. & 55

Simplex ceſſio nominis non liberat debitorem cedentem.ibid.n.56 57.& n.58

Ioter ceſſionem nominis factam à debitore creditori,& adiudicationem factam à iudice traditur. p.664.n.60.& 61

Ceſſionem petere poteſt emptor redimens cenſus impoſitos ſuper re, quæ uon eſt incumpatibilis cum duminio rei.p.669.n.124.125. 126. & 127

Vt tutus ſit ab aliis creditoribus ioferioribus.ibid. n.128

Cedente, & ceſſionariu cumparentibus in iudicio concurſus, quis præferatur in exactione crediti ceſſi,& quis eorum ſit citandus.p.232.n.46

Cedenti facta ſolutio legitima eſt.ſi fiat ante litem conteſtatam vel denunciatiooem formaliter factam debitori,ne ſoluat cedenti, & ante partam crediti exactionem.ibid.n.47

Ceſſione nominis facta,directæ actiunes adhuc remanent penes cedentem p.233.n.48.& 49

Ceſſione facta ad commodum cedentis, ſolutio eidem facta nocet ceſſionario, etiamſi ſcientia debitoris proueniat à litis conteſtatione, aut per denunciationem firmiter factam.ibid.n. 50

Io ceſſione ad commodum ceſſionarij quælibet ſcientia debitoris aliunde proueniens ſufficit pro impedienda ſolutione cedenti facta.ib n.51

Ceſſio dicitur facta ad commodum cedenti, quando ceſſionatio remanet recurſus verſus cedentem,veluti,ſi conſignationis cauſa nomen cedatur.ibid.n.51.& n.55

Et tunc per periculum nomiois ad cedentem pertinet.ibid.n.53

Ceſſio ad commodum ceſſionarij facta dicitur, quando ceſſionatio præcluſa eſt via agendi contra cedentem, quia emit nomen, vel in ſolutum accepit.ibid.n.54

Ceſſionatius non habet tegreſſum contra cedentem data negligentia in exigendo contra debitorem factum interim non ſoluendo. ibid. n. 57. & 59

Niſi iam tempore ceſſionis debitor ſoluendo non erat.ibid.n.58

Periculum decoctionis ſuperuenientis ob ceſſionarij negligentiam, quando hinc ſit imputandum. ibid.n.59.remiſſiue.

Ceſſi debitoris ſcientia qualis eſſe debeat, vt ei noceat ſolutio facta cedenti.p.234.n.60

Ceſſionis intimatio ne debitor ſoluat cedenti, quando ſit facienda.ibid.n.61

Ex ceſſione actionum vtilium, & directarum actiones remanentes penes cedentem ſunt inutiles, & ineſficaces ad agendum, & exigendum. ibid. num.62

Cedenti ſolutio facta tunc liberat debitorem, quando aliter conſtat, quam per confeſſionem cedentis, quæ ceſſionatio non præiudicat.ibid. n. 63

Ceſſionario, & cedente ſimul concurrentibus in concorſu debitoris ceſſi quis eorum præferatur in ſolutione, & ſententia graduationis. p. 235. n. 66. & 67

Ceſſionarius ſemper præfertur cedenti vtroque ad concurſum concurrente, etiam quando debitor, aliàs ſoluens cedenti conſequitur liberationem. ibid.n.68

Ceſſionarius poteſt impedire cedentem ne agat in iudicio contra debitorem.ibid.n.69

Scholarium priuilegium ceſſat reſpectu ceſſionis iurium, & actionum per extraneos, & conſanguineos ob fraudem iudicij mutandi ſuſpicionem.p.56.n.94

Ceſſio iurium facta ſcholari reprobatur cum ſemper in fraudem fori fieri intelligatur.ibid.n.96

Ceſſio iurium facta cæteris priuilegiatis fori ceſſante fraude permittitur, & ex ea coram ſuo iudice priuilegiato agere poſſunt.ibid.n.97

Ceſſio iurium facta ſcholari per partem cum requiſitis l.18.tit,7 lib.1.recopil.ſuſtinetur, & poteſt ad exactionem debitores ad ſuum iudicem trahere.ibid.n.98

Conditiones & requiſita d.l.18 pro forma ſeruanda in litibus diffiniendis.ibid.n.99

Ceſſio facta à patre filio ob perſonarum coniunctionem magnam habet fraudis ſuſpicionem. ibid.n.100

Ceſſio ex quibus coniectoris fraudulenta detegatur p.57.n.108

Debito alieno ceſſo ad commodum debitoris compenſationis admittitur compenſatio. p. 71.n.66. & 67

Ceſſum debitum alienum ad commodum ceſſionarij, iam non dicitur alienum ſed proprium. p. 72. num.68

Ceſſi nominis periculum eſt cedentis ante actualem actionem, etiamſi præcedat creditoris confeſſio de recepto.p.78.n.32.& n.24

Ceſſio nominis nullum, ius tribuit ceſſionatio præter perſonale.p.79.n.33

Ceſſio nominis ius reale ceſſionario tribuit, quando in conſignatione res ipſa eſt obligata, vel res, cuius fructus ad ſolutionem conſignantur antea ſit hypotheca.ibid.n.30.& 35

Ceſſionarius primus præfertur ſecundo præſertim procurator in rem ſuam.p.80.n.46.47.& 48

Etiamſi ſecundo ceſſio fiat ex cauſa neceſſaria. ibid. num.49

Creditor anterior poteſt impedire ceſſionario exactionem crediti ceſſi, cum exactione facta petiliceiur ſuum creditum.p.83 n.79

Ceſſionis verbum, quandoque dominij tranſlationem importat.p.132.n.26

Ceſſio facta per debitorem non eſt abſoluta alienatio tranſlatiua dominij, donec bona concurſus diſtracta inter creditores diſtribuantur.ibid. n.33.cum ſeqq.

Ceſſio iuris facta alieni, dum ei non acquiritur ex aliquo iuris impedimento remanet penes cedentem.p.133.n.45

Actiones directæ licet remaneant penes cedentem, inutiles tamen ſunt.ibid.n.52.& 53

Ceſſionis verbum ſimpliciter prolatum ſequuta traditione dominij tranſlationem importat alias. p.134.n.61

Correus totum ſoluens creditori, an ab eo ceſſionem recipere teneatur.p.158.n.35

Ceſſio iurium iuxta formam, l. Modeſtinus, ff. de fideiuſſor.debet fieri per creditorem in ipſo actu ſolutionis.p.159.n.36

Cedens creditor ſi fateatur habuiſſe, & recepiſſe à fideiuſſore, an intelligatur de receptione ante ceſſionem, an ceſſ[illegible] ſit inutilis propter interuallum. ibid. n. 37

Inutilem eſſe autumauit S[illegible]cinus.ibid.

Vtilem tamen eſſe ve[illegible]t opinio latè comprobata.ibid.n.38.& 39

Et eam amplexus fuit Senatus Pineianus.ibid. n.40

Alimentorum ius cedi non poteſt.ibid.n. 41. & 42. cum ſeqq.

Per Ceſſionem & repræſentationem creditoris huius gradum, & prælationem ſubintrat ceſſionarius.p.223.n.4.& 5

Ceſſionarius cenſetur vna, & eadem perſona cum cedente quem repræſentat.p.224.n. 6

Ceſſionarius conſequitur omnia iura quæ cedens habebat.ibid.n.7

Et ſubintrat gradum & prælationem cedentis.ibid. num.8

Debitor ſicut in alimentis ſibi in concurſu conſignatis præfertur omnibus ſuis creditoribus, pariter & eius ceſſionarius ibid.n.9

Priuilegium prælationis datum perſonæ propter cauſam tranſit in ceſſionarium.ibid.n.13

In Ceſſionatium virtute ceſſionis omnium iurium tranſit ne dum ius principaliter ceſſum, verùm & intereſſe legitimè debitum cedenti currens ante & poſt ceſſionem.ibid.

Ceſſionario quando imputetur negligentia, non exigendi à debitore ceſſo interim facto fallito.p. 225.n.29

L.nomen quoque, C.quæ res pignor.oblig.poſſ. & l.3.C.de nouat. procedunt quando eodem modo facienda eſt ſolutio ceſſionario, quo cedenti, non quando ceſſioni additur noua forma, & modus ſoluendi.p.276.277.n.20.21.& 22

Cenſus.

Vide *Redemptio.*

Cenſum nulliter impoſitum ſi ſit verſus in vtilitatem minoris Eccleſiæ aut maioratus, minor & cæteri reſtituere tenentur cum redditibus vſque ad realem reſtitutionem.p.521.n.63.& 64

Et tunc intereſſe taxati intelliguntur iuxta reditus promiſſos, in cenſus creatione, nulliter celebrata. ibid.n.65.& 66

Cenſus prior nulliter creatus confirmatur à principe, ſi nullitatis ei fuerit facta relatio, in facultatis obtentione, pro cenſu exigendo, pag. 520. n.68.& 70.cum ſeqq.

Cenſus

Cenſus redimibilis propter dubium euentum, an redimatur, vel non perpetuus iudicetur iuxta præſentem ſtatum. p. 562. n. 103. & ſeqq.
Cenſui conſignatiuo nihil tam naturale eſt, quàm facultas libere redimendi quandocumque. p. 615. n. 1. & ſeqq.
Cenſus creatio non requirit ſcripturam, qui in conſenſu partium ſolum conſiſtit. p. 671. n. 142
Poteſt tamen venditor cenſus cogi ad ſcripturam faciendam. ibid.
Cenſus poteſt imponi ſuper fructibus maioratus feudi, & ſimilium, quæ aliàs prohibentur alienari p. 666. n. 20. 21. & 22. & ſeqq.
Cenſus ſuper fructibus rei prohibitæ alienari impoſitus tandiu durat, quantum vita poſſeſſoris imponentis, ita vt eo mortuo, aut aliter priuato extinguatur ibid. n. 25. 26. 27 & 28
Cenſus ſuper pretio officij renunciati creatus, an producat annuos redditus ante aſſenſum & admiſſionem Principis. p. 266. n. 1. cum ſeqq.
Cenſus ſuper pretio rei venditæ iuſto, licitè promitti poteſt ab emptore ibid. n. 6
Cenſus conſtitui poteſt ſuper pretio rei venditæ cum pacto ne transeat dominium, donec cenſus redimatur. 267. n. 12
Cenſus ſuper pretio officij creatus ante principis licentiam, & aſſenſu[illegible] producit annuus redditus. ibid. n. 16. cum ſeqq.
Cenſus vt conſtitui poſſit ſuper pretio rei venditæ, iſtud debet eſſe certum, verum, & exigibile. p. 270. n. 39
Cenſus tunc poteſt formari ſuper pretio, de quo fides habita fuit, quando res eſt tradita emptori, non aliter. p. 270. n 40.
Ita tamen vt redditus non excedant valorem fructuum rei venditæ. ibid. n. 41. & 42
Cenſus creari non poteſt ſuper pretio officij retenti à venditore. p. 270. n. 48
Cenſus redemptio an fieri debeat coram iudice debitoris, vel creditoris diſputatur. p. 58. n. 27
Cenſum redimere volens, nec exceptionem mouet nec creditori moleſtias præuenire intentat, ſed actionem ex contractu intentat. ibid.
Cenſuarius creditor non eſt creditor ſortis, nec ad eam petendam vllam habet actionem. pag. 577. num. 10. & 11
In Cenſus redemptione, & ſortis conſignatione debitor, vt actor, ſequi debet forum creditoris rei. p 55. 56. ex n. 87. 88. 89. & 90
Cenſuarius creditor qua ratione poteſt pro ſorte, & decurſis in concurſus iudicio comparere. p. 768. num. 27
Cenſus non dicitur extinctus per conſignationem bonorum, facta in ſententia graduationis, non ſequuta effectiua traditione. p. 153. num. 32. & p. 156. n. 10. cum ſeqq.
Cenſus tunc extinguitur, quando bona conſignata in ſententia graduationis acquiruntur creditori irreuocabiliter. p. 157. n. 23
Res conſignatæ diſtractæ, vt pretium deponatur ad effectum extinguendi cenſum, non extinguitur, quouſque pretium ſoluatur. ibid. n. 24
Si per creditorem ſteterit quominus tradantur bona conſignata per ſententiam graduationis, cenſus extinguitur. p. 158. n. 26. & 27
Et tunc ex mora creditoris ceſſat curſus redditūum, & intereſſe. ibid n. 28
Et niſi nouum emergat impedimentum, ob quod creditor excuſetur à receptione rei conſignatæ, & tunc non extinguitur cenſus. ibid. n. 29
Cenſus vt extinguatur ſufficit quod creditor abſque vllo impedimento poſſit creditum conſignatum extinguere. ibid. n. 30. 31. & 32
Cenſuarius creditor citatus ad concurſum, an valeat ſortem principalem in illum deducere, & pro eius redemptione inſtare diſceptatur. p. 160. n. 1. cum ſeqq.
Cenſus dominus non eſt creditor ſortis principalis, ſed redditūum. p. 260. & 163. n. 3. & 34
Cenſus debitor non eſt verè debitor ſortis principalis. p. 160. n. 4
Cenſus creditor non poteſt debitorem cogere ad redimendum. ibid. n. 5
Cenſum redimendi facultas in ſola voluntate debitoris conſiſtit, quæ pacto coarctari non poteſt ibid. n. 6
Cenſus creditor petens in concurſu graduari pro ſorte, & decurſis ſtatim redditūum curſum ceſſare, qui dixerunt. ibid. n. 7
Et pro cenſu & decurſis iudex motu proprio creditorem graduauerit adhuc debitor non arctatur ad redemptionem. p. 161. n. 9. & ſeqq.
Cenſus creditorem non teneri bona in ſolutum recipere ſortis principalis, etiam non repertis emptoribus, autumat Gaſpar Rodriguez ibid. num. 13. & 14. vide tamen p. 162. num. 32. & ſeqq.
Cenſus creditor ad concurſum vocatus poteſt ſimul ſortem, & decurſus deducere, & ſaltem taci e pro redemptione inſtare. p. 161. 162. ex num. 15. & 30. cum ſeqq.
In concurſu plura ſpecialia vrgent quæ præbent iuſtam cauſam creditori inſtandi pro cenſus redemptione, & qualia ſint. ibid. num. 16. & ſequentibus.
Debitor ad concurſum prouocans creditorem cenſuarium cenſetur velle cenſum extinguere, & redimere. ibid. n. 17. & ſeqq.
Cenſuarius creditor ſi in concurſu non inſtaret pro cenſus redemptione exponeretur periculo, vt totum debitoris patrimonium inter creditores poſteriores conſumeretur. pag. 162. num. 26. & ſeqq.
Cenſuarius creditor poteſt repetere ſortem principalem, quando timet ſortem periclitari. ibid. num. 29
Cenſuarius creditor poteſt repetere ſortem principalem, quando eo inſcio cenſus conſtitutus fuit ſuper re feudali, vel fideicommiſſo ſubiecta. ibid. n. 30
Cenſualiſta licet reſpectu ſortis dicatur creditor conditionalis, poteſt tamen ſi eadem periclitetur ob concurſum formatum pro ea comparere. p. 163. n. 36
Conſignatio bonorum pro ſorte, & decurſis in ſententia graduationis cenſum non extinguit, niſi cum effectu bona creditori tradantur. pag. 163. 164. n 44. 45. & 46
Cenſualiſta ſi in concurſu petierit graduari pro decurſis debitis, & non pro ſorte principali pro ea non graduabitur, nec ad eius extinctionem peruenire debet iudex. ibid. n. 51
Cenſum in concurſum deducere poſſe creditorem, & pro ea appetere prælationem, expreſsè tenuit Rodriguez ſibi contrarius. ibid. n. 56
Cenſus redimibilis, aut perpetuus poteſt minori pretio emi, quam à principio fuit creatus. p. 168. n. 27. & 28
Attenta diſtinctione, an ſi tutò conſtitutus, vel non, ſeu litigioſus. ibid. n. 29

Niſi

Niſi per debitorem ſit promiſſa euictio iuris,& fa-cti ibid.
Cenſuarius creditor in concurſum vocatus an bona debitoris taxata pro extinctione ſortis principalis cogatur,recipere. pag. 177. n.6. & ſequentibus.
Negatiuam firmanit Parlador. ſed non loquitur in iudicio concurſus vniuerſali , ſed quando priuatim debitor obtulit bona cenſuario. ibidem. num.7
Cenſus debitor an ſatisfaciat dimittendo hypothecam pro ſolutione annui redditus ibid n.8
Cenſuarium creditorem in concurſu non eſſe cogendum recipere bona taxata pro redemptione ſortis,Rodriguez exiſtimauit.ibidem.n.9. 10. & 11.& 12
Cenſus conſignatiui creditor nullo modo poteſt cogere debitorem ad redemptionem illius. ibidem.n.14
Cenſus redimibilis creditorem cogendum ad recipiendum bona concurſus pro redemptione illius plorimi amplectuntur Doctores pag.177.178.ex n.15.16.17.18.19.& n 20.& 21
Cenſus dominus creditor ſortis non eſt,nec poteſt regulariter cogere debitorem ad redemptionem. p.179.n.27.&.28
Cenſus creditor citatus ad concurſum à debitore introductum poteſt cogere debitorem ad redemptionem , quia ad hunc effectum creditorem citauit.ibid.n.29
Cenſualiſta poſtquam ad concurſum citatur poteſt liberè inſtare pro cenſus redemptione.ibid.n.32, & 33
Cenſualiſta citatus ad concurſum vt cogatur bona in ſolutum recipere pro cenſus extinctione tenetor in iudicium deducere tam ſortem quam decurſus.p.180.n.36.& ſeqq.
Pro contraria patre multa proponontur fundamenta.ibid.n.38.39.40.41.44
Ad cenſus redemptionem non deductam in iudiciom coocurſus creditor cogi non poteſt.ibidem n.45
Quod amplexos fuit Senatus Valliſoletanus. ibid. n.46.& 47
Cenſus creditor anterior præfertor pro vſuris omnibus creditoribus medio tempore contrahentibus, & anteaquam annui redditos ſint cauſati. p. 201.n.69.& ſeq.
Cenſus hypothecati alteri ,rectè ſit redemptio creditori cenſus inſcio creditore hypothecario. pag. 132.n.44
Niſi creditor ipſe hypothecarius inhibuerit debitori cenſus ne redimat eo inſcio.ibid.
Cenſom creatum emens infimo pretio, an exigere valeat integram ſortem principalem,qua à principio fuit conſtitutus.pag.236.ex n. 78.cum ſequentibus.
Cenſus conſtitutio ex ſorte non correſpondente redditibus non eſt nulla,ſed ſuſtinetur in redditibus ſorti correſpondentibus.ibid.n.45
Cenſom impoſitom ſuper bonis maioratus ciuitatis minoris vel Eccleſiæ, poteſt nouus alius conſtitui ſoper illis abſque noua ſolemnitate aut facultate.p 413.ex n.5.cum ſeqq.
Cenſus noua conſtitutio pro antiquiotia redemptione de vno in alium transfuſio ſuper eiſdem redditibus.ib.n 67
Cenſus in aurea moneta creatus poteſt redimi in moneta ærosa, quando in valore diſcrimen non adeſt.p.410.n.5.& 6
Ad cenſum vnom impoſitum ſuper duobus fundis iuxta Mot. Prop. quilibet pro rata proportionabili ad fructus ſuos manebit obligatus pro redditibus cenſus.p.411.n.24
Quæ doctrina in Hiſpania non verificatur ſed in prouinciis,quibus motus propriua fuit receptua. ibidem.
Cẽſus impoſitio,ſuper duobus maioratibus ab vno poſſeſſore tentia ſi vnus euincatur an iſte prerſus liber tranſeat in vincentem abſque cenſus obligatione.p.432.ex n.26.cum ſeqq.
Et an ſaltim pro ſua rata parte maioratus euictus cenſum ſuper duobus impoſitom recognoſcere teneatur.ib.n.27
Cenſus ab initio legitimè impoſitus ſuper duobus maioratibus poſtmodum per legitimam ſucceſſionem diuiſis,vnuſquiſque pro rata cenſum agnoſcit.ib.n.28.& ſeqq.
Cenſum conſtituens capitulum abſque iuris ſolemnitate ſi ad eius redemptionem alium conſtituat ſolemnitate ſeruata in minori pretio, valde ſecundus creatus dicitut.p.434.n 44
Idem in cenſu modo prædicto creato ab vniuerſitate,& populo quando in ſecundo pro redemptione prioris acceſſit facultas.ibid.n.45
Creditores ſecundi ex facultate regia mutuantes pro extinctione aliorum cenſuum minus legitime impoſitorum,tuti ſunt.p.449.n.138.& 139
Cenſus impoſiti à capitulo minus ſolemniter habent ſtatum implicitum capitulo volente contractui ſtare interim rectè ſoluuntur, & exiguntur redditos.ib n.140
Minor Eccleſia,vel reſpublica, nulliter vendentes cenſum,ſi in earom vtilitatem verſam eſſe pecuniam appareat, tenentur ad ſortem cum redditibus loco intereſſe ibid.n.141.n.142.& 143
Cenſus nulliter impoſitus ſuper maioratus ſi euidenter probetur in eius vtilitatem verſam fuiſſe pecuniam ſuſtinetur.ibid.
Cenſus impoſitio ſuper bonis minoris abſque decreto nulla eſt ipſo iure.p.455.n.18
Poteſt tamen à minore facto maiore cenſum ipſum tacitè per continuationem ſolutionis.vel expreſsè per recognitionem ratificare.ibid n.29
Et cenſum ſemel tacitè vel expreſsè ratificatum nequit vlterius aliquis impugnare.ibid.n.30
Cenſus impoſitus ſuper duoboa fundis ſi vnus pereat integer ſuper alio remanet.p.465.& 466. n. 12.& ex n.7.cum ſeqq.
Cenſus impoſitus ſuper duobus maioratibus ex facultate impetrata ab vno vtrumque poſſidente.ſi vnus euincatur liber tranſit in verum ſucceſſorem; alter remanet grauatus parte cenſus pro rata p.466.n.13.& ſeqq.
In cenſus conſtitutione bona obligata habẽtur loco pignoris,& hypothecæ,& perſona principaliter obligata itavt hypothecatis peremptis integra maneat obligatio perſonalis p.472.n.81 & 82
Secus ex diſpoſitione Mot. proprij,& vbi fuit receptus,vt in bonia obligatia pro cenſu hypotheca contracta ſit irregularis.ibid.n.83
Perempta re ſuper qua cenſus ex motu proprio fuit extinctus petiit cenſus in totom,ac perempta rei parte,pro parte proportionabili fructibus rei manentis cenſus perdurat.ibid.n.80
Cenſus non creatio pro extinctione alterius impoſiti ſuper maioratu,an ſine noua facultate ſuſtineatur.p.517.n.1.cum ſeqq.
Cenſus ad rationem viginti ab initio creati legitimè ſoper bonis maioratus minoris.populi , vel Eccleſiæ

Eccleſiæ an inter eos valeat reductio ad rationem triginta abſque noua facultate,& ſolemnitate.p.517.n.9

Cenſus reductio de viginti ad triginta annuus fit contractus ex eo quod pretium mutatur.ibidem, num.11

Cenſus nulliter à principio impoſitus nequit cedi nec transferri in aliquem pag.520. num. 48. 49. & 50

Cenſum nouum creatum ex facultate regia ad extinguendum antiquum abſque debita ſolemnitate impoſitum ſuſtineri,qui teneant indiſtinctè. ibid.n.60.61.& 62

Et de vera reſolutione,pagin.521.numer. 63. cum ſeqq.

Cenſus impoſitio à poſſeſſore maioratus putatiuo cum facultate regia ab eo impetrata nulla eſt ipſo iure in iudicium veri ſucceſſoris,pag.549.n.1.& ſeqq.

Super cenſu redimibili fundari poteſt maioratus.p.275.n.1

Cenſus Vitalitius.

Vide *redemptio,emptio.*

Cenſus vitalitij debitorem facultatem habere demendi etiam vita emptoris durante, qui tenoerint. p.166.n.1.2.& 3

Cenſum vitalitium an valeat creditor in cõcurſum deducere,& pro eius redemptione inſtare ibid. n.40

Cenſum vitalitium licet creditor in concurſum deducere poſſit, non tamen pro eius redemptione inſtare nec ſortem principalem conſequi,verior opinio eſt,p.166.n.6.cum ſeqq.

In Cenſus vitalitij contractu à principio ineſt vera & abſoluta emptio , & venditio ſine vlla qualitate redemptionem indicante.ibid.n.7

Cenſus vitalitij contractum legitimum propter incertitudinem lucri,& damni,ac incertitudinem vitæ vtriuſque contrahentis,ex communi plurimorum,ibid.n.11.& 12

In Cenſus vitalitij creatione ſi pactum apponatur vt morte ſequuta,ſors reſtituatur,illicitus,&vſurarius erit contractus.p.167.n.13.14.15.& 17

Cenſus vitalitius iuſtificatur ex incertitudine humanæ vitæ.ib.n.16

Cenſus vitalitius morte ementis prorſus extinguitur.p.167.n.18.& n.19

Increpantur Auendañus , & Noguerol. aſſerentes cenſum vitalitium eſſe redimibilem.p.167. 168. n.1n,& n.ſeq.& ſeqq.& 24

Cenſus vitalitius irredimibilis eſt,& diſtinctus à redimibili.p.167.n.21

Motus proprij Pij V.prohibens cenſus perſonalea ſolum loquitur in redimibili,non in vitalitio.ib. num 12

Vitalitij cenſus creditor comparens in concurſu, nullatenus poteſt pro eius redemptione inſtare. p.168.n.23

Cenſus vitalitius , ſicut nec alteri contractus perfecti diſſolutionem aut pœnitentiam non admittit abſque conſenſu contrahentium.n.6

Cenſum vitalitium poteſt debitor emere à creditore non eodem pretio , quo fuit ab initio venditus,ſed minori, attento temporis curſu. ibidem, num.27

Cenſus vitalitius iam conſtitutus , & per tractum temporis deterioratus ac diminutus, non poteſt vendi eodem pretio quo fuit creatus ibid.n.30

Vitalitij cenſus iam conſtituti iuſtum pretium iudicis arbitrio relinquitur.ibid.

Noguerol. conuincitur aſſertus cenſum vitalitium redimi poſſe eodem pretio,quo venditus fuit à principio,cum certum ſit vitæ curſu valorem illius quotidie minui.ibid.n.32

Cenſus vitalitij redemptio difficillima eſt, & maximam confuſionem in republica cauſaret. ibid. num.33.& 34

Cenſus vitalitij creditori in concurſu comparenti non poteſt ſuccurri per viam redemptionis.ibid. num.35

Vitalitij cenſus creditori ſuccurritur datis bonis taxatis inferiori creditori cum onere ſoluendi annuatim reditus, vita creditoris durante. ibid. n36.cum ſeq.

Cenſus vitalitij creditori ad concurſum vocato quo modo conſulatur non repertis emptoribus bonorum debitoris.n.37

Et an ei inuito adiudicentur bona concurſus taxata pro ſorte redimenda.p.169.n.38.& 39

Cenſus vitalitij creditori conſulitur per venditionem aliquorum bonorum concurſus cum onere ſoluendi eidem annuos reditus ſua vita durante. ibid.n.40

Vitalitij cenſus valorem poteſt iudex taxare citatis citandis attenta temporis deterioritate, vt tantum ex bonis concurſus ſoluatur creditori.ibid. num.41.& ſeqq.

Vitalitij cenſus creditori aſſignari poſſunt bona concurſus fructifera quorum fructus proportionabiliter correſpondeant reditibus ſui cenſus, vt ſua vita durante quaſi in pignus habeat.p.169. 170.n.46.47.48.49

Vendito fundo cenſui vitalitio grauato , & tanto minus empto cenſus per mortem extinctio an cedat in vtilitatem emptoris,an aliorum concurſus creditorum p.171.ex n.1.cum ſeqq.

Cenſus vitalitij valor in venditione hypothecæ eo grauatæ non æſtimatur vt onus perpetuum ſed temporale.ibid.n.10.

Cenſus vitalitij pretium ratione incertitudinis vitæ ſemper eſt iuſtum.p.173.n.11

Vitalitij cenſus quo fundus venditus grauatus erat extinctionem cedere regulariter in vtilitatem creditorum concurſus;verius eſſe oſtenditur,ib. n.18.cum ſeqq.

Ex vero valore hypothecæ venditæ deducitur exiſtimatio cenſus vitalitij,quo erat grauata,quare emptor plus recipit in re,quam ſoluit in pretio, qui ex fructibus illius partis rei,quam non emit, perſoluit annuatim cenſum.pag.172. numer. 19. & ſeq.

Cenſus vitalitij æſtimatio deducitur ex pretio , & vero valore rei oneratæ , & tanto minus ſoluit emptor in ſe ſuſcipiens ſolutionem annui reditus.p.173.n.26

Eius partis hypothecæ venditæ correſpondentis æſtimationi cenſus dominium in emptorem non tranſit cum deficiat cauſa ad transferendum.ibid n.27

Hypothecę cenſu redimibili grauatæ emptor ſuſcipiens in ſe cenſus ſolutionem ; ſi redimatur libertas cedit in vtilitatem emptoris , & non creditorum concurſus.ibid.n.28

In cenſu vitalitio per mortem creditoris extincto, non ita,& de ratione differentiæ.ibid.n.29. 30. 31.& 32

Senatus cenſuit ſemel, & iterum extinctionem cenſus vitalitij cedere in vtilitatem cæterorum creditorum concurſus,& non in commodum emptoris rei cenſu grauatæ.p.174.n.42

Vita

Vitalicium ius vẽditum, vt puta commoditas, vſuſfructus extinguitur morte debitoris. ibid. n. 46.
Vitalitij cẽſus dominus ſi religionem capacem ingrediatur non ſtatim extinguitur, ſed vita religioſi durante, monaſterium redditibus fruitur. ibd. n. 47
Cenſus vitalitij extinctio tunc proderit emptori, ſi res empta non eſt fructifera. ibid. n. 48.
Vitalitij cenſus extinctio proderit emptori, ſi expreſsè à principio cauerit, vt, in ſui vtilitatem & non debitoris, cedat. ibid. n. 49. 50. & 51

Cenſus reſeruatiuus perpetuus.

Cenſualia bona per debitorem poſſeſſa concurſus corpus ingredi debent pro ſatisfactione creditorum. p. 678. n. 55
Cenſu reſeruato bona pleno iure in cenſualiſtam tranſeunt cum onere ſoluendi penſionem in futurum, nullo alio iure penes concedentem remanente. ibid. n. 56. & n. 57
Cenſuarius reſeruatiuus poteſt ad libitum rem cenſualem alienare abſque metu commiſſi. pag. 679. num. 58
In cenſu reſeruatiuo commiſſum ob non ſolutam penſionem etiam per mille annos non cauſatur. ibi. n. 53
Cenſus reſeruatiui alienatio & ſubhaſtatio cum onere penſionis tranſit in quemcumque ibid. n. 60. & n. 81
Cenſus reſeruatiui dominus & emphyteuſis poſſũt comparere in concurſu tanquam domini rei iure conſolidationis & deuolutionis ob commiſſum, vel lineam finitam. p. 680. n. 72
In cenſu reſeruatiuo res nunquam cadit in commiſſum, nullo in caſu etiam non ſoluto canone per mille annos. p. 678. n. 55
Cenſuaria res poteſt ex pacto expreſſo cadere in commiſſum, veluti emphyteuticaria. p. 680. n. 76.
In cenſuaria re dominus penſionis non præfertur creditoribus anterioribus ceſſante pacto commiſſi. ibid. n. 77.
In cenſualia re, quæ vi pacti cecidit in commiſſum præfertur Dominus eam vendicans omnibus creditoribus, ſecus ſi per commiſſum ad eum non fuerit deuoluta. ibid. n. 78
Cenſualis res cadens in commiſſum inter bona domini iudicatur non inter bona debitoris cenſualiſtæ. ibid. n. 79
In cenſuali re, quæ in commiſſum non cadit creditores anteriores Domino cenſus præferuntur, ibid. n. 81
Domino directi dominij, aut cenſus reſeruatiui competunt hypothecæ in re pro penſionibus ſoluendis. p. 681. n. 69
Et omnibus in ipſa re, pro penſionibus præferuntur. ibid. n. 90

Chirographum.

Vide *Recognitio, Confeſſio.*
Chirographi habentis hypothecam recognitio facta per debitorem non retrotrahitur in præiudicium creditorum medio tempore contrahentium pag. 640. n. 17
Noua pragmatica papyri ſigillati an det prælationem priuato chyrographo, tam inter ſimplices chyrographarios, quam inter chyrothecarios. ib. num. 18
Chirographum cum omnibus requiſitis. l. ſcripturas c. qui potiores quoad prælationem eoſdem habet effectus, quos ſcriptura publica ibid. n. 29
Chirographum & ſcriptura priuata quibus in caſibus plenam fidem faciat. ibid. p. 541. n. 30
Ex chyrographo creditor nullis præfertur creditoribus, niſi chirographum trino teſte teſtante de loco, & tempore, ac ſubſtantia ſit munitum ibid. n. 28
Et tunc aliis poſterioribus inſtrumenta publica habentibus præfertur. p. 741. n. 29
Chirographum munitum requiſitis, l. ſcripturas, c. qui potiores, quoad pignus & hypothecam publico inſtrumento æquiparatur. ibid. n. 30
Chirographum continẽs hypothecam, recognitum in iudicio præiudicat aliis creditoribus poſt recognitionem contrahentibus ibid. n. 31. 32

Ciuitas.

vide *Vniuerſitas, Minor. Eccleſia.*
Ciuitatis bona non alienantur nec hypothecæ ſubiiciuntur abſque Regis licentia. p. 21. n. 20
Quod etiam procedit in populis dominorum, vt horum licentia contractus annullet poſt l. regiam. ibid. n. 21
Ciuitas, populus, & Eccleſia, aliáve quælibet vniuerſitas computantur inter perſonas, quæ vltra quam facere poſſunt non conueniuntur, p. 597 num. 30
Quibus ob id concurſum formantibus alimenta præſtantur, ne vtilitas publica pereat, quæ priuatæ præfertur. ibid. n. 31.

Citatio Citatus.

Citati debent ad concurſum per debitorem formatum cuncti creditores. p. 5. n. 27
Quia ad illum ſunt partes formales, cum inter eos vniuerſum debitoris patrimonium ſit gradatim diſtribuendum. p. 5. & 6. n. 28. & 29
Citatio creditorum facta per edictum, vel proclama an ſufficiat in iudicio concurſus, p. 6. n. 31
Affirmatiua ſententia ex pluribus probatur. ibid. num. 32
Contraria, vt omnes creditores nominatim, & ſpecialiter ſint citandi, verior eſt. ibid. n. 34
Citatio per proclama ſolum procedit quando incerti ſunt creditores non verò quando certi ſunt ibid. n. 35. 36. 37. & 38
Citatio per edictum & proclama in deſuetudinem, abiit in Hiſpania. ibid. n. 39.
In Hiſpania creditores certi nominatim citantur, ignoti verò per edicta. ibid. n. 40
Citatio creditorum inſtantium contra debitorem requiritur in ceſſione bonorum; in concurſu autem omnium creditorum indiſtinctè. pag. 8. n. 53. & 54
Non citatis non currit citationis terminus, & quandocumque compareant intra illum comparere dicetur. p. 37. n. 26
Citatus à iudice iuriſdictionem licet declinabilem habente tenetur comparere, ſecus quando iudex nullam iuriſdictionem habet. pag. 54. n. 71. & ſeqq.
Citari debent creditores omnes ad concurſum vt intra certum terminum compareant de creditis ſuis, & antelationibus diſceptaturi, p. 59. n. 1
Citari debent creditores certi nominatim & perſonaliter. ibid. 59. n. 2
Citari debent incerti creditores per edicta & proclama in loco publico affixa. ibid. n. 3
Citati creditores ad concurſum ſi intra terminum non comparent inter præſentes iudicium conſummatur. ibid. n. 4
Citati creditores ad concurſum non comparentes, ius quod habent in pignoribus amittunt, emptoreſque eorum tuti ſunt ab illorum moleſtiis. ib. n. 5. cum ſeqq.

Citandi ſunt creditores ad litem motam contra bona concurſus pendentis cum quibus pro eorum intereſſe proſequenda eſt.p.144.n.53.pag. 113. num.24
Citari debet pater non filios in eis quæ reſpiciunt bona aduentitia quantumuls ad filium ſpectantia.p.292.n.23
Citari ad concurſum,an debeat fideicommiſſarius, an hæres ſimul concurrentes pro credito hæreditario, & cui ſit facienda ſolutio, & cenſus redemptio.p.332.n.37.cum ſeqq.
Citari ad concurſum formatum à debitore ceſſo, quis debeat cedens aut ceſſionarius, & vtroque comparente,quis præferatur in exactione crediti ceſſi.ibid.n.46.cum ſeqq.
Ad inducias concedendas debitori an omnes creditores tam abſentes,quam præſentes ſint citandi vel an maior pars præſens præiudicet abſenti. p. 628.n.67.& ſeqq.
In his,quæ commonia ſunt pluribus vt ſingulis,& in quibus maior pars præiudicat minori de ſubſtantia actus eſt citatio omnium.pag.618.629.n. 68.69.&70.
Ex citatione aduerſario intimata,iſti ius quæritur quo inuito alter liti renunciare nequit.p.768.n. 23. & n.24
Per citationem aduerſario intimatam res deſinit eſſe integra impeditura diſceſſus à lite. ibidem. num.25
Citandi ſunt perſonaliter omnes creditores, & eorum adeſſe,maioris partis conſenſum expreſſum vt debitor ipſe,vel aliquis creditor creari poſſit etiam grauis adminiſtrator concurſus.p.114. & 138.n.59.&n.18
Nec ſufficit conſenſus procuratorum , non habentium ſpeciale mandatum.ibid.

Clauſula.

Clauſula irritans inficit poſſeſſionem & titulum p.195.n.41.& 42.
Et operatur contra ignorantes.ibid.n.43
Per clauſulam nonobſtantibus ſtatutis,non tolluntur ſtatuta à principe confirmata , ſicuti nec ab ipſo edita.ibid.n.44.& 45
Clauſularum derogatoriarum, & pœnalium , quæ à principe fuerunt confirmatæ,& eſt facienda relatio; vt facultas euitet ſubreptionem. ibidem, num.46
De Clauſulis infringentibus poteſtatem principis, tanquam nollis non eſt facienda relatio in facultatis impetratione. p.296.n.74
De Clauſulis infringentibus poteſtatem ſucceſſorum in maioratu dumtaxat eſt facienda principi relatio,ne facultas ſit ſubreptitia,ib.
Clauſula ſaluo iure alterius comparentis, quando & quibus caſibus iudex vtatur in ſoluendo creditore.p.405.ex n.1.cum ſeqq.
Clauſula ſine præiudicio tertij reddit decretum conditionale,pag 406.num.11. & num. 23. cum ſeqq.
Clauſula præſeruatiua iuris tertij ſub qua creditor fuit ſolutus,operatur quod iudicium concurſus non extinguatur.p.409.n.51.cum ſeqq.
Per clauſulam ſaluo iure res remanet integra,& in eodem ſtatu.p.411.n.70
Clauſulæ prohibitiuæ,& pœnales fundatoris licet non impediant poteſtatem principis,poſſunt tamen eum mouere ad non ita facilè concedendum facultatem p.282.23
Clauſulæ fundatoris, per quas inftingitur poteſtas principis ſunt nullæ , & de eis non eſt facienda relatio in impetranda facultate.p.282.n.24.cum ſeqq.
De Clauſulis prohibitiuis & pœnalib. tendentibus ad infringendam poteſtatem,& voluntatem ſucceſſorum ne impetrent facultatem,vel ne vtantur tenetur facere relationem impetrans.p. 282 num.27
Opinio Molinæ contraria refertur,& reprobatur, p.283.n.28.cum multis ſeqq.& ex num.30.cum ſeqq.
Tertius comparens virtute clauſulæ,ſaluo iure,dicitur petere in eadem inſtantia eam continuare, & non nouam incipere.p.411.n.72.& ſeqq.
Clauſula ſaluo iure poſitá in ſententia plus operatur quam à iure ineſt.ibid.n.74.& 75
Clauſula ſaluo iure veſtita cum cautione aut fideiuſſione de reſtituendo potiori creditori , poſtea comparenti,reſoluit ſolorum ibid.n.76
Clauſula non alias nec alio modo reddit contractum conditionalem.p.755.n.109
Et eſt clauſula limitatiua voluntatis , & conſenſus, ac præſeruatiua iuris in caſu contrario. ibidem. num.110
Et con ſenſum à contractu adimit,ita vt nihil actum videatur inter contrahentes ibid.n.111
Et habet vim reſolutionis contractus ab initio ibidem.n.112
Clauſulæ prohibitiuæ,& pœnales fundatoris ſubiiciuntur poteſtati principis in facultate concedenda.p.281.ex n.20.cum ſeqq.
De Clauſulis prohibitiuis, & pœnalibus tendentibus ad diminutionem poteſtatis principis tamquam nollis,non tenetur impetrans relationem facere.p.282 n.24.& ſeqq.
Clauſulæ prohibitiuæ qualificatæ poſſunt mouere principem ad difficilius concedendam facultatem.p.284.n.41.& 42.& ſeqq.
Clauſulæ prohibitiuæ impetrandæ facultatis , nec ea vtendi,directè ſucceſſoribus non minuunt poteſtatem prioris.p.285.n.50
Secus ſi dirigantur ad principem , & qui poteſt p. 286.n.51.cum ſeqq.

Clericus.

Clericus formans concurſum trahit ad ſuum iudicem eccleſiaſticum quoſlibet creditores laicos p.18.19.n.26 & ex n.23
Clericum ad concurſum creditorum non poſſe citari à iudice laico exiſtimauit Natta. pag. 41. num.12
Contrarium verius oſtenditur ibid.n.8
Matthæ argumento Reſpondetur.pag. 42. numero 19
Clericum in iudicio concurſus reum eſſe firmauit Mattha.p.40.n.3
In indiuiduis,& connexis iudicijs,in quibus clerici,& laici concurrunt iudex eccleſiaſticus vti dignior competens eſt.ibid.n.5
Debitorem in multis caſibus ad concurſum peragendum non admittit, quorum diſcuſſionem ad iudicem eccleſiaſticum (quando clericus adeſt) pertinere dixit Mattha ibid.n.6.& 7
Clericum creditorem ad concurſum à laico motum vocandum debere citari verius eſt.pag.41.n.8.& & ſeqq.
Clericus creditor in iudicio concurſus reus eſt,qui ſequi tenetur forum debitoris laici.p.41.42. & 48.n.14.15.& n.12
Clericus monitus à debitore laico, vt in concurſu compareat non poteſt declinare forum iudicis laici.p.42.n.19.

Clericus ad concurſum vocatus, cum non poſſideat, ſed ratione ſui intereſſe citetur, actor dicitur voluntarius, non reus neceſſarius. ibid. n. 17

Clericus non poſſidens citatus ſi ſua putauerit intereſſe reus eſt neceſſarius, & ad ſuum iudicem remittendus ibid. n. 18

Fallit quando lite pendente adeptus eſt poſſeſſionem ibid.

Clericus ad impediendam executionem ſententiæ, debet coram iudice laico ſuam poſſeſſionem ; & declinatoriam allegare. ibid. n. 19

Clericus ad concurſum vocatus non conuenitur vt reus, ſed prouocatur, vt actor ad ſua iura proponenda. ibid. n. 20 cum ſeqq.

Clericus formans concurſum inter ſuos creditores, etiam laicos, coram iudice Eccleſiaſtico iudicium debet mouere, cuius iuriſdictionem declinare nequeunt laici creditores p. 43. n. 26. & 27

Clericus cedens bonis liberatur à moleſtia carceris. & ab excommunicatione. ibid. n. 17. 28. & 29

Clericus, cui in iudicio concurſus bona fuerunt conſignata, poſtea à creditoribus anterioribus conuentus coram quo iudice debeat conueniri. n. 30. remiſſiuè.

Clericatus ſuperueniens lite iam cœpta coram ſæculari, non prodeſt ad fori mutationem. pag. 55. ex num. 79. cum ſequentibus, vbi de varius ſimilibus.

Concurſus ad hæreditatem clerici iacentem, coram quo iudice debeat formari. p. 43. n. 31. remiſſiuè.

Clericus formans concurſum alendus erit ex fructibus ſui beneficij. p. 195. n. 7

Clerici fructus beneficij ſequeſtrantur pro ſatisfactione creditorum congrua, clerico reſeruata. p. 197. n. 40.

Clerico emptori, & poſſeſſori rei ſubhaſtatæ ſi peracto concurſu controuerſia moueatur forus Eccleſiæ ſequi debet. pag. 572. num. 33. & ſequentibus.

Clericus, cui in concurſu fuit ſolutum ſub cautione de reſtituendo, an conuentus ab alio creditore potiori teneatur reſpondere coram iudice concurſus. p. 408. n. 42. cum ſeqq.

Clerici forum ſequi tenetur creditor pro reuocatoria pecuniæ ſolutæ, vel rei adiudicatæ, ſi lis concurſus ſit iam extincta. ibid. n. 44

Intellige quando clerico ſimpliciter fuit facta ſolutio abſque cautione, & conditione. p. 409. n. 45. & 46. cum ſeqq.

Clericus conuentus reuocatoria pecuniæ ſolutæ cum clauſula præſeruatiua potioris creditoris ad iudicium concurſus etiam iam extincti, redire tenetur, nec declinare poteſt ibidem. n. 51. & ſeqq.

Clauſula præſeruatiua ſtante, clericus ſubmiſſus intelligitur eidem foro ibid. n. 52

Clericus comparens in concurſu, cui res in ſolutum fuit tradita ſub clauſula præſeruatiua melioris creditoris ſi iſte compareat pro reuocatoria, clericus eundem concurſum ſequi debet, excluſa declinatoria. ibid. n. 53. & 54

Clericum ſemel immiſſum in poſſeſſionem cum clauſula ſaluo iure, tertius comparens ad eundẽ iudicem trahit. p. 411. n. 77

Clerico data poſſeſſio ſub conditione reſolutiua non mutat ſtatum iudicij ſæcularis, nec res deſinit eſſe integra. ibid. n. 78. & ſeqq.

Commiſſio

Commiſſio impetrata ſuper appellatione quæ non extat, nulla eſt. p. 255. n. 16

Commoditas.

Vide *Vſuſfructus.*

Ius alimentorum licet cedi, aut in alium transferri non poſſit, commoditas tamen poteſt in executionem capi pro ſoluendis creditoribus. p. 222. n. 43. 44. 45. 46. & 47

Commoditas penſionis poteſt vendi, cedi, & in ſolutum dari creditoribus. p. 324 n. 8

Commoditas fructuum beneficij poteſt cedi, vendi, & in ſolutum dari, aut conſignari creditoribus. ibid. n. 8.

Commoditas vſusfructus poteſt obligari, & in fraudem creditorum nequit extingui, vel remitti. ibidem. n. 10. & 11.

Commoditas penſionis, ſicuti & vſusfructus obligari, cedi, vendi, & in ſolutum dari poteſt creditoribus. p. 315. n. 22

Commoditas penſionis ingreditur corpus concurſus pro ſatisfactione creditorum vita penſionatij durante. ibid. n. 23

Commoditas vſusfructus ingreditur corpus concurſus, vt ex ea ſatisfiant creditores vita vſufructuarij durante. ibid. n. 24

Commoditas vſusfructus poteſt vendi, cedi, & hypothecari, ſeu in ſolutum dari creditoribus, durante vita vſufructuarij. p. 325. 326. n. 31. & 32. cum ſeqq.

Comparatiuum.

Comparatiuum non datur abſque ſuppoſitiuo. p. 25 n. 10 ex n. 8. & ſeqq.

Compenſatio.

Vide *Ceſſio iuris.*

Ceſſionarius, an teneatur compenſare quod cedens debet debitori ſuo ceſſo. p. 698. n. 20. cum ſeqq. Vide, verbo, *Ceſſio iuris.*

Compenſationis exceptio, quæ poteſt opponi cedenti, poteſt etiam opponi ceſſionario. ibidem, num. 21

Compenſationis exceptio, quæ non erat quæſita debitori ceſſo tempore ceſſionis nõ poteſt opponi contra ceſſionarium. ibid. n. 25 & 26

Debitor conuentus poteſt debitori agenti opponere compenſationem debiti alieni, cuius habet ceſſionem. pag. 698. 699. num. 27. 28. 29 & 30

Compenſandi ius ſuperueniens contra cedentem non opponitur ceſſionario. ibid. n. 31

Debitor ceſſus iuri compenſandi, iam quæſito renunciare videtur ſi tempore ceſſionis præſens promiſit ſoluere ceſſionario. ibid. n. 35

Debitor ceſſus, qui cœpit ſoluere ceſſionario, an ius compenſandi amittat ſibi quæſitum ante ceſſionem. ibid. n. 36. 37. 38

In iis caſibus in quibus poteſt ſolui cedenti in præiudicium ceſſionarij, in iis etiam poteſt ei opponi compenſatio à debito ceſſo. ibid. n. 39

In caſibus, in quibus denegatur facultas debitori ceſſo ſoluendi cedenti in iis, etiam denegatur facultas diſpenſandi, ibid. n. 43

Intellige ſi ius compenſandi erat acquiſitum debitori ante ceſſionem. ibid. n. 41. & 42

Debitori ſicuti auferri poteſt facultas ſoluendi ſuo creditori, ita & facultas compenſandi ibidem. num. 43

Compenſandi ius quæſitum debitori ante ceſſionem per eam ſubſequutam non tollitur, ibidem num. 44

Secus ſi ius compenſandi acquiſiuit debitor poſt ceſſionem, quæ obiici non poteſt ceſſionario. p. 699. 700. n. 45. & 46. & ſeqq.

Index Rerum,

Aliud eſt compenſare velle inter debitorem & creditorem; aliud inter debitorem ceſſum,& ceſſionarium ibid.n.47

Compenſandi facultas tollitur debitori ceſſo iis in caſibus,in quibus non poteſt ſoluere ſuo creditori cedenti.ibid.n.48

Solutio quando non admittitur,item nec compenſatio ibid.n.49.& 50

Compenſationem,quę poteſt opponi contra cedentem poſſe opponi contra ceſſionarium ; nullus negauit.ibid.n.51

Compenſandi ius nondum ortum ante ceſſionem non coinquinat ceſſionarium.ibid.n.52

Debitori non admiſſo compenſare contra aliquem reſeruatur ius exigendi à ſuo debitore.ibid.n.53

Iacob.Graſſis,annotatur in hoc puncto compenſationis inter debitorem ceſſum & ceſſionarium non percepiſſe terminos quibus loquuti fuere Doctores a ſe impugnati.ibid.n.54

Creditori exigenti ex bonis concurſus non obiicitur compenſatio, eius quod debet adminiſtratori niſi ſuo loco & gradu,non antea in præiudicium anteriorum creditorum.ibid.n.55

Creditum quod debitor , communis habet contra ſuum creditorem eſt in bonis& de bonis debitoris in quo præferuntur anteriores,compenſatione prorſus excluſa.ibid.n.56

De credito proprio ad creditum proprium ſemper admittitur compenſatio.pag.696.n.3

Compenſans ſoluere dicitur.ibid.n.4

Alimentario creditori adminiſtrator cócurſus compenſationem obiicere non poteſt.ibid.n.5

Compenſatio non admittitur,vbi realis, naturalis, vel incontinenti numeratio requiritur.p.697.n.6

Compenſationem tollit pactum de ea non opponenda.ibid.n.7

Compenſationem an admittat creditum iuratum non conuenit inter.Doctores.ibid.n.8.& 9

Creditum anterius non iuratum poteſt compenſari cum debito poſteriori, etiam iurato. ibidem. num.10

Compenſatio an admittatur in dote depoſito , alimentis,ſalario,ac debitis fiſcalibus,aut reipubl. ibid.remiſſiuè n.11

Compenſatio,an fiat ipſo iure,vel ope exceptionis. ibid.n.12

Compenſationis exceptio,non expectata ſententia ipſo iure perimit obligationem,ad differentiam aliarum exceptionum.ib.n.13

Compenſare nequit adminiſtrator quod ſibi ipſi debet creditor concurſus exigens virtute delegationis ibid.ex n.14.cum ſeqq.

Debito alieno , quod tertio debetur ad debitum proprium non admittitur compenſatio. ibidem n.17

Compenſare creditor non cogitur rem alteri,quam debitori ſuo debet ibid.n.18

Adminiſtrator ſocietatis à creditore conuentus non poteſt ei compenſare quod ipſi adminiſtratori creditor debet ibid.n.19

Debitum vnius negationis non poteſt compenſari cum debito alieno alterius ibid.n.62.

Nec debitum adminiſtratoris compenſatur cum debito adminiſtrationis.pag.71.n.61

Compenſatio de debito alieno ad debitum proprium denegatur.ibid.n.64

Tutori,adminiſtratori,curatori,agenti, pro debito adminiſtrationis non opponitur compenſatio eius debiti,quod adminiſtrator debet.ib.n.65

De Debito alieno ceſſo ad commoditatem debitoris compenſantis admittitur compenſatio.p.71. 72.n.66.67.& 68

Compenſare in creditum ſuum an hæres teneatur fructus perceptos ante vel poſt traditam hæreditatem,pag.363.364.n.57.58.69.& 60

Creditor licitator bonorum debitoris compenſat pretium cum ſuo credito cuius partem retinere poteſt pag.376.n.14.15.& 16

Creditor inferior per adiudicationem bonorum petitam vult compenſare cum ſuo credito,non verò aliquid ſoluere anteriori.ibid.n.25

Creditor, vt maior licitator bonorum conentſua reſpectu debitoris benè poterit compenſare pretium cum ſuo credito.pag.377.n.30

Reſpectu autem anteriorum creditorum nullo modo compenſare poteſt ibid.n.31

Et de ratione ibid.n. 32

Compenſatio inter debitorem & creditorem non admittitur in præiudicium creditorum anteriorum.ibid.n.33.& 34.35.& 36

Compenſatio regulariter non fit ipſo iure, ſed opponere neceſſe eſt.ibid.n.37

Compenſatione ceſſante debitum , & creditum tunc inde remanent,in ſuo ſtatu diſtincto. ibidem.n.38

Et tunc licitum eſt vtrius debitoris creditoribus ex illo nomine exigere ibid.n.39.& 41

Creditoribus debitoris habentis nomen debitoris, an poſſet opponi compenſatio.pag.378.n. 40. & 41.& 42

Creditor quando agit contra debitorem ſui debitoris non patitur compenſationem. ibid. n. 43. & 44

Creditor emens rem debitoris compenſato credito cum pretio dicitur rem in ſolutum recipere taxatam. p.378

Creditor idem & debitor duas perſonas repræſentat , ideo non poteſt apud ſe ipſum compenſare in præiudicium aliorum creditorum. ibidem. n.47.& ſeqq.

Poſſeſſor agens pro iure & nomine maioratus non tenetur compenſare quod ipſe debet ex perſona propria.ibid.n.31.& ſeqq.

Compenſatio eius quod debet poſſeſſor maioratus non opponetur ei agenti pro creditis maioratus. n.62.cum ſeqq.

Tutori agenti ad credita pupilli non poteſt opponi compenſatio eius quod ipſe debet. pag. 561. n.98

Procuratori agenti ad creditum domini non opponitur compenſatio eius quod ipſe debet ibid.

Compenſatio admittitur inter partes ad inuicem creditores & debitores.pag.610.n.9

Per compenſationem fit ſolutio.ibid.n.10

Compenſationis exceptio impedit præſcriptionem & eius initio opponitur ibid.n.14

Compenſatio vt operetur ſolutionem debet opponi & factum hominis requirit,quia non operatur ipſo iure regulariter.pag.6[illegible].n.21

Et à die compenſationis oppoſitæ & non antea extinguit obligationem,& actionem.ibid.n.22

Compenſatio fit ipſo iure quando defectus ſolutionis poſſet afferre damnum debitori. ibidem n.23.& 24

Compenſatio non admittitur ipſo iure niſi ad euitandam pœnam vel commiſſum, vel curſum vſurarum.ibid.n.26

Compenſatio non admittitur ipſo iure ad euitandum curſum annuorum redditùum ex contractu licito & à iure approbato dicto.ibid.n.27.

Compen

Compenſationem admitti ipſo iure quoties defe-ctu ſolutionis affert damnum debitori intelligitur inter debitorem & creditorem non in præiudicium priorum creditorum.ibid.n 28.& 29

Compenſare apud ſeipſum non poteſt creditor poſterior in præiudicium anteriorum potentius ius habentium in credito à ſe debito debitori communi.p.612.n.31

Creditorem poſteriorem non poſſe apud ſe ipſum compenſare in præiudicium anteriorum, qui teneant.ibid.n.34

Compenſandi facultas procedit inter debitorem, & creditorem non in præiudicium tertij.ibidem, num.35.

Creditor poſterior rem debitoris emens,non poteſt compenſare ſuum creditum pretio à ſe oblato in ſubhaſtatione in præiudicium anteriorum. ibid.n.36.

Compenſatio non admittitur vbi non admitteretur ſolutio.ibid.n.37

Compenſatio oppoſita per debitorem ſimul & creditorem prorſus excluditur in præiudicium anteriorum.p.613.n.48

Solutionem per compenſationem non admittit lex in præiudicium & damnum anteriorum creditorum. ibid.n.51

Compenſationis exceptionem,qui habet, tutus eſt à præſcriptione.p.ibid.n.52.& 53

Condemnatus.

Condemnatus ad triticum vel eius valorem non elegit.,ſed creditor in cuius fauorem æſtimatio appoſita intelligitur.p.618.ex n.31

Condemnatus ad reddendum inſtrumentum,ſi non reperitur, alio modo conſulitur Vinceot.p.623. n.94.95.& 96

Conditio.

Conditio impoſſibilis,vel reiicitur,& pro non ſcripta habetur,vel annullat,ac vitiat depoſitionem. p.334.n 14.& à n.11.cum ſeqq.

Conditio formam inducit, & ſpecifice adimpleri debet.ibid.n.15

Dictio ſi maximè iuncta verbis futuri temporis denotat conditionem.340.n.74

Conditio inducit formam ſpecificè ſeruandam ibid.

Lex loquens per ablatiuum abſolutum inducit conditionem,& formam.p.339.n.62

Gerundium dando,finitum in do,inducit conditionem,& formam.ibid.n.63.&.64

Ex conditionali diſpoſitione, ante eius purificationem nullum ius interim competit,nec actio, nec obligatio oritur.p.142.n.89

Paria ſunt nihil fieri,vel fieri ſub conditione non impleta.ibid.

Sub Conditione promiſſum,vel conceſſum nemo lucratur conditione non impleta.p.343.n 94

Etſi Conditionis implementum impoſſibile videatur,& ſit.ibid.n.95

Quia deficit conſenſus,& animus in concedente, & ſic ob conditionem impoſſibilem promiſſio vitiatur.ibid.n.95

Conditio aut eſt impoſſibilis à natura vel ob omnimodam difficultatem accidentaliter contingentem.ibid.n.96

Conditio impoſſibilis à natura vitiatur in vltimis voluntatibus,& pro non appoſita cenſetur.ibid. num.97

Et in matrimonio.ibid.

Conditio impoſſibilis à natura in contractibus vitiat contractum ipſum, ita vt ex eo nulla actio, vel obligatio quæratur.ibid.n.98

Conditio impoſſibilis ob omnimodam difficultatem,nec in vltimis voluntatibus, nec in matrimonio reiicitur.p.344.n.99

Conditio impoſſibilis ob omnimodam difficultatem contractum non vitiat, ſed non adimpleta nihil conſequitur grauatus.ibid.num.100.& ſequentibus.

Conditionalis creditor an admitti debeat ad concurſum formatum à debitore ſub die, vel conditione ampliſſimè.p.62.ex num.24.cum multis ſeqq.

Creditor ſub conditione, vel die,ratione incertitudinis,non poteſt agere.ibid.n.25

Creditor conditionalis admittitur ad iudicium ſeparationis bonorum.ibid.n.27

Prior creditor ſub die vel conditione caſuali, vel mixta præfertur adueniente conditione poſteriori interim contrahenti. ibid.n.28

Creditor conditionalis poteſt ante diem vel conditionem agere, ſi de fuga,vel inopia, vel futuro dolo debitori ſit ſuſpectus.pag.63.num.31. cum ſeqq.

Creditor in diem vel conditionem, quando conſideratur vt ius petens appellatione creditoris venit. ibid. n.35

Creditor in diem vel conditionem, etſi propriè creditor non ſit,largo tamen modo creditor dicitur.ibid.n.36

Conditionalis creditor, quibus remediis in ſententia graduationis conſulatur, cum difficile ſit miſerabilem debitorem reperire fideiuſſorem.p. 64.n.43.& ſeqq.& p.65.ex n.51

Creditori conditionali poſſunt conſignari bona concurſus proportionata ſuo credito, vt in pignus interim habeat præſtita fideiuſſione de reſtituendo deficiente conditione.p.64.n.44

Conditionali creditori anteriori, ſuccurritur in concurſu per ſolutionem faciendam poſteriori ſub fideiuſſione de reſtituendo adueniente condictione.p.65.n.52

Conditionali creditori quomodo & qua forma ſatisfieri debet ex bonis concurſus.p.145.n. 26

Condictionalis creditor poteſt in concurſu petere, vt creditum ſuum tutum ſit. ibid. num. 26. 27. & 28

Creditor cenſuarius dicitur creditor conditionalis, & poteſt in concurſu pro redemptione inſtare,ne bona debitoris periclitentur. ibid.n.26. cum ſequentibus.

Conditione pendente ſubſtantia obligationis in ſuſpenſo eſt,donec conditio verificetur. p. 185. n.58.& p.188.n.72

Conditiones quæ ex natura actus, ſeu contractus veniunt, ſemper intelligunt rebus inſtantibus, & in eodem ſtatu permanentibus. p. 213.n.21. & 21

Contrahens cum alio, conditionem eius ſcit, vel ſcire debet. p. 384. num.19.& ex num. 27. cum ſeqq.

Contractus aliqui licet purè appareant, adhuc ex natura rei accipiunt conditionem à iure. p.372. 373.n.94.95.& 96

Quæ conditiones tacitè ſubintellectæ, pro expreſſè appoſitis habeantur.p.373.n.97.& 98

Lex vel conſuetudo, quando, ſubintelligit conditionem in actu, hæc operatur ſuos effectus reſolutiuos.ibid.n.99

Conditio tacite à iure ſubintellecta in actu, non minus operatur, quàm expreſſa. ibidem, numer. 190

Conditione tacitè ſubintellecta pendente rei ſubhaſtatæ venditio non eſt perfecta,ſed cum tranſit effecta in emptorem.ibid.n.101.

Conditio ſub qua res tacitè à iudice ſubhaſtatur inducit prioris iudicij continuationem & termini ſubhaſtationis prorogationem.ibid.n.102

Creditor recipiens pecuniam ſub clauſula præſernatiue iuris tertij ſub conditione recepiſſe dicitur.p.507.n.11.& ſeqq.

Conditionalis diſpoſitio quælibet; & qualificata dicitur indiuidua,& vnica cum ſuis qualitatibus,& conditionibus p.407.n.61.& ſeqq.

Facultas ad alienandum bona maioratus conceditur ſub expreſſa conditione , *con tanto que ſean vueſtros,y de vueſtro eſtado y mayorazgo*.pag.455 num.44

Sub conditione conceſſum ſub contraria conditione cenſetur ademptum p.456.n.45.& 46

Facultas regia conceſſa ſub aliqua facultate , vel conditione ſub contraria intelligitur denegata. p.457.n.47

Conditione etenim, aut qualitate deficiente, deficit intentio Principis concedentis. ibid. n.48. & ſequentibus.

Conditionalis eſt emptio pro perſona nominanda, ſi nominatio ſequatur.p.482.n.18.

Sub conditione voluntaria, hypotheca contracte aut poteſtatiua,etiam conditione purificata non retrotrahitur ad tempus contractus in præiudicium tertij medio tempore ius quærentis. ibid. num.19

Secus ſi conditio fuerit caſualis , ſeu mixta. ibid. num.20

Hypotheca ſuper maioratu ſub conditione impetrandæ facultatis,an præferetur hypothecæ, interim contractæ cum regia facultate.p.531.n.18 & ſeqq.

Conditio facultatis impetrandæ, an ſit poteſtatiua vel caſualis.p.438.n.e

Conditio poteſtatiue non trahitur retrò ad tempus contractæ hypothecæ in præiudicium tertij medio tempore contrahentis.ibid.n.3

Conditionalis , ſeu mixta retrotrahitur ad tempus hypothecæ, & præfertur ſecundo medio tempore contrahenti.ibid.n.4.& ſeqq.

Quoad retrotractionem hypothecæ diſtinctionem inter conditionem poteſtatiuam,& cauſalem ſeu mixtam plurimi probarunt.p.539

Differentiæ inter contractus, & vltimas voluntates quoad conditiones retrotractionem in præiudicium tertij medio tempore contrahentis. ibid. num.9

Conditio poteſtatiua illa dicitur,quæ pendet à voluntate debitoris,vel etiam creditoris ſimul.ibid. num.10

Conditio pendens ex ſola voluntate creditoris non impedit retrotractionem.ibid.n.11

Sub conditione poteſtatiua hypotheca non contrahitur ,quouſque purificetur conditio. ibid. num.12

Secus in conditione caſuali, vel mixta in qua tempus contractus attenditur. ibid.n.13

Conditio poteſtatiua,quæ dicatur. ibid.n.14

Inter conditionem poteſtatiuam , & cauſalem differentiæ tertio quoad effectum retrotractionis.ibid. n.15.16.& 17.cum ſeqq.

Conditione hypothecæ pendente , res alienata & poſtea purificata conditione tranſit in emptorem effecta. p.540.n.20

Conditio impetrandæ facultatis videtur caſualis, cum non pendeat à voluntate debitoris,ſed principis vel mixta ex vtriuſque voluntate.pag.541. n.33.& ſeqq.

Conditio nunquam retrotrahitur ad initium contractus quando deficit habilitas alicuius extremi ſiue in re ſiue in perſona contrahentis. pag. 543. n.43.44.& 45.cum ſeqq.

Debitor poteſt alienare bona acquiſita pendente conditione in præiudicium creditoris cum obligatione generali,& conditionali.ibid.n.46

Secus ſi tempore obligationis conditionalis illa bona debitor acquiſita haberet.ibid.n.47. 48. 49. & 50

Conditio ſi rationem adminiſtrationis reddat intelligitur cum effectu,& reliqua ſoluendo.p.735. n.21.& 22

Qui purè facere aliquid eſt obligatus non ſatisfacit faciendo ſub conditione aut qualitate.ibid.n.29. & 30

Conditionalem reddit contractum clauſula , non aliàs,nec alio modo.p.755.n.109

Conditione in ceſſione prælationis non ſequuta ceſſat prælatio, nihil prodeſt inferiori ceſſionario,qui manet vt antea in ſuo infimo loco. ibid. num.113.

Qui ſi inſuper ea vtatur quod exegerit reſtituet anterioribus creditoribus.ibid.n.114

Conditionalis contractus tranſit in hæredem actiuè,& paſſiuè, ſi conditio ſit caſualis vel mixta. p.259.n.14.cum.ſeqq.

Conditione impetrandæ facultatis pendente poſſeſſor maioratus poteſt diſcedere à contractu ſuper bonis maioratus,& pœnitere , pag.660.n.25 & 26

Condictio indebiti, & ſine cauſa.

Condictio repetendi non datur debitori ſoluenti ante tempus.p.378.n.57

Condictio indebiti,vel ſine cauſa, etiam cum iuramento renunciari non poteſt. p.644. n. 137. & ſeqq.

Condictio ſine cauſa datur ei , qui ex re iudicata iterum ſoluit non condictio indebiti ob authoritatem rei iudicatæ. p.645.n.139. & 143. & ſequentibus.

Concurſus.

In concurſus iudicio vniuerſali vix deficit perſona miſerabilis, cui mala adminiſtratio præ cæteris non officiat.p.314.n.17

Concurſus adminiſtrator reddita ratione pro reliquorum ſolutione, etſi nobilis ſit carceratur. p. 216.ex n.1.& per totum cap.

Concurſum formare poteſt clericus inter ſuos creditores ad fructus ſui beneficij. p.318. n.1 . cum ſeqq.

Conductor.

Conductores gabellarum minus debito per multos annos exigentes à debitoribus , iſti nullam poſſunt contra dominum allegare poſſeſſionem nec præſcriptionem.p.307.n.33

Quia ſicuti conductores non poſſident nec poterunt ob ſuam negligentiam conſtituere non ſoluentem in quaſi poſſeſſione in præiudicium domini ibid.

Conductores , & alij ſimiles , qui non poſſident non poſſunt in alium poſſeſſionem transferre. p.307.308.n.34.cum ſeqq.

Conductores redituum regalium eorumque fideiuſſores repelluntur à ceſſione bonorum p.47. num.10

Conducens vectigalia , ſi poſtea alium participem fecit

fecit in conditione, iſte teſti non tenetur. p. 598. num.74

Secus ſit inter conductorem, & ſocium pactum ineat, vt ſocius regis vel tertio tenestur, quia ex eo ius irrenocabile quæritur Regi vel tertio. ibid.num.75

Confeſſio.

Confeſſio emanata à fallito fidem non facit in præiudicium creditosum. pag. 740. num. 17. 18. 19. & 20

Confeſſatæ dotes non probant in præiudicium creditorum, niſi aliàs legitimè probentur. ibidem. num.21

Confeſſio de recepto, licèt tranſactu biennio probet, non tamen in præiudicium creditorum. ibid. num.22

Confeſſio cedentis, licèt ei præiudicet, non tamen ceſſionario. ibid.n.23

Diſtingue inter ceſſionem ad commodum cedentis vel ceſſionarij. p.741.n.24

Confeſſio emanata inter perſonas prohibitas aliis adminiculis adiuuatur. ibid.n.29

Tertius contra confeſſionem de recepto poteſt perpetuò opponere, qui biannio non aſtringitur. ibid.n.26

Ex Confeſſione de recepto augens credito contra tertium hypothecæ poſſeſſorem tenetus veram numerationem probare. ibid.n.27

Non fatetur debitum, quæ de ſolutione opponit. p.49.n.24

Qui confitetur appellationem, non fatetur eam validam. p.50.n.29.

Confitens valorem inſtrumenti, quod nullum erat, ſibi non præindicat. ibid.

Hæres, qui fatetur teſtatorem diſpoſuiſſe, poteſt dicere de nollitate diſpoſitionis. ibid.n.30

Confeſſio falliti concurſum formantis in præiudicium creditorum facta nihil valet. p.135.n.21

Confeſſio cedentis ſe ſolutum à debitore ceſſo recapiſſe, non præiudicat ceſſionario alites de ſolutione non conſtito. p.234.n.63

Confeſſio patris adminiſtratoris filij de recepto, debitorem filij non liberat niſi aliquibus coniecturis adminiculetur. ibid.n.64

Confeſſio monachi, filij familias, aut ſerui de recepto non liberat debitorem cum illis contrahentem, aliter de reali ſolutione non conſtito. ibid. num.65

Confeſſio aliquorum creditorum inuentarium confectum ab hærede verum eſſe, non nocet cæteris creditoribus. p.360.n.53

Ipſis tamen confitentibus nocet. p.363.n.56

Confeſſio & conſenſus nihil operantur quando contractus validitas non dependet ex ſola voluntate contrahentis. p.79. n.33.& 34

Confeſſiones iudiciales per ſententiam contrariam remanent reprobatæ, p.652.n.12.13.& 14

Confeſſio & pactum vendentis præiudicat emptori, ſi emanauerit ante venditionem. p.699.n.32

Secus ſi confeſſio emanauerit poſt venditionem, quæ emptori non præiudicat. ibid.n.33

Confeſſio cedentis præiudicat ceſſionario, ſi præcedat ceſſionem, ſecus ſi ſubſequatur. ibid.n.34

Confeſſio adminiſtratoris ſe recepiſſe, aut exegiſſe partitas continet qualitatem imbibitam diſpungendæ rationis. pag.703.n.31.& 32. cum ſeqq.

Confeſſio creditoris ſe recepiſſe pecuniam à licitatore ſubhaſtante, qui verè non recepit, ſibi præiudicat, quoad debitorem, ſed datur actio contra licitatorem. p.716.n.12

Contra confeſſionem Propriam non admittitur probatio, niſi manifeſtiſſimè errore docto p. 715. n.30.& ſeqq.

Confeſſio debiti, vel recognitio ſchedulæ priuatæ eſt debiti probatio contra confitentem, & recognoſcentem, p.739.n.13

Non tamen operatur in præiudicium creditorum, cum ficta fraudulenta, ac ſimulata præſumatur ad tertij præiudicium. ibid. num.14. & ſequentibus.

Crediti probatio per ſolam confeſſionem debitoris tanquam fraudolenta, non præiudicat creditoribus concurſus. p.740.n.17

Confeſſio, aut ſchedulæ recognitio emanata concurſu pendente fraudulenta præſumitur, & tunc minus præiudicat creditoribus. ibid.n.18.& 19

Confeſſio patris de recepto, vel de debito non præiudicat filiis aliter non adminiculata. ibid.n.20

Facta in teſtamento valet in vim legati, ſi fauore extranei intra quintum, ſi vnius ex filiis, intra tertium, & quintum. ibid.

Confeſſio extraiudicialis facta pro exoneratione conſcientiæ probat pro abſente. ibid.

Non tamen valet in præiudicium tertij, ſed confitentis tantum, niſi fuerit adminiculata. ibid.

Confirmatio.

Confirmatio alienationis iam factæ à poſſeſſore maioratus, idem operatur quod facultas præcedens. p.250.n.5.& 6

Confirmatio inſtrumenti comprehendit omnia, & ſingula in eo contenta. p.151.n.13

Non tamen ea, quæ in inſtrumento, nec loquuntur, nec continentur. ibid.n.14

Confirmatio non eſt actus de per ſe ſtans, ſed alteri adhærens. ibid.n.15

Confirmatio commenſuratur cum illo quod confirmatur quæ vltra actum confirmatum non extenditur. ibid.n.16.& ſeqq.

Confirmari non poteſt actus, niſi eo tempore, quo geri poteſt. p.258.n.4.& à n.1

Princeps non intendit actum nouum facere, ſed iam factum ex nunc confirmare. ibid.n.5

Conſſactus ſine aſſenſu extinguitur morte contrahentis, itavt nequeat à principe confirmari. ibid. num.6.

Confirmatum quando ſumit vigorem à confirmatione, quam antea non habebat trahitur ad tempus confirmationis, non è contra. p.544.n.60

Factum quod eget confirmatione, vel approbatione Superioris caret effectu donec à Superiore confirmetur. p.269.ex n.58.cum ſeqq.

Confirmatio non probat infirmatum niſi iſtud oſtendatur, & principi exhibeatur. p.250.n.6

Confirmata à principe diſpoſitio ab ipſo cenſetur dimanata. p.295.n.44

Per clauſulam non obſtantibus ſtatutis, non tolluntur ſtatuta à Principe confirmata, ſicuti nec ab ipſo edita ibid.n.45.& 46

Confirmatio pacti de non alienando maximè cum clauſula irritante non indiget alia iudicia prohibitione confirmantis. p.598.n.66

Confuſio.

Confunditur actio perſonalis & hypothecaria creditoris facti hæredis debitoris p.415.n.35

Non confunditur actio per aditionem hæreditatis creditoris, quando ex confuſione induceretur damnum ipſi hæredi creditori, aut etiam tertio. p.415.n.36

Non confunditur hypothecaria actio per aditionem hæreditatis quando alij ſunt creditores ad

hypothecam ius prætendentes. pag.416.num.37. & ſeqq.

Confuſio actionum per additionem non fit quoties allatura foret damnum hæredi creditori.p. 669. n.130.& 131.& ſeqq.

Ius ſemel confuſum ob emptionem hypothecæ, recuperat creditor, re euicta, vel ablata per totum. ibid.n.131

Connexitas Connexum.

Connexorum idem eſt iudicium p.29.n.16.17

Connexa ſunt indiuidua ibid.n.18

Connexæ, & commixtæ cauſæ diuiſionem abſque partium diſpendio non recipientes coram eodem iudice ſunt tractandæ.ibid.n.19.& ſeqq.

Introitus & exitus adeo ſunt connexa cum ratione reddenda, vt nunquam præiudicet confeſſio recepti, niſi ſimul videatur expenſum.pag.703.n.21 & 22.& 26.& n.ſeqq.

Correus.

Creditor poteſt conuenire quemlibet ex correis debendi, vel fideiuſſores, & lite pendente liberè ad alios redire, quamdiu integrum creditum non exegerit.pag.150.151.ex num.1. & num.10. cum ſeqq.

Vnius ex correis electio non præiudicat creditori, quominus actiones ſuas ſiue perſonales, ſiue hypothecarias (quæ penes ſe remanent) contra alios mouere poſſit.p.151.n.11

Creditor etiam ſententia contra vnum ex correis obtenta poteſt eo iudicio deſerto alios correos noniter conuenire, quovſque ſibi ſit ſatisfactum ibid n.12.& 13

Per ſolam petitionem contra vnum ex correis, & etiam ſequuta ſententia, cæteri non liberantur niſi ex integra ſolutione.ibid n.14

Contra vnum ex correis lata ſententia non præiudicat aliis non citatis.p.154.n.48

Correus ſoluens totum creditori ab aliis correis, & confideiuſſoribus repetit dempta ſua rata. p. 162.num 33

Et ad hanc ratam cæteri creditores correi ſoluentis ius habent.ibid.

Correus, in concurſu à ſe cauſato totum ſoluit creditori cum ceſſione iuris, poteſt id à cæteris repetere dempta ſua rata vel integrum à debitore, quod cedit in vtilitatem ſui concurſus.pag. 163. num.34

Correus totum ſoluens an adſtringatur diſpoſitione l.Modeſtinus.ff.de fideiuſſor.ibid.n.37.remiſſiue; & ſeqq.

Creditor ſi à pluribus correis inſolidum obligatis plus debito exegit diuerſis temporibus poſteriori, & non anterioribus intra ſummam contentis repetitio competit.p.388.n.63.& a n.1.& p.393. n 134

Si omnes correi ſimul ſoluerunt plus debitum, omnes ſimul pro rata repetunt.p.393.n.133

Correus ſoluens abſque ceſſione conſequitur ſolutum, dempta ſua rata à cæteris correis actione negotiorum geſtorum. p.417. n. 59. & num.56. 57.& 58

Conſenſus.

Vide *Licentia aſſenſus.*

Conſenſus cum ſit ad actum de iure naturali suppleri à principe non poteſt, nec à principe ſubuerti. p.291.n.15.cum ſeqq.

Conſenſus defectu, quando actus corruit, ſiue iſte ſequatur, ſiue præcedat, conualeſcit.p.302.n. 33. cum ſeqq.

Conſenſus filij præſtitus vinculo ſuper ſua legitima, an præiudicet creditoribus.pag.507.ex n.1. cum ſeqq.

Conſenſus filij in grauamine legitimæ requiritur expreſſus non tacitus per poſſeſſionem legitimæ grauatę etiam per mille annos.p.508.n.17

Quod multo magis procedit in grauamine qualitatis, putà vinculi vel fideicommiſſi.ibid.n.18.

Qui conſentit alienationi, & donationi per alium factæ, ipſe alienare, & donare, & rem perdere dicitur, p.508.514.n.19.& ex num. 84. cum multis ſeqq.

Is qui ſine ſolemnitatibus alienare nequit, alienanti conſentire abſque illis non poteſt. pag. 508. num.10.

Qui conſentit. rem ſuam alteri donare ipſe donare videtur.ibid.n.21.

Retractus datur conſanguineo eius, qui conſentit alienationi per alium factæ.ibid.n.22

Filius qui conſentit grauamen legitimæ à patre impoſitum, an ipſe vinculare dicatur. ibid. n.24

Diſtinctionem inter conſenſum filij ante aditionem & poſt aditionem legitimæ quoad præiudicium creditorum ſequuntur plures Doctores.p.509. n. 32.33. 34.& 35.

Conſenſus filij præſtitus viuo patre grauante legitimam, valet in præiudicium creditorum.p.510. num.44

Conſenſus à filio pręſtitus poſt delatam legitimam & ante acceptionem firmum reddit maioratum in præiudicium creditorum.ibid.n.46

Conſenſus filij Præſtitus ante acceptationen legitimæ quá poſtea acceptauit, validum reddit maioratum in præiudicium creditorum.ibid.n.47

Filius ſicut per conſenſum grauaminis ante acceptationem legitimæ iniuriam nullam irrogauit creditoribus, ita nec per repudiationem ſubſequutam.p.513.n.76

Conſentiens, vt alius de re ſua teſtetur ſibi præiudicat.p.514

Conſentiens grauamen mortuo patre, & adita iam hæreditate, filius vinculum condere intelligitur. ibid.n.87

Conſentiens actui ab alio geſto ſi non eſt dominus actum facere non dicitur ſed approbare.ibidem. num.88.& 89

Conſentiens vinculum in vita patris vel ante aditam hæreditatem ſicut non diſponit de re ſua, ita nec vinculum ſibi adaptatur. pag.514. 515. num.90.& 91

Conſenſus contrahentium eſt de ſubſtantia cuiuſuis contractus p.552.n. 26.& 27

Conſenſus creditorum in oblatione pretij conditionata an debeat eſſe expreſſus, vel ſufficiat tacitus.p.664.n.62

Expreſſum requiri traditur.ibid.n.68

Tacitum conſenſum ſufficere: verius eſſe oſtenditur ibid.n.64.cum ſeqq.

De Conſenſu creditorum poteſt iudex habere fidem de pretio in ſubhaſtatione. ibid.n.66.

Conſenſus creditorum præſumitur ex monitione quod aſſerit bonorum diſtractioni.ibid. &. n.67

Conſentire videtur in iudicialibus tacens, & præſens.ibid.n.68.& n.69.& 70

Conſentiens alienationi rei ſuæ vel in qua ius habet, amitit ius & dominium p.667.n.109

Conſentiens vt aliter teſtetur de ſua re non poteſt reclamare ſed tenet alienatio.ibid.n.110

Conſenſus, & voluntas quæ inducitur ex facto alicuius, non extenditur vltra id quod ex facto de neceſſitate inducitur.p.235.n.78 & ſeqq.

Conſenſu

Conſenſus vſufructuarij requiritur quoties res agitur etiam proprietatem reſpiciens. pag. 230 n.12
Sine conſenſu patris in iis in quibus ei quæritur vſusfructus, filiusfamilias non poteſt ſtare in iudicio.p.231.n.21.
Quando negotium tangit pluribus vt ſingulis non determinatur à maiori parte,ſed omnium requirit conſenſuum delationem,nec maior pars præiudicat minori.p.371.n.67
Secus quando tangit plures,vti vniuerſos.ibid.n.68
Conſenſum veri domini requirit hypotheca ad ſui validitatem.ibid.n.71
Conſenſus cùm prouenit à iure naturali non poteſt suppleri à Principe.ibid.n.72
Contrahentes non obligantur ex facultate regiâ ſed ex ſuo vtriuſque conſenſu proprio.ibid.
Actus quoties corruit ex defectu conſenſus alicuius quandocumque ſuperueniat actus reualidatur. p.453.n.3
Defectus conſenſus veri domini in imponenda hypotheca quandocumque ſuperueniat confirmatur,quoad omnes iuris effectus.p 454.n.4
Conſenſus, aut confeſſio nihil operatur quando contractus validitas non dependet à voluntate ſola confidenti p. 56.n.33.& 34
Conſenſus & licentia mariti in contractu ab vxore celebrato ſuperueniens mortua vxore,non tenet, ibid.n.57
Nec conſenſus patris ſuperueniens mortuo filio ratificat contractum.ibid.
Actus nullus ex defectu conſenſus conualidatur quandocumque accedentis.p 457.n.58
Actus nullus ex defectu conſenſus, & ſolemnitatis ſimul non validatur niſi vtrumque concurrat in ratificatione.p.457.458.n.59.& 60
Conſenſus vendendi datus vni non porrigitur ad ſucceſſorem in illa re.p.478.n.66
Conſenſus ſolus Abbatiſſæ in renunciatione Monialis ſufficit ad præiudicium Monaſterij.p.494. n.101.& 102
Conſenſus inducitur ex actu præiudiciali intimato iudicij decreti,& non impugnato.p.472.n.72. & ſeqq.& à n.67
Conſenſus tacitus idem regulariter operatur quod expreſſus.p.493.& n.75.76.& 77
Conſenſus, & voluntas magis factis quam verbis declaratur.p.372.n.82.& 83
Conſenſus creditoris ad diſtractionem pignoris ſufficit tacitus.p.374.n.111
Conſenſus patroni in conſtitutione penſionis continente transferendi facultatem adhibitus in translatione facienda ſufficit abſque nouo conſenſu.p.684.n.19
Conſenſus creditoris in alienando pignore ius ſuum prorſus extinguit.p.716.n.10.& 11
Qui alienando vel aliquid agendo nequit alteri præiudicare,minus poteſt conſentiendo,vel patiendo.p.743 n.60.61.62
Conſenſus prioris creditoris vt alteri pignus obligetur quando reſtringi intelligitur ſolum tribuit prælationis ordinem exigendi, ei, cui conſenſus accommodatur reſpectu conſentientis non reſpectu intermediorum qui vtrique præferuntur.p.746.& 747.n.11.cum ſeqq ex n.1
Conſentire vt pignus pignori detur idem operatur,ac ſi conſentiat rei alienationi quoad pignoris amiſſionem,iuxta Donellum.p.740.n. 15
Per conſenſum prioris creditoris, vt pignus alteri obligetur, iſte illius locum ſubintrat ſed ius ſecundi intermedij infirmatur.ibid. n. 16. cum ſequentibus.
Conſenſus prioris creditoris ſi ſit generalis vt debitor poſſit pignus obligare, non contemplata certa perſona, inducit amiſſionem iuris quoad omnes creditores.p.696.697.n.19.& 20
Conſenſus anterioris commodatus, & reſtrictus ad certam perſonam, reſtrictè operatur quoad eam duntaxat, itavt quoad omnes creditor ius pignoris amittat.p.698.n.21.22.23.24.25
Conſenſus anterioris quando non operatur quoad omnes creditores, tertius, cui accommodatur, ſubintrat gradum conſentientis vtrique præfertur, intermedij autem creditores, vtrique.ibid. n.23.& 26
Per conſenſum anterioris abſolutum pignoris in totum diſſoluitur, & ſecundum primum locum occupat, ſecus quando in gratiam alicuius fuit conſenſus accommodatus.ibid.n.26
Tertius cui ſpecialiter accommodatur conſenſus quoad exactionem non occupat primum gradum conſentientis.p.749.n.29
Creditor anterior per generalem conſenſum quod debitor poſſit alteri pignus obligare remanet creditor perſonalis cum ius hypothecæ amiſerit, ibid n.30.& 31
Per conſenſum ſpecificum creditor non amiſit ius hypothecæ quoad omnes, licet ius prælationis quoad intermedios,& tertium amittat. pag.751. n.56.& 57.& ex n.56
Conſenſus anterioris ſpecificè tertio accomodatus habet vim tacitæ ceſſionis, & pacti inter vtrumque quoad prælationem.ibid.n.58
Conſenſus præſtitus ad actum fiendum ſufficit ad actus executionem, alio nouo non requiſito. p.263.n.18.& 19.cum ſeqq.
Conſenſus omnium creditorum expreſſus requiritur, vel maioris partis eorum, vt debitor, vel vnus creditor poſſit etiam gratis administrator concurſus creari.p.114.& 138.n.59.& n.18
Et non ſufficit conſenſus procuratorum non habentium ſpeciale mandatum.ibid.
Conſenſus prædeceſſoris in conſtituenda perſona non arctat ſucceſſorem probantem conſentientem non habere ius ad beneficium.ibid. n.72

Conſignatio.

Conſignatio rei vt ex eius fructibus ſeu redditibus creditor ſoluatur,ad quod contractus genus referatur.p.76.n.1.cum ſeqq.
Conſignatio prædicta contractui emptionis, & venditionis adaptanda videtur ibid.n.2
Conſignatione facta alicuius rei in ſolutum extinguitur prior obligatio.ibid.n.3
Conſignare verbum an importet tranſlationem dominij. bid.n.4.&.6
Conſignatio ſolum importat adminiſtrationem quando in conſignatione nulla ſubeſt cauſa tranſlatiua dominij ibid.n.5
Aſſignatio fundi, vt ex eius fructibus ſoluatur legatum annuum non inducit ius hypothecæ,nec afficit tertium fundi poſſeſſorem ibid.n.7
Niſi fundus ipſe aſſignetur pro annuis alimentis legatis.ibid.n.8
Quando aſſignatur certi fundi redditus pro annua penſione ſoluenda ex cauta demonſtratione ſola perſonalis actio naſcitur,quæ tertium poſſeſſorem non obligat.p.76.77.n.9.& n.11
Secus quando fundus ius principale conſenſus daretur creditori in ſolum quia tunc extinguitur debitum.p.76.n.13

Conſignata res creditoris à iudice præ executione capta, ſemper in pignus data videtur, & oblata pecunia cum vſuris, debitor rem cum fructibus recuperat. p. 76. 77. n. 14 & 15

Conſignatio rei creditori plus offerenti in publica ſubhaſtatione puta venditio eſt ibid. n. 16. cum ſeqq.

Conſignata res vel ius cenſus vt ex eius fructibus creditor ſoluatur, ſi tradatur cum inſtrumentis factus procurator in rem ſuam, pignus in ipſa re vel cenſu contrahitur. ibid. n. 18. cum ſeqq.

Simplex rei vel cenſus conſignatio, vt ex fructibus creditor ſatisfiat, demonſtratio eſt, & ſolutionis deſtinatio, non pignus. pag. 77. 78. num. 21. 22. & 23

Conſignatio vel nominis ceſſio non extinguit debitum, niſi fiat titulo realis dationis in ſolutum. p. 78. n. 26

Conſignatio, aut nominis ceſſio facta commodioris ſolutionis gratia, non inducit liberationem, quouſque creditor exigat. ibid. n. 27

Conſignatio ſolutionis ſuper gabellis, & introïtibus inducit hypothecam. p. 79. n. 35

Ex ſimplici conſignatione rei, vt ex fructibus creditor ſatisfaciat hypotheca non contrahitur. pag. 243. n. 3

Ex Conſignatione rei ſimul traditæ, vt ex fructibus creditor ſoluatur hypotheca cenſetur. ibid. n. 4

Conſignatio redditum ad ſolutionem, idem dictat ad dationem in ſolutum quantum venditio à promiſſione de vendendo. p. 79. n. 36. & 37

Conſignatio reddituum ad ſolutionem ſolutio eſt de futuro, & facta, ideo hypothecam non conſtituit. ibid. n. 38

Conſignationem reddituum, & fructuum nullibi reperitur hypothecam tacitam habere. ibid. num. 39

Creditor cui facta fuit reddituum conſignatio, de puro efficitur conditionalis, qui ante excuſſionem non poteſt redire ad debitorem. ibid. n. 40

Conſignatarius creditor, an teneatur in concurſum conferre fructus, & redditus à debitore conſignatos, tam perceptos & exactos, quam percipiendos. p. 76. ex n. 4. cum ſeqq.

Etiam in reditibus conſignatis, an præferatur cæteris creditoribus concurſus. ibid.

Conſignatarius tenetur ad concurſum pendentem rtahere omnia bona, & iura ſibi per debitorem ad ſolutionem conſignata. p. 80. n. 42

Debitor conſignando, hypothecando, aut quolibet alio modo alienando non præiudicat anteriorum creditorum iuri. ibid. n. 43. & 44.

Conſignati redditus pro ſolutione alicuius creditoris, bona ſunt debitoris, quæ concurſum à ſe ignotum ſequi tenentur. ibid. n. 45

Conſignatarius primus præfertur ſecundo, cui poſtea eadem res fuit conſignata. ibid. n. 46. & 47

Conſignato iure adhuc ſtante, & non exacto per ſecundum conſignatarium prior creditor conſignatarius præfertur ſecundo. ibid. n. 50.

Conſignatarius ſpeciali, vel generali hypotheca munitus ſi cum aliis creditoribus concurrat, ad prælationem attenditur tempus, & priuilegium. p. 80. 81. n. 51. & 52

Etiamſi in ſolutum, & cum ceſſione ſibi facta fuerit conſignario reddituum ibid. n. 53. & 54

Conſignatarius, vel ceſſionarius in reoccatione pecuniæ ei ſolutæ conuenire debet via ordinaria per creditorem anteriorem. p. 77. n. 76

Et facta, prius executione in debitore principali. p. 82. n. 75

Conſignatio reddituum maioratus facta à poſſeſſore ſuo creditori conſignato extinguitur pro rata fructuum ad ſucceſſorem ſpectantium. pag. 84. n. 89. & ſeqq.

Idem in fructibus beneficij conſignatis à poſſeſſore. ibid.

Conſignatarius prior cui pro ſolutione conſignata, & obligata fuit res fructifera non cogitur ad relegandam partem, etſi redditus ſint vberrimi, donec ex illis integre ſatisfiat p. 99. n. 67. & 20

Conſignata licèt habeat bona in ſententia graduationis pro ſuo credito poterit creditor concurſum deferens, & ad alios correos, vel fideiuſſores, & tertios poſſeſſores redire. p. 152. n. 28. & 29

Conſignatio facta in ſententia graduationis concurſus facti à debitore, an creditor præcludat viam correos & fideiuſſores moleſtandi. p. 156. n. 10. cum ſeqq. ibid. n. 12

Ex conſignatæ, & traditæ rei (vt ex fructibus creditor ſatisfiat) redditione, & reſtitutione, an præſumatur integra ſolutio, aut partis non ſolutæ remiſſio. p. 243. n. 3. 4. & 5

Conſignatio in ſententia graduationis per viam dationis in ſolutum extinguit obligationem, & cenſum in concurſum deductum a creditore. p. 156. num. 5

Per Conſignationem pro ſolotione creditoris quando recedatur à contractu; & nonatio inducatur. ibid. n. 6.

Conſignatio pro ſolutione creditoris potius inducit liberationem quam pignus. ibid. n. 7

Conſignatio in verbis concurſus creditori facta per ſe ſolam non extinguit obligationem niſi ſequuta actuali bonorum traditione. ibid. n. 13. & 15. & 18

Et tunc dominium, & periculum rei traditæ tranſit in creditorem conſignatarium. ibid.

Conſignatio ſola bonorum in ſententia graduationis non ſequuta traditione non aufert dominium, nec poſſeſſionem à debitore. ibidem. n. 14. & 15. cum ſeqq.

Ex ſola conſignatione bonorum in ſententia concurſus non extinguitur obligatio, nec impeditur creditor deſerere concurſum, & correos, vel fideiuſſores conuenire. ibid. n. 18

Per Conſignationem factam creditori cenſuali, tum extinguitur cenſus, quando irreuocabiliter acquiruntur creditori bona conſignata. ibid. n. 13. & ſeqq.

Si per creditorem ſteterit accipere bona conſignata in ſententia graduationis extinguitur prior obligatio & cenſus. ibid. n. 26. 27. & 28

Niſi nouum aliquod emergat impedimentum ob quod creditor non poſſit rem conſignatam recipere, non extinguitur concurſus obligatio. ibid. num. 29

Creditor ſi bona ſibi conſignata pro ſolutione integra non ſufficiant, non prohibetur ad alia debitoris bona recurrere, facta prius executione in conſignatione. p. 225. n. 19

Conſignatio in pretio conditionali approbato à creditoribus eſt datio in ſolutum per quam debitor principalis liberatur. p. 662. num. 40. & 41. & ſeqq.

Conſignatio & adiudicatio facta creditoribus in iudicio concurſus, ſemper eſt intelligenda pro datione in ſolutum per quem extinguitur obligatio. p. 663. n. 59

Conſignatio per iudicium in concurſu facta dicitur datio io ſoluiom neceſſaria.p.664.n.60.& 61

Continentia cauſa.

Vide *Exceptio cauſa.*

Conſuetudo.

Conſuetudo vetuſtiſſima, & efficax ad tollendum ſolemnitates requiſitas in alienationem bonorum minoris,Eccleſiæ,& ſimilium.p.13.n.45.46.47.& n.48

Conſuetudo habilem reddit eum,qui eſt de iure inhabilis.ibid.n.49

Et minorem maiorem facere.ibid.n.50

Conſuetudo minuit ſolemnitates à iure requiſitas ad actum.ibid n.52

Vt in ſolemnitatibus teſtamenti. ibid. inuentarij. ibid.n.53

De inſtrumentis.ibid.

Conſuetudo poteſt tollere ſolemnitates decreti requiſitas in alienatione minorum, & aliorum. ibid.num.54

Cunſuetudo poteſt introducere, vt bona feudalia vel emphyteutica alienentur abſque aſſenſu domini.p.14.n.55.& 56

Conſuetudo potuit introducere,vt minor, Reſpublica, ſeu Eccleſia poſſit concorſum formare abſque decreto,& regia facultate.ibid.n.57

Conſuetudo non requirit actus iudiciales, ſed extraiudiciales ſufficiunt.ibid.o.58

Nec contradictorium iudicium vt contra Maſcardum tenent alij.ibid.n.59

Conſuetudo,vt emphyteuta poſſit alienare,ſolum tollit impedimentum prohibitom non aliud. p.436.n.64

Conſuetudu ne in vno loco congregentur creditores ad inducias concedendum debitori.pag. 629. n.71

Que conſuetudo viget in Hiſpania vbi à ſingulis creditoribus conſeuſus poſtulatur.ibid.n.72

Conſuetudo deponendi pecuniam numeratam iuſſu iudicis conſeruat formam veri depoſiti.p.725. ſub num.27

Contractus,& quaſi.

Vide *Nouatio.*

Ad contractus initos inter partes ſubuertendum, principis humana poteſtas non extenditur. p. 291.n.15.16

Contractus Principi Deus non ſubiicit. ibid.

Contractus à ſe geſtos cum ſubdito princepa noo poteſt infringere.ibid.n.17

Ratione concurſus, qui eſt de iure naturali. ibid. n.15

Contractus inter partes reſcripta Principis inſtingentia non valent.ibid.o.17

Contractus nec etiam de plenitudine poteſtatis poteſt princeps reuocare. ibid.

Nec clauſula non obſtante pacto operatur derogationem contractus firmati conſenſu partis. ibid.

Contractus geſti cum inſtitutore præpoſito ad negociationem, reuocato iam, ſunt validi contrahente ignorante reuocationem.p.291.n.28

Ad contrahendum recepta poteſtas durat non intimata reuocationi ſecum contrahenti.p.294.n 30. & 31

Qui cum alio contrahit,ſibi imputet, ſi oon perquiſiuit qualitatem, & poteſtatem eius. ibidem, num.38

Contrahentis cum muliere nupta tacente ſe nuptam,ignorantia non excuſat à nullitate contractus.ibid.

Contraheos cum poſſeſſore maioratus ſub facultate ſubreptitia, & ignorans ſubreptionem, non euitat nullitatem contractus. p. 296. n.39

Contractus alicuius fauore probibitus poteſt fieri ſi ei vtilis ſit.p.134.n.62.63.66.& 67

Quando vnius contractus cauſa transfunditur in aliam prior extinguitur.pag.155.n.4.& ſequentibus.

Contractus aliàs illicitus ratione incertitudinis,ac dubij euentus licitus iudicatur.p.169.n.44. & ſeqq.

Qui cum alio contrahit,vel ſcit, vel ſcire debet cōditionem eius cum quo contrahit.p. 219. n.19.

Contrahens cum poſſeſſore maioratus in culpa fuit, ſi facultatem regiam ooo examinauit. pag. 383.num.7

Et ſibi imputet ſi non vidit facultatem quam videre debuit.p.384.n.28

Contraheos,& emens à procuratore nun viſu mandato, in mala fide eſt,& nec præſcribit.p.385.n. 30.& 31

Plures contractus diuerſis temporibus celebrati cum poſſeſſore maioratus inter ſe nullam connexionem nec dependentiam habent.ibid.n.32

Contractus vtiles per inutiles non vitiantur. ibid. n.33.34.& 35

Contractus ille ſemper præualet,quo prius adſuerunt ſulemnitates requiſitæ. ibid.num.36.37.38. & 39

Contrahens cum puſſeſſore maioratus tenetur accuratè inueſtigare ſuam poteſtatem, & facultatem.p.391.n.105

Contractus in vltimu verbo Stipturæ perficitur ex quo oullus poteſt cooſiderari Scripturæ ordo. p.395.n.15

Contractus concluſio ſemper attenditur.ibid.n.152

Coottactus conſiſtit in vltimo inſtanti concluſionis ex quò non antea perficitur.ibid.n.153

Contractuum qualitates, & conditionea ſunt indiuiduæ, & inſeparabiles ab eo.p.407.o.21. 22

Contractu vtens nequit reiicere aliquam eius conditionem,ſed totum tenetur reiicere, vel totum acceptare.p.406.n.23.& ſeqq.

Contractum faciens videtur ſe ſubmittere legibus, de illo loquentibus. p.408.n. 33

Contrahens cum alio ſub certa qualitate expreſſa non poteſt poſtmodum illum negare. pag. 430. nom.12

Contrabens non ſimpliciter, ſed adiecto nomine procuraturio, non nomine proprio, ſed alieno contraxiſſe intelligitur.p.430.443.n.11.& 103

An cōtrahens cum aliquo teneatur qualitatem perſonæ ſcire,etiam rerum qualitatem p.434.n.43

Contractus,& tranſactiones factæ ab hærede putatiuo non tenent in præiudicium legitimi hæredis poſtea euenientis in hæreditatem. p. 441. n. 89. cum ſeqq.

Contractus geſti ab hærede putatiuo nihil detrahunt iuri veri hæred s euicta hæreditate.p.443

Contractus geſtos ab hærede putatiuo tanquam ab hærede,poteſt verus hæres hæreditate euicta ratificare.ibid.o.102.& ſeqq.

Aliud eſt putatium contrahere ſuper bonis alienis aliud verò ſuper ſuis contrahere.ibid.n.106. & ſequentibus.

In bonis alienis contractus non valent, in bonis ſuis tenent.ibid.n.107

Coutrahens putatiuus ſuper bonis alienis tertio præiudicium facit,non ſibi, in rebus ſuis ſolum ſibi ipſi.ibid.n.108

Contractus geſti à Prælato putatiuo poſt depoſitionem

Digitized by Google

uem ignoratam, non valent, ſolutiones ei factæ liberant debitores c.444.n.114. & ſeqq.

Damnum quod contingit cum poſſeſſore maioratus putatiuo, ſibi nõ inueſtigandi conditionem eius, cum quo contraxit imputatur. pag.446.n.120

Contrahentem teneri indagare non ſolum qualitatem, & conditionem eius, cum quo contrahit, ſed & bonorum, verior eſt opinio, ibid.n.111

In Contractu geſto cum poſſeſſore maioratus potatiuo ſub facultate regia non dubitatur de qualitate, & conditione rerum, ſed de habilitate perſonæ ibid.n.122

Contrahens cum alio an teneatur indagare, vel non qualitatem perſonæ aut rerum, ſolum attenditur inter ipſos contrahentes reſpectu tertij, cuius iuri detrahi nequit. ibid.n.123

Contrahens debet proſpicere caſonm contingentiam, quam ſi non proſpexit magis à ſeipſo qoam ab alio deceptus dicitur. ibid.n.115

Contrahenti cum vaſallo, vel poſſeſſore maioratus, non indaganti facultatem, nec ſibi alio remedio præcauenti, imputatur. ibid.

Contractus geſtus ſub falſa caoſa, & ſub falſo ſuppoſito, quo detegitur falſum, non tenet pag. 3. cap.1.ex n.88.cum ſeqq.fol.641.n.20.21, & ſeqq. 2.p.c.10.n.20.& ſeqq.fol.455

Contrahere cui prohibetur pariter intelligitur prohibitum hæreditatem repudiare.p.134.ex o.61. cum ſeqq.

L. 55. Tauri qua diſponitur mulierem ſine viri licentia non poſſe contrahere, ita nec diſtrahere ibid.n.62.& ſeqq.

Quaſi contractus oritur per aditionem hæreditatis, ibid.n.65

Contractus, & diſtractus à pari procedunt, & de vno ad alium valet argumentum. ibid.n.66

Inter debitorem formantem concurſum, & creditores ad illum vocatos quaſi quidam contractus geritur.p.135.n.74

Contractus qui non requirit ſcripturam, ſi ſub ea nulliter tamen celebretur, ſuſtinetur, & teſtibus probatur. pag.522.n.73.74.75.& 76. cum ſeqq.

Statutum annullans inſtrumentum ob non ſolutam gabellam, non ideò annullat contractum. p. 527.num.77

Contractus nulliter celebratur à minore, vel eccleſia, ſic vt ab ea poſſit reualidari: interim iuxta præſentem ſtatum, quæ à tertio poteſt opponi. p.562.n.106.cum ſeqq.

Contrahens ex qualitate inutili, cum potuerit, & vtili contrahere, ex neutra ſuſtinetur contractus. p.569.570.n.32.cum.ſeqq.

In Contractibus non valet argumentum, ſi quod ago non valet, valeat vt valere poteſt.p.570.n.46

Contractus intuitu vnius negotiationis non confunditur cum alia, nec iſta obligatur, ibidem, numer.55

Contractus ſub conditione, impetratæ facoltatis, ſuſtinetur ſine ea, ſi aliàs ad actum non ſit neceſſaria.p.571.n.60.

Contractu reſoluto reſoluantur omnes effectus ab eo dependentes.p.585.n.59.cum ſeqq.

Contractus non dicitur perfectus, & abſolutus, ſi inter contrahentes agatur, vt de eo fiat inſtrumentum, interimque quilibet poteſt pœnitere. p.597.n.63

Etiam hodie ſtante diſpoſitione.l.2.titul.16.lib.5 Recopil. l. contractus de fide inſtrumenti nihil detrahit.p.598.n.64.cum ſeqq.

In omnibus contractibus, & obligationibus abſenti factis, acceptatio non requiritur ad eorum irreuocabilitatem præter quam in donatione.p.599. ex n.86.& ex n.80

Contractus cum aliquo tamqoam hærede, & intuito huius qualitatis, ſi hæres, contractus annullatur. ibid.n.94. & ſeqq.

Contractus ſub aliqoa caoſa ſuppoſita vera, ſi detegitur falſa, nullus eſt. ibid.n.89.cum multis ſeqq.

Contrahentes contẽplatione alicuius muneris vel officij de ſuo non tenentur durante, vel finito, officio.pag.701.ex n.12.cum ſeqq.pag.702.& ex num.7

Contrahens alieno nomine aſſerens habere mandatum, in eo quod non habebat, tenetur de ſuo. p.675.n.16.& ex n.13.& ſeqq.

Quia videtur hoc caſo ſuam fidem adſtringere. ibid.nom.17

Vnius contractus cauſa ſi in aliam tranſfundatur prior contractus nouatur. pag.679. n. 74. 75. vt de depoſito transfoſo in mutuo.

Et de debito ex cauſa mutui, transfuſo in depoſitum. ibid.n.65

Idem quando de contractu mutui ſit contractus cenſualis. ibid.n.66

Et quando mutuum conuertitur in contractum ſocietatis, ibid.n 67

Idem de dote ſi cenſus erectus, deſinit eſſe dos, nec amplius ad dotem agi poteſt. p.629.n.68

Contractu primo in alium tranſfuſo prior amplius non conſideratur. ibid.n.69

Contractus tranſfuſi in alium natora amplius non attenditur. ibid n.70.& 71

Quando aliquid additur vel detrahitur priori contractui, vel diſpoſitioni nouus contractus eſt primo nouato. p.730.n.72

Si adicio, vel detractatio cõſiſtat in ſubſtantialibus contractus, ſecus ſi in accidentalibus. ibid.n.73

Contractus mutatus in accidentalibus tantum idem contractus dicitor continuatus. ibid. n.74

In Contractibus ſit interpretatio, per quam contrahens non remaneat deceptus p.754.n.19

Ex quaſi contractu iudicij non receditur, ſicut nec à contractu celebrato altero contrahente remittente.p.768.n.27

Quaſi contractus iudicij oritur à litis conteſtatione, non antea. ibid.o.28

Contractus tempus, & non tempos in mandatis attenditur ad prælationem hypothecæ, & ad forum ſortiendum, & ſimilia p. 246. 247. ex n. 9. cum ſeqq & ex n.1

Contractus executio quando confertur in futurum non attenditur tempus conuentionis, ſed executionis.p.247.248.ex num.22.& ex oum. 18.cum ſeqq.

In Contractibus quidquid ſit omiſſum habetur pro omiſſo.p.252.n.13.14

Contrahentes non obligantor ex facultate regia, ſed ex ſuo contractu, & conſenſu. ibid.n.29

Contractus ſine aſſenſu regio extinguitur morte contrahentis ita vt nequeat à principe coonformari.p.258.n 6.& ſeqq & à n.2

Contractus mulieris abſque viri licentia nollus eſt, nec poteſt ab eo præſtari mortua vxore, ibidem, num.9

Idem in conſenſu patris requiſito io contractu filij, qui poſt mortem filij præſtitus nihil operatur ibid.n.10

Contractus conditionalis tranſit in hæredem actiuè & paſſiue, ſi conditio ſit caſualis, vel mixta. ibid.num.14

In Contractibus Innominatis fauore dotis ſicut non admittitur pœnitentia contrahentis, ita nec eius hæredis. p. 259. 260. n. 15. 16. 17. & 18

Contractus ſiue nominati, ſiue non, tranſeunt in hæredem cum ſua cauſa & natura. p. 260. n. 19

Contractus geſtus à poſſeſſore maioratus abſque facultate regia, mortuo poſſeſſore extinguitur. ibid. num. 20

Contractus cum omnibus ſuis pactis & conditionibus vnus eſt indiuiduus, & inſeparabilis. ibid. n. 14. cum ſeqq.

Contractum ſimpliciter approbans omnia pacta & conditiones in eo contentas approbare intelligitur nihil excepto ibid. n. 17

Cõtractus cũ pactis in eo cõtentis cum ſint indiuiduus & vnicus ſcindi non poteſt. ib. n. 18. & ſeqq.

Contractus ſemel perfectus non recipit ex interuallo conditionem, modum, vel grauamen ab vno impoſito, altero inuito. p. 276. n. 16. cum ſeqq. & ex n. 2. & per totum.

Contractus perfectus recipit nouam conditionem aut formans, ſi vtriuſque contrahentis concurrat conſenſus. p. 278. n. 52. & 43

Contumax.

Contumax non comparens tempore congruo, eo elapſo excluditur à declinatoria exceptione. p. 64. cum ſeqq.

Contumax non debet eſſe melioris conditionis quàm obediens. ibid. n. 69

Contumax qui amiſit declinatoriam ſi vltra terminum comparet, auditur, & ſuper declinatoria pronuntiandum. ibid. n. 70

Contra contumacem iure regio proceditur in ciuilibus vſque ad diffinitiuam ibid. n. 72. & 73

Contumax in criminalibus auditur intra annum ſuper pœna pecuniaria, ſuper corporali autem ſemper & ad declinãdum ſolutis expenſis. ib. n. 74

Contumax amittit electionem fori, & quamuis purget contumaciam, non admittitur ad declinatoriam. ibid. n. 75

Contumax non poteſt opponere exceptionem litis pendentis. ibid.

Nec admittitur ad recuſandum iudicem. ibid.

Concurrens, Concurſus.

Vide *Iudicium.*

Concurſus creditorum ad iudicium in nonnullis conuenit cum ceſſione bonorum. p. 2. n. 2

Concurſus creditorum in quatuor genera diuiditur. p. 1. 3. n. 3. 4. 5. & 6

Cõcurſus iudicium vt legitimum dicatur ſex requiruntur, & qualia. p. 3. 4. & 7. n. 7. 13. 22. 23. ex n. 41

Omnia requiſita in formando concurſum tendunt ad finem ne creditores defraudentur. p. 3. n. 3

Concurſus præſumitur ſimulatus ſi debitor poſt dimiſſionem bonorum, & citationem creditorum ea penes ſe retineat. p. 4. & ſeqq.

Ad concurſus iudicium, omnes creditores tanquam partes formales ſunt citandi. p. 5. n. 24. & ſeqq.

Concurſus iudicium eſt inſeparabile & indiuiſibile, & ideo omnium ſimul creditorum præſentiam requirit. p. 5. n. 30

Concurſu pendente moleſtiæ creditorum conquieſcunt, donec vnuſquiſque diffinitiuè graduetur. p. 7. n. 42

Concurſus iudex decimam exigere nequit. ibid. n. 44. & n. 58

Concurſus, quo præciſa requiſita deficiunt, vel fraudolentus contemnitur. ibid. n. 45

De differentiis inter concurſum, ac ſimplicem ceſſionem bonorum. ibid. n. 46. cum ſeqq.

Concurſus iudicium non requirit præambulam & actualẽ moleſtiam, ſecus ſimplex ceſſio. ibid. n. 7

Niſi aliquod ſimulationis concurrat iudicium. ibid. num. 48

Concurſum formare poſſunt populus, Eccleſia, ſeu quæuis alia vniuerſitas ære alieno grauata. ibid. n. 49. cum ſeqq.

Concurſus iudicium nequit fieri niſi coram iudice, competente & ſolemnitatibus requiſitis ſeruatis. p. 8. n. 56

Concurſus licet cum ceſſione bonorum conueniat in principio & fine, in mediis multum differunt. ibid. n. 57

Concurſus iudicium vniuerſale originem trahit ab ipſo debitore communi independenter ab aliqua executione. ibid. n. 10

Concurſum abſque ſolemnitatibus alienationi requiſitis, an minor ciuitas vel Eccleſia formare poſſit. p. 10. per totam.

Concurſus vtilis eſt minori, populo, & Eccleſiæ ære alieno grauatis. p. 11. n. 12

Per concurſum debitor liberatur à moleſtiis creditorum, & decima executionum. ibid. n. 13

Concurſus iudicium inuentum fuit ad euitandas moleſtias, carceres & ignominiam. p. 14. n. 57

Ad concurſus iudicium introducendum omnes debitores in Hiſpania diſtinctè admittuntur. p. 12. num. 36

Ad concurſum nouiter inuentum admittuntur minores populi, & cæteri abſque decreto aut regis licentia. ibid. n. 37 & 38

Concurſus iudicium ante diſtractionem bonorum requirit plenam cauſæ & iurium cognitionem ibid. n. 41

Praxis vniuerſalis Hiſpaniæ admittit minorem populum, Eccleſiam & ſimiles ad concurſum peragendum abſque aliquo decreto, aut facultate regia. p. 13. n. 45. cum ſeqq.

Concurſus iudicium non requirit inquietationem ſed ſufficit timor vt iudicis officium implorari poſſit. p. 16. n. 18.

Concurſus, an ſit caſus curiæ vt intentari poſſit in cancellaria, omiſſa iudicis ordinarij prima inſtantia. p. 18. n. 28. cum ſeqq.

Affirmatiuè reſoluitur ex praxi criminalium. ibid n. 34. & 46

Concurſum formanti competit priuilegium miſerabilis perſonæ. p. 19. n. 42

Concurſus ad hæreditatem clerici iacentem formandus erit coram iudice Eccleſiaſtico. pag. 20. n. 47. 48. 49. & 50

Concurſum formare poteſt debitor in foro (ex pluribus quos habet) quem maluerit. p. 27. n. 1. cum ſeqq.

Concurſus cauſatus à debitore nouum eſt iudicium, noua & diuerſa lis, independens ab aliis iam motis creditoribus. p. 28. n. 8

Concurſus creditorum vbi adeſt, ibi cauſæ continentiæ exceptio locum habet. p. 29. n. 15

Natura concurſus non patitur coram diuerſis iudicibus tractari, cum deſtinetur ad prælationem creditorum. ibid. n. 20. & ſeqq.

Concurſus formatus per creditores inter ſeipſos dumtaxat adinuicem ſe opponentes executioni ab vno contra debitorem petitæ cauſat iudicium particulare, quod caret effectibus, & priuilegiis concurſus vniuerſalis formati à ſolo debitore. p. 31. n. 30. cum ſeqq. & ex n. 42. 71. 72. 156. 148. 149

Concurſus particularis per oppoſitionem inter creditores

ditores inducit cauſarum continentiam, limitatam tamen ad ſolos eos, qui ſe oppoſuerunt, non ad alios.p.145.n.21

Ad cognoſcendum, & diſtinguendum concurſum vniuerſalem à particulari origo attenditur, an à debitore ipſo, an à creditoribus tantum inter ſe ſit formatus.p.231.n.53.p.146.& ex n. 41. cum ſeqq.& n.72 & 73

Concurſus particularis, licèt alibi tractetur, ac ſententiæ ferantur, pro executione tamen & exactione ad vniuerſalem trahuntur.p.32.n.34

Concurſus particularis, ſicut prouenit à diuerſa cauſa, & natura, ita etiam diuerſos effectus ab vniuerſali producit.ibid.n.37

Concurſus particularis inter creditores inducit omnium cauſarum continentiam, & coram eodem iudice per oppoſitioné tractantur.ibid.n.36

Creditores alibi obtinentes ſententiam contra debitorem pendente concurſu, ad illum remittendi ſunt pro exactione.p.34.n.60

Concurſu vniuerſali pendente executiones, & exactiones contra debitorem ſuſpenduntur.ib.n.61

Concurſu vniuerſali pendente nullus exigere poteſt creditum quovſque de prælatione diſceptetur, & graduetur.ibid.n.62.& ſeqq.

Concurſus alibi pendentis exceptio in quacumque parte litis opponi poteſt, abundè diſceptatur ibid.per totum. Concurſum legitimè format clericus debitor coram ſuo iudice eccleſiaſtico, cuius forum declinare nequeunt laici creditores.p.43.n.26.& 27.vide Clericus.

Ad Concurſum debitoris laici clericus creditor citatus iuriſdictionem temporalem declinare nequit.p.40.ex n.1.cum ſeqq.

Ad Concurſum formandum non admittitur debitor fiſci ratione delicti, vel quaſi.p.46.n.2

Et quid quando debitum procedet ex pœna pecuniaria parti applicata.ibid.n.46. remiſſiuè

Concurſus iudicium omnia fori priuilegia comparentiũ contẽnit.p.51.& 52.n.54.& ſeqq.& à n.39

Ad iudicium concurſus creditor in diem, vel conditionem admittitur, & ex quibus fundamentis abundè.p.62.63.ex n.24.vſque ad n. 36

Concurſu pendente bona hæreditatis alienata ad concurſũ reddere coguntur emptores p. 70.n.47

Concurſu ad diuerſa patrimonia per vnum debitorẽ formato, delegationes (libramientos) nominatim, & diſtinctè expediendæ, ſuper illo patrimonio, quem creditor habet obligatum. p.72.n.73

Eademque diſtinctio facienda erit in ſententia graduationis.ibid.n.74

Creditoribus vnius patrimonij, aut maioratus integrè ſolutis, concurſus pro ea parte diſſoluitur. ib.num.75

In Concurſum debent conferri bona conſignata, ab euictore creditori cuilibet pro eius ſolutioné, vt inter omnes diſtribuatur ſeruata gradus prærogatiua.p.80.ex n.41.cum ſeqq.

In Concurſum conferre tenetur créditor quælibet bona, quæ vel in pignus, conſignationem, aut depoſitum ab euictore recipit.p.87.n.1.cum ſeqq.

Bona deuictoris à quolibet poſſeſſa, & in concurſum vniuerſalem collata, cum ſua cauſa, & gradu conferentis tranſeunt ibid.n.3.cum ſeqq.

In Concurſu an venire debeant bona debitoris per tertium poſſeſſa ſi per debitorem, aut creditores vendicentur, & an reus poſſeſſor iudiciũ concurſus ſequi teneatur.p.89.ex n.29.cum multis ſeqq.

Ad concurſus iudicium admittuntur non ſolũ perſonalem actionem habentes, ſed & omnes ius aliquod prætendentes ad bona debitoris. p. 95. n.102.p.94.& ex n.94.cum ſeqq.

Concurſu pendente debitor, nec dominium, nec poſſeſſorem bonorum amittit donec diſtrahantur cum effectu.p.132.ex n.29.cum ſeqq.

Concurſu creditorum, vbi adeſt, duæ oriuntur lites, altera reſpicit ius debiti, altera prælationẽ requirẽtem ordinariam cognitionem p 144.n.23

Concurſu pendente lites motæ non ſolum cum debitore ſunt tractãdæ, verum & cum creditoribus citãdis, ſunt proſequẽdæ.p 143. & 143.n.53.n.24

Ad Concurſum remittenda eſt ſententia, alibi obtenta contra debitorem, vt ibidem fiat ſolutio d. creditori obtenti.p.144.n.15. Extra concurſum minimè contenditur de prælatione.ibid.

Concurſus particularis, an à concurſu vniuerſali differat, traditur.pag.146.n.42. 43. 44. p. 149. & n.72.73.& n.53.cum ſeqq.

In Concurſum vniuerſalem quo plenariè agitur executiuæ cauſæ inſidentes illios naturam aſſumunt propria amiſſa, & ſuffocata.p.147.n.54 55

Concurſum formatũ ab vno ex correis poteſt creditor deſerere, & ad alios correos redire quamuis ſententiam, in eo obtinuerit.p.152.n.27

Etiãſi in ſentẽtia graduationis ſibi bona fuerint pro ſuo credito cõſignata, & adiudicata.ib.n.28.& 29

Concurſus à debitore formatus releuat creditorem ab executione agentem contra fideiuſſorem identitatis.p.153.n.35

In Concurſum an cenſum valeat deducere creditor cenſuarius citatus ad illum, & pro eius redemptione inſtate.p.160.ex n.1.cum ſeqq.

Io Concurſus iudicio multa ſpecialia occurrunt, quæ iuſtam cauſam præbent creditori inſtandi pro redemptione cenſus, & qualia ſint.p.161.ex n.15.cum ſeqq.

Concurſus formatus à debitore cenſus legitimam cauſam tribuit creditori petendi cenſus redemptionem.p.163.n.39.40.& ſeqq.

Creditore primo dimiſſo, quod ex pignore ſupereſt tenetur tradere poſterioribus, vt ex eo ſoluantur. p.174.n.41

Concurſus à debitore formatus, de quo docet creditor conueniendo fideiuſſorem, aut tertium poſſeſſorem releuat ab executione.p. 183.n. 4. cum ſeqq.p.182.& à n.1.cum ſeqq.

Concurſus iudicium multis intricationibus, & difficultatibus ſubiicitur.p.184.n.14.& ſeqq.

In Concurſus bonis quodlibet argumentũ contingens conſolidatur cum corpore illius.p.216.n.58

Et certantibus debitore, & creditoribus, vt in ſui commodum cedat augmentum, attentè procedit ſenatus vtrique parti conſulendo.ibid.n.61

Concurſum alium nouum an poſſit formare debitor ad alimenta ſibi aſſignata in ſuo principali concurſu.p.218.ex n.1.per tot.

Concurſui cauſato per debitorem formaliter ineſt ceſſio.ib.n.13. Poſt concurſum pendentẽ creditores debitores mutuãtes, poſt omnes quoſlibet creditores cõcurſui aſſiſtẽtes exigũt.p.222.n.50.51.52

Concurſui pendenti inter creditores ab bona maioratus, an concurſui ad alimenta ſint applicanda bona nouiter reperta apud debitorem.p. 223. ex n.2.cum ſeqq.

Concurſum ſi debitor formauit inter ſuos ac maioratus creditores, bona nouiter reperta ad primum concurſum vniuerſalem non ad ſecundum ſuper alimentis trahenda ſunt.p.214.n.12

Quomodo autem inter creditores primi concurſus horũ bonorũ diſtributio ſit faciẽda, ib. remiſſiuè.

Poſſeſſo

Poſſeſſor maioratus fotmans concurſum ad ſola bona maiotatus pet prædeceſſores obligara quælibet alia buna diuerſa non applicantur huie concutſui , ſed potius coueurſui aliinentotum. ibid.n.15. & ſeqq.

Creditotes ad alimenta iuſtè prætendunt ſuo concurſui,& non concurſui ad ſola bona maiotatus applicanda bona oouitet repetta , vel acquiſita poſſeſſoti , maioratus quæ huie non pertinent. p.225.n.20.21.& 22

Bona oouitet repetta quando ptimo coucutſui applicantur diſtribuenda inter creditutes ad bona maioratus,& intet creditotes ipſius debitotis ſimul vocatos.ibid.n.22.23.& 24

Ad hanc diſtributionem admittuntur,etiam ereditores ad ſolaalimenta,& quo ordine ereditor eſt tam ptimi , quàm ſecundi concutius ſoluendi ſunt ex nouiter bonis repertis.p.226.n.25.& 26

Concurtentia creditotum vtrinſque ab bona nouitet repetta non ſit pto eredito debito creditoribus alimentotum,ſed ptu ea parte deficiente ea alimentis.ibid.n.27

Coocuttentibus ſimul hætede, & fideicommiſſario pto credito hæreditario , quis eirati debeat , & cui ſit faeienda ſolutio,& eenſus redemptio. p.232.n.47,cum ſeqq.

In Coneurſu debitoris eeſſi comparentibus cedente,& ceſſionaiio qui præfetarut in exactione crediti ceſſi,& quis eotum ſit eitandus. ibid, n. 46. cum ſeqq.

Concutſus iudicio ex ptoptia natura adbæret bonorum ceſſio.p.241.n.5

Concurſum cauſans dicitur decoctus , & fallitus iam declaratus.ibid.n.7

Concutſum formãs ſtatim à ſe abdicat adminiſtrationem omnium bonorum,itavt deincepsq, nec cõtrahete,nec diſponete valeat. ib.n.12.& ſeqq.

Concutſus litem formati à defuncto,an bætes proſequi,& continuare poſſit.p.358.u. 1. cum ſeqq.

Concutſus iudicium diſſoluere non eſt io poteſtate debitoris illud fotmantis.p.358.n.5

Debitnm non indicans omnia bona ſua,ſed teliqua occultans non admittitur ad coocurſum formandum.p.359.n.14

Hætedi non conficienti inuentarium oegatut facultas fotmandi concutſuin.p.360.n.15

Coneurſus habet ſpeciale priuilegium admittendi nouum licitatotem aſſetentem meliorem conditionem ſubbaſtatione peràcta. p.359.n. 11. cum ſequentibus.

Concurſus creditorum conſideratur vniuetſitas. ibidem.n.22

Et in eo tepetiuntut effectus vniuerſitatii. pag. 360.n.23.& ſeqq.

In Cócurſu ereditotum vix aliqua perſona ptiuilegiata deficit cũ cõpenſat reſtitutio.ib.n.25.& 26

In Concutſu mulia adſunt quæ teſtitutionem iotegtam apperunt ibid.n.27 & ſeqq.

Diuiſa per ptouincias hætedirate inter duos hætedes ſic inſtituios,an ereditores hæreditarij vnius prouineiæ admittantur ad concutſum factum per bæredẽ altetius ptuoinciæ.p.474.n.1.cũ ſeq.

Concutſu formato debitor intantum ſuorum bonotum amittit adminiſtrationem,& ſtatum mutat vt nihil agere poſſit quod ptæiudicet creditotibus.p.492.n.61.& ſeqq.

Concurſu peudente illicita iudicantut , quæ ante eum debitoti permittuntur.ibid.n.67.68

Declaraio iis quæ opponuntur fini concurſus ooo in aliis.p.494.n.103

Peudente concutſu poteſt debitot répudiare hæredisatem ſibi delatam.& non acquitete etiam tenuentibus crediroribus p. 496.n.122

Concuttentibus ctedicotibus procutatotis,qui pecunias celaias alicui lucto dedit,& creditotibus domini ad idem luctum, quales ptæferantut. p. 533.n.1.cum ſeqq.

Pet Concurſum fotmatom quis oon eſt ſoluendo. p.575.n.19

Ad Coneutſum donantis, vel donatarij cum pacto ſoluendi cteditores donantis, vel vendentis poſſunt creditores comparere. p.600 n.103

Vel etiam ad concurſum debitoris principalis,quem ſimul habent obligatum noo obſtante pacto. ibid. n.104.& ſeqq.

Coneurſus iudicium motum à debitore nihil prodeſt fideiuſſotibus, nec correis, quin minus eo pendente conueniantur.p.595.n.37.& ſeqq.

Concurſus iudicium ad diſeutienda iura,& prælationes creditorum inter ſeipſos , & debitor cundeſtinatur.p.635.n.14.& 15

In Concurſus principio ereditot verum eſſe ereditorem,& cunctis potiotem deducit.ibid.n.16

Coucurſus finis eſt,vt debitotis bona ad ſolutionem ereditorum diſtrahantut.p.637.n.43.& n.46

In Concutſu formato debitot bonis vniuerſaliter cedendo iuxta naturam indicij dimittit bona mobilia,immobilia iura,& actiones ſibi vniuerſaliter competentes.p.690.n. 11.32.& ſeqq .

Concurſus iudicium eſt vniuerſale. p. 691.n.18

Coneurſus iudicium in ttes ereditotes mouetur,ac deſtinatut,vt vnuſquique ſciat quo gtadu exigere poſſit,ne conſumptis bunis inter poſteriores, priotes inſoluti remaneant.p.683.n.1.2. & ſeqq.

Concutſu pendente,ſolutio,& exactio,præpoſterata annihilatut ob dolum,malum finem,ac dolum præſumptum.p.756.n 4.& 5

A concutſu creditotum ſemel formato, an debitor liberè diſcedere poſſit ereditoribus tementibus. p.766.n 1.cum ſeq.

A concutſu ſemel fotmato inter creditotes vocatos liberè diſeedere non poſſe debitoré inuitis creditoribus,vetius eſſe oſtenditut.ibi.n.11.cum ſeqq.

Et ita obſetuat omnium tribunalium voiuerſalis ptaxis,p.767.n12.

Ad ceſſionem ſimplicem bonorum debitot non admittitur,oiſi iam condemnatus,aut debita fateatut.p.768.n.51.& 52

Concurſus creditorum finis eſt ipſorum ſolutio, & ſatisfactio , qua ceſſante lis & iudicium durat. p.769.n.42.43.& 44

Coneurſus ereditorum , nec per ſententiam gtaduationis,nec pet adiudicationem bonotum factam ereditoribus finitut,quovſque omnes integrè effectiuè ſint ſatisfacti ibid.n.46.& 47

Concutſus iudicium oon diſſoluitut,ſi aliquis creditot eſſet ſolutus ſub cautione de teſtituendo alteri potentius ius habenti.ibid.n.48

Nouus creditot potior comparet,idem ingreditut iudicium coneurſus quod non eſt extinctum, etiam omnibus illic aſſiſtentibus ſolutio ſi ceſſit clauſula de teſtituendo potiori venienti.ibidem. n.49.cum ſeqq.

Concuſus noo diſſoluitut dum aliquis creditor temanſit inſolutus,p.770.n.50.& 51

Concutſus vniuerſitas conſeruatur, & continuatur in vno ereditote nondũ integrè ſoluto,etſi omnes alij fuerint dimiſſi.ib.n.52. cum multis ſeqq.

Concurſus ereditotum dicitut creditorum cœtus, ſignificans vniuerſitatem perſonarum.ibid.o.58

Concurſus bonis conſumptis vel aliter extinctis an concurſus diſſoluatur & lis finita dicatur.ib.n.59
Concurſus iudicium non diſſoluitur etiam venditis bonis debitoris pro debitorem ſolutione,quando vnus remanſit inſolutus.ibid.n.61
Et adhuc durat contra debitorem obligatio,& ſententiæ executio in ſuſpenſo manet quovſque bona nouiter debitor acquirat. p.770.771.n.62. & 63.cum ſeqq.
Concurſus iudicium motum ſuper bonis maioratus,quando extinguitur.p.771.n.69
Concurſus iudicium agitatum cum curatore dato hæreditati,tanquam iacenti, quæ deregitur tunc adita an annulletur.p.554.n.5.cum ſeqq.

Concurſus ſpecialia.

Speciale eſt in concurſu creditorum fauori & interceſſorum,nouum admittere licitatorem , dummodo quod plus offert,in magna ſit quantitate. p.370.& 367.n.11
Concurſus ſola deſtinatio eſt caſus curiæ,vt in prima inſtantia adeatur cancellaria.p.370.n.50
Speciali concurſu eſt, vt creditores citati ſequantur forum debitoris prouocantis.ibid.n.51
Specialis eſt concurſus vt ſemel aduocatus à fiſco hoc per ſolutionem dimiſſo , iterum redeat ad priorem iudicem.ibid.n.52
Scholaris ſiue ſit reus, ſiue actor, ad ſuum iudicem trahit omnes cauſas, concurſum tamen creditorum non poteſt.ibid.n.53
Cauſæ indiuiduæ,& connexæ ad vnum,& priorem iudicem remittuntur,concurſus autem,ſiue prior, ſiue poſterior ad ſe indiſtinctè trait cauſas alibi pendentes.ibid.n.54
Debitor licet ſit Dominus bonorum ſuorum per concurſum à ſe cauſatum admittit poteſtatem aſſignandi,& diſponendi necnon adminiſtrandi. ibid.n.55
Creditor conditionalis licet careat actione ad agẽdum concurſus tamen illum admittit.ibid.n.56
Speciale etiam eſt concurſus,vt creditorem cenſualiſtam admittat ad redemptionem poſtulandam, ibid.n.57.& 58
Concurſus pendentia releuat creditorem ab executione,vt liberè agat contra tertium ad alios correus.p.364.n.59
Ad taxanda alimenta ex bonis concurſus non qualitas ſed neceſſitas tantum inſpicitur. ibid.n.60
Per concurſum extinguitur mandatum antea à debitore datum,ad adminiſtrandum, vel contrahendum.ibid.n.61
Minor reſpublica,Eccleſia, aliáve communitas concurſum inter ſuos creditores formare poteſt abſque decreto,facultate Regia,& aliis ſolemnitatibus in eorum alienatione requiſitis. p.371.n.65
Exceptio concurſus pendentis poteſt opponi in quacumque parte iudicij ibid.n.66
Decimam executionem licet regulariter percipiat iudex,eam tamen non deducit ex bonis concurſus,ſubaſtatis.ibid.
In concurſu ſpecali eſt,vt maior pars creditorum præiudicet minori.ibid.n.67.68,69.70.71.& 72. cum ſeqq.
Concurſus ſpeciale eſt,vt creditores cogantur bona debitoris in ſolutum recipere.p.375.n.7
Ex concurſus pendentia nihil ſpeciale infertur quod poſſit impedire debitorem ius quæſitum repudiare ſicut antea.p.493.n.82

Creditor, Creditum.

Vide *Concurſus, Prælatio,Hypotheca.*

Creditor prior poteſt eligere vnum ex tertiis poſſeſſoribus,& vnum ex creditoribus ante ſe ſolutis,vt ſolutio auocetur.758.n.20.21.22.& 23
Quæ opinio verior, probabilior , ac receptior eſt. ibid.n.24
Primo creditore dimiſſo ſecundus remanet primus & poſterior.p.758.759.n.31.32.33.& 34
Creditor virtute obligationis bonorum generalis facta à poſſeſſore maioratus,confirmatæ poſtmodum à rege non eſt graduandus in bonis maioratus.p.253.n.37
Creditores in exigendo ſua credita gradus, & ordinem ſententiæ ſeruare tenentur ne conſumptis bonis inter poſteriores , priores inſoluti remaneant.p.756.n.1.& 2
Creditores potiores haber regreſſum contra adminiſtratorem ordinem graduum præpoſterantem. ibid.n.3
Poſſunt etiam reuocatoriam intentare contra poſteriores ſolutos ſiue pecunia conſumpta ſit ſiue non.ibid.n.4
Creditoribus anterioribus datur electio in agendo contra creditores intempeſtiuè ſolutos vel contra adminiſtratorem poſterioribus perperam ſoluentem.ibid.n.6
Creditori qui mala fide pecuniam exegit nunquam pecuniæ fuit dominium quæſitum. p.757. n.7.& ſeqq.
Creditoris potioris libero an ſit arbitrio contra quemlibet ex creditoribus poſterioribus reuocatoriam intentare,vel ſit cogendus ab alternis incipere & gradatim aſcendere quovſque de ſuo credito potiori ſatisfiat.ibid.n.10.& ſeqq.
Creditorem primum liberum habere arbitrium & electionem in anouandam pecuniam à quolibet ex poſterioribus creditoribus præmature ſolutis, verior eſt opinio ibid.n.19
Creditor ſecundus] conuentus reuocatoria à priori nequit huic opponere , vt agat prius contra tertium & alios inferiores ſe iam ſolutos. pag.758. n.20.& ſeqq.
Creditores prouocati ad iudicium concurſus debent ſequi forum debitoris prouocantis.p.17.18. n.23.24.25.& per totum c.
Creditores cum de diuidendo patrimonio debitores inter ſe tractent,iudicium communi diuidundo certare videntur.p.25.n.4
Creditores ad concurſum conuocantur non ſolum vt plura ſua deducant,ſed vt ſimul inter ſe de prælatione contendant.ibid.n.7.& ſeqq.
Certant etiam de totali excluſione inter ſeipſos. p.26.n.12.
Creditor poteſt vnum & idem creditum petere partim coram vno iudice & partim coram alio ſimiliter competente.p.28.n.4
Poteſt tamen à debitore cogi , vt coram vno totum petat,nec litibus vexetur.ibid.n.5
Creditores citati coïre debent,omnes ſemel ad iudicium concurſus ob eius indiuiſibilem naturam. p.29.n.20.cum ſeqq.
Creditores qui alibi ſententias obtinuere contra debitorem concurſu pendente non poſſunt credita exigere ſeorſum,ſed ad concurſum remittendi.p.34.n.60.cum ſeqq.& per totum §.
Creditores anteriores ius habent auocandi pecuniam ſolutam poſterioribus.ibid.n.66
Creditor qui concurſu formato intempeſtiuè exigit malam fidem habet.ibid.n.67
Creditores concurſui aſſiſtentes quandocumque & vltra nouem dies poſſunt opponere de concurſus pendentia.p.36.n.23.24.& 25

Creditorum

Creditorum minor pars, quibus maior quantitas debetur, prævalet maiori parti perſonarum quibus minor ſumma debetur.p.49.n.22

Creditores ſolum de ſuis creditis poſſunt diſponere,& de ſuis antelationibus,non tamen de bonis concurſus.p 48.& 50.n.16.& 28.

Creditores citati ad concurſum non comparentes ius pignorum amittunt,emptoreſque eorum tuti ſunt ab illorum moleſtiis.p.59.n.5.cum ſeqq.

Et à iure auferendi excluduntur.p.60.n 11

Creditores poſteriores anterioribus citatis, non comparentibus in re, aut pecunia ſibi ſoluta tuti ſunt.ibid.n.12.ſeqq.

Creditor ad concurſum citatus, & non comparuit ſicut ius pignori diſtracti amiſit,an etiam ſuum creditum ſimul.p.61.n.15.& ſeqq.

Affirmatiua opinio proponitur.ibid.n.16.Contraria verior ibid.

Diſſoluuntur argumenta contraria.ibid.n.18

Creditor citatus tardius tamen comparens, an ius prælationis amittat.ibid n.19

Creditor tardiùs comparens ſi ante ſententiam graduationis indubitata inſtrumēta ſui iuris doceat admittitur,& ius prælationis conſeruat.ibi.n.20

Creditor citatus ad concurſum quando congruo tempore comparere dicatur, vt admittatur.p.62.n.21.22.& 23

Creditor in diem,vel ſub conditione; an citari debeat ad concurſum.ibid.n.24 cum ſeqq.

Creditor in diem, vel ſub conditione incertus eſt, qui nec in iudicio poteſt agere antequam dies ſolutionis eueniat ibid.n.25

Creditor ſub die,vel conditione admittitur ad concurſum, & per ſententiam ſub conditione aduenientе graduatur.ibid.n.26

Creditor conditionalis admittitur in iudicio ſeparationis bonorum.ibid.n.27

Creditorē conditionalem admittendum eſſe ad cōcurſum creditorū determinauit,Senat.Pedem.ib.

Creditor conditionalis non impeditur agere iuſta cauſa ſuperueniente.ibid.n.29

Creditor conditionalis ante diem poteſt agere quando pignora, & hypothecæ periclitantur. ibid.n.30.& ſeqq.

Creditor conditionalis poteſt agere ante conditionem,ſi de fuga,inopia,vel futuro dolo ſuſpectus ſit debitor.p.63.n.31

Suſpicio inopiæ, & æris alieni nulla vrgentior, quam ipſum iudicium concurſus quo debitor bonis omnibus exuitur.ibid.n.33.& ſeqq.

Creditori conditionali quibus remediis conſulatur in concurſu cum difficile ſit,miſerabilem debitorem inuenire fideiuſſorem.p.65.ex n.43.cum ſeqq.& ex n.51

Creditor hæres ſui debitoris poteſt cum inuentario ſuum creditum, & ſeparationem poſtulare ſicut extraneus.p.69 0.29.cum multis ſeqq.vide inuentarium.

Creditor hæres ſui debitoris vendita hæreditate poteſt ſuum creditum conſequi, & vti retentione.ibid.n.37

Creditores vnius adminiſtrationis.non confunduntur cum creditoribus alterius in eadem perſona debitoris extinctis.p.70.n.48.cum ſeqq.

Creditor qui in publica ſubhaſtatione plus offerens rem licitauit etiam per ſuppoſitam perſonam tutos,& niſi interueniat læſio.p.77.n.16.& 17

Creditor pignus tenens non poteſt impedire venditionem,vt ſibi & aliis ſatisfaciat. pag.87.88.n. 6.7.8.& n.9.cum ſeqq.

Creditor pignus habens nullum damnum patitur illud exhibendo,vt vendatur cum ad eius ſatisfactionem ordinetur. ibid.n.10

Creditor quomodolibet bona debitoris retinēns, tenetur illa conferre in concurſum vniuerſalem, vt inter omnes diſtribuantur, ſeruata gradus prærogatiua ibid.n.17

Annotatur Gaitus miſerè lapſus contrarium firmans.ibid.

Creditor propriè is dicitur qui ab alio inuito exigere poteſt.p.97.98.n.126.127.& 128

In ſtatuto de creditore loquente non comprehenditur.qui actionem realem habet.ibid.o.129

Creditor largè dicitur,qui actionem realem habet. ibid.n.130

Creditores dicuntur & habentes actionem realem iuxta ſubiectam materiam,& naturam concurſus creditorum.ibid.o.131

Creditores veri & improprij in vnum iudiciū creditorum concurrere debent, vt quorumlibet ſimul iura examinentur,& quilibet quod ſuum eſt ex bonis debitoris conſequatur.ibid.n.132

Creditor prior hypothecam poſſidens ſi deducto ſuo credito aliquid ſupereſt,tenetur rem dimittere poſterioribus creditoribus.p.106.n.6.7.& 20

Creditor accipiens nomen debitoris in ſolutum ſemper illud tenetur in concurſum conferre inſtantibus anterioribus.p.107.n.21

Creditores per ſolam ceſſionem non acquirunt dominium in bonis debitoris; ſed ius quoddam perſonale,vt diſtrahantur.p.133.n.36.& ſeqq.& ex num.30

Creditor qui prius ſententiam obtinuit, an aliis, quorum cauſæ pendent præferatur. p.141.n.3.& num.5

Creditores perſonales,qui eodem tempore ſententiam obtinuere,æqualem habent exactionem in bonis debitoris.p.130.n.6

Creditor, qui præuenit in exequendo ſententiam ſimul pro aliis latam, an iſtis executionem non petentibus præferatur.ibid.n.7.& 8

Creditor poteſt conuenire quemlibet ex correis, vel fideiuſſoribus,& vno conuento poteſt liberè ad alios redire,quandiu integrè non eſt ſolutus. p.151.ex n.10.cum ſeqq.

Creditor electionem, & arbitrium habet eligendi, & variandi inter correos debendi,& fideiuſſores eorumque bona, adeò vt creditor poſterior non poſſit ei opponere, quod exigat ab aliquibus. ibid.n.16

Creditor in reuocatoria arbitrium habet reuocandi ſolutionem poſteriori,quamuis alij adſint inferioris gradus, quibus pariter fuit ſolutum. p. 151.152.n.17.& 19

Creditor concurſum ab vno ex correis formatum poteſt deſerere,& ad alios redire etiam gradu obtento in ſententia.ibid.n.17.& 27

Creditor, cui in ſententia graduationis bona fuerunt adiudicata pro ſuo credito adhuc habet recurſum contra correos,aut fideiuſſores,& tertios poſſeſſores ibid.n.28.& 29

Creditor cenſuarius ad concurſum citatus, an valeat ſortem principalem in illum deducere,&pro eius redemptione inſtare.p.160.ca n.1.cum ſeqq.

Creditor cenſuarius ad concurſum prouocatus licitè poteſt pro cenſus redemptione inſtare.p.161. ex n.15.cum ſeqq.

Creditores poſteriores non poſſunt in re hypothecata ius prætendere, niſi in eo quod ſupereſt, ſatisfactis prioribus p.171.n.7

pecunia noui creditoris ad id mutuandi ex quibus coniecturis præſumatur.ibid.n.59

Creditores anteriores ſpecialiter non citati ad concurſum,ſed per proclama, poſſunt quandocumque comparentes moleſtare emptores.pag. 716. n.8.& 9

Creditores, qui concurſui adſunt, & ad eorum inſtantiam bona ſubhaſtantur,& ad iusomne,quod in bonis habebant amittunt,& libera ad emptorem tranſeunt.ibid.n.10

Priores creditores prius ex pretio pignorum ſoluũtur,poſteriores ex ſuperfluo ſi adſit.p.721.n.7

Poſteriores ſolum ius habent, quantum ex pignoris pretio ſupereſt,ſolutis prioribus ibid.n.8

Creditor prior tenens hypothecam non tenetur eam dimittere poſteriori,donec integrum creditum conſequatur. p.722.n.11

Anterior tenens hypothecam ſibi,& aliis idoneam nequit repellere poſteriorem agentem pro reſiduo,ſoluto iam anteriori.ibid.n.12

Creditum.

Creditum iuri debitor nulla arte,& quomodolibet diſponendo detrahere non poteſt.p.720. n.1.& ſequentibus.

Creditoribus ſuis,quando debitor adeundo hæreditatem non ſoluendo poſſit præiudicare adiiciendo nouos creditores hæreditarios,n. 729. ex n.65.vſque ad n.69.

Creditor anterior conſentiens vt pignus alteri obligetur, an præiudicet creditoribus intermediis.p,746.n.1

Creditor anterior cedens inferiori gradum,& prælationem ſuam dumtaxat ad exigendum, an non ſolum ſibi, ſed & intermediis præiudicet creditoribus.ibid.n.1.& 3

Creditor conſentiens vt pignus pignori detur, pignoris ius remiſiſſe videtur.p. 747.n.4

Creditor conſentiendo,vt res alteri pignoretur ius pignoris prorſus amittit, & creditor merè perſonalis remanet.ibid.n.9

Quid inter contrahentes actum fuerit attenditur an voluerit creditor totum ius pignoris dimittere,an ſolum gradum,& prælationem. p.697. n.6

Creditorem conſentientem, vt pignus alteri obligetur,non amittere prorſus ius hypothecę quoad omnes,ſed quoad illum creditorem tantum, cui conſentit,qui teneant.ibid.n.9.& ſeqq.

Creditores intermedij gradatim aſcendunt locum anterioris conſentientis, & ſicut præferuntur tertio,ita & anteriori,cui tertius præfertur.p.697 698.n.27.& ex.n.19.cum ſeq

Debitor,qui prius debitori tradit pignoris ius amittit non creditum,ad quod remanet creditor perſonalis.p.749.n.32

Creditor tertius,cui anterior nominatim conſenſit licet præferatur conſentienti,non tamen intermediis.ibid.n.33

Creditores intermedij per conſenſum anterioris gradatim aſcendunt eius gradum, & præferuntur anteriori, & ei cui iſte conſenſit. ibid. n. 34

Tertius,cui anterior conſenſit antelationem intermediorum non conſequitur ceſſante ceſſione, & ſubintratione.ibid.n 35

Nec antelationem conſequitur niſi à tempore,quo cum debitore contraxit.ibid.

Medij creditores præferuntur anteriori qui conſenſit præferri à tertio ibid.n.36

Medius vincit tertium,à quo vincitur primus. ibid.

Creditor ius ſuum nunquam amittit per cõſenſum, quod ſpecificè reſeruauit.p.649.750.n.37. & 38

Petri Surdi locus inſignis in propoſito refertur ibid. n.39.40.41.& 42

Anterior, qui conſentit ſub iuris ſui reſeruatione, quo ordine, & loco exigere poteſt. ibid.n. 43. remiſſiuè.

Inter creditorem, cui anterior pignorati conſenſit intermedios, & anteriorem, quo ordine fiat exactio ibid.n.44.& ſeqq.

In creditore hypothecario anteriori tria diuerſa iura concurrunt,ius pignoris, ius prælationis, & ipſum creditum ibid.n.46 & ſeqq.

Anterior creditor 100.cedens prælationem inferiori pro 200. nullam pro ſuis centum transfert prælationem.p.752.n.76.& ſeqq.

Creditor inferior pro 200. recipiens prælationem ab anteriore creditore pro 100. dumtaxat, pro hac tata parte recepiſſe intelligitur.ibid n.80

Vnus creditor contra eundem debitorem plura, & diuerſa credita habens plurium, & diuerſorum perſonam repræſentat.p.753.n.86

Ita pariter pro ſingulis creditis iuxta vniuſcuiuſq; gradum ac prælationem graduator interponatur inter cæteros creditores.p.753.n.88.& ſeqq.

Creditor pro certa ſumma hypothecarius poſtea pro alia diuerſa quantitate eadem bona, & alia bona ſibi fuerunt obligata, pro prima ſumma præfertur interim contrahentibus pro ſecunda ei intermedij præferuntur ibid.90.& 91

Creditor inferior,cui per anteriorem fit prçlationis ceſſio, ſi pluſquam cedenti debeatur exegit; reſtituit ſuperfluum intermediis creditoribus. p.754.n.99

Creditor inferior cui per anteriorem fit prælationis ceſſio ſub conditione ſi iſte immediatè poſt eum exigat an præiudicet intermediis,& an iſtis pœnitentibus, ceſſio ineſſicax reddatur. p. 746. ex num.1.cum ſeqq.

Creſcere,Decreſcere.

Creſcentibus vel decreſcentibus bonis concurſus creſcunt,& decreſcunt alimenta ſemel taxata,re iudicata non obſtante.p 580.ex n.1.cum ſeqq.

Circuitus.

Ob circuitos vitandos etiam de iure communi poteſt creditor agere contra donatarium cum pacto de ſoluendis creditoribus.p. 598. 599.n.70.71. num.90

Culpa.

Culpa imputatur ei,qui ſe immiſcuit rei ad ſe non pertinenti.p.267,n.15

Ex culpa quis tenetur de caſu quando deſtinata fuit ad ipſum caſum,non aliter.p.271.n.53

Curator.

Vide *Adminiſtrator.*

Curator dari debet hæreditati iacenti cum quo poſſit formari concurſus creditorum.p.109.n. 1. & p.12.n.3.& 4

Bonis debitoris creditoribus inſtantibus datur curator.ibid.n.6.

Curator ad litem datus non aliter admittitur quam ſatis dederit.p.111.n.26.& n.17

Curatori bonorum ſola commiſſa videtur rerum cuſtodia.p.115.n.49

Curator bonorum actiones mouere poteſt in rebus tempore perituris.ibid,n.50

Curatoribus minoris, prodigi, furioſi, & aliorum dominium bonorum non quæritur ſed penes minorem,& alios remanet. p.135.n.38.& 39

Curatores bonorum, & ſequeſtri non habentur loco domini,ſed ſimplicium cuſtodum. p.135 num.40

Curator

Curator hæreditati iacenti datus poteſt ſe præſentare ad boneficia vacantia, coius ius patronatus hæreditati adhæret.p.156.n.90

Curator innitus niſi ex magna oeceſſitate nemo creari poteſt p.157.n.1

Curator ad bona abſentis tenetur inuentarium conſicere cum fideiuſtore quando bona ad eius manus peruenerunt.p.7.n.43

Curatoris ad bona dati propter aliquam eauſam officium finitor ceſſante cauſa p.771.n.73

Curator datur filio familias minoit ob patris deportationem finitur patre reuerſo.p.771.n.74

Curator bonis captiui finitur capto reuerſo. ibid. num.75

Curator datus hæreditati iaceoti fioitur hæreditate adita ibid.n.76

Curator hæreditati tanqoam iacenti datus ad inſtantiam crediiorum quæ reuera iam erat adita an iudicium creditorum anoulletur ibid. n.77. & 78

Curator datus furioſo durat quandiu ſuror. ibid. num.79

Curator ventri dator noo tutor.p.772.n.80

Curatoris officium ventri datur & finitur ſtatim quod infaos naſcitur.ibid.n.81

Curator ob eertam cauſam ceſſat, ceſſante cauſa. oum.82

Cum curatore dato hæreditati tanquam iacenti quæ deregitur tunc adita, iudiciom concurſus agitatum, an annulletur.p.254.ex n.1. cum ſeqq.

Curator datus hæreditati iam aditæ curator oullius dicitor.ibid.n.6

Curatore dato pupillo tanquam adulto datio nulla erit.ibid.n.7.& ſeqq.

Curatoris officium dati hæreditati iacenti finitur hæreditate adita.p.255.n.13

Curator dari oon poteſt hæreditati iam aditæ.ibid. num.14

Curator datus tempore iocongruo,& quo dari non debuit, viriator.ibid.n.17

Curatore dato hæreditati tanquam iacenti,quæ iam erat adita iodicium concurſus,an ſit nulium.ibid n.18.19.& 20

Curatoris dario hæreditati aditæ nollitas non prouenit ex ſcieotia vel ignorantia creditorum, ſed ex ſuppoſito falſo.ibid.n.21

Geſta à curatore dato hæreditati tanqoam iacenti quæ adita erat nulla redduntur ipſo iure. p.257. oum.47

Geſta à curatore legitimè dato perſonæ fictæ poſſuot,& nocent perſonæ fictæ,& ius eius habenti,ibid.n.48

Curator datus prodigo, qui prodigus oon erat ſed furioſus an ſuſtineatur.ibid.n.49

Curator datus alicui taoquam prodigo, qui prodigus non erat,an & quando ſuſtineatur. p.257. 258.o.50.51.52.& 53.

Cuſtodia.

Dimiſſio bonorum licet ſit de ſubſtantia, & natora concurſus ſolum tendit ad eorum cuſtodiam, & admioiſtrationem.p.235.n.77.& ſeqq.& o.93 com ſeqq.

D

Damnum.

DAmnum infectum poſtulat vt vicinus mittatur in poſſeſſionem domus minantis ruinam.pag.91.o.58.& ſeqq.

Damnum minus eſt creditorem non exigere, eo quod debitor non eſt ſoluendo, quam permittere vt exigat ab alio, quod debitor noo eſt.pag.402 o.43.44.45

Damnum contingens contrahenti cum poſſeſſore maioratus putatiuo ſibi non inueſtigandi conditionem eius imputatur.p.462.n.120. cum ſeqq.

Damnum & defectus ratæ cenſus deficientis ex maioratu euicto quomodo communicatum erit inter creditores.p.471.ex n.68.cum ſeqq.

Inter creditores eodem tempore, & inſtrumento contrahentes damnum ratæ ademptæ à maioratu euicto pro rata communicator.ibid.n.69

Damnum contingens in bonis debitoris, ita vt omnibus creditoribus non ſufficiant io poſteriorum creditorum vergit prioribus prius ſolutis. ibid. nom.70

Damnum proueoiens ex facto principis oulli imputatur.ibib.n.52

Datio in ſolutum.

Datio in ſolutum regulariter transfert dominium in ceſſionarium, & procuratorem in rem ſuam. p.133.o.52.& 53

Per dationem in ſolutum prior extinguitur obligatio.p.13

Per dationem in ſolutum inducitur nouus contractus, primo extincto.p.155.n.3.& ſeqq.

Datio in ſolutum extingoit priorem obligationem ceſſante legitimo impedimento in creditore per quod recipere rem nou poſſit.p.158.n.29.30.31 & 32

Bona debitoris in ſolutum à creditore in concurſu dando ſint pro cenſus redemptione, dubitat Rodriguez.p.164.n.53

Doctores tenentes negatiuam non negant poſſe ſortem principalem in concurſu deduci, nec pecunia cenſu redimi.ibid.n.54 & 55

Dationem in ſolutum debet præcedere taxatio, aliàs nec tranſibit dominium in creditorem. pag.180. num.48

Creditor poſterior no poſſit cogere anteriorem, vt fructus bonorum concurſus detentos, aut in ſolutum recipiat, aut patiatur quod ipſe inferior ex eis ſoluatur.p.375.ex o.1.& per tot.

Treditor inferior appetens fructus concurſus detentos in ſolutum recipere non agit vtilitatem communem, ſed ſuam dumtaxat.pag.376. n.12. 26.& 27

Creditores nec cogi poſſunt fructus bonorum concurſus in ſolotum recipere, nec inferiores in computum ſui crediti.ibid.n.16.& 17

Creditor licet bona concurſus io ſolutum recipere cogatur, id tamen ſit ſeruatis iuris requiſitis.ibid. n.18.& 19

Ad vnios creditoris voluntatem non poteſt creditor anterior cogi bona cooeurſus in ſolutum recipere.ibid.n.20

Creditor anterior etiam minoris ſummæ cogi nequit à creditore inferiori, etiam maioris ſummæ in bona concurſus recipiat in ſolutum ibidem num.21

Creditor prior non vult recipere bona in ſolutum, ergo poteſt inferior, non ſequitur ibid.22

In creditoris poſterioris iotentiooe petentis, vt prior recipiat bona concurſus in ſolutum, vel ſibi recipere patiatur multa lateot damna, fraudes & cautelæ.ibid.o.23.& ſeqq.

Appetit enim primum gradum non dimiſſo adhuc anteriore, & hac via hinc præferri vult in ſolutione.ibid.n.24.

Creditor emens tem debitoris compenſato erediro eum pretio dicitur rem in ſoluium recipere. p. 378. n.45

In ſolutum rem datam poſteriori creditori poteſt anterior auocare.ibid.n.46

Datio in ſolutumeſt conſignatio in pretio conditionalià crediroribus approbato, quæ liberar debitorem.p.663.0.40.41. & ſeqoenubos, & ex n.59& ſeqq.

Datio in ſolutom voluntaria non permittitur emphyteotæ abſque pœna commiſſi.pag.675.n.12 13.14.15.& 16

Data in ſolutum re, & euicta redit creditor ad primæuam actionem contra debitorem, & fideiuſſores.p.156.n.17

Debitor, Debitum.

Vide *Concurſus*

Debitor cedens bonis omnia ponir in manus curiæ, vr illa diſtribuat inter creditores.p.117.n.11

Debitor cedens bonis debet omnia bona ſua dimittere, & ponere in manus curiæ.p.118.n.18

Debitore rem acquirente cum pacto quod ſir tertio hypotheca, tertius præfertur omnibus anterioribus crediroris ſic acquirentis pag.320.n. 22.& 23.& 24

Debitor ſicut potuit præiudieare ſuis creditoribus non acquirendo rem, multo magis poterit eam conditione grauatam acquirere.ibid.

Debitor io actu & initio acquiſitionis poteſt conſentire grauaminibus de conditionibus appoſitis in præiudicium ſuorum creditorum.ibid. n. 25. & num.26

Debitor in iam quæſitis non poteſt præiudicare ſuis erediroribus, ſecus in acquirendis.p.321.n.30

Debitor per factum ſuom non poteſt peruertere prælationem erediiorum.ibid.n.31

Debitor in præiudiciom ereditorum perſonaliom non impeditur ſua bona alienare ceſſante fraude p.327.n.39

Debitor, qui poſt mortem grauatur reſtituere, ſi in vita reſtituat non fraudantur credirores perſonales, qoi ex ioterusſurio poterant ſua credita exigere.ibid.

Debitor grauatus bona poſt mortem reſtituere nequit io præiodiciom creditorum habentiom fructus obligatos ante mortem reſtituere.p.328. num.54

Debitor vt legitimè peragat concurſum ad quid teneatur.p.3.ex n.7.cum ſeqq.

Debitor non admittitur ad formandum eoncurſum cum vno, vel altero creditore, ſed cum tribus ſaltim.ibid.n.41.remiſſiuè.

Debitor format concorſom coram ſuo proprio iodice.pag.15.17. 18. num. 4. 17. & 19. vſque ad n.26

Debitor in iudicio concorſus nihil petir à ſois creditoribus, ſed admoner ſuam ceſſionem, vt creditores compareant ſua credita petendo.p. 16. 17 n.5.14.15

Debitor eoncurſum formans, licet videator actor in in effectu, tamen verè reus eſt.p.16. n.9. & ſequentibus.

Debitor in remedio, l.ſi contendat, ff. de fideiuſſo, non eſt actor ſed reus, ibid.n. 10.& 11

Debitor in hoc indicio concurſus nihil à creditoribus perit, ſed prooocat, vt accedant ad petenda ſua credita.p.17.n.14.15.& n.16

Debitor concurſum formans cum ſit verè reus, & non actor coram ſoo proprio iudice illud formare tenetur.ibid.n.17.& ſeqq.

Debitor in hoe iudicio concurſus tanquam verè reus poteſt petere vt ioſtromenta ſibi edantur quando reo petere id licet.ibid.n.21

Et in conctis conſeroat priuilegium rei.ibid.n. 22.

Debitor bonis cedens vtitur caſibus curiæ, ſicut, & paoper aliave miſerabilis perſona. pag. 19.0.35. & 37

Nullus pauperior debitore cuncta bona ſua creditoribus dimittente.ibid.n.36.& 37

Debitor bonis cedens miſerabilis perſona dicitur. ibid.n.38

Debitor in diem poteſt in conſequentiam eondemnari, vt ſoluat adueniente die, vel conditione. p.65.n.50

Debitum ſociale à debito proprio ſocij differt. p. 70,n.51.& 52.& à n.48

Debitor propriè is dicitur qui obligatus eſt actione perſonali.p.97.n.116.& 127

Debitor propriè non eſt, qui actione reali tenetur, atque rei vendicatiooe conueniri poteſt p. 98. n.128

Debitor rem emens habita fide de pretio poteſt in præiodieium anreriorum creditorum in initio contractus ſpecialem hypothecam concedere venditori, vt in re omnibus præferatur. p. 105. 107.n.2.3.4.& 15

Hoc pactum, in quo apponitur hypotheca ſpecialis in re vendita, vel in mutuante debitori ad rem emendam acquiritur, quod incontinenti fiat. p.105.n.5

Debitor non poteſt vendere, nec in ſolutum dare, nec alia facere, per quæ creditorum iuri detrahatur. p.106.n.12.& 13

Pactum initum in ipſa acquiſitionis origine in rebus nouiter per debitorem quæſitis præiudicat creditoribus anterioribus.ibid.n.14.cum ſeqq.

Debitor in bonis acquiſitis non poteſt præiudicare ſuis crediroribus.p.107.n.19

Debitor concurſum formans cuncta ſua bona tenetur ponere in manibos curiæ adminiſtranda, ex cuius iuſſu venduntur, vt ex pretio ereditores ſatisfiant, ibid.o. 10

Debitor concurſum formans ſua voluntate bonorum adminiſtratione priuatur, & non eſt de cætero legitima perſona ad contrahendum ſuper ipſis p.130.n.4

Debitor per concurſum non habet facultatem diſponendi de bonis etiam inter creditores.ib.o.6.

Debitor bonis cedens priuatur facultate ſoluendi ſuis erediroribus.ibid.n.7

Debitor per concurſum à ſe formatum an amittat actiones, aut dominium.p.132.n.22.cum ſeqq.

Debitor bonis cedens, ao amittat actiones actiuas, & paſſiuas.ibid.ex n.23.& 29.com ſeqq.

Debitor qoemadmodum patitur actiones a creditoribus motas, pariter ipſe contra alios mouere poteſt concurſu pendente.p.134.n.56.& 57

Debitor concurſum formans bona ſua ſolum dimittit ad cuſtodiam adminiſtratoris.p.135.n.76.cum ſeqq.

Debitor concurſu pendente & adminiſtratore dato, ſi ſe amplius adminiſtrationi ingerat criminaliter puniror.p.136.n.91

Debitor in adminiſtratione à ſe ſemel dimiſſa ſe ingerens, fraudem & dolum ſtellionatui, at falſitari proximom committit.ibid.n.92.cum ſeqq.

Debitor, qui bona creditorum ſolutioni deſtinata & dimiſſa attigerit, quaſi furtiuè ſubtrahit, ac fidem præſtitam frangit.ibid.n.95

Debitor bonorum dimiſſorum adminiſtrationi ſe

ingerens

ingerens doloſè decipit & fraudat ſecum contrahentes, exiſtimantes eſſe perſonam legitimam ad contrahendum.ibid.n 97.& ſeqq.
Debitor ius prælationis nec agendo,nec excipiendo poteſt in iudicium concurſus deducere cum ſit priuatiuum creditorum inter ſcipſos non communicabile debitori.p.143.n.23.& 24
Debitor nullum intereſſe habet ad quem ſolum ſpectat omnibus ſoluere.ibid,
Debitor ſe intromittere nequit in iure priuatiuo creditorum.ibid.
Remedio.l.2.C.de pignoribus vt prior exigat prios à pignore ſpeciali,fuit introductum in fauorem creditoris poſterioris, quo vti nequit debitor ibid,
Debitor qui ad concurſum vniuerſalem prouocat creditorem cenſualem, cenſum redimere velle cenſetur. p 161.n.17
Debitor concurſum cauſans inſtare videtur pro cenſus redemptione,non creditor prouocatus,& laceſſitus,petendo graduationem.pag.163. n.40 & 41
Debitor efficitur non ſoluendo per concurſum aut ceſſionem bonorum.p.183.n.11
Debitor non eſt ſoluendo quando effectus eſt decoctus.ibid.n.12.& ſeqq.
Debitor principalis quando dicatur notoriè non eſſe ſoluendo.p.184 n.13
Debitores omnes, qui vltra quam facere poſſunt non conueniuntur,alimenta ex ſuis bonis poſtulare poſſunt,in concurſu à ſe formato. p. 194. ex n.1.cum ſeqq.
Debitores qui non conueniuntur vltra quod facere poſſunt,referuntur.ibid.ex n.2.cum ſeqq.
Quibus debitoribus peragentibus debeantur alimenta.p.212.n. 1.p.194. ex n. 1. cum ſeqq.& per totum.
Debitoribus concurſum formantibus alimenta conſignata quotidie diminuuntur, reperta falſa ſua relatione bonorum & valore eorum.p.215.n. 57 & ſeqq.
Debitor,qui ſemel concurſum formauit,an iterum alium nouum formare valeat ſuper alimentis in primo aſſequutis.p.218.ex n.1.& per totum.
Affirmatiuè reſoluitur cum fœdere diſtinctionis.p. 220 ex n. 10.cum ſeqq.
Debitor,qui ſemel ceſſit bonis in nouiter adquiſitis,non tenetur vltra quam facere poteſt. ibid. num.23
Debitori mutuantes concurſu pendente exigunt poſt omnes creditores quoſlibet concurſui ſtantes.p.222.n.50.& 51
Debitor poſt concurſum formatum non poteſt bona nouiter grauare in præiudicium concurſui aſſiſtentium,ibid.n.52
Debitor cenſus creati nequit opponere tertio ementi viliori pretio iniuſtitiam ceſſionis,ſed ad integram ſortem ceſſionario tenetur.p.236.n.78 cum ſeqq.
Debitor idem & creditor duas perſonas repræſentat,ideo non poteſt apud ſeipſum compenſare in præiudicium aliorum creditorum.p. 377.378.ex n.47.& ex n.34.cum ſeqq.
Debitor per quamlibet bonorum ſuorum diſpoſitionem aut diuiſionem non poteſt impedire ſuos creditores vt exigant ex quibuſlibet bonis vbique exiſtentibus.p.476.ex n.22.
Debitoris factum nullum poteſt creditoribus ſuis afferre præiudicium.ibid.n.23.cum ſeqq.
Debitor habeute plures negotiationes,apothecas ſeu tabernas in diuerſis prouinciis,creditores intuitu vnios contrahentes,an præferantur in ea aliis creditoribus , etiam anterioribus aliarum apothecarum intuitu contrahentibus.p. 479. ex n.68
Negatiuam opinionem qui teneant.ibid
Fundamenta pro ea referuntur ex Card.Mant.ibid. & 480.n.69.70.71.& 72
Contraria opinio vt creditores vnius apothecæ præferantur creditoribus alterius,etiam anterioribus,& quod debeat fieri apothecarum,& mercium ſeparatio refertur.p.480.n.73.& 74
De reſolutione.ibid.n.75
Debitor poteſt inuitis creditoribus repudiare hæreditatem ſibi delatam,legatum,& donationem. p.487.n.2.& ſeqq.
Debitor in acquirendis poteſt præiudicare ſuis creditoribus cum de ſuo nihil alienet.ibid. n.2. cum ſeqq.
Secus poſt aditionem,& adquiſitionem iuris eidem delati.p.488.n.10.cum ſeqq.
Debitor ius ſibi delatum poteſt liberè repudiare in præiudicium creditorum. pagin. 489.num.17. & n.18
Debitor pendente concurſu non prohibetur abſolutè contrahere, ſed reſpectiuè ad ius quæſitum creditoribus.p.494 n.95 cum ſeqq.
Debitori ſi non competit aliquod interdictum ad recuperandam poſſeſſionem hypothecæ, multo minus eius creditori.p.554.n.43
Debitorem factum etiam creditorem ratione compenſationis etiam ſine hypotheca præferri in eo quod debet creditoribus ſui debitoris,etiam hypothecariis,qui teneant.p.611.n.20
Debitore facto poſtea ſimul creditore , vtrumque creditum retinet ſuam cauſam ſeparatam abſque confuſione & compenſatione.p.612.n.32
Debitor ad tempus poteſt terminum præuenire, & ſoluere inuito creditore p.616.n.5
Quia tempus in debitoris fauorem appoſitum præſumatur,p.618.n.35.& ſeqq.
Idem quando fauore vtriuſque debitoris,& creditoris ſit tempus appoſitum.ibid.
In alternatiuis debitoris denegatur eluſio quando vnum ex eis ponetur in fauorem creditoris,& ad eius ſecuritatem.ibid.n.37
Debitor promittens intra terminum dare cenſum, vel fideiuſſorem non ſatisfacit termino tranſacto offerendo fideiuſſorem, ſed cenſum ſoluendo. ibid.n.38
Debitor condemnatus ad triticum vel eius valorem non elegit , ſed creditor in cuius fauorem æſtimatio appoſita intelligetur.ibid.n.39.
Debitor in diem etiam ſi dies non ſit appoſitus in fauorem creditoris, nequit præuenire diem ſolutionis quoties præmatura ſolutio allatura eſſet damnum creditori.pag. 619.num. 40. cum ſeqq.
Et hoc caſu periculum pecuniæ depoſitę ſubit debitor non creditor,qui iuſtè recuſat depoſitum ibid.n.41.cum ſeqq.
Debitor de bonis ſuis non de alienis poteſt formare concurſum .p.680.n.81.& 83
Debitor in lite ceſſionis ſolet dicere cedo omnia,& quæcumque bona mea,iura,& actiones quomodolibet mihi competentes.p.690. num. 15.cum ſeqq.
Debitor quomodolibet diſponendo de ſuis bonis nulla arte poteſt iuri creditorũ detrahere,p.738 n.1.& per tot.

Debitor

Debitor diſponere nequit de creditorum prælatione vnum alteri præfetendo.p.739.n.4

Nec poteſt de prælatione anterioris opponere inferiori ab eo exigenti ſuum creditum. ibidem, num.5.

Debitor vendens aut donans ſua bona eo pacto, vt donata te ſoluat creditoribus, non liberatur, ſed eadem obligatione vt antea manet ligatus.ibid. num.6.

Sed an de iure Hiſpano creditores prædicto pacto non interuenientes obligatum habeant donatarium vel emptorem.ibid.n.7

Debitor diuidendo hæreditatem ſuam per prouincias inter hæredes, creditores vnius hæredem alterius prouinciæ conuenire poſſunt. pag. 639. num.9

Debitor adeundo hæreditatem quæ non ſit ſoluendo, & ſimul adiiciendo nouos creditores hæreditarios quando & quo caſu ſuis creditoribus poſſit præiudicare, pag. 744. ex num. 65. vſque ad num.69

Debitor qui ſucceſſiuè pluribus bona obligauit, primi ſecundis præferuntur etiamſi iſtis bona non ſufficiant.ibid.n. 66

Debitore mortuo concurſum formante ſtatim, & ipſo iure diſſoluuntur fructus maioratus qui in concurſu ſtabant, & bona illico tradenda ſucceſſori p.759.n.33.34.& ſeqq.

Debitor non format concurſum de bonis alienis ſed de ſuis; alienaque in concurſu reperta abſque concurſu recuperantur à domino.ibid.n.41

Decima executionis,

Decimam exigere non poteſt iudex concurſus.p.7. num.44

Et de rationibus p.9.n.58

A decima releuatur debitor qui intra 72.horas ſoluit.p.9.n.61

Debitor vniuerſalem concurſum formans ab omnimoda decima liberatur, & quare.ibidem, n.62. & p.371.n.66

Declinatoria.

Vide *Exceptio, Contumax.*

Clericus monitus à debitore laico vt ad concurſum accedat nequit declinare iuriſdictionem ſęcularem.p.40.n.6.& ſeqq. & à n.1

Declinatoria vtitur fiſcus, & ad ſe trahit totum concurſum alibi à debitore formatum.pag. 47. n.11.cum ſeqq.

Contumax non comparens tempore quo poteſt opponere declinatoriam, eam amplius opponere nequit.p.54.n.67.68.& 69

Declinare iudicium concurſus an poſſit poſſeſſor rei debitoris, à quo vel à creditoribus vendicatur p.89.ex n.29.cum multis ſeqq

Declinare an poſſit ſcholaris citatus ad iudicium concurſus.p.51.ex ex n.39.cum ſeqq.

Decoctus, Decoctio.

Vide *Fallitus.*

Decoctus ſimilis eſt ei, qui bonis ceſſit.pag. 130. num.3

Decoctus priuatur adminiſtratione bonorum quæ alteri datur.p.130.n.11

Decoctus & incarceratus cedens bonis in tantum adminiſtratione bonorum priuatur vt nullum deinceps contractum gerere poſſit.p.131.132. n. 16.17.18.& n.19

Decoctus poſt decoctionem non poteſt agere nec cedere.p.130.n.20

Decocti confeſſio in præiudicium creditorum non valet.p.132.n.21

Decretum.

Decretum iudicij cum clauſula ſine præiudicio iuris tertij etiamſi cautio non ſequatur, idem operatur, quoad effectum reſtituendi pecunias creditori vincenti.p,406.n.9.& 10

Decretum iudicij reddit conditionale clauſula ſine præiudicio tertij ibid.n.11.& 12

Decretum hoc conditionale operatur non ſolum reſpectu rei principalis reſtituendæ, verum, & fructuum.ibid.n.14

Decretum iudicij conditionale acceptans creditor, & eius virtute exigens, non plus prætendere poteſt quam ſuis titulis ſibi confert.p 497.num.15. cum ſeqq.

Decretum ſimpliciter, & de facto acceptãs viſus eſt conſentire omnibus in eo contentis.ibid. 16.17.

Decretum iudicij acceptans conditionem in eo inſitam acceptare intelligitur, ibid.n.18.& 19

Decretum ſcindere, pro parte acceptare, & pro parte repudiare non eſt in facultate acceptantis. num.10

Decretum quo quælibet diſpoſitio conditionata & qualificata dicitur indiuidua, & vnica cum ſuis qualitatibus de conditionibus & qualitatibus.p.407.n.11.cum ſeqq.

Decretum & fideiuſſio limitata ad ius certi creditoris non extenditur ad alium, p.408.n.35.36

Ad crediti limites reſtringitur fideiuſſio amplior recepta ibid. n.37.& 38

Decretum iudicij præſeruantis ius tertij omnes comprehendit atque etiam fideiuſſio.ib.n.39

Decretum ſub clauſula præſeruatiua alterius melioris creditoris per iſtius comparationem reſoluitur.p.410.n.61.& ſeqq.

Delegationes iudicis dictæ libramientos.

Concurſu ad diuerſa patrimonia per vnum debitorem formato, delegationes nominatim, & diſtinctæ expediendæ à iudice ſuper illo patrimonio quod creditor habet obligatum.p.72.n.63

Et eadem diſtinctio facienda erit in ſententia graduationis.ibid.n.74

Abſque delegatione iudicij adminiſtratio concurſus non poteſt expendere nec creditoribus ſoluere.p.694.n.2.& 7

Delegatio, Delegans.

Delegatione facta ante actualem exactionem periculum eſt delegantis, etiam ſi pręcedat creditoris confeſſio de recepto.p.78.n.32

*Delegationis materia vulgo, *librança accetada*, traditur.ibid.remiſſiue.

Denominatio.

Impetrans facultatem poſſeſſor plurium maioratuum ſi ſe denominet poſſeſſorem vnius ſuper eo conceſſã fuiſſe intelligitur.p.429.n.10.cũ ſeq.

Sicuti de poſſeſſore maioratus actum gerente pulchre dixit Molina ibid.

Denominatio eius qui actum petit attenditur, vt cognoſcatur cuius contemplatione actum gerit, p.430.ſub n.12

Creditor vendens pignus cum denominatione creditoris, vt talis vendidiſſe intelligendus, non nomine proprio.p.429

Denominatio ſemper fit à digniori, & potentiori. p.330.n.13

Denominatio eius, qui duos maioratus aut dignitates habet attenditur vt cognoſcatur, cuius contemplatione actum geſſerit. pag 365.num.84.& ſeqq.

Denominatio determinat actum indifferentem, & æquiuocum.p.429.n.11

Denun

Denuntiatio.

Vide *Pactum.*
Denuntiatio præambula per bimeſtre ante cenſus redemptionem, an in pactum deduci poſſit, & de eius effectibus. pag 615. & ſeqq. ex num. 1. & per totum.
Denuntiatio quæ perſonaliter vt requiritur fieri nequit, fit eo modo quo poteſt. p. 623. n. 92. 93. & ſeqq.
Denuntiatio facta debitori ne ſoluat, nec redimat cenſum hypothecatum creditori inſcio impedit ſolutionem. p. 610 ex n. 15. cum ſeqq.
Denunciatio facta per ceſſionarium debitori ceſſo, ne ſoluat ſuo creditori cedenti reddit ſolutionem illegitimam. p. 231. n. 47. & ſeqq. multis.
Per denuntiationem debitoris, ſe velle redimere cenſum, aut ad formandum concurſum ius creditoribus quæritur, vt deinceps debitorem cogere poſſit ad redemptionem. p. 161. n. 20. cum ſeqq.
Poteſtas recipiendi ſolutionem adepta à poſſeſſore maioratus denuntianda erit debitori. pag. 577. n. 31. cum ſeqq.
Denuncianda eſt debitori reuocatio mandati. ibid. n. 36. cum ſeqq.
Denuntiatio debitori ne alicui ſoluat, quomodo facienda. p. 278. n. 40

Depoſitum, Deponens, Depoſitarius.

Vide *Sequeſtrum, Adminiſtrator.*
Depoſitarius, & ſequeſter, an dici poſſit adminiſtrator concurſus. p. 116. ex n. 1. & ſeqq.
Depoſitum diffinitur, vt ſit conuentio gratis cuſtodiendæ rei, quæ traditur ſub fide reſtituendi. ibid. num. 4
Depoſitarius ſi pro cuſtodienda re recipit mercedem, depoſitum tranſit in locationem. p. 117. 120. n. 6. & 33
Depoſitum non ſubſiſtit in his, quæ pondere, & numero, & menſura conſiſtunt. p. 117. n. 9
Depoſitarius deſinit eſſe is, qui pro cuſtodia recipit mercedem, & ſalarium. p 120. n. 33.
Re tradita ei, qui ratione officij tenetur eam cuſtodire, ad legem depoſiti obligatur. p. 121. n. 47
Vel ſi ſimpliciter rem in cuſtodiam recipiat. p. 121. num. 48
Depoſitarius ſequeſter, œconomus negligentes in exactione non conſtituunt, non ſoluentes vel minus debito ſoluentes in quaſi poſſeſſione, niſi ſciente, & patiente Domino p. 307. n. 40. cum ſeqq. & p. 308. & à n. 31. cum multis ſequentibus.
Depoſitarius depoſitum non negans pro pœna dupli non tenetur. p. 312. n. 4
Negans depoſitum delictum committit, & pro eius ſolutione carceratur. ibid.
Depoſitarius pro debito quantitatis, ſi nobilis ſit, an carceretur. p. 312. 315. 316. ex n. 5. & num. 33. & 42.
Per numerationem pecuniæ datæ in depoſitum, non depoſitum, ſed mutuum iudicatur, & depoſitarius non debitor ſpeciei, ſed generis dicitur. p. 312. n. 6
Depoſitarius, qui iuſſus depoſitum non reſtituit, delictum committit. p. 314. n. 20. 21. & 22
Depoſitarius nobilis in vſus ſuos conuertens depoſitum pro reſtitutione carceratur. ibid. n. 24
Depoſitarius nobilis non reſtituens depoſitum committit delictum pro quo incarceratur. ibid. num. 25
Depoſitarius depoſitum negans ad duplum tenetur. ibid. n. 26
Depoſitarius ſi nolit reddere depoſitum, dicitur eſſe in dolo, in perfidia fidem non ſeruare, & efficitur infamis. p. 315. n. 32.
Depoſitarius nobilis non reſtituens depoſitum dicitur furtum committere, & carceratur. ibid. num. 33
Depoſitarius nobilis recuſans exhibere depoſitum per carcerem compellitur. p. 316. n. 39
Ad depoſiti reſtitutionem quando agitur, tractatur ſimul de eius exhibitione. ibid. n. 40
Depoſitum neganti imponitur pœna dupli. ibid. n. 44
Depoſitario nobili, vt carceretur pro exhibendo depoſito, nihil refert an ſit in ſpecie, vel pecunia numerata. ibid. n. 45
Depoſitum, qui integrè non reſtituit, nihil reſtituiſſe intelligitur. p. 317. n. 48
Deponere debet iudex omnia bona per debitorem ceſſa, & dimiſſa apud fidelem adminiſtratorem, vel ſequeſtrum. p. 4. n. 15
Depoſitum vt legitimum dicatur debet eſſe integrum, alias nullum declaratur. ibid. n. 16
Depoſitum vt legitimum ſit & ſuos operetur effectus, debet cum effectu fieri nec ſufficit ſola oblatio, ibid. n. 20
Depoſitarius tenetur rem debitoris depoſitam in concurſum conferre. p. 88. num. 18. & à num. 1. cum ſeqq.
Depoſitarius in re depoſita non habet dominium, nec poſſeſſionem, ſed nudam detentionem, p. 88. n. 19
Depoſita res ſemper manet in dominio, & poſſeſſione debitoris deponentis. ibid. n. 20. 21
Depoſiti reſtitutio ſummaria eſt, & non obſtante appellatione exequitur. p. 90. n. 41
Deponens rem, ſi ipſa extet omnibus in ea creditoribus præfertur, qua non extante, priuilegiarij creditores illi præferuntur. p. 33. n. 9. 77
Depoſitarius qui pecuniam aut rem depoſitam, & extantem vendicat, tenetur in concurſus iudicio comparere. p. 96. n. 108
Depoſitario pro re depoſita competit rei vendicatio. ibid n. 109
Depoſitum bonorum concurſus principaliter cedit in vtilitatem creditorum cum ſint ſub fideli cuſtodia, donec an debeatur, & in quo gradu cuilibet ſoluendum ſit cognoſcatur. n 13
Depoſitarium, & ſequeſtrum nominare ad iudicem ſpectat. p. 111. n. 20. & n. 21
Depoſita re apud duos, quilibet poteſt conueniri, nec vnius electione, ſed ſolutione alter liberatur. p. 152. n. 10
Depoſitum ſortis intimatum creditori, & ab ipſo acceptatum, amplius per debitorem reuocari non poteſt. p. 162. n. 23
Depoſitum poteſt à deponente reuocari dum res eſt integra, ſecus poſt acceptatum à creditore, vel denunciatum. p. 165. n. 24. 25.
Vel quando depoſitum factum fuit iuſſu, & authoritate iudicis. ibid.
Deponens licèt creditor non ſit, admittitur in concurſu pro re depoſita vendicanda p. 163. n. 38
Depoſitarius legitime reſtituit pecuniam monacho deponenti, licet ſit pecunia monaſterij. pag. 536. n. 88. & ſeqq. & ex n. 83
Duobus contendentibus ſuper pertinentia rei, vel nominis; interim quod lis pendet debitor afferens debitum non eſt in mora, tutus tamen erit deponere. p. 239. n. 15
Duobus contendentibus ſuper directo dominio, ſi

penſionem emphyteuta deponat lite pendente, non cadit in commiſſum.ibid.n.126
Ad diuerſa depoſita plures creditores ſimul concurrentes æqualiter admittuntur pro rata inter quos anterioritas non attenditur. pag. 395. numer.155
Limita niſi aliter percipiat rei depoſitæ vſuras.ibid. n.156
Depoſitum vbi aliàs ſufficit verbale, ſi fiat actuale, nulliter tamen ſuſtinetur. p.522. n.73 74.75. & ſeqq.
Ex depoſita pecunia non ſpecialiter ad aliquid deſtinata, ſi depoſitarius rem emat ſibi,& non deponenti acquirat.p.578.n.58
Non verò quando deponitur deſtinata pro emptione prædiorum.ibid.n.59
Depoſitæ pecuniæ ante tempus ſolutionis periculum,cedit debitori,nec creditori,iuſtè recuſanti ob mutationem monetæ.pag.616. ex n.42.& ex num.40
Depoſitum intra bimeſtre in pactum deducti ad redemptionem,non arctat creditorem, nec periculum pecuniæ depoſitæ cedit in eius damnum, ſed debitoris contra formam pacti deponentis. p.620.n.56.& 57
Quod defendunt plurimi Doctores citati. ibid. & n.58.cum ſeqq.
Depoſitum ſortis cum decurſis, ac decurrendis intra bimeſtre,non extinguit cenſum, ſed viuit vt ante ibid.n.59.60.& 61
Depoſitum ſortis cum vſuris decurſis, ac decurrendis intra bimeſtre, nec liberat debitorem,nec extinguit cenſum.p.620.621.n.63.& 64
Depoſitum vt releuet,debet fieri congruo tempore. p.621.n.65
Depoſitum ſit tempore incongruo factum ante tempus adiectum fauore creditoris. ibid. n.66. cum ſeqq.
Depoſitum iuſte recuſatum deponentis periculo cedit,ſecus ſi iniuſtè creditor depoſitum recuſet. ibid.n.69
Per depoſitum inutile creditor non eſt ſolutus, & ideo pro ſorte & decurſis graduatur in concurſus.ibid.n.70
Deponente debitore ante bimeſtre in pactum deductum eo tranſacto liberatur, & creditor arctatur leuare depoſitum ibid.n.71
Et ex tunc periculum ſequitur creditorem. ibid. num.72
Depoſitum legitimè factum habet vim redemptionis cenſus ibid.n.72.& 74
Depoſito facto ante bimeſtre conuentum poſt illud deſinit eſſe creditor,& non graduatur, ſi depoſitum ſit integrum.ibid.n.75
Depoſitum pretium rei emptæ iuſſu iudicis, liberat emptorem deponentem,etiamſi poſtea pereat, & creditores ſoluti non ſiunt ex eo.p.717.n.20.& ex num.18
In depoſitarium & ſequeſtrum regulariter non tranſeunt dominium, nec poſſeſſio. pag. 723. num.18
Depoſitario ſequeſtro,ſeu negotiorum geſtore ſalarium non debetur,nec ab ipſis peti poteſt. p.724. 725.n.20.vide n.29
In Depoſitarium tranſit dominium rei depoſitæ conſiſtentis in pondere, numero, vel menſura. 724.n.21
Depoſitario,cui tacitè,vel expreſsè fuit data facultas vtendi re depoſita, debitor generis efficitur ibid.n.22
Depoſita pecunia numerata penes adminiſtratorem pro ſatisfactione creditorum, pro eo habetur, ac ſi fuiſſet in ſuo conſignata. ibidem, num.23
Pragmatica anni de 1628.circa diminutionem monetæ,ponderatur.ibid.n.24
Pecunia numerata, licet regulariter pereat periculo depoſitarij,fallit in officiali,qui de caſu non tenetur.ibid.
Depoſitum vt dicatur, ſufficit vt cauſa cuſtodiæ titulo depoſiti tradatur, vel numeretur. ibidem, num.25
Inter depoſitum iudiciale & conuentionale,quanta ſit differentia.p.724.725.n.26.& 27
Depoſita pecunia ea mente, & intentione tradita, vt depoſitarius ea non vtatur; non venit appellatione pecuniæ,ſed ſpecies iudicatur. pag.614. num.27
Ex Depoſitione pecuniæ numeratæ regulariter præſumitur dominij tranſlatio.ibid.
Quæ præſumptio aliis præſumptionibus animum contrarium deponentis declarantibus eliditur. ibid.
Et quales ſint iſtæ præſumptiones contrariæ elidentes ibid. ſub d.n.27
Conſuetudo deponendi pecuniam numeratam iuſſu iudicis, conſeruat formam veri depoſiti ibid.
Depoſitum eſt,licet irregulare quoties à principio actum fuit de depoſito, & ſimul de ſalario pro cuſtodia.ibid.n.28
Depoſitarius,& ſequeſter recipiunt ſalarium,quando res depoſitæ egent adminiſtratione. ibidem, num 29
Depoſitarius aut ſequeſter ſi ſit moroſus ad vſuras & intereſſe pecuniæ depoſitæ, tenetur à die moræ.p.726.n.34
Siue pecunia, aut res eo modo peritura eſſet apud dominum, ibid.
Depoſitarius & ſequeſter tenetur de lata culpa; quando in re depoſita non adhibuit diligentiam, quam communiter adhibere ſolent, qui ſunt eiuſdem profeſſionis.727.n.38
Depoſitarius tenetur etiam de leui culpa quando eam non adhibuit diligentiam, quam in ſuis rebus.ibid.
Depoſitarius quando pro cuſtodia mercedem recipit,tenetur de leui culpa.ibid.n.39
Periculum depoſiti confeſſati an cedat in damnum depoſitarij confitentis fictum depoſitum. ibid n.41
Depoſitarius licet realiter non recipiat pecuniam, debitor efficitur quantitatis ex ſua confuſione. ibid.n.42
Ex depoſiti confeſſione tenetur depoſitarius, eamque poteſt creditor leuare.ibid.n.43
In depoſitum pecuniam confeſſatam, & quæ realiter non extitit diminutio, aut periculum ſuperueniens comprehendere nequit, ibidem, numer.44
Depoſitarius qui ſuſtulit pecuniam depoſitam, & in ſuos vſus conuertit,eius eſt periculum diminutionis ſuperuenientis.ibid.n.45
Depoſitarius ex depoſito confeſſato, debitor generis efficitur.ibid.n.46
Ex depoſito confeſſato, licet obligatio oriatur inter ipſos contrahentes, non tamen in præiudicium tertij operatur.n.47.& 48
Depoſitum eſt contractus,qui re perficitur, & ſine re ſubſiſtere non poteſt.ibid.n.47.& 48

Depoſitum

Digitized by Google

Depoſitum dici non poteſt;vbi res verè non interuenit,licet confiteatur.ibid n.
Depoſitum confeſſatum non habet vim ſolutionis in præiudicium tertij,ibid.n.51
Depoſitarius &adminiſtrator,qui recipiens delegationem à creditore nouiter pro eadem quantitate ſoluenda,cautionem fecit,an teneatur vt adminiſtrator,ſeu depoſitarius,an vt debitor ſimplex. p.729.ea n.61.cum ſeqq.
Qui tamquam depoſitarius tenetur,periculum mutationis monetæ ſibi non pertinet.ibid n.62.
Depoſita pecunia in mutuum tranſlata partium conſenſu alteratur depoſitum,& mutuum redditur. ib.n.64.cum ſeqq.
Depoſitum ſi præceſſit,& ſequatur noua promiſſio pro eius cautione,& ſecuritate cauſa depoſiti nõ mutatur. p.731.n.94
Depoſitarium ſimpliciter promittentem ſoluere *los libramientos*,non teneri de periculo mutatæ monetæ,ſemel & iterum determinauit Senatus. p.731.num.103
Depoſitum authoritate iudicis factum,abſq; eiuſdem authoritate remouere deponens non poteſt p.768.n.33.& n.34

Deſtinati.

Vide *Pecunia.*
Ex Deſtinata, & depoſita pecunia iuſſu fundatoris pro emptione prædiorum ad augmentum maioratus res empta acquiritur maioratui. pag. 576 num.35
Deſtinata,& depoſita pecunia ad augmentum maioratus iuſſu fundatoris eſt ipſius maioratus,ibid num.36
Deſtinatio amittit ſuos effectus,& ceſſat ceſſante fine & voluntate mutata,ibid.n.37
Intellige permutationem voluntatis ipſius qui deſtinauit ibid.n.38
Deſtinatio à principio inſita pecuniæ inducit ſubrogationem rei,ea ea emptæ.ibid.n.39.40.& 41
Ex deſtinata pecunia dotali per pactum coniugum ad emptionem prædiorum rem ſibi emptam maritus non ſibi acquirit.pag.578. num. 63. cum ſeqq.
Deſtinatio pecuniæ & obligatio emendi facit ceſſare iuris præſumptionem quod quis videatur potius ſibi emere quàm domino pecuniæ.ibid.n.67. 68.& 69

Dies.

Vide *Inſtrumentum,Hora.*
Eadem die duo inſtrumenta confecta de quorum anterioritate non apparet,quod præferatur.p,396 ex n.165.cum ſeqq.
Facultas ad alienandum;& ipſa alienatio,ſi eadem die celebrentur de quorum anterioritate non apparet,præſumitur præceſſiſſe facultas.p. 568. n. 25.& 26

Dignitas.

Ducatus,marchionatus,&c.ſunt dignitates regales p.199.n.61
Dignitatem de per ſe nullam habet maioratus, & primogenitura, niſi accidentaliter ei accedat. p. 198.& 199.n.60.& 64.& n.46
Dignitatem habere dicitur,qui præeſt iuriſdictioni villæ,vel caſtri.p.109.n.62.& 63
Poſſeſſoribus maioratuum,quibus non ineſt aliqua dignitas,non competit beneficium , ne conueniantur vltra quam facere poſſint.ibidem,n. 65. & 66

Dolus, Doloſus.

In Dolo præſumpto eſſe dicitur adminiſtrator,qui in ſoluendo ordinem,& gradus ſententiæ p tēpoſterat.p.705.n.5.
Et ſimul colluſio inter eum,& creditorem præmaturè ſolutum.ibid.n 6
Doloſus dicitur qui iuſſum ſuperioris ſpernit. p. 706.n.7
Doloſus eſt qui non facit,quod facere tenetur.ibid. num.8
Vel quando facit quod facere non debebat.ibidem, num.9

Diminutio monetæ, & bonorum.

Vide *Periculum.*
Diminutio,& defectus bonorum concurſus redundat in damnum poſteriorum creditorum.p.377. n.28.& 29
Obligatio ſi fiat pluribus eodem inſtrumento vltra quantitatem permiſſam à facultate regia,pro rata inter omnes fit diminutio,& defalcatio,ſicut in legatis,p.393.n.132
Diminutionem ſui crediti patiuntur plures ſimul contrahentes ſub vna hypotheca inſufficiente.p. 393.394.n.139.& 140
Creditoribus pluribus ſimul mutuãtibus poſſeſſori maioratus,vltra quãtitatem permiſſam à facultate omnes ſimul admittuntur pro ſuo rata,pro qua omnes participant de damno, & diminutione.p. 394.n.148
Diminutio patrimonij ratione onerum,vel alterius accidentis cedit in damnum poſteriorum creditorum non communicabilis anterioribus.p.721. 723.n.7.8.& 13
Diminutionis diſtributio ſolum fit inter creditores eiuſdem qualitatis,inter quos nõ datur prælatio. p.721.n.9
Patrimonium debitoris diminuit gabella debita ex ſubhaſtatione quæ tanquam onus neceſſarium præfertur in pretio omnibus quibuſlibet creditoribus.p.722.n.12
Diminutio monetæ exiſtentis in adminiſtratione cõcurſus cedit in detrimentum poſteriorum creditorum;non anteriorum,qui prius ſoluuntur ex bonis exiſtentibus.p.723.n.13
Diminutio monetę tunc inficit poſteriores creditores,quando cedit periculo debitoris,ſecus ſi periculo adminiſtratoris, vel creditorum. ibidem, num.14
Diminutio monetæ vel alterius rei exiſtentis in adminiſtratione,depoſito,aut ſequeſtro regulariter cedit periculo debitoris.p.723.724.num.15.16. & 23.cum ſeqq.
Diminutio monętæ non cedit in damnum & periculum adminiſtratoris, qui dominus bonorum non eſt,mora aut culpa deficiente.p. 723. n. 17 18.19.cum ſeqq.
Diminutio monetæ cedit periculo adminiſtratoris, quando fuit in mora ſoluendi habentibus delegationem illi intimatam, etiamſi coram iudice monetam manifeſtauerit. p.725.n.30
Pecuniam in depoſitum confeſſatam,& quæ realiter non extitit , diminutio, & periculum ſuperueniens comprehendere nequit. pag. 728 num.46
Depoſitarius ex depoſito confeſſato debitor generis efficitur.ibid.n.46
Diminutio monetæ ſemper imputatur moroſo in ſoluendo,& moroſo in recipiendo legitimè interpellato.p.726.n.35
Diminutio monet[illegible]atæ , & d[illegible]ſitæ pretij creditori,qui ſine legitima cauſa recipere recuſat.ib.n.35.& 36

Diminutionis detrimentum pariter administratur, quando rumor mutationis monetæ aderat, & negligens fuit in manifeſtando eam iudice, vt ipſe inter creditores diſtribuiſſet.ibid.n.37.
Diminutio monetæ imputatur debitori generis, quod perire non poteſt.p.729.n.63.& ſeqq.

Diſpoſitio, Diſpoſitum.

Vide *Reſeruatio*.
Quando vnum diſponitur,& aliud ſupponitur non poteſt verificari diſpoſitio niſi prius verificetur ſuppoſitio.p.438.n 70
Diſpoſitio quælibet loquens de aliquo non verificatur in putatiuo.ibid.
Diſpoſitio,quæ aliquid ſupponit, nihil ſuper ſuppoſito diſponit.ibid.
Diſpoſitio quælibet ſemper intelligitur rebus ſic ſtantibus, & in eodem ſtatu permanentibus. p.213.n.21.cum.ſeqq.
Vide *Status*.

Diſtributio, Diuiſio.

Bona concurſus diſtribuuntur inter creditores, qui ob id ad iudicium ſunt vocandi.p.5.n.28
Diſtributio bonorum concurſus facta à iudice,abſque omnium creditorum concurſo nulla eſt p.6. num.29
Diſtributio bonorum aut pecuniarum inter creditores ad concurſum comparentes facta non officit creditoribus abſentibus notis & per edicta vocatis qui poſſunt pecunias auocare. p.60.61.n. 13.& 14
Diſtributio bonorum debitoris inter creditores eiuſdem gradus,& prælationis pro rata,quomodo facienda ſit. p.396. n.157.158.159. 160.161.162. 163.164
Diuiſio inter hæredes per prouincias facta à debitore non obſtante poſſunt creditores indiſtinctè agere verſus quælibet bona vbique exiſtentia. p.478.n.60
Non tamen poterunt ad concurſum ab vno hærede factum comparentes integra credita conſequi, ſed pro rata & portione hæreditaria.ibid. n.61. & ſeqq.
Diuiſione rei communis ſubſecuta ius creditoris quoad hypothecam non diminuitur. pag. 741. num.36
Ante diuiſionem poteſt quis rem communem hypothecare quoad ſuam partem ibid.n.35.
In diuiſione ſi tota res adiudicetur ſocio debitoris adhuc hypotheca creditoris manet.ibid.n.37
Eodem modo ac ſi tota adiudicaretur debitori.ibid. num.38
Et ex ratione.ibid.n.39
Communis res hypothecata, ſi per æquales partes fuerit diuiſa cum ſocio durat hypotheca in dimidia dimidiæ tangentis ſocium. p.472. n.40.& 41
Ad diuiſionem poteſt prouocare ſocium creditor,cui es res communis fuit hypothecata.ibid.n.42
Et tunc ſi tota res fuit creditori adiudicata ſoluendi æſtimationem alterius partis,tota res manet pignori affecta, tam pro credito quàm pro pretio à ſe ſoluto.ibid.n.43.& 44

Dominium, Dominus.

Dominij defectus in poſſeſſore maioratus non ſuppletur per facultatem regiam ad alienandum p.554.n.37
Domino pecuniæ datur actio in rem emptam in ſubſidium, ſi emptor factus ſit non ſoluendo. p.5[illegible]n.12.13 [illegible]
Dominus rei præfertur in concurſu omnibus creditoribus, anterioribus hypothecariis & priuilegiatis.ibid.n.14
Dominium rei venditæ ſi tranſlatum non fuit in emptorem,venditor pro re præfertur quibuſlibet emptoris creditoribus.ibid.n.15
Secus ſi dominium in emptorem tranſlatum fuerit. p.575.n.16
Dominus directus emphyteuſis,vel cenſus reſeruatim comparens in concurſu an præferatur in re cenſuali vel emphyteuticaria. pag.679. num.62. & 63
Dominus directi dominij dupliciter poteſt comparere in concurſu antea quam dominus, antea quam creditor pro penſionibus decurſis ibid.n.64
Dominus directi dominij cuilibet ſubhaſtanti præfertur pro eodem pretio.ibid.n.65
Dominus rem emphyteuticam ad inſtantiam creditorum ſubhaſtatam recuperans iure prælationis recipit omni pignoris iure ſublato.ibid.66.67
Secus ſi per viam donationis,emptionis abſque creditorum conſenſu aut per viam legati Dominus emphyteuſim recipiat,quia tunc pro vita emphyteutæ onera durant.ibid.n.68
Quo caſu res ad dominum redit non iure damnationis,ſed diuerſo,& extraneo.ibid.n.69
Dominus rei ratione ſui dominij præfertur omnibus quibuſlibet creditoribus.p.680.n.74.& 82
Dominus directi dominij, aut cenſuarius, an pro penſionibus decurſis præferatur anterioribus creditoribus in re emphyteutica,vel cenſuaria.p.681 n.88.89.& ſeqq.
Ne dominium rei in emptorem tranſeat pactum eſt contra ſubſtantiam contractus.p.267.n.7
Valet tamen ſi apponatur limitate, donec pretium ſoluatur.ibid.n.8
Dominium rei venditæ & traditæ non habita de pretio fide,non tranſit in emptorem,donec integrè ſoluatur.ibid.
Pactum ne dominium tranſeat in emptorem donec pretium ſoluatur, impedit dominij tranſlationem ibid.n.9
Dominus rei quæ reperitur inter bona debitoris, an ad concurſum debeat citari. p. 64. n.38. cum ſeqq.diceptatur.
Dominus rei,quæ penes debitorem reperitur, præfertur omnibus creditoribus hypothecariis & priuilegiatis.ibid.n.40.41.& 42
Dominium rei pignoratæ remanet penes debitorem.p.99.n.15
Idem & poſſeſſio,quia creditor poſſidet non ſibi, ſed debitori.ibid.n.16.& 17
Dominus rei repertæ in concurſu poteſt eam vendicare in eodem iudicio.p.89.n.36
Etiamſi debitor illam hypothecauerit ſuis creditoribus.ibid.n.37
Dominus rei penes concurſum repertæ illam ab eo diſmembrare nequit ante rem iudicatam.p.94. num.94
Dominus rei in concurſu exiſtentis volens ei vendicare, an cogatur actionem realem in iudicio concurſus mouere.ibid.n.95.cum ſeqq.
Negatiua opinio adducitur.ibid.n.96.cum ſeqq.
Affirmatiua verior.p.95.n.100.cum ſeqq.
Dominus rei indiſtinctè præfertur omnibus creditoribus.p.99.n.110.111.& 112
Dominium nec poſſeſſionem transfert debitor bona concurſus alienans.p.131.n.11.& 12
Nec ea bona corpus concurſus exire cenſentur. ibid.
Dominij attributum eſt poteſtas alienandi. p. 132. 134.n.25.& 58.

Dominium, & actiones actiuas, & paſſiuas retinere debitorem concurſum formantem, verior eſt opinio. ibid. ex n. 29. cum ſeqq.

Ante bonorum diſtractionem. ibid. n. 33. cum ſequentibus.

Dominium perfectum abſque facultate alienandi conſiſtere rectè poteſt. p. 133. n. 58. cum ſequentibus.

Dominium bonorum concurſus non tranſit in curiam, & ſenatum. in quem tranſit adminiſtratio. p. 132. 133. n. 41. & ex n. 29. cum ſeqq.

Dominium non arguit protectio, & ſubmiſſio. ibidem. n. 42.

Dominium bonorum concurſus penes debitorem permanere; à ſufficienti partium enumeratione. ibid. n. 43

Dominium verò ſub incerto, eſſe nunquam poteſt. ibid n. 44

Per ſolum mandatum de adiudicando dominium nec poſſeſſio acquiritur creditori. p. 156. & 157. n. 13. 14. 15. 16. & 18.

Ex ſolo ſecundo decreto ante realem traditionem dominium corporale non quæritur creditori. ib. n. 17. & ſeqq.

Dominus cenſus non eſt, creditor ſortis principalis ſed reddituum. pag. 160. ex num. 3. cum ſequentibus.

Fructus ſunt acceſſio dominij, dominiúmque ſequuntur. p. 173. n. 24

Quod ex re mea naſcitur, mihi acquiritur. ibidem. num. 25

Dominium bonorum retinet debitor formans concurſum, quovſque diſtrahantur, vel in ſolutum creditoribus dentur cum effectu. p. 201. num. 86 & 87

Dominij acquiſitio ne noceat creditori conſeruatur ius anterius hypothecæ, vt dominus ſe defendat ab aliis creditoribus poſterioribus. p. 416. n. 37. & 38

Dominium poſſeſſoris maioratus non eſt, perpetuum, ſed durat ſua vita durante. ibid. n. 39

Ob Dominij acquiſitionem confuſione actionis cauſata, dominio extincto, & reſoluto reſtituuntur, & reuiuiſcunt iura. ibid. n. 40. & ſeqq.

Dominium vtile reuerſum ad dominum ipſo iure conſolidatur cum directo, & reſoluitur. ibidem. num. 45

Dominij defectum in impetrante facultatem ad alienandum princeps ſupplere non poteſt. p. 438 num. 70

Donatio.

Vide *Reuocatio*

Ex Donatione facta à debitore cum pacto, vt donatarius ſoluat creditoribus donantis, an in donatarium creditoribus actio, & ius quæratur. p. 592. ex n. 1. per totum.

Donata aut ceſſa re cum onere, vt creditoribus ſatisfiat ceſſionarius, venditio eſt ſi creditores ſint certi, cum loco pretij ſit æs alienum promiſſum. p. 594. n. 23. cum ſeqq.

Donatio facta abſenti ex acceptatione notarij fit irreuocabilis, etiam ante ratificationem abſentis. p. 595. n. 38. & ex n. 35

Donatio à lege præſumpta abſenti prodeſt. p. 596. & 597. n. 50. 51. & 52 cum ſeqq.

Donatio facta abſentia etiam hodie ſtante. l. 2. §. 16. requirat acceptationem pro eius irreuocabilitate, duæ ſunt communes contrariæ. ib. ex n. 58. vſque ad 16. & ſeqq.

Nõ procedit in donatione, quę ſua natura requirit acceptationem ad eius irreuocabilitatem. p. 598. num. 77

Donatio etiam de iure regio, vt fiat irreuocabilis requirit abſentis acceptationem; ſecus in aliis contractibus, & obligationibus p. 599. 600. n. 86 89. & ſeqq. & 99

Donatarius ſe obligans ſoluere creditoribus, donantis abſentibus directè poteſt, conueniri à creditoribus ob circuitus vitandos. p. 599. num. 90. & 91

Donatarius vniuerſalis tenetur in ſubſidium creditoribus donantis. ibid. n. 92

De iure regio directè conuenitur. ibid. n. 93

Donatio eſt pactum de non meliorando requirens acceptationem ad ſui irreuocabilitatem. ibidem. n. 94. com ſeqq.

Donans cum pacto ſatisfaciendi creditoribus ſuis, dirigit intentionem, & obligationem ad vtilitatem creditorum, & vult reum illis obligare. p. 610. n 109. & 110

Donans bona ſua monaſterio eo pacto, quod per tempus vitæ ſuæ alimenta percipiat, ſi ſtatim moriatur, monaſterium liberatur. p. 169. n. 44. & ſeqq.

Donatio vltra quantitatem promiſſam vitiatur, in promiſſa ſuſtinetur. p. 385. n. 34

Donatio abſque inſinuatione ſoſtinetur in quantitate promiſſa, vitiatur tamen in exceſſu. p. 386. num. 44

Donatio aut legatum à patre factum, vltra quintum vitiatur in exceſſu, & intra quintum ſuſtinetur. ibid. n. 46.

Donatio bonorum valet aliquo reſeruato ad teſtandum. p. 388. n. 65

Si poſtmodum quod reſeruauit, donauit, non ideò prior donatio permiſſa irritatur, ſed ſecunda excedens metas facultatis à iure datæ ibidem. n. 66 & 67

Donatio facta à patre etiam irreuocabilis per clauſulam reuocandi reſeruatam efficitur reuocabilis p. 410. n. 58. & 59

Donationem mulieri abſenti factam ipſa ſine mariti licentia repudiare non poteſt. p. 492. n. 64.

Donator vel rei venditor poteſt pactum incontinẽti apponere quod res ſit vni poſteriori debitoris creditori hypothecata, vel alteri tertio, & vt ſic alias anterioribus præfertur. p. 495. & 496. ex n. 115. & ex n. 108. cum ſeqq.

Donatio inter patrem, & filium de iure communi non valet, ſed morte confirmatur. pag. 504. num. 62

Valet tamen remiſſio, vſusfructus ante acquiſitionem, & acceptationem, cum pater nihil diminuat de ſuo patrimonio. ibid. n. 63

Ex donatione facta patri, vt liberè de ea poſſit diſponere inter filios, ſicut poteſt inter omnes diſtribuere ita, & vni dare. p. 510. n. 53

Donatore reſeruante ſibi facultatem diſponendi de aliquibus bonis, an & quando creditoris reſeruantis ius habeant ad ea. pag. 524. num. 1. & per totum.

Donator omnium bonorum præſentium, & futurorum cum reſeruatione aliquorum ad diſponendum debet intelligi de diſpoſitione, in vltima voluntate non inter viuos. p. 516. num. 33. & ſequentibus.

Donans bona ſua alicui reſeruatâ ſibi facultate diſponendi de certis rebus, ſi ea non citatur, pertinet donatario. pag. 528. num. 61. & ex num. 56

Donatio reuocabilis, an & quando ſequatur concurſum donantis,vel donatarij p.529.n.1. & ſequentibus.

Vide *Verbo reuocatio.*

Donator, ſi poſtea ſe ſoluturum conſtituat non amiſit priuilegium donatoris.p.731.num.84.cum ſeqq.

Dos.

Vide *Mulier,Vxor.*

Dotis inſtrumento non continenti horam præfertur inſtrumentum diem, & horam continens ſi aliter de anterioritate alicuius non apparet.p.396 n.165.cum ſeqq.

Ex duobus inſtrumentis horam non continentibus præfertur inſtrumentum pro dote, etiam contra fiſcum ibid.n.169

Dos & fiſcus habentes inſtrumenta eadem die confecta,cum quibus alij creditores concurrunt hypothecarij,quis aliis præferendus. ibid.n.170.remiſſiuè.

Dos partim ſoluta ante hypothecam, & partim poſtea an tota præferatur tertio medio tempore contrahenti.p.538.n.5

Dotis remittens partem maritus tenetur pro tota, ac ſi totam recepiſſet.p.367.n.6

Idem eſt ſi dotem maritus nollet recipere, quia quoad hypothecam,idem eſt,ac ſi recepiſſet.ibid num.7

Dos ſemel legitimè detracta à fideicommiſſo; & iterum reſtituta,non venit reſtituenda cum fideicommiſſo.p.685.n.28

Dos ſemel vxori ob inopiam viri reſtituta non redditur iterum viro diuiti facto.ibid. n.29. & ſeqq.& 38

Dote vxoris per rem iudicatam in tuto poſita, ob paupertatem viri, ſi diues poſtea vir efficiatur, res iudicata non retractatur.p.759.n.37

Dotis fauore an poſſit impetrari facultas regia poſt mortem viri obligantis bona maioratus pro dotis reſtitutione.p.258.n.1.cum ſeqq.

Fructum obligatum pro reſtitutione dotis, ſi ante impetrationem aſſenſus ſit ad regem deuolutum,nihil doti prodeſt.p.260.261.n.22. 23. 24. 25.& 26

E

Eccleſia.

Vide *Vniuerſitas.*

Eccleſia, populus, ſeu quævis alia vniuerſitas ære alieno oppreſſa ad concurſum peragendum admittitur p.7.n.49.& ex p.8. num.1..cum ſequentibus.

Eccleſia & ciuitas licet carcerari nequeant, admittuntur ad ceſſionem bonorum.p.12.n.33.

Effectus.

Quando in diſpoſitione vnum exprimitur, & ad aliud effectus dirigitur, non verba, ſed effectus attenditur.p.283.n.29

Electio.

Vide *Adminiſtrator,Via, Nominatio.*

Electio pertinens alicui probatur ex ſola ſua petitione iudiciali, etiam nulla. pag. 247. num.7. & 8.

Electio & collatio facta ab iniuſto, & illegitimo prælato, communiter tamen legitimo repuṭato, ſuſtinetur.pag.433.434. n.42. & à n.37. cum ſequentibus.

Facultatem eligendi in certum de certis tempore mortis habens eligendo in vita poteſt variare,ne fiat præiudicium iis,qui tempore mortis viuunt. p.505.n.66.cum ſeqq.

Electio in alternatiuis denegatur debitori, quando vnum ex eis ponitur in fauorem creditoris,& ad eius ſecuritatem.p.618,n.37

Promittens intra terminum dare centum, vel fideiuſſorem,termino tranſacto non eligit,ſed præciſè ad centum tenetur.ibid.n.38

Condemnatus ad triticum, vel valorem non ipſe, ſed creditor eligit in cuius fauorem æſtimatio appoſita intelligitur.ibid.n.39

Electio datur creditoribus anterioribus, an velint agere contra poſteriores præpoſtere ſolutos, vel contra adminiſtratorem inordinatè ſoluentem. p.707.n.29

Electio datur anterioribus, an velint agere contra emptorem pignoris ſoluentem poſterioribus contra decretum iudicis, vel contra poſteriores inordinatè ſolutos.ibid.n.30

Electio datur creditoribus anterioribus in agendo, vel contra poſteriores perperam ſolutos,vel contra adminiſtratorem præpoſtere ſoluentem.pag. 756.n.3.& 6

Electio competens debitori in alternatiuis,ſi intra terminum ei aſſignatum non fiat deuoluitur creditori.p.618.n.39

Nec poſtea admittitur ad purgationem moræ.ibid.

Adminiſtratore ante exercitium cedente, vel decedente ad præſidem deuoluitur adminiſtratoris electio cum nona non detur vacatio. pag. 138. n.7.& 8

Per ſolam muneris electionem, & nominationem non acquiritur ius in re,ſed ad rem tantum.ibid. num.3

Electionem & arbitrium habet creditor conueniendi, & variandi vnum ex correis, & fideiuſſoribus,& eorum bona,cui poſterior obiicere nequit, vt alterum eligat,pag.151.n.16.& ex n.10. cum ſeqq.

Eligere poteſt creditor ad reuocatoriam, quem maluerit ex creditoribus poſterioribus, quibus præmaturè fuit ſolutum.pag.151.152. num. 17. & 19

Electio vnius ex debitoribus. vel poſſeſſoribus rei cenſui obligatæ non præiudicat creditori, quominus ad alios redeat.ibid.n.20.& 21

Etiam lite pendente, & ſententia lata contra correum electum.ibid.n.22.

Electio vnius remedij executiui non præiudicat,nec præcludit viam aliis,ſi creditum non eſt ſolutum. p.153.n.41

Electione ſemel facta, re non tradita admittitur variatio.p.392.n 123

Secus ſi tradita ſit vere,vel ficte,cum iam variandi facultas ſit conſumpta.ibid.n.125

Emolumenta.

Vide *Officium.*

Ad emolumenta officij vitalitij conceſſi cum facultate nominandi,facta nominatione, an creditores nominantis,vel nominati ius habeant.p.603. n.1.cum ſeqq.

Emolumenta officij pertinent nominato à nominationis tempore.ibid.n.6

Vectigalibus conceſſis cum facultate nominandi facta nominatione,creditores nominantis ius nō habent ad emolumenta.ibid.n.11

Idem in emolumentis officij conceſſi per regem cum facultate nominandi. ibid. num.12. & ſequentibus.

Emolumenta

Emolumenta Officij percipit renoncians ante prin-cipis admiſſionem & nouam collationem.p.270 n.43.& ſeqq.

Emptio, emptor.

Adminiſtratores rem adminiſtrationis emere prohi-bentur.p.122.n.1.cum ſeqq.

Emere rem minoris prohibentur tutores, & cura-tores.ibid.n.2

Emere bona menteeapti prohibetur eius curator. ibid.n.3

Emere rem defuncti prohibentur executores teſta-mentarij.ibid.n.4

Nec per interpoſitam perſonam.ibid.n.5.& ſeqq.

Emptio actionis minori pretio animo vexandi de-bitorem prohita eſt per l.ab Anaſtaſio, & l.per diuerſas,C.mandati.p.124.n.21.& 22

Nec debitor ſoluere tenetur ceſſionario niſi pre-tium,quo actionem emit.idem n.23.& ſeqq.

Emptioni actionis,vel nominis in iudicium dedu-cti non reſiſtit,l.ab Anaſtaſio,C.mandati. p.125. num.32

In emptione nominis in iudicium deducti,vel con-feſſati,l.ab Anaſtaſio,non procedit.p.126.n.35

Emptor rei hypothecatæ pro melioramentis reten-tionem habet ſi offerat creditoribus valorem quem ante meliorationem res habebat. p.93.94. n.86.87.88.89.90.91.& 92

Debitor rem emens habita fide de pretio poteſt in præiudicium anteriorum creditorum in initio contractus ſpecialem hypothecam concedere venditori vt in re vendita omnibus præferatur. p.105.n.3.4.& 5

Requiritur quod pactum fiat in continenti.ibid.n.5

Emptio & vera venditio ineſt in ſenſu vitalitio abſ-que vlla qualitate redemptionem indicante. p.166.n.7.cum ſeqq.

Ab emptione perfecta nemini licet reſilire & pœ-nitere.ibid.n.8

Empto fundo cum onere cenſus vitalitij ſoluendi ſenſus per mortem,extinctio an cedat in vtilita-tem emptoris,vel aliorum concurſu creditorum. 171.ex n.1.cum ſeqq.

Emptor qui tempore ſubhaſtationis numerauit va-lorem rei,deducto onere rei in plus creditoribus non tenetur,cum pretio ſoluto ius creditorum ſit extinctum.ibid.n.8

Emptor,qui totius rei valorem ſoluit remanſit cum onere ſenſus vitalitij extincto cenſu in eius com-modum cedit.ibid.n.9

Periculum & vtilitas rei venditæ ſuperueniens do-minium rei ſequitur.ibid.

Emptor fundi cum onere cenſus redimibilis in par-te pretij,cenſu redempto, libertatem fundi ſibi acquirit.p.172.n.12

Et quid ſi cenſus ſit vitalitius,qui morte extingui-tur,an cedat in vtilitatem emptoris. ibid. & ſe-quenti.

Emptor fundi cum onere cenſus vitalitij perſoluen di pro parte pretij,ſi ius cenſuale emerit à cre-ditore libertatem fundi ſibi acquirit. ibid.n.13

Quod & idem videtur ſi per mortem creditoris cenſus extinguatur.ibid.n.14.& ſeqq.

Emens hypothecam ſuſcipiendo in ſe cenſum vi-talitium perſoluendum nihil emit,nec ſoluit pro parte rei cenſui proportionabili. ibid.n.20. cum ſeqq.

Exemplo hæc doctrina clarior redditur. ibid.n.21. & ſeqq.

Emptor hypothecæ percipit fructus illius partis rei,cenſui vitalitio proportionabilis, ex quibus ſoluit annuos redditus,non de ſuo,quam partem nec emit,nec aliquid pro ea exburſauit. p.172. 173.n.22.& 23

Emptor in recompenſam oneris temporalis non debet recipere ius perpetuum , atque ceſſante onere debet ceſſare & reſtitui recompenſa con-temporanea.p.174.n.33.

Emptor vt totius rei & fructuum fiat dominus te-netur rei pretium venditori ſoluere.ibid.n.33

Emptor partem pretij ſoluens , fructuum partem pretio ſoluto correſpondentem acquirit, & non plus ibid.n.35.& ſeqq.

Empta re cum onere cenſus vitalitij perſoluendi ab emptore , valor oneris diminutus intelligitur à vero valore rei,& pars rei correſpondens valori oneris vitalitij vendita non dicitur,ſed ſimul tra-dita emptori, vt ex fructibus ſoluat penſionem, durante cenſu.ibi.n.37

Et extinctio cenſus vitalitij cedit in vtilitatem de-bitoris & creditorum,non emptoris ibid. n.38. 39.& 40

Emptorem non reperi, vel talem qui iuſtum non offerat pretium idem eſt.p.177.n.5

Emptor nominis,aut cenſus creati iam viliori pre-tio,an poſſit integram ſortem conſequi à debi-tore redimente.p.236.ex n.78.cum ſeqq.

Emens à procuratore non viſo mandato in mala fi-de eſt, & nec præſcribit. p.384. 385. n.29.30. & 31.& ex n.27.& ſeqq.

Emptores primi , qui intra metas detractionum emerunt à fideicommiſſario ; tuti ſunt poſterio-res vltra detractionem permiſſam reſtituere te-nentur maioratui.p.387.n.58.& ex n.55.& ſeqq.

Emens vel vendens non ſimpliciter ſed adiecto no-mine procuratorio non nomine proprio, ſed no-mine alieno emiſſe cenſetur.p.430.ſub.n.12

Emptor condennatus,ex l. 2. C. de reſcind.vt vel rem reddat,vel pretium ſuppleat ſi rem eligat ſu-ſtinentur hypothecæ ab eo impoſitæ,ſecus ſi rem reddere eligat.p.440.n.81.& 82

Res empta ex pecunia pupilli & inſuper pro pe-cunia & vſuris ſibi manet hypothecata.ibidem. num.83.

Vtrumque pendet ab electione pupilli,qui ſi rem eligat , ceſſat hypotheca,ſi pretium hypotheca manet.p.441.n.84

Emens vnico pretio plura prædia cenſualia plu-rium dominorum ſingulis pro rata ſoluere debet laudemium.p.467.n.29

Ad rem emptam pro perſona nominanda,an credi-tores emptoris,an creditores nominati ſeu etiam nominandi præferantur.p.481.n.1.& 2

Emptori pro perſona nominanda intra factam no-minationem dominium quæritur.ibid.n.4

Qui ſi non nominet totum ius in re empta acqui-ſiſſe videtur.ibid.n.4

Per emptorem facta nominatione ipſo iure tranſ-fertur in nominatum ius omne, ac ſi à principio ſolus nominatus emiſſet.p.482.n.11

Emptio pro perſona nominanda eſt conditionalis ſi nominet.ibid.n.18

Nominatio ſubſequuta non retrotrahitur ad tem-pus emptionis, nec in præiudicium creditorum emptoris,nec eorum.qui cum eo medio tempore contraxerunt qui affirment.ibid.n.21

Contrarium vt creditores perſonæ nominatæ præ-ferantur creditoribus emptoris nominantis , de-fendit author.p.483.n.22.& ſeqq.

Rei emptæ pro perſona nominanda dominium, & poſſeſſio nominatione ſequuta ipſo facto tranſ-

ferũtur in nominatum, reſoluto iure nominantis.p.483.n.23
Facta nominatione, acquiſitio retrahitur ad tempus emptionis,ibid.n.24
Et ex eo tempore ita ius acquiritur perſonæ nominatæ, vt nec per momentum emptæ rei dominium permanſetir penes emptorem.ibid.n.25
Emptoris nominantis creditores nullo tempore, aut momento acquiſietunt ius hypothecæ in re empta.ibid.n 26.& 27
Emptor nominatione facta conſideratur contraxiſſe tanquam nudns miniſter contemplatione perſonæ nominandæ ibid.n.28
Ita vt nominans à ſolutione pretij à ſe promiſſi liberetur. ibid.
Emprio pro perſona nominanda,& ipſa nominatio vnicus eſt contractus, & non diuerſus, ibid. n.29
Et ideo gabella ſola vna debetur non duæ. ibid. n.30
Ab emptore nihil recipit perſona nominata, ſed à venditore cum quo nominatus mediante perſona emptoris contraxiſſe intelligitur. ibid. num. 31.& 32
Ab emptore nominatio facta non eſt voluntaria, ſed neceſſaria, cum ab initio ita celebrata fuerit emptio.ibid.n.33
Emptor condemnatus, vt vel rem reſtituat, vel pretium ſuppleat reſtituendo rem, omnes hypothecæ ab eo interim impoſitæ reſoluuntur. p.483. 484.n.35.& 36
Emptoris nominantis acquiſitio eſt reuocabilis, quæ facta nominatione reſoluitur, & in nominatum transfunditur p.484.n.38
Rei emptæ pro perſona nominanda fructus, facta nominatione, ſuos non facit emptor ante nominationem perceptos. ibid.n.39.& ſeqq.
Super empta re pro perſona nominanda cauſato concurſu creditores emptoris ius non habent, ſed creditores perſonæ nominatæ. ibid.num.42. & n.43
In emptoris hæredem non tranſit nominandi facultas.ibid.n.45
Nominationis approbatio requiritur vt nominatus rem acquirat, alias penes emptorem. ibid. n.46
Emptor intra quod tempus nominationem facere teneatur.ibid.n.47
Emptor ſi infra tempus à iure deſtinatum non nominauerit, ſibi acquiſiſſe videtur;& à principio ſibi dumtaxat emiſſe intelligitur.ibid.n.48
Emptiones pro perſona nominanda frequenter vſitantur apud exteros in Hiſpania commorantes. ibid.n.49
Emptio pro perſona nominanda de iure licita eſt, & à iure permiſſa.ibid.n.50
Rei emptæ ex pecunia aliena dominium quæritur ementi, non domino pecuniæ.p.534.n.17
Etſi res ſit empta per depoſitarium ex pecunia depoſita, ſibi acquiritur.p.535.n.18
Res empta ex pecunia aliena in dubio præſumitur empta pro emptore, & non pro alio. ibid.n. 19
Emptio ſimpliciter facta à poſſeſſore maioratus ex pecunia ad id depoſita ad maioratus augmentum iuxta clauſulam fundatoris, an ementi, & eius creditoribus, an maioratui applicetur. pag. 573.n.1.& n.2
Res empta ex pecunia aliena ementis eſt. ibid. n.6.& 7
Ementi ex pecunia depoſita res acquiritur, & non domino pecuniæ.ibid.n.8.& ſeqq.
In rem emptam ex pecunia aliena datur domino pecuniæ actio ſubſidiaria, ſi emptor fiat non ſoluendo.p.574.n.12.& 13
Emptori etiam re tradita quibus caſibus dicatur, habita fides de pretio. ibid.n.17
Emens ſi tenebatur emere pro domino pecuniæ, iſti acquiritur res, etiamſi emptor ſibi expreſsè emat p.577.n.42.& 43.
Emere quando quis præſumatur nomine proprio potius, quam nomine alieno ibid.ex n.44. cum multis ſeqq.
Poſſeſſor maioratus tanquam interpoſita perſona à fundatore pro emptione prædiorum, etiamſi proprio nomine emat, acquiritur maioratui.ibid. n.50.& ſeqq.
Emens ex pecunia aliena ſibi acquirit, quales patiatur fallentias p.578.n.61.62
Emptio ſubſequens cenſetur facta in executionem pacti præcedentis.ibid.n.63.& 64
Emptio facta à poſſeſſore maioratus cuius erat pecuniæ dominium propter deſtinationem in eius augmentum,& ſubrogationem acquiritur maioratui.ibid.n.70
Emptor redimens vel ſoluens per ceſſionem creditorum ſubintrat eorum gradum,& prælationem, & tutus eſt à creditoribus inferioribus.pag.669. n. 132. cum ſequentibus, & ex n. 129.cum ſequentibus.
Emptor pignoris ſi ſcienter, & contra iudicis decretum ſoluat inordinatè, tenetur de ſuo anterioribus creditoribus, contra quem iſti,& contra poſteriores ſolutos electiuè regreſſum habent. p.707.n.29.& n.30
Emptor ſubhaſta perfecta licitatione ius irreuocabile ita acquirit, vt alius plus offerens regulariter non admittatur.p.633.n.1
Emptor ſubhaſta tutus eſt à moleſtiis debitoris. p.634.n.2
Emptor ſubhaſta quando à creditorum moleſtiis tutus ſit.p.716.n.7.cum ſeqq.
Emptor pignoris ad inſtantiam prioris creditoris tutus eſt à iure offerendi intentato per poſteriores.ibid.n.14
Emptor ſubhaſta non liberatur à moleſtiis tertij, qui tanquam dominus rem vendicat. ibid.n.15
Si ex pretio rei emptæ poſteriores creditores fuerunt ſoluti, an emptor prioribus iterum ſoluere teneatur.p.717.n.18
Negatiua ſententia abſoluta refertur.ibid.
Contraria affirmatiua opinio. ibid.n.19
Sententia diſtinguens.ibid.n.20
Emptor, qui iuſſu iudicis ex pretio creditoribus poſterioribus ſoluit, liberatur.ibid.
Liberatur etiam emptor, qui iuſſu iudicis pretium depoſuit, etiamſi poſteà pereat non facta ſolutione creditoribus.ibid.
Emptor, cui fuit data facultas vt ex pretio creditoribus ſoluerit; ſi poſteriori ſoluit, poteſt à prioribus moleſtari, dato illi regreſſu contra ſolutos. ibid.n.21
Anteriores creditores habent recurſum electiuè, vel contra emptorem inordinatè ſoluentem, vel contra poſteriores perperam ſolutos.ibid n.22
Creditores anteriores ad pignorum diſtractionem non citati anteaquam moleſtent emptorem, tenentur recurrere ad pretium, ſi extet, vel ad creditores ſolutos, ſi ſub cautione ſoluti fuerint. p.718.n.24
Emptor ſemper tutus eſt exceptione rei non traditæ

diæ,& aduerſus executionem, etiam rei iudicatæ.p.272.n.63

Et eam etiam à parte non oppoſitam poteſt iudex ex officio ſupplere ibid.n.64

Emphyteuſis, Emphyteuta.

Emphyteota & domino directo concurrentibus in iudicio,concurſus ad petendum rem emphyteuticam penes debitorem exiſtentem, quis eorum præferatur in exactione & executione. pag.239. n.19. & 26

Emphyteuta & domino directo concurrentibus ad petendam rem emphyteuticam exiſtentem penes debitorem,vterque pro iure ſuo admittitur.ibid. n.121.& 122

Emphyteuta præferendus eſt domino directo in executione , & traditione rei emphyteuticatiæ. ibid.n.123.

Duobus contendentibus ſuper directo dominio , ſi interim emphyteuta deponat penſionem non cadit in commiſſum.ibid.n.125.& 126.

Emphyteuſis Eccleſiaſtica ſi vltra tertiam generationem fiat , ſuſtinetur vſque ad tertiam permiſſam.p.386.n.43.& ſeqq.vbi de ſimilibus caſibus.

Emphyteutæ agenti ad rem emphyteuticam non poteſt obiici exceptio,quod emphyteuſim perdiderit per commiſſum, cum hoc pendeat à voluntate,& declaratione domini directi. p.557. n.65. & ex n.62.& ſeqq.

Quod fallit quando dominus ſuper caducitate mouerit litem contra emphyteutam.ibid.n.66

Emphyteuta feudatarius , & vſufructuarius nequeunt mouere , aut ſuſtinere litem ſibi motam ſuper dominio , & proprietate rei in præiudicium domini directi.ibid.n.67

Emphyteuſis de prouidentia ob non ſolutum canonem deuoluitur ad dominum in præiudicium deſcendentium vocatorum.p.606.n.45.

Ac etiam in præiudicium Eccleſiæ ſi prælatus non ſoluit penſionem.ibid.n.46

Emphyteuſis an intret concurſum formatum ab emphyteuta.p.674.n.1.cum ſeqq.

Auendan.increpatur aſſeuerans quod facto concurſu per emphyteutam, emphyteuſis reſoluatur ipſo iure p.674.676& 679.n.2.31.& 63

Emphyteuſis regulariter intelligitur conceſſa pro hæredibus,& ſucceſſoribus emphytheutæ.p.674 num.3

Emphyteuſis hæreditaria venit in concurſum creditorum ab emphyteuta formatum.ibid.n.4

Emphyteuticum ius ſubhaſtatur abſque domini directi licentia. p.674.675.n.5. & 21

In hac alienatione,nec cauſatur commiſſum, nec deuolutio ad dominum.674.n.6.& 10

Emphyteutica bona in defectum licitatoris poſſunt æſtimata inſolutum dari creditoribus,ſaluo iure directi domini.ibid.n.7

Emphyteuticis bonis diſtractis vtile dominium cum melioramentis,quod emphyteuta debitor habebat,tranſit in emptorem.ibid.n.8.& 9

Emphyteutici iuris ſubhaſtatio pro ære alieno ſoluendo,vel adiudicatio dicitur alienatio neceſſaria , quæ abſque licentia domini directi poteſt fieri abſque deuolutionis timore.p.674.675.n.10. & 13

Emphyteuſis hæreditaria ſicut poteſt tranſire ad extraneos,ita etiam ſubhaſtari perſoluendis creditoribus.p.674.n.11

Datio in ſolutum voluntaria non permittitur emphyteutæ abſque pœna commiſſi.p.675.n.12.& ſeqq.

Emphyteuſis hæreditaria poteſt pignori obligari, & in generali bonorum obligatione venit abſque licentia domini directi.p.674.n.7

Et talis hypothecæ obligatio durat durante iure emphyteutico,quo finito reſoluitur.p.675.n.18

Cenſus imponi poteſt ſuper bonis emphyteuticariis ſaluo iure domini directi ibid.n.19

Emphyteutica bona veniunt appellatione bonorum in generali bonorum obligatione.ibid.n.20

Emphyteutica bona poſſunt ſubhaſtari abſque domini licentia.ibid.n.21.

Non tamen poſſunt tradi licitatori niſi prius requiſito domino,an velit pro tanto bona recipere. p.675.676.n.21.& 24.

In rei emphyteuticæ neceſſaria alienatione dominus directus præfertur cunctis licitatoribus. p.674.676.n.3.& 15

Emphyteuticæ rei limitatio non transfert in licitantem emptorem plus iuris , quàm apud emphyteutam erat.ibid.n.26

Nec dominus directus cum admittere debet vltra ius quod reſidebat penes emphyteutam debitorem.ibid.n.27

Emphyteuſis alienata cum conſenſu domini , an noua emphyteuſis ſit in perſona emptoris, affirmat Corbulus.ibid.n.28

Voces & generationes emphyteutæ alienantis cum conſenſu domini attendunt , nec emphyteuſis prorogatur ad nouas emptoris voces. ibid.n.29. & 30

Emphyteutam cadere in commiſſum, & bona ad dominum directum deuolui ob concurſum formatum ab emphyteuta falſum eſt.ibid.n.31

Emphyteuſis conceſſa pro filiis , & nepotibus non vt hæredibus, vel pro familia nequit ſubhaſtari à iudice pro ſatisfaciendis creditoribus. ibidem. num.33

Emphyteuta debitor non eſt abſolutus dominus vti is dominij,ſed dumtaxat ad vitam. ibid.n.34

Emphyteuta primus non poteſt contrahere debita, quorum cauſa valeat vtile dominium alienari in præiudicium ſucceſſorum. p.677.n.35

Emphyteuſis familiaris fructus ſolum poterunt adiudicari creditoribus durante vita debitoris.ibid. num.36

Commoditatem non ius emphyteuticum familiare poteſt alienare poſſeſſor, & debitor emphyteuta. ibid.n.37.39.& 40

Emphyteuſis forma primitiua ſemper ſeruanda eſt. ibid.n.38

In Emphyteuſi aut feudo paterno ſuccedens filius non tenetur ex ea creditoribus patris,etiam hæreditate adita cum inuentario.ibid.n.41

Emphyteuſis non hæreditate , empta tamen ex pecunia patris acquirentis ; an ſaltim reſpectu pecuniæ, poſſit pro ſatisfactione creditorum alienari.ibid.n.43

Emphyteuſim pro ſe filiis, & nepotibus quæſitam, an acquirens poſſit liberè alienari in præiudicium vocatorum ibid.n.44

Emphyteoſis hæreditaria,quæ vltra tacitam prohibitionem alienationis expreſſam non poteſt cius vtile dominium ſubhaſtari,aut in ſolutum creditoribus aſſignari abſque domini conſenſu.ibid. num.45.& 46

Emphyteuſis commoditas prohibitione expreſſa non obſtante poteſt creditoribus aſſignari vita emphyteutæ durante.ibid.n.47

Emphyteuticæ rei fructus non prohibentur alienari,aut pignorari pro vita emphyteutæ. ibid.n.48

Idem

Idē in fructibus maiotatus expreſſam alienationis prohibitionem habentis.p.678.ex n.49.cum.ſeq.
In emphyteuſi facta meliotamenta poſſunt obligari & pignorari,& alienari requiſito prius domino, an velit pro tanto.p.677.u.53
Et pro tanto dominus directus ſemper omnibus præfertor pro eodem pretio.ibid.n.54
Emphytenſi deuolura ad dominum, libera, & abſqoe hypotheca, & onere interim impoſito ab emphyteuta deooluitur.p.680.681.n.73.& ſeqq. & n.85.cum ſeqq.
In Emphyteuſi competit domino directa hypotheca.p.681.n.87.cum ſeqq.
Emphyteutica res vel cenſualis hypotbecata cum conſenſu domini cauſato commiſſo, an ad eum deuoloatur libera,vel adhuc etiam doret hypotheca.ibid.n.93
Libetam deuolui non obſtante conſenſu tenent plures.ibid.n.94
Liberam non deuolui ſed tranſire cum hypotheca probabilior eſt opinio.ibid.n.95

Ens, Eſſe.

De non ente ad ens non poteſt fieri tranſitus.p.461.n.107.& 108.& ſeqq.
Non entis nullæ ſunt qualites, & quod non eſt rumpi non poteſt.p.494 n.87
Idem eſt non eſſe,& non apparere.p.491.n.45
Idem eſt non eſſe,& non poſſe probari.ibid.n.46

Exceptio.

De exceptionibus debitori competentibus poſſunt creditores concurſus opponere contra alios. p.124.n.24
Exceptiones competentes debitori poſſunt creditores concurſu pendente opponere contra quoſlibet mouentes litem verſus debitorem. pag. 305.306.n.10.& 11
Exceptionem non numeratæ dotis competentem marito poſſunt eo inuito opponere creditores. p.306.n.12
Exceptionem, non numetatæ pecuniæ competentem debitori contra alium poſſunt opponere creditores ratione ſui intereſſe.ibid.n.13
Exceptionem præſcriptionis poſſunt creditores opponere contra tertium vindicantem rem debitoris.ibid.n.14
Exceptionem defectus tituli poſſunt vni creditores opponere contra alios prætendentes admitti ad graduationem.ibid.n.15
Exceptionem præſcriptionis competentem debitori contta creditotem circa creditum,vel hypothecam poſſunt cæteri creditores opponere. ibid.n.17.cum ſeqq.
Creditores ex perſona ſui debitoris poſſont vti omnibus exceptionibos tendentibus in patrimonij conſeroationem.ibid.n.19
Exceptionem Dominij debitoris poteſt opponere creditot agens hypothecaria contra tertium poſſeſſorem.ibid. n.22
Maioratus immediatus ſocceſſor poteſt aſſiſtere liti contra poſſeſſorem motæ ,& opponere omnes exceptiones ſibi,& poſſeſſori competentes.ibid. n.23
Exceptionem legitimam ſi poſſeſſor maioratus omiſerit, poteſt immediatus opponere ad ſubuertendam rem iudicatam.ibid.n. 24
Exceptione aliqua tutus poteſt illam in iudicium deducere,vt ſilentium creditori imponatur.p.41. n.12.& p.3.n.13
Et quis ſit Iudex competens.ibid.n.13
Exceptio dimiſſionis, aut ceſſionis bonorum legitima eſt,& à iure approbata.pag.16.num.6
Exceptione aliqoa turus debitor poteſt eam in iudicium deducere ad euitandas mdleſtias prætoris.ibid.n.7
Exceptio continentiæ cauſæ locum habet vbi adeſt concurſus creditorum.p.19.n.15
Iudiciom coram iodicibus comperentibus motom contra debitorem validum eſt, non oppoſita exceptione litis concurſos alibi per debitorem formati.p.38.n.56.& p.33.n.17
Exceptio continentiæ cauſæ adinſtar exceptionis declinatoriæ an ſit opponenda ante litis conteſtationem, aliàs ſi omittatur,iudicium ſuſtinetur.p.34.n.57
Exceptio litis pendentis ſi non opponator,ſecundum validatnr iudicium.p.34.n.58
Exceptionè incompentiæ non appoſita valent geſta à iudice habente iuriſdictionem elidibilem. p.34.n.59
Exceptione prælationis vti nequit debitor conuentus à creditore poſteriori cum ſit ius priuatiunm creditorum inter ſe non communicabile debitori.ibid.n.64
Exceptio concurſus pendentis ad effectū atrahendi lites alibi pendentes contra debitorem, an termino nouem dierum præſcribatur.p.35.ex n.1.
Exceptio pendentis concurſus nihil aliud eſſe videtur,quam exceptio litis pendentis.ibid.n.3
Iudicium particulare tenet non appoſita exceptione concurſus alibi pendentis. ibid.n.4
Exceptio concurſus pendentis dupliciter conſideratur reſpectu debitoris,aut reſpectu creditorum in eo aſſiſtentium.ibid.n.5
Exceptio concurſus pendentis oppoſita per debitorem coram iodice concurſus non coarctatur termino l.regiæ.ibid.n.6
Lex regia loquens de exceptione litis pendentis procedit in vno iodicio particulari, ad aliud ſimiliter particulare.ibid.n.7
Exceptio præſumptionis omiſſa non impedit curſum cauſarum.p.33.n.36
Exceptio continentiæ cauſæ:& concurſus pendentis opponi poteſt in quacumque parte litis,iuxta communem opinionem.p.35.ſub n.7
Concurſus creditorum vbi adeſt, ibi & continentia exceptio locum habet.ibid.
Exceptio litis pendentis indiſtinctè opponi poteſt, tam coram iudice concurſus,quam coram iudice de cauſa particulari cognoſcente contra debitorem.p.36.n.9
Exceptio litis pendentis ſolum opponitur de lite pendente ad litem nouiter intentatam.ibid.n.10
Exceptio concurſus pendentis indiſtinctè opponitur contra cauſas non ſolom poſtea motas, ſed ſtante concorſo cœptas.ibid.n.11
Exceptio concurſus pendentis non ſubiicitur termino,l.regiæ ibid.n. 11
Exceptio concurſus pendentis in ipſo acto quo formatur, ſubintelligitur incluſa iuxta naturam iudicij.ibid.n.13
Sufficit inſtrumētū deducere ex,quo ſimol infertor exceptio.etſi expreſsè,non opponatur.ibid.n.16
L.1.tit.5.lib. 4. recop. non proceditor exceptione, quæ ineſt ſui natura ipſi actioni.ibid.n.17
Nec quando per rei euidentiam conſtat de iuſtitia opponentis.ibid.n.18
Vel quando exceptio talis ſit quod Iudex ex officio ad eam attendere debet ibid.n.19
Exceptionem litis pendentis non poteſt contumax opponere.p.54.n.75

Nec

Nec exceptionem excuſsionis opponens contumax auditur.p.54

Exceptio concurſus pendentis quocumque litis ſtatu opponi poteſt iuxta ſtylum tribunalium.p.36 num.20

Exceptione concurſus pendentis omiſſa ſuſtinetur iudicium particulare alibi contra debitorem pendens.p.36.n.21.p.39.n.17

Exceptio concurſus pendentis etiam in executione ſententiæ contra debitorem alibi per vnum creditorem obtentæ opponi poteſt,vt vincens graduandus ingrediatur concurſum.p.36.n.22

Creditores concurſui aſſiſtentes quandocumque & vltra nouem dies poſſunt opponere de concurſu pendente.p.37.n.23

Ad idem ponderantur verba d.l.regiæ ib.n.24.& 25

Exceptio quod alij in hæredes inſtituti, vt obſtat hæredi agenti in ſolidum.p.394.n.147

Lex regia reſtringens & exceptionis dilatorias ad nouem dies non procedit contra tertium in litem comparentem.p.37.n.17

Exceptio litis pendentis oppoſita cauſat attentatum & annullitatem.p.39.n.17

Exceptione declinatoria vti nequit ſcholaris ſtatus ad concurſum.p.51.ex num.36.cum ſeqq.v. vide Scholaris.

Exceptiones declinatorias omnes excludit concurſus p.51.n.54

Exceptionem prælationis nequit debitor obiicere creditori poſteriori contra eum agenti pro ſuo credito.p.144.n.23.& 24

Exceptione vt prior creditor prius agat contra hypothecam ſpecialem introducta in fauorem poſterioris debitoris vti nequit.p.144.n.24

Exceptio litis pendentis opponi poteſt quoties ſententia lata in vno iudicio alteri nocet. pag. 151. num.9.

Exceptio litis pendentis contra vnum corum aut fideiuſſorum non obſtat creditori nouiter agenti contra alios.ibid.n.10.& 11,cum ſeqq.& n.15

Exceptionem excuſſionis nequit operari fideiuſſor quando principalis formauit concurſum. p.153. num.35

Exceptio concurſus formati à principali excludit exceptionem excuſſionis oppoſitam à fideiuſſore indemnitatis conuento à creditore.ibid.n.37

Exceptio litis pendentis in executiuis locum non habet.ibid.37.38.& 39.cum ſeqq.

Exceptio qualitas & inſtrumentum informe productum in iudicio intimatum aduerſario non impugnante,cenſetur approbare.pag.180.n.42. 43. & 44

Exceptionem excuſſionis excludit creditor docendo per inſtrumentum de concurſu pacto à debitore.p.182.183.n.4 5.6.8.& 10.& à n.1

Exceptio excuſſionis oppoſitæ à fideiuſſore conuento, an ſimultaneo proceſſu cognoſcenda & determinanda eſt.p.185.n.36

Exceptio excuſſionis poteſt opponi in executione rei iudicatæ.ibid.n.43.& ſeqq.

An excuſſionis Exceptio anomala ſit,vt quocumque tempore opponi poſſit.p.186.n.44.cum ſeqq.

Exceptio excuſſionis dilatoria eſt, & opponenda ante litem conteſtatam.pag.188.189.n.76.77.78. & 79

Exceptio ordinis iudiciarij ante litis conteſtationem opponi debet,alias illi renunciati videtur.p.188. n.77.& 78

Exceptio excuſſionis debet opponi intra nouem dies iuxta legem Regiam p.189.n.80

Exceptionem prælationis, alteri creditori pertinentis debitor opponere non poteſt contra inferiorem creditorem ab eo exigentem ſuum creditum.p.378.n.56.

Exceptione alicui competente poteſt vti vel non vti, & taciè vel expreſsè renunciare eam non opponendo.p.384.385.n.32.& ex n 29

Exceptio excuſſionis non oppoſita nihil operatur. ibid.n.33.

Exceptio defectus intentionis, vel facti nunquam cenſetur excluſa ab ſtatuto omnes excludente exceptiones.p.468.n.35.36.& 37

Excipiens de iure tertij, an & quando admittatur. p.556.ex n.62.cum ſeqq.

Exceptio realis prodeſt fideiuſſori.p.625.626.n.27. & 31

Exceptio competens reo non prodeſt fideiuſſori in obligationibus ſoluendi.p.626.n.32.

Exceptio moratoriæ reſpicit perſonam debitoris quam non egreditur.ibid.n.33.cum ſeqq.

Ius quod poteſt deduci per modum agendi, & excipiendi ſi deducto per modum excipiendi reus ſuccumbat,non poteſt iterum rei modus agendi deduci, ſi tendat ad eundem finem cum exceptione.p.634.n.10

Exceptio incluſa in inſtrumento præſentato tacite oppoſita intelligitur.p.635.n.18

Exceptio inſtrumento contenta etiamſi ex parte non opponatur à iudice, ex officio admittitur. ibid.n.19.

Exceptio quæ ex cauſa intrinſeca ineſt actioni debet per actorem elidi,etiam reo non opponente. ibid.n.20

Inſtrumentum obligationis ab vxore celebratum, in quo mariti licentia non apparet,iudex ex officio repellet etiamſi exceptionem vxor non opponat.p.636.n.22.

Quando exceptio cum actione ex eodem inſtrumento conſtat,poteſt iudex ſuper ea pronunciare abſque expreſſa oppoſitione.ibid.n.23

Actori qui in actione deducit exceptionem, incumbit onus probandi excluſionem exceptionis. ibid.n.24

Exceptiones in eodem inſtrumento contentæ,& ex eo reſultantes allegatæ cenſentur,& ad eas iudex attendere debet p.639.n.68.declara,vt pag. 642. num.110.

Exceptio conſiſtens in facto per exteriorem allegationem & probationem debet conſtare,& ſuper ea cauſæ cognitio adhiberi.640.n.81.& ſeqq.

Exceptio ſeparationis bonorum poteſt opponi poſt rem iudicatam.p.641.n.86

Inuentarij confecti exceptio competit hæredi condemnato.ibid.n.87

Exceptio quod quis non erat creditor ad bona maioratus de qua nec fuit oppoſitum nec cognitum,non poteſt in ſententia graduationis comprehendi.p.642.& ex n.104.cum ſeqq.

Exceptio ex inſtrumento reſultans tunc ſupplet expreſſam oppoſitionem ſi ſit fauorabilis producenti.ibid.n.116

Exceptionis oppoſitio inducitur ex productione inſtrumenti in eo contentæ ibid.n.111.

Exceptio debet opponi à parte alias omiſſa,in ſententia non comprehenditur.ibid.n.112.

Exceptionem apparentem ex inſtrumento iudex videtur non attendiſſe,ſi pro actore producente pronunciauit.ibid.n.114

Exceptio quæ externa eſt ex probatione,non poteſt dici ex inſtrumento conſtare ibid.n.115

Exceptio

Digitized by Google

Exceptio dilatoria admiſſa poſt litem conteſtatam eo quod reus iurauit noniter ad ſuam notitiam permiſiſſe reiicitur,ſi poſtea appareat reum illius notitiam habuiſſe.p.687.n.57

Exceptio compenſationis, quæ poteſt opponi cedenti,poteſt etiam opponi ceſſionario, ibid. n. 20.& 21.& ſeqq.

Exceptio reſpiciens rem ceſſam poteſt opponi contra ceſſionarium.ibid.n.23

Declara , exceptio orta iam erat contra cedentem tempore ceſſionis.ibid.n.24

Secus ſi eo tempore exceptio non erat quæſita, p.685.n.25

Per exceptionem oblatæ rationis reddendæ,euitat adminiſtrator compulſionem ſolutionis.p. 702. n.20.cum ſeqq.

Exceptio rationis oblatæ legitima eſt ad impediendam executionem liberationis in adminiſtratorem directæ.p.704.n.35.36.37.& 38

Exceptio rei iudicatæ ſuper negotio principali latę obſtauit exceptioni in cedenti, ſi ſuper ea fuerit plenè cognitum,non aliàs.p. 641.ex n. 98. cum ſequentibus.

Exceptio introducta à lege in fauorem alicuius ſubintelligitur,ſi ipſe opponat,non aliter p. 33. & 39.n.56.& 18

Exceptione quod creditor prior prius agat contra hypothecam ſpecialem introducta in fauorem poſterioris creditoris debitor vti nequit.p.143. ſub.n.14

Exceptione rei non traditæ emptor ſemper tutus eſt , etiam aduerſus executionem rei iudicatæ p.272.n.63

Et hanc exceptionem rei non traditæ non oppoſitam aperte poteſt iudex ex officio ſupplere.ibid num.64

Exceſſus.

Vide *Facultas.*

In Exceſſu facultatis ſemper adeſt defectus poteſtatis p.383.& 384.n.17.& ex n.12.cum ſeqq.

Excedenda non eſt prouiſo iuris,vel hominis facta determinato modo.ibid.n.18

Ob Exceſſum non tota executio , ſed exitus reuocatur p.389.n.86

Exceſſus in executione eſt quid diuerſum,& ſeparatum à re iudicata , quæ exequenda committitur.ibid.n.87

In Exceſſu deficit facultas & poteſtas à iure conceſſa,à iure hæredi grauato,limitato tamen ad certam cauſam.p.390.n.92.& 93.& ſeqq.

Non dicitur vtiliter geſtum , quando quis excedit debitum.ibid.n.96.& ſeqq.

In Excedente decretum iudicis ſemper adeſt defectus poteſtatis.p.420.n4.

Adminiſtrator,procurator,inſtitor,& ſimilis excedendo non datum,de proprio tenentur , quia in exceſſu ſe obligare intelliguntur. ibid. num. 13 & 14

Nec in exceſſu obligant adminiſtratorem, vel dominum ibid.

Procurator ad vendendum excedens fines mandati tenetur reſpectu exceſſus.ibid. n.15. & ſequentibus.

Excuſſio.

Ad excuſſionem tunc citari debent fideiuſſor,& tertius ſi aſſiſtunt liti,contra debitorem motæ vel ſint conuicti.p.189.n.84

Secus quando in lite mota contra debitorem non aſſiſtunt,quia tunc ſufficit inopiam oſtendere in iudicio contra principalem ibid.n.85.& 86

Excuſſio vbi eſt neceſſaria,an requirat ſententiam declaratoriam.p.189.n.86

Excuſſionem non fuiſſe diligenter factam ſupponat fideiuſſor , ſi interpellatur à creditore, oſtendat bona debitoris adeſſe legitimè facta iudicatur. ibid.n.88.

Sententia ſuper executione bonorum debitoris non tranſit in rem iudicatam,ſed quandocumq; bona debitoris appareant,noua fit executio.ibid. num.89

Sententia executionis non tranſit in iudicatum quominus ipſe condemnatus , vel tertius poſſit quandocumque de exiſtentia bonorum docere. p.184.num 29

Excuſſio in bonis immobilibus ſuſtinetur , ſi non probetur quod adſunt mobilia.p.190.n.98

Excuſſio debitoris principalis ex eo probatur quod intra terminum fide poſſeſſori præfixum bona debitoris non oſtendat ibid.n.91

Sententia lata ſuper excuſſione bonorum non tranſit in rem iudicatam, quominus ſuperuenientibus vel deficientibus iterum poſſit refricari eadem excuſſionis exceptio.p.213.n.28.& 29

Excuſſione facta contra principalem debitorem, ſi tertius poſſeſſor conueniatur,& poſt litem conteſtatam bona ſuperueniant debitoris,adhuc poteſt tertius excipere de excuſſione facienda.pag. 214.n.30

Excuſſionis exceptio eſt temporalis,& vno tempore poteſt prodeſſe debitori, & obeſſe creditori, & contra.p.213.214.n.31.& 32

Excuſſio prius facienda eſt in bonis conſignatis ad ſolutionem faciendam antequam recurratur ad alia bona debitoris p.215.n.29

Excutere an prius teneatur creditor hypothecam ſpecialem quàm generalem. pag.38.num.4. cum ſequentibus.

Excuſſio in aliis bonis non requiritur, quando ære alieno grauata monſtrantur, & adeſt concurſus creditorum.ibid n.8

Creditor ea facultate Regiâ non agit aduerſus maioratum niſi prius excuſſis bonis liberis.pag39. n.16.& ſeqq.

Ab Excuſſione bonorum liberorum poteſt creditor releuari,ergo poteſt cogi,vt agat contra maioratom ſemel & obligatum , non eſt bonum argumentum.p.400.n.24

Ab Excuſſione quam quis prius facere tenetur releuatur propter concurſum pendentem ex iuris beneficio. p.401.n.30

Non tamen eo vti creditorem inuitum arctat.ibid. n.31.& ſeqq

Excuſſionis exceptio non oppoſita nihil operatur. ibid.n.33

Creditor anterior prius excutere cogitur bona libera,& cum creditoribus ad ea litigare anteaquam perueniat ad maioratum ſimul obligatum in ſubſidium ac conditionaliter.p.401.& 402.n. 36.& 37

Et ſufficit quòd bona libera extent , etiam litibus vexata,vt putant Doctores,ibid.n.38

Sed de veritate opinionis dubitat author.ibid.numer.39

Excuſſio bonorum reſpicit totum debitoris patrimonium,& ideo eius iudicium dicitur vniuerſale p.24.n.3

Excuſſio contra principalem debet præcedẽre auocationẽm pecuniæ ſolutæ poſteriori creditori. p.82.n.75

Creditor cui à debitore fuit facta conſignatio,eam

excutere

Digitized by Google

excutere debet anteaqoam teddat contra debitorem.p.79.n.40
Ad Auocationem pecuniæ ſolutæ poſteriori via ordinaria eſt agendum.p.83.n.77
Ab Excuſſione releuatur creditor conueniens fideiuſſorem identitatis facto concurſu per principalem.p.183.n.35
Ab Excuſſione an teleuetut creditor docendo concurſum ſiue factum à principali debitore, dum conuenit fideiuſſores, aut tertium poſſeſſorem.p 182.n.1.& ſeqq.
Affirmatiua ptoponitur opinio.pagin.183.num. 2. & 3
De concurſu docens ctedirori per inſtromentum Authenticum executionis,exceptionem excludit ibid.n.4.5.6.& 10.
Sine executione bonorum libetorum ſtatim in concurſu agi poteſt ad bona maioratus hypothecara ibid.n.7
Inopia certa & notoria teleuat ab excuſſione.p.183 & 184.n.12.& 14
Excuſſione releoat quælibet difficultas conueniendi principalem.ibid.n.14
Excuſſio non requiritur quando principalix eſt abſens,& in alienu territorio,& non vbi iudicium agitur.ibid.n.15
Excuſſio in qoibus caſibus teleuatur.ibid. n.16.remiſſiuè
Excoſſio ceſſar, ſi ptincipalis eſt difficilis conuentionis,quia porens rixoſus,cauilloſus,aut in ſoluendo durus.ibid.n.17.18
Excuſſio ceſſat,ſi principalis de facto, vel de iure nequir conuenire.ibid.n 19
Difficultas conueniendi principalem iudicis relinquitur arbitrio.ibid.n.20
Fideiuſſor poteſt allegare quod ſuis ſponſis principalis excutiatur quando aſſeritut difficilis eſſe conuentionis.ibid.n.21
Excuſſio ſemel facta ad inſtantiam vnius creditoris omnibus fideiuſſotés conuenire volentibus prodeſt.p.185.n.32
Excuſſio debitoris principalis quando præciſa ſit, vel non,vide per ampliationes, & limitationes remiſſiuè.ibid.n.34
Excuſſio oppoſita per fideiuſſorem conoentum, an ſimultaneo proceſſu poſſit tractari , & formari. ibid.n.36.& ſeqq.
Excuſſionem debitoris ptæcedere debere priuſquam ad fideiuſſores.& tertios perueniatur qui teneant.ibid.n 185.& 186.n.37.contra n.46
Excuſſionis exceptio in executione rei iudicatæ poteſt opponi ibid.n.43.& ſeqq
Excuſſionis excep io, an anomala ſit,itavt quocunque tempore opponi poſſit.p.186.ex num.44.& ſeqq.
Excuſſionis exceprionem oppoſitam à fideiuſſore conuento ſimul poſſe cum conuentione in iodicio deduci , & ſimultaneo proceſſu tractari verius eſt.ibid.ex n 46.& ſeqq.
Excuſſio debitoris poteſt fieri pendente iudicio contra fideiuſſorem,vt tertium poſſeſſorem.ib.n 47.48.51. & 66
Aduerſus excuſſionem,exceptionem oppoſitam admittitur replicatio debitorem non eſſe ſoluendo ibid.n.49.cum ſeqq
Excoſſione non oppoſita,aut non probata ſimultanea cognitio procedit quoad condemnationem principalis , & fideiuſſoria non quoad executionem, in qua excoſſionis ordo ſeruatur, ibidem num.53
Creditor,qui in diſcorſu litis ſimultaneæ inopiam debitoris non probauit non poteſt obtinere contra fideiuſſorem.ibid.n.54
Debitote & fideiuſſore in eadem ſententia condemnatis ſuſpenditur executio fideiuſſoris quovſque diſcutiatur & exequatur principalis.p.187.188. n.55.56.& ſeqq.
Aduerſus omiſſam excuſſionem minot reſtituitur. ibid.n.61
Excuſſionis exceptio opponi non poteſt, quando excipientis non intereſt.ibid.n.62.& 63.
Excuſſionis exceptio non reſpicit ſobſtanriam obligationis,ſed actionis exercitium.ibid n.72
Excoſſionis exceptio per viam ptæpoſterationis iudicij appoſita tribunalibus.ibid.n.64.& 55
Excuſſionis exceptio non obiicitur ordini iudicij, ſed ordini excuſſioois,& exactionis.ibid.n. 73.
Exceptio excuſſionis non conſideratur reſpectu iudicij ad eius ptæpoſterationem , ſed ad intereſſe partis.ibid.n.74
Excuſſionis exceptionem dilatoriam eſſe,& ptoponendam ante litem conteſtatam verius eſt.p.188 & 189.n.76.77.& ſeqq
Excuſſionis exceptio non poteſt opponi in ſeconda inſtantia.ibid.n.81.& 82
Excuſſio ſemel facta ptæiudicat,& prodeſt aliis creditoribus in iudicio non ſtantibus p.34.n.58
Excuſſionis ſententia non tranſit in rem iudicatam quominus fideiuſſor,& tertius poſſit poſtea oſtendete bona debitorix ſtare.ibid.

Exhibitio.

Ad Exhibitionem condemnatus cleticus,vel nobilis coguntur per carcetem ob contumaciam. p. 315.& 317.n. 36.36.38.cum ſeqq.

Executio.

Executio ſententiarum alibi,& extra iudicium cõcurſus vniuerſale pet creditores obtentarum neglecta attractione cauſarom,an ſuſpendatur,quovſque concurſus terminetur.p. 33.n. 54. cum ſeqq.
Executiua caoſa differri non debet ob cauſam ordinariam à debitore motam,ſimul concurrentem, p.142.& 146.n.9 & 43
Executioa cauſa non retatdatnt per reconuentionem in eodem indicio deductam.ibid.n.10
Executionem inſtrumenti nullitas contractus in iudicium deducta non impedit.p.142. & 146.n. 11.& num.26
Executiua cauſa,& ordinatia concurrentibos in iudicio concurſus vniuerſalis ; an illa vti priuilegiara ad ſe contrahat ordinariam, ita vt totum concurſus iudicium ſit via executiua ageodum, p.142.& 147.n.14.15.16 & n.48
Executioæ cauſæ ſi iudex ordinatiam ptæponit, grauamem hoc appellabile eſt.ibid.n.. 6
Executiua via in concurſu vniuerſali nihil prodeſt ctedicoribus,cum tractetur de vniuerſali iure eorum in proprietate ad credita irreuocabiliter conſequenda.p.141.n.10.
Executiua via non conuenit concurſus iodicio in quo nihil remaner quod alteri iudicio poſſit reſeruari.ibid.n.21
Executiua via impoſſibilis eſt iudicio prælationis, quæ præciſe requirir viam ordinariam. ibid. n. 20.& 23
Exe cutiua via cedit ordinariæ vtraque concurrente p.145.n.34
Ex ecutiuum iudiciom facile conuertitur in ordinariumnon è conuerſo ibid.n.35
Execoiua cauſa,quæ ſemel amiſir ſuam qualitatem

priuilegiatam nunquam illam recuperat. ibidem. num.36.
Executiua cauſa ſemel facta ordinaria ſemper remanet ordinaria & appellabilis ibid.
Cauſæ executiuæ incidentes in concurſum vniuerſalem,quo plenariè, agitur huius naturam aſſumunt propria amiſſa,& ſuffocata.pag.147. n.54. & 55
Executio inſtrumenti non impeditur ob illius nullitatem,aut contractus reciſionem motam in iudicio ordinario,ibid.n.56
In Executiuis exceptio litis pendentis locum non habet.p.153.n.37.38.& 39
Executiuis poteſt creditor variare de vna re,aut perſona ad aliam non obſtante litis pendentia 153.154.n.41.n.42.& 43
In Executione rei iudicatæ poteſt apponi exceptio excuſſionis.p.185.n.43
Executio fieri poteſt in redditibus maioratus,ſi alia bona non extent.p.197.n.34.& ſeqq.
Executoria duabus ad inuicem contrariis,an iudex poteſt eligere quam maluerit.p.643.n.122.negatiuè.p.648
Executoriales duæ contrariæ poſſunt eſſe validæ reſpectu diuerſarum perſonarum.ibid.n.123
Vbi datur repetitio ejus quod ſolutum eſt, multo magis impedietur executio.p.647.n.162
Pro Executione capi non poteſt Marchionatus, & comitatus, quibus iuriſdictio ineſt. pag. 683 num.60
Executio non fit in bonis adminiſtratoris pro debito adminiſtrationis p. 701.702.n.8.9. & ſeqq.
Executio ſententiæ graduationis non euaneſcit per defectum bonorum,nec diſſoluitur obligatio debitoris, ſed ſuſpenditur & durat, in ſpe acquirendorum.p.771.n.63

Expenſa.

Vide *Retentio.*
Expenſæ factæ in actu facit præſumere mandatum & ratificationem eius,pro quo factus eſt.p. 300. num.17
Pro expenſis neceſſariis in re euicta à creditore competit poſſeſſori retentio & creditori etiam anteriori præfertur.p.91.92.n.56.64.65. 66. 67. p.90.& ex n.45.cum ſeqq.
Limitata in expenſis vtilibus & voluptariis.p. 91. 92.n.57 & n.79.cum ſeqq
Expenſæ factę in refectionem domus minantis ruinam neceſſariæ dicuntur quoad prælationem & retentionem.p.91.n.61.& n.62
Ratio traditur ob quam expendens in conſeruationem rei præfertur omnibus creditoribus anterioribus etiam hypothecariis.ibid.n.64
Tertio expendenti neceſſariò in re debitoris datur hypotheca cum priuilegio prælatiuæ ad cæteros creditores hypothecarios.p.92.num.66.67.cum ſeqq.
Expendens in rem etiamſi hypothecā habeat, creditor eſt valoris expenſarum non proprietatis ipſius rei.p. 93.n.74
Expendens ſi rem teneat debet ipſam in corpus concurſus mittere , vt ſubhaſtetur & ex pretio creditoribus ſatisfiat ſeruata gradus prærogatiua ibid.num.75
Expendens in re voluntariè creditor chirographarius & perſonalis eſt cui ſine prælatione ſoluitur,ibid.n.76
Expendens neceſſario & in rei conſeruationem habet in eam hypothecam ac prælationis priuilegium.n.80
Expenſæ factæ à tertio rei hypothecatæ poſſeſſore ſoluendæ ſunt ante creditores & ad id in concurſu res ſubhaſtatur.ibid.n.81
Expenſæ factæ in re hypothecata etiam ſubiiciuntur.ibid.n.84.& 85
Expendens in re hypothecata liberatur à creditoribus ſoluendo valorem rei attento tempore, quo res non erat meliorata.p.93.94.n.86.& 87
Expendens rem hypothecatam impedire non poteſt redditionem eius inſtantibus creditoribus. p.94.n.88
Expenſæ erogatæ per adminiſtratorem pro cultura & cum bonorum adminiſtratione ei ſoluuntur vltra ſalarium aſſignatum.p.145.& 147.n.34. & num.56
Expendenti & mutuanti in conſeruationem rei ſocietatis aut negotiationis aut pro alendis inſtitutoribus datur hypotheca cum prælatione in ipſo corpore ſocietatis p.202.n.103.&104
Expenſæ litium & patrocinia aduocatorum pro rerum tutela & conſeruatione neceſſariæ exiſtimantur, ac onus rei dicuntur ad quas tenentur ſucceſſor maioratus,fideicommiſſarius, proprietarius,ſocius & ſimilis.p.713.n.16.17.18.& 19
Expendens in funus licet id ducat in ſtipulationem conſeruat priuilegium prælationis.pag. 100. ex num.88.& ex n.84

Euictio.

Euictionis poteſtas tollit intellectum acquiſitionis p.716.n.15
Sicut res aliena pignori dari nequit in præiudicium Domini,ita nec eius deuictionem impedire poteſt.ibid.
Euictione rei ſubhaſtatæ ad notitiam creditorum iſti non tenentur.ibid.n.16
Etiamſi ſaltim teneantur pretium receptum reſtituere emptori victo,ibid.n.17
Euicta re data in ſolutum vel pecunia auocata,creditor redit ad priorem actionem,contra debitorem,& fideiuſſores.p.156.n.17

F

Facta,Factum,Faciens.

Nihil imputatur ei,qui non fecit quod factum non prodeſt.p.292.n.18
Ad factum nobilis obligatus per carceres cogitur. p.315.316.n.34.& 35.& ſeqq.
Faciens id ad quod ex iuris diſpoſitione præcisè tenetur,non dicitur ſponte facere.pag.135.n.82 cum ſeqq.
Facere aliquid coactè,vel metu coactionis idem eſt quando quis ſciebat cogi poſſe.p. 136.n.86.&ſeq.
Non poteſt quis per alium facere,quod per ſeipſum facere non poteſt p.241.242.n.20.& 21
Diſpoſitio omnis,quæ ad factum refertur in dubio cenſetur perſonalis.p.458.n.67
Facere aliud,eſt aliud permittere.p.460.n.92
Factum legis velocius & potentius quàm factum hominis.p.481.482.n.8.9.& 10
Regula:factum legitimè retractari non debet,licèt caſus poſtea euenerit à quo incipere non potuit explicatur p.685.n.26.& ſeqq & n.55
Fallit,quando cauſa ob quam factum eſt,deuoluitur ad non cauſam.p.686.n.55
Ex alieno facto nemo poteſt prægrauari. pag. 726 n.35.& 36
Factum legitimè retractari nō debet,licèt caſus poſtea euenerit à quo nō poſſit inchoari.p.734.n.8
Contra

Contrahentes habentes reſpectum ad effectum non ſufficit nudum factum.ibid.n.12. cum ſeqq.

Factum quod eget approbatione, vel confirmatione ſuperioris caret effectu donec à ſuperiore confirmetur.pagin.269.num.33.& ſequentibus, & à num.28

Facultas.

Vide *Aſſenſus.*

Facultas an videtur non facta Principi relatione de pacto inito inter poſſeſſorem, & immediatum ſucceſſorem de non alienando bona maioratus, nec impetrando facultatem, nec ea vtendo. p.289.ex n.1.cum ſeqq.

In hoc impetrante tria concurront impedimenta, prohibitio alienationis, pactum de non alienando,& pactum de non impetrando facultatem,nec ea impetrata vtendo.ibid.n.2.cum ſeqq.

Ex Facultate regia ad alienandum tacito pacto de non alienando nihil detrahitur iuri contrahentis quominus contra impetrantem poſſit ius ſuum perſonale proſequi p.290.n.12

In Facultatis impetratione non tenetur impetrans facere relationem diſpoſitionis nullæ.pag.292. num.19

In Facultatis impetratione an ſit facienda relatio de pacto de non impetrando facultatem. ibid. num.21

Facultas ad alienandum eſt ſubreptitia non facta principi relatione pacti de non alienando bona maioratus, & non impetrando facultatem, vel impetrata non vtendo,verius probatur.ibidem, n.22.cum ſeqq.

Facultas impetrata ſuper ſpurietate non facta relatione, quod ſpurietas procedit ex duplici cauſa, putà,tam ex parte patris, quàm ex parte matris. p.295.n.25.26.& 27

Ex ſtilo impetrandæ facultatis, & gratiæ multæ poſſunt oriri fraudes & præiudicia tertio.p.299. ex n.1.& ſeqq.

Facultas & gratia à quoquam poteſt impetrari abſque mandato.ibid.n.2.

Facultas impetratur ſuppoſito nomine eius,cui impetratur,qui forte ignorat impetrationem. ibid. n.34. & 35

Facultas aſſerens pro parte.P.fuiſſe impetratam,an probet,aliunde non conſtito per ipſum.P. fuiſſe impetratam.ibid.n.8.& ſeqq.

Ex Facultate aſſerente pro parte tua P. poſſeſſoris talis maioratus nihil probatur pro eius parte fuiſſe impetratam,aliunde non conſtito verius probat.p.300.ex n.11.cum ſeqq.

Facultas ad alienandum bona maioratus aſſerens pro parte.P.poſſeſſionis fuiſſe poſtulatam, nihil probat.ibid.n.16.cum ſeqq.

Facultas ad alienandum bona maioratus aſſerens pro parte poſſeſſoris fuiſſe poſtulatam,non probat in eius præiudicium.p.301.n.16

Creditores contrahentes ſub facultate aſſerente pro parte poſſeſſoris fuiſſe impetratam,nullum ius prætendere poſſunt in concurſu maioratus. ibid.num.27

Facultas impetrata à non vero poſſeſſore maioratus nihil probatur ſe cum contrahentibus.ibid.n.28

Niſi aliter conſtet,& appareat facultatem fuiſſe impetratam ab eo,qui in ea ſupponitur,& aſſeritur. ibid.n.29.cum ſeqq.

Facultatis ratificatio impetratæ abſque mandato, ſiue expreſſa, ſiue tacita ex aliquibus actibus ad ratificationem tendentibus prodeſt.pagin.302. num.34

Facultate à tertio impetrata, ſi poſſeſſor maioratus vſus fuit,reualidatur, & idem operatur, ac ſi ab ipſo fuiſſet impetrata.ibid.n.35

Facultas ad alienandum impetrata ſine mandato poſſeſſoris nihil operatur.ibid.n.36

Poſtquam tamen ea vſus fuit probat,& ratificatur. ibid.n.37

Facultas vſus operatur, ac ſi à principio ipſe poſſeſſor maioratus facultatem impetraſſet.ibid.n.38

Creditor contrahens cum poſſeſſore maioratus virtute facultatis à tertio impetratæ abſque mandato ſemper tutus eſt, vt in concurſu gradu etur.ibidem,n.39

Facultatem regiam impetratam à tertio homine poſſeſſoris in ſua vita ea non vtentis nequit ratificari à ſucceſſore.ibid.n.40

Facultas regia etiam valida ad alienandum bona maioratus, qua in ſua vita impetrans non fuit vſus, non tranſit in ſucceſſorem, ibidem. num. 41

Facultas aſſerens nomine talis poſſeſſoris maioratus fuiſſe impetratam probat in antiquis,etiamſi de tertij præiudicio agatur.pag.303.num.45. & 46

Facultate regia,an egeat populus vt concurſum formare poſſit inter ſuos creditores, abunde. p. 10. per tot.

Facultas ad alienanda bona maioratus etiam ob cauſas.Auth.res quæ,C. commun. de legat. non niſi ex magna cauſa concedi debet. p. 199. n. 67. 68.69.70.& ſeqq.

Creditores mutuantes poſſeſſori maioratus intra ſummam permiſſam à facultate regia, & mutuantes vltra ſummam, an pariter omnes concurrant ad quantitatem permiſſam pro rata, vel an omnium contractus vitientur. pag. 382. ex n.1.cum ſeqq.

Mutua priora contenta intra metas facultatis regiæ ſuſtineri, alia verò vltra illas eſſe irrita, verius oſtenditur.pagin. 383.ex numer.10.cum ſequentibus.

Facultas ad alienandum bona maioratus ſtrictè interpretatur iuxta verba ipſius. ibidem, numer.12

Facultas concesſa ad certam rem, quantitatem, cauſam vel perſonam, non extenditur ad aliam rem, cauſam, vel perſonam. ibidem, numero 13

Quod vltra facultatem fit non tenet ex defectu poteſtatis qua poſſeſſor caret vltra facultatem. ibid.n.14

Facultas vbi in aliquo poteſt operari non extenditur vltra tanquam ſtricti iuris. pagin. 384. num.15

Vltra facultatis limites geſta nulla ſunt ex notiſſimo poteſtatis defectu gerentis.ibid.n.16

Facultas conceſſa ad tranſlationem penſionis limitata ad certam quantitatem, vltra quantitatem facta tranſlatio non ſuſtinetur.ibid.n.19

Suſtinetur tamen quantitate permiſſa, in exceſſu autem vitiatur.ibid.n.20

Facultas Pontificis ad transferendum certam penſionem,vitiatur, ſi alia penſio transferatur.ibid. n.21.& n.22

Facultas ad diuidendum feudum inter filios ſi vltra diuiſionem fiat ſubſtitutio, quoad ſubſtitutionem facultas vitiatur.ibid.n.23

Creditores mutuantes poſſeſſori maioratus intra ſummam contentam in facultate,legitimè, & irreuocabiliter contraxerunt.ibid.n.25

Cæteri verò vltra ſummam facultatis mutuantis nulliter contraxerunt, & cum perſona careote poteſtate.ibid.n.26

Cootrahens eum poſſeſſore maiotatos, ſi facultatem Regiam nun examinauit ſibi imputare debet.ibid.n.27

Quantitas contenta in facultate Regia diuidua eſt. p.385.n.33

Facultatem habens ad alienandam rem, ſi duobus vendat, primus præfertur, etiamſi ſecundo tradat.ibid.n.36

Quia per primam alienationem facultas conſumpta & extincta fuit, & ad ſecuudam defecit poteſtas ibid.o. 37. eum ſeqq.

Ex facultate ad transferendum certam quantitatem perſonis, ſi plutibus viciſſim vltra ſummam fuerit tranſlata penſio, priores intra ſummam contenti præferuotor poſterioribus in ſummæ exceſſu.p.386.n.50

Facultate ſemel completa in quantitate permiſſa' extinguitur poteſtas ad transferendum. p. 386. 387.n.51.& 52

Conſumpta & completa quantitate facultatis Regiæ, alienationes ſubſequutæ nollæ ſunt, & ineſſicaces.ibid.n.53.vſque ad 59.

Mutua recepta per poſſeſſorem, maioratus vltra quantitatem permiſſam à facultate regia ſunt irrita ex defectu poteſtatis; cætera autem ſub facultatis limitibus contenta ſuſtineorur. ibidem, n.60

Facultas ſub conditione (quæ etiam tacitè ſubintelligitur) vt prius obligentur bona libera ſuſtinetur in reſiduo, bonis liberis excuſſis non tamen in totum vitiatur.p.388.n.61

Facultas regia pro certa & limitata qoantitate, vltra eam cenſetur probibere, pagina 390. numero 90

De facultate Regia pro eerto & limitato tempore ad facultatem pro eerta & limitata quantitate valide argumentatur, vt in vtroque exceſſus in tempore, aut in quantitate vertitur. ibidem. n.91

Obligatio vltra modum facultatis limitatæ eodem modo vitiatur, ſiue vnica ſit, ſiue plures ſucceſſiuè & cum diuerſis perſoois factæ. ibidem, n.97

Siue vnus ſit creditor, qoi vnico contractu contraxit vltra quantitatem facultatis vel ſucceſſiuè plures, ſiue plures ſint creditores viciſſim mutuantes, quidam intra ſummam facultatis. quidam vltra eam nollus pro exceſſu, ius aut hypothecam habet.p.391.n.103

Quo tamen ordine iſti omnes concurrere, & exigere poſſunt ex bonis maioratus. ibidem, n.104

Alleganti mutuatum feciſſe vltra quantitatem facultatis incumbit onus probandi. ibidem, numer. 108

Idem in aſſerente facultatem fuiſſe conſumptam tempore mutui, quod ducere tenetur & ſimul obligationes priores factas fuiſſe virtute eiuſdem facultatis ibid.n.109

Secus quando in eadem facultate, & ſimol contractu exhibitis de veritate appareat. p. 383. & 391.n.11.& 111

Plures creditores diuerſis temooribus mutuantes intra & vltra ſummam facoltatis priores, poſteriores ſunt & de tatione. pag. 392. n. 113. & 114

Plures creditores ſimul in eodem contractu mutuantes vltra ſummam facultatis, an omnes pro rata ſint admittendi ad ſummam permiſſam.ibid. n.115

Facultas transferendi penſionem ſimpliciter conceſſam ad certam quantitatem, non prodeſt vltra eam. ibid. n.116.& ſeqq.

Creditores in tempore ſimul pro rata admittnntur ad quantitatem permiſſam in facultate Regia. p.393.n.137

Facultas ad maioratom obligandum tacitam habet conditioneo, bonis liberis non exiſtentibus etiamſi in facultate ſit omiſſa.p 384.n.16

Facultate Regia veritum eſt creditori anteriori habenti obligata bona maioratus, & libera, prius ad maioratum agere.p.400.n.19

Quam opinionem plurimi tenent & defeudunt contra Molinam. ibidem, numero 20. 21. & ſeqq.

Nec contrariam firmiter tenet Molioa, ſed ſub dubio. ibid.n.22

Creditor qui virtute facultatis contentatur obligare maioratum negligens obligare bona libera horum reſpecto ſolum remanet creditor perſonalis.p.401.n.47. & ſeqq.

Niſi aliàs fuerint prius legati tacitam à iore habentes hyporbecam.ibid. n.48

Facultas Regia licet permittat maioratum obligari deficientibus liberis, hæc non manent obligata tacitè, nec expreſsè. ibidem, numero 49. & ſeqq.

Per facultatem alienandi, vel obligandi maioratum, non inducitur alienatio, vel obligatio, niſi cum effectu fiat p.403.n.52

In decreto iudicis ad alienandum bona minoris, & in licentia viri data vxori.ibid.n.53.

Facultate Regia ad alienandum vel obligandum maioratum poſſeſſor poteſt vti in parte, vel in toto, vel prorſus eam vti. ibid.n.54.

Auendanus putans per facultatem Regiam manere obligata bona libera poſſeſſori carpitur. ibid. n.55. & ſeqq.

Facultas Regia ad mutuo recipienda mille, an comprehendat mille in aurea vel argentea moneta. p.420.n.1.com ſeqq.

Facultatem ſimpliciter ad mille comprehendere monetam argenteam dixit Noguerol. ibidem, n.3

Ex Facultate Regia ad vendendum poteſt quælibet alienatio celebrari.ibid.n.8.& 9

Ex Facultate ad conſiciendum maioratom apponi poteſt conditio, quod per electionem ſuccedatur. ibid.n.10

Facultas Regia ſemper intelligitur iuxta naturam actus cui accedit.ibid.n.11

Facultas pro ſecuritate dotis reſtiruendæ ſuper maiotato aut feudo, comprehendit caſum reſtitutionis ob vergentiam viri ad inopiam. ibid. n.12

Facultas ad vendendum bona maioratus operatur in creatione cenſus ſuper ipſis bonis, ibid. n. 13. & 14

Facultas ad obligandum maioratum pro ſorte principali comprehendit obligationem pro intereſſe & redditibus.ibid.n.15

Facultas Regia comprebendit conſequutiuum & acceſſorium.p.421.n.20

Facultatem ad mille non compreheodere mille in aurea, vel argentea moneta, multis adſtruitur fundamentis. ibidem ex numero 22. & ſequentibus.

In

In hoc articulo Noguerol opinionem, nec Amayæ reiicit author illam abſolutè relaxantem in facultatem Regiam hanc abſolutè, & indiſtinctè, reſtringentem. ibid. ex n. 16. & ſeqq.

Facultas Regia limitata ad mille, impoſſibile eſt vt extendatur ad maiorem quantitatem. ibid. num. 27. & 28

Nec poſſeſſor in exceſſu poteſt obligare maioratum. ibid. n. 19. & ſeqq.

Facultatem ſimpliciter ad mille an comprehendat mille in argentea moneta fœdere diſtinctionis iuridicè componitur opinionum diuerſitas. p. 422. ex n. 33. cum ſeqq.

Facultates obtentæ ad mille ſimpliciter ex tempore quo monetarum intrinſecus valor æqualis permanebat; proculdubio omne indiſtinctè monetæ genus comprehendebant. ibid. numer. 36. & 38.

Facultatis impetratæ ſimpliciter ad mille tempore quo inæqualitas valoris inter monetas fuit cognitas; nullatenus comprehendunt argenteas monetas. ibid. n. 37

Facultas generalis ad alienandum vbi præcedit, ad alienationis perfectionem alia non requiritur. p. 273. n. 67. cum ſeqq.

Facultas ad alienandum data in inueſtitura feudi, etiam addito quod aſſenſus petatur, validat alienationem, etiam ante aſſenſum. ibid. num. 60. 70. & 71

Facultas regia ad alienandum, ſiue ſequatur ſiue præcedat, æqualiter operatur. ibid. n. 98

Creditores comparentes in concurſu cum facultate ſubreptitia excluduntur. p. 280. n. 1

Facultas ad alienandum bona maioratus eſt mera gratia, & diſpenſatio, per quam habilitatur poſſeſſor. ibid. n. 2

Facultas ad alienandum eiſdem regulis regitur, quibus alia reſcripta gratioſa. ibid. num. 3. & ſequentibus.

Facultas ad alienandum eſt ſubreptitia ob non factam principi relationem omnium, quæ cum mouere poterat ad non ita facilè concedendum. ibid. n. 6. 7. & 8

Facultas eſt ſubreptitia, ſi principi non fiat integra relatio omnium qualitatum rei. ibid. n. 9

Facultatis regiæ ſubreptio, an cenſeatur excluſa per clauſulas, ex certa ſcientia, non obſtantibus de plenitudine poteſtatis. ibid. n. 10

Creditor contrahens cum facultate regia ſubreptitia anteaquam fuerit confirmata nihil agit, nec poſtea contractus confirmator à principe. ibidem. num. 11

Facultas regia eiſdem cauſis redditos ſubreptitia, quibus & cæteræ gratiæ, & ideo facienda erit relatio principi eorum omnium, quæ mouere poſſunt ad difficiliter concedendum. ibid. n. 12

Facultas impetrata à poſſeſſore maioratus, qui poſtea euictus fuit, reſoluitur tanquam ſubreptitia p. 181. n. 13

Alienatio, & hypotheca bonorum maioratus ex facultate ſubreptitia nulla eſt. ibid. n. 14

Facultas, vt euitet ſubreptionem, debet principi fieri relatio ſpecifica eorum, quæ mouere poſſunt, vel ad non concedendum, vel ad difficiliùs concedendum. ibid. n. 15

Nec ſufficit facta relatio ſub inuolucro verborum, quæ vitiat facultatem. ibid. num. 16. 17. 18. & num. 19

Facultas ad alienandum non facta mentione clauſulæ prohibitiuæ, & pœnalis, ne valeat alienatio etiam cum facultate regia, an ſit ſubreptitia. ibid n. 20. & ſeqq.

In Facultate concedenda facultas principis ſuperat omnes clauſulas fundatoris prohibitiuas, & pœnales. ibid. n. 21. cum ſeqq.

Facultatis impetrandæ prohibitio, & ea vtendi directa ſucceſſoribus nec directè, nec indirectè infringit poteſtatē principis. p. 183. n. 31. cum ſeqq.

Facultatem ad alienandum bona maioratus nullus impetrare poteſt, niſi poſſeſſor. ibid. n. 32

Quando plura obſtant impetranti, nihil prodeſt ſuper vno facultatem obtinere. p. 285. num. 43. & ſeqq.

Facultas non cadit ſuper impedimentis ignotis principi. ibid. n. 45. & 46

Facultas obtenta ad mille eo tempore, quo æqualitas monetarum in valore permanebat, indiſtinctè de quolibet monetæ genere intelligenda erit. p. 612. n. 39

Facultas generalis ad certam quantitatem comprehendebat eo tempore quodlibet genus pecuniæ proportionabilis quantitas. ibid. n. 40

Ad quod ſingularia iure ponderantur. ibid

Facultatis terminos excedit, qui conceſſa ad mille ſimpliciter argenteam monetam recipit tempore, quo inæqualitas valoris adeſt. p. 422. n. 44. cum ſeqq.

Ante annum 1608. nulla erat differentia in valore vtriuſque monetæ, atque ideo omnes continentur in facultatibus ſimpliciter tunc expeditis ad certam quantitatem aliter non expreſſa certa monetæ ſpecie. p. 423. n. 52

Et ita hoc caſu loquutum fuiſſe Noguerol circa facultatem obtentam, & executam anno 1602. ib. num. 53

Nec poſſeſſor eo tempore argenteam monetam recipiens, & ad eam obligans maioratum exceſſit fines, & quantitatem facultatis ad mille ſimpliciter obtentæ. ibid. n. 55. & ſeqq.

Noguerol perperam ſolet allegari, cum limitatè loquatur in facultatibus obtentis, tempore quo monetarum valor coæqualis erat, non poſtea. p. 424. n. 59. & 60

Temporum diſcrimen ante augmentum valoris monetæ argenteæ, & poſt augmentum pro facultatibus impetratis pluries attendit Senatus Pincianus. ibid. n. 60. & 61

Facultas poſt annum 1612. ſimpliciter conceſſa ad mille præciſè intelligitur de mille ærosa moneta. ibid. ex n. 62

Facultatem ad mille, ſi poſſeſſor maioratus recipiat mille argentea moneta poſt annum 1612. proculdubio excedere dicitur. ibid. n. 63

Et pro exceſſu non manere obligatum maioratum. ibid. n. 64

Sed ipſum poſſeſſorem maioratus ad exceſſum à ſe receptum manere obligatum. ibid. 65

Facultas limitata ad centum deficit in præmio, quo plus æſtimatur centum in argentea moneta; cuius reſpectu maioratus non tenetur. pag. 425. num. 70

Niſi euidenter probetur illud plus verſum fuiſſe in vtilitatem maioratus quo caſu tenebitur etiam deficiente facultate. ibid. n. 71.

Facultate generica, & indefinita ad alienandum bona vinculata poteſt impetrans duos poſſidens maioratus vti in bonis cuiuſlibet. p. 427. n. 2

Facultas ad alienandum obtenta per poſſeſſorem duorum maioratuum reſtricta ad vnum; ad alium nullo modo extenditur. p. 428. n. 3

Facultatem & poteſtatem, qui habet in duobus, ſi ſe reſtringit ad vnum, ex alio non ſuſtinetur actus. ibid.n.4

Facultas ad alienandum vnam rem maioratus non extenditur ad alias eiuſdem maioratus.ibid.

Facultas non extenditur de parte ad totum. ibid.

Facultas ad vendendam vnam rem ex maioria matris, non extenditur ad rem vendendam ex maioria patris.ibid.n.5

Facultas conceſſa habenti penſiones diuerſas, ad vnam nominatim transferendam, aliarum tranſlatio nulla eſt ibid.

Facultas indiſcretos *ſupra tuo maioratu*, conceſſa ei qui plures & diſtinctas poſſidet, vitiatur incertitudinis ratione ibid.n.6.& ſeqq.

Facultatis regiæ incertitudo poteſt certificari ex indicijs & demonſtrationibus legitimis, vt appareat, de quo maioratu ſenſerit princeps. p. 429. n.9.& ſeqq.

Facultatem impetrans poſſeſſor plurium maioratuum, ſi ſe nominet poſſeſſor vnius, ſuper eo conceſſam fuiſſe facultatem intelligitur. ibid. n.10. 11.& ſeqq.

Facultas incerta & æquiuoca, ſeu generalis declaratur à cauſa in ſupplicatione appoſita, quæ ſoli vni ex maioratibus valet adaptari. ibid. n.14. & 15.cum ſeqq.

Facultas regis ambigua generalis vel æquiuoca declaratur à ſupplicatione.ibid.n.17.& 18

Facultas generalis emanata ſuper contractu principi præſentato, conceſſa intelligitur ſuper omnibus in eo contentis.p.430.n.19

Facultas regis ad alienandum ſimpliciter conceſſa præciſam habet relationem ad memoriale & preces. ibid.

Facultas ad obligandos duos maioratus ab vno legitimè poſſeſſos, ſi legitimè diuidantur, vterque pro rata tenetur.p.432.n.33

Et inter eos fiet computatio & diſtributio iuxta valorem fructuum vtriuſque maioratus, ita vt quilibet pro ea parte fructuum recipiat partem crediti & cenſus.ibid.& n.ſequenti.

Facultas ad obligandum plures maioratus non intelligitur in ſolidum, ſed proportionabiliter pro rata ad fructus & prouentus cuiuſlibet, quando ipſi impoſterum diuidantur per legitimam ſucceſſionem.ibid.ex n.25.& ſeqq.

Facultate regia mediante bona maioratus libera efficiuntur.ibid.n.29.& ſeqq.

Facultas ad alienandum maioratum ſolum tollit impedimentum reale prouenieus ex prohibitione alienationis bonorum maioratus.p.436. n.60.61. & ſeqq.

Facultas ad alienandum vel obligandum bona maioratus ea reddit libera tollendo prohibitionem. ibid.

Facultas ad obligandum conceſſa poſſeſſori maioratus putatiuo non tollit impedimentum dominij, nec poteſt.ibid.

Facultas regia ad alienandum eſt ſtricti iuris, quæ non extenditur de re ad rem de perſona ad perſonam, nec de caſu ad caſum.ibid.n.63

Facultas ad alienandum petita ſolum tollit impedimentum ortum ex prohibitione alienationis, non aliud aliunde proueniens.ibid.n.64

Facultas ſolum tollit illud impedimentum ſuper quo fuit petita & conceſſa, non tamen alia aliunde obſtantia.ibid. n.65

Et ideo alia impedimenta præter ſublatum à facultate poſſunt opponi contra contractum geſtum virtute facultatis.ibid.

Facultas ad actum ſui natura reuocabilem non conſumitur per primum actum, ſi reuocetur, & aliud fiat facultatis virtute.p.385.n.36.& 37

Facultas ſuper promiſſione arrharum vltra decimam non comprehendit obligationem maioratus, niſi ſimul ſuper hoc impedimento diſpenſetur.p.436.ſub n.65

Facultas regia ad meliorandum filium non extenditur, vt poſſit filiam ratione dotis meliorare. ibid.

Facultas ad alienandum bona prohibita non tollit alia impedimenta prouenientia ex alio capite, vel alia iuris diſpoſitione.ibid.

Per facultatem ad alienandum princeps non intendit ſupplere defectum dominij, quo careret poſſeſſor maioratus putatiuus.p.437.n.68

Facultas ad alienandum vel hypothecandum intelligitur ſaluo iure partium.ibid.

Nec tollit ius tertio quæſitum.ibid.

Facultates ad alienandũ vel hypothecandum maioratum expreſsè requirunt dominium in poſſeſſore impetrante ad excluſionem iurtuſionis. p.438.n.69

Facultas ad alienandum conceditur ſub expreſſa hac conditione & ſuppoſitione, *con tanto que ſean vueſtros proprios*.ibid.n.70.

Facultatis illa verba: *Con tanto*, conditionem præciſam inducunt, qua deficiente facultas nihil operatur.ibid.

Facultas ad alienandum ſub conditione conceſſa nulla eſt, conditione deficiente.ibid.

Facultas ad alienandum conceſſa poſſeſſori maioratus putatiuo ſupponit eum verum dominum. ibid.

Princeps non poteſt ſupplere defectum dominij in impetrante facultatem ad alienandum bona maioratus.ibid.

Contrahentes non obligantur ex facultate regia, ſed ex ſuo vtriuſque conſenſu.ibid.ſub n.71

Facultas ad alienandum ſolum tollit impedimentum prohibitæ alienationis, à qua non dependet contractus, ſed à contrahentium voluntate ibid.

Facultas Principis ad tranſigendum ſeu contrahendum, non tollit impedimenta ad contrahendum aliunde prouenientia nec defectus fiendi.ibid.

Facultas ad alienandum bona prohibita ſolum habilitat perſonam ad alienandum.ibid.

Facultas ad alienandum bona prohibita non reſpicit rem, ſed diſſoluit perſonam à vinculo; & eam habilitat.ibid.n.70

Facultas ſolum tollit obſtaculum qualitatis feudalis, ſeu maioratus, non tamen addit poteſtatem contrahenti, quando ei aliàs deficit.ibid.

Princeps concedendo facultatem ad alienandum non alienat, nec diſponit, ſed contrahere permittit.ibid.

Facultas ad alienandum bona maioratus feudi, minoris, & populi, eſt futuræ alienationis permiſſio.ibid.

Aliud, eſt facultas ad aliquid faciendum, aliud ipſum factum ibid.

Creditores ſecundi, ſub legitima facultate mutuantes præ extinctione aliorum cenſuum minus legitimè impoſitorum, tuti ſunt.p.449. num.138. & ſeqq.

Facultatem in ſe nullam impetratam à poſſeſſore maioratus putatiuo ad imponẽdum cenſum, ſucceſſor legitimus qui maioratum eiicit, an poſſit tacitè

tacitè vel expreſsè, ratificare, & approbare. p. 563. num. 1. cum ſeqq.
Facultate Regia ad alienandum maioratum qua impetrans vſus non fuit, an poſſit vti ſucceſſor. p. 454. n. 8. cum ſeqq.
Facultas faciendi conceſſa per actum nullum non conſumitur, ſed durat quouſque validè ea vtatur. ibid. n. 9. & 10
Prohibitus alienare ſub pœna priuationis, ſi facultate quam impetrauit, vſus non fuit, pœnam non incurrit. ibid. n. 11
Idem ſi facultate vſus fuerit, ſed nulliter, & inutiliter. ibid. n. 12
Facultas & diſpenſatio tenet, etiamſi impetretur ſine mandato. p. 455. n. 15
Secus in reſcriptis ad lites, quorum impetratio ſpeciale requirit mandatum ibid. n. 16
Facultas ad alienandum maioratum poteſt ab extraneo poſſeſſore validè impetrari. ibidem numer. 27
Succeſſorem, qui à putatiuo poſſeſſore cenſum ſupercoicit, non poſſe tacitè nec expreſsè ratificare contractum abſque noua facultate verior, & certior opinio eſt, p. 456. n. 32. cum ſeqq.
In legitimo ſucceſſore euincente maioratum à putatiuo, licèt adſit dominium, ad ratificandum geſta à putatiuo, deficit tamen Regia facultas. ibid. num. 37
Facultas ad alienandum maioratum impetrata à poſſeſſore putatiuo ſi ſub duabus qualitatibus, quæ in eo non verificantur. ibid. n. 38
Facultas non trahitur ad id, quod principi fuit incognitum. ibid. n. 39
Facultas ad alienandum bona maioratus conceditur ſub expreſſa conditione: *Con tanto, que ſean vueſtros, y de vueſtro eſtado y maiorazgo.* ibidem, num. 40
Facultas ad alienandum maioratum conceſſa ſub aliqua qualitate, vel conditione, ſub contraria intelligitur denegata. pag. 456. 457. n. 45. 46. 47. & ſeqq.
Facultas ad alienandum ſub certa forma, qualitate, aut modo continet in ſe prohibitionem alienandi citra formam, qualitatem, aut modum. ibidem, num. 49
Facultate ad alienandum obtenta ab intruſo vlcti vti non poteſt verus ſucceſſor in maioratu cum nulla fuerit. ibid. n. 51. & ſeqq.
Facultas impetrari nequit ſuper alienatione mortuo alienante in præiudicium ſucceſſoris, nec iſtius ratificatio valet abſque noua facultate. ibid. n. 55 & 56
Facultas impetrata non tenet poſt mortem alienantis rem maioratus. ibid. n. 57
Facultas emanata in confirmationem alienationis abſque ea antea facta non trahitur retro ad tempus contractus; ſed operatur à tempore impetrationis. p. 458. n. 61
Facultas ad alienandum bona maioratus non tranſit re integra in ſucceſſorem etiam immediatum. ibid. n. 65
Facultas ad alienandum eſt ſtricti iuris & propterea non extenditur ad ſucceſſorem impetrantis. ibid. n. 68. & ſeqq.
Facultates ad alienandum aut hypothecandum maioratus bona odioſæ & reſtringendæ. p. 459. num. 73
Habilitationes ad alienandum ſunt ſtricti iuris, quæ perſonam impetrantis non egrediuntur. ibid. num. 74.
Facultas eſt ad alienandum diſpenſatio. ibid. n. 75
Facultas ad alienandum non extenditur de vna re ad aliam, de perſona ad perſonam, de tempore ad tempus, nec de caſu ad caſum. ibidem, num. 76
Facultas ad alienandum eſt diſpenſatio, & ſolum habet locum in caſu expreſſo. ibid. n. 76. & 77
Facultas ad alienandum non extenditur de perſona ad perſonam. ibid. n. 78. & 79
Facultas ad alienandum de vno caſu ad alium non extenditur. n. 80
Facultas ad alienandum non extenditur de credito ad creditum, ſeu de debito ad debitum, etiamſi militet eadem ratio. ibid. n. 81
Facultas ad alienandum pro ſoluendis decurſis non extenditur ad redditus decurrendos. ibid. n. 82
Facultas ad alienandum propter æs alienum vrgens non intelligitur de ære alieno contracto poſt facultatem. ibid. n. 83.
Facultas ſuper alienatione iam facta non extenditur ad faciendam, nec è conuerſo. ibid. n. 84. & 85
Quod intellige ignorante principe actum iam geſtum, ſecus ſi ſciente per veram & ſpecificam relationem. ibid. n. 86
Facultas, qua impetrans vſus non fuit, non tranſit in ſucceſſorem feudi, emphyteuſis & maioratus. p. 460. n. 87
Facultas ad alienandum eſt deſtinata ad faciendum. ibid. n. 89
Aliud eſt facultas ad contrahendum, aliud ipſe contractus. ibid. n. 90
Aliud eſt facultas, & diſpenſatio ad contrahendum matrimonium, aliud ipſe matrimonij contractus. ibid. n. 91
Facultatem princeps concedendo ad alienandum non eſt qui alienat ſed qui alienare permittit, adimendo impedimentum prohibitæ alienationis ibid. n. 92. & 93
Facultatem ad alienandum obtinens ſi non alienet, nihil actum nec impetratum intelligitur cum impetrantis libero ſit arbitrio, vti vel non vti facultate. ibid. n. 94
Facultatis virtute alienans an teneatur alienare in publica ſubhaſtatione. ibid. n. 95
Facultas, & aſſenſus ad alienandum, non eſt actus de per ſe ſtans, quæ deficiente contractu, nihil habet in quo figat pedes. ibid. n. 96
Facultate ad alienandum maioratum vel hypothecandum, poteſt impetrans ea non vti, vel vti in totum vel in parte. ibid. n. 97. & 98
Facultas regia ad certam pecuniæ quantitatem mutuò accipiendam, eſt diuidua, ibid. n. 99
Doctores contendentes, an facultas, qua impetrans non fuit vſus, tranſeat in ſucceſſorem vt ea vtatur, clarè ſupponunt, facultate vti vel non vti eſſe in mero arbitrio, impetrantis. ibid. n. 100
Facultas ad alienandum non tranſit in ſucceſſorem, vel hæredem, cum conſiſtat in facto. ibid. n. 101 & 102
In facultate ad alienandum nihil adeſt quod tranſmitti poſſit. p. 461. n. 103. cum ſeqq.
Facultas ad alienandum quando contineret habile ius aliquod ad tranſmittendum tranſiret in hæredem impetrantis non in ſucceſſorem maioratus qui hæres non eſt. ibid. n. 106
Facultas à legitimo poſſeſſore obtenta ſi non tranſit in ſucceſſorem, multo magis tranſlatio denegabitur impetrata per intruſum. ibid. n. 107
De non ente ad ens non poteſt tranſitus fieri. ibid. num. 108

Facultas ſuperueniens poſt venditionem reuocatam,non reperit materiam exiſteotem qua poſſit radicari.ibid.n.109.& ſeqq.

Facultas realis, reſpiciens vtilitatem maioratus,an tranſeat in ſucceſſorem.ibid.n.113.

Facultas impetrata nomine ipſius maioratus tranſibit in ſucceſſotem.ibid n.114

Ad Facultatis tranſlationem in ſucceſſorem certa regula conſtitui non poteſt, ſed attendi debent facultatis verba, & quo nomine ſit impetrata,& aliæ circonſtantiæ conſiderandæ.pag. 461. 462 n.115.& ſeqq.

Facultas etiam realis , & nomine maioratus impetrata a poſſeſſore putatiuo tanquam nulla,& inefficax,nequit incertum ſucceſſorem, qui maioratum eiicit tranſire ib. n.118.& ſeqq.& n.126

Verus ſucceſſor , qui maioratum eiicit nun poteſt vti facultate impetrata,per intruſum,nec alieoara eius virtute ratificare. ibid.n.111

Afflictis contrarium autumans commu: iter reprobatur.ibid.n.122

Nullitas quando ſolum conſiſtit in executione facultatis non conſumitur poteſtas,ſecus ſi nullitas verſ tur in eadem facultate , & ſit in radice, ibid.n.123

Facultatem & gratiam poteſt qois pro alio impetrare,etiam ſine mandato.ibid.n.124

Si aliter facoltas vitioſa non ſit.ib.n.125

Facultas ad alienandum poteſt à tertio poſſeſſore maioratus impetrari abſqoe mandato, debet tamen ab iſto ratificari tribus concurrentibus. ib. num.128.

Facultas ad alienandum bona maioratus non poteſt impetrari niſi per certum dominum , ac poſſeſſorem maioratus.ibid.n.129

Molinæ & Auendani doctrina ſingularis in propoſito adducitur.ibid.

Declara,ſi facultas à tertio impetrata pro vero domino , & poſſeſſore non ſit ratificata. pag. 463. num.130.& 131

Facultas pro cenſu imponendo ſuper duobus maioratibus,ab impetrante legitimè poſſeſſis ſuſtinetur in vtroque,etiamſi pro tempore ſeparentur, & à duobus legitimè ſucceſſoribus poſſideantur. p.4.5.n.1

Facultas pro imponendo cenſu ſuper duobus maioratibus ab vno poſſeſſore rentis,quorum alter fuit euictum huius reſpectu nulla eſt à principio, & maioratus euictus liber tranſit in verum ſucceſſorem euiocentem.ibid.n.2

Et an maioratus non euictus integra cenſus quantitate remaneat grauatus ibid.n.3.cum ſeqq.

Facultates ad alienandom,vel hypotheeandum regulaotur à principis intentiooe coneedeotis.ib. num.14.cum ſeqq.

Facultas à principio ſuper duobus maioratibus concessa vno euicto, & liberato debet reſtringi ad quotam cenſus proportionabilem fructibus maioratus remanentis.p.467.n.32

Eadem ratione quo principio non valuit facultas ſuper vno maiorato per impetrantem intruſum detento,eadem etiam poſtmodum euicto debet minui pars conſenſus correſpondens fructibus eiuſdem p.468.n.33.& 34.& ſeqq.

Ex facultatis Regiæ defectu ſæpe excluduntur creditores concurrentes ad bona maioratus.p. 517. n.1.& 2

Facoltates pro extinctione cenſus antiqui,& nouo creando minoris redditus quotidie expediuntur in conſilio cameræ ibid.n.3.& 4

Per Facultates regias ſemper taxatur ſors cenſus principalis reſpectu partis ſuperioris , & partis inferioris,& quare.ibid.n.7.& 8

Facultas Regia eſt ſtricti iuris quæ oon extenditur de perſona ad perſonam , nec de vno contractu ad alium.ibid.n.10

Facultas noua pro transferendo cenſu,ſuper maioratu de vno creditore in alium non eſt neceſſaria.p.518.n.14.cum ſeqq.

Facultas ad tranſlationem cenſus,vel nouo creando pro extinctione antiqui,licet quotidie expediatur in camera,neceſſaria tamen ooo eſt.ibid.n.22

Impetrantur enim ad maiorem ſecuritatem , & vt facilius poſſeſſores maioratus inueniat qui ſecum contrahant.ibid.n.23

Vel quia in modo transferendi cenſum aliquid poteſt accidere quod facultate egeat.ibid.n.24

Ad maioratum conficiendum facultas non requiritur,modus autem conficieodi eam appetere poteſt.ibid.n.25

Facultatis regiæ licet conficiens maioratus mentionem faciat, prodeſt tamen ad ea quæ ſine facultate non ſuſtinerentur de iure.ibid.n. 26

Facultas etiam actu non oeceſſaria,impetrari poteſt ad maiorem iuris corroborationem,& actus confirmationem.p.519.n.29.& ſeqq.

Ex Facoltatum impetrationibus ad tranſlationem cenſus ſuper bonis maioratus impoſiti non bene infertur ad earum præciſum requiſitum.ibi.n.32

Ex accideotalibus tamen poteſt in tranſlatione requiri facultas.p.517.n.33

Et quales ſint qualitates iſtæ alterantes naturam tranſlationis.ibid.n.34.cum ſeqq.

Facultate noua non eget creditor mutoans poſſeſſori maioratus ad extinguendum alium cenſum. & vt minores reditus ſoluat cum pacto de ſubintrando.p.519.n.40

Idem quando creditor minuit redditus ex eadem ſorte principali.p.519.520.n.41 & 43

Noua Facultate,cogit cenſus tranſlatio quæ fit animo non dandi priorem contractum.ibid.n.43

Et tunc extinguitor obligatio fideiuſſorum, & hypothecarum prioris contractus.ibid.n.44

Noua facultas requiritur quaodo ſors augetur ſub eiſdem redditibus, cum nouus ſit contractus,& augmentum percipiat poſſeſſor maioratus.ibid. num.45

Facultas impetrata ad creandum nonom cenſum pro extinguendo antiquo abſque facultate impoſito ſuper maioratu, vel ciuitate,an ſubſiſtat. ibid.n.46.cum ſeqq.

Facultas ad aliquid faciendum conceſſa non extenditur ad alia non ſpecificata,& à Principe ignorata.ibid.n.55.& 56

Facultas ad creandum cenſum pro aliorum extinctione non comprehendit cenſum nulliter impoſitum,ad quem maioratus non tenetur.ibid.n.57

Facultas ad alienandum pro ære alieno extinguendo,nihil operatur,ære alieno deficiente. p. 521. num.58.& 59

Facultas ad creandum cenſum pro extinctione antiquorum abſque ea impoſitorum,tunc & huoc complectitur , quando probetur pecuniam verſam in vtilitatem maioratus vniuerſitatis minoris,vel Eccleſiæ.ibid n.62.& ſeqq.

Facultas ad extinguendum eoſum abſque ea creatum complectitur hunc cenſum , ad quem de iure tenebatur maioratus minor reſpublica, ſeu Eccleſia;ob erſionem pecuniæ in eius vtilitatem.ibid.n.67

Facultas pro extinguendo cenſu nulliter creato ſuſtinetur, ſi nullitatis fuit facta principi relatio, etiamſi in maioratus populi,& Eccleſiæ vtilitatẽ verſus non fuerit.ibid.n.68.cum ſeqq.

Et ſecundus creditor tutus tunc erit in noua cenſus creatione.ibid.

Cenſus prior nulliter creatus ex defectu facultatis confirmatur à principe, ſi nullitatis ei fuerit facta relatio in facultatis obtentione pro illo extinguendo.ibid.n.69

Et pro ſpecifica relatione ſufficit principi præſentare inſtrumentum primi cenſus ex cuius inſpectione,defectus appareat.ibid.n.70.& 71.

Facultas ad alienandum pro extinctione cenſus à principio nulliter creati, nec verſi in vtilitatem maioratus,aut minoris non ſuſtinetur,pag. 522. num.72

Facultas ſecunda ad translationem cenſus validè creati ſi aliquem patiatur defectum,qui inſuper translatio ſuſtineatur.ibid.n.73.cum ſeqq.

Populus,minor,vel Eccleſia ſi in feudum, emphyteuſim,aut cenſum reſeruatiuum bona recipiant, nulla egent facultate, aut iuris ſolemnitate. ibidem.n.78

Si tamen inter contrahendum facultas impetranda reſeruetur, quæ nulliter fuit impetrata,contractus adhuc ſuſtinetur.ibid n.79

Facultas , ſeu aſſenſus ſi in actu,non requiritur,impetrata tamen nulliter,actum non vitiat. ibidem num.80

Niſi addatur expreſſè,quod ſine facultate contractus ſit nullus.ibid.n.81.& 82.

Facultas ad alienandum quando cõprehendat contractus,& vltimas voluntates.p.524.525.n.32.& ex n.28.cum ſeqq.

Creditor habens hypothecam ſuper maioratu ſub conditione impetrandæ facultatis,an præferatur ei,qui inter im cum poſſeſſore maioratus cum facultate contraxit.p.538.n.1.cum ſeqq.& p.541. n 31.cum ſeqq.

Facultatis impetrandæ conditio,an poſſit eſſe poteſtatiua,vel caſualis.p.538.n.2

Facultatis impetrandæ conditio videtur caſualis, cum non pendeat à voluntate debitoris,ſed principis,vel mixta,ab vtriuſque voluntate.p. 541. num.33

Inter creditores contrahentes ſub conditione impetrandæ facultatis , poſterior prius impetrans præfertur aliis poſtea impetrantibus facultatem ibid.n,34.& 35

Facultas impetrata vim habet à tẽpore gratiæ, nec retrotrahitur ad tempus contractus in præiudicium tertij medio tempore legitime contrahentis cum poſſeſſore maioratus.ibid.n.36.& ſeqq.

Maioratus pluribus, & diuerſis temporibus obligatur abſque facultate , poſterior præfertur , qui pri us facultatem impetrauit.p.544.n.55.& ſeqq.

Hypotheca ſub conditione impetrandæ facultatis ſi interim alienetur cum facultate , licet poſtea prior illam impetret,non præfertur tertio.ibid. n. 55.& ſeqq.

Etiamſi ſecundus contractus à poſſeſſore maioratus fiat cum clauſula , ſaluo iure prioris creditoris. ibid.n.56

Atque etiam, ſi ſe conſtituat poſſidere nomine prioris contrahentis ſub conditione impetrandæ facultatis.ibid. n.59

Pluribus contrahentibus ſub hypotheca maioratus ſine facultate Regia,ſi poſtea in omnium confirmationem impetretur,omnibus ſimul prodeſt nec priores poſterioribus præferendi.p.44.6545. n.60.61.& 62

Quoniam ex eadem facultate ſimul, & eodem momento omnes hypothecæ robur & firmitatem recipiunt.ibid.n.63.cum ſeqq.

Facultatem habens alienandi rem maioratus,quam duobus vendidit,poſteriori tradidit,an iſte præferatur.ibid.n.68

Facultas impetrata à poſſeſſore maioratus putatiuo nõ validat eius alienationes in præiudicium veri ſucceſſoris.p.549.n.1.cum ſeqq.

Facultatem impetrare nequit maioratus poſſeſſor, qui verè dominus non eſt.ibid.

Recenſentur fundamenta contraria Chriſtophori Depaz & impugnantur.ibid.n.1.cum ſeqq.

Facultas Regia eſt de ſubſtantia alienationis, vel hypothecæ in bonis maioratus , ex qua poſſeſſor efficitur habilis.p.552.n.27.

Facultas impetrata à poſſeſſore maioratus putatiuo eſt nulla & ſubreptitia.p.553.n.28

Facultas ad alienandum non ſupplet defectum dominij in poſſeſſore maioratus putatiuo.pag.554. num.57

Facultas limitata ad certam quantitatem non prodeſt creditoribus mutuantibus poſſeſſori maioratus vltra illam p.565.& ſeqq.

Duas habenti facultates limitatas ad certas quantitates mutuans ſimpliciter vna iam cõſumpta,an tutus ſit ex facultate non conſumpta p.567.nu.3 & ſeqq.

Contractus ſimpliciter cum poſſeſſore maioratus habente duas facultates vna iam cõſumpta,nulla earum facta mentione,ſuſtinetur ex non conſumpta ibid.n.4

Idem ſi vnam tantum facultatem habebat cuius in contractu facta non fuit relatio,ex ea ſuſtinetur contractus.ibid.& n.ſeqq

Facultatem& poteſtatem duplicem habens,ſi actum faciat ſimpliciter ſi ſuſtineri non poſſit ex vna inutili , ſuſtinetur ex alia vtili tunc & exiſtenti. ibid.n.5.6.& 7

Duas facultates habens pater , ſuam & Regiam ad condendum maioratum ſi ſimpliciter faciat,non facta mentione facultatis Regiæ,ſuam excedens, ſuſtinetur maioratus ex facultate Regia. ibidem. n.14.& ſeqq.

Facultate ſibi reſeruata ad diſponendum de aliqua re,ſi illam ſimpliciter obligauit nulla facultatis facta mẽtione,ea vti voluiſſe intelligitur.p.568. num.16

Facultate ſibi reſeruata diſponendi de aliqua re,an vti videatur,qui generaliter, vel ſpecialiter de re ſimpliciter diſpoſuit ibid,n.17.18.& 19

Facultatem habere ad alienandam ſufficit, licet in contractu non exprimatur ipſum fieri eius virtute.ibid.n.21

Facultate ad alienandum, vel hypothecandum vti cenſetur,qui ſimpliciter contraxit.ibid.n.22

Facultate ad promittendum vxori arrhas,vltra taxam legis, vti videtur qui ſimpliciter eas promiſit.ibid.n.13.

Facultas ad alienandum , & ipſa alienatio ſi in eadem die celebrentur , de quarum anterioritate non apparet,præſumitur facultatem præceſſiſſe. ibid.n.25

Maximè ſi in alienatione annuncietur facultas , & licentia.ibid.n.26

Facultatem habens ad alienandum,ſi alienet,tacendo facultatem,ſuſtinetur alienatio & hypotheca, ibid.n.27

Facul

Digitized by Google

Facultatem habens pacto ingrediendi poſſeſſionem propria authoritate ſi ſimpliciter ingrediatur facultate vti videtur.ibid n.28

Duas facultates habens pro diuerſis quantitatibus & vna iam conſumpta, ſi ſimpliciter contrahat, nullius facta mentione, ea non conſumpta ſuſtinetur contractus.ibid.n.32

Duas facultates habens ad certas quantitates, & virtute iam conſumptæ nouiter contraxit, an contractus ſuſtineatur ex alia non conſumpta negatiuè reſoluitur.ibid.ex n.33

Facultatem duplicem habens, ſi ſe reſtringat ad vnam inutilem, tamen non ſuſtinetur actus ex alia valida etiam tunc exiſtente.p.569.570.n.34. & 55.cum ſeqq.

Facultate neutra iuuatur creditor non ex inualida aut conſumpta ad quam ſe reſtrinxerunt contrahentes, nec ea valida, cum eius virtute non contraxerunt.p.570.n.43.& ſeqq.

Qui ſub facultate extincta, & conſumpta contraxit ſibi imputet qui illam non examinauit.pag. 571.n.51

Nec ius habet ad bona maioratus.ibid.numero 52. & 53

Sub facultate contrahens, ad quam ſe reſtrinxit poſſeſſor maioratus, nequit poſtmodum eligere aliam facultatem vtilem, cum hoc non ſit in eius poteſtate.ibid.n.54.

Electio eius, qui facultatem duplicem habet attenditur, qua vti voluit.ibid.n.56

Facultatem habens ad alienandum ſi alienauit ſub conditione facultatis impetrandæ, an contractus ſuſtineatur ea facultate iam obtenta, alia non impetrata.ibid.n.57.& ſeqq.

De Facultate iam obtenta contrahentes certi, ſi ei renuntiarunt, noua alia egent ad contractus validitatem.ibid.n.58

In dubio autem etſi contrahant ſub facultate impetranda contractus ſuſtinetur ex priori iam tunc exiſtente.p.571.572.n.59.& 60

Facultas ad hypothecanda certa bona vel certum maioratum non extenditur ad alia, nec ad alium, p.639.n.65

Facultas limitata ad certam rem, vel quantitatem, contractum aut perſonam, denegata in cæteris intelligitur.ibid.n.66

Facultate non eget ſubhaſtatio bonorum maioratus, ſed ſufficit præcedens ad hypothecam.p.683 num.5

Idem ſeruatur in omnibus caſibus, in quibus ad pignorationem, & alienationem requiritur facultas regia.p.583.n.6.& 7.cum multis ſeqq.

Facultas ad obliganda bona maioratus ſemper intelligitur bonis liberis deficientibus, etiamſi expreſsè non dicatur.p.684.n.20.21.& 22

Facultas regia facit omnia bona libera. pag. 687. num.63

Facultas regia ad contrahendum dirigit ſuum effectum in futurum, ſi prohibitus ea vtendo contrahat.p.248.n.24

Facultas ad contrahendum diuerſa eſt ab ipſo contractu.ibid.n.25

Aliud eſt facultas recepta ad contrahendum; aliud ipſe contractus.ibid.n.26

Facultas regia poteſt præcedere, & ſubſequi alienationem, & obligationem bonorum maioratus. p.250.n.5.& 6

Facultas regia ad alienandum debet referri ad caſum magis neceſſarium.ibid num,8.& ſequentibus.

Facultas regia debet in aliquo operari ne reddatur illuſoria.p.350.& 253.n.1 n.vide n.36

Facultas confirmans obligationem generalem bonorum non poteſt comprehendere maioratus bona in ea non contenta.p.251.n.12.cum ſeqq.

Facultas pro rei prohibitæ alienatione nihil operatur re interim perempta, aut iure poſſeſſoris maioratus extincto.ibid.n.17

Facultas regia non extenditur ad id quod Principi fuit incognitum, nec eius facta relatio. ibidem. num.18

Facultatem à rege impetrans tenetur omnia quæ vult, regi narrare, aliàs præter caſus expreſſos non extenditur.ibid.n.19

Facultas regia corruit, ſi narratio non ſit vera.ibidem.n.20

Facultas debet operari circa contenta, & expreſſa in ſeipſa, non circa cætera non expreſſa. ibid. num.22

In facultate quidquid non eſt expreſsè conceſſum cenſetur omiſſum.p.252.n.23.& 24

Facultas ſuperueniens obligationi bonorum generali factæ à poſſeſſore maioratus, non comprehendit maioratus bona.ibid.ex num.25.cum ſequentibus.

Niſi accedat nouus contractus ex conſenſu poſſeſſoris maioratus.ibid.n.26.& 27

Facultatem, & aſſenſum princeps præſtando nihil de ſuo dat, nec de ſuo iure agitur.ibid.n.28

Ex facultate regia ad alienandum contrahentes non obligantur, ſed ſolum ex ſuo conſenſu, & contractu ibid.n.29

Facultas ſuper confirmanda generali bonorum obligatione facta à poſſeſſore maioratus, ſiue ſimpliciter poſtulata, ſiue ſpecificè petatur ad bona maioratus; iſtorum reſpectu nihil operatur, quia deficit conſenſus partium.ibid.n.30.31.& 32

Facultas regia ſuper obligatione aut alienatione bonorum maioratus, non poteſt impetrari ipſo poſſeſſore alienante mortuo.pag.258.n. 1. cum ſeqq.

Facultas regia impetrata re nõ integra non reualidat obligationem præcedentem ſuper bonis maioratus, etiam Principe ſciente mortem poſſeſſoris obligantis.ibid.n.2

Facultas non operatur in præiudicium tertij, cui medio tempore fuit ius quæſitum.p.259.n.7

Sine facultate contractus in feudalibus eſt nullus, nec reualidari poteſt à Principe mortuo poſſeſſore alienante, ibid.n.8

Facultas regia ſuperueniens non retrotrahitur ad tempus hypothecæ, ſed ſolum operatur à tempore facultatis obtentæ.p.253.n.3.& ſeqq.

Facultas fauore dotis an impetrari poſſit poſt mortem poſſeſſoris obligantis bona maioratus pro reſtitutione dotis.p.259.n.11.& ſeqq.

Affirmatiuam opinionem plures tenent Doctores, ibid.n,12.& 13

Facultas impetrari nequit mortuo poſſeſſore maioratus obligante bona maioratus pro reſtitutione dotis p.260.n.13

Facultas regia conceſſa venditioni rei feudalis continentis pactum de retrouendendo, informat pactum, & noua non requiritur facultas in retrouenditione.p.163.n.21.& ex n.18

Facultas ſuper venditione rei maioratus ſuperueniens, an comprehendat etiam pactum de retrouendendo ſeparatim conuentum inter contrahentes, de quo non fuit facta Principi relatio, ibid.n,22

Vel

Vel an ſit nulla in totum ob connexitatem,& indiuiduitatem venditionis cum pacto.ibid.n.23

Facultas ſecunda ad obliganda bona maioratus non valet,ſi non fuit facta relatio alterius facultatis, qua eſt grauatus.p.46.n.32

Prohibitio alienationis cum facultate regia reſpicit diminutionem authoritatis Principis,p. 287. num.56

Secus quando prohibitio dirigitur ad ſucceſſores. p.470.n.57.& ex n.50

Fallitus.

Falliti debitoris fuga habetur pro dimiſſione bonorum creditoribus facta, & in eius abſentia concurſus formatur.p.7.n.52

Falliti bonis adminiſtrator creatur pro indemnitate creditorum.ibid.n.9.& 7.& ex n.1.cum ſeqq.

Fallitus ſeu decoctus ſimilis debitori, qui bonis ceſſit.p.130.n.3

Fallimentum debitoris, & natura concurſus, an attribuat creditori facultatem poſtulandi redemptionem cenſus.p.161.n.12.cum ſeqq.

Fallimentum debitoris nondum declaratum non eſt iuſta cauſa, vt creditor petat cenſus redemptionem,ſecus poſtquam declaratur per concurſum à ſe formatum. p.164.n.52

Debitor non eſt ſoluendo quando apparet fallitus. p.183.n.11.cum ſeqq.

Ceſſionario quando imputetur negligentia in exigendo à debitore ceſſo interim facto fallito. p.233.n.19.& p.235.n.57.58.& 59

Per fallimentum mandantis vel mandantarij mandatum extinguitur.p.240.ex n.1.cum ſeqq.

Fallitus, & decoctus debitor ſtatum mutat, & pro mortuo habetur.ibid.n.3

Quod in debitore fallito conſtituitur maiori cum ratione debet verificari in eo qui concurſum formauit.ibid.n.4

Fallitus,& decoctus declaratus dicitur debitor cauſans concurſum.ibid.n.7.& 8

Fallimenti iudicium eſt ſequeſtratio bonorum debitoris.ibid.n.9

Fallitus priuatur adminiſtratione omnium bonorum,& ſtatus mutationem patitur.ibid.n.53

Fallitus repudiando hæreditatem , maioratum, aliudve vtile, nulla alia intentione facere cenſetur quam fraudandi ſuos creditores.p.492.n.70. & 71

Falliti , & decocti poſſunt in præiudium creditorum ius delatum , & quætendum repudiare. p.49.num. 84

L.53.tit.5.lib.2. recopil. & l.5.6. & 7. tit.19.lib.5. varia diſponunt circa fallitos, & decoctos cum bonis , & ſine illis fugitiuos. pag. 628. n.64.65. & 66

A fallito emanata confeſſio fidem non facit in præiudicium creditorum.p.740.n.17.18.19.& 20

Falſitas.

Conceſſum ſub falſa credulitate non valet.p. 456. ex n.41.cum ſeqq.

Contractus geſti ſub falſa cauſa vel falſo ſuppoſito quod detegitur falſum non tenent. pag. 455.n. 23. & ſeqq.

Familiaris,Famulus.

Familiares ſancti Officij, poſſunt alienam iuriſdictionem liberè prorogare.p.53.n.59

Feudum.

Vide *Maioratus.*

In feudis filius primogenitus tenetur fratribus victum,& militiam præſtare. pag.209.n.192. & ſeqq.

De Feudi vita , & militia ad maioratus Hiſpaniæ arguere eſt abſurdum.ibid.n.200

Lex Feudorum obligans primogenitum præſtare vitam , & militiam fratribus non eſt vniuerſalis, ſed localis, & limitata ad certum caſum. p.210. n.202.203,204.& 205

Feudalia bona,ſeu fideicommiſſaria alienari permiſſa ob dotem ſi obligentur pluſquam neceſſitas patiatur,ſuſtinetur obligatio in parte permiſſa,& in exceſſu irritatur.p.390.n.91.& 93

Feudum eſt perſona ficta, quam feudatarius repræſentat, & in tangentibus feudum magis attenditur perſona intellectualis,quam propria. p. 415. n.26.27.& 28

Feudi poſſeſſor repræſentat feudum quod loqui neſcit.ibid.n.29.& ſeqq.

Vaſallus ſi obligat omnia bona ſua aſſenſus domini ſuperueniens nihil operatur ſuper bonis feudalibus, quæ in obligatione non comprehendebantur.p.461.n.109.& 110.cum ſeqq.

In Feudalibus ſucceſſor tenetur ad debita contracta occaſione feudi ; ſucceſſor in allodialibus ad debita illorum occaſione contracta. pag. 478. num.54

Feudalia bona habent omnino naturam ſeparatam ab allodialibus.ibid.n.55

Feudum alinans Vaſallus ſub conditione impetrandi aſſenſum excuſatur à pœna priuationis. p.542.n.39.& ex n,33

Et poteſt interim pœnitere.ibid.n. 40

Feudum eſt perſona ficta, quam feudatarius repræſentat,& iſte fungitur vice duarum perſonarum, propria,& intellectuali.p.560.n.91.& 92

Et in tangentibus feudum magis attenditur perſona intellectualis, quàm propria adminiſtrationis agentis.ibid.

Baro repræſentat ipſum feudum quod neſcit loqui. ibid.n.93

Feudum eſt quædam perſona ficta repræſentata, veluti homo mutus , qui, ſi poſſet, loqueretur. p.565.n.99

Feudum agit,loquitur,& patitur, feudo fertur ſententia,& contra feudum, nec refert quæ ſit imago,ſed quæ ſit ſubſtantia rei,in quem actus dirigitur.ibid.

Feudalia bona obligari non poſſunt abſque regis aſſenſu.p.568.n.20

Ad Feudum de officio valet argumentum.pag.606. num.54

Feudum ſemel amiſſum ob delictum ſi eidem Vaſallo iterum concedatur, nouum erit feudum, non antiquum.ibid.n.55

Feudum nouum dicitur etiam antiquum eidem Vaſallo nouiter conceſſum.ibid n.56.

Ob Feudum nouam conditionem refutatione præcedente omnia pacta antiqui feudi euacuantur. ibid.n.57.58.& ſeqq.

Feudi tanquam indiuidui vniuerſitati ſeruitium incumbit,quod feudo diſmembrato diminuitur,& ſimul diſmembratur.p.467.n.30

Feudum obligatum pro reſtitutione dotis, ſi ante aſſenſum imperratum ſit ad regem deuolutum, nihil doti prodeſt aſſenſus.p.260.261. num. 25. & 26

Fictio.

Fictio tranſlatiua nihil operatur in præiudicium medio tempore ius quærentis. p 482.n. 17. cum ſeqq.

Fictio non operatur pluſquam veritas.p.652.n.38. & 40

Compen

Digitized by Google

Compenſatio eſt ficta ſolutin.ibid.n.41

Fictio non admittitur in præiudicium tertij. ibid. num.42

Fictam ſolutionem admittit lex per compenſationem ea æquitate.ibid.n.43

Fictio traoſlatiua nunquam admittitur in præiudicium tertij, qui medio tempore ius quæſiuit. p.248.num.27.& ſeqq.

Iura loquentia de caſu vero extenduotur ad caſum fictum, in quo militat eadem ratio. pag. 256. num.39

Fideicommiſſum.

Fideicommiſſi bona non poſſunt alienari pro neceſſitatibus grauati,ſi teſtator probibuit alienationem, vel iuſſir quod perpetuo manerent in familia.p.169.n.71.& ex n.67

Auth. res, quæ permittens grauato deducere alimenta ea bonis fideicommiſſi, nun opitulatur creditoribus grauati.ibid.n.72

Fideicommiſſario & hærede ſimul concurrentibos in cuncurſu pro credito hæreditario, quis eorum ſie citandus, & cui facienda ſolutio, aut cenſus redemptio. pag. 232. ex num. 37. cum ſequentibus.

Fideicommiſſario datur electio petendi, vel rem alienatam ab hærede, vel pretium. pag. 237. num.100

In Fideicommiſſi reſtitutione non veniunr ea, quæ hæredi comperunt alio iure, quàm hæreditario, etiam proneniente ab ipſo teſtatore. pag. 532. oum.58

Fideicommiſſarius non acquirit dominium, niſi poſt reſtituiam ſibi hæreditatem, verbu vel facto. p.551.num.17

Fideiuſſor, Fideiuſſio.

Ad Fideiuſſiooem præſtandam qui tenetur, ſi pauper eſt, & fideiuſſionem noo inuenit admittitur ad iuratotiam cautionem.p.333.n. 10. & ea n.3. cum ſeqq.

Plurima iura ad id pondetantur, & exornantur. ibid.

Fideioſſiooem quando lex requirit, intelligitur, ſi fideiuſſio reperiri poteſt.p.334.n.12

Fideiuſſionem reperiri in paopere pene impoſſibilitati compatitur. ibid. num. 13. cum ſequentibus.

Ob Fideiuſſionis defectum à lege, vel ſtatuto requiſitæ, quis iure ſuo, iam quæſito priuari non debet.ibid.n.16

Fideiuſſionem pro forma requitit lea Regia io ſecundo ſupplicante.pag.335.n.21.& p.340.n.73. cum ſeqq.

Fideiuſſio reqoiſita per Authent.quæ ſupplicatio, C.de precib.imper.offeren.eſt de forma ſubſtantiali. p.335.n.23

Fideiuſſionem, quando lex requirit propter paupertatem, & impoſſibilitatem conteotatur cautione iuratoria.ibid.n.22

Fideiuſſio, quando à lege requiritur, non ſemper, & indiſtinctè ſuppletur per cautionem iuratotiam. pag.336.num.32. & pag. 352. ex num. 173. & ſeqq.

Fideiuſſionem, qnando lex, vel ſtatutum ſimpliciter roquirit ad ſolam partis ſecuritatem, regulariter ob paupertatem, & impoſſibilitatem admittitur iuratoria cautio. ibid. n.33

Fideiuſſionem quando lea requirit pro forma, nunqoam admittitur iotatotia caotio ob paupertatem, & impoſſibilitatem repetiendi. ibid. num. 34.cum ſeqq.

Niſi per æquipollens, tunc fideiuſſio ſuppleatur. p.337.n.50

Fideiuſſiunis loco, quando lex ob difficultatem reperiendi vlterius proeedat impoſſibilitatis caſum præueniendo, id ſemper ſequendum erit. pag.336.num.34.& ea pag. 351. num. 165. cum ſeqq.

Fideiuſſionis loco, qoando lex admittat cautionem iuratotiam ob paupertatem, vel impoſſibilitatem non facile omnes percipiunt.p.336.n.35

Fideiuſſio requiſita ad ſimplicem ſecuritatem partis, ob paupertatem, & impoſſibilitatem ſuppletur cautione iuratoria.ibid.n.36

Fideiuſſioni ſimpliciter requiſitæ à lege in fauorem alicuius, iſte renuntiate poteſt, fideiuſſionem noo petendo ibid.n.40

Fideiuſſio requiſita à lege in fauotem partis, intelligitur, ſi à parte petatur, etiamſi lea annullet actum abſque illa geſtum.p.337.n.41.& 42

Fideiuſſiooem requiſitam à lege pro forma, & ſobſtantia actus, omittere non poſſunt partes. ibid. num.43

Fideiuſſio requiſita à lege pro forma, etiam parte non peteote præſtanda eſt.ibid.n.44

Fideiuſſio præſtanda intra certum tempus eſt forma legis.ibid.n.46

Fideiuſſio io ſecuodo ſupplicante requiſita, niſi præſtetur intra terminum iegis Regiæ ſupplicatio corruit.ibid.n 48

Fideiuſſione pro forma requiſita, actus ſine illa annullatur, etiamſi pars non petat.ibid.

Fideiuſſionis loco requiſitæ ad ſimplicem ſecuritatem partis admitti cautiooem iuratoriam ob impoſſibilitatem, multas patitur limitationes. ibid.n.49.remiſſiuè.

Regula, quod quando fideiuſſio requiritur pro forma, nunquam admittatur cautio iuratoria, conſtans eſt, & communis per omnes fere recepta. p.337.338.n.50.51.& 52

Fideiuſſio requiſita à lege præſtanda ab vſufructuario, an requiratur pro forma ſubſtantiali, quidam affirmant.ibid.n.53

Quidam, oon eſſe de forma, & ſubſtantia vtendi vſufructo, & ideò paupertatem, & impoſſibilitatem releuare vſufructuarium, affirmant. ibid. num.54

Vtriuſque opinionis Doctores affirmant fideioſſionem requiſitam pro forma non ſuppleri per caotionem ioratotiam, data paupetate, vel impoſſibilitate.ibid.n.55

Fideiuſſiooem eſſe de forma acquirendi vſumfructum, receptior eſt opinio.ibid.n.56

Admittit tamen loco fideioſſionis remedium fideiuſſioni æquipollens.p.350.n.151.& ſeqq.

Opinio Rolandi à Valle aſſeuerantis loco fideiuſſionis requiſitæ pro forma admitti iuratoriam cautionem ob paupertatem, falſa oſtenditur.ibid. nom.58

Et ſibi contrarius oſtenditur.ibid.

Lex Regia fideiuſſionem requitit pro forma pro exequenda ſeutentia arbitraria peodente appellatione.ibid.n.60

Ab hac tamen fideiuſſione non releuat paupertas, & impoſſibilitas petentis ſententiæ arbitratiæ executionem.ibid.n.61

Fideiuſſio pro forma requiritur præſtanda per creditorem, vt ſententia de remate exequatur. ibid. n.62.cum ſeqq.

Et ab hac fideiuſſione paupertas non exeuſat.ibid. num.65

Fide

Fideiuſſio poſtulata per l. regiam in ſecunda ſupplicatione, an requiratur pro forma ad ſimplicem partis ſecuritatem. p. 340. ex n. 72
Fideiuſſionem pœnæ mille quingentarum duplarum requiri pro forma, omnes regnicolæ conueniunt. ibid. n. 73
Fideiuſſio ſecundæ ſupplicationis, tanquam formalis excludit cautionem iuratoriam pauperis ſupplicantis. p. 341. n. 80. & ſeqq.
Fideiuſſio requiſita ad aliquid conſequendum, excludit iuratoriam cautionem ob paupertatem, & impotentiam. p. 342. n. 85. cum ſeqq.
Nominatus ad officium tutelæ, ab ea excluditur, ſi ob impotentiam non præſtat fideiuſſionem requiſitam. ibid. n. 86
Procurator de cuius mandato dubitatur, ſi fideiuſſionem requiſitam non præſtet ob impoſſibilitatem, non admittitur ab eius exercitio. ibid.
Fideiuſſionem ſecundæ ſupplicationis præſtare, ſi eſt impoſſibile ſupplicanti, nihil à lege regia ei promiſſum intelligitur, quia deficit conſenſus legiſlatoris. p. 343. 344. & ex n. 94. cum ſeqq.
Fideiuſſionem præſtare, eſt impoſſibile ob omnimodam difficultatem ſuplicantis, nihil iſte conſequi poteſt ex lege regia ibid. n. 102. & ſeqq.
Fideiuſſionis loco requiſitæ pro forma nunquam cautionem Iuratoriam admitti, conſtanter tenuit Rebuffus. ibid. n. 105. & n. 106
Azeuedius idem ſemper conſtanter tenuit. ibidem, num. 107
Aluarez Velaſcus negligens in inueſtigando doctores à ſe allegatos, & naturam ſecundæ ſupplicationis, & aſſeuerans pauperem loco fideiuſſionis admitti ad iuratoriam cautionem, manifeſtè conuincitur. ibid. n. 108
Fideiuſſionis forma requiſitæ in ſecunda ſupplicatione per æquipolleas adimpleta dicitur, facto depoſito quantitatis. pag. 348. & 347. n. 140. & ex n. 131. cum ſeqq.
Et per pignora ſufficientia à ſupplicante oblata. p. 348. n. 141
Fideiuſſionem dare qui tenetur, ſi pecuniam deponat, liberatur à fideiuſſiuoe promiſſa. ibid.
Pignora dare, plus cautionis eſt, quam fideiuſſionem ibid. n. 142
Fideiuſſioni æquipollet datio pignoris. ibid. n. 143
Sub Fideiuſſione relaxatus à carcere liberatur offerendo pignus, & ſe obligando iudicio ſiſti. ibid. num. 144
Enrigius ſibi contrarius arguitur. ibid. n. 145
Fideiuſſionem mille quingentarum duplarum per æquipollens eundem effectum operans admiſie ſenatus Granatenſis. p. 349. n. 146. & ſeqq.
L. litibus 19. §. ſin autem, C. de agric. & cenſ. lib. 11. interpretatur, vt loco fideiuſſionis formaliter requiſitæ admittatur depoſitum rei. pagin. 350. num. 155
L. 1. § fin. ff. qui ſatis cogan. cum aliis ſimilibus, interpretatur, vt loco fideiuſſionis deueniatur ad depoſitum rei, vt per æquipollens formæ ſatiſfiat. ibid. n. 156
Fideiuſſionem ſi lex requirat, etiam pro forma, ſi vltra procedat præueniẽdo caſum impotentiæ, id ſequendũ præciſè. p. 351. n. 165. 166. 167. cum ſeq.
Fideiuſſio, quando requiritur pro forma excludit cautionem iuratoriam. p. 353. 354. n. 187. 188
Fideiuſſio, quãdo requiritur pro forma nec paupertas, nec impoſſibilitas ab ea releuat. p. 355. n. 204
Ex æquitate ſtylus cancellariæ introduxit, vt pauper ſolemnitatis ſupplicans à fideiuſſione pœnæ mille quingentarum duplarum, releuetur, & ad iuratoriam cautionem admittitur. ibid.
Fideiuſſio & pignus æquiparantur in iure. p. 64. n. 5
Fideiuſſionis onus, grauius eſt debitori pignore. ib.
Fideiuſſorem, qui præſtare tenetur pro ſecuritate in futurum non poteſt pignus vel hypothecam offerre inuito creditore. ibid. n. 46
In Fideiuſſionis locum pignus ſubrogatur quando fideiuſſio fuit promiſſa. ibid. n. 47.
In concurſu creditorum ſi teneatur de futuro creditore ſoluitur præſentibus, ſub fideiuſſione reſtituendi, ſi creditum anterius ſuperueniat. pag. 65. num. 54
Fideiuſſor obligatus ad vnum genus negotiationis, non tenetur pro alio negotiationis genere. p. 72. num. 76
Fideiuſſio reſtricta ad certam cauſam non extenditur ad aliam. ibid. n. 77
Fideiuſſor pro aliqua arte, vel negotiatione non tenetur pro contractibus extra artem. ibid. n. 78
Fideiuſſor pro fidelitate cãpſerij ſi campſor efficiatur fallitus non tenetur ad debita mercantilia campſerij extra illam artem contracta. ibid. n. 79
Fideiuſſor pro pecuniis mercium non tenetur pro pecuniis Cambij. ibid. n. 80
Fideiuſſor obligatus pro mercibus habendis non obligatur pro iam receptis. ibid. n. 81
Fideiuſſor ad certum genus ſub amplis & generalibus verbis reſtringitur ad illud genus contra Noguerol. ibid. n. 82
Declara tamen vt. ibid.
Fideiuſſio præſtita per creditorem cui ſoluitur pecunia illam facit ſtare, p. 82. n. 73. & vide *Pecunia*.
Fideiuſſionem de fideli adminiſtratione, & reddenda ratione donec præſtet adminiſtrator concurſus nominatus non admittitur ad exercitium. p. 111. num. 26
Ad Fideiuſſores alios poteſt creditor redire lite pendente contra vnum, vel ſententia lata. p. 151. ex n. 10. cum ſeqq. p. 183. & ex n. 1. p. 5. n. 9
Fideiuſſorem poteſt conuenire creditor etiamſi ſententia lata ſit contra eum agentem aduerſus principalem. p. 151. n. 23
Lite pendente contra principalem adhuc poteſt fideiuſſor conueniri. ibid. n. 24. 25
Lite pendente contra principalem non impeditur executio contra fideiuſſorẽ, nec è contra. ib. n. 26
Fideiuſſor indemnitatis (qui non niſi prius excuſſo principali conuenitur) per concurſum principalis excuſatur ab excuſſione. p. 153. n. 35
Confideiuſſor nouiter conuentus creditori nequit opponere litis pendentiam contra alium fideiuſſorem aut principalem. p. 154. n. 49
Fideiuſſoris obligatio extinguitur per nouationem, ceſſante proteſtatione creditoris nouantis. p. 156 num. 10
Et proteſtatio ad excludendam extinctionem fideiuſſoris debet apponi continenti in ipſo contractu nouante. ibidem, n. 12
Fideiuſſor ob difficultatem conueniendi principalem conuentus poteſt allegare, quod ſuis expenſis excuſetur principalis. p. 184. n. 21
Fideiuſſoris obligatio conditionem continet, ſi principalis ſoluendo non ſit. p. 185. n. 38. p. 188. vide. n. 72
Fideiuſſor niſi facta excuſſione principalis non poteſt conueniri. p. 185. n. 41
Fideiuſſio indemnitatis condicionalis eſt, & ante excuſſionem principalis in iudicium deduci non poteſt. p. 189. n. 83

Fideiuſſor & tertius tunc ad executionem citandi ſunt, quando ſunt conuenti, vel aliàs liti motæ contra principalem aſſiſtunt.ibid.n.84
Non tamen ſi liti contra debitorem non aſſiſtunt, quia tunc ſufficit inopiam debitoris oſtendere in iudicio contra fideiuſſorem moto. ibid. n.85. & 86
Fideiuſſor apponens excuſſionem non legitimè factam, ſi interpellatus à creditore bona debitoris non oſtendat, legitima declaratur. ibid. num.88
Fideiuſſoris obligatio in pluſquam principalis non tenet p.390.n.98
Fideiuſſoris obligatio ſuſtinetur in quantitate principali, in exceſſu antem corruit. ibid. n. 99. & ſeqq.
Fideiuſſor tenetur actione primæua, quando res in ſolutum data creditori fuit euicta, vel pecunia reuocata.p.156.n.17
Fideiuſſores plures ſimul ſupra debitum ſoluentes creditori, nullus alteri præfertur in repetitione, ſed omnes pro rata admittuntur. pag. 393. num.133
Fideiuſſor identitatis poteſt dici maioratus obligatus ex facultate Regia, & ſubſidiarius cum non niſi in ſubſidium teneatur.p.400.n.17.& 18
Fideiuſſionem ſupplet qualitas, & identitas creditoris recipientis pecuniam cum propria obligatione.p.406.n.8
Fideiuſſor datus à creditore exigente virtute decreti cum clauſula ſine præiudicio tertij, an teneatur non ſolum creditoribus tunc in concurſu exiſtentibus verum, & aliis quibuſlibet poſtea comparentibus.p.408.n.34.& ſeqq.
Fideiuſſio & decretum limitatum ad ius creditoris non extenditur ad alium.ibid.n.35
Fideiuſſio reſtringitur ad limites decreti iudicis. ibid.n.37
Fideiuſſio & decretum iudicij præſeruantis ſimpliciter ius tertij omnes comprehendit. ibid.n.38. & 39
Fideiuſſio in ampliſſima forma ſoluendi iudicatum, ſemper durat etiam variato tribunali. ibid.n.40. num.19
Sequeſtrum appoſitum ad inſtantiam certi creditoris ſi relaxetur ſub fideiuſſore, iſte non tenetur aliis creditoribus.ibid.n. 36
Fideiuſſoribus pluribus ſimultatis ſinguli eo reſpectiuè ad alios intelliguntur obligati, & vnus contemplatione alterius.p.466.n. 18
Creditor non poteſt liberare vnum ex pluribus fideiuſſoribus ſimul obligatis cum vnus aliorum contemplatione intelligatur ſe obligaſſe.ibid.
Fideiuſſor obligatione prior licet ſolutione poſterior præfertur creditoribus debitoris interim contrahentibus.p.540.n.22
Fideiuſſor à principio obligatur ſub conditione ſi debitor non ſoluat.ibid.n.23
Debitor principalis fideiuſſori obligatus intelligitur ſub conditione ſi pro eo ſoluat.ibid.n.24
Et hæc conditio caſualis eſt, & propterea ſecuta ſolutione retrahitur ad initium obligationis cum prælatione ad alios creditores medio tempore contrahentes.ibid.n.25
Si ſint fideiuſſori per creditorem, cui ſoluit ceſſiones ceſſæ.ibid.n.26
Fideiuſſori acquiritur ius irreuocabile; & pacto de non petendo inter creditorem, & debitorem. p. 592.n.3
Fideiuſſor officialis, vel conductoris cum termino limitato cum pacto tamen in eodem contractu vt poſſit tempus prorogari an pro tempore prorogato teneatur.p.607.n.71.& 72
Fideiuſſor adminiſtratoris pro tempore limitato ſi dominus poſt illud, vti & continuare, patiatur, non tenetur.ibid.n.73
Fideiuſſor pro iuuene ad officium banchi, ſi ſua induſtria aſcendat ad officium capſerij non tenetur.p.608.n.74
Fideiuſſor pro adminiſtratore alieni officij, ſi nouus officij dominus eundem tolerauit in adminiſtratiune non tenetur.ibid.n.75
Fideiuſſorem qui præſtare tenetur intelligitur ſi à creditore petatur non aliàs.p.625.n.9.& 10
Fideiuſſorem ſi quis præſtare tenetur intra certum tempus, ad eam tenetur intra certum tempus, etiam ſi apertè non petatur.ibid.n.11
Ob impoſſibilitatem reperiendi fideiuſſorem, an quis excuſetur ſub cautione iuratoria. ibid.n.12
Fideiuſſori an proſit moratoria impetrata à debitore.ibid.n.26.cum ſeqq.
Fideiuſſori prodeſt exceptio realis.p.625.626.n.27. & 31
Fideiuſſio eſt obligatio conditionalis ſi fideiuſſor ſoluat.& tunc incipit eſſe creditor ſui principalis.ibid.n.29
Fideiuſſor ſi ſoluat non habet regreſſum contra principalem, termino moratoriæ durante. ibid. num.31
Fideiuſſori non prodeſt exceptio competens reo in obligationibus ſoluendi.ibid.n.32
Fideiuſſori non competit beneficium conceſſum debitori ne conueniatur vltra quam facere poſſit.ibid.n.35
Fideiuſſoris prælatio non conſideratur à tempore quo ſoluit, ſed à tempore obligationis ad quam ſolutio retrotrahitur.ibid.n.40
Fideiuſſore condemnato ad ſolutionem, ſi poſtea inter principalem, & creditorem fiat concordia prodeſt fideiuſſori repudiata non obſtante, p. 644.n.137
Fideiuſſor indemnitatis liberatur, ſi creditor negligens fuit in exigendo à principali tempore quo erat ſoluendo.p.758.n.56.& ex n.55. cum ſeqq.
Fideiuſſorem daturum promittens non ſatisfaciat quemlibet præſtando.p.734.n.13.14.15.& ſeqq.
Fideiuſſores & hypothecæ contentæ in inſtrumento liberantur, quando creditor reddit debitori inſtrumentum.p.544.n.10.& 11
Fideiuſſor an liberetur ex redditione pignoris facta per creditorem debitori.p.544.545.n.14. & 15
Tempus appoſitum obligationi finiendæ ſi prorogetur fideiuſſore non conſentiente liberatur. p.261.n.1
Non in totum, ſed pro tempore prorogato dumtaxat.ibid.n.2
Fideiuſſor tenetur pro tempore prorogato, quando non fuit appoſitum ſubſtantiæ obligationis, ſed executionis, & ſolutionis.ibid.n.3
Fideiuſſor an teneatur pro tempore prorogato virtute pacti in eodem contractu appoſiti quo facultas prorogandi data eſt. ibid.n.4. cum ſeqq.
Negatiuam opinionem qui teneant.p.262.n.5
Fideiuſſor primi compromiſſi, limitati, ad tempus non tenetur pro tempore prorogato illi nouiter non conſentiens.ibid.n.6.& 7
Fideiuſſor non tenetur pro tempore prorogato licet in contractu eodem detur facultas prorogandi ſub certa forma, iſta non ſeruata. p. 261. 265. n.2.11.& 12

Fide

Fideiuſſor contrahit ad tempus limitati cum facultate tamen prorogandi tenetur pro tempore prorogato.pagin.162. num. 13. cum ſequentibus.
Fideiuſſor pariter principalis tenetur ad pactum initum in eodem contractu cui ſimpliciter acceſſit ea primo conſenſu.ibid.n.14.& 15
Fideiuſſor æquè obligari præſumitur ac principalis, vbi aliud expreſsè non apparet. pagin. 163. numer.16
Fideiuſſor obligatur pro contractu termino limitato,continente tamen facultatem prorogandi tenetur etiam pro tempore prorogato , nuuo eius non adhibito conſenſu.p.264.n.27.28

Filius.

Vide *Pater, Alimenta, Conſenſus.*
Filius cui à patre debentur alimenta non poteſt ſingularem bonorum paternorum poſſeſſorem conuenire.pag.103.ex num.110.& ex num.115. cum ſeqq.
Filiusfamilias abſque patris conſenſu non poteſt ſtare in iudicio in iis , in quibus patri quæritur vſusfructus.p.231.n.20
Filiusfamilias , citandus eſt ad concurſum , quando creditor procedit,ea bona quorum vſusfructus patri non quæritur.ibid.n.30
Filiusfamilias in iis , in quibus patri non quæritur vſusfructus; poteſt abſque patris conſenſu in iudicio comparere.ibid.n.31
Cum Filiofamilias communiter ſe gerente pro patrefamilias rectè contrahitur.p.454.n 40.& 41
Filius agendo,ex inofficioſo.contra duos hæredes inſtitutos, vnum vincens , & ab alia ſuperatus pro ea parte qua vicit tenetur creditoribus , & legatariis.p.468.n.38.& 39
Filius renunciata hæreditate paterna adhuc facit partem quoad hæreditatis diuiſionem inter cohæredes , licèt non admittatur ad partem. p. 570.num.54
Rotæ deciſio ſingularis in propoſito recenſetur. ibid.n.55.56.& 57
Filij creditores conſentientes vinculi grauamini an inſuper ad legitimam deductam in concurſum ius habeant.p.507.ex n.1.cum ſeqq.
Filius qui grauamen legitimæ à patre impoſitum, conſentit,an ipſe vinculare dicatur.p.508
Filius ante aditionem , & immixtionem legitimæ vinculi grauamen conſentire poteſt in præiudicium creditorum.ibid.n.25
Filius poſt agnitionem, vel aditionem nequit vinculi grauamen conſentire in præiudicium creditorum.p.509.n.26.& 27
Filij eius qui conſentit vinculi grauamen impoſitum à patre an reclamare poſſint.ibid.n.29
Creditores filij conſentientes grauamen vinculi ante aditionem , ius non habent ad impugnandum.ibid.n.30
Filius ſi ante aditionem poteſt totam legitimam repudiare in præiudium creditorum, multo magis tunc minuere,& vinculo conſentire.ibi.n.36
Filius quando poſſit conſentire vinculo impoſito per patrem in legitima quatuor caſus diſtinait. Flor.de Mena.ibid.ex n.39.cum ſeqq.
Filius an grauamen vinculi conſentire poſſit ſi poſtea repudiauit hæreditatem , & an à patre vel filio conditus dicatur maioratus.ibid.n.40.cum ſeqq.
Filij expreſſus conſenſus viuente patre concedente maioratum , eum reddit irreuocabilem & firmum.p.510.n.41
Nec creditores filij viuo patre conſentientis poſſunt de hoc conſenſu conqueri.ibid.n.42
Nec filio conſentiente grauamen à patre impoſitum.ibid.n.43
Filius quemadmodum ante aditionem legitimæ potuit totam repudiare,ita potuit eam non liberam,ſed vinculo grauatam acquirere.ibid.n.48
Filius ante agnitionem legitimæ potuit vinculo conſentire renuentibus creditoribus,ſuppoonitur poſſe vinculum poſtea adire.ibid.n.49
Filius adeundo patris hæreditatem vinculo granatam,quod poſtea tacitè vel expreſsè approbauit, à ſe factus maioratus intelligitur ad cuius bona creditores ius habent.p.511.n.60.& 61
Filius in vita patris conſentiens vinculi grauamen non intelligitur à ſe conditus maioratus, ſed à patre.p.512.n.70.71.& 72
Filius qui ante aditionem conſenſit vinculi grauamen , & poſtea hæreditatem paternam repudiauit,an à ſe, vel à patre conditus dicatur maioratus.ibid.n.73.cum ſeqq.
Filia dote contenta renunciante legitimam patri vt de ea liberè diſponere poſſit,an diſponendo poſſit aliis filiis aut creditoribus præiudicare.p.515. num.94
Filius quod lucrauit ex pecunia patris,& ex ſua induſtria, an & quando ſibi , vel patri acquiratur. p.536.n.32.& 33
Filius ſuccedens per tranſmiſſionem eodem modo quo pater ſuccedere debet.p.583.n.30.& 31
Filius ſubintrans gradum patris,ergo ex patris perſona ſuccedit,non valet argumentum. pag. 583. num.32

Finis.

Finis concurſus creditorum eſt ipſorum omnium ſolutio,& ſatisfactio,qua ceſſante lis & iudicium durat.p.769.n.42.& 43
Finis ſemper expectatur.ibid.n.44
A fine omnia media regulantur.ibid.n.45
Finis quando habet neceſſitatem conſequentiam à principio, non finis, ſed principium attenditur. p.684.u.11

Fiſcus.

Vide , *Scholaris.*
Fiſcus conſideratur creditor,ſine creditum procedat ex delicto,vel quaſi,ſiue ex contractu,vel ratione patrimonij.p.46.n.1
Fiſci debitor ratione delicti,vel quaſi non admittitur ad concurſum formandum.ibid.n.2
Quid ſi debitum procedat ex pœna pecuniaria parti applicata.ibid.n.3.remiſſiuè.
In pœna pecuniaria partim applicata, partim fiſco ſi condemnatus non eſt ſoluendo,pars fiſco præfertur.p.47.n.4
Ex duobus inſtrumentis à fiſco , & alio creditore præſentaris & quorum anterioritate non appatet,quale eorum præfertatur.ibid.n.6
Creditores delinquentis ex contractu præferuntur fiſco agenti pro pœna pecuniaria,ſecus, ſi creditores pro pœna pecuniaria ſimul concurrant. ibid.num.7
Fiſco præfertur creditor pro pœna pecuniaria ſibi applicata in re compenſanda, ni ex eadem ſententia concurrens.ibid.n.8
Fiſcus creditor pro iuribus ciuilibus concurrere tenetur in concurſu peracto à debitore. ibidem, num.9.
Conductores fiſci, & redituum regalium eorumque fideiuſſores acceſſionis remedio repelluntur. ibid.n.10

Digitized by Google

Fiſcus creditor an poſſit declinate,& ad ſe trahere totum coocurſum alibi à debitote formatum. ibid.n.11

Affirmatiua ſententia.ibid.n.18

Contrariit ſatisfit.ibid.ea n.18

Fiſcus habet ſuos iudices qui de ſuis cauſis priuatioè cognoſcunt.p.47.n.11

Fiſcos ſemper vtitur iute priuati in cauſis, quibus non reperitur ſpecialiter priuilegiatus.ibid.

Fiſcus in iudicio concurſos actor eſt & an debitoris forum ſequi debeat.p.48.n.13

Fiſci procurator non tenetur coram aliis iudicibus compatete,niſi coram iis quibus ipſe aſſidet.ibid num.14

Fiſcus ſiue ſit actor,ſiue reus cauſas alibi peodentes,tangentes laicos,vel clericos ad ſuũ tribunal trahit nulla habita ratione fori.ibid.n.15.16.& 18

Ius auocandi cauſas fiſcales tribunalibus ſupremis, qui de iuribus fiſcalibus cognoſcere ſolent competit.ibid.n.17

Fiſco auocare volenti concurſum creditorum maior pars conuenit, vt ea concurſu diſmenbretur pars correſpondens credito fiſci, vt liber remaneat concurſus.ibid.n.18

Prælatio ceſſa fiſco per creditores concurſus nullam paritur controuerſiã, creditum tamen ipſum illam admittit coram iodice fiſci,annoere debeatur vel non.p.49.n.25

Fiſcos ex conſenſu creditorom circa prælationem ſui crediti multam conſequitur vtilitatem.p.50. num.16

Fiſcus tutus eſt per creditorum conſenſum, ne ab anterioribus ipſi ſolutum auocetur.ibid.n.26

Fiſcus per conſenſum creditorum eacuſatur à mala fide quæ ex præmatura exactione poterat induci. ibid.n.27

Conſenſus creditorum circa fiſci prælationem fiſcum creditorem non efficit, ſi aliàs nihil ei debeatur.ibid.n.28

Hæc prælationis ceſſio facta fiſco coarctatur ad ſolos terminos ſuos prælationis.ibid.

Auocata cauſa concurſus ad fiſcum ibi tantum remanet,donec de ſuo credito ſatiſfiat indéque reuertitur ad primum iudicem.ibid.n.31

Fiſci priuilegium vberius eſt & præſtantius priuilegio ſcholarium.p.52.n.55

Fiſcus & creditores hypothecarij & ſimul priuilegiati ſolum poſſunt auocare pecuniam ſolutam aut ceſſam bona fide conſumptam.p.83. o.84. & à n.77.cum ſeqq.

In fiſci bonis ſubhaſtatis nouus licitator meliorem conditionem offerens,quando admittatur.p.367. ea n.5.cum ſeqq.vbi de minori & Eccleſia.

Fiſco creditore ad ſe trahere volente iudicium concurſus ſolet creditorum maior pars conſentire fiſcum primo loco ſoluendum.p.369.n.84

Cauſiſcatis bonis debitoris & explicatis duobus diuerſis fiſcis, vnuſquiſque tenetur creditoribus ſui territorij,& non alterius.p.475.n.14

Ne fiſco alteri fraus fiat,ſi arbitrio creditoris foret, quamlibet rem perſequi.p.475.n.15.& 16

Confiſcata bona debitoris & diuiſa per prouincias inter duos fiſcos creditor libere poteſt perſequi, & quemlibet fiſcũ conuenire.p.477.n.34. cũ ſeq.

Patrimonium debitoris totum eſt æſtimandum, & quilibet fiſcus tenetur pro rata creditoribus condemnati.ibid.n.37

Verior ac probabilior opinio eſt creditorem poſſe quemlibet fiſcum conuenire non obſtante inter eos diuiſione bonorum confiſcatorũ.ib.o.37.& 38

Fiſcus vbi ſpecialiter non reperitur priuilegiatus vtitur iure communi.ibid.n.39

Fiſcus ſuccedens in bonis debitoris eodem modo tenetur ſatisfacere creditoribus, quo & debitor tenebatur.ibid.n.40

Doctores contrariam opinionem ſectantes limitant in ſubſidium,deficientibus bonis vnius territorij poſſe creditores recurrere ad bona fiſci alterius territorij.ibid.n.41.& 42

Fiſcus vnius territorij non poteſt remittere creditores debitoris ad fiſcum alterius territorij inter quos diuiſum ſit patrimonium debitoris. ibid. o.43.& 44

Fiſcus quilibet tenetur creditoribus ſatiſfacere pro rata bonorum confiſcatorum,non pro virili.ibid. num.45

Creditores hæreditatis fiſco delatæ & venditæ ius habent contra emptorem, non contra fiſcum. p.593.595.n.12.& 39

Confiſcatio bonorum poſſeſſoris maioratus cadit in fructibus maioratus,vita poſſeſſoris durante. p.762.n.7.& ſeqq.& ea p.761.n.1

Forma.

Regula, quod quando fideiuſſio requiritur pro forma nunquam admittatur cautio iuratoria, conſtans,eſt,& communiter per omnes ferè recepta. p.337.338.n.50.& ſeqq.

Gerundium *dando* finitum in *do* inducit formam, & conditionem.p 339.n.63.& 64

Lex loquens per ablatiuum abſolutum inducit formam,& conditionem.ibid.n.62

A formæ omiſſione non excuſat minor ætas,ruſticitas vel militia, quominus corruat actus.p.340. num.71

Pro forma,an requiratur fideiuſſio in ſecundo ſupplicante,vel ad ſimplicem ſecuritatem partis ſupplicatæ. ibid.ea ea n.72.cum ſeqq.

Et pro forma ſubſtantiali requiri omnes regnicolæ conueniunt.ibid.n.73

Ad quod verba plura legis Regiæ ponderantur ibid.ex n.74.cum ſeqq.

Pro forma requiritur tempus intra quod aliquid eſt gerendum. p.341. o.75

Lex,quæ poſt præceptum vlterius procedit annullando formam inducere dicitur.ibid.n.78

Formam inducit clauſula probibitiua perpetuam cauſã habens,cuius omiſſio irritat actum.ib.n.79

Formæ fideiuſſionis requiſitæ in ſecunda ſupplicatione propter legis rationem poteſt ſupplicans ſatisfacere per æquipollens eoſdem operans effectus.p.347.& 348.& ea o.133.cum ſeqq.

Forma fide iuſſionis requiſitæ per æquipollens adimpleri dicitur facto depoſito quantitatis.p.348. oom.140

Et per pignora ſufficientia à ſupplicante præſtita. ibid.n.141.cum ſeqq.

Authen.quæ ſupplicatio,C.de præc.imper.offeren. apperens pro forma fideiuſſionem ad executionem ſententiæ à qua fuit ſupplicatum,mire interpretatur.p.346.n.148.& ſeqq.

Formæ, & legis principali fini, & intentioni per æquipollens ſatisfit.ibid.n.150

Formæ autem quæ ſupplicatio non ſatisfit in caſu impotentiæ per cautionem iuratoriam, ſed per depoſitum,& aliud ſimile æquipollent.ibid.

Lex ſicut,habet poteſtatem ad iudicandam formam in aliquo actu eandem habet ad illam minuendum.p.351.n.167.& ex n.165

Formans inductas in ſecunda ſupplicatione rex poteſt reformare.ibid.o.168.cum ſeqq.

Pro forma requiritur fideiuſſio in ſecunda ſupplicatione mille quingentarum duplarum.p.335.& 340.n.21.& ex n.73.cum ſeqq.
Forma inducitur,quando lex dicit ſub hac forma, vel alias faciat mentiooem de forma.ibid.n.23
Formam inducit verbum non aliter.ibid.n.24
Forma per æquipollens ſuppletur, ſi ob maximam difficultatem, aut impoſſibilitatem ſpecifice adimpleri nequit.ibid n.28.& 19
Formæ l.regiæ fideiuſſionem requirentis in ſecunda ſupplicatione per æquipollens ſatisfit.ibid.n.30
Pro forma quando lex requirit fideiuſſionem,nullo modo admittitur iuratoria cautio, ob paupertatem vel impoſſibilitatem reperiendi.p.336.n.34
Niſi per æquipollens tunc fideiuſſio ſuppleatur. p.337.ex n.50.cum ſeqq.
Forma non eſt omne id,quod à lege in actu requiritur nec omiſſio illum viriat.ibid n.37
Affirmatiue, vel negatiue,vbi lex aliquid ſimpliciter diſponit formam non inducit, niſi vlterius progrediatur. actum aliter geſtum annullando. ibid num.38
Forma per certa verba, & certa ſigna inducitur. ibid.n.39
Pro forma fideiuſſio requiſita etiam parte non petenti præſtanda eſt,aliter actus corruit.p.337.n.44
Pro forma requirit lex apperens aliquid præter ius commune.ibid.n.45
Forma eſt,quod faciendum requiritur intra certum tempus.ibid.n.46
Forma,non dicitur ſeruata,ſi tempus à depoſitione præſtitum non ſeruetur.ibid.n.47
Formam inducit lex,quoties requirit in aliquo actu iuramentum adeſſe.p.347 n.127.& 128
Formæ fideiuſſionis requiſitæ in ſecunda ſupplicatione per æquipollens ſatisfit.ibid.n.131.
Forma dat eſſe rei,& ſpecificè eſt adimplenda ibid. num.132
Forma per æquipollens adimpleri non poteſt.ibid. num.133
Formæ à lege requiſitæ ad certum finem defectum ſatisfit per æquipollens operans eundem effectum.p.348.n.135
Pro forma requiritur in teſtamento ſpecifica hæredis nominatio.ibid.n.348.n.136
Si per æquipollens indubitanter apparet de nomine,& perſona hæredis legis formæ ſatisfit.ibid. num.137

Forum.

Forum creditorum debitor concurſum formans,an ſequi teneatur.p.15.n.1.cum ſeqq.
Forum Eccleſiaſticum ſequi tenentur omnes creditores laici in concurſu formato per clericum. p.18.n.26
Suo proprio foro poteſt adminiſtrator dominum conuenire,vt rationes recipiat, ne diu ſit in ſuſpenſo.ibid.n.27
In pluribus foris(quod iure,renunciatione aut ſubmiſſione ſortitur debitor) ſolet à creditoribus conueniri.p.27.n.1.& ſeqq.
Ex pluribus foris (quos reus habet) poteſt actor, quem velit eligere,etiam reo inuito.ibid.n.2
Foros plures habens debitor poteſt in quo maluerit concurſum formare.ibid.n.3
Forum debitoris concurſum formantis clericus creditor tanquam reus ſequi tenetur.p.41.42. n.13. 14.& 15
Forum Eccleſiaſticum ſequi debent creditores laici circa concurſum à debitore clerico introductum p.43.n.26.& 27
Omnia fori priuilegia comparentium contemnit concurſus vniuerſalis. p.708.709. ex n.54.& ex n.59.cum ſeqq.
Fori priuilegio libere renuntiare poſſunt familiares ſancti officij atque etiam milites; alienam iuriſdictionem prorogando.ibid.n.59.& n.6
Forus prioris iudicis non mutatur per priuilegium ſuperueniens.p.55.n.79
Forus non mutatur per ſuperuenientem viduitatem lite pendente ante eam.ibid.n.80.& 81
Clericus ſuperueniens lite pendente non prodeſt ad fori mutationem.ibid.n.82
Forus non mutatur ſi lite mota pupillus fiat adultus ibid.n.83
Item nec ſi vidua nubat.ibid.
In distractu, & cenſus redemptione debitor forum rei creditoris ſequi tenetur. ibid.ex n.& 87. 89. cum ſeqq.Vide *verb.Scholaris.*
Actio ex qua debitor cogit creditorem ex conſignatione pecuniæ pro cenſus redemptione eſt perſonalis, in qua forum creditoris ſequi debet. ibid.n.90
Deciſiones Senatus Pinciani.ibid.
Licitator nouus plus offerens ſubhaſtatione perfecta an comparere debeat coram iudice concurſus,& an ad idem cogatur emptor poſſeſſor.p.372. n.85. cum ſeqq.
Licitatoris forum ſequi tenetur plus poſtea offerens; quando illi fuit rei ſubhaſtatæ poſſeſſio tradita. ibid n.86.& 87
Forum Eccleſiæ ſequi debet mouens controuerſiam clerico emptori,& poſſeſſori rei ſubhaſtatæ, ibid.n 88.& ſeqq.
Solutione facta ſimpliciter creditori pro reuocatoria intentata per anteriorem,forus rei ſequendus erit p.408.ex n.42.cum ſeqq.
Si lis creditorum fuerit iam extincta.ibid.
Forum clerici ſequi debet creditor pro reuocatoria pecuniæ ſolutæ vel rei adiudicatæ,ſi lis concurſus ſit iam extincta.p.44.n.44.& ſeqq.
Forus contractus geſti à procuratore non forus, quo mandatum fuit geſtum attenditur.p. 247. n.18.cum ſeqq.
Foro clerici defuncti gaudet hæreditas dum eſt iacens. p.248.n.32.& ſeqq. & ex n. 25

Frater.

Frater vterique coniunctus non conuenitur vltra quam facere poteſt.p.195.n.8
Frater ſi ex redditibus maioratus, (quæ ſunt bona libera poſſeſſoris)alimenta fuerit conſequutus in concurſu morte poſſeſſoris extinguitur. p. 205. 206.n.146.147.148.& 149

Fraus.

Vide *Dolus.*
Non fraudantur creditores quando debitor non vult acquirere, ſed quando acquiſitum alienat. p.847.n.2.& 3
Fraudem prætendere non poſſunt creditores in non acquirendis ſed in iam acquiſitis alienatis à debitore.ibid n.4
Actus, qui ſine fraude fieri poteſt non ſuſtinetur factus in alicuius fraudem.p.492.n.70. 71. & 72
Vbi contractus præcedit, aut materia quæ ex bona fide obliget ad acquirendum, qui acquirere non vult,in fraude eſſe dicitur, & tenetur. pag. 493. num.73
In condemnato ad pecuniæ quantitatem parti applicatam pro damno recepto repudiante hæreditatem ſibi delatam fraudem conſiderauit, conſil.Reg.ibid.n.79

Digitized by Google

Fraudati dicuntur creditores quando debitor ius iam radicatum & quæſitum plenè alienat.p.493. num.81

Fraus fit creditoribus ſi debitor ante tempus reſtituat maioratum, fideicommiſſum, aut vſumfructum patri debitum.p.399.n.50.cum ſeqq.

Fraus fit creditoribus in temporis præuentione & præmatura reſtitutione.ex n.31.p.502.& 58.cum ſeqq.p.500

Ad euitandandas fraudes & colluſiones gerentium aliena negotia pragmaticæ mutationis monetæ iubent vt eorum domus ſecrete ante pubicationem conquirantur.p.727.n.39.

Fructus.

Vide *Interuſurium.*

Fructus beneficij, ſicut obligari, hypothecari, & conſignari poſſunt creditoribus, ita corpus concurſus ingrediuntur.p.318.n.1.& 2

Clerici vita durante dumtaxat.ibid.

Fructus beneficij poſſunt pro executione capi, vt clerici creditores ſoluantur.ibid.n.3

C.peruenit,de fideiuſſoribus, ad idem ponderatur, & exornatur.ibid.

Ex fructibus beneficij tenetur clericus alimenta, & dotem præſtare ſorori.ibid.n.4

C.peruenit de arbitris interpretatur vt procedat, quando conſignatarius volebat retinere fructus beneficij conſignatos pro ſolutione dotis poſt mortem clerici.ibid.n.5

Fructuum beneficij conſignatio pro ſolutione creditorum durat, durante vita clerici duntaxat. p.319.n.6

Intellectus ad c. peruenit, de arbitris, ab aliquibus traditur, repellitur.ibid.n.7

Fructus, maioratus, feudi emphyteuſis, & vſufructuarij capti, vel conſignati pro ſolutione creditorum durat tantum, durante vita poſſeſſoris feudatarij.ibid.n.8

Etiamſi creditores inſoluti remaneant, vel ex integro non ſint ſatisfacti de ſuis creditis.ibid.

Fructuum beneficij conſignatio vel hypotheca ſolum durat durante vita clerici debitoris. ibid. num.9

Fructuum beneficij conſignatio in fauorem creditorum fit in ſubſidium, bonis patrimonialibus cleri deficientibus.ibid.n.10

De Fructibus beneficij in concurſum deductis clerico debitori aſſignantur alimenta.ibid.

Fructus beneficij capiuntur pro executione, & conſignantur creditoribus bonis patrimonialibus clerici deficientibus.ibid.n.11

In fructibus beneficij penſione grauatis, an penſionarius præfcratur omnibus debitoris clerici creditoribus hypothecariis, & anterioribus diſceptatur.ibid.n.12.cum ſeqq.

Fructus maioratus, feudatarij, vſuſfructuarij, & beneficiati ſicut cadunt in obligatione, ita & in concurſu creditorum & ſub eius adminiſtratore.p.761.n.1

In fructibus rei prohibitæ alienari fit executio & capi poſſunt in cauſam iudicati. pag. 762. num.2

In fructibus maioratus durante vita debitoris poſſunt in pignus capi pro ſoluendis creditoribus poſſeſſoris.ibid.n.3

In fructibus feudi poteſt fieri executio. ibidem, num.4.

Maritus pro dote reſtituenda non obligat bona maioratus, fructus tamen ab eo percipiendi tacitè manent obligati.ibid.n.5

Fructus maioratus non ſunt pars ipſius, & ideo in eis fit executio.ibid.n.6

In Fructibus maioratus cadit confiſcatio, vita poſſeſſoris durante.ibid.n.7

Fructus rei prohibitæ alienari cedunt in commodum creditorum, qui liberè poſſunt vendi, & alienari.ibid.n.8

Fructus rei prohibitæ alienari non cadunt ſuper prohibitione, quia ſunt liberi, ſiue in fideicommiſſo, feudo, & in emphyteuſi ex pacto de prouidentia, ſiue antiquo.ibid.n.10

Fructus futuri ex re prohibita alienari obligari poſſunt à prohibito, dum non vergat in præiudicium vocatorum.ibid.n.11

Etiamſi cum prohibitione legali concurrat prohibitio expreſſa teſtatoris, quæ reſpicit proprietatem rei, non fructus.ibid.n.12

Fructus ſunt acceſſiu dominij, dominiúmque ſequuntur.p.173.n.24.& 25

Fructus recompenſatiuos commenſurabiles pretio ſoluto ſemper emptor conſequitur etiam data dilatione ad ſoluendum, vel habita fide de pretio ac etiam emptore in mora non conſtituto.p.174 n.36.& 1.p.c.35.ex n.40

Fructuum & redditunm valor non bonorum in proprietate attenditur ad taxanda alimenta. p. 195. n.16.& ſeqq.

In fructibus & redditibus maioratus & feudi poteſt fieri executio pro ſatisfaciendis creditoribus poſſeſſoris.p.197.n.34

Fructus maioratus & feudi iure proprio lucrantur poſſeſſores.ibid.n.35.139.& 140

Cedens bonis retinet proprietatem feudi maioratus & emphyteuſis, fructus tamen & commoditates ſuis applicantur creditoribus.ibidem, num.36. & ſeqq.

Fructus beneficij ſequeſtrantur pro ſoluendis creditoribus poſſeſſoris ære alieno grauati, relicta congrua ſuſtentatione.ibid.n.40

In fructibus maioratus nulla cadit alienationis prohibitio.p.199.n.56.& 57

Aſſignatio ſolutionis in fructibus maioratus non eſt perpetua, ſed pro vita poſſeſſoris dumtaxat. ibid. num.58

Ad fructus hæreditatis perceptos ante vel poſt aditam hæreditatem, an hæres etiam confecto inuentario teneatur creditoribus.p.363.num.57 & 58

Et an in creditum ſuum compenſare illus fructus perceptos teneatur.p.364.n.60.& 61

Fructuum perceptorum per hæredem antea quàm intrarent creditores rationem iſtis reddere non tenetur.ibid.n.62.63.& 64

Fructus pertinent poſſeſſori dignitatis putatiuo communiter reputato legitimo. pag.449.n.134. & ſeqq.

Collatio, præſentio, & electio ſunt fructus iuris comparendi, & patronatus, quos percipit is Prælatus, qui ſit in quaſi poſſeſſione conferendi, vel præſentandi.ibid.n.135

Priuatus dignitate, lite pendente percipit fructus. ibid.n.136

Fructus rei emptæ pro perſona nominanda ſuos non facit emptor nominatione facta. pag. 484. num.39

Fructuum acquiſitio ſequitur dominium. ibidem, num.40

Quando aliquid fit à lege ipſo iure fructus ab eodem die debentur.ibid.n.41

Fructus maioratus fideicommiſſi vſusfructus patri debiti

Google

debiti, aut rei præmaturè & ante tempus reſtitutæ, an iudicentur bona debitoris reſtituentis, & ſuis debita creditoribus. p.761. ex n.1. & per totum.
Qui negatiuam teneant. p.762. n.23
Fructuum remiſſionem in ſe includit præmatura reſtitutio, non admittenda in præiudicium tertij. p.763. n.32
Fructus medij temporis donat debitor, qui ante tempus reſtituit maioratum. p.764. n.33
Grauatus reſtituere poſt mortem poteſt reſtituendo in vita grauamen imponere commenſurabile fructibus medij temporis. ibid. n.34
Fructus ſuos faciunt hæres, & poſſeſſor maioratus et acceptationem, qui ante tempus reſtituant non ius quærendum, ſed ius quæſitum dimittunt bid. n.35
Ad fructus maioratus poſſeſſi à debitore ius habent creditores eius durante vita. p.770. n.50
Fructus ſequuntur dominium. p.535. n.20. & 21
Fructus ſunt acceſſio domini, & dominum ſequuntur. p.605. n.33
Fructus & commoditates emphyteuſis familiatis poſſunt alienari, in ſolutum dari creditoribus, atque hypothecari, vita emphyteutæ durante. p.741.742. n.36.38.40. & 48. cum ſeqq.
Fructuum rei prohibitæ alienari adiudicatio creditoribus pro ſolutione valet. p.762. n.13. & ex n.1. cum ſeqq.
Prohibitus alienare non prohibetur cedere, donare, aut vendere commoditates, aut fructus ex re prohibita producendos. ibid. n.14
Fructus maioratus, qui pleno iure pertinent ad poſſeſſorem poſſunt ab eo alienari, & hypothecæ ſubiici, ſua vita durante. ibid. n.16. & 17
Fructus prouentus, & commoditates maioratus poteſt poſſeſſor cedere, locare, & quouis modo alienare ſua vita durante. p.763. n.18
Et morte eius accedente ſtatim reſoluitur contractus. ibid. n.19
Prohibitio alienationis non extenditur ad fructus, prouentus, & commoditates rei prohibitæ, quas ſuas facit prohibitus. ibid.
Fructus maioratus comprehenduntur in qualibet obligatione, vel renunciatione omnium bonorum, quia ſunt debitoris pleno iure. ibid. n.20
Super fructibus rei prohibitæ alienari cadit hypotheca, & cenſus conſtitutio. ibid. n.21.22. & 23
Nec per eam contrauenitur prohibitioni expreſſè, ibid. n.24
Fructuum rei prohibitæ, hypotheca & cenſus impoſitio tandiu durat quandiu vita poſſeſſoris obligantis, ita vt eo mortuo, aut aliter priuato reſoluatur hypotheca. ibid. 25. & 26. & ſequentibus.
In fructibus feudi, ac emphyteuſis poteſt fieri executio pro ſatisfactione creditorum durante vita debitoris dumtaxat. ibid. n.29
Fructus maioratus poſſunt obligari, & in executionem capi vita durante poſſeſſoris debitoris, cuius morte ius creditorum reſoluitur, & ſi integrè non remaneant ſoluti. ibid. n.30
Fructus beneficij, ſicut poſſeſſor poteſt obligare, ſua vita durante, ita in executionem capi pro ſatisfaciendis creditoribus ſuis ibid. n.32
Mortuo debitore concurſum formante ſtatim, & ipſo iure diſſoluuntur fructus maioratus, qui in concurſu ſtabant, ac bona illico tradenda ſucceſſori. p.764. n.33. cum ſeqq.
Creditores poſſeſſoris maioratus feudi, beneficij, & ſimilium, eo mortuo ius habent ad ratam fructuum illi pertinentem. ibid. n.42
Et pro ea rata continuatur adminiſtratio concurſus. ibid.
Mortuo debitore, an adminiſtrator concurſus poſſit recolere omnes fructus maioratus, beneficij, & ſimilium, vt ſucceſſor à concurſu petat ſuam ratam, vel an iſtis omnium recollectio pertineat, ex n.43. cum ſeqq.
Fructuum omnium recollectionem pertinere integraliter ſucceſſori maioratus adminiſtratore concurſus præſente determinauit Senatus. ibid. n.45 & 46
Fructus ſequuntur dominium, & ad dominum rei pertinent. ibid. n 47
Fructuum recollectio ſpectat ad eum, qui maiorem partem habet in re. ibid. n.48. & ſeqq.
Fructuum recollectio pertinet ad ſucceſſorem, qui integram partem habet in re, ex qua fructus producuntur. ibid. n.50. & 51

Fruſtra.

Fruſtratorij actus, & circuitus ſunt vitandi. p.185. num.42
Fruſtratorios ſuos actus nemo facere præſumitur. p.517. n.5
Fruſtra precibus impetratur, quod à iure communi conceditur. ibid. n.6

Futura.

Sufficit incertum eſſe, ſitne futurum dominium temporale, aut perpetuum, vt perpetuum iudicetur. p.562. n.103. & 104
Omnis actus qui ex futuro euentu poteſt reſolui conſtans iudicatur iuxta præſentem ſtatum quoad omnes iuris effectus. ibid. n.105
Ius incertum & dependens à futuro euentu non eſt in conſideratione quouſque per euentum declaretur certum ibid. n.107. & 108
Iudicium certum capi nequit ex iis, quæ pendent à futuro euentu, ſed debet euentus, à quo declaratio pendet expectari. ibid. n.109
Futura, quæ poſſunt abeſſe, & adeſſe non ſunt in conſideratione ibid. n.110
Futurus euentus non attenditur, ſed præſens rei ſtatus. p.563. n.111
Futura quæ ſperantur, & contingere poſſunt, non attenduntur, niſi ſint certa, & infallibilia. ibid. n.115. & ſeqq.

G

Gabella.

Vide *Onus*.
GAbella an debeatur ex bonis hæreditatis clerici iacentis venditis in concurſu creditorum. p.26. ex n.50. cum ſeqq.
Exemptio clerici à gabella eſt perſonalis, & an cum perſona extinguatur. p.21. & 53.56. p.256. ex n.28 & ſeqq.
Ex duabus rebus vno pretio venditis ſi vna ſit exempta à gabella, ſingularum valor taxatur, vt pars gabellæ vni correſpondens oneretur, & exempta maneat libera. p.43.1. n.24
Duabus rebus eodem pretio venditis altera exempta à gabella altera, non fit vtriuſque æſtimatio, vt ex pretio correſpondente non exemptæ gabella ſoluatur dumtaxat. p.469. & 470. n.51.52.53.54.55.56
Gabella debetur ex cenſu conſignatiuo redimibili eo in loco, quo bona ſpecialiter hypothecata ſita ſunt. p.470. n.58

Quæ hypotbecæ ſi in diuerſis locis ſitæ ſinr, ſingularum fit æſtimario, & pro cuiuſlibet tata ſors principalis diſtribuitur, & cuilibet gabellario ſoluitur illa pars gabellæ correſpondens fundo exiſtenti in ſuo diſtrictu.ibid.n.58

Quod ſi vnus locus ſit exemptus illam tatam partem gabellæ correſpondentem fundo ſibi exiſtenti amittit gabellarius in tantum vt aliis bonis noo oneretur.ibid.n.60

Gabella ſola vna debetur non duæ exemptione pro perſona nomioáda nominatione ſequura.p.483. n.29.& 30

Gabella debetur ex præmatura tei reſtitutiooe reſpectu interuſurij durante vita reſtitucotis ante tempus.p.501.n.42

Gabellam, an debearis, qui conſentlt venditioni rei ſuæ ab alio factæ.p.508.n.23

Gabella debetur ex datione inſolutum voluntaria, ſecus ex neceſſaria facta à iudice.p.722.n.12

Gabella debetur ex bonis debitoris io ſubhaſtatione venditis ibid.

Gabella ex bonis ſubhaſtatis debita ante omnes ſoluitur, & præfertur omnibus quibuſlibet creditoribus.ibid.

Gabella debita in ſubhaſtatione tanquam onus neceſſarium, debitoris minuit patrimooium. ibid. num.12

Gabellæ exemptio communicatur hereditati clerici iacenti, noo tamen hæredi.p.256.n.34

Bona hæreditatis Clerici iacentis ſi diſtribuantur aut diſtrahantur à gabella ſunt exempta. ibid. num.35.& n.36

Gradus.

Eodeio iure, quo primus creditor reuocat pecuniā à ſecundo, eodem, & ſecundus à tertiu, & ſic de ſingulis ſucceſſiuè gradatim.p.758.n.30

Si prior auocat pecuniam à creditore ſecundo, iſte à tertio, tertius à quarto, & ſic ſinguli gradatim deſcendunt, & reuocant poſterioribus ſe.p. 757. num.13

Creditore ptimi gradus dimiſſo, ſecundus remanet ptimus, ac potior.p.758.n.31

Gtadatim, vbi plures admittuntur, ſecundus primus efficitur, primo de medio ſublato.p.759.n.32

In Gradu prior, & proximior ille dicitur, quem nullus præcedit.ibid.n.33.& 34

Creditores, qoemadmodum gradatim aſcendunt pro legitimis exactionibus, ita gradatim deſcendont propter exactiones inordinatas, & reuocatas.ibid.ex n.41.cum multis ſeqq.

Quemadmodum omnes gradatim aſcendunt, ita primo victo omnes gradatim deſcendunt.p.760 num.45

Defectos in ptimo gradu, à quo cæteri ius, & cauſam habent primo reſtituro aduerſus ſecundum, iſte pariter aduerſus tertium, ac de ſingulis gradatim.ibid.n.46.& 47

Gratia.

Gratiam poreſt quis pro alio impetrare etiam ſine mandato.p.462.n.124

Si aliter gratia virioſa non ſit ibid.n.125

Gratia à tertio impetrata non habente ius nomine proprio, nec ſibi, nec alteri prodeſt.ibid.n.126.

Gratia per tertium impetrata nomine alterius ſine mandato nihil operatur, quouſque ſequatur ratificatio.ibid.n.127.& ſeqq.

Grauamen.

Vide *Filius, Conſenſus.*

Grauamen vinculi coonſentiens filius, an præiudicet ſuis creditoribus.p.507.ex n.1.cum ſeqq.

Grauamen quodlibet à patre impoſitum legitimè ipſo iure ab eo reiicitur, non ſpectata reclamatione filij.p.508.n.16

Grauaminis tacita filij approbatio legitimæ impoſiti, & etiamſi poſſidendo ipſe, & eius hæredes per mille annos tacuerint, non inducitur filij conſenſus qui expreſſus requiritur, vt grauamen ſuſtineatur.ibid.n.10

Quod multo magis procedit in grauamine qualitatis, putà vinculi aut fideicommiſſi.ibid.n.18

H

Humilitas, Habilis, Inhabilis

GEſta par eum, qui communiter reputabatur habilis ſuſtineotur ob publicam vtilitatem. p.434.n.46

L.Barbarius Philipus, ff. de officio prætor. exornatur.ibid.

Hæreditas.

Vide *Hæres, vſufructuarius, Inuentarium.*

Ex hæreditate delata nepoti, an creditores patris præmortui, ac de medio ſublati ſua exigere credita poſſint.p.480.n.1.& ſeqq.

Hæreditas proximiori gradatim defertur cæteris interim excluſis.p.581.n.5.& 6

Hæreditas delata nepoti, patre mortuo nunquam fuit patri, ſed auo, à quo nepos capit ooo aptata. p.582.n.17.18.& ſeqq.

Hæreditas aui patre præmortuo defertur nepoti iure proprio independenter à patre.p.584.n.49

Hæreditas adita efficitur proprium patrimonium hæredis.ibid.n.50

Hæreditas duplex in vno hærede deueniens duo diuerſa, diſtractáque patrimonia dicuntur, reſpectu creditorum vtriuſque, & reſpectu ipſius hæredis.ibid.n.51

Quæ hæreditates inter ſe non confunduntur ne detrimentum fiat creditoribus.ibid.n.52

Et quemadmodum creditores cuiuſlibet hæreditatis, & vtriuſque patrimonij ſint ſoluendi.ibid.

Ex pluribus hæreditatibus concurrentibus in eadem perſona, an promiſcuè debitor ſoluat creditoribus.ibid.cum ſeqq.

Hæreditas tranſmiſſa an ſit proprium patrimonium tranſmittentis, ita vt is, in quem tranſmittitur dicatur hæres tranſmittentis, & non primi defuncti.p.585.n.68

Hæreditas non adita tranſmittitur in hæredem adeunda vel repudianda.ibid.n.69.& ſeqq.

Ad Hæreditatem tranſmiſſam, non venit qui hæres non ſit tranſmittentis.p.586.n.77

Hæreditatis partem qui repudiat, an totam repudiare dicatur.p.586.589.n.75.76 & 89

Hæreditatem, quando ius contemplatur, acquiſitio fit hæreditati p.589.n.109

Hæreditas tranſmiſſa debet opponi in inuentario hæreditatis tranſmittentis.ibid.113.& ſeqq.

Hæreditati iacenti curator datur ad inſtantiam creditorum, cum quo formatur concurſus.pag. 254. num.1

Hæreditati tanquam iacenti curator datur ſi detegatur iam adita, an concurſus iudicium cum eo geſtum ſit nullum.ibid.n 2

Hæreditas iacens eſt perſona ficta repræſentans perſonam defuncti non hæredis futuri.ibid.n.3.

Hæreditas iacens ſicut repræſentat perſonam defuncti, ita adita repræſentat hæredem, & non defunctum.ibid.n.4

Hæreditati perſonæ fictæ dum viuit datur à iudice curator.ibid.n.5

Curator datus hæreditati iam aditæ, curator nullus dicitur.ibid.n.6

Hæreditas iacens efficacius repræſentat perſonam defuncti,quàm hæres p.256.n.30

Hæreditas dum iacet ipſe defunctus viuere fingitur repræſentatos in perſona ficta hæreditatis iacentis.ibid.n.31

Hæredias iacens gaudet priuilegio fori clerici defuncti.ibid.n.32

Hæres tamen clerici non gaudet.ibid.n.33

Bona hæreditatis iacentis clerici ſi diſtribuantur, aut diſtrahantur,iudex Eccleſiaſticus competens eſt non ſæcularis.ibid.n.35.

Hæreditati clerici iacenti bona diſtracta non debent gabellam, ſicut nec defunctus iuxta magis communem.ibid.n.34.& 35

In hæreditatem iacentem tranſit priuilegium,quodlibet perſonale defuncti clerici, pupillo,& minoris quia repræſentat defunctum minorem,non hæredem maiorem ibid.n.37

Hæreditas iacens fingitur ipſe defunctus minor, & gaudet omnibus priuilegiis defuncti.ibid.n.38 & 39.cum ſeqq.

Ad hæreditatem clerici iacentem ſi inſtantibus creditoribus,concurſus formetur, iudicium Eccleſiaſticum adeundum erit. p.20. 21. n.47. 48. 49.& 56

Ea Hæreditatis clerici iacentis bonis gabellam non deberi venditis in concurſu creditorum opinatur Gutierrez. ibid.n.50. reprobatur. ibid.n.54. & ſeqq.

Hæreditas clerici iacens priuilegium clericale retinet.p.157.n.41

Gabella deberi præfato caſu verius oſtenditur. ibid.ex n.50.& ſeqq.

Hæreditas iacens defuncti perſonam non hæredis poſtea adeuntis repræſentat.ibid.n.51

Hæreditati iacenti datur curator cum quo concurſus creditorum formari poſſit.p.22. num.1. cum ſeqq.

Hæreditas an iacens dicatur,cuius vſusfructus fuit vni relictus,& per eius mortem hæres inſtituitur.ibid.n.2

Et hoc caſu dandum eſſe curatorem hæreditati tanquam iacenti tenet Mateſilla.ibid.n.3

Hæreditati cuius vſusfructus fuit vni relictus, & poſt eius mortem hæres alter inſtitutus curator tanquam iacenti non datur. ibid. n.7. cum ſeqq.

Quo caſu hæres purè inſtitutus,& ſtatim adire poteſt.ibid.

Plures hæreditates aut patrimonia, in eadem perſona concurrentia, ſeparata & diſtincta iudicantur & ideo vel à creditoribus, vel à debitore ſeparatio poſtulatur.p.67.n.3.& ſeqq.

Hæreditatis creditores,ſiue hypothecarij ſint, ſiue Chirographarij, præferuntur quibuſlibet creditoribus hæredis anterioribus, & hypothecariis, ſiue priuilegiatis.ibid.5.6.7.& 8

Hæreditatis ſemel aditæ bona confunduntur cum bonis hæredis, & omnium fit vnum patrimonium hæredis.p.68.n.11

Aditio perneceſſe ſupponitur ex alienatione,hypotheca, aliave diſpoſitione bonorum hæreditatis facta per hæredem.ibid.n.12

Siue per diſpoſitionem inter viuos, ſiue in vltima voluntate.ibid.

Etiamſi ipſa diſpoſitio nulla ſit,aut reuocata.ibid. num.13

Inter hæreditatis repudiationem, & renunciationem qualis ſit differentia.ibid.n.14

Hæreditaria bona poſtquam commixta ſunt cum bonis hæredis ſeparatio denegatur.ibid.n.15

Hæreditatem aut legatum monaſterio delatum poteſt prælatus renunciare abſque aliqua ſolemnitate.p.107.n.16

Secus in rebus iam acquiſitis.ibid.n.17

Hæreditatis poſſeſſor priuatiuus in reſtitutione tenetur pretium rei venditæ,ſi ſit poſſeſſor bonæ fidei, non ad ipſas res alienatas.p.70.n.48.& 49. & ſeqq.

Diuiſa per prouincias hæreditate inter duos hæredes ſic inſtitutos,an creditores hæreditarij vnius prouinciæ,admittantur an ad concurſum factum per hæredem alterius prouinciæ.p.517.& ex n.1. cum ſeqq.

Hæreditate à debitore diuiſa per prouincias inter ſuos hæredes creditores hæreditatis promiſcuè concurrere ad concurſum formatum per hæredem vnius prouinciæ;verius defenditur. p.475. ex n.17.cum ſeqq.

Hæreditatis creditor non cogitur eo loco petere quo maior hæreditatis pars ſit.p.476.n.25

Hæreditatem diuidens ſtatuum, vt vnus ſuccedat in patrimonio paterno alter in materno nihil immutat reſpectu creditorum.p.477.n.36

Hæreditatem, legatum, vel donationem delatam poteſt debitor repudiare inuitis creditoribus. p. 487.ex num.1.cum ſeqq.

Debitor Condemnatos ad pecuniam fiſco applicatam, poteſt repudiare hæreditatem delatam. p.496.n.121

Hæreditatem,qui præmaturè,& ante tempus reſtituit,non transfert iura in ſubſtitutum authoritate.p.484.n.38

Nec is,cui reſtituitur præmaturè hæreditas, poſſidet tanquam ceſſionarius vita hæredis durante.ibid. nom.39

Et tanquam donatarius hæredis.ibid.n.40.cum ſeq.

In hæreditatis reſtitutione non veniunt ea, quæ hæredi competunt alio iure quàm hæreditario, etiam prouueniente ab ipſo teſtatore. p.532.n.38

Hæres.

Vide *Hæreditas,Inuentarium.*

Hæredes ſub conditione ante conditionem impletam adire non poſſunt.p.22.n.7

Hæres inſtitutus in re certa alia non dato eo hærede intelligitur in tota hæreditate detracta fundi mentione.p.23.n.17

L.1.§.ſi ex fundo,l.ſi quis,ita hæres inſtitutus ſit ex certo fundo,ff.de inſtit. l.quoties, eudem exornantur.ibid.

Quorum iurium diſpoſitionem etiam procedere, ſtante l.1.tit.4.§.16.5.recop. ibid.n.18

Hiſpano iure poteſt quis decere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus.ibid.n.19

Vſusfructuarius inſtitutus poteſt tanquam hæres totam adire hæreditatem,licèt poſt eius mortem alius ſit datus hæres.ibid.n.20

Hæres inſtitutus vita ſua durante, verè hæres eſt, poſt cuius mortem ſuccedet hæres ab inteſtato. ibid.n.21

Hæres inſtitutus in vſufructu, donec vixerit, alio mandato hærede,aut inſtituto hæres eſt, & tenetur hæredibus ab inteſtato.ibid.n.23

Et etiam de iure regio.ibid.n.24.remiſſiuè.

Hæredi inſtituto in vſufructu & viuente ſi decedat inſtitutus,poſt eius mortem non tranſmittit hæreditatem.p.24.n.25

Hæres

Hæres qui fatetur teſtatorem diſpoſuiſſe poteſt dicere de nullitate diſpoſitionis.p.50.n.29. & 30
Hæredis creditores non concurrunt cum creditoribus hæreditatis etſi poſterioribus.& chirographariis, ſed iſti illis præferuntur in bonis hæreditatis.p.67.n.5.& ſeqq.
Hæres virtute inuentarij ſuum creditum & ſeparationem tanquam extraneus poſtulare poteſt. p. 69.num.29.cum ſeqq.
Vide, *Verbo inuentarium.*
Hæres vt conſequatur ſuum creditum debet petere defenſionem hæreditati, cum quo & aliis hæreditatis creditoribus debet agere.p.69.n.38
Hæredis bona à teſtatore obligata pro ſolutione legati per inuentarium confectum libera manent.p.70.n.39
Hærede & fideicommiſſario ſimul concurrentibus in concurſu pro credito hæreditario,quis eorum ſit citandus,& cui facienda erit ſolutio, aut cenſus redemptio.p.231.n.7.cum ſeqq.
Hæredi grauato rectè ſoluitur creditum hæreditarium,ibid.n.39.& 40
Hæres grauatus tenetur præſtare cautionem pro pecunia redempti cenſus.ibid.n.41
Hæres grauatus ſolus citandus eſt ad iudicium cōcurſus pro credito hæreditario.ibid.n.42
Hoc fallit quando hæres ad inſtantiam fideicommiſſarij fuit inhibitus.ne cenſum redimat niſi eo citato, vel quando hæres ſic fuerit grauatus. ibid.n.43.& ſeqq.
Hæres debitoris concurſum cauſantis poteſt eandem litem continuare & proſequi p.358.num.1. cum ſeqq.
Hæres repræſentat perſonam defuncti & ſuccedit in vniuerſum ius.ibid.n.2
Hæres non poteſt infringere factum defuncti p.359.n.4
Inſtantia cepta cum defuncto tranſit actiuè & paſſiuè in hæredem. ibid.n.5
Hæres debitoris ſicut cogitur concurſum continuare,non confecto inuentario an inſolidum,& vltra vires hæreditatis creditoribus teneatur.ib.n.6
Hæres non conficiens inuentarium tenetur creditoribus hæreditariis & legatariis vltra vires hæreditatis.ib.n.7.& ſeqq.
Per aditionem hæreditatis, hæres quaſi contrahit cum creditoribus & legatariis.ib.n.8
Non ex noua obligatione,ſed ex antiqua defuncti in hæredem tranſmiſſa.ibid.
Hæres an ſe iuuare poſſit ceſſione bonorum per defunctum debitorem facta. ibid.
Ad Hæredem non tranſit beneficium ne quis conueniatur vltra quam facere poteſt tanquam mere perſonale.ibid.n.10
Hæredem eius,qui bonis ceſſit, ſi adiuit abſque inuentario, non admitti ad proſequutionem iudicij concurſus,qui tenuerunt.ibid.n.11
Et an ad nouum concurſum formandum admittatur.ibid.n.12
Hæres immiſcens ſe hæreditati abſque inuentario præſumitur doloſus & bona ſurripuiſſe. ibid.
Et eſt præſumptio iuris & de iure non admittens probationem in contrarium.ibid.n.13
Hæredi conficienti inuentarium denegatur facultas formandi concurſum p.356.360.n.14.& 15
Hæres debitoris decedentis concurſu pendente.an ſit adſtrictus conficere inuentarium.p.360.n.16
Hæres,qui adiuit abſque inuentario,an creditoribus teneatur inſolidum etiamſi aliàs appareat quanta bona in hæreditate manſiſſe.ib.n.17.&18
Hæres an excuſetur à pœna legis ob liſtam bonorum datam à debitore defuncti,tempore quo formauit concurſum.ibid.n.19
Hæredem defuncti continuare litem concurſus etiam non confecto inuentario nec vltra vires hæreditatis creditoribus teneri verius eſt & nervosè defenditur.ibid.n.24.cum ſeqq.
Hæres debitoris formantis concurſum excuſatur, ab inuentario ob liſtam bonorum à debitore datam.p.361.n.36
Hæres debitoris formantis concurſum legitimo iuris & facti impedimento excuſatur nouum conficere inuentarium.p.362.n.39
Hæredi non currit tempus ad conficiendum inuentarium,durante impedimento iuris vel facti. ibid.n.42
Lite pendente ſuper bonis hæreditariis ſicut hæres illis non poteſt immiſci,ita nec tenetur ad inuētarij confectionē,nec ad proteſtationē.ib.n.43
Hæres debitoris mortui pendente concurſus lite, illam pro qua tenetur nec ab ea diſcedere poteſt creditoribus inuitis.ibid.n.44
Hæres ſuccedens,lite creditorum pendente nec tenetur ad inuentarium,nec vltra vires hæreditatis p.362.363.n.45.& 46.& ſeqq
In Hæredem tranſeunt bona concurſu affecta, & cum ſuis vitiis,& onere ceſſionis impoſito per defunctum ad fauorem creditorum.ibid.n.49
In Hæredem continuatur beneficium ne quis teneatur vltra quam facere poſſit ſuccedentem,in lite qua defunctus exceptionem oppoſuit.ib.n.50.
Secus ſi defunctus non oppoſuerat, & hæres ex perſona defuncti velit opponere, ex ſua tamen opponere poteſt.ibid.n.51
Hæres,qui ad inuentarium tenetur ſi omiſit non admittitur ad ceſſionem bonorum ob doli præſumptionem.ibid.n.52
Hæres excuſatur ab inuentarij confectione ſi factum ſit ab alio,qui conficere tenebatur.ib.n. 53
Hæres debitoris concurſu pendente impedimento iuris, & facti excuſatur ab inuentarij confectione,ibid.n.54
Hæres à iudicio concurſus formato per defunctum diſcedere non poteſt,niſi integrè ſolutis creditoribus.ibid.n.55
Hæres debitoris etiam confecto inuentario an teneatur ad fructus perceptos ante vel poſt aditam hæreditatem.ibid.n.57.& 58
Hæres grauatus reſtituere poteſt deducere creditū ſuum etiam non confecto inuentario.p.364.n.59
Et an fructus hæreditatis in creditum ſuum compenſare teneatur.ibid.n,60
Hæres qui non confecto inuentario ſoluit creditoribus poteſt ex corpore bonorum credita deducere,& non cum fructibus à ſe perceptis illa compenſare.ibid.n.64
Hæres non tenetur creditoribus reddere rationem fructuum à ſe perceptorum ante factam inſtantiam creditorum.ibid.n.62.63.& 64
Hæres licèt non confecto inuentario poſſit ſuum creditum deducere,non tamen deſinit teneri creditoribus hæreditatis inſolidum.ibid.n.65.& 66
Inter Hæredes,& ſocios tractantes de diuidenda re communi, plus offerens aliis cohæredibus, præfertur.p.375.n.10.& 11
Hæredes plures inæqualiter inſtituti æqualem cauſam,& titulum habent ad petendum,non tamen exigunt æqualiter,ſed pro rata & proportionibus hæreditariis,p.394 n.147.& ſeqq.& ex num.142

Hærede

Hærede agenti in ſolidum obſtat exceptio quod alij hæredes adſunt mittitur.ibid.n.147
Hæres ſui debitoris grauatus reſtituere hæreditatem,ſuum creditum retinet,& deducit. pag. 416 num.41
Etiamſi non conficiat inuentarium. ibid. o.42.
Hæres putatiuus ante hæreditatem euictam à vero hærede,poteſt alienare & tranſigere ſuper bonis hæreditatis.p.435.n.49
Hæres putatiuus an poſſit cum creditoribus hæreditariis tranſigere.p.441.num.52.53.54.& 55.& p.435.de reſolutionibus.ex n.86.cum ſeqq.
Hæres ſimpliciter grauatus pendente conditione poteſt alienare,cum retineat dominium. p. 437. num.66
Secus poſt purificatam conditionem ex qua tranſlatum fuit dominium in fideicommiſſarium etiam ignorantibus hærede,& emptore.ib.n.67
Maximè quando dominium recta via tranſit in fideicommiſſarium abſque reſtitutione, ibidem, num.86
Ab Hærede putatiuo factæ alienationes, & tractationis non tenent in præiudicium legitimi hæredis poſtea euincentis hæreditatem.p.441.n. 89
Hæres legitimus hæreditate euicta an poſſit ratificare alienationes,& tranſactiones geſtas ab hærede putatiuo maxima eſt controuerſia inter Doctores.p.442.n.90.& 91
Proponitur opinio negatiua ibid.
Affirmatiuam ſemper ſecuta fuit.ibid.
Rota in tribus deciſion.ſub diſtinctione.ibid.n.92
Nempe quando putatiuus tanquam hæres ſuper re hæreditatis contraxit vt tunc hæres legitimus poſſit ratum habere.ibid.
Secus ſi non vt hæres ſed de re non pertinente ad hæreditatem vt non poſſit ratificare legitimus hæres.ibid.n.93
Si tibi decem, §.fin.ff.de pactis probans pactum ab hærede putatiuo, nec nocere , nec prodeſſe hæredi vero,interpretatur,vt ex hoc non ſit impedita ratificatio iſtius.ibid.n.94.& 95
Contractus geſti à putatiuo hærede nunquam nocent, legitimo poſtea euincenti ſiue admittamus negatiuam opinionem,vt ei noceat poſt ratificationem.ibid.n.96.& 97
In voluntate hæredis veri conſiſtit vel pretium rei venditæ à putatiuo,recipere, vel ipſam rem ab emptore auocare.ibid.n.98.& 99
Hæres verus recipiendo pretium rei hæreditariæ venditæ à putatiuo videtur venditionem approbare,& ratam habere.ibid.
In Hæredis legitimi arbitrio eſt , vel pretium rei alienatæ à putatiuo receptore,vel rem vindicare ab emptore.p.443.n.100
Idem admittitur in fideicommiſſario.ibid.
Electio ſi datur fideicommiſſario petendi, vel rem alienatam ab hærede vero , vel pretium,multo magis dabitur vero hæredi in alienatis per putatiuum cui nullum ius ad hæreditatem competat.ibid.
Contractus geſti ab hærede putatiuo nihil detrahunt iuri veri hæredis euicta hæreditate. ibid. num.101.
Contractus geſtos ab hærede putatiuo tanquam hærede,poteſt verus hæres hæreditate euicta ratificare.p.454.n.102.& p 443.n.14 & 15
Si quis contrahendo aſſerat ſe hæredem, præſumitur contraxiſſe ſub qualitate hæredis. pag. 443. n.103.& ſeqq.
Contractus,& alienationes factæ ab hærede putatiuo,non tenent in præiudicium veri hæredis, p.454.n.6
Hæres tamen legitimus poſt euictam hæreditatem, poteſt contractus à putatiuo geſtos intuitu hæreditatis ratificare,& approbare.ibid.n.7
Hæres putatiuus contrahens ſuper re ad hæreditatem pertinente,tanquam hæres contraxiſſe intelligitur.p.454.455.n.14.15.& 16.cum ſeqq.
Partitio bonorum cum hærede putatiuo non tenet p.455.n.20.21.22.23.& 24.cum ſeqq
Obligatio ab vno defuncto facta pro rata diuiditur inter cohæredes, quorum altero effecto ſallito, cæteris non oneratur pars deficiens.p.468 n.42
Si vnus ex pluribus hæredibus deponentis pecuniam ſuam ratam exegerit,aliis non communicauit etiamſi cæterorum partes perierint.ibidem, n.43.& ſeqq.
Hæres conuenitur actione hypothecaria,rem obligatam poſſidens.p 479.n.65
Hæres nomina debitorum tangentia ſuæ prouinciæ exigere poteſt.ibid.n.66
Actiones autem paſſiuas quilibet hæres pati tenetur etiam tangentes cohæredi alterius prouinciæ. ibid n.67
Hæres non poteſt præmaturè,& ante tempus reſtituere in præiudicium ſubſtituti.p.500.501.n.26 & ex o.18.cum ſeqq.
Nec in præiudicium creditorum.p. 499. ex n.1.& per totum cap.
Hæres grauatus poſt mortem reſtituere primo ſubſtituto,non poteſt ante mortem reſtituere in præiudicium ſecundi ſubſtituti.p.505. ex o. 66. cum ſeqq.
Hæres ſub conditione ſubſtitutus , ex conditione, hac impleta non cenſetur adire.p.512.n.74
Quia tunc ſolum videtur tollere obſtaculum ,ad effectum deliberandi,& adeundi.ibid.o.75
Hæredis induſtria lucrum acquiſitum ſuum facit licet ex cauſa hæreditatis. p.534.n.9
Quód hæres ex cauſa hæreditatis ſua induſtria quæſiuit , ſuum facit , nec tenetur creditoribus hæreditatis,aut legatariis communicare.ib.n.10. & 11
Hæres reddens hæreditatem pretio executiuo propter ſtultitiam emptoris ſolum tenetur de iuſto pretio.ibid.n.13
Hæres non tenetur creditoribus de eo quod alij ſibi remiſerunt.p.368.n.14
Idem admittitur in ſnein.ibid.o.15
Si Hæres grauatus ex pecunia exacta fundum emat, non fundum , ſed pecuniam reſtituere tenetur ibid.n.16.& ſeqq.
Hæres ſua induſtria quærens occaſionem hæreditatis,non ſibi,ſed hęreditati quærit ſi nomine hæreditatis fecit.p.586.n.31
Hæredis iuſta ignorantia confirmat alienationem rei per fideicommiſſum alteri relictæ.pag. 551. n.12.& ſeqq.
Hæres verus ignorans fideicommiſſum adeſſe vendens alteri ſimul ignoranti ſolum ad pretium tenetur fideicommiſſario.ibid.n.14
Niſi hæres ſoluendo non ſit quo caſu poteſt fideicommiſſarius rem ab emptore euincere.ibid.
Alienationis prohibitio expreſſa ignoranti emptori vel creditori pariter ignoranti.ibid.n.15
Hæres grauatus reſtituere verus eſt dominus bonorum hereditatis.ibid.n.16
Hæres ſuccedens alteri per tranſmiſſionem omni modo,& qualitate,qua ille ſucceſſit. pag. 576. num.32.& ſeqq.

Hæres

Index Rerum,

Hæres qui fatetur teſtatorem diſpoſuiſſe poteſt dicete de nullitate diſpoſitionis.p.50.n.29. & 30

Hæredis creditores non concurrunt cum creditoribus hæreditatis etſi poſteriotibos.& chirogtaphariis, ſed iſti illis præferuntur in bonis hæreditatis.p.67.n.5.& ſeqq.

Hæres virtute inuentarij ſoum creditum & ſeparationem tanquam extraneus poſtulare poteſt. p. 69.nom.29.cum ſeqq.

Vide, *Verbo inuentarium.*

Hæres vt conſequatur ſuum creditum debet petere deſeoſionem hæreditati ,.cum quo & aliis hæreditatis creditoribus debet agere.p.69.n.38

Hæredis bona à teſtatore obligara pro ſolutione legati per inuentatium coofectom libera manent.p.70.n.39

Hætede & fideicommiſſario ſimul concurrentibus in concurſu pro credito hæreditario,quis eorum ſit citandus,& cui facienda erit ſolutio, aut cenſus redemptio.p.232.n.7.cum ſeqq.

Hæredi gtauato rectè ſoluitur creditum hæteditarium.ibid.n.39.& 40

Hæres grauatus tenetur præſtare caotionem pro pecunia redempti cenſus.ibid.n.41

Hæres grauatus ſolus citandus eſt ad iudicium cõcurſus pro credito hæreditario.ibid.n.42

Hoc fallit quando hæres ad inſtantiam fideicommiſſarij fuit inhibitus.ne cenſum redimat oiſi eo citato , vel quando hæres ſic fuerit grauatus. ibid.n.43.& ſeqq.

Hæres debitoris concurſum cauſantis poteſt eandem litem continuare & proſequi p.358.num.1. cum ſeqq.

Hæres repræſentat perſonam defuncti & ſuccedit in vniuerſum ius.ibid.n.2

Hæres oon poteſt infringére factum defuncti p.359.n.4

Inſtantia cepta cum defuncto tranſit actiuè & paſſiue in hætedem. ibid.n.5

Hæres debitoris ſicut cogitur concurſum continuare,non confecto inueutario an inſolidum,& vltra vires hæreditatis creditoribus teneatur.ib.n.6

Hæres noo conficiens innentarium tenetur creditoribus hæreditatiis & legatariis vltra vires hæreditatis.ib.n.7.& ſeqq.

Per aditiooem hæteditatis, hæres qoaſi contrahit cum creditoribus & legatatiis.ib.n.8

Non ex oona obligatione,ſed ex antiqua defuncti in hæredem tranſmiſſa.ibid.

Hæres an ſe iuuare poſſit ceſſione bonorum per defunctum debitorem facta. ibid.

Ad Hætedem non tranſit beneficium ne quis conueniatur vltra qoam facere poteſt tanquam mere perſonale.ibid.n.10

Hæredem eius,qui bonis ceſſit, ſi adimit abſque inuentario, non admitti ad proſequotionem iudicij concurſus,qui tenuerunt.ibid.n.11

Et an ad nouum concurſum formandum admittatur.ibid.n.12

Hætes immiſcens ſe hæreditati abſqoe iouentario præſumitur doloſus & bona ſurripuiſſe. ibid.

Et eſt præſumptio iuris & de iure non admittens probationem in contratium.ibid.n.13

Hæredi conficienti inuentatium denegatur facultas formandi concurſum p.356.360.n.14.& 15

Hætes debitoris decedentis concurſu pendente.an ſit adſtrictus conficere inuentariom.p.360.n.16

Hætes,qui adiuit abſque inuentario,an creditoribus teneatur inſolidum etiamſi aliàs appareat quanta bona in hæreditate manſiſſe.ib.n.17.& 18

Hæres an excuſetur à pœna legis ob liſtam bonorum datam à debitore defuncti,tempore quo for, mauit concurſum.ibid.n.19

Hæredem defuncti continuare litem concurſus etiam non confecto inuentario nec vltra vires hæreditatis creditoribus teneri verius eſt & neruosè defenditur.ibid.n.24.cum ſeqq.

Hæres debitoris formantis concurſum excuſatur, ab inuentario ob liſtam bonorum à debitore datam.p.361.n.36

Hæres debitoris formantis concurſum legitimo iuris & facti impedimento excuſatur nouum conficere inuentarium.p.362.n.39

Hæredi non currit tempus ad conficiendum inuentarium,durante impedimento iuris vel facti. ibid.n.42

Lite pendente ſuper bonis hæteditariis ſicot hæres illis non poteſt immiſci,ita nec tenetur ad inuẽtatij confectionẽ,nec ad proteſtationẽ.ib.n.43

Hætes debitoris mortui pendente concurſus lite, illam pro qua tenetur nec ab ea diſcedere poteſt creditoribus inoitis.ibid.n.44

Hæres ſuccedens,lite creditorum pendente nec tenetur ad inuentarium,nec vltra vires hæteditatis p.362.363.n.45.& 46.& ſeqq

In Hæredem tranſeunt bona concurſu affecta, & cum ſuis vitiis,& onere ceſſionis impoſito per defunctum ad fauotem creditorum.ibid.n.49

In Hæredem continuatur beneficium ne quis teneatur vltra quam facere poſſit ſuccedentem,io lite qua defunctus exceptionem oppoſuit.ib.n.50

Secus ſi defunctus non oppoſuerat , & hætes ex perſona defuncti velit opponere, ex ſua tamen opponere poteſt.ibid.n.51

Hætes,qui ad inuentarium tenetor ſi omiſit non admittitur ad ceſſiooem bonorum ob doli præſumptionem.ibid.n.52

Hætes excuſatur ab inuentarij confectione ſi factum ſit ab alio,qoi conficere tenebatur.ib.o. 53

Hætes debitotis concurſu pendente impedimento iuris. & facti excuſatur ab inuentarij coofectione,ibid.n.54

Hætes à iudicio concurſus formato per defunctum diſcedere non poteſt,niſi integrè ſolutis creditoribus.ibid.n.55

Hæres debitoris etiam confecto inuentatio an teneatur ad fructus perceptos ante vel poſt aditam hæreditatem.ibid.n.57.& 58

Hæres grauatus reſtituere poteſt deducere creditũ ſuom etiam non confecto inuentatio.p.364.n.59

Et an fructus hæreditatis in creditum ſuum compenſare teneatur.ibid.n,60

Hætes qui non confecto inuentario ſoluit creditoribus poteſt ex corpore bonorom credita deducere,& non cum ftuctibus à ſe perceptis illa compenſare.ibid.n.64

Hæres nou tenetur creditotibus reddete rationem ftuctuum à ſe perceptorum ante factam inſtantiam creditorum.ibid.n.62.63.& 64

Hæres licèt non confecto inuentario poſſit ſuum creditum deducere,non tamen deſinit teneri creditotibus hæreditatis inſolidum.ibid.n.65.& 66

Inter Hætedes,& ſocios tractantes de diuidenda re communi, plus offerens aliis cohætedibus, præfertur.p.375.n.10.& 11

Hætedes plures inæqualiter inſtituti æqualem cauſam,& titulum habent ad petendum,non tamen exigunt æqualiter,ſed pro rata & proportionibos hæreditatiis,p.394 n.147.& ſeqq.& ex num.142

Hærede

Hærede agenti in ſolidum obſtat exceptio quod alij hæredes adſunt mittitur.ibid.n.147

Hæres ſui debitoris grauatus reſtituere hæreditatem,ſuum creditum retinet,& deducit, pag. 416 num.41

Etiamſi non conficiat inuentarium. ibid. n.42.

Hæres putatiuus ante hæreditatem euictam à vero hærede,poteſt alienare & tranſigere ſuper bonis hæreditatis.p.435.n.49

Hæres putatiuus an poſſit cum creditoribus hæreditariis tranſigere.p.441.num.52.53.54.& 55.& p.435.de reſolutionibus.ex n.86.cum ſeqq.

Hæres ſimpliciter grauatus pendente conditione poteſt alienare,cum retineat dominium. p. 437. num.66

Secus poſt purificatam conditionem ex qua tranſlatum fuit dominium in fideicommiſſarium etiam ignorantibus hærede,& emptore.ib.n.67

Maximè quando dominium recta via tranſit in fideicommiſſarium abſque reſtitutione. ibidem, num.86

Ab Hærede putatiuo factæ alienationes, & tractationis non tenent in præiudicium legitimi hæredis poſtea euincentis hæreditatem.p.441.n. 89

Hæres legitimus hæreditate euicta an poſſit ratificare alienationes,& tranſactiones geſtas ab hærede putatiuo maxima eſt controuerſia inter Doctores.p.442.n.90.& 91

Proponitur opinio negatiua ibid.

Affirmatiuam ſemper ſecuta fuit.ibid.

Rota in tribus deciſion.ſub diſtinctione.ibid.n.92

Nempe quando putatiuus tanquam hæres ſuper re hæreditatis contraxit vt tunc hæres legitimus poſſit ratum habere.ibid.

Secus ſi non vt hæres ſed de re non pertinente ad hæreditatem vt non poſſit ratificare legitimus hæres.ibid.n.93

Si tibi decem, §.fin.ff.de pactis probans pactum ab hærede putatiuo,nec nocere , nec prodeſſe hæredi vero,interpretatur,vt ex hoc non ſit impedita ratificatio iſtius.ibid.n.94.& 95

Contractus geſti à putatiuo hærede nunquam nocent, legitimo poſtea euincenti ſiue admittamus negatiuam opinionem,vt ei noceat poſt ratificationem.ibid.n.96.& 97

In voluntate hæredis veri conſiſtit vel pretium rei venditæ à putatiuo,recipere, vel ipſam rem ab emptore auocare.ibid.n.98.& 99

Hæres verus recipiendo pretium rei hæreditariæ venditæ à putatiuo videtur venditionem approbare,& ratam habere.ibid.

In Hæredis legitimi arbitrio eſt , vel pretium rei alienatæ à putatiuo receptore,vel rem vindicare ab emptore.p.443.n.100

Idem admittitur in fideicommiſſario.ibid.

Electio ſi datur fideicommiſſario petendi, vel rem alienatam ab hærede vero , vel pretium,multo magis dabitur vero hæredi in alienatis per putatiuum cui nullum ius ad hæreditatem competat.ibid.

Contractus geſti ab hærede putatiuo nihil detrahunt iuri veri hæredis euicta hæreditate, ibid. num.101.

Contractus geſtos ab hærede putatiuo tanquam hærede,poteſt verus hæres hæreditate euicta ratificare.p.454.n.102.& p 443.n.14 & 15

Si quis contrahendo aſſerat ſe hæredem, præſumitur contraxiſſe ſub qualitate hæredis. pag. 443. n.103.& ſeqq.

Contractus,& alienationes factæ ab hærede putatiuo,non tenent in præiudicium veri hæredis. p.454.n.6

Hæres tamen legitimus poſt euictam hæreditatem, poteſt contractus à putatiuo geſtos intuitu hæreditatis ratificare,& approbare.ibid.n.7

Hæres putatiuus contrahens ſuper re ad hæreditatem pertinente,tanquam hæres contraxiſſe intelligitur.p.454.455.n.14.15.& 16.cum ſeqq.

Partitio bonorum cum hærede putatiuo non tenet p.455.n.20.21.22.23.& 24.cum ſeqq

Obligatio ab vno defuncto facta pro rata diuiditur inter cohæredes, quorum altero effecto fallito, cæteris non oneratur pars deficiens. p.468 n.42

Si vnus ex pluribus hæredibus deponentis pecuniam ſuam ratam exegerit,aliis non communicauit etiamſi cæterorum partes perierint,ibidem, n.43.& ſeqq.

Hæres conuenitur actione hypothecaria,rem obligatam poſſidens.p 479.n.65

Hæres nomina debitorum tangentia ſuæ prouinciæ exigere poteſt.ibid.n.66

Actiones autem paſſiuas quilibet hæres pati tenetur etiam tangentes cohæredi alterius prouinciæ. ibid n.67

Hæres non poteſt præmaturè,& ante tempus reſtituere in præiudicium ſubſtituti.p.500.501.n.26 & ex n.18.cum ſeqq.

Nec in præiudicium creditorum.p. 499. ex n.1.& per totum cap.

Hæres grauatus poſt mortem reſtituere primo ſubſtituto,non poteſt ante mortem reſtituere in præiudicium ſecundi ſubſtituti.p.505. ex n. 66. cum ſeqq.

Hæres ſub conditione ſubſtitutus , ex conditione, hac impleta non cenſetur adire.p.512.n.74

Quia tunc ſolum videtur tollere obſtaculum , ad effectum deliberandi,& adeundi.ibid.n.75

Hæredis induſtria lucrum acquiſitum ſuum facit licet ex cauſa hæreditatis. p.534.n.9

Quòd hæres ex cauſa hæreditatis ſua induſtria quæſiuit , ſuum facit , nec tenetur creditoribus hæreditatis,aut legatariis communicare.ib.n.10. & 11

Hæres reddens hæreditatem pretio executiuo propter ſtultitiam emptoris ſolum tenetur de iuſto pretio.ibid.n.13

Hæres non tenetur creditoribus de eo quod alij ſibi remiſerunt.p.368.n.14

Idem admittitur in ſocio.ibid.n.15

Si Hæres grauatus ex pecunia exacta fundum emat, non fundum , ſed pecuniam reſtituere tenetur ibid.n.16.& ſeqq.

Hæres ſua induſtria quæreos occaſionem hæreditatis,non ſibi,ſed hęreditati quærit ſi nomine hæreditatis fecit.p.586.n.31

Hæredis iuſta ignorantia confirmat alienationem rei per fideicommiſſum alteri relictæ.pag. 551. n.12.& ſeqq.

Hæres verus ignorans fideicommiſſum adeſſe vendens alteri ſimul ignoranti ſolum ad pretium tenetur fideicommiſſario.ibid.n.14

Niſi hæres ſoluendo non ſit quo caſu poteſt fideicommiſſarius rem ab emptore euincere.ibid.

Alienationis prohibitio expreſſa ignoranti emptori vel creditori pariter ignoranti.ibid.n.15

Hæres grauatus reſtituere verus eſt dominus bonorum hæreditatis.ibid.n.16

Hæres ſuccedens alteri per tranſmiſſionem omni modo,& qualitate,qua ille ſucceſſit. pag. 576. num.32.& ſeqq.

Hæres

Hæres ſub innentario nou tenetur vltra vires hæreditatis.p.584.583.n.51.&.54.

Secus ſi ſine inueutario adierit vel non poſtuletur à crediıoribus ſeparatio.p.583.n.55

Hæres teptæſentat defunctum pro ea dumtaxat parre,pro qua èſt hæres: in cæteris extraneus iudicatur.p.585.n.63

Nec tenetur ex iure non formato radicato, nec creato tempote mortis teſtatoris.ibid.n.64

Hæres in quem hæreditas non adita tranſmittitur poteſt eam adire,vel repudiare.p.585.586.n.69.& 70.cum ſeqq.

Hæres tranſmittens an teneatur ponere inuentario illud ius ttanſmiſſionis ſibi à defuncto delatum.p.586.n.78

Hęres iute tranſmiſſionis excludit cohęredem iuxta magis communem.p.589.n.110

Hæres cum inuentario per aditionem obligatur creditotibus hæreditatis, reſtrictiuè tamen ad bona hæteditatis, ſiue illæſis manentibus. pag. 701.num.14

Hæres etiam eum inuentatio, ſi ſoluat poſtetioribus hæteditatis creditoribus; tenetur de ſuis bonis antetioribus ſoluere, ſciens anteriores adeſſe.p.706.707.n.20.21.22

Hæres bona fide ſoluens primò venientibus creditoribus, antetiores aduerſus iſtos habent reuocatotiam,ſecus ſi mala fide & ſcientia ſoluerit p.707.n.23.24.& ſeqq.

Hærês,tutor,adminiſtrator, ſoluentes ſcienter poſterioti creditori, ſi non teceperunt ab eo cautionem,teperitione carent.p.708.n.43

Hæres promittens ſoluere legata,& credita hæreditatis intelligitur obligatus, vt antea,contenta inuentario.p.731.n.93

Hæres ſemel aditam hæreditatem tepudiare nequit in præiudicium ereditotum.p.539.n.10

Nec ante aditionem eam alteri renunciando, vel donando ſuis officit creditoribus.ibid.n.11

Hęres adenndo hæreditatem non ſolutndo quando ſuis ereditotibus præiudicet. pag. 744. num 65. & ſeqq.

L. t.ex contrario.ff. de ſeparationibus procedit in creditotibus chirographariis quibus debitor hætes adeundo & adiiciendo noſtros hæreditatatis ereditotes poteſt præiudicare.ibid.num.67 68.& 69

Hætes inſtitutus perquirendus eſt à ereditoribus hæreditatis, an velit adite vel non. pag. 255. num.13

Et per.ptoclama.p.236.n.24

Hæres comparens poſt iudicium cœptum cum euratore hæreditatis iacentis illud aſſumit in todem ſtatu.ibid.n.25

Quemadmodum lis cœpta cum defuncto tranſit in hæredem,ita cœpta cum hæreditate iacente defunctum repræſentante.ibid.n.27

Hypotheca.

Vide *Prælatio.*

Hypotheeam adquirit penſionarius in fructibus beneficij grauati.p.319.n.15.cum ſeqq.

Inter Hypothecarios creditores præfertur tempore anterior.ibid.n.14

Hypothecam in fructibus beneficij adquirit penſionatius à tempore reſeruatæ penſionis.p.321. num.32

Hypotheca eiuſdem tei conſtituta duobus diuerſis tempoıibus babet tacitam conditionem, vt ſecundo ſit pro reſiduo hypotheeata,ptimo integrè prius ſolnto.ibid.n.33

Hypotheca orta in ipſo acto adquitendi præfertur omnibus hypotheeis anterioribus.pag.320.321. n.12.13.& ſeqq.

Secus quando impoſita fuit ex interuallo, & te iam acquiſita per debitorem.pag.321.n.35. cum ſeqq.

Hypotheeari poteſt penſionis commoditas, ſicuti cedi,& vendi,vel in ſolutum dari.p.324.num. 8. & 9

Hypothecari,& obligati poteſt commoditas vſusfructus,qui extingui, vel remitti nequit in fraudem creditorum.ibid.n.10.&11

Hypotheca ſuper re extinguitur re peremptа ſui natura.ibid.n.14 & 15

Hypotheca perit extincto iure debitoris ex cauſa præambula & neceſſaria.ibid.n.16

Hypotheca rei non perit, quando ius debitoris extinguitur ex cauſa ſua voluntaria.ibidem,nu, 17. & 18

Hypotheeara res, vel ius non poteſt remitti, aut renunciari in ptæiudicium creditoris. ibidem, num.19

Hypothecatus vſusfructús nequit temitti, vel renunciari in præiudicium crediroris.p.325. n.20 & 21

Hypotheca ſpecialis tequiritur, vt pactum de non alienando impediat tranſlationem dominij, & alienationem irritet p.327.n 41

Hypotheeæ & pignoris iuri tenuntians non cenſetur crediro renunciare. pag. 61. n. 16. & 17. cum ſeqq.

Hypotheca tacita non inducitur niſi à lege ſit expreſsè data.p.79.n.39

Creditor prior hypothecam poſſidens ſi deducto ſuo eredito aliquid ſupereſt, tenetur rem dimittere poſterioribus ereditoribus.p.106.107.num. 6.& 20

Contra hypothecam ſpecialem poteſt cogi prior creditor prius agere ad inſtantiam poſterioris. eo tamen iure vti nequit debitor.pag.143.n.23. & 24

Hypotheeæ tamen tertium poſſeſſorem poteſt creditor conuenire alibi deferens concurſum à debitore formatum.pag. 154. & 152.num. 44.28. & 29

Creditores in hypotheca non amplius appetere poſſunt vltra rei æſtimationem, dempto valote oneris cum minus valeat, quanto magis res ſit grauata.p.171.n.2.cum ſeqq.

Hypotheca diſtracta ad inſtantiam creditorum libera tranſit in ſubhaſtantem.p.172.n.15

Hypotheca vendita ad inſtantiam prioris creditoris emptor tutus eſt à moleſtiis cæterorum,ibid. num.16

Hypothecam habet vxor pro dote,pro alimentis, vſuris & intereſſe dotis retardatæ.p.201.n.91.92 & 93.& ſeqq

Hypotheca cum prælatione datur mutuanti, vel ex pendenti in conſeruationem rei,vel ſocietatis ipſo ſocietatis corpore.p.202.n.103.& 104

Hypothecati cenſus redemptio rectè fit concurſus creditori inſcio creditore hypothecario. p. 232 num.44

Niſi creditor ipſe hypothecarius inhibuerit debitori cenſus,ne redimat, eo inſcio,& non monito,ibid.n.132

Hypotheca cum prælatione datur mutuanti ad rei refectionem,& conſeruationem. pag. 390, nume.94

Pro quantitate tamen correſpondente neceſſitati

rel non pro exceſſu, pro quo hypotheca,& prælatio creditori negatus.p.390.n.95

Hypotheca pluribus obligatis præfertur qui prius contraxit.p,393.n.138

Sub eadem hypotheca plures mutuantes omnes ad illam ſimul admittuntur pro rata cuiuſlibet crediti.ibid.n.139

Etſi omnibus hypotheca non ſufficiat omnes pro rata diminutionem patiuntur.p.394.n.140

Hyputhecam ſpecialem,& generalem habens creditor cogetur ab habentibus generalem tantum, vt prius ſentiat ſpecialem p.397.ibid.

L.2.de pignoribus exornatur.d.l.diſpoſitio inducta eſt in fauorem creditorum poſteriorum ,& non in fauorem debitoris,qui nequit contra anteriorem de ea opponere.p.399.n.5

Hypothecam maioratus cum facultate Regia eſſe ſpecialem,& bonorum allodialium obligationem eſſe generalem,aſſerit Molina.ibid.n.6

Hypotheca in bonis maioratus ſtatim contrahitur non pendet ab exiſtentia, vel defectu bonorum liberorum ſecus quoad ordinem exigendi. ibid. num.7

D.l.1.diſpoſitio procedit, quando vtraque hypotheca ſpecialis,& generalis eſt pura,non conditionalis.p.400.n.23.& 24

Hypotheca bonorum omiſſa in inſtrumento nunquam ſubintelligitur niſi in caſibus à iure tacitam inducente.p.402.n.47.48.49.& 50

Hypotheca auget obligationem,& perſonali addit realem,quæ niſi expreſsè apponatur nunquam ſubintelligatur ibid.n.51

Ad Hypothecæ valorem requiritur conſenſus veri domini.p.438.n.71.& ſeqq.

Hypotheca rei alienæ abſque domini conſenſu non tenet p.439.n.73

Differentia inter rei alienæ venditionem,& hypothecam,vt illa mero iure teneat , hæc nulla eſt ipſo iure.ibid.n.74

Hypothecaria agens contra tertium poſſeſſorem tenetur probare dominium debitoris aliàs non obtinebit.ibid.n.73

Ad Hypothecæ valorem nihil poteſt bona fide contrahentium p.440.n.80

Reſoluto dominio debitoris reſoluitur hypotheca interim impoſita.ibid.n.81

Condemnatus emptor ex l.2.C.reſcind.vend.vt vel rem reddat,vel pretium ſuppleat ſi rem eligat, ſuſtinentur hypothecæ,ab eo impoſitæ, ſecus ſi rem dimittat.ibid.n.82

Pupillo eligente rem ſua pecunia emptam ceſſat hypotheca ſibi data à iure,ſi hypotheca maneat, p.440.441.n.83.& 84

Dominio deficiente in poſſeſſore maioratus putatiuo hypothecæ interim ab eo contractæ ex facultate regia nihil operantur,nec vero ſucceſſori euincenti nocent.p.441.n.85

Hypothecæ,qualitatem tenetur creditor indagare, alias ſibi imputatur.p.446.n.110.& ſeqq.

Creditor,qui accepit hypothecam debuit naturam & qualitatem eius proſpicere,& ſibi cautius cauere alio iuris remedio.ibid.n.125

Et imputet ſibi,qui legitima cautela non ſe muniuit.ibid.

Hypothecam in bonis maioratus duo ſuſtinent,regia facultas,& dominium ex parte impetrantis, & imponentis.p.453.n.2.& ſeqq.

Hypothecam rei alienæ ſi debitor conſequatur dominium confirmatur,& conualeſcit.p.454.n.5 & ſeqq.

Hypotheca à principio conſtituta ſuper duobus fundis vno poſtmodum euicto,aut perempto,alter totũ obligationis pondus ſuſtinet.p.475.n.4

Hypothecæ ius eſt indiuiduum.ibid.n..11

Hypothecæ ius eſt indiuiduum,licèt res hypothecatæ diuiduæ ſint.ibid.n.6

Hypothecatæ ſi fuerint plures res,aut plures fundi quilibet inſolidum obligatus intelligitur. ibid. num.7

Soluta ſi ſit pars debiti adhuc pro reſiduo etiam minimo omnes res manent hypothecatæ. ibid. num.8

Ac tota res pro debiti reſiduo diſtrahi poteſt.ibid. num.9

Hypothecæ obligatio eſt tota in tota re,& tota in qualibet rei parte,ac quælibet obligationis pars in tota re.ibid.n.10

Ex duabus rebus ſimul hypothecatis,vna extincta, altera toto debito manet grauata.pag. 471. numer.72

Fallit quando ipſius crediti pars ſimul extinguitur cum ipſa re.ibid.n.73

Hypotheca generalis vt operetur,ſufficit quod dominium rei fuerit per momentum quæſitum debitori.p.481.n.7.& ſeqq.

Hypotheca extinguitur extincto an reſoluto dominio debitoris medio tempore impoſita;quando reſolutio fit ex cauſa de pręterito.p 482.n.12

Secus ſi reſolutio contingat ex cauſa debitoris voluntaria.ibid n.13

Quia hoc caſu durat adhuc ius hypothecæ medio tempore contractæ.ibid.n.14

Hypothecæ alienatio quando,& quibus caſibus facta dicatur ex cauſa debitoris voluntaria,vel neceſſaria,& præambula.ibid.n 15.& 16.remiſſiuè.

Hypotheca contracta ſub conditione voluntaria, vel poteſtatiua,etiam purificata conditione non retrotrahitur ad tempus contractus in præiudicium tertij, medio tempore ius quærentis. ibid. num.19

Secus ſi conditio fuerit caſualis , aut mixta. ibid. num.10

Hypotheca & alia onera impoſita ab emente pro perſona nominanda nominatione facta reſoluuntur,nec tranſeunt in nominatum.p.483.n.32 & ſeqq.

Actus vt inuoluntarius dicatur,ſufficit quod habeat originem anteriorem hypothecis medio tempore contractis.ibid.n.34

Emptor condemnatus,vt vel rem reddat, vel pretium ſuppleat ſi rem reddat, omnes hypothecæ ab eo interim impoſitæ reſoluuntur.p.483.484. n.35.& 36

Poſterius in vendita re : & donata pactum incontinenti apponere,vt res ſit hypothecata vni poſteriori debitoris creditori,vel alteri tertio , vt aliis anterioribus præferatur.pag.496.n.115. & 116.p.495.ex.n.108.cum ſeqq

Hypotheca cadit ſuper iure de futuro iure in ſpe, atque ſuper actione competente ad rem. p. 524 ex n.6.& 8

Hypotheca non cadit in rebus ad diſponendum reſeruatis à donatore anteaquam debitor declaret ſe vti velle facultate.ibid.n.9.& 10

Per Hypothecam ſpecialem eorum bonorum,quæ ſibi ad diſponendum reſeruauit debitor,an cenſeatur vti facultate.ibid.n.11.cum ſeqq

Affirmatiuè reſoluitur.ibid.n.12.cum ſeqq.

Hypotheca ſpecialis bonorum reſeruatorum,licèt non deſtinetur expreſsè ad vtendum facultate; de

ſtinatur tamen tacitè velle debitorem acceptare & facultate vti.p.525.n.13
Hypotheca rei alienæ ipſo iure non tenet. ibidem, num.17
Per Hypothecam ſpecialem bonorum reſeruatorum a debitore ad diſponendum,inducitur acceptatio.ibid.n.18
Hypotheca medio tempore contracta poſt partem dotis ſolutam,& ante alterius patris ſolutionem an præferatur.doti.p.538 n.5
Hypotheca contracta ſub conditione impetrandæ facultatis,an præferatur medio tempore contrahenti cum poſſeſſore maioratus cum facultate. ibid.n.1.cum ſeqq
Hypotheca tacita incipit à tempore.promiſſæ dotis.ibid.n.5
Hypotheca expreſſa ſicut purificata conditione poteſtatiua , vel mixta retrotrahitur: ita & hypothecata.p.539.n.18.& 19.cum ſeqq.
Hypotheca pro euictione promiſſa ſi alienetur ſequuta poſtmodum euictione remanet obligata & tertius tenetur.p.540.n 20.& 21
Hypothecarius omnium bonorum creditor ſub conditione retrotractiua , an habeat hypothecam in re medio tempore acquiſita per debitorem,& eodem tempore iterum alienata,ibid.
Negatiuè reſoluitur.p.541.n.42
Hypotheca ſecunda non præiudicat primæ legitimæ contractæ.p.543.544.
Hypotheca ſub conditione aſſenſus impetrandi, ſi interim alienetur cum aſſenſu,licet poſtea prior impetrauerit,non præfertur tertio.p. 544. n.56.& 57
Etiamſi ſecundus contractus à feudatario vel poſſeſſore maioratus fiat cum clauſulà , ſaluo iure prioris ceditoris.ibid.n.58
Et etiamſi ſe conſtituat poſſidere nomine prioris contrahentis ſub conditione impetrandæ Facultatis.ibid.n.59
Hypothecata re pluribus,vni poſt alium ſub conditione , ſi dominium conſequatur conditione completa,omnes ſimul admittuntur abſque alterius prælatione.pag.545.num. 64. & ex n. 60. cum ſeqq.
Hypothecæ poſſeſſionem fuiſſe penes debitorem tempore obligationis,quando creditori ſufficiat probare.p.554.n.34
Hypotheca rei alienæ Domino non conſentiente nulla eſt ipſo iure.ibid.n.36
Hypotheca rei alienæ conualeſcit per acquiſitionem dominij,poſtea conſequuti à debitore.p.557 num.68
Hypothecari poteſt res propria ab alio poſſeſſa & conualeſcit hypotheca recuperata poſſeſſione per dominium.ibid.n.69
Hypotheca datur pupillo,mulieri , & militi in re empta ex pecunia eorum.p.575.n.22
Hypotheca ſuper officij renuntiabili reſoluitur officio amiſſo ob defectum renunciationis.p. 605. n.36.& ſeqq.
Hypotheca ſuper iuribus regalibus impoſita an reſoluatur per venditionem eorum factam alteri à debitore.ibid.n.39
Qualitatem reſolubilem rei ſibi hypothecatæ debet proſpicere creditor &alio iuris remedio ſibi [illegible]re.ibid.n.40
H[illegible]theca ſuper emphytheuſi per commiſſum de[illegible]ad Dominum reſoluitur.ibid.n.41
Et Hypotheca medio tempore contracta reſoluitur. ibid.n.42.
Hypotheca reſoluitur,reſoluto contractu ex cauſa præcedente neceſſaria.ibid.n.43
Et quæ dicatur cauſa neceſſaria præcedèns vel voluntaria.ibid.n.44.remiſſiuè.
Hypotheca ſoper molendino,ſi iſtud prorſus ſit dirutum diſſoluitur , etiamſi ex eiſdem molis & cæmentis alium nouum conſtituatur.p.603.604. num.50
Quia non eſt idem molendinum,ſed aliud nouum. p.606.n.51
Hypotheca , quæ ſemel ceſſauit & omnino euanuit, amplius non reuiuiſcit.ibid.nom.52. 53. & ſeqq.
Hypotheca ſuper nomine debitoris durat quantum ipſum nomen,quo extincto & illa extinguitur. p. 609.610.& 613.n.46.& 47
Hypotheca extinguitur extincta re.p.610.n.12
Hypotheca,an extinguatur nomine debitoris per compenſationem ipſo iure extincto.ibid.num.13. & ſeqq.
Hypotheca ſuper cenſu,ſeu nomine debitoris non impedit redemptionem , & ſolutionem faciendam Domino cenſus etiam inſcio creditore hypothecario.ibid.n.15
Et per redemptionem aut ſolutionem extinguitur hypotheca.ibid.& ſeqq.
Hypothecæ poteſt res ſubiici ex pluribus ac diuerſis cauſis.p.637.n.44
Hypotheca non ſubſiſtit obligatione principali deficientè.p.649.n.184.& ſeqq.
Hypotheca diſſoluitur per acquiſitionem dominij in ipſa re per creditorem.p.669.n.129
Hypotheca orta in ipſo acquiſitionis inſtanti præfertur quibuſlibet anterioribus.p.681.n. 89. 90 91.&92
Hypotheca non contrahitur ſuper bonis maioratus,niſi liberis deficientibus.p.686.n.48.& ſeqq.
Hypothecam tacitam,& omnibus prælationem habet adminiſtrator pro ſuis reliquis & expenſis factis in conſeruationem adminiſtratoris. p. 11. num.3
Hypothecam tentam prior creditor dimittere non tenetur poſteriori,donec integrum creditum accipiat.p.721.n.11
Hypothecam poſſidens prior ſibi & aliis idoneam nequit repellere poſteriorem agentem pro reſiduo.ibid.n.12
Hypotheca non eſt de natura nec de ſubſtantia cõtractus, ex cuius exiſtentia vel defectu valor contractus non pendet.p.750. 753. n. 48. & 44 & à n.46
Hypothecam res iterum repetita in obligatione nouante conſeruat tempus,& prælationen .ibid. n.92. & cum ſeqq.
Hypothecam ſuper re empta à minore proprio ſoluendo , an valeat ſi fiat incontinenti,& non ex interuallo.p.495.n.113.cum ſeqq & ex n.508
Hypotheca abſque expreſſa contrahentium conuentione nequaquam contrahitur.p.750.n.50
Nec ſubintelligitur in contractu,ſi comitatur à cõtrahentibus.ibid.n.51
Poteſt quis eſſe hypothecarius creditor abſque prælatione.ibid.n.52
Hypothecæ ius ſolum cedi vel legari poteſt ſine crediti corruptione ,vel remiſſione.ibid.n.53
Hypotheca contracta virtute mandati nequit retro trahi ad tempus mandati.p.148.n.27.& ex n. 9. num.1.cum ſeqq.
Hypothecam contractam virtute mandati non retrotrahi ad tempus mandati , qui Doctores teneant.

teneant.ibidem, pag. 9. num. 30. cum ſequentibus.

Ius hypothecæ ſemel extinctum per acquiſitionem rei, recuperat creditor re euicta, vel ablata.p.669 num.151

Hora.

Vide *Dies, Inſtrumentum.*

Inter duus creditores eadem die contrahentes, de quorum anterioritate non apparet prælatio non datur, ſed pro rata ſimul admittuntur.pag. 596. num.165

Fallit in creditore habente inſtrumentum cum die, & hora vt iſte præferatur alteri horam non habenti.ibid.n.166.

Etiam contra dotem, cuius inſtrumentum caret hora.ibid.n.167

Et in quocumque actu præfata ſententia locum habet iuxta communem.ibid.n.168

Ex duobus inſtrumentis horam non habentibus præfertur inſtrumentum pro dote, etiam contra fiſcum.ibid.n.169.& 170

I

Ignorantia.

IGnorantia eius, qui inueſtigare tenetur, illum non excuſat, ſed potius inducit ſcientiam. p.391.n.106.& à n.104

Scire,& ſcire debere, paria ſunt.ibid.n.107

Ignorantia hæredis iuſta confirmat alienationem rei per fideicommiſſum alteri relictæ. pag. 551. num.12

In poſſeſſore maioratus putatiuo impetrante facultatem ad alienandum non poteſt cadere ignorantia fideicommiſſi perpetui.ibid.n.13

Ignorantia veri hæredis fideicommiſſum adeſſe, vendens alteri ſimul ignoranti ſolum ad pretium tenetur fideicommiſſario.ibid.n.14

Niſi hæres ſoluendo non ſit, quia tunc poteſt fideicommiſſarius rem ab emptore euincere.ibidem, num.15.& ſeqq.

Alienationis prohibitio expreſſa impedit alienationem factam ab hærede ignorante emptori, vel creditori pariter ignoranti, quæ ipſo iure nulla eſt.ibid.n.15

Impedimentum.

De omnibus impedimentis, an ſit neceſſaria relatio principi in impetratione facultatis ad alienandum bona maioratus. pag. 289. num. 1.2 & 3

Impedimenta quando plura obſtant, nihil prodeſt impetranti, de omnibus eſt facienda principi relatio, vt facultas proſit.ib.n.4

Quando impetranti plura impedimenta obſtant nihil prodeſt pro ſingulis ſingulas facultates impetrare, ſed de omnibus facienda eſt relatio ibid.num.5

Impedimentum narratum coniunctum cum tacito reddit difficiliorem impetrationem.p.289.n.90. num.6.& 7

Duplex impedimentum difficilius tollitur quàm vnum.pag.292.num.25.cum ſeqq. & ex p. 293. num.22

Impetrare.

Impetrans facultatem ad alienandum, an de omnibus impedimentis concurrentibus relationem principi facere teneatur.pag. 289. num. 2.cum ſequentibus.

Impetranti ſi plura obſtant impedimenta nihil prodeſt pro ſingulis ſingulas facultates ſeparatim impetrare, ſed de omnibus in vna tenetur facere relationem. ibidem, num 4. 5. & ſequentibus

Fruſtra precibus impetratur, quod à iure communi conceſſum eſt.p.291.n.13

Indiuiduum, & Indiuiduitas.

Indiuiduitati cauſarum non attribuitur fori mutatio, ſed accumulatio, p.55.n.3

Indiuiduum eſt iudicium, concurſus, quod inſeparabilem connexitatem inter creditores producit.p.25.n.6.& ſeqq.

Indiuiduitas eſt iudicium concurſus.p. 36.n.31. & p.40.n.4

Indiuiduis & connexis iudiciis in quibus clericus & laicus inſunt, iudex Eccleſiaſticus, vel dignior competens eſt.ibid.n.5.

Si ob indiuiduitatem iudicij concurſus via executiua à via ordinaria cócurrentes ſeparari nequeat, an via executiua vti priuilegiata ad ſe trahat ordinariam, ita vt totum iudicium executiuum efficiatur, p.142-147.n.14.16.& 48.& ex n.9. cum ſequentibus,

In Indiuiduis cauſa, & perſona priuilegiata trahit ad ſe cauſam, & perſonam non priuilegiatam. p.141.n.15

Indiuidua & vnica dicitur quælibet diſpoſitio conditionalis, & qualificata cum ſuis conditionibus, & qualitatibus initis.pag. 43. num.21. & ſequentibus.

Indiuiduum eſt ius hypothecæ.p.87.n.5

Hypothecæ ius eſt indiuiduum, licet res hypothecatæ diuiduæ ſint. ibid.n.6.& ſeqq.

Indiuiduæ ſunt rationes reddendæ continentes in ſe datum, & receptum introitus, & exitus. pag.703.n.30. & ſequentibus, & ex ibid. n.22 cum ſeqq.

Indiuiduus & vnicus eſt contractus cum omnibus ſuis pactis, conditionibus & qualitatibus eo inſitis.p.162.n.13, cum ſeqq

Incertitudo.

Incertitudinis & dubij euentus ratione contractus alias illicitus, licitus iudicatur pag. 169.n.44. & ſequentibus.

Facultas regia indifferens ſuper tuo maioratu conceſſa ei, qui plures & diuerſos poſſidet, ratione incertitudinis vitiatur.p.437.n.6

Incertum & nullum æquiparantur.ibid.

Maioratus inſtitutor ſi ſe referat ad alium maioratum, & plures reperiantur contrarij ratione incertitudinis, neuter attenditur. pag. 429. numer.7

Incertitudo facultatis regiæ certificari poteſt ex iudiciis & demonſtrationibus legitimis. ibid. n.9.cum ſeqq.

Ob incertitudinem lucri, & damni data paritate futuri contingentis iuſtificatur. pag.445. numer.119

Indotatio.

Vide *Mulier, Vxor.*

Circa indotationem vxoris ob obligationes pro marito vltra dimidiam dotis.Vide. p.388. n.68 cum ſeqq.

Ad Indotationis læſionem, ſicut & quorumlibet contractuum attendi debet tempus contractus, non quod poſtea euenit.p.389.n.77.& 78

Ad Indotationem mulieris tempus indotationis debet attendi.ibid.n.79

Indotationis exceptio quibus in caſibus denegetur mulieri. ibid.n.80

Index Rerum,

Ad Indotationem non ſunt attendenda bona mulieris paraphernalia, nec patrimonialia, ſed dotalia tantum.ibid.n.81

De Indotationis materia qui tractent.ibid.

Inducia.

Vide *Moratoria.*

Inſolidum.

Pluribus in ſolidum obligatis, ſi vtilitas ad vnum dumtaxat ſpectet, iſte dicitur principalis, cæteri fideiuſſores inter ſeipſos, non reſpectu creditoris.p.431.ex n.20.cum ſeqq.

Inſolidum pluribus obligatis & ſimpliciter condemnatis, an creditori inſuper agenti contra vnum, non pro ſua rata, ſed pro toto, obſter res iudicata.p.651.n.2.& ſeqq.

Inſolidum obligatis, & ſimpliciter condemnatis vnuſquiſque pro rata intelligitur condemnatus, etiam ſi aliquis efficiatur non ſoluendo.pag.651.652.n.3.4.5.6.& 7

Et an a reſiduo preter ſuam ratam, videtur quilibet abſolutus.pag.652. & 654. num. 7. & num. 36 cum ſeqq

Creditor, qui virtute ſententiæ ratam ab vno correo exegit non poterit poſſe ab eodem, nec à cæteris in ſolidum obligatis ſolidum petere.pag. 655.n.46

L.1.1.& ſimiles C.ſi plures vna ſent.procedunt, ſiue creditor à principio ſolidum deduxerit ſiue ſimpliciter omnes correos pro quantitate conuenerit.p.656.n.57

Inſtantia.

Creditore (cuius ius fuit præſeruatum in decreto comparente eadem continuatur inſtantia.p.411. num.11

Tertius comparens virtute clauſulæ ſaluo iure, dicitur petere in eadem inſtantia, eamque continuare, non nouam incipere. ibidem, numero 72

Maria contrarium ſectans reprobatur cuius fundamentum falſum oſtenditur. ibidem, num. 73. & ſeqq.

Inſtitor.

Inſtitor præpoſitus ad certum genus negotiationis vel artis non obligat dominum contrahens extra negotiationem vel artem.p.72.73.num.38.& ex n.76.cum ſeqq.

Præpoſitus negotiationi non tenetur adminiſtratione finita, & quando ſecus.p.73.n. 84

Inſtitor quando finito officio teneatur per regulas & limitationes.ibid.n.87.remiſſiuè.

De variis dubiis inter inſtitorem præpoſitum, & præponentem.ibid.n.88.remiſſiuè.

L.ſi quis mancipiis 17.§.ſi impubes ff.de inſtitoria, actio diſponens contractus cum inſtitore ſciente mortem domini præponentis, valere in præiudicium hæredis interpretatur.pag.449. 450. ex n.11.cum ſeqq.& ex n.146

Inſtitoris mandatum non extinguitur morte domini præponentis, ſed durat quouſque ab hærede reuocetur.p.444 n.112

L.eius qui in prouincia verſiculo placebat, ff.ſi certum petatur contrarium ſupponens interpretator ibid.n.113

Inſtitor procurator, vel ſyndicus contemplatione officij contrahentes de ſuo non tenetur, durante vel finito officio.pagin.702.num.12. ex num. 7. cum ſeqq.

Quod generaliter procedit in omnibus officialibus publicis vel priuatis ibidem.num.13.& ſequentibus.

Inſtitoris mandatum finitur per mutationem ſtatus domini præponentis.p.241.n.10

Interuſurium.

Vide *Fructus, Reſtitutio.*

Interuſurium & fructus hæreditatis maioratus & vſusfructus patri debiti, ſeu rei ante tempus reſtitutæ, an iudicentur bona debitoris reſtituentis p.499.ex n.1.cum ſeqq

Diſtinctio traditur intra reſtitutionem præmaturam iuris iam quæſiti & radicati.& iuris delati, & quærendi reuocabilis & reſolubilis.p.500.ex n.18.cum ſeqq.

Creditores ius habent ad interuſurium medij temporis facta præmatura reſtitutione.pag.501.n.28 cum ſeqqq.

Interuſurium donat debitor, qui ante tempus reſtituit maioratum.p.502.n.33.& ſeqq.

Inſtrumentum.

Inſtrumenta producta & parti intimata, non impugnata, approbata remanent.pag.664.ex num.69. cum ſeqq.3.p.c.2.ex n.69.fol.664

Inſtrumentum quodlibet in iudicio factum habet executionem paratam propter calorem iudicij pag.671.num.150.& ſeqq.& ex num. 144. cum ſeqq.

Inſtrumenta apud eum deponenda, qui maiorem partem facit in re.p.764.n.49.& ſeqq.

Inſtrumento crediti reddito debitori, creditum remiſiſſe cenſetur creditor.p.144 n.9

Secus hypotheca reddita, ibidem, ex num. 3.cum ſeqq.

Inſtrumento crediti reddito debitori creditum, & hypotheca in eo contenta remiſiſſe creditor cẽſetur.ibid.n.10

Inſtrumento crediti reddito debitori, fideiuſſores in eo contenti liberantur.ibid.n.11

Ex inſtrumenti, quo duo erant obligati redditione vni adiudicatur remiſſio debiti, & ſimul actionis ceſſio contra correum.ibid.n.11.& n.13

Ex duobus inſtrumentis à fiſco & alio creditore præſentatis, de quorum authoritate non apparet quale eorum præferatur.p.47.n.8

Inſtrumenti habentis executionem paratam effectus non impediuntur ob nullitatem ipſius aut reſciſſionem contractus in via ordinaria motam pag.147.n.56

In eodem inſtrumento ſimul contrahentes, & eodem tempore non poſſunt ad inuicem anterioritatem prætendere.p.393.n.135

Nec etiam ij, qui prius nominati reperiantur in eodem inſtrumento.pag.385.& ex num. 150. cum ſeqq.

In eodem inſtrumento prius poſterius non datur cum eodem momento ius omnium ſimul naſcatur.p.393.n.136.& ſeqq.

Inter duo creditorum inſtrumenta de quorum anterioritate non apparet nulli datur prælatio, ſed pro rata ſimul omnes admittuntur.pag.596.numer.165

Inſtrumentum continens diem & horam præfertur alteri horam non habenti.ibid.n.166

Etiam contra dotem, cuius inſtrumentum caret hora.ibid.n.167

Et in quocumque actu præfata ſententia locum habet iuxta communem receptam.ibidem, numer.168

Ex duobus inſtrumentis horam non cõtinentibus, nec apparente anterioritate, præfertur inſtrumentum pro dote, etiam contra fiſcum, ibidem, num.169

Dos & fiſcus habentes inſtrumenta eadem die confecta cum quibus alij creditores concurrunt habentes tacitam,vel expreſſam hypothecam quis alij præferendus.p.396.n.170.remiſſiuè

Inſtrumento aliquo qui iuuatur totum recipere tenetur ,nihil eiecto.pag.407.num.24.& ex n. 16. cum ſeqq.

Inſtrumentum exhiberi petens totum approbare videtur.ibid.n.25.

Item in libro exhibendo.ibid.n.40.

Item,& qui iuuatur aliqua parttia libri exiſtentis penes aditum ibid.

Inſtrumentum producens videtur fateri omnia in eo contenta ibid.n.29.

Etiam ſi proteſtetur,vno dumtaxat capitulo vtiviſque. ibid.n.30

Et de pluribus huius Regulæ ampliationibus & limitationibus. ibid.n.31.remiſſiuè,

Inſtrumentum producens videtur fidem eius approbare,etiã ſi non ſit ſolẽnis.p.408.n.32.p.407

Niſi ſit ſuſpectum de falſo.ibid.

Inſtrumentum exhibitum principi ex quo conſtat defectus,& nullitas validat principis confirmatio.p.521.n.69.& 70

Ex Inſtrumento exhibito ſi apparet defectus,exceptio,& oppoſitio partis non eſt neceſſaria. ibid. num.71

Inſtrumentum annullatum ob non ſolutam gabellam non ideo annullatur contractus.p.522.n.77 & ex n.73.cum ſeqq.

Inſtrumentum producens continens exceptionem eam tacitè oppoſuiſſe videtur.p.717.n.18

Inſtrumẽtum obligationis factum ab vxore in quo mariti licentia non apparet,iudex ex officio repellit,etiamſi vxor non opponat.ibid.n. 22. & ſeqq.& ex n.18

Inſtrumentum per ſententiam reprobatum intelligitur,& amplius nec ad agendum nec ad excipiendum prodeſt. p.652.655.n.21.&51

Nec ex eo poteſt exemplar deduci nec inter eaſdẽ nec inter diuerſas perſonas.p.652.n. 12.& ſeqq.

Ea Inſtrumenta cenſentur reprobata per rem iudicatam quæ ex diametro repugnat ſententiæ,non vero quãdo concurrere poſſunt in effectu.p.655 num.52

Inſtrumenti ea pars,quæ non continetur in ſententia,omiſſa intelligitur, p.656.n.53.54.55. & 56

Inuentarium.

Vide *Heres ,Aditio*

Iouentarium impedit bonorum commixtionem, imò illa conſeruat ſeparata. p.69.n.26

Inuentarij confectio quoad hæredem creditorem idem operatur quod ſeparatio per extraneos creditores poſtulata. ibid.n.27.& 28

Inuentarij virtute hæres ſuum creditũ & ſeparationem tãquam extraneus poſtulare poteſt.ib.n. 29

Inuentarij virtute hæres creditor hæreditatis poteſt ſuum creditũ in concurſum conſequi ib.n.31

Inuentarij cõfectio reddit hæredẽ illæſum.ib.n.32.

Inuentarij beneficio hæreditas fingitur non adita, ibid.n.14

Hæredis bona obligatio per teſtatorem ad ſolutionem legati per inuentarium ſubſequutum obligata non remanent.p.70.n.39

Abſque Inuentario hæres ſe immiſcens præſumitur doloſus,& bona ſurripuiſſe.p.459.n.12

Et eſt præſumptio iuris & de iure quæ non admittit probationem in contrarium.ibid.n.13

Inuentarij confectio perſonalis eſt,itavt confectum à tertio non prodeſt hæredi.p.360.n.20

Inuentarium à matre confectum filijs non prodeſſe qui renent.ibid.n.21

Inuentarium à matre confectum ad filij poſſint ratificare.ibid.n.22

Inuentarium confectum à legatario an proſit hæredi.ibid.

Confeſſio quorundam creditorum inuentarium confectum ab hærede verum eſſe cæteris creditoribus non nocet. ibid.n.23

Inuentarium ab alio legitimè confectum hæredi prodeſſe receptior eſt opinio.ibid.n.25

Per Inuentarium ab vno ex hæredibus confectum probatur,quot bona defunctus reliquerit. ibid. num.26

Inuentarium confectum à pupillo prodeſt ſuo ſubſtituto.ibid.n.27

Inuentarij beneficium tranſmittitur ab hærede in ſucceſſorem,tanquam in rem ſcriptum.pag. 361. num.28

Inuentarium confectum à patre prodeſt filiis aliud non conficientibus.ibid.n.29.

Inuentarium fit vt hæres bona defuncti non occultet.ibid. n.30

Inuentarium factum ab vxore de bonis mariti ad effectum diuidendi hæreditatem prodeſt hæredi bus mariti.ibid.n.31

Inuentarium factum ab eo,cuius intererat bona, non occultari ; prodeſt etiam illi qui conficere tenebatur.ibid.n.32

Inuentarium confectum à tutore prodeſt ſubſtituto,ac fideicommiſſario.ibid.n.33

Donatarius omnium bonorum reſeruata donanti certa quantitate ad teſtandum non tenetur facere inuentarium.ibid.n.34

Inuentarium confici,fuit introductum,ne bona occultentur.ibid.n.35

Hæres debitoris formantis concurſum excuſatur ab inuentario ob liſtam bonorum à defuncto datam.ibid.n.36

Inuentarium factum à iudice ex officio ſuo prodeſt hæredi abſenti p.361.n.0.362.n.34.& 38

Hæres debitoris formantis concurſum legitimo iuris,& facti impedimento excuſatur nouum conficiendi inuentarium.p.362.n.39

Tutoribus,curatoribus,& adminiſtratoribus , qui ratione officij tenentur conficere inuentarium non prodeſt aliud à tertio confectum.ibid.n.40

Hæres illius,qui ceſſit bonis nulla inuentarij confectione indiget.ibid.& ſeqq.

Hæredi non currit tempus conficiendi inuentarium durãte impedimento iuris vel facti.ib.n.42

Lite pendente ſuper bonis hæreditariis,quibus ſicut immiſcere non poteſt hæres,ita non tenetur ad inuentarij confectionem,nec ad proteſtationem.ibid.n.43

De inuentario à ſe confecto poteſt hæres condemnatus opponere poſt rem iudicatam. p.641.n.87

Iudex.

Vide *Requiſitoria,Clericus.*

Iudex infamando concurſu is competens dicitur qui ſit iudex debitoris non creditorum. pag.3. num.13

Iudex concurſus non exigit decimam.p.7.n.44. & 58.cum ſeqq.

Iudex idem debet eſſe cauſæ præparantis,ac cauſæ præparatæ.p.17.& 43.n.19.& n.24

Iudex Eccleſiaſticus eſt competens concurſus formati ad hæreditatem clerici iacentem inſtantibus creditoribus.pag.20.num.47.cum multis ſeqq.

Debitor poteſt nonitet formxre concutſum vniuerſale coram qnolibet ſuo iudice compeiente ſiue ſit ex iam electis per creditores,ſiue non.p.27.28 n.3.& 14

Coram vno iudice inuentandæ ſunt omnes cauſæ ratione indiuiduitatis concutſus, ne continentia cauſæ diuidatur.p.29.n.15.& ſeqq.

Homicidij facti,in confinio diuerſarum iuriſdictionum index compeiens eſt iſte, in cuius rerritorio reperitur caput occiſi.p.30. num.26.& à n.25 cum ſeqq.

Iudex concurſus priuatiuè cognoſcit de omnibus cauſis,ab eo dependentibus.p.38.n.1

De concurſu per ſolos creditores formato ille iudex priuatiuè cognoſcit, qui præuenerit cauſam xd petitionem vnius creditoris ibid.n.2

Iudex concurſus ad ſe trahit omnes cauſas coram aliis iudicibus pendentes per requiſitorias & inhibitionem.ibid.n.3

Competentia orta inter duos iudices xd inuicem inhibentes,ille præualet, qui iuriſdictionem habet ibid.n.4

Iudex iuriſdictionem habens poteſt etiam in parem habenti.ibid.n.5

In connexis.& iodiuiduis iudiciis in quibus clericus & laicus concurrunt index Eccleſixſticus,vti dignior cumpetens eſt,p.40.41.43. n.5.11.12,21. & 22

Iudex Eccleſiaſticus ſæcularem citxntem clericum ad concurſum inhibens vim facit.p.41.n.10

Idem ſeruatur in delatione quinquennali per creditores debitori præſtanda.ibid.

Iudex exequens debitorem in iudicio particulari cognoſcit de Domino rei repertæ inter bona debitoris deductum pretium.p.97.n.118

Iudex non debet impertire officium ſuum inter partes non petente p.180.n.37.& ſeqq.

Coram iudice concurſus ſubhaſtante dependet comparare nouus licitator plus offerens ſubhxſtatione perfecta.p.372.ex n.85.cum ſeqq.

Præuentione iudicis Eccleſiaſtici,ac præuentione iudicis ſæcularis concurrentibus in eadem die de qua non anterioritate non apparet, præſumitur pro præſumptione ſæcularis.p.396.n.171

Iudicis animus ſoluentis ſub cautione fuiſſe præſumitur conſulere voluiſſe omnibus ius habentibus.p.408.n.37.38.& ſeqq.

Coram iudice concurſus an comparere teneatur clericus coi ſolutum fuit ſub cautione de reſtituendo poſteriori,ſi ab iſto conueniatur reuocatoria p.408.ex n.42.cum ſeqq.

Iudex concurſus cognoſcit de reuocatorix intentata contra creditorem etiam clericum,dum iudicium concurſus extinctum non eſt.p.409.n.48.& 49

Solutionis virtute liberè ſed ſub clauſula præſeruxtiux iuris tertij reuocatoria mota ad eundem iudicem redire debet creditor,nec clericus declinat etiam extincto concurſu ibid. ex num. 51. cum ſeqq.

Commiſſarium Iudicij tanquam Iudicl , ſi iudex ſit extinguitur.p.456.n.40.41.42.& ſeqq.

Iudex legitimè ſubhaſtans quoad omnes iuris effectus repræſentat debitorem ac ſi iſte vendidiſſet p.715.n.2

Iudicium vniuerſale,& particulare.

Vide *Concurſus*.

Iudicium concurſus vt legitime formetur ſex requiruntur,de quibus. p.3.4.5. & n.7.13.22.27.31.& ex n.42

Iudicium concurſus eſt inſeparxbile,& indiuiſibile quare omnium creditorum præſentiam requirit. p.6.n.30

Iudicium vniuerſale concurſus originatur ab ipſo debitore independenter ab aliqua executione.p.8 num.60

In iudicio creditorum vniuerſali qnilibet eſt author & reus.p.15.n.2

Iudicium concurſus præparatorium eſt ad iudicium contentioſum ſuper iuribos & titulis creditorum p.17.n.18.& 19

Iudicium concurſus vniuerſale eſſe traditur & variis iuris fundamentis probatur.p.24.ex n.1.cum ſeqq.

Iudicium vniuerſale continet vnum corpus ſub ſe complecteos plura iura.ibid.n.3

Excuſſio bonorum reſpicit totum debitoris patrimonium cuius propterea Iudicium dicitur vniuerſale.ibid.

Iudicium concurſus indiuiduum eſt & inſeparabilem connexitatem inter creditores inducit.p.25. n.6.& ſeqq.

Iudicium concurſus non fit vniuerſale ex concurſu creditorum ſed immediatè ceſſione bonorum facta à debitore.p.26.n.16.& 17

Iudicium concurſus vniuerſale diuerſum eſt ab aliis iam motis per creditores contra debitorem quæ ſunt particularia.p.18.n.13

Iudicium concurſus indiuiſibile eſſe probatur.p.29 n.20.cum ſeqq.

Iudicium concurſus eſt corpus integrale compoſitum ex iure debitoris,& iuribus creditorum,quæ vt membra illius iudicantur.p.30.n.22.& 23

Iudicium concurſus motum per creditores inter ſeipſos & ſe inuicem opponentes xd executionem contra debitorem ab vno petitam eſt particulare & caret effectibus, ac priuilegiis concurſus vniuerſalis formati à ſolo debitore. p.31.n.30. cum ſeqq.

Inter iudiciom concurſus particularis & vniuerſale originem trahens à facto debitoris diſcrimen multi ignorarunt.p.33.n.53

Iudicij mutatio quæ fit fauore fiſci maximum affert creditoribus præiudicium.p.53.n.36.vide p.48.ex n.18.& verbo fiſcus p.51.& n.50

Iudicium concurſus deſtinatur ad cognitionem prælationis,& iurium creditorum.p.61.n.17

Ea tamen cognitio fit incidenter.ibid.& n.ſeqq.

Iudicium concurſus an ſeparatim ſit tractandum, quando aliqui creditores vix executiua, alij via ordinaria agunt.p.141.n.1.cum ſeqq.

Vel an omnium creditorum cauſæ veſtiantur via executiua,vt pari paſſu ambulent.ibid.n.2

Iudicium concurſus vniuerſale ao totum reddatur ordinarium concorrentibus in eo via executiua & via ordinaria.p.142.n.9.cum multis ſeqq.

Iudicium concurſus totum efficitur ordinarium concurrentibus creditoribus partim agentibus via exequutiua & pxrtim ordinaria, p.141. & 144.n.17.& 28

In iudicio concurſus tanquam indiuiduo omnes creditores ſimul concurrere tenentur. pag.143. num.18

Iudicium concurſus habet ſe xd lites motas & mouendas ſicut caput reſpectu membrorum. p.143. num.19

In iudicio concurſus diſceptatur de totali iure creditorum in proprietate,an perpetuo & irreuocabiliter conſequendum ſit,vel in perpetuum excludendi à credito poſtulato.ibid.n.20.21.& 22

Iudicium vniuerſale concurſus diuerſum eſt à particulari

ticularibus alibi per ſingulos creditores motis. ibid.ſub n.24
In iudice vniuerſali concurſus agitur de totali iure creditorum,& de prioritate crediti.ibid. ſub n.24
Iudicium concurſus, quo concurrunt creditores, quidam habentes viam executiuam,alij viam ordinariam totum efficitur ordinarium. pag. 144. num 28
Iudicium concurſus ex omnium creditorum iuribus componitur,& vnum continens indiuiſibile conficitur, ideo omnium vna debet eſſe natura ibid.
Vnumque iudicium eodem tempore non poteſt eſſe ordinarium,& executiuum.ibid.n.34
Sed ſi concurrat via executiua cedit ordinariæ,vt potentiori.ibid.n.35
Iudicium regulariter, & ordinarium ob fauorem plenariæ cognitionis.p.145.n.35
Iudicium concurſus vniuerſale dicitur pars principalis ad ſe trahens omnia alia cuiuſcumque qualitatis.ibid.n.37.cum ſeqq.
Inter iudicium concurſus vniuerſalis,& concurſus particularis qualis ſit differentia.p.146. ex n.42. p.148.149. & num.72.& 73. ex num.53. cum ſeqq.
Iudicium concurſus vniuerſale plenam exigit cauſæ cognitionem in via ordinaria. p.146.147. n.45. 46.& 47.cum ſeqq.
In iudicium deducta, & à parte non impugnata videtur fateri, continere & approbare.p.180.n.42 & à n.38.cum ſeqq.
In iudicio ſiue agendo ſiue defendendo Monachus p.233.& 237.n.29.& n.100.cum ſeqq.
Actus quilibet in iudicio geſtus præiudicialis creditoribus,ſi iſti citati non contradicunt expreſsè illi conſentire,& approbare cenſentur. pag.378. num.55
Iudicium concurſus vniuerſale,vt eius ceſſent effectus quomodo, & quando extinctum dicatur. p.409.n.50.remiſſiuè.
Sub clauſula præſeruatiua iuris tertij, ſolutio facta operatur, vt iudicium concurſus non extinguatur.ibid.n.51.cum ſeqq.
Iudicium certum capi non poteſt ex iis, quæ pendent à futuro euentu,ſed debet euentus, à quo declaratio pendet expectari.p.562.n.107.108. & 109.& ſeqq.
In iudiciis quaſi contrahitur,& obligatio inter partes oritur.ibid.n.143
Iudicialis actus potentior eſt extraiudiciali. p.671. num.144
Quæ in iudicio geruntur efficaciora ſunt iis, quæ extra illud fiunt.ibid.n.145
Præſentia in iudicio abſque vocis expreſſione ſtipulationis vim habet.ibid.n.146
Iudiciales actus habent executionem paratam.ibid. num.147
In iudicio facta confeſſio habet vim publici inſtrumenti.ibid.n.143
Et ob iudicij calorem continet efficaciorem probationem publico inſtrumento.ibid.n.149
Inſtrumentum quodlibet in iudicio factum, habet executionem paratam propter calorem iudicij. ibid.n.150
Iudicium concurſus, non finitur creditoribus omnibus inter non ſolutis. p.769. num. 42. vſque ad 47
Iudicium concurſus non diſſoluitur ſi aliquis creditor fuiſſet ſolutus ſub cautione de reſtituendo alteri potentius ius habenti.ibid.n.48
Et tunc nouus comparens potior creditor,idem iudicium concurſus ingreditur,quod non eſt extinctum etiam omnibus illic aſſiſtentibus ſolutis, ſi adſit clauſula de reſtituendo potiori venienti ibid.n.49
Iudicium concurſus non diſſoluitur quoties vnus creditor inſolutus remanet.p.770.n.50.& 51
Iudicium concurſus agitatum cum curatore dato hæreditati tanquam iacente, quæ detegitur iam adita,an reddatur nullum. pag.254. n.2. cum ſequentibus.
Iuramentum requiſitum ex lege regia in ceſſione facta per patrem filio ſcholaſtico,qui aliter nequit citationem expedire.p.56.n.101
Iuramentum requiſitum ex lege debet præſtari coram iudice, & non ſufficit coram notario non habente ſpecialem commiſſionem.p.57.n.102
Hoc iuramentum debet præſtari in iudicis manibus,nec ſufficit actuarij præſentia.ibid.n.103
Iuramentum de quo in l.Regia non reſpicit validitatem ceſſionis factæ ſcholari,ſed fundamentum iuriſdictionis ſcholaſticæ.ibid.n.104
Per iuramentum præſtitum in contractu ceſſionis factæ filio ſcholari iudice abſente, non ſatisfit formæ,l.Regiæ quæ præcisè requirit, vt coram iudice fiat.ibid.n.105
Affertur deciſio Senatus Pintiani.ibid.n.107
In iuramento contractus confirmatorio præſeruata eſt authoritas ſuperioris, qui poteſt abſoluere ad effectum agendi.p.285.n.48
Tenetur tamen impetrans facere relationem de pacto non petendi abſolutionem.ibid.n.49

Iuriſdictio.

Ad iuriſdictionem fundandam ſolum attenditur quantitas principalis petita non quantitates petitæ à tertiis oppoſitoribus.p.8.n.59
Super iuriſdictione inter duos formatam competentiam dirimit iudex ſuperior vtriuſque. p. 39. num.11.
Iuriſdictio ordinaria eſt naturalis. p.51.n.37
Ad iuriſdictionis fundatæ ratione loci exercitium, ſufficit loci qualitatem in libello deduci quouſque reus opponendo de veritate doceat. pag.57. num.110
Iuriſdictionem habentes in aliquibus dicuntur clariſſimi.p.199.n.62.& ſeqq.
Iuriſdictio poteſt capi in pignus pro executione & alienari,inſolutum dari.p.688.n.68

Ius,& Ius Accreſcendi.

Ius nouiter introductum in iudicio, noua eget & diuerſa inſtantia coram alio iudice competente proponendum.p.28.n.14
Iura plurium in eadem perſona ſimul concurrentia diſtincta,& ſeparata iudicantur. pag.68. ex n.11. cum ſeqq.
Ius alienum cenſum dum eidem non acquiritur ob aliquod iuris impedimentum remanet penes transferentem.p.133.n.44
Iura plurium perſonarum in eadem vna perſona concurrunt, actiones vnius qualitatis non confunduntur cum actionibus alterius. p.141.n.136.
Iura creditorum in iudicium concurſus incorporantur,& ſimultaneo proceſſu ratione indiuiduitatis terminantur.p.146.n.40.& 41
Ius accreſcendi inter alimentarios etiam re,& verbis coniunctos,non admittitur.p.216.n.66
Ius alimentorum licet cedi, & transferri in alium nequeat,poteſt tamen commoditas in executionem capi pro ſoluendis creditoribus.p.222.n.43. & 44.& ſeqq.

Ius in iudicio deductum ſi per mortem litigantis extinguitur.p.241.n. 24.& ſeqq.

Iura actiones eius loci eſſe iudicantur quo exigi poſſunt.p.474.n.2

Iura & actiones quoad exactionem,an loco circunſcribantur.ibid.

Quid in ſtatutis prohibitiuis,& pœnalibus. p.474. 475.n.5.& 11

Iura & actiones loco non circunſcribuntur.p.474. num.2

Ius ſemel incorporatum in patrimonium debitoris renunciari non poteſt in præiudicium creditorum pag. 487. 488. cum ſeqq. & ex num.2. & ſeqq.

Ius quærendum & nondum radicatum debitor poteſt repudiare in præiudicium creditorum p.507. n.1.cum ſeqq.

Ius tamen quæſitum,& in ſuo patrimonio radicatum debitor diſtrahere non poteſt in præiudicium creditorum.ibid.n.4.& 5

Ius alicui delatum ipſo iure ante acceptionem eſt variabile , & conditionale, itavt ſecuta repudiatione retro fingatur non delatum.p.513.num.77. & 88

Ius quod nunquam fuit,extingui non poteſt.p.520. n.51.& à n.46.cum ſeqq.

Ius delatum acquirere , vel non acquirere in mera facultate debitoris eſt , etiam inuitis creditoribus p.527.n.44.& 45

Poſtquam tamen debitor ius acquiſiuit,& acceptauit repudiare,aut renuntiare nequit in detrimentum creditorum.ibid.n.46

Debitor diſponendo de iure ſibi delato per contractum,vel teſtamentum in fauorem tertij eo ipſo acquirere illud videtur.ibid.n.47.& 48

Ius dubium non poteſt eſſe melioris conditionis, quàm ius certum.p.555.n.45.& 46

De Iure tertij excipiens regulariter non auditur. p.556.n.62

Ius tertij quando ſit excluſiuum iuris agentis poteſt opponi.ibid.n.63

Ius tertij quando dicatur excluſiuum ipſo iure iuris agentis.ibid.

De Iure tertij poteſt allegare quicumque habens intereſſe.p.557.n.66. cum ſeqq.

Ius incertum,ac pendens ex futuro euentu non eſt in conſideratione quovſque per euentum declaretur certum. p.562.n.107

Et interim nullum ius adeſt,quod in iudicium moueri poſſit.ibid.n.108

De Iure tertij poteſt dare reos ſi ſit excluſiuum iuris agentis ipſo iure.p.563.n.117

Si ſit radicatum in tertio.ibid.n.119

Reus poteſt dare de iure tertij,quod iuxta præſentem ſtatum conſtans ſit. ibid. num.118.119. & 110

Tertius conuentus non poteſt excipere de iure tertij,quod pendet à voluntate & declaratione tertij antequam declaret.ibid.121.& 122

Voluntas hæc ſatis detegitur per litem motam à tertio ſuper extinctione illius,qui non conuenitur ab alio.ibid.n.123

Iuri creditorum anteriorum per factum debitoris detrahi non poteſt.p.613.n.45

Iure creditorum extincto reſoluitur ius hypothecæ exiſtentis penes debitorem,aut tertium. p. 644. n.233

Ius quod omninò non eſt extinctum,ſed eliſum, & diminutum,durat in eſſentia,licèt ceſſet in effectu.p.686.n.54

Ius ſemel extinctum iterum non reuiuiſcit. p.733. num.7

Iuri debitorum quomodolibet debitor de ſuis bonis diſponendo nulla arte detrahere poteſt.p. 738.n. 1. & ferè per totum.cap.

De Iure prælationis competente creditori debitor diſponere nequit,nec ſubuertere alterum ei præferendo.p.739.n.4

Ius prælationis eſt priuatiuum creditorum non communicabile debitori,qui ob id de prælatione alterius nequit opponere creditori inferiori exigenti ſuum creditum.ibid.n.5

Ius creditorum omne patrimonium debitoris vbique exiſtens reſpicit.ibid.n.9

Iure debitoris extincto , vel annihilato ex natura rei , vel ex cauſa antecedente neceſſaria , & non voluntaria, extinguitur ius creditorum medio tempore quæſitum.p.751.n.64

Quando ius pluribus gradatim competit vni poſt alium,primus per ceſſionem , aut remiſſionem, ſeu renontiationem in fauorem inferioris factam ſibi dumtaxat , non vero intermediis præiudicari poteſt. pag. 752.num.70. 71. 72. & ſequentibus.

Ius propter circuitus vitandos non poteſt addi creditoribus,ſed adimi.p.758.n.27

Ius renuntiatum , aut ceſſum alicui ſi iſti non acquiratur ex aliquo iuris impedimento non abdicatur à renunriante.p.271.n.56

Ius ſemel extinctum ob emptionem,vel acquiſitionem rei,reuiuiſcit re euicta,vel ſublata. p. 669. n.131

Ius offerendi.

Ius offerendi denegatur poſteriori creditori contra emptorem pignoris ad inſtantiam prioris.p. 176. num. 14

Iuſpatronatus.

Vide *Patronatus.*

Ius,Sepulchri,& Capellæ.

Vide *Patronatus.*

L

Laudemium.

Vide *Gabella , Onus.*

Laudemium ſoluendum ex venditione rei feudalis onere cenſus grauatæ & legatæ,debetur dempta æſtimatione cenſus. p. 171. n. 5. cum ſeqq.& ex n.2

Plura prædia cenſualia diuerſis dominis pertinentia ſi quis emerit vnico pretio ſingulis dominis debet laudemium pro rata. p. 467.n.29

Laudemium debetur ex venditione ſemel perfecta licèt poſtea à contrahentibus diſſoluatur.p.593. num.8

Laudemiū an debeatur ex bonis emphyteuticis diſtractis pro ſatisfactione creditorum emphyteutæ p.676.n.32

Laudemium non debetur quando fructus rei emphyteuticæ adiudicantur creditoribus durante vita debitoris.677.n.42

Legatum,Legatarius.

Legatum alimentorum quod ſemel euanuit propter diuitias legatarij reuiuiſcit neceſſitate & inopia ſuperueniente.p.212.num.12.& ex num. 2.cum ſeqq.

Legatum alimentorum eſt naturaliter taxatum tam ratione temporis,quam ratione rei ipſius.p.216. n.68. & 69

Legata

Legata diuerſa excedentia vires hæreditarias reducuntur ad eas pro rata cuiuſlibet legati p.382.n.2

Legatarius ſi integrum legatum fuerit conſequutus vltra vires patrimonij tenetur cæteris reſtituere exceſſum.ibid.n.3

Hæc diminutio, & defalcatio pro rata ſimiliter procedit in contractibus, ſicut in legatis.ibid.n.4

Legata relicta vltra vires hæreditatis ad eas reducuntur omnia pro rata.p.461.n.112

Dominium rei legatæ ipſo iure tranſit in legatarium, etiam ignorantem quod ante acceptationem poteſt debitor repudiare inuitis creditoribus.p.489.n.31

Dominium rei legatæ tranſit in legatarium ipſo iure. ibid.n.22

Etiam ſine traditione.ibid.n.23

Legati repudiatione ſequuta fingitur retrò nihil acquiſiſſe.ibid.n.24 & 25

Legatarius, qui ex legato commodum non conſequitur, grauari nequit, ſecus ſub die aut à conditione, ratione interuſurij, quod percipit medij temporis conditione pendente.p.502.n. 34. 35. 36.& ſeqq.

Per legatæ rei alienationem inducitur legati ademptio.p.531.n.15

Sub diſtinctione inter alienationem voluntariam, & neceſſariam factam à teſtatore.ibid.n.16

Per hypothecam, & obligationem rei legatæ legitimum ademptum non intelligitur.ibid.n.19

Sed hæres tenetur rem luere, & tradere legatario, ibid.n.10

Inter alienationem rei legatæ pleno iure factam, & pignorationem vel obligationem diſcrimen quoad legati ademptionem.ibid.n.21

Legatum relictum vxori ſi caſtè viuat an ſemel ablatum recuperet caſte poſtea viuendo.pag.685 num.36

Legatum ſub conditione ſi alicui nubat amittit mulier alteri nubendo etiamſi vidua effecta conditioni parere velit.ibid.n.36

In vim legati valet confeſſio patris de recepto, aut debito, quoad extraneum in quinto, quoad filium in tertio, & quinto.p.740.ex n.20

Legitima.

Vide *Filius, Grauamen.*

Ad legitimam filij cui pater vinculum impoſuit, de filij conſenſu, an inſuper ius habeant creditores.p.766.n.1.cum ſeqq.

Legitima filio acquiritur ipſo iure ac etiam legitimæ ſupplementum.p.767.n.6

Et etiam filio ignoranti.ibid.n.7

Quod ſpeciale ſit in filio non in cæteris hæredibus.ibid.n.8

Legitima debetur filio ipſo iure, & abſque eius effectu, ſicut, & ius agendi ad ſupplementum, ibid.n.9

Filius adhuc viuo patre quodammodo dominus legitimæ exiſtimatur.ibid.n.10

Legitimam delatam repudiare non poſſe debitorem in præiudicium creditorum etiam ante acceptationem, qui tenuerunt.ibid.n.11

Nec etiam legitimæ ſupplementum renuntiare poteſt in præiudicium creditorum.ibid.n.12

Legitima continetur ſub generali hypotheca bonorum filij.ibid.n.13

Legitimæ vinculum appoſitum ex ſola voluntate filij dependet.ibid.n. 15

Maioratum condere poteſt pater ex legitima filij expreſsè conſentientis in ſuorum creditorum præiudicium.p.768.n.31

Legitimam delatam poteſt debitor repudiare in præiudicium creditorum.p.771.772.n.79. & 80

Si totam legitimam poteſt filius repudiare, multo magis grauatam, & diminutam acceptare poteſt in præiudicium creditorum.p.772.n.82

Legitimum.

Legitimum vt dicatur iudicium concurſus quæ requirantur.p.3.n.13.cum multis ſeqq.

Legitima perſona non eſt amplius debitor poſt concurſum ad contrahendum, & contractus eſt inualidus.p.130.ex n.4.cum ſeqq.

Legitimum dicitur quod à lege approbatur.p.618. num.30

Quæ ſemel legitimè conſtituta ſunt durant, licet caſus ſuperueniat à quo initium ſumere non potuiſſet.p.685.n.38.39.& ſeqq.

Læſio.

Læſio enormis vel ignominioſa habet locum in ſubhaſtatione.p.711.n.4.& 5

Læſionis remedium enormis, vel enormiſſimæ, poteſt intentari à creditoribus pro ſuo intereſſe maximè quando fraudem interueniſſe probetur. ibid.num.6

Læſionis remedium etiam competit ſecundo creditori contra rei adiudicationem factam primo creditori.ibid.

Lex.

Lex requirens fideiuſſionem, etiam pro forma, ſi vltra procedat, præueniendo caſum impotentiæ, id ſequendum præcisè.p.351.n.165.& 166

Lex ſicut habet poteſtatem inducendi formam in aliquo actu, eandem habet ad illam minuendam. ibid.n.167.& ſeqq.

Lex prohibitiua inducens formam, & nullitatem actus ſi vltra procedat, imponendo pœnam contrauentioni, à forma nullitatis recedit. ibid. n. 168.etiamſi annullet act.165.& 1.p.c.14.ex n.62. & 66.& c.17.n.81

Lex ſimpliciter ad ſecuritatem partis requirens iuratoriam cautionem, trahitur ad leges ſimpliciter requirentes fideiuſſionem. p.351.n.170

Leges loco fideiuſſionis requiſitæ prouidentes caſum impotentiæ, non trahuntur ad leges ſimpliciter pro forma fideiuſſionum apparentes. ibidem,n.171.& 172

Lex Regia admittens pauperem recuſantem Senatores ad iuratoriam cautionem loco pecuniæ deponendæ nihil continet, quod indicet formam. p.338.n.57

Cui legi aliæ duæ interpretationes aſſignantur. p.346.352.n.124.& n. 172.

Lex pontificia non recepta, nec ligat, nec obligat. p.617.n.22

Poteſt tamen adduci in vim authoritatis, & doctrinæ magiſtralis.ibid.n.23

A Legis correctæ ratione, vel reuocatæ rectè argumentatur.ibid.n.26

Lege quidquid fieri poteſt, & pacto fieri poteſt. pag.618.n.27

A Lege probatum, legitimum dicitur.ibid.n.30

Leges Imperatorum in Hiſpania legis vim non habent, allegantur tamen, in vim rationis ac doctrinæ magiſtralis.ibid.n.43

Lex quando aliquid inducit in fauorem alicuius ſubintelligitur, ſi ipſe petat, & opponat.pag.56. n.56.p.337.ex n.41

Lex.

L.nomen quoque C. quæ res pign. oblig. poſſ. adducitur contra Cencium.pag.610.ex n.15.& ſequentibus.

L.vniuerſa reſcripta.C.de precib. imperat. offeren. exornatur.p.626.& ſeqq.

L. duobus 19. ff. de except.rei iudicatæ pondera-tur.p.614.n 6

L.penult.§. Latinus Largus ,ff. de except. rei iud adducitur.p.634.n.11

L.nam etſi is, §. filius quidem officioſo, ff. de io-offic.teſtam. & l. cum filius 78. ff. delegat. 2. & l. cum duobus. C. de inoffic. teſt. ponderantur. p.643.ex n.123

L.2. C. de luitione pignor. mirabiliter interpreta-tur.p.649.n.191.cum ſeqq.

L.à Diuo Pio, §. ſi pignor. ff. de re iudicata inter-pretatur.p.666.ex n.93.cum ſeqq.

L.proponebatur , ff. de iudiciis exornatur. p. 694. ex n.9.com ſeqq.

L. id , quod ff. de compenſationibus , exonatur p.695.ex n.14.cum ſeqq.

L.qui inuicem , de conditiooe debiti ponderatur. p.699.n.36

L.interdùm, cum l. ſi quo ff. qui potior. in pign. exornatur.p.712.ex n.12.cum ſeqq.

L. cerri conditio. §. depoſ. cum l. ſi quis ff. ſi cert. pet.exornatur.p.821.ex n.64.cum ſeqq.

L.aliam 29.ff.de caution. l. id quod ſi. de conſtit. pecun.exornatur.p.730.n.78.cum ſeqq.

L.qui id quod ff. de donation. ponderatur. p. 731 n.85.& ſeqq.

L.quod ſi maritus,ff.de conſtitut pecun. exornatur. ibid.ex n.86

L.debitorem. C. de pignorib. l. debitorum pactio-nibus 25. C. de pactis , exrnatur. pag. 738. ex n.1. cum multis ſeqq.

L.ſcripturas 8. C. qui potiores, & l. 31. tit. 13. p. exornatur.p.741.ex n.18.cum ſeqq.

L.1.§.cum prædium,de pignoribus,& l.iuſto §.non mutat.cum aliis ponderantur,& exornantur.ex p.742.n.45.cum ſeqq.

L 1.§.ex contrario , ff. de ſeparationibus interpre-tatur.p.744.ex n 65.vſque ad n.69

L.Paulus reſpondit 12.ff.quib.mod. pign. vel hyp. ſolui enucleatur,& interpretarur.p.746. ex n. 1. & per totum.

L. Lucius Titius 11.ff.quib.mod.pign.vel hypoth. ſolu interpretatur.p.747.ez n.5

L.creditor', qui prior 12.ſi tecum,ff. qui potiores. declaratur,& conculcatur cum aliis.ibid.ex n.6. & ſeqq.

L.Iubemus.C.ad Senat.conſtit.Vellcian.interpreta-tur.ibid.ex n.8

L.Claudius Felix,ff.qui potiores in pign.hab. mi-rifice interpretatur. p.764 ex n.36.& ex n.48.3. p.c.13.ex n.58.& n.50.cum ſeq & §.1.ex n.103. meliùs.3.p.c.14.ex n.36.fol.759.& n.49

L.greg. 13. §. ſi creditor. ff. de pignoribus ponde-ratur.ibid.n.46

L.ſi ego 10. §.ſi res, ff. de iure dotium, exornatur, & interpretatur.p.214.ex n.14.cū ſeqq.& ex n.1

L.Labeo, §. ſi, ff. de recept.atbitris, interpretatur, & declaratur.p.264.ex n.24.25.26. p. 262. & ex n.11.cum ſeqq.

L.fideicommiſſum 50. §. tract. ff de iodicis pon-deratur,& exornatur.p.735.ex n.25.cum ſeqq.

L.1.ſi minor.ff.de rebus eorum exornatur.p.495.ex n 7.cum ſeqq.& ex n.108.& ſeqq.

L.qui autem 6.ff.quæ in fraud.cred.l.non fraudan-tur 177.ff.de reg.iuris,l.1.§. ff. de collar. bono-rum ſimilibus ponderatur, & exornatur.p.487. ex n.14.cum ſeqq.

L.ſi aua, C. de iure delib.l. Pantonios, §.ſi, ff. de acquir.hæreditat.exornatur ex n. 30. cum ſeqq.

L.3.§.ſi de donat.inter l. l.in alia C. ſi certum per. licet, §. quoties , ff. de iure dotium exornatur. ibid.n.35.& n.ſeqq.

L.hæc ratio iuſſi,ff.de donat.inter.l.idemque 4.ff. eodem conciliantur, cum l.ſed & ſi vir.§. ſi via, ff.eodem.ibid.n.40.cum ſeqq.

L.in fraudem,ff. de iure fiſci, & l. cum quidem, ff. eodem conciliatur.p.493.496.n.75.& n.77.& ex num.121

L. partem , ff. de iis , quæ infra cit. credit. ponde-ratur.p.499.n.7.& 10.& ex n.9.cum ſeqq.

L.poſt mortem. C. de fideicommiſſo ponderatur, p.509.n.9.& ex n.23.p.499.501.cum ſeqq. & ex n.69.& ſeqq.

L.Sed et ſi ante,ff.ad Trebell.l.hæres meus in princ ff.de cond.& demonſtrar.illuminatur.p.502.n.41

L.1.§.ſi minor,cum l.ſeqq.ff. de rebus eorum , in-terpretantur,& declarantur,qoando, & quomo-do loquantur.p.495.ex n.113.& ſeqq.& ex n.108

L.cum oporter,§.ſin autem.C.de bonis, qui liber. ponderatur, in parte renuntiante vſumfructum ante acceptationem.p.503 n.50.& 52.cum ſeqq.

L cum hic ſtatus 32.§.3.ff.de donat. inter. ponde-ratur,& exornatur.p.531.n.18

L.ſequens quæſt.ff.de legat.2.exornatur.p.532.n.38

L.idemque 10. §. ſi procurator, ff. mandati pon-deratur.p.533.n.1.& 2

L.Scripturas. C. qui potiores in pign.hab.exorna-tur p.540.ex.n.27.cum ſeqq & n.29

L.Barbaric. Philippus, ff. de offic. Prætoris, ſolùm procedit in iuriſdictinnibus,& officiis publicis authoritate,& vtilitate non in negotiis priuatis. p.550.n.6

L.1.C.de iure fiſci 16.10.interpretatur, & exoroa-tur.p.553.n.28.& ſeqq.

L. id quod , ff. compenſationibus exornatur. p.560.ex n.97.cum ſeqq.

L.Claudius Felix .ff.qui potior.in pign.hab mirabi-liter ponderatur.p.564.ex n.132.cum ſeqq.

L.habebat.13.ff.de inſtito.actio.ponderatur.p.571. n.54.& ſeqq.

L.ſi curator.C.arbitr.tutelæ,& l.49.tit.5.p.5.pon-derantur.p.576.n.41.& 43

L.ſi ex ea pecunia.C.de rei vendicat.ponderatur. p.577.n.54.cum ſeqq.

L.ſi.C.de pactis exornatur. p. 592. & 596.n. 3. & à n.45

L.2.tit 16.lib.5.recopil.mirabiliter, & nouiter in-terpretatur,& exornatur.p.593.594.595.ex n.13. & ex n.54.& n.40

L.cum venderet, ff. de pignorat. actio. interpre-tatur.p.586.n.46.& ſeqq.

L.contractus,Cod.de fide inſtrument. exornatur. p.593.n.63.& cum ſeqq.

L.2.tit.16. lib.5.recopil. verus, & ſingolaris intel-lectus reſtiroitur.p.594.& 601.n.19.& 110

L.3.C.qui bonis ceder.poſt.l qui autem,§.apud La-beonem,ff. quæ in fraude credit.l. 2. tit.15.p.5. explicantur. p.5.n.29

L.ſi eo tēpore.C.de diſtract.pig.expēditur.p.6.n.33

Autheor.vt determin.ſit n.cler.§. ſi qois autem ad-iecerit exornatur.p.10.ex n.1.& ſeqq.

L. ſi contendat, ff. de fideiuſſoribus enucleatur. p. 16.ex n.6.& à princip.

L.1.C.quando imper.inrerpel.& vide.abundè exor-natur.p.19.ex n.34.cum ſeqq.

L. 1.§. ſi ex fundo, l. ſi qois ita hæres inſtitutus ſit ex certo fundo,ff.de hæred.inſt.quoties. C. eodem exornatur.p.23.n.17.cum ſeqq.

L.vnic.

Digitized by Google

L. vnic. § ſin autem, aliquid, C. de caducis toll. exornatur.p.24.n.55
L.5.ff.qui potiores,l.vetum,la.5 ff. de aſſignan. liber.ponderantur.p.375.n.9 & 10
L.1.ff.de ſeparationibus, & tit. ff. & C. qui potiores ponderantur.p.375.n.15
L.iuris gentium,§.ſi,l.maiorem, ff. de pactis, com aliis ponderantur.p.376.n.14
L.1.& 2.ff.de quib.reb.adeund.iudic.eatur. exornatur p.ibid.n.15.& ſeqq.
L.cum in diuerſis.44.ff. de relig. & ſump. funer. & l.5.tit.5.lib.2.recopil. ponderantur. p.30. ex n.25.cum ſeqq.
L.1.tit.5.lib.4.recopil.interpretatur & declaratur. p.69.per totum.
L vnica,C.de pœnis fiſcalibus creditores præferri, lib.10.abunde exornatur.p.47.n.5
L.pecuniam,C.de iure fiſci declaratur.p.50.n.55
L.vbi ceptum,ff. de iudiciis declaratur & interpretatur,ibid.n.32
L.18.& 20.tit 7.lib.1.recopil.explicantur. pag. 51. num.40
L.1.C.quando imper.inter pupill.& vid. ponderatur.ibid.n.45
L.in ſacris,la 5.C.de proximis ſacror.ſcrinio. ponderatur.ibid n.58.& 59
L.vbi cœptum,ff.de iudiciis explicatur.p.55. n. 77. 78.& 85.
L.cum quædam puella, ff. de iudicis cum aliis interpretatur.ibi.n.79.cum ſeqq.
L. 1. C. vbi de ratiociniis agi oportet exornatur. p.56.n.93.cum ſeqq.
L.18 tit.lib.1. recopilation.cum aliis interpretatur. ibid.n.95
L.ſi eo tempore.C.de remiſſio.pagin.& l. cum pro parte,C.de his qui prior.loc.ſucceſſ.exornatur. p. 59. 60. ex n. 6.7.8.cum ſeqq.
L.1.ff.de priuil.cred. cum aliis explicatur. pag. 64. num.89
L.1. §. ſciendum, ff. de ſeparationibus exornatur. ibid.num.6. & 7
L 1.§. ex contrario, ff. de ſeparationibus cum aliis declaratur.ibid.n.16.cum ſeqq.
L.ſi,§. ſi, ff. de contrahenda emptio. exornatur & explicatur.p.76.77.n.9.& 51
L.nihil proponi 129.ff. de legatis 1. explicatur. p. 76.num.1
L.Codicillis alias tutius 88.§.inſtituto; ff.de legatis 1.interpretatur.p.77.n.2x
L.literarum,C.de ſolutionibus exornatur.pag.78. num.32
L.inſulam 14. ff. qui potiores in pig. hab.exornatur.ibid.
L.vnica, C. de priuilegiis fiſci interpretatur. ibid. num.78.cum ſeqq.
L.9.tit.15.p.5. ponderatur. pag. 84.num. 87. cum ſeqq.
L. à Diuo Pio,§.quod ſi res, ff.de re iudicata ponderatur & exornatur.p.87.& ſeqq.
L.depoſiti.19.ff.depoſiti exornatur.pag.88.ex n.20. cum ſeqq.
L.ſi pater,C.de ceſſione bonorum mirabiliter ponderatur p.89.n. 34. & 35.cum ſeqq.
L.Paulus,§.domus, ff. de pignoribus,& l. cum poſtulaſſem 44.§.damni infecti, ff de damno infecto, inter ſe valde pugnantes interpretantur & conciliantur.p.9n.ex n.49.cum multis ſeqq.
L.ſi ventri 8.§.in bonis,& l.ſi homines,§.quoties, ff.depoſiti, & l. ſi pater de ceſſione bonorum exornatur.p.65.96.n.106.& n.107
L.ſi licet,C.qui potiores declaratur.p.105.n.5
L.ſi,C.qui bon.cedere poſſ.l. maiorem 8.ff.de pactis.& l.5.tit.5.exponuntur.pag.110.n.18. cum ſeqq.
L.item ſi vnus 17.ff.de receptis arbit.& l. 4. ff. de ceſſione,bonor.exornatur.pag.132.133.num.50. cum ſeqq.
L.ait prætor. §. quid ſi tantum, ff. de iure delib. p.132.134.n.58.& n.65
L.is qui bona 3. ff. de ceſſio. bono. & l.2.tit. 15. p.5.ponderantur.p.132.n.31.& 32
L.licet 17.§.rei depoſitæ,ff. depoſiti explicatur & exornatur.p.135.n.10.cum ſeqq.
Et conciliantur cum l.inter ſe puto 39.ff.de vſucapio.ibid.n.74.& ſeqq.
L.2.C.de pignoribus exornatur.pag. 144. num. 53. & 24
L.11.tit.14.p.5.interpretatur.p.147.ex n.51
L.12.tit.16.lib.5.recopilationis abundè interpretatur & enucleatur.p.147.ex n.55.cum ſeqq.
L.ſi libertum 16.l.reos principales, C. de fideiuſſoribus,l. 2.ff.de duobus reis exornantur & declarantur p.150.ex n.5.cum ſeqq.
L.vbi cœptum, ff de iudiciis non procedit in via executiua.p.153.n.37.cum ſeqq.
L.Titio.55.ff.ad leg.falcid.ponderatur.p.169.n. 41. & ſeqq.
L. curauit, C. de actionib. empti, exornatur cum materia p.174.ex n.33.cum ſeqq.
Authen.hoc niſi debitor,C.de ſolutio,& l.1 tit.14. p.5.exornatur.p.176.n.1.& ſeqq.& an renunciari poſſit iuramentum.ibid.n.3
L.5.tit.9.p.4.exornatur.p.195.n.13.14.15
L.59.tit.16.p.6.exornatur.ibid.n.16
L.ſi,tit.1.p.4.ponderatur.p.196.n.51.& ſeqq.
L.Lucius, ff.qui potiores,exornatur.p. 201. n. 94. & ſeqq.
L.ſi fundus,§.in vendicatione,ff.de pignorib.exornatur.p.254.ex n.16. cum ſeqq.
L.creditor qui non idoneum,ff.ſi certum pet. cum aliis exornatur.p.225.n.18
L.ſi legis, C. de pactis cum ſimilibus exornatur. p.367.ex n.5.cum ſeqq.
L.ſi pupillorum,§.prætor.ff.de rebus eorum exornatur.p.383.ex n.13.cum ſeqq.
L. 2. C. de pignoribus exornatur & interpretatur. p.397.400.n.4.& 5.& n.23.cum ſeqq.
L.patrem filium,ff.de legatis 3.l.ſi pupillorum,§.ſi, ff.de rebus eorum, ponderantur & exornantur. p.413.ex n.4.cum ſeqq.
L.bonorum 49.ff.de verbor. ſignif. interpretatur. p.440.ex n.78.cum ſeqq.
L.cum filius diuerſis tribunalibus 78.ff.de legatis 2. & l.nam etſi 15.§.filius,ff.de inoffic.teſtam.ponderantur.p.468.n.38.& 39
L.ſi in emptione,§.fin.ff.de contrah. emptio. cum aliis exornatur.p.122.ex n.1 & ſeqq.
L.23.tit. 11. lib.5. recopil. interpretatur.pag.123. num.12
L.per diuerſas,& l.ab Anaſtaſio,C. mandati interpretantur.p.124.n.25.56
L.ſi fundum,ff.de fundo dotali exornatur.p.328.ex n.43.cum ſeqq.
L. 5.§. tutores qui repertorium, ff. de adminiſtratio.tuto.interpretatur, & exornatur. p. 313. num.12
L.ſi conſtante 25.§. quoties,ff.ſolut matr.interpretatur.p.350.n.154
L.litibus 19. §. ſin autem, C. de argricol. & cenſ. l.15.interpretatur.ibid.n.155

Digitized by Google

L.1.§. fin. ff. qui ſatis cogan.cum aliis pluribus interpretatur ibid,n.156

Authent.quæ ſupplicatio.C.de precib.impera.offeren.declaratur.p.338.n.57 p.349.& ex num.148. cum ſeqq p.334.vide ex n.17

Libellum.

Libellum fidele cum liſta bonorum iurata,& dimiſſione omnium nihil reſeruato tenetur debitor præſentare concurſum formans. p.3.4.n.13.14. & n.22

Et debet in eo nominare creditores debitor & quantitates. p.4.n.21

Et an in concurſu de quo vtimur expreſſio affirmatiua creditorum & quantitatum ſit neceſſaria. ibid.num.23

Liber Rationum.

Vide *Rationum redditio.*

Librum qui exhibere petit,totum approbare tenetur.p.407.n.26

Libri relationem iuratam qui petit debet vel totam approbare, vel totam reſpicere. ibid. numer.27

Libro quo reperitur vnam partitam recepti,& alteram ſolutionis an creditor ſtare tenetur. ibidem,num.27

Libro adminiſtratoris, qui ſe iuuare vult pro eo onerando partitas etiam diſtinctas pro eius exoneratione admittere debet,ratione connexitatis. p.703

Creditor,qui vult ex libro debitoris probare, admittere debet partitas in fauorem debitoris.ibid. n.33

Liberatio, Libramento.

Vide *Solutio,Satisfactio.*

Liberatio facilius inducitur,quàm obligatio.p.237 n.92.cum ſeqq.

In Liberatione fauor,in obligatione rigor iuris attenditur.p.444.445.n.114.& 115

Liberari ab obligatione quodammodo reipublicæ intereſt.ibid.

Publica vtilitas verſatur in liberatione debitorum. ibid.

Liberationis fauore latior fit interpretatio cum reducat debitorem ad priſtinam libertatem, & extingoat obligationem. ibid.

Fauorabilior cauſa eſt liberationis quàm obligationis.p.445.n.116.& ſeqq.

Liberationis fauor ceſſat quando oſtenditur debitori mandatum falſum; licèt apparenter verum. ibid.n.119

Liberationis faoore admittuntur ſolutiones factæ poſſeſſori fidei bonæ putatiuo, ſecus in alienatione ab iſto facta.p.448.n.132

Emptor,qui ex iuſſu iudicis ex pretio creditoribus poſterioribos ſoluit,liberatur.p.717.ex n.20. & ex n.18

Liberatur etiam emptor, ſi iuſſu iudicis pretium depoſuit, etiamſi poſtea pereat, & ſoluti non ſint creditores.ibid.n.20

Licentia.

Vide *Facultas, officium,*

Abſque ſuperioris licentia monachus ex ſuo contractu nec agit in iudicio,nec conuenitur p.237. ex n.91.cum ſeqq.

Licentia à Patre filio data ad teſtandum, an comprehendat legitimam patri debitam.pagin. 515. num.92

Licentiam conceſſam filio ad teſtandum,an reuocare pater poſſit.ibid.n.93

Licentia petita & conceſſa ad aliquod faciendum, arguit dominium & ius concedentis.pigin.268. num.27.

Licentia principis accedente officium renuntiari, & vendi poteſt.p.266.n.2.cum ſeqq.

Licitator.

Vide *Subbaſtatio.*

Licitator nouus poſt bona concurſui addicta meliorem conditionem offerens, an admittatur.p. 367.n.1.& ſeqq.

Licitator nouus poſt peractam ſubhaſtationem bonorum minoris fiſci,vel Eccleſiæ,quando & quibus conditionibus admittatur,ibid.ex n. 5. cum ſeqq.

Licitatorem nouum meliorem conditionem afferentem eſſe admittendum ob ſpeciale priuilegium concurſus,probatur.ibid.ex num.11. cum ſeqq.

Licitatorem nouum poſt ſubhaſtationem peractam in bonis concurſus praxis frequenter admittit. p. 369.n.33.& 34

Licitator primus quando per ſecundum offerentem plus liberetur,vel non;ibid.n.35

Duo licitatores ſimul & eodem inſtanti concurrentes,eandem offerentes quantitatem, de quorum anterioritate non apparet quis præferendus. ibid.n.36

Argumentis contra admiſſionem non licitatoris in bonis concurſus reſpondetur. ibid. num.37. & ſeqq.

Plus licitanti, an poſſit offerri præmium, hoc eſt *prometido,* in ſubhaſtatione bonorum concurſus, 370.ex n.44

Debitor in concurſus bonorum ſubhaſtatione non poteſt plus licitanti offerre præmium. ibidem, n.44

Nec adminiſtrator bonorum concurſus: ibidem. num.45

Nec iudex,vel apparitor ſubhaſtationi aſſiſtentes. ibid.n.46

Nec creditoribus hoc licet.ibid.n.47

Niſi accedat creditorum, & debitoris conſenſus. ibid.n.48

Speciale eſt in concurſu creditorum nouum adminiſtratorem,dummodo, quod plus offert in magna ſit quantitate.ibid.n.49

Licitator nouus plus offerens in ſubhaſtatione perfecta, an comparere debeat coram iudice concurſus,& an ad id cogatur emptor poſſeſſor.pag. 372.n.85.cum ſeqq.

Licitatoris forum ſequi tenetur plus poſtea offerens, quando illi fuit rei ſubhaſtatæ poſſeſſio tradita.ibid.n.86.& 87.& ſeqq.

Licitatoris noui admiſſio plus offerentis, non prouenit ex iure ordinario, ſed priuilegiato reſtitutionis in integrum.ibid.n.89.& 81

Licitatoris non admiſſio ad bona concurſus iam ſubhaſtata debet poſtulari coram iudice concurſus etiam aduerſus poſſeſſorem, cui res addicta fuit, verius eſſe oſtenditur ex n.92. cum ſequentibus.

Concurſus bona ſubhaſtata traduntur plus tunc licitanti ſub tacita conditione,niſi alius meliorem conditionem attulerit.ibid.n.93

Et alio licitatore nouiter comparente ad idem iudicium concurſus recurrere tenentur omnes. ibid,n.94.& 95

Pro licitatore nouo admittendo, ac reſcindenda prima ſubhaſtatione recurrere debent omnes ad iudicem concurſus.pagin. 373. numer. 104. & 105

Licitator nouus ad bona minoris Eccleſiæ,& ſimilium priuarim ſubhaſtata returrere debet ad iudicem poſſeſſoris,cui fuerunt tradita ibid n.106. 107.108.109.& 110

Creditor licitaror bonorum debitoris compenſat pretium cum ſuo credito, cuius partem retinere poreſt.p.376.n.14.& 15

Licitator extranens cogitur præciſè ad pretij oblati in ſubhaſtatione ſolutionem.ibid.n.13

Licitatio,& oblatio conditionalis non admittitur iu ſubhaſtatione.p.659.n.5.& 6

Niſi accedat creditorum conſenſus.ibid n.6.& ſequentibus.

Debet tamen conſenſus prouenire immediatè à creditoribus,non tamen à procuratoribus ad id carentibus ſpeciali mandato.p.665.& n.81

Licitator ad bona debitoris ſubhaſtanda accedens non admittitur ſi loco pretij offerat io ſe ſuſcipere debita debitoris.p.660.n.9.10.& 11

Licitator ſub conditione offerens, vel loco pretij debita debitoris in ſe ſuſcipiens de conſenſu creditorum admittitur.ibid.n.12

Licitator in ſe ſuſcipiens onus cenſuum liberat debitorem ſi accedat conſenſus creditorum. ibid. n.13.& ſeqq.

Licitatoris fidem ſequuti creditores admittentes pretium conditionale, fatentur velle potius eſſe creditores licitatoris,quàm debitoris. pag. 663. num.44

Lis,Litis pendentia.

Lis licèt non adſit in bonis concurſus,adeſt tamen, qualis qualis controuerſia ſuper illis inter creditores.p.120.n.36

Lites motas contra debitorem concurſu pendente ſimul ſunt cum creditoribus tractandæ.pag.305 num.4

Lites motæ contra debitorem ſiue ante concurſum ſiue poſt,trahuntur ad concurſum vniuerſalem. ibid.n.5

Lites motæ contra debitorem concurſu pendente ſi cum creditoribus non tractarentur ſimul facilè foret illos fraudare,& cum obligantibus colludere.ibid.n.6

Lites omnes ante & poſt concurſum formatum motæ per creditores ad concurſum trahuntur. p.7.n.42.& 43

Aliud eſt lis creditorum vulgò dictum *pleyto de accreedores*,aliud concurſus creditorum.pag.31. num.31

Nec de vno ad aliud valet argumentum.ibid.num. ſequenti.

Lite pendente nullus eſt ſua poſſeſſione priuandus p.32.n.29.& ſeqq.& n.46

Lite pendente nemo rei ſuæ adminiſtratione priuatur.ibid.n.92

Lite concurſus pendente creditum exactum à creditore poſteriori,ſi de eo apparet,ſtatim reſtituitur concurſus.p.90.n.41.& 43

Ad litem motam contra bona concurſus pendentem,creditores,quorum intereſt citandi ſunt, & lis ſimul proſequenda.p.134.n.64

Litigioſam non facit rem ſequeſtrum ſupèr illa appoſitum.p.131.n.13.& 14

Litigioſa res non efficitur per actionem perſonalem,ſed realem.ibid.

Litigioſam non facit rem actio hypothecaria à creditore intentata.ibid.n.14

Litem eandem executiua, & ordinaria via tractari ſimul impoſſibile eſt. p.142.& 145.n.17.& n.34

Litis motæ concurſu pendente non ſolum cum debitore,ſed etiam cum creditoribus ſunt tractandæ,& proſequendæ.p.144.ſub n.24

Lite pendente contra vnum correum vel fideiuſſorem ,an creditor poſſit contra alios redire,quouſque primus conuentus reperiatur non ſoluendo.p.150.ex n.1.cum ſeqq.

Negatiua opinio.ibid.

Affirmatiua.p.151.ex n.10.cum ſeqq.

Litis pendentis exceptio opponi poteſt quoties ſententia lata in vno iudicio alteri præiudicat. ibid.n.9

Lite pendente cum debitore principali adhuc poteſt fideiuſſor conueniri.p.152.n.24

Lite pendente contra vnum ex fideiuſſoribus, vel principalem vel vnum ex correis poteſt creditor contra alium agere.ibid.n.25

Lite pendente contra principalem non impeditur executio contra fideiuſſorē,nec è contra.ib.n.26

Litis pendentis exceptionem opponere,nec allegare poteſt contumax.p.54.n.75.

Litis pendentis exceptio in executiuis locum non habet.p.153.n.37.38.& 39.& ſeqq.

Lite pendente inter duos ſuper dominio directo emphyteuticæ,emphyteuta deponendo penſionem excuſatur à commiſſo.p.239.n.125.& 126

Lis,& inſtantia extinguitur perſona agentis extincta & annihilata.p.241.p.25

Item quando ius in iudicio deductum, per mortem litigantis extinguitur.ibid.n.26

Lite pendente ſuper bonis hæreditatis, quibus immiſceri non poteſt hæres,non tenetur ad inuentarij confectionem,nec ad proteſtationem.p.562 num.43

Lite concurſus pendente,& non extincta reuocatoria intentata contra creditorem etiam clericum cui fuit ſolutum ſub cautione de reſtituendo,coram iudice concurſus tractari debet. pag.408.ex n.42.cum ſeqq.

Tertium audire ſuper ſua prælatione, ac meliore iure non eſt nouatis,ſed antiquæ continuatio.p. 409.& 140.n.55.& 56

Lis creditorum extinguitur per omnium creditorum dimiſſionem,durat & pendet aliquo creditore non ſoluto.ibid.n.67

Etiamſi bona concurſus ſint conſumpta inter cæteros creditores.ibid.n.68

Lis creditorum continuatur per comparationem noui creditoris cuius fuit præſeruatum non noua intentantur.p.411.n.71.cum ſeqq.

Lis mota ſuper proprietate contra obtinentem in tenuta nihil impedit poſſeſſori agenti ad exigenda iura maioratus.p.563.n.124.& ex n.113.cum ſeqq.

Lite concurſus pendente omnes controuerſiæ motæ contra debitorem tractandæ ſunt ſimul cum creditoribus.p.743.n.57

In iudicio quaſi contrahitur inter litigantes quorum nullus inuito aduerſario à lite diſcedere poteſt.p.767.n.9

A lite pendente ſupèr ceſſione bonorum tanquam iure priuilegiato diſcedere poſſe , qui teneant ibid.

Debitorem formantem concurſum non poſſe liberè à lite diſcedere inuitis creditoribus verius eſſe oſtenditur p.767.ex n.11.cum ſeqq.

Lis noſtra creditorum qua vtimur non niſi in iudicio formato inter creditores moueri poteſt à debitore.ibid.n.16.& 17

Differentia maxima verſatur inter ſimplicem ceſſionem bonorum,& litem concurſus ibid. n.18.

Concurſus lis,non facilè adaptatur regulis de ſimplici ceſſione bonorum loquentibus ſed regulis ſtricti iuris ordinatij potius.ibid.n.19

In lite concurſus velata inuoluitur ceſſio bonorum,principaliter tamen à iure ordinatio prouenit.ibid.n.20

A lite concurſus poteſt debitor re integra recedere.ibid.n.22

A lite,& iudicio concurſus debitor diſcedere nequit quando res nun ſit integra, puta poſt citationem intimatam creditoribus , vel poſt litis conteſtationem.ibid.n.22.cum ſeqq.

Liti concurſus renuntiandi via præcluditur debitori pſt litis conteſtationem.p.768.num. 26. cum ſeqq.

A lite concurſus diſcedere permittitur debitori, quando ſolutionem offert creditoribus.ibid.n.30

Lis concurſus formatur vt audiatur debitor,& cognuſcatur de iuribus creditorum,ac de ſuo anteaquam ad bonorum diſtractionem perueniatur ibid.n.31.& ſeqq.

Lis creditorum extingui poteſt creditoribus(quorum intereſt) ſimul conſentientibus.pag. 769. num.35

Pacta tamen,& conditiones appoſitæ inter debitorem leuantem litem concurſus, & creditoribus conſentientes ad vnguem ſeruandæ ſunt. ibid. num.36

Litem & iudicium concurſus diſſoluere poteſt debitur,ſi ſoluat creditoribus.ibid.n.37.38

Debent tamen creditores ſatisfieri eum effectu,aliàs lis & iudicium permanet.ibid.n.39.

Lite durante durat adminiſtratiu qua extincta,pariter extinguitur.ibid.n.40

Lis finitur per rem iudicatam executioni traditam cum effectu,ita vt interim adhuc pendere dicatur ibid.n.41

Lis creditorum finita dicitur poſtquam virtute ſententiæ graduationis omnes fiut ſoluti,& integrè ſatisfacti.ibid.n.42

Lis creditorum non finitur creditoribus omnibus nondum integrè ſolutis.ibid.num.46. 47. & ſequentibus.

Lite pendente ſuperueniens mutatio qualitatis non mutatur iudicium legitimè cœptum.p.256.n.25 & 26.& 1.p.e.7.ex n.78

Quemadmodum lis cœpta cum defuncto tranſit in hæredem:ita pariter cœpta com hæreditate iacenti defunctum repræſentante.p.185.n.17

Litis Conteſtatio.

Lite conteſtata coram ordinario an miſerabilis perſona poſſit adire Principis curiam. p.20.n.16

Lis non dicitur conteſtata ſoper noua cauſa in iudicium non dedocta,nec aduerſarius inſtructua vt poſſit defendi.pag.636.num. 31.cum ſequentibus.

Locatio,Locator.

Locator paſcuorum pro alimentis animalium habet in his hypothecam cum prælatione.n. 100. & 101

Locati paſcua datur animalium retentio, & durat hypotheca, dum non exeunt à paſcuis de conſenſu locatoris.ibid.n.102.& n.104

Concurrentibus locatore pro mercede tacitæ reconductionis , & creditoribus contrahentibus cum conductore ante eam iſti præferuntur in hypotheca p.607.n.67.& 68

Locator pro ſuis aonuis penſionibus omnibus præfertur creditori interim contrahenti cum conductore.ibid.n.69.& ſeqq.

M

Maior.

Vide *Creditor.*

MAior pars creditorum quando,& quibus caſibus præiudicet minori,latè,ex n.67.cum multis ſeqq.

Maioratus.

Vide *Poſſeſſor,Facultas, Alienatio,Alimenta, Feudum,*

Maioratus bona,in diuerſis diſtrictibus ſi exiſtant ad fundandam iuriſdictionem diſtrictus ille attenditur,quo caput maioratus exiſtet.p.30.n.37

Maioratus poſſeſſor format concurſum ad bona maioratus , & libera ſit bonorum ſeparatio ad petitionem creditorum vtriuſque patrimonij.p. 72.num.69

Satisfactis creditoribus antiquis maioratus,creditores ad bona libera habentes poſſeſſorem obligatũ,ſunt ſoluẽdi ex fructibus maioratus.ib.n.70

Maioratus antiqui creditores cuius bona non ſufficiunt,non habent recurſum,ad libera poſſeſſoris p.52.n.71.& p.72.per totum.

Maioratum duorum poſſeſſor formans concurſum, vtriuſque bona ſeparantur,& quilibet maioratus ſuos agnoſcit creditores ne confundantur illorum iura.p.72.n.72

Maioratus poſſeſſor cedendo, vel locando fructus ipſius,tantum perſonale ius transferent in ceſſionarium,& locatorem , duraturum dumtaxat per vitam poſſeſſoris.p.78.n.24

Maioratus redditus conſignati per poſſeſſorem ſuo creditori decedentem pro rata reſtituuntur ſucceſſori maioratus.p.84.n.89

In beneficio quolibet Eccleſiaſtico idem obſeruatur.ibid.n.90

Conſignatarius qui anticipatè ſolutiones à poſſeſſore maioratus mortuo recepit,reddere tenetur. ibid.n.91

Maioratus poſſeſſores ejus bona in feudum vel emphytheuſim dare nũ poſſunt,ſub conditione,ſiue cauerint,vacatione contingente mortuo poſſeſſore.p.84.n.92

Maioratus poſſeſſor non poteſt ſupplantare ſucceſſorem conſerendo officia ſi vacarent , ſi in vita ſua non vacat.ibid.n.93

Maioratus ſucceſſor dicitur potior , & antiquior creditor reſpectu bonorum ipſius maioratus. p. 96.n.110

Maioratus poſſeſſor ratione dominij potior eſt quibuſlibet creditoribus ſui prædeceſſoris exigere volentibus ſua credita ex bonis maioratus abſque facultate regia vel cum illa inefficace,& inutili.p.97.n.120

Creditoris anteceſſoris maioratus cum facultate Regia;an poſſint prius exigere ex bonis maioratus,quàm ex liberis.ibid.n.121

Maioratus cuiuſlibet poſſeſſori concurſum formanti in alimenta conſignanda ſunt,eo quod potior, & prior creditor eſt ad bona maioratus.ib. n.122.& n.ſeqq.

Maioratus poſſeſſor prior creditor eſt, ergo ex bonis concurſus debentur ei alimenta arguere abſurdum eſt.ibid.n.23. cum ſeqq.

Maioratus poſſeſſor etſi prohibeatur bona alienare eorum tamen integrum dominium habet.p.134. num.58.cum ſeqq.

Maioratus bona poſſunt conuenire ſi cõſtat,ſuper liberis adeſſe cõcurſũ formatũ.p.183.n.7.& à n.2

Maioratus cuiuſlibet poſſeſſor, necnon Ducis, Marchionis, & Comitis, aliæve nobiles, & potentes perſonæ ære alieno grauatæ, & concurſum formantes, an indiſtinctè vltra quam facere poſſint, conueniantur. p. 197. ex num. 32. cum ſequentibus.

In Maioratus, feudi, & emphyteuſis fructibus poteſt fieri executio pro ſatisfaciendis creditoribus poſſeſſoris. ibid. ex n. 54. cum ſeqq.

Maioratus ſimplicis poſſeſſori alimenta non debentur in concurſus iudicio. p. 198. n. 54. cũ ſeqq.

Creditores inſtantes pro maioratus bonis diſtrahendis nihil gerunt, quod tendat in vinculi destructionem, ſed curant ex fructibus maioratus ſatisfieri. p. 199. n. 56

Differentiam inter poſſeſſores maioratuum habentium iuriſdictionem, & dignitatem, & aliàs iuriſdictione carentes p. 198. n. 42

Maioratuum Hiſpanorum inſtitutiones in bonum publicum fuerunt introductæ, & in eorum ius publicum conſeruatione verſatur. ibid. n. 44

Maioratus an per ſe ſit dignitas, affirmatur. ibid. n. 46 contra. n. 60

Maioratus poſſeſſor propter dignitatem quo potitur cauſans concurſum conſequi debet alimenta ne egeat in dedecus dignitatis, & honoris. p. 198. num. 47

Maioratus bona an propter inopiam poſſeſſoris, & eius alimenta an alienari poſſint. ibid. num. 48. & num. 67

Maioratus ſimplicis poſſeſſor nullibi reperitur priuilegiatus in iure, ne conueniatur vltra quàm facere poſſit. ibid. n. 51. & ſeqq.

Maioratus ex propria natura nullam in ſe dignitatem publicam continet quamuis ex accidente eam poſſit habere p. 199. n. 64 & ſeqq.

In Maioratibus Hiſpaniæ diſpoſitio, Auth. res quæ, C. commun. de legat. locum non habet, ceſſante facultate Regia p. 199. & 204. num. 67. 68. & 69. & 130. & ſeqq.

Maioratus ſucceſſor tenetur ad alimenta ad quæ fundator tenebatur, quemadmodum, & debita ipſius ſoluere p. 203. n. 114

Maioratus bona an ſint affecta onere reali alendi ſucceſſores, & alios de familia diſceptatur, & oſtenditur error vulgi. p. 204. ex num 127. cum ſequentibus.

Maioratus diſpoſitio cum facultate Regia ſub conditione de conſignandis prius alimentis cæteris filiis, ſuſtinetur, etiamſi tunc non ſint conſignata, dummodo poſtea conſignentur. p. 388. n. 62

Ad maioratus bona, & ad libera, creditores an cogantur prius agere contra maioratum ne creditores ad ſola libera conſumpta per anteriores, ius ſuum amittat, p. 398. ex n. 5. cum ſeqq.

Affirmatiuam partem, æquiorem tuetur Molina, tribus potiſſimum fundamentis. ibid. n. 3

Creditores, qui maioratum, & bona libera habent obligata, æquius videtur prius executere maioratum, ne conſumptis liberis, aut creditores poſteriores maioratuum recurſu carentes, amittant ſuum creditum. p. 399. n. 10. cum ſeqq.

Maioratus creditores nullum damnum patiuntur prius exigendo, ex maioratu, quod cum illis deficiat, poſſint exigere ex allodialibus, quæ ſimul habent obligata. ibid. n. 12. & 13

Et huic opinioni magis inclinari videtur Molina. ibid. n. 14

Molinæ opinionem plurimi Doctores forenſes ſequuntur. ibid.

Contraria opinio contra Molinam in maioratibus Hiſpaniæ longè verior oſtenditur. ibid. ex n. 15. ibid. & ex n. 19. cum ſeqq.

Maioratus obligatio ex facultate Regia eſt ſubſidiaria, & nihil operatur niſi in defectu bonorum liberorum ſiue tempore obligationis, ſiue exactionis. p 400. n. 17

Maioratus obligatus ex facultate Regia dici poteſt fideiuſſor indemnitatis, & ſubſidiarius qua non niſi in ſubſidium tenetur. ibid. 18

Ad Maioratum an creditor peruenire poſſit propter æs alienum, quo grauata ſunt bona libera. p. 401. n. 25. & ſeqq.

Creditor quemadmodum excuſatur ab executione bonorum liberorum, ære alieno grauatorum, pariter excuſari in bonis maioratus propter dominium poſſeſſoris, qui dicant. ibid n. 26

Impugnatur præfata Doctorum reſponſio ad Molinam creditorem poſſe releuari ab executione bonorum liberorum ob æs alienum; ergo poteſt cogi vt agat contra bona maioratus, ſibi etiam hypothecata, non eſt bonum argumentum. ibid. n. 29

Ad Maioratum & ad bona libera creditor cogi nequit à creditoribus poſterioribus ad ſola libera vt prius à maioratu exigat. p. 401. n. 46

Maioratus ſucceſſor non habet bona anteceſſoria cenſum ex facultate, imponentis maioratus obligata, nec hypothecata, vt redimat, ſed perſonalem tantum p. 403. n. 58. & 59

Maioratus eſt perſona ficta, & diuerſa à poſſeſſore illius. p. 415. n. 30. & ſeqq. & ex n. 26. cum ſeqq.

Maioratus nomine & iure agens poſſeſſor non tenetur compenſare quod ipſe debet ex perſona propria. ibid. n. 35

Maioratus poſſeſſor agendo nomine maioratus non attenditur, ſed perſona maioratus ficta, quam ipſe repræſentat. ibid. n. 32. & ſeqq.

Maioratus, vt acquirat libertatem ex redemptione cenſus facta per poſſeſſorem propria pecunia duo requiruntur. p. 417. n. 54. & ſeqq.

Ad cenſum impoſitum ſuper maioratu in argentea moneta ex facultate Regia non diſtinguente genus monetæ; tenetur imponens, quæ ad exceſſum non maioratus. p. 421. n. 24

Nec conuentionem imponentis poſſe nocere ſucceſſori maioratus aſſerit Amaya. ibid. n. 25

Qui, ita praxi receptum fuiſſe, teſtatur. ibid.

Cauſa, negotium, & vtilitas ad vnum dumtaxat maioratum ſpectans ad alios trahere facultatem impetrans nihil agit. p. 431. n. 21

Maioratus obligatus virtute facultatis habetur pro fideiuſſore. ibid. & num ſeqq.

Pluribus maioratibus obligatis ex facultate Regia, pro cauſa & negotio ad bonum dumtaxat tangente ſolus iſte tenebitur, cæteri liberi remanent ibid. n. 21. & 22

Maioratus duo ſimul obligati ab vtriuſque poſſeſſore legitimo, ſi legitimè diuidantur, vterque tenetur pro rata. ibid. n. 13

Et inter vtrumque fit computatio crediti ſeu cenſus diſtributio iuxta valorem fructuum vtriuſque maioratus, ita vt quilibet pro ſua parte fructuum recipiat partem cenſus annuatim perſoluendi. ibid. & num. ſeqq.

Cenſus impoſito ſuper duobus maioratibus, ab vno poſſeſſore tentis, ſi vnus euincatur, an iſte prorſus liber tranſeat in vincentem abſque cenſus obligatione. pagin. 435. num. 16. cum ſequentibus.

Et an ſaltim pro ſua rata parte maioratus euictus cenſum ſuper duobus impoſitum recognoſcere teneatur.p.431.n.23.& ſeqq.

Maioratum euincens verus ſucceſſor in tenuta à poſſeſſore putatiuo imponente cenſum ſub facultate Regia ſi poteſt creditores euertere, multo magis poterit qui in proprietate maioratum euicit.pagin.447.450.numer.128. numer.151. & 152

Maioratus ſucceſſorem qui à putatiuo poſſeſſore, (cenſum ſuper maioratu ex regia facultate) maioratum euicit non poſſe tacitè nec expreſsè contractum ratificare abſque noua facultate verior & certior opinio eſt. pagin. 456. & ex num.1

Super duobus maioratibus ab vno legitime poſſeſſus cenſus ex facultate impoſitus ſuſtinetur in vtroque etiamſi pro tempore ſeparentur,& à duobus legitimis ſucceſſoribus ponderantur. p. 465. num.1

Super duobus maioratibus cenſus impoſitus ex facultate ab vno poſſeſſore tenris quorum alter fuit euictus huius reſpectu euaneſcit,ita vt maioratus euictus liber tranſeat in verum ſucceſſorem euincentem.ibid.n.2

Et an maioratus non euictus integra cenſus quantitate remaneat grauatus.ibid.ex num.5.cum ſequentibus.

Onus cenſus impoſitum à principe ſuper duobus maioratibus & habito reſpectu ad vtrumque vno deficiente iniquum foret alterum ſoſtinere totum pondus.p.466.num.14.15.16.& 17. cum ſequentibus.

Maioratum vnum plus debitum grauare principem foret Inhumanum, cum onus debeat fructibus correſpondere.p.467.n.30

Pars ſenſus deficiens impoſiti ſuper duabus maioratibus,eo modo computanda vt ſciatur quanto minus maioratus remanens ſoluere debeat.p.469 ex n 48.cum ſeqq.

Computationis exemplo clare monſtratur pars cenſus qua grauatus remanet maioratus non euictus.p.469.n.49

Maioratus euictus licet à cenſus obligatione liberetur,eius tamen fit fructuum taxatio vt ſciatur quanta cenſus parte maneat grauatus alter maioratus relictus.p.470.n.62.& ſeqq.

Ratæ cenſus deficientis ea maioratu euicto damnum & defectus quomodo communicandum erit inter creditores.pagin.471.ex n.6.9.cum ſequentibus.

Reſpondetur argumentis tenentibus vt pars deficiens correſpondens maioratui euicto ſit oneranda remanenti,ſimul obligato. ibid. ex n.71. cum ſeqq.

Maioratum delatum debitori an in præiudicium creditorum poſſit repudiare.p.488.ex n.12. cum ſeqq.

Maioratus poſſeſſio ſtatim mortuo poſſeſſore transfertur in ſucceſſorem etiam ignorantem.ibidem, num.14

Maioratus dominium ſine apprehenſione transfertur & ante acceptationem.ibid.n.15

Maioratus delati , acquiſitio ante acceptationem ius eſt quoddam informe variabile,& reſolubile.p.489.n.19

Maioratus delati repudiatione ſecuta nullus conſideratur ſtatus,quo creditoris ius poſſit ſubſiſtere ibid.n.16.& ſeqq.

Diſpoſitio,l.45. tauri inducta fuit in fauorem ſucceſſoris maioratus qua vti poteſt, in ſui vtilitatem,non in ſui damnum.ibid.n.29

Ita vt tertius contra ſucceſſorem,ea diſpoſitione ſe iuuare non poſſit.ibid.n.28

Maioratum an poſſit reſtituere ante tempus contradicente vxore,p.500.n.14

Maioratum ante acceptationem poteſt debitor renunciare in præiudicium creditorum ſecus poſt acceptationem.p.503.n.43.& 44

Maioratus poſſeſſor pro tempore vitæ ſuæ & in ſui præiudicium poteſt commoditatem maioratus cedere, etiam in præiudicium filiorum ſi non excedat quintum.ibid.n.45.

Maioratum quærendum poteſt debitor repudiare in præiudicium creditorum , quæſitum autem non poteſt,ibid.n.46

Maioratus poſſeſſor poteſt in vita renunciare maioratui in præiudicium vxoris cui ex l.regia debetur medietas fructuum.ibid.

Filius adeundo patris hæreditatem vinculo maioratus grauatam quod grauamen poſtea tacitè vel expreſsè approbauit à ſe factus maioratus intelligitur ad cuius bona creditores ius habent. p.511.n.60.& 61

Maioratū condere nequit debitor in præiudicium creditorum quorum reſpectu bona libera maneut p.511.512.n.64.65.66

Filius tēpore approbationis grauamen vinculi non habens, creditores iſti poſtea contrahentes nequeunt maioratum impugnare.ibid.n.67

Maioratus grauamen impoſitum à patre cui filius poſt mortem conſenſit an à patre factus an à filio conditus maioratus dicatur.ibid.n.68.69. & ſeqq.

Maioratus familiæ relictus extinguitur extincta omni familia & in vltimo bona remanent libera,p.526.n.49

Non tamen iſte vltimus poteſt aliquid de bonis ipſis diſponere in præiudicium ſuorum creditorum,p.527.n.50

Maioratum debitor condere non poteſt quin eius bona libera remaneant pro ſolutione creditorum p.527.n.51

Maioratus ſucceſſor verus,qui in tenuta vicit poteſt ſubuertere cenſus impoſitos cum facultate regia per poſſeſſorem putatiuum victum. p.555. n.45.46.& ſeqq.

Maioratus nomine & dignitatis non nomine ſuo agit poſſeſſor pro iuribus ad maioratum & dignitatem pertinentibus,cui defectus dominij obiici nequit. p.559.560. n.87.88.89.& n.90. cum ſeqq.

Maioratus per adminiſtrationem repræſentatus eſt, qui agit & conuenitur , & penes quem dominium reſidet.p.560.n.61.cum ſeqq.

Maioratus eſt dignitas , & perſona ficta diuerſa à perſona poſſeſſoris.ibid.n.93

Maioratus poſſeſſoris ius diuerſum eſt à iure ſpectante ipſi maioratui.ibid.n.94

Maioratus perſona ficta attenditur non perſona poſſeſſoris agentis & repræſentatis maioratum. ibid.n.96.cum ſeqq.

Maioratus dignitas , & Eccleſia tanquam perſona ficta & repræſentata habet dominium, & poſſeſſionem iurium ad eam ſpectantium ; adminiſtrator autem agit,& conuenitur nomine ipſius,quam repræſentat.p.461.n.99

Maioratus & dignitatis mortuo creditore non vacat poſſeſſio iurium ad eam ſpectantium, ſed penes perſonam fictam remanet.ibid.

Maioratus eſt quædam perſona ficta repræſentata veluti homo mutus, qui ſi poſſet loqueretur ibid.n.99.cum ſeqq.

Maioratus poſſidet omnia iura necnon priuilegia, & effectus ſucceſſionis, tanquam perſona ficta poſſeſſor autem nomine ipſius poſſidet, adminiſtrat,agit.ibid.

Maioratui non datur hypotheca pro deteriorationibus contra hæredes prædeceſſoris.p.573.n.7

Maioratus re vendita ex facultate regia, vt ex pretio alia emenda ſubrogetur,an & quando empta vincolo ſubiiciatur.p.575.n.28

Io quo tres caſus diſtinguit Molina relatus.p.574. n.29.30.31.32.33.& 34

Maioratus in re ſibi à poſſeſſore empta ex pecunia deſtinata in maioratus augmentum præfertur omnibus poſſeſſoris ementis creditoribus. pag. 577.num.54.55.56.& ſequentibus,& ex num.41. cum ſeqq.

Ad maioratus ſucceſſionem deſcendens repræſentat locum,& gradum aſcendentis præmortui,& tamen nihil ab eo capit,ſed iure proprio ſuccedit fundatori.p.582.n.40. & p.584. & ex num. 21.cum ſeqq.

Maioratus bona ex facultate hypothecata ſi diſtrahi contingat in ſubhaſtatione publica ſunt diſtrahenda.p.683.n.1.& 2 & ſeqq.

Maioratus bona,ſi redditus non ſufficiunt ad ſolutionem diſtrahi quotidie iubentur.ibid.

Maioratus bona per facultatem regiam alienari, & hypothecari permiſſa,libera remanent deinceps. p.684.n.16

Ad Maioratus bonorum diſtractionem non peruenitur, niſi prius facta excuſſione bonorum liberorum.p.684.& 686.n.20.23. & 44

Maioratus obligatus fideiuſſor indemnitatis,aut fiduciarius reputatur,p.684.n.22

Maioratus bonis ſemel legitimè diſtractis ſi bona libera poſtea poſſeſſor acquirat,ſucceſſor nequit diſtractionem retractare.p.658.n.24.& ſequentibus.

Maioratus bonis ſemel diſtractis ſi poſtea appareat eo tempore bona libera adeſſe, an diſtractio retractetur. ibid. ex n.42.

Negatiua ſententia proponitur.p.686.n.43,& ſeqq. verior contraria.n.27

Maioratus bona libera manent ab hypotheca,quoties libera reperiantur.ibid.n.49.

Maioratus bona vt indebitè alienata repeti poſſunt ex conditione ſine cauſa vel indebiti deſignatis bonis liberis tunc ſtantibus.ibid.n. 50

Per maioratus confectionem,& alienationis prohibitionem debitor nihil detrahit iuri creditorum, quorum reſpectu bona libera remanent.pag.675. num.12

Maioratus bona feudalia, & ſimilia, ſicuti prohibentur alienari,ita hypothecari,vel obligari. p. 765.num.21

Nec cenſus ſuper eis conſtitui.ibid.n.22

Secus ſuper fructibus.ibid.n.23.& 24

In Maioratus ſucceſſorem nullum onus aut grauamen impoſitum à poſſeſſore tranſit, ſed illico reſoluitur.p.764.n.34

In Maioratu ſucceſſor non à debitore, ſed à primo fundatore ius capit,& tot ſunt donationes,quot vocationes,vna ab altera independens, ibidem. num.37

Maioratus ſucceſſor non tenetur ad debita prædeceſſorum.ibid.n.38

Maioratus bona ſunt tradenda ſucceſſori cum fructibus pendentibus.ibid.num.51.& ex n.43.cum ſeqq.

Mala fides.

Vide *Bona fides.*

Mandans, Mandatum.

Vide *Procurator*

Mandatum Procuratoris in rem ſuam reuocari non poteſt à mandante.p.233.n.74

Mandatum in rem ſuam,etiam re integra per mortem mandantis non reuocatur. ibid. num. 75. & 76

Mandatum à debitore conſtitutum ad adminiſtrandum, exigendum, & alienandum extinguitur per iudicium concurſus ſubſequutum. pag. 240. num.1

Mandatum per mutationem prioris ſtatus,& ſic per concurſum mandantis,aut mandatarij extinguitur.ibid.n.2

Ipſo iure.p.241.n.10.& 11

Mandatum reſpiciens adminiſtrationem ſtatim finitur dempta, finita aut renontiata adminiſtratione.ibid.n.14

Mandatum intuitu adminiſtrationis conſtitutum ceſſante adminiſtratione per mortem,ceſſionem, renunciationem,priuationem,aut promiſſionem extinguitur etiam re non integra.ibid.n.13

Etiam mandatario effecto domino litis. ibidem, num.16

Mandatum ab impubere cum patris conſenſu, pubertate adueniente,extinguitur.ibid.n.17

Mandatum extinguitur etiamſi ratione rei,vel cauſæ mandans conditionem mutauerit vt ſi liti ceſſerit,vel beneficio renuntiauerit.ibid.n.18

In Mandato intelligitur conditio deducta ſi res,& perſonæ in eodem ſtatu permaneant. ibidem, num. 19

Sicut debitor per concurſum amittit adminiſtrationem ſuorum bonorum,ita & mandatarius,cui per adminiſtrationem fuit commiſſa, ibid. n.20. & ſeqq.

Mandatum ad negotia,an per ſuperuenientem concurſum mandantis cenſeatur reuocatum, & an ſolutio eidem poſtmodum facta vel cum eo geſti contractus validi ſint.p.242.n.28.cum ſeqq.

An contractus,& diſtractus geſti per mandatarium debitoris concurſus ignorantem mutationem ſtatus validi ſint.ibid.n.31.& 33.& 33

Mandati extinctio per mutationem ſtatus conſtituentis non operatur,in antea geſtis per mandatarium,ſed in poſtea gerendis.ibid.n. 36

Cum procuratore non viſo mandato in mala fide eſt,& nec præſcribit. p. 384. 381. num. 28.29. 30.& 31

Mandatum ſpeciale vbi requiritur ad tranſigendum non eſt neceſſe præiuiſſe in contractationis modum.p.420.n.7

Mandatum inſtitutoris non extinguitur morte domini præponentis,ſed durat quouſque ab hærede reuocetur.p.444.n.111.& 112

L. cius qui in prouincia verſ.placebat, ff. ſi certum petatur. contrarium ſupponens interpretatur. ibid.num.113

Abſque mandato poteſt quis pro alio facultatem, & gratiam impetrare, ſed non operatur niſi ſequuta ratificatione.pag.461. num. 124. cum ſequentibus.

Qui mandato non oſtenſo pro alio in iudicio comparuit ac ſuſtinetur, ſi reuera illud habebat, & ſufficit quandocumque mandatum oſtendere. p.569.n.29

Niſi mandati oſtenſio fiat poſt oppoſitam exceptionem defectus mandati ibid.n.30

Mandatum qui habet ad emendum fundum ſi ſimpliciter emat intelligitur virtute mandati emiſſe. ibid.n.31

Mandatum ſpeciale ſi quis habet ad fundum emendum, licet ſibi emat procuratorio nomine emiſſe dintelligitur.577.n.50.& 51

Mandatarius vſque compellitur cedere mandati ſoluto ſibi pretio.ibid.n.52

Mandans pretiom rei venditæ ſolui creditori ſuo liberatur, ſi creditor recipiat promiſſum à mandatario cuius fidem ſequitur. pagin.662.num.34 & 35

Mandans campſori, aut debitori vt ſuo creditori ſoluat ſi campſor partitam in libris adnotauit de conſenſu creditoris mandati, obligatio extinguitur.ibi n.36

Mandans debitori, vt ſoluat cui conſentienti ſoluere promiſiſti liberatur, licet mandatarius adhuc maneat obligatus mandati.ibid.n.38.& 39

Mandatum cenſetur habere creditor à debitore ad vendendum pignus, & nomine debitoris, & tanquam debitoris procurator vendere intelligitur. p.596.n.47.& 48

Contrahens alieno nomine aſſerens habere mandatum, in eo in quo mandato carebat tenetur de ſuo.p.706.n.16.ex n.13.cum ſeqq.

Et videtur hoc caſu ſuam fidem adſtringere Ibidem, num.17

Mandati tempus ad hypothecæ prælationem, & non tempus contractus attendendum, qui teneant. p.246.n.1.& 2

Ex mandato ad adeundam hæreditatem aditio ipſo iure inducitur.ibid.n.3

Ex mandato ad contrahendum matrimonium inducitur ratificatio iam antea contracti nomine mandantis.ibid.n.4

Conſenſus patroni requiſitus ad actum per viam ſimplicis conſenſus probatur ex conſtitutione mandati etiam inualida.p.247.n.5.& ſeqq.

Ad relationem hypothecæ non tempus mandati ſed tempus obligationis attenditur.ibid.num.9.cum ſeqq.

Tempus contractæ hypothecæ non retrotrahitur ad tempus mandati.ibid.n.10

Ex ſolo mandato ad contrahendum non probatur contractus, ſed ex mandati effectu & executione. ibid.n.11

Mandatum ad diſpenſandum non eſt diſpenſatio. ibid.n.12

Mandatum ad contrahendum matrimonium non eſt contractus matrimonij ibid.n.13

Mandatum ad vendendum non eſt venditionis contractus.ibid.n.14

Mandatum recipiens ad obligandum mandantem eum non obligat quouſque mandato vtatur.ibid. n.15.& 16

Mandatum non probat id quod fuit mandatum, niſi effectuatio probetur.ibid.n.17

Contractus non cenſetur factus in loco mandati, ſed in loco quo procurator contraxit. ibidem, num.18

Mandati forus, & locus non attenditur, ſed locus quo delictum mandatum fuit perpetratum, ibid. num.20

Mandatum ad contrahendum dirigit ſuam diſpoſitionem in futurum.p.248.n.23

Ea quæ conſiſtunt in mera & nuda voluntate mandantis probantur ex mandato.ibid.n.32

Mandatum continens obligationem prout ex tunc, an attendatur, an tempus executionis. ibidem, num.33

Mandati defectus, vbi adeſt deficit conſenſus partis nullo modo aliter ſupplendus.p.254.n.11

Et includit defectum citationis.ibid.n.12

Mandatum inſtitoris finitur per mutationem ſtatus domini præponentis.p.241.n.10

Maritus.

Vide *Vxor, Mulier.*

Maritus debitor dotis ſi poſtea ſolutorum promittat non amittit priuilegium ne conueniatur vltra quam facere poſſit. p.731.num.84.85.86. & ſeqq.

Mater.

Mater, & auia tutrices filij, vel nepotis ex ſpeciali prærogatiua excipiuntur à regula, vt tutores pro reliquiis tutelæ carcerentur.p.313.n.10

Mater tutoris incarceratur ob contumaciam exhibendi inuentarium ac cætera inſtrumenta. p.316 num.41.

Mater ad ſecundas nuptias tranſiens & detur tutor, licet poſtea pœniteat non poteſt reaſſumere tutelam.p.685.n.31

Mater per ſola ſponſalia non amittit tutelam. ibid. num.32

Et etiamſi maritus ſecundus moriatur mater non reaſſumit tutelam.ibid.n.33.& 34

Idem iudicandum eſſe de educatione liberorum ac de tutela.ibid.n.35

Mater filiorum tutrix poteſt petere dotem à filiis vel hæredibus, licèt ei opponant retentionem eo quod nondum reddit rationem tutelæ. pag.712. num.10

Melioramenta.

Vide *Expenſæ.*

Soluere debita quibus onerata adminiſtratio concurſos dicitur eam meliorari. p.707.n.50. & p. 706.num.20

Miles.

In Milite caſtrenſia & pagana bona faciunt duo diuerſa, & ſeparata patrimonia.p.478.n.48

Et vtriuſque patrimonij bona non confunduntur ſed à creditoribus vtriuſque ſeparatio poſtulatur.ibid.n.49

Militibus permiſſum eſt hæredem inſtituere in bonis Caſtrenſibus nullo inſtituto in patrimonialibus.ibid.n.50.& ſeqq.

A milite duo inſtituti hæredes alter bonorum vnius prouinciæ, alius ad bona alterius, an hæres vnius prouinciæ cogatur ſoluere creditoribus alterius.p.475.ex n.20

Miles per prouincias diſtribuens hæreditatem inter duos hæredes nullas tenetur creditoribus alterius prouinciæ, quia duo patrimonia ſeparata intelliguntur.ibid.n.9

A Milite duobus hæredibus inſtitutis altero in caſtrenſibus bonis, altero in patrimonialibus ſpeciale eſt, vt creditores ad vna bona non exigant ab aliis.p.477.n.46.& 47

Minor.

Vide *Alienatio.*

Minor, ciuitas, vel Eccleſia an abſque iuris ſolemnitatibus poſſint concurſum formare inter ſuos creditores abundè p.10.per totum.

Minores iuris beneficio etiam maioribus deſtinato probari non debent.p.11.n.12.13.& 14

Contractus vtilis minori ſuſtinetur abſque decreto. ibid.n.15

Minori populo, vel Eccleſiæ non permittitur alienatio

Digitized by Google

natio voluntatis abſque decreto, aut facultate Regia.ibid.n.23.
Nec inſolutum ſua bona dare creditoribus.ibid.
Minor, & ſimiles non poſſunt bona diſtrahere, vt ex pretio dimittant creditores ſuos ibid. n. 24. & 25
Minores non admitti ad ceſſionem bonorum abſque decreto, qui teneant. p.12. n.26. & ſequentibus.
Opinio tenentium minorem 14.annis, non admittendum ad ceſſionem bonorum non habet locum in noſtro concurſu creditorum. ibid.n.34. & ſeqq.
Ad diſtrahenda bona minoris, & Eccleſiæ in concurſu creditorum præcedit cauſæ cognitio, & decretum iudicij.p.13.n.43.& 44
Et fit alienatio neceſſaria pro executione rei iudicatæ, quæ alia iuris ſolemnitate non eget. ibid.
Minor curatorem habens poteſt abſque eius auctoritate, vere debebitum ſoluere p.237.n.95
Minor, Reſpublica, nec fiſcus, nec Eccleſia habent priuilegium admittendi nouum licitatorem, ſemel ſubhaſtatione perfecta.pag.367.num.5.& ſeqq.
Minor, Reſpublica, vel Eccleſia reſtituuntur aduerſus emptorem in ſubhaſtatione ob læſionem pretij oblati, ibid.n.7
Reſtitutio hæc non conceditur ex leui & modica adiudicatione noui licitatoris.ibid.n.8
Sed ſaltim in ſexta parte plus oblata.ibid.n.9
Reſtitutio minori, & ſimilibus contra ſubhaſtationem peractam conceditur iure ſpeciali, non iure communi.ibid.n.10
Minor formans concurſum habet reſtitutionem, vt nouus admittatur licitator, p.369.n.39
Minori comparenti in concurſo intereſt vti creditori augmentum bonorum debitoris, ibidem, num.40
Cuius reſtitutio prodeſt aliis maioribus in concurſu ſtantibus.ibid.
Maior ratione intereſſe commixti cum minore, etiam non litigante poteſt inſtitutionem petere, ibid.n.41 & 42.
Cum minore ſe communiter gerente pro maiori rectè contrahitur.p.434.n.40.& 41
Minor, reſpublica, vel Eccleſia nulliter vendens cenſum ſi in earum vtilitatem verſam eſſe pecuniam appareat, tenetur ad ſortem cum redditibus loco intereſſe. pag. 449. num. 141. 142 & 143
Idem in cenſu ſuper maioratu, ibid.
Minor factus maior poteſt abſque vlla iuris prohibitione ratum habere, quod in minore ætate inutiliter geſſit.p.465.n.151
Minor poteſt reſtitutioni obtentæ per rem iudicatam renunciare, & ea non vti, inuito aduerſario. p.767.n.7.8.& ſeqq.
Minor hæres an reſtituatur aduerſus geſta per curatorem legitimè datum hæreditati iacenti.p.256 n.28.cum ſeqq.
Minoris priuilegium tanquam perſonaliſſimum non tranſit ad hæredem.ibid.n.29
Minor hæres non habet reſtitutionem aduerſus geſta per curatorem datum hæreditati iacenti. ibid.n.40
Geſtum pro Minore, & pupillo illum non obligat niſi quatenus fiat locupletior.p.257.n.41
Geſta pro hæreditate maioris iacente obligant inſolidum minorem, & pupillum futurum hæredem.ibid.n.42
Abſque ſpe reſtitutionis.ibid.n.43.& 44
Minor an poſſit apponere pactum, vt res à ſe empta ſit pro pretio obligata, ſiue incontinenti, ſiue ex interuallo.pag.495.num.113.cum ſeqq. & ex n.108
Vbi abunde agitur de intellectu, l.1.§.ſi minor.cum l.ſeqq.ff.de rebus eorum.p.495

Miſerabilis perſona.

Vide *Perſona.*

Momentum.

Hypotheca generalis vt operetur ſufficit, quod dominium rei fuerit per momentum quæſitum debitori.p.481.n.7
Eodem momento & inſtanti quo dominium rei ſit quæſitum minori prohibitio hypothecandi operatur.ibid.n.8
Concurrentibus in eodem momento & inſtanti diſpoſitione iuris, & diſpoſitione hominis, illa vt velocior prius operatur.p.482.n.9.& 10
Rei emptæ pro perſona nominanda dominium ex tempore nominationis, nec per momentum permanſit penes emptorem pag.483. num.23.& ſequentibus.
Plures hypothecæ diuerſis temporibus contractæ ſuper maioratu abſque facultate regia, ſi poſtea in confirmationem earum impetretur, omnes eodem momento robur, & validitatem recipiunt abſque prioris prælatione.pag.544.num.60.cum ſeqq.

Moneta.

Vide *Diminutio., Pecunia, Facultas.*
Ex facultate regia ad mille mutuo recipienda ſi poſſeſſor maioratus in aurea, vel argentea moneta recipit, an creditor in concurſu hanc ſpeciem monetæ conſequatur.pag.420. num.1. cum ſeqq.
Et teneri maioratum ad hanc ſpeciem monetæ, & in eadem annuos redditus perſoluere neruosè tuetur Noguerol.ibid.n.2
Anno 1602.nullam eſſe differentiam inter valorem monetarum, atque ideo omnium genus in facultate comprehendi, ſine maioratus detrimento. ibid.n.4
Cenſus in aurea moneta creatus, poteſt redimi in moneta ærosa, quando in valore diſcrimen non adeſt. ibid.n.5.& 6
Ærosa moneta non habet proportionabilem valorem cum argentea, p.421.n.22.& 23
Ad cenſum impoſitum ſuper maioratu in argentea moneta ex facultate regia non diſtinguente genus monetæ tenetur imponens ad exceſſum non maioratus.ibid.n.24.& ſeqq.
In hoc articulo opinionem Noguerol. nec Amayæ recepit author illum abſolutè relaxantem facultatem regiam, iſtam abſolutè & diſtinctè reſtringentem, ibid.n.26.& ſeqq.
Moneta argentea quando virtualiter continetur in facultate ſimpliciter ad mille, redditus in eadem ſpecie rectè ſtipulantur ex natura contractus, ibid.n.30.& 31
Amayæ opinio abſolutè negatiua incluſionis monetæ argenteæ in facultate ſimpliciter ad mille rigoroſa oſtenditur.p.422.n.32
Monetarum omnium intrinſecus valor in Hiſpania fuit conſeruatus vſque ad annum 1612.ibidem, num.34
Ab anno 1612.ob abundantiam monetæ ærosæ, & regnis extraneis introductæ vileſcere cœpit valor huius monetæ, ac in dies creſcere valorem extrinſecum monetæ argenteæ, ibid.n.35.& ſeqq.

Monetanon tam ex ſubſtantia, quàm ex quantitate, id eſt æſtimatione debet iudicari.ibid.n. 41
Monetæ eſſentia ex valore;non ex metallo admititur.ibid.n.42
L.6.tit.21.l.5.recopilat. & l. 6. tit. 14. permittentes creditoribus debita ſoluere in qualibet moneta minuta & ærosa editæ fuerunt tempore, quo monetarum æqualitas aderat in valore, non tamen hodie procedunt,p.413.n.45.& 46
Generalis diſpoſitio ad monetam relatam quamlibet comprehendit,cum conſtet ex auro,argento & ære.p.421.n.52
An,& quando debitor teneatur præcisè ſoluere in argentea moneta promiſſa & recepta,& excludatur à præmij oblatione.p.425.n.72
Et de variis quæſtionibus reſpicientibus pragmaticas taxantes præmium argenteæ,monetæ.ibid.
Ad certam monetæ ſpeciem annuatim perſoluendæ obligatus,ſi pluribus annis in diuerſa ſpecie ſoluit,an præſcriptione iubeatur.ibid. num.73 & 74.cum multis ſeqq.
Monetæ ſpecies in obligatione deducta præcisè ſoluenda,vel eius æſtimatio.p.426.n.85
Et ad hoc pactum obligatur debitor præcisè.ibid. num.86
Maxime ſi eadem monetæ ſpecies data fuerit debitori.ibid.n.87
Pragmaticæ nouæ taxantea valorem præmij argenteæ monetæ, qua ſpecie ſoluendi ſint annui redditus,& quando debitor admittatur ad præmij obligationem,vel præcisè cogatur in argentea moneta ſoluere & circa alia enucleantur. ibid. n.88.vſque ad.95
Monetæ mutatio quando timetur debitor nequit præuenire ſolutionis tempus & ante tempus ſoluere p.619.n.40.& ſeqq.

Molendinum.

Molendinum hypothecatum,ſi penitus ſit dirutũ, hypotheca diſſoluitur,etiamſi ex eiſdem molis, & cæmentis, aliud nouum conſtruatur. p.606. num.50
Quia non eſt idem molendinum, ſed aliud diuerſum & nouum.ibid.n.51

Mora, Moroſus.

Moræ purgatio aliquando admittitur ex æquitate p.575.n.25
Non tamen in præiudicium tertij.ibid.n.26
Moroſi adminiſtratoris concurſus in ſoluendo habentibus delegationem ſibi intimatam cedit periculum diminutæ monetæ, etiamſi eam iudici manifeſtauerit.p.725.n.30.& 31
In Mora conſtituitur adminiſtrator per interpellationem iudicialem, vel extraiudicialem. p.726. num. 32
Is qui ad præſtandum aliqoid tenetur,ſi ſit moroſus tenetur de caſu fortuito.p.726.n.33
Moroſus depoſitarius,aut ſequeſter ad vſuras, & intereſſe pecuniæ tenetur à die moræ.ibid. n.34
Siue pecunia aut res eodem modo peritura eſſet apud Dominum.ibid.
Moroſo ſemper imputatur periculum mutatæ monetæ ſiue mora ſit contracta in ſoluendo, ſiue in recipiendo legitimè interpellato. ibid. n. 35 cum ſeqq.
Moroſo tenenti rem non imputatur interitus,ſi eo dem modo peritura erat apud Dominum,ſiue in actionibus realibus.ſiue perſonalibus.p.272.n.61
Moram debet præcedere culpa.ibid.n.57
Mora non committitur,ſine die,vel interpellatione.ibid.n.272
Et an iſta interpellatio debeat eſſe iudicialis, vel ſufficiat extraiudicialis.ibid

Monachus, Monaſterium.

Vide *Abbas.*
Prælatus monaſterij poteſt renunciare hæreditatem,vel legatum relictum monaſterio abſq; vlla ſolemnitate.p.107.n.16.& p.494.n.101.& 102
Prælatus poteſt præiudicare monaſterio in acquirendis,non tamen in iam quæſitis.p.489.n.17
Monaſterium fruitur redditibus cenſus vitalitij durante vita monachi Domini cenſus.p.175.n.47
Monacho filiofamilias,& ſeruo facta ſolutio debet eſſe vera & realis non ficta & per confeſſionem, vt debitor liberetur.p.234.n.66.
Monacho & monaſterio,ſeruo & Domino concurrentibus in iudicio concurſus pro pecunia, quã monachus,vel ſeruus mutauit debitori,quis in exactione & ſolutione præferatur,p.236. n. 83 & ſeqq.
Monacho & ſeruo mutuantibus,licet ſtatim actio quæratur monaſterio & Domino, rectè tamen monacho & ſeruo fit ſolutio.ibid.n.84
Monacho,ſeruo,aut filiofamilias cum qoibus contrahitur,recte ſoluitur,& plenam liberationem conſequitur debitor.ibid.n.85.86.& 87
Monacho pecuniam deponenti recte reſtituit depoſitarius:licèt pecunia ſit monaſterij. ib.n. 88
Monacho,vel ſeruo mutuantibus recte fit ſolutio, facto contractu,conſenſu ſuperiorum non interueniente.ibid.n.89.& ſeqq.
Suprà dicta procedunt quando monacho,aut ſeruo debitor ſponte ſoluit,aliter ſi in iudicio concorſus compareat ſimul monaſterium,vel Dominus p.237.n.91.& ſeqq.
Monachus & ſeruus non poſſunt in iudicio comparere, ſiue in agendo, ſiue in defendendo abſque ſuperioris licentia.ibid.n.97.& 100
Monachus ratione contractus non poteſt conuenire,nec conueniri, ſed monaſterio proponenda eſt conuentio.ibid.n.98
Monachus non poteſt agere in iudicio ſine ſuperioris licentia.ibid.n.100
Monachus comparens in iudicio concurſus abſque licentia,vel aliter conueniatur,non oppoſita exceptione ſententia fauorabilis ſuſtinetur.ibidem num 115.
Si Monacho agenti non opponatur defectus licentiæ,valet iudicium.ibid.n.116.
Monachus,ſi abſque licentia ſolus comparet in iudicio, & non obſtante oppoſitione iudex de facto ſolui iubet,legitimatur ſolutio.p.238.239 n.117.& 118
Monaſterium promittens,nouitiam ante profeſſionem renunciaturam bonis in alicuius fauorem, intelligitur de renunciatione valida & efficaci. p.734.n.16

Moratoria.

Moratoriæ vel à principe impetrantur vel à creditoribus debitori indulgentur.p.624.n.1
Moratoriam ex iuſta cauſa poteſt princeps debitoribus concedere, ne per aliquod tempus à creditoribus moleſtentur.ibid.n.2
Moratoriæ ſolum à principe concedi poſſunt. p. 625.num.3
Moratoria eſt priuilegium mere perſonale & vni conceſſa, nec hæredibus,nec aliis ſucceſſoribus prodeſt.p.625.626.n.5.& ex n.31.cum ſeqq.
Moratoria debitor vti nequit niſi præſtita creditoribus cautione de ſoluendo termino finito.ibid. num.6

Quan

Quamuis in reſcripto moratoria cautio fuerit remiſſa, adhoc præſtanda erit creditoribus.p.625 num.7
Niſi reſcriptum habet clauſulam, non obſtante.ibid num.8
Moratoriam impetrans debet ea omnia narrare, quæ principem poſſunt retrahere à conceſſione. ibid. num.23
Moratoriam impetrans debet narrare qualitatem debiti an ſit iuratum.ibid.n.14
An proueniat ex cauſa delicti.ibid.n.15
An debitum ſit regium, vel fiſcale.ibid.n.16
An ſit cauſa locationis, & conductionis. ibidem, num.17
An debitum ſit Eccleſiæ, vel pupilli.ibid.n.18
An proueniat ab emptione domus.ibid.n.19
An aliam Moratoriam impetrauerit ab eodem principe.ibid.n.20
An lis pendeat ſuper debito.ibid.n.21
Moratoria generalis quibus in caſibus non valeat. ibid.n.22
Item ſi debitum procedat ex cauſa dotis, depoſiti ſalarij, vel annonæ, ſeu adminiſtrationis panis, vel ex cauſa alimentorum.ibid.n.23
Moratoriæ impetrandæ, an pactum renunciari poſſit.ibid.n.24
Moratoria impetrata non prodeſt ad debita poſtea contracta.p.625.626.n.25.& 30
Moratoria per debitorem impetrata an proſit fideiuſſoribus, quidam affirmant. pagin.625.ex numer.26
Moratoriam poſſe debitorem allegare in fauorem fideiuſſoris conuenti, qui teneant ibid.n.28
Moratoria non afficit creditores futuros.p.625.626. n.25.& 30
Moratoriæ termino durante fideiuſſor non habet regreſſum contra debitorem principalem. ibid. num.31
Moratoriæ exceptio reſpicit perſonam debitoris quàm non egreditur, ibid.n.33
Moratoria ſi fieret realis multo magis tranſiret in hæredem quàm in fideiuſſorem.ibid.n.34
Moratoriam impetratam à debitore fideiuſſoribus regulariter non prodeſſe quamplurimi tenent Doctores.ibid.n.41
Maximè ſi non ſunt in ſupplicatione, & gratia expreſſe nominati, ibid.n.42
Moratoria prodeſt fideiuſſoribus quando redundaret in præiudicium debitoris principalis.pag.627 num.43
Vt in exemplis appoſitis, ibid.num.44.45.46.47.& num.48
Moratoriæ dilatione pendente currunt vſuræ & redditus cenſuum, ibid.n.49. & 50. cum multis ſeqq.
Moratoriæ, & induciæ conceſſæ à creditoribus debitoribus ex quibus cauſis fiant.ibid.n.53
Per moratorias, & inducias conceſſas à creditoribus ceſſant vſuræ ratione lucri ceſſantis, ibidem, num.15
Non tamen redditibus cenſuum nec intereſſe damni emergentis ceſſant per inducias.ibid.n.51
Ad moratorias creditorum concedendas quomodo computandus erit creditorum numerus quando per numerum perſonarum, aut cumulum debitorum.ibid.n.54.& ſeqq.
Et an computentur vſuræ, & redditus debiti in quantitate.ibid.n.56
Moratoriæ conceſſæ per creditores præſentes quando obligent abſentes.ibid.n.57
Ad moratoriam concedendam maior pars quantitatis inter creditores præualet minori. pag. 628. n.58.& 59
Æquali & pari quantitate reperta præfertur maior numerus creditorum.ibid.n.60
Data æquali quantitate ac numero perſonarum illius partis ſententia præualet quæ humanior ſit. ibid.n.61
L.5.& 6.tit.15.p.5.plures caſus ſingulares determinant circa moratorias conceſſas à creditoribus.ibid.n.62.& 63
Ad moratorias, & inducias concedendas, an omnes creditores tam præſentes quàm abſentes ſint citandi, vel an maior pars præſens præiudicet minori abſenti.ibid.n.67.& ſeqq.
In iis quæ communia ſunt pluribus vt ſingulis, in quibus maior pars præiudicat minori de ſubſtantia actus eſt omnium citatio. pag.628. 629. num.68.& 70
Conſuetudo ne in vno loco congregentur creditores ad moratoriam concedendam. pag. 629. num.71
Quæ conſuetudo viget in Hiſpania. & ſic à ſingulis creditoribus conſenſus præſtari ſolet.ibid.n.72
Ad confirmationem moratoriæ, & induciarum faciendam à iudice, minor pars creditorum ſufficit. ibid.num.73
Proſunt etiam correo.ibid.n.75.& 76
Et Moratoria creditorum proſunt etiam fideiuſſoribus.ibid.n.74
Ad moratoriam, & inducias concedendas credita debent eſſe vera non ficta non per confeſſionem debitoris nec per recognitionem ſchedulæ priuatæ.ibid.n.77
Moratoriæ conceſſæ à creditoribus, & per ſententiam ſenatus confirmatæ an proſint hæredi debitoris adeunti cum beneficio inuentarij. ibidem, num.78
De pacto de non impetrando moratoriam facienda erit principi relatio, ne ſit ſubreptitia. pag. 284. n.47.& ſeqq.

Mors, Mortuus.

Per mortem vel dimiſſionem electi ad officium, vel beneficium non dicitur noua vacatio, ſed prioris vacationis continuatio.pag.138.num.9. & 10.& ſeqq.
Poſt mortem qui reſtituere grauatus eſt an poſſit præuenire mortem reſtituendo præmaturè in præiudicium creditorum reſtituentis. p.499. per totam.
Hæres grauatus reſtituere poſt mortem primo ſubſtituto non poteſt ante mortem reſtituere in præiudicium ſecundi ſubſtituti.p.505.n.69. & ſeqq. & ex n.66
Facultatem eligendi incertum de certis tempore mortis habens ante mortem eligens, poteſt variare ne præiudicium fiat eis, qui tempore mortis viuunt.ibid.n.72
Facultatem habens præſtandi eleemoſynam tempore mortis an poſſit præuenire tempus in præiudicium exiſtentium tempore mortis.ibid. num.73. & ſeqq.
Mortuo poſſeſſore maioratus qui ſuper prouentibus & fructibus, qui contraxit ſtatim extinguitur contractus.p.763.n.18.& n.1.cum ſeqq. pag.761. & ex n.25
Mortuo poſſeſſore maioratus concurſum formante ſtatim, & ipſo iure diſſoluuntur fructus maioratus in concurſu ſtantes, & bona illico tradenda ſucceſſori.p.764.n.33

Mortuo

by Google

Mortuo poſſeſſore maioratus ius ſecum extinguitur.ibid.n.35.
Perinde ae ſi ouoquam fuiſſet in muodo.ibid.n.36. & ſeqq.

Motus proprius Pij V.

Vide *Cenſus,Pactum.*
Motus proprius,Pij V.de forma credendi cenſus in Hiſpania non fuit receptus, ſed imò ab eo ſupplicatoni.p.472.n.81
M.P.expreſsè agnouit diſcrimen inter pactum de non redimendo intra tempus,& pactum de oon redimendo ante monitionem.p.616. 617.n.11. 12.13.14.& 15.eum ſeqq.
Pactum de non redimendo niſi præmiſſa monitione ante bimeſtre licitom eſſe in creatione ceuſus expreſsè determinat M.P.p.615.n.7
M.P.Pij V.de forma ereandi cenſus non fuit receptus in Hiſpania,ſed ab eo ſupplicatum.p.617. num.19
Reprehenditur Auendanus contrariom ſectaos, & ſibi contrarius manifeſtè arguitur.ibid.n.20.21. & ſeqq.
M P.non receptus licet,vt obliget non allegetur, adduci tamen poteſt in vim auctoritatis, & doctrinæ magiſtralis.ibid.n.22.23.& 24
Ratio M.P.requirentis deuotiationem ante redemptionem comprehendit omnes caſus redemptionis.p.622.n.86.& ex n.77.cum ſeqq.

Mulier.

Vide *Vxor,Indotatio.*
Molier de iure ciuili , & Regio pro debito more ciuili eareerari non debet. p. 313.n.10
Mulier obligata ratione adminiſtrandæ rutelæ pro reliquorum ſolutiooe carceratur.ibid.
Mulier non poteſt,in vita mariti repetere dotem niſi ſit dilapidator,poteſt tamen quando formauit concurſum creditorom qui licet poſteriores poſſunt omnia bona mariti coosumere. pag. 62. n.29.cum ſeqq.
Mulier vidua retinens bona mariti tenetur ea exhibere,vt ſibi & aliis ereditoribus iuxta gradus prærogatiuam ſatisfiat.p.87.oum.8. & à.num. 1. cum ſeqq.
Mulier coi bona mariti ad inopiam vergentis tradita ſunt,ea ſatisfacta teoetur reſiduum creditoribus dimittere. p.88.n.12.& 13.cum ſeqq.
Mulier babet hypothecam pro dote.& pro vſoris intereſſe,& alimentis dotis retardatæ.pag. 201 n.91.92.& 93
Mulier ſe vni creditori pro marito obligauit vltra diroidam dotis, ex quo remanet indotata & læſa,an tota obligatio reſcindatur,vel pro parte p.389.n.74.& p.388.n.68.cum ſeqq
Ex pluribus obligationibus mulieris pro marito ſucceſſiuè factis non priores intra dimidiam doris contentæ,ſed poſteriores vltra eam cauſarũt læſionem,& indotationem pag.38[illegible] num. 75. & ſeqq.
Quæ verior eſt opinio in dies practicata in ſenatu Valliſoletano.ibid.n.76
Noguerol defendens omnes indiſtinctè obligationes factas a muliere pro marito eſſe reſciudendas ob indotationem eommuniter à ſenatu Pinciano contemnitur.ibid.n.82.& 83
Mulier quæ pro marito vnita obligatione cauſante in dotationem ſe obligauit,an in totum reſcindatur,an ſolum pro dimidia parte dotet,contenditur inter aliquos pag.391.num. 101. cum ſequentibus.
Qui totam reſcindi volunt fuodãtur in ratione externa eomplecteoda totam obligationem. ibid. n.102.& ſeqq.
Obligatiunes plures ſi ſucceſſiuè pro marito à muliere factæ ſimul iunctæ inducant indotationem an oiones reſcindantur diſtinctè.pag.393.n.125. & 127
L.55.tauti,qua diſponitur mulierem non poſſe diſtrahere ſine licentia viri,ſicut nec cootrahere. p.492.n.62
L.44.quæ prohibet ne mulier abſque licentia viri poſſit hæreditatem repudiare,exornatur. ibid. num.63
Mulier abſqoe viri licentia nequit donationem ſibi abſenti factam repudiare.ibid.n.64
Mulier dans bona in dotem,vt maritus ſatisfaciat creditoribus,iſti ex pacto uon agunt contra maritom niſi notario pro eis ſtipulaute. pag. 595. num.36
Molier nubendo, & dotem tradendo marito oequit creditores ſuos illudere in cuios non eſt poteſtate iuri eorũ retrahere.p.738.n.12.& ſeq,
Mulieris contractus abſque licentia viri noo valer, nec poſt mortem vxoris præſto tenet.p.258.n.9. & 10

Mutatio.

Vide *Status,Qualitas,Moneta.*
Mutatio qualitatis & conditionis rerum,aut pœnatum producit varios effectus,& diuerſa iuris miniſteria.p.113.n.21.22.23.& à n.2
Pactum relatum ad reio habentem naturam mutabilem rei mutabilis natura veſtitur. ibidem. num.25
Res iudicata non facit ius in iis quæ tempore mutantor.ibid.o.26.& ex n.3.cum ſeqq.
Mutationis monetæ periculum, vbi adeſt debitor non permittitur ſoluere ante tempus. p. 619. n. 40.cum ſeqq.

Mutuum,Mutuans.

Mutuans pro refectione,vel reparatione alieuius rei,an in ea acquirat hypothecam cum priuilegio.p.94.n.93
Et an teneatur eſſe ſolicitus de conuerſione mutui. ibid.
Et an conuerſio mutatæ pecuniæ in rem reficiendam probetur conictoris.ibid.remiſſiuè.
Mutuanti,vel expedienti in conuerſationem rei ſocietatis,vel oegotiatioois datur hypotheca cum prælatione in corpore ſocietatis p. 202. n.103. & 104
Mutuantes poſſeſſori maioratus intra ſummam permiſſam à facultate Regia, & mutuantes vltra illam,an pariter concurrant ad quantitatem permiſſam pro rata,vel an omnium eootractus vitientur.p.382.o.1.& per totum.

N

Natura,Naturalia.

NAtura iudicij coneurſus oon patitur,vt coram diuerſis iudicibus tractetur eum deſtinetur ad prælationem creditorum.p.36.n.14
Naturalia cootractus in ipſo veoiunt,licèt non exprimantur.ibid.o.15
Quæ veniuot ex natura contractos debent ſuppleri quamuis fuerint,omiſſa.ibid.
In qnalibet diſpoſitione ſtrictæ interpretatioois ſubintelliguntur comprehenſa quæ veniunt ex natura actus.p 60.61.n.11.& 16
[illegible] ctus transfuſi in alium amplius non atteudi

auendſcut.p.729.n.70.cum ſeqq.& ex n.64.cum ſeqq.

Negligentia.

Negligentia in nõ exigendo à debiture ceſſo,quando imputetur ceſſionariu debitore interim facto fallito,p.225.n.19.fol.p.728.ex n.52.& ſeqq.

Negligentia arguitur is qui opportunis remediis vti potuit, & non fecit.p.393.num.125.& ſeqq.

Nepos.

Vide *Hæreditas.*

Nepos ſublato patre de medio ſuccedit auo ex propria perſona.p.580.n.2.& 3

Nepos ad ſucceſſionem aui concurrens cum patruo repræſentatione eget , & locum ſui patris præmortui occupat.p.581.n.4

Patre exhæredato præmortuo, nepos ſuccedit auo ex propria perſona,& iure ibid.n.10

Siue nepus ſuccedat auo ex propria perſona, ſiue repræſentatiuè concurrente patruo.ibid.n. 11

Nepos ad hæreditatem aui renunciatam à patre præmortuo cum iuramento vocatur ex propria perſona & iure etiam ſtante repræſentatione. ibid.n.12.& ſeqq.

Nepos ex filia præmortua ad ſucceſſionem aui veniens an teneatur computare dotem à matre receptam.p.581.n.15.& 16

Nepos quomodolibet ſuccedens auo patre mortuo ſuam facit hæreditatem,qui aui crediroribus tenetur,non creditoribus patris qui nunquam ius aliquod in ea habuit.ibid.n.17.cum ſeqq.

Nepos quomodolibet ſuccedat auo ſuccedet iure proprio independenter à patre præmortuo etiamſi per repræſentationem,gradum & locum ſui patris ſubiotret.ibid.n.19

Non ſequitur;nepos aſſumit locum, & gradum patris,ergo ſuccedit ex perſona patris. p.582.583. n.20.& 32

Nepus ſuccedens auo etiam repræſentando locum & gradum patris præmortui ſemper proprio iure ſuccedit.ibid.n.21.22.23.& 24

In gradum ulterius nepos ſuccedit per priuationem vel per tranſmiſſionem.ibid.n.25.& 26.

Nepos auo ſuccedit ſemper ex propria perſona etiam repræſentatione data.p.583.n.28.& 29

Nepos ſuccedit auo mortuo patre per priuationem,& remotionem.ibid.n.30

Nepoti miniſtrat lex locum partis , non ius eius quod iam extinctum erat per mortem vel renunriarionem.ibid.n.33.34.& 35

Nepus quomodolibet ſuccedat auo nunquam creditores patris poterunt prætendere ius ad hæreditatem aui.ibid.n.36.37. & 38

Nepos nec ius ad hæreditatem aui nec gradum capit à patre.ibid.n.39

Nepos ſuccedit in portione, quàm pater habiturus eſſet,ſiue iure,non tamen ſuccedit in illius iure, quod nunquam acquiſiuit p.584.n. 41

Patre præmortuo priuato hæreditate patris ſiue exhæredatione ſiue propria renuntiatione nihil detrahit iuri nepotis ex propria perſona,& iure venientis.ibid.n.42

Nepos veniens ad hæreditatem aui tanquam hæres patris præmortui & in vita renuntiantis hæreditati, an cogatur ex ea ſolutione creditoribus patris ſui.ibid.n.43.& ſeqq.

Nepos hæres patris tenetur ſtare renuntiationi patris.ibid.n.45.46.& 47

Nepotem ex hæreditate aui ſibi delatæ præmortuo patre renuntiatore hæreditati non teneri creditoribus ſui patris,verius oſtenditur. ibid. ex n. 48 & num.ſeqq.

Patre mortuo renuntiante hæreditatem nepos auo ſuccedit iure propriu,qui etiam hæres patris non tenetur creditoribus ſui patris ex hæreditate aui.p.585.n. 58

Nec pacto cuilibet reſpicienti hæreditatem aui renuntiatam per patrem præmortuum nepos etiam hæres patris tenetur ſtare ex hæreditate aui. ibid.num.59

Et de ratione fundamentali.ibid.n.60.& ſeqq.

Nepos ex hæreditate aui ſibi delata ob præmaturam mortem patris;in nihil tenetur tangenti patri.ibid.n.62

Etiamſi ſit hæres patris cum beneficio tamen inuentarij ibid.& n.ſeqq.

Nepos hæres matris renuntiantis hæreditatem, & præmorientis non tenetur niſi pro ea parte, pro qua hæres ſit matris, non pro hæreditate aui. ib. n.63.64. & 65

Negotiorum Geſtorum Actio.

Vide *Actio.*

Negoriotum geſtorum actio datur tertio ſoluenti pro debitore,etiam ceſſione ceſſante.pag.417.ex n.56.cum ſeqq.

Adminiſtratori ſoluenti poſteriori negotium inſuper fecit adminiſtrationis contra quam datur actio negotiorum geſtorum ſuo loco,& gradu. p.708.& n.44

Poſſeſſor maioratus qui redimendo cenſum ceſſionem non obtinuit contra maioratum , habet tamen actionem negotiorum geſtorum contra hæredes anteceſſoris , qui cenſum impoſuit. p. 707.num.35

Soluens pro debitore etiam ſine mandato contra eum habet actionem negotiorum geſtorum: ibid.num.47

Nobilitas,Nobilis.

Nobilis adminiſtratur concurſus carceratur pro reſtitutione reliquorum.p.119.ex n.27.cum ſeqq:

Nobilis panetarius,qui recepto tritico non reddit panes coctos conuentos carceratur.p.119.n.25. & 26.& p.315.n.28.& 30.& 31.

Nobilis pro debito ciuili non carceratur iuxta leges regias.p.321.n.2

Nobilis pro debito ciuili præter duos caſus à lege regia exceptos non carceratur.ibid.n.3

Nobilis non in publico carcere,ſed alio honeſtiori carcerari debet.p.313.n.12

Nobilis,& mulier pro debito diſcedente ex delicto carcerantur.p.314.n.16

Nobilis promittens dare fideiuſſorem pro obſeruatione contractus, ſi non dederit , carceratur: p. 315.n.34.& 35

Nobilis , & clericus iuſſus exibere pro contumacia cogitur per carcerem ad exhibendum.pag.315. num.37

Nobilis ob contumaciam, & quilibet priuilegiatus per carcerem cogitur.ibid.n.38.& ſeqq.

Nobilis pro occultatione bonorum, ne ſoluantur ſui creditores,carceratur.ibid.n. 42

Nobilis pro debito ciuili admixto crimine carceratur ex legibus regiis.ibid.n.43

Nobilitas licet liberet à carcere pro debito cuiuſlibet;non tamen attribuit priuilegium,ne conueniatur nobilis vltra quam facere poſſit.pag.198. n.52.& ſeqq.

Nomen.

Vide *Nominatio.*

Nomen cuiuſque rei qualitatem probat, & ex nomine eſſentia rei colligitur.p.117.n.10

Nomen adminiſtratoris in Hiſpania genetale eſt, & conueniens omni aliena buna adminiſtranti, p.120.n.39.

Nomen nunquam attenditor , nec de eo cutatur, quandu conſtat de natuts tei.ibid.n.40

Conceſſio facta contemplatione nominis,puta imperatori,hætedi, & ſimilibus extinguitur extincto nomine.p.456.n.40.41.42.& 43

Ad rem emptam pro perſona nominanda à ctedirore emptoris,an ereditores nominati , ſeu nominandi præſetantur.pag.481.ex n.1.cum multis ſeqq.

Nominandi ſacultas non tranſit in hæredem. p. 126.num.45

Nomine,proptio & alieno qui actum getete potuit in dubio præſumitut nomine pruprio geſtus. p.535.n.25.& 26

Nomine proprio potius quàm nomine alieno in dubio præſumittur actus ſimpliciter geſtus. p. 577.num.45

Fallit in eo qui tenetur alteri emere, qui in dubin emete alteri intelligitur.ibid.n.46.& ſeqq.

Conceſſio facta contemplatione nominis puta hæredi,imperatori, ceſſat extincto nomine. p. 254. n.7.cum ſeqq.

Nomen debitoris.

Nomen dcbitoris minori pretio licite emi poteſt, ptopter perieulum exactionis,& expenſas.p.124. n.27. & 28

In Nnminis, & cenſus iam creati emptione non habere locum,l.ab Anaſtaſio, & l. pet diuerſas, C.mandati communis opinio tenet.pag. 126. & 125.n. 29.30.& 31

Nominis periculum non ttanſit in ceſſionsrium, quando ſolutionis gratia fit conſignatio,& datur ceſſionatio regreſſus in debitotem non ſequuta exsctione.p.78.n.24

Nominis ceſſi ſolutionis à gratia dominium ſemper remanet penes debitorem , in quo creditur nullum acquiri ius reale.p.78.n.25

Nomen aceipiens creditor tirulo veræ & realis ſolutionis , debitor liberatur ipſo iure qui nec de periculo tenetur.ibid n.28

Nominis ceſſio ſimplex debitorem non liberat,datio verò inſolutum ſic.ibid.n.31

Nomina debitorum non ſunt in matrimonio debitoris.p.204.n.122.& 124

Nominis ceſſi ad commodum ceſſionarij periculum pertinet cedenti.p.233.n.52.cum ſeqq

Nomina debitorum etus loci eſſe cenſentur,vbi de ture & de ſacto esigi poſſunt. p. 474. 475.1.2.3. & 12

Nomen debitoris ipſimet debitori ex diuerſa cauſa creditori poteſt hypotbecati.pag.609.num.1.& ſeqq.

Nomen dehitoris non eſt in bonis nec de bonis debiroris,ſed de bonis creditotis.p.610.n.4

Super nomine debitoris hypotheca tanrum durat quantum ipſum nomen,quo extincto & illa extinguitur.ibid.n.11.& 12

Nomine debitotis per compenſationem ipſo iure extincto an extinguatur hypotheca.ibidem, num.13

Nomine bypothecato extincto ſoluitur hypotheca.p.611.n.18 & ſeqq.

In Nomine hyporhecato eidem debitori poſtea ſacto ſimul creditori non præſerri aliis anterioribus creditoribus verius oſtenditur. p.612.n.25. cum ſeqq.

Nomen debitotis pluribus hypothecatum non extinguitur pet compenſationem, & ideo ſemper durat hypotheca in qua anteriores præferuntor, 612.n.30

Nominatio,& Nominare.

Vide *Emptio,Officium.*

Ad officij vitalitij emolumenta conceſſi cum ſacultate nominandi, an creditores nominantis facta nominatione, vel creditores nominati plus habeant.p.603.n.1.& ſeqq.

Nominante condemnato iam facta nominatio,an fiſcus poſſit in fructibus rei exequi condemnationem in præiudicium nominati.ibid.n.2

Ex nominatione pro ſecunda vita nominatus conſequitur ius ſeparatum à nominante,ibid.n 3

A Nominationis tempore ius fuit radicatum in perſona nominati acceptantis.ibid.n.4

Nominatus non à nominante , ſed à primo concedente cum facultate nominandi ius recipit.ibid. num.5

A Nominationis tempore nominatus,recipi emolumenta officij.ibid n.6

Nominatus non capit ad eligente nudo tantum miniſtro, ſed à mandante à quo recipit facultatem nominandi.ibid.n.7

Iodicium & condemnatio nominantis non affert præiudicium iam nominato. ibid.n.8

In Nominatione & electione neceſſaria non cadit grauamen , nec valet sppoſitum à numinante. num. 9

Nominato quando ius irreuocabile adquiratur. p.604.n.16

Nominandi facultas competens ex contractu reſtricta ad tempus mortis nominatio etiam contractu geſta eſt variabilis,vſque ad mortem. ibid.n.17

Quo caſu ſi non fuerit reuocata in viro nominantis ; nominatio tenet reſpectu contrahentium. ibid.n.18

Secus reſpectu eredirotum nominantis præmaturè & ante mortem eligentis qui ius habent ad emolumenta officij durante vita debitoris.ibid.n.19. 20.& 21

Nominati & electio præmatura non præiudicat crediroribus nominantis quosd emolumenta & ſructus ſua vita durante.ibid.n.22

Nominationem & electionem datam patri pro nominando vnum filium ad emphyteuſim poſt ſuam mortem pater præuenire nequit eligendo in vita io præiudicium cæterorum filiorum reſpectu ſructuum ſua vita durante.ibid. n.23

Et ſructus medij tempotis filios ita nominatus conſerre tenetur inter ſrattes.ibid.n.24

Et pater nominans in vita,& tradens emphyteuſim poteſt grauamen spponere nominato reſpectiuè ad interuſutium.ibid.n.25

Nominandi tam in vita quàm in morte ſacultas conceſſa per contractum ſemel variari poteſt. ibid.n.26

Secus ſi ex teſtamento quia tunc nominatio facta per contractum irreuocabilis fit.ibid.n.27

Debet tamen concurrere nominati acceptatio , & traditio vt nominatio fiat irreuocabilis.pag.705. num.28

Aliàs nominato ſola actio perſonalis adquiritur quæ non impedit aliam numinationem ceſſante pacto de non alienando cum hypotheca ſpeciali. ibid.n 29

In Nominatione procedit,l.quoties,C.de rei vendicat.ſicut in cæteris contractibus.ibid.n. 30

Nominatus ad officium conceſſum alicui cum facultate nominandi in vita vel in morte ſi acceptauit

Digitized by Google

pranit nominationem, & poſſeſſionem rei, non tenetur creditoribus nominantis. ibid. n. 31

Secus, ſi res, ad quam nominatur non fuerit ei tradita. ibid. n. 32

Nominantis creditores qui rem non tradidit, ius habent interim ad fructus qui pertinent ad nominationem tanquam dominium. ibid. num. 33. 34. & 35

Nominatio & electio facta in teſtamento nullo, vel reuocato tenet. p. 247. n. 6. 7. & 8

Nouatio, Nouum.

Vide *Feudum, Officium.*

Nouandi obligationem animus inducitur per dationem inſolutum. p. 78. n. 30

Per nouationem extinguitur obligatio fideiuſſorum primi contractus, ceſſante proteſtatione creditoris nouantis. p. 156. n. 10

Per nouum contractum prior nouatur, & ſimul hypothecæ ac fideiuſſuses liberantur. pag. 151. n. 12. & ſeqq.

Nouum dicitur quod nunquam fuit, vel fuit, & poſtea non iure acquiritur. p. 606. ex n. 58. & à n. 50. cum ſeqq.

Nouum officium dicitur ad tempus conceſſum prorogatum poſtea poſt tempus. ibid. n. 59

Ex noua cauſa nouò in iudicio deducta de qua in priori non fuit actum poteſt denuo agi. pag. 634. 635. n. 12. & 13

Nouatio an cauſetur ex iudicio, & ſententia, ita vt ex priori obligatione amplius agi nequeat. p. 657. n. 8. & de veritate. p. 655. ex n. 47. cum ſeqq.

Nouatio extinguit priorem obligationem, ita vt ex ea creditor iterū agere non poſſit. p. 652. n. 9. & 10

Per rem iudicatam nec nouatur primæua obligatio nec extinguitur. pag. 653. num. 23. & ex num. 17. com ſeqq.

Nouatio aut voluntaria eſt aut neceſſaria. ibidem, num. 24

Nouatio voluntaria ſemper eſt priuata, & extinctiua prioris obligationis. ibid. n. 25

Nouatio neceſſaria non extinguit primæuam obligationem, imo magis illam confirmat. p. 653. 654 n. 26. 27. & 28

Non nouari primæuam obligationem, & ex eā non poſſe agi, incompatibilia ſunt. p. 654 n. 35

Nouatio extinctiua non inducitur ex re iudicata, ſed potius accumulatiua. p. 655. n. 47

Ex primæua obligatione non nouata per rem iudicatam poteſt nouiter agi. ibid. n. 48

Nouatio non intelligitur facta quoties poſterior obligatio minus continet quàm anterior. ibidem, n. 49. & 50

Nouandi animus in dubio non præſumitur niſi expreſsè dicatur à contrahentibus. pagin. 730. n. 77

Bis idem promittens, non eſt nouare, ſed noua cautione primam obligationem confirmare addendo obligationem obligationi. p. 730. n. 78

Nouatio non inducitur per acceſſionem cautionis ibid. n. 79. & 80

Nouatio non inducitur ex eo quod patefaciat pro executione, & complemento primi contractus. ibid. n. 81

Nouus actus non Inducitur, qui fit in executionem antiqui. ibid. n. 82

Contractus ſecundus compatibilis cum primo non inducit nouationem. pag. 730. 731. num. 83. & 84

A priori obligatione continente priuilegium aut viam executiuam non cenſetur receſſum, nec nouatum. p. 731. n. 74. cum ſeqq.

Promiſſio ſecunda quidem eiuſdem quantitatis innouatio quæritur accumulatiua non extinctiua. ibid. n. 87

Duæ obligationes factæ pro eodem debito non nouationem, ſed maiorem firmitatem, & ſecuritatem inducunt. ibid. n. 89

Et magis inducitur informatio prioris obligationis, quàm nouatio. ibid. n. 10

Plures promiſſiones eiuſdem ſummæ ex eadem cauſa nouationem non inducunt. ibid. n. 91. & 92

Nouationem allegans probare tenetur. ibid. n. 95. & 96

Nouatio hodie non præſumitur niſi expreſsè dicatur à contrahentibus. ibid. n. 97

Non præſumitur aliquid de nouo inducere ſed confirmare. ibid. n. 98. & ſeqq.

Qualitas & priuilegium contractus nouati quando influant & tranſeant in contractum nouantem. p. 732. n. 104. remiſſiuè.

Pignora eadem in ſecunda obligatione nouante repetita, tempus & prælationem conſeruant in quibus, & non in aliis ſimul obligatis primus creditor præfertur intermediis. p. 753. 754. n. 92. 93. 94. 95. & 96

Nullitas, Nullum.

Sententia declarata nulla ad inſtantiam vnius conſortis prodeſt aliis. p. 178. 179

Dummodo non procedat à iure ſpeciali obtinentis nullitatem. ibid. n. 24

Nullitas inſtrumenti ad inſtantiam vnius declarata prodeſt aliis inſtrumento contentis. ibid. n. 25

Nullitas actus per ſententiam declarata præiudicat omnibus intereſſe habentibus. pag. 179. num 26 & ſeqq.

Nulla eſt alienatio bonorum maioratus facta ex facultate ſubreptitia. p. 480. 481. n. 34. & ex num. 1. cum ſeqq.

De diſpoſitionibus nullis, vel aliqua exceptione credibilibus non eſt facienda principi relatio. p. 282. n. 25. cum ſeqq.

Nullitas actus inducta à lege in fauorem alicuius intelligitur ipſo volente, & opponente. 1. p. c. ſi. ex n. 41. & c. 14. ex n. 60. & 66

O

Oblatio, Offerens.

Vide *Licitator.*

OBlatio bonorum inſolutum ad extinctionem cenſus admittitur in iudicio concurſus cum ſit neceſſaria, & non voluntaria. p. 178. num. 30. & ſeqq. p. 179. & ex n. 22. cum ſeqq.

Auth hoc ſi debitor C. de ſolution. habet locum in concurſum creditorum cenſualium. p. 179. n. 31 & ſeqq.

Offerens debet integrū debiti emptori offerre etiā viliori pretio ementi. p. 236. ex n. 78. cum ſeqq.

Per obligationem ſortis, & vſuris bimeſtri deducti in pactum nullatenus conſulitur creditoris indemnitati iuſte depoſitum recuſantis, p. 640. & ex n. 48. cum ſeqq.

Obligatio, Obligatus.

Vide *Inſolidum.*

Obligatio tacite induci ſolet ex aliquo actu extra id, quod agitur. p. 348. n. 147

Obligationis extinctio inter defunctum, & hæredem inducitur per aditionem non antea. pag. 64. n. 19. cum ſeqq.

Obligatio cenſus extinguitur per morā creditoris nolentis recipere ſortem ſibi conſignatam. n. 258

Digitized by Google

Index Rerum,

Obligatione deficiente deficit actio, ſine qua nemo in iudicio poteſt comparere p 185.n.38.39

Obligationes factæ ab vxore pro marito ſi excedant dimidiam partem doti ex quo vxor remanet indotata, & ceſſa, an annulletur. p.383.n.7

Obligationes diuerſis temporibus factæ per vxorem pro marito, etſi priores non inducant læſionem omnes ſimul annullari defendit Noguerol. p.393.n.8. & 9. & p. 383. vide ex num. 126. cum ſequentibus.

Obligatio vltra modum facultatis regiæ limitatum eodem modo vitiatur in exceſſu ſiue ſit vnica ſiue plures ſucceſſiuè, & à diuerſis perſonis factæ. p.390.n.94.& ſeqq.

Obligatio maioratus ex facultate regia eſt ſubſidiaria, & nihil operatur niſi in defectu bonorum liberorum ſiue tempore obligationis ſiue exactionis. p. 384.n 16.17.& ſeqq.

Obligatis pluribus inſolidum, ſi vtilitas ad vnum dumtaxat pertineat, iſte dicitur principalis, cæteri inter ſeipſos fideiuſſores non re ſpectu creditoris. p.431 n.20.& ſeqq.

Obligatio diuiditur pro rata inter plures ſimul obligatos etiamſi in perſona vnius deficiat obligatio, quia alter vltra ſuam ratam non tenetur. pag.468.n.40

Obligatio ſuper duobus maioratibus ſequuta diuiſione iuridica per euictionem vnius partis correſpondens euicto prorſus fuit extincta. pag. 468.num.41

Obligatio orta ab vno defuncto pro rata diuiditur inter hæredes quorum vno effectu non ſoluendo cæteris non oneratur pars deficiens. ibid. n. 42. & ſeqq.

Obligatio ad quantitatem diuiditur inter hæredes pro rata etiamſi aliquis efficiatur non ſoluendo nec ad ratam alterius deficientem tenentur. p.469.n.44.& 45.& ſeqq.

Obligationes facta diuiſione inter plures quilibet agnoſcit ſuam ratam partem, & non partes aliorum, etiamſi fiant non ſoluendo. p.471.n. 74. & ex n.71. cum ſeqq.

Obligationis parte perempta, & extincta ſimul cum fundo hypothecato cæteræ hypothecæ non tenentur ad integram obligationem, ibid. num.79.& 67 cum ſeqq.

Quando obligatio, quantitas ſimul perit cum re hypothecata, cæteræ res hypothecatæ ſolum ad reſiduum obligationis tenentur. p. 472.n.85.86. & 87

Secus ſi vna hypothecata pereat integra manente obligatione, vt tunc cæteræ hypothecæ pro tota obligatione manent obligatæ. ibid.num. 87. 88. & 89

Obligare ea bona poteſt debitor, quorum habet dominium. p.481.n.5

Obligatio bonorum generalis bona præſentia, & futura comprehendit. ibid.n.6

Obligatus non eſt debitor creditoribus acquirere. p.494.n.90.cum ſeqq.

Priori obligationi quando aliquid additur vel detrahitur noua intelligitur contracta obligatio. p.518.n.13

In generali bonorum obligatione venit ius ſibi ad diſponendum reſeruatum à donatore. p.514. num. 3

Negatiuè reſoluit, quando iuris reſeruati diſpoſitio fuit reſtricta ad vitam debitoris reſeruantis. ibid.n.4

In obligatione bonorum generali non veniunt bona ad diſponendum reſeruata, niſi ſpecificè exprimantur ibid.n.5

Obligari poſſunt ea bona, quæ nondum noſtra ſunt, ſed eſſe ſperantur. ibid.n.6

In obligatione generali bonorum futura quoque comprehenditur. ibid.n.7.& ſeqq.

In obligatione generali bonorum non veniunt bona in quibus debitor habet ſpem de præſenti niſi ſpecificè exprimantur. p.525.n.19

Per ſpecialem non per generalem obligationem bonorum reſeruatorum, ius acquiritur creditoribus. ibid n. 20.& ſeqq.

L.2.tit.16.5.recopilat. vt quoties appareat ſe alteri abſenti voluiſſe obligari, remaneat obligatus, non procedit ſi appareat ſe alteri non voluiſſe obligari. p.597.num. 40. & pag. 595. declara ex num.54

D. l. 2. an procedat, & requirat acceptionem abſentis vt quis ei maneat obligatus. p.596.597. n. 41.& ex n.14

Intentio ſe alteri velle obligari, vel acquirere ſi deficit, non procedit d.l.2. diſpoſitio. ibid.n.62

D.l.2. locum habet in cunctis obligationibus præterquam in donatione ob eius ſpecialitatem. p.598 n.65.& 66

Ab omnibus obligationibus præter donationem abſenti factis nequeunt contrahentes pœnitere. ibid.n.69.& n.ſeqq.

In omnibus obligationibus, & contractibus præterquam in donatione, acceptatio non requiritur vt irreuocabiles fiant ex d.l.2.pag.599.n. 87. & ex n.80. cum ſeqq.

Obligatus manet vt antea debitor donans vel vendens cum pacto ſoluendi creditoribus & ſimul donatarius tanquam conſtitutor. pag.600.n.103. 104.& 105

Vna tamen ſolutione contentari debent creditores. ibid.n. 106

D.l.3.tit.16.lib. 5. recopil. procedit quando apparet, quod quis ſe alteri voluit obligare ibidem, num.107

Per d.l.2. alteri per alterum valet obligatio, & ſtipulatio p.601.n.108

Et eiuſdem, l. verus, & ſingularis intellectus redditur. ibid.n 109.& 110

Obligatio eadem pluribus creditoribus ſi competit inſolidum omnes repræſentant vnam perſonam p.627.n.55

Obligatione perſonali extincta an poſſit durare hypotheca. p 462.n.125

Pluribus obligatis, inſolidum, & ſimpliciter condemnatis quilibet tenetur pro rata duntaxat etiamſi aliquis efficiatur non ſoluendo p.651.ex n.1. cum multis ſeqq.

Obligatio perſonalis non extinguitur per rem iudicatam, & executoriam ſuper ea à creditore obtentam. pag. 653. ex numer. 26. cum ſequentibus.

Ex primæua obligatione denuo agi poteſt cum non nouiter per rem iudicatam. pag.655. numer. 47 & 48

Obligatio extinguitur, quando per ſententiam conſignatur creditori ſolutio in re ſubhaſtata ſequuta recognitione emptoris. p.660.n.14.15.& vſque ad 22

Obligatio ſecunda facta animo nouandi primam vt quia de depoſito fiat mutuum non ex depoſito amplius, ſed ex mutuo debitor tenetur. p.670.n.75

Et tunc periculum mutationis monetæ debitori pertinet. ibid.n.76

Google

Duæ Obligationes factæ pro eodem debito non nouationem, ſed maiorem firmitatem & ſecuritatem inducunt.p.731.n.89.& à n.85.& ſeqq.

Et magis inducitur informatio prioris obligationis quàm nouatio ibid.n.90.& ſeqq.

Obligationi accedens promiſſio eam non alterat, nec naturam mutat.ibid.n.91.& 92.cum ſeqq.

Obligatio reſpiciens nondum factum per factum ſatisfit.p.733.n.3.& 4

Obligatus ad factum alienum de iure Hiſpano, liberatur præſtando intereſſe.pag.734.num.16.17.& ſeqq.

In Obligatione ſeu renunciatione omnium bonorum comprehenduntur fructus maioratus pleno iure pertinentes debitori.p.763.num.20.& ſeqq.& p.761.n.1.cum ſeqq.

Bonis concurſus diſtractis pro ſolutione creditorum ſi omnibus non ſufficiant inſoluti conſeruant ſuam obligationem ad bona nouiter à debitore quæſita.p.771.n.69.& ſeqq.

In generali bonorum obligatione non veniunt bona prohibita alienari.p.249.n.1.& 2.cum ſeqq.

Verbo vniuerſali omnia bona mea continentur quæ debitor ſpecialiter non obligauit.p.249.252.n.3.& ex n.33.cum ſeqq.

In Obligatione generali tunc comprehenduntur iam bona quæ verè ſimiliter debitor non obligaret, quando alia non habet.p.249.n.4.p.253.num.35

In Obligatione generali bonorum facta à poſſeſſore maioratus, maioratus bona non comprehenduntur.p.250.n.3.& cum ſeqq.

Obligatio primæua, & fideiuſſoria durat, euicta re in ſolutum data, vel pecunia auocata.p.156.n.17

Officium, Officialis.

Vide *Nominatio, Emolumenta.*

Super Officij renunciati pretio cenſus impoſitus an producat redditus ante aſſenſum principis.p.266.n.1.cum ſeqq.

Officium renunciabile vendi & alienari poteſt principis licentia accedente.ibid.n.2.& 4

Et cadit ſub partitione & diuiſione bonorum, ſicut quælibet alia res patrimonialis. ibid.

Et cogitur debitor officium renunciare in fauorem emptoris pro titulo conſequendo à principe.ibid.n.3

Officia Romanæ curiæ renunciari & alienari poſſunt ſub beneplacito Papæ.ibid.n.5

Officij venditor poteſt pactum apponere ne dominium tranſeat in emptorem donec pretium ſoluat.p.267.n.10

Officij titulus poteſt eſſe apud vnum, & dominium penes alium.ibid.n.11

Officij venditor nequit titulum, poſſeſſionem aut exercitium in emptorem transferre.ibid.num.17.& 18

Officij renunciati titulum confert ſolus princeps.p.268.n.19

Officij ſucceſſor virtute renunciationis non capit titulum & poſſeſſionem à renunciante, ſed à ſolo principe.ibid.n.20

Ad Officium nominatus ab vno & à Rege confirmatus, à Rege prouiſus intelligitur. ibidem, num.21

Officia renunciata principis ſequuta licentia à principe & non ab alio tenentur. ibidem, num.22

De Officiis temporalibus ad beneficia valet argumentum, & contra. ibidem, num.23.& ſequentibus.

Officiales & miniſtri curiæ non debent nominari adminiſtratores concurſus.pagin.111.num.23.& 24

L.Barbarius Philippus.ff.de offic.prætorio. procedit in officiis publicis non in priuatis.pag.450.num.144

In Officiis vitalitiis prorogatione poteſt rex apponere conditiones & qualitates quas voluerit.ibid.n.51.& 52.cum ſeqq.

Ad officij vitalitij emolumenta conceſſi à Rege cum facultate nominandi, facta nominatione an creditores nominantis, ſeu potius nominati ius habeant.p.603.n.1.cum ſeqq.

Officij emolumenta recipit nominatus à tempore nominationis.ibid.n.6.& ſeqq.

Officium conceſſum à Rege cum facultate nominandi quæſitum à patre pecunia vel meritis, an grauari poteſt per partem eligentem.ibidem, numer.10

Ad officij emolumenta conceſſi à Rege cum facultate nominandi facta nominatione creditores nominantis ius non habent.ibid.n.11.& 12

Officium conceſſum à Rege cum facultate nominandi vnum ex filiis, filius nominatus habet iure proprio, qui non tenetur creditoribus patris.ibid.13.& ex n.5

Niſi in facultate filius nominetur cum qualitate hæredis facta, vel expreſſa.p.604.n.14

Ad officium nominatus alicui conceſſum cum facultate nominandi, in vita, vel in morte, ſi acceptauit, contractum, & poſſeſſionem officij non tenetur creditoribus nominantis. pag.605. numer.31

Secus ſi officium ad quod nominantur, ei non tradatur.ibid.n.32

Officium renunciabile cum regio aſſenſu hypothecari & obligari poteſt.ibid.36

Officium hypothecatum amiſſum & regi deuolutum alterique conceſſum non tranſit cum hypotheca ſemel reſoluta.ibid.n.37

Officium ſuper quo conditus fuit maioratus amiſſum ob defectum renunciationis liberè, & abſque vinculo deuoluitur ad principem.ibid.num.38.& ſeqq.

Officium amiſſum & ad regem deuolutum ſi iterum debitori conferatur extinctæ manent antiquæ hypothecæ.p.606.n.47

Officium ſicut ad regem liberum deuoluitur, ita pariter liberum tranſit in rem cui rex nouiter concedit.ibid.n.48.& n.ſeqq.

De officio ad feudum valet argumentum. ibidem, num.54

Officium ad nouum dicitur ad tempus conceſſum & prorogatum poſt tempus. ibidem, num.58.& 59

Officio ſemel extincto, & nouiter conceſſo, aliud nouum conceſſum dicitur.ibid.n.60

Officium prorogatum poſt terminum nouum eſt.ibid.n.61

Officium durante termino prorogatum idem perdurat officium.ibid.n.62

Si verba prorogationis ſint apta ad nouum officium vt puta, eligimus te pro aliis ſex menſibus, nouum eſt officium.ibid.n.63.& 64

Officij prorogatio operatur inter officialem diligentem ſed non quoad fideiuſſores officialis.p.607.n.68.& ſeqq.

Fideiuſſor pro adminiſtratore officij alieni ſi nouus officij Dominus eundem tolerauit in adminiſtratione non tenetur.p.606.n.55

Nouum officium dicitur noua perſona ſuperueniente in officio.p.606.n.76
Etiamſi à principio officium ſit conceſſum duabus perſonis ſucceſſiuè.ibid.n.77.78.& 79
Officium nouiter prorogatum eidem debitori licet liberetur ab antiqua hypotheca; ſubingreditur tamen hypothecam generalem.ibid.n.81
Officium vitalitium ſi fuit hypothecatum,hypotheca durat durante vita debitoris.ibid.n.82
Officio hypothecato extincto creditores, quandoque obtinent à Rege, vt cum eadem hypotheca tranſeat ad nouum ſucceſſorem ibid.n.83.& 84
Officialis literas decretas habito reſpectu ad officium tenetur ſucceſſor adimplere.p.694.n.9.cum ſeqq.
Officij renuntiatio debet præcedere mortem renunciantis per viginti dies.p.268.n.25
Officiorum dominium & proprietas reſidet penes principem.ibid.n.26
Officij renunciatio nihil valet, nec operatur quouſque ſit à Rege admiſſa.p.269.n.32.& ſeqq.& ex num.28
De officio ad feudum valet argumentum. ibidem, num.34
Officium renuncians nullum ius,titulum,poſſeſſionem aut exercitium poteſt in emptorem transferre.p.270.n.43
Ante officij renunciationem admiſſam à principe renuncians illud,retinet, continuat, & emolumentis fruitur.ibid.
Officium renuntians titulum retinet,& exercitium continuat,quia non vacat ante principis admiſſionem, & nouam collationem factam. ibidem, num.44
Officij conſumptio & redemptio permiſſa populo ineſt in ipſo officio à natura, & nemini culpa imputatur.p.271.n.50
Impedimentum ne quis nanciſcatur poſſeſſionem officij renuntiati cauſatum à tertio non imputatur reſignatario.ibid.n.51
Officium renuncians debet eligere & quærere perſonam habilem.ibid.n.54.& 55
Officij renonciatio debet principi præſentari intra triginta dies,aliàs annullatur. p.272.n.59. & 60
Officium publicum tenere prohibetur Dardanarius Victualium, non merces aliàs exercens. ibid. num.62

Onus.

Vide *Alimenta, Maioratus.*
Onus redditu ale ſuper fructibus fundi impoſitum non expreſſa hypotheca(quæ non præſumitur)in tertium poſſeſſorem non tranſit.p.76.n.11
Oneris diminutio,ſeu ſeruitij in fundatione beneficij appoſita facta ob diminutionem redditnum ceſſat redditibus poſtea auctis.p.215.n.48
Onera intrinſeca & perpetua, quæ bonis concurſus inhærent,vt cenſus reſeruatiuus collectæ,& ſimilia bona ſemper ſequuntur.p.87.n.1
Onera extrinſeca,quæ afficiunt concurſus bona, vt expenſæ,ſalaria,prælationem in concurſu habent ibid.n.2
Valor rei tanto minuitur quanto oneribus ſit grauata.ibid.ibid.n.3.4.& 5
Onus ſeruitij incumbens vniuerſitati feudi tanquam indiuidui diſmembrato feudo diminuitur n& diſmembratur p.89.n.30
Penſio eſt onus reale inhæeens fructibus beneficij. p.319.n.17
Onus rei illam diminuit in Valore, & tanto minus ab ea creditores conſequuntur.p.320.n.18

Ordo.

In notoriis ordo eſt ordinem non ſeruare.p.90.n.44

Origo.

Origo iudicij concurſus attenditur an à debitore ſit formatus,an à ſolis creditoribus inter ſe,vt illud ſit vniuerſale, iſtud particulare & diſcrimen inter vtrumque.p.53. per totum.
Origo ſemper attenditur.p.51.n.34
In origine acquiſitionis,an poſſit minor apponere pactum,vt res empta maneat pro pretio obligata, ſiue ex interuallo.p.495.n.113
Vbi accuratè agitur de vera interpretatione.l.1.§.ſi minor cum l.ſeqq.ff.de reb.eorum.p.493.

P

Pactum

DE Pacto inter poſſeſſionem maioratus, & eius immediatum ſucceſſorem de non alienando bona maioratus,nec ad id impetrandam facultatem Regiam,nec ea vſurum,ſi principi non ſit facta relatio,ao vitietur.p.289.n.1.cum ſeqq.
In hoc impetrante tria concurrunt impedimenta pactum de non alienando,& pactum de non impetrando facultatem,& prohibitio fundatoris alienandi bona maioratus.ibid.n.2
Pactum de non alienando non impedit tranſlationem dominij,nec irritat alienationem. p.290.n.8
Licet prohibitus teneatur alteri ad intereſſe ibid.
Pactum de non alienando decreto iudicis confirmatum,an impediat tranſlationem dominij.p.290 & 297.n.9.cum ſeqq.& n.62
Pactum ſemel perfectum non niſi vtriuſque contrahentis conſenſu diſſolui poteſt.p.291.n.14. & ſeq.
Pactum de non alienando operatur, vt contrauenìens teneatur ad intereſſe non ad aliud. p.292. num.20
Pactum de non alienando cadens ſuper re aliàs de iure prohibita alienari impedit tranſlationem dominij.ibid.n.23
Pactum de non alienando cadens ſuper feudo inalienabili impedit tranſlationem dominij, etiam in caſibus,in quibus feudatario permittitur alienare.ibid.n.24
Pactum de non alienando res dotales factum à muliere cum iuramento irritat alienationem ſequentem,etiam iuratam.p.293.n.25.& ſeqq.
Prohibitio alienationis maioratus veſtita cum pacto de non alienando vitiat facultatem non facta vtriuſque prohibitionis principi relatione. ibid. num.26
Pactum de non alienando præcedens,an præiudicet tertio ignoranti,& contrahenti cum prohibito. ibid.n.28.& ſeqq.
Pactum de non alienando factum à poſſeſſore maioratus redundat in fauorem maioratus perſonarum,cuius ſunt bona,& iura maioratus. p.294. n.36.& 37
Pactum de non alienando cum hypotheca ignoratum à tertio contrahente, non impedit nullitatem alienationis ſubſequutæ.p.195.n.39
Pactum ſimplex de non alienando, vt impediat alienationem requirit ſcientiam tertij contrahentis.ibid.n.40
Pactū ſimplex de non alienando continens clauſulam irritantem impedit alienationem.ibid.n.41
De pacto de non impetrando facultatem ſi principi non fiat relatio facultas eſt ſubreptitia,& nulla. p.296.n.47.& 48

Contra

Contra pacta, & conuentiones conttahentium princeps diſpenſare non poteſt.ibid.n.51

Pactum ſimplex de non alienando initium cum tertio, cui intereſt, & veſtitum iuris prohibitione impedit tranſlationem dominij.ibid.n. 53

Is eum quo geſtum fuit pactum de non alienando habet verius contra venientem ius ad intereſſe, & pœnam appoſitam.ibid.n.54

De pacto de non alienando impediente tranſlationem dominij,eſt facienda principi relatio,ne facultas ſit ſubreptitia.p.597.n.56

Pactum ſimplex de non alienando, tenet,& operatur intereſſe partis,& pœnæ commiſſum.ib.n.57

Pactum de non alienando abſque ſpeciali hypotheca non impedit tranſlationem dominij,nec alienationem irritat.p.327.n.41

Pactum tacitum inducitur ex aliquibus actis ſtrenuis.p.349.n.147

Pactum de non redimendo vel redimendo cenſum intta vel vltra aliquod tempus eſt nullum & vitiatur,licet non vitiet.p.615.n.1.& 2

Pactum de non redimendo niſi prius monito creditore ante bimeſtre appoſitum in creatione cenſus eſt inductum in fauorem creditoris,pag.616. & ſeqq.

Pactum ne debitori liceat per bimeſtre redimere niſi prius creditore monito eſſe licitum & depoſitum ſortis cum vſuris iuſte recuſare creditorem ſæpe determinauit ſenatus.ibid.n.8

Pactum de non redimendo niſi per bimeſtre præcedat monitio non eſt contra iuſtitiam cenſus conſignatiui nec grauoſum debitori.ibid.n.9

Per pactum de præmittenda monitione ante redemptionem non infringitur libertas debitoris libere quando vellet redimendi.ibid.n.10

Aliud eſt pactum de non redimendo niſi ad tempus de alio redimendo quando vellet monitione præcedente.p.611.n.11

Illud eſt illicitum, hoc verò permiſſum in cenſus creatione.p.616.617.n.12.& 13

Inter pactum de non redimendo intra tempus, & pactum de non redimendo ante monitionem diſerimen expreſsè agnouit Motus prop.Pij V.p. 617.n.14.& 15

Pactum de non redimendo vel redimendo intra vel extra certum tempus, reprob. M. Prop.ibidem.num.16

Pactum de non redimendo niſi præmiſſa monitione ante bimeſtre,licitum eſſe,& poſſe apponi in creatione cenſus expreſsè determinat M. Pro. ibid.num.17

M Pro.non dedecet pro forma præambula ad monitionem ſi in aliquo infringeret redimendi libertatem.ibid.n.18.& ſeqq.

Pactum de non redimendo ante monitionem futuræ redemptionis non continet onus debitoris, ſed præſtat indemnitatem creditori.ibid. n. 25

Pacto fieri poteſt quidquid lege fit.ibid.n.57

Per pactum fit quidquid poteſt fieri per conſuetudinem.ibid.n.18

Pacto licitum eſt quidquid, & præſcriptione. ibidem.num 59

Pactum quod lege cenſus non reprobatur permiſſum intelligitur ibid.n.35

Pactum quod in lege cenſus expreſsè non approbatur,non propterea prohibetur.p.619.n.33

Pactum de non redimendo niſi præmiſſa monitione ante bimeſtre eſt in fauorem creditoris,non debitoris.ibid.n.47.& ſeqq.

Pactum ne valeat redemptio non præmiſſa monitione futuræ redemptionis ante bimeſtre, licitum eſſe,verior eſt opinio à Ruta, & Senatu canonizata.p.620.n.56.& ſeqq.

Pacta ſeruari naturali æquitati conuenit. pag. 105. num.1

Pactum inter debitorem & creditorem quod bona ſibi conſignata præſeruata erunt à concurſu à ſe formando ſeruari.p.106.contrarium verius n 8

Pactum initum in initio contractus inter creditorem poteſt cæteris creditoribus anterioribus præiudicare.p.105.n.2.3.& ſeqq.

Debitor tenuemens poteſt in præiudicium creditorum pactum apponere in initio contractus quod res ſit ſpecialiter obligata venditori,in qua præfertur anterioribus.p.105.107.n.4.& n.15

Pactum per quod apponitur ſpecialis hypotheca in re vendita vel mutuante debitori ad emendum requiritur quod incontinenti fiat. ibid.n.5

Pactum initum inter creditorem & debitorem quod non formauit concurſum vel ab eo erunt præſeruata bona conſignata non eſt ſeruandum. p.107.n.8.21.& 23

Pactum quo renuntiatur ceſſio bonorum eſt contra bonos mores & charitati naturali contrarium.p.106.n.9.10. & 15

Pactum appoſitum in conſignatione vt conſignatarius non teneatur in concurſum venire, nec bona conſignata conferre,tendit in præiudicium anteriorum creditorum.ibid.n.12

Pactum initum in ipſa acquiſitionis origine in rebus nouiter per debitorem acquiſitis,officit creditoribus anterioribus.ibid.n.14.& ſeqq.

Pactum, quo creditor poſterior in re acquirenda per debitorem præfertur anterioribus valet. p. 107.num.18

Secus circa bona iam acquiſita.ibid.n.19

Pactum partium litigantium ſemper debet eſſe grata iudici.n.14.& n.15

De pacto non petendi abſolutionem iuramenti in contractu appoſiti debet fieri relatio, quando petitur ad effectum agendi.p.285.n.48.& 49

Pactum & conuentionem partium ſua intereſſe putantium debet iudex ſequi in pronuntiando p.110.n. 16

Per pactum non poteſt coarctari facultas debitoris cenſus redimendi.p.160.n.4.5.& 6

Pactum appoſitum in creatione,cenſus vt ob debitoris fallimentum ſuperueniens poſſit creditor ſortem repetere non valet.p.161.n.12

Pactum ad rem habentem naturam mutabilem res mutabilis natura veſtitur.pag.213. num. 25. & ſeqq.

Pactum maioris partis creditorum circa bona debitoris vt præiudicet minori parti debet eſſe æqualis fortunæ.p.372.n.80.81.82.83

Pactum debitoris cum aliquo vt æs alienum deducatur ex certis bonis,vel quod vnius hæres ſoluat, non nocet creditoribus quominus exigant ex vniuerſo patrimonio. p.479.n 62

Et ſi inter legitimum hæredem,& inſtitutum paciſcatur vt vnus grauetur ære alieno adhuc vterque proportionalibus hæreditariis tenetur creditoribus. ibid.n.63.& 64

Pacta quæ aliàs repugnant tranſlationi dominij appoſita pro cautela, & ſecuritate ſuſtinetur. p. 670.n.134. & 135

Pactum incontinenti appoſitum inter emptorem,& venditorem quod res empta ſit obligata pro credito alicuius, vt præferatur quibuſlibet creditoribus anterioribus valet.p 495.n.110. & 111

Index Rerum,

In ipſo acqoiſitionis loitio poſſunt pacta apponi, & conditiones, quæ poſt rei acquiſitionem non admitterentur ſine iuris ſolemniratibus. ibid. n.112.113.& 114

Pactum in initio acquiſitionis, vt res ſit obligata alteri tertio valet, & iſte præfertur omnibus debitoris contrahentis creditoribus.p.496.num. 115. & ſeqq.

Pactioneio poteſt apponere venditor, vel donaror incontinenti, vt res vendira, vel donara ſit hypotheeara vni poſteriori debitoris creditori, vt aliis anterioribus præferatur.ibid.n.116

Ex Pacto ereditoris vendentis pignus, vt illud debitor poſſit redimere debitoris ius acquiritur & actio.p.592.n.4

Pactum inter emptorem & veoditionem, ne colonus expellatur huic abſenti prodeſt.ibid.n.11

Ex pacto tacitæ à lege inducto tertio ios acquiritur irreuocabile.p.596.n.50.51.& 52

Ex pacto tacito inducto à lege in tertio ius acqoiritur, vt per pœnitentiam contrahentium noo reuocetur.p.597.n.53

Pacto de non meliorando eum vno geſtum, qoando proſit omnibus filiis irreuocabiliter. p.599.600. n.94.95

Ex pacto inter eoorrahentes ſi tertio reſultat ius, & intereſſe hodie ei acquiritur actio, & obligario etiam abſenti, vt ex eo agere poſſit.ibid.n.96

Pactum de noo meliorando, qoando tertio prodeſt requirit acceptatiooem, vt irreuocabile fiat.ibid. num.97

Pactum de non malioraodo donatio eſt. ibid.n.98. & 99

Pactum de oon melioraodo, vt irreuocabila fiat reſpectu abſentis requirit aeceptationem. ibid. n.100.101.& 102

Pactum de non redimendo ante monitionem per bimeſtra oullus Doctor reprobat. p.620.n.62. & à n.57.cum ſeqq.

Pactum de non redimendo niſi monitione præmiſſa ante bimeſtre non infringit libertatem liberè, quandocumque redimendi.p.621.n.76

Pactum de non redimendo niſi præmiſſa denontiatione ante bimeſtre comprehendere debitorem ſtatim redimere voleotem intra bimeſtre à tempore creationis cenſus, & expectata teneri bimeſtri probabilior opinio videtur.p.622.n.85. eum ſeqq.

Pactum inter anteriorem ereditorem, & poſteriorem nunquam officit, ereditoribus iotermediis. p.754.n.103,104.& ſeqq.

Al pactum ioitum io eodem contracto eoi fideiuſſor ſimpliciter acceſſit pariter tenetor, ac principalis ex primo conſenſu pag.262.num.14.15.& ſeqq.

Pactum ne dominium tranſeat in emptorem eſt contra ſubſtantiam contractus.p.267.n.7

Valet tamen ſi opponatur limitate donae pretium ſoluatur.ibid.n.8

pactum quod res empta à minore ſit pro pretio obligata, an teneat, ſiue appoſitum incontinenti, ſiue ex interuallo.pag.495. oum.113. & ex num.108

Pars.

Partem quis facere poteſt licet non admittatur, ſed excludatur à parte.p.470.n.63.cum ſeqq.

Ponderantur ad id mirabilia iura.ibid.n.ſeqq.

Filius renunciata hæreditate paterna adhue facit partem quoad hæreditatis diuiſionem inter cohæredes, licet ooo admittatur.ibid.n.64

Rotæ deciſio ſingularis in propoſito recenſetor. p.470.471.n.65.66.& 67

Pater, Patrimonium.

Pater legitimos adminiſtrator filij circa bona, in quibus haber vſumfructum cuncta poteſt peragere, tam io iudicio, quàm extra illud. pag.219. num.19

Pater legitimus adminiſtrator filij poteſt pro eo omnia agere, etiam requirentia ſpeciale mandatum. p.220.n.20

Pater in bonis filij, in quibos vſumfructum habet maiorem recipit poteſtatem, quàm cæteri adminiſtratores.p.235.n.21

Abſque patris conſenſu filiusfamilias ſtare non poteſt in iudicio, in iis, in quibus pater quæritur vſusfructus.ibid.n.22

Pater non filius debet eitari, in iis quæ reſpiciont bona aduentitia, quamtumvis ad filium ſpectantia.ibid.n.23

Pater in aduentitiis poteſt agere, & conoeniri abſqoe filij interuentione.ibid.n.24

Etiam in cenſus exactione ad redemptiooem filij pertinentis.ibid.

Patri habenti adminiſtrationem in bonis filij adoentitiis, ſolutio eſt facieoda non filio. ibidem, num.25

Pater oon habet vſumfructum, nec legitimos dicitur adminiſtrator in bonis Caſtrenſibus fructibus beneficij, penſionibus Eccleſiaſticis, nec in aduentitiis, & aliis in quibus prohibitio adeſt à iure, vel ab homioe tacita, vel expreſſa. ibid.num. 32. & 35

Pater etiam prohibita admioiſtratione à iore, vel ab homine legitimus eſt adminiſtrator, quaodo filius eſt minor quatuor annorom p.231.232.n.34 35.36.& ſeqq.

Patris adminiſtrationis filij confeſſio de recepto non liberat debitorem filij, oiſi aliter adminiculetur.p.234.n.64.& ſeqq.

Si pater vltra tertium & quintum plures meliorationes fecit diuerſis temporibus priores contentæ ſub tertio & quinto ſuſtinentur, cætera in exceſſu vitiantur. pag.368.n.64.& ex num.1. cum ſeqq.

Patris conſenſus ſuperueniens mortuo filio ooo ratificat contractum.p.457.n.57

Idem in licentia & conſenſu mariti ſuperuenienre vxore mortua ſuper contractu geſto ab vxore. ibid.

Pater poteſt reſtituere filio maioratum ante tempus creditorum concurſu oon obtinente. p. 493. num.83

Pater in quærendis poteſt præiudieare filiis. p.495. n.109

Pater habens vſumfructum in aduentitiis filij poteſt illum remittere, & ante tempus filio relinquere.p.500.n.15.& 16

Pater vſumfructum ſibi pertinentem in adoentitiis filij poteſt acceptationem remittere, non poteſt in præiudicium creditorum ad illud intermedium medij temporis ius habentium pag.503 num.52

Pater vſufructum ſibi delatum, & ante acceptationem liberè poteſt repudiare, & remittere filio in præiudicium creditorum qui ius non habent ad interuſurium.ibid.n.51

Pater ante acceptationem remittendo filio vſumfructum non dicitur donare, ſecus poſt acceptationem.p.503.504.n.52.& 53

Pater ante acceptationem putaſt vſumfructum remittere

mittere filiu in præiudicium creditorum ſecus poſtquam illum acquiſierit.p.504.n.54.55
Pater remittendo vſumfructum iam acquiſitum, proprium diminoit patrimonium. ibid.n.56.57.58.& 59
Pater inuitis creditoribus poteſt admittere ad ſucceſſionem ſurorem ab ſtatuto excluſam. p.510.num.54
Pater cui facta eſt donatio vt liberè de ea poſſit diſponere inter filios,ſicot poteſt inter omnes diſtribuere,ita & vni dare.p.511.n.53
Pater cui filia renunciauit legitimam vt liberè de ea poſſit diſponere , an diſponendo poſſit aliis filiis,aut creditoribus præiudicare.p.515.n.94
Patris voluntas mandantia alienare certam rem filij ſuppler omnes iuris ſolemnitates.p.476.n.20
Patre excluſo ab hæreditate aui & præmortuo,nepos excluſus an ſit.p.581.n.7
Pater ſi in vita aui renunciauit hæreditati cum iuramento , ab ea an excluſus intelligatur nepos patre præmortoo.ibid.n.8
Patre exhæredato præmortuo,nepos ſuccedit auo ex propria perſona & iure. ibid.n.10.& ſeqq.
Pater faciens vinculum tertij & quinti omiſſa forma.l.7.Tauri reducitor ad formam.l.& vtrumque pertinet ei,quem forma legia vocat , nec vocato pertinet quintum, quod pater extraneo dare poterat ratione indiuiduitatis.p.29.n.17
Patri qui ad alimenta filiorum tenetor non prohibetur bonorom ſuorum libera adminiſtratio,quæ vendere & alienare inſuper poteſt fraude ceſſante p.203.n.110.& ex n.115.cum ſeqq.
Patrimonium vniuerſale reſpicit æs alienum, illud quoque diminuit.ibid.n.120
Patrimonialis res ſimul vendita cum non patrimoniali,taxatur iudicis arbitrio,vt ſola retrahi poſſit à conſanguineo.p.90.91.n.57.& ex n.51. com ſeqq.
Patrimonium vniuerſum reſpicit æs alienum & ad vniuerſa debitoris bona abſque exiſtentia creditores ius habent.p.475.476.n.18.19.20.& 21
Patrimonia diuerſa & ſeparata faciont in milite bona caſtrenſia, & bona pagana.p.477.478.n.46 47.& 48
Et vtriuſque patrimonij bona non confundontur ſed à creditoribus vtriuſque ſeparatiu poſtulatur.p.478.n.49.cum ſeqq.
Vnios & diuerſi patrimonij creditores non confundontor cum creditoribus alterius. ibid.n.51.& ſeqq.
Bona caſtrenſia & bona pagana concurrentia in milite ſicut ſunt dioerſa patrimonia , ita pariter operantor dioerſos eff ctus.ibid.n.56
Patrimoniorum diuerſitas continuatur in hæredibus multis ſeparatim ad ſiogula inſtitutis , deficit tamen quando iure accreſcendi in vnum eorum deueniunt.ibid.n.58
Et iſte indiſtinctè tenetur omnibus militis creditoribus.ibid.n.59
De ſuo patrimonio nihil debitor diminoit non acquirendo ius delatum, ſed repudiando ius etiam quæſitum.ibid.
Creditores patris præmortui nullum ius habent ad hæreditatem aui delatam nepoti,ſiue nepos ſuccedat,ex propria perſona, ſiue repræſentando patrem.p.581.n.9 cum ſeqq.
Patrimonium & peculium eſt quid vniuerſale ſicut hæreditas & bonorum poſſeſſio.p.690.n.12.& 13
Patrimonium omne debitoris vbique exiſtens ius creditorum reſpicit,& exigere poſſunt.p,739.n.9
Patris conſenſus vt requiſitus in contractu filij non poteſt præſtari poſt mortem filij.p.259.n.9.& 10
Patris confeſſio an & quando præiudicet filiis , vel valeat in vim legati.& quomodo.p.260.n.20

Patronatus,Patronus.

Patronos Eccleſiaſticos duplici modo poteſt transferri in diſpoſitione.p.689.n.1
Iuſpatronatus tranſit cum venditione, ceſſione aut donatione vniuerſitatis bonorum.p.691.n.26
Iuſpatronatus tranſit in emptorem hæreditatis. p.689
Iuſpatronatus qoa ratione tranſeat com vniuerſitate bonorom.ibid.n.3
Expreſſio iuſpatronatus principaliter facta in venditione vniuerſitatis bonorum vitiat venditionem niſi fiat declaratiuè.ibid.n.5
Iuſpatronatus acceſſoriè annexum & cohæreos rei ſingulari tranſit in emptorem rei.ibid.n.6
Iuſpatronatus quod habet debitor,an conueniat ſub ceſſione booorum à ſe facta inter creditores.ibid num.7
Negatiua ſententia proponitor.p.690.n.7
Contraria verior.ibid.n.11
Iuſpatronatus eſt ſpiritualibus annexum non recipiens æſtimationem,nec in bonis noſtris eſſe dicitur.p.689.690.n.7.& 8
Iuſpatronatus includitur in ceſſione bonorum facta per debitorem in concurſu ſuorum creditorum.p.690.n.11.& ſeqq.
Iuſpatronatus vt tranſeat in emptorem vel ceſſionariom ſequitur qood vniuerſitas adſit reſpectu rei & contineat in ſe corporalia & incorporalia iura & actiones.ibid.n.14
In venditione,ceſſione,ſeo alia qualibet diſpoſitione omnium bonorom iurium,dationom venire iuſpatronatus, moltorom auctoritate probatur. p.690.691.n.19.20.21.22.& ſeqq.
In diſpoſitione omnium bonorum iuriom,& actionum comprehenditur iuſpatronatos. p.691.n.25. & ſeqq.
Iuſpatronatus in bonis noſtris eſſe dicitur,qoia pro eo habemus actionem & exceptionem,venitque appellatione omnium bonorum , & hæreditario iure ſucceditur.ibid.n.26
Iuſpatronatus per ſe ſolum inæſtimabile eſt,& ſine vniuerſitate bonorum nequit creditoribos vendi ant inſolutum dari.ibid.n.27
Iuriſpatronatus venditio ſimoniaca eſt.ibid.n.28
Iuſpatronatus non comprehenditur in ceſſione bonorum quando debitor amplius in bonis ius non habet.ibid.n.29
Iuſpatronatus incloſum in ceſſione bonorum facta per debitorem an in creditores tranſeat. ibidem, num.31
Proponitor affirmatioa ſententia.ibid.
Iuſpatronatus non tranſit in creditores per vniuerſalem debitoris ceſſionem ſubhaſtatione non facta ibid.n.33
Iuſpatronatus per ſubhaſtationem aut dationem inſolotom vniuerſorom bonorum cum effectu factam in emptorem,vel creditorem tranſit. ibid. num.34
Iuſpatronatus, ſi ematur vniuerſum patrimonium, aut inſolutum detur pluribus creditoribus , & onus in ſolidum tranſit , ſed ſi pro parte patrimonium ematur, pro parte tranſit. ibidem, num.35
Idem quando datur in ſolutom aliqua res particularis, cui iuſpatronatus inhæret. pag. 692. num.36

Index Rerum,

Iuſpatronatus non tranſit in emptorem, quando ſingulares ſeparatim, & diuiſim ſubhaſtantur, aut inſolutum dantur creditoribus. ibid.n. 37.39 & 41

In iurepatronatus non habet locum executio niſi ad. hæret vniuerſitati bonorum.ibid.n.38

Iuſpatronatus tranſit in creditorem quando vniuerſitas, cui adhæret iure pignoris in cauſam executionis capitur.ibid.n.39.40.& 42

Iuſpatronatus non tranſit in creditorem quando executio fit in rebus ſingularibus.ibid.n.41

Iuſpatronatus non tranſit in creditorem quando tidem vniuerſitas datur in pignus.ibid.n.41.& 40

Ad iuriſpatronatus tranſlationem non attenditur vniuerſitas reſpectu animi, & voluntatis deſtinatæ vendendi vniuerſale ius, ſed reſpectu executionis, & effectus acquirendi ibid.n.43

Vniuerſitas reſpectu verborum, ſi reſoluatur in ſuas ſingulares res, ius patronatus non tranſit in acquirentem.ibid.n.44

Ius patronatus ſepulchrorum aut capellæ quod haber debitur, an ſubhaſtari pro ſatisfactione creditorum poſſit.ibid n.45.& ſeqq.

Ius ſepulchri poteſt ſubhaſtari quando in limine erectionis, & ante conſecrationem, ſibi, & hæredibus reſeruauit fundator.ibid.n.46

Ius patronatus ſepolchri poſt erectionem Eccleſiæ acquiſitum, quoad ius, & proprietatem vendi non poteſt, cum ſit locus ſacer ibid.n.47

Vſus ſepulchri, & capellæ cum ſit quid mere temporale reſpicitne honorem, & preæminentiam quocumque tempore poteſt vendi.pag.692.693 n.48.& 49

Vſus ſepulchri, & capellæ eſt pretio æſtimabilis, & diſtrahi poteſt pro ſolutione creditorum.p.693. n.50.& 61

Pecunia

Vide *Moneta, Auocatio.*

Pecunia redacta ex fructibus maioratus deſtinat ad emptionem prædiorum pro maioratus augmento, iuxta præceptum fundatoris; eſt ipſius maioratus.p.575.n.4

Pecunia redacta ex fundo maioratus vendito pro alio vtiliori emendo, ipſius interim maioratus eſt ibid.n.5.& ſeqq.

Res empta ex pecunia aliena ementis eſt. ibidem, num.6

Ea pecunia depoſita res empta acquiritur ementi & non domino pecuniæ.ibid.n.8

Pecunia deſtinata ad emptionem prædiorum ex præcepto fundatoris habetur pro re empta.p. 575.num.9

Si tamen permaneat deſtinationis finis, non ſi deſtinationis mutetur voluntas, quia tunc nihil operatur deſtinatio.ibid.n.10

Ex pecunia dotis iuxta pactum coniugum deſtinata ad emptorem prædiorum ſi vir ſibi tantum emat an ſibi an doti acquirat. pag. 578.num.11. Vide ex n.63

Pecuniæ dominus ea qua quis rem ſibi emit actionem habet ad pecuniam, non realem ad ipſam rem.ibid.n.12

Pecuniæ domino datur actio aduerſus rem emptam in ſubſidium, quando emptor factus ſit non ſoluendo.ibid.n.13

Pecuniæ domino datur actio in rem emptam in ſubſidium ex æquitate ſed non in præiudicium creditorum emptoris.p.575.n.20.& 21

Pupillo, mulieri, & militi datur hypotheca in re empta eorum pecunia.ibid.n.22

Ea pecunia maioratus deſtinata iuſſu fundatoris ad ipſius augmentum res empta à poſſeſſore efficitur, acquiritur maioratui p.576.n.35

Pecunia iuſſu fundatoris depoſita, & deſtinata ad emptionem prædiorum pro augmento maioratus, eſt ipſius maioratus.ibid.n.36.& ſeqq.

Pecunias Eccleſiæ, & minoris tenetur Prælatus, & curator vertere in emptionem prædiorum. p. 577.n.44.& ſeqq.

Pecunia maioratus quando principio eſt deſtinata pro emptione prædiorum in maioratus augmentum poſſeſſor etiam ſibi expreſsè emens non ſibi ſed maioratui acquirit ibid.n.53

Et in ea re empta maioratus præfertur omnibus poſſeſſoris ementis creditoribus. ibid. ex n. 54. cum ſeqq.

Ex pecunia depoſita non ſpecialiter ad aliquid deſtinata ſi depoſitarius rem emat, ſibi, & non deponenti adiecerit.p.578 n.58

Non verò quando deponitur deſtinata pro emptione prædiorum ibid.n.59.& 60

Ea pecunia totali, ſi vir ſibi emat ſtante pacto inter coniuges, vt ſit deſtinata ad emptionem prædiorum vir ſibi non acquirit.ib.n.63.& 64

Pecunia ſoluta creditori concurſu pendente fingitur ſtare, etiam ſi millies fuerit commixta vel conſumpta.p.758.n.25

Pecunia ſoluta per debitorem adhuc ſtare dicitur dum exacta non eſt p.81.n.61

Vel quando exacta inuenitur in arca exigentis vel in ſacculo poſita cum ſchedula continente nomen ſoluentis.ibid.

Stare dicitur quando in creditore poſteriori adeſt mala fides in exactione, & conſumptione. ibid. num.62

Stare dicitur pecunia ſi ab anteriori creditore fuit exigentis interpellatus ne ſui præiudicium exigat.ibid.n.63

Et quo requiſito interpellatio hæc ſit facienda. ib.

Stare dicitur pecunia quando debitor lite pendente vel concurſu formato ſoluit poſteriori creditori inſtanti in priorum præiudicium.p.82.n.64. & num.63

Pecunia exacta concurſu pendente refunditur, in corpus concurſus propter dolum, fraudem, & malam fidem poſterioris exigentis.ibid.n.66

Stare dicitur pecunia quando ſolutio fuit facta pro curatori anteaquam iſte domino reſtituat.ibid. num.67

Stare dicitur pecunia ſoluta creditori ſob obligatione reſtituendi alteri anteriori comparentis ibid.n.68

Creditor promittens pecuniam ſibi ſolutam habere depoſitum anteriori creditori reſtituendum adhuc in bonis debitoris dicitur ſtare.ibid.n.69

Stare dicitur pecunia ſi Iudex eam ſoluit cum qualitate vt penes recipientem eſſet depoſita. ibid. num.70

Etiamſi per creditorem recipientem non ſit præſtita cautio, ſed quod pecuniam teneat donec per ipſum iudicem aliud ſit prouiſum.ib.n.71

Stare dicitur pecunia quando adiudicatur creditori ſub cautione.ib.n.72

Stare dicitur pecunia ſi ſoluta fuit creditori ſub fideiuſſione.ibid.n.73.

Stare verè vel fictè ſemper dicitur pecunia quando data fuit inſolutum vel nomen debitoris adiudicatum poſteriori creditori, vt per priorem poſſit auocari.ibid.n.74

Pecunia ſoluta ſub cautione qualibet d. reſtituen-

do

de potiori ſingulos ſtate & non eſſe conſumptam p.406.n.6.7.& ſeqq.

Penſio, penſionarius.

Penſionum ſolutionis factæ per multos annos à non habente titulum beneficij non conſtituunt exigentem in quaſi poſſeſſione. p.307.308.n.36. & ſeqq.

Creditor mandatum habens ad exigendam penſionem, vt ſibi ſoluat, ſi per multos annos exigat in pecunia ærosa, cum penſio ſit conſtituta in argentea non inſtituit ſoluentem in quaſi poſſeſſione ad præſcribendum.ibid.n.39.cum ſeqq.

Penſionem ſoluens alicui ſequeſtro ſpolij prælati mortui non præiudicat dignitati; nec exigens conſtituitur in qua poſſeſſione.ibid.n.41

Penſionarius pro decurſis an in fructibus beneficij penſione grauitatis præferatur omnibus debitoris clerici creditoribus hypothecariis, & anterioribus. p.319. ex n.12.cum ſeqq.

Penſionarius pro penſione habet hypothecam in fructibus beneficij, & actionem realem contra quoſlibet illos percipientes.ibid.n.15

Penſionarius mortuo Epiſcopo præfertur Eccleſiæ Cathedrali in pontificali, & ornamentis, quæ ſua prætendit Eccleſia.ibid.n.16

Penſio eſt onus reale inhærens fructibus beneficij ibid.n.17

Penſionarius pro ſuis decurſis an ſit præferendus duo Doctores attigerunt, ſed non reſoluerunt. p.320.n.20

Reſoluitur quæſtio ſub diſtinctione ibid.ex n.21

Penſio impoſita eodem tempore, quo facta fuit gratia, & collatio beneficij clerico debitori præfertur omnibus creditoribus clerici, ibid. n.22. cum ſeqq.

Penſionarius pro ſua penſione impoſita in actu, & initio collationis acquiſiti beneficij præferri debet quibuſlibet debitoris creditoribus anterioribus.ibid.n.25.26.& 27

Dominus proprietarius, & cenſuarius ideo pro ſui penſionibus præferuntur creditoribus emphyteotæ, & cenſualiſtæ quia penſio fuit impoſita ab initio; & in ipſo actu acquirendi rem. ibid. n.28.& 29

Penſionarius pro penſione reſeruata ſuper beneficio iam obtento per debitorem de eius conſenſu, non præfertur creditoribus anterioribus & hypothecariis.p.321.n.30.cum ſeqq.

Penſionarius acquirit hypothecam in fructibus beneficij à tempore reſeruatæ penſionis. ibid. n.31.& ſeqq.

Penſio acquiſita ex interuallo, & beneficio iam obtento per debitorem non præfertur creditoribus anterioribus hypothecariis.ibid.n.35

Penſionarius pro decurſis præfertur creditoribus clerici anterioribus chirographariis, & perſonalibus.ibid.n.36

Niſi manifeſtè conſtet, clericum debitorem conſenſiſſe in penſione reſeruata ſuper beneficio iam obtento cauſa fraudendi creditores.ibid.n.37

Penſionariis duobus concurrentibus ſuper fructibus eiuſdem beneficij prior potior erit. ibidem, num 37

Pro penſionibus ſuper Epiſcopatu reſeruatis à Papa pro perſonis à Rege nominandis, facta perſonarum nominatione, & penſionum diſtributione, in concurſu ſpolij qualis penſionarius præferendus.ibid.ex n.29

Penſionarium nominatione facta à Rege in eodem decreto, nullus alteri præfertur. ibid. n.40. & 41

Pro penſionibus ſi fuerunt à Rege plures nominati diuerſis temporibus an prior in tempore aliis præferatur.p.322.n.42

Verius reſoluitur nullum penſionarium alteris præferri.ibid.n.44.cum ſeqq.

Penſionario, & proprietario titulari concurrentibus ad exactionem fructuum beneficij titularis penſionario præfertur.p.323.n.49

Gratia penſionis pro perſonis à Rege nominandis dubia, & obſcura declaratur per nominationes ſubſequutas.ibid.n.45.& ſeqq.

Penſionarius, qui commoditatem penſionis conſignauit ſuo creditori, an in iſtius præiudicium poſſit penſionem extinguere vel caſſare. p. 323. ex n.1

Penſionarium in præiudicium creditoris cui penſionem conſignauit cum mandato in rem propriam, poſſe penſionem extinguere determinauit Rota.ibid.n.2

Penſio extinguitur ex natura rei per mortem, matrimonium, vel profeſſionem religionis.ibid.n.3

Penſionarius vſufructuario comparatur, & aſſimilatur.p.324.n.4

Penſio licèt poſſit gratis extingui, & remitti, non tamen cedi, & transferri abſque Papæ auctoritate.ibid.n.6.& 7

Penſionis commoditas poteſt vendi, cedi, & inſolutum dari creditoribus.ibid.n.8.& 9

Contra Rotam tenentem, penſionarium, qui commoditatem conſignauit ſuo creditori cum mandato in rem propriam poſſe extinguere penſionem, multa inſurgit Author.ibid.n.12.cum ſeqq.

Penſionis ceſſatio non prouenit ex natura rei, ſed ex cauſa mere voluntaria penſionarij ibid.n.13.& 14

Penſio ſicuti vſuſfructus, perit ex natura rei per mortem, matrimonium, & ſimilia. ibid. num.15. & ſeqq.

Penſio extingui non poteſt ex cauſa voluntaria penſionarij in præiudicium creditorum habentium illam hypothecam.ibid.n.18.cum ſeqq.

Penſionarius non poteſt remittere, vel extinguere penſionem, cuius commoditatem obligauit creditori.p.325.n.21

Penſionis commoditas, ſicuti, & vſuſfructus, obligari, cedi, & inſolutum dari poteſt.ibid.n.22

Penſionis commoditas ingreditur corpus concurſus pro ſatisfactione creditorum, vita penſionarij durante.ibid.n.23

Penſionarius ſicuti vſufructuarius nequit cedere ius penſionis, cõmoditatem verò poteſt. p.336.n.36

Penſionarius an poſſit in præiudicium creditorum extinguere, remittere, vel caſſare penſionem, tres caſus diſtinguuntur.ibid.ex n.37.cum ſeqq.

Ex ſola penſionis conſignatione vt inde creditor ſoluatur non impeditur penſionarius extinguere, & caſſare penſionem.ibid.n.38

Penſionis caſſatio & extinctio facta in fraudem creditorum perſonalium, & fraude probata illis non præiudicat.p.327.n.42.& 43

Penſionis commoditate conſignata creditori cum mandato in rem propriam, penſionario impediri remiſſionem penſionis, expreſsè determinauit Rota.ibid.n.44.& ſeqq.

Penſionis commoditas in commercio noſtro eſt, ſicuti aliæ res temporalis, quæ vendi, cedi, & hypothecari poteſt.ibid.n.47

Penſionarius in præiudicium creditoris habentis ius quæſitum ex mandato in rem propriam non poteſt penſionem extinguere, & caſſare.pag.328 num.48.& 49

Index Rerum,

Penſionis reſeruatæ in caput vnius ad fauorem alterius recipientis à fiduciario mandatum in rem propriam, tota vtilitas in mandatarium transfertur, & penes fiduciarium ſolæ actiones directæ inefficaces remanent. p. 328. n. 49. & 50

Fiduciarius penſionarius in præiudicium eius, ad cuius commodum reſeruata fuit penſio habentis mandatum in rem propriam, non poteſt conſentire caſſationis, & extinctioni penſionis ibid. n. 51

Penſionarius non poteſt remittere, vel ceſſare penſionem in præiudicium creditoris habentis hypothecam in penſionis commoditate. ibid. n. 52

Penſionarius, qui penſionis commoditatem hypothecauit creditori ſua vita durante, non poterit ante mortem extinguere, aut remittere penſionem in creditorum præiudicium. ibid. n. 56

Penſionarius habens facultatem transferendi penſionis certam quantitatem ſi ſuam tranſtulerit pluribus & diuerſis temporibus, an omnes ſimul ad quantitatem permiſſam admittantur pro rata. p. 483. n. 5. & 6

Facultas, Pontificia ad transferendum penſionem limitatam ad certam quantitatem vltra quantitatem facta tranſlatio non ſuſtinetur. p. 384. numer. 19

Suſtinetur tamen in quantitate permiſſa, in exceſſu vitiatur. ibid. n. 10

Facultas ad transferendum certam penſionem vitiatur ſi alia diuerſa penſio tranſlata fuerit. ibid. n. 21. & 22

Circa facultatem pontificiam transferendi penſionem in vita vel in morte late agitur. pag 462. ex n. 117. cum ſeqq.

Et an tunc ſi plures ſint tranſlatarij vltra quantitatem penſionis permiſſam an omnes pro rata in ea concurrant. ibid. n. 110. & 121

Facultas pontificia ad tranſlationem penſionis regulatur ab actibus inter viuos. ibid. n. 121

Ex facultate ad transferendam penſionem in vita vel in morte non argumentatur ad facultatem regiam non habentem certam & limitatam quantitatem. ibid. n. 125

Vna penſio impoſita ſuper duobus beneficiis ab eodem vno beneficiato poſſeſſis ſi iſto mortuo ſeparantur & duobus conferantur quomodo penſio ſit inter nouos poſſeſſores diuidenda & vtrique oneranda. p. 431. n. 23. & ſeqq.

Penſio ſemel reſoluta & conſolidata cum titulo beneficij ob defectum conditionis non reualidatur ex conſenſu partium nec ex continuatione ſolutionis, niſi noua accedat gratia Papæ. pag. 458. num. 63

Penſionarius obtinens à Papa facultatem transferendi penſionem poteſt illam in toto vel in parte transferre. p. 460. n. 98

Penſio eadem ſuper duobus beneficiis ab vno poſſeſſis impoſita ſi beneficia ſeparantur, & duobus conferantur, non cuilibet tota penſio inſolidum oneratur, ſed diuiditur pro rata fructuum vniuſcuiuſque. p. 467. n. 24. 47

Quia principis intentio à principio defuit voluiſſe quemlibet inſolidum, & pro tota penſione grauare. ibid. n. 25

Penſio reſeruata ſuper pluribus, & diuerſis redditibus pro rata diſtributa intelligitur, itavt pro parte eorum diſmembrata penſio quoque diminuenda ſit pro ſua rata. ibid. n. 26

Pro penſione beneficium grauatum competit penſionario actio hypothecaria etiam contra tertium quemlibet poſſeſſorem. ibid. n. 27. cum ſeqq

In conſtitutione penſionis ſuper beneficio cum facultate transferendi conſenſus patroni adhibitus ſufficit in tranſlatione poſtea facta abſque alio nouo conſenſu. p. 684. n. 19. p. 265. & n. 20. p. 262. & ex n. 13. cum ſeqq.

Penſio ſecunda impetrata non facta mentione alterius qua beneficium erat grauatum eſt nulla, & ſubreptitia. p. 467. n. 32.

Penſio conſtituta de conſenſu poſſeſſoris ius non habentis ad beneficium nulla eſt ex defectu conſenſus, nec arctat ſucceſſorem. p. 458. n. 72

Periculum.

Vide *Diminutio, ceſſio iuris, monetæ mutatio.*

Periculum rei venditæ regulariter etiam ante traditionem pertinet emptori. p. 267. n. 13.

Si venditor non ſit in mora vel culpa. ibid. n. 14

Periculum rei venditæ pertinet venditori ſi venditio ſit imperfecta, & conditionalis non emptori. p. 271. n. 49

Periculum rei non imputatur tenenti moroſo ſi eodem modo eſſet peritura apud dominium tam in actionibus realibus quam perſonalibus. pag. 272. num. 61.

Periculum nominis delegati ante exactionem eſt delegantis, etiamſi creditori præceſſerit confeſſio de recepto. p. 78. n. 32. & n. 29. & 30

Si periclitentur bona debitoris conſumenda inter poſteriores creditores, creditor cenſuarius poteſt cenſus redemptionem poſtulare. p. 162. n. 26. cum ſeqq.

Idem in creditore conditionali. ibid. n. 27

Creditor, qui de præſenti agere non poteſt ſi videat creditum ſuum periclitari per diſtributionem patrimonij debitoris inter cæteros creditores poſteriores admittuntur ad concurſum. pag. 260. n. 4 & 165. n. & 42. & 43

Periculum & vtilitas rei venditæ ſuperueniens ad dominium rei ſequitur. p. 171. n. 9

Periculum nominis ceſſi ad commodum ceſſionarij pertinet cedenti. p. 233. n. 52. cum ſeqq.

Periculum nominis ceſſi ob negligentiam ceſſionarij ſuperuenientis, quando ceſſionario imputetur p. 225. 233. n. 57. 58. & 59

Periculis maioribus ſubmittitur contrahens ſuper bonis maioratus ex facultate regia quam ſuper liberis. p. 446. & ex n. 120

Periculoſum valde eſt ſuper bonis maioratus contrahere. p. 517. n. 10

Periculum mutationis monetæ, vbi adſit debitori non permittitur ſoluere ante tempus. p. 619. n. 40 & ſeqq.

Periculum pecuniæ depoſitæ ante terminum ſolutionis cedit in damnum debitoris, non creditoris iuſtè recuſantis depoſitum & præmaturam ſolutionem ſtante periculo mutationis monetæ. p. 619. n. 40. 41. & 42 & ſeqq.

Periculum nominis adiudicati quando pertineat creditori. p. 652. & ſeqq.

Res petit ſemper periculo domini. pag. 723. cum ſequentibus.

Genus perire non poteſt p. 724. n. 22

Periculum pecuniæ oblatæ, & depoſitæ iudicis decreto ac depoſito confeſſato, periculum cuius erit deponentis, aut depoſitarij confitentis depoſitum, vel creditoris, illud recuſantis. pag. 727. ex n. 41 cum ſeqq.

Periculum contingens fuit in exigendo ab adminiſtratore virtute denegationis ſibi à iudice expeditæ, an in damnum adminiſtratoris. pag. 728. ex n. 50. cum ſeqq.

Periculum decoctionis, an patiatur creditor qui literis delegationis acceptatis distulit exigere ibid. num.51
Io hoc puncto varie, & confuse loquuti fuere Doctores. ibid n.14
Litteris delegationis intimatis, & acceptatis, ſi creditor diu fuit negligens in exigendo, periculum ſibi pertinet non adminiſtratori. ibid. n.15
Ne periclitetur creditum conſumptis bonis concurſus inter poſteriores creditores, creditor conditionalis admittitur ad iudicium concurſus. p. 62. ex n.24. cum ſeqq.
Ne periclitetur cenſus conſumptis ſemel bonis cócurſus inter creditores poſteriores, creditor cenſualiſta admittitur in concurſu poſtulans cenſus redemptionem. p.162. ex n.25. cum ſeqq.

Perſona

Vide *Priuilegium*.
Per interpoſitam perſonam adminiſtrator rei alienæ prohibetur rem emere adminiſtrationis. p. 122. n.5
Perſona, cui acquiritur, non per quam acquiritur, attenditur. ibid. n.6
Poſſeſſor maioratus quoad bona ipſius poteſt repræſentare duplicem, diuerſam perſonam propriam, & repræſentatiuam tanquam maioratus poſſeſſorem. p.415. n.26
Quæ duo iura inter ſe non confunduntur, ſed vnumquodque de per ſe, & independenter ab alio operatur. ibid. n.27
Feudum eſt perſona ficta quam feudatarius repræſentat. in tangentibus feudum magis attenditur perſona intellectualis quam propria: ibid. n.28
Maioratus eſt perſona ficta, & diuerſa a poſſidente eum. ibid n.29. & 30
Maioratus poſſeſſor agendo nomine, & iure maioratus non attenditur, ſed ficta perſona maioratus per eum repræſentata. ibid n.32
Quidquid agit perſona repræſentans videtur fieri à perſona repræſentata. ibid. n.33
Perſonalis cenſetur omnis conceſſio quæ ad factú refertur. p.454. n.67
Nec ad hæredes tranſmiſſibilis. ibid. n.88
Peculiis duorum in eadem perſona concurrentibus ex vno periculo non tenetur creditoribus alterius. p.475. n.13
Feudum eſt perſona ficta quam feudatarius repræſentat, & iſte fungitur viduarum perſonarum propria, & intellectuali. p.560. n.92
Et in tangentibus feudum magis attenditur perſona intellectualis quam propria adminiſtratoris agentis. ibid. n.93
Maioratus eſt perſona ficta diuerſa à perſona poſſeſſoris. ibid. n.94
Perſona ficta maioratus attenditur non perſona poſſeſſoris agentis nomine maioratus quam ipſe repræſentat. ibid. n.94. 95
Perſona repræſentans quidquid facit, videtur fieri à perſona repræſentata. ibid. n.96. & ſeqq.
Perſona repræſentans licet deficiat, nunquam deficit perſona ficta repræſentata, in qua principaliter & intrinſecè iura reſident p.561. n.99
Maioratus eſt quædam perſona ficta repræſentata veluti homo mutus, qui ſi poſſet, loqueretur. ib.
Ex perſonarú diuerſitate & ob earum condit onis mutationem hypothecæ diuerſa iudicia patiuntur, & diuerſæ ſententiæ ferri poſſunt. pag.564. n. 130. 131. & 132. cum ſeqq.
Ex perſonæ mutatione rei, natura. & ſtatus mutatur. ibid. ex n.136. & ex n.127. & ſeqq.
Perſonarum diuerſitas diuidit ac diuerſificat factum quod aliàs vnum eſt. p.565. n.141
Perſona miſerabilis dicitur debitor qui omnia bona ſua creditoribus cedit, & habet caſum curiæ formando cócurſum abunde. p.19. ex n.34. cum ſeq.
Miſerabiles perſonæ an poſſint adire curiam ſiue rei ſint actores. ibid. ex n.43
Miſerabilis perſona quæ dicatur. ibid. n.39. 40. & 41
Miſerabilis perſona adit curiam, ſiue agendo, ſiue defendendo. p. 20. n.44
Perſonæ miſerabiles ſi in curia conueniantur, habent priuilegiú reuocandi ſuum forum. ib. n.45
Cui multo magis competit priuilegium quando eſt reus. ibid. n.46
Et an lite iam conteſtata coram ſuo iudice poſſit adire principis curiam. ibid remiſſiuè.
Miſerabiles perſonæ dum inſtant pro conſeruando concurſum in foro, quo pendet, tractant de damno vitando. p.52. n.50
Miſerabilem perſonam comparentem coram ordinario poſſe variare, & ad curiam redire, qui tenéant. p.54. n.65
Negatiua verior eſt praxi admiſſa ibid. n.66
Perſonalitatem quando verbi natura requirit à perſona non poteſt recedi. p.57. n.106. & n.0.102
Perſonarum diuerſitas arguit diuerſitatem negotiorum & adminiſtrationum, nec vnius adminiſtrationis creditores poſſunt dici creditores alterius p.71. n. 59.
Perſona legitima non eſt debitor poſt concurſum formatum ad ſoluendum creditoribus. p.90 n.43
Perſona legitima ad contrahendum non eſt debitor qui bonis ceſſit p.130. n.4
Perſonæ quæ non conueniuntur vltra quod facere poſſunt recenſentur. p. 194. ex n.1. cum ſeqq.
Perſona agentis extincta & annihilata, lis, & inſtantia extinguitur. p.242. n.25
Idem quando per mortem litigantis iudicium deductum extinguitur. ibid. n.16
Creditor idem & debitor duas perſonas repræſentat, ideò non poteſt apud ſeipſum compenſare in præiudicium aliorum creditorum. pag.378. n.49. cum ſeqq.
Habens duas dignitates diſtinctas, duas etiam perſonas repræſentat, ita vt geſta per eum intuitu vnius non confundantur cum geſtis nomine alterius p.425. n.10. cum ſeqq.
Et tunc diſtinguitur cuius contemplatione actus ſit quando agens ſe nominat poſſeſſorem talis dignitatis, & à quo denominationem aſſumpſit. ib. n.12. cum ſeqq.
Perſona ficta nullum per ſe præſtare poteſt conſenſum in actibus iudicialibus vel extraiudicialibus. p.457. n.45
Poteſt tamen per curatorem vel adminiſtratorem illum præſtare ex quo perſona ficta obligatur. ib. num.46

Pignus.

Vide *Hypotheca*
Pignus quando creditor vendit iure creditoris, nomine debitoris vendere intelligitur. p.16. n.5
Non quando venditur in concurſu, quia nomine debitoris diſtrahitur. ibid.
Pignoris ius amittit creditor, qui citatus ad concurſum non venit, emptoreſque ſunt tuti ab illorum moleſtiis. p.59. n.5. cum ſeqq.
Et à iure offerendi excluduntur. p.60. n.11
Pignoris iuri, qui renuntiat, non intelligitur renunciare credito. p.61. n.17
Pignus & fideiuſſio æquiparantur in iure. p.64. n.45

Fide

Digitized by Google

Fideiuſſionis onus grauius eſt debitori pignore. ibid.& n.47

Pignus ſubrogatur in locum fideiuſſionis debitæ vel promiſſæ ibid.n.48

Pignus recipere non prohibetur, qui fideiuſſionem accipere eſt prohibitus.p.65.n.51

Pignus conſignatum a iudice creditori ſemper reſtituendo debitori offerenti pecuniam cum vſuris. p.76.77.n.14.& 15

Pignus contrahitur in re vel iure cenſus, vt ex eius redditibus ſoluatur creditor factus procurator in rem ſuam tradita re, vel inſtrumento cenſus. p.77.num.18

Pignoris datio deducitur ex præſumptionibus inducentibus voluntatem contrahentium ib.n.19.

Pignus tacitè contrahi intelligitur quando licet expreſsè non dicatur, ex mente tamen contrahentium colligitur.ibid.n.20

Pignus retineri nequit à creditore, ſed in concurſum vniuerſalem conferri.p.88.n.1.cum ſeqq.

Pignus in iudiciis particularibus creditor retinet, nec tenetur illud dimittere poſterioribus creditoribus ibid.n.2

Pignus à creditore in concurſum vniuerſalem collatum retinet ſuam cauſam, & anterioritatem.ib. n.3.4.& 5

Pignus tenetur creditor exhibere, & in concurſum vniuerſalem mittere, vt ſibi & aliis ex eo ſatisfiat iuxta graduum prærogatiuâ.ib.n.6. cum ſeqq.

Pignus vendere debitori licitum eſt, vt ex pretio debitores ſatisfiant, nec id creditor impedire poteſt.ibid.n.9.& ſeqq.

Pignorata bona à creditore retenta remanent adhuc in dominio debitoris.ibid.n.15

Pignus creditor poſſidens non ſibi ſed debitori poſſidet.ibid.n.16

In pignore tradito poſteriori creditori præfertur anterior.ibid.n.17

Pignus vel hypotheca rei alienæ non tenet.p.89 n.36.& 37

In pignore pluribus obligato is præfertur, qui prius contraxit.ibid.n.38.& ſeqq.

Pignore à pluribus ſimul contracto, an prius nominatus præferatur.ib.ex n.145.& ex n.135.cũ ſeq.

Pignore vendito à creditore cum pacto quo illud debitor poſſit redimere. debitori ius, & actio quæritur.p.592.n.4

Pignus vendens creditor iure creditoris tanquam procurator debitoris vendit.p.596.n.46.& 47

Pignus & hypotheca in re propria non ſubſiſtit. p.611.n.1.& 6

Pignus recipiens à iudice inſolutum ſimpliciter & inæſtimatum, nequit poſtea reclamare contra eius valorem.p.666.n.96.& 97

Ex pignoris pretio prior prius ſoluitur, poſterior ex reſiduo, ſi adſit.p.721.n.7

Pignus vni obligatum, ſi alteri obligetur illi conditionaliter obligatum intelligitur, ſi primo ſoluto aliquid remanet.p.721.n.8

Pignus pignori dari creditor anterior conſentiens quando ius pignoris in totum amittat, vel prælationem tantum, & quando creditores intermedij primum locum gradatim occupentur, ac præferantur vtriq. abundè diſſeritur p.746.per.tot.

Pignoris ius ſi quis amiſerit, ius prælationis euaneſcit.p.750.n.46.& 47

Pignora eadem in ſecunda obligatione nouante repetita tempus & prælationem conſeruant, in quibus & non aliis ſimul obligatis primus creditor præfertur intermediis pag.753. & 754.
num.92.93.94.& 96

Pignora pro duobus creditis eidem creditori obligata, ſi vendantur, cedit pretium in vtriuſque ſolutionem pro ratâ cuiuſlibet crediti.ibid.n. 97

Secus ſi diuerſis temporibus pignora eidem obligentur, quia tunc prius creditum prius ſoluitur, & in reſiduo ſecundum ibid.n.98

Pignus reddens creditor debitori, ius pignoris remiſſe intelligitur, non tamen, creditum ipſum. p.245.n.3.4.& ſeqq.

Pignus eſt quid accidentale crediti, quod poteſt eſſe & abeſſe abſque crediti corruptione.ibid.n.5

Pignore & fideiuſſore ſublato, obligatio principalis ad creditum durat.ibid.n.6

Aliud eſt pignus dare ad ſecuritatem, aliud tradere, vt eius fructibus creditor ſatisfiat.p.144.n.7.& 7

Pignus & fideiuſſores contenti in inſtrumento liberantur, ſi creditor inſtrumentum crediti reddat debitori ibid.n.10.& 11

Pignore reddito principali debitori, an fideiuſſor liberetur.ibid.n.14.& 15

Pignore alio fine, & intentione reddito debitori, quam ius remittendi, non operatur pignoris remiſſionem.p.245.n.16.& 17

Pignus redditum debitori ad certum vſum non operatur remiſſionem pignoris p.245.n.18

Pignoris traditio, vt eo tandiu debitor vtatur quandiu creditor voluerit non operatur pignoris remiſſionem ibid.n.19.& ſeqq

Pignus traditum creditori, vt ex eius fructibus ſatisfiat, ſi pro tempore reddat præſumitur, vel creditum remittere ibid.n.22

Vel iam integrè ſatisfactum eſſe creditorem. ibid. n.23.& num.ſeqq.

Pignus, qui recepit vt ex eius fructibus ſatisfiat præſumitur adhuc tenere donec probet ſe reddidiſſe.ibid.n.26

Pluralitas.

Pluralitas actuum in dubio non præſumitur.p. 731. n.99.& à n.84.cum ſeqq.

Nec pluralitas contractuum præſumitur.ibid.n.99

Poſſeſſio, Poſſeſſor.

Poſſidens rem à quo in concurſu vendicatur, eam poſſidet quouſque per rem iudicatam vincatur. p.726.727.n.38.& n.40.cum ſeqq.

Poſſidentis in dubio res eſſe præſumitur. ibid.n.39.

Contra poſſeſſorem à quo in concurſu res vendicatur, via ordinaria non executiua, erit agendum. ibid.n.40

Poſſeſſor rei dominus præſumitur donec contrarium probetur.p.732.n.101.& 103

Poſſeſſionem aut dominium non amittit debitor, concurſum formans.p.133.ex n.58.cum ſeqq. p. 134.& ex n.54.& ſeqq.

Poſſidere non poſſunt creditores bona concurſus ibid.n.69

Poſſeſſio rei pignoratæ remanet penes dominium. ibid.n.70

Poſſeſſio rei depoſitæ apud ſequeſtrum ex voluntate partium tranſit.ibid.n.71

Poſſeſſio non tranſit ſequeſtrum apud quem in ſui iudicis res deponitur, niſi euidens appareat animus dimittendi.ibid.72

Poſſeſſio bonorum concurſus, an in adminiſtratorem, ſequeſtrum, depoſitarium tranſeat. p. 135. n.75.cum ſeqq.

Poſſeſſio tranſlatiua de qua in l.45.Tauri fuit introducta in fauorem legitimi ſucceſſoris, contra quem aliàs eo eti non poteſt.p.108.n.23.& 24

In poſſeſſionem miſſus ex primo decreto non impeditur

ditur ad fideiuſſores, & ius ad bona redire. p.153. num.40

Poſſeſſio naturalis rei emphyteuticæ pertinet domino vtili, ciuilis vero remanet penes dominum directum. p.139. n.124

Poſſeſſor rei ſubhaſtatæ priuatim, ſi præmaturè cõqueratur de capitulo, iure, & ſimilibus volentibus admittere nouum licitatorem, debet tanquam actor ſequi forum. p.373. n.106. cum ſeqq.

Poſſeſſionem apprehendens virtute decreti habentis clauſulam præſeruatiuam eam apprehendiſſe videtur ſub eadem clauſula reſolutiua. p. 406. n.19. & ſeqq. p.407. & ex n.11. cum ſeqq.

Poſſeſſio data clerico ſub conditione reſolutiua non mutat ſtatum iudicij ſecularis, nec res deſinit eſſe integra. p.411. n.77. & ſeqq.

Poſſeſſio ciuilis, naturalis, & dominium ſtatim transfertur in verum ſucceſſorem maioratus miniſterio, l.45. tauri. p.436. n.62

Poſſeſſor rei alienæ non poteſt alienare in præiudicium veri domini, cui bona vel mala fides poſſidentis nihil detrahit. pag.440. num. 80. & ſeqq.

Sine Poſſeſſione debitoris Saluianum interdictum non datur creditori ad hypothecam p.554. n.39. & 40. & n.41

Poſſidere aliud eſt, aliud in poſſeſſione eſſe. ibidem, num.49

Poſſidere & tenere diuerſum eſt. ibid. n.50

Poſſeſſionis effectus eſt bona maioratus recuperare. ibid. n.52. & 53

Poſſeſſor mouere nequit iudicium proprietatis regulariter. ibid. n.54

Poſſidens ex ſententia iuſtum titulum habet, & bonam fidem ad fructuum perceptionem, & ad præſcribendam rem. p.558. n.74. & n. 75

Iuſtam Poſſeſſionem habens fundat interim in rei proprietate. ibid.

Poſſeſſor bonæ fidei rem ſuam dicere poteſt quoad plures iuris effectus. ibid. n.76

Poſseſsor bonæ fidei dicitur, quaſi dominus cui competit rei vendicatio publiciana. ibid.

Poſseſsor beneficij ex ſola poſseſſione poteſt exigere ac vendicare bona ſuæ dignitati pertinentia. p.558.559. n.77. & 78

Poſseſsori agenti de libertate rei ſufficit præſumptio dominij, quod ducitur tunc in iudicium. ibid. n 80. & 81

In Poſseſſione, qui reperitur maioratus & dignitatis poteſt efficaciter agere pro iuribus ipſius recuperandis, nec debitores poſsunt apponere defectum tituli. ibid. n.81. & ſeqq.

Poſseſſio ſubſequuta ſemper intelligitur ex titulo præambulo, & ad eum refertur. p.66. n.88.89.90. num.91

Actus poſitiui ſubſequentes facti intelliguntur in executionem contractus, & tituli præcedentis. p.672. n.133

Actus aliàs legitimi ad poſſidendum & præſcribendum, ſi alio fine & intentione ſint facti amittunt ſua attributa poſseſſionis & perſcriptionis. p. 246. n.19. & 20

Poſseſſio reſtringitur ad metas actuum poſitiuorum, & attenditur quo fine & intentione gerantur. ibid. num.21

Poſſeſſor, Maioratus.

Vide *Maioratus.*

Poſseſsor ſimplicis maioratus nullibi reperitur priuilegiatus, ne conueniatur vltra quàm facere poſſit. p.198. n.52. & ſeqq.

Poſſeſſor ſimplicis maioratus concurſum formans non conſequitur alimenta. p.191. ex num.42. cum multis ſeqq.

Poſſeſſor maioratus ſua vita durante poteſt alienare & hypothecare fructus maioratus, in quibus etiam fit executio. ibid. n.59

Poſſeſſoribus maioratuum, quibus non ineſt aliqua dignitas, non competit beneficium, ne conueniantur vltra quam facere poſſint. p. 199. n.64. 65. & num.66

Poſſeſſorem maioratus eſſe priorem, ac potiorem, creditorem in bonis vinculatis quomodo intelligendum. ibid. n.71

Poſſeſſor maioratus tenetur ad alimenta ad quæ fundator in ſua vita tenebatur non actione reali, ſed perſonali. p.204. n.132

Nec tenetur ad alimenta eorum, qui ſtatuti fuerunt poſt mortem fundatoris. ibidem, num. 133. & ſeqq.

Poſſeſſor maioratus ad alendum aliquem adſtrictus non tenetur tanquam poſſeſſor, nec habito reſpectu ad maioratum, ſed ad propriam & perſonalem obligationem. pag. 205. num. 137. 138. & ſeqq.

Poſſeſſori maioratus pertinent fructus mero iure. ibid. n.139. & 140. & ſeqq.

Poſſeſſor maioratus non ſolum alere tenetur fratres & ſorores deſcendentes à fundatore, ſed etiam non deſcendentes, nec eius conſanguineos, quoniam non obligatio maioratus, ſed perſonæ poſſeſſoris tanquam diuitis attenditur. ibid. n.141

Poſseſsor maioratus licet teneatur alere ſorores, fratres & ſimiles, intelligitur tanquam diues obligatione propria & perſonali, qua ſemper tenetur quilibet & non tanquam poſseſsor maioratus. ibid. n.145. & ſeqq.

Poſseſsor maioratus non tenetur alere nepotes ex fratre, nec patruos, vel amitas. p. 206. n. 154. & 155. & ſeqq.

Poſseſsor maioratus ſi ex fructibus ipſius tenetur alere fratrem, & dotare ſororem, etiam non conſanguineam fundatoris, manifeſtè ſequitur obligationem ſuam non eſse realem maioratus, ſed mere perſonalem. p.107. ex num.184. p.108. & ex n.164. cum omnibus. ſeqq.

Poſseſsor maioratus quantum ad alendos fratres & ſorores eodem modo conſideratur quo clericus, qui ex fructibus beneficij ſuas alere & dotare tenetur. p.108. n.185. cum ſeqq.

Poſseſsore maioratus formante concurſum ad ſola bona maioratus per prædeceſsores obligata, quælibet alia bona diuerſa non applicantur huic concurſui, ſed potius concurſui alimentorum. p. 224. num.13

Creditores ad ſola bona maioratus qui cum prædeceſsore contraxerunt obligatum non habent poſseſsorem nec eius bona. ibidem, num.14. & num.15;

Poſseſsor maioratus qui bona maioratus non obligauit, nulla obligatione perſonali tenetur, ſed hypothecaria tanquam tertius poſseſsor. ibidem. num.16

Cauendum à Noguerol indiſtinctè aſserente ſucceſsorem ad debita maioratus obligati teneri actione perſonali, & reali non diſtinguente inter obligationem trahentem originem à fundatore, vel ab aliquo intermedio ſucceſsore. ibid.

Poſseſsor per concurſum & dimiſſionem bonorũ maioratus hypotheca grauari amplius non tene-

tur,ſed omnia aliàs bona libera & illæſa remanent.p.224.225.ex num.17.& n.14
Poſſeſſori maioratus rectè ſoluitur creditum etiam proueniens ex redemptione cenſus non obſtante prohibitione alienationis rerum maioratus.p.262 num.45
Poſſeſſor maioratus licet in ſua vita ſit dominus alienandi,tamen poteſtate caret, regia facultate ceſſante.p.383.n.11
Cum poſſeſſore maioratus contrahens in culpa fuit ſi facultatem regiam non examinauit. pag. 384. num.27
Contrahens cum poſſeſſore maioratus ſibi imputet, ſi non vidit facultatem, quam videre debuit p.384. num. 28. cum ſeqq.& p.391.ex n.104.cum ſeqq.
Poſſeſſori maioratus allegandi mutuum fuiſſe vltra quantitatem facultatis regiæ incumbit onus probandi.p.391.n.108
Idem eſt in aſſerente facultatem fuiſſe conſumptam tempore mutui,de quo docere tenetur ,& ſimul priores obligationes factas fuiſſe virtute eiuſdem facultatis.ibid.n.109.& n.111
Defectus poteſtatis in poſseſsore maioratus annullat contractus,& obligationes vltra quantitatem limitatam à facultate regia. p.393.n.129
Poſseſsor maioratus poteſt vti vel non vti in parte vel in toto facultate regia à ſe impetrata. p. 403. n.51.53. & 54
Poſseſsor maioratus licet virtute facultatis teneatur prius obligare ſua bona libera ſi non obligauit, obligata non remanent.pag.402.n.55.56.& 57.& p.403.ex n.47.cum ſeqq.
Mutuum poſseſsori maioratus pro redimendo cenſu impoſito ſuper eo ſubintrat prioris creditoris ſoluti gradum, & ſub eiſdem hypothecis. pag.413 num.5
Poſseſsor maioratus propria pecunia redimens cenſum ab antiquo impoſitum ſuper eo an ſibi acquirat ius cenſus ſuper eodem maioratu. ibidem, n. 1.& ſeqq.
Poſseſsor maioratus poteſt redimendo cenſum propria pecunia, ſuper eo impoſitum nouum alium conſtituere abſque noua facultate.ibid.n.3
Et an hæc noua cenſus creatio poteſt fieri in fauorem ipſius poſseſsoris maioratus ſicut potuit cõſtituere fauorem tertij abſque noua facultate;DD. non aperiunt.ibid.n.4
Poſseſsor maioratus an cenſum ſuper eo impoſitum redimens propria pecunia poſſit in locum dimiſſi creditoris ſubintrare ac ſibi,ſuiſque hæredibus quærere.ibid.n.8.& ſeqq.
Poſseſsor maioratus non poteſt ſui ipſius creditor, & debitor eſse.p.414.n.10
Poſseſsorem maioratus propria pecunia vel induſtria redimentem cenſum ſuper eo impoſitum cum ceſſione dimiſſi creditoris gradum eius ſubintrare,& ſibi cenſum,ſuiſque hæredibus acquirere verius eſſe oſtenditur.ibid.n.11.cum ſeqq.
Poſſeſſor remacquirens,niſi ea intentione vt maioratui aggregetur,ſibi,& hæredibus ſuis quærit. ibid.n.12
Idem ſeruatur in redemptione cenſus facta per poſſeſſorem maioratus.ibid.n.15.& n.14
Bona per poſſeſſorem maioratus quæſita non veniunt in reſtitutione maioratus,ſed ſuis hæredibus reſeruata ſunt.ibid.n.16
Niſi aliud à poſſeſſore maioratus acquirente expreſſis verbis dictum ſit.ibid. n.17.
Poſſeſſor maioratus poteſt redimendo cẽſum alium denuo ſub eiſdem hypothecis tertio,vel ſibi creare.ibid.n.18
Ludouic.Caſſanat.locus valde ſingularis in propoſito refertur , quo plurima ſcitu digniſſima cumulauit.p.414 415.n.19.20.21.& 22.& 23.& 24
Poſſeſſor maioratus redimens cenſum , quantitas hæc non eſt vinculata , nec ex bonis maioratus. p.415.n.25
Poſſeſſor maioratus quoad bona ipſius poteſt repræſentare duplicem,& diuerſam perſonam propriam, & repræſentatiuam ipſius maioratus tanquam poſſeſſorem.ibid.n.26.cum ſeqq.
Poſſeſſor agens iure , & nomine maioratus non tenetur compenſare , quod ipſe debet ex perſona propria.ibid.n.31
Poſſeſſor maioratus agendo iure , & nomine maioratus;non attenditur, ſed ficta perſona maioratus repræſentata per poſſeſſorem.ibid.n.32
Quidquid agit perſona repræſentans videtur fieri à perſona repræſentata.ibid.n.33
Poſſeſſor maioratus propria pecunia redimens cenſum ſuper eo impoſitum repræſentat perſonam creditoris dimiſſi,cuius locum ſubintrat. ibidem, num.34
Quia non vt poſſeſſor, ſed tanquam ipſe contrahit, ad quod plurima iura ponderantur.ibid.
Poſſeſſor maioratus ſi emat vtile dominium ab emphyteuta maioratus eiuſdem vel ſibi donetur, vel alio diuerſo titulo acquirat , non conſolidatur cum maioratu ,ſed ſibi , & ſuis hæredibus acquiritur , durante iure emphyteutico. pagin. 416. num.46
Vſufructuarius rei maioratus , ſi poſſeſſori donec vendat,aut renuntiet vſumfructum ſibi acquirat poſſeſſor, vita vſufructuarij durante,& non conſolidatur cum maioratu.ibid.n.47
Poſſeſſor maioratus propria pecunia redimens cenſum ſuper eo impoſitum ſuis,& ſibi acquirit cenſum exigendum ex bonis maioratus.ibid.n.48
Poſſeſſor maioratus, vt ſibi quærat ius cenſus ſua pecunia redempti , & locum credi toris dimiſſi ſubintrat.,requiritur vt à primo creditore ſibi cedantur actiones , ante vel in ipſa ſolutione non aliter.ibid.n.49
Nam abſque hac ceſſione nihil acquiritur poſſeſſori maioratus,cum apud creditorem dimiſſum nulla actio primæua remaneat, quæ cedi poſſit.p.417. n.50.51.& 52
Poſſeſſor maioratus redimendo cenſum propria pecunia deficiente ceſſione ac ſubingreſſione nullum ius acquirit contra maioratum , qui ex hoc defectu libertatem acquiſiuit.ibid. n.55
Poteſt tamen ſortem principalem exigere ex bonis liberis ſui anteceſſoris ,qui ex regia facultate cẽſum impoſuit. ibid.n.56.& 57
Poſſeſſor maioratus , qui ex facultate regia cenſum impoſuit ſuper maioratus,eiúſque hæredes tenẽtur ad redemptionem ipſius.ibid.n.58
Poſſeſſor maioratus redimens cenſum ſuper eo impoſitum,in dubio præſumitur propria pecunia,& non ipſius maioratus ſoluiſſe.ibid.n.60
Ex quibus coniecturis inducatur potius ex pecunia maioratus quam ex propria ſoluiſſe poſſeſſorem. ibid.n.61.remiſſiuè.
Poſſeſſor maioratus propria pecunia redimens cenſum , & ſubintrans locum dimiſſi creditoris tanquam creditor admittitur ad concurſum formatum ſuper eodem maioratu.ibid.n.62
Et quibus caſibus hoc procedat declaratur. ibidem. n.63.& n.64

Poſſeſſor maioratus promittens in argentea pecunia ſoluere redditus potuit vſque ad annum.ibidem, n.162. æroſam ſoluere ob æqualitatem æſtimationis extrinſecæ tunc exiſtentis.p..... n.54. 55. & 16

Poſſeſſor cum ab initio contractus potuit licitè argenteam pecuniam recipere abſque vlla ceſſatione maioratus damnum pati debet maioratus ſuperueniens,non creditor.ibid.n.57.& 58

Poſſeſſor,qui hodie pro mille contentis in facultate mille receptis in argentea moneta , tenetur pro exceſſu creditori, pro autem mille in æroſa moneta tenetur maioratus.ibid.n.62.cum ſeqq.

Hodie ſtante æqualitate valoris inter vtramque monetam , mediante pretio à lege taxato , an poſſeſſor virtute facultatis ad mille poſſit libere in argentea moneta mille recipere.p.424.num.69.& ſeqq.

In poſſeſſore maioratus putatiuo duo reperiuntur impedimenta ad effectum alienandi,alterum perſonale,alterum reale.p.436.n.60.&ſeqq.

Poſſeſſor maioratus putatiuus alienando virtute facultatis dominium quod non habet , emptorem transferre non poteſt. ibid.n.65

Poſſeſſor putatiuus nunquam habere poteſt dominium,aut poſſeſſionem in bonis maioratus.p.437 num.68

Nec princeps vult per ſuam facultatem defectum domini ſupplere, quo caret poſſeſſor maioratus putatiuus.ibid.

Poſſeſſor duorum maioratuum,quos ſimul ex facultate obligat,licet teneat obligatio , ſiue maioratus,reſpectu tamen alieni non tenet.p.439.440. n.76.& 77.cum ſeqq.

Damnum quod contrahenti cum poſſeſſore maioratus putatiuo , ſine non inueſtiganti conditionem eius eum quo contraxit imputatur.pag.446. n.120.& ſeqq.

Poſſeſſorem maioratus putatiuum,aut intruſum non poſſe alienare,vel obligare bona ipſius tenet expreſſè Gregorius Lopez ibid.num, 126. tenet Noguerol.ibid.

Grammaticus relatus.p.447.n.127

Tenuit Alexander.ibid.

Chriſtoph.de Paz.ibid.n.128

Item Molina affirmans facultatem ad alienandum maioratum non poſſe impetrari, niſi per verum maioratus dominium,& poſſeſſorem.ibid.

Recenſentur aliqui caſus in quibus ita declaratum fuit per concilium, & cancellarium Valliſoletanum.ibid.

Poſſeſſor maioratus propria pecunia redimens cenſum impoſitum ſuper eo,quando ius,& annuos redditus ſibi & hæredibus acquirat ſuper eodem maioratu.p.519.n.37

Poſſeſſor maioratus putatiuus nunquam fuit dominus,nec poſſeſſor.p.551.n.17

Poſſeſſor maioratus putatiuus nullo tempore potuit eſſe habilis ad alienandum. p. 553.n.31

Poſſeſſor maioratus titulo & poſſeſſore carens intruſus dicitur.ibid.n.33

Vt detentor eſt dumtaxat.ibid.

Succeſſor maioratus obtinens in tenuta iuſtus poſſeſſor eſt ex vi ſententiæ.p.555.n.51

Ad quem fructus pertinent maioratus.ib.& n.ſeqq.

Poſſeſſores maioratus ex ſola ſententia tenutæ fiunt legitimi adminiſtratores , & agunt , & conueniuntur pro rebus ad maioratum pertinentibus. p.557.n.72

Senatus pluries determinauit in fauorem poſſeſſoris tenutarij ſubuertentis cenſus impoſitos à poſſeſſore putatiuo victo etiam cum facultate regia.p.558.n.73

Poſſeſſor maioratus obtinens in tenuta iuſtus,& legitimus poſſeſſor eſt.ibid.n.74

Poſſeſſor ex ſententia tenutæ dum in proprietate non vincitur , dicitur dominus maioratus iuris præſumptione.p.559.n.79.& ſeqq.

Poſſeſſor maioratus,vt dicatur adminiſtrator, & vt poſſit agere,& vendicare bona ipſius ſufficit eſſe in poſſeſſione maioratus ,ibid.n.82

Nec ei poteſt obiici defectus tituli,ibid.

Poſſeſſor maioratus ex ſola poſſeſſione præſumitur dominus,& poteſt agere,& conueniri pro rebus & iuribus maioratus.ibid.n.84

Poſſeſſor maioratus putatiuus poteſt exigere non obſtante exceptione defectus dominij.ibid.n. 85. & 86

Examinatur aſſertio Alba, Velaſ.dicentis poſſeſſori maioratus tanquam adminiſtratori vendicanti rem emphyteuticam ob commiſſum poſſe obiici defectus dominij.ibid.n.87

Poſſeſſor maioratus putatiuus reputatus legitimus adminiſtrator pro iuribus dignitatis maioratus nomine, non ſuo agit , cui defectus dominij obſtare non poteſt.p.559.560.n.88. 89. & 90. cum ſeqq.

Ius poſſeſſoris maioratus diuerſum eſt à iure ſpectante ipſi maioratui.ibid.n.94

Poſſeſſor maioratus repræſentat perſonam fictam ipſius,& quidquid agit,videtur fieri à perſona repræſentata.ibid.n.95.& 96

Poſſeſſori agenti pro creditis maioratus non opponitur compenſatio eius , quod ipſe debet poſſeſſor.ibid.n.97

Poſſeſſore maioratus,vel dignitatis mortuo,non vacat poſſeſſio iurium ad eam ſpectantium , ſed penes perſonam fictam remanet.p.561.n.99

Poſſeſſori maioratus , vti adminiſtratori,rem maioratus vendicanti non obiicitur defectus dominij proprij,cum maneat dominium maioratus penes quem ſemper reſidet,& cuius nomine agitur, ibid.n.100 & 101

poſſeſſor maioratus obtinens in tenuta,dominus interim præſumitur ad agendum,& defendendum, nec attenditur quod poteſt vinci in proprietate, cum id ſit incertum, & pendens à futuro euentu. ibid.n.102.cum ſeqq.

Poſſeſſor maioratus, qui in tenuta obtinuit poteſt ſubuertere hypothecas , & credita impoſita à putatiuo poſſeſſore, victo etiam ex facultate regia. p.563.n.113

Nec impedit quod maioratus ab eo poſſit in proprietatis iudicio euinci,cum iudicetur dominus iuxta præſentem ſtatum.ibid.n.114.& ſeqq.

Poſſeſſor maioratus obtinens in tenuta,poteſt mouere actiones ſpectantes maioratui,verius eſt de iure.ibid.n.116

Poſſeſſori maioratus aſſerenti vltra ſummam facultatis fuiſſe mutuatum, incumbit onus probandi. p.567.n.1.& 2

Idem quando aſſerit mutuatum fuiſſe facultate completa,& conſumpta.ibid.

Poſſeſſor maioratus tanquam interpoſita perſona à fundatore pro emptione prædiorum,etiamſi proprio nomine emat,acquirit maioratui. pag. 577. n.50.& ex n.42.cum ſeqq.

Poſſeſſor maioratuum acceptare intelligitur cum omnibus ſuis grauaminibus, conditionibus , & qualitatibus.p.578.n.65

Poſſeſſor maioratus, vel cohæredes an teneantur ſatisfacere maioratui rei æquiualentis alienatæ.p.685.n.40
Poſſeſſor cenſum redimens, & ceſſionem non obtinuit contra maioratum,adhuc habet actionem negotiorum geſtorum contra hæredes anteceſſoris,qui cenſum impoſuit.p.708.n.44.& 45
Poſſeſſore maioratus mortuo, extinguitur cenſus ſuper fructibus eius impoſitus.ibid.num.20.cum multis ſeqq.
Poſſeſſore maioratus mortuo, ita ius ſuum extinguitur,ac ſi nunquam fuiſſet in mundo.p. 764. n.35.& 36. cum ſeqq.
poſſeſſor maioratus pendente conditione impetrandæ facultatis poteſt pœnitere, & diſcedere a contractu ſuper bonis maioratus à ſe obligatis. p. 260.n.21.cum ſeqq.

Præiudicium.

Præiudicium ne inferatur creditoribus lex ſemper curat.p.51.n.35

Prælatio.

Penſionarius in fructibus beneficij penſione grauatis,an præferatur creditoribus hypothecarij, & anterioribus.p.319.n.11.cum ſeqq.
Dominus proprietatis, & cenſuarius præferuntur in ipſa re emphyteutica,vel cenſuata pro penſionibus decurſis omnibus emphyteutæ,vel cenſualiſtæ creditoribus anterioribus.p.320.n.19
In re per debitorem acquiſita cum pacto, quod ſit, tertio hypothecata tertius præfertur omnibus creditoribus debitoris,ſic acquirentis.ibid.n.14. & ſeqq.
Prælationem creditoris impoſſibile eſt iudicem ſecure agnoſcere,niſi omnium ſimul creditorum iuribus viſis recognitis.p.25.n.7.& ſeqq.
Prælatio in vno ſolo cadere non poteſt, niſi cum alio detur concurſus.ibid.n.9.& 10
In diſpoſitione per quam vnus alteri præfertur eo ipſo incluſus etiam cenſetur, ob prælationem quæ in vno ſolo non cadit.ibid.
Creditor,qui alibi creditorem vicit in credito, non ex eo vicit in prælatione, de qua ſolum in concurſu inter ipſos creditores (quorum principaliter intereſt) diſceptatur.p.34.n.62.63.& 69
Prælationis ius eſt priuatiuè creditorum non communicabile debitori, qui de ea opponere non poteſt contra poſteriorem creditorem exigere volentem.ibid.n.64
In pœna pecuniaria partim parti applicata, partim fiſco,ſi debitor non ſit ſoluendo, pars fiſco præfertur.p.47.n.4.& 5
Et pro aliis ſimilibus prælationibus.
Vide *Fiſcus.*
prælatio ceſſa fiſco per creditores concurſus ad euitandam auocationem ad ipſum nullam patitur controuerſiam, creditum tamen ipſum illam admittit coram iudice fiſci.pag.49.n.23.cum ſeqq. vide.p.48.ex n.18
prælationis ius & hypothecæ diſtractæ amittit creditor,qui citatus non comparet in concurſu,creditum autem ſuum minimè.pag. 61.n. 61. cum ſeqq.& p.59.n.3
Ad Prælationis & iurium creditorum cognitionem deſtinatum eſt iudicium concurſus.p.61.n.17. & ſequentibus
Id tamen eſt incidenter.ib.& n.ſeqq.
Creditores cambij præferuntur aliis creditoribus extra cambium contrahentibus.ibid.
Creditores ſocietatis præferuntur creditoribus ſocij.p.71.n.56.57.& 58
Conſignatarius primus præfertur ſecundo.cu poſtea eadem res fuit conſignata.p.80.n.46.& 47
Ceſſionarius primus præfertur ſecundo maximè ſi ſit factus procurator in rē ſuam. ibid.n.48. & 49
Dominus rei indiſtinctè præfertur omnibus quibuſlibet creditoribus.pag.96.n.108.cum ſeqq.
Prælatio abſq; concurſu dari non poteſt,cum prælatio ſupponat concurſum ibid. n.116
Creditor, qui prius ſententiam obtinuit an aliis quorum cauſæ pendent,præferatur.p.143.num. 3.& 5
Creditor qui præuenit in executione ſententiæ præ aliis ſimul latæ,an iſtis executionem non petentibus præferatur.ibid.n.7.& 8
Prælatiois iudicium,inter creditores requirit viam ordinariam cum via executiua ſit illi impoſſibilis,deficiente inſtrumēto,ex quo cauſetur.p.143. n.23.& ex n.21
Prælationis ius nec agendo,nec excipiendo poteſt debitor in iudicium concurſus deducere,cum ſit priuatiuum creditorum inter ſeipſos non communicabile debitori.ibid.n.23.& 24
Prælationis priuilegium in fauorem creditorum inter ſeipſos non debitoris introductum fuit.ib.
Prælatio non datur inter creditores perſonales,ſed ille præfertur in ſolutione qui prius obtinuit,& exequitur ſententiam.p.147.n.49
Quod ſecus eſt in iudicio concurſus vniuerſalis, cum ſimul in eadem ſententia omnes creditores graduentur.ibid.n.50
Creditores perſonales ex ſententia graduationis nō præferuntur aliis eiuſdem gradus, etiamſi prius exequantur ſententiam,ſed inter omnes diuiditur pro rata.ibid.n.51
Alimenta debitori, & aliis aſſignata in concurſu an præferantur quibuſlibet creditoribus,abunde p.201.n.81.cum ſeqq.
Cenſualiſta anterior præfertur pro decurſis omnibus creditoribus medio tempore contrahentibus & ante redditus cauſatos.ibid.num.94.& ſequentibus.
Petenti alimenta à debitore formante concurſum præferuntur omnes creditores & quare.pag.203 n.115.cum ſeqq.
Creditores ad alimenta etiam poſteriores præferuntur aliis quibuſlibet anterioribus ad ſola bona maioratus.p.223.n.3.& 4.& ſeqq.
Debitor,ſicut in alimentis ſibi in concurſu conſignatis præfertur omnibus ſuis creditoribus, ita pariter,& eius ceſſionarius.p.224.n.9
Prælationis priuilegium datum perſonæ propter cauſam tranſit in ceſſionarium.ibid.n.10
Prelatio creditorum ad alimenta reſtringitur, & coarctatur ad ſolam quantitatem eorum, ad alia vero debitoris bona creditores concurſus, illis præferuntur,ſicut & debitori alimentario præferebantur.ibid.n.11
Creditores inferiores plus offerentes pro bonis concurſus præferuntur anterioribus pretium currens offerentibus.p.375.n.10
Sicuti etiam præfertur extraneus plus offerens ib.
Inter ſocios, & cohæredes agentes de re communi diuidenda, plus offerens aliis præfertur cohæredibus. ibid. n. 11
Creditor inferior tunc præfertur poſterioribus plus offerens in bonis debitoris ſubhaſtatis, pretium offert,& ſoluit non quando vult compenſare cum ſuo credito.p.378.n.50.& 51
Prælationis iuri poteſt creditor anterior renuntiare & alteri cedere.ibid.n.53

Præla

Prælationis exceptionem alteri creditori pertinentibus debirot opponere nequit creditori inferiori, ſiue creditum ab eo petente.p.378.n.56
Prælationis ius non eſt debitoris, ſed alienum nempe creditorum inter ſe ipſos, & ideo de illo non poteſt opponere poſteriori contra eum agenti. p379.n. 68.& 59
De Prælationis iure competente creditori debitor diſpunere non poteſt, nec ſubuertere alium eidem præponendo.ibid.n.60.
Prælationem inter ſe ipſos non poſſunt prætendere plures ſimul contrahentes eodem tempore, & eadem ſcriptura.p.393.n.134.& ex n.135
Nec etiam is, qui prius nominatus fuit in inſtrumento.ibid.n.136
Inter duos creditores eadem die contrahentes de quorum anterioritate non appareat, non datur prælatio, ſed pro rata omnes ſimul admittuntur. p.396 n.165
Fallit io creditore habente inſtrumentum cum die & hora, vt iſte præferatur alteri non habenti horam ibid.n.166
Etiam contra dotem cuius inſtrumentum caret hora.ibid.n.167.cum ſeqq.
Creditores vnius apothecæ, ſeu tabernæ, an præferantur in ea creditoribus anterioribus contrahentibus intuitu alterius diuerſæ apothecæ, diſceptatur.p.479.n.68.vſque ad 75
Pactum appoſitom in ipſo initio acquiſitionis, vt res vendita vel donata debitori ſit tertio obligata, valet, & iſte tertius præfertur cæteris anterioribus creditoribus debitoris acquirentis. pag.495.496. num. 100. cum ſequentibus & ex num.115
Poteſt quis in re vendita vel donata pactum incontinenti apponere quod res ſit hypothecata vni creditori debitoris poſterioris vt aliis anterioribus præferatur.ibid.n.116.
Creditor prior cui obligata fuerunt bona maioratos ſob conditione impetrandæ facultatis an poſtea impetrata præferatur aliis medio tempore cum facultate contrahentibus. pag. 541. ea num.31.cum ſeqq.pag.538.& ex num.1.cum ſeqq.
Pluribus maioratus obligatus ſub conditione facultatis impetrandæ poſtea in omniũ confirmationem impetrata ſimul prodeſt abſque alterius priorita prælatione. p.544.545.n.60.61.62. & 63
Pluribus vni poſt alium res obligata ſub conditione ſi debitor conſequatur dominium conditione complexa omnes ſimul & abſque prælatione admittuntur. p.545.n.64
Duobus vni poſt alium facta obligatio generalis in nouiter per debitorem quæſitis prior præfertur. p.565.n.65
Limita reſpectu fiſci.ibid.n.66
Quæ doctrina procedit quando prior obligatio fuit valida non ſi nulla ex defectu facultatis quæ poſtea impetrata omnes ſimul & eodem momento reualidat hypothecas.ibid.n.67
Dominus rei præfertur quibuſlibet creditoribus hypothecariis & priuilegiatis.p.574.n.14
Dominium rei venditæ ſi tranſlatum non fuit in emptorem, venditor pro re vendita præfertur quibuſlibet emptoris creditoribus.ibid. n. 15
Secus ſi dominium in emptorem tranſlatum fuerit.p.575.n.16
Præfertur maioratus omnibus poſſeſſoris creditoribus in re empta per poſſeſſorem, & pecunia maioratus deſtinata ad emptionem prædiorum pag.198.199.num.54.55.56.& ſeqq. & ex n. 42. cum ſeqq.
Concurrentibus locatore pro mercede tacitæ reconductionis, & creditoribus contrahentibus cum conductore ante eam vti præferuntur in hypotheca.p.607.n.68
Locator pro ſuis omnibus annuis penſionibus præfertur creditori poſtea contrahenti cum conductore ante decurſas penſiones.ibid.n.70
Creditor cenſualiſta pro ſorte, & vſuris præfertur creditori poſtea contrahentium cum eodem debitore ante cauſatos reditus & vſuras. ibidem, num.70
Si debitor ſimul, & creditor qui ſibi hypothecatum habet quod ipſe debet an in eo præferatur aliis creditoribus anterioribus. pag.610.ex numer.8
Partem affirmatiuam vt omnibus præferatur qui teneant.ibid.n.9.& ſeqq.
Prælatio cauſata ab hypotheca, ac extincta reſoluitur.p.611.613 n.19.n.46.& 47
Prælatio fideiuſſoris non conſideratur à tempore quo ſoluit ſed à tempore obligationis ad quam ſolutio retrotrahitur.pag.627.626.num.41.n.29. & 31
Creditor omnes prælationis cauſas in iudicium deducens ſi aliquas non proſequatur an poſt ſententiam graduationis poſſit eas proſequi rei iudicatæ exceptione non obſtante. pagio. 636. num.35
Affirmatiua ſententia proponitur.ibidem.num.36. & ſeqq.
Prælationis ius cuius virtute reuocatoria competit anteriori, & perſonali & non communicabile debitori.p.708.n.38
Prælatio cum tacita hypotheca competit adminiſtratori in bonis concurſus pro reliquis ea calculo reſultantibus.pag.712.ea n.11.cum ſequentibus.
Prælationis priuilegium de quo in lege interdum procedit non ſolum in eo qui immediate creditur eſt adminiſtrationis ſed etiam in tertio mutuante pro adminiſtrationis conſeruatione. p. 713.n.23.cum ſeqq.
Circa prælationem in exigendo controuerſiæ creditorum præcipuè verſantur.p.722.n.10
De Prælationis iure competente creditori debitor diſponere nequit, nec ſubuertere alterum ei præferendo.p.739.n.4
Prælationis ius eſt priuatiuum creditorum non communicabile debitori, & ideo nequit de prælatione anterioris opponere inferiori exigenti ſecum creditum.ibid.n.5
Prælatio ceſſa per anteriorem poſteriori creditori multum diſtat à ceſſione quæ per primum fit poſteriori vel tertio ſoluenti.pag.750.num. 44. 45.& ſeqq.
Prælationem licet cëdat creditor anterior, creditor hypothecarius adhoc remanet.ibid.n.46. cũ ſeq.
Prælationem qui alteri cedat manet creditor hypothecarius.ibid.n.48.& ſeqq.
Prælatio cedi poteſt manente credito & hypotheca.p.750.751.n.54.55
Creditor inferior cui anterior conſenſum ſuper hypotheram accommodauit huic ordinem exactionis tacitè renuncianti præfertur.p.751.n.56
Per conceſſum ſpecificum creditor non admittit ius hypothecæ quoad omnes, licet ius prælatiuum quoad intermedius ac tertium admittat. p. 751 num.57

Index Rerum,

Creditor poſterior cui anterior prælationem ſuam ceſſit non ſolum ei, verùm & omnibus intermediis præfertur. ibid.n.59

Et inter eos fit reciproca transformatio & graduum permutatio vltimi in locum prioris, & priore in locum vltimi ſubrogato. ibid.n.60

Saluo & intacto manente iure intermediorum creditorum ibid.60

Prælationem cedens creditor anteriori inferiori licet maneat hypothecarius non exigit immediatè poſſeſſionatium.ibid.n.61

Sed poſt omnes intermedios creditores.ibid.n.62

Creditor tot gradus deſcendit quot inferior cum ceſſit prælationem. ibid.n.63.& 64

Creditor anterior licet inferiori ceſſerit prælationem & tempus anterius, non tamen tempus ſubſequens.ibid.n.65

Creditor qui prælationem cedit inferiori non deſerit eſſe creditor hypothecarius quoad debitorem tertium poſſeſſorem & alios poſt ceſſionem contrahentes.p.751.752.n.66.67.68.& 69

Per prælationem ceſſam inferiori creditori, ſolus anterior præiudicatur, non creditores intermedij quorum gradus non variatur, pag.752.n.70. 71.72

Prælationis ius receptum ab inferiori creditore coarctatur ad ius quod habet anterior cedens.ibid. num.73

Prælationis ceſſio reſtringitur ad quantitatem pecuniæ debitæ anteriori cedenti & non amplius. ibid.n.74

Inferior cui prælatio ab anteriori ceditur duplicem habet hypothecam proprio & alieno nomine, & in quo ceſſio fuerit inefficax ſuppletur per ius proprium.ibid.n.75

Creditor inferior ſi virtute prælationis ceſſæ ſuum etiam creditum inferioris gradus exegerit notum faceret præiudicium intermediis. ibid.n.79

Creditor anterior pro docientos, qui prælationem ceſſit inferiori pro ciento creditori necnon iſte &, intermedij creditores quo ordine erunt graduandi.ib.n.81.cum ſeqq.

Inferior pro rata prælationis ceſſæ aſcendit priorem gradum æqualiter cum anteriore cedente & pro ſuo retrò concurrente poſtpoſitis intermediis.ibid.

Anterior poſt prælationem ceſſam limitatam retinet ſuum proprium gradum pro quantitate crediti ſibi remanente.ibid.n.82

Et concurrit pro rata in eodem gradu cum inferiore cui ceſſit prælationem limitatam. ibid. & n.ſeqq.

Anterior qui ſolam prælationem ceſſit pro parte ſui crediti pro ea poſtponitur intermediis creditoribus.p.753.n.85

Prælatio ceſſa inferiori iſtum anteponit omnibus creditoribus intermediis.p.754.n.101

Et poſt eum intermediis anteriori cedenti præferuntur.ibid.n.102

Prælationis ceſſio ſub conditione vt cedens immediatè exigat, ſi intermedij creditores renuunt euaneſcit.ibid.n.100.106.& ſeqq.

Super Prælatione ſententia lata inter anteriorem & poſteriorem creditorum non præiudicat intermediis.ibid.n.104

Prælatio non cadit in vnico, ſed inter plures cócurrentes.p.773.n.53.& ſeq. & p.769.n.41.cum ſeqq.

Ad prælationem hypothecæ non tempus mandati ſed tempus obligationis attenditur p.247.n.9.& ex num.1

Prælationem & anterioritatem conſeruat pignus iterum repetitum in obligatione nouante.p.753. n.92 cum ſeqq.

Prælatus.

Vide *Abbas. Monachus.*

Prælatus putatiuus etiam communiter reputatus verus, nunquam poteſt alienare vel hypothecare p.553.n.12

Prælato putatiuo rectè fit ſolutio fructuum eique præſtatur obedientia.p.558.559.n.76.77. & 78

Prælatus cuius titulus contra peruertitur, poteſt exercere quæ pertinent dignitati cuius dicitur adminiſtrator.p.559.n.78

Commiſſio impetrata ſuper rebus prælaturæ, vel Eccleſiæ non expirat morte Prælati contra quem fuit impetrata, ſed continuatur in ſucceſſorem repræſentantem prælaturam.p.561.n.100 & 101

Præſcriptio.

Præſcriptionem competentem debitori poſſunt creditores obiicere tertio vendicanti rem debitoris.p.306.n.14

Præſcriptionem poſſunt obiicere creditores contra alium creditorem circa creditum, vel hypothecam.ibid.n.16

Præſcriptio contra debitorem an poſſit incipere pendente concurſu diſceptatur. ibid.ex num.25. cum ſeqq.

Præſcriptio non currit impedito agere. pag. 307. num. 26

Præſcriptionem contra debitorem concurſu pendente, initium aſſumere non poſſe, oſtenditur. ibid.n.28. cum ſeqq.

Cui prohibita eſt alienatio, prohibetur præſcriptionem pati.ibid.n.28

Præſcriptio non poteſt incipere, nec currere contra eum, cui eſt prohibita alienatio.ibid.n.29. & ſeqq.

Præſcriptio legitimè cœpta contra debitorem ante concurſum cauſatum an inſinuari, & perfici poſſit concurſu pendente p.308.n.42

Præſcriptio cœpta ante prohibitionem alienationis, perficitur prohibitione ſuperueniente.ibid. num.43

Præſcriptio legitima currit contra poſſeſſorem maioratus.p.309.n.44

Præſcriptio immemorabilis requiritur contra ſucceſſores omnes maioratus.ibid.n.45

Præſcriptio legitimè inchoata contra fundatorem maioratus tempore ordinario perficitur contra omnes ſucceſſores prohibitione alienationis interim ſuperueniente non obſtante. ibidem, numero 46

Maioratus reuocabilis nihil obſtat præſcriptioni cœptæ tempore fundatoris.ibid.n. 47

Præſcriptio cœpta contra laicum non perficitur tempore ordinario contra Eccleſiam ſucceſſorem, ſed quadragenaria requiritur.ibid.n.48

Præſcriptionem cœptam ante concurſum creditorum, non perfici concurſu pendente, verius oſtenditur.ibid.n.49

Præſcriptio contra debitorem cœpta requirit ſcientiam creditorum qui ex concurſu nouum ius & intereſſe quæſierunt quibus ob probabilem ignorantiam reſtitutio conceditur.ibid.n.50

Præſcriptio exceptionis non numeratæ pecuniæ contra debitorem non præiudicat creditoribus ignorantibus ſeu abſentibus, quibus reſtitutio conceditur. ibid.n.51

Etiamſi creditores contraxerint cœpta iam præſcriptiune contra debitorem. ibid.n.52

Præſcri

Google

Præſcriptio rei hypothecæ contra debitorem non præiudicat creduori in hypotheca,quæ tranſit in præſcribendum.p.309.310.n.53.& 54

Creditores,ac tertij poſſeſſores ad concurſum citati non proſequuntur præſcriptionem per litam mo tam interruptam.p.310.n.55.

Præſcriptio inchoata quomodo interrumpatur, & quod per actua iudiciales,non per extraiudiciales interrumparor.ibid.n.56.remiſſiuè.

Præſcriptio viæ executiuæ per quem iudicij actum iotertumpatur.ibid.n.57

De præſcriptione etiam immemoriali deducitur tempus litis pendentis.ibid.n.58

Caſus de facto circa præſcriptionem continuatam pendente concurſu proponitur.ibid.n.60

Præſcriptio interrupta per litis conteſtarionem continuatur poſt rem iudicatam in fauorem præſcribentis.ibid.n.59

Præſcriptio quadragenaria cum titolo ſufficit ad reducendum bona libera ad maioratum. ibidem, num.61

Præſcriptio quadragenaria cum titulo noo ſufficit quando agitur de extrahendis, & præſcribendis bonis maioratus,ibid.n.62

Io reducendis bonis liberis ad maioratus vinculum nulla adeſt iuria, vel fundatoris prohibitio, nec is contra quem præſcribitur prohibetur alienare. ibid.n.63.

Secus contra.p.311.n.64

Præſcriptio per mille annos excluditur à cenſu iniuſte creato, qoia ſemper quod apparet de iniuſto principio, præſcriptio etiam immemorialis excluditur.ibid.o.66

Regula non valenti agere non currit præſcriptio, explicatur.p.63.n37.

Præſcriptio non poteſt effici vt ex bonis maioratus præſter alimenta poſſeſſor deſcendentibus quibus præſcriptione ceſſaote,nou tenebatur.p.205. num.144

Non præſcribit putatiuus poſſeſſor maioratoa, nec ſuos facit fructua nec ſua poſſeſſio, ſeo detentatio aliquos iuris effectus producit, pagio. 180. n.41.42

Præſcriptionem impedit compenſationis exceptio, & eius initio opponitor.p.241.n.14

A præſcriptione tutus eſt qui compenſatioois exceptionem baber.p.613.n.52

Præſcriptio in negligentia domini fundator qua ceſſante præſcriptio ceſſat.ibid.n.53

Præſcriptio contra principalem debitorem non obſtat tertio creditori in hypotheca.ib.n.54

Præſcriptio actionem,& obligatiooem excludit ab exceptionibus.p649.n.192

Præſcriptionis exceptio ſi expreſsè non apponatur ſequi poteſt præſcribentis condemnatio. ibidem, nom.93

Præſcriptio non datur vbi non eſt datio quæ præſcribi poſſit. p.654.n.29.30.& ſeqq.

Præſcribi rem vel vſucapi qui patitur, ipſam alienare videtur.p.741.n.45

Præſcriptio rei hypothecatæ qaam paſſus eſt debitor non præiudicat iuri creditoris.ibid.n.46

In præſcriptione bypotbecæ ſeparata eſt quæſtio pignoris ab intentione domini.ibid.n.47

Præſcriptio ſicut,& quælibet rei alienatio noo infringit iua hypothecæ qoam comitatur quocumque vadat.ibid.n.48.

In præſcribentem rem tranſit ius hypothecæ, cum acquiſita intelligatur titulo præſcriptioois. ibid. num.49

Præſumptio.

Rea eius eſſe præſumitur apud quem inoenitur,quouſque per rem iudicatam vincatur.p.95.n.103

Poſſeſſor rei,illius dominus præſumitur, donec contrarium probetur.ibid.n.104

Quilibet de iure præſuoritur eſſe ſoluendo.p.188. num.69

Præſumitur hæreditatem eſſe ſoluendo, & hæredi contrarium aſſerenti iocumbit onua probandi. ibid.n.70

Præſumitur,qoilibet eſſe ſoluendo, & contrarium affirmanti incumbit onua probandi.p.445.n.117 & 118

Præſumitur in dubio pro actus validitate, & ſubſiſtentia.p.567.n.9.& ea n.5.& ſeqq.

Ex duobus factis de quorum anterioritate non apparet,ſemper præſumitor præceſſiſſe quod facit actum valere.ibid.n.10.& ſeqq.

Nemo præſumitur eligere viam per quam iudicium ſuum ſubuertatur.ibid.n.11

Facultaa ad alienandum,& alienatio ipſa, ſi in eadem die celebrentur, de quarum anterioritate non apparet præſumitur facultatem præceſſiſſe p.568.n.25

Maximè ſi ipſa alienatione annuntietur facoltas,& licentia, quæ ob id præcisè præſumitur. ibid. num.26

Præſumitur in dubio actus ſimpliciter geſtus nomine proprio,potius quam alieno.p.577.n.45

Fallit in eo,qui tenetur alteri emere qui in dubio præſumitur emere alteri.ibid.n.46.& n.ſeqq.

Deſtioatio pecuniæ, & obligatio emendi facit ceſſare præſumptionem, quod quis videatur potius ſibi,quam domioo pecuoiæ emere. p.578. n.67. 68.& 69

Præſumitur adminiſtrator ſolutus qui ſibi ſatiafacere integrè potuit.p.246.n.22.23.& 24

Quæ præſumptio tamdiu durat,quamdiu adminiſtrator noo reddat rationem adminiſtratioois. ibid.n.25

Pretium.

Pretium rei venditæ,qui exigit approbare venditionem cenſetur.p.429.n.50

De pretio fidea habita quando dicatur vel non, etiam te tradita emptori.p.575.n.17.remiſſiuè.

Pretiom non ſuccedit loco rei,nec res empta loco pretij.ibid.n.23

Idem eſt pretium rei tradere veoditori vel alteri eioa iuſſu.p.667.n.107

Si ex pretio rei ſubhaſtatæ non priorea creditores ſed poſteriorea fuerunt ſoloti,an emptor illis teneatur.p.717.n.18

Negatiua ſententia abſoluta.ibid.contraria opioio abſoluta refertor.ibid.n.19

Diſtinguens refertur.ibid.ex o.20

Venditare vt ex pretio ſoluator creditor ſi pretium ei tradator, ſed euinci poteſt oon liberatur debitor.p.735.n.20

Præuentio, Præuentiuum.

Præoentione Iudicis Eccleſiaſtici, & præoentione iudicis ſæcularis concurrentibus eadem die, de quorum anterioritate non apparet, præſumitur pro præuentiooe ſæcularis.p.396.n.171

Princeps.

Vide *Facultas, Aſſenſus.*

A Principe ſuppleri nequit conſenſos ad actum neceſſarius, cum ſit de iure naturali.& gentium. p.291.n.15

Principis humana poteſtas non extenditur ad ſubuertendum contractus inter partea.ibid.n.16

Index Rerum,

Principi decus non ſubiicit contractus.ibid.

Princeps non habet poteſtatem infringendi contractus à ſe geſtos cum ſobditó.ib.n.17

Ratione conſenſus,qui eſt de iure naturali,& gentium.ibid.

A principe reſcripta emanata infringentia contractus inter partes non valent.ibid.

Nec etiã de plenitudine poteſtatis poteſt princeps contractum reuocare.ibid.

Nec clauſula,non obſtante pacto operatur derogationem contractus firmati conſenſo partium.ib.num.17

Principi eſt facienda relatio eorum omnium, quæ ipſum poſſunt dubium & difficilem reddere ad concedendum,vel non ita facile concedendum.p.296.n.46.& 49

Princeps contra pacta,& conuentiones contrahentium diſpenſare non poteſt.ibid.n.51

Princeps caret poteſtate infringendi contractus initos inter partes,& altera in vita diſpenſandi,ibid num.55

Principis aſſertioni ſtandum erit. pag.299. num.8. & ſeqq

Principis aſſertioni, qood quis ſit procurator alterius,ſtatur,etiam quod de mandato aliter non appareat,ibid.n.9.& 10

Principis aſſertionem in gratia pro parte tua.P.poſſeſſoris talis maioratus, nihil probare pro eius parte fuiſſe impetratam, aliunde non conſtito, verius reſoluitur.p.300.ex n.11.cum ſeqq.

Principis aſſertio in graue præiudicium tertij nihil probat.ibid.n.12.

Principis aſſertio atteſtantis de facto alieno nibil probat.ibid.

Princeps non fundans in aſſertione ſua, ſed per enonciatiuam de illa loquitur aſſertio non probat.ibid.n.14

Clement.I.de probationibus multas patitur fallentias.ibid.n.15.remiſſiuè.

Principis verba aſſertiua non probant in iis,in quibus ipſe diſponere non poteſt,prout de alterius conſenſu p.301.n.22

Etſi adſint clauſulæ,de plenitudine poteſtatis ex certa ſcientia,& motu proprio.ibid. n.23.& 24

Princeps quãdo alicui certos iudices priuatiuè concedit non adimit facultatem prorogandi alterius iuriſdictionem.p.53.n.58.59.& 60

Princeps,qui conceſſit facultatem ad certam quantitatem ſuper duobus maioratibus non habuit intentionem totam cuilibet grauare,ſed ratam propostionabilem fructibus cuiuſlibet. p.466. n. 13. & 14

Princeps ſi ſciret alium maioratum eſſe alienum, & iniuſtè poſſeſſum ab impetrante facultatem, illum non grauaret in præiudicium veri ſucceſſoris.p.466.n.15

In principe concedente facultatem ad alienanda bona maioratus deficit intentio diſponendi de alieno,inuito domino.ibid.n.16

Princeps imponens onus cenſus,habito reſpectu ad duos maioratus,vno deficiente iniquum foret alterum ſuſtinere totum pondus.ibid.n.17

Princeps onerando duos maioratus ab impetrante poſſeſſos, ſi ſciret vnum pro tempore liberum manſurum,non concederet facultatem in tanta quantitate ſuper ſolo vno.pag.467. num.20. & ſeqq.

A principis intentione regulantur facultates conceſſæ,ad alienandum,ſeu hypothecandum. ibid. num.21

Principi ſi fuiſſet facta narratio,vnum maioratum fore alienum,& liberum à cenſu manſurum,non concederet facultatem in tanta quantitate ſuper alio.ibid.n.30.& 31.& ſeqq.

In principe defectus intentionis vitiat gratiam. p.468.n.35

In principe defectũ intentionis non tollit clauſula motu proprio,nec operatur contra præſumptam, aut veroſimilem intentionem principis.ib.n.36. & ſeqq.

Principi an ſit facienda relatio clauſularum pœnalium & probibitarum impetrandæ facultatis, & ea vtendi .p.258.ex n,1.cum ſeqq. ibid. & ex n. 15.cum ſeqq.

Princeps ſupplere non poteſt conſenſum partis,quæ eſt de iure naturali.p.538.n.72

Priuilegium,Priuilegiatus.

Priuilegio non vtitur fiſcus vbi non reperitur ſpecialiter à iure priuilegiatus.p 47.n.11

Priuilegij cauſa ceſſante, ceſſat priuilegium. p. 48. num.21

Priuilegium ſemper interpretandum vt minus lædat.p.....n.36

Priuilegio miſerabilium perſonarum gaudet creditor cedens bonis.ibid.n.43

Priuilegium habent miſerabiles perſonæ & ne extra ſuum territorium conueniantur.ibid.n.45

Priuilegiatus contra pariter priuilegiatum ſuo non vtitur priuilegio.ibid.n.46

Priuilegium miſerabilium tanquam clauſum in corpore iuris fortius eſt priuilegio ſcholarum.pag.52 n.47.& 48

Priuilegium miſerabilium ſpecialem derogationem appetit ibid.n.48

Priuilegium miſerabilium expreſsè & litteraliter non reperitur derogatum per Bullas Apoſt. nec leges regias.ibid.n.49

Priuilegium ciuitatibus conceſſum, ne earum cauſæ alibi quam in proprio foro moueantur, non ideo derogat miſerabilium ſpecialiter conceſſo. ibid.n.53

Priuilegia fori omnia contemnit concurſus vniuerſalis.p.51.52.ex n.64.& 39.cum ſeqq.

Priuilegium fiſci vberius eſt priuilegio ſcholarum. ibid.n.55

Per priuilegium ſuperueniens non mutatur forus prioris iudicis.p.55.n.79.& ſeqq.

Priuilegio ſuo pupillus non iuuatur ſuccedens maiori cepta iam lite.ibid.n.81.

Diſtinctio inter priuilegium ſuperueniens, lite mota,motu proprio, vel ad inſtantiam priuilegiati, reijcitur quoad mutationem fori,ib.n.84.& 85.

Priuilegium prælationis non eſt communicabile debitori, in cuius fauorem non fuit introductum ſed creditorum.p.143.n.23.& 24

Priuilegium, l. milites, ff. de iudicata ne miles conueniatur vltra quam facere poſſit,ſolum comprehendit milites armatæ militiæ.p.109.n.32. & ſeqq.

Priuilegium nequis conueniatur vltra quam facere poteſt perſonaliſſimum eſt,& illi proficit tam in primo quam in ſecundo concurſu ſuper alimentis,formato.p.220.n.26.cum ſeqq.

Priuilegium prælationis datum perſonæ propter cauſam tranſit in ceſſionarium.p.124. ex num. 9. cum ſeqq.

Priuilegium ſpeciale habet concurſus admittendi nouum licitatorem afferentem meliorem conditionem ſubhaſtatione peracta.p.367.ex n.11.cum ſeqq.

Priuilegium

Digitized by Google

Priuilegium reſtitutionis conceſſum minori, an extendatur ad bona ſui debitoris, pro admittendo nouo licitatore. p.369.n.38.& ſeqq.

Priuilegium conceſſum Eccleſiæ S.Franciſci, ſi ibidem duæ ſint Eccleſiæ S. Franciſci vitiatur, ſi non appareat de qua ſenſerit princeps.p.429.n.7.& ſeqq.

Priuilegia conceſſa à principe potius perſonalia, quam realia præſumuntur, & ideo nec tranſibilia. p.460.n.101.cum ſeqq.

Priuilegium & qualitates contractus nouati, quando influant, & tranſeant in contractum nouantem.p.732.n.104.& p.731.num.84.cum pluribus ſeqq.

Probatio.

Probandi onus incumbit aſſerenti bona eſſe ſoluendo. p.187.188.n.68.69.& ſeqq.

Poſteriori creditori (à quo per priorem pecunia ſoluta auocatur) aſſerenti alia bona eſſe debitoris incumbit onus probandi.p.186.n.71

Probandi onus incumbit allegant i mutuatum fuiſſe vltra quantitatem permiſſam, a facultate regia p.391.n.108

Idem eſt in aſſerente facultatem eſſe conſumptam tempore motus, quod probare tenetur & oſtendere priori obligationes factas fuiſſe virtute eiuſdem obligationis. ibid. n.109

Secus, quando ex eadem facultate & contractu ſimul exhibitis apparet de exceſſu, vel non exceſſu.ibid.n.110

Probandi onus incumbit aſſerenti alienationes fuiſſe factas vltra modum & facultates, & quantitatem.ibid.n.111

Probatio actus æquiuoci, qui vni & alteri poteſt adaptari nihil releuat.2.p.c.9.n.9

Si vna pars fundi ſit vetita, & altera permiſſa paſculari, non ſufficit probare paſculum in fundo, niſi probetur in parte vetita.ibid.

Idem in tempore, ſi vna pars menſis ſit vetita, & altera permiſſa paſculari non ſufficiet probare paſculum in tali menſe.ibid.

Onus probandi alia bona libera ſtare, vt perueniatur, ad maioratum obligatum an creditori, an poſſeſſori maioratus incumbat.p.391.n.111

Procurator.

Vide *Mandatum.*

Geſta cum Procuratore reuocato valent non intimata reuocatione ſecum contrahenti.p.293.n.19

Procuratore ſemel per ſententiam declarato legitimo amplius de mandato diſceptandum non eſt.p.185.n.28

Procuratore in rem propriam, & Domino concurrentibus in petendo debitum, procurator præfertur.p.235.n.70

Procurator in rem propriam reuocari non poteſt à mandante. Ibid. n.74

Nec etiam re integra.ibid.n.75

Procuratori reuocato rectè ſoluit debitor cum quo contraxit ignarus reuocationis.p.238.num.108.& 109

Procurator reuocatus nequit in iudicio agere ob defectum p.236.n.10

Procurator conſtitutus ab impubere cum patris conſenſu adueniente pubertate reuocatus cenſetur.p.241.n.17

Procurator aduocatus conſtituti ab adminiſtratore concurſus ſi ab adminiſtratione remoueatur reuocari cenſentur.p.241.n.24 & 27

Procuratori falliti & decocti ſolutio facta, an valeat & liberet debitorem.ibid.n.27.& ſeqq.

Emens à procuratore non viſo mandato in mala fide eſt, & non præſcribit.p.384.n.27.28 & 29

Contrahens cum alio nomine alieno in culpa eſt non petendo, ſiue oſtendere mandatum, aut tutelæ inſtrumentum & in mala fide, & dolo eſt, nec lucratur fructus.p.385.n.30.& 31

Procurator ſimpliciter conſtitutus ad fideiubendum poteſt renunciare beneficium cedendarum.p.421.n.16.& 17

Procurator ad vendendum poteſt Dominum obligare ad euictionem.ibid.n.28

Procurator ad mutuum accipiendum poteſt ad cambium & intereſſe mutuum accipere.ibidem.num.19

Contrahens non ſimpliciter, ſed adiecto nomine procuratorio, non nomine proprio ſed alieno contraxiſſe intelligitur.p.340.n.12

Concurrentibus creditoribus procuratoris qui pecunias exactas alicui libero dedit & creditoribus Domini ad illud lucrum quales præferantur.p.533.n.1. cum ſeqq.

Procurator ad credendum Titio pecunias ſine vſuris, & is ſub vſuris mutuauerit, eas Domino teſtituit.ibid.n.3

Procurator ad vendendam rem certo pretio ſi in plus vendat, an illud plus ſimul reſtituat. ibid. num.4

Vbi vna opinio refertur, contraria adducitur. ibid. n.5.& 6

Opinio diſtinguens verior & ſequenda refertur. p.534.n.7.& 8

Lucrum ex induſtria procuratoris, vel hæredis acquiſitum licèt ex cauſa hæreditatis ſuum facit. ibid.n. 9

Procuratori pertinere lucrum ex pecunia exacta proueniens, & ſufficere eam Domino reſtituere, qui ſimpliciter teneant.p.535.n.22. & 23

Procedit quando procurator ſuo nomine & periculo pecunias exactas lucro dedit. ibidem, num.24

In dubio ſub nomine procuratoris & periculo præſumitur emere ex pecunia aliena & lucro ponere.ibid.n.25

Procurator ad vendendum certo pretio ſi in plus vendat periculo ſuo illud plus ſibi adquirit.ibid. num.27

Procurator ad exigendum ſi pecunias lucro dedit nomine & mandato Domini, huic lucrum pertinet.ibid.n.28

Secus ſi nomine Domini, periculo tamen ſuo pecunias ſub vſuris dederit procurator.ibid. n. 29

Procurator tradendo alteri ſub lucro pecunias exactas, non ſuo ſed nomine Domini, huic quæritur. ibid n.30

Lucrum pecuniæ exactæ quando procuratori pertineat aut quando Domino adducitur, Rotæ deciſio.p.536.n.34.vſque ad 38

Creditores procuratoris lucrum conſequentis ex pecunia exacta, ius habent ad illud.ibid.num.38.& 39

Procurator duo diuerſa habens mandata, videtur illius virtute contrahere, quo vſus fuit.p.570.n.47.& p.569.n.32.cum ſeqq.

Et ex mandato etiam inutili, quo vſus fuit contractus regulatur quamuis corruat. p.570.n.48

Tanquam procurator debitoris vendit creditor pignus iure creditoris.p.596.n.46.& 47

Procurator creditoris non poteſt renonciare iuri hypothecæ abſque ſpeciali mandato pagin.665.num.81

Procurator, inſtitor, & ſimiles regolariter de ſuo non tenentur.p.706.n.13
Tenentur tamen de ſuo excedendo mandatum, quia exceſſu ſe obligati intelliguntur.p.705.n.4
Procurator ad vendendum excedens fines mandati tenetur reſpectu exceſſus.p.706.num. 15.& ſequentibus.
Procurator abſque ſufficienti mandato ſi obligat rem domini, poſtea dominus eandem alteri obliget, qui tandem obligationem procuratoris ratam habet, non præiudicat ſecundo. pagin. 739. num.8
Procuratores creditorum non habentes ſpeciale mandatum non poſſunt conſentire, vt adminiſtratio concurſus detur debitori, vni creditori offerentibus gratis adminiſtrare, ſed requiritur creditorum perſonalis citatio, & conſenſus. p. 138.n.59.& p.114.n. 18

Producens ſcripturas.

Vide *Inſtrumentum*.

Promiſſio.

Secunda eiuſdem quantitatis nouatio dicitur accumulatiua, non extinctiua.p.731.ex num.87.& ex n.84.cum ſeqq.
Promiſſio accedens obligationi eam non alterat nec naturam mutat.ibid.
Promiſſionis plures eiuſdem ſummæ, & ex eadem cauſa nouationem non conducunt, ſed confirmationem. ibid.num.89.90.91.& 92.cum ſequentibus.
Promiſſio hæredis ſoloendi legata, & credita hæreditatis non alterat priorem obligationem, ſed ad eam reducitur, & intelligitur iuxta inuentarium. ibid.n.93
Bis, qui idem promittit ſemel tantum teoetur eum ex prima promiſſioue agitur non ex ſecunda. ibid.num.100
Declara, vt p.732.n.101.& n. 102
Promittens vxorem renunciaturam legitimæ patris ſatisfacere, ſi de facto renunciet licer ex alio capite renunciatio ſit ineſſicax, qui dixerint.p.733. n.5.& 6
Promiſſio interpretanda ſi erit iuxta finem ad quem fuit principaliter ordinata.p.734.n.12
Promittens minorem ratificaturum non ſatisfacit per ratificationem factam à minore decreto iudicium deficiente.ibid.o.13
Promittens vxorem nuptam rarificaturam non ſatisfacit, ſi ratificet, deficiente licentia viri.ibid. num.14.& 15

Proprietas.

Proprietas earum rerum, quæ vſu conſumuntur, quotidie alienari, & pedetentim conſumi, neceſſe eſt.p.220.& 221.num.31. & ex num. 21. cum ſeqq.

Prohibitio, Prohibitum.

Vide *Alienatio.*
Adminiſtrator quilibet probibetur emere rem adminiſtrationis.p.121.ex n.1.cum ſeqq.
Prohibitio reſtricta ad certos caſus, & perſonas, illa non egreditur. p.123.n.16
Prohibitum quod non repetitur, permiſſum cenſetur.ibid.n.17
Interpretatio eſt facienda, vt actus ſit permiſſus, quando non reperitur expreſsè prohibitus.p.124 num.18
Prohibetur fideiuſſor emere bona debitoris, non verò aduerſus eum recipere ceſſionem.ibid.
Quod vna via prohibetur alicui ad id alia non admittitur.p.241.& 242.n.20.22.& 23
Prohibitio nulla indocitur, niſi in caſibus à iure expreſſis.p.618.n.12
Res quæ ſemel prohibitionem enaſit ſemper remaner libera.ibid.n.14.& 55.cum ſeqq.
Quæ per ſe prohibita ſunt alienari tranſeunt cum vniuerſitate bonorum.p.689.n.4.& ex n.1
Prohibitus alienare, non prohibetur cedere, donare, aut vendere commoditates, & fructus ex re prohibita producendos ſua vita durante.p.762. n.14.& ex n.1.cum ſeqq.
Prohibitum ſi eſt vna pars fundi, & altera permiſſa; non ſufficit probare, quod quis ingreſſus fuit fundum niſi probetur ingreſſus in partem vetitam.p.419.n 8
Idem eſt io tempore ſi pars menſis ſit prohibita paſculari, & pars permiſſa non ſufficit probare paſculationem in menſe. ibid.

Prorogatio.

Vide *Fideiuſſor*
Prorogatum officium intra vel extra terminum, quando nouum, vel antiquum officium dicatur. p.606.ex n.59.cum multis ſeqq.
Prorogatio officij operatur inter nominantem, & officialem, ſed non quoad fideiuſſores officiales. p.607.n.65
Prorogatio tacita operatur continuationem hypothecæ in bonis conductoris non in aliis bonis à tertio hypothecatis.ibid.n.66
Prorogatio conductionis tacita non conſeruat prælationem hypothecæ cooductoris, ſed operatur à die tacitæ reconductionis.ibid.n.67
Prorogatio contractus limitati ad tempus operatur inter contrahentes non etiam fideiuſſores. p. 606 num.64
Fideiuſſor officialis, vel conductoris cum termino limitato cum facultate tamen in eodem contractu, vt poſſit terminus prorogari; an pro tempore prorogato teneatur.p.607.n.71.& 72
Tempus appoſitum obligationi finiendæ, ſi prorogetur, fideiuſſore non conſentiente liberatur. p. 261.ex n.1.cum ſeqq.
Non in totum, ſed pro tempore protogato dumtaxat.ibid.n.2
Ad tempus quando non eſt appoſitum ſubſtantiæ obligationis, ſed executioni & ſolutioni prorogatum tenetur fideioſſor.ibid. n.9.
Inter terminum prorogatum primo iam finito, vel eo durante differentia traditur.p.262.n.8. & 9
In protogandi facultate data in eodem contractu ſub certa forma, ſi forma non ſeruetur, fideiuſſor non tenetur pro tempore prorogato.ibid.n.10. 11.& 12

Priuatio.

Priuatio & extinctio præſupponit vitam, habitum, & exiſtentiam rei.p.510.n.47.& ſeqq.
De priuatione ad habitum non fit regreſſus.ibidem n.48.& 49.& ſeqq.

Proteſtatio.

Per nooationem extinguitur obligatio fideiuſſorũ ceſſante proteſtatione creditoris nouantis.p.156 num.10
Proteſtatio ad exludendam fideiuſſionis extinctionem, debet apponi in ipſo contractu nouante incontinenti.ibid.n.11
Proteſtatio præcedens de non contrahendo, vel fideiubendo non irritat contractum geſtum cum ignoraote, & conſentiente proteſtationi.p. 294. num.30

Putatiuus.

Vide *Facultas.Poſſeſſor, Maioratus, hæres.*

Contractus

Contractus & alienationes factæ à tutore putatiuo non valent in præiudicium minoris.p.443.n.104 & 105

Alienationes factæ à poſſeſſore maioratus putatiuo ſub facultate regia non tenent,nec nocent maioratui.p.436.n.59.cum multis ſeqq.

Contractus & alienationes factæ ab hærede putatiuo non tenent in præiudicium legitimi hæredis euincentis hæreditatem. pag. 441. num. 89. cum ſeqq.

Aliud eſt putatiuum contrahere ſuper rebus ſuis, aliud contrahere ſuper alienis.p.443.n.106

Super bonis alienis contractus non valent , ſuper ſuis tenent.ibid,n.107

Putatiuus in rebus alienis contrahendo de tertij præiudicio agit,in rebus ſuis ſolum ſibiipſi præiudicat,ibid,n.108.& 109

Cum putatiuo contrahens ſciens defectum participat de dolo,& ſic valet contractus etiam in eius damnum.p.444.n.110

Fallit in muliere contrahente cum alienigena & affirmante ſe ſolutum aut viduam , vt adhuc non valeat contractus ob præiudicium mariti ibid.

Contractus geſti à prælato putatiuo poſt depoſitionem ignorantiam non valent ; ſolutiones ei factæ liberant debitorem.ibid.n.114.cum ſeqq.

Diſcrimen inter putatiuum contrahentem ſuper ſuis bonis,& contrahentem ſuper alienis.p. 443. 449.n.106.& 133

Putatiuo poſſeſſori non competit libera adminiſtratio reſpiciens ſubſtantiam & proprietatem rerum.p.449.n.137

Per putatiuum maioratus poſſeſſorem certa tangentia iuriſdictionis adminiſtrationem valent.p.450 n.144.145.& ſeqq.

Putatiuus hæres nequit alienare in præiudicium legitimi hæredis.p.450.n.149.& p.441.442.nu.86. & ex n.98

A putatiuo poſſeſſore maioratus hypothecam impoſitam etiam ſub facultate regia nullam eſſe inuincibilis opinio eſt.p.450.n.150

A putatiuo poſſeſſore maioratus res alienata cum facultate Regia à ſe impetrata non tenet. p.549 n.1.cum ſeqq.

Putatiuus poſſeſſor maioratus nunquam repertus fuit,quod validè alienare potuiſſet , cum dominio,& poſſeſſione ab initio careat.p.553.n.31

Putatiuus prælatus , & poſſeſſor maioratus , etiam communiter reputatus , verus nunquam poteſt alienare,vel hypothecare.ibidem,num. 32. cum ſeqq.

Putatiuus maioratus poſſeſſor, cum prorſus careat poſſeſſione, interdicto nullo agere poteſt.p. 554. n.39.40.& 41

Nec præteribit,nec ſuos facit fructus,nec illa putatiua poſſeſſio , ſed detentatio aliquos iuris effectus producit.ibid.n 42

Putatiuus fieri poteſt ſoluto fauore liberationis,cæteri verò contractus,& alienationes,ei ſunt prorſus prohibitæ.ibid.n.44.& ſeqq.

Putatiuus maioratus poſſeſſor,caret poſſeſſione. p. 555.n.48.& ſeqq.

Pupillus.

Vide *Maior*.

Pupillus prodigus,& furioſus, licet alienandi poteſtate priuentur,ſuorum bonorum dominium retinent.p.134.n.58.59.& 60

Q

Qualitas

QValitates diuerſæ concurrentes altera cedit potentiori,& ſic via exequutiua cedit ordinariæ.p.145.n.34

Qualitates ſeparatæ in vna perſona concurrentes non confunduntur.p.148 n.57

Qualitates ſeparatæ in vna perſona concurrentes non confunduntur.ibid.

Qualitas viæ executiuæ accidentalis eſt quæ poteſt adeſſe , & abeſſe ſine principalis ſubſtantiæ corruptione.ibid.n 59.& ſeqq.

Duabus qualitatibus ad inuicem pugnantibus potentior vincit.ibid.n.65

Qualitate & ſtatu mutato rerum, extinguitur omnis effectus prioris qualitatis , & ſecundum præſentem ſtatum iudicandum.p.213 n.21.& 22.

Qualitatis & conditionis rerum mutatio aut perſonarum , producit varios effectus & diuerſa iuris miniſteria operatur.ibid.n.23

Qualitas & idoneitas creditoris ſe obligantis ſupplet fideiuſſionis præſtationem.p.41.n.8

Diſpoſitio omnis facta ſub aliqua qualitate reſtringitur ad qualitatem expreſſam.pag.362. num.40. cum ſeqq

Qualitas rei præſens non mutatur ex eo quod contingere poteſt. pag. 563. num. 114.cum ſequentibus

Qualitas rei non attenditur,ſed perſonæ conditio penes quam reperitur.p.565.n.158

Duplex & diuerſa qualitas ſi concurrat in eadem perſona,actus ex vna qualitate geſtus nihil influit in aliam.p.570.n.49.& ſeqq.& p.569. n.32. cum ſeqq.

Qualitas hæredis ex quibus inducatur ex diſpoſitione. 604. n.14. & 15

Datio ſub qualitate ceſſat,ceſſante qualitate.p. 254. n.9.cum ſeqq.

Qualitatis mutatio lite pendente ſuperueniens,non mutat iudicium legitimè cœptum.p.256. num.26 & 17

Qualitatis quæ grauat facienda erit principi relatio in impetranda facultate.p.281.n.17

Quantitas.

Quantitas in facultate Regia contenta diuidua eſt. p.685.n.33

Quod.

Quod tibi non nocet,& mihi prodeſt præſtare teneris.p.399.n.9.10.11.& p.402.n 43

Quod non potuit noluit,quod voluit adimplere nequiuit.p.570.n.45.& ſeqq. & p.569. n.32. cum ſeqq.

R

Rata.

RAta proportionabilis inter creditores eiuſdem gradus & prælationis in bonis debitoris diſtribuendis quomodo facienda.p.387.n.57.58.59 p.395.396.n.160.161.162.163.& 164

Et qualis creditoris,& quando pro rata ad pignora non ſufficientia ſint admittendi.p.393. n. 130. cum multis ſeqq.

Ratificare.

Ratificatio,& approbatio gratiæ eius qui ſupponitur impetraſſe validat gratiam,etiamſi ipſe ignorauit impetrationem,p.301.302.n.31.& 32

Ratificatio

Digitized by Google

Index Rerum,

Ratificatio facultatis impertatæ ſine mandato, ſiue expreſſa, ſiue tacita prodeſt. pagin. 302. numer. 33. & 34

Ratio.

Rationem reddere ſubterfugiens adminiſtrator, tutor, vel curator, eſt in dolo, fraude, & colluſione, & ob id etiam nobilis carceratur. p. 313. n. 13

Iuratur in litem propter dolum aduerſus tutorem non reddentem rationem, nec ſoluentem reliqua ibid. n. 14

Rationem reddere non dicitur adminiſtrator, qui reliqua non ſoluit. p. 314. n. 15

Ratione reddita pro ſolutione reliquorum quilibet adminiſtrator, etſi nobilis carceratur. ibid ex n. 1. & per totum cap.

Ratio mot. proprij requirentis denunciationem ante redemptionem comprehendit omnes caſus redemptionis. p. 622. n. 86

Et multo magis quando ſtatim poſt cenſus creationem debitor vult redimere. ibidem, num. 87 & 88

Ratio legis generalis attenditur ad incluſionem omnium caſuum emergentium ſub ea comprehenſorum. ibid. n. 89

Rationum. Redditio, ſeu *Oblatio,*

Vide *Adminiſtrator.*

Rationes reddere licet non cogatur adminiſtrator, niſi in loco adminiſtrationis, ſi paſſus eſt alibi conueniri amplius reclamare nequit. p. 53. n. 64. cum ſeqq.

Scholares & alij priuilegiati ſuo fori priuilegio vti nequeunt in reddendis rationibus adminiſtrationis, tutelæ & ſimilium. pag. 56. numer. 91. cum ſeqq.

Rationes eo in loco in quo bona adminiſtrantur reddi debent, non obſtante quocumque fori priuilegio. ibid. n. 95

Agricolæ non obſtante pragmatica fori ſibi fauorabili rationem adminiſtrationis reddere debent, vbi bona adminiſtrarunt. ibid.

In rationibus reddendis per adminiſtratorem concurſus citari debent creditores. p. 111. n. 29

Adminiſtrator concurſus coactionem ac iuris præſumptionem contrariam euitabit, ſi rationem reddere offerat. p. 701. n. 20

Ratione oblata pendente incertum eſt, an adminiſtrator debitor eſt, an creditor ibid. n. 21

Introitus & exitus adeò ſunt connexa, & inſeparabilia in ratione, vt nunquam præiudicet confeſſio recepti, niſi ſimul videatur expenſum. pag. 703 num. 12

Adminiſtrator non tenetur ad recepta niſi ratiociniis diſpunctis, & ſoluto ſibi debito à parente. p. 703. n. 13

Adminiſtratorem ad ſolutionem compellere niſi tota ratione perſpecta, & examinata ineuitabile eſt. ibid. n. 10. & ſeqq.

Ante rationem & calculum debitum eſt incertum, quia ex eo debet conſtare, quid, quale, quantum debeatur. ibid. n. 17

Introitus & exitus, accepta & data in ratione ſunt connexa admodum, vt confeſſio recepti interim non præiudicet. ibid. n. 16

Adminiſtrator ante ratiocinia debitor dici non poteſt. n. 28. & 29

Exceptio rationis oblatæ legitima eſt ad impediendam executionem liberationis in adminiſtratorem directæ p. 704. n. 35. & ſeqq.

Rationem oblatam ab adminiſtratore ſi dominus recipere detrectet, iudex pro eo nomine calculatorem, & adminiſtratorem immunem repertum liberat, & amplius non teneri declarat. ibid. n. 36. 37. & 38

Conditio, ſi rationem adminiſtrationis reddat, intelligitur cum effectu reliqua ſoluendo. p. 735. n. 21. & 22

Ratihabitio, Ratificare.

Ratificare, an poſſit hæres legitimus contractus geſtos ab hærede putatiuo. p. 441. ex num. 90. cum ſeqq.

Ratificare tacitè vel expreſſè cenſum impoſitum ſuper maioratu ſucceſſor legitimus poteſt, qui maioratum euincit. p. 453. ex n. 1. cum ſeqq.

Ratificatio actus admittitur, dum res eſt integra, ſecus ſi integra non ſit. p. 454. n. 13

Hæres legitimus, qui hæreditatem euincit, nequit ratificare contractum à putatiuo geſtum nomine proprio. ibid. n. 14

Ratum quis habere non poteſt, quod ſuo nomine non eſt geſtum. ibid. n. 15

Ratificare poſſum, quod meo nomine non eſt geſtum in mei præiudicium. p. 455. n. 17

Ratificatio non tantum verbis, ſed fortius factis fieri poteſt. ibid. n. 18

Intellige ſi, factum ſit determinatum, & concludens ad conſenſum inferendum; ſecus ſi indifferens, nec præciſè concludens. ibid. n. 19

Ratificans, ignorans nullitatem contractus, etiam per mille actus approbatiuos à ſe geſtus illum ratificare, non intelligitur ex defectu conſenſus ibid. n. 20. & ſeqq.

Cenſus minus ſolemniter conſtitutus tacitè, vel expreſſè ſemel ratificatus nequit vlterius impugnari ibid. n. 28. 29. & 30

In ratificatione cenſus debet concurrere ſcientia nullitatis, aliàs ratificatio non tenet. ibidem. num 31

Succeſſorem, qui à putatiuo (cenſum ſuper maioratu imponente ex regia facultate) maioratum euincit, non poſſe tacitè, nec expreſſè ratificare abſque noua facultate, verior & certior opinio eſt p. 456. n. 32. cum ſeqq

Nullitas contractus ſi pendeat ex defectu ſolemnitatis iuris ratificatio nihil operatur. p. 457. n. 50. 51. & 52

Succeſſor in maioratu non poteſt ratificare alienationem factam à prædeceſſore nulliter, niſi accedat noua valida facultas. ibid. n. 55. 56. & 57. cum ſeqq.

Alienatio nulliter à prælato facta vt ratificari valeat omnes iuris ſolemnitates debent nouiter adhiberi. p. 458. n. 61

Ratificatio quatenus validet actum nullum hypothecæ medio tempore contractæ remanent infectæ ibid. n. 64

Ratificatio & confirmatio non cadit ſuper non ente; & ideo non obligatio requiritur. p. 561. n. 109 110. 111

Ratificatio, confirmatio, vel approbatio ſcripturæ plus non operatur, quàm in ea expreſſè, aut virtualiter continetur. p. 461. n. 112. p. 251. ex n. 13. cum ſeqq. & per totum cap.

Redemptio.

Vide. *Cenſus, Pactum.*

Redemptio cenſus an fieri debet coram iudice debitoris, vel creditoris ampliſſime diſputatur. p. 55 ex n. 87. cum ſeqq. p. 18. ex n. 17. & latius

Et coram iudice creditoris fiendam oblationem ſortis cum vſuris, verior reſoluitur, & fundatur. ibid.

Redimens cenſum, nec exceptionem mouet, nec moleſtias creditoris præoenire intendit, ſed actionem, ex contractu. ibid.

Scholaris, ſeo vniuerſitas matriculata volens redimere cenſum, ſortem com decurſis conſignare tenetur coram iudice crediroris. p. 55. n 87

Secularis in redemptione cenſus, cum actoris vices ſuſtineat, nequit coouenire creditorem coram iudice ſcholaſticu, vltra duas dietas. ibid. n. 88

Deciſio Senatus Pintiani adducitur. ibid.

Redemptus oon dicitur cenſus per conſignationem rei factam creditori in ſententia graduatioois, non ſequuta eff-ctiua traditione. pag. 153. n. 32. & p. 156. n. 10. cum ſeqq.

Niſi per creditorem ſteterit quominus ſibi tradantur, ceſſante legitimo impedimeoto. p. 158. n. 29. cum ſeqq.

Pro redemptione cenſus, an poſſit io concurſu vniuerſali inſtate creditor cenſuarius ad illom vocatus. p. 160 n. 1. cum ſeqq.

Redimendi cenſum facultas in ſola voluntate debitoris cooſiſtit, nec valet pactum, per quud illa coarctarur. ibid. n. 4. 5. & 6

Ad redemptionem cenſus debitor condemnatus adbuc noo cogitur redimere. pag. 161. n. 9. & 10. & p. 164. n. 48

In concurſu plura occurrunt ſpecialia quæ iuſtam cauſam præbent creditori inſtandi pro redemptione cenſus, & qualia ſint. ibid. o. 15. cum ſeqq.

Redimere ceoſu:o velle cenſetur debitor, qui creditorem cenſuariom ad concurſum vniuerſalem prooocat. ibid. n. 17. cum ſeqq.

Debitor cenſus ſi creditori denuntiauit ſe velle cenſum redimere, poteſt ſaltim intra annom cogi ad redimendum. ibid. n. 20. cum ſeqq.

Redeioptionem cenſus petendi in nonoollis caſibus permittitur creditori. p. 163. n. 39

Concurſus formatus à debitore mutante ſtatom, legitima caoſa eſt petendi redemptiooem cenſus. idid. n. 40. cum ſeqq.

Diuerſimodè iudicandum erit de creditore voluntariè petente redemptionem cenſus, ac de eo, qui coactè venit ob euitandum periculum amittendi ius ſuum. ibid. n. 43

Iudex in iudicio particulari nequit arctare debitorem ad cenſus redemptionem, ſecus in iudicio concurſus vniuerſali. ibid. n. 48. & 49

Pro cenſus redemptioue dantur creditori in iodicio concurſus bona debitoris taxata. ibid.

Ad adiudicanda bona concorſus pro extinctione cenſus requiritur, quod ſors cum decurſis petatur. p. 164. o. 50. & ſeqq.

Pro redemptione cenſus vitalitij & conſequenda ſorte principali non poteſt inſtare creditor in concurſu licet ad illum debeat citari. 166. n. 6. & à n. 1. com ſeqq.

Redemptionis effectu & facultate caret cenſus vitalitios, iuxta commonem huius ceoſus diffinicionem. ibid. n. 1. cum ſeqq.

Redemptio non eſt noua emptio, ſed prioris reſolutio. p. 168. n. 25

Redemptio cenſus vitalitij difficillima eſt, qoæ admiſſa maximam confuſionem in republica cauſaret. ibid. n. 33. & ſeqq. & ex n. 27

Per viam redemptionis oequit ſuccurri creditori cenſus vitalitij in concurſu compareotis. ibidem, num 25

Et quo remedio conſulatur. ibidem, num. 36. cum ſeqq.

Debitor ſi voluntariè offerat bona ſtabilia in ſolutum ad effectum redimendi cenſum, creditor recipere non cogitur. p. 178. n. 22. & p. 176. n. 1. cum ſeqq.

Creditor in concurſum comparens tenetur recipere booa ſtabilia taxata pro redemptione cenſus concurrentibus requiſitis. Auth. huc ſi debitor. C. de ſolutionibus. p. 178. n. 23. & ſeqq.

Quod procedit ob ſpecialitatem iudicij concurſus, & ceſſionis bonorum. ibid. n. 24. & 25

Ratio differentiæ inter oblationem bonorum voluntariam ad redemptionem cenſus & neceſſariam per iudicium concurſos redditur. ibid. n. 26. & ſeqq.

Redimi an cenſus poſſit per oblationem bonorum ſtabilium, etiam conſeutiente creditore. pag. 179. num. 34

Affirmatiue reſoluitur. ibid. n. 35

Creditor prouocatus ad iudicium concurſus vt cogatur bona in ſolutum recipere pro cenſus extinctiooe, debet in illud deducere tam ſortem principalem, quàm redditus decurſus. ibid. num. 16. cum ſeqq.

Ad redemptionem cenſus in concurſu faciendam, an vſuſtuctuarius, an proprietarius citari debeat. p. 229. n. 5. com ſeqq.

Redemptio cenſus eſt quædam contractus reſolutio, qoæ magis in voluntate abſoluta debitoris conſiſtit quàm creditoris, quo inuito redemptio fieri poteſt. ibid. o. 7

Contraria opinio proprietarij ſoloit interuentu, non etiam vſufructuarij, facieodam eſſe cenſus redemptionem, ex Gratiano proponitur. ibid.

Redemptio cenſus non eſt facieoda hæredi grauato, niſi accedeote iudicis authoritate. pag. 232. n. 37. cum ſeqq.

Contrarium verius. ibid. n. 32

Redemptio cenſus eſt alienatio neceſſaria, & nullatenus incluſa in prohibitione alienationis. ibid. num. 40

Cum cautione præſtanda ab hærede rectè fit hæredi redemptio cenſus. ibid. n. 41

Redemptio cenſus alteri hypothecato, rectè fit debitori creditori cenſus etiam creditore hypothecario inſcio. ibid. n. 44

Niſi creditor hyputhecarius inhibuerit debitori cenſus no redimat debitori eo non mooito. ibid.

Redemptio cenſus rectè fit poſſeſſori maioratus non obſtante prohitiooe alienatioois rerum maioratos. ibid. 45.

Redimens cenſum viliori pretio à tertio emptum an teneator ad iotegram ſortem, vel ad pretium, quo tertios emit. p. 236. n. 78. com ſeqq.

Motuans pro redemptiooe cenſus conſtituti ſuper maioratu ſubintrat prioris creditoris ſoluti gradum ſub eiſdem hypothecis. p. 413. n. 1. & ſeqq.

Redemptionem cenſus hypothecati debitor admittere poteſt inuitis creditoribus niſi in tribus caſibos. p. 613. n. 50

Redemptio cenſu hypothecato extinguitur hypotheca. ibid. 49

Pactum de redimendo vel non redimendo intra vel vltra aliquod tempus eſt nullum, vitiator, licèt non vitiet. p. 615. 616. n. 1. & 2

Redemptio cenſus oon valet, niſi monitio redemptionis fiendæ præcedat per duos menſes antea ex motu proprio. p. 616. n. 3

Quæ morus proprij forma in Hiſpania nonquam fuit obſeruata, ſed liberè debitor poteſt redimere quando maluerit. ibid. n. 4

Index Rerum,

Pactum de non redimendo, niſi prius creditore monito ante bimeſtre appoſitum in cenſus creatione eſt inductum in fauorem creditoris. ibid. n. 6

Per Redemptionem cenſus intra bimeſtre cum vſuris decurrendis intra illud conſuli videtur principali creditoris intentioni & fini. ibid. n. 7. negatiuè. p. 620. n. 55. cum ſeqq.

Bimeſtre in pactum deductum, non apponitur redemptioni, ſed monitioni ante redemptionem. p. 619. n. 50

Redemptionem creditor recuſans ante bimeſtre in pactum deductum nequit vſuras recipere, niſi bimeſtri tranſacto. p. 620. n. 54. & ſeqq.

Cenſus ſub pacto præambulæ monitionis ante bimeſtre, an intra illud à tempore contractus redimi poſſit bimeſtri non expectato. p. 621. n. 77. cum ſeqq.

Hunc caſum non fuiſſe prænentum à M. P. atque ideo in eius forma non comprehendi, nec eſſe expectaodum bimeſtre, fuit opinio doctoris Veri. p. 622. n. 78. & ſeqq.

Redemptio liberè permittitur debitori quandocumque, & ad ſuam liberam voluntatem. ibidem, num. 80

Nouam formam redimendi cenſom, an fundator maioratus poſſit imponete debitori. pag. 275. n. 2. cum ſeqq.

Opinio Molinæ, & ſequacium recenſetur. p. 275. n. 3. cum ſeqq.

Redemptio cenſus vinculati rectè fit poſſeſſori maioratus. ibid. n. 4

Hermoſilla errore notatur adſtringens debitum cenſus vinculati, vt redimat per depoſitum auctoritate iudicis. ibid. n. 5. & 6.

Fundatorem maioratus non poſſe noniter grauare debitorem cenſos in modo redemptionis, verius oſtenditur. ibid. n. 7. cum ſeqq.

Redemptio cenſos vt fiat per depoſitum auctoritate iudicis, licitè in pactum deducitur in ipſa cenſus creatione. ibid. n. 8. & 9

Cum hoc pactum non ſit grauoſum debitori. ibid. num. 10

Noua redimendi forma impoſita per creditorem debitori cenſus, non adſtringit debitorem. ibid. cum ſeqq.

Et contra Molinam contrarium ſectantes plures inſurgunt. p. 276. 277. n. 12. 14. 15. & n. 22

Redemptio cenſus facta à debitore contra nouam formam, & conditionem appoſitam à fundatore maioratus, valida eſt & debitorem liberat. p. 276. num. 13

Forma redemptionis appoſita in initio contractus cenſualis ſeruatur. ibid. n. 14. & 15

Fundator maioratus poteſt circa redemptionem cenſus imponere ſuis ſucceſſoribus quaſlibet conditiones & formam. ibid. n. 17

Non tamen tangere poteſt ius liberum debitoris redimendi iuxta formam contractus. ibid. num. 18. cum ſeqq.

Fundator maioratus poteſt adimere poteſtatem à ſucceſſoribus recipiendi redemptionem cenſus. p. 277. n. 23. & ſeqq.

Poteſtas redemptionem recipiendi adempta è ſucceſſore maioratus intimari debet debitori, aliàs rectè ei ſoluit. ibid. n. 31

Redemptio cenſus rectè fit poſſeſſori maioratus, tanquam legitimæ perſonæ. ibid. n. 32

Recognitio.

Recognitio chirographi cum hypotheca non retrotrahitur in præiudicium creditorum cum eodem debitore medio tempore contrahentium. 540. num. 17

Poſt recognitionem factam à tertio poſſeſſore condemnatus poteſt dimittere hypothecam. p. 647. num. 366

Recognitio & accollatio cenſuum promiſſa in ſubhaſtatione per licitatorem, quando debitorem principalem liberet. p. 660. n. 14. cum ſeqq.

Promiſſio de recognoſcendo & accollando cenſum, non liberat debitorem, niſi cum effectu fiat ex conſenſu creditorum. p. 660. 661. n. 17. 18. & ſeqq. vſque ad 25

Recognoſcens & accollans in ſe cenſum dicitur principalis debitor. ibid. n. 26

Recognitio & accollatio valet ſi in ipſa recognitione, vel poſtea interueniat conſenſus creditorum. ibid. n. 27. cum ſeqq.

Emptor rei ſubhaſtatæ ſub conditione recognoſcendi cenſus loco pretij oblati, an non obſtante ſua recognitione poſſit dimittendo rem à cenſus ſolutione liberari. p. 666. n. 98. cum ſeqq.

Tertius recognoſcens cenſum ſuper re à ſe poſſeſſa, poteſt inſuper rem dimittere, & ab obligatione liberari. ibid. n. 100

Inter recognitionem tertij rei poſſeſſoris, & recognitionem tertij emptoris in ſubhaſtatione loco pretij oblati magna eſt differentia. ibid. num. 101. cum ſeqq.

Per recognitionem tertij poſſeſſoris, nec debitor liberatur, nec fideiuſſores & hypothecæ. ibidem, n. 102. & 103

Creditor cenſus recogniti poteſt agere tam contra debitorem principalem, quam contra tertium recognoſcentem. ibid. n. 104

Recognitio cenſus loco pretij promiſſa, nequit fieri intuitu & contemplatione hypothecæ, & ideò dimiſſio rei nihil prodeſt. pag. 668. 669. num. 122. cum ſeqq.

Recognitio cenſus promiſſa loco pretij facta per emptorem non fit reſpectiue ad rem, ſed ad pretium à ſe oblatum. p. 668. n. 115. & 116

Per recognitionem loco pretij promiſſam, ac ſubſequutam ex conſenſu creditorum, prior extinguitur obligatio & hypotheca. ibid. n. 117

Recognitio emptoris nouus eſt contractus inter eum & creditores ibid. n. 118. 119. & ſeqq.

Recognitio promiſſa & geſta nouus eſt contractus inter emptorem rei ſubhaſtatæ & creditoris concurſus. p. 670. n. 137. & 138

Recognitio cenſuum promiſſa in ſubhaſtatione inducitur facta ex rei traditione & ſolutione annorum reddituum, etiamſi aliud non fiat inſtrumentum. p. 671. n. 141

Bona concurſus ſubhaſtati ſolent ſub conditione recognoſcendi cenſus creditoribus conſentientibus. p. 733. n. 1

Et an emptor ſatisfaciat obligationi ſi recognoſcat dum poſſederit. ibid. n. 1. cum ſeqq.

Negatiua ſententia verior. p. 734. n. 9. cum ſeqq.

Recognitio promiſſa in ſubhaſtatione eo fit animo, vt debitor perpetuò maneat ſecutus à creditoribus cenſualiſtis. ibid. n. 10. & ſeqq.

Recogniturum cenſus impoſitos ſuper re empta promittens, factum proprium non alienum promittit. ibid. n. 17. & 18

Recognitionem promittens in ſubhaſtatione emptor perpetuò tenetur. p. 735. n. 23

Promittens loco pretij recognoſcere, habetur ac ſi ipſe à principio cenſum creauiſſet, & pretium eius recepiſſet. ibid. n. 24

Emptor

Emptor recognitionem loco pretij promittens ſuſcipit in ſe obligationem in futurum. ibid.n.25
Et tenetur ad annuos redditus futuros & præteritos à debitore non ſolutos.ibid.n.26.& 27
Recognitionem ſimpliciter promittens cogitur abſolutè & non conditionaliter recognoſcere. p.735.736.n.28.29.& 30
Recognitio contemporanea facta creditoribus per emptorem abſolutè ad eam obligatum dimiſſio rei poſtea facta nihil nocet debitori.ibid.n.31
Emptor, qui in ſubhaſtatione loco pretij promiſit recognitionem cenſus:temporaliter recognouit creditores,quibus pro tempore dimiſit rem emptam inſcio debitore ad huius petitionem fuit condemnatus in perpetuum cenſum,perſoluere, ac indemnem reddere debitorem.ibid.n.36
Recognitio in ſubhaſtatione promiſſa loco pretij perpetuam ſecuritatem debitoris reſpicit. ibid. num.37
Qui aliter cognouit quàm fuit obligatus nihil feciſſe intelligitur.ibid.n.38
Recognitio abſolutè promiſſa, ſi temporaliter fiat legitimè facta non dicitur.p.736.737.n.40.& 41
Recognitio cenſus loco pretij promiſſa & legitimè facta non admittit in poſterum dimiſſionem rei ex actu voluntario emptoris.ibid.n.42
Recognitio ſchedulæ priuatæ,vel debiti confeſſio eſt debiti probatio contra recognoſcentem vel confitentem.p.739.n.13
Non tamen operatur in præiudicium creditorum, cum ficta, fraudulenta & ſimulata præſumatur ad tertij præiudicium machinatum. ibid.n.14
Recognitio ſchedulæ non præiudicat aliis creditoribus legitimè ſua credita probantibus.pag.740. num 15
Cum poſſit facilè dies anteponi animo alios fraudandi.ibid.n.16
Recognitum in iudicio chirographum continens hypothecam præiudicat aliis creditoribus poſt recognitionem iudicialem contrahentibus. p. 751.num.31
Recognitio in iudicio non præiudicat creditoribus eo tempore exiſtentibus,ſecus poſt recognitionem contrahentibus.ibid.n.32.& n.34

Reconuentio.

Reconuentionis cauſa naturam conuentionis aſſumit, licet illa ſit ſummaria,& executiua,ſi conuentio eſt ordinaria,& vtraque plenaria cognoſcitur.p.145.n.38.39.& ex n.37
Reconuentio oppoſita viæ executiuæ ſeorſum tractatus, ne fiat præiudicium actori habenti executionem.p.147.n.53
Reconuentio, quæ eſt ſummaria concurrens cum ordinaria iſtius natura veſtitur & in ordinariam conuertitur.ibid.n.54.& 55
Prælatus agens nomine ſuæ Eccleſiæ non poteſt reconueniri pro re ad ſe, & non ad Eccleſiam ſpectante p.560.n.98

Referens,& Relatum.

Fundator maioratus ſi ſe referat ad alium maioratum & plures adſint contrarij,neuter attenditur ratione incertitudinis.p.429.n.7

Relatio.

Vide *Facultas.*

Religio.

Vide *Monaſterium.*

Repræſentatio.

Vide *Nepos.*

Repudiatio.

Inter Repudiationem hæreditatis & renunciationem ,quæ ſit differentia pag.487.n.1. cum ſeqq.
Debitor poteſt inuitis creditoribus repudiare hæreditatem ſibi delatam,legatum & donationem. ibid.num.2
Repudiare abſolutè aliud eſt,aliud verò cedere ius in alium,cum ſe gerere actum tanquam hæres videatur p.490.n.36
Aliud eſt repudiare legatum, aut donationem ſibi delatam,aliud iubere donationem ſibi paratam & oblatam vxori fieri. ibidem, num. 40. cum ſeqq.
Repudians, refutans,& ſimpliciter renuncians ius delatum non eſt author adquiſitionis, quæ ex repudiatione alteri prouenit.pag.491. num. 57. & 58
Concurſu formato & pendente, an debitor poſſit repudiare hæreditatem,maioratum,donationem & ſimilia ſibi delata , vel vſumfructum eidem tanquam patri delatum.ibidem,ex num.59.cum ſeqq.
L.qui autem 6.ff.quæ in fraud. permittens debitori repudiare ius quærendum, procedit alio iuris impedimento non ſtante.p.492.n.60
Cui prohibetur contrahere,pariter intelligitur hæreditatem repudiare.ibid.n.61.& 62
Repudiare hæreditatem nequit mulier abſque licentia mariti.ibid.n.62.& 63
Concurſu pendente poſſe debitorem libere repudiare hæreditatem ſibi delatam, maioratum legatum aut vſumfructum , ante acceptationem tertius de iure defendit author.p.493.n.80.cum ſeqq.
Repudians ius delatum nihil agit, ſed tollitur de medio & remouet obſtaculum,vt proximior ingrediatur.p.494.n.94
Repudiare hæreditatem non prohibetur qui contrahere prohibetur abſque alterius licentia , & interuentu.ibid.n.96
L. 54. tauri dum prohibet mulieri repudiare hæreditatem abſque viri licentia, eſt ſpecialiſſima , quæ ad alios actus trahi nequit. ibidem num.97
Iure communi,qui prohibetur contrahere non prohibetur repudiare hæreditatem.ibid.num.98.99. & 100
Prælatus poteſt repudiare legatum , hæreditatem, ac ius delatum , abſque conuentus interuentu. ibid.n.101.& n.102
Repudiare hæreditatem ſibi delatam poteſt condemnatus ad pecuniam fiſco applicatam. p.496. num.121
Concurſu pendente poteſt debitor hæreditatem ſibi delatam, aliáve iura repudiare , & non adquirere etiam renunciantibus creditoribus. p. 496. num. 122
Fallit quando ex legitimis præſumptionibus deducitur ficta & ſimulata repudiatio. pag. 497. num. 113
Fraus in repudiatione arguitur ex eo quod debitor bona ſuo nomine locauit.ibid.n.124
Vel prædia coluit.ibid.n.125.
Et ea fructuum perceptione.ibid.n.126.& 127
Item quando repudiatione facta debitor in poſſeſſione remanſit. ibid. n. 128
Niſi alia extrinſecus iuſta ſubſit retinendi cauſa. ibid.num.129
Item ſi ob debitoris repudiationem bona deueniant ad vxores vel filios.ibid.n. 130. & ſeqq.
Repudians partem hæreditatis,an totam repudiare dicatur.p.586.587.n.75.76 & 89

Rsi vendicatio.

Vendicans rem, quæ penes concurſum ſit in ipſo, debet actionem ſuam mouere.p.94.ex n.95. cum multis ſeqq.

Vendicans rem ſuam omnibus quibuſlibet creditoribus præfertur.pag.96.num.110.cum ſequentibus.

Facultate reſeruata ſibi diſponendi de aliqua re, an vel intelligatur reſeruans per generalem diſpoſitionem ſuorum bonorum.pag.527.& 528. n.52. & 53

Ad reſeruata bona de quibus tacitè intelligitur diſponere reſeruans per generalem diſpoſitionem creditores ius habent contra hæredem.pag.528. n.54.& 55

Reſeruatam facultatem habens diſponendi de aliquibus rebus, & non diſponens ſuis hæredibus relinquere intelligitur.ibid.n.56.& 57

Niſi aliter in reſeruatione dictum ſit,& diſpoſitum. ibid.n.58

Vel niſi reſeruans ſibi facultatem dominus rerum non ſit,nec plenum ius habeat in bonis reſeruatis.ibid.n.59.& 60

Donans bona ſua alicui , reſeruata ſibi facultate alienandi,aut diſponendi de aliquibus,ſi ea non vtatur pertinet donatario.ibid.n.61

Per rei reſeruatæ tacitam, vel expreſſam diſpoſitionem , res acquiritur debitori diſponendi , ad quam ius habent creditores ſui.ibid.n.62

Renunciatio, Renunciare.

Vide *Officium.*

Renunciatio ſimplex,& generica hæreditatis , aut maioratus,quædam eſt iudicatio,& refutatio per quam locus ſit proximiori.p.491.n.56

Renuncians ſimpliciter,repudians,& refutans non eſt author acquiſitionis,quæ ex repudiatione alteri prouenit.ibid.n.57

Secus in renunciante, aut cedente alteri , quia iſte ab illo ius habet.ibid.n.58

Renunciatio,ſicut & donatio facta in fraudem creditorum,reſcinditur.p.492.n.71

Renunciatio iuris quærendi connexi cum iure quæſito non admittitur in præiudicium creditorum p.501.n.60.

Nemo poteſt iuri ſuo renunciare in præiudicium tertij.p.575.n.74.& 75.& ex n.66.cum ſeqq.

Renunciatio hæreditatis delatæ, an præiudicet patri,vt ex propria perſona poſſit adire. pag. 509. num.28

Iuri ſupplementi legitimæ poteſt filius in vita patris renunciare in præiudicium ſuorum creditorum.p.510.n.45

Renunciatio hæreditatis paternæ intelligitur ſub conditione,ſi ipſe filius eam acquirat,quo præmortuo renunciatio euaneſcit.p.581.p.582.n.13 & 14.cum ſeqq.

In renunciatione hæreditatis,donationis delatæ,& ſimilium occultatur vnus actus,nempe acceptatio tanquam præciſa actui.p.499.n. 35.& à n.30 cum ſeqq.

Renunciatio hæreditatis delatæ debitori non admittitur in præiudicium creditorum. ibid.n.38.

Renunciatio iuris iam quæſiti mera eſt donatio , & alienatio.n.39

Renunciatio hæreditatis delatæ & ſimilium, tunc ſupponit acquiſitionem præcedentem, quando ſit extraneo,cui dempta renunciatione, ſibi hæreditas non defertur.p.491.n.45

Secus ſi renunciatio fiat ei,qui ſtante debitoris repudiatione,iuris diſpoſitione ſuccederet,vel alio legitimo titulo hæreditas , vel maioratus eidem defertur.ibid.n.46

Renunciatio ſucceſſionis delatæ facta ei , qui aliàs ad eam ſit vocatus,potius dicitur refutatio , & repudiatio,& non donatio.ibid.n.47.48.49. & 50 cum ſeqq.

Reducuntur ad præfatam diſtinctionem plurimi Doctores abſolutè loquentes. ibid.n.51.52.53. 54.& 55

Renunciatio matris præmortuæ non nocet filio. p.583.n.27

Siue nepos auo ſuccedat repræſentatiuè ſtantibus pactis,ſiue non ibid.n.28

Renunciatio Patris hæreditatis aui nepoti venienti iure proprio non præiudicat. ibid.n.43. & ſeqq.

Renunciatio Patris viuentis habet tacitam conditionem,ſi ei fuerint delata,& non præmoriatur. p.585.n.57

L. iubemus,C.ad Vellejan. reſtringens indiſtinctè renunciationem hypothecæ interpretatur.p.747, ex n.8.cum.ſeqq.

Renunciatio ſtrictè interpretatur non extendenda ad alias res vel perſonas.ibid.n.10

Renunciatio beneficij in fauorem dicitur conditionalis,cum pendeat ab approbatione Papæ.p.269 ex n.28.cum ſeqq.

Renunciatio & venditio officij nihil valet,nec operatur,quouſque ſit à Rege admiſſa.n.32.& ſeqq.

Renunciatio ſtrictè interpretatur, vt minus præiudicet renuncianti p.50.n.28

Renunciatio reſtringitur ad poteſtatem renunciantis.ibid.n.50

Renunciare tacitè videtur ſuo priuilegio fori ſcholaris, qui citatus coram iudice ordinario paſſus fuit litem conteſtari.p.53.cum ſeqq.

Renunciare ſuo priuilegio fori liberè poteſt tacitè, aut expreſsè renunciare ſcholaris.p.53.54.n.58.& 59.& 72

Renunciare ſuo fori priuilegio poſſunt familiares, S. Officij alienam iuriſdictionem prorogando. ibid.n.59.& 60

Item miles.ibid.

Renuncians iuri pignoris, non intelligitur renunciare credito ſuo.p.61.n.17

Inter renunciationem , & repudiationem hæreditatis,qualis ſit differentia.p.68.n.14

Renunciari non poteſt ceſſionis bonorum beneficium,quo non obſtante debitor formare poteſt concurſum.p.106.n.9

Etiamſi interueniat iuramentum.ibid.n.10. & 11

Renunciare abſque ſolemnitate poteſt prælatus legatum, aut hæreditatem delatam monaſterio, & Eccleſiæ p.107.n.16

Secus in iam acquiſitis.ibid.n.17

Renunciare an poſſit debitor remedio Auth.hoc ſi debitor,C.de ſolut.p.176.n.3. & quid cum iuramento.ibid.

Renunciari non poteſt iuri alimentorum futurorum.p.219.n.15.& ſeqq.p.221.& n.42. cum ſeqq.

Qui renunciauit beneficio ne conueniatur[niſi] deducto ne egeat, poteſt in ſolidum à creditoribus conueniri,nec conſequitur alimenta ibid.n.36

Renunciare poteſt creditor prior iuri ſuæ prælationis,& alteri cedere.p.378.n.53

Inter renunciationem hæreditatis , & repudiationem quæ ſit differentia.p.382.n.1.cum ſeqq.

Renunciatio hæreditatis,maioratus,legati donationis, & ſimilium ante acceptationem factam in fauorem tertij reſcinditur ob præiudicium tertij p.384.n.29.cum ſeqq.

Q fia eſt iuris quæſiti alienatio.p.385.n.30
Renuntiatio quæ endi ſupponit antecedentem acceptationem,ac dominij acquiſitionem.ibid.n.31 & ſeqq.
Renuntiare poteſt quis iuri priuilegiato iure lite pendente, ac ſententia prolata.p.767.n.7
Renuntiare poteſt minor reſtitutioni per ſententiam obtentæ,& re iudicata non vti, inuito aduerſario.ibid. n.8.& ſeqq.

Res.

Res perit periculo domini.p.120.n.42
Vna eademque res non debet diuerſo, nec contrario iure cenſeri.p.768.n.29
Res mobiles,an perſonam domini ſequantur, an locum,in quo exiſtunt.p.474.n.6
Res,quæ ſemel effecta fuit libera, ſemper libera remanet.p.606.n.48.& ſeqq.
Res poteſt hypothecæ ſubiici ea pluribus cauſis, p.637.n.44
Res poteſt mihi ea pluribus cauſis deberi. ibidem. num.45
Res,quæ ſemel prohibitionem euaſit,ſemper remanet libera, & alienabilis,p.684.685.n. 14. & 40
Rei ſemel alteratæ natura, ſemper remanet alterata. p.684.ibid.& ſeqq.
Res ſemel effecta alienabilis, ſemper remanet alienabilis.p.685.n.40

Res integra.

Vide *Mandatum.*
Per actum nullum res non deſinit eſſe integra. p. 409.n.54
Per actum reſolutum & annihilatum res non deſinit eſſe integra.ibid.
Clauſula præſeruatiua iuris tertij facit, vt res ſit adhuc integra, ac ſi nihil attentatum fuerit per iudicem.p.410.n.69
Per clauſulam *Saluo iure*, res remanet integra, & in eodem ſtatu.p.411.n.70.& ſeqq.
Res non deſinit eſſe integra per actum nullum.p. 454.n.9.& 10
Dum res eſt integra, ratificatio actus admittitur, ſecus ſi non integra.ibid.n.13
Re integra poteſt debitor, qui bonis ceſſit pœnitere & impedire eorum diſtractionem.p.766.n.3
Et quando hoc caſu res dicatur integra.p.767. n.4. & 5
Re integra poteſt debitor à lite concurſus diſcedere. ibid.n.22
Secus ſi res non ſit iam integra,puta poſt citationem intimatam creditoribus,vel poſt litis conteſtationem.p.768.n.23.cum ſeqq.
Res deſinit eſſe integra per citationem aduerſario intimatam, impeditiuam diſceſſus à lite. ibidem n.24 & 25
Electione ſemel deuoluta ad creditorem ob moram debitoris in eligendo inter alternatiua, debitor moram non purgat, quia res iam non eſt integra.p.618.n.39
Re iam non integra nequit impetrari facultas regia ſuper obligatione bonorum maioratus, etiam principe ſciente mortem poſſeſſoris obligantis p.258.n.1.& ſe ſeqq.

Res iudicata.

Res iudicata obtenta contra poſſeſſorem maioratus fratrem pro alimentis, non obſtat ſucceſſori, etiamſi obligatione propria alere vincenti teneatur.p. 199. n.57.& ſequentibus,& p.206.n.153. cum ſeqq.
Cum omnes tres identitates requiſitæ deficiant. p.207.n.160.cum ſeqq.
Re iudicata non obſtante creſcunt, & decreſcunt alimenta ſemel taxata creſcentibus, vel decreſcentibus bonis concurſus.p. 212.n.2.per totum.
Res iudicata in taxatione alimentorum variabilis eſt & mutabilis ibid n.3
Res iudicata non facit ius iis, quæ tempore mutantur p.213.n.16
Res iudicata nihil operatur in iis,quæ ſuapte natura mutationem recipiunt.ibid.n.17.& ſeq.
Sententia ſuper excuſſione bonorum declarans bona debitoris extare,vel non extare non tranſit in rem iudicatam, quominus bonis ſuperuenientibus vel deficientibus, iterum poſſit refricari eadem excuſſionis receptio.ibid. n.29
Sententiæ tranſlatæ in rem iudicatam cauſa ob quam fuit lata ceſſante, ceſſat ipſa ſententia, p.214.n.35
Nec tunc obſtant identitates rei iudicatæ,ibid.n.36. & 37.vſque ad 44
Res iudicata ſæpè mutatur ob mutationem ſtatus rerum vel perſonarum.p.565.n.139.& ſeqq.
Rei iudicatæ exceptio non obſtat in iis quæ ſui natura ſtatum mutant tam reſpectu rerum, quam perſonarum.ibid.n.142
Sententia graduationis in rem iudicatam tranſlata non obſtante,an aliquid nouum deduci poſſit, quod vel ius creditorum infringat vel prælationem ſubuertat.p.633.n. 1.& ſeqq.
Iuri denuo deducto, de quo inter eaſdem partes in priori graduationis iudicio fuit cognitum,rei iudicatæ exceptio obſtat.p.634.n.2
Res iudicata obſtat tribus identitatibus concurrentibus.ibid.n.3
Res iudicata non obſtat iuri non deducto, nec cognito in priori graduationis iudicio,ſiue tunc adfuerit,ſiue tunc de nouo ſit quæſitum.ib.n.4
Si inter creditores tantum actum fuit,an quis ſit creditor,vel non,exhibitis tamen totius iuris inſtrumentis,vt creditor graduetur, an ei nouiter de iure prælationis agenti res iudicata obſtet ibid.n.5.& 12
Affirmatiua ſententia proponitur.pag.635. n. 6. & ſeqq. contraria verior.n.14
In rem iudicatam tranſit ſententia à qua non appellatur.ibid.n.26
Res iudicata facit de albo nigrum, & de vero falſum.p.636.n.27.& ſeqq.
Res iudicata nõ obſtat nouiter controuertenti prælationem,de qua non fuit actum, ſed tantum de credito & hypothecæ iure.ibid.n.28.& 29
Res iudicata non cadit ſuper cauſa in iudicio non deducta,nec ventilata, etiamſi ex actis conſtet. ibid.n.30
Res iudicata ex vna cauſa in actionibus perſonalibus non obſtat, poſtea agenti ex alia diuerſa ibid.n.37
In actionibus realibus ſimpliciter victus, ex omnibus cauſis victus intelligitur, & nouiter agenti obſtat res iudicata.pag.636.637.num. 38. & 39. vſque ad n.46
Res iudicata non præiudicat omnibus cauſis deductis in iudicio, quando aliquæ ſolum ſunt proſequutæ.ibid.n.46.cum ſeqq.
Res iudicata non obſtat ſuper non proſequutis, nec ſuper non petitis in iudicio.p.639.n.53.& 52
Rei iudicatæ exceptio ſemper oritur ex ſententia reſpectu eorum,quæ fuerunt proſequuta.ib.n.54.
Rei iudicatæ exceptionem, in vim dilatoriæ apponens,ſi ſuccumbat,poteſt eandem in vim peremptoriæ proponere.p.639.n.62

Refertur doctrina D.Ioan.de Larrea contrarium ſectantis.ibid.n.63

Rei iudicatæ vires non enervat iniuſtitia, quæ de falſo facit verum, & de nigro album. ibid. n.71

Res iudicata non obſtat victo nouiter agenti ex cauſa diuerſa.p.640.n.80.& ſeqq.

Poſt rem iudicatam poteſt hæres condemnatus apponere de inuentario à ſe confecto. pagin. 641. num.87

Res iudicata, vt obſtet incidenti, requiritur, quod tam ex parte actoris, & rei quam ex parte iudicis, de omnibus ſit plenè cognitum. ibidem. n.88.& 80

Res iudicata lata ſuper principali operatur in exceptione oppoſita, de qua fuit plenè cognitum. p. 642.n.103.104 & ſeqq.

A re iudicata præſeruat minus plena defenſio ſucceſſoris maioratus.ibid.n.116.& 117

Res iudicata contra tertium obtenta à creditore, vt vel cenſum recognoſcat, vel hypothecam dimittat, an reſoluatur per aliam rem iudicatam obtentam à principali declarantem illum creditorem fuiſſe in concurſu ſolutum.p.643.n.118

Negatiua ſententia proponitur.ibid.n.120

Rei iudicatæ auctoritas excludit conditionem indebitis.p.644.n.117.idem. p.646.ex n.148

Res iudicata cuius virtute quis ſoluit quod antea ſolutum habebat non obſtat debitori repetenti, p.644.645.n.136.& 138.& ſeqq.

Res iudicata ceſſat, ceſſante cauſa, & ſuppoſitione, quæ detegitur falſa.ibid.n.142

Res iudicata, quam quis obtinuit tanquam vere creditor, ceſſat, ſi poſtea detegatur, nec fuiſſe creditorem, nec creditum exiſtere. pagin. 646. num.141

Res iudicata per conditionem ſine cauſa non redarguitur de iniuſtitia, ſed cauſa ceſſante, & de ſuppoſito poſtmodum apparente falſo.ib. n.153.cum ſeqq.

Ex re iudicata condemnatus ad totius cenſus ſolutionem, ſi poſtea inſtrumentum redemptionis inueniat habet reddituum repetitionem. ibid. num.155

Res iudicata non impugnatur directè per exceptionem cauſa ceſſante, vel ſuppoſito falſo, ſed temperatur, & modificatur.p.646.647.n.157. & ſeqq.

Res iudicata in iudicio graduationis obtenta ſub ſuppoſito, quem eſſe creditorem, ſi ſuppoſitio detegitur falſa reſoluitur ibid.n.164

Res iudicata contra tertium hypothecæ poſſeſſorem, vt vel rem dimittat, vel cenſum recognoſcat, variabilis eſt, & mutationi ſubiecta. ibid. num.165

L.4.tit.17.lib. 4. recop. ſolum ademit caſus nullitati, per quos res iudicatur, & redarguitur nulla, non vero caſus legitimos tangentes ius partium principale, per quos de iure communi ſententia ſolet refringi, & reſolui, aut modificari, ibidem. num.138

Res iudicata declarans aliquem creditorem non eſſe ſiue iuſta, ſiue iniuſta, operatur diſſolutionem hypothecæ.p.648.n.173.174.& 175

Duæ res iudicatæ ſuper eodem iure contrariæ ſuſtinentur, quando ius & actio diuiditur inter diuerſas perſonas, & quælibet independenter ab alia. p.644.n.136.& 133

Res iudicata contra vnum, nec nocet, nec prodeſt nec ad portionem cohæredis.p. 648. 649.n. 177. & 178

Res iudicata in iuribus indiuiduis, & inſeparabiliter connexis quoad omnes operatur.ibid. n. 179. & 180

Res iudicata vt obſtet, ſufficit, quod eadem ſit perſona vere, vel interpretatiue.ibid.n.181

Res iudicata pro eo principali prodeſt fideiuſſori. ibid n.182

Res iudicata ſuper principali deſtruit antea latam ſuper acceſſorio connexo, & inſeparabiliter dependente.ibid.n.183.& ſeqq.

Rei iudicatæ contra fideiuſſorem pactum ſuperueniens inter principalem, & creditorem, & executionem impedit.ibid.n.187

Res iudicata in vno iudicio qualificans creditum, non nocet tertio hypothecæ poſſeſſori.pag. 650. n.200

Res iudicata contra debitorem extra concurſum non obſtat creditoribus in concurſu ſtantibus.ib. n.201

Res iudicata contra plures inſolidum obligatos, an creditori poſtea agenti contra vnum nō pro rata, ſed pro tota quantitate obſtet.p.651. num. 1.cum ſeqq.

Affirmatiua ſententia proponitur.ibid num. 2.cum ſeqq.

Fœdere diſtinctionis componitur quæſtio.ibid.numer.15

Ex re iudicata ſi agat creditor contra vnum pro toto debito obſtat ei exceptio rei iudicatæ, ex qua omnes correi pro ſua rata tenentur. p. 652. 653. 654.n.16.17.& ſeqq.& n.32

Secus ſi creditor iterum agat ex primæua obligatione, qua omnes in ſolidum tenentur, cui non obſtat res iudicata,ibid.

Res iudicata non nouat, nec extinguit primæuam obligationem.pag.653.num.18.19. 20. 21. 22. & 23.cum ſeqq.

Res iudicata non obſtat ei, pro quo fuit lata.p.655. n.45.& ſeqq.

Rei iudicatæ virtute creditor exigens ratam ab vno correo, non poterit poſtea ab eodem, nec à cæteris in ſolidum obligatis petere ſolidum.ib.n.46

Ex re iudicata non inducitur nouatio extinctiua, ſed potius accumulatiua.ibid.n.47.& 48

Res indicata obtenta à creditore contra tertium, vt vel rem dimittat, vel cenſum, recognoſcat, reſoluitur declaratio poſtea non eſſe creditorem. p.672.n.158

Res iudicata reſcinditur ex conditione ſine cauſa, quando res, ob cuius defectum fuit obtenta, poſtea appareat.p.686.n.56

Res iudicata obtenta à tertio ſuper re pignorata, cōtra debitorem non præiudicat creditori in ſua hypotheca non citato, nec ſcienti.p.742.n.50

Limita quando debitor fuit contumax, aut quando cum aduerſario colluſit, vt creditori etiam ſcienti non præiudicet.ibid.n.51

Item limita vt concluſio procedat quando pignus, vel hypotheca fuit tradita creditori.ibid.n. 52

Secus quando tradita non fuit, quia tunc res iudicata contra debitorem præiudicat creditori, ſiue ſcienti, ſiue ignoranti.ibid.n.53

Res iudicata ſuper proprietate hypothecæ contra creditorem, an præiudicet debitori ſcienti, vel ignoranti.ibid.n.54

Res iudicata contra emphyteutam ob commiſſum præiudicat ſuis creditoribus, etiam ignorantibus hypothecam in emphyteuſi habentibus, ibidem. num.55

Res iudicata inter debitorem, & vnum creditorem

ſuper credito non præindicat aliis creditoribus non citatis quominus eam ſubuertere valcant. ibid.n.56.& 57

Res iudicata ſuper prælatione inter vnum creditorem,& debitorem aliis creditoribus non nocet. ibid.n.58

Res iudicata pro vno creditore contra debitorem in aliu diuerſo iudicio quoad executionem, & exactionem trahitur ad vniuerſale concurſus. ibid.n.59

Res iudicata obtenta à primo creditore contra ſecundum malè ſolutum an præiudicet tertio non citato pariter præmaturè ſoluto p.758.ex n. 29. & ſeqq.

Res iudicata ſuper prælatione obtenta per tertium creditorem contra primum,non obſtat ſecundo non citato.p.759.n.36

Res iodicata obtenta contra ſecundum creditorem ſuper reuocatoriis exequi poteſt contra tertium, & cæteros,qui ſimiliter intempeſtiue exegerunt. ibid.n.37.cum ſeqq.

In iuribus ſeparatis quiliber de per ſe vinci debet, & res iudicata contra vnum aliis non nocet nec prodeſt. ibid. n. 39

Res iudicata ſuper deſcendentia ex reuocatoria contra ſecundum nocet tertio,& aliis creditoribus cauſatiuè exigentibus.ibid.n.42

Qui virtute quartæ portionis optauit portionem integram, ſi poſtmodum quartæ collatio fuit nulla declarata per rem iudicatam, etiam ex eadem re iudicata priuatur quarta, ad quam aſcendit.ibid.n.43

Portionatius, qui optauit canonicatum aliúſque portionem poſtmodum euicto canonicatu, hæc res iudicata officit portionario, vt portionem victo reſtituit.p.760.n.44

Nam quemadmodum omnes gradatim aſcendunt, ita primo victo, omnes gradatim deſcendunt. ibid.num.45

Res iudicata ſuper cauſa cenſetur obtenta ſuper cauſato.ibid.n.48.& 49

Cauſa propter quam tertius creditor vicit priorem, quando eſt communis cum ſecundo intermedio,etiā iſti præindicat res iudicata.ibid.n.50

Secundus creditor reuocatoria conuentus à primo, tertius fauet ſi ſimul citet tertium,& ſequentes vt eis obſtet res iudicata contra ſe ſolum obtenta.ibid.n.5 s

Res iudicata ſuper reuocatoria obtenta contra ſecundum exequitur contra tertium,& alios inferiores, quibus nulla defenſio competere poteſt. ibid,n.52

Res iudicata ſuper negotio principali tunc obſtabit incidenti, quando de eo fuit plenè cognitum, non alias.p.641.ex n.93.cum multis ſeqq.

Requiſitoria.

Vide *Index.*

Litteras requiſitorias,ſi concurſus legitimè ſit formatus,Iudex adimplere tenetur,& ad illum proceſſus remittere.p.7.n.44

Iudex inhibens ſimul expedit requiſitorias,vt ſibi remittantur acta originalia, quibus ſtatim parere debet requiſitus.p.38.n.6.& n.7

Requiſitorias complere recuſantem ſuperior cauſa cognita obebire compellit.p.38.39.n.8.& 9.& 10.& 11

Requiſitæ vt legitimæ ſint requiritur vt requirens ſit competens,& quod ritè,& rectè requirat. p. 39.n.12

Si ex requiſitoriarum inſpectione appareat concurſum non legitimè formatum, requiſitus eis non obtemperat.ibid.n 13.& 15

Requirens tenetur ſaltem ſummariè actorum fidem in litteris facere, vt requiſitus deliberet an teneatur parere,vel non.ibid.n.15

Requiſitus ex iuſta cauſa,ſolet aduerſarius certiorare, vt requiſitorias impugnet coram ſe. ibid. n.16

Reſolutio, Reſolutum.

Reſolutio actos reddit rem ad ſuum priorem ſtatum,ac ſi geſtus non fuiſſet.p.409.n.54

Reſolutio dominij debitoris,extinguit hypothecam medio tempore impoſitam quando reſolutio contingit ex cauſa de præterito.p.482.n.12

Secus quando reſolutio dominij contingit ex cauſa voluntaria debitoris.ibid.n.13

Quia hoc caſu durat adhuc pignoris ius. ibidem, n.15

Reſpublica.

Vide *Minor, Eccleſia, Vniuerſitas.*

Reſeruatio.

Reſeruata ſibi bona ad diſponendum non ſubintelligi ſub obligatione generali bonorum, nihil commune habet cum vſu facultatis, & expreſſa vel tacita diſpoſitione bonorum reſeruatorum. p.527.n 43

Cum de vno agatur de iure quærendo,quo debitor non vtendo præiudicat creditoribus in alio de iure iam quæſito.ibid.n.44.cum ſeqq.

Reſeruata facultate reuocandi donationem irreuocabilem,reddit eam reuocabilem. p. 410. n. 58. & 59

Reſeruatum ius alterius in decreto illæſum, & integrum permanet.ibid.n.62

Reſeruatum ius non eſt comprehenſum in condemnatione.ibid.n.63

Reſeruationis natura eſt, nec tribuere nec auferre ius.ibid.n.64

Reſeruatio nil operatur contra deciſum in eadem ſententia.ibid.n.65

Declara vt in n.66.remiſſiuè.

Reſeruatum ius per ſententiam tribuit iuriſdictionem eidem iudici reſeruanti.p.411.n.79

Ad quantitatem reſeruatam per donatorem ad diſponendum creditores eius, an ius habeant, p. 524.n.1.cum ſeqq.

Diſtinguitur, an ante diſpoſitionem iuris,& quantitatis reſeruatæ vel poſt.ibid.n.2

In generali bonorum obligatione an veniat ius ſibi ad diſponendum reſeruatum à donatore.ibid. num. 3

Negatiuè reſoluitur, qoando iuris reſeruati diſpoſitio fuit reſtricta ad debitoris vitam reſeruantis ibid.n.4

In generali bonorum obligatione non veniunt bona ad diſponendum reſeruata,niſi ſpecificè exprimantur.ibid.n.5

De reſeruatis ſibi bonis ad diſponendum, an ſeruans diſponere intelligatur per eorum ſpecialem hypothecam.ibid.ex n.11. cum ſeqq.

Reſeruata facultate ad diſponendum de certis bonis, qui vſus fuit in parte ad tota bona non extenditur.p.525.n.22.& 23

Reſeruata facultate ad diſponendum de certis bonis in vltima voluntate,inter viuos reſeruans vti nequit,nec ſuis præiudicare creditoribus, etiam expreſſè.ibid.n.24

Reſeruatam facultatem diſponendi vno modo,qui ſibi reſeruauit, alio modo ea vti non poteſt. ibid.n.25. & 26

Index Rerum,

Reſeruans, qui expreſsè facultate reſeruata vno modo vti nequit, ita nec tacite. ibid. n. 27

Reſeruata ſibi facultate diſponendi in vita & in morte poteſt reſeruans vti inter viuos, & in morte. ibid. n. 28

Reſeruans ſibi facultatem diſponendi ſimpliciter vtroque tempore, poteſt ea vti. ibid. num. 29. cum ſeqq.

Creditores eius, qui ſibi reſeruauit bona ad diſponendum, an ad ea ius habeant, poſtquam reſeruans tacitè vel expreſsè diſpoſuit. p. 26. n. 35

Negatiuè reſoluit Caſtillo vt debitor de bonis reſeruatis poſſit liberè diſponere in præiudicium creditorum. ibid. n. 36. 37. & ſeqq.

Reſeruans per æs alienum poſtmodum contractum non videtur obligare bona aliunde ſibi ad diſponendum reſeruata. ibid. n. 38

Nec bona reſeruata in generali bonorum obligatione venire intelliguntur. ibid. n. 39

Impugnatur Caſtillo. ibid. n. 40. & 41

Per reſeruatorum bonorum diſpoſitionem bona ipſa efficiuntur de patrimonio reſeruantis, affecta creditoribus. ibid. n. 42

Reſeruatio facta in remiſſione ſin ius omnino inter contrahentes ſeruatur. p. 754. n. 107

Reſeruatio conſeruat ius pignorum quoad prælationem & priuilegium cauſæ. ibid. n. 108

Reſtitutio.

Reſtitutio in integrum datur perſonæ priuilegiatæ aſſiſtenti concurſui creditorum contra tranſitum nouum dierum ad opponendas declinatorias. p. 37. n. 28

Contraria opinione communiter exploſa. ibid. num. 29

Reſtitutio conceſſa minori prodeſt conſortibus maioribus non priuilegiatis in cauſa indiuidua. ibid n. 37. & ſeqq.

Reſtitutio, quando concedenda minori Eccleſiæ & reipublicæ, vt nouus admittatur licitator meliorem offerens conditionem peracta ſubhaſtatione. p. 367. ex n. 5. cum ſeqq.

Reſtitutione ex clauſula generali ſuccurritur creditoribus concurſus vt nouus admittatur licitator ſubhaſtatione perfecta. p. 368. ex n. 17

Reſtitutio in integrum, an competat prodigo, variant Doctores. ibid. n. 18

Reſtitutio in integrum datur prodigo poſt interdictam adminiſtrationem. ibid. n. 19

Quia tunc æquiparatur minori. ibid. n. 20

Reſtitutio competit debitori cedenti vti miſerabili perſonæ, cui ſuorum bonorum adminiſtratio eſt interdicta. ibid. n. 21. & ſeqq.

In concurſu creditorum vix aliqua perſona priuilegiata deficit, cui competit reſtitutio. ibid. n. 25. & 26.

In concurſu creditorum multa adſunt quæ reſtitutionem in integrum appetunt. ibid. n. 27

Vniuerſitati, villæ, & caſtro, quæ per adminiſtratores reguntur, competit reſtitutio. p. 369. num. 29

Quid in collegio. ibid. n. 30

Vniuerſitas licet per ſeipſam regatur, tamen cum in ea adſint pupilli, viduæ ac ſimiles perſonæ, beneficium habet reſtitutionis. ibid. n. 35

De reſtitutione miſerabilium perſonarum, qui tractent. ibid. n. 32

Reſtitutionis priuilegium conceſſum minori pro admittendo nouo licitatore an extendatur ad bona ſui debitoris. ibid. n. 38. & ſeqq.

Debitor formans concurſum ratione minoris ætatis habet reſtitutionem vt nouus admittatur licitator. ibid. n. 39

Reſtitutio conceſſa minori prodeſt aliis creditoribus maioribus in concurſu ſtantibus. ibidem num. 40

Maior ratione intereſse commixti cum minore non litigante poteſt reſtitutionem petere. ibid. n. 41. & num. 42

Reſtituta hæreditate, maioratu & vſufructu patris debito prematurè, & ante tempus, an creditores reſtituentis ius habeant ad fructus perceptos à reſtitutionis tempore vſque ad mortem debitoris reſtituentis. pag. 499. ex num. 1. & per totum.

Reſtituere poſt mortem grauato permittitur reſtituere ante mortem. ibid. n. 7. & 8

Reſtituere grauatus ſi reſtituat ex hoc actu aditio hæreditatis præcedens, tacitè inducitur. ibid. n. 9

Prematurè reſtituere in præiudicium creditorum non poteſt poſſeſſor maioratus, hæres grauatus, nec pater vſumfructuum poſt acceptationem & ius radicatum. p. 501. n. 27. cum ſeqq.

Præmatura reſtitutio valet in præiudicium ſolius reſtituentis, non in præiudicium tertij. ibid. n. 25. cum ſeqq.

Grauatus reſtituere poſt mortem, poteſt reſtituendo in vita grauamen imponere commenſurabile fructibus medij temporis. p. 502. n. 34

Reſtituens ante tempus fructus medij temporis donat. ibid. n. 32. 33

Et ius quæſitum ac radicatum, non ius quærendum dimittit. n. 35. & ſeqq.

Ex reſtitutione præmatura, quæ donatio dicitur, debetur gabella reſpectu interuſurij attenta vita reſtituentis. ibid. n. 42

Iura & Doctores non infringunt præmaturam reſtitutionem propter præiudicium tertij. p. 505. n. 66. & 67

Reſtitutio præmatura nemini eſt permiſſa in præiudicium tertij. ibid. n. 68

Reſtituere poſt mortem hæres grauatus primo ſubſtituto nequit ante mortem reſtituere in præiudicium ſecundi ſubſtituti. ibid. n. 69. & 70. & 71. cum ſeqq.

In reſtitutione fideicommiſſi non veniunt ea, quæ hæredi competunt alio iure, quam hæreditario etiam prouenientе ab ipſo teſtatore. p. 132. n. 38

Reſtitutio in integrum competens principali, non competit fideiuſſoribus. p. 626. n. 39. & à n. 34

Reſtitutio denegatur minori hæredi aduerſus geſta per curatorem datam hæreditati iacenti. p. 256. ex n. 40. cum ſeqq.

Reſtrictio. Reſtringere.

Poteſtatem qui habet ad duo ſi reſtrinxit ſe ad vnum ex alio, non ſuſtinetur actus. p. 533. n. 34. & ſeqq.

Cauſa reſtricta & limitata ad vnum ſolum maioratum, illum non egreditur. p. 430. n. 14. 15. & n. 16

Qui reſtrinxit ſe ad poteſtatem delegatam, qua carebat, non ſuſtinetur proceſſus ex iuriſdictione ordinaria, qua vſus non fuit. p. 569. 570. ex n. 34. 35. 36 & 37

Ex poteſtate valida, qui potuit actum facere, & fecit ex inutili, ad quam ſe reſtrinxit, nullus eſt actus. p. 570 n. 38

Poteſtatem validam & ſimul vtilem, qui habet, ſi actum ſimpliciter fecit non ſe reſtringens ad aliquem, ſuſtinetur actus ex poteſtate valida. ib. n. 39

Secus ſi ſe reſtrinxit ad poteſtatem inutilem. ibid. n. 40. 41. & 42

Creditor

Creditor nulla facultate regia iuuatur non ex inualida ad quam ſe reſtrinxerunt contrahentes, nec ex valida, qua vſi non fuerunt. ibidem, num.43

Retentio.

Vide *Expenſa.*

Rem debitoris auocatam à poſſeſſore vt ingrediatur concurſum, an poſſeſſor pro expenſis retinere poſſit. p.90.n.45. cum ſeqq.

Et an pro expenſis præferatur anterioribus concurſus creditoribus. ibid.n.47. & ſeqq.

Rem retinet poſſeſſor conuentus hypothecaria pro expenſis neceſſariis, in quibus præfertur creditori anteriori hypothecario. p.91. & 92.n.56.64.65. 66. & 69

Retentio & prælatio ceſſat pro expenſis vtilibus & voluptuaris. p.91.92. & n.57. & 70. cum ſeqq.

Retentio non datur creditori, cui res pro ſuo credito fuit adiudicata, niſi pro expenſis neceſſariis. p.91.n.61. & ſeqq.

Tertius retinet animalia aliena pro paſcuis, & alimentis eorum, & in eis aliis creditoribus præfertur. ibid.n.64

Retentio rei pro expenſis rei hypothecatæ licet competat expendenti, impedire tamen nequit eius ſubhaſtationem creditoribus inſtantibus. num.88

Ad citius effectum rem exhibere tenetur expendens ibid.

Retentio animalium datur locanti paſcua pro eorum alimentis. p.102.n.100.101. & 102

Retentio facilius conceditur quam actio. pag.647. num.163

Retentio competit pro melioramentis in re factis. p.709.n.51

Retinere bona concurſus, an poſſit adminiſtrator, qui dimiſſa adminiſtratione, & ratione reddita creditor euaſit: donec de reliquis ſatisfiat. p.712 n.1. cum ſeqq.

Retinere, an poſſit tutor bona pupilli finita tutela, ratione reddita pro reliquis ſatisfaciendis. p.711 712.n.8. & 9

Donec retinet bona tutor continuare tenetur alimenta præſtanda minori. ibid.

Retentio datur pro meliorationibus in re factis. p.711.n.4

Retinere non poteſt adminiſtrator pro reliquis bona concurſus, ſed ſtatim cogitur reſtituere nouo adminiſtratori, ille autem ad concurſum debet recurrere pro reliquis exigendis pag.711. num.5. cum ſeqq.

Retinere melius eſt, quam ab alio repetere, procedit quando competit ius retinendi, & excipiendi, non aliàs. p.758.n.28

Retrotractio.

Vide *Conditio.*

Nominationes factæ per Regem ad penſiones pro perſonis ab eo nominatis retrotrahuntur ad gratiam, ex qua omnes nominati ius obtinent. p.582 n.44. cum ſeqq.

Re empta pro perſona nominanda nominatio ſubſequuta retrotrahitur ad tempus emptionis, ac ſi perſona nominata ab initio contraxiſſet. ibidem, num 47

Declaratio ineſt actui declarato, & retrotrahitur ad tempus actus declarati. ibid.n.45. & 46

Retrotractio in contractibus conditionalibus, & hypothecis, quando admittenda, vel non in præiudicium tertij medio tempore contrahentis. cum p.538.n.1. ſeqq.

Differentia inter contractus & vltimas voluntates, quoad conditionis retrotractionem in præiudicium tertij medio tempore contrahentis. p.539. num.9

Retrotractio conditionis locum habet quando contractus ab initio erat validus, non quando nullus ex defectu facultatis. p.541.num.37. cum ſeqq.

Retrotractio conceſſa, vel denegata à iure ſubijcitur pacto contrahentium contrario. pag. 543. num.51

Hypotheca contracta virtute mandati an retrotrahatur ad tempus mandati. p. 246. n.1. cum ſeqq. & p.248.n.27

Qui ſoluere promiſit, quod ſuus procurator receipiet ad cambium hypotheca non retrotrahitur ad tempus promiſſionis. p.248.n.31

Fictio retrotractiua nunquam admittitur in præiudicium tertij medio tempore ius quærentis. ib. n.18. & 19

Reuocatio, Reuocabile.

Ad bona reuocabiliter donata per debitorem, reuocatione tacita vel expreſſa ſubſequuta creditores ius habent. p.529.n.1. cum ſeqq.

Si reuocatio tacita vel expreſſa non ſequatur, ea bona donata ſequuntur concurſum donatarij. p.530.n.2

Reuocatio donationis reuocabilis poteſt induci tacitè ex aliquibus præſumptionibus manifeſtam pœnitentiam reddentibus ac per actus indirectos. ibid.n.3

Melioratio, & maioratus reuocabiliter geſtus à patre, irreuocabilis remanet, non ſequuta tacita vel expreſſa reuocatione. ibid.n.4

Quod pariter procedit in quibuſlibet aliis donationibus, ſeu natura reuocabilibus. ibid.n.5

Reuocabilis donatio reuocata non dicitur per diſpoſitionem generalem omnium bonorum factam à donante. ibid.n.6

Idem procedit in melioratione irreuocabili facta à patre vt minimè reuocetur per generalem diſpoſitionem. ibid.n.7. & 8

Idem in maioratu reuocabiliter facto à patre in fauorem vnius filij. ibid.n.9

Ad reuocationem donationis reuocabilis debent concurrere actus concludenter illam inducentes. ibid.n.10

Reuocata non cenſetur donatio inter virum & vxorem per generalem bonorum coniugis depoſitionem. ibid.n.12

Reuocatio inducitur ſi donator de bonis reuocabiliter donatis vel eorum parte ſpecialiter diſpoſuit. ibid.n.12

Quid ſi donator non in totum de omnibus bonis diſpoſuit, ſed eius de vſufructu tantum, an eius reſpectu moderaſſe donationem reuocabilem videatur. ibid.n.13

Reuocabilis donatio reuocata remanet per bonorum ipſorum alienationem. ibid.n.14. & ſeqq.

Reuocatur donatio cauſa mortis per alienationem ſpontaneam, aut neceſſariam factam. pag. 531. num.17

Reuocabilis donatio an per obligationem & pignorationem rerum donatarum reuocata cenſeatur. ibid.n.18

Reuocatur donatio cauſa mortis per plenam alienationem rei donatæ, non ita per ſolam obligationem. ibid.n.22

Reuocatur donatio inter coniuges per ſolam rei donatæ pignorationem. ibid.n.23

Secus

Secus in aliis donationibus reuocabilibus. ibidem. n.24.25.& 26

Reuocabilis donatio per obligationem, & hypothecam non dicitur reuocata ibid.n.29

Reuocabilis donatio licèt tacitè reuocari poſſit, hypotheca tamen reuocationem non inducit. ibid. num.18

Non reuocatur donatio inter coniuges per generalem bonorum obligationem, niſi ſpecialiter res ipſa donata obligata fuerit p.532.n.29

Si facultas ad condendum maioratum contineat clauſulam, quod fundator poſſit ad libitum reuocare, per æs alienum poſtmodum contractum à fundatore non inducitur reuocatio, vt contra Realtam reſoluitur.ibid.n.30

Reuocabiles donationes ſicut à donatore contrahêdo non reuocantur, ita nec per bonorum confiſcationem reuocantur,ibid.n.31

Reuocabilis donatio per delictum commiſſum non tranſit reuocata in fiſcum, & de ratione. ibidem, num.32

Ad bona reuocabiliter donata quoties taciti vel expreſſa inducitur reuocatio, creditores donantis ius habent.ibid.n.33

Secus quando non reuocatur, quia tunc creditores donatarij ex bonis donantis credita ſua exigunt. ibid.n.34

Irreuocabilis donatio illam patitur irreuocabilitatem, ex quacumque diſpoſitione donantis. ibid. num.35

Nec per æs alienum poſtmodum à donante contractum aut per cenſus impoſitionem.ibid.

Irreuocabilis donatio tertij, & quinti patitur diminutionem per æs alienum poſtmodum à patre contractum.ibid.n.37

Ad actum ſui natura reuocabilem data facultas non conſumitur per primum actum,ſed durat toties quoties reuocari poſſit.p.385.n.36.& 37

Procuratori reuocato ſoluens reuocationem ignorans liberatur.p.278.n.33.& 34

Reuocatio mandati non præſumitur.ibid.n.35

Reuocatio mandati intimanda erit debitori. ibid. num 36

Et ante reuocationem ſibi intimatam ſoluens dicitur eſſe in bona fide. bid.n.37.& 38

Reuocatoria Actio.

Vide *Auocatio.*

Reuocatoria conuentus clericus, cui in concurſu fuit ſolutum ſub cautione de reſtituendo potiori creditori, an teneatur comparere coram iudice concurſus p.408.n.42.cum ſeqq.

Pro reuocatorii intentata per creditorem anteriorem forus rei ſequentibus erit.ibid.n.43

Si lis creditorum ſit iam extincta.ibid.& ſequentibus.

Reuocatoria vti poſſunt priores creditores contra poſteriores ſolutos,ſiue pecunia conſumpta ſit, ſiue non.p.756.n.4

Et electiuè poſſunt agere contra adminiſtratorem. ordinem, gradum,in ſoluendo præpoſterantem, ibid.n.3

Reuocatoriam,an teneatur creditor anterior intentare prius contra poſteriores ſolutos incipiendo ab infimis, & gradatim aſcendere quouſque de ſuo credito potiori ſatisfiat.pag.757.ex n.10.cum ſeqq.

Reuocatoriam, an creditor intentare teneatur inter tertios hypothecarum poſſeſſores, ab vltimo incipiendo in quem fuerunt alienatæ. ibidem, num.11

Et ab vltimo poſſeſſore incipere debere denegare creditori arbitrio,qui teneatur. ib dem, num.11. & 12

Contraria opinio vrtior.ibid.ex num.19.& ſequentibus.

Si prior reuocat pecuniam ſolutam ſecundo,iſte à tertio, & tertius à quarto creditore, & ſic ſinguli gradatim deſcendunt auocantes apoſterioribus ſe.ibid.n.13

Reuocateria conuentus ſecundus creditor à primo nequitaſti opponere vt prius agat contra tertium, & alios inferiores ſe,ſimul.ter ſolutos.pag.758.n. 20.cum ſeqq.

Eodem iure quo primus creditor reuocat pecuniam à ſecundo, eodem,& ſecundus à tertio, & ſic de ſingulis gradatim & ſucceſſiuè.ibid n.30

Ius inferioris creditoris diuerſum & diſtinctum à iure prioris, qui eum vicit in reuocatoria.p.759. num,35

Reus debendi,& credendi.

Vide *Actor.*

Debitor formans concurſus iudicium reus eſt originarius,& non actor,abunde.p.15.& 41.num.14. & ſeqq.

S

Salarium.

Vide *Adminiſtrator.*

Salarium competens debet adminiſtratori concurſus aſſignari à iudice.p.125.n.30

Salarium etiam non conuentum debet aſſignari depoſitario,& ſequeſtri.ibid.n.31

Salarium ſemper aſſignatur à iudice adminiſtratori concurſus, pro laboribus,& oneribus perſonalibus.p.126.n.35

Salarium procuratoris aduocato, & adminiſtratoris habent hypothecam cum prælatione in bonis concurſus,ibid n.40.& 41

Salaria,patrocinia, & aliæ neceſſariæ expenſæ adeò bonis ſunt cohærentia, vt tantominus valere dicantur.ibid.n.42.& 43

Salarium adminiſtratoris, & aliorum officialium expenſæ litis,& alimenta famulorum admodum dicuntur neceſſariæ expenſæ, præferuntur omnibus creditoribus concurſus.p.712.n.14

Salarium cuſtodis rerum,& famulorum habet prælationem. p.713.n.15

Salarium adminiſtratoris dati pro cuſtodia bonorum, & pro rebus pignoratis cuſtodiendis tacitam habet hypothecam cum prælatione,ibidem, num.16

Salarium ſeu mercedem domus conductæ pro cuſtodiendis bonis pignoratis, iudicis, & aliorum habet hypothecam tacitam cum prælatione.ibid. n.17.& ſeqq.

Salarium recipiens adminiſtrator concurſus an depoſitarius, ſeu ſequeſter, dici poſſit vel potius locator.p.725.n.19.vide.p.714.n.18

Salarium non deb.tur depoſitario, ſequeſtro, aut negotiorum geſtori ex natura muneris, nec per ipſos peti poteſt.pag.725.n.20.& pag. 724. vide num.29

Salarium recipiunt depoſitarius,& ſequeſter, quando res depoſitæ egent adminiſtratore. pag.725. num,29

Scientia.

Scientia debitoris ceſſi qualis eſſe debeat vt ei non proſit ſolutio facta cedenti.pag.234.n.60.61

Contca

Contrahens cum poſſeſſore maioratus, ſcire & inoeſtigare tenetur eius facultatem, & poteſtatem. p.384.nom.105.& p.385.n.27.28. & p.391 n.30

Ignorantia, qui inueſtigare tenetur non excuſat, ſed potius inducit ſcientiam.p.391.n.106

Scire, & ſcire debere paria ſunt.ibid.

Qui cum alio contrahit vel ſcit, vel ſcire debet conditionem eius.ex n.19

Site, & ſcire debere idem eſt in iure.p.422.n.36

Vt ex ſcientia quis obligetur debet habere plenam, & perfectam ſcientiam totius negotij cum omnibus ſuis qualitatibus.p.278.n.41

Scholaris.

Scholaris citatus ad concurſum ſi declinans petit totius cauſæ remiſſionem ad ſuum iudicem, an audiatur.p.51.ex n.39.& ſeqq.

Scholaris gaudet fori priuilegio ſiue conueniat, ſiue conueniatur.ibid.n 40

Scholaris in iudicio vniuerſali conuentus, an ex identitate rationis gaudeat priuilegiis, quibus, & fiſcus.p.51.52.n.41.& 55

Scholares habent priuilegium, vt eorum cauſæ remittantur ad ſcholæ iudicem.p.51.n.42

Scholaris ad concurſum vocatus in eo tenetur reſpondere contempta remiſſione petita.ibid.n.44. & ſeqq.

Scholaris in concurſu concurrit cum debitore communi, ac creditoribus, vt plurimum pupillis, & viduis.ibid.n.45

Priuilegium miſerabilium fortius eſt priuilegio ſcholarium.p.52.n.47.& 48.& n.49

Scholaris plerumque agit ex ceſſione patris, miſerabilis verò perſona ex proprio iure, qui illi præualet.ibid.n.51

Scholaribus conuentis à pupillo, & miſerabilibus pluries denegata fuit cauſarum remiſſio ad ſuum iudicem ibid.n.52.& ſeqq.

Scholarium priuilegio vberius eſt priuilegium fiſci. ibid.n.55

Scholaris ſui fori priuilegio vti nequit contra miſerabiles perſonas.p.53.n.56

Scholaris, qui litem conteſtauit actor vel reus coram iudice ordinario non oppoſita declinatoria, ſeu tacitè priuilegio renuntiauit.p.53.54.n.57. & n.62.& n.72

Scholaris liberè poteſt tacitè vel expreſſè priuilegio fori renuntiare iuriſdictionem ordinariam prorogando.ibid.n.58.59.& 72.

Argumentis impedientibus ſcholares prorogatione iudicij ordinarij, ſatisfit.pag.53.num. 60. remiſſiuè.

Scholarium exemptio eſt odioſa, & contra naturalem iuriſdictionem ordinariam, & ad cuius naturam tanquam ſuam facilè reuertitur.ibid.n.61

Scholaris citatus à iudice ordinario ſi declinatoriã omiſit, amplius de ea apponere non poteſt. ibid. n.61.& ſeqq.

Scholaris conuentus coram ordinario ſi non comparet tempore, quo opponat declinatoriam, poſt illud non auditur.p.54.n.67.cum ſeqq.

Scholaris citatus à iudice ordinario tenetur comparere, & de ſua declinatoria opponere, aliàs in eius contumaciam proceditur.ibid.n.72

Scholaris, qui cœpto iudicio coram ordinario fuit matriculatus, excluditur à fori declinatoria. ibid. n.76.& ſeqq.

Scholaris, ſeu vniuerſitas matriculata redimere volens cenſum, ſortem cum decurſis conſignare tenetur coram iudice creditoris. p.55.n. 87. cum ſeqq.

Scholaris redimens cenſum, cum actoris vices ſuſtineat, nequit conuenire creditorem ad cenſus redemptionem coram iudice ſcholaſtico vltra duas dietas.ibid.n.88

Et ibidem traditur deciſio Senatus Pintiani,ibid.

Scholares, aliiue priuilegiati, fori priuilegio vti prohibentur in reddendis rationibus adminiſtrationis.p.56.n.92.cum ſeqq.

Scholarium priuilegium ceſſat quando eo vtuntur in iuribus, & actionibus ſibi ceſſis per extraneos, & conſanguineos.ibid.num.94.& 95

Scholari facta ceſſio iurium reprobatur cum in fraudem fori, facta intelligatur.ibid. num. 96. & ſequentibus.

Scholari facta ceſſio à patre ſub requiſitis poſitis in l.18.tit.7.lib.1.recopilat.ſuſtinetur, & poteſt pro exactione debitores coram ſuo iudice ſcholaſtico conuenire ibid.n.98.cum ſeqq.

Magiſter ſcholæ non poteſt virtute ceſſionis citationem expedire, anteaquam conſtet aduerſarium intra dietas habitare, & explicantur verba, l.regiæ.p.57.n.109

Limitationes plures ad priuilegium ſcholarium traduntur.ibid.n.111.remiſſiuè

Scriptura.

Vide *Inſtrumentum, Chirographum.*

In eadem Scriptura pluribus nominatis nullus etiã primo ſcriptus poteſt prætendere anterioritatem p.321.n.40.& 41

Scriptura priuata, quibus in caſibus plenam fidem faciat.p.541.n.30

Scriptura priuata continens hypothecam recognita per debitorem; an præferatur aliis publicis medio tempore celebratis quoad hypothecam.ex n.27.cum ſeqq.

Sententia.

Vide *Res iudicata.*

Sententia contra debitorem lata in aliis iudiciis concurſui non præiudicat, nec illi inducit exceptionem rei iudicatæ.p.306.n.11

Et de ratione.ibid.n.12

Sententiæ extra iudicium vniuerſale per creditores obtentæ, quando attractio litium fuit omiſſa, an ſint exequendæ, non ſpectato fine concurſus. p.39.ex n.54.& ſeqq.& p.33.n.18

An ſaltim ſint exequendæ ſub fideiuſſione.pag. 33 n.55

Sententia quando non poteſt exequi in ſpecifica forma, ſub qua diſponit, debet exequi eo modo quo poſſit indemnitati creditorum conſuli p.65. n.53

Sententiarum anterioritas, an præferatur anterioritati temporis.p.141.n.3

Creditor, qui prius ſententiam obtinuit in exactione præfertur aliis eiuſdem generis creditoribus, quorum cauſæ nondum ſunt finitæ.ibid.n.5.& 6.

Creditor, qui præuenit in executione ſententiæ, ſimul pro aliis creditoribus latæ in iſtis præferatur.p.141.142.n.7.& 8

Sententia per vnum creditorem contra debitorem communem obtenta poteſt à cæteris impugnari, & de fraude aut colluſione apponere.p. 143. ſub num.24

Sententia obtenta ab vno creditore contra debitorem cæteris non citatis minimè præiudicat ibid.

Sententia graduationis, an ſit exequenda quoad omnes, non obſtante appellatione per aliquos creditores emiſſa, & quando prima ſententia poteſt exequi.p.148.ex n.64.cum ſeqq

Prima ſententia graduationis in ſupremis tribunali-

bus

bus exeqoitut non obſtante ſupplicatione, tum fideiuſſione depoſita.ibid.n.67
Et procedit ſiue prima ſententia feratur in tribunali in prima inſtantia, ſiue per viam appellationis à ſententia lata per inferiorem. p. 148.0. 69. cum ſeqq.
Sententia graduationis, caſu quo ſuſpenditur per appellationem quoad omnes ſuſpēſa intelligitur, quando vero exequitur ſupplicatione non obſtante, quoad omnes creditores executioni mandatur.p.149.n.76
Sententia contra vnum ex correis non præiudicat aliis non citatis.p.154.n.48
Sentētia declarata nulla ad inſtantiam vnius ex conſortibus prodeſt aliis.pag.184.& 185.numer. 22.23. & 30
Dummodo non procedat ex iure ſpeciali petentis nullitatem.ibid.n.24
Sententia nullitatem inſtrumenti declarans præiudicat omnibus intereſſe habentibus.ibid.n.25
Sententia inter aliquos obtenta ſuper comprehenſione, aut excluſione alicuius caſus in priuilegio aliis obſtat, & prodeſt tunc non litigantibus. p. 185.n.26.& 27
Sententia ſemel lata ſuper legitimatione perſonæ procuratoris ad litem (de quo inter partes dubitabatur) amplius de mandatō diſceptandum non erit.ibid.n.28
Sententia ſuper legitimatione perſonæ lata ad vnius inſtantiam in vna lite prodeſt aliis in alio iudicio, & lite diuerſa, & tanquam realis facit ius quoad omnes.ibid.n.29
Sententia, qua debitor ad inſtantiam vnius declaratur fallitus, & non ſoluendo aliis prodeſt. ibid. num.30
Sententia ſuper excuſſione bonorum non tranſit in rem iudicatam, ſed quandocumque bona debitoris appareant noua fit excuſſio.ibid.
Sententia excuſſionis non tranſit in iudicatum, quominus tertius, vel condemnatus ipſe poſſit quandocumque de exiſtentia bonorum docere.p.199 n.92.& p.213.n.29.& 30
Sententia contra fratrem poſſeſſoris maioratus ad alimenta præſtanda fratri, mortuo poſſeſſore, an præiudicet eius filio ſucceſſori.p.206.n.153.cum ſeqq.
Sententiæ cauſa ceſſante ex noua ſuperueniente cauſa, ceſſat ipſa ſententia tranſlata in rem iudicatam.p.214.n.35
Ceſſante cauſa ob quam latæ ſunt ſententiæ, non obſtant identitates rei iudicatæ.ibid.n.36
Sententia, quæ fundatur in cauſa ſui natura inconſtanti, variabili, & communicabili, variatur & cōmutatur per cauſam.pag. 214. & 215.n.45. 46 & 47
Sententiam taxantem alimenta conſentiens filius, adhuc ex noua cauſa augmentum poteſt petere. ibid.ſub.n.50
Quod etiam obtinet in pacto ſuper taxatione alimentorum iuramento firmato.ibid.
Sententia lata contra proprietarium vſufructuario non citato non nocet, nec è contra.p.231.n.13
Sententia lata contra intruſum in prælaturam non nocet vero prælato.p.441.n.88.& ſeqq.
Plures in eadem ſententia ad quantitatem condemnati, pro rata tenentur etiamſi aliquis efficiatur non ſoluendo.p.469.n.44.46.& 47
Sententiæ diuerſæ ferri poſſunt ex diuerſitate perſonarum.p.564.ex n.127.cum multis ſeqq.
A ſententia qua quis declaratur creditor, & vt talis graduatur non appellans eam approbare videtur. p.635.n.25
Sententia aſſignans gradum creditori comparenti in concurſu per neceſſarium antecedens eum eſſe creditorem declaraſſe videtur.p.639.n.72
Sententia non facit rem iudicatam in præſuppoſitis in ea, niſi præſuppoſita veniant in neceſſariam conſequentiam. p.640. num. 73. declara vt num.98
Sententia quando neceſſariò aliquid ſuppoſit ad illud ſe extendit.ibid.n.74.& ſeqq.
Sententia lata ſuper principali cenſetur lata ſuper articulo incidenti incompatibili cum principali, ibid.n.77& ſeqq.
Sententia lata ſub cauſa ceſſat, ceſſante cauſa.p.641. & 660.& ex n.84.cum ſeqq.
Sententia facit rem iudicatam ſuper ſuppoſitis in ea quando veniunt in neceſſarium antecedens, vel conſequens, dummodo deducta fuerint in iudicio, & adhibita cauſæ cognitione, pag. 641 num.98
Sententia abſque cauſæ cognitione lata nulla eſt ipſo iure. p. 141.n.101.& 102.cum ſeqq.
Sententia lata ſuper principali operatur ſuper articulo incidenti deducto incompatibili cum principali.ibid.n.105
Exceptio, quod quis non erat creditor ſuper maioratu, de quo nec fuit oppoſitum nec cognitum, non poteſt in ſententia graduationis comprehendi. ibid.n.106.cum ſeqq.
Sententia Senatus à qua nequit ſupplicari, irreuocabilis eſt per quamcúmque nullitatem, etiam notoriè apparentem ex actis.p.643.& 647.n.121 & 168
Niſi ad ſit citationis defectus.ibid.
Sententiæ contrariæ etiam ſuper eodem facto tolerantur inter diuerſas perſonas.n.123.& 124
Ex ſententia declarante aliquem eſſe, vel non eſſe creditorem diſſoluitur, vel ſubſiſtit hypotheca reſpectiuè.p.644.n.132
Sententia per conditionem ſine cauſa non redarguitur de iniuſtitia, aut iniquitate, ſed cauſa ceſſante & de ſuppoſito poſtmodum apparente falſo.p.646.n.154
Ex ſententia condemnante ad partem debiti, non infertur abſolutio alterius partis omiſſæ. p. 654 n.36.& 37
Sententia in his, quæ diuiſibilia ſunt ferri poteſt pro parte remanente actione illæſa ad aliam partem.ibid.n.38.cum ſeqq.
Ex ſententia lata ſuper vna ex pluribus rebus poſitis non infertur ad cæterarum abſolutionem, ſed potius ad omiſſionem.ibid.n.40
Sententia ſuper parte rei petitæ non comprehendit aliam partem omiſſam p.655.0.41
Sententia contra anteceſſorem non præiudicat ſucceſſori tunc emptoris ius habenti formatum. p. 741.n.33
Idem & in ceſſionario.ibid
Sententia ſuper prælatione inter anteriorem, & poſteriorem creditorem lata non præiudicat intermediis.d.754.n.104
Sententiæ latæ contra non poſſidentem executio ſuſpenditur, quæ ad effectum perducitur quando, cumque cœperit poſſidere.p.771.n.64.& 65

Separatio.

Separatorum natura eſt diuerſitatem inducere.p.49 n.10
Ad ſeparationis bonorum iudicium admittitur creditor in diem, ſub conditione.p.62.n.27

Separa

Separatorum ſeparata eſt ratio.p.67.n.1

Separata iudicantur iura plurium in vna perſona concurrentia.ibid.n.2

Separatæ cenſentur plures hæreditates, aut patrimonia in vna perſona concurrentia,& ideo vel à creditoribus,vel à debitore ſeparatio poſtulatur.ibid.n.3

Separatio plurium maioratuum,hæreditatum, aut ſocietatum poſtulatur per ſingulos creditores facto concurſu per debitorem ſimul poſſidentē, ne omnium iura confundantur.ibid.n.9

Separatio an poſtuletur hæreditate ſemeladita per creditores hæreditatis diſceptatur.ibid.num.10 cum ſeqq. 8

Separatio denegatur poſtquam bona hæreditatis commixta ſunt cum bonis hæredis.p.68.n.15

Separatio bonorum rectè poſtulatur, etiam poſt aditam hæreditatem.ibid.n.16.cum ſeqq.

Separatio bonorum admittitur hæreditate adita.ib. num.18

Separationem impedit alienatio facta per hæredē poſt illam à creditoribus poſtulata.ibid.n.14

Secus conſtitutione pignoris.p.69.n.25

Separationem & ſuum creditum poteſt hæres tanquam extraneus poſtulare confecto inuentario. ibid.cum multis ſeqq.Vide *Inuentarium.*

Separationem amittunt creditores qui nouiter cū hærede contraxerunt recipientes cautionem,aut pignus pro ſecuritate ſui crediti.p.70.n. 40

Separationem poſtulantes creditores excluduntur à bonis propriis hæredis,iſtius tamen creditores ius habent ad reſiduum hæreditatis ſolutis eius creditoribus.ibid.n.41.42.& 43

Separatione non poſtulata, creditores hæreditarij concurrunt cum creditoribus hæredis ſeruata gradus prærogatiua.ibid.n.44

Separationis poſtulandæ terminus ſolum currit hæredibus,non creditoribus.ibid.n.45

Quod maximè procedit,ſi debitor viuens formauit concurſum vel dum cum hærede,lis pendet ſuper creditis.ibid.n.46

Poſſeſſore maioratus formante concurſū ad bona maioratus,& libera fit bonorum ſeparatio ad poſtulationem creditorum cuiuſlibet patrimonij ibid.n.99.

Poſſeſſore duorum maioratuum formante concurſum.vtriuſque bona ſeparantur,& quilibet maioratus agnoſcit creditores ſuos ne confundantur.ibid.n.72

Separatio fit æris alieni à bonis remanentibus debitoris,vt ex iſtis tantum taxentur alimentariis, quibus debitor dare tenetur.p.203.n.121.& ſeq. & à n.116.cum ſeqq.

Inter creditores ad bona maioratus, & ad libera poſſeſſoris formantis concurſum ſolet de ſeparatione vtriuſque patrimonij contendi.p.398.n.1. & ſeqq.

Separantur duo,vel plures maioratus ab vno poſſeſſore tenti,duobus modis,aut per viam legitimæ ſucceſſionis,aut per viam euictionis,& vendicationis.p 427.n.1.cum ſeqq.

In ſeparationem maioratuum ab vno poſſeſſore vtroſque obligatos factam per legitimum ſucceſſorem, & ſeparationem contingentem per euictionem ex defectu tituli poſſeſſoris magna verſatur differentia.p.448.n.128

In Separatione maioratuum per ſucceſſionem ſuſtinentur hypotheceæ ſuper vtroque impoſitæ in ſeparatione per euictionem, nullo modo in maioratu euicto.ibid.

Separatio patrimoniorum in vna debitoris perſona concurrentium conceditur, ne iura creditorum vtriuſque confundantur.p.499.n.5. cum ſeqq.

Separatio fit bonorum liberorum à bonis maioratus creditoribus poſtulantibus.p.573.n.3

Separatione poſtulata à creditoribus quomodo iſti ſint ex diuerſis patrimoniis ſoluendi. p. 585. n.55.& 56

Separationis bonorum exceptio, cum ſit modificatiua,poſt rem iudicatam admittitur.p.641.n.86. & ſeqq.

Sepulchrum.

Vide *Patronatum.*

Ius Sepulchri, vel capellæ quod habet debitor quando in limine erectionis,& ante conſecrationem fundator ſibi & ſucceſſoribus reſeruauit,an ſubhaſtari poſſit pro ſoluendis creditoribus. p. 692.n.45.& 46

Ius Sepulchri poſt erectionem Eccleſiæ acquiſitum quoad ius, & proprietatem vendi non poteſt cum ſit locus ſacer.ibid.n.47

Sepulchri vſus,cum ſit quid temporale reſpiciens honorem, & præeminentiam quocumque tempore poteſt vendi.p.692.693.n.48.& 49

Vſus Sepulchri hæreditarij,ſeu capellæ, eſt pretio æſtimabilis,& diſtrahi pro ſolutione poteſt creditorum.ibid.n.50.& 51

Sequeſtrum.

Sequeſter,& depoſitarius,an adminiſtrator concurſus dici poſſit.p.116.n.1

Sequeſter an dici poſſit adminiſtrator, qui bona concurſus non poſſidet.ibid.n.2

Sequeſtratæ rei poſſeſſio,an in depoſitarium tranſeat.ibid.n.3

Sequeſter.dicitur apud quem res deponetur lite pendente reſtituenda vincenti iudicio finito. p.117.n.7

Sequeſtrum in triplici eſt differentia.ibid. n. 12

Sequeſtrum aut eſt iudiciale,aut conuentionale inter litigantes ſuper re,apud fidum cuſtodem deponenda,quovſque lis finiatur.ibid.

Sequeſtrum neceſſarium dicitur, quod iudicis decreto fit, veluti quando res de qua controuertitur ponitur ſub fida cuſtodia, donec finiatur lis. ibid.num.14

Sequeſtrum iudiciale fit,quando timetur de dilapidatione poſſidentis.ibid.

Sequeſtrum neceſſarium probat poſſeſſorem ſua poſſeſſione,& in ſequeſtrum transfert.ibid.n.15

Sequeſtrum mixtum dicitur,quando fit magiſtratus imperio ad partis petitionem,vel ſine illa. ibid. num.16

Et hoc ſequeſtri genus magis conuenit adminiſtrationi bonorum concurſus.p.118.n.19

Sequeſtrum,& depoſitum idem eſt.ibid.

Sequeſtrum dicitur depoſitum iudiciale.ibid.n.20

Sequeſtrum à depoſito differt, quantum genus ab ſpecie.ibid.

Ex Sequeſtro neceſſario tranſit poſſeſſio rei depoſitæ,ſi iudex habuit animum transferendi,non aliàs p.119.n. 29

Quia totum pendet à voluntate iudicis deponentis.ibid. n.30

In Sequeſtrum nominatum à iudice non dominium,nec poſſeſſio tranſit, ſed manet penes debitorem concurſum formantem.ibid.n.31

In Sequeſtrum cauſa cuſtodiæ nunquam tranſit poſſeſſio.ibid.n.32

Sequeſtrum fit à iudice iuſta,& legitima cauſa interueniente iudicis officio p.120.n.35

Index Rerum,

Ad ſequeſtrum deponendum in bonis debitoris concurſum formantis iuſta cauſa eſt controuerſia inter creditores, & timor dilapidationis. ibid. n. 36. & 37

Ex Sequeſtro appoſito in bonis concurſus prohibitio alienationis oritur in fauorem creditorum. p. 305. n. 3

Sequeſter, œconomus, vel depoſitarius non exigentes, vel minus debito exigentes non conſtituunt in quaſi poſſeſſione non ſoluentes in præiudicium Domini. p. 308. n. 40. & p. 307. num. 31. cum ſeqq.

Sequeſter ſpolij prælatorum ſoluens penſiones alicui, non præiudicat dignitati, nec exigens conſtituitur in quaſi poſſeſſione. ibid. n. 41

Sequeſtrum à iudice factum eſt verè depoſitum. p. 306. n. 19. & 20

Sequeſter bona ſequeſtrata in concurſum conferre tenetur ad petitionem creditorũ. p. 89. n. 22. & 26

Sequeſtratæ rei poſſeſſio licet in ſequeſtrum tranſeat dominium illius remanet penes debitorem. ibid. n. 23

Exequutio pendens coram iudice ſequeſtratore ad iudicium concurſus eſt trahenda, vt per ſententiam graduationis, cui debetur, tradatur. ibid. n. 24

In ſequeſtrato per iudicem nomine debitoris ad petitionem plurium prius ſequeſtrum non præfertur poſteriori habenti potiorem hypothecam. p. 81. n. 56.

Sequeſtrum rei debitoris alibi factum ad iudicium vniuerſale concurſus reduci debet. p. 89. n. 26

Sequeſtrum à iudice ad inſtantiam vnius creditoris appoſitum ceſſat per inhibitionem iudicis concurſus vniuerſalis; apud cuius adminiſtratorem reducitur, alterata cauſa primi ſequeſtri. p. 90. num. 41

Sequeſtratis bonis concurſus debitori prohibita alienatio eſt, quæ ſi de facto fiat contractus eſt inualidus. p. 130. n. 8

Sequeſtratis bonis quoad nullitatem alienationis idem operatur quod iudicis interdictio. ibid. n. 9

Nec in emptorem transfert debitor proprietatem, nec poſſeſſionem. p. 130. 131. n. 10. & 11

Sequeſtrum licet cauſet prohibitionem alienationis, non tamen litigium in bonis ſequeſtratis. p. 131. num. 13

Sequeſtrum in iure promiſcuè appellatur depoſitum p. 135. n. 71

In ſequeſtrum apud quem de voluntate partium res deponitur poſſeſſio tranſit. ibid. n. 72. & 73

In ſequeſtrum apud quem iuſſu iudicis res deponitur non tranſit poſſeſſio niſi euidens appareat animus dimittendi. ibid. n. 74

In ſequeſtrum poſſeſſio non tranſit, quando fit ad cuſtodiam ſolam ibid. n. 79

Sequeſtrum bonorum concurſus non fit de voluntate debitoris, ſed iudicis officio cum adſtringentis. ibid. n. 80

Sequeſter poſſeſſionem bonorum habens poteſt iudices nominare, & ad beneficia vacantia præſentare & omne ius honorificum exercere. p. 136. num. 88

Sequeſtrum violans à iudice appoſitum grauiter punitur. ibid. n. 93

Et priuatione beneficij puniri poteſt. ibid.

Sequeſtro appoſito, parti non licet attingere bona ſequeſtrata. ibid. n. 94. & ſeqq.

Sequeſtrum & adminiſtrationem concurſus ſemel acceptans non niſi iuſta cauſa ſuperueniente illam dimittere poteſt. p. 137. n. 2. & ſeqq.

Sequeſtrum & depoſitum acceptare quilibet cogi poteſt niſi habeat legitimam cauſam ſe excuſandi. ibid. n. 4. & ſeqq.

Sequeſtrari licet fecerit creditor aliqua bona, poterit ea dimittere, & ex alia exigere. p. 151. 152. n. 18. & à n. 20.

Sequeſtrantur fructus beneficij pro ſatisfaciendis creditoribus, relicta congrua poſſeſſori ære alieno grauato. p. 197. n. 40

A ſequeſtratione bonorum incipit concurſus. p. 219 num. 7

Sequeſtrum non patiuntur alimenta debitori aſſignata. p. 219. 221. n. 8. & 40

Ex ſequeſtratis bonis Dominus ali debet ibid. num. 9 & n. 41

Mercator cuius bona extra forum exiſtentis fuerunt ſequeſtrata ex his ali debet. p. 219. n. 10

Sequeſtrum patiuntur alimenta quando ex eis ſatisfaciendi ſunt creditores. p. 221. n. 40

Sequeſtratio, quæ in bonis debitoris concurſum introducentis fit fallimenti proprium eſt argumentum. p. 241. n. 9

Sequeſtrum appoſitum ad inſtantiam certi creditoris, ſi relaxetur ſub fideiuſſore iſte non tenetur aliis creditoribus. p. 408. n. 35. & 36

Sequeſtrum eſt depoſitum iudiciale. p. 406. n. 6

Sequeſtrum & depoſitum à iudice appoſitum abſque eius mandato remoueri non poteſt. ibid. n. 7

In ſequeſtrum & depoſitarium regulariter dominium vel poſſeſſio non tranſeunt. pag. 723. 724. n. 18. & 19

Inter ſequeſtrum & ſucceſſorem maioratus eadem fit fructuum pro rata diuiſio, quæ inter illum, & hæredem poſſeſſoris mortui. p. 764. num 43. 44. & ſeqq.

Sequeſtrum ob cauſam litis motæ durat durante lite. p. 771. n. 71

Sequeſtrum & depoſitum vt diſſoluatur, requirit exequutionem rei iudicatæ ſuper iudicio principali. ibid. n. 72

Simulatio.

Simulatus præſumitur, ſi donans aut cedens bona dimiſſa retinet p. 4. n. 17

Simulatio præſumitur, ſi donans aut cedens bona reperitur in poſſeſſione maximè concurrente cauſa ad ſimulationem fingendam. ibid. n. 18. & 19

Simulata & ficta debitoris repudiatio ex quibus præſumptionibus inducatur. p. 496. n. 122. cum ſeqq.

Simulatio requirit cauſam ad ſimulandum, & fingendum, qua deficiente præſumptio ceſſat. p. 497. num. 131

Sufficit tamen pro cauſa ſufficienti ſola partis opinio, etſi non appareat vera. ibid. n. 132

Socius, Societas.

Socij creditores non concurrunt cum creditoribus ſocietatis in bonis ad ſocietatem pertinentibus. p. 70. 72. n. 51. 52. 53. 54. 55

Societatis creditores præferuntur creditoribus ſocij. ibid. n. 56

Etiamſi creditores ſocij hypothecarij ſint. p. 71. n. 57

Et etiamſi contraxerint cum ſocio ante ſocietatem initam. ibid. n. 58.

Creditores ſocij etiam anterioris plus prætendere non poſſunt ex bonis ſocietatis, quam id, quod tangit ſuo debitori ibid. n. 60

Societatis debitum & creditum eſt diuerſum à debito & credito ſocij. ibid. n. 61

Societate contracta ſuper duobus officiis, vno reſoluto, etiam ſocietas extinguitur pro ea parte

Cotte

Google

correſpondente fructibus & emalumentis officij extincti.p.92.93.n.80.& ſeqq. & ex n.67

Solemnitas.

Solemnitas ad actum non requiſita ſi adhibeatur, nulliter tamen, & inutiliter,actus inſuper ſuſtinetur.p.122.n.73.cum multis ſeqq.

Alienatio vbi prohibetur abſque iuris ſolemnitate ob fauorem alicuius , ſi iſti ſit vtilis ſuſtinetur etiam ſolemnitate deficiente.ibid.n.81

Solemnitas à iure requiſita ſi adhiberi non ſit poſſibile,actus abſque ea valet. ibid.numer. 81. 82. 83

Solemnitas certa vbi à lege requiritur ſubintelligitur ſi adhiberi poteſt,ſecus ſi non poſſit.ibid. n.84

Solemnitas requiſita ad actum ſi in ſpecifica forma adhiberi nequit,debet adhiberi commodo quo poſſit.p.623.n.91.cum ſeqq.

Solemnitas, ſi præceſſit in pignorandis bonis Eccleſiæ,reipublicæ,& minoris ſeu fiſci, diſtractio eorum alia noua ſolemnitate non eget.p.683. n. 5 cum multis ſeqq.

Solemnitas conſenſus , ſeu autoritas requiſita ad actum , ſi ſit ſemel adhibita , alia noua non requiritur in executione actus.pag.684. num. 17. & ſeqq.

Solutio.

Vide *Ceſſio Iuris.*

Qui excipit de ſolutione debitum non fatetur.p.49 num.24

Solutis integre creditoribus vnius patrimonij, vel maioratus,concurſus pro ea parte diſſoluitur.p. 72.n.75

Solutio facta creditori poſt iudicis interdictum nihil operatur.p.130.n.9.& 10

Nec in emptorem tranſit proprietas nec poſſeſſio. p.131.n.11

Solutione eius , quod debetur extinguitur principalis fideiuſſorum , & correorum obligatio. p.156.n.8

Idem operatur datio inſolutum.ibidem , num. 9. & 10

Vnum pro alio ſolui non poteſt.p.176.ex num. 1. cum ſeqq.

Et quinque requiſita referuntur , vt debitor recipiat bona debitoris ,inſolutum.pag.176.177.n.2 & 4

Solutio & cenſus redemptio facienda eſt patri,non filio in iis , in quibus pater eſt legitimus adminiſtrator.p.231.n.25.& 26

Solutio facta patri de rebus & pecuniis pertinentibus ad filium , nulla eſt , quando in eis non eſt legitimus adminiſtrator,nec habet vſumfructum. ibid.n.27

Coniunctio ſola ſiue paterna,ſiue materna abſque qualitate adminiſtrationis legitimæ,non ſufficit ad recipiendam ſolutionem.ibid.n.28

Solutio facta matri ex defectu legitimæ adminiſtrationis;nulla eſt.ibid.n.29

Solutio & cenſus redemptio , an hæredi , an fideicommiſſario ſit facienda, concurrentibus ſimul in concurſu pro credito hæreditario. pag. 232. n.37.cum ſeqq.

Soluitur legitime hæredi grauato creditum hæreditaris ibid.n.39

Solutio facta cedenti legitima eſt , & liberat debitorem , ſi fiat ante litem conteſtatam , ante partis exactionem.& niſi debitor denuntietur, ne cedenti ſoluat.ibidem,num.47. cum ſequentibus.

Solutio confeſſata à patre adminiſtratore filij,non liberat debitorem filij,niſi aliter ſit adminiculata.p.234.n.164

Solutio facta cedenti , de qua non conſtat aliter quàm per confeſſionem cedentis non præiudicat ceſſionatio.ibid.n.63

Solutio facta monacho,ſeruo,aut filiofamilias cum quibus fuit contractum debet eſſe vera,& realis non ficta nec per confeſſionem,vt debitor liberetur. ibid.n.65

Solutio facta cedenti debitore ceſſionem ignorante ſuſtinetur fauore liberationis.p.235.n.71

Solutio recte fit ei,cum quo ſit contractum.etiam ſi non ſit dominus , ſed actio alteri ſit quæſita. p 236.n.84.75.89 &77.& ſeqq

Solutio facta ſeruo aut monacho ſuſtinetur,ſi mutuum fuerit contractum abſque conſenſu ſuperioris.p.236.n 89.& 90

Procedunt prædicta in ſpontanea ſolutione facta per debitorem,ſecus in iudicio concurſus , quo ſimul concurrunt monaſterium , vel dominus. p. 237.n.91.cum ſeqq.

Soluenti magis fatetur, quàm aliter contrahenti. ibid.n.91.cum ſeqq.

Solutio rectè fit adiecto ſolutioni, & quando ſecus ibid.n.101.cum ſeqq.

Et quando ſolutio legitima ſit.ibid.

Solui licet poſſit apparitori exequenti iudicio, tamen comparere non poteſt.p.238.n.107

Solutio facta procuratori reuocato,cum quo debitor contrahit. ſuſtinetur ignarus reuocationis. ibid.n.108

Soluens ante ſcientiam reuocationis ſibi intimatæ in bona fide exiſtit.vt recte ſoluat.ibid.n.109.

Soluens iuſtam credulitatis cauſam habens ei , qui ſolutionis tempore,iam priuatus erat,liberatur. ibid.n.111

Solutio facta poſſeſſori hæreditatis deinde ea priuato , aut donatario cuius poſtea ob defectum conditionis,donatio fuit reſoluta,ſuſtinetur. ib. num.112

Solutio licet poſſit fieri ei,qui tempore ſolutionis priuatus erat,ipſe tamen in iudicio ad petendum non poteſt comparere.ibid.n.114

Ad ſolutionis iuſtificationem ſufficit conditionem extrinſecam veram eſſe,nec debitor cogitur intrinſecam,& latentem diuinare.ibid.n.113

Solutio facta mandatario ipſo iure per ſtatus mutationem conſtituentis reuocato,ſi ignoranter fiat, ſuſtinetur.p.242.n.33.& n.35

Idem in ſolutione facta adminiſtratori finita adminiſtratione ſeruatur.ibid.n.34.& 36

Solutio quando in concurſu fiat creditori ſub cautione,obligatione aut fideiuſſione,de reſtituendo alteri comparenti potioris iuris.p.405.ex n.1

Et ex quibus cauſis iudex moueatur ſoluendi cum clauſula præſeruatiua iuris alterius.p.405 n.2

Iudex ſoluens creditori , ſemper quod ſuſpicatur alium eſſe creditorem potiorem vtitur clauſula (ſaluo iure alterius melioris creditoris.) ibid.n.3

Solutio facta creditori ex decreto iudicis ſub clauſula præſeruatiua iuris melioris,non eſt ſtabilis & perpetua,ſed reſolubilis comparente alio potentius ius habente.ibid.n.4

Creditor ſolutus ſub cautione conſideratur , ac ſi ſolutus non fuiſſet reſpectu reſolubilis effectus. ib.n.5

Soluta pecunia ſub cautione qualibet de reſtituendo potiori fingitur ſtare, & non eſſe conſumptam p.406.n.6

Index Rerum,

Solutio recepta, etiam ſub ſimplici cautione, vel obligatione, vel promiſſione, de habendo in depoſitum facit pecuniam ſtare. ibid. n. 7

Solutio ſub clauſula præſeruatiua iuris tertij eſt conditionalis. ibid. n. 11. & 13. cum ſeqq.

Solutio ſub clauſula præſeruatiua non eſt abſoluta libera, & irrenocabilis. ibid. n. 12

Nec per eam inducitur cenſus extinctio ſubſequuta conditione, & euictione. ibid.

Solutione ſimpliciter facta creditori pro reuocatoria intentata per anteriorem, forus rei ſequendus erit. p. 408. n. 42. & n. 43

Si lis creditorum fuerit iam extincta. ibid.

Solutionis virtute non liberè, ſed cum clauſula præſeruatiua, pro reuocatoria mota ad eundem iudicem redire debet clericus, etiamſi iudicium concurſus fuerit exornatam. pag. 409. num. 51. & ſeq.

Solutio ſub clauſula iuris tertij præſeruatiua operatur, quod iudicium concurſus non extinguatur. ibid.

Solutio facta ſub clauſula præſeruatiua conditionalis & reſolubilis quæ tantum durat, dum creditor nouus non comparet. pagin. 410. numer. 57

Solutio ſub clauſula præſeruatiua eſt conditionalis reſolutiua. ibid. n. 60

Debitor qui recepit pecuniam auream poteſt ſoluere, in qualibet minuta & ærosa. p. 413. n. 47. 48 vide. p. 414. ex n. 66. cum ſeqq.

L. paulus, ff. de ſolutionibus exornatur. p. 423. & n. ſequenti.

Debitor obligatus ad quantitatem in genere & nõ ad certam ſpeciem monetæ poteſt in qualibet ſoluere. ibid. n. 49

Pro aurea pecunia poteſt ſolui ærosa & minutiſſima, dummodo idem ſit valor & quantitas. ibid. num. 50

Doctores, qui in ſolutione admittunt quamlibet monetam, etiã pro argentea fundantur in inæqualitate valoris: non ſi in earum valore extrinſeco adſit inæqualitas. ibid. n. 51. cum ſeqq.

Qui in Hiſpania hodie pro argentea pecunia ſoluit ærosam, minus ſoluit, ſicut, qui pro ærosa recipit argenteam plus debito recipit. pag. 424. numer. 67

An & quando debitor teneatur præciſè ſoluere in argentea moneta promiſſa & recepta, ita vt excludatur à præmij oblatione. p. 425. n. 71

Et de variis quæſtionibus reſpicientibus pragmaticas taxantes præmium argenteæ monetæ. ibid.

Soluens ei, qui communiter reputabatur procurator creditoris liberatur, quamuis verè procurator non ſit. p. 432. n. 33

Soluens hæredi putatiuo, qui fuit hæreditate priuatus, vel donatario, cuius donatio fuit reſoluta, rectè ſoluit. p. 433. n. 34

L. ſtatuliber à cæteris. §. Quintus Mutius, ff. de ſtatulib. ponderatur ad idem. ibid. n. 37

Solutio facta Prælato intruſo liberat debitorem habentem iuſtam cauſam credendi eſſe verum & iuſtum prælatum. ibid. n. 36

Debitores qui contraxerunt cum prælato intruſo liberantur ei ſoluentes. ibid.

Secus ſi non contraxerunt.

Solutio facta tutori, qui ſolemnia non fecit, ſi tamen debitor cum eo contraxit liberatur, & ſi lis pendeat ſuper nominatione ibid.

Prælato putatiuo & intruſo communiter tolerato, rectè fit ſolutio, etſi debitor cum anteceſſore legitimo contraxerit. ibid. n. 37. & n. 38. vbi de veriori opinione.

Poſſeſſor beneficij poteſt cogere debitores beneficij vt ei ſoluant, qui poſſeſſori nequeunt mouere quæſtionem veri tituli. ibid.

Solutio facta falſo prælato exiſtenti in poſſeſſione liberat ſoluentem. ibid.

Soluens prælato intruſo, etiam iniuſtè electo, atque iniuſtè confirmato, reputato legitimo poſſeſſori liberatur, ſiue cum illo debitor contraxerit, ſiue cum anteceſſore. ibid.

Soluens poſſeſſori malæ fidei ignoranter liberatur, ſecus ſi ſcienter ibid.

Soluens poſſeſſori intruſo iuſtam habens cauſam credendi verum eſſe poſſeſſorem, liberatur. ibid.

Soluens canonem ei, qui publicè ſe gerebat, vti procuratorem domini liberatur. ibid. n. 38

Soluens iniuſto poſſeſſori maiorans iuſtam cauſam habens credendi, tempore tamen ſolutionis iam realiter priuato liberatur. p. 434. n. 39

Sufficit enim debitori ſoluenti conditionem extrinſecam eſſe veram nec cogitur intrinſecam, & latentem ordinare. ibid.

Solutiones factæ prælato putatiuo poſt depoſitionem ignotatam liberant debitores, contractus autem ab eo geſti non valent. p. 444. n. 114.

In Solutione & liberatione fauor, in obligatione rigor iuris attenditur. pag. 445. num. 115. & numer. 116

In Soluente, ſi adeſt bona fides, ac iuſtus error præſtat liberationem. ibid.

Contrarium verſatur in contrahente cum putatiuo. ibid.

Solutione facta putatiuo parum aut nullum infertur præiudicium vero domino, cum poſſit ſolutum repetere. ibid. n. 117

Soluendo quilibet præſumitur & contrarium aſſerenti incumbit onus probandi. ibid. n. 118

Soluens, vel faciens aliquam partitionem credens ad id teneri, non præiudicat iuri ſuo, qui errauit. ibid n. 20. & 22

Idem de recognitione erronea. ibid. n. 22

Solutionem recipiens creditor pro rata tangenti eí qui inter alios ſit inſolidum obligatus, quoad omnes correos ſibi præiudicat, qui deinceps pro rata tenentur dumtaxat. p. 471. n. 75

Et facta ſic obligationis diuiſione vnus reus pro alio facto non ſoluendo non tenetur. ibidem, num. 77

Diuiſione, quæ ſit facta à iure inter obligatos inſolidum operatur, ac ſi à principio ſinguli pro rata fuiſſent obligati ibid. n. 77. & 78

Debitor in diem poteſt ante diem ſoluere nec ſemel ſolutum poteſt repetere. p. 500. n. 17

Solutum ante diem debitor in diem repetere non poteſt, poterit tamen interuſurium conducere, p. 504. 605. n. 64. & 65

Soluens domino putatiuo bona fide debitor liberatur. p. 554. n. 35

Soluere promittens creditoribus alterius, illis tamen abſentibus acquiritur obligatio, & actio. p. 599. n. 88. & 89. & ex n. 80. cum ſeqq.

Soluere creditoribus donantibus promittens donatarius directè poteſt à creditoribus conueniri, ob circuitus vitandos. ibid n. 90. & 91

Solutio nominis hypothecati rectè fit creditori hypothecanti, inſcio hypothecario, niſi debitorem denuntiauerit, ne ſuo ſoluat creditori. p. 604 n. 15. 16. 17

Soluens

Soluens,quod debet,non prohibetur petere quod ſibi ab eodem debetur.ibid.n.33
Solutio,vbi non admittitur,nec etiam compenſatio admittetur.p.611.n.37
Solutio non fit poſteriori in præiudicium anteriorum.ibid.n.39
Solutionem factam per compenſationem admittit lex ex æquitate.ibid.n 43.& 44
Debitor ad tempus poteſt terminum præuenire, & ſoluere ante tempus, etiam inuito creditore. p. 616.n.5 & quando ſecus.p.618.n.35.cum ſeqq.
Soluere ante tempus conuentum debitori non permittitur vbi adeſt periculum mutationis monetæ.p.619.n.40
Solutionis tempus præuenire nequit debitor,quãdo præmatura ſolutio allatura eſſet damnum creditori.ibid.n.31
Et iuſte tunc recuſat depoſitum creditor.ibid.n.43. & 43
Solutio præmatura in damnum alterius non admittitur.ibid.n.44.
Solutionem ante tempus perperam deſiderat creditor,quantumuis ſua interſit.ibid.n.45
Nec in præiudicium tertij.ibid.n.46
Solutionem anticipatam nequit prælatus vel poſſeſſor maioratus recipere in præiudicium ſucceſſorum.ibid.n.47
Solutio reddituum anticipata in cenſus contractu reprobatur.p.619.620.n.52.& 53
Solutione omnis tollitur obligatio ac ius hypothecæ reſoluitur.p.644.n.126
Solutione eius quod debetur omnis tollitur obligatio principalis fideiuſſoria,& hypothecaria.ib n.130.& 131
Semel ſoluenti,qui iterum ex re iudicata ſoluit,datur repetitio.ibid.n.136.& ſeqq.
Solutum indebite ex re iudicata non repetitur ex conditione indebiti,ſed ex conditione ſine cauſa p.641.n.143.& ſeqq.
Soluenti ex re iudicata datur repetitio ex conditione ſine cauſa.p.645.646,num.144.& 145.cum ſeqq.
Soluenti indebitum ex re iudicata datur conditio ex cauſa,ſi adhuc non ſoluit actione doli impedit executionem rei iudicatæ.p.646.n. 149. & ſeqq. & n.153
Solutionis verbo,quælibet ſatisfactio creditorum continet.p.662.n.32
Solutio & ſatisfactio quoad effectum extinguendæ obligationis à pari procedunt.ibid.num.33.34. & 35
Solutionis promiſſio conſentiente creditore,idem operatur,quod ſolutio.ibid.n.37
Solutio anticipatè facta in tertij præiudicium non liberat ſoluentem,quominus tertio iterum ſoluere teneatur p.706.n.11.& 12.cum ſeqq
Concurſu pendente nequit debitor ſoluere poſteriori in præiudicium anteriorum.ib.n.18.& 19
Solutio à quolibet extraneo fieri poteſt pag. 707. num 33
Soluenti ante diem creditori in diem denegatur repetitio.p.708.n.39
Soluenti indebitum nomine alieno non datur condictio indebiti,ſed ei cuius nomine fuit ſolutũ. p.708 n.34.& 42
Solutio & obligationis extinctio non refert per quem fiat.n.46
Soluens pro debitore etiam ſine mandato habet contra eum actionem negotiorum geſtorum. ibid.n.44.45.& 47
Extraneus qui ex ſua pecunia ſoluit creditori alieno ſine ceſſione ſolam actionem perſonalem conſequitur.p.706.n.53
Soluere debita ſuper rebus impoſita eſt res ipſas vtiliter meliorare.p.713.n.20
Solutio ex pretio rei emptæ facta poſterioribus creditoribus,an noceat emptori, vt prioribus inſuper ſoluere teneatur.p.717.n.18
Negatiua opinio abſoluta.ibid.
Contraria abſolute affirmans proponitur. ibidem, num.19
Sententia diſtinguens & verior ib.n.20.& ſeqq.
Soluendi prius ſunt priores creditores ex pretio pignorum poſteriores ex ſuperfluo, ſi adſit.p.721. num.7
Soluto primo creditore ex pignore ſi aliquid remanet,ſoluitur ſecundus.ibid.n.8
Soluere idem bis promittens ſemel tantum tenetur, & ex primo contractu agitur,non ex ſecundo p.731.n.100
Declara vt in p.731.n.103.& 102
Solutio & exactio concurſu pendente præpoſterata annullatur ob malam fidem, dolum, ac fraudem præſumptam.p.756.n.5.& ex n.1.cum ſeqq
Non ſoluere melius eſt, quam ſolutum repetere. 757.n.15
Quia poteſt is,à quo vult ſolutionem repetere, vel non eſſe ſoluendo, vel eſſe litigioſum. ibidem, num.16.
Solutis creditoribus,& extincto iudicio concurſus bona,quæ ſuperſunt reſtituentur debitori.p.772. num.83
Solutio ſubſequens in dubio refertur ad titulum & obligationem præambulam.p.672.n.154.
Soluiſſe ſibi qui totum potuit integraliter ſolutus præſumitur.p.245.n.22.23.& 24
Quæ præſumptio tandiu durat quandiu creditor, qui bona debitoris adminiſtrauit rationem non reddat.246.n.25
Creditor quando ex reſtitutione pignoris præſumitur ſolutus non graduatur in concurſu.ibid. numer.29
Solutio ſimpliciter facta intelligitur facta in cauſam duriorem.p.210.n.9
Solutio vt legima ſit debet fieri creditori vel alteri habenti ſpeciale vel generale mandatum cum libera.p.277.n.27
Soluens ſcienter vel ignoranter carenti mandato non liberatur.ibi.n.28
Si non adeſt perſona, cui ſoluat, debitor ponendo ſortem cum vſuris liberatur, & ceſſant exinde redditus.ibid.n.29.& 30
Soluens alicui tempore ſolutionis iam priuato ob iuſtam ignorantiam liberatur.p.278.n.33
Soluens procuratori reuocato,reuocationem ignorans liberatur.ibid.n.34
Soluens ante ſibi intimatam reuocationem mandati dicitur eſſe in bona fide.ibid.n.37.& 38
Ad ſolutionis iuſtificationem ſufficit conditionem extrinſecam eius cui fit eſſe veram,nec cogitur debitor latentem diuinare.ibid.n.39

Sors.

Vide *Cenſus,Redemptio*

Species,Specialia.

In concurſus iudicio ſpecialia quædam occurrunt quæ iuſtam cauſam præbent creditori ad inſtandum pro redemptione cenſus,& qualia ſint. p. 161.n.15.cum ſeqq.

Stare pecuniam.

Vide *Pecunia.*

Status.

Co ndu ctiones,quæ ex natuta actus ſeu contractus inſunt,ſemper intelliguntut,ſic ſtar tibus, & in eodem ſtatu permanentibus.p.213.n.21

Statu & qualitate terum mutata extinguitur omnis effectus ſtatus prioris,& ſecundum præſentem ſtatum iudicantur.ibid.n.22.

Impedimento ſemel ſublato res redit ad ſuum priorem ſt atumcum priſtinaqualitate p,216.n.59.& ſeqq.

Per Status mutationem mandantis, vel m andatarij mandatum extinguitur.p.240.n1.cum ſeqq.

Status mutatiooe debitor fallitus pro mortuo babetur p.140.& 241.n.3.& 13

St tus quo quis repetitur,ſemper attenditur.p.556 num.59

Status rei præſens, etiamſi eius ſolutio pendeat à futuro euentu,ſemper attenditur.p.562.ex n.103 cum multis ſeqq.

Status rerum mutatur mutata conditione perſonarum.p.564.n.136.& ex n.127.& ſeqq.

Statum & vniuerſitatem vnus vel duo non faciunt p.770.n.50.& 56

Statu s & vniuerſitas non poteſt incipere niſi à tribus,conſeruatur tamen in vno.ibid.n.55.56.57. & 58

Statutum.

Statuta humana variaotur ob temporis varietatem 213.ſub n.50

Stellionatus

Stellionatum committit debitor ſe ingerens adminiſtrationi bonorum concurſus ſemel à ſe dimiſſæ p.136.n 92.cum ſeqq.

Stellionatus pœna habet locum in quolibet actu geſto,in quo quis dolum committit in alterius præiudicium.ibid.n.97.& 98

Stellionatus pœna locum habet quoties materia contractus ordinatur potius ad ſolum committendum, quam ad nullitet contrahendum. ibid n.99.& n.100

Stipulatio.

Alteri per alterum ſtipulare nemo poteſt de iure communi;ſecus de iure regio.p.574.& 597.n.13 14.& ex n.54.cum ſeqq.

Stipulatio notarij pro abſente valet,& iſti ante acceptationem quæritur ius & actio.p.594.n.35.36 37.& 38

Iure Regio.l.2.tit.16.lib.5.recopil. innouatur ius commune,& alteri per alterum ſtipulatur,& abſenti quæritur ius irreuocabile,& obligatio.ibid. ex n.55.56.57.& ſeqq.

Iure regio alteri per alterum acquiritur irreuocabilis actio,& obligatio efficax ante acceptationem abſenti.p.597.n.75

Stipulanti creditori, vt debitori tertio ſoluat intereſt,vt ei ſoluatur,& tertio quæritur actio, & obligatio.ibid.n.76.& ſeqq.

Per d.l.2 alteri per alterum valet ſtipulatio,& obligatio.p.601.n.108.& 109

Et eiuſdem,L.verus & ſingularis reſtituitur intellectus.ibid.n.110

Subhaſtatio.

Vide *Licitator.*

Poſt Subhaſtatam ſemel rem, & addictam licitanti nouus non admittitur licitator meliorem conditionem offerens.p 367.n.1.& 2

Et quæ dicatur melior conditio oblata.ibid.

Et etiamſi ſtatim,& eodem momento poſt extinctam candelam nouus licitator accedat,non admittitur.ibid.n.3

Subhaſtatione peracta, & extincta candela,emptio manet perfecta, in qua amplius non admittitur pœnitentia.ibid.n.4

Subhaſtatione peracta,nec minor, reſpublica , nec fiſcus habent priuilegium admittendi nouum licitatorem. ibid.n.5

In Subhaſtatione bonorum fiſci nouus admittitur licitator de iure Hiſpano ibid n.6

Aduerſus licitationem ſemel peractam,an & quando minori,reipublicæ,& Eccleſiæ detur reſtitutio.ibid.n.7.& ſeqq.

In Subhaſtatione bonorum concurſus ſemel peracta nouum licitatorem plus offerentem non admittendum tenet Hermoſilla.ibid.n.11

In Subhaſtatione facta nouum licitatorem meliorem conditionem afferentem eſſe admittendum ob ſpeciale priuilegium concurſus verius probatur p.368.ex n.12.cum ſeqq.

In Subhaſtatione bonorum debitoris præfertur cognatus extraneo licitatori,& vterque creditor ipſe.ibid.n.14 & 13 & ſeqq

Subhaſtationem ſemel factam poteſt iudex reintegrare ob dolum,fraudem, aut collusionem interuenientem.p.369.n.54

A ſubhaſtatione facta ob non ſolutum pretium recte diſcedi poteſt,& vlterius ſubhaſtari.p. 370. num.64

Conditio ſub qua res tacitè à iure,vel à iudice ſubhaſtatur,inducit prioris iudicij continuationem, ac prorogationem termini ſubhaſtationi affixum.p.373.num.102.p.372. & à num. 93. cum ſeqq.

Subhaſtationis terminus poteſt à iudice , & iuſta cauſa prorogari.ibid.n.103

Subhaſtatæ rei poſſeſſor,ſi præmaturè conqueratur de capitulo,tutore & ſimilibus volentibus admittere nouum licitatorem,debet tanquam actor ſequi forum rei.ibid.ex n.106.cum ſeqq.

Creditor inferiùs in ſubhaſtatione bonorum debitoris plus offerens,tunc præfertur anterioribus ſi pretium ſoluat,non quando illud compenſare vult cum ſuo credito.p.378.n.50.& 51

Subhaſtantur bona concurſus ad inſtantiam creditorum obtinentium ſententiam graduatioris. p.659.n.1

Subhaſtatio à iudice facta admiſſa , & habita fide de pretio,nulla eſt ipſo iure.ibid.n.2

Subhaſtatio facta habita fide de pretio,ex diametro opponitur principali fini concurſus.ibid.n.3.& 4

In Subhaſtatione admittenda non eſt licitatio , & oblatio conditionalis.ibid.n.5.

In Subhaſtatione non admittitur cenſus conſtitutio loco pretij oblati, quia eſt habere fidem de pretio.ibid.

Niſi accedente conſenſu creditorum, ſed non procuratorum ad id non habentium ſpeciale mandatum.ibid.n.7.cum multis ſeqq.

In ſubhaſtatæ rei emptorem tranſit dominium irreuocabile traditione ſequuta.p.667.n.105

Subhaſtatione perfecta,pœnitentiæ locus non eſt. ibid.n.106

Subhaſtata bona debitoris ad inſtantiam creditorum libera tranſeunt in emptorem pignoris vinculo diſſoluto.p.967.668. n.108.& ex n. 122. & ſeqq.

Subhaſtatæ rei emptor pleniſſimam conſequitur liberationem,vt amplius nequeat moleſtari à creditoribus.p.668.n.113

Subhaſtata res ſi emptorem non inuenit adiudicatur taxata creditoribus iouitis.p.671.n.13.& 140

In ſubhaſtatione publica vendenda ſunt bona maioratus diſtrahenda, perſoluendis creditoribus. p.683
In ſubhaſtatione publica diſtrahenda ſunt omnino bona, quæ iudicis decretum requirunt. ibid. n. 2
Bona abſentis, fiſci, minoris, reipublicæ, & quæ in executionem rei iudicatæ venduntur ſubhaſtationem publicam requirunt ibid n. 3
Idem in bonis concurſus diſtrahendis ſeruatur. ibid. num. 4
Subhaſtatio bonorum maioratus non requirit nouam facultatem, ſed ſufficit quæ proceſſit ad hypothecandum. ibid. n. 5
Idem ſeruatur in omnibus caſibus in quibus ad alienandum, & pignorandum aſſenſus regius requiritur ibid. n. 6. & 7
In ſubhaſtatione interuenit læſio enormis, vel enormiſſima reiteratur ſubhaſtatio, & plus offerenti datur. p. 715. n. 4. & 5
Etiamſi ſubhaſtatio decreto ſenatus fuerit confirmata, ſi læſio bene probetur ibid.
Subhaſtatio annullatur ob pretium oblatum non ſolutum, & iterum res ſubhaſtatur. p. 739. o. 13
In ſubhaſtatione poſt pretij oblationem pœnitentię non eſt locus. p. 736. o. 33

Subintratio.

Extraneus ſoluens pro debitore ex quibus requiſitis ſubintret locum & gradum creditoris ſoluti, & ex ſua pecunia dimiſſi. p. 709. n. 53. cum multis ſeqq. vbi diſtinguntur varij caſus.

Subreptio.

Vide *Facultas.*
Creditores comparentes in concurſu cum facultate ſubreptitia excluduntur. p. 280. n. 1. & ſeqq.
Subreptio facultatis regiæ, an cenſeatur excluſa per clauſulas ex certa ſcientia non obſtantibus, & ex plenitudine poteſtatis. ibid. n. 10
Subreptitia eſt facultas regia ad alienandum ob non factam principi relationem omnium, quæ eum mouere poterant ad non ita facile concedendum. ibid n. 6. 7. & 8. cum ſeqq. vſque ad 15.
Subreptitia eſt gratia principis, ſi ei non fiat relatio omnium qualitatum rei. ibid. n. 9
Subreptionis vitium gratiam principis reddit nullam, ibid. n. 4
Subreptio vt euitetur debet fieri clara relatio, & non ſub inuolucro verborum. p. 281. n. 16

Succeſſor.

Vide *Facultas, Maioratus, Poſſeſſor,*
Succeſſor verus euincens maioratum in tenuta à putatiuo imponente cenſus ſub facultate regia, ſi poteſt creditores euertere, multo magis poterit, qui in proprietate maioratum euicerit. p. 447. ſub n. 128. cum ſeqq.
Succeſſor in adminiſtratione concurſus tenetur adimplere delegationes iudicij directas ſuo anteceſſori mortuo, vel remoto. pag. 694. num. 9. cum ſeqq.
Succeſſor in officio tenetur adimplere literas directas ſuo anteceſſori habito reſpectu ad officium p. 695. n. 13. & 14
Succeſſor & nouus executor mandatum directum ſuo anteceſſori poteſt exequi abſque nouo mandato, ibid. n. 15
Præceptum directum prætori, habito reſpectu ad munus tranſit in ſucceſſorem eius loco ſubrogatum. ibid. n. 16. & 17
Teſtes licet non probent, niſi coram iudice examinante publicati, fidem faciunt ſi coram ſucceſſore in officio publicentur. ibid. n. 18

Suppoſitio.

Vide *Tranſlatio.*
Suppoſitio cauſæ tanquam veræ quæ detegitur falſa, irritat contractum & diſpoſitionem quamlibet p. 641. n. 89. cum ſeqq. vbi de variis exemplis ex n. 88. 3. p. c. 1. & 2. p. c. 10. ex n. 20. fol. 455
Super ſuppoſitis, vt ſententia operetur, plena eorum cauſæ cognitio eſt adhibenda. ib. n. 98. & 99
Super ſuppoſito veniente in neceſſarium conſequens, tunc operatur diſpoſitum ſi pendet ex mera voluntate gerentis. ibid. n. 100. & ſeqq
Depoſitum ſub aliquo ſuppoſito quod detegitur falſum, reſoluitur & annullatur. p. 251. num. 15. vſque ad. n. 21

Supplicatio.

Principis ſubſcriptio, & conceſſio generalis regulatur à ſupplicatione limitata, reſtricta, ſeu generali. p. 430. n. 17
Ex pluribus in ſupplicatione petitis, ſi aliqua princeps conceſſit, cætera negare videtur. ibid. n. 18
Facultas regis ambigua, generalis, vel æquiuoca declaratur a ſupplicatione. ibid. & n. ſeqq.
Facultas ad alienandum ſimpliciter conceſſa præciſam habet relationem ad ſupplicationem & preces. ibid. n. 14

Supplicatio ſecunda.

Vide *Fideiuſſor. Pauper.*
Supplicationem ſecundam cum pœna mille quingentatum duplarum amittens in diuerſa cauſa debitor, an propter concurſum à ſe formatum tanquam pauper excuſetur à fideiuſſione requiſita a lege Regia. p. 353. n 1. cum ſeqq.
Supplicans ſi pauper ſit, & fideiuſſionem non inueniat ad iuratoriam cautionem admittitur. ibid. n. 9. & ex n. 3
Authen. quæ ſupplicatio C. de precib. imper. offer. vt ſupplicatione pendente exequi poſſit ſentētia victrix, fideiuſſionē præſtare tenetur. p. 314. n. 17
Si tamen pauper ſit, & fideiuſſionem non inueniat admittitur ad iuratoriam cautionem. ibid. n. 18
Supplicans in terminis Authen. quæ ſupplicatio admittitur ob impoſſibilitatem ad iuratoriam cautionem loco fideiuſſionis. p. 315. n 25
In ſecundo ſupplicante fideiuſſio requiſita niſi præſtetur intra terminum legis Regiæ, ſupplicatio corruit. p. 337. n. 48. cum ſeqq. & à n. 43
Intellectus ad Authen. quæ ſupplicatio C. de precib. imper. offer. p. 338. 349. n. 57. & 148. cum ſeqq.
Supplicatio ſecunda non admittitur, niſi cauſa ſit ardua. p. 341. n. 81. & 82
Supplicationis ſecondæ remedium eſt exorbitans à iure ibid. n. 83
Quod non patitur cautionem iuratoriam loco fideiuſſionis requiſitæ. ibid. n. 84
Supplicatio ſecunda non eſt ius competens condemnato, de iure, niſi illud ſua pecunia, ac periculo pœna compatauerit. p. 342. n. 87. 88. & ſeqq.
Secundam ſupplicationem minori committenti non datur reſtitutio, quia de ſuo iure nihil amittit. p. 333. n, 90. p. 342. n. 90
Supplicanti ſecundo datur reſtitutio, ex legitimo impedimento aduerſus lapſum termini ſe præſentandi cum Rege p 343. n. 91
Poſſeſſor maioratus qui per rem iudicatam condēnatus, omiſit ſecundam ſupplicationem, vel ſemel interpoſitæ intra terminum renunciauit, nullum ius nec maioratus in definitus dicitur. ibid. n. 92.
Supplicationem ſecundam interponens ob impoſſibilitatem inueniendi fideiuſſionem non admittitur ad iuratoriam cautionem. p. 344. n. 103

Doctores regnicolæ admittentes ex ſtylo pauperem ſupplicantem adcautionem iuratoriam, declarantur. ibid. n. 104. & ſeqq.

In Francia ex ſpeciali conſtitutione pauper ſecundo ſupplicans loco diſponendæ pecuniæ, admittitur ad iuratoriam cautionem. ibid. n. 105

Declaratur. ibid. & n. ſeqq.

Authen. quæ ſupplicatio, C. de precib. impert. offer. apparens fideiuſſorem pro forma in executione ſententiæ, pendente ſupplicatione mitè interpretatur p. 349. n. 148. & ſeqq.

Pauper victor in caſu d. Authen. quæ ſupplicatio, an loco fideiuſſionis admittatur ad iuratoriam cautionem duæ ſunt contrariæ opinioneſ. ibid. num. 49

Tertia opinio verior, & receptior, vt per æquipollens, nempe per ſequaſtrum, & depoſitum rei, vel pecuniæ executiuæ conſulatur impoſſibilitati reperiendi fideiuſſionem ibid. & n. ſeqq.

In ſupplicatione ſecunda fideiuſſio debet exhiberi intra terminum legis poſtea nec tanquam æquipollens admittitur. p. 351. n. 162. cum ſeqq.

Supplicans, qui formauit iudicium concurſus inter ſuos creditores an pauper ſolemnitatis dici poſſit vt à fideiuſſione releuetur & ad iuratoriam cautionem admittatur, diſceptatur. pag. 353. ex n. 181

Debitorem concurſum formantem adeo pauperem eſſe ſolemnitatis, vt ſupplicans admittatur ad iuratoriam cautionem, vt verius reſoluitur. p. 359. ex n. 189. cum ſeqq.

Debet tamen concurſus eſſe verus, & legitimè formatus non fictus, & ſimulatus. ibid. n. 193

Et debet per debitorem formari ad vniuerſum patrimonium non ad partem. ibid. n. 194

Supplicanti ſi ex ſuis bonis fuerunt in concurſu creditorum aſſignata alimenta, non excuſatur à fideiuſſione, quia pauper non eſt. ibid. n. 195. cum ſeqq.

Supplicans per concurſum affectatum non dicitur pauper, nec à fideiuſſione mille quingentarum duplatum releuatur. ibid. n. 197. cum ſeqq.

Ex mera æquitate ſtylus curiæ introduxit, vt pauper ſolemnitatis ſupplicans à fideiuſſione releuetur, & ad cautionem iuratoriam admittatur. p. 355. n. 204. & 205

T

Taxatio, taxatiuè.

Vide *Alimenta.*

TAxare poteſt iudex valorem cenſus vitalitij, attenta temporis deteriorat ione, & vitæ curſu. 169. n. 41. & ſeqq.

Si in Taxatione cenſus vitalitij creati partium adſit conuentio, an iudex ſequi teneatur. ibid. n. 43

Bona Taxata, quæ non reperiunt emptorem iuſtum pretium offerentem, quando & quibus caſibus ſunt danda inſolutum creditoribus. p. 176. ex n. 1. cum ſeqq.

Et an Taxata debeat creditor cenſuarius recipere pro extinctione cenſus pag. 177. ex num. 6. cum ſeqq

Remedium Authent. hoc niſi debitor fuit introductum ad coitandas moleſtias creditorum vrgentium debitoris. ibid. n. 13. & ex n. 1.

Taxata ſemel alimenta creſcunt & decreſcunt, creſcentibus vel decreſcentibus bonis concurſus, re iudicata minimè obſtante. p. 218. ex num. 1. & per totum.

Contra Taxationem infimam bonorum concurſus debitor communis reclamare poteſt. p. 378. n. 61

Tempus.

Vide *Terminus, Prorogatio.*

Tempus antiquum, quod dicatur. p. 303. n. 45. & 46

Tempus à lege appoſitum, intra quod aliquid eſt gerendum, requiritur pro forma. p. 337. n. 46

Si tempus à diſpoſitione præſtitum non tenetur, forma non dicitur ſeruata. ibid. n. 47

Tempus appoſitum à lege, vt intra illud actus fiat, pro forma appoſitum intelligitur. p. 341. n. 75

Temporis taxati negligentia tacitam inducit renunciationem. p. 351. n. 163. & ſeqq.

In Tempus legis ſi ſupplicans non exhibuit fideiuſſionem, poſtea nec tanquam æquipollens admittitur. ibid. n. 162

Imputandum eſt ei qui ſe in nimis tempore arctauit, & ſe in neceſſitate poſuit. ibid. n. 164

Tempus appoſitum obligationi finiendæ ſi prorogetur, fideiuſſore non conſentiente liberatur. p. 261. n. 1. & ſeqq.

Non in totum ſed pro tempore prorogato dumtaxat. ibid. n. 2

Tempus quando non eſt appoſitum ſubſtantiæ obligationis, ſed executioni & ſolutioni prorogatum, fideiuſſor tenetur. ibid. n. 3

Tempus aſſenſus regij, non tempus contractus & obligationis attenditur ad validitatem. p. 385. 386. ex n. 31. cum ſeqq.

Permiſſum ad tempus poſt tempus cenſetur prohibitum. p. 390. n. 89

Ad læſionem & indotationem attenditur tempus contractus, non quod poſteà euenit. p. 389. n. 77. & 78

In Temporis præuentione fraus fit creditoribus. p. 502. n. 31. & ex n. 18. cum ſeqq. p. 500. num. 43. p. 619. & ex n. 40. cum ſeqq

Tempus ſolutionis poteſt debitor ad tempus præuenire, & ante tempus ſoluere inuito creditore. p. 618. n. 34

Tempus appoſitum in fauorem creditoris debitor præuenire nequit inuito creditore. ibid. n. 36

Idem quando fauore vtriuſque debitoris & creditoris tempus apponatur. ibid.

Intra Tempus promittens dare centum vel fideiuſſorem non ſatisfacit termino tranſacto fideiuſſorem offerendo, ſed ſoluendo centum. ibid. n. 38

Tempus diſpoſitionis & contractus qui non ſeruat formam non ſeruare dicitur. p. 621. n. 64. & ſeqq.

Tempus quando & quibus caſibus appoſitum dicatur fauore creditoris vel vtriuſque. ibid. n. 67

Theſaurarij.

Theſaurarij, & raptores bonorum regalium ſunt depoſitarij, & vt tales coguntur reſtituere pecunias, & adimplere liberationes ſenatus. p. 118. n. 21. 22.

Tenuta.

Tenutarius ſi admittatur ad ſubuertendum cenſus impoſitos à putatiuo victo daretur occaſio ferendi ſententias contrarias ſuper iure creditorum. p. 557. n. 68. reſpondetur, & n. ſeqq.

Tenutarius qui contra creditores maioratus obtinuit ſi in proprietate vincatur, creditores iterum ius hypothecæ recuperant in maioratu. ibid. n. 70 71. & ſeqq.

Tenutarius interim quod in proprietate non vincitur dicitur dominus maioratus iuris præſumptione. p. 559. n. 79. & ſeqq.

In tenuta vincens an poſſit ſubuertere cenſus impoſitos

Digitized by Google

impoſitos ſub facultate regia à poſſeſſore putatiuo maioratus victo.pag.447.450. ſub num. 228. & n.152

Tenutæ iudicium ius præſtat variabile, & reſolubile,in proprietate autem ius conſtans & perpetuum.pagin.549.555.num.50. & ex num.2. cum ſeqq.

In tenuta obligatione poteſt ſubuertere cenſus poſitos ſupra maiorem cum facultate regia per poſſeſſorem putatiuum victum. p.55.n.47. cum ſeqq.& à n.45

In tenuta obtinens iuſtus poſſeſſor eſt ex vi ſententiæ,ibid.n.51

Ad quem fructus maioratus pertinent.ibid.& num. ſeqq.

In tenuta obtinens poteſt impedire creditores exigere annuos redditus ſimiliter impoſitos ſuper maioratu.p.556.n.56

In tenuta obtinens,& ſubuertens cenſum impoſitũ ab anteceſſore victo ſi in proprietate vineatur conualeſcunt iura creditorum quoad hypothecas.ibid.n.57.& 58

In tenuta obtinens caret dominio & proprietate hypothecarum,reſeruata iudicio plenario.ibid. num.60

Terminus.

Terminus citationis non currit non citatis,& quandocumque compareant intra illum comparere dicitur.p.37.n.26

Terminus ad ſeparationem bonorum poſtulandam ſolum currit hæredi,non creditoribus hæreditatis.p.70.n.41.& 46

Diſcuſſio eo ipſo probatur quod intra terminum fideiuſſori præfixum bona debitoris non oſtendit.p.189.190.n.91.& n.88.

Terminum ſubhaſtationis,poteſt iudex ex iuſta cauſa prorogare.p.373.n.102

Tertius.

Lex regia reſtringens exceptionis dilatoriæ intra nouem dies, non procedit contra tertium à lite comparentem.p.37.n.27

Tertius poſſidens rem debitoris à quo in concurſu per creditores, aut debitorem vendicatur non eſt interim ſua poſſeſſione priuandus quouſque vindicantur.p.102.n.30.cum ſeqq.

Tertio poſſeſſore rei debitoris victo,res euicta redit ad corpus concurſus.ibid.n.33

Tertius rei dominus ad concurſum repertæ eam vendicare volens audiri debet in concurſu.ibid. num 36

Etiamſi debitor eam ſuis hypothecauerit creditoribus.ibid.& n.ſeqq.

Tertius poſſidens vnam ex pluribus rebus hypothecatis , vel vnius rei partem ad integri cenſus reditus tenetur.p.465.num.11.& ex num.7.cum ſeqq.

Tertij intereſſe vbi intermediat deficit regula l. ſi quis in conſ.exhibendo.C.de pactis.p.505.n.75

In præiudicium tertij nemo poteſt renunciare iuri ſuo. ibidem,num.74.pag.503.& ex num.50.cum ſeqq.

De iure tertij, an & quibus caſibus opponens admittatur vel non.p.556.& 563.ex n.62.cum ſeqq & ex n.117.cum ſeqq.

Tertio ſi ex contractu ius & intereſſe reſultet,tertio acquiritur actio,& ex eo agere poteſt. p. 592. n.2.cum ſeqq.

Tertio ius quæſitum ex contractu inter principaliter contrahentes ab eo iſti recedere non poſſunt in tertij præiudicium.ibid.n.6

Etiamſi à contractu diſcedant ante traditionem niſi deceſſio fiat in continenti.ibid.n.7.& ſeqq.

Tertio ius quæſitum ex contractu nequit à contrahentibus tolli.p.593.n.9

Terio ius quæſitum ex contractu conditionali poteſt per contrahentes tolli conditione pendente. ibid.n.10

Tertio ius quæritur & actio ex pacto inter contrahentes ſi pro eo abſente ſtipuletur notarius. pag.595.n.37

Tertio abſenti quæritur ius reuocabile ex pacto inter contrahentes quando ius eſt perfectum,vel ſi ex iuris diſpoſitione defertur ius alicui. p. 596. n.42.43.& 44.& ſeqq.

Tertio ius acquiritur ex pacto tacito inducto à lege irreuocabile.p.596.597.n.50.51.& 52

Ex pacto tacito ita tertio ius acquiritur , vt per pœnitentiam contrahentium non reuocetur. p. 597.num.53

Tertio abſenti de iure regio quæritur actio & obligatio.p.598.n.76.& 77.cum ſeqq.

Et hæc actio,quæ tertio abſenti hodie quæritur, ex d.l.2.directa eſt non vtilis cum ius regni ſit ius commune ibid.n.78

Imò & ius exequendi tertio illi etiam acquiritur p.599 n.79

Ad tertium pignoris poſſeſſorem anteaquam creditores deueniant prius debet conſtare debitorem non eſſe ſoluendo.p.718.n.25

Tertius hypothecæ poſſeſſor liberatur, ſi creditor fuit negligens in exigendo à principali debitore tempore quo erat ſoluendo.p.728.num.58.& ex num.52

Contra tertium hypothecæ poſſeſſorem negatur hypothecaria: ſi creditor conſenſus poteſt argui de negligentia in exigendo annuos reditus.ibidem, num.59

Tertius hypothecæ poſſeſſor non tenetur ad præteritas penſiones, quando creditor eas potuit exigere ab anteceſſore,& negligens non exegit. p.729.num.60

Fundatoris poteſtas quantumcumque pleniſſima nunquam extenditur ad præiudicium tertij. p. 282.n.21.& ſeqq.

Teſtamentum.

Taſtamenti clerici inſinuatio , & publicatio an ad iudicem ſæcularem,vel Eccleſiaſticum pertineat. p.19.n.43.remiſſiuè.

Teſtis.

Teſtes deponentes vltra articulos nihil probant nec ſuper eorum poteſt affectatione ferri ſententia.p.636.n.34

Tranſmiſſio.

Vide *Hæreditas.Hæres.*

Creditores hæredis tranſmittentis an quid habeant ad bona hæreditatis tranſmiſſæ.p.585. num.66. cum.ſeqq.

Tranſmiſſio hæreditatis fit ex capite iuris deliberandi,& potentia ſæuitatis, & ſanguinis,ibidem, num.67

Tranſmiſſa hæreditas an ſit proprium patrimonium tranſmittentis,ita vt in quem tranſmittitur dicatur hæres tranſmittentis,& non primi defuncti. ibid.n.68.& ſeqq.

Tranſmiſſio & ſucceſſionis prorogatio ſub eadem natura,& qualitate.pag.585.586. num.71. & ex num.69

Tranſmittenti an aliquod ius fuit acquiſitum in hæreditate non adita ſed tranſmiſſa. ibidem, num.72

Tranſmiſſa hæreditas nunquam fuit commixta cum patrimonio tranſmittentis.ibid.n.73.& ſeqq.
Ad tranſmiſſam hæreditatem non venit qui hæres non ſit tranſmittentis.ibid.n.75
Tranſmiſſionis illud ius ſibi à defuncto delatum an hæres tranſmittentis teneatur apponere in inuentario.ibid.n.78
Tranſmiſſam hæreditatem,an adire videatur hæres qui in inuentariu appoſuit ius tranſmiſſionis. ibid. n.79.& 80.cum ſeqq.
Hæreditatem non eſſe tranſmittentis ante aditionem, ſed primi defuncti qui teneant. pag. 587. num.88
Ex tranſmiſſionis iure ſuccedi tranſmittenti, & non primo defuncto plurimi tenent. p. 588. n. 101.102.103.& ſeqq.
Tranſmiſſionis ius potentius eſt, iure ſubſtitutionis.p.589.n.106
Tranſmiſſum, ius deliberandi, & adeundi ius eſt hæreditarium tranſmittentis,& vt tale,in hæredem tranſmittentis tranſit.ibid.n.107
Ex tranſmiſſione, is venire non poteſt cui qualitas hæredis deficit.ibid n.108.& ſeqq.
Tranſmiſſum ius acceptatum ab hærede eſt de hæreditate tranſmittentis, & huius creditores ad hæreditatem tranſmiſſam, ius habent. ibidem, n 112
Ius,de nouo quæſitum poſt mortem tranſmittentis etiam ex cauſa de præterito quando acquiratur hæreditate vel non. ibid.n.114
Tranſmittentis hæres tenetur ponere in inuentario bona hæreditatis tranſmiſſæ.ibid.n.115
Quia eſt quid hæreditarium,& de bonis tranſmittentis.p.590.n.116
Tranſmiſſa hæreditas tranſit vt adeunda non vti adita, & liberum eſt hæredi acceptare vel repudiare.ibid.n.117
Tranſmiſſum ius habet originem à tranſmittente ac ideo eius inuentario deſcribere debet hæres in quem tranſmittuntur.ibid.n.118
Ex tranſmiſſa hæreditate adita tenetur hæres ſatisfacere creditoribus,& legatariis tranſmittentis. ibid. n.119.120. 121
Et vtriuſque hæreditatis creditores poſſunt petere ſeparationem,ne iura omnium confundantur.ib. num.122

Tranſactio.

Tranſactio continens pactum de non alienando ſimplex confirmata per iudicem an impediat tranſlationem dominij.p.297.ex n.60.diſceptatur.
Referuntur plures Doctores affirmatiuam tenentes, alienationem eſſe nullam, & per plura iura comprobantes.ibid.n.61.vſque ad n.64
Reſpondetur Doctoribus tenentibus pactum ſimplex de non alienando confirmatum à iudice non impedire tranſlationem Dominij. pag.298. num.65.& 66
Tranſactiones,& alienationes factæ ab hærede putatiuo an valeant,& an ratificari poſſint per verum hæredem hæreditate euicta. p.441.ex n.89 cum ſeqq.
Tranſactio facta per conſanguineus cum aliquo tanquam filio legitimo, nulla redditur ſi appareat non eſſe filium defuncti de cuius bonis tranſigitur.ibid n.89.& 90
Idem obſeruatur quando legitimo apparet nulla vel f.l. ibid.n.91
Tranſactio inita à communitate cum tertio io minem eſſe aſſecurante, ſi appacet de falſa cauſa, nulla redditur.ibid.n. 92
Tranſactio facta cum aliquo tanquam cum fratre ſi talem non eſſe appareat,tranſactio annullatur. ibid.n.94.& 95

Tranſlatio.

Vide *Cenſus,Penſio,Facultas.*
In tranſlatione cenſus impoſiti in re feudali maioratus minoris,aut Eccleſiæ, & de vno in alium creditorem mutuantem ad cenſus redemptionem nouam facultatem eſſe neceſſariam qui dixerunt p.518.n.14
Et qui diſtinxerunt.n.15.& de ratione.n.16.ibid.vt ad n.20
Cenſus ſemel legitimè conſtitutus in bonis maioratus populi, vel minoris, Eccleſiæ poteſt in alium creditorem transferri, multo magis ſi minorentur vſuræ abſque noua facultate. p. 518. num.21.cum ſeqq.
Ex accidentalibus poteſt in tranſlatione cenſus requiri facultas regia.p.519.n.32.& 33
Et quales ſint qualitates iſtæ alienantes naturam ſimplicem tranſlationis,ibid.n. 34. cumſeqq.
Tranſlationis contractus conuentus in ſui iuris terminis vnus dicitur contractus cũ antiquo qui nouanon eget regia facultate. ibid.n.35. & 36
Tranſlatio facta animo nouandi priorem contractum nouus contractus eſt,& noua eget facultate.p.520.n.43.cum ſeqq.
Tranſlatio fit,de priuatione ad habitum.p. 520. n. 47.50.& ſeqq.
De non ente ad ens,non poteſt fieri tranſitus.ibid. n.48.& 49
Tranſlatio iuris fit cum omnibus ſuis qualitatibus ac ſua cauſa.ibid.in.52. & 53
Tranſlatio fit cum eo onere ſua cauſa, & qualitate ibid.n.54
Tranſlatio cenſus an ſuſtineatur ſi facultas ſecunda aliquem defectum patiatur.p.522.ex n.73. cum ſeqq.
In tranſlatione penſionis an nouus requiratur conſenſus patroni præſtitus iam in penſionis conſtitutione continente facultatem transferendi.p.684.n.19

Tutor.

Tutores, & curatores rem minoris emere prohibentur.p.122.n.2.& 3
Tutor poteſt rem minoris ſemel legitimè hypothecatam iterum obligare pro eadem ſumma ſine decreto.p.519.n.38
Tutor ficta tutela debet continuare alimentorum præſtationem minori.p.721.n.2
Tutor finita tutela ſi creditor remanet an poſſit pro reliquis bona minoris retinere.ibid.
Minori qui bona fuerunt reſtituta tutor alimenta non præſtat petenti rationem.ibid.
Tutorem non poſſe retinere bona finita tutela pro reliquis verius eſſe oſtenditur.p.712 n.9
Tutore dato alicui tanquam pupillo, qui iam pupillus non ſit,datio nulla erit p.254.num.7.cum ſeqq.

Tutus.

Vide *Emptor.*

V

Vacatio.

Vide *Adminiſtrator.*

VAcare et antea quando dicitur officium,& beneficium per vſum vel deceſſum electi,& nominatim re integ a.p 158.n.8.cum ſeqq.

Vacare eo loco dicitur beneficium quo procurator reſignauit, non in loco vbi maioratum fuit datum.p.157.& 248

Valor.

Ad Valorem rei hypothecatæ meliorem à tertio poſſeſſore attenditur tempus, quo res non erat meliorata p.94.ex n.91.multis ſeqq.

Valor oneris cenſualis quo res ſit grauata minuit valorem ipſius rei.p.171.n.2.cum ſeqq.

Valor fructuum; & redditunm non bonorum in proprietate attenditur in taxandis alimentis. p.196.n.16.& ſeqq.

Valor rei tanto minuitur quanto oneribus ſit grauata.p.720.721.n.3.4.& 5

Valor rei non cenſetur concludenter probatus niſi expteſſis oneribus, qualitatibus augentibus vel minuentibus rei valorem.p.721. n. 6. & ſequentibus.

Venditio,Venditor.

Venditor in re debitori vendita non habita fide de pretio, ſi extat,omnibus præferrur creditoribus. p.59.& 63.n.4.& 41

Venditio de præſenti cum ceſſionario aut traditione perfecta eſt facta verè de futuro ſulum ius perſonali tribuit.p.79.n.36.& 37

Vendens rem & tradens habita fide de pretio creditur dumtaxa perſonalis manet. p. 93.n. 78

Vendens rem habita fide de pretio etiamſi res extet hypothecam non habet in ea.ibid.n.79

Vendens & ſimpliciter rem tradens habita fide de pretio dominium transfert, qui tanquam creditor perſonalis omnibus hypothecariis poſtponitur in concurſu p.96.n.114

Secus ſi tradat cum præſeruatione ſui dominij,vel non habita fide de pretio,vel cum pacto aliquo ex quo retineat dominium,& tunc cunctis in re præfertur ibid.n.115

In re vendita poteſt habitor conſtituere ſpecialem hypothecam venditori,vt præferatur cæteris anterioribus.p.105.& 107.n.2.3. & 4. & 25

Dummodo hypotheca & pactum apponatur initio contractui p.105.n.5

Venditor habita fide de pretio licèt creditor non dicatur poteſt tamen in concurſu comparere pro ea vendicanda.p.163.n.37

Venditione perfecta nemini contrahentium licet pœnitere.p.370. n. 62

Venditæ rei traditæ quibus in caſibus dicatur facta habita vel non habita fide de pretio. p. 370. num.63

A Venditione facta in ſubhaſtatinne ob non ſolutum pretium rectè diſcedi poteſt,& vlterius ſubhaſtati.ibid.n. 64

Venditis pluribus rebus ſub eodem pretio,pretium inter eas diſtribuitur iuxta cuiuſlibet valorem. p.431.n.15.& ſeqq.

L.ædiles,§.ſi, in fin ff. de ædilitiu edicto ponderatur.ibid.

Ex duabus rebus vno pretio venditis ſi vna ſit exempta à gabella ſingularum valor taxatur, vt pars gabellæ vni oneretur, & exempta libera maneat venditæ rei pretium, qui exigit, venditionem approbare cenſetur.p.435.n.50

Differentia inter rei alienæ venditionem, & hypothecam, vt illa mero iure teneat, hæc nulla eſt ipſo iure.p.439.n.73.& 74

Venditio rei alienæ tenet dumtaxat contrahentium reſpectu,non domini ipſius rei.ibid.n.75

Venditio rei alienæ non præiudicat vero domino. ibid.

Vendens rem alienam in emptorem transferre dominium non poteſt,quantumuis emptor credat venditorem eſſe dominum. p 440.n.80

Venditis pluribus rebus ſimul pro pretiis cuiuſlibet correſpondentibus tot venditiones dicuntur ſeparatæ, & ſuper qualibet ſeparatim poteſt intentari reſciſſio.p.467.n.22

Fallit quando vna non venderetur ſine altera, & quando pretium vnius ſit infimum, licet in alia ſit exceſſiuum cum videantur omnes correſpectiue venditæ. ibid. n. 23

Venditor non citatur ad nominationem perſonæ pro qua empta fuit res.p.284.n.44

Venditor pro pretij ſecuritate poteſt ſibi incontinenti cauere de hypotheca ſuper eadem re,vt omnibus anterioribus præferatur.p.495. n. 112. cum ſeqq.

Venditor poteſt incontinenti pactum apponere,vt res vendita ſit hypothecata, ni debitoris poſteriori creditori, vt aliis anterioribus præferatur. ibid.n.116

Venditio rei alienæ tenet reſpectu tantum contrahentium,non tamen veri domini cuius reſpectu venditio nulla eſt.p.550.ſub n.11

Venditio rei alienæ tenet de facto non de iure.ibid.

Venditor, vt præſeruet ſuum dominium, & in re vendita præferatur creditoribus emptoris quibus muniatur cautelis.p.196.n.17

Venditione facta per debitorem, vt creditoribus emptor ſoluat, ſi ſoluat vni iam à debitore ſoluto, non iſti ſed emptori repetitio competit. p. 592.num. 5

Ex venditione ſemel facta,& poſtea à contrahentibus diſſoluta,debetur laudemium. p. 593.n.8

Ceſſa vel donata re cum onere,vt creditoribus ſatisfaciat ceſſionarius, venditio eſt, ſi creditores ſint certi, cum loco pretij ſit æs alienum promiſſum p.594.n.22.& 24.

Venditis vel donatis bonis,vt emptor ſoluat creditoribus iſtis de iure communi non quærebatur actio niſi cederetur à venditore.p.599.n 80

Hodie tamen de iure regio creditoribus actio quæritur abſque ceſſione.ibid.n.87

Itavt nec à contrahentibus reuocari poſſit tertiis ipſis creditoribus inuitis.ibid.num.82.83.84. & num.85

Cenditor mandans pretium ſolui creditori ſuo, ſi emptor ſolutionem promittat cuius fidem creditor ſequatur,debitor liberatur.p.662.n.34

Etſi interim emptor decoxerit, creditor nun habet regreſſum contra debitorem mandantem. ibid. n.53.& ſeqq.

Ad promiſſionem de vendendo præcedente refertur poſſeſſio, & rei traditio ſubſequens. p. 666. n.87. cum ſeqq.

Venditio rerum maioratus ex facultate Regia ſubiecta remanet reſciſſioni quoties bona libera tunc exiſtentia manifeſtantur.pag.686.num. 47. ſequentibus.

Vendi poteſt vſus ſepulchri,& Capellæ cum ſit ius temporale,& pretio æſtimabile, p.692. & 693. ex n.45.cum ſeqq.vſque.vſque ad n. 51

Venditori in re tradita nullum ius remanet prætereaquam actio perſonalis ad pretium.p.736.n.32

Vendens bona ſua cum pacto quod emptor ſatisfaeit creditoribus, poſſunt vti, & ob circuitum randos emptorem directè conuenire. pag. 757. num.14

Venditæ rei periculum regulariter pertinet ad emptorem.p.267.n.13

Si venditor non ſit in mora vel culpa.ibid.n.14
Venditio dicitur imperfecta,& conditionalis,etiam de rei pretio conuentum ſi aliquid remaneat fatendum.p.269.n.18
Venditio eſt imperfecta ſi inter partes ſit conuentum de conficiendo inſtrumento, & interim eſt locus pœnitentiæ.ibid.
Et ex tempore confecti inſtrumenti non antea venditio operatur effectus.ibid.n.29
Ex venditione imperfecta, & conditionali neuter agere poteſt.ibid.

Verbum.

Verba ſimpliciter prolata intelliguntur ſecundum ſubiectam materiam,& naturam actus. pag. 121. n.46.& ſeqq.
Verbum *no pueda*, inducit præciſam neceſſitatem, priuat potentia, & continet decretum irritans. p.141.n.77.& ſeqq.
Verba directa quibus caſibus obliquantur,& ad fideicommiſſum trahuntur.p.23.n.22
Verbi natura quando perſonaliter requirit à perſona non poteſt recedi.p.57.n.105.& 106
Verba, ceſſit,dedit, tradit,dimiſit, tranſtulit, conſignauit, relaxauit, reſtituit, ſingula tranſlationem dominij quandoque ſignificant.p.132.134. n.26.27.& n.61
Verbum, ceſſio, ſimpliciter prolatum ſequuta traditione dominij tranſlationem importat, aliàs, non.p.134.n.62
Valorem cenſus Vitalitij poteſt Iudex taxare citatis citandis ante temporis deteriorationem, & vitæ curſu.p.133.n.41.& ſeqq.
Verba regiæ facultatis, con tanto, conditionem præciſam inducunt,qua deficiente facultas nihil operatur.p.438.n.70
Per illa verba, iuribus Curiæ, & alienis ſemper ſaluis appoſita in facultate an princeps ius ſuum videatur remittere.ibid.
Verba enuntiatiua tunc diſpoſitionem inducunt quando proferuntur ſuper iis,quæ dependent à ſola partium voluntate.pag.456.n.33. 34. 35. & ſeqq.
Alienationis verbò facultas acquirendi non continetur. p.487.n.5
Verbum, *iubere*,importat neceſſitatem. ibid. n. 42. cum ſeqq.
Verbum diſponere aptum eſt comprehendere contractum, & vltimam voluntatem vt contra Caſtillum ſibi contrarium,rectius probatur.p.526. n.30.cum ſeqq.
Verba *omnia bona*, vel *quæcumque bona mea* comprehendunt corporalia iura,& actiones. p. 690. n.14.15.& ſeqq.
Verbum *Ceſſio* relatum ad concurſus iudicium et ſi nihil aliud exprimatur tacitè comprehendit omnia, & quæcumque bona debitoris.ibid.n.17. & ſeqq.
Verbum *mea* non reſtringit,ſed demonſtrat vniuerſitatem rei venditæ,& qualis iſta quæ venditur. p.691.n.22.23.& 24
Quando in diſpoſitione verba ad vnum,& effectus ad aliud diriguntur, non verba, ſed effectus attenditur.p.283.n.29

Vetitum.

Vetita ſi ſit vna pars fundi; & alia permiſſa,non ſufficit probare ingreſſum fundi, niſi probetur in partem vetitam. p.429.n.8
Idem in tempore ſi pars menſis ſit vetita, & pars permiſſa non ſufficiet probare paſculaſſe in menſe niſi probetur in parte menſis vetita. ibid.

Via Ordinaria, & Executiua.

Vide *Executio.*
Viæ executiuæ incidentes in concurſum vniuerſalem an totum iudicium fiat executiuum, aut totum ordinarium.p.141.ex n.53.cum multis ſeqq. & p.147.ex n.1.& per totum cap.
Viæ executiuæ qualitas eſt accidentalis quæ poteſt adeſſe, & abeſſe abſque principalis ſubſtantiæ corruptione.p.148.n.60
Via ordinaria in omnibus cauſis, eſt naturalis ob plenam cauſæ cognitionem,& via executiua eſt accidentalis.ibid.n.61
Cauſa ſemel effecta ordinaria ſemper remanet ordinaria.ibid.n.62
Via ordinaria totaliter imponit finem omni controuerſiæ.ibid.n.63
Viam quàm quis ſibi ſemel elegit ſequi tenetur. p.150.151.n.6.& à n 1
Via vna electa ad aliam recurri non poteſt.pag.151. num.7
Via vna electa alteri renuntiari videtur. ibidem, num.8
Iudex eam viam amplecti debet qua partibus magis ſit conſultum.p.757.n.17.& 18

Victus,Vincere.

Si vinco vincentem,à fortiore vincam te.p.567 ex n.133.cum ſeqq.
Decius limitationibus.ibid num.135. remiſſiuè.
Inter creditores victos ſuper prælatione, & inter victos ſuper reuocatoria pecuniæ ſolutæ maxima reperitur differentia. p. 490.n.38. & ſequentibus.
In iuribus ſeparatis, & independentibus quilibet per ſe vinci debet, res iudicata inter alios aliis non nocet,nec prodeſt.ibid.num.39. & ſequentibus.

Vinculum.

Vide *Maioratus.*

Vnio, Vnitum, Vnum.

Vide *Indiuiduum.*
Vnitorum vnum eſt iudicium, vna inſtantia, pari paſſu ambulant, & vna ſententia terminatur. p.145.n.36. & 37
Vnitum alteri tanquam principali huius naturam aſſumit propria amiſſa.ibid.n.32
Quod accedat alteri, illius pars dicitur verè vel fictè, & illius ſequitur naturam, & iudicium. ibid.n.33
Vna determinatio reſpiciens plura determinabilia, debet pariformiter determinare.p.148.n.70
Via ordinaria,vel executiua,qui agere cœpit contra vnum ex correis, alios ſine meta litis pendentis poteſt recurrere.pag.155.n.29. cum ſequentibus.
Vnitas cauſæ efficientis comprehendit omnes caſus p.393.n.128
Vnica, & indiuidua dicitur quælibet diſpoſitio conditionalis cum ſuis qualitatibus,& conditionibus.p.407.ex n.21
Vnicus indiuiduus, & inſeparabilis eſt contractus cum ſuis pactis,conditionibus, & qualitatibus. p.195.ex n.13.cum ſeqq.

Vniuerſitas, Vniuerſale.

Vide *Iudicium.*
Vniuerſitas,populus, Eccleſia admittuntur ad concurſum formandum inter ſuos creditores.pag.10. ex n.1. cum multis ſeqq.
Quantum ad ſatisfactionem creditorum non quantum ad ignominioſam ſtatuti formam. ibidem, num.2

Vniuer

Vnioerſitas facilius admittitur ad concurſum formandum, quàm ad ceſſionem bonorum.p.10.n.3.& 4

Vniuerſitas, minor, vel Eccleſia, an poſſit abſqoe ſolemnitatibus alienationi aliàs requiſitis concurſum formare.ibid.n.5.cum ſeqq.

Vniuerſitas, mioor, Eccleſia per concurſom bona ſua non alienant, cum retinçant poſſeſſionem, & dominium.ibid.n.62

Vniuerſalitas iudicij concurſus non cauſatur à concorreotia creditorum, ſed immediatè à ceſſione booorum ſacta per debitorem.p.26.n.16.& 17

Vniuerſale eſt iudiciom creditorum cauſarum à debitore.p.24.ex n.1.cum ſeqq.

Vniuerſale iudicium concurſus a particulari formato per ſolos creditores inter ſe ipſos opponeotes, qoomodo diſtioguatur, & cognoſcatur; & de vtriuſque diuerſis effectibus, abunde. p.31 per totum, vide concurſus.

Coocurſu creditorum conſideratur vniuerſitas. p.368.n.22

Et vniuerſitatis effectus in concurſu creditorum reperiuntur.ibid.n.24.& ſeqq.

Voiuerſitati Villæ & Caſtro, quæ per adminiſtratores regontor competit reſtitutio in integrum. p.369.n.28

Vniuerſitati, cui adſunt pupilli, viduæ, pauperes, & ægroti competit reſtitutio.ibid.n.29

Quid in collegio.ibid.n.30

Vniuerſitas licet per ſeipſam regatur, tamen cum in ea adſint popilli, viduæ & ſimiles, habet beneficium reſtitotionis ibid.n.31

Negotium quando tangit pluribus vti vniuerſis, maior pars præiudicat minori, ſecus quando tangit pluribus, vt ſingulis, quia tunc omnium requiritur citatio, & conſenſus, p. 371.n.67. cum ſeqq.

Cum vniuerſitate bonorum tranſit iuſpatronatus Eccleſiaſticum in quacumque diſpoſitione. p. 689.cum ſeqq.

Vniuerſitas an ſit in ceſſione omnium bonorum. p.690.n.9

Vniuerſalitatem non eſſe venditionem omniom bonorum meorum ratione rei, exiſtimat Lambert.p.690.691.n.20.vide n.12

Patrimooium & peculium, ſicut hæreditas eſt quid vniuerſale.ibid.n.12.& 13

Vniuerſalis diſpoſitio omnium bonorom reſtricta ad certum locum, deſinit continere vniuerſalitatem.p.691.n.23.& 24

Vniuerſitas reſpectu verborum ſi reſoluatur io ſingularitates, iuſpatronatus non traoſit in acquirentem.p.693.n.44

In Vniuerſalibus negotiis nihil intereſt an ex prima mercãtia aliquid proueniat, vel ex ſæpius repetita, cum ſemper loco prioris alia ſubrogetur. p.713.714.n.23.24.& 25.& ex n.25.vſque ad 33

Vniuerſitas concurſus conſeruatur & continuatur in vno creditore nondum ſoluto, etſi omnes alij fuerint dimiſſi.p.769.770.nom.52.& à n.46. cum ſeqq.

Vniuerſitatem, & ſtatum vnus vel duo non faciunt. ibid.n.54.& 56

Vniuerſitatis ſtatus non poteſt incipere niſi à tribus, conſeruatur tamen in vno.ibid.n.55

Concurſos creditorum dicitur creditorum cœtus ſignificans vniuerſitatem perſonarum.ibid.n.57

Voluntas, Voluntarium.

Quod à principio fuit volontarium ex poſtfacto ſit neceſſarium.p.161.& 162.n.22.& ex n.17

Voluntas & animus deprehenditur ex actu reuocato vel nullo.p.490.num.32.33.34.& p. 68. n.12. 13.p.247.ex n.5.cum ſeqq.

Vſusfructus, Vſufructuarius.

Vide *Pater, Filius.*

Vſufructo relicto alicui, & poſt eius mortem alio inſtituto hærede, an vſufructuarius reputetur hæres vel legatarios.p.22.ex n.2.cum ſeqq.

Vſufructuarium vniuerſalem creditores conuenire non poſſunt, niſi hæredem in qoem tranſeunt actiones actiuæ, & paſſiuæ.ibid.n.3

Et quomodo tunc ſit facienda ſolutio æris alieni. ibid. n.6. remiſſiuè.

Vſufroctuarius relictus & poſt eius mortem altero inſtituto hærede dicitur mere legatarius.ibidem, num.9

Hæres inſtitotus poſt mortem vſufructuarij tranſmittit hæreditatem; ſi viuente vſufructuario decedat.p.23.n.10

Vſufructu relicto alicui per viam legati & poſt huius mortem alter hæres inſtitutus, ille dicitur legatarius hæreditaſque non eget curatore.ibidem, num.11

Vſufructu relicto per viam inſtitotionis, & poſt eius mortem alius inſtituatur hæres, priorem inſtitutionem reſolui in legatum, qui teneant. ibid.num.12

Vſufructuarium vniuerſalem eſſe verè hæredem, & poſt eius mortem hæredem inſtitoatur eſſe fideicommiſſarium, verior tenet opinio.ibid.num.13. 14.15.& 16

Vſufructuarius ſua vita durante poteſt fructus creditoribus obligare, & hypothecæ ſub iure.p. 197.n.37.& à.n.34

Vſofroctuarius debita exigere poteſt, & ſoli illi rectè ſoluitur, non proprietario.p.46.n.70

Vſufructuarius ſiue vniuerſalis ſiue particularis à iure exiſtit procurator in rem ſuam in qoem exercitium omnium actionum tranſit.p.46.47.n. 2.& nom.9

Vſufructuarius ſolus ad concurſum citari debet. ibid.n.3

Proprietarius ſi velit in concurſu comparere, audiatur cum poſſit pecuniæ traditionem impedire quouſque vſufructuarius caueat de ea reddenda finito vſufructo.p.47.n.4

Vſofructuarius an proprietarius citari debet ad cenſus redemptionem in concurſo faciendum. p.229.n.5

Vſufructoarium ſolum abſque interuentu proprietarij poſſe recipere pecuniam redempti cenſus, debitoremque liberare, exiſtimant Rodriguez.ibid.n.6.& ſeqq.

Vſufructuarios habet mandatum in rem propriam in iis, quæ reſpiciunt vſumfructum, non proprietatem.ibid.n.9

Debitorem cenſus redimere volentem tam vſufructuarium quàm proprietarium interpellare teneri, ſecurios eſt, & verius.p.230.n.17

Eandem opinionem amplectitur Gratianus ſibi contrarius.ibid.11

Vſufructuarij conſenſus reqoiritur quoties res agitur proprietatem reſpiciens.ibid.n.12

Vſufructuario non citato non nocet ſententia lata contra proprietarium.nec contra.ibid.n.13

Vſufructuario debet tradi pretiom cenſus redempti, vt eo vtatur, & fruatur.ibid.o.14

Ab Vſufructuario poteſt contrarius petere cautionem de reſtituendo pretium cenſus redenpti finito vſufructo.ibid.n.15

Proprietatius poteſt ſortem redemptam reſpicere & ſoluere vſufructuario redditus correſpondentes, ſi idoneam cautionem offerat. ibid.n.16
Vſufructuarij nihil intereſt habere redditus cenſuarios à proprietario vel ab alio dum non turbetur in vſufructu.ibid.n.17
Filio & extraneo hæredibus inſtitutis, & mater omnium bonorum vſufructuaria relicta ex rata portione filij alimenta conſequetur ex portione extra rei vſufructum ei correſpondentem. p. 470 n.61
Vſumfructum habens pater in aduentitiis filij poteſt filio reſtituere ante tempus ius. pag. 500. num.15
Et talis Vſusfructus à patre repudiatus erit aduentitius filij & non profectitius à patre. ibidem, num.16
Vſumfructum ad patrem pertinentem in aduentitiis filij poſt acceptationem ipſe remittere non poteſt filio in præiudicium creditorum ad illud interuſurium medij temporis ius habentium. pag 503.num.50
Vſumfructum patri delatum ante acceptationem libere poteſt repudiare & remittere filio in præiudicium creditorum, qui ius non habent ad interuſurium.ibid.n.51. & 52
Vſumfructum remittendo pater filio ante acceptationem non dicitur donare, ſecus poſt acceptationem.p.504.n.53
Vſumfructum poteſt pater remittere filio ante acceptationem in præiudicium creditorum, ſecus poſtquam illum acquiſiuit. ibidem, numer. 54. & 55
Remittendo pater vſumfructum filio iam acquiſitum proprium diminuit matrimonium.ibid.
Quia tunc remittit ius quæſitum & non ius quærendi.ibid.n.57.58
Diſtinctionem an pater remittere poſſit filio vſumfructum ante vel poſt acceptationem ſecutus fuit Gratianus.ibid.n.59 & 60
Vſumfructum percipiens filius ſiue remiſſum viuente patre non tenetur communicare ſtatribus patre mortuo.ibid.n.61.& ſeqq.
Vſufructuarij & emphyteutæ ius eſt certum ac limitatum quod in agendo egredi non poſſunt. p.562.n.105
Debitor cedens bonis habens vſumfructum ius non adiudicetur creditoribus, ſed fructus tantum. p.762.n.15
Vſufructuarius poteſt fructus obligare, & in cauſam iudicati poſſunt capi ſaluo iure proprietaris cuius obligatio durat ſua vita durante, cuius morte ipſo iure reſoluitur.p.763.n. 41
Vſusfructus eſt in commercio noſtro, & an poſſit vendi,cedi,& hypothecari. p.324.n.5
Vſufructuarius penſionarius comparatur,& aſſimilatur. p.324.n.4
Vſusfructus commoditas poteſt obligari & in fraudem creditoris non poteſt extingui,vel remitti. ibid.n 10.& 11
Sicut Vſusfructus perit ex natura rei per mortem: ita & penſio.ibid.n.15.cum ſeqq.
Vſusfructus hypothecatus non poteſt remitti, vel renunciari per debitorem in præiudicium creditoris.p.325.n.20.cum ſeqq.
Vſusfructus ius an poſſit vendi,cedi,vel hypothecari,magna eſt diſcordia inter Iuriſconſultos, & Doctores.ibid.n. 25
Multa iura expenduntur,vt ius vſusfructus cedi,& alienari non poſſit,imò per alienationem factam in extraneum contingat conſolidatio cum proprietate.ibid.n. 26
Opinio Doctorum contraria refertur tenens quod ius vſusfructus liberè vendi, hypothecari, & alienari poſſit abſque metu conſolidationis.ibid. n. 27
Quamplurima iura recenſentur ad id. ibid. n. 28. & 29
Tertia opinio diſtinguens inter alienationem,venditionem, & hypothec. ipſius iuris vſusfructus principalis & inter alienationem ſolius commoditatis certior,& verior eſt ibidem,num.30.cum ſeqq.
Vſusfructus, & iuris principalis alienatio vel hypotheca, aut ceſſio non tenet,quia cohæret perſonæ.ibid.
Doctores tenentes hanc diſtinctam opinionem recenſentur.p.329.n.32
Vſufructu ſimpliciter vendito,vel hypothecato intelligitur de ſola commoditate, quæ permiſſa eſt vſufructuario. ibid. n.33
Secus ſi Vſufructuarius non ſimpliciter,ſed vniuerſum ius vſusfructus vendat.ibid.n.34
Et in hoc articulo cauendum eſſe à Caſtillo,annotatur. ibid. n.35
Vſufructuarius ob paupertatem, & impotentiam præſtandi fideiuſſionem,an admittatur ad iuratoriam cautionem,duæ ſunt aduerſæ opiniones. p.350.n.151.152
Tertia opinio verior,vt deponantur fructus pro ſecuritate proprietar.j,ex quo per æquipollens ſatisfit formæ iuris fideiuſſionem appetentis.ibid. ea n.153.cum multis ſeqq.

Vſura.

Vſuræ & redditus cenſus licèt per depoſitum pecuniæ eſſent,non tamen per bona depoſita. p. 161.n.13.& 14
Vſuræ & intereſſe dotis retardatæ habent hypothecam in bonis mariti.p.201.n.91.92.& 93
Vxoris bona vel alterius qui dotem promiſit ſunt obligata viro pro vxoris dotis retardatæ. ib.n. 95.& ſeqq.

Vſus.

Vſus ſepulchri ſeu capellæ cum ſit quid temporale recipiens onus & præeminentiam quocumque tempore poteſt vendi. pagin.692.693. num.48. & 49
Vſus ſepulchri hæreditarij ſeu capellæ eſt pretio æſtimabilis & diſtrahi poteſt pro ſolutione creditorum.p.693.n.50.& 51

Vxor.

Vide *Mulier, Vxor, Indotatio.*
Vxori pro alimentis debitis pro dote retrodata competit hypotheca in bonis mariti. pag. 201. num.91
Vxor habens hypothecam pro dote,eam habet pro vxoris & intereſſe dotis retardatæ.ibid.n.92.93. & ſeqq.
Vxoris bona vel alterius dotem promittentis viro ſunt obligata pro vſuris dotis retardatæ.ibidem, num.95
Hypotheca pro alimentis dotis retardatæ viro competit aut vxori, quia ſunt vſuræ & acceſſiones dotis quæ ſunt ſortis principalis fruuntur priuilegio.ibid.n.96
Obligationes factæ ab vxore pro marito ſi excedant dimidiam partem dotis ex quo vxor remanet indotata & læſa,annullantur.p.183.n.7
Obligationes diuerſis temporibus factæ per vxorem pro marito,etſi priores non inducant læſionem

nem omnes ſimul annullati defendit Noguerol,ibid.p.8

Vxor pro marito pluries,& ſucceſſiuè ſe obligauit quæ omnes obligationes ſimul iunctæ reddnot vxorem indotatam,priores obligationes intra dimidiam dotis contentæ ſuſtinentur:cæteræ ſeſſionem inducentes reſcinduntur.p.388.n.68.69.70.71.72.& 73.cum ſeqq.

Vxor contrahendo cum alienigena, & affirmante ſe ſolutam aut viduam adhuc contractus non valet ob præiudicium mariti.p.444.n.110

Ab vxore communiter reputata ſoluta facti contractus ſunt nulli in præiudicium mariti.ibid.

In vxoris præiudicium, poteſt poſſeſſor maioratus in vita ſua renunciare maioratui non obſtante dimidietate fructuum eidem debita. pag. 503. num 47

Vir in acquæſtu liberam habet alienandi facultatem vxore renonciante.ibid.n.48.& 49

Vxori quarta ob pauperiatem aſſignata ex hæreditate viri non aufertur,etiamſi poſtea diues efficiatur.p.685.n.29.30.& 38

Vxor cui legatum fuit ſi caſte viuat,an ſemel ablatum legatum recuperet,ſi poſtea caſtè viuat.ibid. num.36

Vxor negligens in exigendo dotem ſtantibus bonis liberis non habet regreſſum ad bona maioratus obligatata.p.728.n.57.cum ſeqq.

F I N I S.